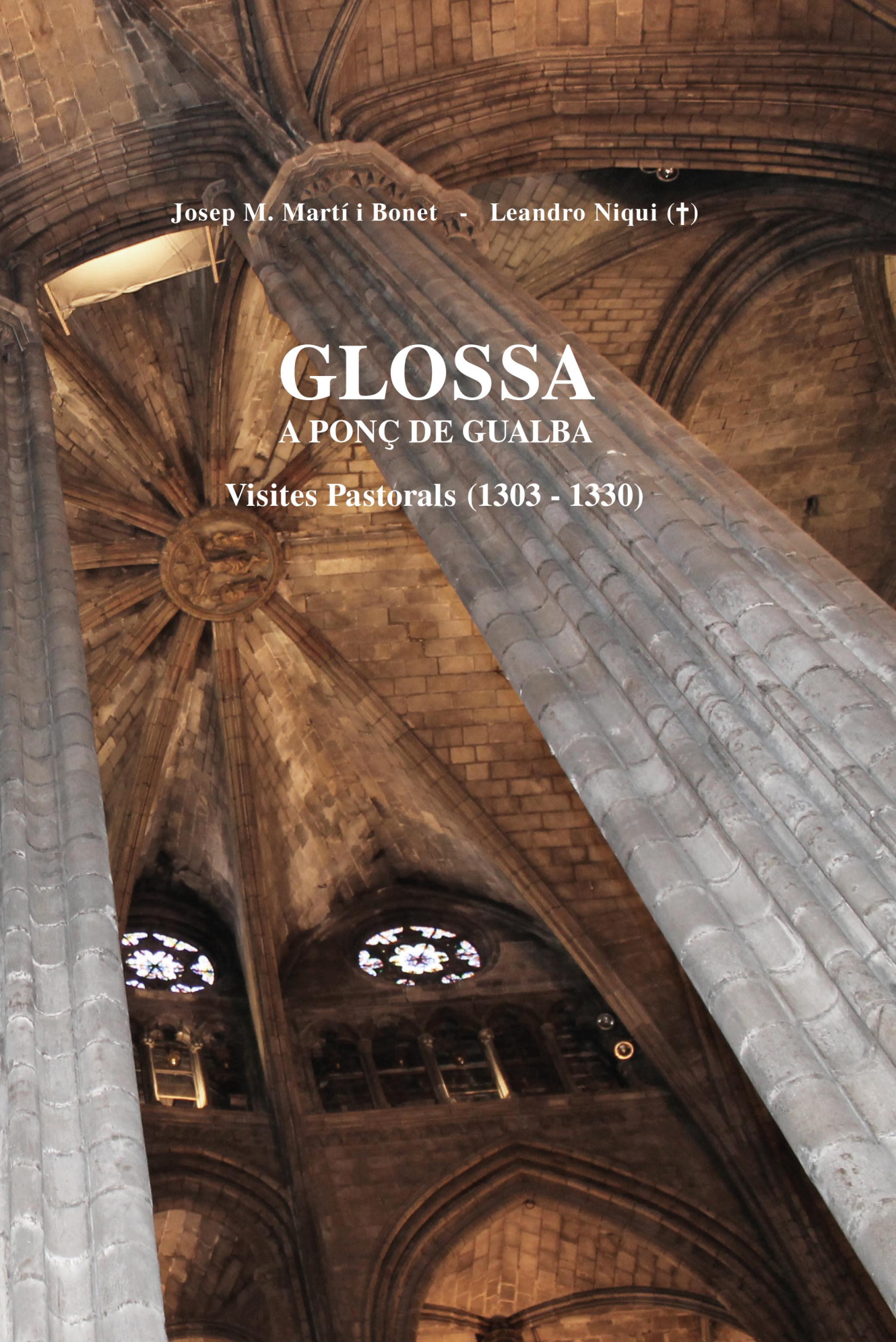

The background of the entire page is a photograph of the interior of a Gothic cathedral. Two massive, fluted stone columns rise from the bottom, supporting a high, vaulted ceiling. The ceiling is composed of a complex network of stone ribs and smaller stones. In the center of the ceiling, there is a circular medallion or rose window. Below the main vault, there are smaller, arched windows with colorful stained glass. The lighting is warm and dramatic, highlighting the textures of the stone and the architectural details.

Josep M. Martí i Bonet - Leandro Niqui (†)

GLOSSA

A PONÇ DE GUALBA

Visites Pastorals (1303 - 1330)

JOSEP Mª MARTÍ i BONET, canonge - LEANDRO NIQUI, canonge (†)
amb la col·laboració de Mn. Ignasi Marquès (†) i Joana Alarcón

GLOSSA A PONÇ DE GUALBA

Visites Pastorals (1303-1330)

Barcelona - juliol de 2017

© Niqui, Leandro
© Martí Bonet, J. M^a
© Glossa a Ponç de Gualba. Visites Pastorals (1303-1330)
ISBN formato papel: 978-84-685-0642-5
ISBN formato digital: 978-84-685-0643-2
Impreso en España
Editado por Bubok Publishing S.L

Portada: Catedral de Barcelona

ÍNDEX

I. PREVI	11
Tot començà amb els càtars	
Neixen les visites pastorals	
Les visites pastorals més antigues d'Europa	
Descripció codicològica de les primeres visites pastorals de Barcelona	
Els quatre primers volums	
Qui era Ponç de Gualba?	
 II. LES VISITES PASTORALS. ESTRUCTURA I FONAMENTACIÓ	 17
Les visites comencen a Sabadell	
Les visites pastorals eren processos?	
Esquema de les primeres visites pastorals	
Tots eren examinats durant les visites pastorals	
Les constitucions sinodals contra alguns rectors	
Les constitucions sinodals: pauta de les visites pastorals. Els sínodes	
Les constitucions específiques per a la catedral de Barcelona	
Els laics i les constitucions sinodals	
En totes les visites pastorals es troben presents les “constitucions sinodals”	
Testimonis sinodals. Els visitadors episcopals	
La programació de les visites pastorals. Itineraris	
“Socis” del bisbe en les visites pastorals	
Els “batlles episcopals”	
El secretari de visita. Procuradors i saigs	
Els drets del bisbe. Els capellani i les parròquies	
El dret de patronat	
El dret de visita	
El dret sinodal	
Les dotalties i els delmes i primícies	
La sagrera	
Immunitat en la sagrera	
Subsidi entre parròquies	
 III. DISSENY DE LES VISITES. ELEMENTS	 47
Sols es visitaven les parròquies?	
Administració econòmica de les parròquies	

Abans que tot, un record per als últims difunts. Cementiri
La confirmació i les visites pastorals

IV. EL CLERGAT 55

La tonsura o inclusió a l'estament del clergat
La distinció del clergue. Qualitats
Es procedia a la tonsura
Els clerici uxurati
La tonsura i els fills no legítims
Les dimissòries
Gran nombre de tonsurats
Curiosos incidents en la tonsura
I seguia la visita estructurada sobre preguntes i respostes

V. CELIBAT DELS CLERGUES 63

Era un procés?
La pedra d'escàndol: l'incompliment del celibat
Un nombre aclaparador de clergues incontinents
A aquells sacerdots els salvava la seva sinceritat
Reacció de la feligresia i del bisbe
El bisbe se'n va sortir amb la seva pretesa reforma?
Les penoses penes imposades als qui no complien el celibat
Processos concrets contra Mn. Bernat Guad i Mn. Ferrari Claver
Els fills dels sacerdots no poden ajudar a dir missa els seus pares
... els crida a judici
La purgatio
La pena dels 60 sous i les obres de la nova catedral de Barcelona
La presó episcopal
... humilment va confessar. Absolució
Els sacerdots de la rodalia de Granollers
Apa i aigua, anara Montserrat, dos anys d'exili, resar els quatre evangelis i els salms, no poder entrar a l'església...
Littera absolutionis. Peregrinar a la cúria papal
Intercessors: arquebisbe de Tarragona, canonges...
Pactes amb el bisbe per fixar la pena
"Anar de nou com el gos als seus vòmits"
Inclús l'escriptor rebia sous
La cura animarum. Gratificacions: un parell de gallines, un porc canonical...

VI. SERVIR L'ESGLÉSIA 87

Atendre els pobres
El confessar a moribunds. Els testaments i els rectors
La greu obligació de residir
Servitia ecclesie
Servitia deficientes
El poble necessitava dels serveis de l'església

Acusacions a sacerdots que no fan el seu peculiar servei
L'ancianitat com a causa de l'incompliment dels serveis
Altars a la catedral i els seus serveis
Serveis als hospitals
L'ajut als religiosos
El dia a dia d'una parròquia
Dejuni i abstinència. Moderació en el menjar

VII. ATENCIÓ ALS MORIBUNDS I MEMORIALS DELS DIFUNTS 103

Culte als difunts. Testaments (confecció i compliment)
La sacra voluntat dels difunts
La desgràcia de morir sense testament
Els marmessors

VIII. ELS BÉNS DE L'ESGLÉSIA 107

El cos de Crist. El tostillium
Edificis eclesiàstics en mal estat
Les ermites. L'scrinium
Les possessions de l'església. Ornaments
Calia que Sant Cugat fos exemplar
Els llibres de l'església
Campanars i campanes
Lampadaris
El calze, símbol del sacerdot

IX. EL DIA A DIA DELS CRISTIANS 123

La cura animarum i el combregar i el confessar un cop a l'any
El secret de la confessió
El compliment pasqual era ingrát?
Les sagristies
La violència és molt castigada
Pujar a Montserrat a demanar perdó

X. TAMBÉ ELS SEGLARS SÓN ACUSATS 133

Els seglars i la moralitat
"El saig episcopal té una concubina"
Els prostíbuls
La usura i els jocs prohibits
Clergues i laics juguen amb usura. La blasfèmia sovint hi és present
Els usurers estaven sempre presents en alguns jocs. La xacra de la usura
Diverses usures
Augment dels usurers: "Usurers per tot arreu"
Els usurers i les últimes visites de Ponç de Gualba
Usures d'animals i d'altres vendibles
Els usurers i les últimes visites de Ponç de Gualba

Tarots, adivins, conjurs...

La Gerdal de Codines

La mora Aixa

L'endevina Godayla

Últims processos contra Gerdal de Codina

Casos d'adivins, sortilegis, blasfèmies...

XI. EL MATRIMONI EN EL SEGLE XIV 163

El matrimoni. Evolució externa dels sacrament

El matrimoni en l'època medieval

Beguda matrimonial: el vi de Sant Joan

Solemnitzar el matrimoni

Les proclames

La reticència a solemnitzar el matrimoni. Calia cotitzar per casar-se?

Matrimonis clandestins

Impediments matrimonials

Anar a missa els diumenges i festius i complir el precepte pasqual

Arribar tard a l'església

Penes aplicades als seglars

Penes a la violència física contra un clergue

XII. MONESTIRS, DEODATS I HOSPITALS 179

Monestirs visitats

Sant Cugat

Deodades i deodats

Visita als hospitals

XIII. LA VIDA EN L'HOSPITAL DE SANTA EULÀLIA.

JUEUS, SARRAÏNS, ESCLAUS... 187

Els jueus i les visites pastorals de Ponç de Gualba

Els calls dels jueus a Barcelona

Referència als jueus a les visites pastorals

Possible explicació de l'eliminació dels jueus i dels conversos

La inquisició i els jueus

La vergonya i gran injustícia del 1391

Els musulmans i les visites pastorals

Esclaves i "batejades"

XIV. CURIOSITATS 199

Noms, denominacions, topònims...

Altres curiositats

XV. LA DIGNITAT EN EL CULTE 203

Dignitat en la celebració dels culte: l'administració dels sacraments

Una sola missa al dia. No buscar els diners dels estipendis

Resar amb dignitat dins l'església. Acomplir els serveis
No resar a la cuina. Cal aixecar-se de bon matí

XVI. VINCULACIÓ AMB EL PAPA I EL BISBE 209

Vinculació amb el Papa i la cúria papal
El primer any sant i els feixucs tributs al Papa. Centralisme papal. Col·lector i sotscol·lector papals
Comunió i submissió als bisbe
La inexcusable llicència del bisbe a l'hora de vespre
Les definicions episcopals i les sentències finals del bisbe
Arrendar béns de l'Església
Les vacants i el bisbe
Els beneficis
Rector i beneficiat
Els beneficis eren vitalicis?
Permuta de beneficis

XVII. DIAQUES I ALTRES MINISTERIS 227

Els diaques perduren com a servidors de les parròquies
Scholares: estan per tot arreu. Els escolans són els últims servidors del culte
Els escolans també podien ser entremaliats
L'art de l'escribania

XVIII. SOLDATS 233

Els militars en les visites pastorals

XIX. COSTUMARI PENÓS PERÒ SINCER, AQUESTA ÉS LA NOSTRA CONCLUSIÓ ... 235

Perduren els escàndols
Últims episodis i preguntes significatives
"Omnia recte"

XX. TRANSCRIPCIONS 241

Visites pastorals. Volum 1/1 (1303-1306)
Visites pastorals. Volum 1/2 (1306-1313)
Visites pastorals. Volum 2 (1313-1315)
Visites pastorals. Volum 3 (1321-1330)

XXI. APÈNDIXS 649

Índex de les parròquies i rectors de l'antiga diòcesi de Barcelona (1303-1330)
Índex de les parròquies i visites pastorals (1303-1330)
Índex de parròquies citades en visites pastorals a una altra parròquia (1303-1330)

Detall del sepulcre del bisbe Ponç de Gualba. Catedral de Barcelona.

PREVI

Tot començà amb els càtars

Parlar de l'origen de les “visites pastorals” que els bisbes tenien l'obligació d'incorporar en l'itinerari pastoral que cada cinc anys feien a les seves parròquies, és el mateix que parlar dels primers intents de reconvertir la gent adepta a una heretgia que reaparegué amb molta vigoria al segle XII, a Europa occidental i principalment a la Provença, el Llenguadoc i el sud d'Alemanya: o sigui, els denominats càtars. Possiblement un dels documents més complets, gràcies al qual podem evocar el catarisme, és el procés que hem trobat contra els “càtars de Colònia”. Aquests –s'afirma en ell– van aparèixer en la comarca de Steinfeld de l'arquebisbat de Colònia. El prebost (superior) premonstratenc Eberwin va tenir –per causa del judici– correspondència amb sant Bernat de Claravall, que el va contestar amb els sermons 65-66 del Càntic dels Càntics. Després d'un col·loqui –judici de tres dies amb els catòlics– el poble va cremar els càtars assistents (sic) malgrat que els clergues s'hi oposaren. Els autors de tan ferotge violència afirmen: «Els heretges (càtars) que hem cremat ens han dit, en la seva defensa, que aquesta heretgia havia estat oculta fins els nostres dies des del temps dels màrtirs (segles I-IV) i s'havia mantingut a Grècia i a algunes altres regions». En aquestes paraules alguns historiadors volen veure els seguidors d'una antiga heretgia denominada gnosi. En ella tot és secretisme, dualisme (creença del Déu del bé i el del mal), mites estrafolaris, reencarnació, església elitista...; d'aquí que “càtars” vol dir “perfectes”. També es caracteritzen per la negació dels sagraments, malgrat que accepten una espècie de baptisme anomenat *consolamentum*. També afirmen una i altra vegada la negació que Jesús fos Déu; manifesten fòbia a tot allò que sigui matèria, així diuen que el cos és radicalment dolent i és la presó de l'ànima.

Òbviament que l'Església no podia acceptar aquesta doctrina que fou traslladada a occident gràcies al retorn dels croats. L'Església catòlica primer reaccionà amb prudència, però amb manca d'eficàcia; s'exigí que tots els bisbes anessin personalment almenys cada cinc anys a totes les seves parròquies de la demarcació episcopal (diòcesi) i que allà, un per un, es preguntés (*inquirere*) a tot els feligresos quina era la seva fe. I en el cas que es detectés alguna desviació, calia adoctrinar-los de nou. Neixen, doncs, les “inquisicions” que tants maldecaps van donar posteriorment a la mateixa Església en temps d'Inocenci III. Evidentment que tot no es solucionà amb unes preguntes del bisbe visitador, i va ser

necessari crear un col·lectiu d'evangelitzadors i predicadors; d'aquí la presència en moltes parròquies de repetidors de la doctrina ortodoxa catòlica. Primer van ser els premonstratencs i els cistercencs, però després, degut al fracàs d'aquests últims, se'ls encomanà aquesta missió als dominics, denominats per això “predicadors”.

En un principi aquestes tasques evangèliques no tenien res a veure amb la violència. Malgrat tot, després s'emprà la coacció, la violència i àdhuc la foguera tal com imposava el mateix papa Inocenci III en els inicis de les croades contra els càtars dirigides per Simó de Montfort. Després el mateix Papa observà que poc avançà amb la violència. No sabem, però, si aquest canvi fou provocat per la quasi total eliminació –indigna i totalment injusta– dels membres càtars després de la famosa batalla de Muret (13 de setembre de 1213)¹.

Neixen les visites pastorals

Tanmateix romangué el costum segons el qual els bisbes calia que visitessin amb freqüència les parròquies, i així nasqueren les denominades “visites pastorals”, referents especialment no tant a la fe dels feligresos, sinó a la vida o *status super* costums dels clergues i feligresos. Dit amb unes paraules molt expressives: “arrencar els vicis i plantar les virtuts”. En un principi aquestes són les finalitats primeres, i després, vers mitjan segle XIV, es preguntaria pels béns mobles i els immobles de cada església visitada. Anirien, doncs, abandonant aquest caràcter primer i adoptant la forma d'inventaris. Tanmateix, les primeres visites conservades a l'Arxiu Diocesà de Barcelona no pretenen fer un catàleg o inventari dels béns mobles i immobles, com ho constaten per exemple, les visites del Patriarca i bisbe de Barcelona Francesc Climent dit patriarca Saperà.

Les visites pastorals més antigues d'Europa

S'ha dit que els volums primers de les visites pastorals de Barcelona pel bisbe Ponç de Gualba són les més antigues d'Europa. Tanmateix cal advertir que aquesta afirmació es

¹ J.M. MARTÍ i BONET: *De sant Oleguer als càtars* (Barcelona, 2011), pàg. 67: «El 16 de juny de 1216 morí el papa Inocenci III. En conèixer la notícia, Raimon VI de Tolosa, que s'havia refugiat a Anglaterra, desembarcà a Marsella i els habitants de Tolosa aconseguiren expulsar els croats (contra els càtars) de la ciutat. Simó de Montfort intentà per dues vegades entrar de nou a la ciutat, però els tolosans es defensaren heroicament del setge. Precisament estant Simó de Montfort en l'esmentat setge, una pedra el ferí mortalment en la cara. Era el 25 de juny de 1218. “La pedra –diu la crònica *Chanson de la Croissade*– va anar dreta al cap, al lloc precís, i li va donar tan encertadament a l'elm, que li va fer saltar a trossos els ulls, el cervell, les dents, el front i les mandíbules”. Els croats després de la seva mort es retiraren i Raimon VI pogué possessionar-se de nou de Tolosa i dels seus dominis del Llenguadoc». També és interessant sobre les visites pastorals Josep M. MARTÍ i BONET: *Visites pastorals a la diòcesi de Barcelona (1303-1939). Context i índex* (Madrid, 2015); J.M. MARTÍ i BONET, I. NIQUI PUIGVERT, F. MIQUEL MASCORT i J. CODINA VILÀ: *Las series “Visitas Pastorales”, Registros “Communium” y “Gratiarum” y los “Procesos” del Archivo Diocesano de Barcelona. Aportación archivística a la historia eclesiástica de la diócesis de Barcelona* (Barcelona, 1978); J.M. MARTÍ i BONET: *Ponç de Gualba, obispo de Barcelona (a. 1303-1334). Visitas pastorales y registro de Comunes*. Vol I (Burgos, 1983); J.B. BAUCCELLS i REIG: *Vivir en la edad media: Barcelona y su entorno en los siglos XIII y XIV (1200-1344)* (Barcelona, 2005)

refereix a un registre enquadernat i de visites seguides, car a Vic, i principalment a Girona, es poden trobar per exemple petits grups de visites pastorals concretes anteriors a les del volum 1/1 de Barcelona, i també hi ha en la mateixa diòcesi de Barcelona indicacions i textos escadussers de visites realitzades a finals del segle XIII, per exemple amb referències a bisbes de Barcelona anteriors –com estudiarem tot seguit– o a arquebisbes de Tarragona que en “seu vacant” els corresponia visitar les parròquies de la jurisdicció de la província Tarraconense.

Descripció codicològica de les primeres visites pastorals de Barcelona

La sèrie *Visites pastorals* de Barcelona custodiades a l'Arxiu Diocesà d'aquesta diòcesi, abracen 129 volums que van des del 1303 fins el 1929. Concretament descrivim els quinze primers volums que van del 1303 al 1447.

Llibre	Epígraf / concepte	Anys	Mesures cm	Folis	Estat de conservació
1 (1/1)	Diòcesi 1303-1306	1303-1306	25 x 16,5	60 foliats	Regular
1 bis (1/2)	D. 1303-1310	1303-1310	31,5 x 25	156 foliats	Dolent
2	D. 1312-1314	1312-1314	21 x 16	89 foliats	Dolent
3	D. 1323-1328	1323-1328	22,5 x 17	139 foliats	Regular
4	D. 1336	1336	33,5 x 21,5	103 foliats	Dolent
4 bis	Civ. Barc. (ciutat de Barcelona) 1337-1343	1337-1343	31,5 x 21	35 foliats	Regular
5	D. 1341-1344	1341-1344	32 x 21,5	191 foliats	Dolent
5 bis	D. 1366	1366	32 x 24,5	117 foliats	Bo
6	Civ. Barc. 1363-1447	1363-1447	32 x 23	285 foliats	Dolent
7	Civ. Barc. 1378-1388	1378-1388	33 x 24	302 foliats	Dolent
8	D. 1379-1382	1379-1382	31 x 23,5	141 foliats	Regular
9	Civ. Barc. 1383-1391	1383-1391	32 x 25	237 foliats	Regular
10	D. 1403-1498	1403-1408	33 x 24	350 foliats	Regular
11	D. 1413-1414	1413-1414	31 x 23,5	447 foliats	Regular
12	Sed. B. (catedral de Barcelona) 1421-1428	1421-1428	30,5 x 23,5	173 foliats	Regular
13	D.1421	1421	29,5 x 22	117 foliats	Dolent
14	D. 1425-1435	1425-1435	30,5 x 24	687 foliats	Regular
15	D. 1435-1447	1435-1447	31 x 22,5	478 foliats	Regular

Els quatre primers volums

A nosaltres ens interessen els volums: 1/1, 1/2, 2, 3 i 4, que van de l'any 1303 al 1336, any de la mort del bisbe Ponç de Gualba (1303-1336).

Referent al volum primer, cal presentar-lo codicològicament de la següent manera: Epígraf: "Visitatio diversarum ecclesiarum de anno 1303". Té una forma rectangular amb unes mides de 25 x 16,5, amb tapes de principis del segle XVIII de pergamí i en bon estat de conservació. Pel que fa al material intern del manuscrit, és de paper. Alguns folis estan deteriorats per la *lepisma sacarina* (per exemple els folis 53, 54 i 55). El volum conté 58 folis amb numeració aràbiga posterior, amb dos folis en blanc a la fi. Hi ha un índex que ocupa un foli, possiblement elaborat per l'arxiver Antonio Campillo a principis del segle XVIII. Els folis no tenen filigrana. Els altres aspectes codicològics són els següents:

1. Preparació del foli per a l'escriptura: No es veu cap preparació especial. En alguns folis s'acostuma a deixar un marge en blanc abans de l'escriptura (per exemple, folis: 9v, 10v., 40v.).

2. Escriptura: El manuscrit està escrit per ambdues cares (opistògraf), a una columna, amb un promig de 25 línies per pàgina i amb tinta negra. La separació de parròquies acostuma a fer-se amb una línia horitzontal que omple tot el foli. El nom de la parròquia s'escriu normalment dins de mitja circumferència. La lletra és gòtica cursiva. Amb les característiques especials de la mateixa; per exemple, quant a les abreviacions la línia horitzontal damunt d'una síl·laba, el signe del genitiu plural, etc... Els pronoms "qui, quae, quod" acostumen anar abreviats. Mai no s'utilitza "ae" final sinó "e". Es distingeixen diverses mans. Els notaris d'aquestes visites són: Ramon Dachs, Bernat Grumets i Arnau d'Argilguer; així ho estudiarem tot seguit.

3. Preparació dels folis per a l'enquadernació: Els quaderns que componen el manuscrit estan distribuïts d'una manera molt variada: de dos en dos, de tres en tres, i de quatre en quatre.

4. Característiques externes de cada foli en blanc: 2v., 3v., 17bis, 53v., 54, 54v., 59, 60, 60v. Trossos de paper escrits i relligats entre els folis: entre 7v. i 8, entre 27v. i 28, entre 47v. i 48. El foli 4 i 4v. estan cosits amb fil blanc, els que queden a l'interior estan en blanc. El foli 4v. està a l'inrevés. Els folis del 25 al 30v. són més petits d'alçada, 22 cm (en lloc de 24 cm). Així com el foli 44-44v. sols té 21,5x15 cm.

Per últim cal dir que el nostre primer manuscrit té el seu inici cronològic en la visita a Sant Fèlix de Rahona Sabadell².

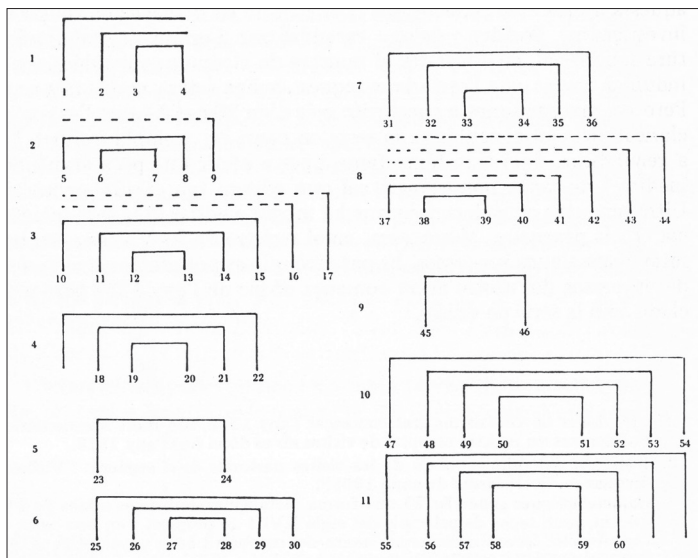
² Les abreviacions que utilitzarem en la present presentació de la transcripció dels quatre primers volums de les *Visites pastorals* del bisbat de Barcelona són les següents:

V.P.= Visites pastorals de Barcelona. El número que segueix es refereix al volum, al qual se li afegeix el número dels folis; per tant no es repetiran els mots v.=volum ni fol.=foli.

ADB= Arxiu Diocesà de Barcelona

ADB Com=RC= Arxiu Diocesà de Barcelona, Registre de Comuns

ADB Grat.= Arxiu Diocesà de Barcelona, Registre Gratiarum

Al bisbe Ponç de Gualba se li deu l'inici de les sèries de l'Arxiu Diocesà de Barcelona: *Visites pastorals, Comuns, Col·lacions, Processos...*

Qui era Ponç de Gualba?

Ens preguntem qui era el bisbe Ponç de Gualba. Abans de tot cal dir que fou un bisbe reformador i gran organitzador de la cúria diocesana. Molt probablement va néixer a Mallorca. Era nebot del qui també fou bisbe de Barcelona Guerau de Gualba (1284-1285). Era canonge-sagristà de la seu de Mallorca abans de 1299 i de Barcelona. Posteriorment fou administrador de la seu vacant d'aquesta última ciutat el 1301, fins que fou elegit consagrat i bisbe de Barcelona el 1303. Ponç de Gualba féu prevaldre la seva autoritat en molts conflictes en els monestirs diocesans i començà la sèrie de registres comuns, gràcies i visites pastorals custodiats a l'Arxiu Diocesà de Barcelona. Durant el seu pontificat es produïren greus incidents entre els deutors laics i el clergat pel cobrament de "leudes" (o "laudemis"), que era un tribut del cens. El bisbe fins i tot excomunicà alguns ciutadans, àdhuc els consellers de Barcelona. Finalment i a causa de les amenaces, hagué de refugiar-se durant llargues temporades a Mallorca, car allà era senyor feudal, especialment a Andratx i a Santa Ponça, que eren territoris que el rei Jaume I concedí al bisbe de Barcelona degut al gran ajut en la campanya per la conquesta de Mallorca. Ponç de Gualba castigà la feligresia

ADB Proc.=Proc.= Arxiu Diocesà de Barcelona, Processos

E.= Elenchus de la visita del 1921.

de Barcelona amb la pena d'interdicte, o sigui que es prohibia que se celebrés la missa públicament. El motiu no era altre que l'esmentat pagament de "laudemis". La polèmica s'acabà gràcies a una sentència arbitral del rei Jaume II i el bisbe de València. Ponç de Gualba fou nomenat ambaixador del rei català (Jaume II) a Avinyó el 1316 amb motiu de la coronació del papa Joan XXII i fou el gran impulsor de les obres de la catedral gòtica: almenys dels dos trams primers, l'absis, capelles de la girola i la cripta de santa Eulàlia. Cridà a Barcelona el mestre arquitecte Jaume Fabre, que construïa també la catedral de Mallorca. Un altre personatge intervingué en les escultures de la cripta de santa Eulàlia, l'artista pisà Lupo di Francesco, que el nostre Ponç de Gualba va protegir. Hi ha constància escrita de 862 visites.

LES VISITES PASTORALS. ESTRUCTURA

I FONAMENTACIÓ

Les visites comencen a Sabadell

Ponç de Gualba inicià la seva missió pastoral a les parròquies de la diòcesi dos mesos després de la seva ordenació episcopal. La primera visita pastoral de la qual tenim constància és a Sabadell l'1 d'abril de 1303. En ella s'afirma que el bisbe es traslladà personalment a l'església de Sant Fèlix de Rahona (Sabadell) i que va reconciliar el cementiri de Sant Salvador de Sabadell, maculat per l'efusió de sang, és a dir que hi havia hagut un homicidi o suïcidi. Després de la visita pastoral a l'esmentada església parroquial de Sant Fèlix en ella es presentà l'acusació del rector de Sant Pau de Riu-sec que no és diligent en el servei de l'altar de Sant Joan ni en l'hospital d'aquesta vila, perjudicant així els béns dels pobres i del mateix hospital³. Cal observar que en poques línies se'ns dona una munió d'informacions de gran interès per a la vila de Sabadell.

Les visites pastorals eren processos?

Molt probablement que hi havia dos manuscrits de visites: un emprat "in situ" i un altre era omplert per la cúria del bisbat i que seria l'oficial. Aquest últim era més gran i de color blanc⁴. Aquest és el motiu de la diferència de mida entre el volum 1/1 i el 1/2.

En un principi les visites pastorals, o sigui en els primers anys del segle XIV, són bàsicament processos eclesiàstics en els que el bisbe o el seu representant és el jutge i alguns

3 VP 1/1, fol. 3: «Anno domini M CCCIII Kalendas aprilis Dominus Poncius Dei gracia Barchinone Episcopus accessit personaliter ad Ecclesiam Sancti Felicis de Rahona et reconcilavit cimiterium Sancti Salvatoris de Sabadello pollutum per sanguinis effusionem, quo reconciliato visitavit dictam Ecclesiam Sancti Felicis et parrochiam eiusdem. Et R[aimundus] Margaritus Ermenat, P[oncius] Mir, P[etrus] de Garreti, B[erengarius] de Villanova, R[aimundus] Ajach, R[aimundus] de Boceto, parrochiani dicte Ecclesie Sancti Felicis iurati dixerunt quod Petrus Alegre rector ecclesie Sancti Pauli de Rivo Sicco qui tenet altare Sancti Iohannis constructum in ecclesia Sancti Salvatoris non servit dictum altare nec procurat hospitale ipsius ville prout tenetur; immo dissipat et consumit bona dicti hospitalis et pauperum in alios usus. Cetera recte».

4 És la visita a Torrelles de Foix del 13 de març de 1306. **VP 1/2, fol. 57:** «Dominus Episcopus remisit sibi (rector de Torrelles Bernat Guad) predictam et quecumque alia quae comisset usque ad presentem diem pro C solidos Barchinone prout in maiori registro albo latius continetur.»

parroquians són cridats per, després d'haver jurat, fer de testimonis o d'acusadors. Els acusats poden defensar-se al·legant anteriors absolucions o fins i tot mostrant les butlles papals o cartes episcopals acreditatives del perdó que els havien concedit els bisbes anteriors. Últimament se'ls imposa penitències i àdhuc multes que beneficien les obres de la catedral algunes d'elles.

Malgrat tot, les visites tenen un caràcter pastoral, no exclusivament inquisitorial. El bisbe acostuma a confirmar, tonsurar, visitar les esglésies, cases rectorals i cementiris parroquials, algunes vegades predica, per bé que rarament celebra l'Eucaristia.

No hi ha en aquesta sèrie un pròleg o document en el qual s'indiquin les motivacions o en el que s'assenyali el fet de l'inici d'una nova sèrie. Possiblement tal epígraf es trobaria en el primer quadernet que s'ha perdut. Estem quasi segurs que el bisbe Ponç de Gualba fou qui començà aquesta sèrie. S'observa, però, en el text de les primeres visites un cert desordre d'estructura que posteriorment s'anirà corregint.

Esquema de les primeres visites pastorals

L'esquema de les visites és el següent: Dia, mes i any en què es realitza la visita. Administració de la confirmació i tonsura. A voltes ordena acòlits o confereix els ordes menors. El bisbe esbrina també sobre el culte i especialment en el que es confereix al servei de l'església i altars de la mateixa. En pocs casos beneeix el cementiri. Després crida un grup (una mitja dotzena) de feligresos, els quals juren dir la veritat. El servei del rector a l'església, l'observança del celibat, els seus costums, etc... constitueixen la primera part del judici.

Immediatament es produeix l'acusació –si és que n'hi ha– dels preveres, diaques, sotsdiaques, clergues, monjos... de la demarcació parroquial. Aquestes acusacions poden agrupar-se en els següents capítols: servei al benefici o altar a ells encomanat; celibat, costums (jocs, embriaguesa, si porten armes, usura, si observen les regles del monestir –en el cas que siguin monjos–, etc...). Les acusacions dirigides al rector i als clergues són sospesades pel bisbe, exigint que els acusats confessin “per sacramentum” la seva innocència o culpabilitat. En el primer cas han de presentar proves acreditatives. Posteriorment, com ja hem assenyalat, als culpables se'ls imposen penes “salutares”, no excoient, quasi mai, les penes pecuniàries que beneficiaran la construcció de la catedral de Barcelona o d'alguna església en particular.

La “inquisitio” també versa al voltant dels costums dels feligresos laics. Els acusadors determinen qui són els adúlter, fornicaris, incestuosos, usurers, blasfems, excomunicats, endevins, conjurs, etc. S'indica si hi ha prostíbuls a la parròquia i locals de joc. Normalment s'exposen els delictes dels feligresos sense indicar la pena en què han incorregut, ja que s'ha establert una pena comuna per als usurers i concubinaris que calia aplicar; però no està consignada en la visita. Per tant, sols hi ha el delicte sense la confessió, ni tampoc la pena normalment.

Quan no hi ha cap acusació es diu “omnia recte”. De vegades “omina recte per Dei gratiam”.

En aquestes primeres visites, o sigui del pontificat del bisbe Ponç de Gualba, no s'inclou l'inventari dels objectes de culte, ni normalment l'estat de la fàbrica dels edificis, ni l'inventari de l'arxiu o de la biblioteca amb els llibres sagrats. En posteriors visites contestar els inventaris, suara referits, serà el principal contingut de les visites; per exemple en les del Patriarca Saper a principis del segle XV.

A continuació presentem l'explicació dels temes que abans hem sols apuntat; en concret quines fórmules són les més habituals per indicar que es comença una visita pastoral. S'empra, per exemple, que el bisbe "visitavit, vocavit et inquisivit"⁵. Vegi's les visites a Piera⁶, a Terrassa⁷, a Vila-rodona⁸, a Martorell⁹, a La Gornal¹⁰ i a la Geltrú¹¹.

Acusacions molt singulars contra alguns rectors

Hi ha visites que són molt explícites en les seves acusacions que van dirigides al rector, que actuen molt incorrectament, com per exemple el de Sant Sadurn d'Anoia, que molts dies no celebra missa ni toca les campanes amb el desori que produeix aquesta mancança, doncs el poble va desorientat en llurs tasques quotidianes. També es diu que moltes vegades marxa de la parròquia deixant la feligresia sense atenció espiritual durant molts dies, que no resa l'ofici diví (maitines, laudes, hores...), que a la mateixa sagristia té una taula de joc i que dins l'església permet jugar jocs impropis, que no es posa al confessional ni tan sols durant la Quaresma, que els seus escolans sempre estan jugant a dins l'església i no guarda el celibat, que es passeja pel poble amb armes, és constantment "rixosus" arribant

⁵ Visita del 3 de juny a Molins de Rei, **VP 1/1, fol. 8**: «visitavit vocavit et inquisivit parrochianos...».

⁶ Visita del 9 de juny de 1303, **VP 1/1, fol. 6v**. La finalitat i l'objecte de la visita pastoral és: «super statum Ecclesie de Apiera et clericorum et parrochianorum eiusdem».

⁷ Visita del 16 de desembre de 1304 a Terrassa, **VP 1/2 fol. 8v-9**: «De adulteriis clericorum contra laicos adulteros contra usurarios».

⁸ Visita del 10 d'octubre de 1306 a Vila-rodona, **VP 1/2, fol. 60**: «Dominus Episcopus imposuit penam L solidos quilibet de adulteris et fornicatoribus supradictis in qua inciderunt ipso facto si a cohabitatione huiusmodi non cessarent vel si in locis suspectis comperientur. Omnes isti sunt incorrigibiles quare iam in preterit inquisitione reperti fuerunt in termino predicta et nolunt».

⁹ Visita del 22 de febrer de 1310, **VP 1/2, fol. 107v**. Sobre la finalitat de les visites pastorals: «volens dictus dominus Episcopus de loco ipsius erradicare vitia et plantare virtutes inquisivit de vita et conversatione habitantium et primo de servitio Ecclesie de Martorello et fuerunt vocati de parrochianis...». Visita a Martorell del 16 de març de 1326, **VP 3, fol. 60v**: «Die dominica Ramis Palmarum que fuit XVII kalendas aprilis ... Episcopus visitavit ecclesiam de Martorello... super statu ecclesie et ministrorum eiusdem bene per omnia. Item dixerunt super statu parrochie bene per omnia».

¹⁰ Visita del 10 de gener de 1326 a La Gornal **VP 3, fol. 46**: «Die predicta veneris que fuit IIII Idus Januarii dictus dominus Episcopus tonsoravit in clericis de Guarnallo superius nominatos scriptos dicta die veneris in loco de Arbucio subsequentem volens visitoris officium exercere fuerunt vocati de parrochianis: Raimundus Collomer, Bernardus de Torrentibus, Guillelmus Olivella, Michael Guarichs qui iurati dixerunt super statu ecclesie et ministrorum eiusdem: bene per omnia».

¹¹ Visita del 6 d'abril de 1326 a La Geltrú, **VP 3, fol. 73**: «Die dominica que fuit VIII kalendas aprilis anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Gialtrude et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Juny, Guillelmus Devesa, Petrus Flaquer, Arnaldus Mangri, Arnaldus Bufii, Bernardus Jacobi, Bonanatus Pontii et Arnaldus de Torrentibus qui iurati dixerunt super statu ecclesie et clericorum: bene per omnia».

a donar cops a les dones que malviuen amb ell...¹²

Òbviament aquest rector era una excepció, però cal reconèixer, com veurem, que n'hi ha almenys dues dotzenes de casos que també es poden qualificar com a extrems.

Tots eren examinats durant les visites pastorals

En altres visites pastorals no es troba referència a una sola persona, sinó més aviat al conjunt dels acusats, així per exemple en la visita del 16 de desembre de 1304 a Terrassa; es concreta que hi ha 5 adúlteris¹³, 14 fornicaris¹⁴, 12 usuraris¹⁵, 3 blasfems¹⁶ i 5 que no van els diumenges ni dies de precepte a l'església de Sant Pere de Terrassa¹⁷, que era la titular de la parròquia.

En altres visites no es concreta tant. Així en la visita a Santa Eulàlia de Provençana del 17 de setembre de 1309 es diu que el bisbe investigà sobre les converses dels clergues¹⁸, però en altres visites es diu que es desconeix que existís algun defecte com és el cas de Sant Pere de Castellvell¹⁹.

Durant les visites pastorals enregistrades al llarg dels quatre volums que hem transcrit, poques vegades s'hi celebrava, i menys es predicava. Tot i que sí es va fer en les visites a Santa Maria del Pi de Barcelona²⁰, de Vilafranca del Penedès²¹, Sants Just i Pastor²² o la catedral de Barcelona²³.

12 Visita del 19 d'abril de 1314 a Sant Sadurní d'Anoia, a **VP 2, fol. 43**.

13 **VP 1/2, fol. 9**: «Item Anticus Escuderii, Perico dez Prat, Guillelmus de Far, Berengarius Libre (adulteratur cum ancilla den Fabrega de villa avunculo suo) item Jacobus de Arenis».

14 **VP 1/2, fol. 9v**: «Moscerolo, Predo, Andreas de Bugera, Cardona, Albaredes, Vital, Bernardus de Cintillis, Jacobus Masclie, Petrus zes Gonerar, Bonanatus Viure, Poncius de Fornelli, Franciscus zes Parets, Jacobus Morel item Bernardus dez Poal».

15 **VP 1/2, fol. 9v**: «Item dixerunt quod Petrus de Prato et Anglesa de Podio et Guillelmus qui moratur cum Romeo Cardona mutuant publice ad usuras et exercent contractus usurarios et faciunt malas baratas. Petrus za Rovira idem. Item facit Berengarius Murel. Item Andreas de Bugaras, Guillelmus de Prato, Berengarius de Pereda, Peric dez Vinyals, Bernardus Novel, Guillelmus Gonteres, en Perera Zabater mutuant ad ludum atrasats sous publice. Item dixerunt quod Petrus Sola, Andreas de Bugera, Berengarius dez Far».

16 **VP 1/2, fol. 9v**: Els blasfems eren: Francesc Colrar, Aguiló i Viure.

17 **VP 1/2, fol. 10**: Els que no van a l'església són: Pere Viure, Riudós, Bernat sa Serra, Gerald Eymerici.

18 **VP 1/2, fol. 97**.

19 **VP 3, fol. 30**: «Postea dictus rector fuit interrogatus tam de se quam de aliis de parrochia si sint aliqua corrigenda et dixit se nescire».

20 Visita del 7 de juliol de 1303, **VP 1/1, fol. 11**: «episcopus predicavit».

21 Visita del 14 de juliol de 1303, **VP 1/1, fol. 15**.

22 Visita del 18 d'agost de 1303, **VP 1/1, fol 39v**.

23 Visita a la catedral i celebració de la santa missa. **VP 1/2, fol. 52v**: «Die iovis eadem (23 Desembre 1305) dictus dominus Episcopus intravit civitatem Barchinone propter festum Natalis quod fuit die sabbati sequenti quam die Nativitatis dominice celebravit et predicavit et hos scolares tonsoravit IIII tonsorati: Bernardus de Mazerata Gerundensis diocesis ad presentationem domini Bernardi Gerundensis Episcopi, Franciscus de Saleles, Bartholomeus de Canalibus, Jacobus de ... civitatis Barchinone. Et exivit civitatem die mercurii infrascripta ad visitandum Ecclesias infra subsequentes».

Les constitucions sinodals: pauta de les visites pastorals. Els sínodes

En moltes visites pastorals del bisbe Ponç de Gualba es troben referències a les constitucions sinodals²⁴ i als concilis tarraconenses dels anys 1291 i 1293. Aquestes fonts són la base de la gran reforma que intenta portar a terme el nostre bon bisbe Ponç. Aquesta reforma ja fou iniciada pel seu antecessor fra Bernat Pelegrí, el qual ve citat amb molta freqüència en el transcurs de les visites que van de l'any 1303 al 1330. Cal observar que els denominats sínodes que es celebraven cada any –durant la Quaresma– eren la concreció dels concilis provincials en el cas concret de la diòcesi de Barcelona. Mireu sinó aquests extractes dels seus continguts:

- Es determina que cap sacerdot beneficiat de la catedral faci nit fora de la ciutat sense permís del bisbe, i qui no compleixi aquesta norma serà sancionat a penes pecuniàries concretes.
- Que cap canonge ni cap beneficiat que gaudeix d'habitable propietat de l'església per raó del seu benefici (en el lloc anomenat “Paradis”, actual (2017) casa dels canonges), pugui llogar-lo o cedir-lo a una altra persona que no sigui canonge o clergue.
- Que els clergues concubinaris siguin castigats amb penes penitenciàries i no amb la suspensió o excomunió, ja que aquestes suposarien un gravamen sobre els fidels que no podien assistir a missa i altres actes de culte com podrien ser els sagraments.

Els sínodes barcelonins de l'anterior bisbe fra Bernat Pelegrí s'apliquen constantment: per exemple, es diu que els clergues no juguin “ad ludum taxilorum” ni actuïn de notaris fora de l'església. Tot rector de parròquia cal que tingui en la seva rectoria un “capbreuium” en el que es registrin les escriptures, i especialment els testaments. Que els clergues no poden acceptar a nivell particular la donació d'alguna casa ni de possessions sense llicència i consentiment del bisbe, ni podran fer reformes importants o intercanvis sense l'esmentat permís episcopal. Que els documents del bisbe caldrà que siguin rebuts amb reverència i propòsit d'ésser aconplides. Que els rectors caldrà que tinguin les “constitucions sinodals”²⁵. Que el rector o beneficiat no del lloc assignat, caldrà, si vol sortir d'ell o absentar-se, posseir el permís del bisbe i caldrà que es presenti al bisbe a fi que expliqui les raons de la seva permanència en el lloc no propi. Que ningú pugui comprar els rèdits de dues esglésies ni vendre aquests rèdits als laics. Que és necessari que els clergues resideixin personalment en les respectives esglésies, i el rector que no faci

24 J. M. MARTÍ I BONET: *Entre el papado y el sínodo. Una evolución decisiva de la historia de la Iglesia* (Madrid, 2014) i F. MIQUEL MASCORT: *La vida interna del clérigo* (Barcelona, 1987).

25 Les visites pastorals eren l'aplicació de les famoses “constitucions sinodals”, per això es diu que dins la visita pastoral es fa la “inquisitio synodalis” i als testimonis se'ls anomena “testes synodales”. Veieu, per exemple, la visita del 16 de març de 1323 a Barberà del Vallès. **VP 3, fol. 10:** «Die mercurii quod fuit XVII kalendas aprilis anno Domini MCCCXXIII fuit recepta inquisitio sinodali a parrochianis ecclesie de Barberano quam visitaverat dominus Episcopus dicto anno scilicet Andreas Alio et Guillelmus de Valmoranta qui iurati dixerunt quod Arnaldus Riera clericus tenet publice Dulciam ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod en Lapart adulteratur publice cum quadam muliere».

residència que sigui excomunicat. Que cap clergue pot celebrar dues misses en un mateix dia ni rebre dos estipendis. Que els clergues forans i els “questors” sols seran rebuts en les parròquies si tenen la llicència del bisbe, Que tots els clergues estan obligats a assistir anualment als sínodes. Que les esglésies tinguin les estovalles de l’altar i corporals nets i no esquinçats.

Les constitucions específiques per a la catedral de Barcelona

Es donen unes disposicions obligatòries específiques per al clergat de la catedral. És obligatori que tots els clergues de la catedral (més de dos-cents) assisteixin a les hores canòniques, des del cant “Graduum” fins a les completes. Que cap dels beneficiats surti del cor ni vagui per les naus de la catedral o pel claustre, ni s’atreveixi a seguir l’hebdomadari si no és cridat, ni que surti del cor durant l’ofici de les maitines abans de dir l’antífona “Preciosa” o el capítol, a excepció dels beneficiats a “conducticii” que hagin de celebrar abans en els altars, els quals, però, no sortiran fins que no s’hagi dit el primer “benedicamus”. Que els que hagin de celebrar primer (de les “hores”) ho facin mentre es digui la “prima et pretiosa”, però de manera que això no faci esperar a tots els altres assistents... Que cap dels beneficiats s’atreveixi a celebrar fora de l’església per diners i sense llicència del bisbe o del seu vicari sota pena de 12 diners (que es lliuraran als hebdomadaris de la setmana), quedant privats de percebre les distribucions (pellofes) dels aniversaris. Que cap beneficiat canti o celebri en les capelles del bisbe Arnau de Gurb (avui 2017 de Santa Llúcia) o del bisbe Pere (?), a no ser en les festivitats dels esmentats altars. Que ningú surti del cor abans del primer “Benedicamus”, Que ningú digui (o canti) les maitines fora del cor. Que cap clergue de la catedral rebí diners per celebrar misses en dita catedral per un difunt sense passar pels sagristans menors i els hebdomadaris, sota pena de 6 sous. Que els altars estiguin sense llums d’oli encesos; sols poden encendre’s sota vigilància del responsable i sota les normatives de seguretat i d’economia correcta. Els respectius clergues i sacerdots han de celebrar diàriament en llurs altars segons les intencions dels fundadors, i en el cas que no ho puguin fer els dinars s’aplicaran a “l’obra de la catedral”.

Els laics i les constitucions sinodals

També els laics són objecte de la legislació de les esmentades sinodals, i així ho podem constatar en el mateix text de les visites pastorals: «Seran excomunicats aquells que celebrin matrimonis clandestins, que contreguin matrimoni “in facie ecclesie” o “solempnizare matrimonium”. Que les ciutats, pobles i parròquies en interdicte seran sotmesos a les penes que dictamina la legislació apropiada: no es podrà celebrar el culte». Així ho veiem en les frustrades visites a les parròquies de Barcelona degut a les sancions d’interdicte imposades pel bisbe Ponç durant grans períodes entre els anys 1304-1315 o també a Mataró.

En totes les visites pastorals es troben presents les “constitucions sinodals”

Les referències a les constitucions sinodals són constants, així presentem, per exemple, les visites a Mediona el 19 de juliol de 1303²⁶ a l'Arbós del 28 de juliol de 1303²⁷ i Santa Coloma de Cervelló del 27 de febrer de 1305²⁸. Contra els sacerdots concubinaris se'ls aplica el que diuen les constitucions sinodals. Citarem com a exemple la visita a Martorell del 22 de febrer de 1310²⁹ i en la visita a Mediona del 22 de maig de 1310³⁰.

Exemplar fou el càstig que va rebre el rector de Mataró Berenguer Bosch per haver incomplert el celibat, aplicant en ell les penes de les constitucions sinodals³¹.

Les constitucions dictaven normes concretes sobre qui calia que demanés permís per anar a estudiar fora del lloc de residència. Aquestes normes no eren altra cosa que la ja dictada pel mateix papa Bonifaci VIII uns vint anys abans³². Volia estudiar dret canònic.

26 VP 1/1, fol. 22: «Item dixerunt quod B[erengarius] Carboni presbiter ludit; confessus fuit idem Berengarius lusisse ad altlenam et ad aleas et a carn agitar (sic) cum taxillo et erat presens cum dominus Episcopus nolebat intrare locum. Idem B[erengarius] Carboni ratione predictae dare debet et dare promisit. X. solidos operi et dominus Episcopus iniunxit sub penna dupli constitutionis penalis in ludo si ab hac ora in antea ludet ita et fuit absolutus iniuncta sibi alias pro modo culpe penitentia salutari et fideiussit pro eo Ferrarius Vals ad dictos X solidos si dictus Berengarius nondum solvit eosdem operi supradicto».

27 VP 1/1, fol. 29: «Item Romeus Mascharel clericus ludit publice ad aleas cum taxillis. Idem Romeus confitetur absolutus et promisit dare. X. solidos operi Ecclesie Barchinone per totum mensem augusti sub pena excommunicationis sub pena duplici constitutionis contra lusores edite si iterum rediret». «Item dixerunt quod Petrus Porta clericus predictus tenet publice Borrazonam in concubinarum; confitetur. Idem Petrus Venerabilis dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena dupli constitutionis concubinarie si ab hac ora in antea erit cum illa in loco suspecto et promisit dare operi Ecclesie Barchinone hinc ad festum Sancti Michael. X. solidos Barchinone sub pena dupli et fuit absolutus».

28 VP 1/2, fol. 26: «Item dixerunt quod in Palomer parrochianus dictus parrochie stetit et adhuc existit in excomunione bene per VIII annos auctoritate sacri concilii Tarrachone quare non vult restituere bonam que habuit et rapuit ab hominibus ecclesie de Tordera».

29 VP 1/2, fol. 108: «Item aliqui homines de Martorello sunt excommunicati per constitutionem quare fuerunt apud locum de Vallibus (Valls) in campo Tarrachone in tala contra homines Archiepiscopi et supplicaverunt domino Episcopo Barchinone quod impetret sibi fieri comissionem domino Archiepiscopo quod possit eos absolvere ut dictum constitutiones». «Et fuit iniunctum cuilibet eorumdem sub pena constitutionis contra concubinaris edite quod ad modum non sint cum aliqua de dictis concubinis in loco suspecto nec aliquam teneant de cetero concubinarum».

30 VP 1/2, fol. 125: «ut dicunt constitutiones synodales sacerdotibus concubinariis debent esse punire».

31 VP 3, fol. 108 del 26 de juny de 1326 a Mataró: «Die jovis sequenti que fuit VI kalendas iulii anno predicto 26 juny 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Matarone et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius Letonis, Bernardus Berengarii, Guillelmus Çaguera, Berengarius Sibilia, Guillelmus Julia et Bartholomeus Spayal qui iurati dixerunt quod Berengarius de Boscho rector dicte ecclesie habuit liberos pueros ex quadam muliere vocata Barçalo que nunc est nutrix Francisci de Sancto Vincentio et ab uno anno habuit ex ipsa prolem et de hoc est publica fama in parrochia. Fatetur dictus rector predictae Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinatus. Fuit sibi iniunctum sub pena constitutionis sinodalis duplicata quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto. Item dixerunt quod in Terrades beneficiatus in dicta ecclesia tenebat anno preterito pro pedisseta na Morera et exivit pregnans ab hospitio ipsius Terrades ob que fuit fama et murmur in parrochia quod esset pregnans ab ipso Terrades. Jacobus Terrades iuratus interrogatus dixit verum esse quod peccavit carnaliter cum dicta Morera non credit tamen quod proles sit sua cum ipsa mulier est volubilis. Fuit sibi remissa pena concubinatus et iniunctum sibi sub pena constitutionis sinodalis quod non sit de cetero cum dicta muliere in loco suspecto».

32 Visita del 3 d'abril de 1326 a Lliçà de Munt. El rector que demana absentar-se és Mn. Bernat Baiuli, rector de l'esmentada parròquia de Lliçà de Munt.

A Sabadell s'apliquen amb gran rigor les penes sinodals al rector de Sant Paulí de Riu Sec Mn. Pere Alegre³³.

Testimonis sinodals. Els visitadors episcopals

Els testimonis sinodals es troben sempre presents en les acusacions de les visites pastorals. Normalment són quatre o sis, però en alguns casos en vénen citats fins a 41, com és el cas de Vilafranca³⁴. En la visita a Gallifa el testimoni sinodal és el veguer Laceria³⁵. Altres vegades trobem el batlle del poble fent de testimoni³⁶. A Piera, en la visita del 9 d'agost de 1303, trobem citats 26 testimonis sinodals³⁷. En la visita a Sant Vicenç dels Horts del 12 de desembre de 1304, entre els testimonis sinodals es troba un teixidor³⁸. El 14 de juliol de 1303 a Vilafranca del Penedès foren convocats deu “testes synodales”³⁹, i el 10 de març de 1326 tornaren a ser convocats també a Vilafranca deu testimonis, entre ells el veguer Berenguer Canellis i el batlle de la “Vila libera” (Vilafranca) Ferran Ollaris, amb altres noms que procedeixen dels musulmans i dels jueus⁴⁰. Per últim, cal fer esment dels testimonis de la visita a Santa Maria del Mar de Barcelona del 23 de juny de 1303 amb noms de personatges de la ciutat⁴¹. També els soldats podien ser testimonis sinodals, com és el cas de la Granada en la visita del 18 d'abril de 1303⁴². A les dones no se'ls demanava (o no podien) ser testimonis, només n'hem documentat un cas. A la catedral no hi havia testimonis laics⁴³. En les visites el bisbe anava acompanyat normalment d'un parell de canonges, els quals sovint enviava a pobles de la rodalia per a què en nom seu fessin la visita sempre ajudats

33 VP 1/1, fol. 3: «Petrus Alegre rector ecclesie Sancti Pauli de Rivo Sicco qui tenet altare Sancti Iohannis constructum in ecclesia Sancti Salvatoris non servit dictum altare nec procurat hospitale ipsius ville prout tenetur; immo dissipat et consumit bona dicti hospitalis et pauperum».

34 VP 3, fol. 136v. Visita pastoral a Vilafranca del Penedès del 27 de maig de 1327.

35 VP 2, fol. 53.

36 VP 1/2, fol. 140. Visita pastoral a Llinars del Vallès. El batlle de poble veí d'Olzinelles, que es deia “Raymundus”.

37 VP 1/1, fol. 7v. Veieu també la visita a Castellvell: **VP 1/2, fol. 8.**

38 VP 1/2, fol. 6: «Et incontinenti super statu ecclesie et parrochie fuerunt vocati Bernardus Franch, Franciscus textoris, Vital de Podio, Geraldus Signarius».

39 VP 1/1, fol. 15.

40 VP 1/1, fol. 9: Berengarius de Canellis vicarius, Ferrarius Ollarii baiulus Vile Francha, Guillelmus Alamanii, Berengarius Miçer, Valentinus Alamania, Petrus ça Sera, Raimundus Maronis, Maymoni Dalmacii, Bernardus Huch, Petrus Rovira.

41 VP 1/1, fol. 9: Bartholomeus Romei, Guillelmus Petri Eduardi, Berengarius de Zescases, Ferrarius Cervionis, Jacobus Lolli et Petra de Vilafranca, Arnaldus Lulli.

42 VP 1/1, fol. 2. El soldat es deia Pere Carbonell.

43 VP 1/1, fol. 40v., del 29 d'agost de 1303: «Anno quo supra die iovis que fuit decollatio Sancti Iohannis que fuit quarto Kalendas septembris, idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Crucis Sedis Barchinone».

d'un secretari. Cal, doncs, esmentar els canonges Ramon Emili⁴⁴, Berenguer de Guàrdia⁴⁵, Dalmau Marimón de Mediona⁴⁶, l'ardiaca Hug de Cardona⁴⁷ –que féu essent fora el bisbe Ponç de Gualba 140 visites en els anys 1313-1314–, el degà del Penedès Arnau Segarra⁴⁸, el rector de Pontons i capellà particular del bisbe Mn. Bernat Grumest⁴⁹... i per suposat el secretari Dach. Posteriorment, vers l'any 1326 fou ardiaca el familiar del bisbe Ponç anomenat Gerau de Gualba, que també va fer visites pastorals⁵⁰. També feren visites per delegació del bisbe Ponç de Gualba el canonge Pere Vilardell i el prior de Sant Pau del Camp de Barcelona.

La programació de les visites pastorals. Itineraris

Les visites pastorals eren programades amb anticipació. S'avisava un mes abans i el “nuntius” era un seglar anomenat “Periconus” que era un agutzil. En altres ocasions el bisbe aprofitava el seu viatge a Tarragona o a Mallorca per fer la visita. Això fa que tin-

44 VP 1/1, fol. 13 del 12 de juliol de 1303 a Martorell: «Sequitur inquisitio Castri Episcopalis facta per R[aimundum] Emili facta eadem die veneris et anno qua supra». **VP 1/1, fol. 24** del 19 de juliol de 1303 a Font-rubí: «Eadem die visitavit dominus per R[aimundum] Emili canonicum Barchinone et socium suum apud Ecclesiam de Fonte rubia et vocavit venire ad Ecclesiam de Murre curto». **VP 1/1, fol. 25** del 20 de juliol de 1303 a Foix: «Episcopus vocavit venire ad se ad locum de Torroles iam misso ibi ad visitandum Ecclesiam de Fuxo R[aimundo] Emili socio suo canonico Barchinone».

45 VP 1/2, fol. 34 del 22 de març de 1305 a l'Albà: «Die luni sequenti et anno predicto dictus dominus Episcopus cum non fuisset bene dispositus et in persona venerabilis Berengarii de Guardia canonicus et socii sui et cum notario visitavit Ecclesiam Sancti Bartholomei de Albiya. Et fuerunt vocati de parrochiani». En aquesta visita es diu que el bisbe Ponç no es trobava bé, i per això envia el canonge Berenguer de Guardia.

46 VP 1/2, fol. 124v. del 22 de març de 1310 a Mediona.

47 VP 2, fol. 1-65v. Visites fetes del 17 de febrer de 1313 al 6 d'octubre de 1314, un total de 142 visites pastorals.

48 VP 1/2, fol. 124v. del 22 de maig de 1310.

49 VP 1/2 fol. 19v-20. del 25 de gener de 1305.

50 VP 3, fol. 128, del 17 d'agost de 1326. En aquesta visita hi ha importants informacions dels acompanyants del visitador, de l'hebdomadari de Llerona (que era una denominació semblant a rector) i de Mn. Nicolau de Sales, que era l'administrador de la Seu i rebia uns diners de les pene pecuniàries. Per aquest motiu copiem el text de la visita: «XVI kalendas septembris anno quo supra in visitatione facta per Archidiaconum Barchinone. Dixerunt quod Arnaldus Ollarii Ebdomadarius minor ecclesie de Lerona tenet publice quandam mulierem vocatam Guillelmam pro concubina a qua prole tres dicitur habuisse. Fatetur predictam veram esse et quod fuit exinde punitus per Raimundum Porcelli sed postea rediit et procreavit unum filium ab eadem. Composuit dictus Arnaldus cum dicto domino Episcopo pro concubinato predicto ad C solidos quos iuravit solvere hinc ad instans festum beate Marie de Septembris et iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari obligavit se ad penam constitutionis sinodalis absque remissionis et venie quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam aliam teneat de cetero concubinam. Solvit incontinenti L solidos quos recepit Nicholaus de Salis et postea solvit alios L solidos per manum Paget beneficiati in sede quos dictus Nicholaus recepit. Item dixerunt quod Bernardus Triba presbiter qui anno presenti emit redditus ecclesie de Canovellis ab eius rectore, tenet publice pro concubina in hac parrochia quam mulierem vocatam Saura quam tenuit et possedit per quinque annos vel amplius. Fatetur dictus Bernardus de Trilea predictam veram esse et quod fuit exinde punitus per Raimundum Porcelli et quod postea bene sunt duo anni vel ultra quod non peccavit cum ea nec fuit nec stetit secum in eadem parrochia nec scit nec credit fammam esse quod participaverit secum a predicto tempore citra. Et dictus Bernardus de Trilea convenit dare XX solidos cum sit pauper presbiter pro concubinato predicto et obligavit se ad penam viginti aureorum absque spe remissionis et si ab hora in antea sit repertum cum dicta muliere nec sit cum ea in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam. Solvit X solidos de predictis quos recepit Nicholaus de Salis et promisit residuos X solidos solvere hinc ad dictum iovis sequentem ante festum beati Bartholomei et inniuncta sibi pro modo culpe penitentia salutari. Solvit dictos X solidos quos recepit dictus Nicholaus de Salis qui remanserant ad solvendum».

guem la possibilitat, gràcies a les visites, d'oferir un itinerari geogràfic precís, de manera que podem presentar una aproximació a un possible itinerari, tenint en compte l'any i el motiu del viatge:

- Puigtinyós, 27 de juliol de 1303: «Dijous apres forem invitats a dinar pels homes de Daphim». Aquesta localitat és actualment de la demarcació provincial de Tarragona, així com Puigtinyós⁵¹.
- 1 de setembre de 1303: «El bisbe, després de visitar en els dies anteriors diverses parròquies, romangué a Barcelona fins el 25 de setembre, i va entrar a la mar des de Sitges per anar a Mallorca (26 de setembre de 1303)». Un any després tornà a Barcelona desembarcant a Sitges el 19 de setembre de 1304⁵².
- 15 de desembre de 1304. El bisbe, estant a Castellvell, es féu preparar el dinar a Martorell, i després confirmà i tonsurà cinc escolars de la mateixa vila de Martorell⁵³.
- 21 de desembre de 1304. El bisbe visità Sant Genís dels Agudells i després el mateix rector de Sant Genís el va acompanyar al palau episcopal de Barcelona⁵⁴.
- 6 de gener de 1305. En la festa de l'epifania (“apparitio Domini”), el bisbe, després de visitar les parròquies, tornà al seu palau de Barcelona⁵⁵.
- 20 de gener de 1305. El bisbe es trobava al Castell (familiar) del Montnegre i es féu preparar el dinar. Tot seguit envià els seus delegats (Amili...) a fer les visites pastorals als pobles veïns⁵⁶.
- 9 de febrer de 1305. El bisbe sortí de Barcelona per fer la visita pastoral a Santa Eulàlia de Madrona (El Papiol)⁵⁷.
- 27 de febrer de 1305. El bisbe de Barcelona es féu preparar la “procuració” (part econòmica) a Sant Climent i Gavà⁵⁸.
- 11 de març de 1305. El bisbe i els seus acompanyants, després de visitar Santa Maria de Monistrol, es féu para taula per dinar⁵⁹.
- 30 de juliol de 1305. Estant a Barcelona, visità tots els altars de la catedral, segons consta en el registre major (“in maiori registro”)⁶⁰.
- 12 d'octubre de 1305: El bisbe, amb el rei Jaume II d'Aragó, marxa cap a Avinyó a causa del pontificat del papa Climent⁶¹. Notícia molt interessant.

51 VP 1/1, fol. 27v.

52 VP 1/1, fol. 43.

53 VP 1/2, fol. 8.

54 VP 1/2, fol. 11.

55 VP 1/2, fol. 11v.

56 VP 1/2, fol. 17v.

57 VP 1/2, fol. 23.

58 VP 1/2, fol. 26.

59 VP 1/2, fol. 30.

60 VP 1/2, fol. 39v.

61 VP 1/2, fol. 43: «Die lune que fuit festum Sancti Francisci intitulata IIII nonas octobris arripuit iter dominus Episcopus Barchinone versus papam Clementem cum domino Jacobo Rege Aragonum et in Monte pesulano invenit papam et idem

- 2 de desembre de 1305. El bisbe visità Sant Fost de Campcentelles, i aquí es féu preparar el menjar⁶².
- 18 de desembre de 1305. El bisbe visità Palau-solità i es féu preparar el dinar a Caldes. Aquí celebrà ordes perquè a Barcelona (catedral) no podia celebrar aquests ordes, ja què feia temps que se l'havia castigat sota la pena d'interdicte degut a què els ciutadans de Barcelona no pagaven a l'Església els impostos o tributs anomenats *laudemis*⁶³.
- 13 de gener de 1306. El bisbe fou convidat (a dinar) a la casa de la Murtra (Badalona) pel seu senyor Jaume de Sant Climent, ciutadà de Barcelona⁶⁴.
- 18 de gener de 1306. El senyor bisbe fou cridat per confirmar a Romeo de Solio com a prior de Santa Eulàlia del Camp, elegit pel capítol de Barcelona i que fou confirmat "in Capitulo Barchinone die sabbati sequenti XIV kalendas february"⁶⁵.
- 12 de març de 1306. Estava visitant Gavà, però hagué de tornar tot seguit a Barcelona el mateix dia⁶⁶.
- 4 de setembre de 1306. El bisbe viatja a Sant Cugat, i a l'altar major beneeix Fra. Galceran de Llop, ja electe i confirmat abat de l'esmentat monestir; tot seguit tonsurà a quatre escolars: Bernat Vives, Begeró Vives, Jaume Barberà i Mateu de Valls⁶⁷.
- 5 d'octubre de 1306. El bisbe Ponç de Gualba fou cridat a consagrar el bisbe de Tortosa, passant abans per Tarragona. Va sopar i dormir després a l'església de Sant Climent, i l'endemà al matí visità la parròquia de la Granada⁶⁸. Concretament, el nom del bisbe de Tortosa era Pere de Beteto i fou consagrat per tres bisbes: l'arquebisbe de Tarragona, el de Saragossa i el bisbe de Barcelona⁶⁹.
- 15 de desembre de 1306. Tornà a Tarragona per consagrar l'arquebisbe de Tarragona, que es deia Berenguer de Guarda. Aprofità el viatge per visitar Sitges, tonsurant a vuit escolars⁷⁰.
- 20 de desembre de 1306. El bisbe es fa preparar el dinar a Sant Climent i a la tarda, després de dinar, tornà a Barcelona⁷¹.

dominus Episcopus rediit ad civitatem Barchinone VIII kalendas decembris. Anno predicto et remansit Barchinone usque ad diem sequentem».

62 VP 1/2, fol. 43

63 VP 1/2, fol. 49v.

64 VP 1/2, fol. 53

65 VP 1/2, fol. 54v.

66 VP 1/2, fol. 56-56v.

67 VP 1/2, fol. 59v.

68 VP 1/2, fol. 59v.

69 VP 1/2, fol. 60

70 VP 1/2, fol. 61V.: «Die iovis intitulata XVIII kalendas ianuarii anno domini MCCC sexto (15 Desembre 1306) Dominus Poncius Barchinone Episcopus exivit Barchinonam et arripuit iter versus Tarrachonam pro consecratione Domini Berengarii de Guardia Electi. Confirmati venimus et accessimus illa die ad Ecclesiam de Cigis quam idem dominus Episcopus visitavit illa die. Et fuerunt in clericos tonsorati isti scolares qui secuntur tanquam legitime nati: Geraldus de Tordera, Bernardus Migo, Romeus Peyconi, Petrus de Mari, Romeus de Colle, Jacobus Geraldí, Jacobus scolares de parrochia de Cigii».

71 VP 1/2, fol. 63

- 24 de setembre de 1307. Era diumenge, i el bisbe Ponç de Gualba fou convidat pels prohoms (“magnates”) de Caldes⁷².
- 25 de desembre de 1307. Festivitat de Nadal. El bisbe va celebrar missa (“divina misteria”) a la catedral i després tonsurà a escolars⁷³.
- 21 de gener de 1308. El bisbe de Barcelona viatjà a Tarragona amb motiu del sínodo i concili provincial. Aquí hi va romandre durant setze dies gestionant diversos afers⁷⁴.
- 15 de setembre de 1309. El bisbe Ponç de Gualba fou convidat pel rector de Sant Climent havent sortit de Barcelona, i anà a dinar amb ell en aquell mateix poble⁷⁵.
- 13 de gener de 1310. El bisbe de Barcelona fou convidat pel rector de Cubelles. Aquí celebrà missa i confirmà⁷⁶.
- 14 de gener de 1310. Ponç de Gualba viatjà a Tarragona per assistir al concili provincial, en el qual es tractà el tema del subsidi que calia donar al rei d’Aragó per finançar la guerra al regne de Granada. El concili durà tretze dies⁷⁷. Notícia molt interessant.
- 22 de febrer de 1310. El bisbe de Barcelona es féu preparar un sopar a la rectoria de Martorell⁷⁸.
- 1 de març de 1310. Era diumenge. Dinà a Vila-rodona amb el batlle, que depenia del mateix bisbe, doncs aquest era el senyor feudal de la vila⁷⁹.
- 29 de maig de 1310. El bisbe viatjà a Dosrius⁸⁰.
- 7 de juny de 1310. Ponç de Gualba celebrà al Montnegre la Pasqua amb els seus germans i família⁸¹.
- 12 de novembre de 1314. En tornar d’un gran viatge, el bisbe Ponç visità la Bisbal⁸².
- 19 de novembre de 1321. El bisbe de Barcelona, sortint de Barcelona, viatjà a Sant Pere de Reixac⁸³.
- 5-9 de desembre de 1323. Ponç de Gualba acompanyà al delegat del Papa Fra. Guillelme bisbe-cardenal de Santa Sabina. Passaren per Sant Julià de Palol, Granollers, Sant Celoni i Montnegre⁸⁴.

72 VP 1/2, fol. 75v.

73 VP 1/2, fol. 88v.

74 VP 1/2, fol. 90

75 VP 1/2, fol. 97

76 VP 1/2, fol. 101

77 VP 1/2, fol. 102

78 VP 1/2, fol. 107

79 VP 1/2, fol. 111. Veieu també VP 1/2, fol. 121.

80 VP 1/2, fol. 140v.: «Die veneris proxima post festum Ascensionis et anno quo supra (1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Aciscli».

81 VP 1/2, fol. 144v.

82 VP 1/2, fol. 67v.

83 VP 3, fol. 1: «Episcopus, de civitate Barcinone exiens accedit ad ecclesiam Sancti Petri de Rexacho et visitavit eandem».

84 VP 3, fol. 21-22v.: «Die iovis infrascriptum dictus dominus episcopus exiens de Civitate Barchinone asociando Reverendum in Christo Patrem dominum Fratrem Guillelmum divina providencia Sabinensis Episcopus apostollice sedis legatum ad partes Ispanie (sic) de ipso legacionis officio redeuntem visitavit Sancti Juliani de Palaciolo infrascriptum. Et dictus do-

- 26 de gener de 1324. Assistí al concili de Tarragona⁸⁵.
- 12 de novembre de 1324. Viatjà a Valldoreix i es féu preparar el dinar allà⁸⁶.
- 14 de novembre de 1324. Visità Sant Cugat. Dinà aquí i després donà la tonsura a deu escolars⁸⁷.
- 29 de novembre de 1324. El bisbe sortí de Barcelona per visitar (pastoralment) la paròquia de Sant Climent, però no trobà feligresos. El mateix passà a Santa Perpètua de Mogoda, Sant Pere de Reixac, Vilanova del Vallès, Castelldefels, Montornès i Martorell⁸⁸.
- 1-4 de desembre de 1324. Viatjà a Tarragona amb motiu del concili, i el quart dia visità el monestir de Santa Oliva⁸⁹.
- 8 de gener de 1326. Viatjà de nou a Tarragona⁹⁰.

minus legatus declinavit et requievit in loco de Granulariis illa die. Et dicta die dictus dominus Episcopus de consensu dicti rectoris fecit sibi parari per oneracionem in loco Sancti Celedonii in hospicio videlicet rectoris ipsius ecclesie de Pertegacio. Et dictus dominus cardinalis declinavit et remansit illa die in dicto loco sancti Celedonii. In crastinam que fuit die sabbati intitulata IIII Idus Decembris anno quo super dictus dominus Episcopus asociavit dictum dominum cardinalis usque ad castrum de Ostalricho et ibi remansit per totam diem ad proprias expensas. In crastinam que fuit dies dominica intitulata III Idus Decembris anno quo supra idem dominus Barchinone Episcopus recepto comitatu et licentiam a dicto domino cardinale direxit gresus suos cum tota sua familia ad castrum de Montenegro. Et ibi stetit et remansit per totam diem. Et tonsoravit in clericos scolares qui secuntur: Guillelmum q̄es Preses, Jacobum Baronis de dicta parrochia de Montenegro. II Idus Decembris anno quo supra. Et in crastinum que fuit dies lune intitulata II Idus decembris anno quo supra remansit in dicto castro de Montenegro idem dominus Episcopus. Et vocatis omnibus sacerdotibus circumvicinis fecit celebrari missas pro animabus parentum suorum in dicta ecclesia de Montenegro qua quidem die Ponsius Otgerii rector dicte ecclesie de Montenegro providit eidem dominus Episcopus expensas divina in expensis».

85 VP 3, fol. 28

86 VP 3, fol. 32: «Die lune intitulata II Idus Novembri anno Domini MCCCXX quarto (12 novembre 1324) dictus dominus Poncius Dei gratia Barchinone Episcopus exiens de civitate Barchinone accedens ad ecclesiam Sancti Cipriani de Valldoreix et visitavit ibidem et remansit ibi ad prandium. Et primo fuerunt vocati de parrochianis Andreas de Tralias, Jacobus Dalmacii et Bernardus Beloti qui iurati dixerunt omnia recte».

87 VP 3, fol. 33: «Et comedit ibidem cum prope dicto maiori. Et post prandium tonsoravit in clericos scolares qui sequuntur». Cal advertir que posa el nom i cognom, i a més a més de qui era fill, dada que no és normal en altres relats.

88 VP 3, fol. 34: «Episcopus exiens Civitate die iovis intitulata III kalendas decembris declinavit ad Ecclesiam Sancti Clementis et cum non possent habere de parrochianis non fuit peractam inquisitionem sinodalem». **VP 1/2, fol. 77** del 10 d'octubre de 1307 a Santa Perpètua de la Mogoda: «Die martis intitulata VI idus octobris anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Perpetue et non potuimus habere parrochianos ad inquirendum de statu Ecclesie et parrochie et illa die exivit Barchinonam». **VP 1/2, fol. 93v.** del 19 de febrer de 1308 a Sant Pere de Reixac. No es pogué fer la visita perquè no es presentaren els fidels. **VP 1/2, fol. 95** del 22 de febrer de 1308 a Vilanova del Vallès: no es va poder fer la visita perquè no es presentaren els fidels. **VP 1/2, fol. 97** del 16 de setembre de 1309 a Castelldefels: No es pogué fer la visita perquè no es presentaren els fidels. **VP 1/2, fol. 144v.** del 10 de juny de 1310 a Montornès: «Die mercurii sequenti et anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Monte Tornesio et non potuimus habere parrochianos propter occupationem messium». **VP 3, fol. 20v.** del 4 de desembre de 1323 a Martorell: «Die dominica que fuit II nonas decembris anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Martorello, sed quia non potuerunt haberi de parrochianis non fuit facta inquisitionem sinodalem ex quo fuit ecclesia per dominum Episcopum interdicta». **VP 3, fol. 84v.** del 4 de maig de 1324 a Polinyà: «Die sabbati que fuit VI Idus Madii anno predicto fuit visitata ecclesiam de Pulinyano sed nihil fuit inquisitum ob defectum parrochianorum».

89 VP 3, fol. 34v.: «Die martis que fuit nonas decembris dictus dominus Episcopus exiens Tarrachonam declinavit causa visitationis in ecclesia de Sancta Oliva et fuerunt vocati de parrochianis... Eadem die sabbati fuit visitata ecclesia de Pulcro Vicino et fuerunt vocati de parrochianis... iurati dixerunt omnia recte. Et dictus dominus Episcopus predicta die introivit Tarrachonam».

90 VP 3, fol. 44: «Die mercurii que fuit VI Idus Januarii anno Domini millesimo CCCXXV (8 gener 1326) Reverendo in Christo pater dominus Episcopus predictus exiens civitatem Barchinone causa proficiendi Tarrachone ad intercedendum

- 21-25 d'abril de 1326. Viatjà a Torre d'Aversó a Sant Adrià del Besós-Badalona, i aquí signà nombrosos documents⁹¹.
- 29 de juliol de 1328. El bisbe Ponç de Gualba, després de fer visites pastorals, viatjà a Mallorca. Abans, però, signà el document contra el rector de Castellvell Mn. Guillem de Ribí⁹².
- 7 de desembre de 1330. El bisbe Ponç de Gualba va a Tarragona a visitar el patriarca d'Alexandria⁹³.

“Socis” del bisbe en les visites pastorals

En les visites pastorals apareixen els anomenats “socii” del bisbe que l'acompanyen: Ramon Emili, Berenguer de Guàrdia, Dalmau Marimon, Arnau Segarra, Bernat Grumest, Dachs, Guerau de Gualba, Pere Vilardell... Tanmateix, entre tots ells sobresurt –com ja hem dit– Hug de Cardona, que era ardiaca i senyor feudal del Castell d'Olesa, al qual castell el mateix Hug convidà al bisbe Ponç de Gualba per a què el visités i hi mengés⁹⁴. Possiblement que li devia explicar el resultat de les 140 visites pastorals que ell havia fet en absència del bisbe.

Un altre personatge que apareix en el text de les visites pastorals és Feliu de Mallorca, que per provisió reials i confirmació del Papa “ha estat nomenat canonge i preposít el mes de novembre de la catedral de Barcelona”. Ell tindrà possessió del castell de Banyeres amb els seus rèdits, drets, possessions i home, com a senyor feudal que era⁹⁵.

concilio inibi celebrando declinavit ad ecclesiam sancti Christophori de Beges volens in ea visitationis officium exercere fuerunt vocati de parrochianis: Antichiis Cloreo, Raimundus Penyela, Raimundus Gerau, Petrus de Podio et Petrus de Venrelo qui iurati dixerunt bene per omnia».

91 VP 3, fol. 78v.: «Die dominica que fuit XII kalendas Madii anno predicto dictus dominus Episcopus tonsuravit in clericos apud turrem den Aversone sequentes: Berengarium de Pirarie, Paschasius Rovira de Tiana diocesis Barchinone. Die dominica que fuit V kalendas Madii dictus dominus Episcopus existens in turri Bernardi de Aversone tonsuravit in clericum Bernardum de Figols de sancto Adriano».

92 VP 3, fol. 131v.: «Die intitulata quarta kalendas augusti anno quo supra (29 juliol 1328) quando dictus dominus Episcopus voluit transfretare Maiorice Guillelmus de Ribí rector ecclesie Castri Veteris de Rosanis composuit cum dicto Episcopo de pena concubinitus cuiusdam mulieris conmatris sue quam confitetur eum tenere in loco de Terracia et aliquando in villa Martorelli ad C solidos quos recepit Nicholaus de Salis ut asseruit idem Nicholaus et mandavit sibi facere litteram absolutionis».

93 VP 3, fol. 139v.

94 VP 2, fol. 86

95 VP 3, fol. 127. El document està signat el 21 de juliol de 1326: «Universis et singulis presentem litteram inspecturis. Nos Poncius Dei gratia Barchinone Episcopus notum fieri volumus per eandem reverendum et inclitum virum dominum Philippum de Maiorice filium illustrissimi domini Jacobi Felicis recordationis Regis Maioricarum ex provisione eidem domino Philippo per Summum Pontificem facta fore canonicum ac prepositum mensis novembris in nostra cathedrali ecclesia Barchinone ipsumque dominum Philippum per se et suos procuratores predictam preposituram et castrum de Bagneriis nostre diocesis quod est solidum et proprium dicte prepositure cum hominibus et feminis et aliis iuribus et pertinentiis eiusdem et omnia alia loca et bona eiusdem prepositure regere et tenere ac pacifice possidere ac dominari tanquam verus prepositus et dominus in eiusdem titulo donationis seu provisionis predictæ».

Els “batlles episcopals”

Uns altres personatges apareixen constantment en les visites pastorals del bisbe Ponç de Gualba: els batlles dels pobles. Alguns d'ells, com els de Vila-rodona, Castellbisbal, Castell de Banyeres, Sant Adrià del Besós... depenien directament del bisbe i no de l'autoritat civil, ja que en aquells territoris els bisbe tenia “domini feudal”. Alguns d'ells, malgrat tot, també eren acusats per delictes, com per exemple el de Vila-rodona, que feia vida marital amb una dona que ja estava casada; paradoxalment a aquest batlle se li mana que siguin expulsats de Castellbisbal tots els adúlter⁹⁶.

Trobem acusacions contra els batlles de l'Arbós, de Sant Pere de Ribes, Torrelles, Sant Pere de Riudebitlles i Montmeló⁹⁷... Cal advertir que a Torrelles Mn. Ferra Puig feia de rector i de batlle alhora⁹⁸. Això suposava moltes dificultats per al correcte desenvolupament de la vida de la parròquia. El mateix cal dir del batlle de Sant Cugat⁹⁹, la Garriga¹⁰⁰ i Celma¹⁰¹. En la visita del 7 de desembre de 1330 a Martorell, se'ns diu que el batlle episco-

96 VP 1/1, fol. 1v. del 16 d'abril de 1303 a Vila-rodona: «(El) Sagi[o]ne de Villa Rotunda habet uxorem et tenet quandam aliam uxoratam in concubinam licet de hoc per eundem Rectorem pluries fuerit monitus et excepto de quodam alio et quodam [...] qui sunt extranei qui similiter stant publice in peccato mortali; et dominus Episcopus dixit quod mandaret baiulo suo ut eis expelleret a loco et compelleret dictum Sagionem ad dimitendum dictam concubinam quam publice tenet».

97 VP 1/1, fol. 29v. del 28 de juliol de 1303 a l'Arbós: «Item Borracius Sagio uxorem propriam qua libenter habitaret cum eo et dicitur quod adulteratur». **VP 1/1, fol. 35v.** del 2 d'agost de 1303 a Ribes: «Item Bartholomeus baiulus tenet publice Bonanatam ex qua prolem habet». **VP 1/1, fol. 38v.** del 4 d'agost de 1303 a Torrelles: «Item dixerunt quod dictus Rector (Bernardus Guad) multas malas usancias et dampnosas adinvenit contra parrochianos occasione baiulie quam tenet et procurat cotidie dampna parrochianorum cum domino temporali. Dixit se introduxisse bonas consuetudines et non malas». **VP 1/1, fol. 38v.** del 4 d'agost de 1303 a Torrelles: «Item dixerunt quod dictus Rector (Bernardus Guad) est baiulus et fuit per septem annos dominum temporalem istius parrochie; confitetur rector per sacramentum. Fuit sibi iniunctum quod numquam teneat bauliam vel similem». **VP 1/2, fol. 30v.** del 12 de març de 1305 a Riudebitlles: «Et ferunt vocati de parrochianis ipsius Ecclesie Arnaldus Reverter, Petrus Riera, Sanctius baiulus de Mediona, Caldero za Noguera, Gerau Ferrarius de Riudevilles, Bernardus Lapart». **VP 1/2, fol. 80v.** del 14 de desembre de 1307 a Montmeló: «rector quod per occupationem dicte baiulie deficit servitium ecclesie aliqui in missis et se cepisse dictam Mariam ex causa predicta».

98 VP 1/2, fol. 92 del 12 de febrer de 1308.

99 VP 2, fol. 78v.: «iurati dixerunt quod Berengarius Pelegrinus baiulus abbatís Sancti Cucuphatis habens uxorem in villa sancti Cucuphatis adulteratur hic cum quadam nomine Guillelmona ex qua filium habet».

100 VP 2, fol. 89 del 5 de setembre de 1315: «Bernat de Tunya baiulus de Monte Mango uxuratus tenet Simonam et filium».

101 VP 3, fol. 49: «Item dixerunt Petrus Urgelli vicarius dicte ecclesie gerit vices baiuli in Castro de Celma». En altres llocs els batlles es portaven més correctament, com és el cas del nou batlle de Vila-rodona Guillem Domenge, del qual en tenim el nomenament a la **VP 3, fol. 84v.**: «In Dei nomine noverint universi quod nos Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus. Confitemur et in veritate recognoscimus vobis venerabili Guillelmo Domenge baiulo castrorum nostrorum ville Rotunde et de Monte Macello quod vos de omnibus et singulis redditibus, fructibus, perventibus et universis aliis iuribus quos quis et quem pro nobis et nomine nostro in dictis castris et etiam in loco nostro de Abraffim collegistis habuistis recepistis seu quomodolibet de ipsis redditibus ministrastis postquam fuistis baiulus dictorum castrorum usque ad proximum preteritum festum Inventionis sancte crucis computastis, nobiscum fideliter annuatim et inde reddidistis nobis de eisdem bonum et computum et legalem pro ut vobis albaranos fecisse recolimus de eisdem. Et est certum et certo certius est repertum quod de anno proximo preterito usque ad dictum festum inventionis sancte Crucis revoluta integeriter uno anno computatis datis cum receptis et super hoc inter nos et vos computo pluries iterato quod habetis nobis tornare de reddilibus et universis aliis iuribus dictorum castrorum et loci de Abraffim anni videlicet supradicti due mille trecentos septuaginta octo solidos et quatuor denarios qui et quos vobis retinuistis cum voluntate et assensu nostro libero pro quantitate maiori quinque millium solidorum quem nobis dudum liberaliter mutuastis et ideo renuntiantes exceptioni non numerate peccunie non habite non recepte ac errori calculi et doli mali et in factum facimus vobis et vestris bonum finem et pactum perpetuum de ulterius non

pal de Castellbisbal tenia una concubina de nom Romia Barona. El bisbe els imposa a ell i a ella la pena d'excomunicació¹⁰². El bisbe de Barcelona també tenia Mallorca entre els seus dominis feudals, i allà tenia un batlle que anomenava Maimonus Petrus que possiblement era un musulmà convers¹⁰³. Un altre batlle episcopal era Guillem Donat de la Torre d'Aversone¹⁰⁴.

El secretari de visita. Procuradors i saigs

En les visites pastorals apareixen els “scriptores” i els “notarii”. Òbviament el que més surt és l'esmentat Mn. Ramon Danch, del qual hom no sap amb seguretat com es diu ja què apareix amb les grafies Danch, Dach i Danchs. Nosaltres creiem que es devia dir Raimon Danch¹⁰⁵. El seu paper era molt important, doncs preparava per a la visita, per exemple, la llista dels que havien de ser tonsurats, amb les seves indicacions de si era fill legítim o simplement natural, i en aquest cas s'indicava si el bisbe li havia donat la dispensa. El secretari també feia els últims decrets amb les “definicions”. Aquests documents costaven uns quatre sous que eren considerats els seus honoraris.

Per últim, cal dir que a ell li devem el text de les visites pastorals transcrits, amb les seves qualitats i defectes, doncs s'escrivien “in situ” i moltes vegades el text es completava “a posteriori” ja a Barcelona, i ell ho escrivia on podia. Una gran feina, però com que durà molts anys, ell es va fer gran i quasi no podia seguir al visitador, i per això el bisbe hagué de nomenar un successor, tot i que indicant-li que estaria sota les ordres de Mn. Ramon Danch. El nom del successor era Mn. Bernat de Puig¹⁰⁶.

El nomenament de Mn. Puig tingué lloc el mes de maig de 1326¹⁰⁷.

petente nec inquietando vos vel bona vestra prima ratione».

102 VP 3, fol. 139v.

103 VP 3, fol. 89v. del 20 de maig de 1326.

104 VP 3, fol. 94v i 104

105 Veieu, per exemple, la visita a l'Albà: **VP 1/2, fol. 162**.

106 VP 1/2, fol. 130v. del 29 de març de 1310 a l'Avinyonet: «Eadem die et anno predictis Guillelmus Mayol scriptor Curie decanatus Penitentis in manu et posse Arnaldi Segura decani Penitentis et Raimundi Danchs notari dicti domini Episcopi prestiti corporaliter sacramentum fidelitatis et fideliter se habere in officio scribanie predictae et quod numquam litteram seu processum vel aliqui aliud cum sigillo ipsius curie sigillavit sine speciali licentia et assensu decani predicti vel illius qui dictum decanatum teneat et fuit sibi mandatum predictum dominum Episcopum quod sigillum predictum remaneat penes decanum». Veieu també a Martorell i Esplugues; aquí acompanyat de quatre soldats o cavallers (**VP 2, fol. 84**).

107 VP 3, fol. 86c del 7 de maig del 1326: «Pontius et cetera. Dilecto in Christo Bernardo de Podio presbitero in eadem Sede beneficiatus. Salutem in Domino. Cum tabellionatus seu notarie officium sed inventum ne memoria contractum deperiret quo contractus legitimi manu publica notarentur ad cautelam presentiam et legalitatem quam ad hoc idonea reputamus ad requisitionem et instantiam venerabilis Capituli nostre ecclesie Barchinone nobis facta recepte prius a te super hiis que ad dictam notarie officium pertinent solito iuramento iuxta creditum nobis officium pastorale te facimus, creamus et ordinamus nostrum notarium ad omnes et singulos contractus ecclesiasticos et causas quascumque in civitate nostra et diocesis Barchinone. In cuius rei testimonio presentem cartam seu litteram fieri feci et sigillum nostrum Episcopalis apprehensione ac subscriptione nostra propria roboramus. Datum et actum in Monasterio Cucuphatis vallensis capitulo inibi congregato nonas Madii anno predicto».

També cal dir que l'esmentat Mn. Raimond de Sales era el procurador del bisbat. A ell anaven a parar tots els diners que tot seguit explicarem a l'economia del bisbat. Era rector de Sant Just i Sant Pastor de Barcelona, procurador i administrador general¹⁰⁸. Abans de Mn. Raimon de Sales, era procurador Mn. Raimon Romei¹⁰⁹.

A Barcelona el bisbe tenia un batlle i procurador: Pere de Pla¹¹⁰. També a Tarragona el bisbe Ponç de Gualba tenia un procurador¹¹¹.

Una escala inferior tenien els càrrecs de visites com el nunci (Periconus), o molts altres com són els saigs de les escrivanies i de les notaries¹¹².

108 VP 3, fol. 89

109 VP 3, fol. 90v.

110 VP 3, fol. 90v.

111 VP 3, fol. 110: « VI kalendas Julii anno Domini MCCCXXVI (26 juny 1326) / Procuratorium / Noverint universi quod Nos Poncius Dei gratia Barchinone Episcopus constituimus et ordinamus vos venerabilem Raimundum Martí Canonicum Barchinone presentem et huiusmodi mandatum suscipientem certum et speciale ac indubitatum procuratorem nostrum ad comparandum pro nobis et nomine nostro coram Reverendo in Christo patre ac domino domino Tarrachone Archiepiscopo vel venerabili officiali eiusdem et ad deffendendum coram eis vel coram altero seu delegatis ab ipsis processum per nos factum contra baiulum locum tenentem baiuli et sagionem ville Granullariorum qui ab ipso nostro processu ad dictam tarrachonensem curiam apellavunt ut quia contra ipsius servari facimus constitutionem sacri concilii tarrachonensis pro eo quia pignoraverant quosdam homines ecclesiarum consistentes in dicta parrochia de Granullariis in occasione cuiusdam questione facte per universitatem dicte ville in quo eos contribuere nitebantur et libellum seu libellos offerendum vel oblati ab altera parte respondendum ac protestandum excipiendum et replicandum sententiam vel sententias tam interlocutorias quam definitivas audiendum et abipsis super opus fuerit appellandum apostolos petendum et obtinendum et generaliter ad omnia et singula faciendum in predictis et circa predicta que nos possemus personaliter constitui etiam super mandatum requireret speciale procuratorem vel procuratores substituendum ante lites contra vel post et substitutos removendum ac eiusdem alium vel alios subrogandum quando et quoties vobis visum fuerit expedire. Nos enim in hiis plenam et liberam vobis concedimus et tradimus potestatem promittentes vobis ratum et firmum propter vos habituros a vobis actum et procuratum fuerit sive gestum et nullo ipsi revocare sub bonorum nostrorum omnium ypothecam. In cuius rei testimonium et cetera. Datum et actum apud locum de Mataroni VI kalendas iulii anno quo supra».

112 VP 2, fol. 74v. Veieu també les escrivanies de Santa Oliva (**VP 1/1, fol. 31v.**) i de Llinars (**VP 1/2, fol. 19v.**) i la sacristia de Sant Cugat (**VP 2, fol. 78v.**). Per últim, us oferim la creació de la notaria de Mn. Bernat Puig a **VP 3, fol. 103:** «Pontius et cetera. Discreto Raimundo Danchs notario nostro dilecto. Salutem in Domino. Cum nos ad instantiam et requisitionem venerabilis capituli nostre Sedis et quia expediens videbamus fecerimus et creavimus nostrum notarium Bernardum de Podio in Sede prefata beneficiatum cum nostra carta sigillo appendito roborata. Et ad ipsius creationem moti fuerimus principaliter ut eum tanquam meum in negotiis nostris et dicti capituli comunibus habeamus. Quia vos estis noster notarium principalem ne hoc moleste gratis significamus vobis intentionis nostre esse et fuisse pro creatione dicti Bernardi nullum vobis seu vestre escribanie officio detrimentum vel peridicium generari immo volumus et mandamus quod ius vestrum ipsius scribanie liberum salvum et intactum remaneat vel ut ante nec contra vestrum officium scribanie dictum Bernardum volumus aliquod acceptante nisi hoc de vestra procederet voluntate. Datum in Turri den Averso VII Idus Junii anno quo supra». També és molt interessant la notícia que ens dóna la visita a Castellbisbal, segons la qual es jura pagar a Mn. Dachs LX sous que seran lliurats al secretari de la visita, però després el veguer Gerau d'Orrea li perdona el contingut del jurament, a **VP 3, fol. 139**, visita a Castellbisbal el 7 de desembre de 1300: «Die veneris intitulata VII Idus Decembris anno Domini MC-CXXX Petrus de Vita baiulus dicti domini Episcopi in Castro Episcopali confessus fuit quod dictus dominus Episcopus hiis diebus transiens per mansum suum transit versus Tarrachonam ad visitandum dominum patriarcham Alexandrinum in visitatione ecclesie de Martorello invenit ipsum baiulum tenere publice concubinam nomine Romiam Baronam solutam et ipse solutus quam tenebat extra domum bene sunt quinque vel sex annos elapsi etiam vivente uxor sua ne decessit et quod dictus dominus Episcopus faceret procedi contra ipsum et ipsam concubinam ad excomunione initam. Ideo volens sequi mandatum et ordinationem dicti domini Episcopi in predictis: Promisit et obligavit se ad LX solidorum presentis monete solvendam si deinceps reperiatur cum dicta muliere in aliquo loco suspecto et hoc promisit sub ypotheca et obligatione omnium bonorum suorum ubique in manu et posse mei Raimundus Dachs notari publici dicti domini Episcopi presentibus venerabili Geraldo de Orreo vicario dicti domini Episcopi nunc absentis et Francisco de Vilardono cive Barchinone ad hoc vocatis prout et cetera. Et dictus Geraldus de Orreo vicarius qui supra recepto a predicto baiulo de stando mandatis Ecclesie corporaliter iuramento absolvit eum a predicta exercens suam iuxta formam Ecclesie consuetam. Et iniunxit sibi

Els drets del bisbe. Els “capellani” i les parròquies

Òbviament si hom llegeix les visites del nostre bisbe Ponç de Gualba, seria bo que prèviament coneguéssim alguns dels drets i estructures socials i econòmiques a què estaven sotmesos els mateixos bisbes, el clergat i la feligresia que visitaven. Ens referim als drets següents: la capellania, el dret de visita, el dret sinodal, l'administració dels delmes i primícies, així com la sagrera. Gran part de les parròquies, monestirs i convents, bé depenien del bisbe (eren de lliure col·lació), o bé d'un senyor feudal (anomenat “capellanus”) que podia tenir l'església amb dret de patronat. Aquests últims (“capellani”) podien ser de l'estament eclesialístic o del laic o civil. Així, per exemple, en les parròquies existia un “capellanus” que era el propietari o tenia el patronat i un sector que tenia la cura pastoral. Aquest podia administrar i gestionar la fàbrica i els béns mobles i immobles, però sempre amb el consens o llicència signada pel bisbe (o bisbat). Així podem dir que gran part de les parròquies de Barcelona tenien un senyor o patró anomenat “capellanus”. Aquest, en el cas que no fos el mateix bisbe, presentava el candidat rector al mateix senyor bisbe que l'instituïa, el confirmava i el nomenava rector. Aquest últim estava obligat a lliurar tots els anys al bisbe, ultra la part pactada dels fruits, les dècimes i primícies, i els tributs que exigia la cúria papal, que en temps de Ponç del Gualba estava a Avinyó i era molt estricte, especialment després del papa Joan XXII.

El rector, doncs, estava obligat a lliurar tots els anys una part dels fruits de la parròquia: diners, blat o ordi. Les relacions entre el “capellanus” i els rectors de les parròquies es troben definides en importants capitulars de temps carolingi. En el transcurs del temps, el rector s'independitzà més del patró i passà a dependre més del bisbe, especialment després de la qüestió de les investidures o de la reforma gregoriana (segle XII). Malgrat aquesta evolució, moltes vegades els bisbes donaven la capellania o dret de patronat de les parròquies al capítol de la catedral, per tal d'obtenir certs avantatges econòmics i part dels rèdits (“decimes”) de les mateixes. Altres vegades és el mateix Papa qui dona o confirma les capellanies, com en el cas de Pasqual II en el privilegi del 27 de gener de 1104. En ell es diu que el Papa concedeix a la catedral de Barcelona les parròquies de Santa Maria del Mar, Sant Miquel, Sant Joan del Pi, Sant Vicenç de Sarrià, Santa Cecília de Llavaneres, Sant Andreu de “Palumbario”, Santa Maria de Badalona, Santa Coloma de “Gramineto”, Sant Salvador de Polinyà, Santa Maria de Llinars, Sant Sadurní de Collsabadell, Sant Joan de Sanata i Santa Maria de “Vulpeieres”¹¹³. En un principi no es feia distinció entre el bisbe i

sub virtute prestiti iuramenti quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto et aliam penitentiam salutarem».

113 JL 5968. MIGNE Llatí vol. 163, pàg. 125. ACB, *Liber Antiquitatum*, vol. I, fol. 17v. colom. 2^a: «ecclesiam S. Mariae iuxta mare, ecclesiam S. Michaelis infra Barcinonem, cum pertinentiis et allodiis suis; ecclesiam S. Joannis de Pinu, cum pertinentiis suis; ecclesiam S. Vicentii de Sarriano, cum pertinentiis suis; ecclesiam S. Caeciliae; ecclesiam S. Andeae de Palumbario, cum decimarum suarum medietate; ecclesiam S. Mariae de Bitulona et S. Columbae de Gramineto; S. Salvatoris de Polignano; S. Mariae de Linars; S. Saturnini de colle sabatelli; S. Joannis de Senata; S. Mariae de Vulpeieres; Alodia in civitate Barcinonensi, et in eius suburbio, sive territorio, et comitatu. Item alodia in episcopatu Gerundensi, et in episcopatu Ausonensi et Urgellensi».

el capítol quan es donava una capellania. El bisbe i les dignitats administraven i governaven l'església. Els altres canonges eren simples admesos al servei de l'Església. Però posteriorment hi hagueren litigis entre el bisbe i els canonges o entre alguns canonges (especialment les dignitats, per exemples, el degà o l'ardiaca) i el capítol. I en les parròquies que depenien de la catedral o de Sant Cugat, els rectors es denominaven “hebdomadari” major o menor, que tenien la “cura animarum”.

El dret de patronat

L'any 1391, a petició del bisbe de Barcelona Ramon d'Escales i dels canonges, el papa d'Avinyó, Climent VII, va incorporar a la “mensa capitular” 62 parròquies¹¹⁴. Així, per exemple, en el Vallès Oriental foren les següents: Sant Pere de Vilamajor, Santa Maria de Cardedeu, Sant Julià del Montseny, Santa Maria de Llerona, Sant Pere de Bigues, Santa Agnès de Malanyanes, Santes Justa i Rufina de Lliçà d'Amunt, Sant Sadurní de Montornès, Santa Eulàlia de Ronçana, Santa Eulàlia de Corró d'Avall, Sant Sadurní de la Roca i Sant Esteve de Vilanova de la Roca... La unió amb la “mensa capitular” significava que els rèdits establerts de les 62 parròquies es distribuïen entre els canonges assistents a maitines, hores, missa conventual i vespres de l'església catedral. Malgrat aquesta unió, segons la qual el capítol obtenia el dret de patronat o de presentació dels candidats, s'arribà a una concòrdia entre el bisbe i el capítol. El 23 d'abril de 1423, el bisbe –el patriarca Saperà– i els canonges determinaren que el capítol tindria solament el dret de patronat sobre 29 esglésies; les altres de les 62 esmentades serien de lliure col·lació del bisbe. D'entre les 29 esglésies corresponents al Vallès Oriental, cal citar les tres hebdomadories de Santa Maria de Cardedeu, Sant Esteve de Vilanova de la Roca, Santa Eulàlia de Corró d'Avall; les dues hebdomadories de Sant Pere de Vilamajor, les dues hebdomadories de Santa Maria de Llerona i les parròquies, Sant Julià del Montseny, Sant Pere de Bigues, Santa Eulàlia de Ronçana i Santa Agnès de Malanyanes. El 19 de juliol de 1608, després de llargues controvèrsies entre el capítol i el bisbe i tenint en compte la reforma del Concili Tridentí referent a les col·lacions a parròquies, s'arribà a una concòrdia segons la qual el capítol obtingué el dret de patronat sobre 17 parròquies més, entre les quals es troben Santa Maria de Martorelles i Sant Sadurní de Montornès; sempre del Vallès Oriental¹¹⁵.

Les esglésies del bisbat de Barcelona que pertanyien, per exemple, al monestir de Sant Cugat del Vallès al segle XII eren quaranta-cinc. Les del Vallès Oriental eren: Gualba, Sant Esteve de Palautordera, Sant Genís i Santa Eulàlia de Tapióles. En la Mensa Episcopal de l'Arxiu Diocesà es troben cinc còpies autèntiques de les butlles papals que concedien aquestes quaranta-cinc esglésies al monestir de Sant Cugat. Els papes són Silvestre II, Joan

¹¹⁴ ADB, *Mensa Episcopal*, tit. I, núm. 27.

¹¹⁵ ADB, *Registra Comunium*, vol. 74, fol. 148-159 i vol. 75, fol. 274-285.

XVIII, Benet IX, Urbà II i Calixt II¹¹⁶. Aquestes concessions foren l'origen de moltes controvèrsies entre el monestir i el bisbe. Així, en una sentència del mes de maig del 117, en la qual intervingué sant Oleguer, es determinà que els monjos que estaven sols a les esglésies havien de tornar al monestir¹¹⁷. Tanmateix, els monjos apel·laren a Roma. Llavors es va iniciar una controvèrsia que durà fins el febrer de 1251: l'arquebisbe de Tarragona arbitrà que el bisbe de Barcelona tenia plena jurisdicció sobre les esglésies del monestir, llevat de l'església de Sant Pere de Sant Cugat i «en el dret de representar el mateix abat i el monestir en les esmentades esglésies del monestir»¹¹⁸. Amb aquesta frase es volia indicar que el monestir tenia el dret de presentar el candidat en produir-se qualsevol vacant de les quaranta-cinc esglésies esmentades. Posteriorment, el monestir oblidà aquesta sentència arbitral, de manera que a finals del segle XVI, l'abat pretenia no solament el dret de patronat, sinó també la unió de les esglésies al monestir, i per tant que els rectors fossin uns simples vicaris perpetus. Aquesta greu qüestió s'inicià especialment en la promoció de la vacant de l'hebdomadoria de Sant Esteve de Palautordera, tal com explicarem en la descripció de la parròquia. Àdhuc s'arribà a presentar el litigi a la rota romana, que sentencià a favor del bisbe (a.1696)¹¹⁹. Així, al segle XVIII, les esglésies de dret de patronat del monestir de Sant Cugat foren aquestes: Castelldefels, Sant Feliu del Racó, Sant Esteve de Ripollet, Santa Magdalena de Bonastre, Sant Bartomeu d'Albinyana, Sant Quirze de Galliners, Sant

116 Butlla de Silvestre II (a. 1002): RIUS, *Cartulario de San Cugat*, vol. II, pàg. 30; ZIMMERMANN, núm. 969 i JL. 3927. Butlla de Joan XVIII (a. 1007): RIUS, *Cartulario...* vol. II, pàg. 57; ZIMMERMANN núm. 1025 i JL. 3956. Butlla d'Urbà II: (a. 1098): RIUS, *Cartulario...* vol. II pàg. 432; JL. 5715 i MIGNE Llatí 151, pàg. 513. Butlla de Calixt II (a. 1120): RIUS, *Cartulario...* vol. III, pàg. 46; JL. 6814 i MIGNE llatí 163, pàg. 1159.

117 ACB, *Liber Antiquitatum*, vol. IV, fol. 214.

118 ACB, *Liber Antiquitatum*, vol. III, fol. 149-153.

119 ADB, Campillo, *Speculum...* vol. II, fol. 8v. Referent a la compra d'esglésies, o millor dit a l'arrendament veieu les visites d'Olèrdola, de Vilafranca del Penedès, de Llinars i de Vilamajor: **VP 1/2, fol. 31v.** el 14 de març de 1305 a Olèrdola: «Die dominica sequenti intitulata secunde idus marcii et anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Olerdola. Et fuerunt vocati Guillelmus de Olivella et Arbertus frater eius, Arnaldus Nin, Petrus Gardel qui iurati dixerunt quod servitium Ecclesie fit valde male ita quod clericus qui emit Ecclesiam ita quod non residet in ea. Immo stat per septimanam quod non est in loco. Item quod aliquoties habebant ire pro funeralibus et corporibus sepeliendis ad Villafrancham ubi Berengarius Mau arrendator dicte Ecclesie morabatur pro maiori parte et rarissime tamen faci tibi officium divinum». **VP 1/2, fol. 120v.**, del 16 de març de 1310 a Vilafranca del Penedès: l'església de Bleda fou comprada per Bartomeu Baró, juntament amb altres dos (Berengario Fabrica et Berengarius Dunuz). **VP 1/2, fol. 140v.** del 31 de maig de 1310 a Llinars: Guillel Coret, prevere beneficiat de Llinars, compra l'església del Coll: «Guillelmus Croet presbiter beneficiatus istius ecclesie dimisso beneficio, emit ecclesiam Sancti Stephani de Colle. Fatetur dictus Guillelmus Croet hec fore vera sed de licentia Episcopi hoc fecit ut asserit». **VP 3, fol. 4v-5:** «... dixerunt quod ebdomadarius dicte ecclesie arrenadarunt suas ebdomas Berengario Sagimons et Bernardo ça Mora qui sunt beneficiati in dicta ecclesia ad annum omnium arrendatores deficiunt tenere quilibet suum diachonum ad servicium ecclesie supradicta. Confitetur Berengarius Singionis non tenuisse diachonum. Idem fecit dictus Guillelmus Mora. Fuit eis iniunctum quod emendet fallitum servitium diachoni et hoc ponant in utilitatem ecclesie ad cognitionem Petri de Castellario et quod de cetero teneant diachonum. Item dixerunt quod dicti emptores rectores non tenent debitam hospitalitatem nec Ebdomadarii resident in ecclesia supradicta quod iurati dixerunt dicti arrendatores quod sunt parati in eorum domibus facere hospitalitatem consueta. Iniunctum fuit eis quod ipsam hospitalitatem teneant ut est fieri consuetum. Item dixerunt quod Poncius Cortesii beneficiatus in dicta ecclesia non sufficienter impendit servitium debitum in suo beneficio et cessavit servicium unius lampadis que ardere debetur ante altare sui beneficii bene pro biennium. Item dixerunt Petrus de Prato de dictis (tempus) sinodalibus quod dudum bene sunt tres vel quatuor anni eum vacavit beneficium capelle sancti Licerii cuius presentacio spectat ad Arnaldum de Sancto Licerio Bernardus Segrera quo nunc obtinet ipsam capellaniam et habuit eandem pro simoniacam parvitatem videlicet quia dedit et dare promisit dicto Arnaldo de Sancto Licerio si sibi assignaret dictam capellam».

Salvador del Vendrell, Santa Maria de Capellades, Sant Pere de Masquefa, les domeries de Sant Esteve de Palautordera, Santa Maria de Palautordera i Sant Vicenç de Gualba.

Fins al segle XVIII també hi havia esglésies que eren de dret de patronat d'altres monestirs, de col·legiates, o de rectors d'altres parròquies, etc. Així, en el Vallès Oriental, Santa Maria de Montmeló era de dret de patronat de l'abadessa de Sant Pere de les Puel·les; Sant Fost de Campsentelles del rector del Seminari, o millor dir, del Col·legi Episcopal com a successor del monestir de les monges de Montalegre; Sant Julià de Lliçà d'Amunt era alternativament de dret de patronat del prior de Sant Miquel del Fai, al qual succeï l'ar-diaca major de Girona, i del bisbe de Barcelona; Sant Sadurní de La Roca, del senyor del castell de La Roca; Sant Esteve del Coll, del rector de Cardedeu; Sant Pau de Montmany i Sant Esteve de La Garriga, de l'arxipreste de l'església parroquial de Moià, successor de l'abat de Santa Maria de l'Estany; Sant Julià de Palou i Santa Coloma de Marata, de l'ar-diaca major de la seu de Barcelona.

També hi havia –com indicarem en el transcurs del nostres estudi– esglésies que estaven unides a altres i que tenien un vicari perpetu o un “cura nutialis”.

Hi havia, també, moltes parròquies (fins al segle XVIII) que eren de lliure col·lació del bisbe. Així, en el Vallès Oriental ho eren les següents: Mollet, Granollers, L'Ametlla, Lliça d'Avall, Canovelles, Palaudàries, Parets, Vallromanes, Corró d'Amunt, Samalús, Cànoves, Sant Iscle i Santa Victòria, Vallgorguina, Olzinelles, Sant Celoni, Montnegre, Riells del Montseny, Campins, Mosqueroles i La Costa del Montseny.

El dret de visita

Les parròquies també es dividien per raó de l'anomenat dret de visita o de la “procuració” que es pagava al bisbat en les visites pastorals. Era el dret que tenia el visitador en exercir el seu deure de visitar les parròquies. En un principi no es considerava com a cens, ni tampoc es podien cobrar diners, era sols el que la parròquia havia d'oferir al visitador i als seus acompanyants: «el modest i frugal menjar del dia o dels dies que durava la visita». Així ho van establir els papes Innocenci IV i Gregori X. Però el papa Joan XXII (a.1326) concedí de cobrar diners en el dret de procuració o de visita, encara que el bisbe no visités personalment les parròquies i ho fessin els seus delegats, els quals podien cobrar-los i lliurar-los després al bisbe. Fou, tanmateix, una concessió per dos anys¹²⁰. Posteriorment (a.1336), Benet XII ho va estendre a totes les diòcesis i sense límits de temps. Però resultà que no totes les parròquies podien pagar la “procuracionem”. Llavors, la parròquia veïna més rica pagava per la pobra. El concili tridentí volgué tornar al costum primitiu –la frugal i moderada manutenció del visitador i dels acompanyants– però deixà en llibertat al visitador i la parròquia de pagar amb diners la quantitat acostumada. Així, es dividiren les parròquies que podien pagar tota la procuració, és a dir, 3 lliures i 15 sous, les que podien

120 ADB, *Registra Communium*, vol. 5, fol. 56.

pagar la meitat (1 lliura, 17 sous i 6 diners), les que pagaven una tercera part (1 lliura i 5 sous) i les que no podien pagar res. Així, per exemple, en el Vallès Oriental pagaven una tercera part: La Garriga, Palaudàries, Montmeló, Martorelles i Vallromanes¹²¹.

El dret sinodal

Un altre dret que calia pagar al bisbat –i per tant era motiu per establir diverses categories de parròquies– era el dret sinodal (*ius cathedratici seu synodali*). Era una quantitat pecuniària que calia pagar tots els anys al bisbe com a signe de subjecció i honor a la catedral episcopal, i com a contribució als deures episcopals. Aquest dret perdurà fins al segle XVII; després fou substituït pel *subsidiu caritatis*. En moltes visites pastorals, especialment del segle XV, consta el dret “catedralic” que pagaven les parròquies. En el registre de Col·lacions de l’any 1385 es determinen les quantitats que han de pagar moltes parròquies del bisbat. També es fa esment de les despeses de la procuració de la visita¹²².

Les “dotalies” i els delmes i primícies

Les activitats parroquials de les esglésies rurals en independitzar-se cada vegada més del bisbe i de la seva església principal, o sigui de la catedral, es van concretar i es van estructurar d’una manera molt precisa. Cal assenyalar que les primeres activitats parroquials d’aquestes esglésies eren tant la *cura animarum* com el culte, però també ho era l’administració dels béns denominats “dotalia”. És comprensible que els bisbes cedissin a la parròquia, ja al segle VI, part de les possessions i beneficis econòmics que abans eren administrats per ells mateixos i per la catedral conjuntament¹²³. Alhora els bisbes sol·licitaven

121 A. CAMPILLO, *Speculum...*, vol. III, fol. XXIX.

122 ADB, *Registra Collationum*, vol 18, fol. 104-105 i en la visita a Llerona del 15 d’agost de 1310, a VP 1/2, fol. 155: «Expendit dominus Episcopus in universo in procuracione visitationis dicte ecclesie LXXIX solidos de quibus fuerunt assignati pro tertia parte predictarum expensarum XXVI et IIII de Arnaldo Ollerii ebdomadario minori».

123 Durant el segle X i XI, i segurament abans, no hi ha distinció entre l’administració que incumbeix al bisbe i la dels canonges. La distinció entre les dues *menses* (episcopal i catedralícia) s’estableix a principis del segle XII. Vegeu el nostre article “Alejandro III y la mensa episcopal de Barcelona”, a *Anthologica Annua* 14 (1978), 357-380. Sobre les dotalies, drets i deures de les parròquies, vegeu les visites pastorals a Lavern (29 de gener de 1515, VP2, fol. 74v.); a Santa Eulàlia de Provençana (VP 2, fol. 76v.); i a Sant Cristòfol de Terrassa del 23 de febrer de 1326 (VP3 fol. 56-57): «Die dominica que fuit VII kalendas Martii anno Domini MCCCXXV Pontius et cetera dilecto in Christo Guillelmo Stamardi presbitero. Salutem in domino. Attendentes tue probitatis merito super quibus apud nos laudabilem testimonium prohibetur capellam Sancti Christofori constructa in parrochia Sancti Petri de Terracia nostre diocesis vaccantem per liberam resignationem Bertrandi Dialech presbiteri quondam rectoris eiusdem ad presentationem ex parte domine Berengarie uxor Arnaldi Coch quondam civis Barchinone cutricis Guillemoni de Vallesicca heredis universalis Guillelmi de Vallesicca quondam civis Barchinone habentis ius patronatus in capella predicta seu eiusdem presbiteratum tibi confirmamus te quod instituimus in ea cum omnibus ipsius capelle iuribus et pertinentie universis. Salvo tamen in omnibus et per omnia iure nostro et Ecclesie Barchinone ac sine iura alieni. Mandantes tibi quod in dicta capella residentiam facias personalem et in ea dominicum obsequium exegeris pro ut fieri debet et alia est fieri consuetum. Et sis expensis nobis et successoribus nostris bonus obediens et fidelis secundum Deum et canonica instituta et de bonis ipsius capelle nihil vendas impignores vel etiam alienas absque consensu

a privats (laics) que contribuïssin a concedir o ampliar la dot o les “dotalies” amb les quals s’assegurava la supervivència i el progrés d’aquelles esglésies rurals que havien esdevingut clarament parròquies, tal i com avui entenem per aquest terme.

Quan sota el règim carolingi s’organitza la recaptació de les primícies i els delmes, aquesta anirà paral·lela a l’administració de les oblacions dels fidels a benefici de les parròquies.

El màxim apogeu de la institució denominada les primícies i els delmes s’assoleix a l’alta edat mitjana. Aquesta institució (delmes) té una important evolució històrica que va des de l’Antic Testament a l’esmentada legislació carolíngia.

La història del delme és molt àmplia. Els seus inicis es poden detectar fins i tot en disposicions del Deuteronomi. El delme es defineix com l’impost del deu per cent sobre els productes de la terra destinats a assegurar el manteniment dels clergues i la conservació i embelliment dels edificis religiosos. Les esglésies dels primers cristians eren més aviat contràries al delme, o com a mínim no s’inclinaven per exigir-lo, ja que era considerat un costum jueu. Més aviat demanaven almoines col·lectives per a cobrir les necessitats dels pobres i dels clergues (que també eren considerats membres de l’estament dels pobres), d’aquí va néixer (a l’alta edat mitjana) la “mensa episcopal” i “la capitular” amb la institució de la “Pia Almoïna”. No obstant això, ja al segle VI en els concilis de Tours i Màcon es van donar els primers passos per a imposar el delme com a tribut eclesiàstic. Però l’impuls definitiu es deu a Pipí el Breu (segle VIII), que el va exigir amb caràcter obligatori.

Pipí el Breu (a. 765) i Carlemany (a. 779 i 794) volien donar suport al manteniment de les esglésies, per això en establir el delme es va determinar que aquest deu per cent fos destinat exclusivament a la *cura animarum* (o activitat pastoral de totes les esglésies rurals, urbanes i de les catedrals) que incloïa la caritat als pobres. El delme, com el seu nom indica, era la desena part de la producció agrícola que es lliurava a l’església. Aquests delmes s’anomenaven *prediales* i quan es tractava de la ramaderia es deien mixts.

Gràcies a la introducció general i massiva del delme es van determinar els anomenats límits territorials del delme, tenint molt presents les demarcacions de les parròquies. La determinació dels límits del territori d’administració dels delmes va ser definitiva perquè aquelles esglésies rurals concretessin amb gran precisió el seu propi territori. Eren les famoses afrontacions que apareixen en totes les actes de consagració d’esglésies del segle X. Però ja abans, en el segle IX, a través de Catalunya, el costum carolingi del delme es va imposar per tota la Hispània cristiana, i és així com es va iniciar una complicada admi-

vel voluntate nostra et successorum nostrorum et licentia speciale; unde Ego Guillelmus Scamardi predictus recipiens a vobis a dicta domino Episcopo confirmationem et institutionem predictas promitto vobis predicta omnia et singula attendere et complere iuxta meum sentire et posse et iuro ad sancta quatuor Dei evangelia corporaliter pro me tacta nichil de bonis dicte capelle vendere et cetera absque consensu et voluntate vestra et successorum vestrorum et licentia specialis in cuius Rei testimonio Nos memoratus Episcopus et cetera. Datum et actum in Monasterio Sancti Cucuphatis nostre diocesis VII kalendas martii anno quo supra. Et fuit littera executionis directa Berengario Eymerici rectori capelle Sancti Michaelis in parrochia antedicta». En la capella de Lavern també es pregunta si té dotalia: «Interrogato si habet aliquam dotaliam dicte capelle vel aliqua instrumenta in cartoralli ecclesie vel alia qua ipse viderit super institutione dicte capelle et servitio eiusdem, dixit quod non».

nistració dels delmes. Anualment es determinava un percentatge concret del total de les collites, sense tenir presents les inversions i les despeses necessàries (llavors i eines) per a fer produir la terra. Això va fer que el delme fos mal vist pels camperols i causés interminables discussions.

L'administració del delme, desgraciadament va dur a la corrupció: molts delmes es secularitzaren, o sigui passaren a mans de senyors laics per compra, arrendament, establiment gairebé emfitèutic o com a compensació d'un benefici concedit a l'Església. Això va donar lloc a un progressiu empobriment dels clergues rurals i de les canòniques. Els grans senyors es van fer rics en detriment de les esglésies i del manteniment dels mateixos edificis eclesiàstics.

Amb la recuperació dels delmes —després del tractat de Worms de l'any 1122— i amb la total llibertat de les esglésies, es va aconseguir una gran oportunitat per dotar les esglésies rurals pobres, per restaurar-les i fins i tot per crear-ne de noves.

És així com l'administració del delme va influir beneficiosament en la geografia humana de les parròquies i, alhora, superant no poques dificultats i desafortunades ambicions (de persones tant eclesiàstiques com laiques), en part va ajudar a la beneficència, al culte i l'arranjament dels temples. Amb tot cal reconèixer que es van donar alguns contratemps impropis de la comunitat parroquial i de la mateixa institució dels delmes, típica i originàriament destinada a procurar el bé de l'església i dels seus predilectes: "els pobres de Crist".

La sagrera

Les esglésies medievals rurals havien de defensar-se de possibles incursions o ràtzies dels "moros" o dels cada vegada més habituals lladres. Per això s'estableix i es mana en els concilis que existeixin llocs segurs dins de la demarcació parroquial. I també per això es determina, per exemple, que en algunes esglésies especialment febles es construïssin torres de defensa o que el campanar tinguí, a més de l'ús litúrgic, aquest referit objectiu defensiu i contundent de seguretat. En les visites de Ponç de Gualba hem trobat sagreres a El Vendrell, a Torrelles, a Sanata, a Serra, a Sant Quintí, a Montornés, a Llerona, a Palou, a Palau-solità, a Miralles, a Sant Pere de Vilamajor, a Junqueres, a Llerona i a Corró d'Amunt¹²⁴.

¹²⁴ Vegeu, per exemple, la torre de Sarrià en el diplomatarí de sant Oleguer, a J.M. MARTÍ i BONET: *Oleguer, servent de les esglésies de Barcelona i Tarragona*. Barcelona, 2003, 450. En l'elaboració del Catàleg Monumental de Barcelona trobem una àmplia informació que coincideix amb les nostres visites pastorals, segons les quals a l'interior dels temples i a l'exterior dins un perímetre de 30 passes (com és el cas concret de Marata) es feien sitges, en les quals es guardava el blat i el gra. Estava prohibit que els animals entressin dins l'església per descarregar: visita a El Vendrell-Calders el 29 de juliol de 1303 a VP 1/1, fol. 31.: «Item dixerunt esse consuetum in Ecclesia quod quando solvitur frumentum pro vigiliis rector celebrat missam pro animabus parentum illorum qui solvunt et rector non vult facere: Immo dicit quod non celebraret nisi pro omnibus in simul vel pro una magna multitudine. Negat Rector per sacramentum. Dominus Episcopus iniunxit sibi quod ad modo debebat celebrare pro illis qui solvuntur». Visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a VP 1/1, fol. 38: «Item dixerunt

D'altra banda, en propagar-se a través de les seves esglésies rurals en els nostres pobles la doctrina i moral cristianes (que intentaven promoure el respecte a la llibertat, a la caritat, a la justícia...) es van atorgar en aquests nous centres uns privilegis que ja tenien les seves arrels en la legislació romana en la qual s'admetia que els temples havien d'estar dotats del dret d'immunitat i d'asil. Ara —en l'edat mitjana— es determina, per multitud de concilis, que les esglésies, per més que siguin rurals, tenen el privilegi d'asil, d'immunitat i d'exempció de certes taxes de contribucions. A més, aquells que s'acollien en elles o a la seva rodalia (cementiri, trenta passes...) en ser perseguits pel braç secular, podien rebre la consideració de “protegits per l'Església” i, per tant, teòricament lliures. Si aquests perseguits s'agafaven a l'altar (o “les seves banyes” o “cornua”) d'allí no podien ser ni extrets ni violentats pel braç secular. Era com una apel·lació a la mateixa justícia de Déu. A més aquest privilegi s'estenia a les pertinences que es posaven sota la seva protecció. Concretament a Catalunya es va establir la denominada sagrera, que era una institució avui

quod mansus Sancti Martini qui est ecclesie et qui consuevit dare tascam et decimam redactus est per dictum (Bernardum Guad) rectorem ad censum. Rector dixit se stabilivisse ad vitam suam tantum et dominus Episcopus iniunxit sibi quod de omnibus hiis que stabilivit ostendat sibi hinc ad diem veneris instrumenta inde constat vel notas». Visita a Sanata i Sena el 17 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 15**: «Item parrochiani quare bladum decime congregatur Colle de Sabadello». Visita a Sant Quinti de Mediona el 13 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 31**: «Item dixerunt quod Rector de Mediona vendidit perpetuo quandam quarteriam ordeï censualem quam fuit legata Ecclesie por Ensecanela pro aniversario». Visita a Montornès del Vallès el 4 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 43v**: «Item dixerunt quod Petrus de Fonte Rector predictæ Ecclesie stabilivit quod dicta solum tenere in sacaria vere domus de nova edificatur et dicunt esse utilitatem Ecclesie cum esset sine omni fructu. Confitetur dictus Rector quia stabilivit ad censum II solidos». Visita a Llerona l'11 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 48v**: «Item Nicholas Rector istius Ecclesie tenet publice in sacaria Sibilia Verdera in concubinam; fatetur Rector hec vera esse unde fuit sibi iniunctum sub pena constitutionis sinodalis quod admodum non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam». Visita a Palou el 12 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 49**: «Item Perichonus filius Guillelmi Ripa fornicatur publice cum Maria qua moratur in domibus den Galech in sacaria (sagrera)». Visita a Palau-solità el 18 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 49v**: «Item stabilivit idem Rector quasdam domos in sacaria Ecclesie ad utilitatem Ecclesie. Confitetur rector». Visita a Palau-solità el 18 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 50**: «Item dixerunt quod Arnaldus Burges uxoratus adulteratur cum Romia soluta quam tenet publice in sacaria». Visita a Miralles el 27 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 129**: Es produeix una discussió per si s'han de donar diners o gra, i es diu que es produeix una “magna discordia inter parrochianos”. Visita a Sant Pere de Vilamajor el 5 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 150**: «Item dixerunt quod Jacobus Clerici de Palatio tenet hic Guillemona de Soltzina et ipsa moratur illuc cum dicto Jacobo et filiam habet ex ea et nondum sup III septimane quod ipse venit hunc ad eam que moratur hic in sacaria in domibus conducticiis». Visita a Montseny el 5 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 150v**: «Item dixerunt quod diebus dominicis conveniunt hic omnes et ducunt causas suas et lites et reponuntur blada in ecclesia». Visita a Junqueres el 12 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 78v**: De Guillem Feixes, rector de Junqueres «dixerunt rapuit et occupavit propria temeritate bladum Guillelmi de Ganet in quo idem rector non habebat nisi medietatem et ipse occupavit totum et postea restituit sibi II quarterias ad arbitrationem Guillelmi de Ortalibus supradicti. Fatetur rector de quibusdam garbis quas dabat mule sue et postea fuit dictum arbitrum injuste secutum». Visita a Llerona el 16 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 82**: Nicholaus Calveti, rector hebdomadari de Llerona, té en la sagrera una tal Sibila Verdera, de la qual té un fill “nunc factantem”. Visita a Corró d'Amunt el 16 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 155**: «Item dictus rector consuevit tenere apud Sacariam de Canovis aliam concubinam nomine Guillelma Grao ex qua prolem habet enim I filium qui lactat et ideo incidit in penam CC solidos Barchinone ad quam se obligaverat supra in anno MCCC quarto si ad modo esset cum aliqua de dictis mulieribus in loco suspecto et dominus Episcopus remisit sibi ista penam pro CL solidos quos iuravit solvere isto modo: L solidos in proximo festo Exaltationis Sancte Crucis mensis septembris et C solidos residuos in medio sequentis mensis et refirmavit penam CC solidos predictam si ad modo sit cum aliqua de dictis mulieribus in loco suspecto iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et promisit bona fide solvere dicto ultimo termino X solidos scriptori. Et de predictis CL solidos mandat dominus Episcopus dari et solvi Petro de Gayco, C solidos et Guillemona de Vilasetiud L solidos solvit omnes CL solidos predictos et quod dictus Petrus de Gayaco recipit et solvit X solidos scriptori». Visita a Llerona el 15 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 155**: «Item clerici colligunt decimam bladi in ecclesia cum animalibus suis et introducunt animalia in ecclesiam et depulsant et deturpant ecclesiam cum pulvere bladi quod malam famam est et cigias tenent in ecclesia».

admirada pels historiadors pel que va suposar de progrés en les garanties d'una llibertat (possiblement superficial) de convivència. La paraula sagrera prové de l'establiment de llocs d'immunitat eclesiàstica, on també es guardaven petits graners (sagrers) i cellers, on es guardaven les collites per a protegir-les del pillatge. La sagrera és una institució típica catalana que —com hem dit— recorda i potser prové de la immunitat que els temples romans tenien. Podríem definir-la concretament com un terreny sagrat, construït sota la protecció i immunitat eclesiàstica que envoltava les esglésies consagrades¹²⁵.

En totes les consagracions d'esglésies d'aquest període (segles X i XI) i també les posteriors de sant Oleguer (principis del segle XII), s'observa la presència d'aquest curiós terreny sagrat. Com és obvi, comprenia el temple, el cementiri i un espai inclòs en les trenta passes.

La importància de la sagrera en la geografia parroquial és enorme. Cal assenyalar, però, que es parla de les trenta passes no com un terme exacte estrictament local o geogràfic, ja que amb aquest terme s'inclouen el cementiri i altres llocs fins i tot apartats de l'església que tenien aquesta qualificació de privilegi. Aquests llocs, no obstant això, havien de situar-se sempre dins del territori parroquial. La limitació concreta i la posterior ampliació de llocs de la sagrera prové de l'administració i principalment de l'emmagatzematge de productes procedents del delme als quals abans ens hem referit. En moltes parròquies antigues de Catalunya encara perdura el record (en carrers i barris) d'aquestes peculiars sagreres.

Buscant, doncs, la seguretat i la immunitat que la sagrera oferia, es van instal·lar petits graners protegits de la cobdícia del braç secular, així com dels possibles furt. Sovint aquestes sagreres es convertien en hospicis on passaven a residir els homes lliures que es dedicaven a tasques laborals en petits oficis dins d'aquests llocs excepcionals. Aquells que estaven sota la seva tutela podien actuar amb plena llibertat, i això tenia una gran importància a l'edat mitjana. També en aquest període les sagreres van ser posades sota la Pau i Treva de Déu¹²⁶.

Immunitat en la sagrera

Com hem dit, immunitat eclesiàstica significava protecció de l'església sobre aquests terrenys. L'autoritat civil no podia entrar a les sagreres: qui es protegia a l'interior del temple consagrat o a la seva sagrera, apel·lava al judici de Déu i de l'Església. Qui gosava

¹²⁵ Vegeu en el nostre estudi de sant Oleguer, per exemple, les actes de consagració de les esglésies pel bisbe-arquebisbe Oleguer: la de Santa Maria de Palau-solità, de Sant Salvador de Polinyà, de Sant Genís de l'Ametlla i de Sant Sadurní de Noya, on apareix la immunitat de les esglésies, del cementiri i de la sagrera "a trenta passes". J.M. MARTÍ i BONET: *Oleguer...*, 141-153. Vegeu també la visita a l'Ametlla del Vallès el 4 de febrer de 1314, a VP 2, fol. 32v.: «dixerunt tamen quod tempore messium congregatur bladum decime in dicta ecclesia», i la visita a Rubí el 31 de juliol de 1315, a VP 2, fol. 86: «Rector instius ecclesie recipit de quolibet manso duas quarterias bladi pro dicta monachia et dictus Philipus dixit se vidisse».

¹²⁶ J.M. MARTÍ i BONET: *Oleguer...*, 169.

transgredir l'esmentada immunitat era excomunicat per l'Església. La immunitat serà acceptada i respectada durant molts segles per l'autoritat secular.

Sorprèn gratament que precisament en temps de sant Oleguer (segle XII) es decretes-sin diversos cànons i lleis civils sobre les sagreres, indicatiu pel qual es pot deduir la importància que es donava a tan beneficiosa institució eclesiàstica i parroquial. Així es diu, per exemple, en un cànnon: «Es constitueix pels bisbes i magnats que des d'aquest dia i per a sempre qualsevol home dels dos sexes no podrà envair ni infringir [danys] a les esglésies i cementiris, cases, i terrenys que es trobin a trenta passes [de l'església] llevat de l'autoritat del bisbe i de la canònica [els canonges] si tenen censos en elles. Qui no compleixi això serà excomunicat» (concili de Barcelona del 1126).

Amb aquest suport a la institució de la sagrera es va donar un pas decisiu en el tarannà peculiar de les nostres parròquies; aquestes es convertiran en llocs força segurs de justícia, de convivència i d'impuls de petits artesans.

Subsidi entre parròquies

En la pràctica, hi ha moltes esglésies de les quals es diu que estan en subsidi d'altres, i que es mira que la "procuració" sigui correcta. Vegeu:

- Visita del 27 de gener de 1305 a Santa Coloma de Cervelló¹²⁷.
- Visita del 9 de febrer de 1305 a Esplugues¹²⁸.
- Visita del 25 de febrer de 1305 a Calafell¹²⁹.
- Visita del 26 de febrer de 1305 a Les Gunyoles¹³⁰.
- Visita de l'11 de març de 1305 a Lavern¹³¹.
- Visita del 21 de desembre de 1305 a Polinyà¹³².

¹²⁷ Visita a Santa Coloma de Cervelló el 27 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 26**: «Eadem die sabbati predicta idem dominus episcopus in persona venerabilis Raimundi Amili canonici et socii ejus visitavit ecclesiam de Sancta Columba de Cirvilione in subsidium procuracionis predictae ecclesie de Gavano et fecimus nobis parari comestionem apud Sanctum. Intravimus Barchinonam».

¹²⁸ Visita a Esplugues de Llobregat el 9 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 23v**: «Eadem die martis et anno prefixis idem dominus episcopus in persona venerabilis Raimundi Amili socii et canonici sui visitavit ecclesiam de Espelunciis in subsidium dictae proxime ecclesie de Madrona (El Papiol)».

¹²⁹ Visita a Calafell el 25 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 25**: «Eadem die jovis predicta et anno quo supra dictus dominus episcopus visitavit in persona venerabilis Raimundi Amili canonici Barchinone et socii sui in ecclesiam de Calafel in subsidium dictae ecclesie de Granata Et super statu ipsius ecclesie et parrochie fuerunt vocati Petrus Palau, Raimundus Vilalta et filius eius Petrus Bertran Cuylerer, Petrus Gali, Raimundus Virgili, Guillelmus Grau qui a rectore ipsius ecclesie pro suspectis habebantur».

¹³⁰ Visita a Les Gunyoles el 26 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 25v**: «Et hanc visitavit in subsidium procreationis dictam ecclesiam de Garrigiis et fecimus nobis parari comestionem in ecclesia Sancti Clementis et expendimus C solidos in universo de quibus taxavimus XL solidos super proxime ecclesie et LX solidos isti».

¹³¹ Visita a Lavern l'11 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 30**: «Die jovis sequenti et anno quo supra visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Sabern in subsidium Ecclesie proxime subsequentis (Monistrol d'Anoia)».

¹³² Visita a Polinyà el 21 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 52**: «Eadem die martis et anno predictis idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancti Salvatoris de Poliyano in subsidium quam proxime (Santiga)».

- Visita del 15 de gener de 1306 a Lliçà d'Amunt¹³³.
- Visita del 24 de març de 1306 a Vallvidrera¹³⁴.
- Visita de l'11 d'octubre de 1306 a Salomó¹³⁵.
- Visita del 12 d'octubre de 1306 a l'Albà¹³⁶.
- Visita del 16 de desembre de 1306 a la Gornal¹³⁷.
- Visita del 20 de desembre de 1306 a Les Gunyoles¹³⁸.
- Visita del 25 de febrer de 1310 a Santa Fe¹³⁹.
- Visita del 7 de març de 1310 a Bonastre¹⁴⁰.
- Visita del 9 de març de 1310 a Bellvei i Calafell¹⁴¹.
- Visita del 17 de març de 1310 a Marmellar¹⁴².
- Visita del 23 de maig de 1310 a Teià¹⁴³.
- Visita de l'1 de juny de 1310 a Sanata, Collsabadell i Sasserra¹⁴⁴.
- Visita del 5 d'agost de 1310 a La Costa del Montseny¹⁴⁵.

133 Visita a Lliçà d'Amunt el 15 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 54**: «Cum dictus rector predictae Ecclesie de Molleto esset debitis obligatus et magna paupertate gravatus dominus Episcopus in eius subsidium de speciali gratia adiunxit sibi ecclesiam istam de Lizano superiori et gratia utriusque inter rectores fecerunt pro creatione sabbati predicta».

134 Visita a Vallvidrera el 24 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 59**: «Eadem die supra proxima et anno eodem dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancte Marie de Valvidrera de speciali gratia in subsidium Ecclesie supraproxime. Et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus Paschalis, Jacobus Libra et Bonanatus Bosch qui iurati dixerunt: omnia recte».

135 Visita a Salomó l'11 d'octubre de 1306, a **VP 1/2, fol. 61**: «Die martis sequenti intitulata V idus octobris anno predicto idem dominus Episcopus personaliter visitavit Ecclesiam de Salomone et hanc fecit visitare in subsidium infrascripte de gratia speciali».

136 Visita a Albà el 12 d'octubre de 1306, a **VP 1/2, fol. 61v**: «Die mercurii qui fuit IIII idus octobris et anno predicto idem dominus Episcopus visitavit personaliter Ecclesiam de Zalba in cuius subsidium visitavit Ecclesiam subsequentem (Celma)».

137 Visita a la Gornal el 16 de desembre de 1306, a **VP 1/2, fol. 63**: «Eadem die lune predicta idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Guarnad in subsidium supradicte (Santa Margarida) et fuerunt vocati Romeus de Palatio et Berengarius Sarbet, parrochiani ipsius Ecclesie qui iurati dixerunt quod Petrus Johannes tenet publice Mariam Fontanam. Item Galvannus fornicatur publice cum Guillamona».

138 Visita a Les Gunyoles el 20 de desembre de 1306, a **VP 1/2, fol. 63v**: «Eadem die martis predicta dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Salvatoris de Sanguyolis in subsidium supra proxime et fuerunt vocati Guillelmus Bassa et Jacobus Michael parrochiani ipsius Ecclesie qui iurati dixerunt quod Arnaldus de Mora rector dicte Ecclesie consuevit tenere Mariam baptizatam ex qua prolem habet sed ipsa manet in matrimonio per se et credunt quod non participat cum ea quare si faceret incontinenti impregnaretur ipsam. Audiverunt tamen dici a vicinis quod ipsa intrat frequenter domum ipsius Rector et pastat ibi aliquando ut pedisseta ipsius».

139 Visita a Santa Fe el 25 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 110**: «Visitavit Ecclesiam Sancte Fides in subsidium procuracionis predictae pro ecclesie de Sabern», el rector Arnau d'Esplugues se'n va a Sicília i el supleix el rector de Puigdàlber.

140 Visita a Bonastre el 7 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 114**: Albinyana està en subsidi amb Bonastre.

141 Visita a Bellvei i Calafell el 9 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 115v**: Bellvei i Calafell estan en subsidi de procuració.

142 Visita a Marmellar el 17 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 122v**: Marmellar estava en subsidi de l'església de Montmell.

143 Visita a Teià el 23 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 136**: «Petrus Estray desponsavit quandam Barchinone in uxore et fornicatur cum Ernecsendem Nogera et filiam habet ex ea; et est homo solidus prepositure Madii».

144 Visita a Sanata, Collsabadell i Sasserra l'1 de juny de 1310, a **VP 1/2, fol. 141v**: «Die lune kalendas iunii anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Colle Sabadelli et duas ecclesias infrascriptas in subsidium procuratoris».

145 Visita a la Costa del Montseny el 5 d'agost de 1310, a **VP1/2, fol. 150v**: «La Costa est in subsidium procuracionis Ecclesie de Mosquerolis».

- Visita del 8 d'agost de 1310¹⁴⁶.
- Visita del 25 de gener de 1305 a Llinars. Hom diu que no es va poder fer a causa d'una tempesta molt forta¹⁴⁷.

146 Visita a La Costa del Montseny el 8 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 150v.**: Mosqueroles estava en subsidi *procurationis* de la Costa.

147 Visita a Llinars del Vallès el 25 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 19v.**: «Die dominica sequenti intitulata VIII kalendas februarii et anno predictis dictus dominus episcopus per Bernardus de Mazanos et Bernardus Grumisti presbíteros et rectores de domo sua visitavit ecclesiam de Linariis et fecit sibi parare procuracionem apud sanctum Celedonium quare propter pluvie tempestatem non potuit personaliter accedere ad dictam ecclesiam».

Mapa de Santa Maria de Foix i Torrelles de Foix. Arxiu Diocesà de Barcelona

DISSENY DE LES VISITES. ELEMENTS

Sols es visitaven les parròquies?

Com ja hem dit, les visites es feien no sals a les parròquies, sinó també als monestirs¹⁴⁸, hospitals i convents, i àdhuc a la seu. N'hi ha una a la Catedral de Barcelona del 29 d'agost de 1303 on es dona una informació molt detallada de tots els altars¹⁴⁹.

148 Visita al Monestir de Sant Cugat del Vallès el 19 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 10v.**: «...et visitavit primo altare Sancte Crucis ubi per Dei gratiam omnia recte. Deinde altare idem modo Sancte Eulalie omnia recte et bene. Altare Sancti Silvestri omnia recte et bene. Altare Sancti Marchi nec corporalia nec superaltaria sunt nitida ut debent. Bene. Altare Sancte Agnetis omnia recte et bene. Altare Sancti Laurentii supra altaria et corporalia indigent reparacione et mundificacione; omnia sunt verificata. Altare Sancte Marie Magdalene corporalia inmundissima et superaltaria cum omnibus indumentis et paramentis ipsius altaris idem sub pena beneficii quod intra. VIII. dies reparantur omnia. Altare Sancti Dionisii omnia reparanda nec Rector ibi celebrat continue ut deberet. Altare Sancti Nicholai omnia recte. Sancta Marta omnia recte. Franciscus Roure primus presbiter servit per substitutum. Sancte Margarite supra altaria perforata et in medio assita. Sancti Francisci omnia recte et bene. Sancti Bartholomei omnia bene et nunc idem. Sancti Stephani corporalia vero rupta et casula indigent reparacione. Sancte Thecle caret calice et lumine et nunc calice. Sancti Vicentii pallium altaris et corporalia inmundum et canadellas insufficientes et nunc idem et casula corporalia et deficit ibi [...] candela que debet ibi ardere. Altare Omnium Sanctorum corporalia insuficiencia et non habet nisi unum vestimentum et casulam reparandam. Sancti Petri vestimentum corruptum et coopertorium et modo corporalia inmundum et calix parvus. Sancti Salvatoris superaltaria insuficiencia et calix corruptus in medio, nunc bene. Sancti Iohannis corporalia inmundum et non habet nisi unum vestimentum et nunc et tarde celebratur per rectorem. Inde Villafrancha. Sancti Augustini corporalia inmundum et calix de stagno et insuficiens et manumissores sacriste quondam maioricarum de bent hoc complere. Sancte Cecilie omnia bene et nunc. Sancti Michaelis omnia bene et nunc. Sancti Matheil corporalia inmundum et nunc bene. Sancti Spiritus panni inmundi et canadelle et nunc bene. Sancti Iacobi omnia bene et nunc. Sancte Catherine. Sancti Blasii. Sancti Francisci. Sancti Martini omnia bene item nec indiget aliquibus vestimentis. Sancti Luche indumenta abluenda. Moneat manumissores Marie de Bonastre ad faciendum coopertorium et vestimentum. Sancti Andree bene omnia et nunc. Sancte Trinitatis calix de stagno et nunc de argento. Sanctorum Innocentium omnia bene et nunc bene. Sancti Thome Cantuariensis omnia bene nunc corporalia inmundum et indiget multis. Sancte Catherine: in eadem capella panni abluendi et nunc. Sancti Blasii: in eadem capella panni abluendi et nunc. Sancti Francisci: in eadem capella panni abluendi et nunc. Capella Sanctorum virginum palli inmundum et ruptum et vestimenta inmundum. Capella Sancta Lucia palli inmundum et ruptum. Capella Sancta Agata palli ruptum et inmundum et vestimenta pessima. Capella Ihesuchristi omnia recte et nunc bene. Et continuo dictus dominus Episcopus mandavit utrique capellanorum altarium predictorum sub pena. X. solidos operi Ecclesie aplicanda quod quilibet eorum in cella sui altaris teneat unam canam seu irundinem vel aliud simile instrumentum cum scoba in sumitate cum qua de. VIII. in. VIII. diebus mundificetur et purgetur seorsum et deorsum et undique ipsa cella. Bertus de Molendiis ebdomadarius fecit aniversarium suum et mandavit dari omnibus beneficiatis et non beneficiatis et hec tenet A[rnaldus] de Castilione qui non bene adimplet». Vegeu nota núm. 485.

Administració econòmica de les parròquies

Ocupa una gran part de les visites pastorals l'administració econòmica dels censos, dels rèdits dels beneficis, de la compra i venda de les propietats, vinyes, boscos (talls), cases, rectores, sagristies... Sota el títol de sagristia s'entenen els béns immobles de la institució. El "sacristanus", per exemple, de la catedral, administrava molts béns immobles. Algun cop es deia "monachus" (per exemple a l'església de Sant Pere de Terrassa). Hem triat trenta-una referències que apareixen en les visites pastorals.

- Honors d'un benefici de Caldes¹⁵⁰.
- Censos de grans de Caldes¹⁵¹.
- Establiment d'honors a La Roca del Vallès¹⁵².
- Venda de vinyes a un parroquià de Vallromanes, però que no se sap si té permís del bisbe, és a dir, que sigui legítima¹⁵³.
- Una quartera de blat en l'establiment d'una casa d'un feligrès de Lliçà d'Avall¹⁵⁴.
- Permutació d'honors sense consentiment del bisbe a Sant Pere de Reixac¹⁵⁵.
- Impagament de cens i posterior excomunió¹⁵⁶.
- Incompliment en el pagament de drets de l'església i posterior excomunió a Lliçà d'Amunt¹⁵⁷.

150 Visita a Caldes de Montbui el 20 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 50**: «Item dixerunt quod Berengarius de Castellario beneficiatus in dicta Ecclesia stabilivit quosdam honores beneficii quod optinet in dictam Ecclesiam diversis personis nesciunt tamen an Episcopus firmaverit».

151 Visita a Caldes de Montbui el 20 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 50**: «Arnaldus Oliverii ebdomadarius maior Ecclesie predictae stabilivit quoddam molendinum ad tertium censum ignorant tamen an Episcopus firmaverit in stabilimento predicto».

152 Visita a La Roca del Vallès el 6 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 45**: «Die lune sequenti que fuit festum beati Nilhali et eodem anno idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancti Saturnini de Ruppe. Et tonsoravit unum scolarem nomine Guillelmus Canals eiusdem parrochie. Et fuerunt vocati de parrochianis Raimundum de Torrentibus, Berengarium Figueres, Guillelmum de Podio, Raimundum Nepotis et Guillelmus de Vallibus qui iurati dixerunt quod Jacobus Titionis antecessor istius Rector qui nunc est stabilivit aliquos honores ipsius Ecclesie et credunt tamen quod firmavit Episcopus et Capitullus ipsius Ecclesie et credunt tamen quod ad utilitatem Ecclesie fuerunt stabilite».

153 Visita a Vallromanes el 5 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 44**: «Item dixerunt quod Rector stabilivit vineas cuidam parrochiano nomine Raimundo Mathei ad agravium et nesciunt si episcopus consensit aut non sed diu est quod hoc est stabilivit quasdam domos in sacrario Ecclesie bene sunt XII annis elapsi et nesciunt si episcopus consensit vel non. Confitetur dictus prepositus et quod episcopus non firmavit».

154 Visita a Lliçà de Vall el 17 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 54**: «Item dixerunt quod dictus Rector stabilivit ad utilitatem Ecclesie quendam domum Guillelmonis de Boscho ad unam quarteriam frumenti sine firma tamen Episcopi».

155 Visita a Sant Pere de Reixac el 14 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 53**: «Item dixerunt quod Michael de Turre rector olim istius Ecclesie fecit quandam permutationem de quibusdam honoribus et censualibus dicte Ecclesie cum Simone de Curtribus, cive Barchinone quondam que cedit in dapnum et lesionem Ecclesie et sine firma, ut credunt, licentie Episcopi».

156 Visita a Lliçà d'Amunt el 15 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 54**: «Item dixerunt quod Guillelmus de Cuitata et filius eius Bernardus stant excommunicati innodati et indurati quare nolunt satisfacere de iuribus Ecclesie in quibus fuerunt condemnati per Suniam officialem Barchinone».

157 Visita a Lliçà d'Amunt el 15 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 54**: «Item dixerunt quod Guillelmus de Cuitata et filius eius Bernardus stant excommunicati innodati et indurati quare nolunt satisfacere de iuribus Ecclesie in quibus fuerunt condemnati per Suniam officialem Barchinone».

- Venta de terres hermes sense consentiment del bisbe a Torrelles de Foix¹⁵⁸.
- 300 sous per comprar els rèdits de la capella de Santa Maria del Papiol¹⁵⁹.
- Reducció d'honors referents a 3 quarteres d'oli¹⁶⁰ a Marata.
- Retenen una quartera de la collita d'oli de la sagristia dels Agudells¹⁶¹.
- Es venen mules per 8 lliures i vaques per 50 sous. Aquestes –segons el parer del degà del Penedès– no es poden recuperar¹⁶².
- A Llerona es demana fer una talla d'arbres¹⁶³.
- Millor reestructuració dels rèdits de beneficis a la diòcesi de Barcelona¹⁶⁴.
- Cal distribuir els béns de Bertran de Canellis¹⁶⁵.
- Dotació de diners per fer el servei de torxes que es fan servir durant l'elevació de la “Sagrada Forma” a Sant Cugat de Ses Garrigues¹⁶⁶.

158 Visita a Torrelles de Llobregat el 13 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 57**: «Eadem die dominica et anno predictus dictus dominus Episcopus in subsidium predictae Ecclesie sancte Columbe fecit visitari per Petrum de Vilardello et Raimundum notarium suum Ecclesiam Sancti Martini de Turrilis. Et fuerunt vocati Raimundum Crusgerii, Bartholomeum Segarra uxoratus de Torrella parrochiani qui iurati dixerunt quod Bernardus Guad rector dicte Ecclesie stabilivit terras hermas utiliter cum et de consensu parrochianorum et cuidam Guillelmo de Crucis et cum melioramento ecclesie et sine firma episcopi et hoc fuit anno isto et ibi facte sunt domus et vince».

159 Visita a El Papiol el 24 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 58v.**: «Item dixit dictus Jacobus de Campdelme Rector predictus quod dictus Raimundi de Fexet tenet CCC solidos vel ultra ab antecessoribus castri dez Papiol qui sunt assignati ad emendum redditus ad ipsius capelle Sancte Marie et dictus Raimundus de Fexes feneratur cum illis sub nomine nepotum suorum Item Galçerandus dez Papiol tenet D solidos a predictis antecessoribus qui sunt similiter assignati ad emendum redditus ad opus Capelle predictae Sancte Marie. Et dominus Episcopus mandavit dicto Galçerando et dicto Raimundo de Fexes ut hinc ad instans festum Sancti Michaelis septembris emant redditus donant supradictis ad opus ipsius capelle vel quilibet eorum deponat partem suam in sede sacra».

160 Visita a Marata el 23 de febrer de 1314, a **VP 2, fol. 36v.**: «Item dixerunt quod quidam honores erant ecclesie et rector reduxit dictos honores ad certum censum videlicet ad tres quartas olei quos sibi facit Bertrandus de Seva».

161 Visita a Sant Genís dels Agudells el 9 d'octubre de 1309, a **VP 1/2, fol. 98**: Retenen ¼ d'oli que se li deu a la sagristia dels Agudells.

162 Visita a Vilafranca del Penedès el 16 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 120v.**

163 Visita a Llerona el 3 de setembre de 1315, a **VP 2, fol. 88**.

164 Des de la Torre d'Aversona s'envia una carta al canonge Gaufrid de Buïro de Tarragona, a **VP 3, fol. 95-95v.**: «Poncius et cetera. Venerabili et discreto Gaufrido de Buïro canonico Tarrachone socio et comensali nostro dilecto. Salutem in omnium salvatore. Cum mercedis premio fraudari non debeant in vinea Domini laborantes attendentes itaque vos bene et fideliter in nostri ac Barchinone ecclesie servicio per occenium vel circiter in plurimus et diversis negociis atque causis nostris et eiusdem ecclesie multipliciter laborasse pastumque congruum et debitum censeatur ut vobis remuneratio nec faciamus aliquam pro predictis. Ideo deliberate et consulte vobis tanquam benemerito nostre ecclesie supradicte providimus assignamus et damus concedimus meliori modo quo possumus et valemus toto tempore vite vestre omnia iura et actione atque omnes et singulos redditus exitus et proventus qui et quos nos et ecclesia Barchinone habemus et habere debemus, percipimus ac percipere debemus ex qua vis titulo sive causa in loco nostre ecclesie predictae vocato Dabbrafim diocesis Tarrachone. Iniungentes et discrete precipientes sub fidelitatis debito et homagii vigore presentis scripture quam vicem epistole habere et geri volumus in hac parte. Guillelmus Donati baiulo nostro ac omnibus et singulis hominibus ac terra tenentibus et feudatariis dicti domini de Dabbrafim et termini eiusdem ipsius quanto vobis ac cui vos volueritis ex nunc pereant, obediant».

165 Visita a Vilafranca del Penedès el 19 de març de 1326, a **VP 3, fol. 63v.**

166 Visita a Sant Cugat Sesgarrigues el 20 de març de 1326, a **VP 3, fol. 65**: «Die iovis sequenti que fuit XIII kalendas aprilis anno quo supra fuit visitata ecclesiam sancti Cucuphatis de Garriguais et fuerunt vocati de parrochianis Franciscus Maçoni, Bernardus Punyera, Guillelmus Prats et Bernardus Jofre qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie est obligatus tenere cereum ad illuminandum eucaristiam dum elevatur in missa et cesat pro vicio ipsius cery. Item dixerunt quod Dialech quondam rector dicte ecclesie alienavit multas possessiones ignorant si de consensu domini Episcopi videlicet quondam vineam Francisci Maçoni et quondam aliam vineam quam tenet uxor Romei Baiuli quondam et quoddam trocium terre quod excalit eadem uxor Romei Baiuli et quoddam campum Ferrarii Vayl et feogonale Raimundi Mathei».

- Mesures sobre una vinya que no dóna fruits¹⁶⁷.
- Una quartera d'oli per ajudar al bon servei a l'església de Sant Boi de Llobregat¹⁶⁸.
- Un cens no productiu a Sant Boi¹⁶⁹.
- El rector de Gavà no administra els rèdits a favor de l'església d'Eramprunyà¹⁷⁰.
- Hi ha una administració deficient a la parròquia de Cardedeu¹⁷¹.
- Una fexa de terra mal administrada a Sant Pere de Vilamajor¹⁷².
- Propietats que donen d'entrada 30 sous a Sant Pere de Vilamajor¹⁷³.
- Rèdits de cases donats per un beneficiat de Sant Pere de Vilamajor¹⁷⁴.
- Deutes de Sant Pere de Vilamajor¹⁷⁵.
- Establiment d'un alou sense firma del bisbe a Valldoreix¹⁷⁶.
- 5000 sous són els rèdits dels castells del bisbe a Bràfim¹⁷⁷ (sic).
- A Santa Maria de Palautordera hi ha una masia de l'església que és en detriment de la parròquia¹⁷⁸.

167 Visita a Vilafranca del Penedès el 20 de març de 1326, a **VP 3, fol. 65v.**: «Item dixerunt quod quedam vinea ecclesie est quasi sterilis propter malam laborationem».

168 Visita a Sant Boi de Llobregat el 23 de març de 1326, a **VP 3, fol. 66v.**: «Item dixerunt quod Guillelmonus Viader oneravit quondam campum suum uno quartano oli dando ad servicium ecclesie sancti Baudilli quod contradicit beneficiatus altaris sancte Agnetis Sedis Barchinone pro quo campus tenetur».

169 Visita a Sant Boi de Llobregat el 23 de març de 1326, a **VP 3, fol. 66v.**: «Item dixerunt quod rector altaris Sancte Marie dicte ecclesie recipit agerium in manso Guillemoni Viader et petunt quod reduceretur agerium ad certum censum quia ubi fundatus est mansus est locus infectus».

170 Visita a Gavà el 8 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 75v.**: «Die martis sequenti que fuit VI Idus aprilis anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Gavano et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Moragues, Ferrarius Garrell, Petrus Messeguer, Petrus Plana et Guillelmus Morell qui iurati dixerunt videlicet dictus Ferrarius Garrell quod presbiter dicte ecclesie de Gavano non reddit debitum ecclesie de Arreprinyano et specialiter in Quadragesima proxima preterita».

171 Visita a Cardedeu el 21 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 4v.**: «Item dixerunt quod aliqui de parrochianis sibi retinent de iuribus sacristie dicte ecclesie».

172 Visita a Sant Pere de Vilamajor el 21 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 5v.**: «Item dixerunt quod Guillelmum Porta ebdomadarius minor dicte ecclesie stabilivit quandam fexiam terre Romeo Bigues et habuit pro intrata XXX solidos».

173 Visita a Sant Pere de Vilamajor el 22 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 6.**: «Item dixerunt quod dictus Poncius stabilivit quasdam fexias terre que sunt a Vila Rosa».

174 Visita a Sant Pere de Vilamajor el 22 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 6.**: «Item dixerunt quod Pontius Cortesii beneficiatus in dicta ecclesia stabilivit quasdam domos».

175 Visita a Sant Pere de Vilamajor el 21 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 7.**: «Postea non completa dicta visitacione sinodali dictus dominus Episcopus mandavit inquiri veritatem super dicta Simonia que contracta dicebatur pro domino Bernardo de Satorra et fuit recepta confessio et depositio testes infra scriptorum. Arnaldus de sancto Licerio teste iurato et interrogato super dicta Simonia et habuit aliquam pecuniam a Bernardo de Sacaria vel ab alio eius nomine seu fuit sibi promissa et quod assignaret ipso Bernardo capellam de sancto Licio cum vaccavit dixit quod numquam habuit hoc pretextu a dicto pecuniam nec fuit sibi aliquod promissum pro ipsum vel alium eius nomine».

176 Visita a Valldoreix el 14 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 13v.**: «Item dixerunt quod Bernardus de Turri dudum rector dicte ecclesie tempore quo erat rector stabilivit Mansum de Latone qui erat alodium ecclesie an Vayls et redundat in lesionem ecclesie nec intervenit firma et consensus domini Episcopi. Fatetur rector dicte ecclesie iuramento».

177 Visita a Bràfim el 10 de maig de 1326, a **VP 3, fol. 84v.**: 5.000 sous de rèdits dels castells del bisbe. Bràfim a Guillem Domenge.

178 Visita a Santa Maria de Palautordera el 23 de febrer de 1313, a **VP 2, fol. 3.**: Es diu que hi ha una masia en la qual no habita ningú, per tant això és en detriment de les entrades econòmiques de la parròquia.

- A Reixac es venen les propietats en detriment de l'església¹⁷⁹.
- Des del monestir de Natzaret –junt a Barcelona– el bisbe Ponç de Gualba escriu a Guillem de Lacera, ciutadà de Barcelona, notificant-li que el bisbe farà d'àrbitre en el contenciós que existeix entre els parroquians de Sant Boi i l'esmentat Guillem sobre els drets d'uns bancs a l'església de Sant Boi¹⁸⁰.

Abans que tot, un record per als últims difunts. Cementiri

En les visites de Ponç de Gualba (unes 800), al principi de la visita no faltava la inspecció al cementiri. Allà es pregava pels últims difunts que la parròquia havia tingut. Sempre ha demostrat un gran respecte al cementiris, que podríem definir com el lloc d'enterrament beneït, destinat als fidels que han mort com a membres de l'església i no han perdut el dret d'una sepultura eclesiàstica. Originàriament, el cementiri era situat fora a la població, ja que el dret romà prohibia els enterraments dins les poblacions; tanmateix des de l'edat mitjana –i òbviament en temps de Ponç de Gualba– trobem preferentment el cementiri al costat de l'església o del pati que hi ha al seu entorn. El visitador es fixa si hi ha tàpia o mur suficientment alt perquè no hi entrin els animals que podrien malmetre els ossos dels difunts (sic).

Els cementiris podrien caure en la dessacralització si en el seu interior es feia un acte sanguinari o greument deshonest; per tant, en les visites es diu en alguns casos que cal abans reconciliar el cementiri, com per exemple en la visita a Sabadell¹⁸¹ i a Vallromanes¹⁸².

¹⁷⁹ Visita a Reixac el 6 de març de 1313, a **VP 2, fol. 3v**.

¹⁸⁰ Visita des del monestir de Nazaret el 21 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 127-127v**: «Venerabili et discreto Guillelmo de Lacera civi Barchinone. Salutem in Dimino Jesuchristi. Cum contentio esset inter parrochianos ecclesie sancti Baudilii nostre diocesis super scamnis et sedibus in quibus parrochiani ipsi sedere consuaverunt in ecclesia ipsa et de ipsa questione seu controversia prout per vos accepimus in nos tanquam in arbitrum seu arbitratorem et amicabilem componitorem per ipsos parrochianos extiterit compromissum. Data vobis per eosdem in eodem compromisso plenaria potestate quod vos possitis sedes ipsas in ecclesia ipsa collocare et ordinare prout vobis et discretioni vestre videbitur melius et utilis faciendum prout in eodem compromisso confecta auctoritate Petri de Folcheriis notarii publici Barchinone II idus Julii anno infrascripto plenius et latius continetur quolibet per vos extiterit supplicatum ut vobis in hiis ut omnia rite procedant et procedere valeant assensum nostrum et auctoritatem dare et concedere dignemur. Ideo nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati quod vos licite possitis esse arbiter seu amicabilis componitor in predictis et quod arbitrum dictum seu pronuntiatio et quid quid per vos iuxta formam compromissi predicti actum et ordinatum fuerit in eisdem roboris obtineant firmitatem assensum vestrum et auctoritatem vobis in hiis damus et concedimus per presentes previsto tamen quod per hec iura ecclesie non ledantur nec statuta canonica violenter. In cuius rei testimonium presentem litteram impressione et cetera. Datum et actum apud domum sancte Marie de Natzaret iuxta Barchinona XII kalendas augusti anno predicto».

¹⁸¹ Visita a Sabadell l'1 d'abril de 1303, a **VP 1/1, fol. 3**: «Episcopus reconciliavit cimiterium Sancti Salvatoris de Sabadello pollutum per sanguinis effusionem».

¹⁸² En una carta que envia el rector de Vallromanes Berenguer Hiles al bisbe Ponç de Gualba, diu que s'han donat 50 sous per la reconciliació del cementiri. **VP 1/2, fol. 44** del 5 de desembre de 1305: «Al senyor noble y honrat en Ponç de Gualba per la Gràcia de Deu bisbe de Barcelona de mi en Berenguer ces Hiles rector de les gleya de Sant Vicens de Valromanes humil servicial vostre ab tota honor. Sapiats senyor que viu vostra letra en la que se contenia quels paroquians quen donasen L sous per lo sementiri are consiliat per quens fas saber seyer quel cavalers que an fet manament als lurs homes que noi paguen res per que seyer vos clam merce aixi com a bo senyor que yo no prena tort si plaer es vostre que diu los cavalers els paroquians nostres que pat aquel qui mal himer e el seyer essen anat en la tera del compte y dayco saver sia vostra misericordia que yo no

Durant la visita el bisbe també preguntava sobre l'administració del cementiri o si abans d'enterrar es demanava diners (o gallines) als familiars dels difunts¹⁸³. El rector també exigia els seus honoraris en el cas que l'enterrament es fes en una altra parròquia d'un difunt feligrès. El mateix cal dir de la sepultura¹⁸⁴.

El rector de Cubelles nega freqüentment la sepultura dels infants i dels pobres si no li paguen XII denaris¹⁸⁵.

També hi ha el cas del rector de Sant Vicenç dels Horts, que resa maitines al cementiri en lloc de resar-les com estava preceptuat a l'interior de l'església¹⁸⁶.

El mal costum de fer pagar per anticipat les sepultures també s'estenia a les núpcies, com es pot veure en el cas del rector de Molins de Rei¹⁸⁷.

La confirmació i les visites pastorals

Un cop visitat el cementiri, es procedia a la tonsura i prèviament a la confirmació. Els mateixos monjos de Sant Cugat, abans de ser tonsurats pel bisbe, si no eren confirmats rebien el sagrament de la confirmació¹⁸⁸. Vegeu, per exemple, la visita a Celma el dia 22 de

prena tort que Deus sap lam ... vea e la mia riqueza. Hec littera fuit aportata per Petrum Johannis de Sancta Agnete de Amyana y de Malayanechs ... idem reportavit litteram Rectori quod ex parte Episcopi moneat parrochianos ut in XV dies a tempore monicionis et ac satisfecerit de L solidos rationi provisionis predictae alia ex tunc Ecclesia ipsa ... scito esset subposita interdicto et fuit datum apud Ecclesiam de Rexach XVIII kalendas februarii. Al dorç: Al Seyor noble bisbe de Barzalona den ... ».

183 Visita a Cubelles l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 33v.**: «Item dixerunt quod quando eligunt aliqui sepeliri extra parrochia predicti qui regunt Ecclesiam volunt habere ultra quod sit dari consuetum. Negat B[ernardus] Rossel per sacramentum». Vegeu també la visita del 29 de juliol de 1303 a **VP 1/1, fol. 31v.**: «Item dixerunt quod dictus Rector nolebat nec permitebat quod aliqui sepelirentur juxta capellam Sancte Anne sed recepta pecunia voluit et permisit multotiens corpora sepeliri juxta dictam capellam et nullum est ibi cimiterium nec locus sacratus nec auctoritate episcopi dedicatus. Retinuit Rector deliberatione super sepulturis dixit tamen se ignorare an cimiterium sit ibi nec locus sacratus: Respondet rector hac deliberatione quod sepelivit ibi aliquot et recolit quod habuit. I. par gallinarum pro una sepultura de aliis sepulturis non recolit quid habuit. Ignorat tamen quod fuerit locus sacratus vel non. Cetera recte». Vegeu també la visita a Caldes de Montbui (**VP3, fol. 15v.**), Mosquerols (**VP3, fol. 86**) i Santa Maria de Palautordera (**VP 1/2, fol. 142v.**).

184 Visita a Cubelles de l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 34**: «Item dixerunt quod En Rossel non permittit corpora extra parrochia portari quosque sit sibi de funerariis satisfactum».

185 Visita a Vila-rodon el 16 d'abril de 1303, a **VP 1/1, fol. 1v.**: «dictus Rector negat frequenter sepulturam parvulis et pauperibus extraneis, ita quod non multis eis facere sepulturam nisi primo dentur sibi . XII. denarios cui additioni postea requisiti consenserunt et eam dixerunt fore iam testes superiores».

186 Visita a Sant Vicenç dels Horts el 12 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 6**: «dixerunt quod rector dicte ecclesie nomine Petrus Mager dicit matutinum in cimiterio extra ecclesiam».

187 Visita a Molins de Rei el 9 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 29**: «Item petit dictus Rector ius sepulture ab hiis qui decedunt extra parrochia et in longiquis partibus et quod vult habere sepulturam ab hiis qui decedunt ante ecclesiam sepulture et idem facit in nuptiis. Confitetur Rector hoc quia alias nichil potest extorquere ab eis».

188 J.M. MARTÍ i BONET: *Sacralia Antiqua...* (Barcelona, 2013), pàg. 65: «CONFIRMACIÓ (*confirmatio*, *consignatio*): En grec, el sagrament de la unció es diu *myron* (oli sant). És el sagrament instituït per Nostre Senyor Jesucrist per mediació del qual el que el rep, per la imposició de les mans, la unció que la segueix i l'oració del bisbe que l'acompanya, és ungit atleta de Crist i l'Esperit Sant li dóna una gràcia i força especial per confessar amb fermesa la fe durant el camí de la vida. Vàlidament el pot rebre tot batejat, una sola vegada, ja que imprimeix un caràcter indeleble en l'ànima del que l'ha rebut. El ministre ordinari d'aquest sagrament és el bisbe; els sacerdots el poden administrar solament allà on hi ha la consuetud reconeguda jurídicament per la Seu apostòlica com són els sacerdots del ritu oriental; per concessió especial del dret canònic, com són els cardenals, els abats i prelat *nullius*, els prefectes i vicaris apostòlics. El concili Vaticà II ha canviat algunes de les seves norma-

juliol de 1303¹⁸⁹. Tant eren nois com noies¹⁹⁰.

Durant l'any 1303 ens trobem que mai falta la notícia de les confirmacions que fa el bisbe. Posteriorment, la majoria ja estaven confirmats, i per tant no es diu que se celebri la confirmació.

També es devia iniciar un “registre de confirmats”, però no ho sabem del cert en la majoria de les nostres parròquies. Vegeu, per exemple:

- Visita a Molins de Rei el 3 de juny de 1303¹⁹¹.
- Visita a Santa Maria del Mar de Barcelona el 23 de juny de 1303¹⁹².
- Visita a Sant Joan Despí l'11 de juliol de 1303¹⁹³.
- Visita a Martorell el 12 de juliol de 1303¹⁹⁴.
- Visita a Vilafranca del Penedès el 14 de juliol de 1303¹⁹⁵.
- Visita a Pacs del Penedès el 16 de juliol de 1303¹⁹⁶. Hi ha un noi, que es deia Pericus Babau, i un altre que seria musulmà convers, anomenat Alexandre de Lafranada.
- Visita a Olèrdola el 17 de juliol de 1303¹⁹⁷.
- Visita a Terrassola i Lavit el 18 de juliol de 1303¹⁹⁸.
- Visita a Morrecurt el 19 de juliol de 1303¹⁹⁹.
- Visita a Sant Martí Sarroca el 20 de juliol de 1303²⁰⁰.
- Visita a Salomó el 24 de juliol de 1303²⁰¹.
- Visita a Albinyana el 26 de juliol de 1303²⁰².

tives. Per rebre el sagrament de la Confirmació no precisa una edat determinada. Originàriament s'administrava immediatament després del baptisme, cosa que encara avui es practica en els ritus orientals en els quals el prevere el pot administrar. En els ritus occidentals en els quals el ministre del sagrament és el bisbe, ja en l'edat mitjana s'havia d'administrar separatament, i des del segle XIII ja apareix el costum de no administrar-lo fins a l'edat dels set anys, excepció feta d'alguns casos especials. Igualment que pel baptisme, per la confirmació també s'escull un padrí. Antigament era el mateix del baptisme; en el segle IX ja es citen padrins de confirmació. Ja en aquell temps, com ho prescrivia l'antic Dret Canònic (càn 794, 2), es requeria un padrí per cada confirmat. La matèria remota del sagrament és el crisma o miron (*myron*) consagrat del bisbe, la matèria pròxima és la imposició de les mans, acompanyada de la unció (*signatio*). La confirmació s'administra a l'església, però la pot administrar en una altre edifici sacre (a poder ser). En l'alta edat mitjana les catedrals tenien el *consignatorium* com a lloc per a l'administració de la confirmació. La confirmació ha esdevingut entre els protestants una pura cerimònia, no sagrament».

189 VP1/1, fol. 26: «episcopus visitavit Ecclesiam de Celma et confirmavit ibi».

190 Visita a Cervelló Vell, 13 de desembre de 1304, a **VP1/2, fol. 7:** «Die dominica sequenti que fuit idibus decembris anno qua supra quidem dominus episcopus visitavit ecclesiam de Cervelione Veteri et confirmavit ibi quamplures masculos et féminas».

191 VP 1/1, fol. 8

192 VP 1/1, fol. 9v.

193 VP 1/1, fol. 12

194 VP 1/1, fol. 12v.

195 VP 1/1, fol. 15

196 VP 1/1, fol. 19v.

197 VP 1/1, fol. 20

198 VP 1/1, fol. 20v.

199 VP 1/1, fol. 20v.

200 VP 1/1, fol. 24v.

201 VP 1/1, fol. 27

202 VP 1/1, fol. 28

- Visita a la Bisbal el 28 de juliol de 1303²⁰³.
- Visita a Sant Jaume dels Domenys el 27 de juliol de 1303²⁰⁴.
- Visita a Banyeres del Penedès el 28 de juliol de 1303²⁰⁵.
- Visita a El Vendrell i Calders el 29 de juliol de 1303²⁰⁶.
- Visita a Bellvei el 30 de juliol de 1303²⁰⁷.
- Visita a La Gornal el 30 de juliol de 1303²⁰⁸.
- Visita a Castellet el 31 de juliol de 1303²⁰⁹.
- Visita a Santa Margarida el 31 de juliol de 1303²¹⁰.
- Visita a Cubelles l'1 d'agost de 1303²¹¹.
- Visita a La Geltrú l'1 d'agost de 1303²¹².
- Visita a Sant Pere de Ribes el 2 d'agost de 1303²¹³.
- Visita a Sant Climent el 3 d'agost de 1303²¹⁴.
- Visita a Santa Coloma de Cervelló el 4 d'agost de 1303²¹⁵.
- Visita a Cornellà el 5 d'agost de 1303²¹⁶.
- Visita a Sants Just i Pastor de Barcelona el 18 d'agost de 1303²¹⁷.
- Visita a Sant Vicenç dels Horts el 12 de desembre de 1304²¹⁸.
- Visita a Castellvell el 15 de desembre de 1304²¹⁹.
- Visita a Sant Pere de les Puel·les el 23 de gener de 1306²²⁰.
- Visita a La Geltrú el 14 de febrer de 1306²²¹.

203 VP 1/1, fol. 27v.

204 VP 1/1, fol. 28v.

205 VP 1/1, fol. 30

206 VP 1/1, fol. 30v.

207 VP 1/1, fol. 32

208 VP 1/1, fol. 32

209 VP 1/1, fol. 33v.

210 VP 1/1, fol. 33

211 VP 1/1, fol. 33v.

212 VP 1/1, fol. 34v.

213 VP 1/1, fol. 35v.

214 VP 1/1, fol. 36v.

215 VP 1/1, fol. 37

216 VP 1/1, fol. 39

217 VP 1/1, fol. 38v.

218 VP 1/2, fol. 6

219 VP 1/2, fol. 7v.: «Die martis sequenti anno predicto (15 desembre 1304) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam de Castro Vetere et quare non potuit intrare castrum, declinavit ad capellam Sancti Jacobi iuxta castrum predictum et ibi visitavit et confirmavit».

220 VP 1/2, fol. 54

221 VP 1/1, fol. 34v.: «Eadem die jovis predicta et eodem anno visitavit Ecclesiam de Gialtrude et confirmavit ibi et tonso-ravit infrascriptos, sub protestatione legitime nativitatibus eorumdem: Romeus Caboti, P[etrus] Borrel de soluto cum soluta, dispensatus, de Arbucio, Iacobus Banel, G[uillelmus] Iacobus, Berengarius Balester, Iacobus Balester, G[uillelmus] Fuster, Franciscus Morages, B[ernardus] Mathei, Bartolomeus Maymo, P[etrus] Clapes, de Cubeles. XI. sunt inter omnes».

EL CLERGAT

La tonsura o inclusió a l'estament del clergat

La tonsura clerical té un gran protagonisme en les primeres visites pastorals del bisbe Ponç de Gualba. La *prima tonsura* –com es diu en el dret canònic– és un sacramental que conferia el bisbe, els cardenals, els abats i els “prefectes apostòlics”, per mitjà del qual el que el rebia entrava a formar part del clergat i era fet participant dels privilegis d’aquest estament. Si algú rebia la tonsura d’algú que no era el seu ordinari, necessitava les dimissòries (*litterae commendatae* o *reverentiae*), per les quals el seu superior ordinari concedia permís per conferir la tonsura. La tonsura es podia conferir qualsevol dia i a qualsevol hora. El seu ritu consistia –abans del concili Vaticà II– en dir una oració introductòria, el salm 15 *Conserva me*, mentre el bisbe deia al tonsurat les paraules: “*Dominus pars hereditatis meae et calicis mei tu es qui restitues hereditatem meam mihi*”; li tallava per cinc llocs els cabells (al davant, al darrera, al dos costats i al mig), i deia una oració sobre el tonsurat, el salm 23 *Domini est terra*, una altra oració de benedicció, li posava el sobrepellís, vestidura dels clergues, resava una tercera oració i una exhortació en la qual se li feia avinent de no perdre els privilegis clericals per culpa seva. Els ritus orientals desconeixien la tonsura. Actualment, àdhuc en l’església llatina, no es dona la tonsura. Són cèlebres els registres dels tonsurats del segle XIV conservats a l’Arxiu Diocesà de Barcelona²²².

La tonsura es conferia normalment en els pobles i en la catedral. Per exemple, el dia 25 de desembre –dia de Nadal– de 1306 el bisbe celebrà a l’altar major de la catedral i “*tonsoravit in clericos hos scolares...*”²²³. Cal observar que, normalment, abans de ser tonsurats eren escolars, i aquests també tenien una funció dins la litúrgia, de manera que podien suplir els clergues en petites parròquies en cas que fos necessari. Però se’ls demanava que

²²² J.M. MARTÍ i BONET: *Sacralia Antiqua...*, pàg. 223.

²²³ VP 1/2, fol. 63v.: «Die dominica sequenti que fuit Nativitas domini Episcopus celebravit Missam maiorem in sancte Crucis Sedis Barchinone et tonsoravit in clericos hos scolares qui secuntur: Guillelmus de Geseranis Gerundensis diocesis ad presentationem domini Bernardi Gerundensis Episcopi, Raimundus de Rourellis de parrochia de Rondos ad presentationem domini Berengarius vicensi Episcopi diocesis sui, Hugetus de Turri, Berengarius Abeylla, Laurentius de Canalibus, Guillelmus Ferrer, Petrus Mir, Petrus Sandrich Barchinone civitatis, Jacobus Laurentii de Sabadello Barchinone diocesis».

fossin “*scolares suficientes*” i que toquessin les campanes (n’hi havia que no podien)²²⁴. Ens trobem amb alguns clergues de vuit anys (com Francesc Vida de Piera) i de catorze, però es diu que els més joves “saben poc de lletres” i que “més aviat són un destorb”²²⁵. Alguns aspiraven a ser “clergues de gramàtica”, i alguns surten de *laicus monjo* a ser clergues²²⁶. En altres casos el bisbe els fa jurar que demanen la tonsura²²⁷. Se’ls exigia que portessin una vida seriosa, i que no juguessin²²⁸. També els escolars tenien una paga²²⁹. Es donava també el cas d’escolars que ajudaven en la missa sense tenir la tonsura, tal i com confessa el rector de Jonqueres, que en aquest cas afegeix que l’escolar en qüestió és el seu nebot²³⁰.

L’escolà havia de saber llegir, doncs calia llegir l’epístola. Així, es dona el cas que a Torrelles de Foix, l’any 1308, el rector prefereix que el seu fill, que sabia llegir, fes d’escolà abans que el propi escolà de la parròquia que no sabia llegir²³¹.

També podien esdevenir clergues persones ja grans, però en les visites advertim que, en el cas que fossin vidus, les seves dones havien d’haver arribat verges al matrimoni (sic). També se’ls feia jurar que seguirien sent sempre clergues²³².

Hom insisteix que per ser escolà calia estar ben preparat en el servei que es feia i no ser massa petit. L’escolà no podia ser substituït pel clergue²³³.

224 En la visita del 29 de juliol de 1303 al Vendrell, **VP 1/1, fol. 30v.**: «Item dixerunt quod pluries stat rector sine scolari, sine servitore. Idem Rector per sacramentum negavit. Et fuit sibi iniunctum quod ab hac ora in antea debeat tenere unum bonum et sufficientem scolarem». En la visita del 12 d’octubre de 1307 a Jonqueres, **VP 1/2, fol. 78**, s’afirma que Guillem, rector de Jonqueres: «non tenet aliquem scolarem cum tonsura nec alium sufficientem. Confitetur rector quod celebravit aliquam missam cum nepote». En la visita del 25 de gener de 1305 a Llinars del Vallès, **VP 1/2, fol. 19**, diu: «Item quod non tenet nisi unum scolarem cum duo debeant ibi esse dixit. Rector per sacramentum se duos tenere et tenuisse». En la visita a Sant Fost de Campcentelles del 2 de desembre de 1303, **VP 1/2, fol. 43**, diu: «Item quod idem rector non tenet scolarem gerentem quem tenere debet». En la visita del 7 de desembre de 1305, **VP 1/2, fol. 45v.**: «Item dixerunt quod sunt duo beneficiati in Ecclesia predicta Sancte Marie et rector non tenet habere nec unum scolarem». En la visita a Ripollet del 23 de desembre de 1305, **VP 1/2, fol. 52v.**: «Item dixereunt quod rector non tenet scolares sufficientes». En la visita a Santa Coloma de Cervelló del 13 de març de 1306, **VP 1/2, fol. 56v.** En la visita a La Garriga el 3 de febrer de 1314, **VP 2, fol. 32**. En la visita a Olzinelles del 3 de juliol de 1326, **VP 3, fol. 114** diu: «Item dixerunt dictus rector non tenet sufficientem scolares».

225 Visita a Piera el 9 d’agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 7v.** i visita a Lliçà d’Amunt el 20 de desembre de 1313, a **VP 2, fol. 23**: «super servicio ecclesie et status parrochie dixerunt quod rector tenet scolarem nimis parvum, nec sufficit dictus scolaris ad servitium ecclesie». Vegeu també **VP 2, fol. 57**: «Rector qui tenetur tenere scolarem tenet eum insufficientem cum sit minor XIII annis nec est tam rigidus quod possit pulssare cimbala».

226 Visita a Caldes de Montbui el 20 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 50v.**: «Item dixerunt quod Berengarius de Canello nunc factus laicus stabilivit dum erat monachus dicte Ecclesie quosdam honores. Bernardus de Campo et Bernardus de Nalda nunc ebdomadarius dicte Ecclesie stabilivit quoddam molendinum quod est altaris Sancti Petri cuius est beneficiatus idem Guillelmus Nalda et ignorant an Episcopus firmaverit in hoc contractum. Bernardus de Campo et Bernardus za Costa presbiteri fatent se audivisse a pluribus». Vegeu també **VP 2, fol. 57**; **VP 2, fol. 81v.**; **VP 3, fol. 7v.** i **VP 3, fol. 47**.

227 Visita a l’Avinyonet del Penedès del 29 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 130v.**: «Petrus Monto de Zalba iuravit se habuisse unicam virginem in uxorem et iuravit etiam se velle de inde servire Domino et sequi perpetuo clericatu».

228 Visita a Caldes de Montbui el 19 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 16**.

229 Visita a Mollet del Vallès el 13 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 135**. Es queixen que el rector no dona un salari als escolars. Això fa creure que rebien algun diner o pellofa, per exemple per llegir l’epístola...

230 **VP 1/2, fol. 78**

231 **VP 1/2, fol. 92**

232 **VP 1/2, fol. 130v.**

233 Visita a Lliçà d’Amunt el 20 de desembre de 1313, a **VP 2, fol. 23**: «super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod rector tenet scolarem nimis parvum nec sufficit dictus scolaris ad servitium ecclesie».

La distinció del clergue. Qualitats

Calia que el clergue es distingís del simple escolà, com per exemple el rector de Santa Coloma de Cervelló, que va actuar molt malament durant l'enterrament de l'albat (infant) Raimon Guiscart permetent que un simple laic portés una creu i anés revestit de roquet, tal i com afirmaren alguns testimonis. El laic era Pere Remei²³⁴.

Però hi ha més casos curiosos, com el de Ferran Magre, que és un "clergue de gramàtica" (o sigui, que encara està estudiant) i porta una vida molt indecent, ja què comet adulteri²³⁵. Els clergues eren necessaris, i molt sovint el seu servei era necessari, no sols perquè estava preceptuat en la fundació de la parròquia, sinó també perquè el rector no podia, per exemple, tocar les campanes o fer accions litúrgiques puntuals perquè era molt vell²³⁶.

En algun cas eren tants els tonsurats i tanta la gent que acudia a veure el prelat, que aquest canviava de lloc per poder tonsurar en una església propera. Els candidats a clergues en alguns casos arribaven a ser més de dues dotzenes²³⁷.

Es procedia a la tonsura

En el lloc definitiu on les tonsures es celebraven, el bisbe feia llegir al secretari Mn. Danch si tots els relatats (o llegits) estaven presents. En algun cas apareix algun d'ells absent, és a dir que no s'havia presentat. D'altre vegades el rector vol que s'introdueixi en la llista algun que no reuneix les condicions per ser tonsurat, o sigui "per frau" del rector²³⁸.

234 VP 1/2, fol. 56v.

235 VP 1/2, fol. 134

236 Visita a Vallromanes el 5 de desembre de 1305, a VP 1/2, fol. 44: «iurati dixerunt quod in Ecclesia ista debent III presbiteri: Rector videlicet et duo beneficiati et rector debet tenere unum scolarem et Guillelmus clericus qui est unus de dictis beneficiatis et propositus confratrie facit servitium pro rectore pro eo quare rector amisit visum propter senectutem et est omnino impotens ad divinum servicium faciendum». Vegeu també la visita a La Garriga el 3 de febrer de 1314, a VP 2, fol. 31v.

237 És a Vilafranca del Penedès el 1303, que el bisbe es trasllada a Sant Valentí. A VP 1/1, fol. 17v.: «Die lune qui fuit intitulata idus iulii Anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Valentini et ibi confirmavit et tonsoravit omnes hoc folio supra scriptos quia non potuerunt in Villa libera propter pressuram gentium tonsorari».

238 Visita a Sant Martí Sarroca el 20 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 24: «Episcopus tonsoravit istos qui secuntur sub protestacione legitime nativitatís eorumdem: P[etrus] de Giranzola de parrochia de Fluxo absens est, item B[erengarius] Pucul de Fluxo, G[uillelmus] Ermengandi, item Berengarius Saturnini de sancto Martina, Iacobus Torres filius Rectoris de Fluxo per fraudem ipsius rectoris (sic), G[uillelmus] de Frugel de parrochia de Celma, R[aimundus] de Figols de Fluxo, A[rnaldus] dez Colomer, G[uillelmus] Bonet».

Els *clerici uxurati*

També es presentaven el que en altres tonsures anteriors havien estat constituïts clergues i continuaven essent-ho; però també aquells clergues que estaven ja casats i eren els “*clerici uxurati*” o “*conjugati*”. El cas d’aquests era comprensible en una societat en la qual es valorava tan el fet de ser clergue, pels beneficis que això comportava. Així succeïa que essent molts els escolars que passaven a clergues, i essent aquests normalment d’uns 12 anys d’edat, quan tenien, per exemple, 18 anys, si no manifestaven qualitats o simplement estaven enamorats, podien deixar de ser clergues i convertir-se en laics o bé romandre en l’estat clerical, ja que això tenia els seus avantatges²³⁹. D’aquí el seu nom: *clerici uxurati*.

La tonsura i els fills no legítims

També en els llistats previs a la cerimònia, hom, amb gran cura, mirava si eren fills “legítims” i no merament “naturals”, o si el seu pare era un sacerdot... a tots ells, el bisbe els podia concedir la llicència. Vegeu, per exemple, les visites pastorals a Olèrdola, Sant Pere de Riudebitlles, Morrecurt, l’Arbós, Castellet, Cubelles, Santa Oliva, Mosqueroles...²⁴⁰

239 VP 1/2, fol. 33. Vegeu també la visita a Gualba, en la qual Pere Amat era *clericus conjugatus*; la de Sant Celoni de l’any 1304 en la qual apareixen dos “*clerici conjugati*”: Guillem Bonet i Bernat de Solio i a Caldes Bernat de Cuch (**VP 1/2, fol. 3**). A Piera es presentaren també alguns *uxurati* (**VP 1/1, fol. 6**).

240 Visita a Olèrdola el 17 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 20**: «visitavit... et tonsuravit infrascriptos sub hac protestatione, quod non intendebat aliquos tonsurare illegitime natos sed solum legitime natos», i cita 8 tonsurats (legítims, no naturals). Visita a Sant Pere de Riudebitlles el 18 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 21**: «Et tonsoravit hos tamen qui sequuntur. Sub protestatione legitime natiuitatis qui sunt: B[erengarius] Gerau, Ferrer Lotart, G[uillelmus] Zaperà, G[uillelmus] Frexenet, P[etrus] Valta, Ianfridus de Faxino de soluto et soluta sed dominus dispensavit». Visita a Morrecurt el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 23**: es diu que tonsurà 17 escolars de diverses localitats, havent entre ells un que és fill d’un *soluto* i d’una *soluta*, i el bisbe dispensa aquest impediment. Visita a l’Arbós el 28 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 28v**: «Item tonsoravit infrascriptos sub protestatione legitimacionis seu legitime natiuitatis eorumdem: Ferrer Matha, P[etrus] Leydas, B[ernardus] Ledo, Bartolomeus Cercho, Iacobus Eymerici, G[uillelmus] Royg de Castro veteri extremo, Bertrandus de Bolet de parrochia de Guarnad, Ferie Gerardi, Iacobus Iohannis [de parrochia de Guarnad], P[etrus] Plana, B[ernardus] Soldevilla, G[uillelmus] Vilalta de parrochia de Calafel, P[etrus] dez Tol, G[uillelmus] Escuder de Belvei, A[rnaldus] Bello, Iacobus Michel, Berengarius de Soldevilla», 17 escolars. Visita a Castellet el 31 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 32v**: «Episcopus visitavit Ecclesiam de Castelleto et confirmavit ibi. Item tonsoravit, sub protestatione si legitime natiuitatis sunt, istis qui sequuntur: B[erengarius] Gizberti parrochie Sancti Martialis, R[omeus] de Palacio, R[omeus] de Turribus de soluto cum soluta, dispensatus». Visita a Cubelles l’1 d’agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 34**: «Item dixerunt quod en Berengarius Boschet presbiter est filius presbiteri et creditor quod non habeat dispensationem». Visita a Santa Oliva del Penedès el 20 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 33v**: «Die sabbati sequenti et anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam et monasterium de Sancta Oliva et tonsoravit scolares sequentes: Bernardus Calvera de Castelet, Guillelmus Crestia Dalbinyana, Petrus Iohannis de Guarnad, Berengarius de Castel Veyl de Llorenz, Petrus Gibert de Castelnou. V tonsorati legitimi». Visita a Mosqueroles el 8 d’agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 151**: *Soluta de soluta natus* havien demanat dispensa per ser clergue.

Les dimissòries

En els llistats de tonsurats de vegades també trobem altres anotacions, com per exemple el permís que donava al bisbe propi d'un tonsurat que no fos originari de la diòcesi del bisbe que actuava en la cerimònia de la tonsura. Així, es llegeix en la visita pastoral a Sarrià del 16 de juliol de 1325: el tonsurat era de Girona, i fou presentat per l'ardiaca –que actuava en nom del bisbe– Raimon de Santa Pace²⁴¹.

Es redactava un document en el qual es feia constar que el bisbe propi o l'ordinari del lloc donava permís per ser ordenat o tonsurat fora de la diòcesi, o sigui les “dimissòries”. El responsable era el bisbe que donava aquest permís o llicència.

És més esporàdica la notícia del jurament d'un candidat a rebre els ordes sagrats com el del tonsurat Periconus de Bagues de Piera, i la notícia d'un que pretenia ser tonsurat i no tenia el permís escrit, ja que seria fill natural i per tant no constava en la llista dels que s'havien de tonsurar; aquest últim es deia Gymeric d'Usay de Barcelona²⁴².

Un cop enllestides totes les diligències prèvies a la cerimònia, el bisbe tallava alguns cabells del cap, significant així que el tonsurat ja pertanyia a l'estament clerical. La forma o mesura de la tonsura ve dibuixat dues vegades en les nostres visites: tindria un diàmetre que va de 12 a 14 cm. Diu en la visita a Piera del 9 d'agost de 1303: «forma tonsure talis est [dibuix de dues circumferències]», i afirma que aquesta serà la tonsura concreta de Francesc Vidal²⁴³.

Gran nombre de tonsurats

Seria inacabable fer la ressenya i presentar el nom de tots els tonsurats. Tanmateix, recordarem, per exemple, els 17 clergues tonsurats a Martorell²⁴⁴, els 21 d'un poble ben petit com era Bleda²⁴⁵, els 37 tonsurats de Vilafranca del Penedès el 14 de juliol de 1303²⁴⁶, els de Sant Celoni el 19 de gener de 1305²⁴⁷, els 10 tonsurats de Gelida el 10 de març de 1305²⁴⁸,

241 VP 3, fol. 42v.

242 Visita a Sant Quintí de Mediona el 13 de març de 1305, a VP 1/2, fol. 31: «Item fuit tonsoratus Periconus de Bagis de Apiaria quare iuravit ad sancta quatuor Dei evangelia se velle domino venire et ad sacros ordines velle promoverii». Visita a la catedral de Barcelona el 2 de febrer de 1326, a VP 3, fol. 56: «Die Purificationis Beate Marie que fuit IIII nonas februarii dictus dominus Episcopus tonsuravit in clericos in Sede Barchinone sequentes scolares: Laurentium Martini. Guillelmum Muntelols, Berengarium Maçana, Gymeritus de Usay, de Barchinona. Iste non fuit positus hic falso modo quare non concedatur isti literam tonsure quia pro cetero non fuit scriptus per scriptorem nostre curie».

243 Visita a Piera el 9 d'agost de 1303, a VP 1/1, fol. 7v.

244 VP 1/1, fol. 12v.

245 VP 1/1, fol. 18

246 VP 1/2, fol. 15

247 VP 1/2, fol. 16

248 VP 1/2, fol. 29v.

els 12 escolars d'un poblet molt petit anomenat Castellet el 19 de març de 1305²⁴⁹, els 13 escolars que passaren a ser clergues gràcies a la tonsura l'1 de juny de 1303 a Capellades²⁵⁰, els 12 escolars tonsurats a Cardedeu gràcies a la visita del 21 de novembre²⁵¹, els 9 tonsurats de Banyeres del Penedès malgrat que es tractava d'una població molt petita²⁵², els 13 tonsurats de Sant Esteve de Palautordera²⁵³, els 56 nous clergues de Vilafranca del Penedès del 8 de desembre de 1314²⁵⁴, els 24 escolars de Pertegàs-Sant Celoni el 7 de juliol²⁵⁵... Però on hem trobat més tonsures és durant una visita a Vilafranca del Penedès, amb un total de 54 tonsures²⁵⁶.

Curiosos incidents en la tonsura

Al final podríem explicar com es feia la circumferència de la tonsura i amb quins mitjans. Un cop feta, el neotonsurat hi afegia al document episcopal de la tonsura uns quants cabells, tal i com es pot veure en alguns documents custodiats a l'Arxiu Diocesà de Barcelona. També cal recordar què passava quan el bisbe es trobava amb un noi amb els cabells massa llargs²⁵⁷. En totes les tonsures es mirava molt la legitimitat del naixement del candi-

249 VP 1/2, fol. 33v.: «Die veneris sequenti et anno predicto idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Castelet et tonsoravit scolares sequentes. XII tonsorati: Guillelmus Cuylerer de Calafel, Raimundus Bofiy, Jacobus Tarda de Castelet, Guillelmus Mas de Belvey, Bernardus Morages de Castelet, Romeus Poch, Petrus Cerbos de Cerbos, Berengarius Michel de Castelet, Romeus Vilalta de Calafel, Guillelmus Gerau de Belvey, Bernardus Sant Joham de Vilafrancha, Gatel Gisbert dez Calders».

250 VP 1/1, fol. 5

251 VP 3, fol. 2v.

252 VP 1/2, fol. 34

253 VP 1/2, fol. 46: «Die mercurii proxima anno quo supra (8 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancti Stephani de Palatio Tordera et tonsoravit hos scolares qui secuntur: Bernardus de za Sudreda de Sancto Celidonio, Bonanatus za Riba, Bonanatus Colomer de Campins, Bernardus de Valbela de Sancto Celedonio, Ferrarius de Podio istius parrochie, Baonatus de Pinell de Sancto Celedonio, Franciscus Manleu, Jacobus Nichola, Bernardus de Cabanils, Berengarius Ostal Rich de Sancto Celedonio, Guillelmus estrada de ista parrochia, Franciscus den Bort de Montclus, Franciscus de Solerio civitatis Barchinone».

254 VP 2, fol. 72

255 VP 3, fol. 116: «Item dicta die lune prefatus dominus Episcopus tonsoravit in clericos sequentes scolares in loco sancti Celedonii: Petrus Vales, Guillelmum Viader, Bernardum Boeryn, Bernardum çes Iles, Bartholomeum Rovira, Petrum de Vayllella, Bernardum de podiolo, Simon çes Rovira, Bartholomeum Pexom, Guillelmum çà Vila, Bernardum de Solerio, Petrum Ferrarii, Bernardum Staperii, Berengarium de Viridaria, Berengarium de Vilatort, Bernardum çà Clusa, Bernardum a Guardia et Guillelmum Nichola de sancto Celedonio». **VP 3, fol. 116v.**: «Item dicta die martis dictus dominus Episcopus in loco sancti Celedonii tonsoravit sequentes scolares: Berengarium Oliana de Olzinellis, Guilbertum de Parietibus sancti Fausti, Bernardum Stephani sancti Celedonii, Pontius Sala de Palatio, Berengarium Sent Nari de sancto Celedonio, Guillelmum Castellar de Vallgorguina, Petrum Robira de sent Celoni». **VP 3, fol. 117v.**: «Item dicta die mercurii dictus dominus Episcopus in loco sancti Celedoni tonsoravit sequentes scolares: Arnaldus Pontii de Gualba, Bonanatum Daviit sancti Stephani de Palatii, Bernardus de Munt sant de Olzinelli».

256 Visita a Castellví de la Marca el 8 de desembre de 1314, a **VP 2, fol. 72**

257 Visita a Castellvell el 23 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 51v.**, i el 17 d'abril de 1303, a **VP 1/2, fol. 1v.**: «Tonsoravit Petrus Torroya (civitatis Barchinone) fuit ibi inventus portare tonsuram sed capillos longissimos et dicebat se tonsuratum fuisse per antecessorem domini episcopi Barchinone et incontinenti dictus dominus episcopus tenens forpices in manu sua tonsit crines ad modum clerici tonsorati ne tales crines portaret».

dat i s'observaven tots els requisits previs necessaris segons els constitucions sinodals. Un bon exemple d'aquesta manera de procedir seria la visita a Sant Pere de Ribes²⁵⁸.

... i seguia la visita estructurada sobre preguntes i respostes

Un cop acabada la tonsura o els ordes menors –si es donaven–, començava el que podríem dir el procés de les visites pastorals, que tenia dues parts: les acusacions a la clerecia i la dels laics de la parròquia. Per això, sempre seguint les constitucions sinodals, es triaven quatre o sis persones laiques entre la feligresia, homes que testificaven contra el clergat. També eren interrogats els clergues assistents i fins i tot l'acusat podia parlar per defensar-se. En algun cas algun personatge, veguer, per exemple, o senyor feudal o soldat, intervenia normalment demanant que li fossin perdonades les penes o que li fossin minvades. És curiós que entre tants processos trobem a una dona que fa de testimoni sinodal. També cal advertir que en parròquies molt importants el nombre de testimonis sinodals augmenta.

²⁵⁸ Visita a Sant Pere de Ribes el 16 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 32**: «Idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Rippis et tonsoravit ibi escolares sequentes sub protestatione legitimitatis».

EL CELIBAT DELS CLERGUES

I seguia la visita estructurada sobre preguntes i respostes. Era un procés?

Un cop acabada la tonsura, o ordes menors si es donaven, començava el que podríem dir procés de les visites pastorals, que tenia dues parts: les acusacions a la clerecia i la dels laics de la parròquia. Per això, sempre seguint les constitucions sinodals, es triaven unes quatre o sis persones laiques de la feligresia, homes que testificaven contra o a favor del clergat. També s'interrogava als clergues assistents, i fins i tot l'acusat tenia ocasió de defensar-se. En algun cas algun personatge, veguer, per exemple, o senyor feudal o soldat, intervenia demanant per l'acusat que li fossin perdonades les penes o li fossin reduïdes. És curiós que, entre tants processos, tan sols trobem una dona que fa de testimoni sinodal. També cal advertir que en parròquies molt importants el número de testimonis sinodals augmenta fins arribar a dotze.

La pedra d'escàndol: l'incompliment del celibat

Del celibat dels clergues de Barcelona de la primera meitat del segle XIV, es pot comprovar el seu compliment, o millor dit, el seu incompliment bastant generalitzat, gràcies a les visites pastorals especialment del bisbe Ponç de Gualba. En altres bisbes el contingut de les visites pastorals ja no es centra tant en els costums, sinó que es presenten amplíssims inventaris dels béns mobles i immobles de les parròquies.

Un nombre aclaparador de clergues incontinents

Com hom pot comprovar per la lectura del text de les 800 visites pastorals del bisbe Ponç, el nombre d'acusats de no complir el celibat és aclaparador. Fa esparverar veure que era habitual que al costat de molts capellans hi hagués una dona que era considerada “mala dona”: concubines, dones que es feien passar per “majordomes”, però que en realitat eren prostitutes, i àdhuc hi havia clergues que convivien maritalment amb mullers d'altres esposos. I no sols n'hi havia que en tenien una, sinó dos o fins tres amants. Un espectacle

lamentable i molt penós. No obstant, sortosament s'ha dit que eren més els sacerdots que conservaven el celibat que els que no ho feien.

A aquells sacerdots els salvava la seva sinceritat

També s'ha dit –i em sap molt greu haver-ho dit jo també– que la major part d'aquestes acusacions eren rumors en una societat molt tancada. Tanmateix, avui, després d'haver llegit i estudiat tots i cadascuna de les 800 visites pastorals de Ponç de Gualba, cal que digui que si una cosa és exemplar d'aquest clergat del segle XIV és la seva sinceritat, i que ells demanen molt sovint perdó per incompliments –obvis– del celibat. També cal dir que no podem admetre o disculpar el clergat amb l'afirmació que eren més els que complien, però que aquests no són visibles a les visites pastorals; ens és molt difícil trobar aquests fidels clergues quan estudiem una per una totes les esglésies i el seu personal. Per tant, crec que podem constatar que, en línies generals, el clergat parroquial dels pobles, en la seva majoria no era cèlibe, però ells mateixos reconeixien llur infidelitat a les normes vigents de l'Església llatina i això els portava a demanar perdó sincerament. Possiblement era l'inici de la conversió.

Reacció de la feligresia i del bisbe

No sembla, però, que tot plegat preocupés excessivament a la mateixa feligresia. Aquesta sabia molt bé que els seus clergues eren com eren i, en part, desitjaven que rebessin el perdó que els podia oferir el bisbe o el visitador i veien com la cosa més normal que el bisbe els demanés diners per pagar la pena per la falta que havien comès, i el que és més sorprenent, que es mercadegés amb la pena econòmica tant en els terminis que juraven complir com en la quantitat última que havien de pagar. En casos especials es diu que se'ls imposa una pena medicinal “salutaris”, que consistia en resar salms o pelegrinar, per exemple amb els peus descalços, a Montserrat. En altres casos es feia l'anomenada “purgatio” espiritual tal i com exposarem.

El bisbe se'n va sortir amb la seva pretesa reforma?

Malgrat tot, cal dir que el nostre bisbe Ponç volia imposar el celibat, i possiblement que al final va tenir alguns èxits, perquè si comparem el seu pontificat amb el del Patriarca Francesc Climent –dit Saperà– de principis del segle XV, podem veure la diferència. Llegant la documentació d'aquest últim pontificat, no apareixen tantíssims casos d'incompliment del celibat. Creiem que aquest silenci demostra que Ponç de Gualba se'n va sortir bastant bé en la seva lluita contra l'incompliment del celibat. Properament ens endinsarem en la documentació del Patriarca –que tenia fama de sant–, transcrivint també les seves visites pastorals i la majoria dels seus documents; possiblement els resultats comparatius

seran més enriquidors i positius en aquest sentit. El que no podem negar, però, és la preocupació de Ponç de Gualba pel problema de l'incompliment del celibat, visible en les seves explícites manifestacions, i que volia fermament una reforma. En moltes de les seves manifestacions ell deia que el seu clergat havia de complir aquesta norma canònica, car “el sacerdot cal que sigui la viva imatge de Crist, per tant verge com ell ho fou”.

Les penoses penes imposades als qui no complien el celibat

L'incompliment del celibat podia ser castigat amb dures penes pecuniàries, uns 60 sous, per exemple, que era una fortuna per al capellà. Avui serien uns 2.000 euros.

Els processos contra els sacerdots no cèlibes es dividien en quatre parts: l'acusació, la resposta o confessió del sacerdot, la sentència i les penes imposades. En repetides ocasions el sacerdot acusat es defensava afirmant que ell ja havia estat absolt per algun dels bisbes anteriors: Bernat Pelegrí (1288-1300) i/o Arnau de Gurb (1252-1284). El sacerdot personat rebia una carta (anomenada *littera absolutiois*) en la qual constava que havia estat perdonat. Els sacerdots concubinaris tenien l'obligació d'acomiarar immediatament les concubines, i es comprometien a no reunir-se amb elles en un lloc suspecte. En el cas de ser reincident, se li imposaven –o ell mateix s'imposava– penes més fortes, i si ni així no en feien cas, s'enviaven al Papa per a què els perdonés. Hi ha algun cas d'un sacerdot que anà a Roma però que diu que durant el camí perdé la *littera absolutiois* papal. En el cas que encara els acusessin per tercera o quarta vegada, els treien el benefici –així no podien subsistir– i en casos extrems fins i tot els podien expulsar de Catalunya. De tots aquests extrems, presentarem a continuació un estudi molt més concret i l'especificació de temes que se'n deriven, tots ells de gran interès.

Processos concrets contra Mn. Bernat Guad i Mn. Ferrari Claver

Dels processos contra clergues de l'any 1303, en destaquem dos: el del rector de Torrelles Mn. Bernat Guad, i el del rector de l'església de Font-rubí Mn. Ferrari Claver.

Mn. Bernat Guad tenia relacions carnals amb la filla del Senyor de Magre; la noia, a més, era consanguínia del rector. Aquest -diu el text- té fills. En concret en té un amb qui celebra missa, és a dir que, «descaradament», és ajudat a dir missa pel seu propi fill. Però també fa d'escolà un fill del fuster, que tot i no ser clergue sap el “confiteor” i el “Kyrie eleison” i l'epístola dels difunts. El rector va batejar el seu propi fill. Amb la mateixa noia –la dita filla del Senyor de Magre– tingué dos fills més.

Malgrat tot, el bisbe anterior el va absoldre, i Ponç de Gualba el perdonà pel seu pecat²⁵⁹.

²⁵⁹ Visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a VP 1/1, fol. 38: «Eadem die dominica et anno predictis idem dominus Episcopus

El rector de Font-rubí a 19 de juliol de 1303 es deia Ferrari Claver, i consta que tingué relacions carnals amb una noia anomenada Raimunda Sabater, amb la qual tingué varis fills. El rector confessa que fa tres anys que no té relacions amb ella. El bisbe, per les culpes i pecats pretèrits, el condemna amb 30 sous, i si no compleix se li duplicarà; té temps fins a la festa de Tots Sants²⁶⁰ per pagar els 30 sous.

De l'any 1304 cal esmentar a Mn. Pere de Clerici, de Santa Coloma, que peca amb Benvinguda Magra, i el bisbe el suspèn de l'ofici i del benefici durant un any²⁶¹. Això era sinònim de fer-lo totalment miserable, perquè poc podia trobar durant un any un lloc de treball.

El prevere Miquel de Granollers, regent de Castellvell, té en dit castell una dona que ja està casada. Dos sacerdots en donen testimoni. El bisbe el perdona perquè és pobre, però durant tots els divendres de la propera Quaresma haurà de fer dejuni a pa i aigua²⁶².

De l'any 1305, podem destacar un procés del 19 de gener contra set clergues que foren acusats a Sant Celoni: Pere del Vall rector de Vilardell, Pere Tort rector de Llinars del Vallès, Berenguer de Ribalta prevere de Sant Celoni, Jaume Ribalta clergue de Sant Celoni, Garich rector de Mosqueroles i Berenguer de Villartort clergue²⁶³.

in persona R[aimundi] Amelii se tercio visitavit Ecclesiam de Turrillis et fuerunt vocati: Bertrandus Seguarre, P[etrus] de Corbera, Iacobus Torbati, B[ernardus] Gual, B[erengarius] Zaplana, Primerent Saburit, B[ernardus] F[errarius], Marti de Torroela, B[ernardus] Seguarra, A[rnaldus] Baraya, A[rnaldus] de Calbax, G[uillelmus] Saburit, Marti de Bodric, A[rnaldus] de Benlovi, A[rnaldus] Fonals, parrochiani dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod Rector Ecclesie de Torreyles non tenet proprium scolarem sicut consuevit nisi proprium filium iam coniugatum qui nullum habet ordinem clericalem et ille servit sibi ad missam et in omnibus aliis. Fuit sibi iniunctum per dominum Episcopum quod numquam celebret cum filio; B[ernardus] Guad Rector Ecclesie de Torreyles respondit per sacramentum se celebrasse missam cum proprio filio sex annis nomine B[ernardus] Guad. Dixit etiam se celebrasse et celebrare multociens cum dicto filio suo et cum filio fabri dicte parrochie missam. Interrogato si dictus filius fabri est clericus tonsoratus dixit quod non. Interrogato si filius est laicus dixit quod sic. Interrogato de scientia filii fabri dixit quod scit confessionem que fit ad missam et scit epistolam defunctorum et "amen" et "cum Spiritu tuo" respondere et "Sanctus" et "Agnus" et "agnus dei" et "Kirie eleison" aliud nescit filius fabri. Item iniungitur sibi quod probet per quem fuit baptizatus proprium filium baptizabit et posmodum habuit duos filios a matre eius; hoc negat per sacramentum. Item fama publica fuit quod cognovit filiam domini Magre consanguineam suam et quod habuit prolem ex ea; hoc confitetur, sed dicit se absolutum fuisse per dominum Episcopum; fuit modo absolutus per dominum Episcopum de dicto incesto».

260 VP 1/1, fol. 24. Vegi's també **VP 1/1, fol. 12, fol. 19, fol. 23, fol. 25, fol. 26v, fol. 27, fol. 31v, fol. 36v i fol. 38v.**

261 Visita a Sant Vicenç dels Horts el 12 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 6**: «Item dixerunt quod Petrus Clerici de sancta Columba tenet publice quandam nomine Benvinguda Magra de villa et parrochia Sancti Vicentii de Ortis et quod ipsa vadit ad dictum Petri ad domum ipsius Petri Clerici et ibi participat cum eodem in lecto et in mensa ut publice dicitur. Confitetur dictus Petrus quod fuit post ea secum in eadem domo et concedit secum in mensa semper in presentia alterius et hoc dixit per sacramentum. Dominus episcopus suspendit eum propter culpam predictam ab officio et beneficio usque ad unum annum. Postea dominus episcopus remisit sibi hanc penam».

262 Visita a Castellvell el 15 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 7v**: «Item dixerunt quod Michael de Granolyeriis presbiter et conducticius in ecclesiam Castro veteri tenet publice in castrum predictum quandam mulierem maritatem ex qua prolem habuit nondum est annus elapsus et tenet eam in vico vero. Item Raimundus Clericus per sacramentum dixit idem adiciens quod dictus Michael abiuravit eam ut audivit dici. Item dixit Petrus de Salt rector ecclesie de Castro veteri quod dictus Raimundus Clericus. Idem Michael confessus fuit se dictam mulierem maritatem cognovisse et quod ipsa dabat sibi prolem et abiuravit eam bene est medius annus clausus in posse rectoris de Castro veteri et Bernardus Biscos. Et quare dictus Michael pauper est dominus pepercit sibi penam pecuniariam concubinitus iniunxit tamen sibi quod diebus omnibus veneris sequentis quadragesime ieiunetis pane et aqua et ieiunet in conductibus quadragesimalibus a proximo festo Natalis usque ad annum per omnes dies mercurii et veneris et interdixit a eidem Michaeli officium si de cetero redeat ad ipsum peccatum vel consimile».

263 VP 1/2, fol. 16-17.

En la visita a Palaudàries del 21 de desembre de 1305 es va acusar a Guillem de Soler, rector de Palaudàries, d'adulteri amb l'esposa de Bernat dez Roure. Aquesta va infantar un fill que era molt semblant al rector, i per això Bernat, un dia a la nit, el va portar a la porta de la rectoria, i no ho va fer pas pel baptisme. Deia que era de justícia que l'alimentés el seu pare²⁶⁴.

En la visita del 23 de març de 1306 a Molins de Rei, acusen el rector Mn. Guillem Bugatel de relacionar-se carnalment amb una "textricem": Maria, amb qui durant dos processos ha estat acusat²⁶⁵.

L'any 1307 hi ha tres acusacions frapants: al beneficiat de la catedral Mn. Francesc, al rector de Marata Mn. Fàbrica, i al rector de Codines Mn. Bonanat de Rippa. L'esmentat beneficiat de la catedral tenia un afer amb una dona que era motiu de gran escàndol, doncs tothom sabia que pecava amb ella, i després de molts advertiments el bisbe li treu el benefici; malgrat això, el bisbe, mogut per la instància i recomanacions de molts amics, li canvia la pena per una altra no tant severa, que consistia en jurar que no tornaria a pecar, o si ho feia en el període d'un any el beneficiat de la catedral romandrà durant dos mesos a la presó "a pa i aigua"²⁶⁶.

La segona acusació del rector Fàbrica és molt àmplia. Té relacions carnals amb una dona anomenada Sibila. S'afirma que quan va a Granollers per vendre blat, vi i altres coses, sempre s'hostatja a casa de Sibila. Tot ho fa amb ella en els mercats de Granollers. També és acusat que les monges del monestir de Montalegre acostumen a anar a casa d'aquest rector; es diu que ell les rep a casa seva i àdhuc en una mateixa habitació on hi ha dos llits: un per ell i l'altre per a les monges. Això provoca un gran escàndol... Ja va ser amonestat però va continuar rebent a la priora del monestir, que compartien habitació perquè "ella no sap on dormir"²⁶⁷.

264 Visita a Palaudàries el 21 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 51v.**: «Item confitetur dictus Guillelmus de Solerio Rector quod fuit diffamatus de uxore Bernardi dez Roure et cum illa quadam vice peperisset infans eius nondum baptizatus, fuit aportatus de nocte ad domum ipsius Rectoris non propter baptismum sed quare ibi posuerunt eum ad portam domus sue et cum ipse surrexisset invenit puerum et per Bartholomeum de Serra scolarem suum fecit puerum reportaria domum dicti Bernardi dez Roure et iterato ipso tunc absente sed venit in crepusculo et invenit puerum et fecit reportari ad matrem per eundem scolarem. Interrogato ubi fuit baptizatus dictus puer apud Sanctam Eulalam de Campo Barchinone ut audivi dici a Bartholomeo hospitalario Hospitalis eiusdem Ecclesie et a Guillelm de Nogeria Sagione interrogato qua ratione aportabatur dictus puer ad domum eius dixit quod ad hoc quare credebant esse genitum ab eodem; ille et puer vixit per annum et amplius et postea decessit ut audivit in posse domini Bossa apud Calidas (segueix al final del folo 52 de l'original el següent:) postquam dictus Guillelmus de Solerio Rector predictae Ecclesie de Palaudariis composuit cum domino Episcopo de pena concubinitus predicti et de alia diffamatione et aliis usque ad presentem diem contra eum fuerant muniata ad XL solidos». Vegeu també: **VP 1/2, fol. 15, fol. 16, fol. 18, fol. 19v., fol. 20, fol. 22v., fol. 29, fol. 30, fol. 30v., fol. 33v., fol. 36, fol. 43, fol. 50 i fol. 51.**

265 Visita a Molins de Rei el 3 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 58**: «Item visitavit Capellam Molendinorum Regis et fuerunt vocati de habitatoribus loci Molendinorum Regis Guillelmus de Truylars, Berengarius Boneti, Bernardus Bisbe, Bernardus Senyer, Bernardus Leget et Petrus Tortosa qui iurati dixerunt quod Guillelmus Bugatel Rector predictae capelle tenet quandam nomine Mariam textricem de qua est publice diffamatus prout in antiqua inquisitione fuit dictum et adhuc perseverat cum ea et dicitur in prima inquisitione».

266 Visita a la catedral de Barcelona el 26 d'agost de 1307, a **VP 1/2, fol. 69v.**

267 Visita a Marata el 21 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 72**: «Item dixerunt quod omnia fere negotia sua (rector Fabrica) procurat sibi dicta Sibilia quin indiget pecciam et vult rector vendere bladum vel vinum et omnia alia que dictus rector intendit vendere et quando intrat rector dictam villam de Granulariis semper declinat ad domum ipsius Sibilie. Fatetur

La tercera acusació es refereix a la de Mn. Bonanatus de Riba amb una dona anomenada Dolça Sala. Aquesta, veient que el rector s'entenia amb altres dones, per gelosia, el va agredir tirant-li pedres i ferint-lo al cap²⁶⁸.

De l'any 1310 cal destacar tres acusacions als rectors Ramon de Puig, Guillem Serrador i Jaume Ferrer. Del primer es diu que es trobaven “solus cum sola” en una habitació amb la muller de Pere Gatell. Se'ns diu que hi ha testimonis segons els quals sentiren els “sons típics de la unió carnal”. Fins i tot els trobaren en el corral fornicant. El bisbe va exigir que Mn. Pere fes la corresponent purgació. Tot plegat es va acabar quan el bisbe i rector establiren el pagament de cinquanta sous, dels quals quaranta els donaria tot seguit gràcies a un amic (Guillem de Cànoves) i el mossèn jurà que lliuraria els 10 sous que restaven, en vuit dies, afegint, però, una saludable penitència (espiritual)²⁶⁹.

El segon cas és el de Mn. Guillem Serrador, que confessa que els pares de la noia Na Ginereta li van lliurar verge i ell jurà que no abusaria d'ella. Malgrat tot, pecà, i quan el bisbe els visita la Ginereta estava ja en estat²⁷⁰.

L'últim cas és el del rector de Cabrera de Mar, Mn. Jaume Ferrer, que ha lliurat les cases de la parròquia a la seva concubina. Hom diu que va tornar de Barcelona amb el “ventre vacuo” i que el seu fill no saben si el va fer avortar o van donar la criatura²⁷¹.

Del mateix any 1310, s'afirma que un monjo, abans de ser ordenat “in sacris”, va tenir una filla amb una concubina. Sembla, però, que això no era impediment per als ordes²⁷².

Entre els anys 1310-1329 podem destacar els següents casos:

- El rector de Salomó, que té una concubina “in mensa et in lecto sicut vir uxoratus” i

rector hoc cum aliis personis sed numquam solus; et secum comedit et hospitatur et iacet et ducit etiam secum ad Romerias vicinas annuatim. Idem probat dictus diachonus hec facitur rector sed semper erant plures presentes et priusquam dominus Episcopus punivit eum non peccavit cum ea. Item dixerunt quod sorores monasterii de Montealaci consueverunt venire frequenter ad domum dicti rectoris et ipse recipiebat eas in camera sua ad iacendum in alio lecto coram suo et de hoc fuit et est quando veniunt ad domum suam magna suspicio contra eum in terra. Idem vidit Petrus de Plano beneficiatus. Fatetur rector se illas recepisse in domum suam tamen ad iacendum sed postquam dominus Berengarius de Argilageriis mandavit sibi ne eas reciperet ad iacendum non recepit nisi semel priorissam quem non habebat ubi iaceret».

268 Visita a Codines el 25 de setembre de 1307, a VP 1/2, fol. 74v., 77v., 78v., 79, 84 i 94v.

269 Visita a Puiginyós el 6 de març de 1310, a VP 1/2, fol. 113v.: «Item dixerunt quod fama est in loco quod dictus Raimundus de Podio adulteratur cum uxore domini Petri Gatel nomine Ermessende et quod dictus Petrus Gatel convenit dictum Raimundum de Podio bis cum dicta uxore sua “solum cum sola” et ipse vir tunc misit sonum et predicti tamen audiverunt sonum et omnes de loco et credunt dictum adulterium verum esse ex eo quare dictus Raimundus tunc recessit a loco et se absentavit per III vel per IIII dies apud Villam Francham et dictus Bernardus Basto reparavit eum in dicta villa et reprehendit eum de hoc et iurem concessit sibi. Fatetur dictus Raimundus de Podio se inventum fuisse cum dicta muliere in corrallo domus ipsi mulieris “solum cum sola” canfabulantem de contubernio per dictum virum eius et se diffamatam fuisse. Cetera negat. Et tandem cum dictus dominus Episcopus propter infamiam supradictam assignasset sibi puragationem cum certa manu sui ordinis et ipse in copurgatione huiusque defecisset quare nec rectorem de Puig Tynyos voluit eum purgare et ideo pro convicto penitus haberetur finaliter composuit cum domino Episcopo de pena concubinitus predicti ad L solidos de quibus solvit Guillelmus de Canovis XL solidos et iuravit solvere X solidos infra octo dies iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari iniungentes sibi quod ab instanti festo sancti Johannis Baptiste in antea non remaneat in dicta parrochia».

270 Visita a Mediona el 22 de maig de 1310, a VP 1/2, fol. 125

271 Visita a Cabrera de Mar el 25 de maig de 1310, a VP 1/2, fol. 136v. Vegi's també VP 1/2, fol. 102v., 103v., 104v., 105, 116, 118v., 119v., 126v., 127, 127v., 136, 137, 138, 139, 141, 142, 142v., 143, 154.

272 VP 1/2, fol. 134

alimenta el fill i la filla que tenen. Les altres dones del poble estan geloses²⁷³.

- El rector de Mosqueroles Mn. Çolivera té relacions carnals amb Romina dez Pedro. Els fills no sap si són seus, doncs aquella dona és molt “voluble”. Però el rector diu que sempre que ho han fet, ho han fet amagats (“oculte”)²⁷⁴.
- El rector de l'Estrach de Llavaneres Mn. Bartomeu Bragat fa 30 anys que té relacions amb una dona, i d'ella té fills i fins i tot néts²⁷⁵.
- El rector de Puigtinyós té relacions carnals amb una tal Elisenda, però els fills no sap si són seus o del marit d'ella²⁷⁶.
- Bernat de Caulers és acusat de concubinat, però ell es defensa i jura que no ho va fer amb una, però sí amb una altra²⁷⁷.
- El rector Raimond Costa de Subirats diu que no va pecar amb una dona anomenada Elisenda, però que sí ho va fer 14 anys abans, i per això pagà 20 sous²⁷⁸.
- El rector de Sant Vicenç dels Horts tenia tres concubines que es deien Na Guyona, la dona de Domènec Mayer i la neboda de Bernat Senerii. Té molt mala fama²⁷⁹.

A Vilafranca, l'any 1326, s'acusà a nou sacerdots de viure en concubinat²⁸⁰, però ells no tenien el càrrec a Vilafranca, sinó en poblacions veïnes.

Del prevere beneficiat de Vilamajor Mn. Ponç Cortés, es diu que no hi ha manera que deixi de tenir relacions carnals amb dones; sempre hi torna “com el gos que es menja els seus vòmits”²⁸¹.

Per últim, cal dir que hi ha zones en les que es troba normal que els sacerdots no siguin cèlibes, especialment a Palautordera i en àmplies zones de les parròquies del Montseny; d'aquí es diu que molts capellans viuen amb les seves concubines i que no es volen corregir²⁸². Hi ha el cas del rector de Masquefa del qual es diu, com si fos una cosa estranya, que viu “honeste”²⁸³.

273 VP2, fol. 69

274 VP 3, fol. 8v.

275 VP 3, fol. 23v.

276 VP 3, fol. 88v.

277 VP 3, fol. 43-43v.

278 VP 3, fol. 52

279 VP 3, fol. 130v.

280 Visita a Vilafranca del Penedès el 19 de març de 1326, a VP 3, fol. 62v.-64: Sacerdots de fora de Vilafranca que són acusats de no practicar el celibat i que tenen les concubines a Vilafranca: Bernat Pedrós regens ecclesiam de Blita (Bleda), en Plaça presbiter qui moratur in Molte Albo, Petrus Muntagut beneficiatus in capella Hospitalis Vila, Bernardus de Calderiis rector ecclesie de Castelletto, rector ecclesie Sancti Saturnini de Castro Veteri, rector ecclesie sancte Fidis, Fabregat beneficiatus in ecclesie Sancte Fidis, Maço rector ecclesie de Ferran, Guilera vicarius ecclesie de Pax. Ja l'any 1303 foren acusats 12 clergues (VP 1/1, fol. 17).

281 VP 3, fol. 139

282 VP 3, fol. 59. Vegeu també altres acusacions a Vilarodona (VP 1/1, fol. 1v.), La Granada (VP 1/1, fol. 2), Miralles (VP 1/1, fol. 4), Piera (VP 1/1, fol. 6v.), Molins de Rei (VP 1/1, fol. 8), Vilafranca del Penedès (VP 1/1, fol. 15v., 16 i 17), Pacs (VP 1/1, fol. 19v.), Campins (VP 1/2, fol. 18) i Cubelles (VP 1/2, fol. 33).

283 Visita a Masquefa el 17 de maig de 1314, a VP 2, fol. 59

Les expressions de què fan l'acte carnal van des de “rector habet rem cum ea”²⁸⁴ fins “iacet in eodem lecto”, “solus cum sola”, “nudus cum nuda”, “decepit et defloravit ac etiam impregnavit”, “vidit eum iacentem super uxorem”²⁸⁵.

Molt lamentable era que alguns cometien incest, o sigui, s'unien a concubines consanguínies o altres aberracions²⁸⁶.

Els fills dels sacerdots no poden ajudar a dir missa els seus pares

Una de les acusacions més colpidores era la del sacerdot que celebrava missa amb el seu fill “espuri”:

- El rector de Torre de Ferran, Mn. Bernat Carbó, té fills naturals i celebra amb un d'ells com a escolà. Aquest es diu Bernat²⁸⁷.
- El rector de Palau-solità té a Barcelona una dona que es diu Jacmeta, de la qual té un fill i una filla. Aquest fill l'ajuda d'escolar a l'altar²⁸⁸.

El mateix cal dir del rector de Santa Eulàlia de Ronsana, Mn. Pere Molins²⁸⁹ i del rector de Salomó²⁹⁰. Altres cops hi havia alguns rectors que enganyaven al bisbe presentant els fills naturals a la tonsura, ja que ser clergue representava probablement solucionar la vida d'una família en l'aspecte econòmic.

284 VP 3, fol. 84v.

285 VP 2, fol. 88v., 87, 86v., 55v., 81v. i 87

286 Visita a Cabrera de Mar el 25 de maig de 1310, essent rector Jaume Ferrer, a VP 1/2, fol. 136v.: «Item dixerunt quod dictus rector contraxit paternitatem cum Elicsende filia legitima Berengarii Cathalani parrochiani sui cui quidem filie dictus Berengarius intendebat dare ut est fama in terra L. libras vel ultra in dotem cum viro et dictus rector fecit et procuravit quod levaret sibi unum filium ipsius rectoris et dicte Jacnete de Sacro fonte quod et fecit tandem impregnavit illam commatrem existentem cum patre et nescitur quid factum fuit de illo pregnatu postea iterato impregnavit eandem et ipsa tempore pariendi paravit Barchinonam et die quod peperit ibi et ibidem reliqui partum in aliquo hospitali et revenit ad locum de Capraria ventre vacuo etiam vicini reprehenderunt eam et minati fuerunt quod male posset sibi accidere si dictum pregnatum male tractasset et ipsa de hoc timet reversa fuit Barchininam et rediit ad Caprariam cum filia lactante in brachio et pater eius voluit eam postea recipere. Sed rector facit sibi bonum segregatim ad partem quando potuit et sic dicta Elicsende filia dicti Berengarii Cathalani perdidit amorem patris et virum propter culpam dicti rectoris qui defloravit eam et vadit vagabunda per terram cum filia in brachio et dicta filia vivit et dictus rector reputat eam filiam suam».

287 Visita a Torre de Ferran el 25 de març de 1305, a VP 1/2, fol. 36v.

288 Visita a Palau-solità el 18 de desembre de 1305, a VP 1/2, fol. 49v.: «Item dixerunt quod dictus Rector tenet publice in Barchinona quandam nomine Jacmonam ex qua filium habet et filiam et ipsa venit ad eum ad ecclesiam et ipse procuravit anno isto de ipso qui erat infirmus et dictus filius eius scholaris stat iuxta altare cum dicto Rectore patri eius et celebrat. Confitetur Rector hec vera esse negat tamen se peccare cum ea et negat etiam idem filium suum sibi aliqui administrare in altari».

289 VP 1/2, fol. 74v.

290 VP 2, fol. 69

... els crida a judici

Si el tema era molt complicat i molt greu, el bisbe cridava el clergue per celebrar un judici a la cúria de Barcelona o amb ell personalment:

- El Sr. Bisbe va citar a través del “nunci Pelegrí” a Mn. Costa d’Olzinelles. Allà el va jutjar i el va amonestar que si tornava a viure en concubinat li trauria el benefici²⁹¹.
- El clergue Pere Porta de l’Arboç no sols viu amb una dona anomenada Borroza, sinó que també s’intueix que molts juguen a jocs prohibits, portant “així la destrucció del poble”. El cita a Barcelona i allà li imposa una pena de 20 sous que jurà fer efectius abans del dia de Rams. Un cop rebí aquesta comunicació, tindrà quatre dies per desfer-se de la concubina. També se li adjunta una penitència saludable (lectura de salms)²⁹².
- El rector de Monistrol d’Anoia ha d’aportar durant el proper sínode els documents que expliquin la seva actitud, especialment per l’establiment d’una terra que és de quatre quarterades entre tres parroquians: Romeu Cabot, Jaume Sabater i Pere Marchet²⁹³.
- Mn. Bernat de Ortals, beneficiat de Montornès, té públicament una concubina a Sabadell. El cita que vagi a Barcelona perquè mai ha estat absolt abans²⁹⁴.
- Fent la visita al Vallès, el bisbe mana que Mn. Guillem Vilamajor, rector de Santa Susanna, comparegui davant seu, doncs està acusat d’haver “desflorat” una noia anomenada Elisenda que viu a Barcelona. Hi va i el perdona, però cal que lliuri al bisbe 40 sous²⁹⁵.

La *purgatio*

- Mn. Bartomeu Passada, prevere beneficiat de Sant Sebastià de Mediona, és acusat d’un adulteri. El bisbe exigeix que vagi davant el degà del Penedès i “es purgui”²⁹⁶.
- Mn. Pere Fàbrica de Marata és acusat de tenir concubinat amb una noia que es diu Sibila i dues concubines més que estaven casades. Se li vol fer una purgació (o judici) amb quatre preveres i quatre parroquians de bona fama²⁹⁷.

291 VP 1/2, fol. 17v.

292 VP 1/2, fol. 24v.

293 VP 1/2, fol. 30

294 Visita a Montornès el 4 de desembre de 1305, a VP 1/2, fol. 43v.: «Bernardus de Ortals beneficiatus in predicta Ecclesia tenet publice concubinam apud Sabadellum ex qua prolem habet et viderunt eam venire huc ad dictum beneficiatum nomen tamen mulieris ignorant. Confitetur Rector hec vera esse credit tamen quod dimisit eam. Confitetur dictus Bernardus de Ortals cognovisse predictam mulierem et filium habuisse ex ea ante tamen quam fuisset sacerdos sed diu est quod dimisit eam sed non unquam absolutionem ab episcopo. Dominus Episcopum citavit eum ut die martis post festum Sancte Lucie compareat coram eo fuerit in Vallensi».

295 VP 1/2, fol. 48

296 VP 1/2, fol. 125v.

297 VP 1/2, fol. 153v.

- El bisbe no pogué fer la visita (“Inquisitio synodalis”) perquè no se li presentà la gent. Diu que els cita a Barcelona²⁹⁸. També hi ha citacions de seglars²⁹⁹.

La denominada purgació, doncs, era com un judici en el qual s'imposaven penes saludables (resar el salterí, aplicar una missa, cantar una missa de difunt, peregrinar a Montserrat...). La feien preveres de bona fama i algun cop es concretava que havien de ser del mateix orde, o sigui, si el purgat era prevere per 3 o 4 preveres, si era diaca per diaques, si era sots-diaaca per sots-diaques, si era sols clergue per clergues. Tots ells devien fruir de bona fama.

Vegeu, per exemple, el cas de Mn. Philipus Jacobus, que fou absolt de diversos adulteris pel bisbe anterior Bernat de Barcelona, però quedà de nou difamat. Tres preveres de bona fama feren la purgació³⁰⁰.

- Berenguer Rabaza, prevere, té com a concubina, públicament, una noia que es diu Ribota. És citat davant del bisbe i se l'imposa una purgació amb quatre preveres i el degà del Penedès³⁰¹.
- Mn. Berenguer Arcs té una dona que habita en l'*operatio domorum* de Berenguer d'Avinyonet, soldat, i tenen relacions carnals. El bisbe li imposa una purgació amb cinc preveres sota supervisió del degà del Penedès. En tot cas se'l perdona, ja què és molt pobre i no podia pagar al bisbe els sous corresponents. En el cas que tornés a pecar, se li prohibiria que durant un mes pogués entrar a l'església i que cerqués el perdó anant al Papa “iter aripere versus papam”. Malgrat tot, finalment se l'imposa una pena de 25 sous³⁰². Vegeu també les visites a Vilademàger³⁰³, Santa Susanna³⁰⁴, Corró d'Amunt³⁰⁵,

298 VP 3, fol. 55v. Vegeu també la carta que envià al que fou dominic Fra Ferreri Berenguer Palomer, a **VP 3 fol. 104v.**: «XVI kalendas iulii Religioso Ferrario Berengario Palomerii olim ordinis predicatorum fratri. Salutem in Domino quia in nostra presentia constitutus exposuistis quod cum vos in dicto predicatorum ordine exendo a maiori vestro quod possetis ad regularem ordinem sancti Benedicti licite vos transferre legitime duxeritis impetrandum et inde habitum ipsius ordinis receperitis ac professionem canonici feceritis in eodem. Ideo ad petitionem vestram et instantiam habitus receptionem et professionem vestram quam ut predicitur asseritis contraxisse si premissa veritatem contineant. In quantum iuri comuni existit consonum ratam habemus. Et quod possitis vobis eligere confessorem qui a peccatis vestris prout illa sibi sub sigillo confessionis volueritis aperire vos absolvere valeat quotiens fuerit oportunum et per modo culpe penitentiam iniungere salutarem nisi essent talia ob quas foret Sedis apostolica consulenda vobis et ipsis ad trienium plenam et liberam concedimus facultatem. In cuius rei testimonium presentem litteram impressiones sigilli nostri fecimus roborari. Datum in Turri den Averso. XVI kalendas iulii anno quo supra».

299 Visita a Gavà el 12 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 56v.**: «Item Petrus Escleri habet uxorem nomine Raimundam de Valle et comisit adulterium et hoc non obstante vir recuperaret eam et non vult redire ad eum citentur coram officiali».

300 VP 1/1, fol. 15v.

301 VP 1/2, fol. 119. «Berengarius Rabaza presbiter consuevit tenere publice in concubinam na Ribotam fatetur dictis Berengarius per sacramentum hec vera esse sed post quam fuit absolutus a domino Poncio nunc Episcopo Barchinone non participavit cum ea; et de hoc habet litteram absolutionis».

302 VP 1/2, fol. 119v.

303 Visita a Vilademàger el 26 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 128.** «Purgatio cum V presbiteris faciendam coram decano Penitentis hinc ad octabas Pasce, alia ex tunc sibi ingressus ecclesie in hiis scriptis Episcopus interdixit».

304 Visita a Santa Susanna el 16 de juny de 1310, a **VP 1/2, fol. 145v.**: «Confessio et purgatio» de Mn. Pere Llinars, rector de l'església de Santa Susanna.

305 Visita a Corró d'Amunt el 13 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 153v.**: «Domino Episcopo assignavit sibi diem se purgandum a predicta infamia cum V presbiteris convicinis et quinque parrochianis de Canovis bone opinionis et fame hinc ad diem martis post instans festum Beati Bartholomei apud Barchinonam et mandavit sibi quod de pena CC solidos in quantum incidit quia fuit in loco suspecto cum Saura Morayla concubina sua contra inibitionem sibi factam sub pena predicta».

Subirats³⁰⁶ i La Bisbal³⁰⁷.

Cal també fer esment de les purgacions a Cardedeu del 21 de novembre de 1321³⁰⁸, de la visita a Vilafranca del Penedès el 19 de març de 1326³⁰⁹ i a Santa Fe, molt a prop de Vilafranca³¹⁰.

Molt sovint el rector es defensa negant que fos veritat la seva incontinença, però en el cas que fos difamat, era necessària una purgació, com per exemple en el cas de Sant Pere de Vilamajor³¹¹. El mateix podem dir de Pacs³¹², de Subirats³¹³, i de dues visites més els anys

306 Visita a Subirats el 19 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 44**: «Item dixit quod super diffamatione illius ancille quam tenebat in domo iam se purgavit in posse visitatoris domini archiepiscopi».

307 Visita a La Bisbal el 12 de novembre de 1314, a **VP 2, fol. 67v.**: El rector, si recau, pagarà X lliures de pena, i si recau de nou 300 sous.

308 VP 3, fol. 2v.: «Die lune post instans festum Circumcisionis Domini... mulieres et dictus Poncius de Mazerata et dictus Dominicus in dicta die lune et quilibet eorum se purgavit in proprio a predictis cum Ferrario de Vallibus Noguera, Guillelmus de Mazerata ... , Bernardus de Solerio et cum socio ipso et michi quia de predictis duobus obligavit se ... penam privacionis sui beneficii si ab hac die in anno esse cum alia in loco suspecto aut aliam teneret concubinam».

309 VP 3, fol. 62v.: «Item dixerunt quod rector ecclesie Sancti Saturnini de Castro Veteri extremo tenet publice pro concubina in Villa Francha in domo quam habet in Villa Francha quandam cuius nomen ignorant. Dictus rector iurato interrogato negat predictam veritatem continere. Fuit iniuncta purgationem dicti rectori et quod infra XV dies se purgare habeat de predictis cum veri manum sui ordines».

310 VP 3, fol. 62: «Item dixerunt quod rector ecclesie sancte Fidis tenet in Villa Francha publice pro concubina in vico Sancte Marie Magdalene quandam ex qua prolem habet. Negat dictus rector predictam quod ab ipsis presens esse veram; dudum tamen ipsam tenuit; et ex eam prolem habuit. Sed inde fuit punitus. Fuit indicta sibi purga cum veri manum sui ordinis. Adduxit dictus rector quod copurgatoribus Bonanatum Cervera beneficiatum in ecclesia Ville Franche, Romeum Cresimus, Berengarium Rabassa beneficiatum Sancte Marie de Ortis et Berengarium Urgelli presbiteros qui ipsum rectorem purgarunt».

311 Visita a Sant Pere de Vilamajor el 21 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 6**: «Item dixerunt quod Bernardus Segrera predictus habuit prolem ex Guillelma Peligera consanguinea sua sit quod cum sebiciis vult ipsam punire. Negat dictus Bernardus per iuramentum peccasse unquam cum dicta muliere. Fuit sibi in dicta pregnationi quod die lune que erit II kalendas octobris que cum VII manum sui ordinis debeat se prorrogare. Exposuit dictus Bernardus cum Episcopo super predicta prerogative ad XXV solidos quos solvit et tradidit Petro de Molendinis demandare dicti domini Episcopi fuit sibi emissa. Et fuit sibi iniunctum quod pena X auri ad quam se sponte sibi contrafaceret obligavit quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec in sua domo vel alteria teneat concubinam».

312 Visita a Pacs el 19 de març de 1326, a **VP 3, fol. 63**: «Item dixerunt quod en Guilera vicarius ecclesie de Pax tenet quandam in hospicio rectoris ex qua prolem habet. Fatetur Petrus Guilera vicarius dicte ecclesie quod dudum vere sunt lapsi XII anni tenuit pro concubina Berengaria que moratur in Villa Francha et ex ea prolem habuit et inde fuit punitus. Postea non peccavit carnaliter cum eadem nec fuit secum in loco suspecto. Fuit sibi iniunctam purgatio cum VI manu sui ordinis quod facere debeat hinc ad diem veneris proximam post Pascha. Die iovis sequenti dictus Guilera adduxit secum compurgatores videlicet Guillelmum Busqueti rectorem ecclesie de Granata, Bernardum Pedros regentem ecclesiam de Blita, Nicholaum Fabregat beneficiatum Sancte Fidis et Bonanatum Cervera beneficiatum in ecclesia Villa Francha cum compurgatoribus se purgavit cum quatuor manu sui ordinis».

313 Visita a Subirats el 24 de gener del 1326, a **VP 3, fol. 52**: «...iurati dixerunt quod secundum quod est fama in parrochia Bonanatus Jasperti Regens dictam ecclesiam adulteratur cum Solermunda ex qua prolem habet. Negat iurato Bonanatus predictus "nunquam peccasse carnaliter cum dicta Solermunda" nec ex qua prolem habuisse. Postea cum in dicta esset purga dictus Bonanatus ad redimendam ipsam purgam composuit cum domino Episcopo ad XX solidos quos recepit Nicholaus de Salis. Fuit iniunctum dicto Bonanato quod amodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam aliam teneat publice concubinam».

1321³¹⁴ i 1326³¹⁵.

La purgació de Mn. Berenguer Guamir, rector d'Alfou, va ser de “septem manum sui ordinis”, malgrat que havia d'haver estat feta abans de la festivitat de la Mare de Déu d'Agost de 1326³¹⁶.

La pena dels 60 sous i les obres de la catedral

Hem estudiar anteriorment les constitucions sinodals, en les quals es manava que el bisbe apliqués sancions econòmiques als pecats contra el celibat. Òbviament, tot el text de les 800 visites pastorals de Ponç de Gualba està impregnat d'un seguit constant a què als esmentats delictes se'ls imposés almenys una pena de 60 sous, que podia ser fraccionada en dos o tres terminis. Sembla que aquestes quantitats les pagaven al procurador diocesà Mn. Nicolás de Sales, però en alguna ocasió ho rebia el mateix bisbe o el secretari. Molt probablement, aquests diners anaven a la construcció de l'actual catedral gòtica, i en pocs casos a la construcció o restauració d'alguna església pobre.

314 Visita a Sant Pere de Vilamajor el 22 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 6v.**: «Item dixerunt quod Petrus Segarcant presbiter commorans in ecclesia de Barbarano tenet pro concubina in dicta parrochia Alamanda Canals quam noviter impregnans est ab eo. Negavit precise dictus Petrus nunquam cognovisse carnaliter dictam Alamandam. Interrogato si fuit diffamatus de dicta muliere dixit quod quidam vocatus Berengarius Sergio maliciose ipsum de premisis attacavit ex quo laboravit infamiam contra eum. Fuit in dicta pregnata dicto Petro de Sengarranis quod una vice sed eum negans infra VIII dies proxime venientes cum una manu sui ordinis qui sint de Villa Maiori debent se purgare. Purgavit se cum Petro de Maiorata, Dominico de Morans et Bartholomeo Riaria et Ferrario de Valle Cabanis idem sacramento et habuit de hoc literam. Et obligavit se dictus Petrus de Sargaranes ad penam X aureos ... ab hac die in quam esset cum dicta muliere in loco suspecto aut in propria vel aliena domo teneret de cetero concubinam. Quod fuit actum Barchinone XVII kalendas Januarii anno que supra».

315 Visita a Cardedeu el 13 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 122v.-123**: «Item dixerunt quod Guillelmus de Puteo clericus tonsuratus fornicatur cum Guillelma ex qua prolem habet. Fatetur dictus Guillelmus de Puteo interrogato (i el text no afegeix res més). Item dixerunt quod Jacobus presbiter qui moratur in ecclesia de Amigdalo tenet pro amasia in loco de Carotitulo Mariam. Jacobus de Curtibus iurato in propria confessione interrogato dixit verum esse quod tenuit pro concubina dictam Mariam sed inde fuit punitus per Raimundum Portella nec postea fuit cum ipsa muliere in loco suspecto. Fuit sibi in dicta purgatione cum sexta manu sui ordinis quod habeat facere infra octo dies. Postea composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos de quibus solvit statim XV solidos et alios XV in festo sancte Marie de Augusto. Fuit sibi iniunctum sub pena CC solidorum quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto. Solvit dictos XV solidos. Item dixerunt quod Guillelmus de Puteo predictus mutuat ad ista quod pro DC solidos vult habere L solidos quos et alios exercuit contractus usurarios. Fatetur dictus Guillelmus de Puteo quod fecit dictum mutuum sed nullas contraxit usuras est tamen veum quod parrochiani de Carotitulo dixerunt sibi “prestatis nos los DC solidos quos nos vos en guardarem de dan nec alias un” quam exercuit usuras. Item dixerunt quod Bernardus Martini mutuat ad usuras».

316 Visita a Alfou el 16 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 125**: «Die mercurii que fuit XVII kalendas augusti anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Alfodio et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus de Cayes, Guillelmus de Prato, Guillelmus Codina, Franciscus Moratoni, Arnaldus de Alfodio et Guillelmus Torrent qui dixerunt quod est fama in parrochia rectorem dicte ecclesie tenere pro concubina Ermessendem de Cayos. Berengarius Guamir rector dicte ecclesie iurato interrogato dixit in propria confessione numquam carnaliter cognovisse dictam Ermessendem. Fuit sibi indicta purgatio cum septem manum sui ordinis quam debeat facere hinc ad instans festum beate Marie mensis augusti. Item dixerunt audivisse esse famam quod dictus rector habet rem cum filia dicta Ermessendem vocata Elicsende sed non credunt esse verum. Idem dixit dictus rector de filia. Item dixit dictus Guillelmus de Prato quod dictus rector ex una notula confecit duo publica instrumenta de contractu nuptiali Francisci Viaderii et Geralde in quo instrumento dictus Guillelmus de Prato fuit fideiussor. Negat dictus rector predicta. Dictus Berengarius Guamir rector predictus de predictis omnibus de quibus inculpatus fuerat composuit cum domino Episcopo CL solidos quos promisit solvere hinc ad festum beati Michaelis. Fuit sibi iniunctum sub pena CCC solidorum quod ammodo non sit cum aliqua dictarum mulierum in loco suspecto».

Podríem presentar una gran munió d'exemples, però només recordarem aquests:

- Sant Quintí de Mediona (19 de juliol de 1303)³¹⁷.
- L'Arboç (28 de juliol de 1303)³¹⁸.
- El Vendrell-Calders (29 de juliol de 1303)³¹⁹.
- Cubelles (1d'agost de 1303)³²⁰.
- Gavà (3 d'agost de 1303)³²¹.
- Cerdanyola (20 de desembre de 1304)³²².
- Dosrius (16 de gener de 1305)³²³.
- Mosqueroles (23 de gener de 1305)³²⁴.

317 Visita a Sant Quintí de Mediona el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 21v.**: «...dixerunt quod Bartholomeus za Pesada presbiter tenet publice na Vilarona ex qua prolem genuit et debet dare. XV. solidos operi et fuit sibi iniunctum sub penna dupli [ipsius] constitutionis penalís si ab hac ora in anno esset cum ea in loco suspecto et fuit absolutus iniuncta sibi alia penitentia salutari».

318 Visita a l'Arboç el 28 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 28v.**: «Item quod Iacobus Rosana Rector Ecclesie dez Papiol habet in villa de Arbucio quandam filiam. VIII. Vel. X. annorum a quadam muliere de Apiaria, nesciunt tamen quod ipsam teneat publice; confitetur idem Rector de filia, negat tamen se ipsam tenuisse publice ne cognovisse eam nisi semel. Absolutus fuit et promisit dare. V. solidos operi sedis Barchinone per totum mensem augusti sub pena excommunicacionis».

319 Visita a El Vendrell-Calders el 29 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 31**: «Interrogato si rector esse negligens in corrigendis excessibus ipsius sacerdotis; dixerunt quod facta monicione corruptus incontinenti desistit prout fama est in loco. Negat Rector per sacramentum. Et post predicta idem Rector obligavit se predice penam. X. morabatinos si defecerit in aliquo de predictis sibi superius iniunctis. Ibidem obligavit operi ecclesie Barchinone omnium bonorum suorum dandam et aplicandam operi ecclesie Barchinone».

320 Visita a Cubelles l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 34**: «B[ernardus] Rossel presbiter predictus fuit absolutus de omnibus supradictis et dedit operi sedis. XXX. solidos».

321 Visita a Gavà el 3 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 36**: «Item Philipus de Spareguera coniugatus tenet publice Elicsendem Lebertinam ex qua prolem genuit. Iste fuit vocatus et confessus predicta. Unde dictus Filipus ad mandatum domini Eiscopi imposuit se penam. L. solidos si ab hac ora et antea rediret ad dictam mulierem qua pena aplicetur sue Ecclesie parrochialis medietas et alia medietas operi Sedis Barchinone et per hac pena obligavit se et omnia bona sua. F[errarius] Verdeger civis Barchinone et R[aimundus] de Vilalta canonicus Barchinone».

322 Visita a Cerdanyola el 20 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 10v.**: «Rector Bernardus de Valcorba rector dicte ecclesie de Cerdanyola adulteratur cum Elicsende Lobeta uxore Bernardi Lobeti et ita est communis fama in tota parrochia. Item dixerunt quod vir eius hoc bene scit et sustinet pacienter. Idem rector per sacramentum confessus est se comisisse predictam non credit tamen quod vir sciat».

323 Visita a Dosrius el 16 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 15**: «Rector predice ecclesie nomine cuiusdam parrochiani sui debet V solidos dare operi ecclesie Barchinone pro quodam excessu».

324 Visita a Mosqueroles el 23 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 18**: «Eadem die sabbati predicta dominus episcopus fecit visitari per Bernardum Grumesti capellanum suum ecclesiam de Moscheroles Et post hoc dictus Ferrarius de Canal de Parrochia de Moscheroles denunciavit domino episcopo quod Petrus Sahuc rector ecclesie de Moscheroles abstulit per longum tempus Elicsendem de Podio uxor Ferrarii de Podio eidem viro suo et adulteratus fuit cum ea longo tempore, sed non habuit prolem ex ea et super hoc est apud bonos et graves de terra ista diffamatus. Item dictus rector propter iniquam confederationem quam habuit et habet cum dicta Elicsenda induxit eam ad dandum mansum predictum de Podio cuius erat heres cuidam filie dicti rectoris nomine Maria quam habuit de quadam muliere de Gualba et predictam donacionem proceavit fieri dicte filie sue in fraudem dicti Ferrarii de Podio et non est annus quod ipse incepit desistere ad participationem Elicsendis predice. Confitetur rector predictus per sacramentum hec omnia esse vera negat tamen dictam donacionem fuisse factam in fraudem alicuius et negat dictam Mariam esse filiam suam».

La presó episcopal

Amb molta freqüència apareix la pena de la presó episcopal, que comporta sempre el dejuni a pa i aigua almenys durant un mes. Aquest dejuni, en penes petites, s'imposava, per exemple, durant tots els divendres de Quaresma. Tanmateix, la "pena clàssica" era estar almenys un mes en una de les múltiples presons episcopals: Caldes, Castellbisbal, Sant Adrià del Besòs, Olesa de Bonesvalls, i per suposat la que hi havia als soterranis del palau episcopal, que posteriorment passà a la tercera planta, molt a prop d'on es troba actualment l'Arxiu Diocesà.

- Cas molt clamorós fou el del clergue casat Pere Loreta, acusat de l'assassinat del ciutadà Bernat Riera. La pena que li fou imposada fou la presó; malgrat tot, però, degut a la intercessió de molts dels prohoms de Barcelona, se li va alleugerir la pena tenint molt present, però, que mai més faria una injúria al dret. El bisbe així ho manifesta a través d'un document del 19 de març de 1326³²⁵.
- A Mn. Martí Sicília de Ripollet se l'amenança amb un any de presó si torna a pecar. El seu delictes fou deixar en estat la seva serventa Saurina³²⁶.
- Mn. Romeu de la Verneda, prevere de Granollers afirma que un company seu porta temps dins la presó. Aquest es diu Mn. Pere Noguera. El seu delictes és que pecava amb una dona de Corró que es deia Maria. Al final, en afirmar que porta dos anys sense anar amb ella, demana el canvi de pena, que esdevé per voluntat del Sr. Bisbe en el pagament de 100 sous³²⁷.

... humilment va confessar. Absolució

Malgrat que l'acusat podia defensar-se, en la majoria dels casos que va confessar el seu pecat "per sacramentum", és a dir, jurant i posant com a referència sagrada el seu caràcter sacerdotal "per sacramentum sui ordinis". Sovint, però, es diu que ja fou anteriorment perdonat, però si cal es presenten àdhuc les lletres absolutòries de bisbes anteriors i fins i tot del Papa. Òbviament es tornava a perdonar si havia reincidit.

³²⁵ Visita a Vilafranca del Penedès el 19 de març de 1326, a **VP 3, fol. 64-64v.**: «Remissio. Pontius et cetera. Dilecto in Christo Petro Loreta eiusdem civitatis clerico coniugato. Salutem in Domino. Cum tu delatus de morte perpetrata in persona Bernardi Riera quondam civis et apothecarii Barchinone ac inde convictus legitime de eadem propterea tuis culpis et demeritis requirantibus ad penam carceris proponi exigentem iustitia sententialiter fueris condemnatus. Nos cum quorundam magnorum devicti instantia dominorum quibus in hiis comode defficere munere poteramus. Id circo omnem auctoritatem petitionem vel demandam corporale vel penitentiaria quam contra te vel bona tua actione premissa habere poteramus aliquatenus vel monere tibi diffinimus perpetuo ac remittimus per presentes absolves te a predictis omnibus et etiam dependentibus ex eisdem contemnis de iure possumus et debemus sine iure tamen iniuria alieni. In cuius rei testes presentem literam aprensione sigilli nostri fecimus roborari. Datum in Villa Francha XIII kalendas aprilis anno Domini MCCCXXVI».

³²⁶ Visita a Ripollet el 26 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 18**. Vegeu també la visita a Llaveneres del 28 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 140**.

³²⁷ Visita a Granollers el 15 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 80v**.

També hi ha casos en què se'ls perdona àdhuc la pena de 60 sous que deien les constitucions sinodals. Cal observar les diferents absolucions; totes elles serien dignes d'un bon estudi, en el qual es veuria que en l'interior d'aquell clergat hi havia tanta sinceritat, que es pot dir que després d'un any la reforma havia arribat en.

De l'any 1303 hem destacat dotze casos, en els quals els acusats al final aconseguixen el perdó:

- Miralles. Absolució gràcies al bisbe anterior³²⁸.
- Lavern. Moltes reincidències en la culpa³²⁹.
- Vilafranca del Penedès (Mn. Celoni que recau). Va anticipar 10 sous³³⁰.
- Terrassola. Fou abans absolt pel degà³³¹.
- Sant Quintí de Mediona. Anticipa 15 sous per a les obres de la catedral³³².
- Màger. Ja porta temps sense pecar. Va ser absolt pel bisbe anterior. L'actual el torna a perdonar totalment³³³.
- Celma. Pecava ja en temps d'Arnau de Gurb³³⁴.
- Celma (Mn. Miró). Viatja a Roma³³⁵.
- L'Arboç. Se li va imposar una penitència saludable³³⁶.
- La Geltrú. Absolt pel bisbe anterior Fra. Bernat³³⁷.
- Gavà. Donà diners per a la catedral de Barcelona³³⁸.
- Santa Coloma de Cervelló. Es pagà fins i tot al nunci³³⁹.
- Cornellà. Perdonat per l'anterior bisbe³⁴⁰.

328 VP 1/1, fol. 14

329 VP 1/1, fol. 13v.

330 VP 1/1, fol. 16

331 VP 1/1, fol. 20v.

332 VP 1/1, fol. 21v.

333 VP 1/1, fol. 25

334 VP 1/1, fol. 26: «Item dixerunt quod P[etrus] Girona capellanus Ecclesie Sancti Michaelis tenet publice in quodam manso ipsius ecclesie quandam mulierem nomine Guillelmam ex qua filios habet.

Idem capellanus confessus fuit per sacramentum quod tenuit eam usque ad tempora domini A[rnaldo] de Gurbo qui eum absolvit per quandam litteram suam sigillatam suo sigillo sed erat corrosus et ab eo tempore circa non participavit carnaliter cum ea et fuit sibi iniunctum sub pena beneficii quod numquam sit in eadem domo cum ea».

335 VP 1/1, fol. 26: «Item dixerunt quod Bonanatus Miro capellanus Ecclesie se habet quandam mulierem quam consuevit stare in eadem parrochia nomine Guillelmona ex qua filium habet et credunt quod modo moratur apud Villam francham sed tempore messium fuit in parrochia. Idem capellanus dixit per sacramentum quod per dechanum fuit absolutus tempore quod dominus electus nunc Episcopus ivit versus curiam Romanam. Postea non rediit. Dixit etiam quod non habet litteram absolutionis sed paratus est probare».

336 VP 1/1, fol. 28v.

337 VP 1/1, fol. 34v.: «Item dixerunt quod Bartolomeus dez Quart presbiter consuevit hic tenere quandam que modo moratur a Villafrancha nomine Guillelmona ex qua prolem habuit trium vel quatuor annorum vel circiter ut aliqui ipsorum dixerunt. Confiteetur idem Bartholomeus se fecisse predicta; dixit tamen se fuisse absolutum per dominum fratrem B[ernardum] Barchinone Episcopum et post modum non curasse in ipsa».

338 VP 1/1, fol. 36

339 VP 1/1, fol. 37

340 VP 1/1, fol. 39: «Et postea fuerunt vocati infrascripti: A[rnaldus] Gavarra, B[ernardus] Gavarra, Vives de Torenté,

Dels anys 1304 a 1306, destaquem:

- Cervelló vell. Va pactar amb el bisbe 50 sous³⁴¹.
- Tiana. Absolt pel bisbe anterior³⁴².
- Terrassa. Mn. Aguiló “clergue fornicator”³⁴³.
- Terrassa. Diaca Mn. Bartomeu. Hi ha també una pena singular: “dos divendres menjar sols pa i beure aigua”³⁴⁴.
- Terrassa. Mn. Jaume Celer va prometre donar 8 sous abans de la festa de l'Assumpció³⁴⁵.
- Sant Eulàlia de Ronçana. Els amics insistiren tant a favor de l'acusat, que el bisbe el va perdonar gratuïtament³⁴⁶.
- Plegamans. El rector no compleix amb el pagament³⁴⁷.
- Mataró. El va perdonar a instàncies del Sr. Guillem de Sant Vicenç³⁴⁸.
- Vilardell. Pena econòmica i pena saludable³⁴⁹.
- Riells. El bisbe imposa una pena de 8 sous³⁵⁰.
- Llinars del Vallès. Dies de dejuni i pena econòmica³⁵¹.

F[errarius] Salat, Iacobus Ruberi, parrochiani dicte Ecclesie qui jurati dixerunt quod En Calvo presbiter tenet publice quandam nomine Raimundam super qua est publice diffamatus. Calvo per sacramento dixit quod moratur cum ea et eam carnaliter cognovit et fuit ut dicit per dominum fratrem B[ernardum] ecclesie Barchinone episcopum absolutum et quod ab eo tempore circa non cognovit eam licet cum ipsa moretur. Unde dominus Episcopus iniunxit eidem Calvo, sub pena privationis beneficii in quam incideret ipso facto si cum ea ab hac ora in antea inveniretur in loco suspecto et quod hinc ad instantis festum Sancti Michael det. X. solidos operi Ecclesie Barchinone et fuit absolutus iniuncta sibi alias pro modo culpe penitentias salutare.

341 VP 1/2, fol. 7

342 VP 1/2, fol. 13

343 VP 1/2, fol. 18

344 VP 1/2, fol. 8v.: «Bartholomeus diaconus ecclesie Terracia habuit prolem ex quadam muliere de Terracia. Idem Bartholomeus iuratus confitetur per sacramentum predictam sed dixit quod IX anni sunt et amplius quod illa mortua est et dixit per sacramentum de duobus annis ante mortem ipsius non cognoverat ipsam; dixit etiam se absolutum fuisse a predictis tam per Arnaldum de Gurbo tam per fratrem Bernardum episcopum Barchinone. Item Berengarius Giner presbiter qui celebrat in capella castri de Terracia habuit quodam filium cum quo multoties celebrat missam. Idem presbiter per sacramentum dixit se celebrasse aliquoties cum filio suo. Dominus episcopus absolvit eum iniunctam sibi omnia quod iniunet duobus diebus veneris in pane et aqua et quod hinc ad instans festum Pasce legerit duos psalteries. Item Arnaldus de Insula presbiterus habuit filiam de na Torroela dicitur».

345 VP 1/2, fol. 8v.

346 VP 1/2, fol. 74v.

347 VP 1/2, fol. 76v.

348 VP 1/2, fol. 14

349 VP 1/2, fol. 17v.

350 VP 1/2, fol. 19

351 VP 1/2, fol. 20: «Et post hoc dominus episcopus absolvit eum ab omnibus predictis et condemnavit eum quod per VIII dies remaneat et stet in compedibus et ieiunare per illos VIII dies per III dies in pane et aqua et per residues in conductibus quadragesimalibus et iniunxit sibi sub penam concubinitus ad preces Bernardus de Castro terciolo ita quod solvate LXX solidos Barchinone domino episcopo hinc ad proximas kalendas marcii (1.III) sub pena suspensionis et peracta penitentia dictorum VIII dierum ut supra possit ut prius (libere) suum officium exercere solvit dictos LXX solidos Guillelmo Daroche».

- Monistrol d'Anoia. El rector té la concubina a Vilafranca del Penedès³⁵².
- Cubelles. El bisbe “absolvit R. Vedel rectorem ab omnibus”³⁵³, però li imposa una pena de 100 sous.
- Vilafranca del Penedès. Dos germans anomenats Dalmau pequen³⁵⁴.
- Vallrromanes. Resolució contra Mn. Guillem Arnau³⁵⁵.
- Sant Esteve de Palautordera. Inquisició i penalitat³⁵⁶.
- Lliçà d'Avall³⁵⁷.
- El Papiol³⁵⁸.
- Salomó³⁵⁹.

352 VP 1/2, fol. 30: «Item dixerunt quod dictus Rector tenet quamdam mulierem in domo licet aliquando stet apud Villafancha ex qua III filios habet uxoratos et unam filiam maritatum tenec hic duos nepotes ex filia quos hic nutrit. Confitetur Rector quod dictam mulierem intrat aliquando domum suam et comedit ibi semper tamen cum nuriis suis et in presentiam multorum aliis numquam participat secum in loco suspecto nec peccat cum ea et hec dixit per sacramentum unde dominus Episcopus iniunxit sibi penam L solidos ad quam idem Rector se obligavit si ab hac hora in antea dictam mulierem intrat domum suam vel alia sit cum ea in loco suspecto».

353 VP 1/2, fol. 33

354 VP 1/2, fol. 35v.

355 VP 1/2, fol. 44v.: «Item Guillelmus clericus prepositus tenet publice Dulciam et habet duas filias ex eadem. Confitetur quod Guillelmus clericus scilicet diu est quod non habuit accessum ad ea etiam portavit pecuniam per dictum fratrem Bernardum Peregrini Episcopum sed post ea bene comedit et stetit pluries cum eo et pascit sibi et servit sed non peccat cum ea. Unde dominus Episcopus remisit sibi penam concubinatus pro X solidos operi Ecclesie sedis et solvit V et residuos iuravit solvere hinc ad festum Sancti Johannis Baptiste iniungens sibi sub pena omissionis beneficii ad quem se obligavit si de cetero esset cum illa in loco suspecto vel teneret aliam concubinam et testes fuerunt Guillelmus Tarafa et Bernardus Grumest et Raimundus Dauchs notarius domini Episcopi. Item Arnaldus Ferrarii beneficiatus tenet publice Bernardam ex qua filium habet dotatum in manso et aliam tenet nunc quam vocatur Berengaria zes Arenes. Confitetur ista Arnaldus Ferrarii hec vera fuisse sed bene sunt X anni quod non peccavit cum ea nec cum aliqua alia sed bene comedit cum ea pluries in domo filii comunis eorum dominus Episcopus mandavit sibi quod veniat Barchinone coram eo. Item dixerunt quod Guillelmus de Muntanyola predictus contraxit matrimonium cum Jaumeta de Zavelana et habet eam in domo et uxore sed nondum benedictionem nuptialem recepit ex eo quare amici uxoris volunt sibi solvere quod promiserunt. Item Bernardus Maugri tenet hic Guillonam ex qua prolem habuit. Item en Bernardus de Vila Mayor fornicatur publice cum Sancia de Sancto Andrea. Item Simon de Corba fornicatur cum Eliscenda de zes Mayoles. Item Petrus dez Cami fornicatur publice cum Guillelmona Biges et prolem habet ex ea scilicet V filios. Item Petrus de Manso fornicatur publice cum Ermessende Geralda et prolem habuit. Item dixerunt En Bort de Munt Tòrnes en Vivo Guillelmus Zavala sunt usurarii et exercent contractos usurarios. Idem faciunt Jacobus filius Rectoris et Ferraria Matha concubina Rectoris et Ripolletus qui alias vocatur Nabat et Petrus de Camino».

356 Visita a Sant Esteve de Palautordera el 8 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 46:** «Item cum dictus Bernardus Buadela ebdomedarius tractu temporis post dictam inquisitionem fuisset attractus coram domino Episcopo per Bernardum Davidis parrochianum suum quod ipse rapuit sibi uxorem suam et qui cum ipsa recesserat et dominus Episcopus de predictis fecisset inquiri per Arnaldum de cuius officialem suum et non invenisset clare propter dictam licet eundem ebdomedarium de ipsa muliere repererit plurimum diffamatum noluit in festum agere in premissis quicquid obtentione uxor dicti Bernardi Davidis et occasione dicte Maroniis quam publicem in concubinam tenerat remisit sibi pro L solidos Barchinone de quibus dictus ebdomedarius in continenti persolvit XX solidos et iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari absolvit eum a pena concubinatus predictorum et de hoc mandavit sibi fieri literam per Raimundum Dachs scriptorem suum».

357 VP 1/2, fol. 54

358 VP 1/2, fol. 58v.

359 VP 1/2, fol. 61

Els sacerdots de la rogalia de Granollers

Durant el mes d'octubre el Sr. Bisbe visità Granollers, i allà s'assabentà pels capellans residents a Sant Esteve que era molt freqüent que, almenys set sacerdots de la rogalia, aprofitessin el mercat per anar-hi i mantenir relacions carnals amb les seves concubines, que aquí tenien llurs habitacles. Era, doncs, un gran escàndol i en el mercat no es deia altra cosa que parlar d'aquests rectors i de les “males dones”³⁶⁰. Així consta dels rectors de Canovelles, de Cardedeu, de La Roca del Vallès, de Bigues, de Caldes...

A pa i aigua, anar a Montserrat, dos anys d'exili, resar els quatre evangelis i els salms, no poder entrar a l'església...

De l'any 1308 tenim dues informacions de notable interès per conèixer l'evolució de les penes imposades a aquells que no seguien el celibat. Se'ns diu que la pena amb sous és rebaixada a 30 sous en el cas d'un concubinat, i la reincidència pot comportar penes de presó de fins a tres mesos a pa i aigua³⁶¹.

En el procés contra Guillem de Romanino, sotsdiaca de Sant Joan Despí, se li imposa la pena de llegir els quatre evangelis, anar descalç “ad beatum Mariam de Montserrat” i el dejuni durant tots els divendres durant mig any. Si tot i així reincideix, s'obliga a la pena de presó de dos mesos a pa i aigua de manera absoluta³⁶².

De l'any 1310 cal destacar:

- Visita a Martorell. A Bernat de Sant Esteve, que ha tingut un fill d'una concubina, el castiga a romandre vuit dies sense entrar a l'església i a preparar el viatge a la cúria papal “ad impetranda absolutionem”³⁶³.
- A Miralles el bisbe fa resar a Mn. Gerald Domènech un salteri, el fa pujar a Montserrat amb els peus descalços, i si torna a pecar se li imposarien penes més grans³⁶⁴.

360 VP 1/2, fol. 81v. Vegeu també VP 1/2, fol. 78v.

361 Visita a Vilafranca del Penedès el 8 de febrer de 1308, a VP 1/2, fol. 91

362 Visita a Santa Coloma de Cervelló el 12 de febrer de 1308, a VP 1/2, fol. 92v. Vegeu també VP 1/2, fol. 86 i la visita a Vilanova del Vallès el 22 de març de 1308, a VP 1/2, fol. 95: «Geraldus a Bruguera beneficiatus Ecclesie de Granulariis arrendavit dictam ecclesiam de Villanova sine licentia Episcopi et confessus fuit se concubinam tenuisse publice in villa Granulariis prout in positione facta superius in Ecclesia de Granulariis latius continetur. Unde dictus Episcopus remisit sibi penam concubinitus pro LX solidos presentis monete quos bona fide promisit solvere infra XV dies intus quadragessimam iniunxit ... aliam pro modo culpe penitentiam salutarem et obligavit se ad penam X libras domino Episcopo persolvendam si admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam aliam teneat de cetero publice concubinam et promisit solvere V solidos scriptori in termino supradicto solvit LX solidos supradictos qui de mandato Episcopi fuerunt persoluti Marina cui debebantur pro parapsidibus. Item solvit dictos V solidos dicto scriptori. Et dictos LX solidos solverunt dicta Marina ex causa predicta».

363 VP 1/2, fol. 107v.

364 VP 1/2, fol. 129

- Un càstig semblant a l'anterior se li imposarà a Pere de Mar d'Orp³⁶⁵.
- Al rector de Cabrera de Mar el bisbe l'arriba a castigar a dos anys d'exili si torna a reincidir en el concubinat³⁶⁶.

Littera absolutionis. Peregrinar a la cúria papal

- El rector de La Roca del Vallès diu que té una carta absolutòria de l'abad de Sant Llorenç del Munt de quan aquest visità en nom de l'arquebisbe de Tarragona aquella població³⁶⁷.
- Al prevere de Sant Celoni Mn. Bernat Pradel se'l condemna a anar a la cúria papal³⁶⁸.

En el casos de concubinat, hi havia la preocupació de qui estava obligat a alimentar, un cop desmamat, el fill del capellà. Així s'explica en els acords a què arriba Mn. Francesc Figuera, rector de Pertegàs-Sant Celoni. També el bisbe exigeix que no torni a pecar i què passaria si tornés a caure³⁶⁹.

En el cas de Llerona, el bisbe posa una pena de 200 sous si el rector torna a pecar³⁷⁰.

Mn. Pere Sahuc de Mosqueroles té un fill amb una vídua (Guillemona Zafaula), però aquest fill ja el va tenir estant viu el marit de la dona. Se l'imposa una pena de XL sous que el rector s'obliga a pagar durant tot el mes d'agost³⁷¹.

365 VP 1/2, fol. 129v.: «Composuit dictus Petrus de Manso rector dicte ecclesie de Orpino cum domino Episcopo de pena concubinitus predicti ad XL solidos Barchinone de quibus solvit in continenti XIX solidos et iuravit solvere XXI solidos remanentes et tradere pro nobis decano Penitentis hinc ad festum Ramis palmam iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et obligavit se ad penam X aureos et omnia bona sua in quam incideret ipso facto si ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam teneat de cetero concubinam».

366 VP 1/2, fol. 138. Vegeu també el cas del rector de Llinars del Vallès Mn. Pere Tort a **VP 1/2, fol. 141**.

367 Visita a La Roca del Vallès el 4 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 148**: «Item dixerunt quod dictus Geraldus tenet quandam nomine Na Salvada apud publice in concubina et prolem habet ex ea et quandam quam nunc lactat et ipsa venit huc frequenter ad domum ipsius Galcerandi et manet secum et comedit in eadem domo et iacet per VIII dies aliquando plus aliquando minus. Fatetur dictus Galcerandus hec vera esse sed habet absolutionem per litteram abbatis Sancti Laurentis de Monte quam ostendit».

368 Visita a Cardedeu el 5 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 148v.**: «Item Pontius de Lerone dixit per sacramentum quod Bernardus Pradel presbiter qui moratur in Ecclesia Sancti Celedoni tenet hic quandam nomine Seriyaman in concubinam ex qua prolem habet ut sibi vidit Pontius za Vila etiam iuratus dixit ideo fatetur dictus Bernardus Pradel per sacramentum predictam vera esse, sed a festo Sancti Johannis Baptiste proximo preterito non participavit secum. Composuit cum domino Episcopo de dicto concubinato isto modo quod nunc ad octo dies post festum Beate Marie de Septembris vel vadat ad curiam domini Pape pro absolutione impetranda vel solvat sibi XXX solidos et III solidos scriptori et hoc iuravit».

369 Visita a Pertegàs el 12 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 153**: «Franciscus Figera rector dicte ecclesie etiam iuratus super adulterio supra dicto dixit se audivisse a dicto Berengario Serra predictum adulterium verum esse et dixit sibi quod erat paratus dictam filiam recipere et nutrire quanto esset desmamata si mater vellet sibi eam dimittere et audivit quod adducebat eam ad ecclesiam predictam quando eam regebat scilicet anno preterito. Fatetur dictus Berengarius Serra predicta vera esse et est paratus recipere dictam filiam suam si dictam matrem eius voluerit eam sibi tradere. Composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos quos recepit Guillelmus de Pineda camerarius Episcopi et obligavit se ad penam X aureos vel ad penam carceris ipsius domini Episcopi ad panem et aquam stare ibi per VI menses si dictam penam pecuniam solvere non posset, si ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam teneat de cetero concubinam et hoc sine spe venie iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari».

370 VP 1/2, fol. 155. Vegeu també la pena imposada a Mn. Jaume de Palatiolo, «monachus et presbiter istius ecclesie» a **VP 1/2, fol. 156**.

371 Visita a Mosqueroles el 8 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 151**

De l'any 1314 destaquem:

- Mn. Berenguer de Sant Esteve de Martorell, que “coneixia” Maria Maguerosa. Va obtenir la remissió del visitador del Sr. Arquebisbe de Tarragona “exhibit litteram remissionis”³⁷².
- El rector de Subirats, que estava sota pena d'excomunió perquè no va pagar la procuració a l'Arquebisbe, celebra a l'església l'ofici diví. Afirmar que sí va pagar, però que va perdre l'albarà o rebut³⁷³.
- El rector de Sant Sebastià de Montmajor es queixa que facin cas d'aquells que diuen que s'entén amb una tal Sibil·la, perquè aquesta ja té 60 anys i és vella³⁷⁴.

Intercessors: arquebisbe de Tarragona, canonges...

- El rector de La Bisbal Mn. Raymond de Besa, ensenya àdhuc el document d'absolució de l'arquebisbe de Tarragona, document que encara conserva el segell³⁷⁵. El mateix cal dir dels sacerdots que mostraren el document d'absolució de l'abat de Sant Llorenç, que féu unes visites per encàrrec de l'arquebisbe de Tarragona³⁷⁶.
- Cal recordar el cas singular del rector de Castellvell, que se li va perdonar la pena per concubinat gràcies a la intercessió del canonge Pere de Turricella³⁷⁷.
- Mn. Bartomeu Rigau de Sant Pere de Vilafranca viu en concubinat. Ell, tot seguit, li dona al bisbe 30 sous, i així també va rebre la lletra d'absolució i es va salvar de la possible suspensió “a divinis”. Ell s'obliga a donar al bisbe 10 auris si torna a pecar³⁷⁸.
- Exemplars foren les penes que després de l'oportuna purgació rebé Mn. Berenguer Gerart, beneficiat de Sant Andreu del Far³⁷⁹.

372 VP 2, fol. 42

373 VP 2, fol. 40. Vegeu també el cas del rector de Caldes, que mostra la lletra d'absolució de l'arquebisbe, a VP 2, fol. 51v.

374 Visita a Sant Sebastià de Montmajor el 12 de maig de 1314, a VP 2, fol. 55. El rector té a casa seva una dona anomenada Sibil·la, i ell es justifica al·legant que no poden pecar perquè ella té una certa edat: 60 anys.

375 VP 2, fol. 14v.

376 VP 2, fol. 67-67v.

377 Visita a Castellvell el 8 de desembre de 1314, a VP 2, fol. 70

378 VP 3, fol. 6v.

379 VP 3, fol. 8: «Item dixerunt quod Berengarius Gerart beneficiatus Sancti Andree de Faro de bona coniuncta tenuit pro concubina quandam mulierem vocatam na Joanehta (sic) quam est deffuncta et nunc procreavit aliam amansiam vocata na Verdegera quam tenet in domo. Negavit dictus Berengarius Gerart per sacramentum sincere se numquam peccasse cum aliquis de dictis mulieribus. Interrogato si credit se diffamatum de predictis dixit quod non. Et quia constat per depositionem etiam sinodalem ipsum Berengarium fore de predictis quam plurimum diffamatum fuit sibi iniunctum quod per totum mensem presentem debeat se purgare cum una manu sui ordinis de infamia huiusmodi. Et dictus dominus ad preces quorundam amicorum dicti Berengarii remisit sibi dictam purgacionem per quam remissionem habuit dictus dominus Episcopus XXX solidos quos dictus Berengarius promisit et iuravit solvere hinc ad instans festum Natalis Domini Nicholao de Salis. Et fuit eidem Berengarius super pena privacione dicti sui beneficii iniunctum ad quam penam sponte se obligavit quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat in sua vel aliena domo publice concubinam».

Pactes amb el bisbe per fixar la pena

Interessants detalls sobre la manera com pactaven amb el bisbe les penes, es poden trobar en la visita de Mosqueroles de 1321³⁸⁰, de Bonesvalls de 1326³⁸¹, de Bellvei³⁸², de Vila-rodona³⁸³, de Sant Jaume dels Domenys³⁸⁴, de Sant Pere de Reixac³⁸⁵, de Premià³⁸⁶, de Dosrius³⁸⁷, de Vilardell³⁸⁸, de Sant Martí de Pertegàs³⁸⁹, de Santa Maria de Palautordera³⁹⁰, de Llerona³⁹¹ i de Lliçà d'Amunt³⁹².

“Anar de nou com el gos als seus vòmits”

Les penes imposades tenen sempre presents les constitucions sinodals, que es troben en les parròquies i que tota parròquia cal que tingui³⁹³.

380 VP 3, fol. 8v.

381 VP 3, fol. 44v.

382 VP 3, fol. 46

383 VP 3, fol. 48v.

384 VP 3, fol. 68v.

385 VP 3, fol. 76: «Umbertus de Solerio regens ecclesiam de Rexacho per iuramentum deposuit carnaliter cognovisse Berengarium quam moratur in dicta Turri den Barbera et modo se facit nominari Guillelma et ex prolem suscepisse sed nun de presenti non participat secum. Composuit cum domino Episcopo ad VI solidos quos recepit Raimundus Romei. Fuit sibi iniunctum sub pena CC solidos quod non sit de cetero cum dicta muliere in loco suspecto».

386 VP 3, fol. 108

387 VP 3, fol. 111v.

388 VP 3, fol. 112v.-113

389 VP 3, fol. 115v.

390 VP 3, fol. 118v.

391 VP 3, fol. 129

392 VP 3, fol. 138v.

393 Visita a Vilardell el 2 d'agost de 1329, a VP 3, fol. 138: «Die mercurii intitulata IIII nonas Augusti anno quo supra proximo. Cum Berengarius Serra presbiter beneficiatus in ecclesia sancti Laurentii de Vilardello in visitatione ipsius ecclesie repertus fuisset quidam mulierem nomine Na Gordo publice in concubina tenuisse et ex ea filium et filiam procreasse. Convenit cum dicto domino vicario de pena concubinus predicti et habuit litteram difamacionis imposita sibi penam constitutione edite contra tales. Et nichilominus pena ducentorum solidorum in qua inciderat ipso facto si de cetero eset repertus cum ea in loco suspecto et si tunc in sua vel aliena domo tenere publice concubinam». Vegeu també la visita a Salomó el 30 de març de 1326, a VP 3, fol. 69v.: «Item dixerunt quod Januarius Farnos rector dicte ecclesie tenet publice pro concubina quandam vocatam Romina ex qua dudum prolem habuit. Fatetur rector ipsam tenere in domo sed non iacet ibi licet concedat et secum moretur in die. Dixit tamen quod iam anno preterito pro dicta muliere fuit punitus per Guillelmum de Furno Decanus penitentis ita quod voluit habere ab ipso predicta ratione LX solidos pro pena concubinus. XXX solidos et per servitio XXX solidos. Composuit cum domino Episcopo ad C solidos solvendo in festo beati Johannis Baptiste. Et fuit sibi iniunctum sub pena constitutionis sinodalis et quod stare habeat in carcere domini Episcopi uno anno si de cetero sit cum dicta muliere in loco suspecto immo eam a se abiciat».

Les reincidències en el pecat són molt mal vistes i es considera com aquell que vomita i tot seguit retorna als “vòmits” com el gos. Vegi’s l’acusació de Ponç Cortés, beneficiat de Sant Pere de Vilamajor³⁹⁴.

Inclús l’escriptor rebia sous

En alguns casos l’acusat afirma que ja ha pagat tot el que corresponia: 60 sous pel concubinat. D’aquests, 4 sous eren per a l’escriptor que fa la lletra d’absolució...³⁹⁵.

La cura animarum. Gratificacions: un parell de gallines, un porc canonical...

Segons manen les constitucions sinodals de l’època del mateix Ponç de Gualba i en època dels anteriors bisbes del segle XIII, calia que tot rector tingués la *cura animarum* (administració de sagraments i sacramental en la mateixa parròquia). Així consta, per exemple, en el cas del rector de Terrassola³⁹⁶, Sant Quintí de Mediona³⁹⁷, l’Arboç³⁹⁸, Calders³⁹⁹, Castellet⁴⁰⁰ i Cubelles⁴⁰¹.

394 Visita a Sant Pere de Vilamajor el 4 d’agost de 1329, a **VP 3, fol. 139**: El vicari general (Gerau d’Orreo) accepta la possible penitència –mig any de presó– que Ponç de Cortés, ell mateix espontàniament, s’ha imposat si torna a caure en concubinat «Die veneris intitulata II nonas Augusti anno qua supra. Cum Pontio Cortesii presbiter beneficiatus in ecclesia de Villa Maiori nuper in visitatione ipsius ecclesie repertus fuisset Elisendem Novellam publice tenere et tenuisse in concubinam et ex ea prolem habuisse et ad eam tanquam canis ad vomitum remeasse licet iam ex inde punitus extitisse et ex hoc videretur in sua correctione durus existere et peccatum huius in consuetudinem deduxisse. Ideo volens suam correctionem dare intelligere domino Episcopo et eius vicario sponte obligavit se stare dimidium annum in carcere dicti domini Episcopi ad panem et aquam si ab hac die in antea repertus fuerit remeasse ad dictam mulierem aut secum esse in aliquo loco suspecto et hoc firmavit in manu mei Raimundi Dachs notarii publici dicti domini Episcopi in cuius registro hec mandavit inseri et apponi ita quod si quadam absit in predictam penam carceris incideret cetera pena concubinitus penitenciarum sit cassa vana».

395 **VP 1/2, fol. 151, VP 3, fol. 8v. i VP 3, fol. 16**

396 Visita a Terrassola el 18 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 20v.**: «Idem Solerius (rector prevere de Terrassola) dixit per sacramentum quod cognovit et tenuit eam et habuit prolem sed fuit penitus et absolutus per Decanum Penitentis auctoritate domini Episcopi sed excommunicatus non fuit et cum ea in loco suspecto. Item dixerunt quod Arnaldus de Gostems tenet publice quondam nomine Pugetam ex qua prolem habet. Item dixerunt quod G[uillelmus] de Gostems tenet publice quondam nomine Bajulissam ex qua prolem habet. Item dixit et confessus fuit idem Solerius quod tenuit curam animarum absque commissione domini Episcopi presentis. Absolutus postea fuit per dominum Episcopum ab omnibus predictis et fuit sibi comissa cura animarum in parrochia de Rivobirlarum».

397 **VP 1/1, fol. 22**

398 **VP 1/1, fol. 29v.**: «Et de voluntate et licencia dicti Rectoris de Arbucio dictus dominus Episcopus comisit curam animarum Nicholao de Arbucio in parrochia de Arbucio quousque idem rector ad se duxerit revocandam».

399 **VP 1/1, fol. 30**: «Episcopi comissionem et dominus Episcopus comisit sibi curam animarum si tamen hoc precessit de voluntate rectoris de Calderiis et dedit. XII. denarios operi Ecclesie Barchinone».

400 **VP 1/1, fol. 32v.**: «Et dominus Episcopus ibidem comisit curam animarum G[uillelmo] de Garrigiis presbitero quamdiu Rectori».

401 **VP 1/1, fol. 33v.**: «Dominus concessit indulgentiam hospitali de Cubelles. Item comisit curam animarum dicte parrochie B[ernardi] Roselli presbitero quamdiu rectori ipsius Ecclesie placuerit».

Com a gratificació i agraïment, el rector donava alguns diners al bisbe, i de vegades “a una *cura animarum*” li corresponia un parell de gallines. El qui feia els documents sobre el matrimoni podia rebre alguna recompensa: dues gallines, un “poc canonical”⁴⁰²... El rector Mn. Arnau d’Insola, que tenia cura d’aquesta església, solia rebre un parell de gallines per “abreviar” (per la confecció de documents notariais de matrimoni entre la fillastra de Bernat Ando i alguns homes de Sant Marçal “et dicebantur quod erat fama quod nolebat abbreviare matrimoni nisi donarent istos gallos”).

Altres vegades la *cura animarum* no la donava el bisbe directament. La donava, per exemple, el prior per comissió; i creiem que això mateix es pot dir de l’abadessa de Sant Pere de les Puel·les. Però aquesta concessió es pot discutir històricament⁴⁰³. Semblants són els casos de Sant Valentí del Penedès⁴⁰⁴ i Riells⁴⁰⁵.

402 VP 1/2, fol. 8 . Porc engreixat.

403 VP 1/2, fol. 31.

404 Visita a Sant Valentí del Penedès el 13 de març de 1305, a VP 1/2, fol. 31v.: «Eadem die sabbati predicta et anno eodem. Idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Valentini Penitentis et comedimus apud Villafrancha. Et vocavit de parrochianis Petrus Rubi, Ferrarius Cusida, Arnaldus Ferrarius et Jacobus de Monte Acuto qui iurati dixerunt quod bene ut consuetum est fit servitium divinum in Ecclesia ipsa et quod Durandus presbiter conductitius tenet ibi curam animarum quam comissit sibi Frater Benet bone memorie Barchinone episcopus in presentia dicti Ferrari Cusida».

405 Visita a Riells del Fai el 18 d’octubre de 1307, a VP 1/2, fol. 84: «Episcopus Barchinone confirmat et sibi curam animarum comittit et semper consuevit regi per clericum dicti monasterii qui bis in septimana et etiam diebus dominicis debet ibi et consuevit missam celebrare et quatuor anni festivitibus septimanibus Natali, Pascate, Pentecostes et feste Sancti Vincentii et Petrus Rovira beneficiatus dicti monasterii cui dicta Ecclesia erat et est intitulata defecit anno presenti in servitio missarum infra septimanam a festo Sancti Johannis Baptiste circa et multi parrochiani ipsius Ecclesie fuissent confesi si Rectorem invenisset qui sine confessione decesserunt, decessit abbas in manu de Pineda qui ob culpa et defectum rectoris stetit per duos dies ad sepeliendum. Item dictus Petrus Rovira vendidit et arrendavit ... duobus Arnaldo de Campo et Guillelmo de Corvo».

*Detall del sepulcre de Ponç de Gualba.
Capella de la Transfiguració de la catedral de Barcelona.*

SERVIR L'ESGLÉSIA

Atendre els pobres

Capítol a part mereix l'obligació que pesava sobre els que tenien "*cura animarum*" d'atendre els pobres. Ja n'hem parlat una mica en tractar el tema del servei als pobres. Així, per exemple, el rector de la parròquia de Sant Salvador de Sabadell no compleix la seva obligació si no administra bé els béns que pertanyen als pobres de l'hospital local⁴⁰⁶.

El rector de Capellades també calia que administrés 1.000 sous per als pobres de l'hospital de Sant Francesc de Piera⁴⁰⁷.

El rector de Martorell -se'ns diu- era molt poc atent al que demandaven els pobres. Així, es comportava malament quan enterrava els infants exigint a les famílies pobres diners pensant que hi tenia tot el seu dret; de tal manera que en enterrar un infant de família molt pobre, en veure que no podia demanar molts diners, agafava el teixit que cobria el cadàver perquè considerava que així, almenys, ell es rescabala del seu dret gràcies a aquell mocador⁴⁰⁸.

Sovint era el mateix bisbe que obligava el rector a donar vestits als pobres. Per exemple, és el cas dels rectors de Martorell i de Les Gunyoles. Aquests apliquen als pobres els diners que es rebien mitjançant les penes imposades per pecat de concubinat. El bisbe exigeix que aquests diners siguin lliurats a Pere de Gayatho -acompanyant del bisbe- i que s'inverteixin en comprar vestits als pobres que no necessitin⁴⁰⁹.

406 VP 1/2, fol. 3

407 VP 1/1, fol. 7: «Quod ego Romeus Rector Ecclesie de Capelladis juravit ad sancta Dei Evangelia se non habere bona de quibus possit satisfacere hospitali Sancti Francisci de Apiaria de mille solidis sicut per eum promissis. Item juravit quod dabit quolibet anno tempore vite sue. L. solidis in festo sancte Marie de Augusto...».

408 VP 3, fol. 37: «Item dixerunt quod qui pauperes decedunt in parrochia dicte ecclesie rector non vult corpora eorum tradere ecclesiastice sepulture ubicantur sibi de salario sepulture.

Dixit per iuramentum quod non vult salarium ubi ab habentibus unde ab illis vero qui non habent nichil vult. Item dixerunt quod quia dictus rector tradit ecclesiastice sepulture corpora infantum accepit per pignorem pannum quod cohereretur idem corpus. Dixit verum esse quod illos quos sentire duos in solvendo pignorat ne perdat ius suum».

409 VP 1/2, fol. 108. Vegeu també la visita a Martorell el 22 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 108**.

El confessar a moribunds. Els testaments i els rectors

Si els feligresos eren molt sensibles al culte que es feia al voltant dels difunts, encara ho eren més a l'hora d'exigir que els moribunds poguessin confessar i fer abans, si era precis, el testament. No fer-ho podia representar que els béns tornessin als antics propietaris dels immobles. El rector, doncs, tenia l'obligació de visitar els malalts i moribunds. Vegeu, per exemple:

- La visita a Teià el 23 de juny de 1323⁴¹⁰.
- La visita a Salomó⁴¹¹.
- La visita a El Vendrell⁴¹².
- La visita a Cubelles⁴¹³.
- La de Torrelles⁴¹⁴.
- La de Llinars del Vallès⁴¹⁵.
- La de Vila-rodona⁴¹⁶.

410 Visita a Teià el 23 de juny de 1326, a **VP 3, fol. 107v.**: «Die lune que fuit IX kalendas iulii anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Tayano et fuerunt vocati de parrochianis: Jacobus de Rondos, Company dez Colomer, Arnaldus Maler, Guillelmus Brumissim, Arnaldus Ladoner et Arnaldus Noguera qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie non visitat parrochianos in suis infirmitatibus». Vegeu també la visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 38v.**: «Item dixerunt quod negligenter se habet circa confessiones audiendas ita quod non vult ire nisi quodammodo coactus ad infirmos. Confitetur quod cum sit senex non potest ita velociter ire».

411 Visita a Salomó el 30 de març de 1326, a **VP 3, fol. 69**: «Die dominica que fuit III kalendas aprilis anno Domini MCC-CXXVI ex parte dicte domini Episcopi fuit visitata ecclesiam de Salomone et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus de Colle, Guillelmus de Colle, Jacobus Gener, Petrus de Viladordis, Andreas Pinceylli et Arnaldus de Lagostera qui iurati dixerunt quod Guillelmus Magraner parrochianus dicte ecclesie decessus inconfessus culpa rectoris qui noluit venire ad eum requisitus. Sed dicitur quod ipse rector erat corporaliter impeditus. Negat rector predictus quod predictus Magraner vel alius culpa sua decessit inconfessus».

412 Visita al Vendrell-Calders el 29 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 30v.**: «Item dixerunt quod ultra ea que consuetum est dari pro sepulturis mortuorum si defunctus sepeliatur post missam dictam non vult eum absolvere in crastino nisi detur sibi peccuniam pro una magna multitudine. Negat Rector per sacramentum. Dominus Episcopus iniunxit sibi quod celebret in crastinum pro tali defuncto sine precio receptis tamen oblacionibus et iuribus consuetis».

413 Visita a Cubelles l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 33v.**: «Item dixerunt quod En Venrrel de Crexel mortus fuit et licet iam confessus fuisset et recepisset eucaristiam tamen quia retiduiavit petiit clericum nolens aliqua confiteri et clerici qui hodie regunt Ecclesiam noluerunt ire; scilicet en Rossel, en Boschet qui regunt Ecclesiam; per sacramentum B[ernardus] Rossel quod quando fuit requisitus ipse idem qui requisivit dixit sibi quod En Venrrel perdiderat iam loquelam nec petebant nisi pro confeccione testamenti quod iam confecerat idem B[ernardus] Rossel».

414 Visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 38**: «Item dixerunt quod Maria uxor A[rnaldi] Baldoni negligentia dicti rectoris (Bernardus Guad) et malitia, qui requisitus bis et cum instantia quod iret ad eam que in periculo mortis stabat, rector predictus noluit ire et ideo mortua fuit absque factione testamenti et penitentia et confessione propter quod dominus temporalis, iuxta consuetudinem terre occupavit bona dicte defuncte, ratione intestationis; negat Rector per sacramentum. Sed fuit sibi indicta purgatio per. III. presbiteros vicinos bone fame».

415 Visita a Llinars del Vallès el 25 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 19v.**: «Item dixerunt quod aliqui infirmi qui volebant confiteri non potuerunt eum habere quando volebant. Negat rector per sacramentum».

416 Visita a Vila-rodona el 10 d'octubre de 1306, a **VP 1/2, fol. 60v.**: «Item dixerunt quod rector dicte Ecclesie quando pauperes nihil omnino habentes decedunt in hospitali ville ipsius loci non vult corpora eadem quando decedunt tradere ecclesiastice sepulture nisi ea prius satisfiat undecumque propter quando scandala oriuntur et hic idem faciunt et eandem durtiam exercent emptores reddituum Ecclesie predictae. Negat rector. Item dixerunt quod Ferrarius Cusida presbiter emptor redditum ecclesie predictae ludit publice in cimiterio».

- La de Sant Esteve de Palaudàries⁴¹⁷.
- La de Jonqueres⁴¹⁸.
- La de Santiga⁴¹⁹.
- La de La Granada⁴²⁰.
- La de Riudebitlles⁴²¹.
- La de Pertegàs⁴²².
- La de Reixac⁴²³.

Quan una parròquia es volia disgregar de la parròquia matriu, argumentava que les distàncies entre els feligresos i la parròquia no els feia possible de rebre els sagraments, com per exemple els de Vilanova i la Geltrú, relacionats amb l'antiga parròquia de Cubelles⁴²⁴.

En altres ocasions, el motiu de la queixa era que no rebien els sagraments a causa de l'ancianitat del rector, com és el cas de Salomó⁴²⁵.

La greu obligació de residir

La residència dels rectors de les parròquies és també motiu de preocupació per als bisbes, així com la residència dels clergues en general per a què puguin complir amb les seves

417 Visita a Sant Esteve de Palaudàries el 28 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 76v.**: El rector de Palaudàries es va negar a auxiliar un moribund «... quadam vice donec tercio fuit requisitus noluit venire ad confitendum dictam Mariam. Dixit rector se non habuisse nisi unum nuncium et tamen cito iviit. Item dixerunt quod dictus rector tenet capidas (teixits) et eas debet convertere in utilitatem Ecclesie».

418 Visita a Jonqueres el 12 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 77v.**: De Guillem Freixes, rector de Jonqueres, «... dixerunt quod Maria de Vilanova creditur mori sine confessione propter culpam dicti rectoris. Negat rector immo ivit quam cito fuit vocatus».

419 Visita a Santiga el 13 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 79**: «Guillelmus Bosch rector dicte ecclesie cessat multis diebus pro festis missam celebrare et quod de nocte requisitus non vult ire ad infirmos».

420 Visita a La Granada el 19 de gener de 1308, a **VP 1/2, fol. 89**: el rector de La Granada s'absentà de l'església durant 5 setmanes. Els malalts no rebien la confessió i per culpa del rector, els feligresos morien sense ella.

421 Visita a Riudebitlles el 24 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 126v.**: Pere Mulinar, rector, se'n va i els moribunds no poden rebre el viàtic.

422 Visita a Pertegàs el 12 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 153**: Berenguer de Ribalta, que és rector de Pertegàs, no va voler anar a confessar. Hi ha qui mor sense confessió.

423 Visita a Sant Pere de Reixac el 5 de març de 1313, a **VP 2, fol. 3v.**: el rector no va assistir la mort d'un feligrès, per tant no es va poder confessar.

424 Visita a Vilanova, depenent de Cubelles, el 6 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 74-74v.**: «Item dixerunt quod uxor Arnaldi Porta de Villanova decessit inconfessa propter loci distantiam eo qua cum infirmaretur et pateret cui posset confiteri licet ivisse clerico videlicet Guillelmus Porta antequam venisset clericus de Cubellis propter loci distantiam decessit sine confessione ob causam predictam. Interrogato de tempore dixit quod fluxerunt ultra XII anni. Item dixerunt quod Bertrandus Cabaterii decessit sine confessione ex causa predicta videlicet propter distantiam predictam. Item dixerunt quod infantuli infrascripti decesserunt sine baptismo propter distantiam que est a Villanova usque ad ecclesiam parrochiale de Cubellis videlicet tres filii diversis temporibus: Petri Porta et tres filii Arnaldi Porta qui Petrus et Arnaldus morantur in Villanova. Item quidam filius den Garrofer. Item quidam filius den Aguayo Denveya. Item quidam filius den Costa. Interrogatio a quibus temporibus citra acederunt predicta dixit a XV annis citra et proles alii deceperunt sine baptismo».

425 Visita a Salomó el 3 de març de 1326, a **VP 3, fol. 69**: «... iurati dixerunt quod Guillelmus Magraner parrochianus dicte ecclesie decessus inconfessus culpa rectoris qui noluit venire ad eum requisitus. Sed dicitur quod ipse rector erat corporaliter impeditus».

obligacions envers els beneficis o el culte als altars. Sobre aquest tema trobem moltes referències en els primers volums de visites pastorals, però nosaltres només en destaquem algunes:

- Puigtinyós⁴²⁶.
- Banyeres del Penedès⁴²⁷.
- El Vendrell⁴²⁸.
- Cubelles⁴²⁹.
- La Geltrú⁴³⁰.
- Torrelles⁴³¹.
- Llaveneres⁴³².
- Mosqueroles⁴³³.
- Santa Agnès de Malanyanes⁴³⁴.
- Granollers⁴³⁵.

426 Visita a Puigtinyós el 26 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 27v.**: «Eadem die mercurio predicto visitavit Ecclesiam de Podio tinyos et vocavit: A[rnaldus] Huguet, Petrus Oliver, et Michael de Canelis qui iurati dixerunt quod Rector non facit ibi residenciam personalem, sed servit eam per substitutum satis decenter. Item dixerunt quod Berengarius de Bezons presbiter tenuit ibi publice quandam nomine Elicsendem ex qua prolem genuit et non est medius annus elapsus quod ex qua prolem genuit et non interim habuisse prolem ex ea. Idem Berengarius iuratus confessus fuit predicta et iniuncta sibi penitentia fuit absolutus et promisit dare. X. solidos et solvit. Item dixerunt cetera. Recte».

427 Visita a Banyeres el 28 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 30**: «... parrochiani pasciuntur multa gravamina propter rectoris absenciam qui non facit continuam residenciam in loco».

428 Visita a El Vendrell-Calders el 29 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 30v.**: «Et post predicta fuerunt vocati G[uillelmus] Bertrandi, Iacobus Cuyleret, R[aimundus] de Podio Despi, F[errarius] Gramatge, F[errarius] Sussia iurati dixerunt quod servicium Ecclesie fit eis pessime pro eo quod Poncius es Troses Rector dicte Ecclesie non facit servicium ecclesie per se nec per substitutum nec celebrat missam nec celebrari facit infra septimanam nisi peccuniam debebat inde habere. Idem Rector interrogatus per sacramentum dixit quod celebravit pluries in septimana tam in Ecclesia de Calderio quam in capella de Venrrello sine omni peccunia. Unde dominus Episcopus iniunxit sibi quod ad instanti festo Beate Marie de Septembris in antea toto tempore vite sue, sine preiudicio, teneat unum idoneum sacerdotem secum per quem possit diligenter curam animarum complere».

429 Visita a Cubelles l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 33v.**: «... dicte Ecclesie iurati dixerunt quod servicium Ecclesie non fit bene ut fieri debet pro eo, quia emptores redditum non stant continue in Ecclesia, immo absentat se ille qui regit Ecclesiam per. VI. dies aliquotiens et sic remanet sine clerico. Negat B[ernardus] Rosselli per sacramentum sed confitetur de aliquibus diebus».

430 Visita a La Geltrú l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 34v.**: «Et post predicta fuerunt vocati parrochiani quidam et venerunt. A[rnaldus] Galeri et B[ernardus] Sartoris, F[errarius] Balester, G[uillelmus] Bofiy, A[rnaldus] Bassa, B[ernardus] Bayols, et B[ernardus] Ferran baiulus qui iurati dixerunt quod En Cher En Iacobus Plana servitores Ecclesie absentant se aliquotiens in septimana et vadunt alibi per peccuniam celebrare».

431 Visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 38v.**: «Item dixerunt quod tractatis per eum compositionibus inter parrochianos suos recipit salarium libenter. Idem confitetur rector».

432 Visita a Llaveneres el 15 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 14v.**: «... iurati dixerunt quod Bernardus Costa presbiter datus in coadiutorem Petri Aamici rectoris dicte ecclesie hospite in salutato recessit ab ipsa non dimisso ibi aliquo presbítero et in defectum istius. Parrochiani vocaverunt rectorem capelle de Calidis qui servivit eis ecclesiam post recessum illius».

433 Visita a Mosqueroles el 23 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 18**: «... iurati dixerunt quod cum ecclesia predicta de Mosqueroles sunt unius presbiteri et unius scholaris Petrus Sahuc rector ipsius ecclesie non tenet ibi scolarem sufficientem qui sciat servire in matutinis vel aliis horis canonicis. Dixit rector se tenere scolarem X vel XI annorum».

434 Visita a Santa Agnès de Malanyanes el 27 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 21**: «Petrus de Podio rector dicte capelle quod Berengarius Tarascho non fuit visus in ecclesia presens annus et elapsus et dicunt vicini quod VIII anni sunt quod non fuit in ecclesia excepto festo circuncisionis proximo preterito fuit annus Petrus Barayla dixit non esse istum de parrochia sua».

435 Visita a Granollers el 29 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 22v.**: «... iurati dixerunt quod ecclesiastici bene serviunt ex-

- El Papiol⁴³⁶.
- Sasserra⁴³⁷.
- Sant Iscle de les Feixes⁴³⁸.
- Castellet⁴³⁹.
- Sant Esteve de Palautordera⁴⁴⁰.
- Mosqueroles⁴⁴¹.
- Corró d'Avall⁴⁴².
- Corró d'Avall (beneficiat)⁴⁴³.
- Santa Perpètua de Mogoda (rector)⁴⁴⁴.
- Mollet del Vallès⁴⁴⁵.
- Santa Perpètua de Mogoda (beneficiat)⁴⁴⁶.
- Lliçà d'Amunt⁴⁴⁷.

cepto quod Raimundus de Medalia rector eiusdem non facit residentiam in loco. Item dixerunt quod Jacobus de Palaciolo presbiter et monachus dicte ecclesie tenet publice Dulciam et habet filium ex ea quem nunc lactate et ipse providet matre et filio. Confitetur Jacobus se illa tenuisse et se absolutum fuisse per dominum Archidiaconum Urgellensis et quam annus est elapsus quod non fuit cum illa in loco suspecto et concedit quod providet illi puero quando potest non tamen mater».

436 Visita a El Papiol el 8 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 23**: «Item dixerunt quod dictus rector non residet continue in ecclesia immo recedit ab ea nimis frequenter. Et non tenet in ea sufficientes scolares. Confessus est rector quod propter sua et amicorum negotia intrat frequenter Barchinonam quare habet ibi matrem et dixit se ex hoc emmendare monitus per dominum episcopum».

437 Visita a Sasserra el 5 d'octubre de 1314, a **VP 2, fol. 64**: el rector marxa i no saben a on.

438 Visita a Sant Iscle de les Feixes el 5 de maig de 1308, a **VP 1/2, fol. 96**: el laic Jaume Oriol de les Feixes no es fa present a l'església des de fa tres anys.

439 Visita a Castellet el 12 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 116v**: «Romeus Mascharelli, beneficiatus capelle Sancte Marie in dicta ecclesia (de Castellet) non facit hic residentiam sed in villa de Arbucio».

440 Visita a Sant Esteve de Palautordera el 2 de juny de 1310, a **VP 1/2, fol. 141v**: La resiència del rector de Sant Esteve de Palautordera és molt penosa, i el que és més greu és que quan se'n va, no busca substitut. L'hebdomadari major no té diaca com caldria, i en lloc d'ell té un prevere.

441 Visita a Mosqueroles el 8 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 151**: «Item dixerunt quod Berengarius Dedeu beneficiatus non facit hic continuam residentiam nec vult servire horis canonicis».

442 Visita a Corró d'Avall el 18 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 155v**: «iurati dixerunt quod Berengarius Olivera beneficiatus istius ecclesie absentat se aliquando per VIII, aliquando per XV dies, aliquando per III septimanas, et sic deficit frequenter servitium debitum in beneficio».

443 Visita a Corró d'Avall el 18 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 155v**: Els beneficiats de Corró d'Avall fallen molt marxant de poble. Els veuen un sol dia i estan tres setmanes fora.

444 Visita a Santa Perpètua de Mogoda el 14 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 49**: «...iurati dixerunt quod Bernardus de Pirariis rector predictae Ecclesie sancte Perpetue debet tenere I presbiterum et amodo debent ibidem continuam facere residentiam et servire et frequenter se absentat et moratur Barchinone vel alibi aliquando per mensem aliquando per XV dies et frequenter».

445 Visita a Mollet el 15 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 53v**: «...dixerunt quod Pontius de Basuyl rector predictae Ecclesie citatur frequenter culpa sua vel aliena et sic propter ipsius frequentem absentiam Ecclesia patitur defectum in servitio».

446 Visita a Santa Perpètua el 17 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 49**: «...iurati dixerunt quod Bernardus de Pirariis rector predictae Ecclesie sancte Perpetue debet tenere I presbiterum et amodo debent ibidem continuam facere residentiam et servire et frequenter se absentat et moratur Barchinone vel alibi aliquando per mensem aliquando per XV dies et frequenter per VIII et sic ecclesia defraudatur unico servitore cum duobus debant semper habere».

447 Visita a Lliçà d'Avall el 17 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 54**: «... iurati dixerunt quod Romeus de Colle eorum Rector non incensat ecclesiam diebus dominicis et solempnibus festis sicut in aliis ecclesiis est fieri consuetum».

- Martorelles⁴⁴⁸.
- Sant Fost de Campsentelles⁴⁴⁹.
- Gavà⁴⁵⁰.
- Sant Llorenç⁴⁵¹.
- Sant Boi de Llobregat⁴⁵².
- Sant Vicenç dels Horts⁴⁵³.
- Sant Jaume dels Domenys⁴⁵⁴.
- Salomó⁴⁵⁵.
- Gavà⁴⁵⁶.

448 Visita a Martorelles el 21 de gener de 1314, a **VP 2, fol. 29**: El rector no fa residència perquè viu a Barcelona, a casa de la concubina Na Serra.

449 Visita a Sant Fost de Campsentelles el 30 de gener de 1314: El rector se'n va molt freqüentment.

450 Visita a Gavà el 16 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 82v**: «Quod Petrus de Rosars rector non facit residentiam in ecclesia quatuor anni sunt nec adhuc residet in ecclesia et moratur Barchinone et tenet hic Arnaldus Fortuyn presbiterum rudem et ignorantem et qui nescit scribere nec recipere eorum testamentum».

451 Visita a Sant Llorenç d'Hortons el 10 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 29v-30**: «Guillelmus de Fexis Rector sancti Laurentii de Ortons per sacramentum dixit super eo quare denunciatum sibi extitit domino Episcopo quod ipse Rector requisitus ad baptismum filii de na viuda venerit subito ora medie noctis vocatus et ipse incontinenti incepit se induere et antequam fuisse paratus subito veniens ad ecclesiam celebraturus baptisterium venit sibi nuntius quod prefatus puer expiraverat» «Guillelmus Traveyla Rector Ecclesie supraganee Sancti Johannis de za Mora per sacramentum interrogato dixit se nihil aliud scitur scilicet quod fuit Cathalana Maria dez Porels et Martha parrochiane dicte Ecclesie Sancti Laurentii interrogate per sacramentum super baptismum filii dicte predictae dixerunt quod ista muda peperit illum filium et iste mulieres audientes vocem pueri flentis cum non esset nisi paries in medio surrexerunt et venerunt ad lectum puerpere et invenerunt puerum semimortuum et noluit lactare et dicte prime due mulieres acceperunt ad Guillelmum clericum Rectorem Betibrol qui ad tractum lapidis domum habet et vocaverunt eum ut surgeret ad baptismum illius pueri dixit Rector ut «baptizetis vos eum in aqua» et «imponatis sibi nomen et Petrus de Portello» qui iacebat in domo Rectoris ut inveniunt iste mulieres et dixit eis mulieribus quod ter volvatis puerum in aqua, quia alias non esset baptizatus. Et sic baptizaverunt eum in aqua in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti Amen sicut iam dictus Rector dixerat eis quando recesserunt ab eo. Et baptizato illo puero in continenti expiravit. Interrogato si dictus Rector curavit et surgit de lecto dixerunt quod non surgit nec curavit venire tamen misit ad eas dictus Petrus de Portello ut eas instrueret ut est dictum. Unde Dominus Episcopus audito ipsius homini confessionem super predictis absolvit eum iniuncta sibi alia penitentia salutari».

452 Visita a Sant Boi de Llobregat el 23 de març de 1326, a **VP 3, fol. 66-66v**: «Die lune que fuit IX kalendas aprilis anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Baudilii et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Palau, Petrus Prineta, Jacobus Cardoner, Guillelmus Cathala, Guillelmus Gerau, Petrus Riba, Guillelmus Sartre, Ferrarius Gener, Bernardus dez Graus, Petrus Forner, Petrus Codina, Petrus Viader, Bernardus Fuster, Johannes Calem, Arnaldus Agost, Petrus Campmas, Jacobus Gaçull, Michael Çabater, Petrus Aguilo, Petrus Carolus, Petrus Jumet et Petrus Gerona qui iurati dixerunt quod regentes dictam ecclesiam non vocant religiosos ad audiendum confessiones parrochianorum et si veniunt non retinet eos tempore debito quod possint omnes parrochiani eis confiteri nec etiam precipuis festivitatis ad sermocinandum vocant eos».

453 Visita a Sant Vicenç dels Horts, el 15 de març de 1326, a **VP 3, fol. 59**: «Die sabbati que fuit Idus Martii anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Vincentii de Ortis et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Soleta, Arnaldus Gabies, Berengarius Badia, Petrus Paraylada, Petrus Gomar, Arnaldus Cayadell, Petrus Mayla, Arnaldus Sabaterii et Berengarius Escuder qui iurati dixerunt quod Guillelmus Thomam beneficiatus in altari Sancte Marie dicte ecclesie non residet in altari nec substitutus complere divinum officium in altari».

454 Visita a Sant Jaume dels Domenys el 29 de març de 1326, a **VP 3, fol. 68v**: «... iurati dixerunt quod presbiter regens dictam ecclesiam aliquociens se absentat ab ecclesia, per suis negotiis, in ea nullo dimisso idoneo substituto».

455 Visita a Salomó el 30 de març de 1326, a **VP 3, fol. 70**: «Item dixerunt quod propter senectutem et impotentiam rectoris parrochiani in necessitatem positi non possunt ipsum rectorem habere nisi cum magno labore. Negat rector predicta immo reddit sine debitum cum requiratur festinanter».

456 Visita a Gavà el 28 de gener de 1325, a **VP 3, fol. 39**: «... iurati dixerunt quod rector residet in ecclesia».

- Subirats⁴⁵⁷.
- Subirats (Bernat Rossell)⁴⁵⁸.
- Badalona (a Subirats)⁴⁵⁹.
- Sant Cugat de Riells⁴⁶⁰.
- Argentona⁴⁶¹.
- Martorell⁴⁶².
- Cerdanyola⁴⁶³.

457 Visita a Sant Pere de Subirats el 24 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 53**: «Eadem die veneris fuit visitata ecclesiam Sancti Petri de Sobirats et fuerunt vocati de parrochianis Raimundus Abeymar, Bartholomeus ça Rocha et Bartholomeus Abeio qui iurati dixerunt quod rector non residet in ecclesia».

458 Visita a Subirats el 7 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 78**: Bernat Rosell demana dispensa de residència.

459 Visita a Subirats el 16 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 78**: «Pontius miseratione et cetera. Dilecto in Christo Bernardo Roselli rectori ecclesie sancti Saturnini de Subirats nostre diocesis. Salutem in Domino. Ad humilem supplicationem ex parte tua cum magna instantia nobis factam. Quod per biennium communium a dicta presentium numerandum non tenearis in tua ecclesia personaliter residere et scilicet ab ipsa tua ecclesia abere ac redditus et fructus eiusdem vendere seu etiam arrendare idoneo tamen clerico cui velis ibi ex quibusdam causis expositio totam nostram licentiam concedimus ac tecum ex dono superius gratie mediante dispensamus proviso tamen quod dictam ecclesiam facias per vicarium vel substitutum idoneum in spiritualibus et temporalibus deserviri et quod per tui absentiam animarum cura in eadem ecclesia nullum defectum vel periculum patiat. In cuius Rei testimonium et cetera. Datis in loco de Bitulona XVI kalendas Maii anno quo supra».

460 Visita a Sant Cugat-Riells el 1-10 de maig de 1326, a **VP 3, fol. 81-81v**: «Dilecto in Christo rectori ecclesie sancti Martini de Riellis nostre diocesis. Salutem in Domino. Cumtu ex quibusdam causis nobis ex parte tua oretenus explicatis non audeas sine periculo tue persone in dicta ecclesia remanere et propterea quod ab ipsa ecclesia possis per aliquod tempus abesse nobis duxeris supplicandum vos volentes tuis supplicationibus tanquam rationalibus condescere in hac parte. Ideo quod per biennium continuam a date presentium numerandum non teneatis in predicta tua ecclesia personaliter residere et hac de causa ab ipsa valiste abesse ac redditus et fructus eiusdem vendere seu etiam arrendare idoneo tamen clerico cui velis constitutione sinodali in contrarium edita non obstante tibi licentiam concedimus per presentes tecumque super hoc de speciale gratia dispensamus proviso tamen quod interim facias ipsam ecclesiam per vicarium vel sub intuitu idoneum in spiritualibus et temporalibus deserviri et quod per tua absentia animarum cura in eadem ecclesia nullum defectum vel periculum patiat. In cuius rei testimonium per litteram impresso sigillo nostro fecimus roborari. Date in monasterio sancti Cucuphatis V nonas Madii anno predicto. Sub simili forma fuit concessa licentia rectori ecclesie de Valle Vittraria quod possit per annum a presente a sua ecclesia absentare sub eadem. Date ut supra in proxima littera anno predicto».

461 Visita a Argentona el 28 de juny de 1326, a **VP 3, fol. 111**: «Die sabbati que fuit IIII kalendas iulii anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Argentona et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius de Fornellis, Arnaldus ça Rovira et Jacobus Sabaterii, Bernardus de Mirallis, Raimundus á Guau qui iurati dixerunt quod Bonanatus beneficiatus in dicta ecclesia non facit continue residentiam in suo beneficio. Bonanatus de Valle iurato et interrogato dixit quod continue residet in suo beneficio et in eo debitum et consuetum prestitit servitium salvo quod noviter a III septimanis circa fuit absens ab ipso exeundo in servicio rectoris ecclesie de Matarone nisi quod tertio in septimana in suo altari ipsis tribus septimanis celebravit. Fuit sibi iniunctum per dominum episcopum quod de cetero faciat continuam et assiduum residentiam in suo beneficio sub pena L solidorum».

462 Visita a Martorell (per Gerau de Gualba, ardiaca) el 20 d'agost de 1326, a **VP 3, fol. 130**: «Item die mercurii sequenti que fuit XIII kalendas septembris anno predicto dictus dominus archidiaconus visitavit ecclesiam de Martorello et fuit ibi repertum per testes quod en Colomer presbiter beneficiatus in predicta ecclesia absentavit se a suo beneficio a festo sancti Johannis Baptiste proximo preterito circa dicendo se licentiam habere a domino Episcopo Barchinone bene sunt sex anni elapsi vel ultra».

463 Visita a Cerdanyola el 15 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 13v**: «Die mercurii sequenti dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Cerdeyla et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Artis, Petrus Torner, Bernardus Calvet et Petrus de Muntessqui qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie non residet et in ecclesia et requirunt quod compellatur personaliter residere. Fuit iniunctum dicto rectori sub pena in constitutione contenta quod in dicta ecclesia residentiam de cetero faciat personaliter».

Servitia ecclesie

Amb l'expressió “*offerre servitia ecclesie*” o “*servitium ecclesie*” es vol indicar el compliment dels deures eclesiàstics, ja sigui en l'administració dels sagraments, o en la gestió o administració de tots els serveis pastorals, litúrgics o de simple conservació dels béns mobles o immobles. Però sempre, àdhuc, calia tenir present el servei als pobres, vetllant per la seva alimentació, que anessin vestits... Podríem presentar milers de casos, tanmateix preferim presentar els que per a nosaltres són els més significatius. Així, en la visita pastoral a Vallromanès el 5 de desembre de 1305, se'ns diu que la parròquia cal que tingui tres preveres (el rector i dos beneficiats), un escolar i un clergue. El text va exposant els serveis que cadascun ha de realitzar, malgrat que en ser vells alguns (mossens) no poden complir amb les seves obligacions en tot. Pel que fa als béns immobles, en aquest cas concret els preocupa una vinya la qual, sense permís de bisbe, s'administra incorrectament⁴⁶⁴. Al final de la visita es pot llegir la següent carta enviada pel rector al bisbe⁴⁶⁵: «*Al senyor noble y honrat en Ponç de Gualba per la Gracia de deu bisbe de Barcelona de mi en Berenguer ces Hiles rector de les gleya de Sant Vicens de Valromanes, humil servicial vostre ab tota honor. Sapiats senyor que viu vostra letra en la que se contenia quels paroquians quen donasen L sous per lo sementiri are consiliat per quens fas saber seyer quel cavalers que an fet manament als lurs homes que noi paguen res per que seyer vos clam merce aixi com abo seyor que yo no prena tort si plaer es vostre que diu los cavalers els paroquians nostres que pat aquel qui mal himer e el seyer essen anat en la tera del compte y dayco saver sia vostra misericordia que yo no prena tort que deu sap lam ... vea e la mia riquesa. Hec littera fuit aportata per Petrum Johannis de Sancta Agnete de Amyana y de Malayanechs ... idem reportavit litteram Rectori quod ex parte Episcopi moneat parrochianos ut in XV dies a tempore monicionis et ac satisfecerit de L solidos rationi provisionis predictae alia ex tunc Ecclesia ipsa ... scito esset subposita*

⁴⁶⁴ Visita a Vallromanès el 5 de desembre de 1305, a VP 1/2, fol. 44: «Die dominica que fuit nonas decembris anno predicto idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Vincenti de Valle Romanorum. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardum Barçelo, Guillelmum de Maylolis, Guillelmum de Podio, Guillelmum de Muntanyola qui iurati dixerunt quod in Ecclesia ista debent III presbiteri: Rector videlicet et Rector debet tenere unum scolarem et Guillelmus clericus qui est unus de dictis beneficiatis et propositus confratrie facit servitium pro Rectore pro eo quare Rector amisit visum propter senectutem et est omnino impotens ad divinum servicium faciendum. Item dixerunt quod Rector stabilivit vineas cuidam parrochiano nomine Raimundo Mathei ad agraviu et nesciunt si episcopus consensit aut non, sed diu est quod hoc est stabilivit quasdam domos in sacario Ecclesie bene sunt XII annis elapsi et nesciunt si episcopus consensit vel non. Confitetur dictus prepositus et quod episcopus non firmavit. Item dixerunt quod omnes clerici predicti tenent publice concubinas in domibus propriis: Rector tenet Ferrariam Matheam idem confitetur in dictis omnibus clericis. Confitetur Rector hec vera esse sed diu est quod non pecavit cum ... ideo tenet eam quare parat sibi comestionem et habet curam de ipso propter senectutem suam et non posset propter paupertatem et necessitatem suam aliam ... conducere quam sibi serviret et quare cecus est». Pel que fa al servei als pobres, el mateix bisbe s'avança moltes vegades indicant que cal ajudar-los àdhuc procurant que no els falti el vestit. Vegi's, per exemple, la visita a Martorell el 22 de febrer de 1310, a VP 1/2, fol. 108: «Solverunt dictos LX solidos quos promiserunt Petro de Gayatho pro vestibus cuiusdam pauperis quos dominus Episcopus dari mandavit».

⁴⁶⁵ Visita del 5 de desembre de 1305, a VP 1/2, fol. 44v. Vegeu els serveis que es feien a Martorelles, a VP 1/2, fol. 43v.: «Item dixerunt quod dictus Rector minus bene servit Capellam Sancti Martini licet ruinam minetur a XII annis propterea quam ruinam Rector predicto non potes tibi celebrare».

interdicto et fuit datum apud Ecclesiam de Rexach XVIII kalendas februarii. Al Seyor noble bisbe de Barçalona den...».

Servitia deficient

A l'església de Caldes tots els serveis parroquials es fan deficientment, com l'administració del vi i de l'aigua, de les candeles, els oficis divins, les hores canòniques comencen a deshora... i això succeeix possiblement perquè ha mort l'hebdomadari major⁴⁶⁶.

A Ripollet també hi ha queixes que es diuen les hores canòniques (ofici diví) fora de temps, i el que és més greu, no es resa a l'església sinó a casa de cada clergue i això és un gran escàndol⁴⁶⁷.

És molt interessant observar tots els serveis que es fan a Sant Pere de les Puel·les segons la visita del 15 de setembre de 1305⁴⁶⁸. També es poden esbrinar els serveis tenint presents

466 VP 1/2, fol. 50

467 Visita a Ripollet el 23 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 52**

468 Visita a Sant Pere de les Puel·les el 15 de setembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 42-42v.**: «Poncius et cetera Dilectis sibi in Christo ebdomedariis Ecclesie Sancti Petri Puellarum Barchinone salutem et cetera significamus vobis quod die mercurii proxima venienti, erimus in Ecclesia ipsa disponente visitationis causa nostrum officium exercentes volumus et mandamus quot dicta die mane sitis parati ad recipiendum et procurandum noscunt debita reverentia prout decet et significetis parrochianis vestris adventum nostrum ut illa die mane sint parati in ecclesia ipsa ad recipiendum confirmationem in et alia que recipere voluerint Ecclesiastica sacramenta. Datum Barchinone idus septembris anno Domini MCCC quarto. Et fuit missa predictam litteram per de carria nuncium iuratum dicti domini Episcopi qui illam dedisse Guillelmo clerico ebdomedario Ecclesie supradicte, cum alius esset absens. Pontius et cetera dilectis sibi in Christo ebdomedariis Ecclesie sancti Petri puellarum Barchinone civitatis salutem in domino quare die mercurii proxima per nos vobis assignata ad visitandum Ecclesiam ipsam et ad conferendum parrochianis ipsius Ecclesie confirmationem in fronte et cetera si fuerint ecclesiastica sacramenta allis ecclesie nostre negociis propredicta non possumus personaliter interesse diem ipsam vobis ad idem prorogamus et assignamus ad diem lunem sequentem. Mandantes vobis ut dicta die lune sitis parati ad recipiendum et procurandum nos debita reverentia prout decet et significetis parrochianis vestris adventum nostrum ut illa die mane sint parati in Ecclesia ipsa ad recipiendum confirmationem in fronte et cetera si fuerint ecclesiastica sacramenta. Datum Barchinone idus septembris anno quo supra. Et fuit missa per dictum peregrinum nuncium iuratum dicti domini episcopi qui nobis se illam dicto Guillelmo clerico et ebdomedario dicte Ecclesie presentasse. Pontius et cetera dilectis sibi in Christo Ebdomedariis Ecclesie Sancti Petri Puellarum Barchinone Salutem in domino significamus vobis quod proxima die dominica erimus in Ecclesia ipsa visitationis causa domino disponente omnia volumus et mandamus vobis in virtute obediencie quod dicta die sitis parati ad recipiendum et procurandum nos cum debita reverentia prout decet et significetis parrochianis vestris adventum nostrum ut dicta die dominica mane sint parati in Ecclesia ipsa ad recipiendum confirmationem in fronte et alia que recipere voluerint Ecclesiastica sacramenta. Datum Barchinone VIII kalendas octobris anno Domini MCCC quinto. Et dicta littera fuit presentata et tradita Jacobo Turz ebdomedario dicte Ecclesie cum alius sit in primis per Peregrinum predictum nuntium iuratum predictum. Poncius et cetera. Dilectis sibi in Christo Ebdomedariis Ecclesie sancti Petri Puellarum Barchinone salutem in Domino. Diem vobis assignatam ad visitandum Ecclesiam ipsam ad hodiernam diem quam est dies dominica prorogamus ad diem crastinam. Mandamus vobis in virtute obediencie quatenus cras mane qua erit dies lune sitis parati ad recipiendum et procurandum nos cum debita prout decet et significetis parrochianis vestris prout iam vobis inuimus adventum nostrum ut possimus dicte visitationis officio prout expedit exercere. Datum Barchinone VI kalendas octobris anno quo supra proxime. Et fuit missa per Gilabertum nuncium iuratum Curie officialem qui retulit dictam litteram presentasse et dedisse Jacobo Turz ebdomedario Ecclesie supradicte Sancti Petri».

els processos contra el rector de Santa Coloma de Cervelló⁴⁶⁹ i el de Marata, el cèlebre Mn. Fàbrica⁴⁷⁰.

El poble necessitava dels serveis de l'església

Els serveis a les parròquies es consideren ben arrelats en les famílies que hi habitaven, i ens plau recordar que en l'actualitat (2017) alguns d'ells encara persisteixen. Vegeu la visita a Terrassa el 16 de desembre de 1304⁴⁷¹.

En la visita del 23 de gener de 1306 a Sant Andreu de Palomar es troba un reguitzell d'acusacions per no haver realitzat els serveis adequats. Es poden llegir diverses acusacions dirigides a mossens i a laics: Bernat Cudina, Bernat Ermengaudi, Arnau Cabot, Mazenet,

469 Visita a Santa Coloma de Gramenet el 16 de maig de 1305, a **VP 1/2, fol. 37**: «...qui iurati dixerunt quod Bartholomeus de Gurrians Rector predictae Ecclesie tenet publice quandam mulierem nomine Ramondetam filiam domini Mathei a qua prolem suscepit quam ipsemet desponsaverat per verba de presenti in facie Ecclesie Petro Sagiol parrochiano suo qui eam ut dicitur nunquam cognovit pro (tali)? Quare dictus Rector preoccupavit eam et ab eo tempore circa eam tenuit et possedit et nunc est pregnans ab eo de quorum conversatione inhonesta magnum scandalum ortum est in tota parrochia quam inquisitum Ramondetam dictus eius sponsus requisivit a dicto Rectore quod restitueret eam sibi et quod daret sibi aliquod emolumentum ex quo cum ipsa participavit et pro ipso sponso tamen induceret eam in domum suam et ipse Rector noluit aliquid sibi dare et sic remansit et adhuc remanet mulier penes dictum Rectorem et sunt bene III anni et ultra quod eam sic detinet dictus Rector. Item interrogato si est infamatus dictus Rector de alia muliere dixerunt quod timore quo idem Rector venit ad istam Ecclesiam novus Rector adduxit secum quandam spurium suum quem ut credunt habuit a quadam muliere de Civitate Barchinone nomine na Bonanada. Confitetur dictus Rector per sacramentum quod dicitur de ipso et de dicta Ramondeta esse verum excepto quod negat se requisitum fuisse quod restitueret eam vivo. Immo ipse procreabat et procuravit quod dictus sponsus ... domum suam et volebat sibi dare unum totum et dederat iam sibi unam capam et sponsus petebat ab eo C solidos sibi dari. Item confitetur dictus Rector... de ipso et ... muliere Bonanata, hoc excepto quod non erat sacerdos quando dictum spurium habuit ab ista muliere. Et dominus Episcopus remisit sibi penas predictorum amborum concubinatum pro L solidos quos solvit incontinenti et absolvit eum iniuncta sibi penitentia salutari. Et iniunxit sibi sub pena privacionis beneficii ad quam ipse se obligavit ad modum sit cum predictis... in loco suspecto promissum etiam sub pena C solidos quod satisfaciat dicto rectore taliter quod dictus vir eius recuperavit eam vel non stabat per eum et habuit literam absolutionis».

470 Visita a Marata el 14 de setembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 42**: «Anno Domini millesimo CCC quinto XVIII kalendas octobris Petrus Fabrica rector ecclesie de Maserata ad denuntiationem quorundam fuit citatus et repertus culpabile super eo quod Sibiliam Carabasmam post inibicionem sibi factam a venerabili Berengario de Argilageriis Archidiacono urgellensis tunc gerentis vices domini Barchinone Episcopi in eius absentia retinuit et recolligit et comedit et iacuit per plures dies et noctes in domo sua iuxta confessionem etiam Rectoris predicti. Unde dictus dominus Episcopus ad preces cuiusdam amici ipsius Rectoris remisit sibi penam concubinatus huius pro XI solidos Barchinone quos dari et solvi mandavit Raimundo Amilii canonico Barchinone quos diem Rector promissit dare et solvere sub virtute prestiti iuramenti hinc ad instans festum Omnium Sanctorum ad longius dicto Raimundo Amilii vel cum ipse mandaverit et super hoc fuit per dictum Episcopum absolutus iniuncto sibi quod debeat dicere II psalteria et ieiunare omnes dies veneris a festo pasce usque ad festum sancti Michaelis septembris et quod cantet III missas pro defunctis. Iniuncto sibi nisi omnibus sub pena beneficii quod ab hac hora in postero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec teneat de cetero concubinam».

471 Visita a Terrassa el 16 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 8**: «Die mercurii sequenti anno quo supra idem dominus episcopus visitavit ecclesiam parrochiale et monasterium de Taracia et confirmavit ibi. Et tonsoravit inscriptos: Franciscus Marc, Ferrarius de Ferreres, Franciscus Riba, Petrus Eymerici, Bartholomeus Figeriis, Petrus Nepotis, Petrus Fornerii, Guillelmus dez Ferrers, Bernardus Ferreres, Bernardus Val, Jorn de Bezanta omnes de parrochia dicte ecclesie fuerunt hic tonsorati. Et post predictam vocavit venire ante presenciam Raimundi Amilii canonici Barchinone socii sui, Franciscus Cobrat, Bernardus Zabater, Berengarius Amenter, Petrus Vila, Jacobus za Pereyllada, Petrus Grau, Arnaldus za Cot et Bertrandus Aguylo, Bernardus Masculi Sagro, Guillelmus za Badia, Berengarius dez Far, Guillelmus de Monte Acuto et Romeus Cardona et Felipus Riba».

Pere Tintorer, Nadan de Vale, Oliver, Jaume Metge, Guillemona Tizadora⁴⁷². Així s'exposa en una carta enviada al bisbe que comença: *«A vs molt honrat pare en Christo e senyor en Pons per la gracia de Deu Bisbe de Barcelona denunciám e demostrám humilment nos en Bernat Torre et en Bernat Gasto e en Bernat Gesti de la parrochia de la Esgleya de Sant Andreu de Palomar per nom propprie e dels altres parroquians daquella esgleya los excés que en Bernat Cudina clergue e monge de la dita esgleya ha fets moltes vegades e fa encara a no cessa fer contra Deu e honestat e desonor greuge e periudici als dits parroquians. Primerament e so levat de la esgleya de Sant Andreu un baci e comfos demanat al dit monge dix que no ho sabia. E atemps trobal hom en poder de una fembre mulier domini Guillelmi Barcelo quondam qui dix quel monge damunt dit lo li havia mes penyora e com lo dit monge sabea so per demanda quil m lo ofereix de penyora e tornar-lo en les gleya, confitetur per sacramento. Idem Bernardus se impegnorasse dictum bacinum per duobus superpelliciis sumendis de mandato Guillelmi de Monte Elmo Rectoris quondam dicte Ecclesie. Item per dues vegades fo robada la dita Esgleya de ceris e daleuns vestimens de la missa fo sospita e es encara quel dit monge tort per tal manera meentor la porta trobava hom totavia teneada ab la clau e la dita clau em poder del dit monge. Confitetur dictus monachus se tenere clavem dicte Ecclesie cetera negat. Item quel dit monge es hom jugador de daus e daltres jochs deshonest e stava e esta encara e participa ab jugadors e ten tafuraria. En son alberc e a naltres lochs per les tavernes e com daso fo reptat specialment per lo rector e que no bagues en tavernes per tal com mal mise jura per deu e per los sans de no jugar e de beure en taverna contra lo qual sacrament el a fet e usat de puy de moltes vegades e usa encara aquestes coses si quel offici de deu no sen pot complir per trencament del qual sacrament es estat fet miracle de pardiment de luyll que ha menys per sa cor en lo sacrament sobliga sobre laltar de nostra Santa Maria en la dita esgleya que si jugava quel pards e gens per tot açó nes na estat ne per promessa que fou de puy els dits parroquians sots pena del seu offici. Confitetur monachus se promississe in manu rectoris quod numquam biberet in taberna et si contra faceret incideret in pena XX solidos et post ea bibet in tabernis frequenter et solvit dicto Rectori semel penam XX solidos. Cetera negat. Item encara que es hom discordios e baralos tractant error e discordia entre el rector els parroquians e posa e eleva moltes vegades fals testimonis contra els parroquians e ve arramidament e ab colcell tret dient vilanies e revelant confessions dels dits parroquians les quulas coses lia han passades scilicet Raimundus de Bosora de ter ansi quo duno quo fuerat sibi confessus quod Bernardus Gosti occiderat eum los dits parroquians per reverencia de Deu e per amor de vos senior e per so car es prevera. Negat monachus Item quel dit monge aministra mal e contra los bens e els drets de la dita Mongia (sagristia) e consuma de dia en dia per son mal recapte e no cura e mal nudriment e dexo nos vol castigar ne melorar per precés ne per requesta dels parroquians. Negat. Item encara quel dit monge leva la cortina que solia estar devant laltar de sent Andreu e assen fet lamols. Negat dicens se dictam cortinam posuisse in quadam finestra domus sue».*

472 Visita a Palomar el 23 de gener de 1306, a VP 1/2, fol. 54v.-56.

Acusacions a sacerdots que no fan el seu servei específic

El rector de Vila-rodona rep una acusació molt concreta, que és la de no complir els serveis mínims del seu càrrec en la visita del 10 d'octubre de 1306⁴⁷³.

L'octubre de 1307 a Llerona hi va haver una inundació causada –el rector s'excusa– per l'incompliment dels serveis parroquials⁴⁷⁴.

Molt deficients eren també els serveis que es feien a Sant Valentí de Vilafranca del Penedès, així ho afirmen els testimonis sinodals de la visita del 15 de març de 1310⁴⁷⁵.

El rector d'Olzinelles té consciència que està en pecat mortal, per això no fa el culte i s'aixeca un cop ja el sol ha nascut i no diu maitines, ni laudes, ni tampoc missa. El pecat és que freqüenta una prostituta anomenada Sobirana, esposa de Guillem dez Celers, i té un fill. Així, doncs, “omitit celebrare missam propter peccatum ipsius mulieris”. Tot plegat fa que els serveis parroquials no es puguin complir⁴⁷⁶.

A Riudebitlles els feligresos es queixen que el rector no compleix amb el servei de catequitzar els infants⁴⁷⁷.

473 Visita a Vila-rodona el 10 Octubre 1306, a **VP 1/2, fol. 60v.**: «Die lune sequenti intitulata VI idus octobris et anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit personaliter Ecclesiam Sancte Marie de Villa Rotunda et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Bisbal, Arnaldus de Odena, Petrus Rochaberti, Bernardus Zabaterii qui iurati dixerunt quod cum rector non possuit facere servitium in persona propria. Vendit redditus singulis annis et dicti emptores recipientes notulas instrumentorum nuptialium et aliorum contractum, in fine anni portabant secum notulas».

474 **VP 1/2, fol. 82.** Vegeu també **VP 3, fol. 5** (a Vilamajor); **VP 3, fol. 23v.** (a Llavaneres); **VP 3, fol. 15v.** (a Caldes); i **VP 3, fol. 36** (a Mataró).

475 Visita a Sant Valentí de Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 117v.**: «Petrus Pontii, Guillelmus Reig, Johannes Durandi, Guillelmus Montserrat parrochiani ipsius ecclesie Sancti Valentini qui iurati dixerunt quod ecclesia predicta extitit actenus gubernata per fratrem ordinis hospitalis qui habebat curam animarum et nominabatur prior Sancti Valentini per quem consueverunt parrochiani recipere omnia ecclesiastica sacramenta qui prior ibidem continuam residentiam faciebat. Nunc vero a tribus vel quatuor annis circa dictus prior non residet ibi nec servit continue sed solum deservit Ecclesie per unum presbiterum conductitium comorantem apud Villafrancham asserentes predicti testes quod hoc redundat in magnum periculum animarum habitantium ibidem et in diminutionem officii et servitii Dei quod in dicta ecclesia non fit ut fieri debet et actenus est fieri consuetum nec pulsatur ibi ad horas canonicas sicut decet. Aliqui de dictis testibus deponunt quod in dicta ecclesia non celebratur missa nisi ter in septimana. Fuit tamen olim consuetudo quod officio expleto in dicta ecclesia unus clericus mittebatur ad celebrandum ter in septimana ad ecclesiam Sancti Ilarii. Inter cetera comuniter deponunt quod fratres hospitales debent servire per fratrem qui curam habet animarum et continue residerat in dicta ecclesia sancti Valentini et per unum presbiterum in capella Sancti Ilarii audiverunt dici publice quod Petrus de Olorda miles quod pro anima sua instituit unum presbiteratum et dotavit in dicta ecclesia qua hodie cessat in diminutionem ecclesie supradicte. Semel dicta ecclesia fuit collata cuidam clerico seculari. Lampades accenduntur ibi per quadam mulierem cum tamen actenus consueverint accendi per clericum. Deponunt predicti testes de credulitate quod tam ipsi quam alii parrochiam negligunt et tardius veniunt ad ecclesiam quia non habent rectorem sicut consueverunt. Item quod dicta ecclesia est spoliata libris et ornamentis et credunt quod predicta sint asportata per fratres hospitalis ad suum locum novum de Villafrancha».

476 **VP 1/2, fol. 144**

477 **VP 1/2, fol. 126v.**

El beneficiat de Sant Vicenç dels Horts Andreu Maryalli no compleix en el servei a l'altar de Santa Llúcia ni d'altre continu⁴⁷⁸. Semblant incompliment es veu en altres altars de Vilafranca del Penedès⁴⁷⁹, Cardedeu⁴⁸⁰ i Jonqueres⁴⁸¹.

L'ancianitat com a causa de l'incompliment dels serveis

La manca de serveis parroquials i litúrgics s'atribueix en algunes ocasions a què el Sr. Rector ja és vell i, per exemple, no pot "ensenyar Jesús". Aquesta expressió es refereix al fet que en celebrar-se la missa d'esquena als fidels en el moment de l'elevació del cos i de la sang de Crist, el celebrant, vellet com era, sols podia elevar la forma consagrada i el calze un pam, i, per tant, els fidels no veien l'elevació, ni veien res. Així ho constatem en la visita a Vilardell el 3 de juliol de 1326⁴⁸² i en la d'Olzinelles del mateix dia⁴⁸³.

Altars a la catedral i els seus serveis

El deficient servei també es comprova en molts altars de la catedral, segons la visita del 30 de juliol de 1305⁴⁸⁴. Aquí en teniu la síntesi:

478 Visita a Sant Vicenç dels Horts el 15 de març de 1926, a **VP 3, fol. 59**: «Item dixerunt quod Andreas Maryalli qui est beneficiatus in altare Sancte Lucie in dicta ecclesia non continue celebrat in suo predicto altari immo dividit servitium per aliquos dies celebrando in suo altari et per aliquos dies septimane in altari sancte Marie Virginis».

479 **VP 3, fol. 62**

480 Visita a l'Alfou el 16 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 125v.**: «Die mercurii que fuit XVII kalendas augusti anno predicto cum constet nobis Pontio Dei gratia Barchinone Episcopo Magistrum Stephanum Ebdomadarium ecclesie de Carotitulo quod fallito servitio diachoni in centum solidos teneri prout ad illos solvendo extitit condemnatus. Ideo volumus et mandamus per presentem scripturam sub pena dupli quod dictos C solidos solverit et deponerit in manu nuncio convertendos in universis et cetera».

481 Visita a Jonqueres el 7 de juny de 1326, a **VP 3, fol. 97v-98**

482 Visita a Vilardell el 3 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 112v.**: «Die jovis que fuit V nonas iulii anno predicto fuit visitata Ecclesia de Vilardello et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Nonelli, Petrus Stephani, Petrus de Ecclesia qui iurati dixerunt quod servitium ecclesie non fit bene ut erat consuetum propter senectutem rectoris».

483 Visita a Olzinelles el 3 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 113v.**: «Item eadem die jovis fuit visitata Ecclesia de Olzinellis et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Agusti, Petrus Bache, Petrus Quintaneyla, Jacobus Garriga, Guillelmus Tria, Berengarius de Puygoriol qui iurati dixerunt quod propter senectutem et impotentiam rectoris dicte ecclesie non fit bene et ut est consuetum servitium in dicta ecclesia, quoniam ipse rector non potest eucaristiam elevare in missa quod possit videre per parrochianos retro ipsum manentes, nec etiam potest videri per parrochianos retro ipsum manentes, nec etiam potest aspergere aquam benedictam».

484 **VP 1/2, fol. 39v.**, i a la catedral de Barcelona contra el mestre Pere per dir missa fora d'hora, a **VP 1/1, fol. 41**: «Magister P[etrus] tenet calicem corruptum et vestimentum et missale et nuper celebravit ad despertadam horam qua omnes comederant et dormierant. G[uillelmus] de Solaneles en Sampso et G[uillelmus] de Solaneles haec sciunt; B[ernardus] de Garrigosa clericus domini sacriste tamen iurato dixit quod hoc anno paulo ante festum Sancti Iohannis Baptiste proxime preteriti dictus magister Petrus celebravit missam in altari Sancti Michaelis hora tarda post prandium et ultra meridiem tali videlicet hora qua homo vadit dormitum et iste tamen rogatus ab ea servivit sibi ad illam missam et fuit admiratus quia tali hora celebrat et dixit sibi et ipse respondit quod non faciebat. III. ex qua erat ieunus. Item au[di] dici an Bergueda quod ipse vidit eum celebrare in hora despertade».

- Altar de Santa Maria Magdalena: “pessime servitur”.
- Altar de Salta Margarida: “pessime servitur”.
- Altar de Santa Tecla: no té calze i el capellà no va a maitines.
- Altar de Sant Vicenç: no té ornaments i està mal servit.
- Altar de Sant Joan: “non servitur”.
- Altar de Santa Cecília: “non servitur”.
- Altar de Sant Miquel: “pessime servitur per IIII rectores”.
- Altar de Sant Martí: “pessime servitur per II rectores”.
- Altar de Sant Tomàs de Canterbury: “raro celebrat”.
- Capella “ante palatium Episcopi”: “male servitur”.
- Capella de Sant Bernabé: no es celebra.

Serveis als hospitals

Els rectors dels esmentats altars de la catedral són els següents: Pere Garcia, Guillem Girona, Bernat Dela i Guillem Juliana⁴⁸⁵.

De gran interès són les conclusions que es fan com a resultat de les visites als hospitals dels malalts (24 de febrer de 1307)⁴⁸⁶, Colom (25 de febrer de 1307)⁴⁸⁷, de Marcús (1 de març de 1307)⁴⁸⁸, de Santa Eulàlia del Camp (3 de març de 1307)⁴⁸⁹ i de Santa Margarida (20 de desembre de 1306)⁴⁹⁰.

⁴⁸⁵ Visita a la catedral de Barcelona el 30 de juliol de 1305, a **VP 1/2, fol. 40**: «Arnaldus Alamany, Guillelmus Sura et Guillelmus Dela beneficiati in ecclesia Sedis Barchinone iurati dixerunt idem super servicio predictorum altarium sicut canonici superius nominati. Super vita et conversatione beneficiatorum dixerunt quod Petrus Garcia beneficiatus in Sede tenet publice in domo propria quandam ex qua duas filias habet. Magister Petrus de Sancto Vincentio testificatur idem per sacramentum. Idem dixit Bernardus Paschale. Idem Bernardus Sucre testificatur per sacramentum. Idem dicit Bernardus Dela de auditu et quod dedit cuidam de filiabus suis XXX libras Barchinone in dotem ut audivit. Item dixerunt quod Guillelmus Girona beneficiatus in sede tenet publice quandam nomine na Gurbs, que, ut dicitur, habet virum. Item testificatur dictum magister Petrus de Sancto Vincentio. Idem testificatur Bernardus Paschale. Idem Bernardus Sucre, Bernardus Martini dicit idem de auditu. Item dixerunt esse famam quod Bernardus Dela beneficiatus in Capella Christi tenet quandam in carreria de na Canuda et habet filium. Idem probat dictus magister Petrus. Idem testificatur Bernardus Paschale. Idem Bernardus Sucra. Confitetur dictus Bernardus se dictam mulierem tenuisse nomine Serenam sed secum fuit a sede apostolica dispensatum a pecuniario proprie beneficii ut per literam generalem hostendit et postmodum non fuit cum ea in loco suspecto. Item dixerunt quod Guillelmus Juliani beneficiatus ibidem tenet quandam baptizatam in domo propria eiusdem Guillelmi et tenet aliam extra civitatem cum filiabus quas procreavit ex ea ut dictus magister Petrus testificatur per sacramentum. Idem testificatur Bernardus Paschale». Vegi's nota núm. 149.

⁴⁸⁶ **VP 1/2, fol. 64**

⁴⁸⁷ **VP 1/2, fol. 64v.**

⁴⁸⁸ **VP 1/2, fol. 65v.**

⁴⁸⁹ **VP 1/2, fol. 66v.**

⁴⁹⁰ **VP 1/2, fol. 62v.**

L'ajut dels religiosos

També és interessant constatar que qui feia serveis a les parròquies no eren sols els rectors i beneficiats, també hi havia un conjunt de religiosos, especialment franciscans i dominics, que acomplien tasques essencials en dites parròquies, especialment confessar i predicar. Aquests religiosos eren considerats “pobres pelegrins”; per tant, el rector els havia d'acollir gratuïtament, i ells –si tenien permís escrit del bisbe– podien fer questacions, és a dir, demanar almoïna per les seves cases i les esglésies. D'aquí el nom vulgar que reberen de “mendicants”. Vegeu les visites del Vendrell⁴⁹¹, Calders⁴⁹² i Sant Celoni⁴⁹³.

El dia a dia d'una parròquia

En estudiar la temàtica dels múltiples serveis que es feien a les parròquies, catedral i hospitals, seria bo veure i aprofundir en el dia a dia d'una parròquia, per exemple, de Barcelona: Sant Cugat del Rec (2 de març de 1307)⁴⁹⁴. Cal recordar, però, que totes les

491 VP 1/1, fol. 31: Es queixen els feligresos de Calders que al seu rector no li agraden els mendicants «Item dixerunt quod non vult benigne recipere predicatorum minores nec aliquam hospitalitatem tenere et ubi aliquos recipit hostendit eis vultum terribilem in tamen quod numquam ulterius desiderant ad eum redire».

492 VP 1/1, fol. 31: «... hostendit eis (religiosos) vultum terribilem (a El Vendrell) in tamen quod numquam ulterius desiderant ad eum redire. Item numquam vocat minores vel predicatorum in festis sollempnibus nec in tempore quadragesimale pro confessionibus audiendis. Negat Rector per sacramentum: Immo vocat aliquoties religiosos. Et promisit admodum eos bene recipere. Item dixerunt quod est ita remissus in audiendis et procurare confessionibus quod cum quadam indignatione et remissione prorogando venit quando vocatur ad infirmos. Negat Rector per sacramentum. Item dixerunt quod numqua visitat infirmos nisi rogatus et requisitus cum magna instantia. Dixit rector per sacramentum quod visitat eos quando scit eos infirmos. Capellanus ad quem tenendum se rector obligavit, suplebit omnia ista».

493 VP 1/2, fol. 17: «Item dixerunt quod aliqui “minors” et “predicators” condeclinant aliquarum ad istam ecclesiam que dant populo intelligere quod ipsi posunt absolvere dictos istos contrahentes et etiam dant licentiam contrahendi et sic excommunicatos absolvent et hoc facit specialiter frater Petrus Thomas inter alios idem facit frater Salvatus».

494 Visita a Sant Cugat del Rec, de Barcelona, el 2 de març de 1307, a **VP 1/2, fol. 66:** «Die jovis sequenti et anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Cucuphatis de Rego et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Cendre Pelicer, Arnaldus Salvatoris, Guillelmus de Fonolieto, Arnaldus de Spelunci, Johannes Sabater, Petrus Costabela et Guillelmus de Rivosicho et Petrus Tort et Guillelmus de Rivosicho qui iurati dixerunt quod Guillelmus de Ulmo rector dicte Ecclesie est, et fuit Rector ipsius Ecclesie bene sunt X anni et numquam fuit visus missam celebrare et ex quo non celebrat videtur eis quod debet tenere unum presbiterum et ubi civitas non erat interdicta, adhuc non surgebat ad matutinas nec tenet scolarem et audiverunt dici a Petro de Torrentibus magistro scolarium eiusdem Ecclesie quod XVI mensibus remanserat altare maiore sine missa propter defectum rectoris. Respondit dictus Guillelmus de Ulmo rector predicte Ecclesie propter defectum visus quem patitur numquam nisi primam ausus fuit celebrare missam et hoc dixit per sacramentum. Et ideo fuit sibi iniunctum ex parte domini Episcopi quod ipse dicat omni diem missam defunctorum et unus de beneficiatis vel aliquis alios sacerdos dicat missam debitam omni die in altari maiori. Item dixerunt quod en Torroella beneficiatus ibidem non celebrat et tenet aliud beneficiatum in Ecclesia Sancte Marie de Mari nec facit fieri servicium ut teneretur. Et tenet publice Margaritam et prolem habet ex ea qua dicitur habere virum et consequit iste beneficiatus eam tenere in domo propria medius annus est et ab eo tempore citra vadit ipsam et venit ad domum eius. Item tenuit publice quandam filiam den Amich de Novel, eamque defloravit et filium ex ea habuit. Berengarius de Servadiza et Petrus de Torrente dixerunt idem, sed non recolunt de nomine predicte mulieris. Rector predicte Ecclesie dixit se audivisse predictam. Confitetur dictus Torroella per sacramentum quod a festo Sancti Johannis Baptiste citra et ante non tenuit presidium in beneficio sancti Cucuphatis. Sed aliquot bis vel ter in septimana cantabat ibi. Item dixerunt quod dictus rector vendidit medium pannum de purpure qui advenit Ecclesie ab uxore Jacobi de Adarrone de quo habuit LXXV solidos. Item vendidit

parròquies en aquells dies estaven sota pena d'interdicte, tal com hem explicat. Malgrat tot, però, la vida a la parròquia es desenvolupava amb normalitat i s'oferien amplis serveis.

Dejuni i abstinència. Moderació en el menjar

El rector havia de vigilar que els feligresos complissin els dejunis i abstinències corresponents. Vegeu, per exemple, el dejuni que havien de fer en les vigílies de la festa patronal de Montmeló⁴⁹⁵.

El bisbe també ha de mirar si s'observa en els monestirs el dejuni i abstinència. Així, per exemple, tenim les visites a Jonqueres⁴⁹⁶ i Lavern⁴⁹⁷.

També calia vigilar les "*comestiones penitenciales*", així com les despeses derivades de la invitació de sacerdots a cantar en el llarg ofici de difunts. En aquestes despeses també hi entren les absoltes als difunts, tan típiques en aquest període de Ponç de Gualba, i tan propici en el culte de les ànimes del purgatori⁴⁹⁸.

unam tellam quam fuit uxoris cuiusdam Bonanati de Bagneriis et habuit XVIII solidos. Item Ecclesia deficit in pannis libris et ornamentis. Idem dixerunt sacerdotes infrascripti. Confitetur dictus rector se habuisse et vendidisse pannos predictos pro precii supradictis et de illis decimam solvisse et sibi in expensis comestionis providisse. Item dixerunt quod Ecclesia ista valet D solidos deductis expensis in decimis et aliis redditibus perpetuis et facto servitio ipsius Ecclesie sacerdotes infrascripti dixerunt de CCCC redditus eiusdem sibi sufficere in presenti ratione interdicti Civitatis. Negat rector per sacramentum. Berengarius de Servadiza beneficiatus ibidem et Petrus de Torrente sacerdos serviens ibidem dixerunt quod dictus rector est sacerdos et numquam celebravit et dixerunt quod duo anni sunt quod non renuit presbiterum qui celebraret missam ex eo quare dicit rector quod non sufficiunt sibi redditus Ecclesie ad vitam sed bene tenet. Confitetur rector quod duo anni sunt elapsi quod non tenuit presbiterum quare ut asserit non sufficiunt redditus et hoc dixit per sacramentum. Unde idem rector de mandato domini Episcopi iuravit ad sancta Dei Evangelia se tenere de cetero unum bonum et sufficientem rectorem qui faciat servitium in altari maiori et cantet continue missam debitam et curam teneat animarum et iniunxit sibi dominus Episcopus et ipse rector hoc servare bona fide promissit quod ipse celebravit missam defunctorum vel privatam ... poterit in emeram eorumque defecit et hoc fuit factum et ordinatum in presentia Raimundi de Torredadellon, Berengarii de Cerveriza beneficiarum in eadem ecclesia qui iura iurando promiserunt denunciare domino Episcopo si dictus rector deficeret in predictis et fuit confessus rector in presentia predictorum qui hoc concedunt quod predicti panni sunt Ecclesiae».

495 VP 1/2, fol. 80: «Item dixerunt quod non mandat dictus rector discrete festa nec ieiunia quare iam anno preterito per III dies ante fecit populo sibi comisso colere festum Sancte Eulalie emeritensis et modo die dominica proximo preterita indixit festum beati Luce colendum ad diem mercurii proximo preteritam cum in veritate sit in sequenti septimana die videlicet mercurii sequenti».

496 VP 1/2, fol. 78v.: «Guillelmus de Fexiis (rector de Junqueres) dixerunt quod dictus rector absolvit per pecuniam frangentes ieiunia. Fatetur rector de ieiunio quatuor ipsarum et illud facit propter impotentiam ieiunantium et illud quod de redemptione requirit ab eis assignat operi ecclesie».

497 Visita al monestir de Sant Sebastià de Lavern el 13 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 14: «Item dixerunt quod dicti monachi comedunt carnes omnes simul quasi quolibet die».

498 Visita a Selma, el 22 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 26: «B[ernardus] de Malerva, B[ernardus] Grovart, G[uillelmus] de Puigsadol, R[aimundus], F[errarius], A[rnaldus] Torren, P[etrus], Franciscus, P[etrus] Puy, G[uillelmus], B[ernardus] Ortela parrochiani Ecclesie de Celma iurati dixerunt quod compelluntur dare isti qui sunt solidi et proprii homines de templo. XII. denarios pro comestionibus penitentialibus et Capellanus non vult celebrare illa die officium defunctorum nec absolvere cimiterium et reputant se gravatos in duobus: primo quia debent dare commestionem et non dicitur sero solutis illi. XII. denarios Capellanus adhuc non facit officium supradictum».

ATENCIÓ ALS MORIBUNDS

Culte als difunts. Testaments: confecció i compliment

Al voltant del culte als difunts, així com de la necessitat de fer testaments i complir-los, hi havia unes normatives molt severes dins les esmentades constitucions sinodals. Tanmateix, hom afirma que no pel fet de ser pobre vénen a ser menys rigoroses aquestes constitucions.

Tot difunt té el dret, almenys, que es celebri una missa per ell. Cal també ser molt respectuós i exigent en els aniversaris dels difunts, i sobre això es diu que cal que es rectors deficients en els aniversaris dels difunts que no compleixin en la celebració de misses seran “severament castigats”⁴⁹⁹. Es diu que els beneficiats de Caldes no celebren el dia dels aniversaris dels difunts i “volunt nihilominus habere pietam assignatam (diners) pro aniversario”⁵⁰⁰.

Els testaments són peces fonamentals per a què després vagi funcionant una imponent maquinària que inicia el seu camí amb el redactat del testament⁵⁰¹, com per exemple en el cas del rector de Sarrià que visita els malalts però que no treu els papers, tinta... per començar a escriure si no és que no veu alguns diners per a la confecció dels materials del testament. Ell diu que ho reté de memòria, però els feligresos diuen que “els pobres ho tenen molt difícil”, doncs en poc temps el rector oblida tots els termes⁵⁰².

La sacra voluntat dels difunts

Cercar l'execució dels testaments és quelcom molt sagrat i exigent. Si el rector no ho fa així, pot caure en l'excomunió⁵⁰³. Normalment dins les últimes voluntats no hi mancaven les

⁴⁹⁹ Visita a Caldes de Montbui el 23 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 75**

⁵⁰⁰ **VP 1/2, fol. 50**

⁵⁰¹ **VP 3, fol. 42v.**

⁵⁰² **VP 3, fol. 42v.:** «Petrus Serria, Jacobus de Canals et Guillelmus Berug qui iurati dixerunt quod cum parrochiani infirmantur et rector visitat tales infirmos non deportat incaustum et papirum pro recipiendo testamento sed verba ipsum recipit et quinque tradit oblivioni ex quo posset sequi parrochianibus».

⁵⁰³ Visita a Sant Quintí de Mediona el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 22:** «Item dixerunt quod B[ernardus] Ugneti stetit

possibles celebracions de misses pels difunts, i amb aquestes hi havia generosos estipendis. Alguns sacerdots amb pocs escrúpols vagaven per tot el bisbat cercant “misses (sic.) de difunts”. Vegeu:

- visita a Sant Jaume de Barcelona l'1 de setembre de 1303⁵⁰⁴.
- visita a Santa Coloma de Cervelló el 27 de febrer de 1305⁵⁰⁵.
- visita a Sant Pere de Reixac el 19 de novembre de 1821⁵⁰⁶.
- visita a Cardedeu el 21 de novembre de 1321.
- carta del bisbe Ponç de Gualba a Guillem Carbonell de Barcelona, 10 de maig de 1326⁵⁰⁷.

La desgràcia de morir sense testament

Era una nota molt negativa que un feligrès morís sense testament per negligència del rector. Àdhuc es donava el cas que les propietats del difunt, en mancar el testament, podien tornar als antics propietaris. Vegeu:

- visita a Cornellà el 5 d'agost de 1303⁵⁰⁸.
- visita a l'Arbós el 28 de juliol de 1303⁵⁰⁹.

excommunicatus per medium annum, pro eo quod non vult executionem cuiusdam testamenti adimplere».

504 VP 1/1, fol. 41v.: «Et fuerunt vocati parrochiani qui secuntur: G[uillelmus] de Vallesica, B[ernardus] dez Cortey, Bonanatus de Petra, iurisperitus, B[ernardus] Zabaterii, Stephanus de Podio qui in animas suas dixerunt quod in altari Sancti Thome non celebrabatur nisi die festivitatis; ignorant tamen utrum sit dotatum an non».

505 VP 1/2, fol. 26: «Et fuerunt vocati super statum istius ecclesie et parrochie Bernardus Cinyar, Petrus de Furno, Bonanatus Pereta, Guillelmus Vilar qui iurati dixerunt quod Petrus clericus beneficiatus in altari sancte Marie in eadem ecclesia vadit vagabundus ut celebret missas in alienis parrochiis salario mediante, relicto servitio sui beneficii supradicti».

506 VP 3, fol. 1v.: «Item dixerunt quos dictus rector et Bernardus Riera fuerunt manumissores Vitalis Resclosa quondam et de bonis ipsius inter quos erant LXII solidos nescitur quod ordinarunt. Sed confitetur rector quod ipse et dictus eius commanumissor rite prout bona dicti defuncti qua expenderunt in missis celebrandis et aliis piis causis. Item dixerunt quod rector dicte ecclesie de pluribus defunctis qui cum manumissorie qui certam pecuniam legant in missis celebrandis ipsam pecuniam sibi retinent pretendendo ipsos celebrande pro illis nec alios vocat clericos pro missis huiusmodi celebrandis. Sed negat dictus rector recepisse aliquam pecuniam ab aliquibus defunctis preter dicti Vitali Resclosa et dicte uxoris Guillelmi Maymoni et tunc expellit ipsam pecuniam sicut ipsi voluerunt et ordinarunt».

507 VP 3, fol. 80v.: «Pontius et cetera. Dilectis in Christo Guillelmo Carbonelli civi eiusdem civitatis et Matheo de Trillars in eadem sede beneficiato. Salutem in Domino Jesu Christo. Cum Guillelmus de Vaillasicca quondam testator et civis Barchinone in suo ultimo testamento in quo manumissores suos eligit Simonem de Villasicco frater eius et Petrum de Plano cives Barchinone omnia bona sua dari et erogari mandaverit pauperibus Jesu Christi ipsosque pauperes sibi instituendo universales heredes et defunctis dictis manumissoribus non sit quipiam dicti testatoris voluntatem executioni debite valeat mandare quia ad nostrum spectat officium defunctorum ultimas voluntates in civitate et diocesis ubi commissis potissime ad ipsas causas relacte executioni debite facere demandari. De discretione vestra plenam in domino fiduciam obtinentes vos et vestrum quemlibet dictis defunctis manumissoribus tenere presentium subrogamus vobis qui damus illam auctoritatem et potestatem qualem haberet dicti manumissores si viverent et dicta manumissoria uti voluissent in executione testamenti predicti et in omnibus et singulis in eadem testamento appositis et contentis. In cuius rei testimonium presentem litteram fieri fecimus et sigilli nostri impressione manu. Datum et actum in Monasterio sancti Cucuphatis VI nonas Madii anno predicto».

508 Visita a Cornellà el 5 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 39**: «Item F[errarius] Salat filius B[erngarii] Salat stetit per medium annum in excomunionem quia non vult adimplere voluntatem defuncti; agravetur sententia contra eum. Cetera Recte».

509 Visita a l'Arbós el 28 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 28v.**: «Item dixerunt aliqui ipsorum quod Burdus de Albano decessit intestatus culpa rectoris».

- visita a Riells el 23 de gener de 1305⁵¹⁰.
- visita a Caldes Montbui el 20 de desembre de 1305⁵¹¹.
- visita a Jonqueres el 12 d'octubre de 1307⁵¹².
- visita a Torrelles el 12 de febrer de 1308⁵¹³.
- visita a La Bisbal el 28 de febrer de 1310⁵¹⁴.
- visita a Cabrera de Mar el 25 de maig de 1310⁵¹⁵.
- carta del bisbe Ponç de Gualba del maig de 1326⁵¹⁶.

510 Visita a Riells el 23 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 19**: «Eadem die sabbati et anno predictis dominus episcopus per Petrum de Turrutella canonicum suum et socium visitavit ecclesiam de Riells. Guillelmus de Tordera, Petrus de Manso, Berengario de Ecclesia parrochiani iurati dixerunt quod Raimunda mater dicti Guillelmi Tordera posita in infirmitate de qua ipsa decessit requisivit per nuncium suum Bernardus Riera rectorem ipsius ecclesie quod iret ad eam pro confessione audienda et portaret sibi viaticum quod facere noluit incontinent. Immo posuit se ad cenam et traxit tantam moram quod dictam mulierem decessit sine receptione eucaristie tamen confessa in predicta infirmitate».

511 Visita a Caldes de Montbui a **VP 1/2, fol. 51**: «Item dixerunt quod Berengarius de Cayeles frater et manumissor Raimundi de Cayeles quondam ebdomadarii dicte Ecclesie non vult adimplere voluntatem dicti defuncti qui legavit et mandavit quod de bonis suis facerent tria aniversaria in dicta Ecclesia cuius defuncti bona et omnia predicta sufficiunt».

512 Visita a Jonqueres el 12 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 78v**: de Guillem Feixes, rector de Joqueres, «dixerunt: Guillelma de Vilanova decessit sine testamento propter culpam et defectum dicti rectoris. Negat rector per sacramentum, immo dicit se illud habere in archa (arxiu parroquial). Item quod dictus rector fecit testamentum de na Raimunda de Ulmo sine testibus et fuerunt conmutati testes: Jacobus Scolari et Galcerandus de Ulmo queritis numquam fuerunt presentes. Negat rector».

513 Visita a Torrelles el 12 de febrer de 1308, a **VP 1/2, fol. 92**: el Sr. Bisbe, senyor temporal, es va quedar la 1/3 part de les propietats de Pere Rourich perquè el sacerdot de Torrelles no el va confessar ni li va fer el testament.

514 Visita a La Bisbal el 28 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 111**: «Raimundus de Bocegayas rector istius ecclesie nec testamentum nec nuptias vult facere parrochianis nisi prius satisfiat sibi de salario. Item dixerunt quod dictus rector tenet publice secum in domo quendam nomine Guillemonem de qua prolem scilicet filiam habet qua nunc lactat et a paucis diebus circa fecit eam transferri apud locum de Bagnariis ad matrem suam et aliquando venit et reddit. Fatetur dictus rector hec vera esse per sacramentum. Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinato pro L solidos Barchinone quos solvit incontinenti».

515 Visita a Cabrera el 25 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 137**: «Item dixerunt quod dictus rector requisitus per testatores quando in mortis articulo constituti volunt condere testamentum dictus rector non vult eis facere testamentum iuxta voluntatem suam et ipsius rectoris quin de bonis suis retineant pro anima sua». Va exigir que es fes el seu desig.

516 VP 3, fol. 83v-84: «Noverint universi quod nos Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus. Attendentes nos Berengarium Avramonis de Villa Apiarie existere obligatum Raimundo Boveti quondam beneficiato in ecclesia Sancte Marie de Apiaria ab intestato defuncto inter peccuniam et vestes in octingentis solidos monete Barchinone de terno quos nos tanquam executor bonorum taliter decendum in civitate et diocesis nobis comissis a vobis peteremus sicut ab aliis creditoribus quos ipsi defuncto invenimus obligatos vosque proponere quod dictus defunctus erat vobis in diversis quantitibus peccunie pro multis laboribus, missionibus et expensis possis et factis pro ipso et eius nomine obligatus de quibus ad nostram curiam informastis et propterea inter nos et vos esset conventum firma et sollempne stipulatione quod vos nobis CCC solidos de dictis DCCC solidos solvere et restituere deberetis nosque vobis remittere reliquos D solidos pro dictis laboribus missionibus et expensis quos et quis vos pati et facere oportuit diversis temporibus pro eodem. Ideo de dictis CCC solidos per vos seu vestro nomine fuit plene et integre satisfactum facimus vobis et vestris de ipsis CCC solidos bonum finem et pactum perpetuum de ulterius non petente omnemque actionem petitionem vel demandam quam contra vos vel bona vestra tam pro dictis CCC solidis quam pro aliis D solidis quos vobis ex causa predicta remisimus ut securius continetur habere seu movere modo aliquo poteramus vobis et vestris diffinimus et remittimus et ab eisdem vos absolvimus per presentes promittentes vobis quod de dictis CCC solidis nec de aliis D solidis de quibus ex causa predicta vobis remissionem fecimus numquam contra vos vel bona vestra per nos vel alium directe vel indirecte movebimus petitionem aliquam vel demandam. Immo opponemus nos deffensionem vestre si de hiis vobis et vestris per aliquos petitionem movere vel contra aliqua movetur vosque indempnem provabimus de predictis sub bonorum nostrorum omnium ypothecam. In cuius rei testimonio per cartam apprehensione sigilli nostri fecimus roborari. Datum et actum in Monasterio Sancti Cucuphatis vallensis anno quo supra».

Els marmessors

Es diu i es reitera que els marmessors caldrà que segueixin curosament les últimes voluntats dels difunts. Sobre aquest tema, podeu veure les visites:

- visita a Molins de Rei el 3 de juny de 1303⁵¹⁷.
- visita a Sant Jaume dels Domenys el 27 de juliol de 1303⁵¹⁸.
- visita a Sant Jaume de Barcelona l'1 de setembre de 1303⁵¹⁹.
- visita a Sasserra el 17 de gener de 1305⁵²⁰.
- visita a Sant Celoni el 19 de gener de 1305⁵²¹.
- visita a Caldes de Montbui el 20 de desembre de 1305⁵²².
- visita a Lliçà d'Avall el 17 de gener de 1306⁵²³.
- visita a l'Arbós el 27 de gener de 1310⁵²⁴.
- visita a Sant Pere de Reixac el 19 de novembre de 1321⁵²⁵.
- procés al palau episcopal de Sant Adrià del Besòs el 13 de març de 1326⁵²⁶.
- visita a Pertegàs (Sant Celoni) el 7 de juliol de 1326⁵²⁷.

517 Visita a Molins de Rei el 3 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 8v.**: «Item dixerunt quod sunt multi qui retinent bona defunctorum relicta ad pias causas vel qui aliis sunt restituenda».

518 Visita a Sant Jaume dels Domenys el 27 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 28**: «...jurati dixerunt quod na Ginera que moratur Alotger dicitur esse divinatix. Item dixerunt quod sunt plures manumissores qui nolunt solvere iniurias defunctorum».

519 Visita a Sant Jaume de Barcelona l'1 de setembre de 1303, a **VP 1/1, fol. 42**: «Item dixerunt quod quedam quantitas pecunie est assignata et quedam legata facta altari Sancte Margarite per magistrum Messeguer que nondum est soluta et de hoc est manumissor en Canet».

520 Visita a Sasserra el 17 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 15v.**: «Item dixerunt quod presbiteratus constitutus per en Serra non servitur, quare Pineda, en Merola, en Muntredon manumissores de Serra retinent sibi bona».

521 Visita a Sant Celoni el 19 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 17**: «Item dixerunt quod Raimundus de Vilaura rector dicte ecclesie tenet Bonam Romie et est executor ipsius defuncti et non curat eius satisfacere voluntatem iuxta testem ipsius».

522 Visita a Caldes de Montbui el 20 de desembre de 1305, a **VP 1/2, foli 51**: «Item dixerunt quod plures alii sunt in villa et parrochia de Calidis qui non complent voluntatem defunctorum quorum manumissores existunt».

523 Visita a Lliçà d'Avall el 17 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 54v.**: «Item dixerunt quod Petrus Clapers tardissime venit ad confessionem. Item Jacobus de Colle et Arnaldus de Aragayl defunctorum manumissores nolunt satisfacere de iniuriis eorumdem».

524 Visita a l'Arbós el 27 de gener de 1310, a **VP 1/2, fol. 103v.**: «Item quod sunt plures qui non asecuntur voluntates testamentorum».

525 Visita a Sant Pere de Reixac el 19 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 1**: «Item dixerunt quod rector dicte ecclesie et Barnardus de Riaria sunt manumissores Guillelmi Maimonis et non curant exegendi ipsi deffuncti ultimam voluntatem sed dixit dictus rector quod non fuit usus dicte manumissores nec potuit exequi voluntatem quia non volunt sibi tradere de bonis deffuncti predicti quod possit exequi et compleri voluntas testatoris quod censuram ecclesiasticam predictae monitione legitima».

526 Visita a Sant Adrià del Besòs el 13 de maig de 1326, a **VP 3, fol. 87**: «Die martis que fuit III Idus Madii anno predicto. Coram reverendo in Christo patre domino Barchinone Episcopo in palatio sancti Adriani constituti Venerabilis Eimericus Bos et Ferrarius Villa canonici Barchinone ac Guillelmus Thome beneficiatus in ecclesia Sancti Andree de Palomario manumissores ipsius firmarunt in posse curie dicti domini Episcopi de stando iura et super omnia petitione et demanda quam reverendus pater dominus Tarrachone Archiepiscopus habeat contra ipsos et manumissoriam predictam pro X solidos et augmento et ad hoc obligavit omnia bona sua et dicte manumissorie. Qua firma recepta dictus dominus Episcopus ad humilem supplicationem dictorum manumissorum absolvit emisam quam iis fecerat de bona predictae manumissorie presentibus venerabilibus precentor Barchinone et Gaufredo et Biure canonico Tarrachone».

527 Visita a Pertegàs (Sant Celoni) el 7 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 115v.**: «Item dixit Berengarius de Vilatort predictus quod Berengarius de Ribalta retinuit de bonis Jacobi Febridor cuius ipse Berengarius Vilatort erat manumissor certam quantitatem pecunie et multa fecit ipsum consumari de bonis manumissorie».

ELS BÉNS DE L'ESGLÉSIA

El cos de Crist. El *tositium*

Les parròquies calia que fossin llocs molt segurs per tal de custodiar el Sagrat Sacrament de l'Eucaristia. Ens trobem en ple segle XIV, quan Barcelona és pionera en la processó de Corpus juntament amb Orvieto (Itàlia). Totes les parròquies havien de tenir una arqueta per conservar algunes formes consagrades per si calia donar el viàtic a algun moribund. Aquest era l'objectiu i no pas l'adoració del Santíssim, que fins el segle XV (finals) no apareix en les nostres esglésies de la ciutat i les rurals. L'arqueta esmentada de vegades adopta la forma d'un elegant i volàtic colom (peça d'orfebreria). També s'indica que les formes consagrades no es poden guardar més de dos mesos després de la seva consagració.

El viàtic no es podia portar sobre una cabalgadura, sinó que calia portar-lo a peu i al costat d'un escolar; d'això precisament es queixa el bisbe contra el rector de Jonqueres⁵²⁸.

Una altra queixa habitual del bisbe, que el sagrari té suficients hòsties consagrades, des de fa molt temps. Vegeu, per exemple, la visita del 28 de gener de 1305 a Corró d'Amunt⁵²⁹.

El bisbe tampoc suporta que hi hagi algun rector que no tingui una hòstia consagrada per als possibles moribunds, com en el cas de la parròquia de La Bleda⁵³⁰. El feligresos es queixen que La Bleda no té aigua beneïda i que estan sense cap protecció. La Bleda era una ermita.

En la visita a Calders del 19 de juliol de 1303, el bisbe recomana que es compri una bona capsa d'ivori o d'un altre "bon material" per conservar el Cos de Crist⁵³¹. Un manament molt semblant trobem en la visita a Cornellà el 5 d'agost de 1303⁵³²; en aquesta visita

528 Visita Jonqueres el 12 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 78v.**: «Item dixerunt quod dictus rector portavit corpus Christi a petito de hortilibus sine scolari equitando in asina. Negat rector se ivisse sine scolare. Immo duxit II scolares, scilicet Berengarium Duruz et dictum Jacobum nepotem suum. Confitetur tamen se transivisse aquam cum asino propter malum quod pacibatur in pedibus et quare erat in ieme sed non equitabat nisi in aqua transendo».

529 **VP 1/2, fol. 22**

530 Visita a la Bleda el 16 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 18**

531 **VP 1/1, fol. 31**

532 **VP 1/1, fol. 39**: «Item dixerunt quod G[uillelmus] presbiter qui modo est rector Ecclesie Castri Veteris extremi consue-

s'afirma que Agnès Torra, concubina del rector, es va endur a casa seva l'hostier, o sigui el "tostitium", atuell o instrument que es posava al foc amb el qual es feien les hòsties que després eren consagrades. Encara avui se'n pot veure alguna en alguna parròquia.

El bisbe insisteix en moltes esglésies que calia que tinguessin l'arqueta eucarística per conservar el pa consagrat, per si calia combregar a un moribund. Vegeu:

- visita a Olèrdola el 14 de març de 1305⁵³³.
- visita a Cardedeu el 9 de setembre de 1313⁵³⁴.
- visita a Vallromanes el 21 de gener de 1314⁵³⁵.

En el cas de Sant Vicenç dels Horts, que era una parròquia molt pobra, es diu que almenys, si no es compra una peça d'orfebreria, es compri un teixit netíssim i que dins es posi el Cos de Crist⁵³⁶.

Edificis eclesiàstics en mal estat

Una de les grans preocupacions del Sr. Bisbe és comprovar quines són les esglésies, rectories i ermites que es troben en molt mal estat. El bisbe mana que es reparin i normalment posa un termini de cinc anys. Així hom observa el mal estat en què es troba l'església de Campins⁵³⁷ i l'església de La Bleda⁵³⁸, a la qual li està caient la teulada.

El bisbe també mira com estan les capelles o baptisteris, així, per exemple, es queixa que no s'ha reparat el baptisteri de Tiana⁵³⁹.

Òbviament també hi havia altres edificis que no són pròpiament església, donats per causes pies o testaments, els quals necessitaven restauracions urgents. Així ho veiem a

vit manere in dicta Ecclesia de Corniliano, tenebat ibi publice Agnes Torram et habuit prolem ex ea, et quando recessit a dicta Ecclesia portavit secum unum tortitium assignatum Corpori Christi». Instrument o atuell per fer formes que després eren consagrades.

533 VP 1/2, fol. 31v. i VP 1/2, fol. 22.

534 VP 2, fol. 12v. i VP 1/1, fol. 31.

535 VP 2, fol. 28v.: «Berengarius Lado rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit quod ecclesia multum indiget libro vocato consueta et etiam una capsula ubi teneatur et reponatur eucaristia».

536 Visita a Sant Vicenç dels Horts el 12 de desembre de 1304, a VP 1/2, fol. 6v.: «Cetera recte Dominus enim Episcopus mandavit eidem Rectori quod Corpus Christi admodum teneat et conservet in panno lineo mundissimo et quod procuret munda Linteamina et palle altaris in altare et inmunda reparentur et mundificentur».

537 Visita a Campins l'11 de febrer de 1314, a VP 2, fol. 35v.

538 Visita a La Bleda el 22 de març de 1326, a VP 3, fol. 66: «Item dixerunt quod ecclesia indiget reparationem et principaliter cohoptorio».

539 Visita a Tiana, el 22 d'abril de 1314, a VP 2, fol. 47v.: «Item legata ad pias causas male solvuntur et fontes indigent reparatione».

Corró d'Avall⁵⁴⁰, Badalona⁵⁴¹, Santa Eulàlia de Provençana⁵⁴², Mollet⁵⁴³, Cubelles⁵⁴⁴ i Vilafranca del Penedès⁵⁴⁵.

Les ermites. L'*scrinium*

El bisbe examina especialment les ermites que es troben en indrets apartats. Així, en la visita del 25 de setembre de 1307 a Sant Feliu de Codines, puja a Sant Miquel del Fai i l'ermita de "Monte Macello", observant que calia una reparació urgent⁵⁴⁶.

En les sagristies es guardaven normalment els *scrinia* (arxius) o arqueta de les tres claus, on es guardava la documentació més important de les esglésies i freqüentment deixes amb diners d'últimes voluntats. El bisbe molt sovint les fa obrir davant seu, i altres vegades –com és el cas de Palau-solità– ens diu que hi ha una masia (Can Perera en aquest cas) que és propietat de l'església i que té annexa una quantitat de diners conservada a l'*scrinium*. El bisbe diu que s'esmercin aquests diners per a la reparació "intecto quod rector de Palau Solitar non bene compellit istum ad solvendum"⁵⁴⁷.

Les possessions de l'església. Ornaments

A Cunit es van establir unes cases "ad utilitatem ecclesie"⁵⁴⁸.

A Cubelles es féu una mala operació comprant unes cases les quals no es resarcien⁵⁴⁹.

A Castellet es van establir unes possessions que són "ad utilitatem Ecclesie"⁵⁵⁰.

540 Visita a Corró d'Avall el 28 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 22**: «...iurati dixerunt domus ecclesie esse dirutas, etenim rector non habitat in loco».

541 Visita a Badalona el 12 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 53**: «...iurati dixerunt quod hospitium rectoris est dirutum et indiget reparationem...».

542 Visita a Santa Eulàlia de Provençana el 3 de juny de 1305, a **VP 1/2, fol. 39**: «Item dixerunt quod hospiciu rectoris indiget reparatione».

543 Visita a Mollet el 13 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 135**: es parla de reparacions de cases.

544 Visita a Cubelles el 3 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 72v**: «Et peracta visitatione cum invenisset dominus Episcopus domus rectoris magna reparatione indigere comitit Romeo Texidor et Guillelmo de Turri et singulis vice et auctoritate nostra recipiant a emptoribus redditum dicte ecclesie de pretio ipsorum CC solidos quos fideliter convertant in reparatione dicti hospitti donec decenter fuerit repertum».

545 **VP 3, fol. 65**: «Item dixerunt quod hospitium rectoris minatur ruinam nec in eo sunt aliqua vasa vinaria».

546 **VP 1/2, fol. 74**

547 **VP 1/2, fol. 49v**.

548 Visita a Cunit l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 35**: «Eadem die jovis predicta vocavit dominus Episcopus parrochianos Ecclesie de Cunit aliquos sibi miti (sic) ad Ecclesiam de Guialtrude et venerunt ad eum: B[erengarius] May et frater, A[rnaldus] Aguiló, P[etrus] de Ulmo, parrochiani dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod Iacobus de Ulmo quondam stabilivit domos Ecclesie ad utilitatem Ecclesie et de voluntate parrochianorum et iste rector qui nunc est confirmavit».

549 Visita a Cubelles l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 34**: «Item dixerunt quod Emptores reddituum non resarciunt domus Ecclesie».

550 Visita a Castellet el 31 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 32v**: «Et post predicta fuerunt vocati P[etrus] Cerda, P[etrus] Ro-

A Calafell es féu un intercanvi⁵⁵¹.

A l'Arbós s'estableix una peça de terra a Soler Royg⁵⁵².

A Morrocurt s'estableix una quartera amb una estrada⁵⁵³.

A La Bleda el seu rector diu que ha establert molts honors⁵⁵⁴.

A Martorell un tal Berenguer de Rosanes va vendre un tros de terra en detriment de l'església⁵⁵⁵.

El rector de Piera va vendre unes cases de la parròquia a una filla seva⁵⁵⁶.

Guillem Cirer, ultra ésser un blasfem, va vendre uns béns de l'església i una creu per XV sous⁵⁵⁷.

El rector Bernat Guad administra malament els teixits dels hornaments de l'església⁵⁵⁸.

El rector de Vilamilans es ven possessions de l'església per obtenir diners per comprar un vestit a la seva filla espúrea⁵⁵⁹.

cheta, A[rnaldus] Peralba, B[erengarius] Borrelli parrochiani dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod B[ernardus] Zescortz Rector aliqua stabilimenta fecit de possessionibus Ecclesie ad utilitatem Ecclesie ut ipsi asserunt».

551 Visita a Calafell el 29 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 30**: «Et post ea vocavit G[uillelmum] Geraldí, Romeum Virgili P[etrum] Palau et P[etrum] Arnaldi et B[ernardum] Ferrer parrochianos dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod B[ernardus] Rosanes Rector, quondam, Ecclesie supradicte dimisso hospicio Ecclesie et ipso diruto et consumpto construxit aliud hospicium proprium cum nomine alieno emit solum terre ubi illud construxit quod tempore mortis sue legavit illud B[erengario] Rosane fratri».

552 Visita a l'Arbós el 28 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 28v**: «...iurati dixerunt quod [rector] stabilivit quandam peciam terre apud Soler Royg».

553 Visita a Morro Curt el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 23**: «Item dixerunt quod stabilivit quandam quartariatam terre quam tenetur pro eodem altari confitetur similiter idem rector se haubisse. V. solidos pro intrata».

554 Visita a la Bleda el 16 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 18v**: «Ferrarius Laurador Rector Ecclesie predictae per sacra[mentum] dixit se stabilivisse multas de dictis honoribus et recepissee peciam per intratam et dedit partem priori de Casserris. Interrogato si dominus Episcopus firmavi in stabilimentis huiusmodi; dixit quod non quia prior de Casserris dicit quod ipse solus prior debet firmare et firmavit ipse».

555 Visita a Martorell el 12 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 13**: «...dixerunt quod B[erengarius] de Rosanis auferet ecclesie unum trocium orti».

556 Visita a Piera el 9 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 6v**: «...Arlovinus presbiter habet prolem et emit quasdam domos cuidam filie sue».

557 Visita a Molins de Rei el 3 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 8v**: «Item dixerunt quod idem G[uillelmus] Cirer iuravit multoties predictam malam vitam relinquere et minime servat. Immo laxat linguam suam frequenter contra Deum. Item dixerunt quod Iacobus Boneti habuerit et extorsit G[uillelmo] Noguierii. XV. solidis ratione trocis quod ab ipso emit».

558 Visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 38**: «Item dixerunt quod sacrista qui pro parrochianis [...] annuatim consuevit recipere capitas (teixits) et convertere eas in ornamentis ecclesie. VII. anni sunt elapsi quod non recepit eas sed rector retinet sibi et non viderunt quod aliqua illarum conversa sit in ecclesie ornamentum. Respondet rector per sacramentum se convertisse in ornamentis ecclesie».

559 Visita a Vilamilans el 17 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 9**: «et non invenit ibi Petrum Pedra rectorem dicte ecclesie. Et vocatus Petrus de Podio, Ramón Mir, Petrus Canaira, Berengarius Ferrandi, Bernardus de Vallibas et Berengario Ferran parrochiani dicte ecclesie qui iurati dixerunt quod dictus rector iverat Barchinonam ad emendum vestes cuidam filie sue spurie quam tradebat nuptui. Item dixerunt quod dictus rector non residet continue in ecclesia sed absentat se quasi per maiorem partem anni et non dimitit ibi aliquem loco sui et remanent sine omni presbitero et modo ivit Barchinonam iam die lune pro faciendis vestibus nupcialibus filie sue ut jam predictur antea. Idem rector confitetur hoc per sacramentum. Item dixerunt quod in absentia eius opertuit in periculo mortis ire ab aliis clericis pluries et quod rarissime celebrat divina ita quod vix, exceptis diebus dominicis, celebrat; confitetur rector quod cessat per quartam partem anni. Item dixerunt quod dictus rector tenet publice in concubina in ista parrochia Elicsendem de Riudescols ex qua filiam et duos filios habuit et postmodum episcopus compulit eum expelle eam de parrochia et ipse duxit eam ad Sanctum Cucuphatem; et ibi emit sibi domos et stetit cum ea et stat per maiori parte anni et quando redit ad ecclesiam redit de nocte ita quod quare de die

El rector d'Alella administra malament els teixits: les estovalles de l'altar⁵⁶⁰.

El rector de l'Arbós és mal administrador dels béns de l'església⁵⁶¹.

A Cardedeu els eclesiàstics administren malament. També es queixen que els actes es fan tard⁵⁶².

Dos clergues de Mataró han robat uns béns de l'església⁵⁶³.

El rector de La Garriga administra malament els roquets⁵⁶⁴.

numquam est ibi. Dixit rector quod domum in qua habitat dicta Elisende emit ipse et solvit de propria pecunia et dedit eas filie sue. Item dixit quod pluries fuit in dicto hospicio cum dicta Elisenda. Item dixit se celebrasse cum proprio filio sed bene sunt VIII anni quod cessavit. Item confitetur quod dedit sive promisit filie sue in dotem CL solidos in pecunia numerata et quodam peciam terre et domos in quibus habitat dictam Elisendam et quandam sortem terre et vir fecit sibi sponsalium ad rationem mille solidos. Instrumentum unum habuit relate ad predicta bona. Dixit quod de saffrano et alia quas ipse scit procreare et adquisivit predicta. Unde dominus episcopus mandavit sibi quod sequenti die mercurii Barchinone compareat personaliter coram eo satisfactorius et remisurus sibi super predictis aliis. Ita ut ex tunc ingressum ecclesie sibi noverit interdictum. Et fuit sibi diem assignata per litteram domini episcopi: ad diem martis quod erit nonas ianuarii (5-1). Item dixerunt quod dictus rector iuravit in manibus fratris bene cuiusdam episcopi Barchinone quod numquam esset cum ea in loco suspecto et si inveniretur quod esset privatus ipso iure beneficio dictus rector dixit se iurasse quod non esset in loco suspecto cum ea, cetera negat. Item dixerunt quod celebrat missam cum proprio filio. Item dixerunt quod dedit filie sue in dotem Valentiam M solidos et amplius. Et interrogati dixerunt quod quando venit ad ecclesiam istam nihil habebat. Item dixerunt quod est homo rixosus et vituperat ad missam omnes parrochianos et habet quasi semper in qualibet die festivo que celebrat. Ita quod plures ex parrochianis et mulieribus abstinere venire ad ecclesiam timentes et abhorrentes rixas et iurgia sua. Item dixerunt quod na Buiges raro venit ad ecclesiam. Item sunt cranelle pessime et hospicium dirutum. Item dixerunt per sacramentum quod mater domini Petri de Plano Elicendis nomine stetit mortua in domo proprio quia non potuerunt habere dictum rectorem ad faciendam ipsius sepulturam et habuerunt vocare rectorem de Campanyano qui fecit sepulturam. Dixit rector se nihil scire, sed quod fuit sibi dictum. Et recessit illicenciatus. Et post predictam, dominus episcopus taxavit huic ecclesie et rectori XI solidos ratione visitationis in subsidium pro creationis supradicte ecclesie de Castro veteri et solvit eo R^o de Liçano loco domini episcopi».

560 Visita a Alella el 8 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 12v.**: «Item panni de altaribus sunt inmundi et pauci».

561 Visita a l'Arbós el 25 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 24v.**: «Item Jacobus de Soldevila sacerdos dimisit in suo mille solidos ut credunt ad opus capelle edificande cum uno altari in ecclesia de Arbucio. Item Ferrarius Olomar laicus dimisse dicte capelle edificande M solidos de quadam pecia terre alodi. Item Mina uxor Poncii Mercerii quondam dimisit quandam quantitatem dicte capelle prout in eius testamento continetur. Item Jacobus Olomar rector de Pulcro vicino promisit se daturum mille solidos ad opus dicte capelle qui omnes predicti ex parte sua et omnium parrochianorum cum iustitia. Requisierunt dominum episcopum quod ipse compellat omnes predictos vel eorum manumissores ad solvendum dicta legata seu promissa et quod dicta capellanía veniat ad effectum et quod de hoc fiat comisiio specialis decano Villefranche. Dictus rector de Pulcro vicino interrogato per sacramentum dixit se verbo promisisse mille solidos dicte capelle et si Deus prestiterit sibi vitam ducet illud quod poterit ad effectum. Item dixerunt quod est quadam capella in predicta parrochia extra villam qua fuit donata per Genesium de Castro veteri et tenet de ipsa capella Jacobus de Castro veteri mille solidos quos pater eius debuisse solvisse tempore vite sue. Item Bernardus de Barberano miles debet eidem capelle quandam peccie quantitatem. Unde requisierunt quod fiat comissio decano predicto qui sollicite inquirat de predictis et sub pena excommunicationis multoties compellat omnes predictos ad solvendum».

562 Visita a Cardedeu el 26 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 20**: «Qua die martis predicta anno et loco predictis dominus episcopus contulit ebdomadariam sic de Calidis vacantem per mortem Raimundi de Canell olim rectoris eiusdem. Arnaldo de Argilagerus clerico presentibus venerabilis Berengarius de Argilagerii, Argelando Urgellensis, Berengario de Guardia et Raimundus Amicii canonicus Barchinone, Bernardus de Castro terciolo miles. Et interrogatus dixit quod servicium ecclesie fit satis bene excepto prepositus qui tarde et tepide venit ad ecclesiam. Item idem prepositus non deterioravit bona prepositura nec aliquum bonum fecit nec preteravit cum potuisset quia multa bona pervenerunt ad manus eius et dominus episcopus iniunxit Raimundi de Canallí prepósito quod melioret statum suum in predictis».

563 Visita a Mataró el 14 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 14**: «qui iurati dixerunt quod cum ecclesia sit duorum presbiterorum, modo deficit unus verum est dicit rector quod modo deficit unus qui vocatur Romeus Zarapinya qui auffugit et asportavit secum bona ecclesie et quondam mulierem secum et est Barchinone. Dominus episcopus inniunxit rector quod teneat clericum qui deficit in ecclesia».

564 Visita a La Garriga el 20 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 85**

El rector de Sant Esteve de Palautordera és avisat que els teixits caldria que es convertissin en ornaments⁵⁶⁵. El mateix cal dir de Vilassar⁵⁶⁶.

El rector de Sant Marçal ha destruït un camp d'oliveres en detriment de la mateixa església⁵⁶⁷.

El rector de Cerdanyola ha destruït bancs d'església i una cadira que caldrà reparar-la⁵⁶⁸.

El rector de Sasserra no té roquets per al culte.⁵⁶⁹

El rector de La Granada es ven peces de teixits sense convertir-lo en ornaments⁵⁷⁰.

A Martorell es parla d'una mala administració de les "capides" (ornaments) de la capella de Sant Joan⁵⁷¹.

L'església de Castellvell no té corporals⁵⁷².

A Castellvell no tenen roquets⁵⁷³ ni "*cohoptorium*"⁵⁷⁴. Aquesta era una parròquia molt pobra, ja què els ornaments dels diumenges no es distingien dels de diari⁵⁷⁵.

La Bleda no té ornaments sacres⁵⁷⁶, i el mateix podem dir de Sant Sadurní⁵⁷⁷.

De Molins de Rei es diu que es fa la vista grossa amb un prostituta que s'emporta els ornaments.⁵⁷⁸

El rector de Gallifa "s'ho ven tot" en contra de la voluntat dels feligresos⁵⁷⁹. Si el mateix rector té algun ornament, encara se'l ven o el deixa "*mundum*"⁵⁸⁰.

565 Visita a Sant Esteve de Palautordera el 2 de juny de 1310, a **VP 1/2, fol. 141v.**: hi ha un problema amb les capes (teixits), es diu que s'administren malament «Item dixerunt quod ebdomadarius maior recipit capidas annuatim circa XL et non vident quod convertantur...».

566 Visita a Vilassar el 24 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 136**: es parla d'una mala administració de les capes i teixits d'ornaments.

567 Visita a Sant Marçal el 19 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 124v.**: «...dictus Pontius Vedel vel sua familia destruxit quidam oliverias».

568 Visita a Cerdanyola el 22 d'agost de 1313, a **VP 2, fol. 11**: «Super servitio ecclesie dixerunt quod ecclesia patitur magnum defectum in quodam libro vocato "ordinario" et quadam sella dicte ecclesie indiget reparatione».

569 Visita a Sasserra el 5 d'octubre de 1314, a **VP 2, fol. 64v.**

570 Visita a La Granada el 13 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 57**.

571 Visita a Martorell el 12 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 41**: «Item quod quedam ornamenta altaris maioris Sancte Marie fuerunt extracta de ecclesia maiori et portata ad hospitale ubi est capella Sancti Johannis que sita est in villa de Martorello. Item quod ecclesia indiget refectionis seu reparationis causa».

572 Visita a Castellvell el 8 de desembre de 1314, a **VP 2, fol. 71**: s'esmenta dèficit de corporals.

573 Visita a Castellvell el 8 de desembre de 1314, a **VP 2, fol. 71v.**: s'esmenta dèficit de quatre roquets.

574 Visita a Castellvell el 8 de desembre de 1314, a **VP 2, fol. 71**: dèficit d'un *cohoptorium sacris fontis*.

575 Visita a Castellvell el 8 de desembre de 1314, a **VP 2, fol. 71v.**: dèficit d'indumentària sacerdotalia per als festius.

576 Visita a La Bleda el 9 d'agost de 1313, a **VP 2, fol. 10**: «Defectum in apparamentis sacerdotalibus».

577 Visita a Sant Sadurní el 17 de novembre de 1313, a **VP 2, fol. 16v.**: «patit defectum de paramentis».

578 Visita a Molins de Rei el 3 de gener de 1313, a **VP 2, fol. 25v.**: «Item dixerunt quod Guillelmus Rovira recipit publice in hospicio suo meretrices et viles mulieres et volentes cum eisdem peccare. Item dixerunt quod Guillelmus Ferrer et en Pi mutant in ludo decem pro duodecim».

579 Visita a Gallifa el 6 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 53**: «Rector vendit et alienavit contra voluntatem parochianorum».

580 Visita a Gallifa el 6 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 53**: «Dixerunt etiam quod dictus rector contra voluntatem parochianorum vendidit et alienavit quosdam vineas dicte ecclesie et etiam per suam culpam domus dicte ecclesie sunt quasi destructe et dirute nec servit ecclesiam nec tenet eam bene mundam ut deberet».

La misèria del rector de Vilanova del Vallès és molt profunda; la parròquia no té “dotàlia” i el rector busca misses per celebrar. Una missa la fa pagar a 12 diners⁵⁸¹.

Els feligresos de La Granada es queixen que cada any posen XX o XXV peces de teixits i no veuen que aquests es converteixin en ornaments⁵⁸².

El rector de Samalús va perdre una mina d'aigua⁵⁸³.

Es constata una mala administració a la parròquia de Pertegàs⁵⁸⁴. El mateix cal dir de Vallvidrera⁵⁸⁵ i de Martorell⁵⁸⁶.

El rector de Cubelles es va vendre una canadelles que tenien un preu aproximat de 100 sous⁵⁸⁷.

El rector de Pertegàs, Mn. Berenguer de Ribalta, fa desaparèixer albes, casulles, amits, maniples i altres ornaments⁵⁸⁸.

Per últim, fou un gran escàndol el cas del rector de la Bleda, que es va vendre moltes

581 Visita a Vilanova del Vallès el 14 de gener de 1314, a **VP 2, fol. 28**: «Item dixerunt predicti parrochiani quod quaedam capella constructa est in parrochia predicta nec est dotata sed parrochianis tamen volunt quod in dicta capella celebretur missa, faciunt interesse talliam alicuius quantitatis de qua possit sustentari unus sacerdos qui celebret aliquotiens in dicta capella. Et rector vult habere per quemlibet missam que celebretur ibidem XII denarios. Item quod dictus rector inhihet ne aliquis alius presbiter celebret in dicta capella nisi ipse seu eius locum tenens».

582 Visita a La Granada l'1 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 79v.**: «Item quod dictus rector retinet sibi capidas (teixits) quas deberant poni in ornamentis ecclesie et uno anno cum alio ascendunt ad XX vel XXV. Dixit rector quod omnes ponit in superpelliciis et quod non ascendunt ad X annuatim. Item dictus rector non bene accendit lampades et recipit salarium».

583 Visita a Samalús el 4 de setembre de 1315, a **VP 2, fol. 88v.**: el rector va perdre una font (mina d'aigües).

584 Visita a Pertegàs, Sant Celoni, el 24 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 9v.**: «Die martis sequenti quam fuit VIII kalendas decembris venerabiles Petrus de Cintill protector Valenti et Geraldus de Gualba canonicus Barchinone auctoritate domini Episcopi visitaverunt ecclesiam de Pertegatio. Et fuerunt vocati de parrochianis Geraldus de Vilator, Berengarius de Volator, Berengarius de Ribalta, Guillelmus de Viridaria, Petrus de Pinellis, Guillelmus Coniyl, Ferrarius Rubini, Bartholomeus Rossell et Bernardus Davidis, Petrus de Ostalrich, Bernardus de Viridaria, Jacobus Albroi, Bernardus Boneti et Guillelmus de Pertegacio et Poncius de Vilator qui iurati dixerunt quod Raimundus de Vilalta rector dicte ecclesie vendidit quoddam trocium terre alodium ecclesie precio XX florenos vel circa de quibus eius redditus et tenet peccuniam dictus rector».

585 Visita a Vallvidrera el 13 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 11v.**: «Bernardus Oromir rector dicte ecclesie iurato interrogato dixit quod ipse consueverat in ecclesia continue se residere sed propter inimicicias Arnaldi de Palatio qui sibi minabatur habuit sibi ab ecclesia absentare et Barchinona residere et serviunt clerici in dicta ecclesia cui dominus Episcopus etiam sit curam animarum negat si ipse clericus se in premissis habuit negligenter. Interrogato si dictus rector cum licentia domini Episcopi se absentavit a dicta ecclesia, dixit quod non, quia frequenter erat in ecclesia et cur egabatur se componere cum dicto suo adversario. Item dixerunt quod dictus rector stabilivit quoddam trocium terre cuidam vocato Naymerich et habuit pro intrata XX solidos de quibus iam recepit idem rector XV solidos quos in usus suos convertit et non firmavit dominus Episcopus dictum stabilimentum. Fatetur dictus rector contenta in capitulo dicens quod hoc fecit cum licencia parrochiano-rum non est firmata venditio per manum domini Episcopi quia nondum est inscriptus in publica forma redactum. Fuit sibi iniunctum quod infra VIII dies dictum infrascriptum proierit dicto domino Episcopo exhiberi».

586 Visita a Martorell el 6 de desembre de 1324, a **VP 3, fol. 37v.**: «Item dixerunt quod dictus rector non operatur in hospicio suo indiget reparationem. Dixit rector quod a XV annis circa posuit in opere dicte ecclesie circa XV librarum. Item dixerunt quod dictus rector anno preterito in ecclesia publice presente populo dixit reprehendendo illos qui fuerant in inquisitione sinodali hec verba: “Tu periurus qui iurasti quod ego non tenebam lampadem”. Ecce quod sic est et “Tu periurus qui dixisti me vendidisse albas non feci”. “Credis me facere redimi non facies quia iam fui venditus per differentiis”. Fatetur dictus rector predicta dixisse».

587 Visita a Cubelles el 3 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 72**: «Item dixerunt quod Petrus de Vilario rector capelle sancti Jacobi in dicta parrochia vendidit vasa vinaria que erant ipsius precio C solidorum quos sibi retinet et illos vult convertere in utilitatem capelle».

588 VP 3, fol. 116

possessiones que l'anterior rector havia comprat. Tota la seva desastrosa actuació es féu sense permís del bisbe. Hi havia esglésies molt pobres, algunes de les quals no tenien ni encenser ni aigua beneïda (recipient per a l'aigua beneïda)⁵⁸⁹.

El 7 de febrer de 1308, el mateix bisbe fou robat. Concretament, es diu que li van robar: dos animals de càrrega, un bagul i un supertunical. Quan els lladres foren conscients que robaven al bisbe, unes hores després, retornaren molt compungits tot el que havien robat i demanaren perdó dient que no sabien que havien robat al bisbe⁵⁹⁰.

Calia que Sant Cugat fos exemplar

És ben estrany que el bisbe, en visitar Sant Cugat, inspeccionés si les estovalles de l'altar major estaven netes o no. Certament, el que vol és que el "seu monestir" llueixi força i sigui exemple per a les seixanta-quatre esglésies que pertanyen a l'abat de Sant Cugat amb dret de patronat.

També hom observa que el bisbe impulsa l'abat a què l'agutzil o "saig" que tenia el bisbe al monestir, expulsí a la localitat unes dones que exerceixen les prostitució. Tot això ho constatem en la visita del 18 de desembre de 1304. El bisbe incoa un procés sobre la moralitat dels clergues que vivien a l'interior i al voltant del monestir. En el cas de Pere de Solano, en ser molt pobre no li imposa la pena de XL sous per concubinat, sinó que durant tot l'any cada divendres ha d'estar a pa i aigua expiant els seus pecats de concubinat.

El rector de la parròquia de Sant Cugat anomenada Sant Pere Octaviano (Mn. Pere de Ripollet), fou present en el procés que en part es centrà en un altre rector de la rodalia (de Santa Maria del Bosch) Mn. Arnau Gil, acusat de fornir amb una tal Sibil·la, amb la qual va tenir fills, i amb un clergue "soldaderius" que regia la capella de Valldaura anomenat Mn. Pere de Solano⁵⁹¹.

⁵⁸⁹ Visita a La Bleda, a VP 1/1, fol. 18 i VP 3, fol. 66, i a Morrocurt a VP 1/2, fol. 131.

⁵⁹⁰ VP 1/2, fol. 90v.

⁵⁹¹ Visita a Sant Cugat del Vallès el 18 de desembre de 1304, a VP 1/2, fol. 10: «Die veneris sequenti anno quo supra idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Octaviano et invenit pannos altarium immundos. Et post predictam vocavit quosdam de parrochianis Arnaldus de Belsola, Petrus Zapera, Jacobus de Podiolo, Raimundus de Puteo et Petrus de Fonte iurati dixerunt quod Arnaldus Gili rector Capelle Sancte Marie de Bosco fornicatur publice cum Sibilia. Idem rector per sacramentum confessus est se eam tenuisse et filios procreat, sed duo anni sunt quod non participavit carnaliter cum ea. Unde mandavit sibi dominus episcopus quod die mercurii sequenti Barchinone compareat coram eo ratione predicta. Et Bernardus dez Roure dixit per sacramentum se vidisse rectorem de Vilamilans cum Elicsende concubina sua in eadem domo ipsius mulieris apud villam Sancti Cucufatis. Petrus de Ripolletto rector ecclesie de Octaviano dixit se audivisse multoties et esse famam in loco quod dictum Petrum Petroni ut dictus Bernardus dez Roure deponit. Item dixit quod rector capelle Sancte Marie de Bosco tenet publice et habet prolem ex ea. Item dixerunt quod in domo den Torres habitat quidam homo cum quandam mulierem et dicitur in loco quod sunt in adulterio. Item quod in domibus den Matuyles morant due mulieres inhonestam vitam ducentes Et dominus Abbas sancti Cucuphatis mandavit Bernardus dez Roure sagitario suo expelli a villa mulieres predictas. Item dixit dominus rector Octaviani quod Petrus de Solano clericus soldaderius qui regit capellam de Valldaura tenet publice gentilem mulierem apud villam Sancti Cucuphatis ex qua prolem habet. Rector ecclesie de Cerdaiola iuratus dixit se audivisse predictam vera esse et talis fama est. Idem Petrus de Solano confitetur per sacramentum illud verum esse sed bene sunt VIII menses quod non participavit cum ea. Et dominus episcopus mandavit ei quod hinc ad instans festum Natalis compareat Barchinone coram eo supra predictus. Et comparuit infra tempus sibi assignatum reatumque suum humiliter

Els llibres de l'església

Les constitucions sinodals obligaven els rectors a tenir i utilitzar en llurs parròquies un conjunt de llibres litúrgics, per exemple: el missal, l'epistolari, l'evangelari, el leccionari ferial i dominical, l'ofici, el *liber officiorum*, el *psalterium*, el *sanctorale*, el *responsorium*...

En la visita del 25 de gener de 1305 a Llinars del Vallès, es diu que aquesta parròquia no té llibres⁵⁹².

A Olèrdola es diu que els llibres són “indecents”⁵⁹³.

És més greu el cas del rector de Sant Fost de Campsentelles, que no té llibres perquè foren pignorats⁵⁹⁴. El mateix cal dir de les següents parròquies: Sasserra⁵⁹⁵, Santa Eulàlia de Provençana⁵⁹⁶ i Parets del Vallès⁵⁹⁷.

També es manava que totes les parròquies tinguessin “consueta”, és a dir, una descripció de totes les cerimònies pròpies del bisbat i de la mateixa parròquia. Tots cercaven el progrés, però també la fidelitat al costumari. Vegeu la visita a Castellvell de la Marca⁵⁹⁸, Santa Eulàlia de Provençana. Els feligresos d'aquesta parròquia diuen que la “consueta” desapareguda valia XL sous⁵⁹⁹. Vegeu també Vilamajor⁶⁰⁰, Gavà⁶⁰¹, Vallromanes⁶⁰², Lliçà d'Aval⁶⁰³ i Gallecs⁶⁰⁴. “Aquesta llibreta un cop consultada servia com a toc d'atenció per a les cerimònies de l'any proper”.

Sant Pere de Reixac⁶⁰⁵, Sant Esteve Sesrovires⁶⁰⁶ i Sant Sadurní d'Anoia⁶⁰⁷ no tenien leccionaris festius.

recognovit. Unde dominus episcopus propter ipsius paupertatem remisit sibi penam pecuniariam concubinitus; iniunxit tunc sibi quod per annum integrum ieiunet diebus omnibus veneris in quadragesima in pane et aqua et per alios dies veneris eiusdem anni in conductibus quadragesimalibus et introduxit sibi officium si de cetero redeat ad ipsum peccatum vel consimile».

592 Visita a Llinars del Vallès el 25 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 19v**: «Item quod libri sunt corrosi et destructi propter negligentiam ipsius rectoris. Negat rector libros esse destructos per eius negligentiam».

593 **VP 1/2, fol. 31v**.

594 **VP 1/2, fol. 43**: «Item dixerunt quod dictus Rector alienavit seu impignoravit quondam librum de ecclesia».

595 **VP 2, fol. 64v**.

596 **VP 2, fol. 39v**.

597 **VP 2, fol. 23v**.

598 **VP 2, fol. 71**

599 **VP 1/2, fol. 39**

600 **VP 1/2, fol. 33v**.

601 **VP 2, fol. 38**

602 **VP 2, fol. 28v**.

603 **VP 2, fol. 26v**.

604 **VP 2, fol. 22v**.

605 **VP 2, fol. 47**

606 **VP 2, fol. 46v**.

607 **VP 2, fol. 43**

Castellvell de la Marca no té els dos missals obligatoris⁶⁰⁸.

Gallecs no té l'evangelari ni l'epistolari⁶⁰⁹.

Esparreguera⁶¹⁰, Sant Sadurní⁶¹¹, Santa Madrona del Papiol⁶¹², Martorell⁶¹³ i Sant Joan Despí⁶¹⁴ no tenien el santoral.

Sant Esteve Sesrovires⁶¹⁵ no té el "responsorium". Castellvell no té el salteri⁶¹⁶, com tampoc el tenen Les Gunyoles⁶¹⁷, Sant Cugat Sesgarrigues⁶¹⁸ i Sant Sadurní d'Anoia⁶¹⁹.

La parròquia de Castellvell de la Marca no té: "consueta", ornaments sacerdotals, ornaments festius, corporals, els "dos missals que calen", un sobre-altar, ni tan sols el "cohopertorium" de les fonts baptismals⁶²⁰.

Campanars i campanes

Són innumbrables les referències a les campanes i als lampadaris. Sobre les primeres cal fer esment de les campanes de:

- Vilanova del Vallès⁶²¹
- Caldes de Montbui⁶²²
- Campins⁶²³
- Ripollet⁶²⁴

⁶⁰⁸ VP 2, fol. 71

⁶⁰⁹ VP 2, fol. 22v.

⁶¹⁰ VP 2, fol. 63

⁶¹¹ VP 2, fol. 43

⁶¹² VP 2, fol. 26

⁶¹³ VP 2, fol. 41v.

⁶¹⁴ VP 2, fol. 24

⁶¹⁵ VP 2, fol. 46v.

⁶¹⁶ VP 2, fol. 71v

⁶¹⁷ VP 2, fol. 60v.

⁶¹⁸ VP 2, fol. 60

⁶¹⁹ VP 2, fol. 16v.

⁶²⁰ VP 2, fol. 71

⁶²¹ Visita a Vilanova del Vallès el 5 de desembre de 1305, a VP 1/2, fol. 44v.: «...iurati dixerunt quod tarde sonant capellanus suus Rector campanas».

⁶²² Visita a Caldes de Montbui el 19 de desembre de 1305, a VP 1/2, fol. 51: «Item dixerunt quod monachus dicte Ecclesie non pulsat cimbala debitis horis cum in dicta Ecclesia pulsari debeant cotidie cimbala non solum ad matutinum sed ad tertiam et meridiem et horam nonam et ad vesperam et ceteras horas principales et quando pulsant, pulsant valde modicum sic quod non dantur nisi due vel tres bataylate cimbaleorum».

⁶²³ Visita a Campins el 23 de gener de 1305, a VP 1/2, fol. 18: «Item altaria in pannis et aliis et campanile coopertorio indigent et reparatione et mundificatione».

⁶²⁴ Visita a Ripollet el 23 de desembre de 1305, a VP 1/2, fol. 52v.: «Item cimbala non pulsantur horis debitis ad matutinum nec ad vespas».

- Olivella⁶²⁵
- Sant Pere de Reixac⁶²⁶
- Sant Marc del Penedès⁶²⁷
- Monistrol d'Anoia⁶²⁸
- Riudebitlles⁶²⁹
- Mollet⁶³⁰
- Gavà⁶³¹
- Barberà⁶³²
- Ribes⁶³³
- Barberà del Vallès⁶³⁴
- Sant Sebastià dels Gorgs , monestir⁶³⁵
- Caldes de Montbui⁶³⁶
- Sant Sadurní d'Anoia⁶³⁷
- Rubí⁶³⁸
- Gavà⁶³⁹
- Vallvidrera⁶⁴⁰

625 Visita a Olivella el 19 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 34**: «...et dixerunt deffectum esse in Ecclesia in calice et campana».

626 Visita a Sant Pere de Reixac el 14 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 53**: «...iurati dixerunt...quod cimbalum non pulsatur ad matutinum mane prout alia pulsari consuevit».

627 Visita a Sant Marc del Penedès el 26 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 110**: «...dixerunt quod clericus istius ecclesie pulsant satis mane ad matutinum sed non surgunt ea hora nec dicunt horas...cum ea sollempnitate quam consueverunt».

628 Visita a Monistrol d'Anoia el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 118v**: «...tenet hic publice concubinam et domos sibi emit et pulsat campanam ut ludere volentes conveniant ad ludum».

629 Visita a Riudebitlles el 24 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 126v**: no té escolars que toquin les campanes.

630 Visita a Mollet el 13 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 135**, a **VP 1/2, fol. 135**: les campanes toquen malament.

631 Visita a Gavà el 10 de gener de 1310, a **VP 1/2, fol. 99v**: el rector no toca les campanes.

632 Visita a Barberà del Vallès el 20 de desembre de 1313, a **VP 2, fol. 22v**: «...quod rector non facit pulsari aquillas ad vespas et alias horas ut tenetur».

633 Visita a Sant Pere de Ribes el 24 de novembre de 1313, a **VP 2, fol. 18v**: «...dixit quod legata ad pias causas male solvuntur et quoddam Cimbalum dicte ecclesie non est in campanili nec potest sonare».

634 Visita a Barberà del Vallès el 20 de desembre de 1313, a **VP 2, fol. 22v**: «Bernardus de Palatio: tenebat quandam ancillam nomine Alamanda de qua fuit infamatus, non facit pulsari aquillas ad vespas et alias horas ut tenetur».

635 Visita al monestir de Sant Sebastià dels Gorgs el 12 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 55v**: «Bartholomeus Passada clericus predictus regens ecclesiam predictam interrogato super predictis dixit quod cimbala dicte ecclesie sunt reparanda».

636 Visita a Caldes de Montbui el 2 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 49**: als pobres morts no els toquen les campanes.

637 Visita a Sant Sadurní d'Anoia, abans Sant Sadurní de Subirats el 19 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 44**: «Item dixit quod non pulsatur ad horas quia campanile minabatur ruinam».

638 Visita a Rubí el 31 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 86**: «...rector istius ecclesie consuevit tenere diachonum qui debet tenere monachiam ecclesie et pulsare campanas».

639 Visita a Gavà el 16 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 83**: «Rector Petrus de Rosars non pulsantur campane in ecclesia ad matutinum donec in ortu sole cum mane deberet pulsare ad matutinum ut parrochiani surgerent ad illud signum ad sua negotia procreanda».

640 Visita a Vallvidrera el 13 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 11v**: «Etiam propter culpam regentis ecclesiam interrogato si horis consuetis pulsantur cimbala dixit quod sic».

Lampadaris

Els lampadaris asseguraven la llum a l'interior de les antigues esglésies, fosques normalment. Era un element molt important que sovint és objecte de testaments, causes pies, fundacions... Però també tenien una funció de rellevància quan es celebrava l'eucaristia, precisament en l'elevació del Pa i el Vi consagrats, quan almenys quatre torxes eren portades per clergues o escolars. A continuació hem fet una tria de casos en els que hom observa la importància de tots aquests lampadaris:

- Santa Maria del Mar⁶⁴¹
- Palau-solità⁶⁴²
- Martorelles⁶⁴³
- Olzinelles⁶⁴⁴
- Calders⁶⁴⁵
- Gallifa⁶⁴⁶
- Lliçà d'Avall⁶⁴⁷
- Pertegàs⁶⁴⁸
- Llinars del Vallès⁶⁴⁹

641 Visita a Santa Maria del Mar de Barcelona el 23 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 9v.**: «Item dixerunt quod servitores ecclesie nolunt accendere lampades ibi existentes nisi salarium eis detur ista racione».

642 Visita a Palau-solità el 18 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 49v.**: «Et fuerunt vocati de parrochianis dicte Ecclesie Sancte Marie Bernardus Ferrarius et Berengarius Durandi qui iurati dixerunt quod heres de za Rey al non facit bene "lo compliment a la lantea" quam tenere tenetur in Ecclesia sicut facere tenetur».

643 Visita a Martorelles el 3 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 43v.**: «Item dixerunt quod dictus Rector recipit oblationes et luminaria provenientia ad altare Sancti Laurentis et non vult bene servire eidem».

644 Visita a Olzinelles el 20 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 17v.**: «Item Petrus Quintaneta de parrochia Olzinelles iuratus dixit quod dictus rector Costa auferebat sibi quandam peciam terre et postea insidiatus fuit sibi et cum quodam baculo in capite vulneravit eum duobus vulneribus letalibus intro qui fuerit tunc presentes dixit quod pater et mater istius Petri et Guillelmi Desterrers et Arnaldi de Valle parrochiani sui et tota terra clamat de isto excessu. Interrogato dictus rector per sacramentum dixit et confessus fuit se percussisse dictum Petrum Quintanella uno ictu vel duobus cum baculo nec recolit tamen si in capite vel in spatleis sed bene ex ictu cecidit bene quod ex tunc ipse hostendit vulnera in capite et conquisitus fuit unde constituit sibi XII solidos».

645 Visita a Calders el 7 d'octubre de 1306, a **VP 1/2, fol. 60**: «...iurati dixerunt quod Ecclesia dez Calders vacant aliquas lampades que debent ibi continue ardere».

646 Visita a Gallifa el 4 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 77v.**: «...invenit ecclesiam predictam in ornamentis et in luminariis satis bene [...] Et Simon Ballesterii rector predictus confessus est se adulterium perpetrare cum Guillelmo de Campo predicta et promisit Bertrando de Monte Rotundo predicto vice et nomine domini Episcopi Barchinone in presencia Berengarii de Castellario et Jacobi Moratoni clericorum quod de cetero istam nec aliam habebit publice concubinam et quod numquam cum ipsa Guillelma erit in suspecto loco et si contrarium faceret obligavit se ad penam quinquaginta aureorum solvendorum domino Episcopo».

647 Visita a Lliçà d'Avall el 22 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 75**: «...generaliter luminaria sed accipit pro aliquos dies solempnes et accipit etiam candelas mortuorum et per ... non potest sufficere luminare ad dictum servitium faciendum et vult habere cotidie unum [...] non vult eos cogere ad sollempnizandum in facie Ecclesie dictum matrimonium».

648 Visita a Pertegàs el 12 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 153**: Berenguer de Ribalta, rector de la parròquia, no fa el servei adequat dels lampadaris.

649 Visita a Llinars del Vallès el 31 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 140v.**: «Petrus Tort rector istius ecclesie negligenter servit lampadem unam quam tenetur tenere in ecclesia».

- Miralles⁶⁵⁰
- Sant Pere de Riudebitlles⁶⁵¹
- Morrocurt⁶⁵²
- Martorell⁶⁵³
- Torre de Ferran⁶⁵⁴
- La Granada⁶⁵⁵
- Corbera⁶⁵⁶
- l'Avinyonet⁶⁵⁷
- Riudebitlles⁶⁵⁸
- Vilamajor⁶⁵⁹
- Castellbisbal⁶⁶⁰
- Sant Margarida⁶⁶¹
- Llinars del Vallès⁶⁶²
- Polinyà⁶⁶³

650 Visita a Miralles el 27 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 129**: «Ferrarius de Manso quondam dimiserit in suo testamento quod quedam lampadas arderet perpetuo in quadagesima advente que nunc cessat».

651 Visita a Sant Pere de Riudebitlles el 24 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 126v**: «Diebus dominicis et festivis in altaribus predice ecclesie consuetum est accendi singulas candelas in minoribus altaribus ad horas canonicas nunc vero per sacristam predicti monasterii luminaria predicta sunt sibi stracta et diminuta».

652 Visita a Morrocurt el 25 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 127**: es reitera que cal encendre els lampadaris, que fa dos anys que no es fa el servei per negligència.

653 Visita a Martorell el 22 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 107v**: «Item dixerunt quod lampades que debent teneri per rectorum meliorentur. Item dixerunt quod Bertrandus de Prato quod dimisit redditus XXVII solidos censualium pro rectori dicte ecclesie pro I lampade et uno cereo quo debet ardere ab elevatione Corporis Christi usque post comunione et deficit rector in istis. Item dixit Guillelmus Mora presbiter quod I lampas consuevit ardere ante fontes et ex hoc ut dicitur tenet rector».

654 Visita a Torre de Ferran el 26 de març de 1313, a **VP 2, fol. 7**: «...tenetur facere ardere in dicta ecclesia unam lampadam et non facit et pro servitio dic de lampadie consuevit».

655 Visita a La Granada el 13 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 57v**: el rector, Pere Montanyola, no fa el servei de les làmpades.

656 Visita a Corbera el 10 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 53v**: «Geraldus de Sancto Jacobo rector ecclesie predice interrogatus super predictis dixit quod parrochiani non faciunt nisi loqui in ecclesia dum celebrantur divina et non solvunt bene luminaria nec dant bene decimas et non faciunt bene servitium lampadam».

657 Visita a l'Avinyonet l'11 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 54**: no es fa el servei de làmpades.

658 Visita a Sant Pere de Riudebitlles el 17 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 44v**: un dels lampadris no funciona.

659 Visita a Sant Pere de Vilamajor el 8 de febrer de 1314, a **VP 2, fol. 33v**: «Item quod non fit servitium lampadis Sancte Marie».

660 Visita a Castellbisbal el 28 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 84v**: «Item Raimundus dez Fossar debet delegato prioris sui C solidos ad emendum reditus ad opus unius lampadis quo ardat ante altare Sancte Marie».

661 Visita a Santa Margarida el 6 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 80v**: «Berengarius de Bosco rector huius ecclesie non facit servitium lampadis quam Raimundus de Sancto Laurentio instituit et dictus rector recipit propter hoc servitium quatuor quartanos olei et non facit servitium».

662 Visita a Llinars del Vallès el 23 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 7v**: «Item dixerunt quod dictus rector licet recipiat redditus deputatos pro oleo lampadarum non facit continue ardere lampades. Jurato interrogato dictus rector dixit quod facit ardere lampades prout veros redditum lampadarum hinc ex tunc nec sibi retinet de ipsis fructibus lampadarum nec prout est facere consuetum. Fuit sibi iniunctum quod circa ardentis lampades maiorem debet diligenciam adhibere».

663 Visita a Polinyà el 18 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 15v**: «ecclesiam de Poliyano ubi tonsoravit in clericos Petrus Ruris et postea fuerunt vocati de parrochianis Berengarius de Maerata et Jacobus Margos qui iurati dixerunt quod lampades ecclesie non continue ardent culpa aliquorum parrochie qui differunt dare et solvere quod tenetur honeste».

- Caldes⁶⁶⁴
- Ripollet⁶⁶⁵
- Santa Creu d'Olorda⁶⁶⁶
- Sant Pere de Subirats⁶⁶⁷
- Cornellà⁶⁶⁸
- Llanerers⁶⁶⁹
- Cerdanyola⁶⁷⁰
- Sant Pere de Castellvell⁶⁷¹
- Castellet⁶⁷²
- Salomó⁶⁷³
- Sant Jaume dels Domenys⁶⁷⁴

664 Visita a Caldes de Montbui el 19 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 17v.**: «Item dixerunt quod Petrus Rubi et Poncio de Ciguarario cessant servicium duarum lampadarum que debent ardere continue in hospitali balnearum».

665 Visita a Ripollet el 26 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 18.**: «Qui iurati dixerunt quod dictus Matheus Manresa per aliquam partem anni debet facere ardere ante altare sancti Bartholomei unam lampadem et cessat prestare servicium».

666 Visita a Santa Creu d'Olorda el 30 de desembre de 1323, a **VP 3, fol. 19.**: «...dixerunt quod en Canalina recepit septem solidos censuales pro servicio cuiusdam lampadis et non continue ardet».

667 Visita a Sant Pere de Subirats el 2 de desembre de 1323, a **VP 3, fol. 20v.**: «Berengarius ça Vayl militis contradicit solvere onera gravatam sed aliam quem debeat solvere ab antiquis suis predecessibus pro servicio unius lampadis que ardet in ecclesia. Cetera recte».

668 Visita a Cornellà el 5 de desembre de 1323, a **VP 3, fol. 21.**: «Die lune que fuit nonas decembris anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Corneliano et fuerunt vocati de parrochianis Vives dez Torrent, Jacobus Murta et Guillelmus Brunet qui iurati dixerunt quod Namfos tenet CC solidos convertendos in empzione redditum ad servicium unius lampadis non facit servicium quia dictus Namfos non vult convertere dictos CC solidos in emptione predicta. Cetera recte. Item dixerunt (sic)».

669 Visita a Llanerers el 13 de desembre de 1323, a **VP 3, fol. 23v.**: «Item dixerunt quod Guillelmus Lulli quondam civis Barchinone oriundus de ista parrochia debet unum stabilimentum predecessoris sui unam lampadem quam diem noctemque ardere in dicta ecclesiam, que cessavit ardere diu est».

670 Visita a Cerdanyola el 15 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 13v.**: «Item dixerunt quod Simona de Riumaor parrochiana que dicte ecclesie dimisit pro servicio unam lampadai in perpetuo ardere in dicta ecclesia et manumissores ipsius retinent sibi pecuniam et non curant emere redditos pro servitio lampadis supradicti. Item dixerunt quod Simon Estone quondam ecclesie parrochianus dimisit CCC solidos ad emendum redditos pro servicio unius lampadis ardente perpetuo in dicta ecclesia et manumissores ipsius retinent sibi ipsam pecuniam. Item defecit in dicta ecclesia calix de stagno et super altaria que sunt rupta».

671 Visita a Sant Pere de Castellvell el 29 de gener de 1324, a **VP 3, fol. 29v.**: «iurati dixerunt quod Guillelmus Puig Despui tenetur ad servicium unius lampadis et cessat ipsam. Rector dicte ecclesie ... interrogato dixit se vidisse aliquociens dictum Guillelmum Puig aportasse oleum per lampadem predicto sed non ardet nisi raro dicens quod id quod facit dictus Guillelmus facit ex liberalitate et devocione et non ex debito».

672 Visita a Castellet el 30 de novembre de 1324, a **VP 3, fol. 34.**: «...iurati dixerunt quod quedam lampas quem debet tenere, non tenet».

673 Visita a Salomó el 30 de març de 1326, a **VP 3, fol. 69v.**: «Item dixerunt quod cum cerei causa devotionis per aliquos ad ecclesias afferentur ipse rector dimisso unico cereo in ecclesia reliquos alienat. Dixit rector quod cerei qui ex promissione et devocione ad ecclesias offerentur potest sibi retinere et retinet postquam aliquantulum combusserint sed ipsos postea unum post alium deputat ad usum et servitium ecclesie antedictae. Item dixerunt quod quia rector subaudit parrochiani non audent sibi nisi in casu necessitatis confiteri. Dixit rector quod aliquantulum subaudit sed per hoc non cessat audire parrochianorum confessiones».

674 Visita a Sant Jaume dels Domenys el 29 de març de 1326, a **VP 3, fol. 69.**: «Item dixerunt quod Berengarius Colomer tenet dictos CCC solidos legatos per dictum Guillelmum Galissa ad servitium lampadis que perpetue ardeat in ecclesia antedicta».

- Sant Boi⁶⁷⁵
- Olzinelles⁶⁷⁶

El calze, símbol del sacerdoti

El calze és el signe més clar que el seu propietari pertany a l'estament sacerdotal. Era el que més valor tenia, perquè ja en aquest segle XIV es troben calzes de plata, tot i que la majoria eren de llautó o "pilteum", o també de plom. Curiosament el calze també servia per pagar deutes imprevistos i fàcilment eren pignorats, tot i que altres vegades eren els mateixos jueus el que avançaven uns diners si el calze era lliurat a ells com a penyor. En la següent relació que us presentem podeu trobar un interessant reguitzell de notícies sobre aquest afer potser massa "material":

- monestir de Sant Sebastià de Lavern⁶⁷⁷
- Bigues⁶⁷⁸
- Polinyà⁶⁷⁹
- Olivella⁶⁸⁰
- Llanerers⁶⁸¹
- Llinars del Vallès⁶⁸²
- La Granada⁶⁸³

675 Visita a Sant Boi de Llobregat el 23 de març de 1326, a **VP 3, fol. 66v.**: «Item dixerunt quod Paschasius de Ulmo de Barchinona ordinavit dari de bonis suis pro ardendam una lampade et uno aniversario in ecclesia Sancti Baudili que non sunt completa quare petunt manimissores ipsius ad hoc compellendum».

676 Visita a Olzinelles el 3 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 114**: «Et redditus, et non facit bene servitium lampadarum; immo multoties ipse lampade non comburunt».

677 Visita al monestir de Sant Sebastià de Lavern el 13 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 14**: «Item dixerunt quod duo calices argentei consueverunt esse in Ecclesia et modo nullus est quia unus fuit furtim abstractus de ecclesia ut dicitur, alius iudeis impignoratus. Item dixerunt quod duo presbiteratus vacant in dicto monasterio. Et post predicta P[etrus] de Ponte beneficiatus dicti Monasterii juratus dixit. Dixit de calicis idem quod supra etiam quod quidam liber vocatus Ugo de sancto Victore est impignoratus Barchinone; ignorat penes quem et fuit obligatus per priorem quondam».

678 Visita a Bigues el 23 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 10v.**: «Noverint universi quod Rector Ecclesie de Biges obligavit se et omnia bona sua domino episcopo et R[aimundo] Danchs notario suo apud ecclesiam Sancti Iohannis de Pinu quod reddet et restituet quendam calicem argenteum Ecclesie sue predictae quem titulo pignoris obligavit. Testes R[aimundus] Emili et A[rnaldus] de Cumbis officiales Barchinone».

679 Visita a Polinyà el 21 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 52**: «...iurati dixerunt quod Berengarius Ros presbiter et Rector olim istius Ecclesie antecessor Rectoris presentis impignoravit calicem argenteum dicte Ecclesie».

680 Visita a Olivella el 19 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 34**: «Rector ipsius Ecclesie tenet in domo ex qua prolem genuit et dixerunt defectum esse in Ecclesia in calice et campana».

681 Visita a Llanerers el 15 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 14v.**: «Item candela que debet ardere ante altare sancte Marie de elemosinis est morta et nescitur per quem se credunt quod clerici debent scire».

682 Visita a Llinars del Vallès el 25 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 19v.**: «Item dixerunt quod quatuor lampades que debent in ecclesia ardere continue et una fuit stabilita per dominum Regem et III alie per diversos et non ardent de die nec de nocte immo continue vacant. Dixit rector quod lampade iste numquam cessant».

683 Visita a La Granada el 25 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 25**: «Eadem die Jovis et anno predictis dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Christophori de Granata et vocavit de parrochianis ecclesiae: Petrus Bisschet, Petrus Carbonel, Arnaldus Pages, Berengarius Esclopets, Bernardus Lagayos, Petrus de Col, Petrus de Capelades qui iurati dixerunt

- Monistrol d'Anoia⁶⁸⁴
- El Vendrell⁶⁸⁵
- Sant Miquel del Fai⁶⁸⁶
- Vilafranca del Penedès⁶⁸⁷
- Capellades⁶⁸⁸
- Lliçà d'Avall⁶⁸⁹
- La Garriga⁶⁹⁰
- Olesa de Bonesvalls⁶⁹¹

quod servitium ecclesie in divino officio bene fit. Sed rector recipit et consuevit recipere VII quintanos et dimidio olei de quibus ipse rector debet habere duos et dimidium et debet facere ardere duas lampadas in ecclesia die et nocte et non ardent nisi una de die et duas de nocte. Item dixerunt quod tenet in sufficientem unum scolarem».

684 Visita a Monistrol d'Anoia l'11 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 30**: «Item dixerunt quod deficiunt due lampades in ecclesia que die ac nocte ardere debent et de hoc fuit factum compromissum inter parrochianos et Rectorem et fuit decusum per arbitrium quod ipse Rector debeat illas duas lampades tenere et adhuc non tenet nisi unam. Confitetur Rector per sacramentum quod servat arbitrium supradictum quare in arbitrio continetur nisi una et illam tenet».

685 Visita al Vendrell el 12 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 78v.**: «Berengarius Ros presbiter tempore quo erat rector dicte ecclesie de Poliyano impignoravit calicem de argento istius ecclesie. Ignorant cause et modo moratur Cardone et creant quod fuit impignoratum Barchinone cuidam de nomine Marchiona et cuidam scutifero den Ciyar et impignoravit eum pro XXXIII solidos».

686 Visita a Sant Miquel del Fai el 18 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 83**: «Item dixerunt quod candela Sancte Marie antiquitus statuta quam debet ante altare Sancte Marie nocteque die ardere deficit bene per medietatem anni qui recipit redditus eiusdem L vel LX solidos annuatim. Item dixerunt quod calix argenteus altaris Sancti Michaelis est pignoratus obligatus per Bertrandum de Xalemacho ... solidos ad solvendum». Es queixa que els monjos no resideixen amb constància.

687 Visita a Vilafranca del Penedès el 16 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 120v.**: «Item dixerunt quod Guillelmus Bugatel asserit quondam calicem de stagno de ista ecclesia quem asserit se dedisse cuidam consanguineo suo; fatetur dictus Guillelmus Bugatel sed alium restituit meliorem».

688 Visita a Capellades el 16 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 58v.**: «Romeus Suavis rector dicte ecclesie interrogato super predictis dixit idem, addito quod dixit quod dicta ecclesia indiget uno calice».

689 Visita a Lliçà d'Avall l'11 de gener de 1314, a **VP 2, fol. 27**: «Geraldus de Pulcro Visu presbiter regens ecclesiam predictam interrogatus super predictis dixit quod Jacobus de Fontibus debet tenere ex institutione patris sui quatuor torticia comburenda in altari Sancti Christophori quando Corpus Christi elevatur et unam lampadem que aliquando ardet cetera omittit facere. Dixit etiam vere esse quod hic tamen habuit accessum ad Guillelmam Costa et habuit filios ex ea et postquam visitator domini Archiepiscopi a quo habuit ut asserit litteram remissionis visitavit in dicta ecclesia non fuit in loco suspecto cum dicta Guillelma nisi quod aliquoties ipsa Guillelma intrat domum dicti Geraldus et iuvat ancillam de dicti in hiis que faciendi sunt in domo et semel anno isto comedit et bibit in domo dicti Geraldus dum faciebant oleum sed at tolendum omnem suspicionem faciet quod dicta mulier exibat parrochiam et non permitet eam stare in dicta parrochia. Item dixit quod ecclesia indiget quodam libro vocato "consueta". Cetera dixit fore recta».

690 Visita a La Garriga el 3 de febrer de 1314, a **VP 2, fol. 32**: no tenen lampadaris ni calze.

691 Visita a Olesa de Bonesvalls el 8 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 44v.**: no tenen calze.

EL DIA A DIA DELS CRISTIANS

La cura animarum i el combregar i el confessar un cop a l'any

Una de les obligacions més delicades del rector amb *cura animarum* era que calia que concretés si els seus feligresos combregaven i es confessaven almenys per Pasqua. També se'ls aconsellava que portessin al dia una estadística –totalment secreta– de cadascun dels feligresos: si eren bona gent, si es comportaven com a bons o com a mals cristians, quins defectes externs tenien... Aquest “*status animarum*” sovint coincidia amb el llibre “*consueta*”, que no sols tenia l'objectiu d'explicar totes les cerimònies de l'any litúrgic i els pietosos costums de la parròquia, sinó que en ell també s'especificaven els defectes d'alguns feligresos, com per exemple si eren jugadors o blasfems. A aquest llibre sols hi tenia accés el rector.

Per controlar si combregaven cada Pasqua, el rector romania a la sagristia –ell personalment o un delegat seu– amb la porta oberta, i així des de la sagristia s'apuntava en una llibreta qui combregava. Sovint ens hem trobat petites indicacions escrites sobre algun feligrès que havia combregat en un dia, hora, mes i any determinats. És també freqüent que el precepte del compliment Pasqual també es fes a Montserrat, i des d'aquí –si la gent ho demanava– s'expedia un petit certificat amb el dibuix de les muntanyes de Montserrat. A l'Arxiu Diocesà de Barcelona se'n conserven molts d'aquests certificats.

El secret de la confessió

En les visites també trobem la velada acusació d'algun rector per dir quelcom del secret més secret de l'Església: el de confessió.

Sols en el primer any (1303) de les visites pastorals del bisbe Ponç de Gualba, hi ha tres grans acusacions d'incompliment del secret sacramental de confessió. Textualment s'afirma: «Rector revelavit illud quod G[uillelmus] Riba parrochianus suus sibi dixit in confessione penitenciali qui dixerat ei quod fuerat furatus taules Bartholomeo Bo Macip. G[uillelmus] Riba confitetur predicta. Idem Rector negavit per sacra[mentum]»⁶⁹². El rector

⁶⁹² Visita a La Bleda el 16 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 18: «Item dixerunt quod revelavit illud quod G[uillelmus] Riba

de Torrelles va dir davant la seva família: «quod P[etrus] de Gorberam et Maria Baldavina habebant peiores animas quam aliqui de parrochia et hec dixit tempore qua confesionem recepit ab eis. Negat Rector per sacramentum. Fuit sibi in dicta purgatione ut supra»⁶⁹³. El rector de Corró d'Amunt revelà a una dona, a qui havia confessat moltes vegades, un delictes de la família d'aquesta: «tamquam crimen sibi confessum»⁶⁹⁴. Però entre els testimonis no coincideixen les declaracions. El bisbe, tant en aquest cas com en el primer, va considerar que no es va donar revelació del secret. En canvi, en el segon cas s'inclina per creure que va existir tal revelació, i per això imposa una pena al rector. Malgrat tot, ens inclinem per creure que en ésser tres casos molt dubtosos, no es va produir revelació del secret de confessió.

Altres cops les insinuacions sobre rectors als quals se'ls havia escapat la manifestació d'algun pecat confessat, són massa indeterminades i difícilment es poden interpretar com el trencament del secret de confessió. Així, el rector de Mosqueroles (23 de novembre de 1321) revela que un feligrès seu anomenat Pere de Masnovell, és un mal cristià, doncs va tard a confessar-se i també rep tard l'eucaristia⁶⁹⁵.

El compliment pasqual era ingrat?

Pel que fa al compliment pasqual, trobem moltíssims detalls en les visites. Així podem posar els següents exemples:

- El rector de Sant Pere de Reixac afirma que un tal Umbert porta molts anys sense confessar-se⁶⁹⁶.
- També el rector de Llinars es queixa en la visita del 31 de maig de 1310, que un feligrès seu porta ja trenta anys sense confessar-se⁶⁹⁷.

La confessió per als feligresos era una vertadera creu, i per a alguns sacerdots les conseqüències de no confessar-se en Pasqua podien suposar l'excomunió, i en un altre ordre de coses no donar els últims auxilis als moribunds podia tenir conseqüències molt lamentables. Pere exemple, la mare d'un feligrès de La Bleda, per negligència del rector va morir sense rebre la confessió⁶⁹⁸.

parrochianus suos sibi dixit in confesione penitenciali qui dixerat ei quod fuerat furatus taules Bartholomeo bo Macip». El rector ho nega.

693 Visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 38v.**: «Item dixerunt fama esse in parrochia quod dictus Rector dum quadam mulier de parrochia confitetur sibi rogavit eam se cognosci ab eo, et violenter noluit osculari et non permisit et erat dicta mulier uxor Berengarii Bonet. Negat Rector per sacramentum. Fuit sibi in dicta purgatione ut supra».

694 Visita a Corró d'Amunt el 1303, a **VP 1/1, fol. 45**: «Rector cui dicta uxor fuit pluries confessa revelaverit illud tanquam crimen sibi confessum».

695 **VP 3, fol. 8v.**

696 Visita a Sant Pere de Reixac el 20 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 2**

697 **VP 1/2, fol. 141**

698 **VP 1/1, fol. 18**

Les sagristies

Com ja hem dit abans, des de la sagristia es feien moltes actuacions i àdhuc transaccions econòmiques que convertien aquesta estança en un lloc fonamental en la vida ordinària de l'església. També l'administració de la parròquia podia estar sota vigilància des de la sagristia. La de Sant Cugat, per exemple, era "senyora feudal" sobre moltes parròquies i tenia domini temporal de l'església de Valldoreix⁶⁹⁹.

Algun cop els feligresos feien reunions o assemblees a la mateixa sagristia, i aquestes podien resultar molt mogudes⁷⁰⁰.

Els sacerdots de Sant Pere de les Puel·les es queixen que no poden entrar durant la nit a la sagristia, i així no poden portar el cos de Crist als moribunds⁷⁰¹.

Sabem que el preu de la sagristia a Cardedeu eren 30 sous⁷⁰². També trobem el cas ben curiós i lamentable que el batlle de Sant Feliu de Codines comet adulteri dins la sagristia⁷⁰³.

El 8 de gener de 1305 es reuneixen els "obers" de la parròquia de Tiana a la sagristia i es queixen al rector perquè aquest no resideix a la parròquia ni tampoc administra bé els columbaris que des d'època romana tenia aquesta parròquia⁷⁰⁴. Tenir un columbari era un negoci.

Altres petites misèries trobem al voltant de la sagristia. Per exemple, el rector de Torrelles (Bernat Guad) actuava violentament al confessorari si no rebia un petó de la dona de Berenguer Bonet⁷⁰⁵. Fou un gran escàndol; el comportament del rector fou molt penat pel bisbe.

699 VP 2, fol. 78v.

700 VP 2, fol. 56

701 VP 1/2, fol. 54v.

702 VP 1/2, fol. 148v.

703 VP 1/2, fol. 74. Vegeu també la visita a Badalona a VP 3, fol. 76

704 Visita a Tiana el 8 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 12**: «Die veneris sequenti anno quo supra dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam sancti Cipriani de Thiana. Et post hoc vocavit de parrochianis ipsius ecclesie Guillelmum de Palatio et Jacobum Fusterii sacristanum ipsius ecclesie et Guillelmum Suavis qui iurati dixerunt quod Bernardus de Polinyano rector dicte ecclesie non facit continuam residentiam in ecclesia ut deberet, propter quod deterioratur ecclesia. Item dixerunt quod Bernardus za Matha fornicatur cum Margarita et prolem habet ex ea. Item Berengarius za Matha fornicatur cum Bonanata de Ruppe uxore den March Tolsa. Item Berengarius za Rovira fornicatur publice cum Benvenguda de Manso et prolem habet ex ea. Item Borraz de Sedo contraxit matrimonium cum Elicsende Morera et habitat cum ea et nondum solempnizavit matrimonium. Cetera recte. Item eadem die dominus episcopus interrogavit dictum Bernardum de Polinyà rectorem quare ipse non residet continue in ecclesia sua predicta et idem rector respondit quare invenit parrochianos suos indевotos ecclesie quare non potest eos reducere ad bonos mores. Ideo non resideret continue in ecclesia. Item dominus episcopus interrogavit eum si habebat alias causas preter istas quas supra dixit et dixit quod sic scilicet quare ipsi parrochiani permitebant destrui jura ecclesie permitendo comedi columbos ecclesie et dominus episcopus qui sunt ab eo si habebat alias causas et dixit quod non quo ad presens sed suo loco et tempore proponet alia prout sibi videbitur expedire. Post hec dictus dominus episcopus reputans excusantes et rationes predictas frivolas et inanes. Iniunxit dicto Bernardo de Polinyano presenti quod sub pena privationis beneficii sui predicti quod hinc ad próximas kalendas marcii incipiat facere residentiam continuam in eodem prout ipsius beneficii hic requirit, alias ex tunc nunc alias iustas causas proponeret quibus ad huius residentiam minime tenetur procedere contra ipsum et ad collationem ipsius beneficii et ad ordinationem eiusdem prout iustitia suaderet. Actum fuit hoc apud dictum locum de Thiana Barchinone Diocesis, die sabbati crastina qua fuit V idus ianuarii anno quo supra presentibus venerabilibus Petrus de Turritella et Raimundus Amilii canonicis Barchinone et Bernardus Grumesti rectore ecclesie de Pontonibus».

705 VP 1/2, fol. 113. Vegeu també les discussions a la sagristia de l'Avinyonet a VP 2, fol. 56

Per últim, és ben curiós que el rector de Puigtinyós es feia propaganda de les seves confessions, ja que deia que posava una penitència molt petita⁷⁰⁶, i així resultava “molt barato” confessar-se a Puigtinyós (sic).

La violència és molt castigada

Lamentablement la violència també ve patida i descrita en el text de les 800 visites pastorals de Ponç de Gualba. L'església, paradoxalment, és l'indret de la pau, de la immunitat, del respecte, de la caritat... però els homes que en formen part d'ella, de vegades s'aparten d'aquestes pautes pacífiques i es tornen violents. A continuació us presentem alguns casos:

- El violents monjos de Sant Sebastià de Lavern⁷⁰⁷.
- Els clergues que van amb espases de nit a l'Arbós⁷⁰⁸.
- El rector de Torrelles, que ferí un questor de Montserrat⁷⁰⁹, un feligrès⁷¹⁰ i la seva pròpia concubina⁷¹¹.
- El rector de Torrelles era un senyor temporal, i per tant solucionava les qüestions a cop de puny i d'espasa⁷¹².
- El rector de Torrelles donà un cop de puny a una dona embarassada i la féu avortar⁷¹³.
- El rector de Santa Margarida donà un cop de puny a un seglar anomenat Bernat de Coll⁷¹⁴.

706 VP 1/2, fol. 113

707 Visita al monestir de Sant Sebastià de Lavern el 13 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 14**: «Item dixit quod sunt discordes et rebelles et inobedientes et rixantur frequenter et dicunt sibi ad invicem et etiam cum vicinis multa convicia». Vegeu també **VP 1/2, fol. 131**, on dos monjos es barallen i van amb espases.

708 Visita a l'Arbós el 28 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 29v**: «Item dixerunt quod filius Alberti nomine Genesius, G[uillelmus] Michel, Iohannes Zamunia, B[ernardus], F[errarius] clerici vadunt de nocte cum armis et omnes clerici de Arbucio indifferenter portant arma excepto Rectore et aliqui ipsorum cum male fecerunt gloriantur et filius G[uillelmi] Martini de suis maleficiis gloriatur».

709 Visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 38v**: «Item dixerunt quod dictus B[ernardus] Guad vulneravit quandam questorem Sancte Marie de Monte Serrato in capite. Confitetur se eum percussisse. X. annos sunt elapsi fuit absolutus».

710 Visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 38v**: «Item dixerunt quod dictus Rector percussit Petrum Langerii parrochianum suum cum palma in facie et filius dicti Rectore defendit patrem in tantum quod dictus Petra non fuit ausus loqui. Negat rector».

711 Visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 38v**: «Item percussit propriam concubinam et vulneravit eam; et dominus Geraldus de Cervilione habuit. XXX. solidos a dicto Rectore propter haec. Dixit et confessus fuit se eam verberasse et dictam pecuniam solvisse. Fuit absolutus».

712 Visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 38v**: «Item dixerunt quod ipse idem capit violenter homines ratione domini temporalis. Confitetur de F[errario] Puyada tantum».

713 Visita a Torrelles el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 38v**: «Item dixerunt quod dictus Rector percussit graviter uxorem proprii filii pregnantem in tantum quod fere fecit eam abortari. Confitetur se eam graviter percussisse. Fuit absolutus».

714 Visita a Santa Margarida el 23 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 35**: «...Bernardus de Colle conquerendo quod rector dicte Ecclesie percussit ipsum fortiter cum baculo et multum vituperavit eum. Confitetur Rector se percussisse illum cum baculo separando rixam...».

- El rector d'Alfou es defensa dient que ell mai va pegar a ningú, i especialment a Marta esposa de Guillem de Mata⁷¹⁵.
- El cas de les amputacions i mutilacions a Cardedeu⁷¹⁶.
- Les nafres rebudes a Esplugues⁷¹⁷.
- Pere Dialech era rector de Sant Cugat Sessgarrigues i es diu d'ell que era molt "rixosus"⁷¹⁸.
- A Cubelles hi va haver un gran altercat⁷¹⁹.
- Altercat a Santa Coloma de Cervelló⁷²⁰.

715 Visita a Alfou el 25 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 19v.**: «Item dixerunt quod dictus rector est diffamatus quod tenuit longo tempore na Legata a Cardedol; concedit rector se fuisse diffamatum a parrochianis suis qui cum ipso litigabat et guerram ducebant. Cetera negat. Item fuit idem rector similiter diffamatus de na Matha uxor Guillelmo de Matha. Concedit rector infamiam se illa fuit orta a parrochianis suis inimicis et malivolis, cetera negat».

716 Visita a Cardedeu el 26 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 20-20v.**: «Et post hoc dominus episcopus iniunxit dicto Petro de Terradis sub pena beneficii quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto iniuncta sibi alia per modum culpe penitentie salutarii. Item dixit quod Berengarius Monachus tenet publice in concubinas na Serradela et Guillelma primam et quelibet earum rixantur ad invicem aliquatenus per prole nutrienda. Berengarius mutuatur ad usuras et facit contractos usurarios de blado specialiter. Petrus de Terradis beneficiatus predictus concedit idem super concubinis et usuris predictis. Berengarius de Palatio predictus dixit quod mutuatur bladum. Raimundus de Canali prepositus dixit idem in predictis. Petrus de Cadinax hebdomadarius iuratus dixit esse famam de predictis. Berengarius monachus predictus dixit per sacramentum se dictam Serradellam non cognovisse V anni sunt sed ante quod haberet virum cognovit eam carnaliter. Item dixit se cognovisse carnaliter dictam Guillelma Primam, sed duo anni sunt quod non cognovit eam, sed non habuit prolem ab ea. Interrogato super usuram dixit se mutuare bladum sed non ad usuras. Sed sicut vale tempore contractus. Item dixit quod Simon de Morera laicus de Lerona adulterator hic publice cum quadam que vocatur Morera quam aduxit de Lerona. Item Berengarius de Palatio et Petrus de Terradis predicti dixerunt. Arnaldus Cophi dixit idem. Item dixit quod Nagilar oriundus de Liza et Petrus Pelicer vulneraverunt et mutilaverunt Arnaldum Cophini presbiterum et beneficiatum. Interrogato dicta dixit quod pro eo quare propositus dicte confratrie habebat verba et rixam cum predictis occasione quarundum domorum et orti quam predictam confratria -ementur. Interrogato si dictus Arnaldus Cophi fuerat causa dicte rixe vel interfuerit in ea. Fuerat, aliter dixit quod non. Immo dixit quod erat homo bonus et mitis et qui continue celebrabat et ecclesie sollicitie serviebat. Guillelmus Laurentii iuratus et vere interrogatus dixit idem super servitio ecclesie et vita clericorum predictorum ut Bernardus de Castro terciolo predictus scilicet super concubinatum Berengarii monachi et usuris factis per eum dixit famam esse. Super omnibus aliis dixit idem quod dictus Bernardus de Castro terciolo excepto quod ipse non erat in villa de Cardedol qui dictus Arnaldus Cophi fuit vulneratus dixit tamen famam publicam esse quod dictus Arnaldus Cophi fuit vulneratus et mutilatus per dictos Agilar et Bernardus Peliser. Prepositus predictus iuratus dixit idem in omnibus. Berengarius monachi iuratus dixit idem in omnibus supradictis. Guillelmus de Riera, Raimundus de Ecclesia et Marimundus et Jacobus».

717 Visita a Esplugues el 9 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 23v.**: «iurati dixerunt quod Geraldus Veurel vulnerabit Ferrario Clota rectore dicte ecclesie de Espeluncis in capite cum quibusdam complicitibus suis quorum nomina ignorant. Rector predictus nomine Ferrarius Clota dixit per sacramentum, interrogato dixit quod predictus Geraldus et Petrus Teyla de Viladecans et Arnaldus Poch et Bo de Provinciana fecerunt sibi X vulnera sed predicti homines sunt vagabundi et vadunt per mare».

718 Visita a Sant Cugat Sessgarrigues el 26 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 25v.**: «Item dixerunt dictum rectorem (Petrus Dialech) esse renynosum et qui crudeliter exigit iura sua. Item dixerunt quod vadit frequenter per parrochiam ad celebrandum missas pro peccia propria ecclesia dimisa seu missa».

719 Visita a Cubelles el 18 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 33**: «Item dixerunt quod quadam nocte hoc anno fuit destructum et talatum ortus dicti Raimundi Vedel de qua tala idem Raimundus fecit denuntiationem Curie et cum baiulus et curia interrogassent eum si habebat suspitionem quam aliqua de hac tala et dixit sic contra Bernardo Mulinerii et Guillelmo de Manso et contra Guasco de Ripol propter quod baiuli ceperunt ipsos de qua captatione fuerunt dapnificati. Confitetur Raimundus Vedel».

720 Visita a Santa Coloma de Cervelló el 13 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 57**: «Item dixerunt quod dictus rector iniuriatur Petro Pesteler parrochiano suo in I quartano olim quem plus pretio iusto ut sibi videtur ab eo recepit. Item dixerunt quod dictus Rector vituperat parrochianos suos et verbo et vilipendit».

- Sacrilegi a Cubelles⁷²¹.
- El rector de Montmeló sempre porta un punyal⁷²².
- Mn. Guillem Bosch, rector de Santiga, “est rixosus”⁷²³.
- El cas de Mn. Bonanat de Riba⁷²⁴.
- Mn. Bonanat de Riba va mostrar una espasa, i es diu d’ell que era molt “rixosus”⁷²⁵.
- El rector de Marata, estant celebrant, surt al carrer de forma violenta a demanar aigua⁷²⁶.
- El rector de Marata inicia una baralla enmig de la missa⁷²⁷.
- El rector de Marata dóna una plantofada a una vídua⁷²⁸.
- Del rector de l’Hospital de Santa Eulàlia es diu que és “luxos”, “ruxosus” i “luxuriosus”⁷²⁹.

721 Visita a Cubelles el 18 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 62v.**: «Et fuerunt vocati de parrochianis Ecclesie de Cubellis de Vilarnau, Bernardus Ferreti, Petrus dez Cortey, Petrus Company, Ferrarius Plana, Berengarius Puyes, Bernardus Raedor, Berengarius de Colle, Guillelmus Zabater, Bernardus de Qurbey qui iurati dixerunt omnia recte. Tamen conquisita fuerunt a domino Episcopo quod Nesprune qui excommunicatus est propter mutilationem et sacrilegium cuiusdam presbiteri nomine Bernardus de Rossello turbat officium in ecclesia cum nolit ex inde exire cum ibi divina officia celebrantur unde petunt sibi super afflicte degentes remedio providere»

722 Visita a Montmeló el 14 d’octubre de 1307, a **VP 1/2, fol.**

723 Visita a Santiga el 13 d’octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 79v.**: «Item dixerunt quod dictus rector [Guillelmus Bosch] rixatur nimis cum parrochianis de nichilo aliquo et offendit eos mittendo bestiarum suum in terris parrochianorum et non custodit bene eorum».

724 Visita a Sant Feliu de Codines el 25 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 74**: «dictus rector [Bonanatus de Rippa] indutus sacerdotalibus et in medio misse movit rixam Bernardo de Serra et Geraldo de Rubio et inmediate post sermonem, corpore Christi nondum elevato, spoliavit sibi casulam voluit eos eicere de ecclesia pro eo quare requisiverant sibi duos tercios qui fuerant pro Romeos de Barchinona ad ecclesiam aportati et servirent ad Corpus Christi quos rector volebat ocupare et latitare et hiis verbis sadatis reversus ad Ecclesiam resumpsit casulam et profecit missam».

725 Visita a Sant Feliu de Codines el 25 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 74**: «Item dixerunt quod anno preterito in crastinum paschalis movit dictus rector verba dicto Geraldo et extraxit gladium contra eum intus ecclesiam. [...] Item dixerunt quod ipse rector [Bonanatus de Rippa] est multum mobilis et rixosus contra omnes parrochianos».

726 Visita a Marata el 21 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 72v.** Declaració del beneficiat de Pla contra Mn. Fàbrica, rector de Marata: «nondum inceperat missam sed reversus in ecclesiam incepit missam et dixit rector per sacramentum quod pro eo quare non aportaverat aquam recentem dictus Jacobus ad missam exivit ex ecclesia ad vocandum aliquos qui aportaret sibi aquam; negat tamen aliqua verba inhonesta sibi dixisse.

Item dixerunt se vidisse quod quadam vice dictus rector portavit Corpus Christi dicte Bernarde a masie sue ad comunicandum in manso remixo ubi iacebat infirma quo domnes vicini reputarunt mala femina pro eo quare amaverat sua fuerat. Idem dixerunt Arnaldus ramis se vidisse per sacramentum. Idem vidunt Petrus Vey et Bernardus Boveri. Fatetur rector hec.

Item dixerunt quod dictus rector quando portat Corpus Christi ad infirmos vadit; negat: sine lumine et non vadit per vias publicas sed pro revia et devia sic festinanter quod videtur quod fugetur ab aliquo cum deberat ire scilicet cum devotione et honestate et non audiunt quod dicat psalmos vel aliquas orationes. Negat rector».

727 Visita a Marata el 21 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 72v.**: «Item dixerunt se audivisse quod dictus rector quadam die anni preteriti indutus vestibus sacerdotalibus ad missam movit rixam. Jacobo diachono presente Petro de Plano beneficiato ipsius Ecclesie et ductus furare contra dictum diachonum levavit gremia vestium sacerdotalium et relictis altarem et exivit ecclesiam volens irruere contra dictum diachonum sic indutus minando sibi per locos de Deu “en fiyl de bagassa que yous fare vostre enuyg et aço et aço” (sic) et dixit multa verba inhonesta contra eum ad magnum scandalum sui et totius cleri et ecclesie».

728 Visita a Marata el 21 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 72v.**: «Item dixerunt se audivisse et audivi quod dictus rector percussit palam et publice quandam mulierem viduam nomine Johannam Flaqueriam et “escabaynaola le eli desliga la savena”. Fatetur rector sibi dedisse alapam».

729 Visita a l’Hospital de Santa Eulàlia el 3 de març de 1307, a **VP 1/2, fol. 66v.**: «... rectoris qui est luxor rixasus et luxuriosus. Fatetur rector quod IX anni sunt quod ipse est Rector hospitalis predicti et quod panni et paramenta dicti hospitalis va-

- Altercat amb el rector de Corró d'Amunt⁷³⁰.
- Violències i expulsions de Sant Marçal⁷³¹.
- El rector de Sant Marçal juga i és molt "rixosus"⁷³².
- El rector de Foix difama l'esposa de Bernat Sabater, fins el punt que van arribar a les mans⁷³³.
- El rector de Puigtinyós va pel poble amb una espasa⁷³⁴ i provoca grans altercats⁷³⁵.
- El rector de Santa Agnès de Malanyanes és "rixosus"⁷³⁶.
- El rector i un beneficiat de Marata, quan estan al cor no resen, sinó que es barallen⁷³⁷.
- El cas del rector de Subirats⁷³⁸.

lent nunc tantum quantum tunc valebant vel amplius licet multe flaciata pro uso infirmorum medio tempore sunt destructe et licet quidam latro fuerit furatus VII flaciatas qui fuit suspensus apud montem iudaicum et captus in Moliendinis Regis.

Item dixerunt quod dictus rector tenet quandam iuveniculam nomine Ceciliam quam defloravit et tenet eam modo hic modo illic et frequenter facit eam venire ad hospitale que est etatis XI vel XII annorum. Dicit dictus rector per iuramentum quod cum dicta puella numquam peccavit nec habuit propositum peccandi sed tamen est verum quod domina dicte puella qua vocabatur Sibilia fuit de furto accusata et in curia Vicarii et liberata postea post cuius liberationem comendavit dicto rectori puellam predictam postea.

Item dixerunt eundem rectorem esse male conversationis et quod per eius mala administrationem dictum hospitale devenit ad destructionem et inopiam et recolligit ibi inhonestas personas et claudit hostia domus illius in qua familia iacet ne possit inde exire et postea dicta familia in camera dicti rectoris habet sonum quitarre et campani et instrumentorum; et presumunt quod inhonesta comitantur ibidem.

Fatetur rector se ratione solatium cum instrumentis in festis...».

730 Visita a Corró d'Amunt el 16 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 155**: «Item dixerunt quod dictus rector est homo multum rixosus cum parrochianis et vicinis et habuit rixam cum Petro Nogera».

731 Visita a Sant Pere de Riudebitlles el 24 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 126 bis**: «Guillelmus Generii parrochianus dicte Ecclesie adulteratur cum Guillelma Riera cuius occasione vulneravit uxorem quam aliquotiens expulit a se».

732 Visita a Sant Marçal el 19 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 124v**: «Item dixerunt quod dictus rector est homo rixosus et dissolutus et aliqui ex testibus viderunt ipsum publice ludentem ad aleas in plateis. Fatetur dictus Pontius hoc verum esse composuit cum domino Episcopo ad LX solidos quos solvit Guillelmo de Canovis de mandato Episcopi. Iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari iniuncta sibi sub pena X aureos quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam et si contrarium faceret incideret ipso facto in penam predictam». Paga al bisbe LX sous.

733 Visita a Foix el 19 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 123**: «Item dixerunt quod dictus rector est homo rixosus et dissolutus et aliqui ex testibus viderunt ipsum publice ludentem ad aleas in plateis. Fatetur dictus Pontius hoc verum esse composuit cum domino Episcopo ad LX solidos quos solvit Guillelmo de Canovis de mandato Episcopi. Iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari iniuncta sibi sub pena X aureos quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam et si contrarium faceret incideret ipso facto in penam predictam». Paga al bisbe LX sous.

734 Visita a Puigtinyós el 6 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 113v**: «Item dixerunt quod dicti clerici portant semper secum enses quando vadit per parrochiam extra castrum».

735 Visita a Puigtinyós el 6 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 113v**: «Item dixerunt quod Natalis de Sancto Paulo rector dicte Ecclesie fuit antea circa festum beati Luce infamatus de quadam pedisseta Petri de Casaldoria nomine Geralda et cum Jacobo de Torroela secum duxisset dictam Geraldam dictus rector habuit verba cum eo. Raimundus de Podio dixit se audivisse quod punit eas quare dictus Jacobus erat zelotipus de dicta muliere quod diligeretur a dicto rectore. Rector excusavit se quod non curabat. Negat dictus rector se diffamatum de premissis. Item dixerunt quod dicti clerici portant semper secum enses quando vadit per parrochiam extra castrum».

736 Visita a Santa Agnès de Malanyanes el 20 de febrer de 1313, a **VP 2, fol. 2**: «Raimundum Pages, Guillelmum Martorell et Guillelmum Dominici parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit tamen rector aliquotiens nimis absens de parrochia et est rixosus».

737 Visita a Marata el 23 de febrer de 1314, a **VP 2, fol. 36v**: «...dixerunt quod Petrus de Fabrica rector dicte ecclesie quandoque rixatur in officio cum Raimundo Mascort beneficiato altaris Sancti Bartholomei».

738 Visita a Sant Sadurní de Subirats el 19 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 43**: «Item quod dictus regens est rixosus et fugavit ensem per viam Bernardus Perhensall hoc anno a festo Nativitatis circa et dedit dicto Bernardo Perhensall unum buffet et

- Les nafres de Guilera al terme de Mediona⁷³⁹.
- La vida immoral del prior de Sant Sebastià de Lavern⁷⁴⁰.
- El prior de Sant Sebastià tira a terra un frare⁷⁴¹.
- Violència a Llinars del Vallès⁷⁴².

Pujar a Montserrat a demanar perdó

Quan als mossens se'ls acumulaven diverses acusacions: contra el celibat, jugar a jocs prohibits públicament, per tenir un comportament violent... el bisbe els imposava –com hem vist abans– penes sinodals que podien ser, per exemple, 40 o 60 sous per un concubinat, però també s'afegia la famosa “purgació”, realitzada per 3 o 4 preveres de bona fama”. Aquesta era una pena podríem dir “medicinal”, que de vegades consistia en una “peregrinació”, resar el salteri, fer obres de caritat... Com ja hem vist, la peregrinació a Montserrat era una imposició molt freqüent. Vegeu, per exemple, el procés que es fa a Mn. Mateu de Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310; al final se li diu que, com a signe de penitència, «legat psalteria et vadat discalciatus ad beatam Mariam de Montserrat», i acabada aquesta penitència ha de cantar tres misses pels difunts⁷⁴³. Una penitència semblant s'imposa al sotsdiaca Mn. Guillem de Romanino de Sant Joan Despi⁷⁴⁴ i a Mn. Gerald

fuit rixatus etiam cum Guillelmo Roberti et dixit dictus regens que “mala nit vendria a tots quants navia”».

739 Visita a Subirats el 19 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 43v.**: «Narbort de Sobirats fyll qui fo den Barthomeu de Sobirats de Sabern, en Guilera qui es del terme de Cabrera de Arbert de Mediona nafraren de dues nafres en Guillem des Camp de Subirats de la parroquia de Sant Pere de Sabern qui es hom del archidiaconat de Barcelona».

740 Visita al Monestir de Sant Sebastià el 12 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 55**: «Super statu et conversationem dicti prioris dixit quod annus est elapsus vel circa quod dictus prior interposuit intus cameram suam quadam mulierem et fuit reperta per Guillelmum Miro et Berengarius Cortey clericos beneficiatos in dicta Fol. 55 vto. ecclesia. Item dixit quod dictus prior iniecit manus suas violentas in quendam clericum ut ipse audivit dici».

741 Visita al monestir de Sant Sebastià el 12 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 55**: «Petrus Passada escolaris testis iurato et interrogato super predictis dixit quod vidit et presens fuit quando dictus prior tenebat prostratum in terra dictum Guillelmum Mironi et manum suam tenebat ad collum et fratrem dicti prioris percussientem dictum Guillelmum Mironi cum pugo suo».

742 Visita a Llinars del Vallès el 12 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 120v.**: «Petrus de Vilatort rector ecclesie de Llinars iurato interrogato si Eliscendis dez Castel quod dudum esse consuevit ipsius concubina frequentatur hospitium sui et dixit quod sic interrogato si habuit rem cum ea postquam dudum extitit punitus et sibi iniunctum quod non esset cum ea dixit quod non. Interrogato si hic disposito verberavit dictam Eliscendam in hospitio suo dixit quod sic sed non inde exivit sanguis intram querere eam percussit dixit quia nolluit exire hospitium suum. Fuit sibi iniunctum sub pena mille solidorum ad quem se obligavit sponte quod ammodo non sit cum deita muliere in loco suspecto nec eam in hospitio suo recipiat».

743 Visita a Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 119v.**: «Matheus Colomer presbiter tenet quandam nomine Sauram et prolem habet ex ea et publice intrat et exit domum suam. Arnaldus Dalmacii presbiter dixit per sacramentum famam esse de predictis in loco. Matheus Colomer negat per sacramentum se non participasse cum dicta muliere postquam fuit absolutus per dominum Episcopum. Berengarius Maiol iuratus dixit quod nondum sunt duo menses quod dictus Matheus participabat cum illa et Bartholomeus Raedor iuratus dixit hoc esse notorium. Guillelmus Taraza clericus etiam iuratus dixit hec vera esse et adhuc participat cum ea. Dominus Episcopus attendens paupertatem dicti Mathei remisit sibi penam concubinatorum predicti et interdixit sibi hinc ad festum Pentecostes in signum penitentie ingressum ecclesie in hiis scriptis et quod legat et psalteria et vadat discalciatus ad beatam Mariam de Monteserrato et transacto tempore suspensionis predite cantes III missas pro defunctis».

744 **VP 1/2, fol. 92**

Domènec de Miralles⁷⁴⁵.

En la visita del 24 de febrer de 1308 a La Roca del Vallès, consta que el beneficiat Galceran Tayala viu en concubinat durant molts anys amb una dona que es diu Selva, amb la qual té una filla. El bisbe, davant tan greu escàndol, mana que pugi a Montserrat, que resi dos psalteris i al tercer li afegeixi un sever dejuni⁷⁴⁶.

Un altre clergue de Vilafranca del Penedès, Mn. Guillem Taraza, també és castigat per la continuïtat del concubinat a pujar a Montserrat, a dejuni sever els divendres i en les festivitats de la Mare de Déu⁷⁴⁷.

Poc temps després, també s'imposa a un sacerdot sacríleg l'haver d'anar a Montserrat⁷⁴⁸.

Malgrat que aquest tipus de peregrinar a Montserrat es considerava una gran pena, mai no es podia comparar amb l'excomunió, l'interdicte o peregrinar a la cúria papal, ja fos a Avinyó o a Roma. Quan l'església estava en interdicte, el bisbe podia assistir a una missa amb les portes tancades, però no podia tonsurar ni conferir ordes sagrats. Vegeu la visita a Sant Miquel de Barcelona el 7 de gener de 1305⁷⁴⁹.

Mataró⁷⁵⁰, Martorell⁷⁵¹, i Barcelona, durant alguns anys del pontificat de Ponç de Gual-

745 VP 1/2, fol. 129

746 VP 1/2, fol. 95v.

747 Visita a Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 119v.**: «Guillelmus Taraza clericus tenet publice Arsendem et pregnans est ab eo. Arnaldus Dalmacii presbiter dixit se audivisse Matheus Colomer presbiter per sacramentum dixit de hoc famam esse et ita credit verum esse. Berengarius Maiol presbiter dixit se audivisse quod dictus Guillelmus Tarazo tenet quandam iuvenem mulieris in concubinam et nescit tamen aut sit predictam vel non. Bartholomeus Raedor iuravit hoc esse notorium. Fatetur dictus Guillelmus Tarazo per sacramentum dictam mulierem tenuisse et impregnasse ut ipsa asserit ipse tamen non credit sibi aut alii participant cum ipsa. Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinitus et interdixit sibi ecclesiam in hiis scriptis in signum penitentiae per duos menses et ieiunia festivitatem Beate Marie et veneris sancte in pane et aqua et peregrinationem Beate Marie de Monte Serrato et tria psalteria interim legenda et ipse obligavit se ad penam X aureos vel ad penam carceris domini Episcopi ad panem et aqua per II menses si de dicta pena non posset satisfacere quod a modo non erit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam tenebit de cetero concubinam tamen Raimundus de Amigdalio capellanus Episcopi et Bernardus de Podio clericus dicitur quod non servat interdictum predictum».

748 Visita a Vilafranca del Penedès el 24 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 35v.**: «Postquam dominus Episcopus remisit sibi penam concubinitus pro X solidos quos solvere iuravit hinc ad instans festum Sancte Marie de Augusto, iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari. Iniungentes sibi nichilominus sub pena X ad quam solvendam se obligavit si de cetero redat cum predicta vel alia tenat concubinam. Solvit dictos XX solidos qui fuerunt dati Raimundo Amili de mandato domini Episcopi faceret. Sit ipso facto suspensus ab omnibus et exul a tota diocese Barchinone et quod vadat hinc ad instans festam Sancti Michaelis septembris descalsciatus pedibus ad Sanctam Mariam de Monterrato et legat duo psalteria et ieiunet in pane et aqua quatuor festivitates beate Marie et dominus Episcopus remisit sibi omnem aliam penam».

749 Visita a Sant Miquel de Barcelona el 7 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 12**: «Die iovis sequenti idem dominus episcopus visitavit ecclesiam sancti Michaelis civitatis Barchinone et propter interdictum civitatis ibi clausis ianuis missam audivit. Et post predicta vocavit quosdam de parrochianis ecclesie supra dicte». Aquests acusen d'adulteri a tres feligresos; un d'ells diu que viu «iuxta templum».

750 VP 3, fol. 31

751 Visita a Mataró el 14 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 14**: «Eadem die Jovis predictam et anno eodem dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Civitate fracta et quare propter iniuriam quam venerabilis Gregorius de Sancto Vincentio faciebat hominibus ecclesie Barchinone dictam ecclesiam erat interdicta, dominus episcopus non potuit ibi in divinis officiis episcopalem officium adimplere sed visitavit altaria ipsius ecclesie et vocavit quosdam de parrochianis scilicet Bernardum de Matero baiulum dicti loci, Guillelmum de Villa Seccho, Bernardum F. Petrum Morot, Bernardum dez Feu, Guillelmum Zaugera, Bernardum Soler [...] Et post predictam venerabilem Guillelmum de sancto Vincentio satisfecit episcopo et ecclesie de iniuria quam fecerat et iuravit stare mandatis Ecclesie et absolvit eum et Bernardus de

ba estigueren en interdicte. L'excomunió podia caure, per exemple, en el cas d'haver vessat sang a l'església o per haver ferit un clergue o monjo com fou el cas del monjo de Sant Miquel del Fai⁷⁵², o també per causa del matrimoni que no es volia solemnitzar o que es vivia en concubinat⁷⁵³.

Matarone baiulum suum et dictum Jacobum de Orisio rectorem supra in obedientiam et contemptum iniuncta cuilibet eorum aliis per modum culpe penitentia salutary et absolutis istis dominus episcopus confirmavit in Ecclesia plures et III pueros tonsoravit: Jacobus de Campmaior, Bernardus Doris, Bonanatum de Valle eiusdem parrochie tonsorati clerici». Vegi's també visita a Setmenat a **VP 1/2, fol. 51v**.

752 Visita a Sant Miquel el Fai el 18 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 83**: «Item dixerunt quod Guillelmus de Splugis est excommunicatus pro eo quare in quemdam monachum nomine Galcelmum de Aurega lapidem proiecit».

753 **VP 1/2, fol. 45, 49, 68, 109, 124, 139v.**; **VP 3, 51**. Vegi's visita del 24 de març de 1306 a Santa Coloma de Cervelló, a **VP 1/2, fol. 57v**. També la visita a Martorell l'1 de febrer de 1324 i el 29 de juny de 1324, a **VP 3, fol. 31 i 33**, i **VP 3, fol. 83v**: «Item dixerunt quod Bernardus Leopaldi est excommunicatus et fuit per unum annum et ultra qui tenebat quandam mulierem quam modo dimisit et contempuit petere absolutionem».

TAMBÉ ELS SEGLARS SÓN ACUSATS

Els seglars i la moralitat

Qui llegeixi d'una manera contínua el text de les visites pastorals del bisbe Ponç de Gualba, o sigui les vuit-centes visites de l'any 1303 al 1330, observarà que les acusacions més freqüents són incompliment del celibat, i per part dels seglars les de fornicació i adulteri. Ens és difícil presentar una estadística, ja que hi ha expressions de les quals és impossible deduir el nombre d'acusats; per exemple, a la parròquia de Santa Maria del Mar s'afirma que entre la seva feligresia hi ha “molts fornicaris, usurers i blasfems públics”⁷⁵⁴. Però prescindint de tan imprecises i generalitzades acusacions, sols del primer volum, que abraça des de l'any 1303, hem comptat 62 casos d'adulteri i 114 de fornicacions. Molts d'aquests eren considerats pecadors públics, i per part de l'Església eren excomunicats. El braç secular havia d'intervenir expulsant-los si era precís del mateix poble; tanmateix cal reconèixer que els agutzils i batlles civils en feien poc cas de les sentències que emanaven de les visites pastorals. Cal, però, fer una excepció: ens referim als pobles en els quals el bisbe o l'abat de Sant Cugat exercien un domini feudal, en ser ells barons o posseïdors del senyoriu medieval... En aquests casos es podia donar alguna coacció més eficaç per als qui eren considerats “pecadors”. Hom arriba a dir que el bisbe volia que tots els que estiguessin en pecat públic, o calia que fossin empresonats, o àdhuc exiliats, començant per les “dones de plaer” o prostitutes. Aquestes disposicions eren tan dràstiques que començant pels mateixos batlles episcopals no en feien el mínim cas, potser perquè no podien fer res.

De les primeres visites –anterior al mes de juny de 1303– hom troba insinuacions, notícies escadusseres a través de les quals sabem que abans del 1303 es van donar moltes visites, ja fossin fetes per l'arquebisbe de Tarragona o pels delegats dels ardiaques, esperant

⁷⁵⁴ Podríem citar molts més casos, però només citarem els de Santa Coloma de Gramanet, el Papiol, Vilanova del Vallès, Cànoves i Parets del Vallès. A Santa Coloma de Gramanet el 16 de maig de 1305, a **VP 1/2, fol. 37v.**: «Item dixerunt quod Elicsendis Garriga habet maritum probum hominem senem nomine Bernardus Pelicer et admitit publice omnes venientes indifferenter». A El Papiol el 24 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 58v.**: «Item dixerunt quod Guillelma Andrena meretricatur cum multis». A Vilanova del Vallès el 3 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 147**: «Na Martina exponit se publice venalem». A Cànoves el 13 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 153v.**: «Item Elicsendis filia Elicsendis Normandia fornicatur publice cum omni petenti et filia Janfridi de Villamaiori tenet eam potius». A Parets del Vallès el 20 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 156v.**: «Agnes de sa Serra, na Galcerana, meretricatur publice et indifferenter admitunt homines».

que el bisbe tornés de Roma, ja què el seu nomenament pel bisbat de Barcelona fou impugnats almenys durant 10 mesos (del juny de 1302 al maig de 1303) i per tant ell –Ponç de Gualba– no podia encara fer visites pastorals segons era manat en el concili III del Laterà.

Alguns “saigs” episcopals tenien concubina

Hi ha una nota significativa en l'acusació d'adulteri del *saig* episcopal de Vila-rodona. El rector jurà que tot a l'interior i a l'exterior de l'església està correcte: “bene et rite”, excepte l'esmentat *saig* episcopal, que té la seva esposa i també una altra dona casada com a concubina. El rector l'ha avisat “pluries” i l'ha increpat per a què tregui aquesta concubina que públicament té⁷⁵⁵. En visites posteriors a Vila-rodona continua l'esmentat “delicte”, i per tant el *saig* seria excomunicat, que era el mateix que no poder entrar a l'església; però poc cas en feien i podien passar molts anys vivint excomunicats àdhuc en territori episcopal. En aquella època l'excomunió, en ser tan freqüent, no se'n feia pas massa cas a no ser que l'acusat es trobés moribund. Era molt fàcil sortir-ne simplement amb un jurament (o com es diu “per sacramentum”). El pecat era perdonat.

En la visita del mateix any 1303 es diu de Santa Maria del Pi de Barcelona que el rector Mn. Cintes té a la pròpia rectoria una esclava pròpia “que ha impregnat” (sic)⁷⁵⁶.

Els adúlter, si continuaven “en el pecat” tenint a casa pròpia l'esmentada concubina, queien en l'excomunió, i per tant no podien posar els peus a l'església⁷⁵⁷.

Ja hem explicat que el *saig* episcopal de Vila-rodona, Dalmau Garbí, “té una dona com a concubina que ja està casada”. S'anomena Domingüeta. Així fou acusat en la visita del 16 d'abril de 1303⁷⁵⁸.

Els prostíbuls

En la visita a Molins de Rei s'acusa una dona –que es diu Elisenda Moragosa (sic)– de tenir públicament un prostíbul. És en la visita del 3 de juny de 1303⁷⁵⁹. Molt més greu era que el mateix rector de Santa Maria del Mar de Barcelona tingués a la rectoria un prostí-

⁷⁵⁵ Visita a Vila-rodona el 16 d'abril de 1303, a VP 1/1, fol. 1v.: «Item fuit recepta confessio per sacramentum a Rectore predicto et fuit inventum per confessionem ipsius quod omnia tam in Ecclesia quam extra ecclesiam satis bene et rite aguntur excepto de predicto Sagi[o]ne qui habet uxorem et tenet quandam aliam uxoratam in concubinam licet de hoc per eundem Rectorem pluries fuerit monitus et excepto de quodam alio et quadam [...] qui sunt extranei qui similiter stant publice in peccato mortali; et dominus Episcopus dixit quod mandaret baiulo suo ut eis expelleret a loco et compelleret dictum Sagionem ad dimitendum dictam concubinam quam publice tenet».

⁷⁵⁶ VP 1/2, fol. 1v.

⁷⁵⁷ VP 1/1, fol. 5v.: «R[aimundus] Guardia tenet publice Raimundam mulierem et procreavit. II. filios ex ea et fuit aliis monitus et excommunicatus ut ab ea recederet».

⁷⁵⁸ Visita a Vila-rodona el 16 d'abril de 1303, a VP 1/1, fol. 1v.

⁷⁵⁹ VP 1/1, fol. 8v.

bul⁷⁶⁰. Els feligresos se'n queixen i diuen que ells marxen de l'església i van als religiosos (dominics de Santa Caterina i franciscans) perquè no volen presenciar aquell espectacle tan llastimós, fins i tot diuen que ja no es volen enterrar en els sepulcres de la parròquia ("de les moreres") sinó en els cementiris dels religiosos.

Dins els límits de la parròquia del Pi de Barcelona existien durant la primera dècada del segle XIV altres prostíbuls. Per exemple, una casa al costat del forn d'en Thio. En aquest prostíbul hi ha 10 prostitutes⁷⁶¹. Una casa molt propera a l'anterior és la d'un mercader anomenat Surià que pels seus negocis i perquè els seus clients surtin satisfets, els ofereix serveis carnals en la seva pròpia casa i negocis a través de "meretrices domestices"⁷⁶². El mateix fa el mercader Bernat de Santa Eulàlia⁷⁶³.

En la veïna parròquia de Barcelona de Sant Jaume, hi ha la prostituta Na Noguera que en la seva casa té un vertader prostíbul⁷⁶⁴. A pocs metres d'aquesta casa n'hi ha una altra amb un "negoci" semblant, que és la de la Ventanyola⁷⁶⁵.

Un altre prostíbul es troba a l'esmentada parròquia de Sant Jaume de Barcelona davant les cases de Pere March, mercader de Barcelona⁷⁶⁶.

A fora de Barcelona també tenim notícies que existien prostíbuls; per exemple a Molins de Rei. La seva propietària havia mort recentment en el mes de març de 1305, i com hem dit es deia Elisenda Moragosa⁷⁶⁷.

A Sant Genís de Rocafort un tal Elisenda Porta, muller no casada, fornicava públicament i la seva casa s'ha convertit en un vertader prostíbul⁷⁶⁸.

A Vilafranca hi ha mitja dotzena de prostíbuls. Així, per exemple, en la visita del 15 de març de 1310 es diu que en Teixidor de La Geltrú té aquí a Vilafranca un prostíbul amb la seva esposa⁷⁶⁹. A prop d'aquesta casa de Vilafranca, estava la de "taulera", esposa de Guillem plana, que té un prostíbul públic i l'esmentat Guillem va acomiadar la seva esposa

760 Visita a Santa Maria del Mar el 23 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 9v**. «Iacobus de Villafrancha Rector dicte Ecclesie domum suum habitaculum supra Ecclesiam quod reputatur publice profanum et inhonestum ab omnibus parrochianis in tantum quod propter predictam et alia plura inhonesta que ibi fiunt parrochiani fere maiores et meliores de parrochia dimiserunt et dimittunt venire ad dictam ecclesiam et audire ibi divina et eligere sepulturas et vadunt ad domos religiosorum et eligunt sepulturas».

761 Visita a la parròquia de Santa Maria del Pi (Barcelona) el 7 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 11**.

762 Visita a Santa Maria del Pi (Barcelona) a **VP 1/1, fol. 11v**: «Item en Cintes tenet in propria domo et impregnabit quandam sarracenam captivam propriam. Item dixerunt quod en Suria vocat pro negotiis et servitiis suis domesticis meretrices et tenet eas in domo publice».

763 **VP 1/1, fol. 11v**: «Item dixerunt quod B[ernardus] de Sancta Eulalia tenet publice prostibulum et tartuferia et procurat lenocinia et omnia inhonesta».

764 Visita a Sant Jaume (Barcelona) l'1 de setembre de 1303, a **VP 1/1, fol. 42**.

765 Visita a Sant Jaume (Barcelona) l'1 de setembre de 1303, a **VP 1/1, fol. 42**: «Item Na Noguera facit idem prostibulum et hospitatur eas. Item dixerunt quod En Ventayola qui moratur in vico de na Quintar tenet publicum prostibulum».

766 Visita a Sant Jaume (Barcelona) l'1 de setembre de 1303, a **VP 1/1, fol. 42**.

767 Visita a Molins de Rei el 9 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 29**.

768 Visita a Sant Genís de Rocafort el 22 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 107**.

769 Visita a Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 118**: «Item en Teixidor de za Gialtrud uxoratus adulteratur cum quadam entauladora. Item Geralda entauladora uxor Bernardi Ferruz consentiente ipso viro tenet prostibulum publicum in eadem domo et procurat et recolligit alias mulieres ibidem ad contubernium».

per adulterar amb una tal Sanxa de la qual tingué descendència. El prostíbul continua actuant⁷⁷⁰.

A Breda hi ha la “gran ramera” Geralda Boscaza, que fornica constantment en els molins d’aquella localitat i amb moltes altres meretrus que lloga⁷⁷¹.

A Sant Vicenç dels Horts també existeix un prostíbul propietat de Na Moneta⁷⁷², segons la visita del 20 de març de 1314.

I podríem especificar altres prostíbuls disseminats per tota la geografia diocesana de Barcelona. Cal, però, fer esment de les següents poblacions en les quals, si és cert que era a una escala més petita, es donava la prostitució pública d’algunes prostitutes, a les quals es denomina “mulier volubilis”, “a la que tothom hi pot anar” (“lleugera”).

- A Pacs del Penedès hi havia una prostituta de la qual es diu que “tota terra concurrir”. Es deia Marchesia, la qual també era endevina⁷⁷³.
- A la Geltrú hi ha dues cèlebres prostitutes: Romia⁷⁷⁴ i Elisenda del Mathenet⁷⁷⁵.
- La prostituta de Cervelló vell, filla del Pinyorel.⁷⁷⁶
- Els trenta anys de l’exercici de prostituta de Maria del Coll⁷⁷⁷.
- La prostituta de Terrassa anomenada “la Fonoylera”⁷⁷⁸.
- La incestuosa Maria filla de Pere Ticó⁷⁷⁹.
- La prostituta Na Tholosa de Corró d’Avall⁷⁸⁰.

770 Visita a Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 118**.

771 Visita a Sant Pere de Breda el 31 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 131v**.

772 Visita a Sant Vicenç dels Horts el 20 de març de 1314, a **VP 2, fol. 39**.

773 Visita a Pacs del Penedès el 16 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 19v**: «Item dixit dictus Rector quod aliqui de parrochianis suis incurrunt aliquando ad Marchesiam mulierem divinatricem que moratur in parrochia Sancti Valentini ad quam ut dicitur tota terra concurrir».

774 Visita a La Geltrú l’1 d’agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 34v**: «Item dixerunt quod Romeus Fusterii coniugatus tenet publice Romiam coniugatam Petri de Bacho ex qua prolem genuit».

775 Visita a La Geltrú l’1 d’agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 34v**: «Item dixerunt quod Periconus Matheuet tenet publice quandam nomine Eliscendem ex qua prolem eripuit».

776 Visita a Cervelló Vell el 13 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 7**: «Item idem den Roset cum filia den Pinyorel de Ulesa (Olesa) et teneat eam in domo ipsius sponsi bene sunt II anni».

777 Visita a Cervelló Vell el 13 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 8**: «Item dixerunt quod Petrus de Blancher coniugatus adulteratur ut magis secrete peccat cum Maria de Colle coniugata moneatur secrete et stet in hoc peccato iuxta famam terre XX anni sunt».

778 Visita pastoral a Terrassa el 16 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 8**: «Item dixerunt quod Petrus Vila uxoratus adulteratur publice cum na Fonoylera et cum filia den Perets quas tenet secum in eadem domo cum uxore quod idem Petrus fuit confessus. Dixit se tamen absolutum ab officiali Barchinone et iurase quod non esset de cetero cum eisdem. Sed neque fuit ex tunc ut dixit. Sed quare suspicio erat adhuc quam eum fuit iniunctum sibi quod si de cetero suspectis cum aliquis de predictis focarii quod ex tunc incideret in penam XL solidos Barchinone de quibus habet baculus Regis XXX solidos et X solidos dentur operi ecclesie Barchinone. Item Raimundus Mir laicus uxoratus adulteratur publice cum Sibilia. Item en Bernat Segui adulteratur et incestum fecit publice cum cognata sua et cum conmatre Guillelmo Zaila».

779 Visita pastoral a Premià de Mar l’11 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 13**: «Item Petrus Morera comitit incestum cum Maria filia Petri Ticonis quam tenet publice in domo propria et filios habet».

780 Visita pastoral a Corró d’Avall el 28 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 22v**: «Item dixerunt quod na Tholosa est lena publica quam Paschasius laicus tenet eam publice».

- Na Berengaria Figueres de Gelida⁷⁸¹.
- Els germans Olivera de Sant Joan Despí⁷⁸².
- Pere Joan de Foix viu una vida entre l'excomunió i la prostitució amb Ermessenda Sexina⁷⁸³.
- La "Picarona" de Riudebitlles té molt mala fama⁷⁸⁴.
- Vilasetrud de Vilamajor no necessita anar al prostíbul; ell trobant-se amb dones "solus cum sola, in loco suspecto" fan de la seva casa un prostíbul⁷⁸⁵.
- Ramon Bernat de Ripollet té varies amants⁷⁸⁶.
- Els de Santa Maria de Palautordera, que freqüenten les cases de prostitució, són subjectes d'inspecció i àdhuc poden ser exiliats⁷⁸⁷.

Molt a prop de la catedral hi havia la casa d'un prostituta anomenada Maria Sederà, la qual va ser interrogada sobre la seva mala fama. Ella admet en la seva casa homes i dones a beure i a menjar, però també a fer-se coses "inhonestes" entre ells. Una veïna seva (Na Gazonna filla d'Elisenda de Girona, costurera) fou interrogada i va dir que un cert dia va veure com un home que es deia Cortada féu entrar violentament una joveneta a la casa de la Maria Sederà i que fou violada i àdhuc va sentir els crits de la noia desflorada. Entrà a la casa i va veure que hi havia tres dones famoses les quals invitaren la intrusa a beure vi. Aquestes dones viuen normalment a casa de l'esmentada Sederà⁷⁸⁸.

781 Visita pastoral a Gelida el 10 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 29v.**: «Item na Berengaria Figueres adulteratur publice cum pluribus cum sit uxor Raimundi Periz de parrochia de Ortons (Hortons)».

782 Visita pastoral a Sant Joan Despí el 19 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 106**: «Item dixerunt quod Nicholaus Olivera fornicatur et comisit incestum publice cum Blancha Voya et filium habet ex ea et pregnans est ab eo et tenet eam secum in eadem domo et est fama in loco quod Petrus Oliver frater dicti Nicholai cognovit eam et filiam habet ex ea».

783 Visita pastoral a Foix el 19 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 124**: «Petrus Johannis fornicatur cum Ermesende Sexina et prolem habuit et modo dicitur cum ea matrimonium contraxisse sed non matrimonium solemnizaret».

784 Visita pastoral el 24 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 126 bis**: «Arnaldus Comes diachonus fornicatur publice cum quadam nomine Picarona et habet inde prolem probat dictus Petrus Mulinarii presbiter. Fatetur dictus Arnaldus Comes per sacramentum hec vera esse. Composuit cum domino Episcopo ad XX solidos quos iuravit solvere hinc ad quintam dominicam post Pasca proximo preteritum iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et obligavit se ad penam constitutionis X aureos quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliqua teneat de cetero concubinam et III solidos scriptori. Solvit dictos aureos quos dominus Episcopus mandavit dari domine Marine».

785 Visita pastoral a Sant Pere de Vilamajor el 5 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 149v.**: «Vilasetrud se peccase cum aliqua istarum sine periculo anime sue nec fuisse unquam cum aliqua istarum "solus cum sola" mulieribus in loco suspecto».

786 Visita pastoral a Ripollet el 26 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 18v.**: «Item dixerunt quod Raimundus et Bernardus Mulinarii tenent singulas amansias vocatas Guillelma Baieres et Eliscende de Poses et altera habet prolem altera est pregnans».

787 Visita pastoral a Santa Maria de Palautordera el 3 de juny de 1310, a **VP 1/2, fol. 143**: «Item requirunt parrochiani quod mulieres que hic permanent in peccato publico exeant de parrochia».

788 Visita pastoral a la catedral de Barcelona el 30 de juliol de 1305, a **VP 1/2, fol. 41v.**: «vicina dicte Marie Sederà iurata et diligenter interrogata ixit idem in omnibus de conversatione ipsius Marie Sederà ut dicta filia den Venrel et ita credit esse verum quia cum ipsa participare de die cum de nocte iacet apud domum cuiusdam consanguinei sui super defloratione qua dicitur esse factam de dicta iuvenicula per dictum Cortada dixit se vidisse et audivisse prout dicta Eliscende de Fonte deponit in dicto suo. Dulcia de Fonte vicina dicte Marie Sederà iurata et diligenter interrogata super conversatione ipsius Marie Sederà dixit se audivisse malam famam de ipsa pro eo quare homines et mulieres admittit in domo sua ad libendum et comedendum et est fama et credulitas in toto convicinio quod causa inhonesta conveniant ibi. Na Gazonna filia Eliscendis de Gerona costurera vicina dicte Marie Sederà iurata et diligenter interrogata super vita et conversatione ipsius Marie dixit idem in omnibus et per omnia ut predicti omnes deponunt in dicto suo et vidit quando dictus Cortada violenter introduxit quandam iuveniculam instabilem dicte Marie Sederà sed non audivit ipsam clamantem sed bene audivit dici a dicta

La usura i els jocs prohibits

Molt variades són les expressions amb les quals s'indiquen la usura i els jocs prohibits. Els afectats són essencialment els laics, encara que com hem vist també hi ha membres de l'estament clerical. Pel que fa a la usura hem de remarcar el tema dels jueus. Presentem a continuació algunes expressions sobre la usura:

- mutuat publice ad usuras⁷⁸⁹.
- mutuat publice XI pro XII⁷⁹⁰.
- fecit contractus usurarios⁷⁹¹.
- fecit contractus usurarios et baratas⁷⁹².
- “est usurarius pro eo quod exercet contractus⁷⁹³, usurarios et recipit pecuniam et⁷⁹⁴ pro-roget debita quae sibi debentur”⁷⁹⁵.
- mutat a capsons⁷⁹⁶.
- tradit peccuniam suam sub usuraris⁷⁹⁷.
- emit bladum a diners aventats⁷⁹⁸.
- emit bestiam que encara no ha nascut⁷⁹⁹.

Pel que fa als jocs, a voltes hi ha pal·liatius com “ludit modicum”⁸⁰⁰, “causa solacii”⁸⁰¹. Però sempre es diu que el joc es realitza “publice”.

Sobre els jocs hi ha diverses expressions:

- ludit ad tabelas⁸⁰².
- ludit ad taxillos⁸⁰³.

Eliscenda de Fonte quod ipsa audivit illam tunc fortiter “esbramegantem” seu clamantem sicut mulierem quam defloratur. Item recolit se vidisse semel intrare in et post eum ibi intraverunt III pulcre mulieres quarum altera erat filia den Noguera et incontinenti miserunt pro vino et steterunt ibi multum et similia fiunt frequenter in domo diete Marie».

789 VP 1/1, fols. 4, 6v. i 12v; **VP 1/2**, fols. 8, 8v., 108, 114 i 135; **VP 2**, fol. 38; **VP 3**, fols. 28v. i 29.

790 VP 1/1, fols. 7v., 8v., 13, 16v., 17v., 22, 29 i 36; **VP 1/2**, fols. 13, 24v., 26, 29, 30v., 56v., 72, 85v., 101, 103, 103v. i 128; **VP 2**, fols. 43v., 80 i 83; **VP 3**, fols. 11, 13v., 53 i 73v.

791 VP 1/1, fols. 13, 22, 23v., 31v., 34, 36, 36v. i 37v.; **VP 1/2**, fols. 9, 10, 26, 31, 32, 33v., 34, 50, 51, 53, 53v., 54v., 59, 82, 84v., 115, 118, 122v., 128, 131v., 132, 132v., 140, 141, 147, 148, 148v., 149, 153v. i 156v.; **VP 2**, fols. 2, 8v., 9v., 21v., 25, 25v., 26v., 31, 46v., 50, 59, 60-60v., 65, 74, 75v., 78v., 86v. i 88; **VP 3**, fols. 18v., 20, 24v., 25v., 60 i 123.

792 VP 1/1, fol. 13; **VP 1/2**, fols. 9, 43, 51, 54v., 103v., 117, 132v., 147, 148v. i 156v.

793 VP 1/1, fol. 36.

794 VP 2, fol. 3.

795 VP 1/1, fol. 36.

796 VP 1/1, fol. 13.

797 VP 1/1, fol. 17.

798 VP 1/1, fol. 30v., 31v., **VP 1/2**, fol. 33v., 60, 110v. i 125v.

799 VP 1/1, fols. 13v. i 21v.

800 VP 1/1, fol. 20.

801 VP 1/1, fol. 20, 29; **VP 2**, fol. 51v.; **VP 3**, fol. 37v.

802 VP 1/1, fol. 30v.

803 VP 1/1, fol. 4, 31v.; **VP 1/2**, fol. 67; **VP 2**, fol. 69; **VP 3**, fol. 68v.

- ludit ad aleas⁸⁰⁴.
- ludit ad aleas cum taxillis et cum pecunia⁸⁰⁵.
- ludit ad altilenam et a carn agitar⁸⁰⁶.
- ludit atiam ad grescam⁸⁰⁷.
- ludit ad jugessam id est altilenam⁸⁰⁸.
- travessa publice seu ponit parte in ludo alearum⁸⁰⁹.
- parte in ludo alearum⁸¹⁰.
- ludit ad adardum⁸¹¹.

Clergues i laics juguen amb usura. La blasfèmia sovint hi és present

- Els seglars veien en els clergues sovint un mal exemple, doncs ells jugaven i àdhuc blasfemaven, com en el cas de Mn. Pere de Miralles⁸¹².
- Els de Molins de Rei fan juraments en va. Juren “pel cos de Crist”. I tampoc compleixen amb les festes de precepte⁸¹³.
- Els monjos de Sant Sebastià (de Lavern) tenen el mal costum de fer canvis usurers⁸¹⁴.
- El rector de Castellbisbal afirma que abans ja fou castigat pels jocs l'anterior bisbe⁸¹⁵.
- Dos laics de Castellbisbal diuen que el rector “juga a capsons”⁸¹⁶. Hi ha un laic, Arnau Gatz, que blasfema contra els sants⁸¹⁷.
- De l'anterior visita també es diu que Guillem del Vall blasfema⁸¹⁸.

804 VP 1/1, fol. 34v.; VP 1/2, fol. 43, 127v.

805 VP 1/1, fol. 33.

806 VP 1/1, fol. 22.

807 VP 1/2, fol. 127v.

808 VP 1/1, fol. 34.

809 VP 1/1, fol. 25v.

810 VP 1/1, fol. 25v.

811 VP 1/1, fol. 11v.

812 VP 1/1, fol. 4: «Item dixerunt se audivisse dici quod P[etrus] clerici ludit ad taxillos publice et ibi laxat linguam suam contra Deum et sanctos suos. Idem de auditu Rector. Concedit (Petrus) se luisse; cetera negat per sacramentum».

813 VP 1/1, fol. 8v.

814 Visita al monestir de Sant Sebastià de Lavern el 13 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 14: «Idem dixit quod dicti monachi tenent proprium et Frater B[erengarius] predictus mutuat aliquando».

815 Visita a Castellbisbal el 12 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 13: «Et post predicta, G[uillelmus] Despiell Rector Ecclesie de Castro Episcopali inter[rogatus] per sacra[mentum] confessus fuit se luisse aliquatenus post mortem fratris Bernardi Episcopi quondam Barchinone».

816 Visita a Castellbisbal el 12 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 13: «Item G[uillelmus] de Valle ludit et A[rnaldus] Gatz et mutuat a capsons et verba blasphemie aliquotiens contra sanctos dicunt».

817 Visita a Castellbisbal el 12 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 13: «G[uillelmus] de Valle et A[rnaldus] Gatz verba blasphemie aliquotiens contra sanctos».

818 Visita a Castellbisbal el 12 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 13: «... dixerunt quod A[rnaldus] Gatz et Guillelmus mutuat a capsons et blasphemant».

- Hi ha un seglar de Castellbisbal que sembla que intervingué en un assassinat causat per les lluites entre si d'uns jugadors⁸¹⁹.
- Al carrer dels Arcs de Barcelona, en un lloc molt visible, es juga fins i tot els diumenges i festius. El lloc és al costat d'un forner⁸²⁰.
- És un gran escàndol que a Vilafranca del Penedès tres clergues juguin a casa d'un tal Bernat. El jugadors són Mn. Matheu Colomer, Mn. Romeu Oller i Mn. Rabaza. Aquest (mal) exemple és seguit per molts a Sant Quintí de Mediona i també entre ells se senten blasfèmies contra Déu i els seus sants⁸²¹. El mateix succeeix a Font-rúbia⁸²².
- Terrible és el judici que es fa dels habitants de Sant Quintí de Mediona, “molts parroquians són mala gent, i quan es celebra missa, resten a la plaça jugant” com si fos el més normal⁸²³.
- Arnau Commes, sotsdiaca de Sant Quintí de Mediona, és un mal eclesiàstic, doncs és concubinari d'una dona anomenada Guillemona Cablensia, de la qual té prole i també juga públicament a daus⁸²⁴.
- Mn. Messaguer d'Olèrdola es confessa jugador, però “a causa solacii”, per això el bisbe no el castiga⁸²⁵.
- El monjo que habita a La Llacuna Fra Arnau Zesposses fa “travesses”, o sigui “ponit partem in ludo a learum” (sic). Lesmentat frare confessa que fa més de cinc setmanes que no juga després que va confessar aquest pecat al seu abat (de Sant Llorenç) que el va castigar segons determina la seva pròpia regla⁸²⁶.
- Pere Ferrari dez Casals i Bernatge són jugadors i blasfems. Són de Vilademàger⁸²⁷.
- Pere Porta, clergue, i el prevere Nicolau Martí de l'Arboç animen la gent a jugar “XI

819 Visita a Castellbisbal el 12 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 13**: «...dixerunt quod G[uillelmus] Despiellis lusit aliquotciens ad tabelas ad modicum lusum sed non lusit postquam quidam clericus interfectus fuit Barchinone».

820 Visita a Santa Maria del Pi (Barcelona) el 7 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 11v**: «Item dixerunt quod in platea furni de Arcabus luditur publice ad adardum diebus etiam dominicis et festivis et est caput ludi Romeus Maiol est urnarius dicti furni tenentes tabularia aleas et taxilla parata et conducunt».

821 Visita a Sant Quintí de Mediona el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 22**: «Item quod omnes ludentes hic blasphemant Deum et sanctos suos».

822 Visita a Font-rubia el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 24**: «Item dixerunt quod conveniunt ad dictum locum aliqui lusores et ludendo blasphemant Deum et sanctos suos».

823 Visita a Sant Quintí de Mediona el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 22**: «Item dixerunt quod fere omnes parrochiani sunt mali ecclesiastici, ita quod dum missa celebratur ludunt in platea et blasphemant Deum».

824 Visita a Sant Quintí de Mediona el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 21v**: «A[rnaldus] Commes subdiaconus degens in Monasterio de Rivobirlarum tenet publice G[uillelmonam] Cablensia et prolem habet et ludit publice ad taxillos».

825 Visita a Olèrdola el 17 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 20**: «...jurati dixerunt quod G[uillelmus] Messeger presbiter qui deservit Ecclesie ludit aliquando et modicum causa solacii».

826 Visita a Vilademàger (La Llacuna) el 21 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 25v**: «Item dixerunt quod monachus qui moratur apud Legunam nomine frater Arnaldus Zesposses travessa publice seu ponit parte in ludo alearum. Et dictus frater confessus fuit predictam sed dixit quod non fecit illud. V. septimane sunt elapse ex quo confessus sed fuit a suo abbati qui sibi imposuit penitenciam iuxta regulam sue religionis».

827 Visita a la Vilademàger (La Llacuna) el 21 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 25v**: «Item dixerunt quod P[etrus] Ferrarius dez Casals et B[ernardus] Gili ludunt ad aleas publice et blasfemant Deum».

per XII” i això és una gran usura. Si continuen així cauran en excomunió⁸²⁸. De Nicolau Martí hi ha altres gran acusacions⁸²⁹.

- Bernat Brugueta i altres del Vendrell diuen que juguen però molt poca quantitat: un diner o màxim dos⁸³⁰.
- Els mercaders de Vilafranca del Penedès Pere Rovira, Jaume Prohensa, i Jaume de Muntbru blasfemen contra els sants mentre juguen⁸³¹.
- Mn. Jaume Badal, rector de l'altar de Santa Maria de Santa Margarida, juga molt i beu més. Es gasta els rèdits de l'altar de tal manera que són administrats per un tal Eymeric de Spinells amb gran escàndol de la feligresia⁸³². El mateix li passa amb el rector de Les Cabanyes⁸³³.
- A Polinyà hi ha un vici molt estès: “fere omnes sent lusores et blasfemant Deum et Sanctos”⁸³⁴.
- Mn. Joncosela, prevere de Sant Llorenç de Vila-rodona, juga freqüentment “ad aleas”, però fa dos anys que no juga “ad grescam”⁸³⁵.
- Jaume de Campdelme, rector d'El Papiol, confessa que jugava “ad aleas” amb Galçeran de Papiol, però un cop ha estat personat per l'ardiaca de Barcelona (Hug de Cardona), ja no ho ha fet més⁸³⁶.

828 Visita a l'Arboç el 28 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 29**: «Item dixerunt quod Petrus Porta clericus mutuat in ludo. XI. pro. XII. et Nicholaus [Martini presbiter] invitat alios ad ludendum. Unde dominus mandavit isti sub pena excommunicationis quod secretur eum; confitetur idem Petrus predicta esse vera et juravit ad sancta Dei evangelia se non habere in presenti unde possit satisfacere dictas usuras nec habere fidei iusorem quod dare possit, sed cum venerit ad pignorem fortunam satisfaciet».

829 Visita a l'Arboç el 28 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 29**: «Item quod Nicholaus Martini presbiter et Romeus Mascharel clericus luserunt ad graescam et omnes predicti concordant quod predicti clerici ludunt ad taxillos in domo Iacobi de Rosanis Rectoris ecclesie dez Papiol. Idem Nicholaus Martini confitetur se lussisse semel in domo de Gilela. Iterum in domo Iacobi de Rosanis causa solacii et recreacionis ad taxillos cum peccunia. Idem Romanus Mascharell confitetur Iacobus de Rosanis confitetur quod in domo sua luserunt clerici supradicti; absolutus fuit iniuncta sibi penitencia salutari sub pena duplici constitutionis contra lusores edite si iterum rediret».

830 Visita a El Vendrell el 29 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 31**: «Item dixerunt quod ludit publice ad aleas et graescam. Negat per sacramentum Rector de graesca ludit; tamen ad aleas cum B[ernardo] Burgeta et cum parrochianis aliquot ad tabelas ponendo . I. denario vel. II. et non ultra. Fuit sibi iniunctum quod absteineat de cetero ab istis».

831 Visita a Vilafranca del Penedès el 24 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 36**: «Item Petrus Rovira mercator, Jacobus Prohensa, Jacobus de Muntbru blasfemant Deum et sanctos suos ad ludum. Idem facit Romeus Spluges».

832 Visita a Santa Margarida el 20 de desembre de 1306, a **VP 1/2, fol. 63v.**: «Die martis sequenti et anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Margarita de Penitentibus. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Reverdot, Guillelmus Corbera iurati dixerunt quod Jacobus Badal presbiter rector altaris Sancte Marie siti in predicta Ecclesia ludit libenter et bibit et recessit a terra annus est elapsus. Et ultra et Eymericus de Spinellis occupat redditus eiusdem propter absentiam ipsius rectoris et facit facere servitium».

833 Visita a Les Cabanyes el 2 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 43**: «Item iurati dixerunt quod idem Rector consuevit ludere ad omnem ludum taxillorum publice sed a duobus annis circa est correctus quod non ludit ad aliquod ludum quod ipsi sciant».

834 Visita a Polinyà el 21 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 52**: «Item dixerunt quod est vitium publicum in parrochia quod fere omnes sunt lusores et blasfemant Deum et sanctos suos».

835 Visita a Vila-rodona el 10 d'octubre de 1305, a **VP 1/2, fol. 60v.**: «Item en Joncosela presbiter capelle Sancti Laurentii de Villa predicta ludit publice frequenter ad aleas sed duo anni sunt quod non ludit ad graescam».

836 Visita a El Papiol el 24 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 58v.**: «Jacobus de Campdelme rector predictae Ecclesie confessus est se lussisse publice ad aleas cum Galçerando dez Papiol licentiatus a domino Archidiacono Barchinone».

- Els clergues de Terrassa (Jaume Aguiló, Jaume Coler i Arnau de Sola) juguen “ad taxillos”. Hi havia entre ells un usurer⁸³⁷.
- En la visita del 3 de gener de 1305 a Sant Andreu de Palomar, el bisbe intenta posar ordre en les jocs i en les usures⁸³⁸. Semblantment es fa a Mataró⁸³⁹.
- El rector de Corró d'Amunt diu que “ni Déu pot contra ell”. Alguns feligresos ho van sentir, però no sabien si ho deia tot jugant⁸⁴⁰. El mateix ho feia el diaca tot jugant “ad aleas et taxillos”⁸⁴¹.
- A Vila-rodonà el rector Mn. Berenguer Baul “ludit publice ad atilena”⁸⁴².
- El mateix fa el rector de Santa Coloma de Cervelló “juga a palet et a leva”⁸⁴³.
- A Gavà es blasfema molt; per exemple Jaume Rousich⁸⁴⁴. Semblantment el rector de

837 Visita a Terrassa el 16 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 8v.**: «Item dixerunt quod dictus Jacobus Aguilo et Jacobus Celer clerici ludunt publice ad taxillos. Idem facit Arnaldus de Sola clericus. Item dixerunt quod Petrus Celer clericus et presbiter mutuat publice ad usuras».

838 Visita a Sant Andreu de Palomar el 3 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 11v.**: «Die dominica intitulata III nonas ianuarii anno Domini MCCC quarto dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Andree de Palomar et fuit tonsoratus Ferrer Ermengaudi Et post predictam vocavit parrochianos qui secuntur videlicet: Petrus Zolmela, Petrus de Finestrels, Bar za Riera, Bernardus Trila, Petrus de Canoes, Petrus Long, Petrus Carrera, Bernardus Sarg, Petrus dez Puyol, Bernardus Gosti qui iurati dixerunt quod Bonanatus Cudina uxorus adulteratur cum Elicenda filia Raimundi baptizati ex qua filiam habet et adulteratur filium cum Bernarda ex qua filiam habet et laxat linguam suam contra Deum publice in ludo. Guillelmus de Solnia fornicatur publice cum Bremissenda Durana ex qua filiam procreavit. Item Marchius Natali fornicatur cum Naliosen Ginera ex qua filium habet Item Bernardus Boneti fornicatur cum Elicende ex ea filium habet. Item Guillelmus de Puyol fuit fornicarius publice cum Elicenda de Roda et habet filium et filiam ex ea. Item Berengarius Muliner fornicatur cum Brunissende ex qua prolem habet».

839 Visita a Mataró el 14 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 14**: «Item dixerunt quod Arnaldus clericus presbiter oriundus ut dicitur Sancto Juliano de Monte signo qui consuevit servire in ecclesia de Matarone est lusor publicus ad taxillos et tenet publice Guillelmam uxorem Guillelmi Carbonelli de Matarone et prout fama publica est in loco procreavit filios ex eadem et est rixosus et exercit ensem quem quondam de loco et est latro et male fame. Idem Jacobus de Orisio per sacramentum adiciens quod publice ad ludum laxavit linguam contra Deum et sanctos suos proferendo verba quae sapient heresim. Item extraxit bladum et capitas de ecclesia furtive. Guillelmus clericus iuratus dixit famam esse de predictis quare non est diu quod ipse est in loco ac tunc audivit dictum Arnaldum ad ludum taxilorum die festive in medio fori presenti populi multitudinem blasphemare Deum et sanctos et dicentem inter alia quod Christus non erat natus de beata Maria ut asserebatur».

840 Visita a Corró d'Amunt el 28 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 22**: «Item dixerunt quod dictus rector laxat linguam suam contra Deum et sanctos suos et dicit inter alia quis haberet potestatem super me si Deus non potest habere. Jacobus Cot predictus dixit se ab eo audivisse predictam nescit tamen si causa ludi vel iracundie hoc dixisset. Negat rector per sacramentum».

841 Visita a Corró d'Avall el 28 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 22**: «Item dixerunt quod Romeus diachonus dicte ecclesie ludit publice ad aleas et taxillos».

842 Visita a Vila-rodonà el 24 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 24**: «Berengarius Bauli presbiter ludit publice ad atilena».

843 Visita a Santa Coloma de Cervelló el 27 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 26**: «Item dixerunt quod dictus Petrus clericus consuevit ludere bene sunt duo anni elapse a palet et a la leva».

844 Visita a Gavà el 27 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 26**: «Jacobus Rourich laxat linguam contra Deum dum ludit».

Sant Quintí de Mediona⁸⁴⁵ i amb el beneficiat Mn. Bruch⁸⁴⁶.

Curiosament en la visita del 18 de març de 1305 se'ns diu que Mn. Vedel de Cubelles pot jugar “ad aleas” perquè així li va permetre l'ardiaca de Barcelona Hug de Cardona quan el bisbe es trobava a Mallorca⁸⁴⁷. Pocs dies després se'l va veure jugar al pòrtic de l'església i fou un gran escàndol per a tothom, tot i que ell repetia que tenia permís de l'ardiaca.

Mn. Fàbrica, rector de Marata, va jugar “per lo cos de Déu et a Déu fas”⁸⁴⁸. Diuen “una gran blasfèmia”.

El rector de Montmeló quan juga no blasfema, i s'enfada quan els seus companys ho fan⁸⁴⁹, però continua jugant.

Pere de Rosars, de Gavà, blasfema “pels budells de Déu i pel fetge de Déu”⁸⁵⁰. “Una gran blasfèmia indigna del nostre poble”.

La blasfèmia de Martorell consistia en dir: “Vos clerici qui dictis que nostre Senyor és aquell que vosaltres mateixos entre dents masteguen. Això és una gran falsia”⁸⁵¹.

A Vilafranca del Penedès hi ha una dotzena d'usurers i són molts els jugadors, fins i tot clergues, com Matheu Colom, prevere que s'entén amb una concubina⁸⁵²: “Tots els mals acostumen a anar junts”.

Entre les blasfèmies que es poden sentir a Mollet n'hi ha una que diu “l'ànima es mor quan es mor el cos”. El rector va perdonar aquesta blasfèmia negligentment⁸⁵³ per a escàn-

845 Visita a Sant Quintí de Mediona el 13 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 31**: «Item dixerunt quod Guillelmus Serrador presbiter tenet hic publice Raimundam Bonshome et ludit publice ad graescam et dicitur facere contractus usurarios. Guillelmus Serrador presbiter predictus dixit per sacramentum quod ab eo tempore autem quod dominus Poncius nunc episcopus Barchinone visitavit dictam Ecclesiam Sancti Quintini non participavit istius predicta ecclesie sed quando venit ad dictum locum sancti Quintini de prioratu de Bagnariis nisi dictus Guillelmus Serrador moratur visitat illam in domo sunt semper in presentia aliquorum et sine presentia et fama est in loco quod eam velut antea. Unde dominus Episcopus ad partes domini Arberti de Mediona remisit sibi penam sinodales predictam et absoluit eum ab omnibus usque ad presentem diem iniuncta sibi alia penitentiam salutari».

846 Visita a Sant Quintí de Mediona el 13 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 31**: «Item dixerunt quod en Bruch presbiter ludit publice ad aleas et toxillos alii vocatur Berengarius Carbo. Guillelmus Serrador presbiter predictus interrogato per sacramentum dixit eum vidisse pluries ludere ad aleas et taxillos anno isto id est priusquam dominus Episcopus qui nunc est visitavit dictam ecclesiam de Mediona».

847 Visita a Cubelles el 18 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 32v**: «iurati dixerunt quod en Vedel presbiter ludit publice ad aleas ex permissione domini Archidiaconi Barchinone».

848 Visita a Marata el 21 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 72**: «Item dixerunt se audivisse eundem rectorem iurantem “per lo cos de Deu et a Deu fas”».

849 Visita a Montmeló el 14 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 79v**: El rector de Montmeló quan juga no blasfema i s'enfada si els seus companys ho fan.

850 Visita a Gavà el 10 de gener de 1310, a **VP 1/2, fol. 100**.

851 Visita a Martorell el 22 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 108**: «Germanus dixit publice in presentia ipsius et quorundam aliorum clericorum; dixit hec verba in capella Sancti Jacobi de Castro Veteri: “vos clerici qui dicitis que nostre seyor es aquel que vosaltres mastegats entre les dens gran falsia».

852 Visita a Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 118**: «Matheus Colom presbiter etiam iudicat publicum esse et notorium quod ipse tenet dictam concubinam vidit etiam quod mutuabat contra ad ludum clericis ludentibus ad aleas non tamen vidit quod recipient usuras».

853 Visita a Mollet el 13 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 135**: «Item dixit quidam de dictis testibus quod Bernardus de Fonoliario tardissime venit ad ecclesiam et stetit multum excommunicatus et dixit quadam vice existens in taberna ut audivit quod

dol de la feligresia, que deia: “El rector no ho podia fer això!”.

A Cardedeu hi ha molts blasfems, jugadors i poc complidors del precepte dominical⁸⁵⁴. També a Cardedeu hi ha una tafureria que la freqüentaven quatre preveres⁸⁵⁵. El mateix passa a Vilamajor⁸⁵⁶.

A Gavà hi ha blasfems⁸⁵⁷, com també a Martorell⁸⁵⁸.

A Riudebitlles es juga a jocs prohibits sota la paga de 20 sous. Però s'admet que per Pasqua es pugui jugar⁸⁵⁹. El mateix cal dir de Caldes de Montbui, on es va donar permís per a què es jugués per Nadal. Seria com l'actual “el quinto”⁸⁶⁰.

A Mediona, segons la visita del 15 de maig de 1314, el senyor del lloc Romeu Torra comprà una tafureria⁸⁶¹. També hi ha una tafureria a Gavà⁸⁶².

A Llerona n'hi ha molts que juguen públicament “ad aleas et ad texillos”⁸⁶³.

A Cardedeu Mn. Ponç de Marata, rector de la capella de Sant Salvador, és un públic “lusor”⁸⁶⁴.

A Valldoreix Guillem i Bernat Roig tenen a la casa del Canals un tabularium; també canvien XI per XII, o sigui fan contractes usuraris⁸⁶⁵.

A Sarrià de Barcelona hi ha usurers que juguen canviant XI per XII diners. El principal

anima moritur cum corpore et absolvitur negligenter per rectorem».

854 Visita a Cardedeu el 5 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 148v.**: «Item sunt hic plures lusores maledicentes Deum in ludo et sanctos suos dixit dominicos et festivos. Composuit cum domino Episcopo de dicto concubinato isto modo quod nunc ad octo dies post festum Beate Marie de Septembris vel vadat ad curiam domini Pape pro absolutione impetranda vel solvat sibi XXX solidos et III solidos scriptori et hoc iuravit».

855 Visita a Cardedeu el 5 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 149**: «Item dixerunt predicti quatuor presbiteri quod in domo Raimundi de Podiolo et in domo de Caboti est tafureria lusorum et tenent tabularium et taxillos et ibi conveniunt omnes volentes ludere ad taxillos».

856 Visita a Vilamajor el 8 de febrer de 1314, a **VP 2, fol. 34**: «Super statu parrochie dixerunt quod multi sunt in parrochia qui mutant ad usuras, ad ludum recipiendo XII denarios pro XI denarios».

857 Visita a Gavà el 18 de març de 1314, a **VP 2, fol. 38**: «Item quod Martinus Oloni et Jacobus Rourich et Arnaldus Dorta blasphemant Deum».

858 Visita a Martorell el 12 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 40v-42**: «Item quod Bernardus Desplugues et Girmanus de Fos vasco tenent taphureriam ubi blasphematur nomine...».

859 Visita a Riudebitlles el 17 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 45**: «Item dixerunt quod Prior prohibet quod nullus ludat in parrochia et est pena XX solidos imposita sed in istis festivitibus Pasche dedit licentiam quod possent ludere per VIII dies et concessit “en Pico Frexenet” quod teneret ludum et isti testes audiverunt dici a dicto Pico quod Prior...».

860 Visita a Caldes de Montbui el 2 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 51**: «Petrus Rasedor presbiter interrogatus in facto proprio dixit quod diu est quod non lusit nec proponit ludere a modo tamen est verum quod lusit cum Jacobo Castellar et cum Monacho dicte ecclesie in festo Natalis Domini».

861 Visita a Mediona el 15 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 58v.**: una tafureria que fou comprada pel senyor de dit lloc, Romeus Torra.

862 Visita a Gavà el 16 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 82v.**

863 Visita a Llerona el 31 de setembre de 1315, a **VP 2, fol. 87v.**: «Item dixerunt quod dictus Nicholaus et Arnaldus Olerii predictus ludunt publice ad aleas et texillos».

864 Visita a Cardedeu el 21 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 3**: «Item dixerunt quod dictus Poncius rector dicte capelle est publice lusor».

865 Visita a Valldoreix el 14 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 13v.**: «Item dixerunt quod Guillelmus et Bernardus Royg tenent in domo de Canalibus tenent tabularium publice et taxillos et mutant XI pro XII ad usurarios et aliam tenent tafurariam. Fatetur iuramento dictus rector».

és un tal Guillem de Ram⁸⁶⁶.

A Caldes de Montbui Jaume Julià, Arnau Carbonell (jove) “laxant linguam contra Deum et sanctos eius”⁸⁶⁷.

També a Caldes hi ha un beneficiat que és un jugador de “taxillis” que es diu Galceran de Cigiario⁸⁶⁸.

A Martorell hi ha Guillem Thomas i Ferrer Fèlix que són jugadors públics⁸⁶⁹.

Vegi's també Gavà⁸⁷⁰, Sant Boi⁸⁷¹, Piera⁸⁷², Santa Eulàlia de Provençana⁸⁷³ i Caldes⁸⁷⁴.

A Torrelles afirma que en Plasendada té una “tafureriam ludi” dins la seva pròpia casa que va comprar al Sr. Plasendada (cacic del lloc)⁸⁷⁵.

El rector de Cornellà rep uns “lusore propie in domo sua”⁸⁷⁶. Vegi's també la visita a Barberà el mes de maig de 1326⁸⁷⁷.

Raimon Juglar de Creus té una tafureria que juren en va el nom de Déu. Volen que Déu faci capricis seus i miracles⁸⁷⁸.

A Argentona hi ha un tal Pere Bonvei dez Oros, Berenguer ça Muntada i Arnau Moliner, que tots ells blasfemen quan juguen⁸⁷⁹. El mateix cal dir de Vilafranca amb Mn. Be-

866 Visita a Sarrià (Barcelona) el 19 de maig de 1323, a **VP 3, fol. 11**: «Item dixerunt quod aliqui sunt hic luxores qui mutant ad ludum XI pro XII denarios scilicet Guillelmus de Ram et quidam alii quos rector scit».

867 Visita a Caldes el 19 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 16**: «Jacobus Juliani, Arnaldus Carbonelli iunior laxant linguam contra Deum et sanctos eius».

868 Visita a Caldes el 19 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 15v**: «Item dixerunt quod Petrus de Alda beneficiatus in dicta ecclesia ludit publice ad taxillos. Idem facit Galcerandus de Cigiario in dicta ecclesia beneficiatus».

869 Visita a Martorell el 6 de desembre de 1324, a **VP 3, fol. 37v**: «Item dixerunt quod Guillelmus Thomam et Ferrarius Felicis beneficiati in dicta ecclesia ludunt publice ad taxillos in domibus eorum. Fatetur dictus Guillelmus Thomam quod ipse ludit aliquotiens ad taxillos ad aleas cum Ferrario Felicis causa solatii, non tamen ad grescham nec recipit lusores in domo ad ludendum. Idem dixit et confessus fuit Ferrarius Felicis in predictis sicut dictus Guillelmus Thomam».

870 Visita a Gavà el 28 de gener de 1325, a **VP 3, fol. 39**: «Item dixerunt quod Ponç Folquer et Berengarius Rocha tenet publice tafurerium et recipiunt lusores in domibus eorum».

871 Visita a Sant Boi el 28 de gener de 1325, a **VP 3, fol. 39v**: «iurati dixerunt quod in domibus rectoris regentis ecclesiam ludunt ad taxillos et recipiunt in ipsis domibus lusores. Durandus de Podio et Raimundus Blita iurati et interrogati dixerunt quod aliquotiens iuvenes ludunt in dicto hospicio ad aleas non tamen ludunt clerici. Fuit sibi iniunctum quod non recipiat lusores in dicto hospicio».

872 Visita a Piera el 17 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 59v**: «Franciscus Pisani ludit, blasphematur Deum et dicit verba que sapiunt heresim».

873 Visita a Santa Eulàlia de Provençana el 22 d'abril de 1315, a **VP 2, fol. 76v**: «Berengarius Riera est magnus lusor ad taxillos et in ludo blasphematur Deum».

874 Visita a Caldes el 19 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 15b v**: «Item dixerunt quod Magister Raimundus de Podiolo et Berengarius de Castellario ludunt publice ad taxillos ad ludum de graescha et tabelarum».

875 Visita a Torrelles el 31 de gener de 1325, a **VP 3, fol. 40**: «...iurati dixerunt omnia recte. Hoc excepte quod en Plasendada tenet tafureriam ludi in domo sua quam emit a domino loci de Turriliis».

876 Visita a Cornellà l'1 de febrer de 1325, a **VP 3, fol. 40v**.

877 Visita a Barberà el 8 de maig de 1326, a **VP 3, fol. 83-83v**: «Die iovis que fuit VIII Idus Maii anno predicto dictus dominus Barchinone Episcopus visitavit ecclesiam de Barbarano. Et fuerunt vocati de parrochianis ipsius ecclesie Bertrandus de Farigola, Berengarius Sala, Barnardus Mascarani. Qui iurati dixerunt quod Bernardus de Manso Ferrarii parrochianus dicte ecclesie prestat publice ad usuras».

878 Visita a Argentona el 28 de juny de 1326, a **VP 3, fol. 111v**.

879 Visita a Argentona el 28 de juny de 1326, a **VP 3, fol. 111v**.

renguer Mayol, Berengarius Rabassa i Bonanatus Rubió (ludunt in platea)⁸⁸⁰.

Cal esmentar també les visites del 9 de gener de 1326 a l'Arboç⁸⁸¹, i a Sant Jaume dels Domenys. En elles es diu que es practica la usura⁸⁸².

En la visita a Vila-rodona del 1305 els preveres juren que no actuaran amb tanta freqüència, sino sols 20 vegades⁸⁸³.

El rector del Papiol, Jaume de Campdelme, és un jugador públic⁸⁸⁴. També cal fer esment dels casos de l'Arboç⁸⁸⁵ i de Vilafranca del Penedès⁸⁸⁶.

Per últim, vegeu també les visites a Sant Quintí de Mediona⁸⁸⁷, Molins de Rei⁸⁸⁸ i Miralles⁸⁸⁹.

Els usurers estaven sempre presents en alguns jocs. La xacra de la usura

Amb molta freqüència els jugadors, per continuar jugant, necessitaven urgentment algun préstec de diners, i per això els usurers estaven presents en els jocs, esperant per fer un gran negoci. Òbviament la usura està molt present. Recordem que, segons les constitucions sinodals, estava totalment prohibit abusar del préstec, ja fos de diners, grans, blat o àdhuc

⁸⁸⁰ Visita a Vilafranca del Penedès el 19 de març de 1326, a **VP 3, fol. 63v**.

⁸⁸¹ Visita a l'Arboç el 9 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 45**.

⁸⁸² Visita a Sant Jaume dels Domenys el 29 de març de 1326, a **VP 3, fol. 68v**: «Item dixerunt quod Petrus Ollari regens dictam ecclesiam frequenter ludit ad taxillos et altienam propter quod sit monitus per aliquos de parrochianis quod abstineret a ludo».

⁸⁸³ Visita a Vila-rodona el 24 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 24**: «Concedit dictus Berengarius Baiuli presbiter sub virtute prestiti iuramenti se lussisse publice multoties cum filiis proborum hominum ad altienam sed numquam de nocte sed de die. Item addidit confessioni sue predictae quod multoties gitavit publice cum eisdem proborum filiis vel cum aliis bonis hominibus ad capita vel ad venacionem cum tribus taxillis a qui mes fa ignorans penam aliquam quam hec est constitutam. Interrogatus quot vicibus inter omnes ibit ad ludos predictos. Dixit quod bene viginti vicibus».

⁸⁸⁴ Visita a El Papiol el 9 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 23**: «Jacobus de Campdelme rector predictae parrochie ludit publice ad aleas cum taxillis ad pecuniam cum domino castri de Papiol. Et dictus rector interrogatus per iuramentum confessus fuit quod se publice lussisse cum predicto domino ad dictum ludum et fit monitus per dictum dominum episcopum quod corrigeret se et dixit faceret libenter reservato domino episcopo quod possit dare penam sinodalem habere».

⁸⁸⁵ Visita a l'Arboç el 28 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 29**: «Item Romeus Mascharel clericus ludit publice ad aleas cum taxillis. Idem Romeus confitetur absolutus et promisit dare. X. solidos operi Ecclesie Barchinone per totum mensem augusti sub pena excommunicationis sub pena duplici constitutionis contra lusoires edite si iterum redire».

⁸⁸⁶ Visita a Vilafranca del Penedès el 24 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 36**: «Item dixerunt quod en Colomer, en Rabaza presbiteri et ludunt ut dicitur ad graescam. Alnaldus Dalmacii presbiter dixit se vidisse dictum Rabaza travessare ad ludum sed bene est annus quod non vidit eum ludere ad taxillos. Idem testificatur Bernardus de Villafrancha et de predictis et de Romeo Oler presbitero de auditu. Item Ferrarius de Virs clericus dicit idem per sacramentum addens quod Poncius Vitiur ludit similiter publice».

⁸⁸⁷ Visita a Sant Quintí de Mediona el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 21v**: «A[rnaldus] Commes subdiaconus degens in Monasterio de Rivobirlarum tenet publice G[uillelmonam] Cablensia et prolem habet et ludit publice ad taxillos».

⁸⁸⁸ Visita a Molins de Rei el 3 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 8v**: «Item dixerunt quod male coluetur festivitates et quod malus abusus jurandi per Corpus Dei et faciendi votum est inter eos».

⁸⁸⁹ Visita a Miralles el 29 de maig de 1303, a **VP 1/1, fol. 4**: «Item dixerunt se audivisse dici quod P[etrus] clerici ludit ad taxillos publice et ibi laxat linguam suam contra Deum et sanctos suos. Idem de auditu Rector. Concedit (Petrus) se lussisse; cetera negat per sacramentum».

animals “a l’espera” –que es preveia que naixerien–, etc... Prestar, per exemple, 11 per 12 ja era una usura abusiva, que era molt castigada, i en el cas dels cristians fins i tot s’aplicava l’excomunió.

Podríem fer un estudi de totes les referències a la usura en aquestes 800 visites pastorals del bisbe Ponç de Gualba, tanmateix sols farem unes breus referències a aquesta xacra que va envair especialment la primera dècada del pontificat de Ponç de Gualba. Sols de l’any 1303 destaquem 19 casos:

- A Santa Maria del Mar s’han trobat en la visita del 23 de juny de 1303 sis usurers: Guillem Palau, Cigar, Pere Mallol, Simó Pelayo, Berenguer Xiprés i l’esposa de Raimond Romeu⁸⁹⁰.
- A Martorell en la visita del 12 de juliol de 1303 trobem com usurers: Elisabet, filla de Pere Rubini, que va morir “mutuat publice ad usuras”⁸⁹¹, i a Germà de Fos en la mateixa visita del 12 de juliol de 1303⁸⁹².
- A Castellbisbal, en la visita del 12 de juliol de 1303, es trobaren els següents usurers: el fill de Bernat Ferrari, Bernat Crayera⁸⁹³ i a Guillem del Vall⁸⁹⁴.
- A Sant Quintí de Mediona s’han trobat sis usurers: Guillem de Valls, Arnau Llulner, Torra Gugralla, Berenguer Mulner Boreda, Gualder de za Possada, Jofre Mediona⁸⁹⁵.
- A Calafell, en la visita del 29 de juliol de 1303, es troba qui fa usures comprant “blat a dinars avançats”. És un tal Romeu Serra⁸⁹⁶. També molt a prop al Vendrell, trobem Guillem Pinyol, que “mutuat ad usuras”⁸⁹⁷.
- Arnau d’Argentona té una concubina anomenada Saurina Isarna de la qual té fills. Ambdós són coneguts a tota la comarca perquè fan contractes usuraris⁸⁹⁸.
- A Santa Oliva, segons la visita del 30 de juliol de 1303, hi ha un tal Remarguer que compra “blat amb diners avançats” usuraris⁸⁹⁹.
- Els feligresos de Sitges acusen el rector de tenir una concubina amb la qual també fan contractes usuraris. El rector nega la primera acusació, però en ser difamat el bisbe

890 VP 1/1, fol. 10

891 VP 1/1, fol. 12v.

892 VP 1/1, fol. 12v.

893 VP 1/1, fol. 13: «Item dixerunt quod filii B[ernardi] [Ferrari] faciunt contractus usurarios et baratas. Item dixerunt quod B[ernadus] Crayera ludit et G[uillelmus] Laudines ludit et mutuat a XI per XII».

894 VP 1/1, fol. 13. Vegeu també Miralles VP 1/1, fol. 4: «Patrus de Prohenzola mutuat publice ad usuras», Piera VP 1/1, fol. 6: «Guillelmus Ferrer mutuat publice ad usuras», Puig-Tinyós VP 3, fol. 28v.: «Guillelmus Vilar de dicta parrochia mutuat publice ad usuram» i Cubelles VP 1/1, fol. 34: «Item dixerunt quod En Rossel, en Boschet, en Vedel, N’Andreu ludunt publice ad aleas cum taxillis et cum peccunia in planteas, Andreas tamen ad jugescam id est altitenam; negat Andreas per sacramentum. Rossel confessus fuit de ludo causa recreationis».

895 VP 1/1, fol. 22

896 VP 1/1, fol. 30v.

897 VP 1/1, fol. 31

898 VP 1/1, fol. 32

899 VP 1/1, fol. 31v.

l'obliga a treure aquella dona de casa seva⁹⁰⁰. També es veu el mateix en la visita del 2 d'agost de 1303⁹⁰¹.

- A Sant Boi es troben quatre usurers: Pere Gay, Bernat Torroela, Bernat de Grau i l'esposa de Benet Ferrer⁹⁰².
- A Gavà Pere Burges, fill de Jaume Burges exerceix contractes usuraris⁹⁰³.
- També a Gavà hi ha un tal Guillem de Casaldaries que és usurer⁹⁰⁴.
- Un fill d'un capellà, Andreu d'Andreu de Cubelles, dels diners del seu pare va fer contractes usuraris. Aquest Andreu té fills, l'últim té 14 anys⁹⁰⁵.
- A Castellvell Romeu de Saborida “mutuat publice ad usuras et males baratas” segons ens diu la visita del 15 de desembre de 1304⁹⁰⁶.
- En la visita a Vilafranca del Penedès del 24 de març de 1305 el visitador trobà deu usurers⁹⁰⁷. Semblantment passava a Vilamajor⁹⁰⁸, Gavà⁹⁰⁹ i Palau-solità⁹¹⁰.
- A Caldes de Montbui hi ha usurers, però no tots es presentaren a la visita del 20 de desembre de 1305. Tanmateix l'hebdomadari coneix perfectament aquells que tenen aquell vici⁹¹¹.
- A Cabanyes hi ha un usurer anomenat Raimon de Castelet que és públic que exerceix usures i “males barates” segons ens diu la visita del 2 de desembre de 1305⁹¹².
- A La Granada Raimon que viu a casa de la “maestra” ven el blat mixte, però molt més car del que es veu en tots els altres llocs, essent doncs una usura⁹¹³.

900 Visita a Sitges el 2 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 36**: «Et post predicta fuerunt vocati: G[uillelmus] Gazo, G[uillelmus], F[errarius] et Bonus Amichus parrochiani dicte Ecclesie jurati dixerunt quod Iohannes de Ulmo tenet quandam quam recte actis temporibus consuevit tenere en Malivern. Idem Iohannes de Ulmo presbiter dixit per sacramentum se numquam cum ea peccasse carnaliter confitetur tamen quod moratur cum ea pro ancilla. Sed quia diffamatus erat de ipsa iniuxit sibi Episcopus sub pena dupli quod usque kalendas novembris expellat eam de domo et quod ab illa hora in antea non sit cum ea in loco suspecto».

901 **VP 1/1, fol. 36**: «Item dixerunt quod B[ernardus] Sifre tenet tabularium et tafureriam paratam et mutuat ludentibus ad usuras. XI. pro. XII. Item Deuzetus facit idem. Idem facit F[errarius] Otgerii».

902 **VP 1/1, fol. 37v**.

903 **VP 1/1, fol. 36v**: «Item P[etrus] Burges filius Iacobi Burges exercet contractus usurarios».

904 **VP 1/1, fol. 36v**: «Item dixerunt quod G[uillelmus] de Casaldaries est usurarius pro eo qui exercet contractus usurarios et recipit peccuniam ut proroget debita qua sibi debentur».

905 **VP 1/1, fol. 34**

906 **VP 1/2, fol. 8**

907 **VP 1/2, fol. 35v**: «Item dixerunt quod est fama publica in loco quod Guillelmus Giner, Berengarius Raffart et Berengonus Raffat, Arnaldus Mirat, Maymonetus de Podio et Bonanatus Jaffet exercent contractus illicitos et continentes usuras. Item filia Petri Buzulu facit idem. Item Romeus Zafont, Berengarius Fabrica, Bernardus Gilabert mutant publice ad usuras».

908 **VP 1/2, fol. 48**

909 **VP 1/2, fol. 26**

910 **VP 1/2, fol. 50**

911 **VP 1/2, fol. 51**: «Item dixerunt quod Jacobus de Naguera et Guillelmus de Colomer faciunt baratas et diversos contractus in fraude usurarum et quidam alii quos ebdomadarii iam sciunt».

912 **VP 1/2, fol. 43**: «Item dixerunt quod Raimundus de Castelet est publicus usurarius et exercet malas baratas».

913 Visita a La Granada el 25 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 25**

- Bernat i Berenguer Mulner de Riudebitlles són usurers. També ho és en Borreda perquè jugant canvia XI per XII⁹¹⁴.

Diverses usures

En la visita del 10 de març de 1305, el bisbe pregunta si es donaven usures; els feligresos afirmen que “tota la terra” sap que Bernat Valls és usurer⁹¹⁵.

- A Sant Llorenç d'Hortons es fa usura amb la venda del blat⁹¹⁶.
- El feligrès de Pacs del Penedès Pere Bosch és molt hàbil en canviar a favor seu, amb contractes usuraris. De tal manera, a tot el que ven li triplica el valor i té males maneres⁹¹⁷.
- Bernat i Jaume Pelegrí (germans) de Santa Margarida, canvien blat sobre el preu que val en el present moment, o sigui XII denaris una quartera de blat⁹¹⁸.
- A Santa Oliva⁹¹⁹, la Gornal⁹²⁰ i a Polinyà⁹²¹.
- A Mollet són públics usurers: Berenguer Escuder, Pere Torrella, Bernat Riera i Bernat dez Fonoylar⁹²².
- A Badalona hi havia un usurer, Romeu de Casals, que feia contractes usurers comprant la collita de vi amb diners avançats, però ell sempre se'n beneficiava, doncs donava a un preu molt inferior del preu del moment i exigia que li tornessin a un preu quasi tres vegades superior⁹²³.
- Guillem Casaldavis i Ferrari Parent canvien el blat amb diner però amb una proporció

914 Visita a La Geltrú el 16 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 32**

915 Visita a Sant Llorenç d'Hortons el 10 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 29v.**: «Interrogatus super usuris quas prestare dicitur dictus Bernardus Vales parrochianus eius dixit esse famam publicam quam eum esse in terra».

916 Visita a Sant Llorenç d'Hortons el 10 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 29v.**: «Item dixerunt quod Bernardus Vales parrochianus de Ortons mutuavit publice primo de pereylades X solidos et recuperatis ab eodem habuit as quartas quartarias frumenti pro lucro et usuro et adhuc petit tertiam quarteriam et istud mutuum duravit per quatuor vel V menses ut eis videtur».

917 Visita a Pacs el 10 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 29v.**: «Petrus de Bosch qui modo moratur in parrochia Sancti Genesii de Pax mutuabat et credunt adhuc eum mutuare. Dat bladum et omnia que poterat ad usuras gravissimas quas triplicabant sortem in anno».

918 Visita a Santa Margarida el 23 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 30**: «Item quod Bernardus et Jacobus Pelegrini fratres mutant bladum ultra pretium quod valet in presente. XII denarios pro quarteria».

919 Visita a Santa Oliva el 20 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 33v.**: «Item dixerunt quod En Romeus Romeguera exercet contractus usurarios et emit bladum a diners adevantats. Item Arnaldus de Argentona fornicatur publice cum Saurina Isarna ex qua prolem habet et facit contractus usurarios. Cetera recte».

920 Visita a La Gornal el 19 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 34**: «Item dixerunt quod en Berengarius Mazo facit contractus usurarios. Item Berengarius Castluz tarde venit ad ecclesiam».

921 Visita a Polinyà el 21 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 52**: «Item dictus Petrus de Sancto Martino et Berengarius de Canali vendunt bladum ad espera ut carius venditur in foro usque ad novum». Vegeu també **VP 1/2, fol. 33v.**

922 **VP 1/2, fol. 53v.**

923 **VP 1/2, fol. 53**

de XI per XII, o sigui que són usurers⁹²⁴.

- Vendrell pare i fill de Valldoreix fan contractes usuraris segons ens diu la visita del 24 de març de 1306⁹²⁵. També a Valldoreix trobem Guillem Rouric que canvia amb usura i compra blat novell a diners avançats⁹²⁶.
- A Lliçà d'amunt hi ha set usurers: Raimon de Prat, Berenguer Girona, Jaume Ledó, Bartomeu de Valenbolada, Bonanat de Pujada, Guillem de Canthalops i Pere de Canthalops. Tots ells “excedent contractus et barates usurarias”⁹²⁷.
- Una altra modalitat d'usura es dona a El Papiol: un tal Raimon zes Fexes il·lícitament, amb l'esperança d'un premi i amb un pacte, canvia de manera usurera⁹²⁸.
- A Junqueres hi havia dos germans: un rector Guillem Feixes i el seu germà Raimon, que per consell del mossèn el germà fa contractes usurers i exigeix amb violència que siguin retornat els diners⁹²⁹. També fan contractes usurers a Granollers Berenguer Correger i Bernat de Molist⁹³⁰, i a L'Ametlla el feligrès Romeu de Cabanyes⁹³¹.
- A Sant Salvador de Ginyoles hi ha usurers amb contractes usuraris a canvi de blat⁹³².
- A Sitges Guillem Requesen compra oli a Arnau a diners avançats i canvia XI per XII quan juga⁹³³.
- Pere Porta, clergue de l'Arboç, canvia XI per XII especialment en els jocs i en altres moments i circumstàncies⁹³⁴. A l'Arboç també hi ha un mossèn (Raimon de Barcelona) que “facit baratas et contractus usurarios”⁹³⁵.
- A Vilafranca del Penedès es féu un robatori de ciris que “serveixen al moment de l'elevació del Cos de Jesucrist” (durant la consagració de la missa). Aquests foren posats a la venda per uns preus que es consideraven usuraris⁹³⁶.
- Un pacte usurari es donava a Castellvell. Era el laic Guillem de Togomas que deixa CC sous amb l'obligació de donar cada any V quarteres de blat, sempre sota la sort que hi hagi o no bona collita⁹³⁷. Semblant pacte féu en Germà de Martorell, Elisenda de

924 VP 1/2, fol. 56v.

925 VP 1/2, fol. 59

926 VP 1/2, fol. 59

927 Visita a Lliçà d'Amunt el 15 de gener de 1306, a VP 1/2, fol. 54

928 Visita a El Papiol el 24 de març de 1306, a VP 1/2, fol. 58v.

929 Visita a Jonqueres el 12 d'octubre de 1307, a VP 1/2, fol. 78v.

930 Visita a Granollers el 19 d'agost de 1310, a VP 1/2, fol. 156v.

931 Visita a l'Ametlla el 17 d'octubre de 1310, a VP 1/2, fol. 82v.

932 Visita a Sant Salvador de Ginyoles el 19 de gener de 1308, a VP 1/2, fol. 88v.

933 Visita a Sitges l'11 de gener de 1310, a VP 1/2, fol. 101

934 Visita a l'Arboç el 27 de gener de 1310 a VP 1/2, fol. 102v.

935 Visita a l'Arboç el 27 de gener de 1310, a VP 1/2, fol. 103

936 Visita a Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310, a VP 1/2, fol. 118v.

937 Visita a Castellvell el 23 de febrer de 1310, a VP 1/2, fol. 109

Rubí⁹³⁸ i Pere dez Pelech de Sant Joan Samora⁹³⁹.

- Es feien contractes usuraris comprant blat a Sant Marc del Penedès⁹⁴⁰, L'Albà⁹⁴¹, El Vendrell⁹⁴², parròquia de Llinars, Pertegàs, Campins, Mosqueroles⁹⁴³...
- A Valldoreix es fa usura comprant blat, safrà i altres fruits a diners “adenatats” (avançats)⁹⁴⁴.

L'any 1310 continuen els contractes usuraris en la compra de blat, com per exemple en la localitat de Foix⁹⁴⁵ i comença la peculiaritat de fer-ho també a l'espera del naixement d'animals: mules, bous... a Mediona⁹⁴⁶, a Morrocurt⁹⁴⁷, a Màger⁹⁴⁸ i a Sabadell⁹⁴⁹.

Augment dels usurers. “Usurers per tot arreu”

A Sant Celoni Guillem Bonet tenia una vertadera oficina de contractes usuraris. Així, en la visita del 12 d'agost de 1310 se'ns explica aquest moviment tan perseguit i a l'ensem tan injust per a la gent que no tenia cap altra possibilitat de subsistir i, el que era més

938 Visita a Martorell el 22 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 107v**.

939 Visita a Sant Joan Samora el 23 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 109**: «Item Petrus dez Pelech fornicatur publice cum quadam et prolem habuit ex eadem. Item dixerunt quod Raimundus dez Puig Bover emit VI quartanos olim a Geraldo Gros ad usuras ad denarium». Vegeu també el cas de Bartomeu Jover de Calafell i Guerau d'Olèrdola (**VP 1/2, fol. 115 i 122**).

940 Visita a Sant Marc del Penedès el 26 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 110v**: «Petrus filius Miri de Sancto Saturnino emit bladum a denarios adenantats».

941 Visita a L'Albà el 2 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 112**: «Item Petrus Miracle emit a Petro Muronis IX quarterias frumenti pro XXIX solidos sub forma usuraria. Item mutuavit sibi quem per quadam petia terre CL solidos sub forma usuraria».

942 Visita al Vendrell el 8 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 115**: «Item Bernardus Biscardi emit ad denarios aventats. Item Bernardus Ledo vendit Bladum sub contractu usurarum. Item Petrus Pontis emit usurarie et mutuat et exercet contractos usurarios».

943 Visita a Llinars del Vallès el 31 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 141**: «Item dixerunt quod dicta concubina huius rectoris exercet contractos usurarios vendendo bladum “a espera” plus quam valeat tempore contractus a Pertegaz, a Campins, et a Mosquerolis».

944 Visita a Valldoreix el 10 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 133v**: «...emunt bladum ad denarios adenantatos sub forma usurarum».

945 Visita a Foix el 19 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 124**: «Item dixerunt quod dictus Romeus mutuat bladum suum et mutuare consuevit parrochianos et vicinos nullo apposito precio quin bladum tradit cum tunc forte valeat quarteria frumenti V vel VI solidos et tractu temporis cum ipse videt quod valet quarteria frumenti VII vel VIII vel IX solidos ipse mitit unam quarteriam ad forum et vult habere tantumdem de alio mutuato».

946 Visita a Mediona el 22 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 126**: «...vendit etiam animalia aospersa plusquam valeant ut aliqui de testibus dixerunt». Era un gran escàndol a Mediona.

947 Visita a Morrocurt el 25 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 127v**: «Bernardus Babot consuevit baratare bladum ad malam baratam».

948 Visita a Màger el 26 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 128**: «Bernardus Valta de Çaplana vendet animalia ad esperam plusquam valeant tempore contractus».

949 Visita a Sabadell el 17 de desembre de 1313, a **VP 2, fol. 21**: diu que hi ha multitud de contractes usurers, fins i tot venent “boves et alia animalia ad speram”.

greu, perquè hi havia entre els usuraris (els que rebien diners) molts que ho feien per vici, perquè eren lamentablement jugadors empedreïts⁹⁵⁰.

Entre els anys 1313 i 1315, trobem moltes acusacions d'usura. En alguns casos entre la mateixa població se'ns diu que hi ha multitud d'usurers, com a Lliçà d'Avall⁹⁵¹, Cervelló⁹⁵² i Rubí⁹⁵³.

A Gavà el laic Casaldàries “mutuat publice ad usuras”⁹⁵⁴. A Corbera Pere Sesico també “mutuat ad usuras”⁹⁵⁵. A Masquefa Arnau Cabot exerceix “contractus usuraris”⁹⁵⁶. A Olesa de Bonesvalls Pere Ros fa usura “a fromento anovell”⁹⁵⁷.

Una fórmula d'usura era pignorar un objecte a un canvi exorbitant, com és el cas del que feia el clergue Pere Porta, que ultra pagar “ad taxillos” és usurer⁹⁵⁸.

En les últimes visites pastorals, no veiem que cedeixi el nombre d'usurers, tot i que els contractes usuraris es fan, diríem, més sofisticats malgrat que continuen essent radicalment perversos. Hom observa que va augmentant el nombre de dones que es dediquen a aquest pernicios afer, així com veurem que no cedeix el nombre de jueus, dels quals podem dir que hi tenien la mà trencada. La usura era “lo seu”.

Recordem, per exemple, una dona de Llinars del Vallès anomenada Elisenda d'Orstel que emprava els diners del rector per fer boiants usures. El rector, malgrat les acusacions, va jurar que l'esmentada Elisenda mai va emprar els seus diners en aquesta deriva escandalosa, ja que alguns feligresos deien que gràcies als diners sagrats de l'església es feia una cosa tan greu⁹⁵⁹.

Cas semblant a l'anterior és el d'una parella que malgrat siguin ambdós “soluti” (no estaven casats), tenien fills i empraven (ell i ella) els seus diners per fer contractes usuraris.

950 Visita a Sant Celoni el 12 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 153v.**: «Item dixerunt predicti quatuor quod Guillelmus Boneti recipit ab Ugueto Anaper XVII libras de usuris et a Guillelmo Torner C solidos de usuris annuatim VIII vel IX annis et a patre istius Guillelmi Torner recepit similiter usuras C videlicet solidos annuatim pro mille solidos quos ab eo tenebat in mutuo».

951 Visita a Lliçà d'Avall l'11 de gener de 1314, a **VP 2, fol. 26v.**

952 Visita a Cervelló el 28 de gener de 1315, a **VP 2, fol. 74**: «Item Narago en Salvadot Monech et Guillelmus Rocha exercent contractus usurarios».

953 Visita a Rubí el 31 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 86v.** Es diu que hi ha quatre usurers: «Item en Costa de Lunel, Romeus Cuylera, Petrus Dando et Petrus de Puigventos exercent contractus usurarios».

954 Visita a Gavà el 18 de març de 1314, a **VP 2, fol. 38**: «Item dixerunt quod Guillelmus de Casaldavies mutuat publice ad usuras».

955 Visita a Corbera el 10 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 53v.**

956 Visita a Masquefa el 17 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 59**

957 Visita a Olesa de Bonesvalls el 2 de gener de 1315, a **VP 2, fol. 73v.**: «Item denunciavit sub sacramento quod dictus rector mutuavit L solidos Barchinone Petro Ros a fromento anovell ad usuras».

958 Visita a l'Arboç el 5 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 80**: «Petrus Porta clericus tonsoratus mutuat ad ludum XI pro XII et tenet tabularium et taxillos et mutuat ad usuras cum pignoribus».

959 Visita a Llinars del Vallès el 23 de desembre de 1321, a **VP 3, fol. 7v.**: «Item dixerunt quod dicta mulier vocata Elicendis de Orstel contractos usurarios et quia recepit aliquos redditus dicti rectoris ideo est suspexio quod dicta mulier de bonis rectoris contrahat ipsas usuras. Jurato et interrogato dictus rectoris dixit numquam dictam mulierem de bonis et redditibus suis aliquas fecisse usuras nec nunc licet mitteretur contrahit usuras».

Eren, doncs, en Blader de Cardedeu i la seva concubina “usurari publici”⁹⁶⁰.

Usures sobre animals i altres “vendibles”

En els anys vint continuaven les usures d'animals, cavalls i altres coses “vendibles”, com es veu en el cas de l'Avinyonet relatat en la visita del 4 de gener de 1324⁹⁶¹. En la mateixa visita, els testimonis sinodals (Guillem Baiul, Romeu Druides i Romeu den Fangar) juren que el feligrès Bonanat fill d'en Corts “exerceix contractes usuraris”⁹⁶².

També l'oli era objecte d'usura. Així, en la visita de l'11 de gener de 1326 al Vendrell es diu que un tal Borrell compra oli a “diners debantats”⁹⁶³. Cal recordar que fins el 1326 la usura no passava del X pel XI. Aquest any ja en trobem del X pel XII, com és el cas de Sant Pere de Subirats del feligrès Berenguer de Villar⁹⁶⁴.

Els usurers i les últimes visites de Ponç de Gualba

En la visita del 30 de juny de 1323 a Santa Creu d'Olorda, foren acusats de fer usura els següents feligresos: Bernat Papiol, Ferrari Balero, Berenguer Bugatell i Gerau Carbonell⁹⁶⁵.

En la visita del 2 de gener de 1324 a Sant Boi, foren acusats de fer usura en Pere Gay, Guillem de Manresa i Riambau Ortons⁹⁶⁶.

En la visita del 5 de gener de 1324 a l'Arboç, foren acusats de ser usurers: Berenguer Front, Guillem Clariana, Arnau Bisulduní, Jaume Girona, Pere Pont, Bernat Ferrari, Romeu Roca Crespa, Jaume Domènec, Ponç Taraça, Romeu Martín, Pere Soler i Roca Plana⁹⁶⁷.

En la visita al Vendrell del 6 de gener de 1324, foren acusats de ser usurers: Jaume Barrat, Ferrari Gramatge i Guillem Portell⁹⁶⁸.

⁹⁶⁰ Visita a Cardedeu el 21 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 4**

⁹⁶¹ Visita a l'Avinyonet el 4 de gener de 1324, a **VP 3, fol. 25v.**: «Item dixerunt quod Arnaldus de Curtibus in venditionibus equitateram et aliarum rerum vendibilium exercet publice usuras».

⁹⁶² Visita a l'Avinyonet el 4 de gener de 1324, a **VP 3, fol. 25v.**: «Postquam fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Baiuli, Romeus Druidis et Romeus den Fangar qui iurati dixerunt quod Bonanatus filius den Corts exercet contractus usurarios».

⁹⁶³ Visita a El Vendrell l'11 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 47**: «Item dixerunt quod en Borrel emit oleum a diners debantats».

⁹⁶⁴ Visita a Subirats el 24 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 53**: «Berengarius de Villar acuto mutuatur X pro XII denarios ad usuras».

⁹⁶⁵ Visita a Santa Creu d'Olorda el 30 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 20**: «Berengarius Boneti et Bernardus Boneti qui iurati dixerunt omnia recte excepto quod Guillelmus Bosch et Guillelmus Balero exercent contractus usurarios».

⁹⁶⁶ Visita a Sant Boi de Llobregat el 2 de febrer de 1324, a **VP 3, fol. 24v.**: «Petrus Gay, Guillelmus de Manresa, Riambaldus Ortons parrochiani dicte ecclesie exercent contractus usurarios».

⁹⁶⁷ Visita a l'Arboç el 5 de gener de 1324, a **VP 3, fol. 26v.**: «Item dixerunt quod Berengarius Front, Guillelmus Clariana, Arnaldus Bisulduní, Jacobus Gerunda, Petrus Pont, Bernardus Ferrarius, Romeus Rocha Crespa, Jacobus Dominici, Poncius Taraça, Romeus Martini, Petrus de Solerio, En Rocha Plana mutant publice ad usuras».

⁹⁶⁸ Visita a El Vendrell el 6 de gener de 1324, a **VP 3, fol. 27**: «Jacobus Bariat, Ferrarius Gramatge, Guillelmus Portell mutant publice ad usuras».

En la visita del 6 d'abril de 1326 a La Geltrú, foren acusats d'usura pública: Ferrari Vedell, Jaume Riba, Pere Madoy, Arnau Martí i Guillem Domingo de Vilanova⁹⁶⁹.

Tarots, endevins, conjurs...

Tarots, endevins i endevines, conjurs, curanderos, coneixedors del futur mitjançant la manipulació de les vísceres dels animals o la contemplació dels estels celestes... Tot això era el pa nostre de cada dia. Els bisbes prou s'hi oposaven, ja que semblava que estaven contra qualsevol superstició. Tanmateix, no podien anar tot el dia contracorrent. Tot això era massa habitual. Àdhuc hi feien intervenir suposats i terribles fantasmes, com els que deien que apareixien a Molins de Rei⁹⁷⁰ o a Bigues⁹⁷¹.

En la visita a Molins de Rei del 3 de juny de 1303, el bisbe es queixa d'una endevina, la Zabatera, a la qual hi va molta gent. D'ella es diu que no necessita la presència de la que és investigada, sinó a través d'alguna que altra companya, com el que va succeir amb Bernat Fuster, amb Arnau Milgraners i Oteyo de Puig, que enviaren una altra persona que la Zabatera va utilitzar per dictaminar els mals d'aquells⁹⁷².

Un cas semblant a l'anterior és el que ens explica el rector (Mn. Bernat Dalmau de Pacs), que molts dels seus feligresos de Pacs van a una tal Marchesina, dona endevina que viu a la parròquia de Sant Valentí, a la qual com aquí a Pacs es diu "tot el món hi va en veure's grans prodigis allí"⁹⁷³.

En la visita del 21 de juliol de 1303 es diu que en la vila de Màger hi havia una dona, Na Sibilia Pujol de Pontons, que és endevina i també té molta fama⁹⁷⁴. En la visita a l'esmentada vila de Màger ens diu que "Na seny Company est sortílega publica"⁹⁷⁵.

En la visita a Sant Jaume dels Domenys del 27 de juliol de 1303, es va trobar una endevina Na Alotger⁹⁷⁶. També a l'Arboç hi ha un endeví "Castelar"⁹⁷⁷ i tres més anomenats

⁹⁶⁹ Visita a La Geltrú el 6 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 73v.**: «Ferrarius Vedelli, Jacobus Riba, Petrus Madoy, Arnaldus Marti, Guillelmus Domingo de Villanova mutuant publice ad usuras XI pro XII denariis».

⁹⁷⁰ Visita a Molins de Rei el 9 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 29**: «Item dixerunt quod na Salvatge vadit cum fantasmaticibus et facit se divinatricem».

⁹⁷¹ Visita a Bigues el 19 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 84v.**: «Item dixerunt quod Elicsendis ... aliquas medicinas et dicitur quod vadit cum phantasmalibus de nocte».

⁹⁷² Visita a Molins de Rei el 3 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 8v.**

⁹⁷³ Visita a Pacs el 16 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 19v.**: «Item dixit dictus Rector quod aliqui de parrochianis suis incurrunr aliquando ad Marchesiam mulierem divinatricem que moratur in parrochia Sancti Valentini ad quam ut dicitur tota terra concurrit».

⁹⁷⁴ Visita a Màger el 21 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 25v.**: «Na Sibilia Puyol de Pontonibus dicitur esse divinatrix».

⁹⁷⁵ Visita a Màger el 21 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 26**: «Item dixerunt quod Na Sent Company est sortilega publica».

⁹⁷⁶ Visita a Sant Jaume dels Domenys el 27 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 28**.

⁹⁷⁷ Visita a l'Arboç el 28 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 29v.**: «Item dixerunt quod quidam nomine Castelar dum vivebat faciebat divinaciones».

Berenguer Marthorela i Na Valentori⁹⁷⁸ i Pere Belo⁹⁷⁹.

A Gavà es queixen que alguns dels seus feligresos van a la població veïna de Sant Boi per rebre endevinacions d'una endevina anomenada Godayla, la qual també apareixerà en altres visites. Segur que tenia molts seguidors en la contrada⁹⁸⁰.

A Sant Pere de Ribes, en la visita del 2 d'agost de 1303 es troben dues dones molt singulars, que es diu que són endevines i fan conjurs. Es diuen Orpina i Romia Gitarda de Miralpeix. Aquesta última (Romia Gitarda) afirma amb jurament que usa la corretja per fer conjurs contra les malalties dels homes, nens i contra el mal d'ull. El bisbe mana que sigui lligada a una columna amb l'esmentada corretja per dos diumenges consecutius. Li mana que després de la visita ja no empri la corretja. De l'esmentada Orpina van dir que, havent jurat dir la veritat referent a un conjur contra en Gotornons, "l'esclafava"; el bisbe mana que no torni mai més a utilitzar els conjurs i que estigui durant el primer diumenge a les portes de l'església mentre es celebra la missa, descalça i sense "capa murruda"⁹⁸¹.

A tall de conclusió, si es té present el text de les visites de l'any i mig primer, o sigui del juny de 1303 al desembre de 1304, podem dir que són molt abundants els delictes –així considerats ara fa més de 700 anys– de conjurs, sortilegis i altres supersticions, així com són moltes les dones –i algun home també– inculpades per ser endevines, bruixots, tarots, curanderos i curanderes. Hom observa que aquesta dotzena de casos tenien molt èxit i molta clientela⁹⁸². Tot això es dedueix de les visites.

La GERALDA DE CODINES

Com hem dit, la primera notícia d'una famosa curandera i endevina, anomenada GERALDA DE CODINES, la tenim en la visita a Lavern. GERALDA era de la parròquia de Subirats⁹⁸³. Després, en el mes de desembre de 1304 fou citada per comparèixer davant del bisbe en el monestir de Sant Cugat⁹⁸⁴. Se l'acusa "de crime sortilegii et divinationinis per plures circumvicinas parrochias" de Subirats... Ella va confessar que per a curar diverses malalties va fer conjuracions i va invocar el nom de Déu i els sants resant el "credo", el "pater noster" i la "ave Maria", afegint aquestes frases: "Coniuro te gota, coniuro te tota, coniuro te per

⁹⁷⁸ Visita a l'Arboç el 28 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 30: «Item Berengarius Marthorela et na Valentorii faciunt divinationes».

⁹⁷⁹ Visita a l'Arboç el 28 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 29v.: «Item dixerunt quod en Petrus Belo filius Berengarii Belo utitur divinationibus. Idem Petrus Belo iuravit ulterius non uti quondam coniurationem ovium».

⁹⁸⁰ Visita a Gavà el 3 d'agost de 1303, a VP 1/1, fol. 36v.: «Item dixerunt quod aliqui de ista parrochia vadunt pro divinationibus ad Godaylam mulierem de parrochia sancti Baudilii».

⁹⁸¹ Visita a Sant Pere de Ribes el 2 d'agost de 1303, a VP 1/1, fol. 35v.

⁹⁸² Visita a Pacs el 16 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 19v.: «Item dixit dictus Rector quod aliqui de parrochianis suis incurrunr aliquando ad Marchesiam mulierem divinatricem que moratur in parrochia Sancti Valentini ad quam ut dicitur tota terra concurrir».

⁹⁸³ VP 1/1, fol. 13v.

⁹⁸⁴ VP 1/1, fol. 42v.

Deum et per madona Sancta Maria per lo sens et par les santes que avia açi no pusques aturar ni esser caschar ni popa marchar ni dia passar ni punt donar ni rail metre per la cort celestial que aquesta pena no aja mal". Per la conjuració dels animals resa un parenostre i un ave Maria, i fent la creu "de pal en ordio cum minimo digito et indice super caudam animalis patientis". També utilitza la següent conjuració: "setse ea usam non fuisse un Rey moro. III. fiiles avia la una taylava, l'altra cusia, l'altra de mal de viues et terzo fahia". Durant el procés si li preguntà si coneixia alguna cosa de medicina. Contestà que desconeixia l'art de la medicina, però que de la "urina" podia deduir les malalties així: "quan est febris continua est aqua citrina, quan est tercina est quasi vermeyla, quan quaranta post accesionem est quasi rubia, post non aparent signa infirmitatis in ea quando est apusstema est aqua spumosa et alba". Per guarir aquestes febres, sols gosa recomanar, en els casos de febre terciaria, que dejunin. En altres casos els envia "ad medicos maiores".

El bisbe li imposa la següent pena: "per tres dies sollempnes (scilicet in proxima die Nativitatis domini et die Circumcisionis et Apparicionis sequentibus) stet iuxta presbiterium, post quam fecerit preces sine capa et tors dicat quod ipsa nihil scit de predictis nec habet aliquam fidem nec credit aliqua utilitatis aferre et quod aliqua persona ad eam de cetero non veniat et si aliquis scienter venire ad eam pro occasione predicta sciant quod dominus Episcopus eos denunciabit excommunicatos". O sigui, el bisbe els amenaça amb l'excomunió a qui doni crèdit a la Gerdal. A aquesta pena general s'afegeix que, després que hagi infantat (ja que en aquell moment estava embarassada), visiti l'església de Montserrat i que allí digui 100 parenostres i 100 avemaries, i que després li donarà l'absolució. Als hebdomadaris de Subirats (Messeguer i Peralba) els demana que vigilin l'esmentada penitència.

Espondàniament la curandera Gerdal de Codines tornà a presentar-se davant del bisbe el mes d'agost de 1307. Va jurar dir la veritat i declarà que havia acomplert el que li havia estat manat pel bisbe, però que encara va exercir els següents mètodes "pro utilitate patientum": jutjar sobre els orins, prendre el pols i donar consells a qualsevol classe de malalts. Dels conjurs condemnats anteriorment, afirmà que mai més els va exercir. Li preguntà el bisbe si anaven a veure-la molts malalts, i ella contestà que sí "specialiter pro urinis indicandis". Assenyalà també que aquest "art" l'havia après d'un metge estranger que arribà per mar fins a Vilafranca. Insisteix que això ho fa sense conjurs de cap mena, ni receptes de medicaments; a més, per fer això va demanar permís al mestre Bernat de Limona i a Fra Pere Tomàs.

La mora Aixa

Aprofità el tribunal la seva presència davant del bisbe per preguntar-li sobre una mora anomenada Aixa que viu en el castell de Subirats. L'acusa d'endevina, de conjurs i de pràctiques de nigromància... Inculpa també el rector de Lavern de concubinari. Així s'afirma textualment: "Interrogata fuit dicta Gerdal Cudina super status et conversaciones cuiusdam sarracene que moratur apud castrum de Sobiratis dixit quod vocatur na Axa et illa facit divinationes et conjuraciones furtorum et maleficiorum cum corrigia ut ipsa vidit quadam vice et audivit a quadam vicina sua Ermessenda de Cudinis que inerat ad eam

pro furto inveniendō et retulit huic tamen quod. III. grana frumenti accepit dicta Axa inter manus et. II. fuerunt versi in ingredientem et dicta Axa moratur per se et sustinet eam G[uillelmus] de Sobiratis castlanus dicti castri. Item dixit quod Rector de Sabern venet quandam in domo pro concubina ex qua prolem habet et est filia Ferrarii de Sabern. Item interrogata dixit quod ipsa non facit predictas confecciones propria persona sed [...] patientibus quod faciant illa si voluerint. Item interrogata quibus coniurationibus utitur dixit quod a mal de leguadizes. I. de goinis dicit “credo in Deum” et “Pater noster” et salutaciones beate Marie signum crucis e “nom del pare et del fiyl et del sant espirit”. Et hanc coniuracionem facit patientibus dolorem in aliqua parte corporis sui. Interrogata si utitur aliis coniuracionibus in aliquibus infirmitatibus dixit quod non”⁹⁸⁵.

L'endevina Godayla

No és menys notable el cas de l'endevina Godayla de Sant Boi. D'ella es queixen els parroquians de Gavà el 3 d'agost de 1303⁹⁸⁶.

Quan el bisbe visità Sant Boi també inculparen l'esmentada Godayla. Fa –afirmen els fidels– conjurs als homes i animals malalts. Amb similars termes es parla d'una segona dona anomenada Cathalana “se uti conjurationem oculorum cum “pater noster” et “ave Maria” et quibusdam verbis profanis mixtis cum verbis divinis que dixit. Item quod frangit glandulas sine conjuracione. Idem dixit per sacramentum Elicsendis Godaya predicta quod coniurat oculos et glandulas. Item animalia ex arte lata cum gladio mange blanc”. A Ambdues se'ls imposa que no tornin a conjurar. Cathalana ha d'estar tres diumenges seguits –com hem dit anteriorment– a la porta de l'església durant la missa solemne sense capa, i Godayla un dia⁹⁸⁷. De similars acusacions –com hem vist– són imputades les endevines de Ribes Orpina i Gitarda de Miralpeix⁹⁸⁸. Gitarda fa conjuracions amb una corretja. Orpina romandrà descalça i sense la capa “murruda” durant la celebració de la Missa dominical.

Altres inculpades

Altres dones són inculpades: Ginera “que moratur Alotger (de Domenys)”⁹⁸⁹; Na Sent Company⁹⁹⁰; Na Sibila Puyol de Pontons és acusada a Màger⁹⁹¹, però a Pontons “reperta

985 VP 1/1, fol. 44

986 VP 1/1, fol. 36v.

987 VP 1/1, fol. 37v.

988 VP 1/1, fol. 35v.

989 VP 1/1, fol. 28

990 VP 1/1, fol. 26: «Est sortilega publica».

991 VP 1/1, fol. 25v.: «Dicitur esse divinatricem».

fuit bona et fidelis”⁹⁹².

Fins i tot entre les dones endevines i bruixotes, hi ha una “donada”: la de Sant Joan de Viladecans⁹⁹³, i una jueva “Na Hanon”⁹⁹⁴.

A la parròquia de L’Arboç –com hem vist– hi ha tres homes endevins i que practiquen conjurs contra les malalties: Castelar, Pere Belo (conjurava les malalties de les ovelles) i Berenguer Marthorela⁹⁹⁵.

És curiós que no s’hagués de menester de consultar personalment les endevines perquè prediguessin el futur. Així l’endevina de Molins de Rei “Na Godaya de parrochia de Prohenzanna facit se divinatricem et quod na Zabatera habitatrix Molendinorum Regis ivit ad eam nomine proprio et nomine Arnaldi Milgranerii et pro Bernardo Fusterii et pro Oyoneto de Podio”⁹⁹⁶.

Últim procés contra Geralda de Codines

Retornem al procés contra Geralda de Codines, del qual ja n’hem fet esment. Està el text complet al final del volum primer (1/1) de visites pastorals del bisbe Ponç de Gualba⁹⁹⁷. Comença dient: “En l’any del Senyor MCCC quarto, XIII kalendas januarii, el Sr. bisbe de Barcelona va citar personalment a venir (a Sant Cugat, al monestir) a la seva presència Geralda de Codines de la parròquia de Subirats acusada del crim de sortilegis i endevinacions per molts fidels que estan en les parròquies veïnes. Va jurar i confessar que “se pro diversis infirmitatibus fecisse conjurationes et invocaciones Dei et sanctorum dicendo “credo in Deum” et “pater noster” et “ave Maria” et subsequenter dicit “Coniuro te gota, coniuro te tota coniuro te, per Deum et per madona Sancta Maria per los sens et per les sentes que avia que açí no pusques aturar ni esser caschar ni popa marchar ni dia passar ni punt donar ni rail metre per la cort celestial que aquesta pena no aja mal”.

En quant a les curacions dels animals “dicit “pater noster” et “ave Maria” et facit cruce-m de pal en ordio cum minimo digito et indice super caudam animalis patientis”.

A més, torna a afirmar que sap la següent conjuració: “Item dixit se scire sequentem coniuracionem: “setse ea usam non fuisse un Rey moro. III. fiiles avia; la una taylava, l'altra cusia, l'altra de mal de vives et de tergo fahia, sed si casus sibi acadiset bene usa fuisset”.

Preguntada sobre si sap quelcom de l’art de la medicina, torna a dir: “se nihil scire excepto quod in urina dixit se cognoscere infirmitatem pascientis; interrogata per que signa; a qua dixit quod quan est febris continua est aqua citrina, quan est terciana est quasi ver,

992 VP 1/1, fol. 26v.

993 VP 1/1, fol. 36v.

994 VP 1/1, fol. 11v.

995 VP 1/1, fol. 29v. i 30

996 VP 1/1, fol. 8v.

997 VP 1/1, fol. 42v-44

febris continua est aqua citrina, quan est terciana est quasi vermayla quan quartana post accesionem est quasi rubia; post non aparent signa infimitatis in ea quando est apusstema est aqua spumosa et alba”.

Preguntada sobre quins remeis utilitza, diu: “quod in terciana et continua mandat ieiunare et abstinere apostematis autem... dicit, esse per inclusum et quod vadant ad medicos maiores et idem dicit quartanariis”.

Preguntada sobre si sap alguna altra medicina, diu que no.

I com va resultar que l'esmentada Geralda va ser públicament difamada, “ut supra dicitur, dominus Episcopus recepto primitus sacramento ab ea quod de cetero non utatur aliqua coniuratione, divinacione aut medicamento et cum fuerit confessa se aliqua in veritate nescire et per consequens posset esse et fuerit periculum saluti animarum et corporum iniunxit, ei quod per tres dies solempnes scilicet in proxima die Nativitatis Domini et die Circumcisionis et Apparicionis sequentibus stet iuxta presbiterium post quam fecerit preces “sine capa en tors” et dicat quod ipsa “nihil scit” de predictis nec habet aliquam fidem nec credit aliqua utilitatis afferre et quod aliqua persona ad eam de cetero non veniat et si aliquis scienter veniret ad eam pro occasione predicta sciant quod dominus Episcopus eos denunciabit ut excommunicatos”.

I el senyor bisbe li va posar una penitència un cop hagués infantat: “Et dominus Episcopus iniuncta sibi penitentia quod post partum quem gerit in utero, visitet ecclesiam beate Marie de Monte Serrato et quod dicat. C. “pater noster” et totidem “ave Maria”, hinc ad unum annum absolvit eam. Ita tamen quod si de cetero ad premissa rediret pro convicta haberetur omnino super terminibus antedictis et mandavit B[ernardo] Messeguerii et A[rnaldo] de Peralba ebdomadariis de Sobirats quod si dicta Geralda nollet predictam penitentiam humiliter complere quod cesset a divinis quia diu ipsa fuerit in parrochia sua”.

“Item iniunxit eisdam ebdomedariis quod sint diligentes ad indagandum si predicta Geralda rediret ad eundem errorem et quam cito domino Episcopo denuncient alias contra eos procederet et non possent negligentiam suam aliquatenus excusare”.

Geralda de Codines –continua el procés contra ella– va anar a trobar “motu proprio” XI kalendas augusti i jurà dir la veritat, i preguntada sobre si havia complert el jurament, digué: “quod postquam dictus dominus Episcopus aput monasterium sancti Cucuphatis ut predicitur iniunxit sibi quod de quibusdam sibi superius prohibitis per eundem non uteretur fuit usa de iudicandis urinis et de pulsu tangendo et de dandis consiliis infirmis quacumque infirmitate et ad hunc utitur istis ad utilitatem patientum, de coniurationibus autem predictis vel aliis postea usa non fuit ne erit. Interrogata si plures infirmi veniant ad eam dixit quod sic et specialiter pro urinis iudicandis. Interrogata ubi didicit illam artem, dixit a quodam medico extraneo qui venit per mare ad Villam Francham nomine en Bonfi Bene sunt an. X X X . anni. Et dominus Episcopus habito consilio magistri Bernardi de Limona fisici et fratris Petri Thome permisit eam uti de iudicando urinas et dandis consiliis infirmis et pascientibus recepto ab ea juramento quod fideliter illis utatur sine aliqua coniuratione et nullo medicamento”. Per tant, fou absolta i se li va permetre que pogués jutjar sobre els orins, però sense cap conjur ni medicament. Tanmateix, preocupava al Sr. Bisbe –ultra el concubinat del rector de Subirats– la relació que podia tenir Na Ge-

ralda amb una altra curandera, és a dir, amb la sarraïna que també vivia a Subirats. Així diu el text: “Interrogata fuit dicta Geralda Cudina super status et conversaciones cuiusdam sarracene que moratur apud castrum de Sobiratis dixit quod vocatur na Axa et illa facit divinaciones et conjuraciones furtorum et maleficiorum cum corrigia ut ipsa vidit quadam vice et audivit a quadam vicina sua Ermessenda de Cudinis que inerat ad eam pro furto inveniando et retulit huic tamen quod. III. grana frumenti accepit dicta Axa inter manus et. II. fuerunt versi in nigredientem et dicta Axa moratur per se et sustinet eam G[uillelmus] de Subiratis castlanus dicti castri. Item dixit quod Rector de Sabern venet quadam in domo pro concubina ex qua prolem habet et est filia Ferrarii de Sabern. Item interrogata dixit quod ipsa non facit predictas confecciones propria persona sed [...] patientibus quod faciant illa si voluerint. Item interrogata quibus coniurationibus utitur dixit quod a mal de legua dizes. I. de goinis dicit “credo in Deum” et “Pater noster” et salutaciones beate Marie signum crucis et “nom del pare et del fiyl et del Sant Espirit”. Et hanc coniuracionem facit patientibus dolorem in aliqua parte corporis sui. Interrogata si utitur aliis coniuracionibus in aliquibus infirmitatibus, dixit quod non”.

Així acaba el famós procés contra la curandera Geralda de Codines.

Casos d'endevins, sortilegs, blasfems...

Contínuament durant l'any 1305 trobem casos d'endevins i pràctiques de conjurs:

- En la visita del 3 de gener de 1305 a Sant Andreu de Palomar se'ns diu que hi ha una tal Na Sobirana que és “publice divinatrix”⁹⁹⁸.
- A Sant Celoni, l'esmentat any 1305. La parròquia pateix la presència d'un blasfem, es tracta d'un laic anomenat Giralt “que ha blasfemat contra Deum et Sanctos suos” quan jugava. A ell es suma un altre que resulta que és pitjor, un tal Jaume Bainer. Per a sùmmum de desgràcies hi ha un curandero que fa conjuracions contra la febre i altres malalties. Es diu Celers⁹⁹⁹. A prop de Sant Celoni, o sigui, a Riells, hi ha un laic anomenat Pere Feces que “utitur sortilegio et coniurationibus”¹⁰⁰⁰.
- A Alfou en Moretó fa conjuracions emprant la corretja. El bisbe s'enfada molt i li exigeix que no torni a utilitzar sortilegis, o sinó li imposarà una penitència saludable¹⁰⁰¹.
- A Martorell, segons la visita del 10 de febrer de 1305, existien endevins i gent que vaticinaven mitjançant conjurs. Tot això preocupava molt al bisbe. Eren una dona anome-

⁹⁹⁸ Visita a Sant Andreu de Palomar el 3 de gener de 1305, a VP 1/2, fol. 11

⁹⁹⁹ Visita a Pertegàs el 19 de gener de 1305, a VP 1/2, fol. 17: «Item dixerunt quod en Giralt laicus blasfemat Deum et sanctos suos ad ludum. Item facit Jacobus Bainer. Item en Celers facit quasdam coniurationes contra febres et alias infirmitates».

¹⁰⁰⁰ Visita a Riells el 23 de gener de 1305, a VP 1/2, fol. 19: «Item dixerunt quod Petrus Feces utitur sortilegio et coniurationibus».

¹⁰⁰¹ Visita a l'Alfou el 25 de gener de 1305, a VP 1/2, fol. 19v.: «Item en Moretho facit coniurationes cum corrigia. More fuit confessus hec vera esse dominus episcopus iniunxit sibi ne de cetero uteretur alii tanquam sortilegium cum puniret sibi cum alia penitentia salutarii».

nada Na Novid que no viu a Martorell sinó al Papiol, però en aquella parròquia actua. També s'esmenta una altra dona que “pertigiatur et adivinat cum sortilegiis” a Martorell, però no recorden com es diu. Per últim la sarraïna que va ser acusada a Subirats (Axa) que és malèvola, falsa i astuta, que diuen que vaticina i a ella “concurrunt ad eam gentes de longiquis partibus qui ignorant suam astutiam et falsitatem”¹⁰⁰².

- Però la que superava tot espectacle era una dona anomenada Salvatge, que diu que va i es comunica amb fantasmes i fa endevinacions. Actuava normalment a Molins de Rei¹⁰⁰³. També calia tenir present a Na Llorençana, de la que es diu que és “sortilega”¹⁰⁰⁴.
- Continuen l'any 1306 descobrint-se nous casos de conjurs i sortilegis. En la visita del 15 de gener de 1306 a Mollet s'acusa a Na Besora i Guillelma Roya de fer “sortilegia et coniurationes illicitas”¹⁰⁰⁵. És interessant constatar que hi ha algun cas de “conjuracions il·lícites” que el mateix bisbe no condemna.
- A Torrelles de Foix existia l'esposa d'Arnau Barayla, que es deia Arsenda Baralla, és “coniuratrix puerorum” i d'algunes especials malalties, i la vénen a veure de tot arreu¹⁰⁰⁶. És ben curiosa aquesta distinció entre conjurs a adults i a infants. El laic i feligrès de Torrelles Pere Costa confessa davant del bisbe que en alguna ocasió ell participà en l'ús de la corretja i fins i tot per confondre a la competència que és una dona de la parròquia de Torrelles de la qual es diu que és endevina¹⁰⁰⁷.
- A El Papiol (Madrona) Na Serra Bona esposa de Pere Bona fa l'ofici de metge i “judica” sobres els orins¹⁰⁰⁸.
- A La Garriga Ferraria d'Englada, de la parròquia de Samalús, fa conjuracions per guarir malalties i es diu que no hi ha cap prohibició al respecte¹⁰⁰⁹.
- Després del procés contra la Gerdal de Codines en el qual es va admetre que podria jutjar sobre els orins, es repeteix aquesta llicència a El Papiol, i també a Sitges, concretament en la visita que es féu l'11 de gener de 1310, i la beneficiada en aquesta ocasió era Na Bantula¹⁰¹⁰.

1002 VP 1/2, fol. 23v.

1003 Visita a Molins de Rei el 9 de març de 1305, a VP 1/2, fol. 29: «Item dixerunt quod na Salvatge vadit cum fantasmatis et facit se divinatricem».

1004 Visita a La Geltrú el 16 de març de 1305, a VP 1/2, fol. 32: «Item na Lorença dicitur sortilega».

1005 Visita a Mollet el 15 de gener de 1306, a VP 1/2, fol. 53v.

1006 Visita a Torrelles de Foix el 13 de març de 1306, a VP 1/2, fol. 57: «Item dixerunt quod Arsendis Barayla uxor Arnaldi Barayla est coniuratrix puerorum et quarundem infirmitatum et alterum et ad eam conveniunt de diversis locis».

1007 Visita a Santa Coloma de Cervelló el 13 de març de 1306, a VP 1/2, fol. 57: «Item Petrus Costa parrochiano predictus fuit confessus domino Episcopo se portasse corrigiam cuiusdam vicine sue ad Baraylam mulierem divinatricem de parrochia de Turrillis».

1008 Visita a El Papiol el 24 de març de 1306, a VP 1/2, fol. 58v.: «Item dixerunt quod Na Serra Bona uxor Petri de Serra Bona utitur officio medici et iudicat urinas».

1009 Visita a La Garriga el 20 d'octubre de 1306, a VP 1/2, fol. 85v.: «Item dixerunt quod Ferraria de Englada de parrochia de Semalus facit coniurationes infirmitatibus invocationibus quod nulla prohibita facit».

1010 Visita a Sitges l'11 de gener de 1310, a VP 1/2, fol. 101: «Item dixerunt quod na Bantula iudicat de urinis».

- En la visita del 12 de maig de 1310 a Ripollet és acusada una dona anomenada Nadala, de la qual es diu que és endevina i que practica sortilegis. Un feligrès anomenat Antic i el seu germà hi van anar, i ella els va fer conjurs amb la corretja i a terra amb signes i conjuracions¹⁰¹¹.
- Semblants conjurs van ser acusats a Màger¹⁰¹², a Sant Just Desvern¹⁰¹³, a Sant Joan Despí¹⁰¹⁴, a Cornellà¹⁰¹⁵ i a Lliçà de Vall¹⁰¹⁶. Per tant, coneixem set noves persones que practicaven els conjurs: Arsenodez Carbons de Màger, Bessons de Sant Just Desvern, Guillem Ferrari i la seva esposa a Sant Joan Despí, Guillem de Cladeles de Cornellà i Gòmera de Lliçà de Vall. Crida l'atenció a Sant Joan Despí que hi hagués una parella que conjuraven contra el mal d'ull; aquests eren Guillem Ferrari i la seva esposa.
- Semblant és el cas de Ferraria de Zenglada, que feien a Samalús “conjuracions il·licites”¹⁰¹⁷.
- El 19 d'abril de 1314 sembla ser que la famosa Codina de Subirats continuava fent sortilegis¹⁰¹⁸.
- A Sanata, en la visita del 30 de juny de 1326 els jurats sinodals acusaren a Na Teixidora d'ésser “coniuratrix”¹⁰¹⁹.
- Les dues últimes “conjuratrices” que són acusades en les visites de Ponç de Gualba són la Saurina Gacerala de Sant Boi¹⁰²⁰ i Na Marçala de Santa Creu d'Olorda¹⁰²¹.

1011 Visita a Ripollet el 12 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 134v**.

1012 Visita a Màger el 26 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 128**: «Item dixerunt quod Arseno dez Carbons est divinatrix et facit sortilegia».

1013 Visita a Sant Just Desvern el 7 de juny de 1313, a **VP 2, fol. 7v**: «Petrus Poncii presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem, addidit tamen quod en Bosom est coniurator».

1014 Visita a Sant Joan Despí el 30 de desembre de 1313, a **VP 2, fol. 24**: «Guillelmus Ferrarii et uxor eius faciunt coniuria ad malum oculorum».

1015 Visita a Cornellà el 30 de desembre de 1313, a **VP 2, fol. 24v**: «Et Guillelmus de Cladeles facit coniuria».

1016 Visita a Lliçà de Vall l'11 de gener de 1314, a **VP 2, fol. 26v**: «Item dixerunt quod na Gontera facit coniurationes».

1017 Visita a Samalús el 4 de setembre de 1315, a **VP 2, fol. 88v**: «Item dixerunt quod Ferraria de Zenglada facit coniurationes illicitas». Vegeu també el cas d'Arnau Tintorer de Martorell, que fa conjurs i sortilegis, a la visita a Martorell el 12 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 41**: «Item quod Arnaldus Tintoreii est sortilegus et exercet sortilegia».

1018 Visita a Subirats el 19 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 42v**: «Bernardus Messeguerii rector dicti ecclesie interrogatus super premissis dixit quod na Codines exercet sortilegia. Cetera dixit fore in bono statu».

1019 Visita a Sanata el 30 de juny de 1326, a **VP 3, fol. 112v**: «Eadem die lune fuit visitata ecclesia de Senata et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Pontii et Arnaldus Jovera qui iurati dixerunt quod na Teixidora est coniuratrix».

1020 Visita a Sant Boi el 23 de març de 1326, a **VP 2, fol. 67**: «Item dixerunt quod Saurina Gacerala est coniuratrix comunem».

1021 Visita a El Papiol el 26 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 55**: «Item dixerunt quod na Marçala de parrochia sancte Crucis de Olorda exercet sortilegia».

EL MATRIMONI AL SEGLE XIV

El matrimoni. Evolució del sagrament

Al voltant de la celebració del sagrament del matrimoni, en les 800 visites que comentem del bisbe de Barcelona Ponç de Gualba, hi ha molts aspectes i peculiaritats que ens plau comentar tenint present el que representà el Concili Tridentí del segle XVI. Hi ha un abans i un després. En el nostre diccionari *Sacralia Antiqua* definim el sagrament del matrimoni de la següent manera: «El sagrament instituït per Nostre Senyor Jesucrist en força del qual dues persones de sexe diferent (home i dona), batejats i sense impediment legítim que els privi de contraure aquest sagrament s'uneixen d'una manera sobrenatural l'un i l'altre en una comunitat de vida indissoluble i formant com un sol cos, rebent les gràcies necessàries per tal de complir la finalitat del sagrament i els deures que deriven d'aquesta comunitat de vida. Aquest concepte i definició de matrimoni seria diferent del que proposen alguns parlaments d'algunes nacions en la primera dècada del segle XXI (per exemple casament entre homosexuals). Els impediments que priven de contraure vàlidament el sagrament del matrimoni són anomenats “impedimenta dirimentia”. En part són de dret diví, en part són de dret natural i en part són de dret eclesiàstic. Cal distingir dels “impedimenta dirimentia” els impediments que priven de contraure el sagrament del matrimoni, els “impedimenta impedientia”. Aquests impediments fan que el sagrament del matrimoni pugui ser vàlid però il·lícit. L'antic Dret Canònic informa detalladament d'uns i d'altres. Els ministres del sagrament del matrimoni són els mateixos esposos. Aquesta administració té lloc per medi de la declaració “de praesenti” de paraula, de signe, o per escrit, feta pels contraents, de la voluntat de què l'un i l'altre volen anar a la unió del sant matrimoni. El sacerdot-rector (o el seu representant) actua solament d'una manera indirecta en l'administració del sagrament en quant: 1. Com a representant de l'Església dóna lloc a la declaració de mutu consentiment; 2. Com a oficial designat per l'Església accepta i dóna valor jurídic a aquest mutu consentiment; 3. El confirma en nom de l'Església; i 4. Dóna la benedicció de l'Església al matrimoni conclòs pel mutu consentiment. Solament aquesta última intervenció de l'Església remunta fins als primers temps del cristianisme. La intervenció del rector assenyalada en la condició segona data del concili Tridentí, i fou introduïda per tal d'evitar els matrimonis clandestins, exigits per la validesa dels mateixos la presència del rector en l'acte de manifestar el

mutu consentiment. Les condicions 1 i 3 s'introduïren en l'edat mitjana en comptes del matrimoni purament laic»¹⁰²².

El matrimoni en l'edat medieval

Fins aquí el que podríem dir de la doctrina sobre el matrimoni; tanmateix ens podem preguntar com era el matrimoni en l'edat medieval i el concepte de l'època –anterior al concili Tridentí– que tenia el bisbe de Barcelona Ponç de Gualba. Caldrà veure el que diu (moltes vegades de passada) el text d'aquestes visites (800 en total) sobre la celebració, solemnització, i celebració del matrimoni a la porta de l'església (“solemnitzar el matrimoni *in facie ecclesiae*”). Quines eren les seves peculiaritats al segle XIV? Quins eren els seus impediments? Es feien proclames? Què succeïa quan hom simulava la mort d'un dels cònjuges? S'admetia algun tipus de divorci? Què era el vi de Sant Joan Evangelista? Es pagava amb diners o espècies el matrimoni?... També cal estudiar l'evolució del matrimoni, especialment en l'edat antiga i la medieval. En aquest últim aspecte, hem de dir que tot i essent el matrimoni un sagrament instituït per Jesucrist, és possiblement el sagrament que ha tingut més variació de ritus com òbviament es pot demostrar, per exemple, llegint el text de les nostres 800 visites del bisbe Ponç de Gualba. El ritus del matrimoni comprèn dues parts, les denominades “*nuptiae*” (o unió) i la “solemnització del matrimoni”. Aquesta última pot constar d'una missa nupcial i d'una benedicció nupcial. A l'edat mitjana el Matrimoni es podia celebrar en presència del sacerdot, no essent així un matrimoni (pròpiament eclesiàstic), diríem que el podríem considerar purament laic. Aquest seria una espècie de casament en el qual la núvia era donada en matrimoni al nuvi, no pel sacerdot sinó per un laic que podia ser el pare o el tutor legal. Per això, la solemnització del matrimoni tenia lloc a la porta de l'església –denominada “porta del matrimoni” – i no dins l'església, on només es celebrava la missa i la benedicció nupcials. Sovint la celebració d'aquest matrimoni era solament una recepció i confirmació de l'esmentat matrimoni laic celebrat, no a l'església, sinó al redós de llocs de la família. La manifestació del consentiment es feia, fins al segle XII, per l'acceptació dels dos; en concret per part del nuvi, la col·locació de l'anell i acceptació mútua d'anells i arres. Aquests actes es feien davant l'església i eren considerats com suficients per la validesa del matrimoni i, per tant, reconegut com a sagrament del matrimoni. La intervenció del sacerdot en el matrimoni laic es limitava a celebrar el matrimoni *in facie ecclesiae*, davant la porta de l'església, i que consistia en investigar si hi havia algun impediment. El sacerdot donava la benedicció dels anells i també la benedicció nupcial. El matrimoni pròpiament laic vingué a menys quan, al segle XII, la núvia pogué escollir el seu tutor i, per tant, el sacerdot com a tal cada dia s'allunyava més d'ell. Els sínodes del segle XIII feren decrets prohibint el matrimoni laic sense, però, declarar-lo invàlid. Li fou presa la validesa pel concili Tridentí amb el cànon

1022 J. M. MARTÍ i BONET: *Sacralia antiqua* (Barcelona, 2014). Pàg. 200 i 268.

Tametsi (a. 1563) amb la seva prescripció que el matrimoni solament es pot contraure en aquelles parròquies on s'han fet les amonestacions. L'antic dret canònic amb el cànon 1009 va treure la validesa del matrimoni laic entre catòlics i del matrimoni mixt en alguns casos, tot prescrivint per tot arreu la forma tridentina.

El bisbe (ordinari), el sacerdot rector o el seu representant, actua d'una manera indirecta en l'administració del sagrament: 1/ Representant l'Església dóna lloc a la declaració de mutu consentiment; 2/ Com a oficial designat per l'Església accepta i dóna valor jurídic al mutu consentiment; 3/ El rector o delegat confirma el consentiment en nom de l'Església; 4/ El rector o delegat dóna la benedicció de l'Església al matrimoni conclòs pel mutu consentiment. Aquesta última intervenció de l'Església ve dels primers temps del cristianisme. La intervenció del rector assenyalada en la condició segona, data del concili Tridentí i fou introduïda per tal d'evitar els matrimonis clandestins, exigint per a la validesa de tots els matrimonis la presència del rector o de "l'ordinari" en l'acte de manifestar el mutu consentiment. Les condicions 1 i 3 s'introduïren en època medieval al matrimoni purament laic. En el diccionari *Sacralia* insistim també en la importància i peculiaritats de les "arres" i de la "beguda matrimonial".

Beguda matrimonial. El vi de Sant Joan

Aquesta "beguda matrimonial" es realitzava abans de la benedicció del tàlem nupcial i se li donava a l'esposa per a què intentés "animar-se" a ser fecunda. Aquest vi coincidia amb el denominat "vi de Sant Joan", que es beneïa per la festa de Sant Joan Evangelista. Es donava a beure als fidels immediatament després de la benedicció, o com hem dit després de la benedicció del tàlem nupcial. Simbolitzava que amb ell es donava vigor i era com un sagramental en el que es vol que sigui el vi totalment preservat del verí de tots els mals provinents del menjar i del beure, i així es conservin sans en el cos i l'ànima i faciliti la consecució de la vida eterna.

Aquest curiós vi és també anomenat "*amor sancti Joahannis*" perquè es beneïa i es bevia en honor d'aquest sant durant el matrimoni, i en senyal de confiança en la seva intercessió i en el testimoni envers ell. Aquest costum remunta al segle XII, especialment a Alemanya, a Provença i a Catalunya, havent-se conservat molt estès fins el concili Tridentí. Tot es basa en una narració llegendària de les "Virtutes Joahannis" apòcrifes (segle VI) segons les quals Sant Joan es va beure un vas de verí sense que li fes mal després d'haver fet el senyal de la creu i haver beneït el recipient amb una oració. El vi de Sant Joan es donava a beure dient simplement: *Bibe amorem Sancti Joahannis*¹⁰²³. Era considerat un sagramental, formant part del ritual oficial de l'Església.

1023 J. M. MARTÍ i BONET: *Sacralia*..., pàg. 233 i 234.

Solemnitzar el matrimoni

Veurem que en el text de les visites es repeteix moltes vegades que els contraents no han de buscar sols el matrimoni vàlid, sinó també el lícit, és a dir tots els ritus i costumaris fins el ritus públic que es feia a les portes de l'església i després a dintre, rebien del sacerdot la benedicció nupcial. Quan es diu que hi ha matrimonis que no han “solemnitzat el matrimoni”, això vol dir que no han realitzat l'acte de constatació del consentiment donat pels nuvis, fet pel sacerdot que presideix el nom de l'Església i vetlla per dues coses: que entre els nuvis ho hi hagi impediments (per consanguinitat o violència...) i que s'hagin fet les (tres) proclames anunciant l'esmentat matrimoni. En un ritual del segle XV es deia que les frases que calia que pronunciés el sacerdot eren: “Matrimonium inter vos contractum confirmet Deus et ego illud aprobo et in facie ecclesiae solemnizo in nomine sancte et individuae Trinitatis”. El ritual romà diu: “Ego conjugo vos in matrimonium, in nomine Patris...”.

Com hem indicat, la presència del sacerdot es l'última part de la cerimònia del matrimoni tenia dues finalitats: assegurar que els contraents no anessin al sagrament amb algun impediment pel qual no es pogués celebrar el matrimoni i per donar –al final dins l'església– la denominada benedicció nupcial.

Les proclames

Per assegurar que no hi hagués cap impediment per als contraents, s'emprava la proclamació pública durant tres diumenges consecutius (“tirar per la trona”) de què els dos es casarien si no hi hagués cap impediment, per això es demanava que si algú coneixia alguna irregularitat procurés manifestar-ho al rector propi. Aquestes admonicions es deien “proclames”. Hi ha algunes parròquies que en són poc diligents en aquest tràmit, i per això són acusades en les respectives visites. Algunes vegades el rector demanava, abusivament, diners o hi ha el cas de dues gallines, a canvi de no “tirar per la trona” els contraents. Així ho veiem en la visita del 4 d'agost de 1303 a Torrelles de Foix, amb el rector Bernat Guad, on es diu que si els que s'havien de casar voleïn saltar-se les proclames calia que fessin arribar al dir rector diners o dues gallines¹⁰²⁴.

En la visita a Vila-rodona el 24 de febrer de 1305, són acusats Guillem Foerin i Maria filla den Posco perquè van celebrar el matrimoni sense las “publicatas” (les tres proclames)¹⁰²⁵.

¹⁰²⁴ Visita a Torrelles de Foix el 4 d'agost de 1303, a VP 1/1, fol. 38v.: «Item dixerunt quod cum nupcie debent celebrari et debent indici banna per. III. dominicas recepta pecunia affirmat contrahentes bannis non publicatis et eadem die et hora facit matrimonia. Idem dixit rector [Bernardus Guad] se fecisse matrimonia non completis bannis per tria festa et se habuisse ex inde. I. par gallinarum».

¹⁰²⁵ Visita a Vila-rodona el 24 de febrer de 1305, a VP 1/2, fol. 24: «Item Guillelmus Foerin fornicatur publice cum Maria filia den Posco et dicitur contraxisse matrimonium secum sed non publicasse».

En la visita del 12 d'agost de 1310 a Pertegàs (San Celoni) el bisbe es queixa que no es fan totes les proclames. Tanmateix en les que s'han fet aquestes proclames, caldrà que el rector faci un document que ho acrediti. Es queixa també que es fa pagar l'esmentat vi de Sant Joan –anomenat també “vi pasqual”– a les núvies¹⁰²⁶.

Les proclames asseguraven que ni un ni l'altre dels contraents estaven casats abans. Així en la visita del 18 d'agost de 1305 a Palau-solità s'acusa a Jaume de Cladeles que va contraure matrimoni amb Agnès, filla d'Andreu Riera, però posteriorment en no haver-hi proclames ell va contraure de nou amb la seva nova concubina, de manera que vivien com espòs i esposa. Ara estan separats i viuen en diverses cases¹⁰²⁷.

També per manca de proclames, Pere Mateu té com a esposa Elisenda de la Geltrú. Pere Mateu va portar aquesta dona “in facie ecclesie” i va solemnitzar el matrimoni, tanmateix ja tenia una altra legítima esposa¹⁰²⁸.

També a La Geltrú es va acusar a un tal Figueres de casar-se amb una dona d'Olesa de Begues, i estant encara aquesta vivent ell es va casar de nou –sense proclames– amb una tal Guillona de la qual té fills¹⁰²⁹.

En la visita del 23 de març de 1305 a Santa Margarida del Penedès un laic anomenat Romeu Michael es va casar –sense proclames– amb la seva sogra i van tenir fills¹⁰³⁰.

En la visita del 28 de gener de 1325 a Gavà es diu que un tal Berenguer simula que és solter, però, en realitat a casa seva, té la pròpia muller amagada¹⁰³¹.

Dos temes que preocupen: consumir el matrimoni i la reticència a solemnitzar el matrimoni. Calia cotitzar per casar-se?

Hom observa que el tema de completar el matrimoni i el que hem explicat de solemnitzar el matrimoni són molt més freqüents que es presentin en les visites, ja que es veu que alguns tenien certa reticència a fer l'últim pas de cara a ser un matrimoni vàlid i legítim¹⁰³².

1026 Visita a Pertegàs el 12 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 153**: «Item requirunt quod nupcie que precesserunt banum et monitiones legitime firmentur per rectorem in domibus mulierum nubentium. Item de vino paschali [de Sant Joan]».

1027 Visita a Palau-solità el 18 d'agost de 1305, a **VP 1/2, fol. 50**: «Item Jacobus de Cladeles contraxit matrimonium cum Agnete filia Andree de Riera et sollemnizato matrimonio concubinam secum et adherit ut vir uxore et modo sunt separati et in diversis domibus habitant unde scandalum est ibi».

1028 Visita a La Geltrú el 16 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 32**: «Item Petrus Mathei tenet Elicsendem ex qua prolem genuit».

1029 Visita a La Geltrú el 16 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 32**: «Item en Figueres duxit uxorem a Olesa de Beges et illa vivente duxit hic aliam in facie Ecclesie nomine Guillona, ex qua prolem habet».

1030 Visita a Santa Margarida del Penedès el 23 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 35**: «Item quod Romeus Michael duxit comatrem suam in uxorem ex qua prolem habet». Vegeu també **VP 1/2, fol. 74v**. Aquí és el rector Pere Molins qui comet adulteri amb la dona de Bartomeu Prat. Hi va haver un gran escàndol, ja que el rector arribà a les mans contra Bartomeu Prat.

1031 Visita a Gavà el 28 de gener de 1325, a **VP 3, fol. 39**.

1032 Consumar el matrimoni era fonamental també per als homes i dones cristians del segle XIV. Trobem molts indicis en les visites on se'ns diu que l'església exigia que convisquessin els casats i que consumessin el matrimoni. Posem els exemples de parelles a Sant Quintí de Mediona (**VP 1/1, fol. 22**), a Pontons (**VP 1/1, fol. 26v.**), a Mataró (**VP 1/2, fol. 14**), a Llavane-

O sigui, calia fer dues coses ben senzilles –però a les quals alguns es resistien–: anar a les portes de l'església amb l'esposa i esperar el sacerdot i manifestar en la seva presència que estaven casats; a continuació entraven a l'església i el sacerdot els donava la benedicció nupcial i algun cop àdhuc els deia una missa. Aquestes últimes cerimònies eren simplement el que es deia “solemnitzar el matrimoni”. Qui no ho feia així, després d'una amonestació era excomunicat. Així hi ha acusacions als esposos Bernat Arayó i Dionisia de Molins perquè aquell no vol portar l'esposa davant l'església com esposa (“ut uxor”)¹⁰³³.

Tampoc volen solemnitzar el matrimoni: Pere Gironella fill d'Andreu, que va contraure matrimoni amb Maria Valtà de Sant Pere de Riudebitlles segons la visita del 18 de juliol de 1303¹⁰³⁴.

També a Riudebitlles es dona un cas semblant entre Berengaria Comes i Pere Geronela fill de Guillem, que van contraure matrimoni i no el volen solemnitzar (“illud nollunt solemnizare in facie ecclesie”)¹⁰³⁵.

En la visita del 19 de juliol de 1303 a Font Rúbia s'acusa Marià Solà i a Gerdal de Valentí Pinyol de contraure matrimoni clandestí, havent consumat el matrimoni amb la còpula carnal, però que no volen solemnitzar el matrimoni “in facie ecclesie”¹⁰³⁶.

Més greu és el cas de Celma, on el rector no els vol donar el document de la llicència de casar-se sense que paguin abans les dues parts¹⁰³⁷.

L'any 1304 es donen molts casos en què no es vol solemnitzar el matrimoni. Destaquem sis casos, dels quals dos són de Sant Vicenç dels Horts¹⁰³⁸: Pere Carbonell, i Munt-many; tres de Cervelló: Lopard, Za Riera i Banyols¹⁰³⁹; i de Terrassa Na Borrela¹⁰⁴⁰.

res (VP 1/2, fol. 15), a Sitges (VP 1/2, fol. 31v.), a Santa Coloma de Gramanet (VP 1/2, fol. 38v.), a Cornellà (VP 1/2, fol. 105v.), a Sant Pere Molanta (VP 1/2, fol. 117), a Sant Andreu de la Barca (VP 2, fol. 24v.), a Lliçà de Vall (VP 2, fol. 26v.), a Valldoreix (VP 2, fol. 78v.)...

1033 Visita a Molins de Rei el 3 de juny de 1303, a VP 1/1, fol. 8: «Item dixerunt quod B[ernardus] Arayo... sponsavit na Dionisa in uxore et non vult eam in facie Ecclesie ducere in uxorem».

1034 Visita a Sant Pere de Riudebitlles el 18 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 21: «Item Petrus Gironela filius Andree contraxit cum Maria filia de B[ernardo] Valta et nolunt matrimonium solemnizare».

1035 Visita a Sant Pere de Riudebitlles el 18 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 2.

1036 Visita a Font Rúbia el 19 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 24: «Item dixerunt quod est fama in loco quod Marianus Sola et Gerdal filia Valentini Pinyol contraxerunt clandestine et quod matrimonium carnali copula consumarunt et respuunt illud in facie ecclesie solemnizare».

1037 Visita a Celma el 22 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 26: «Item dixerunt quod quando accedit quod unus parrochianus vadit ad aliam parrochiam ducere uxorem. Capellanus non vult dare ignum suum licentiam cum littera sua sine precio quamvis ex ea parte satisfaciatur sibi complere de iuribus Ecclesie».

1038 Visita a Sant Vicenç dels Horts, el 12 de desembre de 1304, a VP 1/2, fol. 6v.: «Item Dalmaci de Munt-Many contraxit matrimonium per verba de presenti cum saurina Tortosa et non vult matrimonium solemnizare in facie ecclesie. Item Petrus Balero contraxit per verba de presenti cum filia de na Bel Verdera et non vult matrimonium in facie ecclesie approbare. Item Petrus Carbonelli contraxit cum Berengaria filia Gerdali Benedicti et non vult idem solemnizare».

1039 Visita a Cervelló el 13 de desembre de 1304, a VP 1/2, fol. 7: «Item en Lopardo contraxit matrimonium per verba de presenti cum Gerdal filiam quisdam Guillelmi Mulinerii et non solemnizavit matrimonium propter quod iam monitus est [...] Item Bernardus za Riera contraxit cum filia Guillelmi za Rocha et habet prolem ex ea et nondum solemnizavit matrimonium. Item en Banyols miles contravit matrimonium cum Blancha de Copons et habet prolem ex ea et nondum matrimonium est solemnizatum».

1040 Visita a Terrassa el 16 de desembre de 1304, a VP 1/2, fol. 9: «Item na Borrela non vult solemnizare matrimonium

En la visita a Alella del 1305 acusen a Martí Casa Joana de contraure matrimoni amb una tal Saurina de Serra, però no volent solemnitzar-lo¹⁰⁴¹.

En la visita a Calders l'11 de febrer de 1305 llegim que Guillem Figarola va contraure matrimoni “per verba de presenti” amb Elisenda de Cantallops i que no vol rebre la benedicció nupcial¹⁰⁴². Quelcom semblant va passar amb Bernat Araijo i Na Diens de Molins de Rei¹⁰⁴³ i amb Berenguer Comes i Gironella de Riudebitlles¹⁰⁴⁴.

En la visita a Sitges s'acusa Guillem Ribes que amb la seva esposa, filla de Pere Racho, no volen rebre la benedicció nupcial malgrat estar casats¹⁰⁴⁵.

En la visita a Pontons s'acusa a Pere Revell de tenir una dona públicament, anomenada Arsenda Plaza, i té la fama que s'ha casat amb ella però no vol portar-la “in facie ecclesie” com la seva esposa¹⁰⁴⁶.

En la visita a Sant Esteve de Palautordera s'acusa Pere Monot de no voler solemnitzar el matrimoni “in facie ecclesie” tot i que ja té fills¹⁰⁴⁷.

En la visita del 209 de desembre de 1306 a Santa Margarida del Penedès s'acusa a Ferrari Pelegrí de no voler solemnitzar el matrimoni amb una dona que té com a concubina, i per aquesta raó és excomunicat¹⁰⁴⁸. El mateix succeeix amb Pere Barber, que va contraure matrimoni amb Juliana i no vol solemnitzar el matrimoni¹⁰⁴⁹.

Pere Albert de Sitges està casat amb Berengària Fustera i viuen junts però no volen solemnitzar el matrimoni “in facie ecclesie”¹⁰⁵⁰. El mateix passa a Tiana, on Bonanat sa Matha no vol somenitzar el seu matrimoni “in facie ecclesie”¹⁰⁵¹.

nec cohabitare cum Jacobo Valls spurio», no fan l'acte carnal.

1041 Visita a Alella el 9 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 12v.**: «Et post hoc fuerunt vocati Bonatus çes Forts, Berengarius de Colomerio, Bernardus Ferr, et Arnaldus Gurri ex parrochia dicta. Petrus de Turri ecclesie qui iurati dixerunt quod Martinus de Casa Josana contraxit matrimonium cum Saurina de Serra et non vult matrimonium solemnizare».

1042 Visita a Calders l'11 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 24**: «Item Guillelmus Figarola contraxit matrimonium per verba de presenti cum Elicenda de Cantalops et non vult recipere benedictionem nuptialem».

1043 Visita a Molins de Rei el 9 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 29**: «Item Bernardus Araijo desponsavit na Diens et non vult sollempnizare matrimonium et cum ea sollempnizatum est».

1044 Visita a Riudebitlles el 12 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 30v.**: «Item Berengarius Comes et Petrus Gironela contraxerunt matrimonium et nollunt sollempnizare».

1045 Visita a Sitges l'11 de gener de 1310, a **VP 1/2, fol. 101**: «Item Guillelmus Ribas firmavit filiam dicti Petri Racho et nolunt recipere benedictionem ecclesie».

1046 Visita a Pontons el 19 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 123**: «...de predictis est fama Petrus Revelli fornicatur publice cum Berengaria Ortolana et habet inde duos filios Martorelli tenet publice Arsende Plaza et est fama quod desponsavit eandem, sed non vult eam ducere in facie ecclesie eam uxorem».

1047 Visita a Sant Esteve de Palautordera el 2 de juny de 1310, a **VP 1/2, fol. 142**: «Item Petrus Monot contraxit matrimonium cum Elicende et prolem habet ex ea et non vult matrimonium solemnizare in facie Ecclesie».

1048 Visita a Santa Margarida del Penedès el 20 de desembre de 1306, a **VP 1/2, fol. 63**: «Item dixerunt quod Ferrarius Pelegrini non vult facere matrimonium cum quadam muliere quam tenet ut concubina et propterea est excommunicatus».

1049 Visita a Mollet el 15 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 53v.**: «Item Petrus Barber contraxit matrimonium cum Juliana et non vult sollempnizare illud. Item dixerunt».

1050 Visita a Sitges el 15 de desembre de 1306, a **VP 1/2, fol. 62v.**: «Item dixerunt quod Petrus Arberti desponsavit Berengariam Fusteram et morantur simul et non vult matrimonium solemnizare in face Ecclesie».

1051 Visita a Tiana el 22 de abril de 1314, a **VP 2, fol. 47v.**: «Item dixit quod Bonanatus sa Matha contraxit cum quadam muliere et tent eam in domo et non vult sollempnizare matrimonium in facie ecclesie».

En la visita a Martorell del 30 de juny de 1315 Guillem d'en Terms, que ja fa 4 anys que es va casar amb una dona i tenen fill, no vol anar amb ella a la benedicció de l'Església¹⁰⁵².

En la visita a Sant Margarida del Penedès, Ferrari Pelegrí és excomunicat perquè no vol contraure matrimoni amb Elisenda de Boixadós, amb la qual està casat. Porten tres anys d'excomunió¹⁰⁵³. També passa el mateix amb les parelles de Sant Boi: Ferrari Ricart, en Puigferrer, en Goda i en Bernat Rubiol, que no volen rebre la benedicció nupcial amb les seves esposes¹⁰⁵⁴.

En la visita del 4 de desembre de 1324 a Santa Oliva es diu que Bartomeu Nicolau no vol rebre la benedicció nupcial amb la seva esposa Elisenda i per tant són excomunicats¹⁰⁵⁵.

En la visita del 16 de març de 1323 a Barberà, en Bartomeu Ferrari no vol rebre la benedicció nupcial amb la seva esposa Elisenda¹⁰⁵⁶.

En la visita a Sant Boi el 30 de gener de 1325 s'acusa a Guillem Godó, Puig Ferrer, Ferrari Ricard, Arnau Gener i Pere Gri que amb les seves esposes no volen rebre la benedicció nupcial¹⁰⁵⁷.

Hi ha un grup de parelles que, tot i estar casades, no volen solemnitzar el matrimoni "in facie ecclesie" ni rebre la benedicció nupcial. Són les de Mataró¹⁰⁵⁸ i la Geltrú¹⁰⁵⁹. I el motiu és que se'ls demana una contribució econòmica elevada.

També es donaven alguns matrimonis clandestins que volen ocultar el parentesc. Un exemple d'això és la parella de Sant Pere de Ribes formada entre Berenguer Muntaner i Na Leona¹⁰⁶⁰.

1052 Visita a Martorell el 30 de juny de 1315, a **VP 2, fol. 79**: «Item Guillelmus den Terms desponsavit quandam mulierem bene sunt quatuor anni et prolem habet ex ea et non vult cum ea venire ad benedictionem ecclesie».

1053 Visita a Santa Margarida el 6 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 80v.**: «Item dixerunt quod Ferrarius Perlegrini est et fuit excommunicatus ex eo quod non vult contrahere cum Elicsende de Boxados quam desponsavit et stetit tribus annis in excommunicatione».

1054 Visita a Sant Boi el 23 de març de 1326, a **VP 3, fol. 67**: «Item dixerunt quod Ferrarius Ricart, en Puigferrer, en Goda, Bernardus Rubiol nolunt cum sponsis suis benedictionem recipere nuptialem».

1055 Visita a Santa Oliva el 4 de desembre de 1324, a **VP 3, fol. 34v.**: «Petrus Tërça, Petrus Penades et Geraldus Vitalis qui iurati dixerunt quod Bartholomeus Nicholay non vult cum Elicsende sponsa sua benedictionem recipere nuptialem qua propter ja fuit proinde excommunicatus».

1056 Visita a Barberà el 16 de març de 1323, a **VP 3, fol. 10v.**: «Item dixerunt quod Bartholomeus Ferrarius non vult benedictionem recipere cum Elicsenda sponsa sua».

1057 Visita a Sant Boi el 30 de gener de 1325, a **VP 3, fol. 39v.**: «Guillelmus Godo. En Puyg Ferrer, Ferrarius Ricardi, Arnaldus Gener, Petrus Gri isti nolunt cum sponsis suis benedictionem recipere nuptialem».

1058 Visita a Mataró el 14 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 14**: «Item dixerunt quod Jacobus de Orisio rector dicte ecclesie quod non vult recipere nubentes ad benedictionem nuptialem donec ultra ea que consueta sunt dare sibi data aliqui fuerit vel promissum et habuerit, sic Ferrarius pro filia et genero suo dabit XII solidos. Dixit rector per sacramentum quod numquam recipit nisi prout est consuetus in ecclesia sua».

1059 Visita a La Geltrú el 16 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 32**: «Item dixerunt quod dictus Regens tenet hic laicum scriptorem pro instrumentis conficiendis cum scribania sit de ecclesia. Confitetur se fuit sempre de ordinatione Domini Archidiaconi Barchinone. Item dixerunt quod dictus Regens recipit pignus vel pecuniam a nubentibus antequam admitat eos ad benedictionem. Confitetur de infrascriptis nubentium qui transferunt se ad alias parrochias negat tamen de benedictionibus eorum».

1060 Visita a Sant Pere de Ribes el 24 de novembre de 1313, a **VP 2, fol. 18v.**: «Et Berengarius Muntaner contraxit clandestinum matrimonium cum Na Leona filia Petri de Pugmolto que est in gradu et linea parentele cum duobus uxoris quas dictus Muntaner habuit et erant in gradu prohibito».

Altres parelles porten molts anys sense haver consumat el matrimoni¹⁰⁶¹.

El rector de Caldes de Montbui prohibeix administrar qualsevol sagrament i sepultura si abans no es donen els diners pertinents¹⁰⁶². El mateix cal dir de Santa Coloma de Cerve-lló, que àdhuc s'exigien diners del vi de les misses dels difunts¹⁰⁶³.

Es repeteixen molts casos en els quals el rector exigeix uns diners abans dels sagra-ments. Òbviament que es podria parlar de simonia. Vegeu Caldes de Montbui¹⁰⁶⁴, Santa Maria del Mar de Barcelona¹⁰⁶⁵, Font-rúbia¹⁰⁶⁶, El Vendrell¹⁰⁶⁷, Cubelles¹⁰⁶⁸, Sant Pere de Ribes¹⁰⁶⁹ i Llerona¹⁰⁷⁰.

Matrimonis clandestins

Hi ha alguns matrimonis clandestins que es celebraven gràcies als quantiosos donatius (simonia?) que es donaven. Vegeu, per exemple, el que es diu en la visita a Cubelles de l'1

1061 Visita a Mataró el 27 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 139v**.

1062 Visita a Caldes de Montbui el 20 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 51**: «Item dixerunt quod hebdomadarii istius Ecclesie denegant illis qui debent aliqui Ecclesie sacramenta Ecclesie sicut est in perteriis et corporibus mortuorum se-peliendis donec prius solverint quod debent seu cautionem idoneam prestiterint de solvendo negant locum tenentes heb-domadarii maioris contradicere seu retardare sacramento illa esse vel alia».

1063 Visita a Santa Coloma de Cervelló el 13 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 56v**: «Die decima sequenti et anno eodem do-minus Episcopus visitavit ecclesiam sancte Columbe de Cervellone. Et fuerunt vocati de parrochianis Nicholaus de Bosco, Raimundus Guiscart, Petrus de Camplong, Petrus Palomera, Petrus za Costa, Petrus Pesteler, Guillelmus de Camplonc, Petrus de Vilardel et Petrus Aruig qui iurati dixerunt quod Guillelmus Serradel rector istius ecclesie non vult aliquando recipere nubentes ad benedictionem Ecclesie donec satisfecerint sibi prima de iuribus Ecclesie». Vegeu també la visita a Vilanova del Vallès el 14 de gener de 1314, a **VP 2, fol. 27**: «dictus regens ecclesiam predictam non vult sepelire corpora defunctorum quousque est eidem "sacrificium" in uno denario quem petit pro vino pro quolibet sacerdote celebrante pro dicto defuncto», i exigeix XII denaris.

1064 Visita a Caldes de Montbui el 9 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 49**: el rector no casa si abans no es lliuren els diners.

1065 Visita a Santa Maria del Mar (Barcelona) el 23 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 10**: «Item dixerunt quod ratione nupci-arum ante quam conferant benedictionem nubentibus petunt salarium eis; dari vel promiti».

1066 Visita a Font-rúbia el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 24**: «Item dixerunt quod est fama in loco quod Marianus Sola et Geralda filia Valentini Pinyol contraxerunt clandestine et quod matrimonium carnali copula consumarunt et respuunt illud in facie ecclesie solempnizare».

1067 Visita a El Vendrell-Calders el 29 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 30v**: «Item dixerunt quod ultra ea que consuetum est dari pro benedictionibus nubentium quando dat licenciam alicui parrochiano suo extra parrochiam contrahendi vult habere idem salarium. Negat Rector per sacramentum se recepisse ab aliquo nisi ab en Badluz . XII. denarios. Unde fuit sibi iniunctum quod cesset administrare».

1068 Visita a Cubelles l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 33v**: «Item dixerunt quod ultra ea quae sunt assueta dare pro benedictionibus nubentium si unus de parrochianis suis velit de aliena parrochia uxorem ducere pro licencia sibi danda vult tamen habere ab uno quantum a duobus. Negavit B[ernardus] Rossel per sacramenta quod ipse non petit ultra quam in sententia que inter parrochianos et Rectorem continetur».

1069 Visita a Sant Pere de Ribes el 2 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 35v**: «Et post predicta vocavit: P[etrum] Arayo, A[mal-dum] de Soler, P[etrum] dez Casals, G[uillelmum] Babau et P[etrum] Oler parrochianos dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod Burdus de Zolivela tenet publice Elicsendem de Plana et dicitur cum ea matrimonium contraxisse, tamen prolem habet ex ea copiosam».

1070 Visita a Llerona el 3 de setembre de 1315, a **VP 2, fol. 87**: «Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Cabaylenes, Bernardus Conflent, Petrus Puculul et Guillelmus March et Berengarius Radulphi qui iurati dixerunt quod Nicholaus rector seu hebdomadarius maior istius ecclesie vult sibi caveri vel satisfieri antequam recipiat nubentes ad benedictionem».

d'agost de 1303. El clergue que va casar la parella Riba-Capes rebé IX sous¹⁰⁷¹.

Sense permís, els matrimonis clandestins eren penats amb l'excomunió. Així es veu en el matrimoni de la parella Senturni-Sovall de Sant Pere Molanta del 13 de març de 1310¹⁰⁷².

Impediments matrimonials

Capítol a part es mereixerien els impediments, especialment la consanguinitat i el parentiu espiritual que es donava entre padrí i fillol. Cal, per exemple, estudiar el que es diu en la visita del 15 de gener de 1305 a Llanerers, on també hi ha retribucions econòmiques gràcies a les quals els temes sembla que es solucionaven¹⁰⁷³.

També en la visita a Llanerers es tracta el cas d'un incest i sembla que el bisbe el soluciona amb una penitència saludable¹⁰⁷⁴.

La consanguinitat de tercer grau es podia dispensar fàcilment. Vegeu, per exemple, la visita del 12 de juliol de 1303 a Martorell¹⁰⁷⁵.

1071 Visita a Cubelles l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 34**: «Item dixerunt quod en Boschet presbiter interfuit clandestinis nupciis que fuerunt (certe) inter filium Berengarii Riba et filiam Berengarii de Clapes et dicitur ex inde. LX. solidos habuisse».

1072 Visita a Sant Pere Molanta el 13 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 117**: «Arnaldus de Senturai contraxit clandestine matrimonium cum quadam muliere filia den Sovall de Çacallada et eam cognoscit carnaliter et tenet publice in domo matris sue propter quod est excommunicatus ratione matrimonii clandestini et compellendus ad absolutionem petendam et idem matrimonium in facie ecclesie confirmandum». Vegeu també la visita a la Geltrú de l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 34v**.

1073 Visita a Llanerers el 15 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 14v**: «Item dixerunt quod Raimundus Fortuny molinerius duxit in uxore et tenet ut uxorem Anguetem quem est comater sua et en Colomer presbiter qui moratur a Teya peccuniam corruptus scienter fecit in facie ecclesie matrimonium inter predictos et dictus Bragat baptizavit puerum unum fuit contractata compaternitas inter istos. Et dictus Bragat per sacramentum se baptizasse quedam puerum filium dicte Agnetis quem suscepit de sacro fonte dictus Raimundus Fortuny antequam contraheret matrimonium cum dicta Agnete. Dixit Raimundus Fortuny per sacramentum quod quando puer fuit seiat non interfuit sed quando fuit baptizatus suscepit eum de sacro fonte. Interrogatus si scivit dictam Agnes credit quod sciat et scit. Item dixit Agnes predictam per sacramentum quod dictus Raimundus Fortuny Item dixit interrogates quod en Colomer clericus accepit per benedictionibus nuptialibus X solidos. Item dixit dictam Agnes per sacramentum quod dictus Colomer habuit X solidos ratione predicta. Et dominus episcopus attendens predictam cum constet sibi tamen per confessionem». Altres casos de consanguinitat es troben en les visites a Ribes (**VP2, fol. 18**), a Cervelló (**VP2, fol. 74**), Santa Eulàlia de Provençana (**VP2, fol. 76v**), Vallvidrera (**VP3, fol. 11v-12**), Santa Creu d'Olorda (**VP3, fol. 19v**) i Vilardell (**VP3, fol. 113**).

1074 Visita a Llanerers el 15 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 14v**: «Item dixerunt quod Bernardus laicus de parrochia ista comisit incestum cum Benevenguda Belveyne et tenet eam publice et est pregnans et dictam Benevengudam erat consanguinea in tertio gradu cum Ferraria uxor cuiusdam dicti Bernardi. Dominus episcopus iniunxit sibi quod eam a se abiciat in continenti et hoc adimplere promisit et iniunxit sibi aliam penitentiam salutarem». Altres casos de consanguinitat es poden estudiar en les visites a Piera el 2 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 6v**: «Item dixerunt, en Riba filius R[aimundi] de za Riba tenet pro concubina quendam mulierem que fuit uxor A[rnaldi] Iohannis quondam consanguinei germani sui ».

1075 Visita a Martorell el 12 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 12v**: «Item dixerunt quod B[ernardus] Boraz desponsavit in uxorem Saurinam filiam B[erengarii] Ferrer quod sunt in. III. gradu consanguinitatis et tenet eam ut uxorem nondum accepta benedictione nuptiali in facie ecclesie». Vegeu també el matrimoni de Martorell entre Pere Mora i Tomasa Dolomar, a **VP 1/1, fol. 12v**: «Item dixerunt quod P[etrus] Mora duxit in uxorem quendam filiam Thome Dolomar quondam dicitur communiter quod sunt in. III. gradu consanguinitatis et habuit prole ex ea». Vegeu també la visita a La Geltrú del 7 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 77v-78**: «Definitio Pontius et cetera. Dilecto in Christo Arnaldo Maler pbro. Beneficiario in ecclesia Sancte Marie de Gialtrude nostre diocesis. Salutem in Domino. Cum tu delatus esses apud nos Guillelmam quam dudum fuit amansia Romei Sartoris consanguinei tui ut dicebatur publice pro concubina tenere ac contractus feneraticias exercere nec non et a diversis personas pro missas celebrandis multas quantitates pecunie recepisse et recipere tota die. Sic quia tua

També es té present el parentiu espiritual que es pot donar, per exemple, entre Pere Cartero de Lavern i la filla espiritual que té la seva esposa¹⁰⁷⁶.

En la visita de Sant Boi del 4 d'agost de 1303 també es dona que la dona de Pere Samech és la seva "conmare"¹⁰⁷⁷.

Després de llargs processos, trobem sentències en els tribunals eclesiàstics de matrimoni nuls, com per exemple el que trobem el 16 de gener de 1305¹⁰⁷⁸. També fou nul el matrimoni d'Ermensenda de Riells¹⁰⁷⁹. En alguns casos el rector corrupte dirà a la porta de la seva església que practicà la simonia.

En els concubinats entre parentes i sacerdots es donaven molts casos de doble irregularitat, com el cas de Mn. Guillem Feixes de Jonquieres, que té una parenta seva que viu a Barcelona (Guillemona). Ell confessa que algunes vegades dorm amb ella a la mateixa habitació, però en llits separats¹⁰⁸⁰. Sembla que el bisbe no s'ho creu pas, i ell continua disculpant-se dient que la volia casar amb el seu germà.

humili confessione recepta ac diversis testibus super ipsis licet causa rigore ipsorum testium quare tue confessionis posent procedere contra te iustitia mediante volentes tamen meditare agere in hac parte omnem actionem petitionem vel demandam quam contra te vel bona monere possemus vel agere pro predictis tibi ex dono et speciali gratia deffinimus et remittimus per presentes. Et iniuncta tibi alia pro modo ... penitentia salutari mandantes tibi quod amodo non sis cum dicta muliere in loco suspecto sub pena CC solidorum nec aliqua alia teneas de cetero publice concubinam et quod pecunias quas per parvitatem usurariam a quibusvis personis extorseris restituas et teneris nec similia de cetero audeas acceptare pecunias etiam pro missis celebrandis dum pro aliis orare et celebrare obligatus fueris non audeas acceptare nisi tibi legata fuerint a Christi fidelibus vel relictis. In cuius rei testimonium et cetera. Datis in Castro de Cigiis VII Idus aprilis anno quo supra».

1076 Visita a Lavern el 13 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 13**: «Item dixerunt quod P[etrus] de Cartero habet filiam spiritualem patris sui in uxore. Cetera Recte.».

1077 Visita a Sant Baudili de Sant Boi el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 37v.**: «Item En P[etrus] Samech coniugatus tenet publice Francham Mascordam que dicitur conmater eius».

1078 Visita a Dorrius el 16 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 15**: «Raimundus et Agnetis predictorum compaternitatem inter eos fuisse ante celebratum matrimonium inter ipsos pronuntiavit inter predictos matrimonium non fuisse et mandavit eiusdem quod de cetero non comisceantur carnaliter et dedit utroque cum alio licentiam in domino contrahendi. Item obligavit idem ipsos auctoritate ecclesie fuisse matrimonium aliter copulates incestum esse et comisit attamen presentari hec ante dictum dominum episcopum XV kalendas octobris anno predicto. Tamen Bernardus de Mazanos rector ecclesie de Rahona et Bernardus Grumesti rector de Pontonibus Guillelmus de Colomerio presbiter predictus iuratus per sacramentum dixerunt quod illi se predictum matrimonium fecisse in facie ecclesie Sancti Vincentii de Lavaneres receptor sacramento a dictis Raimundo et Agnete, sed non sciebat aliquod impedimentum esset. Interrogato si aliqua peccata fuit sibi vel alteri data per contrahendo predicto matrimonio dixit quod sibi non sed X solidos fuerunt dati Petro Amici rectori ecclesie Lavaneres quos iste Colomerius recepit. Dominus episcopus iniunxit dicto Guillelmo Colomerii quod hinc ad kalendas februarii proxime instantis solvant dictos X solidos dicto Raimundo notario episcopale, stando aliqua die dominica in porta ecclesie et confitendo coram omnibus corruptionem predictam et vicium per quod recepit et si aliquo deficeret vel sibi a dicto Raimundo remitteretur non valet et iniuncta sibi alia penitentia salutari, absolvit eum».

1079 Visita a Riells el 23 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 19**: «Item fuit infamatus de quadam alia quo vocatur Ermessendis de ecclesia de qua filiam habuit que nunc vivit que quidem Ermessendis cum consilio et tractatu dicti rectoris contraxit matrimonium in facie ecclesie in manu dicti rectoris cum Andrea de Etzina qui erat in tertio gradu consanguinitatis cum dicto rectore qui quidem Andreas et Ermessendis cohabitaverunt simul per III annos infra quos ipsa habuit unam filiam. Quod ipsamet fuit confessa coram Simone de Linars coram quo dictum matrimonium fuit actuatum et ex quo dictum matrimonium fuit celebratum. Postea dicta Ermessendis contraxit cum alio scilicet cum Berengario».

1080 Visita a Jonquieres el 12 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 77v.**: «Item dixerunt quod dictus rector tenet et consuevit tenere publice in domo quadam nomine Guillelmona quam moratur Barchinone et vadit et rediit huc ad domum rectoris. Fatetur rector asserens ipsam esse consanguineam suam germanam filiam avunculi sui Laurentii de Fexiis. Fatetur etiam quod aliquando iacuit dicta consanguinea sua in alio tecto in eadem camera secum cum plures lecti non erant. Item dixerunt quod dictus rector impregnavit quadam nomine Agnetem de Sala que vocatur Salicona et cum incepit secum familiaritatem contrahere dabat intelligere parrochianis quod fratre suo Raimundo intendebat eam dare in uxorem. Fatetur rector hec vera esse».

Anar a missa els diumenges i festius, i complir el precepte pasqual. Arribar tard a missa

El manament de complir el precepte de festes o diumenges (anar a missa) i el pasqual: confessar i combregar almenys un cop a l'any, a poder ser per Pasqua, era quelcom quasi sagrat que complia escrupolosament la societat que habitava la diòcesi de Barcelona en aquell temps. En la visita pastoral era examinat el seu compliment família per família, individu per individu; s'especificava si s'acomplia amb puntualitat, i en cas contrari s'amonestava qui arribava tard o tardíssim als actes litúrgics preceptuals. Destacarem 17 casos de sobresurten:

- En la visita a Granollers el 29 de gener de 1303, el rector i els testimonis sinodals diuen que els vallenses són de “dure cervicis”, ja que van molt tard a l'església¹⁰⁸¹.
- En la visita a Santa Coloma de Cervelló el 4 d'agost de 1303 es diu que són molts els qui rarament van a l'església, i els que hi van ho fan negligentment¹⁰⁸².
- En la visita a Sant Jaume de Barcelona es diu que un tal Bernat Albert rarament va a l'església¹⁰⁸³.
- En la visita del 15 de desembre de 1304 a Castellvell es diu que hi ha una parella que mai va a l'església. Després hi ha tres parelles que no compleixen¹⁰⁸⁴.
- En la visita a Terrassa el 16 de desembre de 1304 s'explica que molts s'entretenen a l'entrar a l'església perquè des de la plaça n'hi ha que els tracten com a conills¹⁰⁸⁵.
- En la visita a Cabrera de Mar es diu que Berenguer Dalier i dos parroquians més van tardíssim a l'església¹⁰⁸⁶.
- En la visita a Mataró el 14 de gener de 1305 es diu que tres feligresos “tardissime” van a l'església¹⁰⁸⁷.

1081 Visita a Granollers el 29 de gener de 1303, a **VP 1/2, fol. 23**: «Item dicunt quod apud Valdarios sunt aliqui dure cervicis qui tarde veniunt ad ecclesiam».

1082 Visita a Santa Coloma de Cervelló el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 37**: «Item sunt plures qui multum raro veniunt et negligenter ad Ecclesiam».

1083 Visita a Sant Jaume de Barcelona l'1 de setembre de 1303, a **VP 1/1, fol. 42**: «Item B[ernardus] Alberti per quam raro venit ad Ecclesiam».

1084 Visita a Castellvell el 15 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 8**: «Item dixerunt quod en Romira et Guillelmus Ermenya qui numquam veniunt ad ecclesiam. Idem facit en Pereyla. Idem dixit Petrus de Salt rector predicte ecclesie de Castro veteri. Addens quod Bernardus Biscos presbiter tenet publice Mariam mulierem ex qua prolem genuit quam Maria fuit baptizata antecessoris istius rectoris».

1085 Visita a Terrassa el 16 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 9**: «Item dixerunt quod diebus dominicis et festivis in mane cum debeant se parare ad eundum ad missam quidam ex ipsis parant ludum et dicunt gentem “açi a aquestos coniyis” vel hec et sub hec pretextu tardius vadunt ad officium ecclesie».

1086 Visita a Cabrera de Mar el 13 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 13v-14**: «Item dixerunt quod Berengarius Dalier et duo alii parrochiani tardissime veniunt ad divina quare nec fuerunt visi in ecclesiam dies festivitibus proxime preteritis».

1087 Visita a Mataró el 14 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 14v**: «Item Arnaldus Soler, Berbardus Cathala, Michel filius Petri Andree tardissime veniunt ad ecclesiam et divina».

- En la visita a Gavà el 27 de febrer de 1305 acusen tres feligresos de “vix videtur in ecclesia”¹⁰⁸⁸.
- Em la visita a Molins de Rei el 9 de març de 1305 es diu que un tal Guillem Civer “tardissime” va a l’església¹⁰⁸⁹. Al mateix acusat se li diu que “male colunt festa”¹⁰⁹⁰.
- En la visita a la Gornal el 19 de març de 1305 es diu que Berenguer Casteluz “tarde venit ad ecclesiam”¹⁰⁹¹.
- En la visita a Santa Eulàlia de Provençana Aranau Teixidor “tardissime venit ad dictam ecclesiam”¹⁰⁹².
- En la visita a Cabanyes el 2 de desembre de 1305 s’afirma que Romia za Torre mai ha visitat l’església¹⁰⁹³.
- En la visita a Sant Fost de Campsentelles es diu que molts feligresos van tard a l’església¹⁰⁹⁴.
- A Martorelles Guillem Miquel va tard a l’església¹⁰⁹⁵.
- A Montornès el parroquià Berenguer de Soler és acusat d’anar rarament a l’església¹⁰⁹⁶.
- Els parroquians Peyró Saig de Montclús i Pere Mascaró acusen el rector de deixar morir un infant¹⁰⁹⁷.

1088 Visita a Gavà el 27 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 26**: «Item dixerunt quod Arnaldus de Podio dimitit uxorem suam et vix videtur in ecclesia. Item Raimundum Mossatge de za Ferrera idem facit Raimundus de za Farrera quare nec vult venire ad ecclesiam nec ieunare».

1089 Visita a Molins de Rei el 9 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 29**: «Item Guillelmus Civer mutuat XI pro XII ad ludum adhuc idem et tardissime vadit ad ecclesiam».

1090 Visita a Molins de Rei el 9 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 29**: «Item dixerunt quod na Salvatge vadit cum fantasmaticibus et facit se divinatricem. Item male colunt festa».

1091 Visita a La Gornal el 19 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 34**: «Item dixerunt quod en Berengarius Mazo facit contractus usurarios. Item Berengarius Castluz tarde venit ad ecclesiam».

1092 Visita a Santa Eulàlia de Provençana el 3 de juny de 1305, a **VP 1/2, fol. 39**: «Item dixerunt quod Arnaldus Textoris tardissime venit ad dictam ecclesiam».

1093 Visita a Cabanyes el 2 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 43**: «Item dixerunt quod Romia de za Torre nunquam visitat Ecclesiam aliquo tempore. Cetera Recte».

1094 Visita a Sant Fost de Campsentelles el 2 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 43**: «Item dixerunt quod multi parrochiani tarde veniunt ad ecclesiam et si aliquis de ipsis decedit vix est qui eum ad ecclesiam sepeliendum aportet».

1095 Visita a Martorelles el 3 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 43v.**: «Item Guillelmus Michel tarde venit ad Ecclesiam».

1096 Visita a Montornès el 4 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 44**: «Item Berengarius de Solerio parrochianus dicte Ecclesie nimis raro venit ad Ecclesiam».

1097 Visita a Sant Esteve de Palautordera el 8 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 46**: «Et fuerunt vocati de parrochianis Peyronus Sagio de Montclus et Petrus Macharo qui iurati dixerunt quod super decessit quidam puer et Bernardus Buadellus ebdomadarius requisitus noluit ire ad domum den Pou ubi dictus puer mortuus iacebat tunc in mane fuisset requisitus usque ad vesperum hora tarda quod Petrus Baiulus tenens locum ebdomadarii ivit paratis quare alter ebdomadarius presens. Item iuraverunt Petrus Ferrarius de za Sudreda et Arnaldus de Sala addentes quod Albarus ... Johannis decessit et ob faticam dicti Buadelli, Bernardus de Nameyas den Trancias diachonus ivit predicto puero. Idem accidit “del albat” den Guillelmus Fort quare requisitus dictus Buadella noluit ire».

Dels anys 1306 al 1313 destaquen casos com per exemple el de Mollet, d'un feligrès que segons sembla mai va anar a confessar-se¹⁰⁹⁸; també a Lliçà d'Avall¹⁰⁹⁹, Gavà¹¹⁰⁰, Sarrià¹¹⁰¹, Santa Coloma d'Olorda¹¹⁰², Molins de Rei¹¹⁰³, Calders¹¹⁰⁴, Lliçà d'Amunt¹¹⁰⁵, Sant Salvador de Sessgunyoles¹¹⁰⁶, Martorelles¹¹⁰⁷, Santa Eulàlia de Provençana¹¹⁰⁸, la Bisbal¹¹⁰⁹, la Gornal¹¹¹⁰, i Sant Llorenç del Penedès¹¹¹¹.

A Marmellar, en la visita del 17 de març de 1310, acusen que el servei en aquella església és molt deficient a causa de la malaltia incurable de Mn. Raimon Barthomeu¹¹¹², que no pot celebrar missa d'una manera mínimament còmoda, és un desastre. Demanen al bisbe que sigui remogut. Altres cops els feligresos diuen que amb el rector

1098 Visita a Mollet el 15 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 53v.**: «Item dixerunt quod dictus Bernardus dez Fonoylar tradissime venit ad Ecclesiam et non est memoria eorum quod nunquam fuerit confessus».

1099 Visita a Lliçà d'Avall el 17 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 54**: «Item dixerunt quod Petrus Clapers tardissime venit ad confessionem».

1100 Visita a Gavà el 12 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 56v.**: «Item Guillelmus Michola, Matheus ... Bernardus Morages, Bernardus Barcheres, Arnaldus sez Puyg tardissime veniunt ad divina».

1101 Visita a Sarrià el 19 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 57v.**: «...parrochiani dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod quidam de parrochianis male colunt festa».

1102 Visita a Santa Creu d'Olorda el 23 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 58**: «Die mercurii sequenti idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Crucis de Olorde et fuerunt vocati de parrochianis Raimundum za Torre et Guillelmum Bofiy l qui iurati dixerunt quod Bernardus Reig tarde venit ad Ecclesiam et male colit festa immo nullo modo licet sit frequenter monitus per rectorem et presumunt parrochiani quod tempestates que accidunt in parrochia accidunt propter illius quare sic laborat diebus festis pro temporalis lucro sicut diebus non feriatis. Interrogat de statu et fama divinarum capelle Sancti Petri dixerunt omne bonum».

1103 Visita a Molins de Rei el 23 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 58**: «Item dixerunt quod Guillelmus Cirer, Guillelmus Ledo tarde confitentur et tarde veniunt ad ecclesiam».

1104 Visita a Calders el 7 d'octubre de 1306, a **VP 1/2, fol. 60**: «Item dixerunt quod Petrus Gramatge uxoratus tenet publice in alia tamen domo Elicsendem solutam ex qua prolem habet. Item Jacobum de Valdaureix solutus tenet publice Guillelmona et prolem habet ex ea. Item Matheua uxor Arnaldi Lenayo non vult habitare cum eo non tamen alter eorum adulteratur immo manent quamvis separati in continentia dicitur tamen quod ipsa venit tarde ad Ecclesiam nec confitetur annuatim».

1105 Visita a Lliçà d'Amunt el 28 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 76**: «Item Raimundus Veurrel non confitetur annuatim».

1106 Visita a Sant Salvador de Sessgunyoles el 19 de gener de 1308, a **VP 1/2, fol. 89**: «Item Raimundus Joffre et uxor sua veniunt tardissime Ecclesiam».

1107 Visita a Martorelles el 21 de febrer de 1308, a **VP 1/2, fol. 94v.**: «Item dixerunt quod Guillelmus Michale et Saura soror eius numquam veniunt ad ecclesiam».

1108 Visita a Santa Eulàlia de Provençana el 17 de setembre de 1309, a **VP 1/2, fol. 97v.**: «Item dixerunt quod Godayl non venit ad ecclesiam nec valde tarde. Item uxorem Raimundi Geraldi non permittitur venire ad ecclesiam».

1109 Visita a La Bisbal el 28 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 111**: «Item Raimundus Geraldi tardissime venit ad ecclesiam».

1110 Visita a la Gornal el 9 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 115v.**: «...fuerunt vocati de parrochianis Romeus de Palatio, Ferrarius Geraldi Arnaldus de Boleto et Guillelmus Johannis qui iurati dixerunt quod Na Fontana nec confitetur nec venit ad ecclesiam».

1111 Visita a Llorenç del Penedès l'11 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 116v.**: «Item Guillelmus Ferragut non vult confiteri annuatim nec credunt quod unquam confessus fuisset».

1112 Visita a Marmellar el 17 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 122v.**: «...dixerunt quod servicium Dei in dicta ecclesia et officium est diminutum propter infirmitatem incurabilem Raimundi Bartholomei rectoris dicte Ecclesie qui adeo est quod missam comode celebrare non potest absque magno periculo et scandalo nec baptismum ministrare et hec predicta cessant fieri in ecclesia memorata in grave periculo animarum. Ferrarius de Jover qui moratur in dicta parrochia fornicatur cum quadam muliere que vocatur Elicsendis et habet inde prolem cum qua vivit publice. Suplicant predicti etiam nomine suo et nomine aliorum parrochianorum dicte ecclesie dicto Episcopo quod dignetur eis providere de oportuno remedio ne defectum patiantur in divinis officiis et ecclesiasticis sacramentis honorantes super predictis concientiam domini Episcopi».

no s'hi poden confessar i aquest no avisa els religiosos com succeeix a Sant Fost de Campsentelles¹¹¹³.

Arribar tard a l'església

Se segueixen els casos de feligresos que arriben tard a l'església: Olèrdola¹¹¹⁴, a Mataró¹¹¹⁵ (que “van a moldre i no a la missa”). També a Mataró hi ha qui va a la plaça i no a l'església els dies festius, com un tal Pere dez Pi de Matha¹¹¹⁶. A Martorelles alguns no van a missa¹¹¹⁷, a Vallromanes¹¹¹⁸, a la Costa del Montseny¹¹¹⁹, al Montnegre¹¹²⁰...

Penes aplicades als seglars

Als seglars se'ls imposaven unes penes proporcionades al seu estat, i si el delicte era molt greu, se'ls enviava al braç secular, que era molt més rigorós que l'eclesiàstic. Tanmateix l'adulteri podia anar acompanyat de l'excomunió, castigant amb la mateixa pena d'excomunió a aquells que no acomplien tots els requeriments cerimonials del matrimoni (“in facie ecclesie, solemnizare matrimonium...”). Tant era així, que hi havia qui es passava tota la vida excomunicat i sense poder trepitjar l'església; però això sembla que no era un trauma, perquè l'excomunió i l'interdicte estaven a l'ordre del dia. Cal observar que les penes allà on el bisbe exercia el seu “senyoriu” (era Baró de Sant Adrià del Besós, de Castellbisbal, de Vila-rodona...), en ser el batlle i el *saigs* episcopals, era més sever en castigar els delictes eclesiàstics; àdhuc es dona el cas d'exigir que totes les dones que estan “en pecat mortal han de ser exiliades”. Observarem tot seguit alguns casos.

A Sant Cugat del Rec (Barcelona) s'imposa la pena d'interdicte, és a dir que l'església no podia obrir les seves portes per celebrar el culte. Per això, el rector d'aquesta parròquia

1113 Visita a Sant Fost de Campsentelles el 2 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 43**: «Item dixerunt quod idem Rector non vult vocare minores nec predicatorum ad predicandum».

1114 Visita a Olèrdola el 18 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 122v.**: «Item Bernardus Oler tarde venit ad ecclesiam».

1115 Visita a Mataró el 27 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 140**: «Item dixerunt quod Raimundus Carbonelli, Berengarius dez Portelli mutuant ad usuras et exercent contractus usurarios. Guillemus de Manso vadit dominicis ad molendinum».

1116 Visita a Mataró el 27 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 140**: «Petrus dez Pi de Matha vadit ad forum diebus festivis».

1117 Visita a Martorelles el 2 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 146v.**: «Item dixerunt quod Guillelmus Michaelis non venit libenter ad ecclesiam. Item dixerunt quod Na Marquetam non venit libenter ad ecclesiam. Item dixerunt quod Petrus Marqueti venit tardedem ad ecclesiam; non veniunt ad ecclesiam nisi tarde».

1118 Visita a Vallromanes el 3 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 147v.**: «Item Raimundus de Manso. Item uxor Natalis tarde veniunt ad ecclesiam».

1119 Visita a la Costa del Montseny el 7 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 150**: «Arnaldus de Banseyll non colit dies dominicos vel festivos et tarde venit ad confitendum et dicitur quod prohibuit uxori ne veniret ad confesandum».

1120 Visita a Montnegre l'11 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 152v.**: «Et fuerunt vocati de parrochianis venerabilis Arnaldus de Gualba et Bernardus zes Preses, Berengarius de Stopol et Arnaldus de Genestar qui iurati dixerunt quod aliqui tarde veniunt ad ecclesiam».

es diu que porta 10 anys i mai se l'ha vist celebrar missa. Els feligresos es queixen molt en la visita del 2 de març de 1307¹¹²¹.

A Sant Lliceri (a prop de Sant Pere de Vilamajor) el rector Mn. Jaume tenia dues concubines, i per no penalitzar el poble que no tenia cap culpa que ell fos tan gran pecador, van pactar amb el bisbe una pena per a què el rector pogués continuar celebrant missa i administrant els sagraments¹¹²².

Semblant és el cas de Valldoreix, on el rector està permanentment en pecat, i es busca un sacerdot que pugui dir missa encara que aquest fos d'una altra nació que no fos la catalana¹¹²³.

Un cas semblant el trobem a Santa Margarida, on el rector no vol deixar la concubina i, per tant, resta excomunicat i sense poder celebrar. I la feligresia demana al bisbe un sacerdot que almenys no sigui tan tossut, i en el cas d'estar amb una concubina la fes fora de la rectoria, tot i que es faria la vista grossa si aquesta dona estigués en el mateix poble¹¹²⁴.

Penes a la violència física contra un clergue

Més greu era la pena que s'imposava a tota una feligresia quan aquesta havia actuat amb violència contra el rector ferint-lo, com succeí a Gavà¹¹²⁵.

El 8 de març de 1305 el bisbe visità Santa Eulàlia del Camp de Barcelona, i com la ciutat de Barcelona estava en interdicte -com hem explicat abans-, totes les esglésies tenien les seves portes tancades; tanmateix, privadament el bisbe va oir missa; no va, però, ni confirmar, ni administrar qualsevol altre sagrament¹¹²⁶.

1121 Visita a Sant Cugat del Rec el 2 d'abril de 1307, a **VP 1/2, fol. 66**: «Guillelmus de Ulmo rector dicte Ecclesie est, et fuit Rector ipsius Ecclesie bene sunt X anni et numquam fuit visus missam celebrare et ex quo non celebrat videtur eis quod debet tenere unum presbiterum et ubi civitas non erat interdicta, adhuc non surgebat ad matutinas nec tenet scolarem et audiverunt dici a Petro de Torrentibus magistro scolarium eiusdem Ecclesie quod XVI mensibus remanserat altare maior sine missa propter defectum rectoris».

1122 Visita a Sant Lliceri el 3 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 147v.**: «...fuit dicta Capella visitata per predictos mandato dicti domini Episcopi et fuerunt vocati Bernardus de Olmery nuncius domini Francisci Marchesi et Guillelmus Natalis de dicto loco qui iurati dixerunt quod Jacobus rector predictae Capelle per se vel per alium celebrat ter in septimana et facit alium bonum servitium capelle et duo annos sunt quod concubina ipsius decessit ex qua prolem habet ex tunc non tenuit concubinam. Fatetur dictus Jacobus se duas concubinas tenuisse que mortue sunt et ex utraque prolem habuisse et de primo concubinatus composuit cum domino Episcopo de secundo non fuit actenus requisitus».

1123 Visita a Valldoreix el 20 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 11**: «Eadem die dominica supradicta anno eodem Idem dominus episcopus in persona venerabilis Raimundi Amilis canonici et socii sui visitavit ecclesiam de Valdaureix Et vocati fuerunt Raimundus Gazul, Petrus Gener de Samora, Berengarius de Gualechs, Petrus Salerii, Jacobus Villa qui iurati dixerunt quod rector ecclesie in festo sancti Petri fuit, annus elapsus, quod est excommunicatus et non tenuit per mediam partem temporis priusquam fuit excommunicatus aliquem sacerdotem qui traderet eis ecclesiastica sacramenta. Item dixerunt quod tenuit aliquem clericum aliene nationis quem dimisit propter malam famam. Item dixerunt quod Petrus Fonoylar rarissime vel numquam venit ad ecclesiam».

1124 Visita a Santa Margarida el 22 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 35**: «Item dixerunt quod Romeus Bertrandi tenuit pro duos annos et adhuc tenet publice Bartholomeam Miquelam que occasione ista fuit et est excommunicatus quare non vult eam dimittere».

1125 Visita a Gavà el 3 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 36v.**: «Item dixerunt quod B[ernardus] Rosselli, G[uillelmus] Gavarra, A[rnaldus] Vidal Bargelo et G[uillelmus] Vengut parrochiani dicte Ecclesie steterunt per annum in excomunionem pro eo quare aliqui ipsorum aliis presentibus et consentientibus vulnerasse dicunt suadente diabolo B[ernardum] Costa presbiterum».

1126 Visita a Santa Eulàlia del Camp de Barcelona el 8 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 26v.**

MONESTIRS, DEODADES I HOSPITALS

Monestirs visitats

Capítol a part es mereixen els monestirs visitats pel bisbe Ponç de Gualba, tot i que ell no hi podia intervenir massa, perquè n'eren exempts. El bisbe, però sí que confirmava els mateixos monjos i els donava les ordres pertinents. En la tonsura es mirava amb molta atenció que fossin legítims i àdhuc s'exigia una espècie de patronatge de prohoms de la societat. És interessantíssima la visita que fa, o intenta fer, el 14 de desembre de 1304 al monestir de Sant Ponç de Corbera. Els monjos no el volen rebre perquè diuen que n'estan exempts, i es convoca al prior a procés a Barcelona¹¹²⁷.

El 12 de març de 1305 el bisbe va a tonsurar al monestir de Sant Pere de Riudebitlles¹¹²⁸.

1127 Visita al priorat de Sant Ponç de Corbera el 14 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 7**: «Die lune próxima intitulata XIX kalendas Januarii anno quo supra. Idem dominus Poncius Barchinone episcopus dicto de priori seu rectori sancte ecclesie Poncii per eundem dominum episcopum assignata visitationis tamen accessit personaliter ad dictum locum et cum ese personaliter constitutus ante portas ecclesie antedictae invenit portas ipsius ecclesie et hospicii clausas et homines existentes in muro ipsius domus qui volentes defendere ne intraret. Item invenit extra portas ecclesie et hospicii fratrem Bernardum de Mirambello monachum priorem dicte ecclesie et Vitale de casa Sobirana presbiterum qui se asserebat tenere curam animarum dicte ecclesie et dixit eis quod apperirent portas ecclesie et hospicii quare volebat intus intrare et visitationis officium exercere et responderunt ei quod non permetterent eum intrare intus nec visitationis officium exercere per eo quare dicebant ecclesiam esse exemptam a iure episcopali et tunc episcopus interrogavit eos si dictam ecclesiam erat in diocese Barchinone et dixerunt quod sic. Item interrogavit eos si eadem ecclesiam habebant curam animarum et parrochiam et dixerunt quod sic. Item interrogavit eos unde recipierunt crisma et dixerunt quod a sede Barchinone. Item interrogavit eosdem quis crismabat parrochianos dicte ecclesie in frontem et dixerunt quod episcopus Barchinone. Item interrogavit dictum Vitalem quis considerat sibi curam animarum dixit quod episcopus Vicensis qui ordinavit eum. Sed curam dicte ecclesie nullus. Et post predicta dominus episcopus mandavit dicto fratri Bernardi priori quod ista privilegia exceptionis allegate per eum credit se habere quod ipsa mandat eidem domino episcopo vel viris idoneis super hec ab ipso domino episcopo deputati a crastina die que erit die martis ad octo dies in Capitulo Fratrum predictorum Barchinone. Item mandavit dicto Vitali presbitero quod eadem die compareat coram ipso domino episcopo personaliter Barchinone et sic iniurie eum facte quare usurpavit curam animarum in diocesis Barchinone absque eius licentia et assensu pro meritis accepturus. Et post predictam dictus prior dixit et protestatus fuit quod quicumque super dixit intendit dixisse et dicere ad defensionem et conservationem iuris qui et libertatem predictae ecclesie non intendens aliquam iniuriam seu contumeliam per hoc fecisse dicto domino episcopo vel alicui persone aut canonico ecclesie Barchinone. Deinde paratus sit deferre eos in omnibus sicut donis et amities salva libertate et exceptione predictis ut superius continetur. Et de predictis utraque per se mandavit facere publicum instrumentum per Raimundum Dachs notarium domini episcopi supradicti sub die et anno predictis. Teste Guillelmus Serratasas, Maimonus Despujol, Petrus dez Verdeguer et Guillelmus za Riera».

1128 Visita al monestir de Sant Pere de Riudebitlles el 12 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 30v.**: «Die veneris sequenti et anno predicto dominus Episcopus supradictus visitavit Ecclesiam et Monasterio Sancti Petri de Rivobirlarum et tonsoravit».

En aquesta ocasió fou citat el regent del monestir de Sant Quintí de Mediona¹¹²⁹.

El monjos de Sant Ponç de Corbera també tenien concubines a Barcelona¹¹³⁰.

No eren menys diferents els monjos del monestir de Sant Sebastià de Lavern. Porten armes, mengen carn els dies d'abstinència, tenien els seus calzes pignorats pels jueus¹¹³¹.

En aquest monestir no se sap ben be quants monjos hi ha, doncs sempre estan fora. Diuen que són quatre¹¹³².

El dia 18 de juliol de 1303 el bisbe visità el monestir de Sant Pere de Riudebitlles i va a confirmar monjos¹¹³³. Un dia després visità el de Mediona, on també va confirmar monjos¹¹³⁴.

El 18 d'octubre de 1307 visità el monestir de Sant Miquel del Fai¹¹³⁵.

El prior de Sant Quintí de Mediona, Pere de Corts, va tancar les portes i no va permetre que exercís l'ofici de visitació. Era el 23 de març de 1310¹¹³⁶.

A Sant Cugat

Referent a Sant Cugat, les relacions amb el bisbe eren bones; així ell hi passava llargues temporades traslladant la pròpia cúria i segellant aquí documents del govern de la diòcesi.

En la visita del 9 de juny de 1303 a Sant Cugat el bisbe denuncià Pere de Sales perquè peca carnalment amb una consanguínia filla d'un home de Terrassa que viu a Barcelona en el lloc denominat "*Cogollum*"; la dona es deia Guillemona Amada¹¹³⁷. Amb el monestir tenien tractes econòmics¹¹³⁸.

1129 Visita al monestir de Sant Pere de Riudebitlles el 12 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 30v.**: «Item Ferrarius de Vallibus Regens monasterium Sancti Quintini fuit citatus et litteratorie monitus per dominum Episcopum Barchinone quod hinc ad instans festum Anuntiationis Beate Marie solveret administratori domini Episcopi LXXX solidos pro expensis quas fecit illa die qua visitavit ecclesiam Sancti Quintini cuius redditus ipse colligit et tenet alias quo desset sibi ex tunc ingressus interdictus».

1130 Visita a Santa Maria del Pi el 7 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 11v.**: «Item dixerunt quod quidam monachus Sancti Poncii de Corbera nomine in Mirambel tenet publice in domibus quibus habet iuxta domum infirmorum quandam mulierem».

1131 Visita a Lavern el 13 de juliol de 1303, a **VP1/1, fol. 14**: «Item dixerunt quod monachi dicti loci vadunt soli per parrochiam et portant armas intus monasterium et extra, enses vel gladios magnos et aliquociens lanceas cum vadunt extra monasterium».

1132 **VP 1/1, fol. 14v.**

1133 **VP 1/1, fol. 21.**

1134 **VP 1/1, fol. 21v.**

1135 **VP 1/2, fol. 82v.**

1136 Visita a Sant Quintí de Mediona el 23 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 126v.**: «Petrus de Curtibus prior ipsius monasterii clausit portas ipsius monasterii et non permisit ipsos intrare nec visitationis officium exercere».

1137 Visita a Sant Cugat el 9 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 9v.**: «P[etrus] de Ripolletto Ebdomedarius maior Ecclesie parrochialis Ecclesie Sancti Cucufatis dixit et denunciavit domino Episcopo quod P[etrus] de Salis, prout dicitur, peccat carnaliter cum quadam consanguinea sua germana, filia cuiusdam hominis de Terracia qui morant Barchinone in loco vocato apud Cogollum et vocatur Guillemona Amada».

1138 Visita a Calders l'11 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 24**: «Item dixerunt quod procuratori abbatis Sancti Cucuphatis vendunt bladum aventat plus ut dicitur per mensuram quam valeat tempore venditionis et hoc idem facit Gramatge dez Vaurrel qui vendit bladum sicut carius erit usque ad messes».

Deodades i deodats

En aquestes visites transcrits del bisbe Ponç de Gualba apareixen amb molta freqüència monestirs i convents repartits per la geografia del Penedès i del Garraf. A més dels dos grans monestirs de Sant Cugat i de Sant Pau del Camp i d'altres menys importants, apareixen grups de deodats o deodades. Aquestes comunitats constituïen autèntics beguinatges¹¹³⁹ amb regles molt senzilles i amb una vida religiosa a voltes austera. Hem trobat referències de les següents cases religioses: Santa Magdalena de Castellbisbal (deodates)¹¹⁴⁰, Sant Sebastià dels Gorgs¹¹⁴¹, Priorat de Casserres¹¹⁴², Sant Pere de Riudebitlles¹¹⁴³, deodats de Santa Maria de Morrecurt¹¹⁴⁴, deodates i deodats de Sant Salvador¹¹⁴⁵, deodates de Sant Martí¹¹⁴⁶, La Llacuna¹¹⁴⁷, deodates de Sant Joan de Viladecans¹¹⁴⁸, monestir de Corbera¹¹⁴⁹.

Les greus acusacions contra els religiosos de Sant Sebastià dels Gorgs, que s'esmenten en la visita a Lavern, no es repeteixen en altres monestirs o cases de religioses. Aquells «monachi sunt discordes et rebelles et inobediente set rixantur frequenter et dicunt sibi ad invicem et etiam cum vicinis multa convicia». Com s'exposa en el text transcrit aquests religiosos eren molt vagabunds: «vadunt soli per parrochiam et portant armas (intus monasterius et extra) enses vel gladios magnos et aliquociens lanceas cum vadunt extra monasterium»¹¹⁵⁰. El bisbe no podia intervenir directament en aquest monestir. Sols en aquells casos en què l'actuació dels religiosos repercutia en la vida pastoral de les par-

1139 Els beguinatges apareixen per Europa, especialment en la part septentrional, durant el segle XII. Ràpidament, amb altres denominacions es dispersaren per Catalunya. De manera comuna, s'anomenava els integrants d'aquestes petite comunitats: deodats (deodates) o deodonades, beguins o beguines. Les deodates formen un col·lectiu de dones: al principi eren vídues de guerres o creuats, donzelles de noble llinatge que no s'havien casat, o altres dones que sentien la necessitat de practicar el sagrat recés, però sense pronunciar vots ni observar cap mena de regla monàstica. Les seves normes de convivència, però, evocaven algunes de les regles tradicionals de les grans Ordes monàstiques. Portaven, en la majoria dels casos, una vida austera. Una "gran dama" exercia l'autoritat. De vegades també se l'anomenava "dueña". Aquesta superiora i un consiliari -que assegurava la formació de les novícies i el culte litúrgic- constituïen el nucli de la comunitat religiosa. Les deodates vivien amb senzillesa, recitaven comunitàriament l'ofici i pregaven amb assiduitat. Feien serveis útils, filaven la llana, blanquejaven la roba i atenien escoles i hospitals sense que mai prevalgués l'acció sobre la contemplació. Cada una de les comunitats tenia el seu caire peculiar segons el seu director espiritual, sacerdot o monjo. Però existia una gran llibertat en el moment de determinar la vida religiosa. Per això veiem una gran diversitat entre elles: arribant fins l'extrem de trobar curandars i endevines de notable fama a la comarca. Algunes vegades, entre deodates i deodats, es contreïen matrimonis, havent de sortir del beguinatge.

1140 VP 1/1, fol. 13.

1141 VP 1/1, fol. 13v.

1142 VP 1/1, fol. 18v.

1143 VP 1/1, fol. 21.

1144 VP 1/1, fol. 23.

1145 VP 1/1, fol. 23v.

1146 VP 1/1, fol. 24v.

1147 VP 1/1, fol. 25-25v.

1148 VP 1/1, fol. 36v.

1149 VP 1/1, fol. 11v.

1150 VP 1/1, fol. 14.

ròquies, podia intervenir; però amb greus riscos per a la seva autoritat. Contràriament al que s'assenyala en els processos dels sacerdots i del clergat diocesà el bisbe exigeix que els religiosos li presentin els privilegis d'exempció o de llibertat¹¹⁵¹.

Els religiosos no tenien "*cura animarum*". Sols en casos molt especials podien rebre aquesta llicència per conferir els sacraments als fidels. Durant la visita a la Santa Oliva s'afirma: «... fuerunt vocati A[rnaldus] Mercatoris, Petrus Riera, Nicholaus de Sancta Oliva et Petrus Ioverii parrochiani dicte Ecclesie jurati dixerunt quod servicium Ecclesie non fiebat eis bene pro eo quia non habent clericum secularem qui ut consuetum est faciat servicium. Dixerunt etiam quod Frater Raimundus de Sancto Martino monachus administrat eis ecclesiastica sacramenta. Idem frater confitetur se administrasse aliqua sacramenta ecclesiastica absque episcopi comissione. Unde dictus dominus Episcopus iniunxit dicto fratri Raimundo quod infra. XV. dies continue subsequentes habeat presbiterum idoneum quem presentet vel presentari faciat domino Episcopo ad curam animarum tenendam, alias ex tunc in hiis scriptis ingressum ecclesie sibi interdixit et infra istos. XV. dies dominus Episcopus commisit sibi curam animarum in dicta parrochia»¹¹⁵².

Existien fortes controvèrsies entre els religiosos i el clergat regular sobre alguns drets que eren denominats parroquials: exèquies i sepultures, l'acompliment del precepte dominical o festiu d'assistir a Missa... El bisbe no cedeix; observant-se un clar recolzament dels rectors en les reivindicacions dels seus drets: els feligresos han de casar-se, no en les esglésies del clergat regular. També sols en el corresponent temple parroquial podran acomplir amb el precepte dominical. El mateix es pot dir de les exèquies, sepultures, aniversaris de defunció, etc...

Les deodades o deodats estaven més vinculats a la jurisdicció episcopal. Hi ha molts indicis segons els quals el bisbe intenta reformar les petites comunitats. Algunes d'elles havien de menester una gran reforma. es diu, per exemple, en la visita de Sant Martí del Penedès: «Deodate Sancti Martini vixerunt aliquo tempore dissolute prout fama laborabat contra eas»; i en la visita a Morrecurt: «Deodati et Deodate Sancti Salvatoris male conversantur in loco et turpissimam vitam ducunt». Fins i tot entre deodat i deodata s'han donat casos de matrimoni¹¹⁵³. A Cervelló Vell, en la visita del 13 de desembre de 1304 hi ha un tal Jaume Desparreguera "deodatus" que va contraure matrimoni amb una deodata però no van solemnitzar el matrimoni¹¹⁵⁴.

1151 Referent a l'exempció dels monestirs, vegeu la visita del 13 de juny de 1303 a Sant Sebastià de Lavern, **VP 1/1, fol. 14-14v.**: «Item vocatis sacrista et omnibus aliis monachis dicti Monasterii. Idem dominus Episcopus monuit eos et requisivit quod singula privilegia exemptionis vel libertatis asserint se habere. Ipsa privilegia immunitatis seu libertates singula hunc ostendant et cedant eidem domino Episcopo vel in absentia eius vices gerenti Barchinone in capitulo. Fratrum predictorum Barchinone infra duos menses ex quo prior Teratus venerit ad dictum Monasterium Sancti Sebastiani. Dixit etiam dictus dominus Episcopus quod si interim vellent illa sibi ostendere paratus est ea audire et videre et ea benigner observare prout iusticia suadebit. Presentibus fratre Johanne Rostanni sacrista et fratre Bertrando de Caberlacho et Berengario de Barra monachis dicti monasterii et Galcerando Rectore Ecclesie Sancti Pauli et G[uillelmo] Andrea et P[etro] de Ponte beneficiatis dicti monasterii Sancti Sebastiani et Guillelmo Egidii Rectore Ecclesie Avinionis et pluribus aliis. Datum die et anno quibus supra».

1152 VP 1/1, fol. 44.

1153 VP 1/1, fol. 24v., 23v. i VP 1/2, fol. 7: «... En Iacobus Desparreguera deodatus contraxit cum quadam alia deodata et non sollempnizavit matrimonis».

1154 Visita a Cervelló el 13 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 7:** «Item en Iacobus Desparreguera deodatus contraxit cum

En la visita a Terrassa del 16 de desembre de 1304 hi ha constància d'un monestir de deodades instal·lades a Santa Margarida -ermita que encara existeix avui (a. 2017)¹¹⁵⁵.

En el monestir de Mosqueroles es va acusar un clergue que fornicava amb na Saurina, de la masia de Can Rech¹¹⁵⁶. Semblant cas es donava a la capella de Santa Maria i Sant Hilari que hi havia una deodata que es relacionava carnalment amb un home desconegut per la gent, però que coneixia Mn. Pere de Clericis, de Sant Pere de Breda¹¹⁵⁷. El mateix succeeix amb una deodata del monestir de Santa Maria de Banyeres¹¹⁵⁸.

Visita als hospitals

Entre la relació de 800 visites pastorals a les parròquies del bisbe Ponç de Gualba pròpiament no tocarien els hospitals, tanmateix sabem alguns detalls de com eren, l'estructura jurídica, el nombre de malalts i cuidadors... Així, extensament es parla de l'Hospital de Colom¹¹⁵⁹, Hospital dels malalts de Barcelona¹¹⁶⁰, Hospital de Santa Eulàlia del Camp¹¹⁶¹, Hospital i capella de Marcús¹¹⁶², Olesa de Bonesvalls¹¹⁶³ i l'Hospital d'en Vilar...¹¹⁶⁴.

De l'Hospital de Santa Eulàlia del Camp hi ha una exposició força llarga insistint en les corrupcions que hi havia. Fou visitat el 8 de març de 1305. Explica que l'església esta-

quadam alia deodata et non sollempnizavit matrimonium».

1155 Visita a Terrassa el 16 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 8v.**: «Item dixerunt quod deodate Sancte Margarete den Munyal ducunt malam vitam et disolutam plures earum ex quibus Guillelmo zo Mata clericus de Ollesia duxit secum unam donam Santiam de Cruylars et notorius est rixosus et ludit publice Na Baseya quod dicitur priorissa dicti loci venit ante presentiam domini episcopi Barchinone citata per rectorem de Terracia et venit cum ea. Geraldus de Belsola qui iurati dixerunt quod prior de Tarracia comisit dicte Baseya et curam dicte ecclesie Sancte Margarete den Munyal. Item dixerunt locum esse diffamatum propter dictam Sanciā quem recessit a loco ut predicatur et consueverunt homines invenire ibi declinare cum dicta Sancia erat ibi sed ex tunc fuit prohibitor. Item dixerunt quod Romia de Vilaria et Guillonā Amada sunt dicte priorisse inobedientes et sine eius licentia dimittunt locum et clausuram consulunt quod citentur et copellantur obedientiam servare et quod hominem suspectum nec recipiant ibi».

1156 Visita a Mosqueroles el 23 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 18v.**: «Item dixerunt quod Ferrarius Bona clericus et deodatus sancti Marciali fornicator publice cum Saurina de manso Rech et suscepit filios ex eadem. Concedit dictus rector hec vera esse sed bene est annus elapsus quod dicta mulier iuravit in posse ipsius rectoris quod de cetero non esset cum dicto Donato».

1157 Visita a Breda el 31 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 131v.**: «Item dixerunt quod dictus Petrus Clerici est diffamatus quod cognoscit quandam deodatam Capelle predictae Sancte Marie et Sancti Ilarii nomine Guillemona dez Richsen. Negat dictus Petrus Clerici dictam mulierem unquam carnaliter cognovisse nec pecasse cum ea nec scit nec audivit unquam se ex ea fore diffamatum».

1158 Visita a Banyeres el 19 de juliol de 1314, a **VP 2, fol. 60**: «Johannes de Congostello rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem et addidit quod Nargensola deodatus Monasterii Sancte Marie de Bagnariis fornicatur cum na Romia».

1159 Visita a l'Hospital de Colom de Barcelona el 25 de febrer de 1307, a **VP 1/2, fol. 64v.**

1160 Visita a l'Hospital de malalts de Barcelona el 24 de febrer de 1307, a **VP 1/2, fol. 64.**

1161 Visita a l'Hospital de Santa Eulàlia del Camp el 3 de març de 1307, a **VP 1/2, fol. 26-28v. i 66v.**

1162 Visita a l'Hospital i capella de Marcús l'1 de març de 1307, a **VP 1/2, fol. 65v.**

1163 Visita a Olesa de Bonesvalls el 8 de juliol de 1315, a **VP2, fol. 81v.-82.**

1164 Visita a l'Hospital d'en Vilar (Santa Maria del Pi) el 7 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 11**: s'acusa un tal «Jacobus Picha macellarius qui moratur in vico Simonis Ollerii cognovit et impregnavit quandam nepotem uxoris sue que moratur in honore Mathei Botheyla ante hospitale den Vilar».

va tancada per causa de l'interdicte pel que totes les esglésies de Barcelona (ciutat) estaven afectades. Ho hem explicat al principi de la present publicació: el bisbe castiga tota la ciutat perquè no pagaven els tributs eclesiàstics denominats "*laudemis*". Malgrat que el bisbe estava a l'església a porta tancada, avisa quatre testimonis sinodals els quals sota jurament expliquen què passava a l'església i a l'Hospital annex a Santa Eulàlia del Camp. Acusen l'hospitaler de portar una vida depravada ajuntant-se amb joves "*stulti*" i d'administrar malament els béns de l'Hospital, que tenen com a propietaris els mateixos pobres malalts de Barcelona o que passen per la ciutat. També s'acusen diversos adúlteris¹¹⁶⁵. Després el bisbe crida dos canonges regulars del mateix monestir que juren que hi ha vuit canonges en l'esmentat monestir. El prior assigna el clergue escolar que gestiona la capella de Sant Salvador. Es donen onze sous pels vestuaris. Hi ha un canonge que rep la porció canonical. Els rèdits de l'església son de sis mil sous (més o menys). El laudami per any ascendeix a 30 lliures, per això els canonges del lloc són reduïts als vuit indicats, per causa de la pobresa de l'església. El prior sempre és canonge. Tanmateix l'administrador de l'Hospital és el prevere Bartomeu de Coll, que és un mal administrador, però conserva la gran quantitat de rèdits de l'Hospital. Els béns de l'Hospital són custodiats per homes joves armats. Batomeu de Coll té allà una noia de la qual ja va ser difamat perquè es diu que "la va conèixer carnalment" i també es diu que reté injustament una quantitat de lliures de les porcions canòniques de dues vinyes i un terç del cens. També es

1165 Visita a Santa Eulàlia del Camp (Barcelona) el 8 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 26v-27**: «Die lune intitulata VIII idus marcii anno Domini MCCC quarto dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Campo Barchinone et quare civitas erat interdicta ianuus clausis audivit ibi divina sed obstante isto interdicto non confirmavit ibi nec alia contulit ecclesiastica sacramenta. Demum vocavit de parrochianis ipsius parrochie Bernardus za Quintana, Bernardus Dartes et Bernardus Zelangle et Berengarius de Perafitia qui iurati dixerunt quod Raimundus de Vincolis dimissa propria uxore in adulterio adinvenit tenet publice in domo Guillonam de Cardevol. Item dixerunt quod Bernardus Sartre fornicatur publice cum Maria de Puygredon Item Jacobus Cirera. Raimundus de Vincolis et Bartholomeus de Vilarasa predicti iurati dixerunt quod aliqui non possunt habere hospitalarium qui habet curam animarum in suis necessitatibus sicut vellent. Item dixerunt quod dictus hospitalarius facit libenter convivia cum invenibus et personis stultis et expendit et devastat indiscrete bona hospitali cum eis. Dixit prior predictae ecclesie Sancte Eulalie per sacramentum quod temporibus retroactis ut audiret consuevit illud facere dictus hospitalarius sed priusquam ipse prior fuit mutatus ad dictam ecclesiam non audivit de illo aliqua ministra. Raimundus de Vincolis predictus confessus fuit predictum adulterium sui et uxore sue predictae, unde fuit monitus ex parte domini episcopi quod recuperet uxorem suam si potest et quod omnino dimitat concubina predicta alias excommunicaretur. Et post predicta fuerunt vocati ad ostendendum statum ipsius monasterii Fr Guillelmus Salvati et Guillelmus Loci canonici regulares ipsius monasterii qui iurati dixerunt quod VIII sunt canonici in ipso monasterio ignorantes autem si debebat esset certus numerus. Interrogato si comode possent plures canonici vivere de facultatibus ipsius monasterii dixerunt quod Capella Sancti Salvatoris consuevit canonicos assignati et prior conducit ibi clericum scolarem et dat sibi XI solidos pro vestuario. Et si canonicus esset ibi rector ut consuevit haberet C solidos et ita prior lucratus ibidem LX solidos et ideo non permitit quod sit ibi canonicus cum debent ibi esse iuxta primam institutionem. Respondit dictus prior per sacramentum quod VIII sunt canonici regulares in dicta ecclesia et unus donatus qui recipit canonicam porcionem et quoniam donat et dare hunc unam porcionem. Anacus Aymona de Villafresera et quod valent redditus dicte ecclesie VI milia solidos (parum plus vel minus) et pro cancone dat decimam et quod laudimia uno anno computato cum alio mense. Ascendunt ad sumam XXX libras unde credit quod non posset ex inde plures canonici vivere competenter presertim cum ultra istos sit canonicus eiusdem ecclesie prior de Cubelles qui quando venit licet tarde habet ibi canonicam porcionem. Item respondit ad dictam capellam Sancti Salvatoris quod fuit mutatum de auctoritate episcopi Barchinone et de hoc est paratus prior fidem facere per publica instrumenta. Item dixerunt quod dictus prior retinet sibi preposituram quam ibi semper consuevit canonicum assignari et administrat domum et expensas eiusdem per Johanem Rotland laicum eum semper consueverint per canonicum administrari. Rendit prior quod cum propter infirmitatem aliorum, cum que propter impericiam, habet illum Johanem proponere aliis in administracionem temporaliter. Interrogato quis tenet hospitale dixerunt quod Bartholomeus de Colle presbiter et valet multum in redditibus sed male administratur».

parla d'una mala administració dels lampadaris de Santa Eulàlia¹¹⁶⁶.

Hi ha beneficiats que juguen i fins i tot blasfemen. No dejunen per Quaresma i poc van a resar a les misses i als oficis. Hi ha molts monjos que surten a fora per tenir contactes carnals amb concubines i s'emporten molts béns de l'església i l'hospital.

1166 Visita a Santa Eulàlia del Camp (Barcelona) el 8 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 27**: «Interrogato qualiter administrat bona hospitali dixerunt quod invitat iuvenes et homines armatos et tenet publice quandam puellam. Respondit prior illum esse de mulieribus diffamatum fuisse tempore retro acto et audivit eum esse hominem vel vis et quod minus bene administrat. Item dixerunt quod dictus prior retinet sibi LV libras quas Raymundus de Gayano tradidit sibi de porcionibus canonicus quae ipsis canonicis defalcabantur in iuste quas debent reduci et reponi in utilitatem conventus ex quo de porcionibus subtractis fuerint subtracti. Item retinet sibi dictus prior ex alia parte XV libras quas fuerunt habite de duabus vineis quas reducerunt ad tercium censum et solvit eas Derthuse in suis per apriis debitis ut dicitur. Confitetur dictus prior se XLV libras minus X solidos recepisse a dicto Raymundus de Gayano ratione predicta quas dixit se posuisse in emptione Maurum de Polinya qui fuit Johannis de Manso. Item confitetur idem prior se dictas XV libras recepisse de dictis vineis ratione predicta eosque expendit in sumetibus ipsius domus et tradit dictas libras sed reduxisset ad certum censum de consilio fratrum suorum et emit quasdam domos apud Villam novam pro XII libris et unum censuale pro CXXX solidis. Item substraxit dictus prior quandam lampadam altari Sancte Eulalie quam consuevit ibi ardere de die ac de nocte. Negat prior per sacramentum sed bene confitetur se recipere VIII solidos censuales quos credit esse non ad lampadam. De beneficiatis dixerunt quod Petrus de Ortis beneficiatus Sancti Jacobi est lusor publicus et laxat linguam suam contra deum in ludo et contra sanctos suos et non ieiunat nec vove catholice. Respondit prior se audivisse illum super hiis diffamari et alia dixit eum bene condicionatum et probum et specialiter in officio ecclesiastico. Item dixerunt quod beneficiati frequenter deficiunt in horis ecclesie. Respondit prior quod et beneficiati et canonici deficiunt aliquando sed non in matutinis missa maiori et vespersis semper cantan. Item dixerunt quod dictus prior substarnit duo aniversaria Gerald de Olorde predecessoris sui. Confitetur prior predictus sed non sine canto cum ille statuerit aniversario. Ideo dictus prior nos sunt aniversari supradicta et est super hoc paratus stare cognitioni. Guillelmus Tavaffaza eum iam dictus dominus episcopus habet cognitionem comisit et dicta ordinatio fuit facta sine auctoritate superioris».

Escena pastoril. Detall d'una misericòrdia del cor de la catedral de Barcelona

LA VIDA A L'HOSPITAL DE SANTA EULÀLIA. JUEUS, SARRAÏNS, ESCLAUS...

En l'apartat anterior s'ha dit que es visità l'Hospital de Santa Eulàlia. En el text continuen els testimonis de tots els "monjos". Òbviament la seva vida no tenia res de "santa"¹¹⁶⁷.

També s'explica amb tots els detalls com era la vida a dins l'Hospital. Molts llençols i teixits són pignorats. El qui era un depravat era l'esmentat Bartomeu de Coll, que desflorà una pobra noia, i els pares d'ella, que vivien a l'Hospital, tingueren un gran trauma.

1167 Visita a Santa Eulàlia del Camp (Barcelona) el 8 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 27v.**: «Frater Berengarius Boris canonicus laicus ipsius monasterii iuratus dixit idem in omnibus et per omnia ut Guillelmus Salvati et Guillelmus Long canonici supradicti deponunt superius in dictis suis hoc addito quod dictus prior aufert huic canonico laico vestiarium suum LX solidos annuatim X anni erunt in sequenti festo Pasce. Unde supplicat domino episcopo quod compellat ipsum priorem restituere sibi dictum vestiarium; et supplicat etiam quod familia dicti prioris inordinata restrignatur et reparetur ut canonici ipsius monasterii melius possint ducere vitam suam quare suspecta est ipsius familia in vita et moribus. Et respondit prior et confitetur se obtulisse sibi tunicam et caligas et voluit recipere et hoc fuit III anni erunt in ianuario proximo veniente et ab eo tempore citra non dedit sibi vestiarium de tempore retro ante nihil scit cum ipse non esset prior. Gregorius Pelicerii canonicus iuratus et diligenter interrogato super omnibus capitulis ante dictis dixit idem in omnibus et per omnia ut frater Berengarius bonis supra proximus addens pro se quod sibi solum aufert vestiarium primi anni sed LX solidos. Confitemur prior quod primo anno quo ille intravit non debuit se vestiarium nec vitam inhonestam, hac clave debuit cum quilibet novus debebat venire paratus sed in alius annis bene dixit. Poncius Peytavini presbiter iuratus dixit quod Bartholomeus hospitalarius Sancte Eulalie conduxit ipsum ad servitium ecclesie et parrochie faciendum et propterea quare dictus hospitalarius inhonestam vitam ducens non concedebat nec comedere continuabat in hospitale ordinavit hospitalarius et composuit cum priore de provisione comestionis istius presbiteri ad V denarios per quolibet die. Interrogato cuius vitam deshonestam ducebat, dixit quod dictus hospitalarius est meretricator publicus et fuit filocaptus de quadam iuvene muliere de Calidis nomine ... que consuevit in hac parrochia moravit et constituit sibi bene MM solidos prout ab eodem hospitalario pluries se recolit audivisse. Et ipse habet duos lenones sibi multum familiares scilicet Bertrandus Pelicer et Johannem nuncium suum et iste cum pedisseta hospitale nomine Guillelmus non curant nec de lenocinio suo et inter alia dictus Bertrandus ut vocaveret ab eo ardentem amorem quem gerebat erga illam iuvenicula de Calidis procuravit sibi quandam puellam XII annorum quam nunc tenet nomine ... (sic) et tenuit eam multum in hospitali publice in domo sua quadam iste presbiter fuit cum eo et propter hanc vitam dissolutam quam gerit devastat et devastavit bona dicti hospitali. Interrogato cum quibus participat frequentius dixit quod semper cum vilibus hominibus et personis et propter hec destruxit bona hospitalis mobilia quod consueverint (valere) in pannis et paramentis tria milia solidis et modo non sunt linteamina in lectis nec in prioribus lectis ante portam nec panni et alius valoris qui plura numquam vadit dictus hospitalarius nec cum personis vilibus et stultis et ensis non recedit a latere suo. Interrogato qui sunt sui familiares de monasterio isto dixit quod Petrus de Ortis beneficiatus ipsius monasterii. Interrogato super statu dicti monasterii dixit se nihil scire. Respondit per se audivisse querelam a parentibus cuiusdam iuveniculum que morabatur cum dicto hospitalario quod ipse hospitalarius nolebat quod reverteretur ad eos aliud nescit aut tamen illud fuisse de ludo diffamatum temporibus retro actus et quod est malus ieiunator Raimundus de Gayacho canonicus et infirmarius dictum monasterii qui et diligenter interrogato dixit idem in omnibus et per omnia ut anno preterito dixit et deposuit in visitacione facta per dominum archidiaconum urgellensis gerentem vices domini episcopi Barchinone».

El mateix Bartomeu era un jugador empedreït i un pèssim administrador que podia arruïnar l'Hospital¹¹⁶⁸.

1168 Visita a Santa Eulàlia del Camp (Barcelona) el 8 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 27v-28v**: «Petrus de Ortis beneficiatus in ecclesia Sancte Eulalie de Campo deposuit per sacramentum super statu dicti monasterii dixit quod ipse bene per omnium et ultra collegit redditus ipsi monasterii et facit quod valet collecta bene VII solidorum et connueverunt dare decimam ad rationem septem milium parum plus exceptis laudeniis que valent annuatim uni anno computato cum alio bene M et D solidis et sic credit quod si melius administrarentur quam fiat quod bene sufficeret X canonicis. Interrogatus super familia domus dixit quod prior adduxit secum pessimam familiam male unitam et adhuc fere perseveret videlicet: Rotlandus clericus tonsoratus, Palliporius clericus laycus, Bernardus de Oliva et Guillelmus de Oliva, sed nullum istorum tenet publice mulierem. Sed nullus eorum procurat utilitatem loci nec curant nisi venire ad mensam paratam excepto dicto Rotlando qui est ventifer et dicto Bernardo de Oliva qui tragnat aliquando ... domus. Item dixit quod dictus prior durissime solvit vestiarium et alia ad qua teneatur suis canonicis et beneficiatis. Interrogato super statu hospitalis dixit quod Bartholomeus de Colle est hospitalarius et administrat male omnis bona ipsius quare melior hospitale de civitate consuevit esse ipso vidente et modo est deterius... ut audivit a vicinis et domesticis quod plures panni de lectis hospitali sunt pignori obligati. Item dixit quod anno preterito idem Bartholomeus tenebat publice quandam puellam in domo hospitalis cuius parentes duxerunt eam ad partes Vicensis, unde erat et abstuerunt eam dicto Bartholomeo qui eam defloraverat et fecerunt idem parentes querimoniam priori de dicto Bartholomeo super dicta defloracione presente ad hoc Guillelmus Portas cuius erant domus ante hospitale predictus in quibus morabantur dicti parentes. Item dixit quod dictus Bartholomeus perseverat nimis cum hominibus levis opinionis videlicet Bertrando Corraget et en Thomaset et cum quibusdam aliis et consuevit arma portare libenter tam de die quam de nocte. Item vidit hoc anno in festis Natalis quod dictus Bartholomeus ludebat publice ad taxillos cum clericis et laicis in orto suo. Interrogato qui erant illi clerici dixit quod Bernardus Figueres presbiter qui morabatur cum eo et nunc moratur a Muntgat et cum quibusdam scriptoribus de quorum nimibus non requirit. F. Uguetus presbiter beneficiatus in ecclesia Sancte Eulalie predictae deposuit per sacramentum: Dixit super statu monasterii prioris et familie sue et super statu canonicorum et beneficiatorum eiusdem ecclesie idem in omnibus ut dictus Petrus de Ortis excepto quod non valent redditus quod ipse sciatur nec usque ad sex milia solidorum, exceptis laudimiis. Item super statu hospitali et dicti Bartholomei de Colle et dicte puelle quam dicitur deflorasse dixit idem in omnibus et per omnia ut dictus Petrus de Ortis hac addito quod dictus Bartholomeus expugnavit domum quadam nocte parentibus ipsius puelle quare nolebant sibi tradere ipsam puellam filiam suam ut idem parentes retulerunt huic testi vidit tamen iste testis ipsos parentes flentes et clamantes ad portam hospitalem que erat clausa ubi dictus Bartholomeus tenebat inclusa dictam puellam et ad clamorem eorum ut audivit a familia dicti monasterii restituit eis dictam puellam audivit tamen dici ab eadem familia et a vicinis quod eam defloravit. Interrogato de ludo dicti Bartholomei dixit se nihil scire. Interrogato de alia mala conversatione ipsius Bartholomei dixit idem ut Petrus de Ortis. Dominicus presbiter et beneficiatus dicti monasterii deposuit per sacramentum se audivisse super statum monasterii prioris et familie canonicorum et beneficiatorum idem quod dictus Petrus de Ortis deposuit in dicto suo et quare nondum est annus quod ipse venit in loco noviter non potest aliud scire. Interrogato super statu hospitalis dicti hospitalarii dixit se nihil scire excepto quod audivit a sociis suis quod si melius administraret hospitale non noceret ei. Item dixit quod beneficium altaris Sancti Michaelis vacavit in dicto monasterio audit quod Petrus presentavit quemdam diachonum priori et prior noluit admittere quare non erat sacerdos et transactis octo diebus prior contulit cuidam presbitero de Appiaria. Respondit prior se usum fuisse iure suo ex quo vero fuit sibi presbiter presentatus. Bartholomeus de Colle hospitalarius hospitalis sancte Eulalie de Campo Barchinone deposuit per sacramentum super redditibus et statu monasterii et prioris idem ut Petrus de Ortis predictus, hoc addens vel mutans quod audivi dici non recolit a quo quod dictus prior quando venit ad locum erant debitis obligatis. Et ideo credit quod hac dicta ita preste et dure prior satisfecit illis quibus tenetur. Item dixit idem Bartholomeus quod idem prior aufert sibi et hospitali suo elemosinam quam hospitale consuevit recipere omni die. A priore et canonicis et beneficiatis eiusdem domus bene sunt duo anni elapsi. Interrogato qua est illa elemosina dixit quod predicta tenetur et consuevit dare omni die hospitali et panem ordacem certe forme et ponderis et lini panis cum aliquo companagio carniarum velaliorum comestibilium que comedant illa die et quibusdam canonicis et beneficiatis tenetur dare de sua porcione similem lischam panis cum illo companagio pauperibus hospitalis. Item aufert sibi dictus prior bona proprietaria qua spectant ad dictum hospitale et multocius requisitus non vult ea sibi reddere cum hospitalarius et antecessori sui consueverunt semper illa penes se tenere. Item audivit dici a dicto priore quod ipse intendebat vendere aliquos moribus censuales nescit se fecit. Interrogato super statu hospitali sui dixit primo quod habet in redditibus usque ad CXX solidos. Item XL solidos de quintans. Item habet acupitum per villam et per ecclesias acupitum panis de villa sufficere XV personis una die computata cum alia acupitum ecclesiarum dierum dominicarum et festivitatum sollempnium. Interrogatus Bartholomeus de Colle de numero in hospitale dixit quod una die computant cum alia sunt sex, quare aliquando sunt plures. Item sunt ibi XXX lecti vel circa cum complemento pannorum et ab inicio quandoque recepit hospitale invenit lectos sub eodem numero vel quia interrogato si aliqua bona vel mala iura dicta hospitalem alienavit dixit quod non. Immo asserit se melioramenta fecisse in opere et paramentis ad valorem mille solidis. Interrogato super concubinato quem contraxisse dicitur cum quadam invenicula de Espona dixit se numquam illam tenuisse nec stetit in hospitali nisi per octo dies et recessit. Confitetur tamen quod parentes illius puelle fecerunt querimoniam priori».

Els jueus i les visites pastorals de Ponç de Gualba

La presència dels jueus en les 800 visites de Ponç de Gualba (inici del segle XIV) és força notable i indica que ja s'estaven gestant futurs conflictes amb la resta de la ciutat de Barcelona. El mateix podem dir d'altres viles importants, com per exemple Vilafranca del Penedès, Granollers, Mataró, Terrassa... Avui en dia, referint-nos a Barcelona, no podem negar que existien dos denominats calls (el major i el menor). La paraula "call" és per a molts enigmàtica. "Kahal" en hebreu significa "sinagoga" o "reunió de la comunitat jueva per pregar". D'altres volen veure l'origen llatí de la paraula: "call" significaria "carrer", o si prové de "callis" voldria dir "carrer estret". Nosaltres creiem que és l'aplicació de la paraula "cal" ("casa de"), concretada a tot un barri. Els arxius ens parlen dels calls, i també les excavacions arqueològiques; peces d'aixovar, com ara plats i escudelles de terrissa, eren semblants als emprats pels no jueus, però en alguna d'aquestes excavacions han aparegut ceràmiques amb inscripcions hebraïques i objectes, àdhuc, rituals relacionats amb la festa de la llum o Hanukka... Molt notables són unes grans sitges localitzades al carrer de la Fruïta de Barcelona, així com les restes de la casa del jueu Bonhiac, on ara es troba el centre "El carrer del Call", del Museu d'Història de Barcelona. També al carrer de Marlet núm. 1, molt a prop de la catedral de Barcelona, baixant pel carrer de Sant Sever, es va localitzar una làpida commemorativa del rabí Samuel ha-Sardi. Els que visiten la catedral guiats pels seus monitors i voluntaris poden descobrir la gran importància de les restes epigràfiques encastades als murs del Palau del Lloctinent a la plaça de Sant Iu; aquestes procedeixen del cementiri dels jueus que estava al costat de la cantera de Montjuïc. Les inscripcions es refereixen a antics jueus barcelonins. Per això algú hi vol veure una espècie de "mur de les lamentacions" semblant al que es troba en les restes del temple de Jerusalem. Els bons jueus en visitar Barcelona no obliden resar unes oracions als seus avantpassats de la ciutat, i es diu que no baixen cap a la catedral passant pel carrer dels Comptes, doncs on actualment es troba del Museu Marés estava instal·lada la Inquisició. En aquest mateix lloc fou jutjat al segle XIX un personatge anomenat Francisco Mayoral acusat de fer-se passar per Cardenal de Borbó, havent confessat, casat, dit misses... quan en realitat no era més que un sergent de Ciudad Rodrigo (Salamanca).

Els calls dels jueus a Barcelona

La primitiva comunitat jueva de Barcelona s'havia d'establir principalment al quarter nord-occidental de l'antiga quadrícula de Barcelona, on es va formar el Call Major. A mitjan segle XIII –un segle abans de Ponç de Guaba-, però, a causa de l'increment de la població jueva, va ser necessari crear un segon Call Menor, a prop del primer però fora del recinte de l'antiga muralla romana. Les cases del call –en català equival a "carrer"- eren com les típiques de la ciutat medieval, d'una sola crugia, és a dir, un espai delimitat entre dues parets. També hi havia hostals, banys freds, sinagoga, escoles, comerços, tavernes,

carnisseries, forns... En tractar-se d'un recinte tancat, el creixement de la població va anar dibuixant un barri molt dens, amb carrerons molt estrets, i això motivà la creació del Call Menor; el nombre de jueus a la ciutat de Barcelona va augmentar notablement a causa de l'emigració des de terres occitanes, on els jueus vivien en una situació difícil. Per això l'any 1257 Jaume I va donar llicència per crear un nou barri jueu a Barcelona, a l'altra banda del Castell Nou i fora del recinte de la muralla romana. Es deia també "el call d'en Sanahuja" o "de N'Angela". Eren els carrers de Boqueria, d'en Rauric, de la Lleona i d'Avinyó. El Call Major el componien el carrer actual de l'Arc de Sant Ramon del Call, carrer Marlet, arribant al número 9 del carrer Sant Domènec del Call. Aquest abans era el carrer de la Sinagoga Major o de la Carnisseria. En passar pel carrer de l'Arc de Sant Ramon del Call, hom observa la presència d'un arc incorporat a un mur; sabem que aquest carrer abans es deia Banys Freds, i això és perquè aquí hi havia una miqvè o piscina per a immersions rituals. El ritual de purificació del cos per immersió es feia en "aigua viva", és a dir corrent (puja, riu o mar), i almenys la miqvè havia de tenir 280 litres d'aigua¹¹⁶⁹.

Resumint, podem dir que ambdós Calls comprenien el Castell nou, el carrer del Call, entrada del Call, el carrer de Sant Honorat, la Sinagoga, Poca o escola xica, sitges del carrer de la Fruita, carrer de Sant Domènec del Call, la sinagoga major, el carrer de Sant Sever, el carrer de la Baixada de Santa Eulàlia, la casa de Jucef Bonhiac, el carrer de Sant Ramon del Call, la fundació pia del Rabí Samuel Ha-Sardí, els banys nous, carrer d'en Rauric, carrer de l'Arc de Santa Eulàlia, carrer de la Volta del Remei, carrer dels Tres Llits, sinagoga del Call Menor i carrer de Llerona.

1169 Joana ALARCÓN i Blanca MONTOBBIO: *Connecta amb la diversitat. El temple d'August, la catedral de Barcelona i el call jueu* (Barcelona, 2016): «MICVÉ és un bany ritual utilitzat per la purificació de persones en els rituals del judaisme. Es practica dins un contenidor d'aigua o banyera on una persona pugui submergir-se completament. La persona ha d'estar preparada per l'acte de purificació: Prèviament s'ha d'haver rentat i pentinat per tal que l'aigua l'impregni del tot; aquesta acció es repeteix tres vegades. El bany de purificació és considerat un acte molt important en la conversió al judaisme i molt especialment en el judaisme ortodox. El micvè no pot estar ple amb aigua estancada, cal que sigui aigua corrent. Pot ser usat, tant per homes com per dones, avui en dia només les dones conserven l'obligació d'utilitzar el micvè en forma ritual set dies després de la culminació de cada cicle menstrual. Alguns homes acostumen a fer servir el micvè només a la vigília de Yom Kippur o dia del Perdó, mentre que entre els jueus hassídics el practiquen cada dia. La dona jueva es purifica després de la menstruació, abans i després dels parts i també quan es casa. Els homes religiosos se solen purificar el divendres just abans de la posta de sol, abans d'iniciar el sàbat o dia dedicat a Déu. Pel que fa a l'àmbit laboral, dins el Call la majoria de jueus eren artesans i menestrals, com ara teixidors de vels de seda, enquadernadors, orfèvres, coralers, sabaters, prestamistes (mai entre els jueus), taverners i venedors; alguns també es dedicaven al cultiu de les seves terres. Així mateix, destacaven com a metges, molt preuats a la ciutat. D'altra banda, ocupaven càrrecs dins la seva comunitat: polítics, com ara el de secretari; administratius, com ara els de porter i enterrador; com també els relacionats amb el sacrifici d'animals per menjar, entre d'altres. Així mateix, exercien càrrecs religiosos com a rabins i a l'escola talmúdica. I pels seus coneixements, els més destacats formaven part de la cort reial i tenien càrrecs públics: batlles, recaptadors d'impostos, traductors, ambaixadors... Finalment, cal destacar els que es feren un nom dins el món cultural com a filòsofs, literats, científics i traductors, moltes de les obres dels quals han arribat fins a nosaltres. Les elits del Call també van servir al rei, a la cort com a metges, batlles, administradors, ambaixadors i intèrprets, especialment en els regnats de Jaume I, el seu fill Pere II i el seu nét Alfons II. El Call jueu depenia directament del monarca, les autoritats municipals no tenien cap mena de jurisdicció, és a dir que la comunitat jueva de Barcelona i els seus béns eren considerats possessió i propietat del rei. Els pactes amb el monarca van fer possible, a canvi d'assegurar la recaptació dels impostos destinats a les arques reials, el desenvolupament d'institucions de govern intern. La Torà i el Talmud són les fonts del dret hebraic».

Referències documentals als jueus. Els conversos

En les visites pastorals de Ponç de Gualba trobem algunes referències als jueus, algunes d'elles molt significatives, que ens deixen entreveure el gran menyspreu i fins i tot odi que existia envers ells. En una visita a Santa Maria del Pi, per exemple, s'afirma: «Item iudei Barchinone perforaverunt murum in diversis locis per cuius foramina et diversoria introducuntur mulieres in eorum domibus et fiunt ibi multa lenocinia et latrocinia et alia inhonesta. Item dixerunt quod iudei et iudee sub velamine quorundam bonorum que portant ad vendendum intrant domos christianorum et ibi tractant lenocinia et multa mala et inhonesta. Item dixerunt quod iudei se faciunt tractatores matrimoniorum quod est valde inhonestum et perniciosum. Item dixerunt quod non portant capas nec habitum suum conversando inter christianos ut non deberent»¹¹⁷⁰.

Hi havia, doncs, una forta separació entre ambdues comunitats. Fins i tot havien de vestir-se diferent i enterrar-se en diferents cementiris. Es queixen els feligresos de Sant Jaume que els jueus s'han apropiat d'un cementiri de l'Església, ampliant les mesures a ells assignades. Els mateixos testimonis de la parròquia a Sant Jaume s'escandalitzen perquè els jueus viuen «in carraria ypothecarie et circa callos judaicos», treballen públicament els diumenges i festius en llocs públics¹¹⁷¹.

També ens hem de referir en aquest treball a jueves que actuaven com a endevines o bruixotes i hem de parlar d'indicis de jueus conversos que han estat batejats. S'utilitza l'expressió “noviter facta christiana”¹¹⁷². Per bé que podia referir-se a una sarraïna batejada.

En la visita a Sant Jaume (Barcelona) de l'1 de setembre de 1303 se'ns diu que els jueus “exercent multa enormia” en contra de la fe vertadera (la cristiana). En la mateixa visita se'ns diu que s'apropriaren del cementiri de l'església envaint terrenys cristians¹¹⁷³.

En la visita a Vilafranca el 15 de juliol de 1303 els testimonis sinodals Arnau Dalma i Bartolomé d'Avinyó deien que s'havia estès la fama segons la qual Ferrari de Vilafranca, casat, comet adulteri públicament amb Elisabet, que s'havia convertit i batejat com a cristiana¹¹⁷⁴.

En una altra visita a Vilafranca, el 15 de març de 1310, es diu que Na Royu, filla de Ponç Vituli, habita dins el call dels jueus, menjant, bevent... fent vida amb ells. Així mateix,

¹¹⁷⁰ Visita a Santa Maria del Pi (Barcelona) el 7 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 11v.

¹¹⁷¹ Visita a Sant Jaume (Barcelona) l'1 de setembre de 1303, a VP 1/1, fol. 41v.: «Item Na Gaya uxor Ferrarii Bertrandi tenet hospiciu judeis pauperibus et vilibus qui ibi exercent multa enormia (sic) in contemptum fidei est de parrochia Sancti Iacobi».

¹¹⁷² Visita a Vilafranca el 14 i 15 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 17.

¹¹⁷³ Visita a Sant Jaume (Barcelona) l'1 de setembre de 1303, a VP 1/1, fol. 41v.-42: «Item dixerunt quod in hospicio quod fuit R[aimundi] Tintorerii morantur iudei et exercent multa lenocinia et enormia et credunt quod B[ernardus] de Segalars posset tedium dare; [idem] concedunt clerici de auditu. [...] Item dixerunt quod iudei appropinquant Cimiterio Ecclesie ultra mensuras eis assignatas».

¹¹⁷⁴ Visita a Vilafranca el 14 i 15 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 17: «... iurati dixerunt fama esse quod Ferrarius de Villa Francha uxorus adulterator publice cum Elizabet noviter facta christiana».

s'acusa Guillelma filla d'en Tanemar de viure com una jueva¹¹⁷⁵.

Durant tot el segle XIV es produeix en la nostra societat un canvi molt fort envers els jueus. Pràcticament s'arriba a la conclusió que qui no es converteixi al cristianisme ha d'estar subjecte d'una manera absoluta als cristians. Aquesta hostilitat tingué com a conseqüència els primers disturbis que començaran a Sevilla el març de 1391 i s'aniran estenent per tot Andalusia i ambdues Castelles, arribant a Aragó a mitjan d'any. La conseqüència fou tot un seguit de conversions en massa optant pel baptisme. Aquestes conversions a la diòcesi de Barcelona ja van començar en temps del bisbe Ponç de Gualba, ell va ajudar personalment els jueus i els neoconversos cristians. Així, en la documentació de l'Arxiu Diocesà de Barcelona apareix un bisbe que cerca la justícia per als jueus, recolzant-los en més d'una ocasió. Per exemple, l'11 de desembre de 1310 el bisbe atorga a Bonafós Vidal, jueu de Barcelona, i a tota la seva família, a la seva néta "Sobredona" i a la seva descendència, protecció i empara per a ells i per als seus béns¹¹⁷⁶. En altres circumstàncies també donà el seu suport a la conversió sincera, la justícia per als jueus, declaracions d'innocència...:

- El bisbe Ponç de Gualba escriu al batlle del Penedès perquè deixi lliure un jueu que, després de la investigació efectuada pel convers Bonanat Törner, ha estat declarat innocent¹¹⁷⁷.
- El bisbe Ponç de Gualba fa una declaració d'innocència atorgada per ell als jueus següents: Jossef Correu, Avraham Adrillo, garifa Meseguer, i na Itskha en Reina, jueus de Castella però que viuen a Barcelona¹¹⁷⁸.
- El 3 de juny de 1315 el bisbe Ponç de Gualba envia una carta al batlle de Lleida informant-lo que el jueu convers Rovent de Castellidasens és innocent d'heretgia. Es notifica la resolució al seu germà també convers¹¹⁷⁹.
- El 12 de juny de 1315, Ponç escriu una carta a petició del jueu de Tàrraga Moixe Açan perquè no procedeixi contra Iossef Itskhaq¹¹⁸⁰.
- Més significativa en el sentit d'aquesta faceta pacifista del bisbe Ponç, és la carta del 16 de març de 1316 dirigida a l'inquisidor Joan Cotger declarant innocent Jossef Levi, àlies Jossef Galiana, del delictes d'haver convertit al judaisme una dona cristiana de naixement¹¹⁸¹.
- Ponç de Gualba també intervé (l'any 1336) en un incident en què es veié involucrat un monjo de Sant Cugat que anava a jugar a un call de Barcelona. Allà es va produir un aldarull i va sortir ferit pel nebot del seu contrincant, ambdós jueus¹¹⁸².

1175 Visita a Vilafranca el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 118**: «Item Na Roya filia Pontii Vituli habitat cum iudeis et plures alie comedunt et bibunt cum eis et Guillelma filia den Tanemar facit idem. Item notarii et scriptores ville faciunt instrumenta iudeis diebus dominicis et festivis in contractibus usurariis etiam».

1176 ADB *Registra Communium*, vol. 1, fol. 118v.

1177 ADB *Registra Communium*, vol. 3, fol. 33v.

1178 ADB *Registra Communium*, vol. 3, fol. 33v.

1179 ADB *Registra Communium*, vol. 3, fol. 33.

1180 ADB *Registra Communium*, vol. 3, fol. 34v.

1181 ADB *Registra Communium*, vol. 3, fol. 33v.

1182 ADB *Registra Communium*, vol. 4, fol. 44v.

- En un altre cas es demana ajut per capturar el convers Bertran a causa d'una prèdica contra els jueus. Es demana a la pròpia aljama de Barcelona, al vicari general, i s'envia una comissió al batlle de Vilafranca del Penedès¹¹⁸³.

En una visita pastoral a Vilafranca apareix el prevere Guillem Midó que va participar en la festa del Purim i va tornar begut del call¹¹⁸⁴.

Els metges jueus eren molt bons, però no podien visitar els cristians si no ho feien acompanyats d'un apotecari cristià. Així, l'any 1333 es dóna llicència per actuar a un metge no cristià¹¹⁸⁵.

També s'atorga llicència a Ferrer Benvenist, metge jueu, per exercir la medecina amb apotecaris cristians. La seva pràctica ve avalada pel propi rei Pere III¹¹⁸⁶.

Les anteriors relacions no tindrien el caràcter de tornar diners, ni d'usura, ni de transaccions econòmiques¹¹⁸⁷.

El bisbe de Barcelona Ponç de Gualba reconeix un deute de 115 sous al jueu barceloní Bonafós de Tolosa. Els tornarà en els primers dies (8 dies) de maig de 1306¹¹⁸⁸.

També tenim documentat l'ordre als secretaris de l'aljama jueva de Barcelona perquè el pagament anual de 100 sous al bisbe Ponç de Gualba sigui donat a Bonafós de Tolosa, jueu barceloní amb qui el bisbe barceloní havia contret un deute per aquest import¹¹⁸⁹.

Possible explicació. Eliminació dels jueus o dels neoconversos

La problemàtica jueva rau principalment en què els jueus eren els que podien deixar diners a particulars i aquests difícilment els hi podien tornar. També hi havia el problema dels neoconversos, que essent els que continuaven prestant diners, la seva situació era molt feble, doncs era relativament fàcil veure-hi en ells una conversió aparent, i tot seguit eren considerats falsos conversos, els deutes no s'havien de pagar. Ultra que la Inquisició intervenia i això era malauradament la prova definitiva. Així els jueus i els neoconversos pràcticament foren eliminats. Fou una gran injustícia, però també un fet històric ineludible. Tot hi va contribuir. Així, per exemple, algunes (poques) predicacions de sant Vicenç Ferrer avui ens omplen de vergonya. I què direm de la inefable “disputa de Tortosa”? ... “Lo juheu” convers o batejat fou sempre mal mirat pel poble, sempre sospitós de la minsa sinceritat de la seva conversió¹¹⁹⁰.

¹¹⁸³ ADB *Registra Communium*, vol. 4, fol. 172.

¹¹⁸⁴ ADB VP 5, fol. 39v.

¹¹⁸⁵ ADB *Registra Communium*, vol. 1, fol. 197.

¹¹⁸⁶ ADB *Registra Communium*, vol. 5, fol. 125v.

¹¹⁸⁷ ADB *Registra Communium*, vol. 1, fol. 24v.

¹¹⁸⁸ ADB *Registra Communium*, vol. 1, fol. 47.

¹¹⁸⁹ ADB *Registra Communium*, vol. 5, fol. 996. Vegeu també ADB *Registra Communium*, vol. 1, fol. 74v.; ADB RC, vol. 1, fol. 92v.; ADB Santa Anna (Alturo), carp. 2, núms. 333, 279, 362; carp. 7, núm. 42 i carp. 1, 11 núm. 3.

¹¹⁹⁰ F. CARRERAS: *Evolució històrica de jueus y juheissants barcelonins*. Estudis Universitaris Catalans, 3 (Barcelona,

La Inquisició i els jueus

Ens podem preguntar com actuaven els neoconversos en el temps del bisbe Ponç de Gualba? Òbviament eren objecte de persecució per la Inquisició, però cal observar que en aquest període no estava establerta a casa nostra la després denominada “Inquisició castellana” del temps dels Reis Catòlics. Per això era la persecució més benigna. Les notícies de la mateixa les podem trobar en els protocols notariais, ja que la presència del notari era del tot indispensable en aitals processos. L'admirat catedràtic Dr. Josep Hernando ha estudiat aquests processos especialment de finals del segle XIV i principis del XV. Hi ha un procés del 1417 que es refereix al “Sanctum officium Inquisitionis Haereticæ Pravitatis” contra una neoconversa anomenada Na Yoya. L'instrument notarial data del 30 de desembre de 1417 i l'inquisidor és Francesc Sala, de l'orde dels Predicadors. Na Yoya Ermengola era una conversa del judaisme, vídua de Joan Armengol, sastre ciutadà de Barcelona. ella fou acusada de pràctiques judaïques. Tot el procés entrà en vigor gràcies al notari públic de Barcelona Pere de Puig, que actuava simultàniament com a notari de la Inquisició de Barcelona. Aquest procés és molt semblant al que es produí -com hem anteriorment apuntat- el 16 de març de 1316 referent a la verificació de la conversió d'una dona per l'inquisidor Joan Cotger¹¹⁹¹.

Segons ens explica el Dr. Hernando¹¹⁹²: «Na Yoya havia viatjat a casa dels seus parents (“inducta et seducta in gradu parentele et aliorum”) a Cervera, Tarragona i Sant Vicenç dels Horts. Amb ells havia observat les festivitats judaïques: “in festivitibus precipuis iudeorum fuit frequentissime conversata”: Yom Quipur o Dia del Perdó, Pesaj o Pascua, Purim, Sucot o festa dels Tabernacles, Shavuot o Pentecosta, etc. En aquestes visites complia les prescripcions referents als aliments, és a dir, observava la “cashrut” o adequació ritual amb la llei jueva dels aliments, tot recitant les pregàries o benediccions o “berajot”, que hom podia trobar en la “sidur” o llibre de pregàries, menjava el pa sense llevat o àzim o “matzà” en la festa de Pasqua (“cibariaque iudeorum cum eorum serimoniis preparata necnon panes azimos in festivitibus ipsorum paschalibus comedit”), visitava i entrava en les sinagogues (“eorumque sinagogas intravit et frequenter etiam visitavit”), etc. Per tot això, en demostrar rebuig a la fe cristiana, va incórrer en excomunió major, d'acord amb el que establia el Dret Eclesiàstic (de l'Església), és a dir, la privació activa i passiva dels sagraments i sufragis comuns dels fidels (“ipsam absolvimus a maioris excommunicationis sententia qua incurrerat”). En el procés endegat contra ella (“prout hec omnia et alia in

1909), pàgs. 404-428; J. HERNANDO: *Els conversos: Del judaisme al cristianisme, ruptura, integració i pràctica religiosa* (Balaguer, 2013), pàgs. 87-125; E. VALLS I PUJOL: *Regest dels documents de l'Arxiu Diocesà de Barcelona relatiu als jueus* (Barcelona, 2008); J.N. HILLGARTH: *The Register Notule Communium 14 of the Diocese of Barcelona 1345-1348* (Toronto, 1983); J. ALANYÀ I ROIG: *La disputa cristològica de Tortosa. Història i actes 1413-1415* (Tortosa, 2015).

¹¹⁹¹ ADB *Registra Communium*, vol. 3, fol. 33v.

¹¹⁹² J. HERNANDO: *Els conversos: Del judaisme al cristianisme, ruptura, integració i pràctica religiosa* (Balaguer, 2013), pàg. 91.

processu inde coram nobis actitato plenius et extensius continetur”) en mostrar arrepen-timent, malgrat la culpabilitat, hom la va absoldre de la sentència d'excomunió major i li va ser imposada una penitència (“pro commissis eam sententialiter condempnando peniten-tiam iniunximus salutarem”) que podem suposar lleu, si tenim present el to del document i altra praxis de la Inquisició Medieval a Catalunya en aquest segle XV abans de l'arribada de la Inquisició “castellana”. Aquest document públic lliurat a l'acusada l'havia de servir davant qualsevol autoritat o persona en el cas de malfiança o temptació de nova acusació».

La vergonya, la gran injustícia i la tragèdia del 1391

Com ja hem repetit freqüentment, el dia 5 d'agost de 1391 es produí l'assalt al Call Major de Barcelona -una gran vergonya per a la ciutat i per a la nostra història-. Foren assassinats centenars de jueus, el Call fou saquejat i hom cremà l'arxiu notarial. Òbvia-ment, després d'aquesta hecatombe s'intensificaren les conversions al cristianisme. Què més podia fer aquella pobra gent? Es produí un gran canvi entre el col·lectiu de jueus i conversos: canvi en el lloc de residència, de les formes de vida, en les ocupacions professio-nals, en la seva posició dins el mercat monetari, canvi en els lligams familiars i en els vincles socials. Jueus i conversos vivien immersos en la realitat cristiana; parlaven català, feien ús de formes econòmiques cristianes (com a mínim exteriorment)... Tot això i la crema de documents, fan molt difícil poder fer-nos una idea clara de com era la societat d'aquell final del segle XIV, i d'aquí la importància de saber llegir entre les línies de les visites i dels processos que ens han quedat, malgrat que mai sabrem l'autèntica realitat, doncs la desgràcia dels venguts s'ha endut els testimonis de la part jueva catalana; tanmateix, com fa el Dr. Hernando, podem esbrinar una petita part dels fets i de la tragèdia de tot un poble que reivindicava ser jueu, però també català. Vegi's la nota anterior.

Els musulmans i les visites pastorals

En català “aljama” (de l'àrab “al-jamà”, equivalent a “conjunt de persones”) era la paraula que s'aplicaria durant l'edat mitjana, i concretament en temps del bisbe Ponç de Gualba, per denominar les comunitats musulmanes que vivien en terres cristianes i que podien tenir una personalitat jurídica pròpia, però no tan significativa com els calls jueus dels quals hem parlat. Els musulmans a la Corona d'Aragó posseïen uns “status” jurídics diferenciats. Dos segles abans de Ponç de Gualba, ja Ramon Berenguer IV establí un pacte entre els seus comtats i els musulmans de Tortosa, en el qual el comte de Barcelona accep-tava que continuessin amb les seves magistratures islàmiques i llurs mesquites. Restaven, però, sotmesos a l'autoritat del rei o comte cristià a través del seu batlle, el que a més els cobrava importants impostos comunitaris. Els espais urbans on vivien els sarraïns, com per exemple en el cas de Lleida, rebien el nom de “moreries”, de la mateixa manera que els jueus -com hem vist- es reunien en els “calls” o “jueries”. Òbviament l'invasió àrab o

musulmana a la Catalunya vella durà pocs anys i va ser molt dispersa. Malgrat tot, trobem grups de sarraïns -alguns esclaus- que destaquen en artesanía i eren bons dibuixants, especialment en decoracions amb caràcters cúfics, com bé es pot veure en una sala (dormitori) del Palau Episcopal de Barcelona, decorada al mateix segle XIV per artesans pintors amb frases extretes de l'Alcorà.

Esclaves “batejades”

En aquest temps a Barcelona hi havia un gran nombre d'esclaus, especialment nombrosos a partir de mitjan segle XIV. Per exemple, entre els anys 1351 i 1370 arriben a ser 300, i sols en la dècada de 1391 a 1400 passen a ser 500. Si considerem tot el segle XIV, dels 1.600 esclaus documentats a Barcelona, 900 eren sarraïns, entre els quals tenim tres ètnies: blancs (578), negres (96) i llors (228)¹¹⁹³. Tanmateix, entre els anys 1300-1330 els esclaus a Barcelona no passaven de dos centenars. Hem esmentat, per exemple, la sarraïna Aixa, que vivia en el castell de Subirats, i els casos d'altres sarraïnes que eren esclaves en cases concretes. Recordem també a un tal Cintes de la parròquia de Santa Maria del Pi, que es diu que té a casa seva una “sarracena captiva propia” a la qual “impregnavit”¹¹⁹⁴.

Possiblement també era una esclava (saurina) la concubina de Berenguer Rubin segons ens diu la visita del 20 de juliol de 1303 a Sant Martí Sarroca¹¹⁹⁵.

El prevere de Cubelles Andreu tingué relacions carnals amb una “serva sarraïna que actualment s'ha batejat”; tot i que el mateix prevere Andreu nega que sigui la seva concubina¹¹⁹⁶.

En la visita a Vilafranca del 24 de març de 1305 «Maymonctus de Puig et Bonanatus Jaffet exercent contractus usurarios... Jacobus de Muntbou blasfemat Deum et sanctos suos». Aquest Maymonctus i possiblement Jaffet serien sarraïns¹¹⁹⁷.

En la visita a Gelida el 23 de febrer de 1310 se'ns diu que Mn. Joan de Zamora (rector) té públicament una “saurina” i d'ella tingué fills, i aquest any l'expulsà de sa casa i “la té molt propera” a la casa de la mare de la mateixa dona¹¹⁹⁸.

¹¹⁹³ J. HERNANDO: *Els esclaus islàmics a Barcelona: blancs, llors i turcs, de l'esclavitud a la llibertat (segle XIV)* (Barcelona, 2003), pàg. 50. “Llor” era el fill d'un pare blanc i mare negra o viceversa.

¹¹⁹⁴ Visita a Santa Maria del Pi el 20 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 11v.: «Item en Cintes tenet in propria domo et impregnavit quandam sarracenam captivam propriam».

¹¹⁹⁵ Visita a Sant Martí Sarroca el 20 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 24v.: «Et post predicta fuerunt vocati F[errarius] Mathei, B[ernardus] Iohannis, P[etrus] Mathei, A[rnaldus] Mathei parrochiani dicte Ecclesie jurati dixerunt quod B[erengarius] Rubin tenet publice quandam nomine Saurinam de Puig Ferrer».

¹¹⁹⁶ Visita a Cubelles l'1 d'agost de 1303, a VP 1/1, fol. 33v.: «Item dicitur quod Andreas presbiter cognovit quandam servam sarracenam quo modo dicitur baptizata ab eo in vita. Negat Andreas per sacramentum».

¹¹⁹⁷ Visita a Vilafranca el 24 de març de 1305, a VP 1/2, fol. 36.

¹¹⁹⁸ Visita a Gelida el 23 de febrer de 1310, a VP 1/2, fol. 108v.: «Item dixerunt quod Guillelmus de Torrenyela rector ecclesie sancti Iohannis de Zamora tenet publice Saurinam et filios habet ex ea et hoc anno eiecit eam de domo et tenet eam de prope cum matre ipsius mulieris».

En la visita del 24 de febrer de 1310 a Sant Sadurní, se'ns diu que el laic Pere Masseguer arriba a l'església tard i Jaume Dalbiyana es casa amb una sarraïna i no vol solemnitzar el matrimoni¹¹⁹⁹.

En la visita del 26 de febrer de 1305 a Ses Gunyoles se'ns diu que Mn. Jaume Miquel té a l'esmentada parròquia una batejada amb el nom de Maria la qual el mateix Jaume Miquel la va comprar juntament amb unes cases a Vilafranca. El rector confessa que va tenir dos fills d'aquesta batejada. Fa tres anys, però, que amb ella no té relacions carnals. El mossèn fou jutjat a Barcelona pel bisbe el divendres de cendra. El bisbe l'imposà una pena de 80 sous, i els diners foren lliurats al nunci del bisbe Peregrí¹²⁰⁰.

Casos semblants són els de Mn. Rossell de Riudebitlles, que té a casa seva una batejada anomenada Gaya¹²⁰¹; el de Mn. Andreu de Cubelles, que va "conèixer" una batejada¹²⁰²; el de Mn. Bartomeu Colom de Bonastre amb la batejada Elisenda¹²⁰³ i el de Mn. Gerald Dalmaci prevere de Vilafranca amb Gerdal batejada, de la qual té prole¹²⁰⁴. Possiblement també el rector de Collet és acusat del mateix delict¹²⁰⁵.

El rector de Lavern Arnau Mora va comprar unes cases a Vilafranca amb una batejada que menja i beu amb ell. El bisbe el va perdonar, però ell caigué de nou, i el bisbe

1199 Visita a Sant Sadurní el 24 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 109v.**: «Item Petrus Messeguer tarde venit ad ecclesiam. Item Jacobus Dalbiyana contraxit matrimonium cum Saurina filia Bernardae mulieris et non vult matrimonium sollempnizare».

1200 Visita a Ses Gunyoles el 26 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 25v.**: «Et fuerunt vocati Geraldus Bassa, Guillelmus Esteve, Jacobus Michel tenuit publice in dicta parrochia quandam baptizatam nomina Mariam quam ipsemet emit et habuit prolem ab ea et minor habet II vel III annos et non ultra et tenet eam nunc apud Villafrancham in domibus quas ipse emit. Rector predictus per sacramentum confessus fuit se habuisse duos filios a dicta baptizata et moratur in domibus suis eiusdem rectoris apud Villafrancham sed III anni sunt quod non cognovit eam et quando intrat Villafrancham intrat dictas domos et ibi hospitatum unde fuit citatus Barchinone personaliter comparere ad diem veneris post cineres. Et dictus rector comparuit in crastinum post cineres et in presentia domini episcopi recognovit reatum predictum; unde dominus episcopus remisit sibi penam concubinitus per LXXX solidos Barchinone quod idem rector promisit sibi solvere hinc ad mediam quadragesimam et iniunxit sibi aliam penitentiam salutarem. Item iniunxit sibi sub pena privationis beneficii si de cetero esset cum predicta muliere in loco suspecto vel alia teneat publice concubinam. Solvit dictus rector LXXX solidos quos per manum Peregrini nuncii episcopi fuerunt traditi Guillelmi Darocha camerario episcopi».

1201 Visita a Riudebitlles el 12 de març de 1305 a **VP 1/2, fol. 30v.**: «Item dixerunt quod Jacobus Rosselli presbiter tenet publice quandam nomine Gayam baptizatam in domibus dicti Jacobi apud Villa de Rivobirlarum».

1202 Visita a Cubelles el 18 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 32v.**: «Item dixerunt famam publicam in tota parrochia quod dictus Andreas presbiter habuit quandam filiam a baptizata quam tenet in domo et hoc dixerunt esse notorium in loco».

1203 Visita a Bonastre el 22 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 34v.**: «Ferrer Ultra Bergamara, Arnaldus de Arcubus, Petrus Augustini iurati dixerunt quod Vilanard Rector de Zalba habet hic quandam mulierem nomine Arsendis dez Clergue ex qua filiam habet hic maritatum in bono manso».

1204 Visita a Vilafranca el 24 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 35v.**: «Item Geraldus Dalmacii presbiter tandem quandam nomine Gerdal baptizatam ex qua prolem habet».

1205 Visita a Montornés el 4 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 44**: «Item dixerunt quod Guillelmus de Pinu Rector Ecclesie Sancti Iosephi de Collet tenet publice in hac parrochia Esclavam de Vilalba ex qua prolem habet videlicet filias et unum filium. Confitetur Rector de Muntornes sed credit quod non peccat cum ea. Item dicit dictus Bernardus de Ortal beneficiatus. Confitetur dictus Guillelmus de Pinu predictam vera esse et quod comedit aliquoties in domo sua et iacet cum venit a domum ipsius Guillelmi ad videndum unam de dictis filiabus quam secum tenet donec procreaverit sibi virum et recedit ex inde cito et reddit ad domum suam confitetur tamen quod nullam remissionem habet de predictis unde composuit cum domino Episcopo et promisit sibi dare XX solidos ad preces Petri de Lerone. Item Raimundus Gila fornicatur publice cum quadam muliere nomine Saurina apud villam de Ordans et prolem habet».

finalment li imposa una pena de cinquanta sous¹²⁰⁶.

El prevere Cortal de Vilafranca té fama de tenir i conèixer carnalment una batejada¹²⁰⁷.

Mn. Guillem Soler, prevere de Terrassola, peca amb una emancipada que s'anomena Teixidora. Ell confessa davant del bisbe que va pecar amb ella fa tres anys, i concreten que pagarà L sous. Finalment rep l'absolució del Sr. Bisbe, prometent que no tornarà a pecar. Mn. Guillem va ser puntual tornant els diners i se li va fer una lletra d'absolució¹²⁰⁸.

Al monestir de Santes Creus (que depenia de Barcelona), es diu que tenen un esclau anomenat Berenguer que és acusat de ser usurer¹²⁰⁹.

El rector de Barberà té una esclava amb el nom Alamanda de la qual és infamat¹²¹⁰.

De la visita a Martorell del 6 de desembre de 1324 se'ns diu que Guillem Thomas té la fama de pecar carnalment amb la "serva" de Pere Rubei. Ell ho nega¹²¹¹.

En la visita a Vilafranca del 24 de març de 1305 se'ns diu que és públic que Ferrari de Vilafranca està amb una batejada amb la qual viu com a home i dona, però no ho diuen¹²¹².

1206 Visita a Vilafranca el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 119v.**: «Arnaldus Mora rector ecclesie de Sabern (Lavern) tenet hic quandam baptizatam in domibus quas ipse rector emit sibi et ipse declarat in eis quando intrat villam bene comedit secum et bibit et cum parrochianis suis declinat ad dictam domum et est famam in Villafrancha quod dicte domus sunt dicti Rectoris et dicte mulieris. Dominus Episcopus dispensavit secum super predictis et iniunxit sibi sub pena privationis beneficii quod numquam sit cum dicta muliere in eadem domo nec in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari composuit cum domino Episcopo ad L solidos quos iuravit sibi solvere hinc ad secundam septimanam post Pascha, cum ad sinodum venerit solvit termino appposito».

1207 Visita a Vilafranca el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 118v.**: «En Cortal presbiter alias vocatur Messeger qui nondum venit de armata tenet quandam baptizatam quam alias fuit amica den Alio».

1208 Visita a Terrassola el 29 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 129v.**: «Et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Blanch, Arnaldus de Cumbis, Petrus Vendrelli, Bartholomeus Samso, Guillelmus de Saleles, Guillelmus Vals qui sub virtute prestiti iuramenti dixerunt ea que secuntur: primo quod Guillelmus de Solerio presbiter regens ecclesiam de Terrazola pro rectore eiusdem fornicatur publice cum mancipia (=esclava) que vocatur na Texidoreta et habet inde filiam et adhuc non sunt III septimane quod ipsa peperit illam. Fatetur dictus Guillelmus de Solerio se dictam mulierem in concubinam habuisse III anni sunt elapsi sed ex tunc non participavit cum illa nec scit nec credit se ex tunc ab illa diffamatum fore nec scit cuius sit natus illius cum multi participaverint cum ea. Composuit tamen cum domino Episcopo de pena concubinitus ad L solidos quos iuravit sibi solvere et mittere hinc ad octavas Pasce et V solidos scriptori, iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et iniuncta sibi sub pena constitutionis ratione quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam. Solvit infra tempus predictus et habuit litteram absolutionis de predictis usque ad presentem diem».

1209 Visita a Pontons el 7 d'agost de 1313, a **VP 2, fol. 9-9v.**: «Super statu parrochie dixerunt quod Guillelmus Dalmacii tenet publice concubinam et Berengarius baptizatus captivus monasterii Sanctarum Crucium est usurarius publicus etiam Guillelmus Marimon. Exercent usurarios contractus et Ferrarius Bon Masip et Na Rosera mulier exercent etiam contractus usurarios».

1210 Visita a Barberà el 20 de desembre de 1313, a **VP 2, fol. 22-22v.**: «Super servicio ecclesie dixerunt quod rector tenebat quandam ancillam nomine Alamanda de qua fuit infamatus».

1211 Visita a Martorell el 6 de desembre de 1324, a **VP 3, fol. 38**: «Item dixerunt quod Guillelmus Thomam peccat carnaliter cum Elicsende serva Petri Rubei de villa Martorelli. Negat dictus Guillelmus Thomam unquam peccasse carnaliter cum deita serva. Item dixerunt quod Berengarius Veli fornicatur publice cum Maria ex qua prolem habet».

1212 Visita a Vilafranca el 24 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 36**: «Item Ferrarius de Villafrancha tenet publice quandam baptizatam, dicitur quod secrete contraxit secum».

CURIOSITATS

Noms, denominacions i topònims ben curiosos

Noms ben curiosos apareixen en el text de les 800 visites de Ponç de Gualba. No hi ha dubte que el text d'elles fa la seva aportació a l'estudi de la toponímia i àdhuc a la mateixa geografia. Recordem, per exemple, que freqüentment no trobem escrit "Vilafranca", sinó "Vila-libera", car estava "libera" de molts tributs medievals, àdhuc que provenien dels comtes i dels reis¹²¹³.

Hi ha una multitud de mots emprats per la gent dels pobles; per exemple hem vist "call" o "cal" (cases dels jueus). A Sant Just Desvern hi ha un tal Pere de Cal de Frares¹²¹⁴. Apareixen noms de localitats i de carrers: Sa Murtra, Pomar, Barbará¹²¹⁵, "Plica manibus" per Plegamans¹²¹⁶, Finestrelles¹²¹⁷, Sant Pau del Camp, Boqueria, Pinu¹²¹⁸, Cequia de l'abourador¹²¹⁹, Banys Nous¹²²⁰, carrer Superior de Sant Pere, on tenia una concubina el rector de Dosrius¹²²¹,

1213 Vegeu com a exemple la visita a Vilafranca el 14 i 15 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 15**.

1214 Visita a Sant Just Desvern el 5 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 11v.**: «Petrus Cal de Frares».

1215 Visita a Badalona el 10 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 76**: «Item dixerunt quod Andreas Baiulus de ça Murtra adulteratur publice cum uxore Berengari Rocha ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Guillelmus de Olivariis fornicatur publice cum quadam quam moratur in loco de Pomar. Item dixerunt quod in turri que fuit de Barbera moratur quedam mulier que dicitur amansia cuiusdam presbiteri ignorant ubi moratur ipse presbiter».

1216 Visita a Santa Eulàlia de Ronçana el 26 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 74v.**: «...rectorem de Plica manibus».

1217 Visita a Sant Andreu de Palomar l'1 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 146**: «...Periconum de Finestreles...»; o també a Sant Andreu de Palomar el 27 de juny de 1325 a **VP 3, fol. 42**: «...Petrus de Finestreles...».

1218 Visita a Sant Jaume (Barcelona) l'1 de setembre de 1303, a **VP 1/1, fol. 41v.**: «Item dixerunt quod B[ernardus] Alberti iurisperitus adulteratur publice cum filia den Estayol et cum quadam alia que moratur iuxta sanctum Paulum. Concedunt de auditu. Item Petrus de Plano adulteratur cum quadam que moratur in carraria de na Bardonera iuxta Bocheriam. Item Na. XIII. colors et Na Sobona et Na Mirona sunt lenenes publice; sunt tamen de parrochia de Pinu».

1219 Visita a Santa Maria del Pi l'11 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 11v.**: «Item dixerunt quod en Gamber coniugatus tenet publice in concubinam uxorem G[uillelmi] Ferreri in quadam domo que est iuxta cequiam abouratoris».

1220 Visita a Santa Maria del Pi l'11 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 11**: «Itero dixerunt quod Petrus dez Pla Lambardus fusterius qui moratur in vico Balneariorum Novorum non habitat cum uxore quia consuevit tenere quandam publice in concubinam et adhuc comedit in domo ipsius mulieris et conversatur cum ea iuxta furnum den Tio, ubi ipsa moratur et vocatur Maria Petri dez Pla».

1221 Visita a Dosrius el 12 de març de 1306, a **VP 1/2, fol. 56**: «Item Rector Ecclesie de Duobus Rivis tenet publice quandam in carraria superiore Sancti Petri in domibus eiusdem rectoris ex qua IIII filios habet et tenuit eam longo tempore et dicta

La Foradada¹²²²..., Sant Andreu de Palomar prop de Finestrelles¹²²³, casa que freqüentava un basc anomenat Nesquiral¹²²⁴, carrer La Canuda on vivia un cec¹²²⁵. En la parròquia del Pi hi habitava un “batedor” anomenat Bernat de Rubí que tot estant casat públicament, tenia una concubina amb la qual havia procreat fills¹²²⁶. A Castellbisbal hi ha un tal Pere de Isla que ni a ell, ni a la seva mare, ni a la seva esposa els veuen per l'església com a mínim des de fa deu anys¹²²⁷.

En la visita del 20 de juliol de 1303 a Sant Martí de Sarroca s'acusa un tal Lobet Rovellat (Roveylat) de tenir públicament una concubina anomenada Romia, amb la qual té fills¹²²⁸.

A Selma el 22 de juliol de 1303 fou testimoni sinodal el feligrès Bernat Malerva¹²²⁹.

Segons la visita a Teià del 10 de març de 1303, el rector es deia Jaume Peraminerii i l'església la tenia en bon estat “in bono statu”¹²³⁰.

Segons la visita a Caldes, Guillem el fuster peca amb una dona que té a casa seva¹²³¹.

En la visita del 3 de desembre de 1323 a Sant Joan de Palou trobem moltes informacions i noms ben curiosos, com per exemple que no tenien cap objecció a l'hora de dir qui era il·legítim, o sigui “bort”¹²³². També fou prou interessant el text d'una visita a Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310¹²³³. Hi ha un nom prou curiós: “Picaperes”.

mulier est de parrochia predicta de Duobus Rivis».

1222 Visita a Subirats el 24 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 109**: «...tenet eam apud locum de Foradada...».

1223 Visita a Sant Andreu de Palomar el 27 de juny de 1325, a **VP 3, fol. 42**.

1224 Visita a Sant Genís de Rocafort el 4 de setembre de 1313, a **VP 2, fol. 12**.

1225 Visita a la catedral de Barcelona el 30 de juliol de 1305, a **VP 1/2, fol. 40v**: «Item en Ciyar beneficiatus altari Sancti Johannis tenet publice quandam, ut Magister Petrus de sancto Vincentio testificatur se audivisse a quodam cothonerio filio cuiusdam cecí qui moratur in carreria de na Canuda».

1226 Visita a Santa Maria del Pi el 12 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 11v**: «Item en Vila de Cols tenet publice in propria domo quandam nomine Matheam in concubinam. Item B[ernardus] de Rubi batedor coniugatus tenet publice concubinam ex qua filias procreavit».

1227 Visita a Castellbisbal el 12 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 13**: «Item dixerunt quod Petrus de Insula non venit ad ecclesiam nec viderunt. X. anni sunt nec mater eius nec uxor non veniunt nisi vix festivitibus sollempnibus».

1228 Visita a Sant Martí de Sarroca el 20 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 24v**: «Item En Lobet de Roveylats tenet publice quandam nomine Romiam ex [qua] prolem habet».

1229 Visita a Celma el 22 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 26**.

1230 Visita a Teià el 23 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 48**: «Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. Jacobus Pergaminerii rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem».

1231 Visita a Caldes el 19 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 16v**: «Item dixerunt famam esse quod Guillelmus Fusteri peccat cum quadam quam tenet in domo sua».

1232 Visita a Sant Julià de Palou el 8 de desembre de 1323, a **VP 3, fol. 21v**: «Die iovis intitulata VI Idus Decembris anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Juliani de Palaciolo et tonsoravit in clericos scolares qui sequuntur: Berengarius Cathalani filius Petrus Cathalani de parrochia de Granullariis, Petrum Cathalani filius Bernardi Cathalani. Et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Romara, Bernardus Rosselli, de Vilardello, Berengarius Draperii super turrem et Bernardus Ninou, Johannes Berga et Matheus Ermengandi et Petrus Cayros. Qui iurati dixerunt quod Bernardus Tarrich fornicatur publice cum Alamanda et habet filiam ex ea. Item dixerunt quod Guillelmus ça Velaneda solutus tenet hic Eliscendem de Martorello que dicitur maritata et filiam habet ex ea. Item Raimundus Bort solutus fornicatur cum Guilemona Madremanya et pregnans est ab eo et est commater sua. Item Bernardus Reas fornicatur publice cum Guilemona Cortona et prolem habuit ex ea. Item dixerunt quod Raimundus Bort mutuatur bladum publice ad usuras seu sub forma usuraria ita videlicet quod mutuatur V quaterias».

1233 Visita a Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 119**: «Romeus Oller presbiter rector capelle Sancte Marie Magdalene est diffamatus de filia Raimundi Castelar de Font Rubia et quod filiam habet et ipse Romeus conduxit sibi domos in quibus habitat. Dixit dictus Romeus per sacramentum et negat predictam et se numquam peccasse cum ea. Raimundus Lavador et Bertrandus Lavador in Valirana qui moratur in carreria de Magdalena et in eadem carreria

De noms ben estranys i curiosos n'hi ha una bona munió: Cabrafiga¹²³⁴, Raimunde-
ta¹²³⁵, Zabatera¹²³⁶, Pistrix (peixatera)¹²³⁷, Guillemona nutrix (dida)¹²³⁸, una dona que es
deia Poca¹²³⁹, Elisabet filla de la Catalana¹²⁴⁰, Martineta¹²⁴¹, Pericó, Dolceta, Maymonus
Cescasador, una dona que es diu “Substancia”¹²⁴², Miquela¹²⁴³, Margarita Busqueta¹²⁴⁴, Mo-
ragosa que té públicament un prostíbul¹²⁴⁵, Na Morescona¹²⁴⁶, Çabatera¹²⁴⁷, Na Mulata¹²⁴⁸,
Na Solamerinda¹²⁴⁹, Na Malsalya¹²⁵⁰, una dona que es diu Bonpar i un home Bessó¹²⁵¹,

moratur dicta muliere est etiam diffamatus de uxore den Roig Picaperes (sic) etiam Guillelmus Compay presbiter de Fonte Rubia qui iuratus dixit famam esse in illa parrochia de concubinato predictorum et est fama quod dictus Romeus prolem habuit ex eadem et quod eam tenet in Villafrancha pro concubina».

1234 Visita pastoral a Molins de Rei el 3 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 8v.**: «Item dixerunt quod Iacobus Venrrel tenet publice Sauram filiam F[errari] de Cabrafiga solutus et soluta de parochia Sancte Crucis del Orde».

1235 Visita pastoral a Sant Genís de rocafort el 4 de setembre de 1313, a **VP 2, fol. 12**: «Petrus Colomer raro venit ad ecclesiam et Berengarius Segarra uxoratus tenet publice in concubinam in domo propria quandam muliere nomine Raimundetam mulierem solutam».

1236 Visita a Molins de Rei el 3 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 8v.**: «Item dixerunt quod Iacobus Botela solutus tenet publice in concubinam na Zabaterona soluta».

1237 Visita a Sant Joan Despí l'11 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 12**: «Item Iacobus de Orto fornicatur publice cum Vidala muliere et habet prolem ex ea. Item Iacobus Iohannis fornicatur publice cum quadam Pistrice».

1238 Visita pastoral a Lavern el 13 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 13v.**: «Item dixerunt quod Michael de Marteris fornicatur publice cum Guillemona nutrice G[uillelmi] de Sobiratis».

1239 Visita pastoral a Terrassola el 29 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 130**: «En Borraz parrochianus adulteratur publice cum quadam muliere que vocatur Poca, que est maritata et prolem habet ex ea et dictus regens tenet eam in excommunicatione, ex eo quia non vult redire ad virum».

1240 Visita pastoral a Sant Pere de Riudebitlles el 18 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 21**: «Item B[ernardus] Gironela tenet publice quandam nomine Elicsendem filiam de na Cathalana».

1241 Visita pastoral a Sant Quintí de Mediona el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 21v.**: «Item quod Mathia den Verdeguer coniungatus tenet publice quandam mulierem nomine Martinetam».

1242 Visita pastoral a Sant Quintí de Mediona el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 22**: «Item Periconus de Manso tenet publice na Dolzeta ex qua prolem genuit. Item Maymonus Cescasades tenet publice Substanciam mulierem».

1243 Visita pastoral al Selma el 22 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 26**: «Item dixerunt quod P[etrus] Vodel uxoratus adheret publice cuidam mulieri nomine Michela».

1244 Visita pastoral a Sant Boi el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 37**: «Item P[etrus] Ricardi coniungatus tenet publice Margaritam Busquetam».

1245 Visita a Molins de Rei el 3 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 8v.**: «Item quod Elicsendis Moragosa tenet publice prostibulum».

1246 Visita pastoral a Molins de Rei el 7 de desembre de 1324, a **VP 3, fol. 38**: «...iurati dixerunt quod Arnaldus Amigo beneficiatus in dicta ecclesia tenuit quandam mulierem vocatam na Morescona et ab eadem habuit quodam filium si nunc habet rem cum ea ignorant».

1247 Visita pastoral a El Vendrell l'11 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 47**: «Item dixerunt quod Bernardus Rubio uxoratus adulteratur publice cum Alamanda Çabatera».

1248 Visita pastoral a Ripollet el 26 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 18v.**: «Item dixerunt quod Bernardus Martini et Petrus de na Mulata exercent contractus usurarios».

1249 Visita pastoral a Santa Creu d'Olorde el 30 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 19v.**: «Item dixerunt quod Bertrandus Balero fornicatur publice cum na Solamerinda ex qua prolem habet».

1250 Visita pastoral a Santa Creu d'Olorde el 30 de juny de 1323, a **VP 3, fol. 19v.**: «Item dixerunt quod filius den Malsaligna fornicatur publice cum filia de na Moregosa ex qua prolem habet».

1251 Visita pastoral a Cervelló el Vell el 29 d'octubre de 1313, a **VP 2, fol. 14**: «Super statu parrochie dixerunt quod Raimundus de Pontit uxoratus tenet publice in concubinam in villa de Sancto Vincentio quandam mulierem solutam nomine na Bonpar et Guillelmus de Bessons fornicatur cum Saviina Gilaberta».

Malinvern¹²⁵², Frexenet¹²⁵³, Codorniu; d'aquest últim hi ha tres personatges anomenats: Nicolau Codorniu, Francesc Codorniu i Guillelmus Codorniu¹²⁵⁴. És freqüent la família Colom, serà la del gran navegant? Era Bartomeu Colom, que deixant la seva esposa i s'uní amb una tal Elisenda que era batejada possiblement, perquè abans era jueva¹²⁵⁵.

Altres curiositats

Altres curiositats que trobem en les visites pastorals de Ponç de Gualba són les referents a les relacions en moltes ciutats i nacions que indiquen que Barcelona estava molt oberta. Així, trobem referències a Sicília¹²⁵⁶, Mallorca¹²⁵⁷, Tarragona, Tortosa, Girona, Vic¹²⁵⁸ i València...¹²⁵⁹.

Per últim, pel que fa a notícies curioses, cal fer esment d'una excomunió de mercaders i comerciants que anaven a Egipte, en concret a Alexandria¹²⁶⁰. Se'ls aplicaven unes butlles papals anomenades "alexandrines": no es podia tenir tracte amb els moros.

1252 Visita a Llanerers el 28 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 140**: «...Ponz Malivern qui iurati dixerunt quod Petrus Segarra non vult confiteri a proprio rectore, nec vult cum sua uxore cohabitare, et sunt quatuor anni quod cohabitaverunt simul».

1253 Visita a Sant Pere de Riudebitlles el 18 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 21**: es deia Guillem Frexenet i fou tonsurat a Riudebitlles. Vegeu també la visita a Sant Quintí de Mediona el 19 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 21**: «Item B[ernardus] Frexenet presbiter, qui consuevit residere in dicto loco, modo habitat a Gelida, consuevit tenere mulierem et ludit a taxillis publice in domo Sancti Quintini».

1254 Visita a Gelida el 25 de gener del 1326, a **VP 3, fol. 54**: «Die sabbati que fuit VIII kalendas februarii fuit visitata ecclesia de Gilida et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Codorniu, Bernardus ça Ginebreda, Bernardus Raquer, Berengarius Rovira et Arnaldus Marti qui iurati dixerunt».

1255 Visita a Santa Margarida el 23 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 35**: «Item Bartholomeus Columbi dimitit uxorem et tenet publice Elicsendem baptizatam».

1256 Visita la Bisbal el 28 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 27v**: «Item dixerunt quod Arsendis Gintera cuius vir vivit in Cicilia habitat cum quadam nomine G[uilelmi] et ipse dicit eam esse uxorem suam et tamen ignoratur cum ipsa habeas virum ut dictum est».

1257 Visita a Molins de Rei el 3 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 8v**: «Item quod B[erengarius] filius A[rnaldi] de Oliveriis tenet publice na Benvenguda uxor Alamandi qui fuit de Cervelione qui est nunc Maiorica».

1258 Viatge a Tarragona el 17 de desembre de 1306, a **VP 1/2, fol. 63**: «Die sabbati qui fuit XVI kalendas ianuarii et anno quo supra proximo intravit civitatem Tarrachone et stetit ibi pro consecratione reverendi viri domini Berengarii de Guardia Vicensi Episcopi usque in diem lunem sequentem exclusive qua die lune visitavit Ecclesiam de Pulcro vicino».

1259 Visita a Martorell el 12 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 12v**: «Item dixerunt quod Petrus Felip qui habet uxorem apud Valenciam tenet publice quamdam nomine Alamandam quam ut dicitur desponsavit. Idem dixerunt clerici inscripti».

1260 Visita a Sant Pere de Ribes el 12 de gener de 1310, a **VP 1/2, fol. 101**: «... se ivisse in Alexandriam cum Rogero de Loria cum militibus suis et in galeis suis unum caseum qui constiterat sibi unum carlinum I – XII dies et habuit ibi unam liberam per ipsos postquam rediit secunda vice bene sunt XIII anni in Alexandriam ad hoc ut posset ibi invenire navimque qui tornacet eum in Cathaloniam». Vegeu també la visita a Santa Coloma de Cervelló el 4 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 37**: «Item Petrus de Camp Long est excommunicatus pro eo quod in Alexandria misit».

LA DIGNITAT EN EL CULTE

Dignitat en la celebració del culte i de l'administració dels sacraments

En les 800 visites pastorals que realitzà el bisbe Ponç de Gualba, hom observa que el prelat pretenia que el culte (misses i ofici diví) fos celebrat en dignitat i sense simonia. El mateix cal dir de la celebració dels sacraments. El sacerdot o el simple clergue beneficiat havien de tenir l'autorització episcopal en tot el que es referia a la *cura animarum*, però també s'insistia que tot culte i sacrament s'havia de celebrar amb la màxima dignitat, consciència i concentració. Els sacerdots, clergat i àdhuc els servidors escolans calia que es comportessin de manera molt acurada en el presbiteri, sense parlar, sense jugar, sense riure... Les celebracions calia que es fixessin en hores oportunes i que s'iniciessin amb puntualitat. Per tant, es recomana, o millor s'exigia, la “residència” i que “l'ofici diví” no es celebrés a la rectoria sinó a l'església; que el culte fos anunciat per les campanes... El bisbe intentava que els sermons dels seus capellans fossin correctes en el marc de la fe catòlica... També s'intentava que un sacerdot celebrés una sola missa, en el lloc obligat (l'altar del benefici); calia que l'estipendi per a les misses no fos exagerat, que no es comercialitzés amb els diners de les misses, que els sacerdots no anessin de poble en poble demanant i celebrant misses oblidant la seva obligació específica... i que estiguessin molt presents els aniversaris dels difunts.

També es té molta cura en què els religiosos (dominics, franciscans, agustins...) visitin les parròquies i així poder confessar. Precisament, pel que fa a la confessió es diu que si bé un feligrès ha de confessar-se i combregar un cop l'any amb el mateix rector, és aconsellable incitar als feligresos que aprofitin l'ocasió de la presència dels frares mendicants.

També cal la vinculació específica amb el bisbe, que pot convocar a procésseglars i clergues.

La vinculació amb Roma (amb la cúria pontifícia) o Avinyó (durant el “captiveri papal d'Avinyó” entre els anys 1309 i 1377), també es palesa en aquestes 800 visites pastorals del bisbe Ponç de Gualba.

Una sola missa al dia. No buscar els diners dels estipendis

En la visita a La Geltrú l'1 d'agost de 1303, s'acusa Mn. Bartomeu dez Quart Rosset, prevere, de celebrar algunes vegades dues misses el mateix dia, cobrant així estipendis

il·legítims, arribant àdhuc a emprar aquests diners per jugar a daus¹²⁶¹.

En la visita del 12 de desembre de 1304, s'acusa dos sacerdots de Sant Vicenç dels Horts (Mn. Pere Mager, rector, i Berenguer, beneficiat) de celebrar *maitines* en el cementiri i no a l'església al primer, i de tenir relacions carnals amb una casada anomenada Blanca i haver tingut dos fills amb ella. En la seva defensa, Mn. Berenguer afirma que té dubtes que aquests fills siguin seus, ja que el seu espòs també tenia relacions amb l'esmentada Blanca¹²⁶².

Molt més problemàtic era el rector de Cabrera de Mar Mn. Jaume Ferrer. Era el seu deure celebrar dues misses a la setmana a la capella de Sant Joan i tenia relacions carnals amb una feligresa anomenada Ramoneta. Era un vertader escàndol!¹²⁶³

El capellà de Llanerers és acusat de celebrar dues misses el diumenge, a Llanerers i a la capella de Sant Vicenç de Caldes, quan canònicament sols en podia celebrar una al dia¹²⁶⁴.

1261 Visita a La Geltrú l'1 d'agost de 1303, a **VP 1/1, fol. 34v.**: «Item Bartholomeus dez Quart Rosset presbiter celebravit aliquotiens duas missas in eadem die pro peccuniam, et ludit publice ad aleas».

1262 Visita a Sant Vicenç dels Horts el 12 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 6**: «Signarius et parrochiani istius ecclesie iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie nomine Petrus Mager dicit matutinum in cimiterio extra ecclesiam sicut debet dicere in ecclesiam. Item dixerunt quod Berengarius dictus presbiter conducticius ecclesie antedictae tenet publice quandam nomine Blancham uxorem Petri Manera et habuit duos filios ex eadem qui nunc vivunt. Idem presbiter dixit per sacramentum se eam tenuisse sed duo anni sunt elapsi quod non participavit cum ea, nec habet fidem quod illi filii sint sui. Dominus episcopus remisit sibi penam concubinatoris per LX solidos et mandavit sibi quod hinc ad VIII dies prius instam festam Natalis solvat eos alia ex tunc ingressum ecclesie sibi noverit interdictum».

1263 Visita a Cabrera de Mar el 13 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 13v.-14**: «... qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie de Capraria non celebrare debet bis in septimana in capella Sancti Johannis sitam in eadem parrochia. Item dixerunt quod Jacobus Ferrerii rector ipsius ecclesie de Capraria tenet publice Jacmetam mulierem ex qua III filios habet et ipsa est pregnans. Idem rector per sacramentum confitetur hec omnia fuit sibi iniunctum sub pena beneficii quod numquam esset cum illa in loco suspecto nec aliquam teneret de cetero concubina et super sedis ipsius ob honorem domini episcopi in exactionem pene concubinatoris predicti. Item dixerunt quod dictus rector venit ad dictam ecclesiam idem rector adduxit secum quandam, nomine Elicisendam Ponciam, quam secum tenuit bene per III annos et amplius et prius illa duxit virum denum venit quandam soror istius Elicisendis nomine Ramondeta et stetit cum ipso rectore per aliquod tempus et recessit ab eo pregnans et fuit et est fama in tota parrochia apud bonos et graves quod dictus rector cognoverat utrumque et impregnasset istam Ramondetam et dicentes quod una de istis sororibus reprehendebat aliam quare permitebat se cognosci ab ipso rectore. Concedit dictus rector quod cognovit primam, cetera negat. Dicens se absolutum a predictis omnibus per fratrem Bernardum. Et prius hoc dominus episcopus suspendit cum ab officio misse tamen donec de ipso aliter duxerit ordinandum et mandavit sibi quod veniat Barchinone ante presentiam suam quam cito intellexerint eum ad Barchinonam rediisse et tandem dictus rector venit Barchinonam ante presentiam domini episcopi et domino episcopo relaxavit sibi ad preces domini protectoris huius interdictum. Item dixerunt quod na Tylona meretricatur publice cum pluribus. Item na Segerona meretricatur. Item dixit et confessus fuit dictus rector quod numquam celebravit cum filio proprio tamen nisi simul cum aliis et quod stabat filius iuxta altare et animistrat sibi urceolos et similia fuit sibi iniunctum quod admodum ab huius cessaret. Item dixerunt quod dictus rector fuit inculpatus quod vulnerasset Bernardum Sala parrochianum suum percutiendo ipsum cum cornu cuiusdam balliste in capite quam dictus rector tenebat. Et dictus Bernardus Sala iuravit hoc esse verum. Dictus rector negat hoc. Dominus episcopus propter premissa omnia interdixit officium et beneficium dicto rectore donec aliter duxerit ordinandum Et tandem episcopus relaxavit sibi huiusmodi interdictum. Item dixerunt quod Berengarius Dalier et duo alii parrochiani tardissime veniunt ad divina quare nec fuerunt visi in ecclesiam dies festivitatis proxime preteritis. Item dixerunt quod dictus rector non vult recipere nec facere testamenta parrochianis suis nisi ea ordinet in legatis precipere ad suam voluntatem. Rector predictus concedit hoc negat tamen eis impedire testamenta. Fuit sibi iniunctum quod libere permitteret istam suam ordinationem».

1264 Visita a Llanerers el 15 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 15**: «Item suplicaverunt quod capellanus diebus dominicis celebraret missam in ecclesiam predictam de Llaneris et in quadam capella sancti Vincenti de Calidis licet non sit consuetum quod in dicta capella nisi in tertio die dominico».

Els feligresos de Vila-rodona es queixen en la visita del 24 de febrer de 1305 que els clergues d'aquesta vila sovint celebren dues misses en un mateix dia¹²⁶⁵.

En la visita del 16 de març de 1305 a la Geltrú trobem l'acusació al prevere Mn. Bartomeu dez Quar, que és el rector, d'anar a les parròquies veïnes a celebrar; per aquesta raó l'església es queda sense misses; ell ho nega tot¹²⁶⁶. Semblant a l'anterior és el cas que es dona a la localitat de "Torre de Farran", on el rector va a les parròquies veïnes per guanyar més diners dels estipendis. Els rèdits del capital són al voltant de quatre-cents sous acumulats¹²⁶⁷. I el mateix passa a l'església de Sant Fost de Campsentelles, on el rector Mn. Berenguer de Tolmabrena manca sovint a celebrar oficis a l'església¹²⁶⁸.

Resar amb dignitat dins l'església les hores canòniques. Compliment dels serveis

El rector de Ripollet és acusat en una visita a la població feta el 23 de desembre de 1305, de no dir les hores (ofici diví o breviari), i de fer-ho dins la seva casa rectoral i no a l'església¹²⁶⁹. A la mateixa població, tres anys després, s'acusa un beneficiat i el propi rector de no quedar-se en dita parròquia tots els dies i d'anar per diners a la parròquia de Santa Maria de Montcada a celebrar missa i de no fer-ho a Ripollet com seria la seva obligació¹²⁷⁰.

I encara sobta més el cas d'un beneficiat de La Granada, que segons ell mateix, s'autoinculpa dient que es veu precisat a celebrar tres misses per mantenir una concubina i una filla dels dos. Necessiten diners, és a dir, estipendis. És un fet curiós que sembla ser que aquesta concubina abans estava en relacions amb un sarraí¹²⁷¹.

A l'Arbós es queixen que el servei d'un benefici (dir una missa a l'altar del benefici) per un substitut sempre es fa tard i malament. El titular és Mn. Naulomar, que va a altres pobles per celebrar dues misses, malgrat que és la seva obligació celebrar al poble. Ell la fa

1265 Visita a Vila-rodona el 24 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 24**: «Qui iurati dixerunt quod clerici dicte ville celebrant multoties bis in die».

1266 Visita a La Geltrú el 16 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 32**: «...iurati dixerunt quod Bartholomeus dez Quar presbiter regens istam Ecclesiam vadit ad vicinas Ecclesias celebrare et hac ratione aliquoties remanet Ecclesia sine missa. Dictus Bartholomeus per sacramentum dixit quod hac ratione non cessavit nunquam missa in Ecclesia».

1267 Visita a Torre de Ferran el 25 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 36v**: «...qui iurati dixerunt quod Bernardus Carboni Rector ipsius ecclesie pro lucro captando vadit ad loca vicina ad celebrandum missas ecclesie propria dimissa aliquoties sine missa cum Ecclesia sua valeat in redditibus circa CCCC solidi in collecta et quando non celebrat bis in septimana in Ecclesia propria».

1268 Visita a Sant Fost de Campsentelles el 2 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 43**: «Et fuerunt vocati de parrochianis Uguetus de sancto Fausto, Petrus Domenech, Romeus Sentmichel, Bernardus dez Sedo, Berengarius Johan qui iurati dixerunt quod Berengarius de Tolmabrena eorum Rector deficit multoties divina celebrare officia in ecclesis predicta».

1269 Visita a Ripollet el 23 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 52v**: «...iurati dixerunt quod servitium non fit bene ut est fieri consuetum quorum quilibet beneficiatorum dicit horas suas breviario in domo et non in Ecclesia».

1270 Visita a Ripollet el 26 de febrer de 1308, a **VP 1/2, fol. 96**: «...beneficiatus Sancte Marie et locum tenens rectoris vadunt pro pecunia ad capellam Sancte Marie de Montecatheno et illa die deficit hic una missa».

1271 Visita a Cubelles el 13 de gener de 1310, a **VP 1/2, fol. 102**: «...iurati dixerunt quod Andreas ça Torre beneficiatus tenet secum in domo quandam servam suam baptizatam qua habuit prolem bene sunt III anni et modo est pregnans et est fama quod a beneficiato predicto sit et fuerit pregnans».

dir a un substitut i no ho fa correctament¹²⁷².

El capellans de Martorell diuen malament l'ofici diví, ja que no ho fan amb la serenor adequada, sinó com si juguessin "*festinanter*"¹²⁷³.

Els feligresos de Sant Llorenç del Penedès es queixen que no es celebra -com és obligació- almenys dos dies per setmana, els festius i diumenges. I que les misses es diuen malament, massa de pressa i sense cap sentit¹²⁷⁴. També afirmen que els clergues de Vilafranca diuen les hores (breviari) molt malament¹²⁷⁵. Cal dir, però, que de vegades això era així per causes justificades; per exemple, el rector de Miralles Ramon d'Avinyó va molts dies a les esglésies veïnes per si hi ha alguna missa que calgui celebrar per caritat envers els difunts; aquest rector també és acusat pels feligresos de no poder fer unes exèquies per a un "albat" perquè, segons diuen, mai està a la parròquia¹²⁷⁶. "Albat" era una criatura.

En la visita a Sant Esteve de Palautordera, un hebdomadari -un dels dos rectors que hi havia- es queixa de l'altre i diu que no assisteix ni a les maitines ni a les vespres. També es diu que l'hebdomadari menor té molta son al matí i no s'aixeca del llit per celebrar les maitines, però és que tampoc assisteix a les vespres amb la freqüència desitjable, i si ho fa és de mala gana i gens puntual¹²⁷⁷. L'hebdomadari menor es deia Mn. Bernat Buadella. Aquest mateix mossèn ja fou acusat cinc anys abans de sortir del cor per portar un dels seus fills a orinar i després, tot tranquil i sense rentar-se les mans, entrava de nou al cor i continuava les hores de l'Ofici Diví. Sovint anava a orinar al mateix mur de l'església... això era considerat com a "*inhonestum*"¹²⁷⁸. També tenien molt mala fama de cantar malament

1272 Visita a L'Arbós el 27 de gener de 1310, a **VP 1/2, fol. 103**: «...statuit dictum beneficium deservire per quodam substitutum qui valde tarde celebrat in dicto altare et dicunt quod fama est quod Naulomar celebrat duas missas in die».

1273 Visita a Martorell el 22 de febrer de 1310, a **VP 1/2, fol. 107v**: «Item dixerunt quod clerici ecclesie minus sollempniter dicunt horas suas quare festinanter».

1274 Visita a Sant Llorenç del Penedès l'11 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 116v**: «Et fuerunt vocati de parrochianis Ecclesie de Lorenz Raimundus Gerau, Guillelmus Johan y Petrus Ferragut qui iurati dixerunt quod dicte ecclesie debent semper dici due misse in septimana et diebus dominicis et festivis et dictus Johannes de Congostello presbiter qui dictam ecclesiam servit deficit aliquoties in festis et quod multa missa infra septimanam dicitur ibi et diebus etiam dominicis festinanter dicit ibi missam et recedit cito ut possit aliam celebrare in sua parrochiali et quare alium presbiterum secum non tenet non potest bene utrique servire et dicit eis in sollempnibus festis matutinum manipulum culpa ipsius sunt ibi perdita. Item XV diebus post festum sancti Johannis defecit in omni servitio dicte ecclesie».

1275 Visita a Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 118v**. Vegeu també la visita a Sant Jaume de Barcelona l'1 de setembre de 1303, a **VP 1/1, fol. 41v**: «Item Rector ipsius Ecclesie raro celebrat et credunt quod hec fit propter debilitatem visus et ex vista causa; hec idem dicunt per sacramentum sacerdotes sui».

1276 Visita a Miralles el 27 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 128v**. Vegeu també la visita a Calders l'11 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 24**: «iurati dixerunt quod Poncius de Crusis rector non celebrat in diebus sollempnibus nec festivis nec aliis nisi quando reciperet oblations mortuorum. Raimundus Michael presbiter confitetur per sacramentum quod non recepit illas oblations postquam dominus episcopus visitavit hoc anno preterito sed concedit quod celebrat quare vix II vel III missas celebrat quolibet mense». Vegeu també la visita a Monistrol d'Anoia l'11 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 30**: «iurati dixerunt quod rector ipsius Ecclesie nomine Bonanatus dimitit Ecclesiam et in necessitate sacramentorum non reperiebatur sed eius familia procurabat quod alius haberetur at aliis numquam passi fuerunt defectum ratione ipsius in sacramentis Ecclesie exigendis».

1277 Visita a Sant Esteve de Palautordera el 2 de juny de 1310, a **VP 1/2, fol. 141v**.

1278 Visita a Sant Esteve de Palautordera el 8 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 46**: «Item dixit dictus Petrus Maschore se vidisse proprio nominatus ebdomadarius portabat unum de filiis suis ad mingendum et quod continuo manibus pollutis intrabat Ecclesiam et dicebat horas suas. Item vidit aliquoties ipsum exire de ecclesia et migerit ad latus ecclesie parietem et continuo intrabat ecclesiam et horas dicebat unde videtur sibi plurimum inhonestum».

“*valde raro*”, i pitjor era quan ho feia un suplent¹²⁷⁹.

En la visita a Martorelles del 2 d'agost de 1310 s'acusa el rector de sortir del poble sense enviar un substitut, passant així fins a vuit dies sense misses. També es queixen que l'ofici diví és molt penós¹²⁸⁰.

A Cardedeu fi havia un confraternitat de preveres, i els feligresos es queixen que alguns d'ells no assisteixen als oficis divins, arribant a mancar alguns fins a quatre anys¹²⁸¹.

El rector Guillem Rubí de Puiginyós diu l'ofici diví a casa seva (a la rectoria) i no a l'església com era la seva obligació: “*in domo et non in ecclesia*”¹²⁸².

El rector de Castelldefels Mn. Pere Baiuls celebra tots els dies però no fa les vespres; en això falla¹²⁸³.

El rector de Marata Mn. Pere Fàbrica -també cèlebre per altres escàndols- fou acusat de “*festinanter psalmizare*” i de dir les hores de l'ofici diví tan ràpid que no el poden seguir ni el diaca, ni el beneficiat. Ell, com en el cas de les altres greus acusacions, ho nega tot¹²⁸⁴.

No resar a la cuina. Cal aixecar-se de bon matí

Pitjor era el cas del rector de Jonqueres, que resava l'ofici diví amb els llibres a la cuina de la rectoria. Però va canviar, conscient que ho feia malament, i després va passar a dir les hores canòniques a l'església¹²⁸⁵. També va ser acusat de dir molt malament el ritual dels sagraments. Ell, com és obvi, ho nega, però sabem de Mn. Guillem Feixes era una sacerdot jove però no massa llest.

Tampoc diu l'ofici diví al temple el rector de La Granada, sinó a la rectoria¹²⁸⁶.

Els sacerdots de Rubí no volen aixecar-se de bon matí per resar les maitines¹²⁸⁷.

1279 Visita a Santa Maria de Palautordera el 3 de juny de 1310, a **VP 1/2, fol. 142v**.

1280 Visita a Martorelles el 2 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 146**: «Dixerunt quod diebus quibus officium divinum fit in Ecclesia per rectorem bene fit et diligenter, sed hoc de rector multum frequenter se absteneat ab ecclesia et stat Barchinona et alibi per quatuor et octo dies nullo dimisso substituto. Negat dictus rector secundum quod superius est impositum».

1281 Visita a Cardedeu el 5 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 149**: «...dixerunt quod Petrus de Terrades presbiter unus de confratribus deficit quia est abasens in majoribus horis et requirunt quod citetur ut redeat quia quatuor annis fuit absens».

1282 Visita a Puiginyós el 20 de novembre de 1314, a **VP 2, fol. 68v**.

1283 Visita a Castelldefels el 7 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 71**: «Petrus Bayulus presbiter qui tenet ibi curam pro rectore bene ut iis videtur celebrat missam omnes dies, sed deficit in vesperis».

1284 Visita a Marata el 21 de setembre de 1307, a **VP 1/2, fol. 71v**: «Petrus Fabrica rector ipsius Ecclesie ita festinanter psalmizat et dicit horas suas quod vix potest dici diaconus et beneficiatus alius reverendus. Et videtur eis quod non ... nisi ... et de hiis que facere debet. Petrus Fabrica sub iuramento dixit se spatiose dicere officium cetera negat».

1285 Visita a Jonqueres el 12 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 78**: «Guillelmus de Fexiis rector dicte ecclesie non tenet aliquem scolarem cum tonsura nec alium sufficientem. Confitetur rector quod celebravit aliquam missam cum nepote qui nondum habet tonsuram.

Item dixerunt quod dictus rector non dicit nec dicere consuevit horas in ecclesia sed in domo et in cocina iuxta ignem cum libris ecclesie. Confitetur quod primo anno quo fuit novus rector dixit aliquoties, postea intelligens quod male faciebat et dixit eas in ecclesia».

1286 Visita a La Granada el 8 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 81**.

1287 Visita a Rubí el 31 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 86**: «Item dixerunt quod clerici non surgunt mane ad matutinas».

El rector de Vallvidrera no resideix a l'església, ho fa a Barcelona, i d'això se'n ressent el culte: poques vegades es resen a l'església de Vallvidrera les hores i mai les completes. Durant la setmana molt rarament es celebra la missa. Sembla ser que no hi ha campanes, que no són necessàries¹²⁸⁸.

En la visita a Vilafranca del 19 de març de 1326, s'assevera que l'hora menor anomenada "Prima" no es diu (resa) ni és costum resar solemnement en veu alta (*"in ecclesia predicta non dicitur prima nec est moris solempnititer alta voce"*)¹²⁸⁹.

1288 Visita a Vallvidrera el 13 de juny de 1303, a **VP 3, fol. 11v**.

1289 Visita a Vilafranca el 19 de març de 1326, a **VP 3, fol. 61v**.

VINCULACIÓ AMB EL PAPA I EL BISBE

Vinculació amb el Papa i la cúria papal

El culte i els sacraments es faran sempre bé quan hi hagi comunió amb el cap de l'església catòlica, o sigui, amb el Papa. Hom observa en les visites del bisbe Ponç de Gualba aquesta creença i la constància en les fortes vinculacions amb Roma o Avinyó que es produeixen en aquest període. Comença el que es denominarà centralisme papal, especialment durant en pontificat del fill del sabater de Cahors Joan XXII, que no sabia pràcticament parlar francès i ho feia més aviat com els del Llenguadoc, tan semblant al català. Era tot un personatge, al qual el nostre Ponç de Gualba tenia una gran estima i acudia molt sovint a retre-li homenatge.

El “*liber pontificalis*” ens diu que Joan XXII (1316-1334), anomenat Jaume Duesa, era de Cahors. Va ser elegit després de dos anys de seu vacant i fou qui construí el palau papal d'Avinyó. Durant el seu pontificat s'intensificà el centralisme papal i el nepotisme.

El primer “Any Sant” i els feixucs tributs al Papa. Centralització papal. *Col·lectors i sotscol·lectors papals*

En les 800 visites pastorals de Ponç de Gualba hi ha referències molt clares a la comunió amb el Papa, així com a la centralització que exigia la cúria papal sobre la diòcesi, les parròquies i el propi clergat de Barcelona. Un cas molt curiós és el que trobem citat a la butlla papal on s'anunciava una indulgència general de tots els pecats amb motiu de la celebració del primer “Any Sant” gràcies al papa Bonifaci VIII l'any 1303; es tracta del rector de Monistrol de Montserrat, que l'any 1303 tenia una concubina a Vilafranca, ell va anar a Roma i va obtenir el perdó d'aquest pecat i del pecat d'haver jugat a jocs prohibits on normalment es feia usura. Aquest mossèn va ensenyar a un bisbe en una visita el 14 de juliol de 1303 la “*littera sue absolutionis*”, però el bisbe afirma que té fama de no esmenar-se, i per això li imposa una pena de XV sous, que un cop pagats es destinaran a les obres de la nova catedral actual (a. 2017) gòtica de Barcelona¹²⁹⁰.

¹²⁹⁰ Visita a Vilafranca del Penedès el 14 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 17v.: «...non lusit a tempore indulgencie generalis

En una visita a Sant Vicenç dels Horts el 14 d'octubre de 1309, el clergue Berenguer de Sant Vicenç és acusat de gravíssims pecats, penant-lo el bisbe amb la prohibició d'entrar a qualsevol església i de participar en l'ofici sacerdotal fins a obtenir de la Seu apostòlica la “*venia*” d'absoldre els delictes predites... A més a més, el bisbe li va imposar una pena de XV sous¹²⁹¹.

Una gran munió de cartes papals arriben al bisbe Ponç de Gualba, com ara l'enviada a Hug de Cervelló, en la qual des del monestir de Sant Cugat el bisbe notifica a l'interessat la resolució papal¹²⁹².

També Ponç de Marata el 21 de novembre de 1321 obté de la cúria papal el perdó, però cal -s'afirma- la peregrinació a Avinyó, on hi ha el Papa¹²⁹³.

En el text de les visites pastorals també podem entendre la constant relació amb Avinyó, i que del bisbat de Barcelona es treien molts diners, i per això hi havia un “*colector*” biennal del papa Joan XXII que es deia “Pere Grimoï del regne d'Aragó-Catalunya”, un “sotscol·lector” anomenat Eimeric Bos i l'administrador episcopal Pere Ollari. Es citen unes xifres molt altes de recol·leccions; 12.000 sous era una fortuna¹²⁹⁴.

També hi ha documents de la Inquisició -molt més benigna del que ho seria després l'espanyola- de l'any 1326. Es pretén “repressió i expurgació dels herètics i dels infidels”¹²⁹⁵.

beatorum Petri et Pauli et tunc fuit ab omnibus absolutus et hostendit litteram sue absolucionis...».

1291 Visita a Sant Vicenç dels Horts el 14 d'octubre de 1309, a **VP 1/2, fol. 98v**.

1292 Visita a Sant Cugat el 23 de febrer de 1326, a **VP 3, fol. 58**: «Universis et singulis presentes litteras impetrantibus Nos Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus notum facimus per presentes: Quod cum anno presenti infrascripto post festum Nativitatis Domini esset communis publica vox et fama in civitate Barchinone Quod reverendus in Christo Pater et dominus frater Guillelmus divina providentia Episcopus Sabienensis sancte Romane Ecclesie Cardinalis et dispensator Domine Ecclesie Tarrachone diocesis ... Ita quod ex parte venerabilis viri Ugueti de Cervilioni (ardiaca) operari dicte ecclesie Tarrachone Illustrissimo principi et Domino Jacobo Dei gratia Regi Aragonum iam fuerat supplicatum Quod sanctissimo in Christo patri et domino nostro Summo pontifice quod ipso Ugueto dignaretur supplicare super obtinenda camera supradicta quidquid idem dominus Rex concesserat se... Sed quia per ipsum dominum regem postmodum intellecto quod prefata camera debebatur venerabili viro Gaufredo de Biure Canonico Tarrachone auctoritate gratie a Sede Apostolica sibi fecit ac vigore etiam cuiusdam ordinationis seu constitutionis fecit per dictum dominum nostrum Papam que incipit “ex debito pastoralis officii” nobis quodquod immeritis superva dispositione comissi et cetera et fuit vel de ipsis aliter duxerimus disponendum quam quidem constitutionis idem dominus Rex in suo fecit consilio examinari et plenarie recenseri si pretexto memorate constitutionis seu ordinationis debebatur dicto Gaufredo camera antedicta et invicto clarius et discusso quod ipsi Gaufredi dicta camera debebatur et propterea idem dominus Rex pro dicto Ugueto super predictis scribere denegaret, nec dare iustitiam pro eodem, nec in suo iure impediret. Ideo dictus Gaufredus existens tuto presencialiter Barchinone premissis discussis dictam cameram acceptavit secundum iurem formam credens iure suo ut sic comuniter dicebatur. Et de predictis omnibus et singulis cum in eisdem presentis fuimus et viderimus ascultare ad dicti Gaufredi de Biure instantiam perhibemus testimonium veritati. In cuius rei testimonium presentem cartam apprehensione sigilli nostri ut tenetur ... dictus Gaufredus se tuti valeat et veritas in publicam veniat notionem fecimus roborari. Datum et actum in Monasterio sancti Cucuphati Vallensis nostre diocesis II nonas Martii anno Domini MCCCXXV».

1293 Visita a Cardedeu el 21 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 3**: «Item dixerunt quod Poncius de Macerata rector capelle Sancti Salvatoris tenet publice pro concubina quadam mulierem vocatam na Guardia ex qua prolem habet et infans predictus ab ipso non fluxit annus tribus quod natus fuit sed dictus Poncius iurato interrogato negavit precise peccasse carnaliter cum dicta muliere elapsi sunt duo anni et plus confitetur tamen quod antea peccavit cum ea ex qua sibi fuit iniunctam penitentiam Romanam Curiam visitare et petere etiam penitentiam salutarem postea non fuit cum ea in loco suspecto».

1294 Visita del 16 de maig de 1326, a **VP 3, fol. 92v**.

1295 Visita a Tarragona el 31 de març de 1326, a **VP 3, fol. 70v**: «Anno Domini MCCCXXVI II kalendas aprilis Noverint universi quod nos Pontius Dei gratie Barchinone Episcopus accedentes nos a Reverendo in Christo patre et domino Domino excelentissimo providentia beata Tarrachone ecclesie archiepiscopo duas clausas literas recepisse in ipsa qualibet

Durant el mes de maig de 1326 tenim el document en el qual el bisbe dóna instruccions a l'esmentat Eimeric Bos sobre com ha d'actuar en el càrrec de sotscol·lector segons els dictàmens del papa Joan XXII¹²⁹⁶.

Mn. Pere de Santa Maria, clergue, lliura una carta al papa Joan XXII. El castell Montalegre rep una carta del cardenal amb el títol de Sant Marcel·lí i Sant Esteve datada a Avinyó (cúria papal) en la qual es demana un informe sobre un tal Pere de Santa Maria (clergue de Mallorca) que va estar deu anys a l'orde del Cister. El cardenal no s'atreveix a preguntar al bisbe de Tarragona, ja que aquesta regió en aquell temps estava en pugna amb el Papa¹²⁹⁷.

cuiusdam littere sanctissimi in Christo patris et domini domini Johannis XXII divina providentia sacro sancte Romane ac universalis ecclesie summi pontificis insertus fuerat totus tenor ut prima facie mediebatur continentes quod totam pecuniam Civitatum et diocesis dominorum Vicensis et Urgelensis Episcoporum collectam pro servitio dudum promisso dicto domino nostro pape pro universum clerum provincie Tarrachone ad reprehensionem et expurgationem hereticorum et infidelium per auctoritate Italie que de prima solutione in terminum festi Nativitatis dominice proximo preterita debebatur nec non et totam pecuniam quam in Barchinona civitatis et diocesis colligi debuit pro dicto servitio in termino in predicto vice et nomine ipsius domini Archiepiscopi per dictos dominos Vicensi et Urgellensi Episcopos in auro nobis missuram ad manus nostras recipere deberemus ac etiam ipsam pecuniam Barchinone civitatis et diocesis predictarum facte in auro ex cambio de eadem et ipsam pecuniam tenere ac fideliter conservare facias inde eisdem de traditionibus dictarum pecunie quantitatum apochis de soluto id circo auctoritate ac commissione in mandato superius nobis facis cum in predictis et circa predicta aliis nostris et ecclesie nostre negotiis occupati intendere negamus constituimus creamus et ordinamus cum presenti nostro patenti littera vice in hac parte epistole obtinentes certum specialem ac indubitatum nuntium seu procuratorem nostrum vos discretum Nocholaum de Salis rectorem ecclesie Sanctorum Justi et Pastoris Barchinone presentem et huiusmodi mandatum suscipientem ad petendum exigendum et recipiendum dictas pecunie quantitatis pro nobis et nomine nostro a prefatis dominis Episcopis vel eorum vicariis seu procuratoribus ad collectores in nostra civitatis vel diocesis subsidii memorati et singulis eorundem et ad faciendum concedendum et tradendum ipsis et eorum singulis de hiis que receperitis ab eisdem apocha vel apochas de soluto et ad omnia alia et singula faciendum in predictis et circa predictam qua nos possemus facere personaliter constituti etiam si mandatum exigant specialem Nos enim in predictis omnibus et singulis ad dependentibus ex eisdem vobis plenam et liberam per presentes concedimus et tradimus potestatem. In cuius Rei testimonium presentem litteram impressione sigilli nostri fecimus roborari. Datum Tarrachone pridie kalendas aprilis anno Domini MCCC».

1296 Visita del maig de 1326, a **VP 3, fol. 92v.**: «VIII Kalendas Junii Noverint universi quod Nos Poncius Dei gratia Barchinone Episcopus confitemur et in veritate recognoscimus vobis venerabili viro Petro Grimoi eadem ecclesie precentori ac collectori bienallis per Sacratissimum in Christo patrem Dominum nostrum Johannem divina providencia papam XXII illustrissimo domino Regi Aragonum concessisse quod vos per manum venerabilis Eimerici Bos dicte Sedis subcollectoris nostre decime antedictae de secunda solutione primi anni collectam in civitate et nostra diocesis Barchinone solvistis ac numerando manum ad manum tradidistis Petro Ollarii administratori domus nostre pro nobis et nomine nostro duodecim mille solidorum monete Barchinone de terno in pecunia numerata. Et ideo renunciantes exceptioni non numerate pecunie a vobis non habite non recepte. Facimus vobis et vestris de predictis duodecim mille solidorum firme et pactum perpetuum ad ulterius non petendo nec inquietando vos vel bona vestra prima ratione. In cuius rei testimonium per alba impressione sigilli nostri facimus roborari. Datum et actum in Turri venerabili Bernardi de Aversone. VIII kalendas Junii anno quo supra».

1297 Visita del 10 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 118-118v.**: «De visitationibus ecclesiarum. Die Jovis que fuit VI Idus Julii anno predicto coram reverendo in Christo patre et domino Domino Pontio Dei gratia Barchinone Episcopo comparuit Petrus de Sancta Maria qui moratur Mayorice et obtulit et presentavit ipsi domino Episcopo quandam patentem sicceram sigillo appendito sigillatam tenoris sequentis: Venerabili in Christo patri Dei gratia Episcopo Barchinone vel eius vicario in spiritualibus, Galcemus miseratione divina tituli sanctorum Marcellini et Petri presbiteri Cardinalis. Salutem et sinceram in Domino caritatem. Sua nobis Petrus de sancta Maria clericus ilerdensis diocesis oriundus in Civitate Maiorice morans trahens hanc presentium petitionem monstravit quod ipse olim in decimo anno etatis sue existens vel circiter in Monasterio de Berola Cisterciensis ordinis Tirassonensis diocesis receptus exiit in monachum et in fratrem et in eodem monasterio de facto cum de iure non posset ante quartum decimum annum professionis vinculo se astrinxit postmodum vero antiquam anni quintidecimi dicte etatis fine attingere monasterium predictum exivit habitu et ordine derelictis et ad seculum est reversus non tamen professionem predictam in XV anno ratam habuit seu in aliquo aprobavit. Et ne quis emulus propter hoc labia detractores aperiat contra eum Sedem Apostolicam adiens humiliter supplicavit sibi super hoc per Sedem ipsam

El penitencier del papa Joan XXII envia la carta d'absolució dels delictes de Mn. Pere de Tarrades, prevere beneficiat a l'església de Sant Julià del Montseny. L'oficial de la cúria Vicenç de Palmerola executà la lletra papal datada l'11 d'abril de 1328¹²⁹⁸.

Per últim, tenim una carta del beneficiat de la catedral Mn. Cabot al Papa del mes de juny de 1327 que és molt representativa pel que fa a la vinculació entre el papat i afers molt concrets de la mateixa catedral de Barcelona; es tracta d'un beneficiat¹²⁹⁹.

salutari remedio interdictum provideri ad vos igitur qui de facto et facti circumstanciis in partibus ipsis habere poteritis notitiam clericis remittentes eundem auctoritatem domini propter cuius penitenciarie curam gerimus circumscriptioni vestre cum ad Episcopum Tirasone nec abbatem dicti Monasterii propter inimicicias capitales quas in ipsa terra habet ire non audere committimus quatenus inquisita super his diligentius veritate si rem inveneritis ita esse denunciatis ipsam ad dicti ordinis observantiam non teneri. Datum Avinione XV kalendas iulii pontificatus domini Johannis XXII anno decimo. Et per dictum Petrum prefata littera presentata petiit humiliter et dictum dominum requisivit quod in predictis procedat iuxta ipsius littere contentiam et tenorem».

1298 Visita de l'11 d'abril de 1328, a **VP 3, fol. 132-133**. En el text de l'esmentada carta es diu que Pere de Tarrades fou enviat pel bisbe Ponç de Gualba. La datació de la "lletra d'absolució" és la següent: "Datum Avinione III Kalendas aprilis Pontificatus domini Johannis Pape XXII anno duodecimum quartum". [Annex a l'anterior documentació hi ha un esborrany de petició, dirigida al Papa, de lliurament d'un benefici (en expectativa) que està annex a la prepositura del mes de maig de la seu de Barcelona. El qui ho demana és un beneficiat barceloní Nicolau Cabot]. «Vincentius de Palmerola officialis domini Episcopi Barchinone. Dilecto in Christo Petro de Terrades presbitero beneficiatus in ecclesia sancti Juliani de Monte Signo Barchinone diocesis. Salutem i domino. Vidimus quod a venerabili Fratre Bartholomeo domini pape penitentiario recepisses litteras omni vitio et suspicione carentes ad tui instantiam sub hac forma: "Fratre Bartholomeus domini Pape penitentiarius discreti viro officiali venerabilis patris Dei gratia Episcopi Barchinone vel eius locum tenenti salutem in domino Petrum de Terrades presbiterum beneficiatum in ecclesia sancti Juliani de Monte signo Barchinone laboratorem presentium qui olim prout vobis latius exponit concubinas tenendo, ad taxillos et alios illicitos ludos ludendo, tabernas et alia loca vetita intrando ac etiam quosdam ad taxillos ludentes in domo sua recipiendo necnon quasdam alienas dioceses sine licentia diocesis ipsorum matrimonialiter in facie ecclesie... excommunicationis, suspensionis et interdicti intererit sententias ... generaliter promulgatas et sic ligatus non tamen conceptum ecclesie sed per simplicitatem et iure ignorantia dicta celebravit officia et alia se ingressit eisdem a dictis sentenciis ad vos auctoritate domini Pape remittimus iuxta forma ecclesie absolutum discretionis vestre auctoritate predicta comitentes quare inniuncta inde sibi pro modo culpe penitentia salutari. Eoque ad tempus prout exponendo videritis a suorum ordinum executione suspensio demum subficiat ab eo cautione recepta quod in sua vel aliena domo concubinam de cetero non tenebit cum future vite modicum culpam preterite redimat suffragantibus sibi meritis alioque canonico non obstante super irregularitate ex premissis contracta dispensetis auctoritate predicta incidit cum eodem proviso tamen ut in quibus per predictam ad satisfactionem teneretur satisfaciatur competenter. Datum Avinione III kalendas aprilis Pontifex domini Johannis Pape XXII anni duodecimum quartum quidam litterarum auctoritate iniuncta tibi exinde per nos pro modo culpe penitentia salutari teque ad tempus prout expediri vidimus a tuorum ordinum executione suspensio ac demum suspicienti a te cautione et severitate recepta quod in tua vel aliena domo concubinam de cetero non tenebis cum future vite meritum culpam ut predicte preterite redimat. Suffragantibus tibi meritis aliud quod canonicum non obsistat tecum super irregularitate pro te ex premissis contracta auctoritate predicta inciderit dispensamus proviso tamen ut si quibus per predictam ad satisfactionem teneris satisfacias competenter. In cuius rei testimonium presentem litteram impressione sigilli curie officialatus predicti Raimundi tibi duximus concedenda. Datum Barchinone III Idus aprilis anno Domini Millesimo CCCXXVIII. Et predictus Petrus de Terrades promisit et obligavit se ad penam CC solidorum presentis monete in quam quidam penam incideret ipso facto si contrafaceret quod de cetero in sua vel aliena domo concubinam non tenebit. Et ad hanc penam solvendam si contrafaceret obligavit specialiter omnia vasa sua vinaria et generaliter omnia bona sua ubique. Et promisit etiam sub pena constitutionis contra lusoers edita quod de cetero ad ludum taxillorum publice non ludet nec lusoers in domo suo recipiat».

1299 Visita a la catedral de Barcelona el juny de 1327, a **VP 3, fol. 134v.**: «Supplicatione sanctitate vestra devotus filius noster Petrus de Osa quanto sibi supra in persona Nicholai Cabot beneficiati in sede Barchinone dignemur providere de beneficio cum cura vel sine cura si vacuit ad presentis pertinente ad collationem presentationem vel quovis aliam dispositionem prepositi et prepositure mensis Madii dicte sedis alioquin proxime vaccaturum donationi Sedis apostolice dignemini reservare eodem Nicholao cum vaccaverit et ipse acceptaverit conferendum. Non obstante quod idem Nicholaus beneficium primi presbiteratus altera sancte Marthe in iam dicta Sede noscitur obtinere in aliis non obstantibus et aliis clausulis necessariis ac etiam oportunis. Datum supra ut littere suam secundam contraveniant lectionem».

Comunió i submissió al bisbe

Les parròquies, com és obvi, tenien una relació, contacte, vinculació, obediència i submissió al bisbe (anomenat “ordinari” del lloc). No hi ha cap foli entre les 800 visites pastorals del bisbe Ponç de Gualba on no hi hagi referència al bisbe o al visitador delegat pel bisbe. Però també hom observa que sovint als clergues acusats -quan el delictes és molt greu- se’ls crida a Barcelona, on hi ha el tribunal episcopal; o si el bisbe, per exemple, roman diversos dies lluny de Barcelona (a Sant Cugat, a Badalona o a Sant Adrià del Besòs), s’exigeix que els acusats vagin allà on sigui el bisbe i allà mateix es signi el document resolutiu. També hem dit ja que tot sacerdot que tenia cura pastoral d’una parròquia obtenia un document que així ho acreditava. Òbviament que la relació amb els sacerdots religiosos era ben diferent, perquè tenien exempció. Les relacions amb les set parròquies de Barcelona eren més freqüents: Santa Maria del Pi, Santa Maria del Mar, Sant Cugat del Rec, Sants Just i Pastor, Sant Pere de les Puel·les, Sant Jaume i Sant Miquel. Per exemple, en una visita el 23 de juny de 1303, diu el text que el bisbe “*celebravit divina*” a Santa Maria del Mar¹³⁰⁰, i dues setmanes després el trobem a Santa Maria del Pi¹³⁰¹. En aquesta visita diu que va parlar amb quatre sacerdots: Mn. Jaume de Sant Just, Mn. Pere Cazart, Mn. Pere Zaplana i Mn. Arnau Tholosa¹³⁰² per informar-se de l’estat de la parròquia.

Ja a l’agost de 1303, comencen a Barcelona diversos processos, entre els quals es troba el del famós rector de Torrelles Mn. Bernat Quad¹³⁰³. Contra aquest mossèn comptem unes vint acusacions, cadascuna molt greu.

El 12 de desembre de 1304 el bisbe convoca el rector de Sant Vicenç dels Horts a un procés. Cal que l’acompanyin tres o quatre homes-testimonis. Sembla ser que en aquesta localitat hi ha un “locus de Pelegrano”¹³⁰⁴.

La inexcusable llicència del bisbe a l’hora de vendre

Qualsevol venda important, obra de restauració o una simple compra de teixits, ornaments, objecte de culte... així com la pignoració dels mateixos, o el préstec... requerien l’autorització explícita del bisbe. Així consta en multitud de visites.

1300 Visita a Santa Maria del Mar el 23 de juny de 1303, a VP 1/1, fol. 9v.

1301 Visita a Santa Maria del Pi el 7 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 11

1302 Visita a Santa Maria del Pi el 7 de juliol de 1303, a VP 1/1, fol. 12: «Super quibus Iacobus de Sancto Justo, Petrus Cazart, Petrus Zaplana et A[rnaldus] Tholosa sacerdotes commorantes in dicta Ecclesia Sancte Marie de Pinu dixerunt per sacramentum idem usque ad articulum Petri de Plano».

1303 VP 1/1, fol. 12.

1304 Visita a Sant Vicenç dels Horts l’1 de juny de 1310 a VP 1/2, fol. 6: «Item dixit dictus rector quod homines de Pelegrano iniurantur ecclesie super pluribus. Et dominus episcopus mandavit iidem rectori quod procuret III vel IIII homines dicti loci de Pelegrano sint cras coram ipso».

L'1 de juny de 1310 el rector de Collsabadell fa unes ventes sense l'autorització del bisbe¹³⁰⁵.

El 18 de desembre de 1305 Mn. Jaume Mathoses, rector de Palau-solità, és acusat perquè "*alienavit seu stabilivit*" un "*mansum*" denominat Borses¹³⁰⁶.

A Mollet es diu que es van establir unes pensions per reparar les cases de la rectoria; tenien el vist-i-plau dels feligresos, però no la signatura del bisbe anterior Arnaldus¹³⁰⁷.

En la visita del 16 de gener de 1306 a Parets, es denuncien uns pactes agraris contraris al bé de l'església i sense la signatura d'autorització del bisbe¹³⁰⁸.

A Jonqueres hi havia batalles internes contínues en les quals havia d'intervenir el bisbe. N'hi ha una del 12 d'octubre de 1307 en la qual s'arribà a les mans, protagonitzada pel rector de Junqueres Mn. Guillem Feixes; en ella es féu malbé el bot de vi¹³⁰⁹. S'expliquen els altercats entre el rector Feixes, la prioressa i Raimon de Togores¹³¹⁰. Hi ha el jurament d'aquest últim a l'abadessa¹³¹¹.

Les transaccions econòmiques cal que tinguin llicència del bisbe. Així es diu en la visita del 20 de febrer de 1308 a la parròquia de Les Cabanyes¹³¹². El mateix s'insisteix en la visita a Vilanova del Vallès del 22 de febrer de 1308, on s'explica que Mn. Gerald Bruguera, beneficiat de l'església de Granollers, que va arrendar l'església sense llicència del bisbe¹³¹³; era simonia?

En la visita del 16 de març de 1310 a Vilafranca del Penedès, Mn. Raimond de Pruners,

1305 Visita a Collsabadell l'1 de juny de 1310, a **VP 1/2, fol. 141v.**: «Item dixerunt quod Bartholomeus Bruy rector ecclesie de za Serra stabilivit in duas pecias terre ipsius ecclesie Guillelmo Steper de Colle Sabadelli sine consensu parrochianorum et firma episcopi ut presumunt».

1306 Visita a Palau-solità el 18 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 49v.**: «Item enim dixerunt quod Jacobus Mathoses Rector ipsius Ecclesie de Palau Soletano alienavit seu stabilivit mansum vocatum Borses duo anni sunt elapsi Raimon de Serra ad utilitatem Ecclesie et habuit de intrata XL solidos sine firma Episcopi. Confitetur Rector quod Empheota Ecclesie stabilivit et in hoc casu sufficit rectoris firma ita quod non requiritur firma Episcopi ubi Rector per se alienat nova Ecclesie».

1307 Visita a Mollet el 15 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 53v.**: «Item dixerunt quod dictus Rector stabilivit aliquas pensiones Ecclesie utilitate tamen secundum opinionem parrochianorum et hoc fuit factum de consensu et firma domini Arnaldi quondam Episcopi Barchinone et illud quod exinde habuit pro intrata debuit ponere in reparatione domorum ipsius Ecclesie et non posuit».

1308 Visita a Parets el 16 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 53v.**: «...iurati dixerunt quod Papiol rector quondam istius Ecclesie stabilivit heredi mansi de Molendinis quosdam istius Ecclesie ad agrarium ad dampnum Ecclesie et sine firma Episcopi».

1309 Visita a Jonqueres el 12 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 78v.**: «...fuit damnificatus in medio caficio vini».

1310 Visita a Jonqueres el 12 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 78.**: «Item dixerunt quod cum domina priorissa fecisset eici dictum rectorem de domibus et Raimundus de Togores ex parte priorisse posuisset Guillelmum de Belveer et Bernardum de Pinu et Berengarium de Carbo ad custodiendum bona ipsius rectoris qua erant in illis domibus mandando eisdem quod biberent et comederent quam diu ibi essent de bonis dicti rectoris et tandem cum dictus rector impetrasset literas ab officiali Barchinone contra custodes predictos fuit de compositione tractatum et compromissum in manu Berengarii Carbonis et Ferrioli et Berengarii de Ferigola canonici Stagneum et iuravit dictus rector stare dicto contra pronuntiationi dictorum arbitrariorum et custodes hoc idem et cum dicti compromissarii sive arbitri pronuntiasset quod dictus rector remisisset».

1311 Visita a Jonqueres el 12 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 78.**: «Item dixerunt quod dictus rector iuravit ad sancta quatuor Dei Evangelia bene escolere terras domine priorisse de Jonqueriis quod deinde responderet an estray qua postea probabit per testes ipsum rectorem dictasse in predictis et fecit sibi emendam XV solidos. Fatetur rector de emenda, negat tamen se dictum sacramentum fecisse».

1312 Visita a Les Cabanyes el 20 de febrer de 1308, a **VP 1/2, fol. 94.**

1313 Visita a Vilanova del Vallès el 22 de febrer de 1308, a **VP 1/2, fol. 95.**

rector de Sant Martí Sarroca, es passava tot el dia donant classes a les escoles de Vilafranca i Sant Martí, deixant així de fer les misses durant molts dies, i tot ho feia sense permís del bisbe¹³¹⁴.

Per concretar la pena, molt sovint el bisbe dóna llicència de concretar les diverses donacions mitjançant pactes amb ell, i àdhuc es determina que es donaran 5 sous a l'escriptori episcopal per donar-li a l'interessat la *littera absolutionis*. És molt interessant el text de la visita a Llinars el 31 de maig de 1310¹³¹⁵.

Els pactes dins les parròquies sempre cal fer-los amb permís del bisbe, com és el cas d'un lloguer durant deu anys en una masia¹³¹⁶, amb un preu de 30 sous. Estem parlant de la parròquia de Sant Pere de Reixac, i desconeixem si disposava de llicència episcopal.

Al Papiol moltes possessions que es van establir a l'altar de Sant Nicolau no foren signades pel mateix Sr. Bisbe¹³¹⁷.

A Pertegàs (Sant Celoni) Mn. Raimundus Murall va donar una casa que tenia a la vila de Sant Celoni dins un espai de terra que estava previst per edificar, i el més greu és que això ho va fer sense permís episcopal¹³¹⁸.

Les definicions episcopals i les sentències finals del bisbe

És molt interessant veure i estudiar el document anomenat "*Definitio*" contra el rector de Collsabadell Mn. Bartomeu Serra (24 de març de 1328). Primer es diu que era difamat per molts, ja que tenia relacions carnals amb una tal Maria de Palatostey, amb la qual havia tingut fills, i que també juga a daus públicament. Malgrat tot, mirant que el rector ha reaccionat humilment i no ha tornat a pecar, el bisbe el redimeix de qualsevol tipus de pena, imposant-li'n una de "saludable" amb la condició que no torni a pecar i deixi de jugar¹³¹⁹.

1314 Visita a Vilafranca el 16 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 120v**.

1315 Visita a Llinars el 31 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 141**: «Item Guillelmus Croet beneficiatus istius ecclesie tenet apud hic secum in domo Ermesendem filiam den Torrent de Alfou et prolem habet ex ea et sunt bene V anni quod eam publice tenet. Idem probat Petrus Tort rector predictus etiam iuratus. Fatetur dictus Guillelmus Croet per sacramentum quod III anni sunt quod participat cum ea sed non tenet eam continue secum in domo. Composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos quos iuravit solvere hinc ad instantes kalendas Augusti. Iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et V solidos scriptoris et fuit sibi iniunctum sub pena privationis beneficii ad quam se obligavit si ad modo esset cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam teneat de cetero concubinam. Solvit dictos V solidos scriptori. Item solvit X solidos domino Episcopo».

1316 Visita a Sant Pere de Reixac el 20 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 1v**: «Item dixerunt quod rector dicte ecclesie concessit stadans mansi de Colle forma publica ad undecim annos habitaculum in Carrer precio triginta solidorum ignorante si cum consensu domini Episcopi, sed confitetur rector et quod in hoc non fuit habitum consensus Episcopi».

1317 Visita al Papiol el 26 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 55**: «...iurati dixerunt quod multe possessiones que tenentur quod rector dicte ecclesie altari sancti Nicholai sunt stabilite sine firma domini Episcopi Barchinone».

1318 Visita a Pertegàs el 7 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 116**: «Item dixerunt quod Raimundus Marrulli daret suum hospitium quod habet in villa sancti Celedonii cum suo spatio terre ipsi hospicio contiguo ad construendam inibi ecclesiam parrochiale».

1319 Visita a Collsabadell el 24 de març de 1328, a **VP 3, fol. 130v**: «Geraldus de Gualba archidiaconus Barchinone vicarius et cetera. Dilecto in Christo Bartholomeo de Serra rectori ecclesie Sancti Saturnini Collis Sabadelli Barchinone diocesis.

Famós és el procés contra Geralda de Codines, on el bisbe demostra que la seva autoritat i la possibilitat d'intervenir en el que facin tots els feligresos és total. La mateixa endevina i curandera Geralda va anar "*motu proprio*" al bisbe per silenciar les veus internes que l'acusaven de pecat i tantes veus d'altres persones a les quals sembla que les hauria enganyat amb falses guaricions, les quals li vol fer veure el propi bisbe, guaricions falses i plenes d'enganys¹³²⁰. El mateix cal dia del procés contra el rector de Santa Agnès de Malanyanes Mn. Pere Puig¹³²¹.

En una visita del 25 de febrer de 1305, el feligresos acusen greument el rector de Calafell Mn. Ferrari za Bassa de tenir relacions carnals amb la seva fillastra, la que té a casa seva. El rector celebra amb el seu propi fill; de vegades, però, mesclat amb altres escolars. També el veguer de Vilafranca del Penedès va rebre unes acusacions molt greus, segons les quals l'esmentada fillastra (Sibil·la) hauria rebut maltractaments amb violència d'ell i del fill de Raimond de Vilalta -que es deia Pere-. Es diu que "el rector és molt malparlat". El mateix rector comprà cases a profit del seu fill sense permís del bisbe, i se li imposa que no torni amb la Sibil·la i que pagui LX sous al Sr. bisbe. També haurà de pagar una pena de 100 sous si en el termini de tres anys no ha arreglat les cases que es troben en runes. Intercedeix per ell un soldat anomenat Guillem de Calafell, que afirma que moltes acusacions són simples rumors¹³²².

Salutem in Domino. Cum tu in visitatione ipsius ecclesie repertus fueris de quadam muliere nomine Maria de Palatostey apud bonos et graves plurimum diffamatum teque ex ea prolem habere et habuisse et quod luseras publice ad aleas vel taxillos teque ex hoc alias per dictum dominum Episcopum punitum fuisse tua super hiis humiliter confessioni audita. Separantes te et mores tuos in melius reformari omnium actione petitionem et demandam civilem ac criminalem et qualibet alia quam contra te vel bona tua vice et nomine dicti domini Episcopi habere poteramus occasione predicta seu quovis alia ratione usque ad presentem diem aliquatenus vel movere tibi auctoritate qua supra diffinimus ac remittimus per presentes ac tecum etiam super suspensione in quam incideras occasione predicta eadem auctoritate misericorditer dispensamus. Et inniuncta tibi alia per modo culpe penitentia salutari inniungimus tibi sub pena constitutionis sinodalis edite contra tales quod de cetero non sis cum dicta muliere in loco suspecto nec in tua aliena domo teneas publice concubinam nec ludas publice ad taxillos. In cuius rei testimonium presentem litteram facere fecimus et sigilli nostri et cetera. Datum Barchinone IX kalendas aprilis anno Domini Millesimo CCCXXVII».

1320 Visita a Lavern el 13 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 13v.** i **VP 1/1, fol. 42v.**

1321 Visita a Santa Agnès de Malanyanes el 27 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 21.**

1322 Visita a Calafell el 25 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 25:** «...dixerunt famam ese in loco quod Ferrarius za Bassa rector ecclesie predictae de Calafel cognoscit carnaliter Sibiliam filiastam suam quam nunc tenet in domo. Item dixerunt quod dictus rector celebrat missam cum proprio filio, aliquoties cum aliis scholaribus mixtis, aliquoties cum ipso solo. Item predicti nominate et suspecti habiti per dictum rectorem dixerunt eundem rectorem procurasse dampnum Raimundo de Vilalta predicto usque ad hanc rationem declarationis quam dictam Sibiliam fecit apud vicarium de Villa Francha nuper violentia quam affuit sibi allatam per filium dicti Raimundi de Vilalta nomine Petrus. Item ipsi idem suspecti dixerunt se audivisse quod dictus rector dixit verba inhonesta uxori sue et sibi et pluribus et in hoc idem suspecti predicti concordaverunt secum. Item dixerunt omnes concorditer supra dicti quod dictus rector emit domos ad opus filii sui et non vult reficere domos proprias. Quibus diligenter inquisitis quare fuit imposita pena dicto rectore quod de cetero non sit cum dicta Sibilia in aliquo loco suspecto pena videlicet privationis beneficii sui, ipso facto. Item quare repertum est quod dictus rector celebravit cum proprio filio et diffamatus est de dicta Sibilia, dominus episcopus condemnavit eum remissus aliis penis ad dandum et persolvendum hinc usque ad kalendas aprilis (1.IV) LX solidos Barchinone domino episcopo. Item fuit sibi iniunctum sub pena C solidorum quod infra spatium trium annorum continue subsequentium posuerit in apere domorum ecclesie que dirute sunt C solidos per operationes eorum. Item Guillelmus de Calafel miles sub bona fide sua dixit quod dictus rector est diffamatus de dicta Sibilia filiastra sua et celebrat missam multoties presente filio suo et assistente cum aliis scholaribus».

Arrendar béns de l'Església

Arrendar una església era bastant freqüent al segle XIV a la nostra diòcesi de Barcelona. Tenim un exemple clar a Castellvell, on l'arrendador -normalment un mossèn- s'obligava, a més de donar una forta quantitat de diners al bisbe, a acomplir totes les exigències signades: per exemple, que buscaria dos sacerdots per a tots els serveis litúrgics, sacramentals i d'hores canòniques; i si més no, assegurava que almenys hi hauria a la parròquia un sacerdot rector, un diaca (normalment) o un escolar que sabés llegir. També s'assegurava la residència del clergat... I que cercaria bons predicadors religiosos (franciscans, dominics, agustins...), ja que el poble, assistint a missa, podia escoltar la doctrina de l'església (catecisme) i alguns punts de la "història sagrada"; així en les festivitats escoltarien els religiosos predicant al poble el *Verbum Dei*. En tot això intervenia moltíssim -en llurs pactes- el bisbe. En dita visita s'acusa Nadal Comas (arrendatari de l'església) de tenir una amant (concubina) i el bisbe el castiga mostrant-se, però, més benigne, ja que intercedeix el "porter del Rei Francesc Masseguer", perdonant-li la pena del concubinat¹³²³.

En el procés anterior hi ha unes notes molt curioses: es diu que quan la rectoria fa foc ("cuina") passa el fum a l'església per un lloc desconegut¹³²⁴, i també que es posen uns llits a l'interior de l'església i els parroquians, observant que tots els llits tenen llençols, creuen que aquesta roba podia servir per ornaments: albes i roquets¹³²⁵.

1323 Visita a Castellvell el 23 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 50v.**: «...iurati dixerunt quod Natalis Comes presbiter arrendator dicte ecclesie cessavit per annum et ultra tenere ad servitium ecclesie duos presbiteros cum ad hoc sit rector ecclesie obligatus. Guillelmus de Solerio rector dicte ecclesie iurato et interrogato negat quod dicta ecclesia sit ad duorum presbiterorum servitium obligata nisi tantum ad servitium unius vidit rectoris et de hoc exivit ei publicum instrumentum. Fuit sibi iniunctum quod exhibeat dictum instrumentum infra duos menses. Item dixerunt quod placet parrochianos ut magis assidue rector in ecclesia resideret et quod ecclesiam asegeretur ut teneretur. Dictus rector iurato et interrogato dixit quod non potest sine periculo sue persone residere cum sibi minas iuraberit Berengarius de Podiatis qui eum diffidavit. Item dixerunt quod non bene peragitur divinum officium in ecclesia ut deceret. Fuit iniunctum rectori quod ipse vel eius vicarius diligenter se habeant ora dominicam officium in dicta ecclesia peragendum. Item dixerunt quod non tenet sufficientem scolarem. Dictus rector dixit quod convenienter est sufficiens dictus scolaris. Item dixerunt quod in precipuis festivitibus carent sermonem propter religiosorum absentiam. Fuit iniunctum dicto rectori quod in dictis festivitibus vocet religiosos ad predicandum populo verbum Dei. Item dixerunt famam esse in parrochia quod Natalis Comas presbiter arrendator ecclesie tenet publice amansia in domo sua quandam cuius nomen ignorant et habet prolem ex ea. Ignorat dictus rector iuratus. Fatetur dictus Natalis iuratus se ab illa unum filium habuisse bene sunt VI anni elapsi et quod ex tunc non peccavit cum illa sed ante quam dominus Episcopus visitaret ibi modo fuerat dicta mulier nomine Elicsendis de Felad in dicta domo bene per III septimanas vocata per eum ut videret predictum filium suum et... et postea recessit ex inde et quod dicta Elicsendis est de parrochia de Vic et quod potest esset sacerdos circa XXX annorum. Et dictus dominus Episcopus ad preces et instantia Francisci Messegueri porterii domini Regis remisit dicto Natali penam concubinitus predicti iniungendo eidem Natali sub pena constitutionis Sinodalis edita contra tales ad quam solvendam absque spe remissionis et venit si contrafaceret se obligavit quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero publice concubinam. Et iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari fuit a pena suspensionis in quam suaderat absolutus et habuit literam diffamationis».

1324 Visita a Castellvell el 23 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 51**: «Item dixerunt quod cum domus rectoris sit contigua ecclesie predicte aliquotiens cum faciunt focum in ipsis domibus fumus subintrat ecclesiam».

1325 Visita a Castellvell el 23 de gener de 1326, a **VP 3, fol. 51v.**: «Item dixerunt quod regens dictam ecclesiam quoque componit lectos in ecclesia. Item petierunt parrochiani quod cum albe debeant converti in usum ecclesie ut ipse albe conservantur sub clavibus quapropter unam teneat rector et alia sacrista in usum et servitium dicte ecclesie convertendas».

El bisbe també intervenia en el plets entre dos parroquians, com podem veure per exemple a Cubelles i Vilanova (La Geltrú). A Vilanova la presència a missa de molta gent perjudica els drets de Cubelles, perquè diuen que aquesta és la veritable parròquia i l'altra és tan sols una capelleta¹³²⁶. Quelcom semblant succeeix entre Sant Joan Zamora i Gelida¹³²⁷. Tres dies després de la visita del bisbe a Cubelles, el sacerdot que assistia Vilanova es posà molt malalt (Mn. Guillem de Grau) i pregunten al bisbe què cal fer en aquest cas; ja porten patint aquesta situació deu o dotze anys¹³²⁸. El problema és la distància que separa Cubelles i Vilanova (i la Geltrú).

Les vacants i el bisbe

Per últim, observarem les visites a Santa Creu d'Olorda i a Santa Maria de Palautordera, on es veu com actuava el bisbe en les vacants i qui podia optar als beneficis i rectories dels pobles. En primer lloc tenim el document del 21 de juny de 1326, on es diu que van comparèixer davant del bisbe Mn. Bernat de Vall com a rector de Santa Creu d'Olorda, i Mn. Arnald Cuppeli com a rector de Santa Maria de Palautordera que volien "per mutare" les seves esglésies. En aquests documents tenim l'explicació de tot el procés que inclou renúncies i acceptació de nou pactes, exigint la residència i una correcta postura pastoral. Hi ha uns juraments sobre els evangelis on afirmen que no es vendran cap dels béns de dita església¹³²⁹.

1326 Visita a Cubelles el 5 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 72**: «Die sabbati que fuit nonas aprilis anno Domini MCCCXXVI dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Cubellis et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Sotarranias, Romeus Texidor, Nicholaus Matha, Matheus Serrat, Jacobus Nespin, Bertran Petrus Jordani et Andreas Examen qui iurati dixerunt quod regentes dictam ecclesiam in precipuis festivitatis et diebus dominicis celebrant in capella de Villanova in periudicium parrochialis ecclesie de Cubellis».

1327 Visita del 10 de juny de 1326, a **VP 3, fol. 103v.**: «Pontius et cetera. Dilecto in Christo Petro Luppeti clerico nostre diocesis in minoribus ordinibus constituto. Salutem in Domino. Accedentes tue probitatis merita super quibus apud nos laudabile tibi testimonium perhibetur ecclesiam sancti Johannis Samora eiusdem diocesis vacantem per mortem Guillelmi de Turre veteri rectoris quondam eiusdem tibi ad presentationem Raimundo Marti rectoris ecclesie Sancti Petri de Gilida eiusdem diocesis patroni ipsius ecclesie tanquam clerico ad hoc sufficienti et idoneo confirmamus ac te instituimus in ea cum omnibus ipsius ecclesie iuribus et pertinentiis universis ac curam animarum in eadem tibi ducimus comitendas. Salvo tamen in omnibus et per omnia iure nostro et ecclesie Barchinone ac sine iure in iuria alieni. Mandantes tibi quod in ista ecclesia residentiam facias personalem et debitum obsequium in spiritualibus et temporalibus in eadem adimpleas reverenter prout fieri debetur et alia est fieri consuetum. Et sis exinde nobis et successoribus nostris bonus obediens et fidele secundum Deum et canonicam instituta. Et de bonis ipsius ecclesie nihil vendas et cetera unde Ego Petrus Luppeti predictum recipiens a vobis Reverendo domino meo Episcopo supradicto confirmationem et institutionem ac comissionem predictas promitto vobis predicta omnia et singula observare et attendere iuxta posse et exinde vobis obedientiam et reverentiam facere omnino manualement. Et iuro ad sancta quatuor Dei Evangelia et cetera nihil de bonis dicte ecclesie et cetera. In cuius rei testimonium et cetera. Datum et actum in Turri den Averso IIII Idus Junii anno quo supra. Fuit littera executionis directa Raimundo Marti rector ecclesie de Gilida».

1328 Visita a Vilanova i la Geltrú el 6 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 73v.**: «Eadem die dominica dictus dominus Episcopus visitavit in capella predicta de Villanova et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius de Castro Episcopali, Petrus de Colle, Guillelmus de Campo longo, Petrus de Ponte, Petrus Mathei, Bernardus Ponto, Guillelmus Porta, Geraldus Johannis, Petrus Dolzeti qui iurati dixerunt quod Guillelmus de Gradu qui morabatur in Villanova detectus infirmitatis gravii petit clericum cui posset confiteri et propter magnam distantiam quam est a Villanova usque ad parrochialem ecclesiam de Cubellis antequam venisset presbiter fuit mortuus. Interrogato de tempore dixit quod fluxerunt X vel XII anni».

1329 Visita del 21 de juny de 1326, a **VP 3, fol. 105**: «Die sabbati que fuit XI kalendas Julii anno predicto Coram dicto

Segueixen dues cartes del bisbe Ponç de Gualba als dos mossens, en els quals se'ls encomana màxima diligència en els nous càrrecs. Les cartes apareixen signades a “Torres d'Averso” (Badalona) i a Barcelona respectivament. A Badalona, i en concret a Sant Adrià del Besòs, el bisbe tenia una important baronia¹³³⁰. També envia una carta a l'abat Galceran de Sant Cugat i al canonge Berenguer de Durban, capellà titular de l'església de Santa Creu d'Olorda¹³³¹.

domino Episcopo comparuerunt Bernardus de Vallibus rector ecclesie sancte Crucis de Olorda et Arnaldus Lupetti rector ecclesie sancte Marie de Palatio Tordera volentes suas ecclesias permutare et suplicarunt ipsi domino Episcopo quod in hoc eis prestare dignetur licentiam et assensum. Qui dominus Episcopus predictorum suplicationibus annuentis. Incontinenti dictus Bernardus de Valle renuntiavit in manibus dicti domini Episcopi prefate ecclesie sancte Crucis de Olorda et omni iuri quod in ea haberet. Et continuo dictus Arnaldus Lupetti renunciavit dicte sue ecclesie Sancte Marie de Palau Tordera et omni iuri quod in ea habebat quibus renuntiationibus per dictum dominum Episcopum admissis. Confestim dictam ecclesiam sancte Crucis de Olorda vacantem per liberam resignationem dicti Bernardi de Valle ad presentationem venerabilis Berengarii de Durbiano canonici capellani ipsius ecclesie factam cum quadam sua patenti littera cuius tenor inferius continuatur dicto Arnaldo Lupeti confirmavit ipsumque instituit in eadem cum omnibus ipsius ecclesie iuribus et pertinentiis universis et dictam ecclesiam de Palacio Tordera vacantem per liberam resignationem dicti Arnaldi Lupeti ad presentationem venerabilis viri Ferraris Galcerandi Dei gratia abbatis Monasterii sancti Cucuphatis vallensis patroni ipsius ecclesie. Factam cum sua littera patenti cuius tenor inferius continetur. Prefato Bernardo de Valle confirmavit ipsamque instituit in eadem cum suis iuribus et pertinentiis universis. Que acta fuerunt die et anno quo supra. Pontius et cetera. Dilecto in Christo Arnaldo Lupetti presbitero nostre diocesis. Salutem in Domino. Attendentes tue probitatis merita super quibus apud nos laudabile tibi testimonium perhibetur. Ecclesiam sancte Crucis de Olorda vacantem per liberam resignationem Bernardi de Valle olim rectoris eiusdem ex causa permutationis de ipsa ecclesia tecum facte cum ecclesia sancte Marie de Palatio Tordera quam antea obtinebas ad presentationem Raimundi Lupeti beneficiati in Sede Barchinone habentis potestatem presentandi a venerabile Berengario de Durbiano canonico Barchinone capellano dicte ecclesie sancte Crucis cum sua patenti litteram nobis factam tibi confirmamus ac te instituimus in ea cum omnibus ipsius ecclesie iuribus et pertinentiis universis. Salvo tamen in omnibus et per omnia iure nostro et ecclesie Barchinone ac sine iure iniuria alieni. Mandantis tibi quod in dicta ecclesia residentiam facias personalem et debitum obsequium in spiritualibus et temporalibus in eadem adimpleas reverenter prout fieri debet et alia est fieri consuetum et sis exinde nobis et successoribus nostris bonus obediens et fidelis secundum Deum et canonicam instituta. Et de bonis ipsius ecclesie nihil vendas et cetera. Unde “Ego Arnaldus Lupeti predictus recipiens a vobis dicto domino meo Episcopo confirmationem et institutionem predictas promitto vobis obedientiam et residentiam facio manualement. Et iuro ad sancta quatuor Dei Evangelia corporaliter per me tacta, nihil de bonis dicte ecclesie vendere et cetera...” In cuius rei testimonium Nos Episcopus presentem litteram appensionem sigilli nostri fecimus roborari. Datum et actum apud Turri den Averso XI kalendas Julii anno predicto (21 juny 1326). Fuit facta executionis directa Raimundo Lupeti beneficiato in sede Barchinone».

1330 J.M. Martí i Bonet: *Mil anys fent camí, Sant Adrià del Besòs...* (Sant Adrià del Besòs, 2013)

1331 VP 3, fol. 105-107v.: «Pontius et cetera. Dilecto in Christo Bernardo de Valle presbitero nostre diocesis. Salutem in Domino. Attendentes tue probitatis merita super quibus apud nos laudabilem tibi testimonium perhibetur ecclesiam sancte Marie de Palatio Tordera vacantem per liberam resignationem Arnaldi Lupeti olim rectoris eiusdem ex causa permutationis tecum facte de ipsa ecclesia cum ecclesia sancte Crucis de Olorda dicte diocesis quam antea canonice obtinebas ad presentationem Raimundi Lupeti Beneficiati in Sede Barchinone habentis potestatem presentandi a venerabili dicto religioso viro fratre Galcerando Dei gratia monasterii Sancti Cucuphatis vallensis abbate patroni dicte ecclesie cum sua patenti littera per nos factam tibi confirmamus ac te instituimus in ea cum omnibus ipsius ecclesie iuribus et pertinentiis universis. Salvo tamen in omnibus et per omnia iure nostro et ecclesie Barchinone ac sine iure iniuria alieni. Mandantes tibi quod in dicta ecclesia residentiam facias personalem et debitum obsequium in spiritualibus et temporalibus in eadem adimpleas reverenter prout fieri debet et alia est fieri consuetum. Et ius exinde nobis et successoribus nostris bonus obediens et fidelis. Et de bonis ipsius ecclesie nihil vendas et cetera... Unde “ego Bernardus de Valle predictus recipiens a vobis dicto domino meo Episcopo confirmationem et institutionem predictas promitto vobis predicta omnia et singula observare et attendere iuxta posse et exinde vobis obedientiam et reverentiam facio manualement. Et iuro ad sancta quatuor Dei Evangelia corporaliter per me tacta, nichil de bonis predictae ecclesie vendere et cetera...” Datum et actum in Turri den Averso XI kalendas iulii anno quo supra (21 juny 1326) / Fuit littera executionis directa prepositus domus de Carotitulo. / Reverendo in Christo patri ac domino Episcopo Poncio Dei gratia Episcopo Barchinone Frater Galcerandus per eandem abba Monasterii sancti Cucuphatis vallensis. Omnimodam reverentiam cum honore. Cum Arnaldus Lupeti rector ecclesie sancte Marie de Palatio Tordera et Bernardus de Vallibus rector ecclesie sancte Crucis de Olorda convenirent inter se de permutatione faciendo dictarum ecclesiarum et Arnaldus Lupeti predictus nos rogaverit suplicando dicte ecclesie sancte Marie de Palatio quod dicte permutationi nostrum

Els beneficis

La ciutat de Barcelona tenia uns trenta-dos mil habitants durant els segles XIV (després de la pesta) i XV, i tota la diòcesi (s'entén l'antiga diòcesi de Barcelona) no passava d'uns cent cinquanta mil. D'ells havia deu mil clergues que representaven el percentatge del 8% dels homes. A la catedral de Barcelona havia dos-cents cinquanta clergues. La meitat d'ells eren beneficiats o agregats als cent cinquanta beneficis amb uns cinquanta altars, per això aquests últims (els agregats als altars) eren denominats -com ja hem dit- «altaristes». En menor escala, podríem presentar les estadístiques clericals de les set parròquies de la ciutat (Santa Maria del Mar, Santa Maria del Pi, Sants Just i Pastor, Sant Cugat del Rec, Sant Pere de las Puel·les, Sant Miquel i Sant Jaume). La catedral i les 269 parròquies de la diòcesi es repartien els esmentats deu mil clergues. Alguns d'ells estaven casats, eren els *clerici uxorati*. Com hem observat anteriorment, un gran nombre de *scholares* que freqüentaven les classes al final dels seus estudis primers molts d'ells eren tonsurats. Tenien uns dotze anys. Als setze o disset anys, podien continuar la carrera sacerdotal, o optar pel matrimoni o simplement ser laics. Però aquests (casats o no) continuava estant dins l'estat clerical que els permetia estar sota la jurisdicció eclesiàstica, molt més benigna que la civil. Aquesta societat era, per tant, típicament clerical. No només a Barcelona, sinó en les viles o ciutats la presència dels clergues i escolars era molt notable i també els beneficis.

L'estructura clerical -molt arrelada a cada una de les parròquies del nostre bisbat- estava, òbviament, basada en la institució denominada benefici, que segons el dret canònic antic s'erigia a favor d'una persona a perpetuïtat per l'autoritat eclesiàstica competent. El benefici constava d'un ofici (obligació d'uns actes) sagrats o eclesiàstics amb el dret de percebre les rendes d'un capital o possessions (terres o béns immobles) que anaven annexes a l'ofici esmentat. Els beneficis es distingien entre ells per la titularitat d'alguna advocació, per un sant o per una santa normalment establert a una capella o altar¹³³².

deberemus prestare assensum vestre reverende paternitati notificamus per presentes quod placet nobis ac etiam consentimus quod dicta permutatio fiat si vestre paternitati placuerit ut resignationem antedictae ecclesie sancte Marie de Palatio Tordera per dictum Arnaldum Lupeti faciendam recipiatis et faciatis ut in talibus est de iure faciendum. Et recepta resignatione dictae ecclesie per vos ut premititur donamus potestatem Raimundo Lupeti beneficiato Sedis Barchinone presentandi nomine et vice mea dictum Bernardum de Vallibus ad dictam ecclesiam sancte Marie de Palatio. Deprecantes in quantum possumus quod facta dicta presentatione ut dictam ecclesiam eidem debeatis confirmare. In cuius rei testimonium et cetera. Datum Barchinone XII kalendas iulii anno domino MCCCXXVI (20 juny 1326). / Reverendo in Christo patre ad domino Pontio Dei gratia Episcopo Barchinone Berengarius de Durban eiusdem Sedis canonicus ac capellanus ecclesie sancte Crucis de Olorda se ipsum cum omni reverentia et honore cum Arnaldus Lupeti rector ecclesie sancte Marie de Palatio Tordera et Barnardus de Vallibus rector ecclesie sancte Crucis predictae convenirent inter se permutationem faciendam dictarum ecclesiarum et dictus Bernardus de Vallibus me rogaverit quod dicte permutationi ut patronus prefate ecclesie sancte Crucis meum debeam prestare assensum paternitati vestre per presentes notifico quod placet mihi quod dicta permutatio fiat et consentio si vestre paternitati placuerit ut resignationem ante dictae ecclesie Sancte Crucis per dictum Bernardum de Vallibus faciendam recipiatis et faciatis ut in talibus est de iure faciendum. Et recepta resignatione per vos dictae ecclesie ut perimitur dono potestatem Raimundo Lupeti beneficiato Sedis Barchinone predicto presentandi nomine et vice mea dictum Arnaldum Lupeti ad dictam ecclesiam sancte Crucis. Suplicans in quantum possumus quod facta dicta presentatione ut dictam ecclesiam eidem debeatis confirmare. Datum Barchinone XII kalendas iulii anno predicto».

1332 Cànon 1409 del Codi de Dret Canònic (Madrid, 1965), pàg. 525. L'any 1984 escriguerem un estudi que ha ajudat molts doc-torands: *Processos de l'Arxiu Diocesà de Barcelona*, vol. I (Barcelona, 1984). L'abreviatura és *Proc* = *Procés*, i aquí també l'empre-m.

De la succinta lectura de l'inventari dels gairebé 2.000 processos del segle XV i també de les seves visites pastorals, es dedueix que un 40% dels litigis versen sobre la promoció de beneficis parroquials i litigis posteriors. No hi ha dubte, doncs, que la institució beneficional era molt viva en la vida parroquial i diocesana del segle XV. El motiu fonamental d'aquesta àmplia extensió i difusió per tota la geografia diocesana -i no sols en la catedral- era que el benefici no només suposava una exigència del culte, sinó que pràcticament era l'únic suport econòmic gràcies al qual els esmentats clergues podien mantenir-se o subsistir. Evidentment les clàusules del benefici, de necessari compliment, no eren només defuncions sacerdotals sinó també d'assistència al culte com a la pregària i al cant de l'ofici diví, assistència a les misses de sufragis, resades especials -en cada una de les parròquies- per a les ànimes dels difunts...

Anteriorment, però, existien les esglésies pròpies i baptismals. Després del tractat de Worms es produeix un canvi profund: es reafirmen les parròquies i algunes esglésies pròpies passen a esglésies de Patronat, però els beneficis continuen vigents. A elles ens referirem tot seguit a partir d'allò que podem deduir de les 800 visites que estem comentant.

Els beneficis es dividien en consistorials (els que es conferien en consistori), seglars o religiosos (segons pertanyessin només als clergues seculars, diocesans o només als clergues religiosos), dobles o residencials, simples o no residencials (si a més de l'ofici beneficional tenien annexa o no l'obligació de residir) manuals, temporals o perpetus o inamovibles (si es conferien amb caràcter revocable o a perpetuïtat) i curats o no curats (si tenien o no annexa la «cura de les ànimes»).

Davant les repercussions (dels beneficis) tan vitals per a la subsistència dels clergues, era lògic que aquests freqüentment litiguessin entre ells, o amb els fundadors o continuadors i patrons dels beneficis. Aquests beneficis, com hem dit, estaven vinculats als altars o capelles; per això només a la catedral de Barcelona —si tenim únicament present la sèrie de processos i visites— hem observat l'existència de 118 beneficis als segles XIV i XV.

Rector i beneficiat

Seria molt interessant veure les diferències entre un rector i un beneficiat. Encara que el càrrec de rector o “parrocus” era considerat un benefici. Òbviament els drets i deures d'un rector eren superiors als d'un simple beneficiat. El rector d'una parròquia havia de tenir cura, dins de la demarcació parroquial, de l'administració dels sagraments, i d'altres deures parroquials com són l'administració econòmica de la parròquia -sempre amb els “obers” de la parròquia-, portar l'arxiu parroquial i la notaria, residir en la parròquia, cuidar-se dels objectes de culte i de les obres que es feien al temple -també amb els obrers-. Podríem presentar a continuació l'enunciat d'alguns processos i visites que es refereixen a les anteriors obligacions parroquials: el baptisme d'una criatura, la mort abintestat, les escrivanies de Sabadell; la validesa d'un testament, l'anul·lació d'un testament, els comptes de testamentaria, la falsificació d'un testament, la falsificació de documents, els conflictes entre la notaria civil i l'eclesiàstica, l'administració de l'església parroquial de Sant Andreu

de Palomar, l'administració parroquial, l'arrendament de les rectories¹³³³, la no residència del rector, la disputa sobre la possessió d'un calze, devolució d'un breviari, la propietat d'un calze, la propietat d'unes troballes, la restitució d'un calze i un missal, el permís per realitzar una talla d'arbres per pagar les obres de l'església parroquial de Parets...

El rector no podia innovar costums que fossin contra els drets i les consuetes de les parròquies. Per això els parroquians de Claramunt tenen un procés contra el seu rector Joan de Vall. Les parròquies no estaven exemptes de calamitats: inundacions, llamps, incendis..., però de totes elles, la pitjor era la dels robatoris. Aquests són motiu de molts processos. Vet aquí alguns enunciats o epígrafs significatius: els furt en Sant Pere de les Puel·les, el clergue Pere Mas està acusat de furt, el furt en la parròquia de Corró d'Avall, el robatori d'unes estovalles, el robatori a l'església de Santa Perpètua de Mogoda.

El rector vivia normalment amb una serventa, "la majordona", que algunes vegades —o moltes vegades— no estava ben pagada. Per això és curiós constatar que hi ha alguns processos en els quals les denominades majordones demanen i exigeixen als tribunals eclesiàstics la *soldada* que els correspondria¹³³⁴.

Si passem dels processos que es troben a l'Arxiu Diocesà de Barcelona¹³³⁵ i el text comentat de les 800 visites, ens dona el següent resultat, havent fet una selecció dels beneficis més significatius de principis del segle XIV.

En la visita a Santa Maria del Mar de Barcelona, s'acusa Torroela, beneficiat de la mateixa església, de canviar una vinya a profit seu¹³³⁶.

Els beneficis eren vitalicis?

Els beneficis de la nostra diòcesi passaven de mà en mà, malgrat que es deia d'ells que eren "peces vitalícies". Cada defunció d'un beneficiat provocava que la maquinària de la nova designació es posés en marxa seguint sempre les constitucions concretes dictades en la fundació del benefici o segons disposés -si es podia- el bisbe o la cúria papal. També podien intervenir les autoritats i personatges civils... Una vacant, o sigui, aconseguir un benefici, era en aquella societat tot un esdeveniment, i quan es tractava d'un poble més encara. Per exemple, la població de Lavern tenia un monestir anomenat de Sant Sebastià, i en la visita del 13 de juliol de 1303 se'ns diu que hi havia dos beneficis vacants, és a dir

¹³³³ Procs. 485, 1603, 415 (arrendament de les escriptories de Sabadell), 225, 608, 876, 1610 i 1802. També el Proc. 916. Hi ha altres notícies sobre les notaries parroquials, així com en els llibres custodiats als arxius. Vegeu, per exemple, el Proc. 1781 bis i el Proc. 630, que parlen de la destrucció de l'escriptura de la cort de Caldes a la plaça de l'esmentada vila (Proc. 630). Proc. 117. Vegeu altres processos sobre rèdits i rendes parroquials en Proc. 228, 366, 407, 408, 689... 1059, 178, 246, 1461, 754, 1258, 148, 163, 1039 i 1566.

¹³³⁴ Procs. 1562, 1284, 1288, 1464, 1693, 1770, 1081, 531, 1549, 156, 413, 1557, 1929, 1888 i 720, i Procs. 213, 646, 906, 1032, 1140bis, 1329 i 1350...

¹³³⁵ J. M. Martí i Bonet: *La parròquia, història, evolució i vida* (Barcelona, 2007).

¹³³⁶ Visita a Santa Maria del Mar el 23 de juny de 1303, a VP 1/1, fol. 10: «Item dixerunt quod Torroela beneficiatus in eadem Ecclesia cambiavit quandam vineam sui beneficii».

sense cap obtentor. Alguns vacaven durant mesos i anys, i en aquests casos el mateix Papa tenia uns drets de percepció dels rèdits del capital del benefici¹³³⁷.

Molt sovint hi havia dificultats per cobrar els esmentats rèdits, com en el cas del priorat de Terrassa, que tenia bloquejat el 16 de desembre de 1304 el servei (i per tant també la percepció dels rèdits) de Sant Fruitós: “*propter ocupatos redditos prioris*”, estava inactiu, com si no existís¹³³⁸.

Hi havia problemes amb els beneficis de Llinars¹³³⁹, a Pertegàs¹³⁴⁰, a Sant Sebastià de Lavern¹³⁴¹, i tres beneficis de Vilamajor¹³⁴²...

En la visita a Caldes de Montbui dels 2 de maig de 1314, es diu que hi ha un beneficiat (Mn. Bernat des Camp) que té dos defectes: que té un fill d'una dona que es diu “Terrades”, i que mai va a l'ofici diví tal com té obligació¹³⁴³.

El 13 de maig de 1326 Ponç de Gualba concedeix a Mn. Jaume Gil, ordenat en ordes menors, el benefici que fou fundat pel mestre Jaume Novell (difunt), canonge de Barcelona¹³⁴⁴.

1337 Visita a Lavern el 13 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 14**: «Item dixit quod vacant ibi duo beneficia quorum alterum vacavit bene per. V. menses».

1338 Visita a Terrassa el 16 de desembre de 1304, a **VP 1/2, fol. 9**: «Item dixerunt quod servitium Sancti Fructuosi non fit bene propter ocupatos redditus prioris».

1339 Visita a Llinars el 25 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 19v**: «Item dixerunt quod ipse rector est procreator cuiusdam beneficiate altaris sancti Johannis siti in predicta ecclesia et non curat face nec facere fieri servitium secundum quod est fieri consuetum. Dixit rector quod dictus beneficiatus recessit et Bernardus de ... occupavit redditus illius beneficii».

1340 Visita a Pertegàs el 10 de febrer de 1314, a **VP 2, fol. 35**: «...instituit unum beneficiatum in dicta ecclesia sed numquam fuit factum servitium in dicta ecclesia».

1341 Visita a Lavern el 12 de maig sw 1314, a **VP 2, fol 54v**: «...non facit servitium per se vel per substitutum in dicto altari».

1342 Visita a Vilamajor el 12 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 5**: «Item dixerunt Petrus de Prato de dictis (tempus) sinodalibus quod dudum bene sunt tres vel quatuor anni eum vacavit beneficium capelle sancti Licerii cuius presentatio spectat ad Arnaldum de Sancto Licerio Bernardus Segrera quo nunc obtinet ipsam capellaniam et habuit eandem pro simoniacam parvitatem videlicet quia dedit et dare promisit dicto Arnaldo de Sancto Licerio si sibi assignaret dictam capellam C solidos et dicto Petro de Prato II solidos ut quia fuit mediator inter ipsum Arnaldum et Bernardum Segrera et super illo multipliciter laboravit interrogato pro manus et ius dictus Arnaldus de Sancto Licerio habuit dictos C solidos ipsi oblatos ex causa promissa». Visita a Vilamajor el 22 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 6**: «Item dixerunt quod dicti Ebdomadarii assignarunt beneficium dicto Poncio Cortesii sub hac conditione quod ipse Poncius concederet et daret ipsis Ebdomadarii quasdam domos que sunt de beneficio ubi nunc inhabitat Calamanda Cathalana. Petrus de Castellario maior Ebdomadarius dicte ecclesie pro iuramento interrogato dixit se audivisse quod fuit inter Guillelmum Porta et dictus Poncius pactatio inita quod se ipse Poncius haberet dictum beneficium sint et habeant ipse Poncius concedit habitationem ipsi Guillelmo Porta quamdiu vivet sint et tenuit ipsas domos. Idem Guillelmus Porta». Visita a Vilamajor el 22 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 5v**: «Item dixerunt quod Bernardus Mora beneficiatus Sancte Marie stabilivit quasdam domos ad certum censum et intratam cuidam filie sue. Confitetur dictus Guillelmus stabilisse cuidam filie sue dictas domos ad censum quatuor solidorum et ad V solidos pro intrata ignorant se intervenit consensus Episcopi fuit sibi iniunctum quod dictos V solidos convertat in utilitatem beneficii».

1343 Visita a Caldes de Montbui el 2 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 50v**: «Et Bernardus des Camp beneficiatus in dicta ecclesia non interest divino officio ut tenetur et est fama quod dictus Bernardus habet unum filium de na Terradas».

1344 Visita a Sant Adrià del Besòs el 13 de maig de 1326, a **VP 3, fol. 87**: «Die martis que fuit III Idus Madii anno predicto Reverendus in Christo pater dominus Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus ad presentationem venerabilium Eimerici Boset et Ferrari Villa canonicorum Barchinone ac Guillelmus Thome manumissorum testamenti seu ultime voluntatis magistri Jacobi Novelli quondam canonici Barchinone beneficiatus per ipsum defunctum noviter institutum in dicta ecclesia Barchinone Jacobo Gili clerico cui jam sua vita dictus defunctus ipsum beneficium assignaret confirmavit ipsumque instituit in eadem cum omnibus ipsius beneficii iuribus et pertinentiis universis. Palatio Sancti Adriani Pontius et cetera. Dilecto in Christo Jacobo Gili clerico in minoribus ordinibus constituto. Salutem in Domino. Attendentes

Permutes de beneficis

També trobem permutes de beneficis a Canovelles i a Caldes¹³⁴⁵.

Una altra concessió d'un benefici la trobem en el document episcopal dirigit a Mn. Berenguer Sent Cogat (sic), ordenat en ordes menors; diu que "*attendentes tuae probitatis merita super quibus apud nos laudabile tibi testimonium perhibetur*", li concedeix un "*beneficium seu capellam*" de Santa Maria de l'Almúnia a la parròquia de Santa Maria de Castellvell. Aquest candidat fou presentat pel venerable Raimond de Lardats, procurador general i substitut dels barons de Montcada i Castellvell, o sigui el noble baró Pere Arnau de Castro Verduno, procurador general del nobilíssim Sr. Robert de Bernat de Fuxo per la gràcia de Déu bescompte de Castellbó, de Montcada i de Castellvell¹³⁴⁶.

tue probitatis merita super quibus apud nos laudabile tibi testimonium perhibetur beneficium quod magister Jacobus Novelli quondam canonicus ecclesie Barchinone instituit in eadem quodque tibi in sua vita assignaverat ad presentationem venerabilium Eimerici Bos et Ferrarii Villa canonicorum Barchinone ac Guillelmi Thome manumissorum testamenti seu ultime voluntatis dicti Magistri Jacobi Novelli quondam nobis factam tibi confirmamus ac te instituimus in eodem cum omnibus ipsius beneficii, iuribus et pertinentis universis. Mandantes tibi quod in dicto beneficio residentiam facias personaliter et debitum in eodem adimpleas reverenter prout fieri debet et per institutorem et dotatorem predictum est fieri ordinatum. Et sis exemplum et sic bonum ab eis et fieri et cetera... Et de bonis ipsius beneficii nihil vendas. Unde ego Jacobus Gili predictus recipiens a vobis reverendo domino meo Episcopo predicto confirmationem et institutionem predictas promitto et sic vestris omnia et singula observare et attendere iuxta posse et exinde vobis obtineo et rem facio meam. Et iuro ad sancta quatuor Dei Evangelia corporaliter per me tacta nihil de bonis predicti beneficii vendere et cetera... In cuius rei testimonio nos memoratus Episcopus et cetera... Datum et actum in Castro nostro sancti Adriani. III Idus Madii anno predicto. Die martis que fuit III Idus Madii anno predicto».

1345 Visita del 16 de maig de 1326, a **VP 3, fol. 93**: «VIII Kalendas Junii Die dominica que fuit VIII kalendas iunii anno quo supra coram Reverendo in Christo patre ac Domino Poncio Dei gratia Barchinone Episcopo apud locum sancti Adriani personaliter constituto. Comparuit Jacobus Petri beneficiatus altaris sancte Marie Magdalene constructi in ecclesia sancte Marie ville Calidarum. Item comparuit venerabilis Raimundus Portellii nomine procuratoris Berengarii de Castellario rectoris ecclesie sancti Felicis de Canovellis Barchinone diocesis de qua procuracione fidem fecit per publicum instrumentum. Et ambo voluntas videlicet dictus Jacobus ac Raimundus Portella nomine dicti Berengarii de Castellario predicta sua beneficia adiuncte permutare supplicarunt dicto domino Episcopo quod nos in hoc assensum et licenciam concedere dignaretur. Qui dictus dominus Episcopus annuens predictorum vocis incontinenti dictus Jacobus Petri prefato beneficiato sancte Marie Magdalenes et omni iura quod in eo dinoscebatur habere in manibus ipsius domini Episcopi sponte ac libere resignavit. Et dictus Raimundus Portella nomine predicto renunciavit sponte ac libere dicte ecclesie Sancti Felicis de Canovellis et omnia iura quod dictus Berengarius de Castellario in illa habere dinoscebatur in moribus dicti domini Episcopi. Quas quidem resignaciones admisit dictus dominus Episcopus antedictus. Quibus peractis ipse dominus Episcopus prefatam ecclesiam sancti Felicis de Canovellis vaccantem per liberam resignacionem Raimundi Portella nomine et vice dicti Berengarii de Castellario olim rectoris eiusdem dicto Jacobo Petri auctoritate ordinaria contulit et assignavit et receptis prius ab eo deinde ipsius beneficii corporaliter iura ac canonica obediencia et reverencia ut est moris ipsum instituit in eadem cum omnibus suis iuribus et pertinentiis universis. Postquam dictum beneficium sancte Marie Magdalene vaccans per liberam resignacionem dicti Jacobi Petri dudum rectoris eiusdem ad presentationem per dictum Raimundum Portelli habentem potestatem presentandi illa vice a venerabili Bertrando de Monte Rorundo rector ecclesie ville Calidarum et Bernardo Oliverii ipsius ville patronis eiusdem beneficii sancte Marie Magdalene cum instrumentis publicis nobis factam dicto Berengario de Castellario licet absente et prefato Raimundo Portelli presenti eius vice et nomine confirmavit cum omnibus ipsius beneficii iuribus et pertinentiis universis presentibus venerabili Gaufredo de Buirs cononico Tarrachone. Bernardus de Podio et Petro Ollarii clericis».

1346 Visita del maig de 1326, a **VP 3, fol. 96-96v.**: «Poncius et cetera. Dilecto in Christo Berengario Sent Cogat clerico nostre diocesis in minoribus ordinibus constituto. Salutem in domino. Attendentes tue probitatis, merita super quibus apud nos laudabile tibi testimonium perhibetur. Capellam seu beneficium sancte Marie de Almunia sitam in parrochia Sancti Saturnini de Castro veteri extremo dicte diocesis vacantem per mortem rectoris eiusdem ad presentationem per venerabilem Raimundum de Lardats procuratorem generalem substitutum in baroniis Montis Catheni et Castri Veteris a nobili

Les relacions entre el bisbe i monestir de Jonqueres foren tenses com ho demostra la següent carta del mes de maig de 1326¹³⁴⁷ que transcrivim en la nota.

Des del Castell de Montnegre, el germà del bisbe Ponç de Gualba, senyor del Castell de Montnegre i de les cases de Gualba, Arnau de Gualba, li exposa el contenciós sobre els beneficis tant de Montnegre com de Gualba, i s'arriba a una entesa¹³⁴⁸.

viro Petro Arnaldi de Castro Verduno procuratori generali Nobilissimi viri domini Rogerii Bernardi de Fuxo Dei gratia vice comitis Castri boni ac Montis Catheni et Castri Veteris datum cum instrumento publico nobis factam tibi confirmamus ac te instituimus in ea cum omnibus capelle iuribus et pertinentiis universis. Mandantes tibi quod in dicto beneficio residentiam facias personalem et debitum obsequium in capella et beneficii eiusdem adimpleas reverenter prout fieri debet et per institutorem predictae capelle et beneficii eiusdem est fieri ordinatum. Et sis ex inde nobis et successoribus nostris vero obedire et fieri et cetera... Et de bonis dicte Capelle nichil vendas et cetera... Unde ego Berengarius Sent Cugat predictus recipiens a vobis reverendo domino meo Episcopo supradicto confirmationem et institutionem predictas promitto vobis et successoribus vestris predicta omnia et singula observare et attendere iuxta posse et exinde vobis obedire et... (cap de vall del full: "Raimundo Gilaberti beneficiatus in ecclesia Villafranche"). Et iuro ad sancta quatuor Dei Evangelia corporaliter per me tacta nichil de bonis predictae capelle et beneficii eiusdem vendere et cetera. In cuius rei testimonium nos memoratus Episcopus presentem litteram fieri fecimus et sigillum nostrum apponere mandamus. Datum et actum in Turri venerabilis Bernardi de Aversone. II kalendas Junii anno predicto».

1347 VP 3, fol. 96v-97: «Poncius et cetera. Venerabili ac religiosa Priorisse et conventus Monasterii sancte Marie de Joncheriis Barchinone. Salutem in domino Jesu Christo. Cum anno presenti vacante ecclesia seu vicaria ecclesie sancti Vincentii de Joncheriis veteribus nostre diocesis per mortem Bartholomei de Taravan vicarii perpetui quondam eiusdem. Quia nos tanquam patrone ipsius vicarie nobis ad ipsius vicarie regimen indignum presentastis paciendo deffectum in scientia et etate. Nos ex officii nostri debito iure devoluto ipsam ecclesiam Petro de Molendinis presbitero tanquam ad hoc sufficienti et idonea contulerimus ipsamque instituimus in eodem cum omnibus iuribus ipsius vicarie et pertinentiis universis ac sibi tradi fecerimus possessionem prefate ecclesie corporalem. Et propterea timeretis ledi in iure presentandi vicarium ad vicariam ecclesie ante dicte. Ideo ad comprobacionem iuri vestri et monasterii supradicti vobis concedimus per presentes quod per dictam nostram collationem et institutionem nullum vobis in iudicium generetur. Immo illud sit nobis et dicto Monasterio salvum quo ad alias presentaciones et remaneat in sua integritate sicut enim ad vos premium pertinebat. In cuius rei testimonium presentem litteram nostri sigilli impresione fecimus roborari. Datum in Turri venerabilis Bernardi de Aversone. II kalendas Junii anno quo supra».

1348 Visita del 10 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 119:** «VI Idus Julii Pontius et cetera. Venerabili et prudenti viro Arnaldo de Gualba domino castri de Monte Nigro et domus de Gualba fratri nostro carissimo salutem in domino Jesu Christo. Cum sint ex parte vestra accepimus inter vos et rectoris beneficiatorum institutorum in ecclesiis de Monte Nigro et de Gualba quorum ordinatio et presentatio ad vos dici pertinere orta sit materia questionis aut perventus et esdevenimenta provenientium ex honoribus et possessionibus qui tenentur sub dominio et alodio pro beneficiis ante dictis et ipsorum rectoribus cedere debeant et debuerint vel eorumdem rectoribus Nos volentes dictam tollere materiam questionis deliberatione per habita diligenti dicimus et declaramus perpetuo in hiis scriptis quod de omnibus contractibus factis et in posterum faciendis de predictorum beneficiorum possessionibus vel qui sint alodia eorumdem si sapiant alienationem vel genus alienationis inducant cedant et revertantur iuri et proprietati dictorum beneficiorum et non ipsorum rectorum usibus ut ex hiis que dicta beneficia detrimenta recipiunt aliqua eisdem utilitas subsequatur in cuius rei et cetera. Datum in villa Celidonii VI Idus iulii anno quo supra».

*Detall d'una misericòrdia del cor de la catedral de Barcelona. "Després de marxar el cavall, tanca la casa
(o "casa de dues portes és difícil de guardar").*

DIAQUES I ALTRES MINISTERIS

Els diaques perduren com a servidors de les esglésies

Potser tenim un concepte fals del que eren i quants eren els diaques a la diòcesi de Barcelona durant el pontificat de Ponç de Gualba. De bell antuvi hem de dir que ens va sorprendre el gran nombre de diaques que existien en les parròquies, especialment en les més notables. Hi havia un concepte molt extens que el culte havia de celebrar-se amb tota la dignitat possible. Per tant, a les parròquies no sols hi havia el rector i el beneficiat, sinó que també hi havia altres ministeris que tot i no ser sacerdots tenien moltíssima importància. Òbviament que el diaconat té una història molt llarga que nosaltres estudiem en el nostre treball *Sacralia Antiqua*¹³⁴⁹.

És ben curiós que en una parròquia com era l'Alfou, actualment petita, al segle XIV es celebrés un culte dins l'església força solemne, que per dur-lo a terme el rector i el clergue ajudant o l'escolar «suficient», per fundació, exigia tenir un diaca que tenia com a funció específica la de llegir (o cantar) l'evangeli i assistir a totes les hores canòniques dins l'església. Els feligresos de l'Alfou en la visita del 25 de gener de 1305 li diuen al bisbe que la parròquia “és d'un prevere i d'un diaca” i que “el mossèn rector Arnau Morel no en fa cas”; quan arribar la rèplica del rector, però, aquest afirma que ell, tot havent-se ordenat

1349 J.M. MARTÍ i BONET: *Sacralia Antiqua* (Barcelona, 2013), pàg. 81: «El diaconat és el “tercer dels ordes majors”, pel qual pel qual es rep la dignitat i les atribucions del diaca, és a dir, ésser l'immediat servidor del bisbe i del sacerdot celebrant en els pontificals i misses solemnes respectivament i en altres cerimònies litúrgiques. Cal tenir present la doctrina catòlica actual que exposem a la introducció de *Sacralia* en l'apartat que tracta sobre orde sagrat. Les atribucions del diaca es concreten històricament al servei de l'altar; el seu origen remunta als temps apostòlics. El diaconat, segons l'opinió de tots els teòlegs, és un sagrament, al revés del sotsdiaconat que es considerava un sacramental. El ritu de l'ordenació del diaca, segons els pontificals d'abans del concili Vaticà II, que majoritàriament coincideix amb l'actual disciplina, consta d'un examen, una constatació de què el que va a ésser ordenat n'és digne, d'una llarga instrucció del mateix, del cant de les lletanies de tots els sants, amb tres peticions especials per aquells que han de rebre l'orde del diaconat, d'una exhortació al clergat i al poble, de l'oració d'ordenació que té la forma d'un prefaci precedit d'un invitatori, de la imposició de les mans que es fa al mig d'aquesta oració, de la imposició de l'estola i de la dalmàtica, de la tramesa de l'evangeliari i de les oracions finals. La imposició de les mans ja és citada en la Sagrada Escripura. La imposició de l'estola i la tramesa de l'evangeliari remunten al segle X. La vestició de la dalmàtica era acostumada a Roma abans dels temps carolingis, fora de Roma apareix a la baixa edat mitjana. Exceptuada la exhortació dirigida als ordenands, que és de temps recent, totes les altres del ritual són molt antigues tota vegada que apareixen al *Gelasianum*, i en part, en el *Leonianum*». Veieu també la síntesi conclusiva a la pàgina 285 del mateix llibre.

per l'anterior bisbe "Arnaldus", va obtenir el permís pertinent d'estar sense diaca¹³⁵⁰.

El rector de Vilanova del Vallès afirma que en temps antics la parròquia té un diaca. Ara també, però és cosa molt estranya perquè no llegeix l'evangeli, i això és un escàndol, ja que no tenen aquest cant de l'evangeli ni es dona la solemnitat requerida en els dies festius i els diumenges¹³⁵¹. El mateix succeeix a Reixac segons la visita del 14 de gener de 1306¹³⁵².

En la visita del 12 d'octubre de 1307 a Poinyà el rector Mn. Bartomeu de Canals es queixa que la parròquia ha de tenir un diaca i no el té¹³⁵³.

En la visita del 3 d'agost de 1310 a Vilanova del Vallès els feligresos es queixen al bisbe que els "oficis" no es fan com caldria a l'església perquè no tenen un diaca, ni tenen un prevere que ajudi el rector d'una manera continuada. I això passa des de l'últim Nadal. També aprofiten aquesta acusació per dir que molts dies no tenen missa ni les hores canòniques, i que no es toquen les campanes, i quan toquen ho fan sense motiu...¹³⁵⁴

Aquestes repetides queixes de no tenir diaca també les trobem en parròquies de la ciutat de Barcelona, com es queixen els feligresos de Santa Maria del Mar en la visita del 23 de juny de 1303¹³⁵⁵. Aquest fenomen assoleix tal magnitud que alguns diumenges àdhuc el mateix prevere que diu missa solemne ha de dir ell mateix l'evangeli¹³⁵⁶.

En casos molt especials, trobem un sotsdiaca suplint el diaca en les celebracions solemnes¹³⁵⁷, i en altres parròquies hi havia diaca i sotsdiaca per estatuts de fundació, com la par-

1350 Visita a Alfou el 25 de gener de 1305, a **VP 1/2, fol. 19v.**: «qui iurati dixerunt quod cum ecclesia ista sit de uno presbitero et uno diacono. Arnaldus Morel rector ipsius ecclesie non tenet diaconum. Rector per sacramentum hoc fuisse iam ordinatum tempore domini Arnaldus quondam Episcopi Barchinone nec ipsi potuerit probare quod ad tenendum diaconum teneretur».

1351 Visita a Vilanova del Vallès el 5 de desembre de 1305, a **VP 1/2, fol. 44v.**: «Item quod duobus annis preteritis testavit tenere diaconum quem debet tenere ex debito sed modo tenet et mirantur quare diaconus non dicit evangelium diebus dominicis et in solemnibus».

1352 Visita a Sant Pere de Reixac el 14 de gener de 1306, a **VP 1/2, fol. 53.**: «Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Rexach et Raimundus Celares, Raimundus de Ventayach et Bernardus Galdi et Bartholomeus de Colle qui iurati dixerunt quod Ecclesia patitur defectum in servitio in eo videlicet quare Rector non tenet diaconum quem tenere tenetur».

1353 Visita a Polinyà el 12 d'octubre de 1307, a **VP 1/2, fol. 79.**: «Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Valle, Jacobus Marquesii, Petrus Ferre et Januarius Veurrel qui iurati dixerunt quod Bartholomeus de Canali rector ipsius ecclesie non tenet diaconum quem debet tenere».

1354 Visita a Vilanova del Vallès el 3 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 146.**: «...iurati dixerunt quod officium ecclesie non fiebat ut debebat per rectorem pro eo quia rector non tenet diaconum quem tenere debebat nec etiam tenet presbiterum continuum a festo Nativitatis Domini citra; ita quod pluries non fuit celebrata missa in ecclesia ut debebat nec hore pulsantur aut dicuntur temporibus quibus pulsari aut dicuntur temporibus quibus pulsari et dici debent».

1355 Visita a Santa Maria del Mar el 23 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 9v.**: «Item dixerunt quod debet esse diaconus in dicta ecclesia et nullus diaconus est ibi».

1356 Visita a Santa Maria del Mar el 23 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 9v-10.**: «Dixerunt etiam quod aliquoties dominicis diebus presbiter celebrans missam maiorem ipse idem dicebat evangelium et missam sine diacono quod est ibi inusitatum».

1357 En les visites pastorals també apareix la figura del sotsdiaca. Cal dir que el sotsdiaconat era un ministeri ben peculiar. Nosaltres l'estudiem a **J.M. MARTÍ i BONET: *Sacralia Antiqua***, pàg. 212: «Sotsdiaconat (*sotsdiaconatus*): Després del concili Vaticà II aquest orde fou suprimit a l'església d'Occident o llatina. Era el primer, en el temps, dels ordes majors pel qual un acòlit rebia l'orde del sotsdiaconat, és a dir, el servidor litúrgic immediat i auxiliar del diaca (*subdiaconus*; grec, *ypodiákonos*, *ypérētes*). El sotsdiaca és conegut a l'Orient per sant Atanasi cap al 350 i citat pel sínode d'Antioquia del mateix any; a l'Occident és conegut un segle abans per sant Cebrià i pel papa Corneli. El sotsdiaconat és encara avui en els ritus orientals un orde, però, menor; també ho era igualment en un començament a l'Occident fins el segle XII que va ésser comptat entre els *ordines sacri*. Les obligacions del sotsdiaca en el servei del culte a l'Occident es dedueixen de l'exhortació

ròquia de Santa Maria del Mar. Els feligresos es queixen que no tenen ni diaques ni sots-diaques. A Reixac, per exemple, li corresponia tenir un diaca i no el té segons es queixen els feligresos en la visita del 5 de març de 1313¹³⁵⁸. També passa el mateix a Polinyà¹³⁵⁹.

En la visita del 5 de febrer de 1314 es diu que el rector de Corró d'Amunt té els servidors que són normals, o sigui l'escolar i el diaca¹³⁶⁰. D'aquest rector, els feligresos es queixen que té com a concubina una dona que es diu "Na Moralla", soltera que té fills i que molt freqüentment estan tots a la casa del rector. I més encara, aquesta dona té les claus de la rectoria¹³⁶¹.

El rector de Caldes de Montbui té preveres en lloc de diaques¹³⁶². El rector de Castellbisbal es queixa que si bé té un prevere que l'ajuda, no pot tenir el diaca que li pertocaria¹³⁶³. A altres parròquies importants com Vilamajor i Cardedeu, li correspondrien dos hebdomadaris (el major i el menor), i aquests eren auxiliats per dos diaques. El major de Cardedeu no té diaca, però el supleix un prevere que no diu l'evangeli en les festes més solemnes. El bisbe exigeix que aquest prevere canti l'evangeli en les esmentades solemnitats¹³⁶⁴. També passa el mateix a l'hebdomadari menor de Cardedeu. Per tant, el

que el bisbe adreçava a l'ordenand, igual que en l'època carolíngia. La lectura de l'epístola, ja en el segle VIII era a Roma obligació del sotsdiaca, com es dedueix del primer *Ordo romanus* de Mabillon. Per unes observacions d'Amalari podem deduir que en molts altres llocs d'Occident tenia els mateixos deures. Al segle VIII el ritu d'ordenació del sotsdiaca era a Roma la tramesa d'un calze a l'ordenand i una breu oració d'ordenació. En el ritu gal·licà l'ordenació consistia en ofrenar el bisbe a l'ordenand un calze buit i una patena i l'ardiaca una canadella de l'aigua, una palangana i un lavabo. El ritu de l'ordenació del sotsdiaca data de l'època en què esdevingué orde sagrat; és una ampliació de l'antic ritu gal·licà que en constitueix la seva essència. Començava amb el nomenar l'ordenand i amb la indicació del títol d'ordenació; amb una exhortació que cridava l'atenció sobre la transcendència del pas que havien de donar, la lletania de Tots els Sants, unes benediccions especials que s'hi intercalaven, una instrucció dels candidats a rebre l'orde, la tramesa que els feia el bisbe d'un calze i d'una patena, tocar la canadella del vi, la palangana i el lavabo, seguia l'oració d'ordenació precedida d'un invitatori, la vestició de l'amt, del maniple i de la túnica i la tramesa de l'epistolari. La vestició de l'amt i la tramesa de l'epistolari es van introduir en l'edat mitjana. En rebre l'orde del sotsdiaconat, el sotsdiaca s'obligava a guardar el celibat i a resar l'ofici del brevari. Després del concili Vaticà II la promesa de guardar el celibat es fa en l'ordenació del diaconat».

1358 Visita a Santa Maria del Mar el 23 de juny de 1303, a **VP 1/1, fol. 9v.**: «Item dixerunt quod debet esse diachonus in dicta ecclesia et nullus diachonus est ibi. Idem dixerunt de subdiachono». Vegeu també **VP 2, fol. 3v.**

1359 Visita a Polinyà el 19 de desembre de 1313, a **VP 2, fol. 22**: «...qui interrogati per iuramentum super servicio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod rector non tenet diachonum ut tenetur teneri».

1360 Visita a Corró d'Amunt el 5 de febrer de 1314, a **VP 2, fol. 32v.-33**: «...dixerunt quod rector tenet assuetos servitores videlicet scolarem et diachonum».

1361 Visita a Corró d'Amunt el 5 de febrer de 1314, a **VP 2, fol. 33**: «...quod na Morralla mulier soluta de qua ipse habuit filios, multotiens et frequenter est in domo sua videlicet dicti rectoris et tenet claves hospicii».

1362 Visita a Caldes de Montbui el 2 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 49**: «Sed rectores tenentur tenere diachonos et loco diachonorum tenet presbiteros et per hoc diminuitur servicium ecclesie quia rectoris raro intersunt officio in ecclesia sed faciunt fieri servicium per dictos presbiteros et hoc fecerunt dicti rectores a viginti annis circa».

1363 Visita a Castellbisbal el 28 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 84v.**: «...dicunt tamen quod rector debet hic tenere diachonum quem non tenet et viderunt quod rector predicte ecclesie tempore suo tenebat presbiterum».

1364 Visita a Cardedeu el 21 de novembre de 1321, a **VP 3, fol. 2v.**: «Postea fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Careda, Raimundus de Regno et Petrus Dalmer, Berengarius de Olmaria, Carbonellus de Torrentibus et Laurentius Olivo qui iurati dixerunt quod ebdomadarius minor dicte ecclesie cessavit secum tenere diachonum duobus annis. Sed confitetur dictus minor ebdomadarius quod pro annum cessavit tenere diachonum et quia non teneant et Bertrandus Marchaderii qui rexit dictam ebdomadariam unico anno simile illo anno deffecit tenere diachono. Fuit iniunctum ex parte domini Episcopi dicto minori ebdomadario quod compleat et emendat fallitum servicium dicti diachoni et quod de cetero ipsum teneat et ideo si faciat dicto Bertrando super quibus suam conscienciam oneravit».

bisbe estableix que en aquests casos els preveres suplents ha de complir l'obligació dels diaques de llegir l'evangeli.

Per últim, cal dir que en els monestirs podien haver beneficiats o preveres no religiosos que acomplien el que estava establert en les fundacions dels beneficis o constitucions sinodals. Així, ens trobem, per exemple, que en el monestir de Sant Sebastià de Lavern hi havien l'any 1303 dos presbiterats vacants¹³⁶⁵.

Els *scholarii* estan per tot arreu. Els escolars són els últims servidors del culte

La figura de l'*scholar* en les 800 visites pastorals que estem comentant, és molt important. D'escolars passaven a clergues, i com hem vist ajudaven en el culte al rector o celebrant principal. També llegien l'epístola en llatí i contestaven el sacerdot en les aclamacions o les parts dialogants de la missa, com en les exclamacions: "*Kirie eleison*" "*et cum spiritu tuo*"... Els *scholars* anaven a l'escola que hi havia no sols en la catedral, sinó en les parròquies importants forànies, com per exemple Vilafranca, Sant Celoni, Terrassa, Vilamajor, Cardedeu, Sabadell, Granollers...

En la visita del 14 de juliol de 1303 a Vilafranca els feligresos "*testes synodales*" -que són deu- van dir que les escoles dels nens són mal servides d'una manera negligent¹³⁶⁶.

En la visita del 8 de febrer de 1305 els feligresos del Papiol es queixen que el rector no té "escolars suficients"¹³⁶⁷.

En la visita de l'11 de març de 1305, els feligresos es queixen que el rector de Monistrol d'Anoia no té escolars suficients, ja què són "petits en ciència i en edat"¹³⁶⁸.

També l'escola de Granollers rep moltes queixes. Es diu que és gestionada "negligenter"¹³⁶⁹.

És ben curiós l'episodi de Pertegàs (Sant Celoni). Se'ns explica: els escolars van fer una manifestació contra el rector de Senata Mn. Berenguer de Ribalta, que era el director de l'escola i que es plantaren amb "*scannum*" a la porta de l'església. Es presentaren "cum maziis" i tancaren "l'*scannum ecclesie*". Possiblement la sang no va arribar al riu¹³⁷⁰.

1365 Visita al monestir de Sant Sebastià de Lavern el 13 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 14**: «Item dixerunt quod duo presbiteratus vacant in dicto monasterio».

1366 Visita a Vilafranca del Penedès el 14 de juliol de 1303, a **VP 1/1, fol. 15v**: «Et super statu Ecclesie ville et parrochie de Villa Francha predicta fuerunt vocati: Galcerandus de Canellis, F[errarius] de Villa Francha, Jacobus Angles, F[errarius] de Liliet, G[uillelmus] Basulu, P[etrus] Basulu, B[ernardus] Pelicers, B[ernardus] de Garbesi, B[ernardus] de Pena, Felix G[uillelmus] de Logter, Romanus Escofet. Qui iurati dixerunt quod scole puerorum sunt male et negligenter servite per dictum Rectorem».

1367 Visita al Papiol el 9 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 23**: «Et non tenet in ea sufficientes scolares».

1368 Visita a Monistrol d'Anoia l'11 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 30**: «Item dixerunt quod dictus Rector non tenet sufficientes scolares quare parvi sunt in scientiam et etatem».

1369 Visita a Granollers el 19 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 156**: «Item scole reguntur negligenter per arrendatorem».

1370 Visita a Sant Celoni (Pertegàs) el 12 d'agost de 1310, a **VP 1/2, fol. 152v**: «Item dixerunt quod anno preterito fuit requisitus Berengarius de Ribalta presbiter regens ecclesiam pro rectore noluit ire ad confitendum uxorem Petri Cortedor et decessit sine confessione propter culpam ipsius. Item Guillelmus de Senata predictus dixit quod dictus Berengarius de

Els escolars també podien ser entremaliats

Es veu que alguns escolars eren entremaliats, així en les visites pastorals es queixen que en l'altar i sagristia fan tabola, juguen, parlen fort, etc. També se'ns diu que juguen amb els ciris i candeles, i el vi de la missa el van a buscar amb les canadelles a les tabernes, i això es considera “molt poc honest”. Així es diu en la visita a Vilafranca del 15 de març de 1310¹³⁷¹. En la visita a Subirats del 19 d'abril de 1314, se'ns diu que els clergues i els escolars sempre estan “continue ludentes”. Aprofiten aquesta acusació per dir que en la quaresma no es van fer confessions¹³⁷².

L'art de l'escrivania

Capítol a part mereixeria “l'art de l'escrivania” parroquial quan hom observa la gran quantitat de testaments, protocols notariais, processos, capítols matrimonials... que els nostres arxius custodien. Admirem la confecció de tants documents i alhora observem el vincle entre tants interessos nobles i el progrés. Els escolars no sols aprenien de matemàtiques, llatí i catequesi... sinó també l'art d'encapbreuació i el notarial... Aquells escolars estaven destinats a ocupar un lloc cabdal dins la societat pacífica i religiosa. Per això, cal admirar molt aquestes escrivanies que la majoria de parròquies tenien, com també admirem les escoles parroquials.

En la visita del 16 de març de 1305 a La Geltrú els feligresos expliquen com una excepció que l'escrivania està en mans d'un laic¹³⁷³.

En la visita del 16 de juliol de 1315 a Gavà els feligresos acusen el rector Mn. Pere de Rosars de tenir un *scriptor* “*rudem et ignoratem*”, i el que és pitjor, no sap escriure ni redactar correctament el text d'un testament. L'*scriptor* es deia Arnaldus Fortuny¹³⁷⁴.

Repasant el text de les 800 visites pastorals de Ponç de Gualba, hom observa que almenys l'escriptor i possiblement el mateix bisbe, tenen una certa veneració i respecte a l'estament militar, i no diem tant al rei o família reial de Jaume II, ja que aquest rei va exi-

Ribalta dixit sibi ter “fora batalar exit de l'esglesia” et die lamentationis sequentis venerunt scolares cum mazis portabant et frugerunt sibi scannum ecclesie quam dictus Guillelmus de Senata in ecclesia posuerat».

1371 Visita a Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1314, a **VP 1/2, fol. 120**: «Item dixerunt quod inhoneste mittunt pro vino sacrificii per tabernas scolares cum canadellis».

1372 Visita a Sant Sadurní de Subirats el 19 d'abril de 1314, a **VP 2, fol. 43**: «Item dixerunt quod in Quadragesima non audivit confessiones aliquis et sicut in aliis ecclesiis stant clerici et scolares in ista sunt continue ludentes».

1373 Visita a la Geltrú el 16 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 32**: «Item dixerunt quod dictus Regens tenet hic laicum scriptorem pro instrumentis conficiendis cum scribania sit de ecclesia. Confitetur se fuit sempre de ordinatione Domini Archidiaconi Barchinone».

1374 Visita a Gavà el 16 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 82v.**: «Quod Petrus de Rosars rector non facit residentiam in ecclesia quatuor anni sunt nec adhuc residet in ecclesia et moratur Barchinone et tenet hic Arnaldus Fortuyn presbiterum rudem et ignorantem et qui nescit scribere nec recipere eorum testamentum».

liar el nostre bisbe Ponç pel tema dels *laudemis* que moltes vegades ja ens hi hem referit. Hi ha un cas que possiblement no seria únic: se'ns explica que la vídua del soldat Guillem de Torre deixa a l'església molts llegats. L'església reconeix la seva generositat. El marmessor de tota la fortuna és el *magister* Arnaldus de Torre, canonge de Barcelona¹³⁷⁵.

1375 Visita a Caldes de Montbui el 20 de desembre de 1305, a VP 1/2, fol. 51: «Item quod domina Aalen uxor quondam Guillelmi de Turre militis et ipse idem Guillelmus de Turre fecerunt multa legata perpetua Ecclesie predictae quorum manumissor est magister Arnaldus de Turre canonicus Barchinone et non cumplet voluntatem dictorum defunctorum».

SOLDATS

Els militars en les visites pastorals

A Cubelles hi ha una capella on es troben enterrats alguns personatges militars. Hom demana al bisbe que beneeixi aquelles terres¹³⁷⁶.

En la visita del 8 de desembre de 1314 a Castellvell un soldat fa de testimoni sinodal¹³⁷⁷.

En la visita a Sant Cugat del 2 de maig de 1326 el soldat Guillem de Calders i la seva família reben el privilegi del bisbe de celebrar les exèquies a casa del militar i no a la parròquia, amb una missa privada¹³⁷⁸. El document de concessió el trobem tot seguit i està signat al monestir de Sant Cugat, on hi va ser el bisbe durant una gran temporada¹³⁷⁹.

1376 Visita a Cubelles el 16 de desembre de 1306, a **VP 1/2, fol. 62v.**: «Item cum essent summe afflictis de gente militum remoti ab Ecclesia parrochiali supplicaverunt domino Episcopo benedici illis de villa fundum conyiguum capelle Sancti Anthonii et ad hoc oblatum in cimiterium ad eorumdem corpora per rectores dicte Ecclesie de Cubellis sepelienda».

1377 Visita a Castellvell de la Marca el 8 de desembre de 1314, a **VP 2, fol. 71**.

1378 Visita a Sant Cugat del Vallès el 2 de maig de 1326, a **VP 3, fol. 79v**. Vegeu també **J.M. MARTÍ i BONET: *Sacralia Antiqua***, pàg. 147: «MISSA PRIVADA: *Abans del concili Vaticà II*: 1. Originàriament era la missa celebrada pel sacerdot en part per la seva devoció, per persones particulars i per una circumstància especial. Gairebé sempre era una missa, *lecta* o cantada; podia ésser també, però, una missa solemnis tota vegada que la forma externa i la solemnitat no determinaven estrictament el seu caràcter de missa privada. Eren la seva destinació i el seu fi els que la determinaven. La missa pública és la seva missa oposada. Els ritus orientals no coneixen la missa privada en aquest primer sentit; a l'Occident ja era usual al segle V. L'estipendi de la missa s'originà de les ofertes que en ella feien els fidels. 2. En sentit més ampli i més recent la missa *lecta* mancada de tota solemnitat per tal de distingir-la de la missa cantada mig solemne i de la missa *solemnis* totalment solemne que pot ésser per la seva finalitat i destinació una missa pública. Sempre dins la disciplina vigent anterior al concili Vaticà II».

1379 Visita a Sant Cugat el 12 de desembre de 1306, a **VP 3, fol. 82v-83**: «Pontius miseratione divina Barchinone Episcopus venerabili et discreto militi Guillelmo de Calderiis. Salutem in Domino Jesu Christo. Cum personis nobilibus ac generosis maxime eorum exigente necessitate nos debeamus propiciis et favorabilis exhibere et intellexerimus vos propter infirmitatem et debilitatem corporis vestri non posse commode ad ecclesiam accedere ut optatis ad divina officia audienda. Et ideo quod in hospitio vestro seu alieno in quo vos inhabitare contigerit cum familia vestra missam privatam audire possitis nobis ex parte vestra ac venerabilis domine Blanche consortis vestre ut vobis ad hoc existendo in civitate vel diocesis Barchinone per aliquod tempus licentiam concedere dignaremur extiterit supplicatum vestris in hac parte et ipsius domine consortis vestre supplicationibus inclinati quod in hospitio in quo vos in civitate vel diocesis Barchinone inhabitare contigerit in ara sacrata in loco tamen honesto et idoneo inibi petitam missam privatam cum dicta domina consorte vestra et famulis et servitoribus vestris et ipsius domine seu aliis ex comunitatis tamen et interdictis exclusis tempore congruo et oportuno ab idoneo sacerdote vos et ipsa domina consors vestra convictum vel divisi audire possitis vobis et eidem domine consorti vestre de speciali gratia salvo iure parrochialis ecclesie ac sine iure iniuria alieni assensum et licentiam concedimus per presentes quos per biennium a data presentium computandum valere volumus et non ultra. In cuius rei testimonium presentem

Des de Sant Cugat, també, el bisbe fa un document al rector de Caldes en el qual recorda els soldats difunts Guillem i Francesc de Torre, que acompanyaren la tropa en la campanya de la conquesta dels regnes de “Sardinie”, i els concedeix una sepultura eclesiàstica especial¹³⁸⁰.

Amb el soldat Bernat de Barberà s’arregla una quantitat de terra per una capella. Es diu que tot s’ha d’acomplir, i en cas contrari s’amenaça amb l’excomunió¹³⁸¹.

En la visita a Lavit el 12 de març de 1305 es troba una referència a alguns militars¹³⁸².

En la visita a Cubelles del 18 de març de 1305 hi ha el testimoni d’un militar que es diu Pere Ripol. Es refereix al rector Raimond Vedel, rector de l’altar de Sant Jacint, que es diu que té relacions carnals amb Guillelma Isoles. En un principi era simplement la seva majordoma, però després de dos anys de viure en el mateix edifici, van tenir un fill. Un dia l’espòs de Guillelma va portar aquest fill a la rectoria per a què el rector -ja què n’era el pare- l’alimentés¹³⁸³.

litteram et cetera. Datum in Monasterio Sancti Cucuphatis nonas maii anno predicto».

1380 Visita a Sant Cugat el 12 de desembre de 1306, a **VP 3, fol. 83**: «Pontius et cetera. Venerabili et dilecto rectori ecclesie sancte Marie de Calidis de Monte Bovino nostre diocesis vel eius locum tenente. Salutem in Domino. Cum nos ad preces et instantiam amatorum Guillelmi et Francisci de Turre quondam militum qui in prosecutione Regna Sardinie dicitur diem clausisse extremum concesserimus gracie quod in dicta ecclesia cum in ea sint precepimus beneficium seu beneficia de bonis suis mandaverit institui ossa eorum valeant tumulari. Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus si vobis constiterit de predictis eosdem permissit sepulcrum vel sepulcra construere ubi valeant ossa recognoscere quondam militum predictorum in dicta ecclesia ordinato ad hoc loco congruo et honesto sine iure periudicato aliene. In cuius rei et cetera. Datum apud Monasterium sancti Cucuphatis Vallensis nonas maii anno predicto».

1381 Visita a Barberà del Vallès el 8 de maig de 1326, a **VP 3, fol. 83v**.

1382 Visita a Lavit el 12 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 31**: «Guillelmus de Sobirats, Petrus de Ribalta milites et Petrus Aragones, Romeus de Puig Serrer et Berengarius Zabater qui iurati dixerunt omne bonum de Bernardo de Pratis Rectore suo. Item dixerunt quod bene sunt omnia. Recte».

1383 Visita a Cubelles el 18 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 32v**: «Item Guillelma Isoles iurata et diligenter interrogata dixit se habuisse duos scilicet filium et filiam a Raimundo Vedel rectore altaris Sancti Jacinti in ecclesia de Cubelles sed quatuor anni sunt quod non participavit cum ea. Interrogato super omnibus aliis dixit se nihil aliud scire. Item miles Petrus Ripol, Guillelmus dez Mas, Guascho Ripol, Berengarius Oler, Bernardus Mulner et Petrus de Soterrania et Bernardus Serra de Rossel presbiter iurati dixerunt quod dicta Guillena Isoles stetit cum dicto Raimundo Vedel pro pedisseta usquam per duos annos et habuit prolem ex ea et quod dicta mulier venit ad dictum Bernardum Serra baiuli de Cubelles et aportavit sibi quendam infantulam lactantem et dixit quod non habebat qui daret illi puelle et quod compellet Raimundus Vedel patrem ipsius infantule ad providendum eidem et ipse baiulus respondit quod non habebat patrem in eum quare clericus est et dedit sibi duos dicitur pro domino et recessit. Item dixerunt quod dicta infantula decessit et dictus Rossel presbiter qui tunc regebat Ecclesiam de Cubelles cum quibusdam sociis suis dixit quod non traderet illam ecclesiastice sepulture donec sciret quis esset pater suus ad hoc ut posset habere unam libram cere et dictus Andreas presbiter dixit ego dabo vobis unam libram cere et non curetis de patre. Interrogato de tempore dixerunt quod duo anni sunt modo elapsi. Item aliqui de predictis dixerunt eam esse nunc pregnantem a dicto Raimundo Vedel et vident eam aliquot publice intrantem castrum de Cubelles ubi dictus Raimundus Vedel habitat. Raimundus Videt presbiter predictus confitetur per sacramentum se cognovisse dictam Guillelma Isoles negat tamen se habuisse ex ea ut credit. Item dixerunt famam publicam in tota parrochia quod dictus Andreas presbiter habuit quendam filiam a baptizata quam tenet in domo et hoc dixerunt esse notorium in loco. Et hoc fuit anno predicto in medio quando dicta baptizata peperit».

COSTUMARI PENÓS PERÒ SINCER.

AQUESTA ÉS LA NOSTRA CONCLUSIÓ

Perduren els escàndols

En la visita a Cubelles el 3 d'abril de 1326, amb gran escàndol acusen els capellans de Cubelles de dir diàriament dues misses per avarícia¹³⁸⁴.

Un gran escàndol també es produí a La Geltrú perquè els capellans acumulaven molts diners celebrant misses. Per exemple, ho feia Mn. Arnau Maler, beneficiat de La Geltrú¹³⁸⁵.

En la visita a Caldes de Montbui del 2 de maig de 1314, es produeix un gran escàndol perquè hi havia qui s'enriquia amb la celebració de misses dels aniversaris dels difunts¹³⁸⁶.

També era escandalós, com ja hem explicat, que hi havia alguns rectors que, esperant cobrar abans els diners dels funerals i els enterraments, o perquè no residien a la parròquia o perquè arribaven tard, retardaven dos o tres dies els enterraments, com succeïa per exemple a Caldes de Montbui¹³⁸⁷.

Degut al mal temperament d'alguns rectors, els feligresos trobaven molt penós que se'ls obligués a confessar-se un cop a l'any amb el que deien "l'antipàtic o injust rector" que tenien al poble, i més encara quan aquest rector no buscava confessors "desconeguts" pel poble com ho eren els frares mendicants o dominics. Per exemple, a Llaveneres el laic Pere Segarra es nega a confessar-se amb el seu propi rector perquè el considera el seu enemic. Quedà excomunicat durant quatre anys per aquest motiu, i perquè també era sabut per tothom que no volia fer l'acte carnal amb la seva esposa, i aquesta protesta vivament¹³⁸⁸.

Era un gran escàndol el que passava a Corbera: mentre es celebrava la missa, els assistents no feien més que parlar constantment. Tampoc encenien els lampadaris i l'església estava molt fosca¹³⁸⁹. Tots aquests eren escàndols potser petits que no justificaven els més

1384 Visita a Cubelles el 3 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 72**: «Item dixerunt quod dicti regentes ecclesiam celebrant aliquoties bis in die, videlicet unam missam in ecclesia de Cubellis et aliam in capella de Vilanova».

1385 Visita a La Geltrú el 6 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 73**.

1386 Visita a Caldes de Montbui el 2 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 50**: «Item dixit quod plures de parrochia predicta tenet quasdam quantitates pecunie que converti debent et relicte sunt per aniversariis faciendis et licet moniti pluries nolunt tradere dictas quantitates pro redditibus emendis iuxta voluntatem testatorum seu instituentium anniversaria predicta».

1387 **VP 2, fol. 51**.

1388 Visita a Llaveneres el 28 de maig de 1310, a **VP 1/2, fol. 140**.

1389 Visita a Santa Maria de Corbera el 10 de maig de 1314, a **VP 2, fol. 53v**: «Geraldus de Sancto Jacobo rector ecclesie

greus, com hem vist. La conclusió era ben clara: calia una gran reforma, i el nostre bisbe Ponç de Gualba creiem que almenys la va intentar.

Últims episodis i preguntes significatives

Per últim, exposem alguns testimonis i documents que ajuden a completar la visió general de les visites pastorals i ens indiquen que en elles es troba informació sobre tot allò que succeïa al voltant de la vida del nostre clergat i del nostre poble, protagonista principal de la història, encara que amb molts defectes i pecats, però també amb grans dosis de generositat i cristianisme. I és que aquesta seria la nostra història, aquella que no sols té presents els grans reis, els papes, bisbes, comtes... sinó que s'interessa especialment per la vida i la història de la gent més senzilla de la societat en el temps, que ho som la majoria. Les comentades i glossades visites pastorals, són com un nou viatge per la història: són les vivències del nostre poble, són els nostres avantpassats; per això és tan important el costumari que hem presentat. Tanmateix, cal donar algunes notes més que en part seran molt petites i completaran el nostre ambiciós projecte. Per exemple, hom es pregunta, aquest clergat amb tants defectes tenien sensibilitat per a la ciència i els estudis. En aquest sentit presentem, per exemple, un permís per anar a estudiar, és a dir, es demana una dispensa al bisbe de la residència a Sant Julià de Lliçà d'Amunt pel Mn. Bernat Baiul, rector del poble¹³⁹⁰. És tot un signe que possiblement hi havia algú que conreava la cultura. Fem, però, com un parèntesi, i preguntem-nos quin era el paper de les dones en aquestes visites. Hem vist la disposició que apareix en molts casos segons la qual les dones calia que es posessin darrera dels homes, perquè d'aquesta manera els homes no es distraïrien en la missa. Curiós, si més no! En un altre aspecte és ben curiós el que passava a primera hora del matí del diumenge, quan molts homes del poble es disposaven a anar de caça. El bisbe prohibia que els gossos poguessin estar dins l'església lligats a les piles baptismals mentre es deia la famosa "missa seca" o "venatoria"¹³⁹¹.

predicte interrogatus super predictis dixit quod parrochiani non faciunt nisi loqui in ecclesia dum celebrantur divina et non solvunt bene luminaria nec dant bene decimas et non faciunt bene servitium lampadum que institute sunt in ecclesia predicta».

1390 Visita del 3 d'abril de 1326, a **VP 3, fol. 77**: «Dispensatio Pontius et cetera. Dilecto in Christo Bernardo Baiuli rectori ecclesie sancti Juliani de Liçano superiori nostre diocesis. Salutem in Domino. Cum nos dudum volendi sequi constitutionem Bonifacianam de electione cum ex eo tecum ad quadriennium quod posses esse in studio et vaccare circa litterarum studia gratiose duxerimus dispensandum. Nunc que lapso ipso quadriennio vel circa quod aliud quadriennium tibi concedere dignaremur ut valores inde continuare inceptum studium et in profundis erudiri nobis duxeris supplicandum. Nos considerantes tue persone habilitatem quam ad hoc idoneam reputamus Quod per alium quadriennium possis studium frequentari et proficere in eodem et hac de causa abesse ecclesia ac redditus et fructus eiusdem vendere seu etiam arrendare. Idoneo tamen clerico cui velis tecum auctoritatem dicte Bonifaciane constitutionis que septenium indulget ad variandum circa litterarum et canonum facultates et nostra ex dono et speciali gratia dispensamus servi super tamen quod dicta tua ecclesia suo debito servitio non frundet et per tui absentiam annorum circa in eadem multum defectum vel periculum paciatur. In cuius Rei testimonium et cetera. Datis Tarrachone III nonas aprilis anno quo supra».

1391 J.M. MARTÍ i BONET: *Sacralia antiqua*, pàg. 148: «MISSA SICCA: Missa seca, és a dir, la missa sense el cànon menor i sense el cànon major i sense la comunió. Va propagar-se a les primeries de l'any 1000, o potser abans, al segle IX; era

Insistim, però, que és molt lamentable constatar el paper (en un sentit positiu quasi insignificant) que tenien les dones en el descrit costumari clerical del segle XIV. Hi ha, però, un sol cas d'una dona que és admesa com a testimoni sinodal: és el cas d'Alicsenda Basseta de Vilaçario: “*iurata et interrogata in propria confessione*” sobre el prevere Mn. Pere Cayot. era el 25 de juny de 1326 a Vilassar¹³⁹². Però en la gran majoria de casos poc cas se'n feia de les dones. Lamentable!

En l'interrogatori de les visites pastorals, si una cosa sorprèn és l'espontaneïtat de les respostes. La majoria són sinceres, i altres vegades possiblement són mal formulades, com en el cas de Mn. Pere ses Amentes, rector de Santa Maria de Palautordera, en el qual s'insistia si s'havia vist personalment un delictes i la persona a la qual es pregunta diu amb tota franquesa “com el podia veure si sóc cec!”¹³⁹³. També hi ha episodis de gran espontaneïtat, com quan es va incendiar el vel de la Mare de Déu d'Olzinelles¹³⁹⁴. També caldria aprofundir més en com es podia arrendar una església i una rectoria. Per exemple, la de Castellbisbal¹³⁹⁵ i Rubí¹³⁹⁶.

El present costumari -encara que algún cop ho lamentem- és suficientment complet per copsar la realitat que es concreta en què calia una reforma a l'Església. És ben cert, però, que hi ha aspectes que caldria esbrinar i concretar, però aquests no canvien l'afirmació conclusiva: “la nostra Església calia reformar-la”. Per últim, exposem, abans de concloure aquesta glossa, alguns aspectes menors que no hem tractat. Així, ens podem fer moltes altres preguntes, com per exemple: en què consistien realment les esglésies de patronat, que

molt estesa a França durant l'edat mitjana, menys a Alemanya: *L'Ordo* de Buckard d'Strasburg ens fa saber que també es va practicar a Roma fins i tot entrat el segle XVI. La missa seca es deia quan un sacerdot volia celebrar una segona o una tercera missa, o devia celebrar-la, com en els romiatges, si no hi havia cap sacerdot en dejú per oferir el sant sacrifici, o en els vaixells, quan la celebració completa de la missa era considerada perillosa (d'aquí els noms: missa nàutica, *navalis*) o en les caceres (*missa venatoria*, *venatica*), etc. Durandus diu que hi havia dues maneres de missa seca: l'una consistia en llegir l'epístola, l'evangeli, dir el Parenostre i donar la benedicció; l'altra es celebrava resant totes les oracions de la missa, deixant solament el cànon major, el cànon menor, l'ofertori, el prefaci, l'Agnus, l'oració i el bes de pau, el *Communio*, el *Postcommunio*, l'*Ite missa est*, el *Benedicamus Domino* o el *Requiescant in pace*, la benedicció (recordem que estem abans del concili Vaticà II); en el *Dominus vobiscum* el celebrant no es girava de cara al poble. En la primera missa seca el celebrant duia solament l'estola; en l'altra vestia tots els ornaments menys la casulla. L'extensió de la missa seca s'explica per haver estat considerada com un suplement de la missa de binació suprimida per l'Església».

1392 Visita del 25 de juny del 1325 a **VP 3, fol. 109-109v.**: «VII kalendas iulii fuit recepta confessio de infrascriptis ut sequitur Alicendis Basseta de Vilaçario iurata et interrogata in propria confessione super Petrus Cayot presbiter beneficiatus in ecclesia de Vilaçario tenuit eam pro concubina dixit quod sic et habuit ex ipsa duos liberos pueros unam filiam que est XII annorum et unum filium quinque vel sex annorum qui est defunctus. Item dixerunt quod dictus Petrus defloravit quandam aliam mulierem vocatam Bertrana ex qua etiam prolem suscepit. Dictus Petrus Cayot interrogato in propria confessione de predictis dicere veritatem dixit verum esse peccasse cum dicta Elicsende et ex ea dictam filiam que potest habere VII vel VIII annos suscepisse non tamen filium vel alios liberos de eadem. Item dixit verum esse eëcasse cum dicta Bertrana que habens prolem quia promitebat se ab aliis commisceri ideo ignorat si fuit sua negat tamen quod ipsam defloravit. Composuit cum dicto Episcopo ad XL solidos. Fuit sibi inniunctum sub pena constitutionis sinodalis quod non sit cum aliqua dictarum mulierum in loco suspecto».

1393 Visita del 6 d'octubre de 1314, a **VP 2, fol. 65**.

1394 Visita a Olzinelles el 3 de juliol de 1326, a **VP 3, fol. 113v.**: «Item dixerunt quod Geralda filia dicti rectoris bene sunt lapsi III anni combustis velum imaginis virginis Marie et tabernaculum in quo est sita imago virginis Marie in duobus locis».

1395 Visita a Castellbisbal el 28 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 84v**.

1396 Visita a Rubí el 31 de juliol de 1315, a **VP 2, fol. 86v**.

existiren fins el concili Vaticà II?; en què consistia el dejuni i abstinència imposats com a pena? Vegeu, per exemple, la visita del 19 de març de 1305 a La Gornal¹³⁹⁷; en què consistia el denominat “porc canonical”? Òbviament que aquesta última expressió la trobem en documents ja del segle XIII, i es referia al tribut feudal que es lliurava al senyor feudal en reconeixement d’alguna donació peculiar rebuda o a una submissió d’homenatge. De vegades eren gallines o capons, o en algun cas hi ha l’expressió “porcs canònics”, que era aquest animal molt engreixat; d’aquí la denominació. Així es pot veure en la visita del 27 de febrer de 1305 a Santa Coloma de Cervelló. Mossèn Pere Cervelló tenia una concubina que de vegades freqüentava la casa del mossèn, especialment quan aquest estava malalt, i la pobra dona li va portar un porc molt engreixat¹³⁹⁸.

Com a conclusió de tantes anècdotes i costumaris, podem dir que hi havia un clam general: l’Església (o els seus membres) era pecadora; el bisbe té un sincer desig de reformar-la, o almenys manifesta un gran interès en la bona gestió de les esglésies i la seva conservació. Així, per acabar, presentem l’última anècdota que és tot un símbol. A Vilafranca del Penedès, la seva gran església calia que fos molt ben vigilada, nit i dia. Hi havia molts dels que avui en diríem “conservadors”, i el súmmum de la distracció del conservador d’un edifici era deixar les portes obertes després que sonés el sever “toc del lladre”, toc de campanes que indicava a tots els veïns que calia tancar les cases i la vila, ja què a partir d’aquella hora era quan els lladregots actuaven emparats per la primera ombra de la nit. El text que ens narra aquests fets el trobem en la visita del 15 de març de 1310, on se’ns diu que el *saig* -o responsable de l’ordre- que té les claus de l’església i que les rep tots els dies per conservar-les, havent polsat la “*campana dez lladre*” va deixar -no cal dir que amb gran escàndol de la feligresia- les portes obertes de l’església, i això fou sofert pel poble “*inhoneste et periculose*”¹³⁹⁹. En definitiva, calia tenir més cura en la conservació dels bons costums dins aquesta Església “reformada”.

1397 Visita a La Gornal el 19 de març de 1305, a **VP 1/2, fol. 34**: «Item en Petrus zes cases beneficiatus in Ecclesia de Guarnad tenet publice Elicisendem ex qua II filias habet et I filium et adhuc lactantes ille due filie quas hic sunt. Confitetur hec vera dictus beneficiatus per sacramentum sed bene est annus quod non peccavit cum illa sed postquam ille nate fuerunt. Unde dominus episcopus iniunxit sibi sub pena et privationis beneficii sui ad quas penas idem beneficiatus se obligavit si ab hac hora in anno loquetur excepta salutatione vulgari vel sit cum ea in loco suspecto et iniunxit sibi quod hinc ad annum continuum ieiunet per singulos dies veneris in pane et aqua et dicat quolibet mense I psalterium existens in ecclesia et si in istis deficeret ipso facto cadat a iure ipsius beneficii et hoc firmavit et super hec fuit predictum Episcopum absolutus».

1398 Visita a Santa Coloma de Cervelló el 27 de febrer de 1305, a **VP 1/2, fol. 26**: «Item dixerunt quod dictus Petrus clerici publice tenet concubinam nomine Benvenguda Magre qui moratur apud sanctum Vincentium de Ortis ex qua prolem genuit sed a festo Natalis citra non pernoctavit dictam Benvengudam cum dicto Petro quod ipsi sciat sed frequenter de die venit ad domum dicti clerici qui infirmatur et portat secum de domo dicti clerici quodum porcum et alia que portare potest de dicto clerico».

1399 Visita a Vilafranca del Penedès el 15 de març de 1310, a **VP 1/2, fol. 120**: «Item dixerunt quod sagio recipit claves ecclesie qualibet die et pulsat campanam dez ladre et dimiti ianuas ecclesie apertas et sic fit inhoneste et periculose».

“Omnia recte”

Ens agradaria acabar el present estudi o glossa a les 800 visites pastorals de Ponç de Gualba amb les respostes positives que trobem, tanmateix si les visites es poden considerar processos, no trobaran virtuts ni encerts de les parròquies, feligresos i clergat, sinó llurs defectes i delictes. Malgrat tot, ens plau transcriure algunes de les moltes expressions exemplars i positives. Així, a Marmellar es diu: *“parrochiani dicte ecclesie super statu ecclesie, clericorum ac personarum parrochianorum eiusdem loci et per Dei gratiam omnia recte sub sacramento dixerunt”*¹⁴⁰⁰.

Semblant expressions podem trobar a Sabadell¹⁴⁰¹, a Capellades¹⁴⁰², a Rubí¹⁴⁰³, a Sarrià¹⁴⁰⁴, a Dosrius¹⁴⁰⁵, a Cunit¹⁴⁰⁶, a La Granada¹⁴⁰⁷, a Llavaneres (es diu que “el rector és de bona vida i l’església està bastant preparada”)¹⁴⁰⁸, a Montmeló¹⁴⁰⁹, a Sant Genís dels Agudells¹⁴¹⁰, a Sant Fèlix de Milans¹⁴¹¹, a El Papiol (Madrona)¹⁴¹², a Torrelles¹⁴¹³, a Sant Joan Despi¹⁴¹⁴ i a Sitges, on els testimonis sinodals van dir: *“super statu ecclesie et parrochie bene per omnia”*¹⁴¹⁵. Malgrat tot -cal confessar-ho- el panorama negatiu pesa més que tot allò que és positiu i exemplar dels cristians; tot i que les acusacions caldria que fossin matisades tenint present el temps del que parlem, dins el costumari i els valors imperants en l’època. Per exemple, hi ha una acusació que almenys la trobem curiosa: a Caldes de Montbui s’acusa una família d’ollers de no celebrar les festes, doncs fan les olles en aquests dies, i hi ha el

1400 VP 1/1, fol. 26v.

1401 VP 1/1, fol. 3

1402 VP 1/2, fol. 5

1403 VP 1/2, fol. 9

1404 VP 1/2, fol. 11

1405 VP 1/2, fol. 15

1406 VP 1/2, fol. 33v.

1407 VP 1/2, fol. 59v.

1408 VP 2, fol. 13v.

1409 VP 3, fol. 10v. Se’ns diu que el servei de l’església “bene per omina”; però el rector té una concubina.

1410 VP 3, fol. 11

1411 Visita a Sant Fèlix de Milans el 13 de juny del 1323, a VP 3, fol. 13: «Eadem die lune predicta fuit ex parte dicti domini Episcopi prefata ecclesia visitata et fuerunt vocati de parrochianis Berengarium Ferreram, Bernardum Rigol et Berengarium de Ortis qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie omnia recte».

1412 Visita al Papiol l’1 de desembre de 1323, a VP 3, fol. 20: «Die iovis que fuit kalendas decembris dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Papiolo et fuerunt vocati de parrochianis Raimundus Rubei, Raimundus de Rigos, Bernardus Gispeer et Narnal Paschal qui iurati dixerunt omnia recte».

1413 Visita a Torrelles el 31 de gener de 1325, a VP 3, fol. 40: «Eadem die iovis fuit visitata ecclesiam de Turrilis et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Ferrarius, Borracius Plana et Jacobus Trobat qui iurati dixerunt omnia recte. Hoc excepte quod en Plasendada tenet tafureriam ludi in domo sua quam emit a domino loci de Turriliis».

1414 VP 3, fol. 67v.

1415 VP 3, fol. 75-75v.

cas d'una altra família (de Campvilar) que no fan el dejuni preceptuat¹⁴¹⁶. La conclusió, en part, és òbvia en acabar de llegir les 800 visites pastorals de Ponç de Gualba: tenim molts elements per repensar la vertadera història! Cal retrobar de nou l'essència del cristianisme i no entretenir-se en la fullaraca! I mireu que n'hi havia! I potser avui també n'hi ha!

1416 Visita a Caldes de Montbui el 24 de setembre de 1307, a VP 1/2, fol. 76

GLOSSA A PONÇ DE GUALBA
Visites Pastorals (1303-1330)

TRANSCRIPCIONS

Mn. Leandro Niqui, en una primera fase, va transcriure íntegrament el text dels quatre primers volums de la sèrie Visites Pastorals (a. 1975-1982). Posteriorment, entre els anys 2015 i 2017, Mn. Ignasi Marquès va copiar i revisar aquestes transcripcions, alhora que Mn. Martí i Bonet va donar forma definitiva al treball amb glosses.

VISITES PASTORALS. Volum 1/1 (1303-1306)

Fol. 1v^o

VILLA ROTUNDA (VILA-RODONA)

Dimarts, 16 d'abril de 1303: Anno domini M CCC III. XVI. Kalendas maddi dominus Poncius Episcopus Barchinone visitavit in Ecclesia de Villa Rotunda et recepit in testem juratum P[etrum] de Ulmo parrochianum eiusdem Ecclesie qui interrogato deposuit quod R[aimundus] de Castro Segerio Rector dicte Ecclesie omnia facit recte et honeste et honestam vitam gerit in omnibus et honestos clericos et familiam tenet; excepto quod idem Rector frequenter inebriat se. Interrogato quomodo excedit, dixit quod vidit quod post prandium vidit ipsum loquentem et rixantem ad modum hominis ebrii.

Interrogato super vita parrochianorum dixit quod Dalmacius Garbini Sagio tenet publice quandam mulierem uxoratam nomine [Domingetam]. Interrogato super aliis dixit quod cetera omnia aguntur recte in parrochia supradicta.

B[erengarius] de Stalela teste iurato et interrogato deposuit in omnibus et per omnia sicut testis supra proximus.

B[erengarius] Baget parrochianus eiusdem Ecclesie teste iuratus et interrogatus dixit idem in omnibus et per omnia sicut superiores duo testes, sed addidit quod dictus Rector negat frequenter sepulturam parvulis et pauperibus extraneis, ita quod non multis eis facere sepulturam nisi primo dentur sibi . XII. denarios cui additioni postea requisiti consenserunt et eam dixerunt fore iam testes superiores.

B[ernardus] Gilabert et A[rnaldus] Dodena parrochiani eiusdem Ecclesie testes iurati et interrogati deposuerunt in omnibus et per omnia sicut testes superiores.

Item fuit recepta confessio per sacramentum a Rectore predicto et fuit inventum per confessionem ipsius quod omnia tam in Ecclesia quam extra ecclesiam satis bene et rite aguntur excepto de predicto Sagi[o]ne qui habet uxorem et tenet quandam aliam uxoratam in concubinam licet de hoc per eundem Rectorem pluries fuerit monitus et excepto de quodam alio et quadam [...] qui sunt extranei qui similiter stant publice in peccato mortali; et dominus Episcopus dixit quod mandaret baiulo suo ut eis expelleret a loco et compelleret dictum Sagionem ad dimitendum dictam concubinam quam publice tenet.

Fol. 2

GRANATA (LA GRANADA)

Dijous, 18 d'abril de 1303: Anno eodem quo supra. XIII. Kalendas madi idem dominus Episcopus visitavit in Ecclesia de Granata et recepit in testem juratum Petrum Carbonelli parrochianum eiusdem ecclesie qui interrogato super omnibus generaliter et specialiter super vita Rectoris et parrochianorum et conversacione honesta et super servicio ecclesie dixit omnia bene et rite fore acta fuisse, excepto

quod dictus Rector est infamatus quod suscepit duos filias a duobus mulieribus quarum una fuit pedisseta ipsius, alia fuit filia B[erengarii] de Mediona.

Ferrarius de Segueria teste iurato et interrogato dixit idem in omnibus sicut testis superior.

Poncius de Vilardello teste iurato et interrogato dixit idem. A G[uillelmus] Buschet teste iurato et interrogato dixit idem parrochiano eiusdem Ecclesie.

B[erengarius] Cantador iurato dixit et deposuit idem. F[errarius] Gorner teste iurato dixit et deposuit idem.

Item fuit recepta confessio a Petro de Muntanyola Rectore ecclesie supradicte et nihil fuit inventum per confessionem ipsius quod famam eius lederet nisi quod parrochiani aliqui tipo ingratitudinis iniuste diffamaverunt eum de mulieribus supradictis.

Fol. 3

ECCLESIA DE RAHONA (SABADELL)

Dilluns, 1 d'abril de 1303: Anno domini M CCCIII Kalendas aprilis Dominus Poncius Dei gracia Barchinone Episcopus accessit personaliter ad Ecclesiam Sancti Felicis de Rahona et reconcilavit cimiterium Sancti Salvatoris de Sabadello pollutum per sanguinis effusionem quo reconciliato visitavit dictam Ecclesiam Sancti Felicis et parrochiam eiusdem. Et R[aimundus] Margaritus Ermenat, P[oncius] Mir, P[etrus] de Garreti, B[erengarius] de Villanova, R[aimundus] Ajach, R[aimundus] de Boceto, parrochiani dicte Ecclesie Sancti Felicis iurati dixerunt quod Petrus Alegre rector ecclesie Sancti Pauli de Rivo Sicco qui tenet altare Sancti Iohannis constructum in ecclesia Sancti Salvatoris non servit dictum altare nec procurat hospitale ipsius ville prout tenetur; immo dissipat et consumit bona dicti hospitalis et pauperum in alias usus. Cetera recte.

Fol. 4

MIRAYLES (MIRALLES)

Dimecres, 29 de maig de 1303: Anno domini MCCC tercio IIII Kalendas junii dominus Poncius Barchinone Episcopus visitavit Ecclesiam de Mirayles et confirmavit ibi et absolvit cimiterium.

Et post predicta dictus dominus Episcopus siper statu ipsius ecclesie et parrochie inquisivit et vocavit venerabilem G[uillelmum] de Mirayles, Bartolomeum Gili, En Figuera et B[erengarium] Christiani qui iurati dixerunt quod R[aimundus] Bonis Rector dicte Ecclesie tenet publice concubinam apud Apiariam nomine na Raedoreta ex qua tamen filium procreavit.

Item dixerunt quod B[erengarius] de Stalela presbiter, qui publice (habet) concubinam Na Nina Roya in dicta parrochia ex qua concubine filios suscepit, confessus fuit per sacramentum quod in proximo preterito festo Natalis Domini... concessit absolutionem; Rector tempore autem non curavit. Eam carnaliter cognoscit.

Item Salvator presbiter, qui regit dictam ecclesiam pro dicto rectore, tenet filium apud Caprariam publice concubinam quondam mulierem ex qua filios procreavit. Salvator juratus confessus fuit idem cum se esse uxorem sed dixit se absolutum fuisse a domino B[ernardo] beate memorie Episcopo... et ab [eo] concessit, absolutionem, Rector eo tempore autem non curavit nec habet literas absolutionis.

Item dixerunt quod B[ernardus] de Robio coniugatus adulterator publice cum Elisende ex qua filios procreavit.

Item B[ernardus] de Sancto Petro tenet publice concubinam in domo propria quondam mulierem nominee na Segerona ex qua filios procreavit.

Item B[ernardus] Segura Segura coniugatus adulterator publice cum Sibilia quam tenet parrochia de Queralt.

Item Paschasius Zabater coniugatus adulterator publice cum Geralda baptizata quam tenet in parrochia Sancte Columbe.

Item dixerunt se audivisse dici quod P[etrus] clerici ludit ad taxillos publice et ibi laxat linguam suam contra Deum et sanctos suos. Idem de auditu Rector. Concedit (Petrus) se lussisse; cetera negat per sacramentum.

Item dixerunt quod P[etrus] de Colle stetit in excomunionem bene per. VIII. annos et non venit ad ecclesias diu est.

Item dixerunt quod P[etrus] de Prohenzola mutuatur publice ad usuras. Cetera Recte.

Ex parte domini Episcopi fuerunt citati B[erengarius] de Stalela, Salvator et P[etrus] clerici presbiteri supradicti ad comparandum personaliter Barchinone coram dicto domino Episcopo, a die lune proxima ad XV dies.

Dominus concessit Rectori ecclesie sancte Teclae de Cigiis quod possit se ab ecclesia absentare ratione infirmitatis donec ipse duxerit revocandum.

Fol. 5

ECCLESIA DE CAPELLADES

Dissabte, 1 de juny de 1303: Anno domini MCCC tercio Kalendas junii dominus Poncius Dei gracia Barchinone Episcopus causa visitacionis fuit apud Ecclesiam de Capeladis et ibi confirmavit et etiam tonsuravit aliquos qui secuntur: B[erengarius] Rosana de Apiera, filius natus ex soluta et soluto. De parrochia de Capeladis: Iacobus A[rnaldus], Bartolinus Plaza, Cardona Balb, R[aimundus] Ginoves, G[uillelmus] Luga, Bartholicus Philipi, A[rnaldus] Rech, Bartolomeus Pascal de Claromonte, P[etrus] Sales de Sancto Cucufato, B[erengarius] Thomeus de Claromonte, Bartolomeus Carreres de parrochia de Claromonte, P[etrus] Oler de Capeladis, G[uillelmus] Oler de Capeladis, B[erengarius] Bacha de Capeladis, G[uillelmus] Thomeus de parrochia de Claramonte, G[uillelmus] Tor, Bernardus Aureres. Franciscus de Viariis de Villalibera se presentavit ut clericus.

Fol. 5v⁹ Et post predicta inquisivit de statu Ecclesie et parrochianorum unde B[erengarius] Baseti, G[uillelmus] Ginoves, Thomas Oleris, B[ernardus] Ferrerii, A[rnaldus] Cardonas, P[etrus] Arlovi et R[aimundus] Ginoves jurati dixerunt quod R[aimundus] Guardia tenet publice Raimundam mulierem et procreavit. II. filios ex ea et fuit aliis monitus et excommunicatus ut ab ea recederet. Item quod est usurarius et quod fuit bene. XXII. annis et ultra quod eam tenet nec fuit confessus. Item A[rnaldus] de Manso tenet Guillelmam Perdigonam in concubinam de parrochia de Claromonte.

Cetera recte.

ECCLESIA DE APIARIA (PIERA)

Diumenge, 2 de juny de 1303: Die dominica IIII nonas junii anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Apiera et confirmavit ibi.

Fol. 6 Item super citacionem que emanavit a domino Episcopo relate ad illos qui tonsurati sunt iam vel in minoribus ordinibus constituti.

Presentaverunt se isti qui secuntur: G[uillelmus] Fort, uxoratus, R[omeus] Martini, R[omeus] Gilaberti uxoratus, G[uillelmus] Tohanerii, G[uillelmus] Bonus Horno uxoratus, G[uillelmus] Benvenut, R[aimundus] Marymonis, B[ernardus] Sort, B[erengarius] Ferrer, Bartholomeus Suavis, G[uillelmus] Moratel, B[ernardus] Mulet, G[uillelmus] Corts, Petrus Ferreri uxoratus, Romus Merola Albertus de Falchs, Iacobus Gilaberti, Romeus Gabiola, Bernardus Bonushomo, Galcerandus Gili de Miraylis, G[uillelmus] Francesch Berengarius Claramunt, B[ernardus] Claramunt uxoratus, R[aimundus] Stephani de Turre Clarismontis, G[uillelmus] Rossel P[etrus] Folconera uxoratus, P[etrus] Sagrua, R[aimundus] Valta, Iacobus. F[errarius] de Sancta Maria de Brucho, Iacobus Arayo de Apiera, R[aimundus] Mathoses de Apiera, G[uillelmus] Zescortz, R[omeus] Zescortz,

B[erengarius] Zescortz, B[ernardus] Claramunt, B[erengarius] Rocher (?), A[rnaldus] Batle de Apiera. Presentavit se Berengarius de Roquers (?) de Sancto Cucufato.

Fol. 6v° Et post predicta idem dominus Episcopus super statum Ecclesie de Apiera et clericorum et parrochianorum eiusdem vocavit G[uillelmum] Zescortz, Romeum de Curtibus, R[aimundum] de Falchs, A[rnaldum] Baiuli, A[rnaldum] Droch, G[uillelmum] Droch et A[rnaldum] Casteulo.

Qui iurati dixerunt quod Arlovinus presbiter habet prolem et emit quasdam domos cuidam filie sue. Item dixerunt quod en Lacuna presbiter habet prolem ex concubina et quod nunc tenet quandam pedissetam de qua habetur suspectus. Item dixerunt quod Stephanus presbiter habet filium ex concubina. Item dixerunt quod G[uillelmus] Ferrer mutuatur publice ad usuras. Item dixerunt quod Ferrarius Claramunt coniugatus tenet Bassiconam mulierem et habet filios ex ea. Presbiteri infra scripti facto sacramento dicunt idem. Item dixerunt quod na. Romina Claramuta uxor Bernardi Claramontis dimisit virum suum et ipsa turpiter vivit ut est fama publica in loco. Item dixerunt, en Riba filius R[aimundi] de za Riba tenet pro concubinam quandam mulierem que fuit uxor A[rnaldi] Iohannis quondam consanguinei germani sui. Item dixerunt quod P[etrus] Mathoses tenet pro concubinam uxorem fratris sui defuncti. Item, en Romeus Torre tenet publice quandam conmatrem suam pro concubina in domo propria. Cetera Recte.

Item fuit vocatus sibi Stephanus Michael presbiter et Bartholomeus de Castro Vetere presbiter qui iurati dixerunt idem contra predictos.

Cantilena quam misit P[etrus] Ferrarius P[etro] Alberti consanguineo suo: “Petre Alberti cum linea tibi conjugant sanguinis et [...] de te propterea quod tui fama nominis ubique claret aurea divino dono numinis et ideo quod sis memor originis te moneo: Sit a te longe viciū totum mundum inficiens ut patris ad imperium semper fias obediens et (non...) obsequium sis semper indeficiens et caveas quod illis ullum tedium non moveas. Sis (...bay) (?) in sermonibus et fructuosus opere in cunctis tuis actibus stude Deum diligere nec seducatus precibus neque frangaris munere ut devies, et sic si velis vivere perficias.

Fol. 7 Quod ego Romeus Rector Ecclesie de Capelladis iuravit ad sancta Dei Evangelia se non habere bona de quibus possit satisfacere hospitali Sancti Francisci de Apiaria de mille solidis sicut per eum promissis. Item iuravit quod dabit quolibet anno tempore vite sue. L. solidis in festo sancte Marie de Augusto quinque de predicta quantitate eidem hospitali fuerit satisfactum. Item iuravit quod dabit omnem operam quam poterit quod alienata per eum. Post predicta donacionem revocentur et veniant et cedant ad solutionem dicte quantitatis faciendam dicto hospitali. Et dictus dominus Episcopus Poncius post predictam absolvit dictum Rectorem a sententia excommunicationis lata contra eum ratione predicta salvo tamen protestato prius quod nullum periudicium generetur vel generari possit ipsi domino Episcopo et hospitali predicto ratione dicte obligationis et absolutionis quominus possit haberi recursus ad fideiussores predicta ratione obligatos et ad bonorum predictorum detentores.

Testes Thomas Olerii, B[ernadus] Laguna. G[uillelmus] de Garigis de Apiera. A[rnaldus] de Manso de Capelladis.

Fol. 7 vº Anno domini MCCC tercio IIII nonas junii dominus Poncius Barchinone Episcopus fuit in Ecclesia de Apiera causa visitacionis et confirmavit ibi et tonsoravit istos qui sequuntur: Iacobus de Claromonte, Bernardus Cortallis, G[uillelmus] Baster, G[uillelmus] Sales, B[erengarius] Gorg, R[aimundus] Zespanyades, R[aimundus] Elias, A[rnaldus] Arayo, G[uillelmus] Marbres, P[etrus] Ferrer, R[aimundus] Orpi, Bartholomeus Droch, Bartholomeus Pich, B[ernardus] Zespanyades, Bonamatus Basterii, G[uillelmus] Claramunt, B[ernardus] Droch, Perico Claramunt, P[etrus] Rossel, B[erengarius] Ventosa, P[etrus] Sort, B[erengarius] Canaletes, B[erengarius] Iohannis, Fraciscus Merola, Iacobus Garriges, B[erengarius] Parent de Ollesa de Monteserrato, G[uillelmus] de Croses

de Villa Sancti Clementis, P[etrus] de Vals, R[obertus] Alegre, G[uillelmus] Vilanova, Geraldus de Casal Roig de parrochia Sancti Jacobi de Zesoliveres, Franciscus Vitalis VIII annorum. Forma tonsure clericis iniuncta talis est.

Fol. 8

MOLENDINA REGIS (MOLINS DE REI)

Dilluns, 3 de juny de 1303: Anno quo supra die lune que intitulabatur III nonas junii dominus Poncius Episcopus supra dictus causa visitacionis fuit apud ecclesiam Molendinorum domini Regis et ibi confirmavit et pastea tonsoravit istos qui secuntur: B[erengarius] de Sto. Romanos de Mirayles, Maiimonus Rovira, G[uillelmus] Rovira, B[erengarius] Gras, G[uillelmus] Leget, B[ernardus] Angles, Bonanatus Carbonelli, P[etrus] Carbonel, A[rnaldus] Lobeti, G[uillelmus] Fornerii, Iacobus Mageri.

Et post predicta dominus Episcopus visitavit et inquisivit et vocavit G[uillelmus] de Munt Maii, F[errarius] Belero, B[erengarius] Fornerii, G[uillelmus] Canalties, F[errarius] Boneti, B[ernardus] Bisbe, P[etrus] Zesgleiia, et G[uillelmus] Trana, G[uillelmus] Canalties filius dicti G[uillelmi] Canalties et A[rnaldus] de Podio qui jurati dixerunt quod G[uillelmus] de Bugatel presbiter tenet publice in domo Mariam mulierem quam cognovit et adhuc tenet eam in domo. Dixit quod antea quam esset presbiter cognosvit eam postea non. Et fuit sibi iniunctum per sacramentum quod non conversetur cum ea nec de cetero (...) sit cum ea in loco suspecto et opinant aliqui quod male perseverat cum ea, alii contrarium.

Item dixerunt quod Ferrerius (...) publice Guillelmonam mulierem uxorem Burdi de Cadzerenys in concubinam. Item B[erengarius] Sibilia coniugatus tenet publice quemdam mulierem nomine na Grassa et habet filiam ex ea.

Item dixerunt quod G[uillelmus] Cirer tenet publice Barchinone Romina uxor quondam domini Muntserrat in parrochia Sancte Marie de Pinu in loco vocato a Viladailis.

Item dixerunt quod B[ernardus] Arayo... sponsavit na Dionisa in uxore et non vult eam in facie Ecclesie ducere in uxorem.

Item dixerunt quod P[etrus] Baret solutus tenet publice in concubinam quandam mulierem de parrochia de Peleya cuius nomen ignorant.

Item dixerunt quod Romeus Canixo tenet publice na Moragoseta in concubinam solutus et soluta.

Fol. 8vº Item dixerunt quod Iacobus Botela solutus tenet publice in concubinam na Zabaterona soluta.

Item G[uillelmus] Bas solutus tenet publice in concubinam Elicsendem filiam B[ernardi] Botela, desponsatam R[aimundi] Molnerii.

Item dixerunt quod B[ernardus] Caloplia solutus tenet publice Elicsendem uxor quandam Guillelmi de Validrea.

Item quod B[erengarius] filius A[rnaldi] de Oliveriis tenet publice na Benvenguda uxor Alamandi qui fuit de Cervelione qui est nunc Maiorica.

Item quod Elicsendis Moragosa tenet publice prostibulum. Item dixerunt quod Iacobus Venrel tenet publice Sauram filiam F[errari] de Cabrafiga solutus et soluta de parochia Sancte Crucis del Orde.

Item dixerunt quod G[uillelmus] Cirer en Pi mutant. XI. per. XII. in ludo et tenet publice caffureriam in loco.

Item dixerunt quod idem G[uillelmus] Cirer iuravit multocius predictam malam vitam relinquere et minime servat. Immo laxat linguam suam frequenter contra Deum.

Item dixerunt quod Iacobus Boneti habuerit et extorsit G[uillelmo] Noguierii. XV. solidis ratione trocis quod ab ipso emit.

Item dixerunt quod En Noguer consuevit mutare ad (...) idem Noguerius qui presens erat dixit se confessionem egisse et satisfacisse de illo.

Item dixerunt quod na Godaya de parrochia de Prohenzanna facit se divinatricem et quod na Zabatera habitatrix Malendinorum Regis ivit ad eam nomine proprio et nomine A[rnaldi] Milgranerii et pro B[ernardo] Fusorii et pro Oyoneto de Podio.

Item dixerunt quod Bonanatus filius Geraldi de Ortu tenet publice Suaviam filiam Bonati Valsorga in concubinam et est pregnata ab eo. Solutus et soluta.

Item dixerunt quod male coluetur festivitates et quod malus abusus jurandi per Corpus Dei et faciendi votum est inter eos.

Item dixerunt quod sunt multi qui retinent bona defunctorum relicta ad pias causas vel qui aliis sunt restituenda.

Fol. 9

SANCTI CUCUPHATIE (SANT CUGAT)

Diumenge, 9 de juny de 1303: Anno domini MCCC III. V. Idus iunnii dominus Poncius Episcopus supradictus fuit causa visitacionis apud Monasterium Sancti Cucuphatis et confirmavit ibi. Item tonsoravit istos qui secuntur in clericis: B[erengarius] Roveiillo, P[etrus] Boneti, B[erengarius] de Dorrius, B[ernardus] Dominici, Iacobus Zargers, G[uillelmus] Fusterii, B[ernardus] Dezpla, Iacobus Perera, Iacobus de Puteo, Iacobus de Deo, G[uillelmus] Vives, Simon Andreas, Bonanatus Mathei civitatis Barchinone, Iacobus Belot de Sancto Cucufato, Bartholomeus Raurich illegitimus, B[erengarius] Dalmacii, B[erengario] Cellerari, Galcerandus de Sono parrochia de Gelida. Presentaverunt se pro clericis: B[erengarius] Belot de Sancto Cucufato, Andreas Ferreri de Sancto Cucufato, Matheus de Manresa civitatis Barchinone, R[aimundus] Vital de sancto Cucufato, Romeus Suavis de Apiera, Berengarius de Saltellis. Fuerunt acoliti: Romeus Za Riera civitatis Barchinone, Bernardus Belot de Sancto Cucufate, acoliti.

Fol. 9^v P[etrus] de Ripolletto Ebdomedarius maior Ecclesie parrochialis Ecclesie Sancti Cucufatis dixit et denunciavit domino Episcopo quod P[etrus] de Salis, prout dicitur, peccat carnaliter cum quadam consaguinea sua germana, filia cuiusdam hominis de Terracia qui morant Barchinone in loco vocato apud Cogollum et vocatur Guillelmona Amada.

SANCTE MARIE DE MARI

Diumenge, 23 de juny de 1303: Die dominica qui fuit vigilia Sancti Iohannis Baptiste Anno quo supra, dictus dominus Episcopus visitavit et celebravit divina apud Ecclesiam Sancte Marie de Mare confirmavit tamen ibi... Et visitavit ibi vocatis ad hec Bartholomeo Romei, G[uillelmo] Petri Eduardi, Berengario de Zescases, Ferrario Cervionis, Iacobo Lolli et Petra de Villafrancha, A[rnaldo] Lulli qui iurati dixerunt quod servitium ecclesie non fiebat ita solempniter et celebre sicut consuevit, quia lapidose cursorie et fastuose, sine aliqua debita solempniter et celebre sicut consuevit, sic ibi fecit et Iacobus de Villafrancha Rector dicte Ecclesie domum suam habitaculum supra Ecclesiam quod reputatur publice profanum et inhonestum ab omnibus parrochianis in tantum quod propter predictam et alia plura inhonesta que ibi fiunt parrochiani fere maiores et meliores de parrochia dimiserunt et dimittunt venire ad dictam ecclesiam et audire ibi divina et eligere sepulturas et vadunt ad domos religiosorum et eligunt sepulturas. Item dixerunt quod debet esse diachonus in dicta ecclesia et nullus diachonus est ibi. Idem dixerunt de subdiachono. Item dixerunt quod servitores ecclesie nolunt accendere lampades ibi existentes nisi salarium eis detur ista ratione. Dixerunt etiam quod aliquotiens dominicis diebus pres- **Fol. 10** biter celebrans missam maiorem ipse idem dicebat evangelium et missam sine diachono quod est ibi inusitatum. Item

dixerunt quod ratione nupciarum ante quam conferant benedictionem nubentibus petunt salarium eis; dari vel promiti. Item dixerunt quod non audiverunt aliqua termina moneri vel denunciari per Rectorem. Credunt in parrochia esse plures fornicatores adulteros usurarios blasfemos publicos esse. Item dixerunt quod Torroela beneficiatus in eadem Ecclesia cambiavit quandam vineam sui beneficii.

Item dixerunt quod G[uillelmus] Palaci mutuat ad usuras. Idem dixerunt dem Cigar et den Petro Maylol et Simone de Peleyano parrochianis dicte parrochie et Berengarius Cipres exercet eadem. Idem exercet uxor R[aimundi] Romei quandam socrus Iacobi Marcheti: Et post predicta fuerunt vocati Alexander et Petrus de Rivo Sicco sacerdotes et servitores Ecclesie antedictae qui iurati dixerunt se nihil scire de predictis

Fol. 10v^o

BIGES (BIGUES)

Diumenge, 23 de juny de 1303: Noverint universi quod Rector Ecclesie de Biges obligavit se et omnia bona sua domino episcopo et R[aimundo] Darchs notario suo apud ecclesiam Sancti Iohannis de Pinu quod reddet et restituet quandam calicem argenteum Ecclesie sue predictae quem titulo pignoris obligavit. Testes R[aimundus] Emili et A[rnaldus] de Cumbis officiales Barchinone.

Fol. 11

SANCTA MARIA DE PINU

Diumenge 7 de juliol de 1303: Die dominica que fuit nonas julii Anno domini M CCC tercio dictus dominus Episcopus visitavit in Ecclesia sancte Marie de Pinu et predicavit ibi et confirmavit et tonsuras fecit his qui secuntur: A[rnaldus] Long de Sabadello; Iacobus Monachi de Castellario.

Et ad faciendum visitacionis inquisitionem vocavit G[uillelmum] de Serra. Matheum Botera. G[uillelmum] de Colle. A[rnaldum] dez Castell. B[ernardum] de Rippa et Iacobum de Gerart qui eorum animas deposuerunt et dixerunt primo interrogati super servicio ipsius Ecclesie quod bene et complete fit servicium per Rectorem et clericos in Ecclesia antedicta. Interrogati dixerunt de personis clericorum nihil scire.

Itero dixerunt quod Petrus dez Pla Lambardus fusterius qui moratur in vico Balneariorum Novorum non habitat cum uxore quia consuevit tenere quandam publice in concubinam et adhuc comedit in domo ipsius mulieris et conversatur cum ea iuxta furnum den Tio ubi ipsa moratur et vocatur Maria Petri dez Pla.

Item dixerunt quod Bartholomeus Falchoner qui moratur prope domum R[aimundi] de Castello dimittit publice uxorem suam et dicitur comuniter quod cognovit carnaliter duas nepotes ipsius uxoris quorum altera prout dicitur est hodie pregnans de ipso apud Villa Francham et vocatur Guillelmona.

Item Iacobus Picha macellarius qui moratur in vico Simonis Ollerii cognovit et impregnavit quandam nepotem uxoris sue que moratur in honore Mathei Botheyla ante hospitale den Vilar.

Item dixerunt quod Maria de Ulmo que moratur ante domum Eymerici Bos publice meretricatur et aliorum etiam libidines procurat.

Item dixerunt quod iuxta furnum den Thio est prostibulum publicum et sunt ibi bene. X. meretrices.

Fol. 11v^o Item dixerunt quod Garcia Barberius coniugatus tenet publice quandam mulierem quem vocatur na Pugillares in carreria den Roig Ferrer in concubinam.

Item dixerunt quod G[uillelmus] Bozorch tenet publice in concubinam in propria domo quandam mulierem coniugatam et uxorem cuiusdam laboratoris et filii et dicti G[uillelmi] cognosverunt eam.

Item en Vila de Cols tenet publice in propria domo quandam nomine Matheam in concubinam. Item B[ernardus] de Rubi batedor coniugatus tenet publice concubinam ex qua filias procreavit.

Item en Cintes tenet in propria domo et impregnauit quandam sarracenam captivam propriam. Item dixerunt quod en Suria vocat pro negotiis et servitiis suis domesticis meretrices et tenet eas in domo publice.

Item R[aimundus] Speciarrii sustinuit semper et sustinet in proprio hopicio quod mulieres viles et venales ac meretrices commorantur.

Item dixerunt quod quidam monachus Sancti Poncii de Corbera nomine en Mirambel tenet publice in domibus quibus habet iuxta domum infirmorum quandam mulierem.

Item dixerunt quod en Gamber coniugatus tenet publice in concubinam uxorem G[uillelmi] Ferreri in quadam domo que est iuxta cequiam abouratoris. Item dixerunt quod B[ernardus] de Sancta Eulalia tenet publice prostibulum et tartuferia et procurat lenocinia et omnia inhonesta.

Item dixerunt quod na Hanon iudea et filia eius est publica sortilega ad quam publice pro sortilegiis veniunt christiani et de hoc est multipliciter diffamata.

Item dixerunt quod en Gamber predictus numquam vel raro veniunt (sic) ad missam. Item dixerunt de Petro de Plano predicto.

Item dixerunt quod iudei fecerunt multa habitacula et domos in quibusdam domibus qui sunt heredum Iacobi macellarii et sunt ante domos B[ernardi] Zabateri coporis quod redundat multum in periculum animarum christianorum circumvicinorum.

Item iudei Barchinone perforaverunt murum in diversis locis per cuius foramina et diversoria introducuntur mulieres in eorum domibus et fiunt ibi multa lenocinia et latrocinia et alia inhonesta.

Item dixerunt quod iudei et iudee sub velamine quorundam bonorum que portant ad vendendum intrant domos christianorum et ibi tractant lenocinia et multa mala et inhonesta.

Item dixerunt quod iudei se faciunt tractatores matrimoniorum quod est valde inhonestum et perniciosum.

Item dixerunt quod non portant capas nec habitum suum conversando inter christianos ut non deberent.

Item dixerunt quod in platea furni de Arcabus luditur publice ad adardum diebus etiam dominicis et festivis et est caput ludi Romeus Maiiol et f urnarius dicti furni tenentes tabularia aleas et taxilla parata et conducunt. Cetera recte.

Fol. 12 Super quibus Iacobus de Sancto Justo, Petrus Cazart, Petrus Zaplana et A[rnaldus] Tholosa sacerdotes commorantes in dicta Ecclesia Sancte Marie de Pinu dixerunt per sacramentum idem usque ad articulum Petri de Plano.

SANCTI IOHANNIS DE PINU

Dijous, 11 de juliol de 1303: Die jovis que fuit intitulata. V. idus julii Anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit in Ecclesia Sancti Iohannis de Pinu et confirmavit ibi et tonsuras fecit istis que secuntur: Martinus de za Punyada de parrochia de Pinu predicta; G[uillelmus] de Torrente [de parrochia de Pinu predicta]; A[rnaldus] Lunelli [de parrochia de Pinu predicta]; Iacobus Ganberti [de parrochia de Pinu predicta]; B[ernardus] Zabater [de parrochia de Pinu predicta]; G[uillelmus] Ferreri de Sancto Baudilio, B[ernardus] de Torrente de Corniliano.

Presentavit se pro clerico: Petrus de Calvo de dicta parrochia de Pinu.

Et post predicta fuerunt vocati Berengarius, Iohannis, B[ernardus] Ysarni. G[uillelmus] Morages et Simon Zabaterius qui jurati dixerunt quod uxor Benedicti Ferreri non vult cohabitare cum viro suo, immo adulteratur cum Petro de Mas Ferrer.

Item Iacobus de Orto fornicatur publice cum Vidala muliere et habet prolem ex ea.

Item Iacobus Iohannis fornicatur publice cum quadam Pistrice. Item Berengaria Fusta fornicatur cum pluribus. Cetera recte.

Fol. 12vº

MARTOREL

Divindres, 12 de juliol de 1303: Die veneris intitulata. III. idus iulii anno supra dictus dominus Episcopus visitavit publiciter Ecclesiam de Martorello et ibi confirmavit plures et tonsuras fecit istis qui secuntur: G[uillelmo] Mercader de Martorello; R[aimundo] Cuquet [de Martorello]; P[etro] Alberich [de Martorello]; Amicus Textoris [de Martorello]; G[uillelmo] fiyl den G[uillelmi] Devesa [de Martorello]; G[uillelmo] Canals [de Martorello]; P[etro] Rubei [de Martorello]; B[ernardo] dez Pereylo [de Martorello]; B[erengario] Corigerius [de Martorello]; Petrus GERALDI [de Martorello].

Et post predicta fuerunt vocati Geraldus de Crosis, Galcerandus de Gozteps, Iacobus Devesa, Berengarius Veli, Arnaldus Veli, G[uillelmus] F.et G[uillelmus] de Nagia, qui iurati dixerunt quod Geraldus Bon Encotre et G[uillelmus] Baiulus clerici habuerant filios de quibusdam concubinibus sed modo non est suspicio quod peccent cum eis.

Item dixerunt quod Michaelis Iovesom Filius Petri Iovensom tenet publice quandam mulierem solutam nomine Mario et habuit prolem ex ea. Idem dixerunt clerici (Batle, Novel, Escala et Sant Miquel) infra scripti.

Item dixerunt quod Elicsendis filia Petri Rubini quondam mutuatur publice ad usuras.

Item En Germa de Fos, vasco, mutuatur publice ad usuras. Idem dixerunt clerici infra scripti.

Item dixerunt quod P[etrus] Mora duxit in uxorem quandam filiam Thome Dolomar quondam dicitur communiter quod sunt in. III. gradu consanguinitatis et habuit prole ex ea.

Item dixerunt quod B[ernardus] Boraz desponsavit in uxorem Saurinam filiam B[erengarii] Ferrer quod sunt in. III. gradu consanguinitatis et tenet eam ut uxorem nondum accepta benedictione nuptiali in facie ecclesie. Idem dixerunt clerici infra scripti.

Item dixerunt quod Petrus Felip qui habet uxorem apud Valenciam tenet publice quamdam nomine Alamandam quam ut dicitur desponsavit. Idem dixerunt clerici inscripti. Cetera recte.

Fol. 13 Subsequenter vocatis ad hec G[uillelmus] Batle, B[ernardus] de Novel, P[etrus] Escala et B[ernardus] de Sancto Michaeli clerici beneficiati in ecclesia de Martorel jurati dixerunt quod B[erengarius] de Rosanis aufert ecclesie unum trocium orti. Cetera recte.

CASTRI EPISCOPALIS (CASTELLBISBAL)

Divindres, 12 de juliol de 1303: Sequitur inquisitio Castri Episcopalis facta per R[aimundum] Emilii facta eadem die veneris et anno qua supra.

P[etrus] de Albareda et G[uillelmus] des Puig Oriol et Marchesius des Verdeguer jurati et interrogati dixerunt quod G[uillelmus] Despiellis lusit aliquotiens ad tabulas ad modicum lusum sed non lusit postquam quidam clericus interfectus fuit Barchinone. Item dixerunt quod P[etrus] de Guardia fornicatur publice cum quadam muliere que vocatur G[uillelmona] et etiam gravidavit eam.

Item dixerunt quod filii B[ernardi] [Ferrari] faciunt contractus usurarios et baratas.

Item dixerunt quod B[ernardus] Crayera ludit et G[uillelmus] Laudines ludit et mutuatur a XI per XII.

Item G[uillelmus] de Valle ludit et A[rnaldus] Gatg et mutuatur a capsons et verba blasphemie aliquotiens contra sanctas dicunt. Item dixerunt quod Petrus de Insula non venit ad ecclesiam nec viderunt. X. anni sunt nec mater eius nec uxor non veniunt nisi vix festivitibus sollempnibus.

Item dixerunt quod P[etrus] de Valle habuit prolem ab Elicsende uxore Romei de Fonoses commatre sua.

Item dixerunt quod Donate Sancte Marie Magdalene fuerunt in bona fama quosque aliqui bannici venerunt ad domum suam et aportaverunt ibi gallinas quas noluerunt quod ibi comederent. Cetera recte.

Et post predicta, G[uillelmus] Despiell Rector Ecclesite de Castro Episcopali inter[rogatus] per sacra[mentum] confessus fuit se lusisse aliquatenus post mortem fratris Bernardi Episcopi quondam Barchinone.

Fo1. 13vº

SANCTI SEBASTIANI

Dissabte, 13 de juliol de 1303: Die sabbati que fuit. III. idus julii anno quo supra dictus dominus Episcopus venit causa visitacionis apud Monasterium Sancti Sebastiani et ibi confirmavit et tonsuras fecit istis qui sequuntur: G[uillelmus] Rovira; B[erengarius] Ferrer de parrochia de Gelida.

SABERN

Dissabte, 13 de juliol de 1303: (...) apud Ecclesiam Sancti Petri de Saberno et ibi causas visitacionis dimisit R[aimundum] Emilii canonicum Barchinone et R[aimundum] Dachs notarium suum et ibi vocaverunt istos scilicet: G[uillelmus] Pontis, G[uillelmus] Matha. G[uillelms] Giner, A[rnaldus] Borelli et B[ernardus] Calapf parrochiani dicte Ecclesite qui jurati dixerunt quod B[ernardus] Mathei Rector ipsius Ecclesie tenet publice quandam mulierem nomine Nicholaia apud Villam Liberam (Vilafranca) ex qua habuit prolem et adhuc habet unam filiam anni et dimidis vinentem. Idem confessus fuit Rector.

Item dixerunt quod Michael de Marteris fornicatur publice cum Guillemona nutrice G[uillelmi] de Sobiratis.

Item B[erengarius] za Salada fornicatur publice cum M[aria] de Solano.

Item dixerunt quod P[etrus] de Cartero habet filiam spiritualement patris sui in uxore. Cetera Recte.

Item (...) fuit imposita pena dicto Rectori ad dandum. XXX. solidos operi Ecclesite Barchinone et obligavit se (notarius) sub pena privationis beneficii quod sit cum dicta concubina vel cum aliqua alia ab ista ora in antea rediret quod amitteret suum beneficium ipso facto cum iam per aliam inquisitionem esset inventus in eodem crimini laborare. Predicti. XXX. solidi solvantur in sequenti festa Sancti Michaelis.

Super statu monasterii sancti Sebastiani Monachorum clericorum et personarum eiusdem fuerunt vocati: A[rnaldus] Mazo, En G[uillelmus] Gili Rector Ecclesite de Avinione et Romeus Mazo, R[aimundus] de Curtibus, R[aimundus] Jorda qui jurati deposuerunt et dixerunt quod nullus clericus est deputatus in loco qui curam habet animarum. Fuit comissa animarum cura G[uillelmo] Andree donec fuerit ibi prior et velit alium nominare.

Item dixerunt quod aliqua bona ipsius Monasterii sunt obligata videlicet redditus de Lupricato et de Cleriana.

Item dixerunt quod Frater Bertrandus habet prolem ex quadam muliere nomine G[uillelmona] Sibilia. Idem dixit P[etrus] de Ponte clericus infrascriptus.

Item quod frater Bertrandus et frater B[erengarius] de Barra monachi ludunt et consueverunt ludere ad altilena cum dicitur et quod idem frater Berengarius de Barra lusit ad taxillos multociens.

Idem dixit P[etrus] de Ponte clericus infra scriptus et dixit se audivisse quod aliqui eorum laxavit linguam suam contra deum et sanctas suos.

Na Geralda zes Cudines [divinatrix] de parrochia de Sobiratis.

Fo1. 14 Item dixerunt quod monachi dicti loci vadunt soli per parrochiam et portant armas intus monasterium et extra, enses vel gladios magnos et aliquociens lanceas cum vadunt extra monasterium.

Item dixerunt quod G[uillelmus] Andrea clericus habuit filium ab Eliscende Rovira. Idem dixit Petrus de Ponte infrascriptus. Idem dixit de armis.

Item dixerunt quod dicti monachi comedunt carnes omnes simul quasi quolibet die.

Item dixerunt quod duo calices argentei consueverunt esse in Ecclesia et modo nullus est quia unus fuit furtim abstractus de ecclesia ut dicitur, alius iudeis impignoratus.

Item dixerunt quod duo presbiteratus vacant in dicto monasterio.

Et post predicta P[etrus] de Ponte beneficiatus dicti Monasterii juratus dixit. Dixit de calicis idem quod supra etiam quod quidam liber vocatus Ugo de sancto Victore est impignoratus Barchinone; ignorat penes quem et fuit obligatus per priorem quondam.

Item dixit quod vacant ibi duo beneficia quorum alterum vacavit bene per. V. menses.

Item dixit quod debent ibi esse quatuor clerici sed numerus monachorum est incertus.

Item dixit quod in vigilia beate Eulalie hoc anno non jejunarunt dicti monachi nec servant silencium.

Item dixit quod sunt discordes et rebbelles et inobedientes et rixantur frequenter et dicunt sibi ad invicem et etiam cum vicinis multa convicia.

Idem dixit quod dicti monachi tenent proprium et Frater B[erengarius] predictus mutuatur aliquando.

Item dixit quod G[uillelmus] Ferrari parrochianus dicte Ecclesie Sancti Sebastiani est in adulterio publico.

Cetera Recte. Item vocatis sacrista et omnibus aliis monachis dicti Monasterii. Idem dominus Episcopus monuit eos et requisivit quod singula privilegia exemptionis vel libertatis asserint se habere. Ipsa privilegia immunitatis seu libertates singula hunc ostendant et cedant eidem domino Episcopo vel in absentia eius vices gerenti Barchinone in capitulo.

Fol. 14v^o Fratrum predictorum Barchinone infra duos menses ex quo prior Teratus venerit ad dictum Monasterium Sancti Sebastiani. Dixit etiam dictus dominus Episcopus quod si interim vellent illa sibi ostendere paratus est ea audire et videre et ea benigne observare prout iusticia suadebit. Presentibus fratre Johanne Rostanni sacrista et fratre Bertrando de Caberlacho et Berengario de Barra monachis dicti monasterii et Galcerando Rectore Ecclesie Sancti Pauli et G[uillelmo] Andrea et P[etro] de Ponte beneficiatis dicti monasterii Sancti Sebastiani et Guillelmo Egidii Rectore Ecclesie Avinionis et pluribus aliis. Datum die et anno quibus supra.

Fol. 15

VILLA FRANCA (VILAFRANCA)

Diumenge i dilluns, 14 i 15 de juliol de 1303: Die dominica que fuit intitulata. II. idus iulii dictus dominus Episcopus sub Anno quo supra visitavit Ecclesias de Villa Franca Penitentis et ibi predicavit et confirmavit et infraescriptos in clericos tonsoravit: Taragonus Baiuli, B[ernardus] Cervera, R[aimundus] de Manso, A[rnaldus] Ferragut, Poncius Riba, B[erengarius] Ferrandi, P[etrus] Cosida, P[etrus] Borserii, B[erengarius] Baro, R[aimundus] de Gatel, Bonanatus Alio, G[uillelmus] Fusterii, P[etrus] de Gatel, G[uillelmus] fiyl den Gerau Zatriila, G[uillelmus] de Sant Justo filius G[uillelmi] de Santo Justo, Geraldus de Rubio, Ianfredus Despinulis, G[uillelmus] Belioch, Iacobus Sartor de Santo Cucufato de zes Garriges, P[etrus] Mirati, B[erengarius] Batela, B[erengarius] de Podio Sadal, R[aimundus] de Olezina de parrochia Sancti Salvatoris, P[etrus] Oler de parrochia Sancti Iacobi de Dominicis, P[etrus] Riba, A[rnaldus] Calaf de parrochia de Dominicis, A[rnaldus] de Carro de Rippis, P[etrus] Raspay de Villa libera, G[uillelmus] Cauzerenys, P[etrus] Johannis de Villa libera, Ferrarius Lopart de Sobirats, P[etrus] Horno de villa libera, Michael Raffart de Villa libera, B[ernardus] Peralba de Casteller, Franciscus de Bas de Villa libera, Geraldus Raffardi de Villa libera,

P[etrus] Damer de Villa libera, G[uillelmus] Vituli de Villa libiera, B[erengarius] Plana de Villa libera.

Fol. 15v^o Et super statu Ecclesie ville et parrochie de Villa Francha predicta fuerunt vocati: Galcerandus de Canellis, F[errarius] de Villa Francha, Jacobus Angles, F[errarius] de Liliet, G[uillelmus] Basulu, P[etrus] Basulu, B[ernardus] Pelicers, B[ernardus] de Garbesi, B[ernardus] de Pena, Felix G[uillelmus] de Logter, Romanus Escofet. Qui iurati dixerunt quod scole puerorum sunt male et negligenter servite per dictum Rectorem.

Item dixerunt quod B[ernardus] de Villa Francha presbiter Rector de Sancta Digna tenuit publice quandam mulierem nomine Geraldam que dicitur esse consaguinea sua germana et habuit prolem ex ea. Dictus B[ernardus] per sacra[mentum] confessus est se eam carnaliter cognovisse et prolem habuisse, negat tamen eam esse consaguineam suam; unde dominus Episcopus, imposita sibi penitencia salutari, absolvit eum, iniuncto tamen sibi sub pena perpetue suspensionis officii et beneficii quod hinc usque ad proximas Kalendas augusti si non sit impenitens.

Item dixerunt quod R[aimundus] Fabrica presbiter tenet publice quandam mulierem nomine Seudereta et habet prolem ex ea. Item R[aimundus] dixit et confessus fuit per sacra[mentum] se cognovisse eam et habuisse prolem. Sed non tenuit eam publice. Et fuit per[dictum] dominum Episcopum absolutus.

Item dixerunt quod Iacobus Philipi est publice diffamatus quod cognoscit carnaliter quandam baptizatam que dicitur esse filia spiritualis ipsius; Filipus confessus fuit se eam cognovisse carnaliter. Sed non postquam dominus frater Bernardus Episcopus Barchinone absolvit eum a predictis, sed quia hoc non obstante remanebat diffamatus, dominus Episcopus iniunxit sibi purgationem trium presbiterorum bone fame infra. X. dies faciendam.

Item quod G[uillelmus] Dalmacii presbiter tenet publice duas mulieres quarum altera vocatur Geralda.

Idem G[uillelmus] dixit quod non tenuit eas publice sed non habuit prolem ab utraque. Et dominus Episcopus imposuit sibi penitencia salutari, absolvit eum et iniunxit sibi quod de cetero non sit cum dictis mulieribus in loco suspecto (...) pena gravissima condemnaret.

Fol. 16 Item A[rnaldus] Dalmaci presbiter tenet publice quandam mulierem filiam den Madi Veyl et habet prolem ex ea et tenet aliam mulierem publice que vocatur na Roya. Idem A[rnaldus] confessus fuit se utramque tenuisse et habuisse prolem. Sed duo anni sunt elapsi quod dimisit eas; unde Episcopus absolvit eum iniuncta sibi penitencia salutari. Sub pena dupli constitutionis contra tales edite si ulterius reddat et quod hinc ad instans festum Sancte Marie de Augusto solvat. XX. solidos operi ecclesie Barchinone.

Item dixerunt quod Matheus Colomer presbiter tenet publice quandam mulieren in domo propria in concubina ex qua prolem genuit. Item aliam ex qua genuit similiter prolem. Idem Matheus dixit se cognovisse ambas et prolem ab utroque habuisse. Sed tres anni sunt elapsi quod Maria que consuevit stare in domo patris ipsius Mathei non fuit ibi, sed adhuc altera que vocatur Saura moratur in domo dicti patris sui.

Item En B[erengarius] Rabaza presbiter tenet publice in concubina na Ribota ex qua prolem genuit. Dixit idem Rabaza quod tenuit eam antequam esset presbiter id est tres anni sunt elapsi et pastea non curavit. Unde dominus Episcopus iniuncta sibi penitencia salutari absolvit eum a predictis et ipse promisit dare. V. solidos operi.

Item En Celoni presbiter tenet publice in concubina na Borza ex qua prolem genuit. Idem Celoni confitetur se tenuisse sed dixit quod medius annus est elapsus quod eam dimisit. Et dominus Episcopus iniunxit sibi quod de hinc ad instans festum Sancti Michaeli. X. solidos operi Ecclesie sedis Barchinone et alia iniuncta sibi penitencia salutari absolvit eum a predictis.

Fol. 16 vº Item dixerunt quod Rector de Munistrollo de Anoylia tenet publice in concubinam in villa francha et habet prolem ex ea et dicitur publice usurarius et lusor ad altienam et mutuat. XI. pro. XII. in dicto ludo. Dixit idem Rector per sacra[mentum] se eam renuisse et habuisse prolem ab ea. Sed. XVIII. annisunt elapsi quod anno cognovit eam carnaliter; confitetur tamen quod ipse post predictos XVIII annos et etiam hoc auno veniebat et intrabat publice domum dicti Rectoris et ibi secum comedebat et bebebat publice cum aliis; confitetur quod ipse Rector venit et intravit publice domum dicte mulieris in Villa Francha que vocatur Maria Baniona et comedit secum publice cum filiis et cum aliis post tempus predictum.

Infra in. II . folio:

Fol. 17vº Alia negavit idem Rector per sacra[mentum], sed confitetur se 1usisse ad dictum ludum et ad taxillos, sed non lusit a tempore indulgencie generalis beatorum Petri et Pauli et tunc fuit ab omnibus absolutus et hostendit litteram sue absolucionis cuius tenor talis est...

Post haec dictus dominus Episcopus iniuncta sibi penitencia salutari absolvit eum et ipse promisit dare operi sedis Barchinone. XV. solidos. Et injunxit sibi sub pena officii et beneficii si ab hac ora in antea iniunctus fuerit in culpis predictis ad quam idem rector se obligavit.

Fol. 16 Item B[ernardus] Dalmacii Rector Ecclesie de Pax tenet publice concubinam in Villa Francha et habet prolem ex ea.

Item Iacobus dez Lauro Rector Ecclesie de Olerdola tenet in Villa Franca publice in concubinam quamdam mulierem ex qua prolem genuit.

Item Bartolomeus dez Quer clericus serviens ecclesie de za Geltrud[is] tenet publice concubinam in Villa Francha.

Item Grimaldus presbiter qui moratur a Ribes tenet in Villa Franca publice na Grimaldam mulierem in concubinam

Fol. 16vº Item En Gli Rector Ecclesie de Anoiia tenet publice in Villa Franca concubinam et habet prolem ex ea.

Item dixerunt quod dicitur quod Matheus Colomer Romeus Olerii et Rabaza ludunt frequenter in domo B[ernardi] de Villa Franca et in dicti Mathei.

Item dixerunt quod G[uillelmus] de Palacio conjugatus tenet publice quamdam concubinam B[ernardi] de Villa Francha clerici et dimittit uxorem propriam.

Item dixerunt quod en Penafel tenet publice concubinam.

Item en Mir Zabater tenet publice in concubinam na Andreua. Item en Boraz Canyamaz zabaterius tenet publice duas mulieres quarum altera vocatur Gillelmona.

Item en Boschet tenet publice in concubinam sororem B[erengari] de Sancto Michaelae.

Item en Mila Saig tenet publice in concubinam quamdam mulierem.

Item R[aimundus] G[uillelmi] uxoratus tenet publice na Bruga mulierem.

Item A[rnaldus] de Lotger tenet in domo sua publice quamdam mulierem pro concubine.

Item A[rnaldus] de Montru clericus tenet publice in domo ipsius mulieris quamdam baptizatam.

Fol 17 Item quod Bartholomeus za Taylada tenet publice in domo sua quamdam concubinam.

Item B[ernardus] Babau tenet publice quamdam concubinam.

Item Bernardus Babau conjugatus tenet publice quamdam concubinam villa ad partem.

Item Poncius Golet tenet publice concubinam in domo sua.

Item G[uillelmus] Geraldi tenet publice concubinam in domo sua et est usurarius publicus.

Item En Iacobus Sanabre coniugatus tenet publice quamdam concubinam in villa.

Item dixerunt quod est fama publica in loco quod G[uillelmus] Giner, Berengarius Rafart et Bergronus Rafart, A[rnaldus] Mirat Maimonetus de Podio, Bonanatus Iafer exercent actus illicitos et continentes usuras.

Item quod Iacobus de Turre Rector Ecclesie de Fuxo tradit peccuniam suam sub usuris.

G[uillelmo] Goz et G[uillelmo] de Minorisa spurio.

Item filla Petri Busulu mutuat ad usuras.

Et post predicta [Raimundus] Fabrica, B[ernardus] Cervera, Iacobus Filipi, Bonanatus Iuncosa, B[erengarius] Corbins, Berengarius Rabaza, Romeus Olerii, Matheus Colomer, A[rnaldus] Dalmad, G[uillelmus] Dalmad et Bartholomeus de Avinione qui iurati dixerunt fama esse quod Ferrarius de Villa Francha uxoratus adulterator publice cum Elizabet noviter facta christiana.

Fol. 17^v Item dixerunt quod Valentinus Poncii, G[uillelmus] Plana, Bonanatus Messegerii, B[ernardus] Cuch, B[ernardus] Natal, B[erengarius], Iacobus, Bonnanatus Blachafort, B[erengarius] Dalmacii, en Miquelet Gaig, Martinus Claudus, Iacobus de Montebruno mutant ad ludum. XI. pro XII.

Item dixerunt quod [...]

SANCTI VALENTINI

Dilluns, 15 de juliol de 1303: Die lune qui fuit intitulata idus iulii Anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Valentini et ibi confirmavit et tonsoravit omnes hoc folio supra scriptos quia non potuerunt in Villa libera propter pressuram gentium tonsorari.

Et fuerunt vocati F[errarius] Cosida. P[etrus] Ferrer de Ces Cabanes, B[erengarius] Riba et P[etrus] Rubio et Iacobus de Monte acuto parrochiani dicte Ecclesie qui iurati dixerunt: Omnia Recte. Et dictus dominus episcopus de licentia prioris comisit curam animarum in dicta Ecclesia Durando de Podio presbitero.

Fol. 18

ECCLÉSIE DE BLITA (LA BLEDA)

Dimarts, 16 de juliol de 1303: Die martis que fuit. XVII. Kalendas agusti Anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de za Bleda et confirmavit ibi. Et tonsuras fecit ipsis qui secuntur: P[etrus] Plana, G[uillelmus] de Pena Forti, B[erengarius] za Fabrica, G[uillelmus] Teixidor, Ferrer za Font, B[erengarius] Urgelli, G[uillelmus] Ferrer, R[aimundus] Torres, B[erengarius] Michael de Cantalops, Domingo Veya, A[rnaldus] Bertrandi de Moga, P[etrus] Grassi, P[etrus] Olerii, Franciscus de Pinu, Blascus Ermengandi, Romanus Geloni, Berengarius de Valmol, Iaufridus de Spill, Geraldus de Rubi, Ferrer de Port Cenros.

Et post predicta fuerunt vocati R[aimundus] de Spinells, Geraldeus de Manso de Riba et P[etrus] Gual qui iurati dixerunt quod Rector non faciebat servicium debitum ut fieri debet. Immo stat Ecclesia destituta debito servicio et sine Corpore Christi ac si esset ecclesia ermitana et sine aqua benedicta.

Item dixerunt quod non possunt habere rectorem cum est eis pro ministrandis sacramentis ecclesie necessarii. Ita quod mater G[uillelmi]... Riba et mater den Mateo ... decesserunt sine confessione propter defectum Rectoris sui. Idem Rector notavit hoc per sacra[mentum].

Item dixerunt quod revelavit illud quod G[uillelmus] Riba parrochianus suus sibi dixit in confesione penitenciali qui dixerat ei quod fuerat furatus taules, Bartholomeo bo Macip G[uillelmo] Riba confitetur predicta. Idem Rector negavit per sacra[mentum]. Item dixerunt quod omnibus infra scriptis personis stabilivit possessiones Ecclesie et habuit a quolibet certam pecuniam pro intrada et non viderunt quod huius modi pecuniam quam ex inde habebat poneret in utilitatem Ecclesie. Persone sunt haec:

Fol. 18^v Ferrarius Laurador Rector Ecclesie predictae per sacra[mentum] dixit se stabilivisse multas de dictis honoribus et recepissee peciam per intratam et dedit partem priori de Casserris. Interrogato si dominus Episcopus firmavi in stabilimentis huiusmodi; dixit quod non quia prior de

Casserris dicit quod ipse solus prior debet firmare et firmavit ipse. Et episcopus iniunxit dicto Rectori, de expresso assensu ipsius, quod hinc usque ad festum Natalis Domini [...] vel ostendi faciat si per dictum priorem quod ad priorem solum spectet firma in predictis stablimentis et non ad episcopum.

Iniunxit etiam dominus Episcopus dicto Rectori quod admodum non aducet in curiis secularibus nisi in casibus aiunt permissis quod dictus Rector concessit.

Fol. 19 Item dixerunt quod dictus rector consuevit tenere bene sunt tres anni quandam mulierem nomine Romina de qua fuit fama quod cognovit eam carnaliter et etiam impregnauit et geminas peperit abortivos.

Item dixerunt G[uillelmus] Riba coniugatus parrochianus dicte Ecclesie tenet publice apud Villam Francam quandam aliam mulierem. Item quod R[aimundus] Manleu coniugatus tenet publice apud Villam Francam quandam aliam mulierem.

Item dixerunt quod P[etrus] Manleu coniugatus consuevit tenere quondam aliam mulierem apud Villam Francam.

Item dixerunt quod valde raro veniunt ad Ecclesiam et credunt causam esse quia Rector non facit residenciam in Ecclesia.

Fol. 19^v

ECCLESIA DE PAX

Dimarts, 16 de juliol de 1303: Eadem die martis predicta et anno quo supra visitavit idem dominus Episcopus Ecclesiam de Pax et confirmavit ibi. Et tonsoravit hos infraescriptos: B[ernardus] Guad de za Bleda, Perico Babau de Villa Francha, G[uillelmus] Alart de Sancto Martino, Iacobus Alandrax de Granata.

Et post predicta fuerunt vocati R[aimundus] Pinel, A[rnaldus] Perera, B[ernardus] Pereta et en Verdeger et G[uillelmus] Cusida qui iurati dixerunt quod Rector eorum consuevit tenere in domo propria quandam concubinam ex qua filios procreavit et a tribus vel quatuor annis circa ipsa moratur apud Villam Francham et ipsa venit ad eum quando infirmatur rector. Et celebrat aliquando cum altero de filiis suis.

Itero dixerunt quod R[aimundus] Pinel tenet quandam mulierem in concubinam et habuit prolem ex ea. Idem dixit Rector.

Post quam B[ernardus] Dalmacii Rector dicte Ecclesie de Pax iuratus dixit quod A[rnaldus] Pereta coniugatus tenet mulierem aliam apud Villam Francham.

Item dixit dictus Rector quod aliqui de parrochianis suis incurrunt aliquando ad Marchesiam mulierem divinatricem que moratur in parrochia Sancti Valentini ad quam ut dicitur tota terra concurrit.

Item dixit dictus Rector quod valde pigre et negligenter veniunt ad Ecclesiam parrochiani sui.

Item dixit dictus Rector et confessus fuit se habisset prolem de concubina predicta et quod aliquando conversatur secum in domo ipsius rectoris cum est infirmus et quod celebrat aliquando cum quodam filio deservienti sibi in missa et officio Ecclesie.

Unde dictus dominus Episcopus precepit sibi sub pena suspensionis officii et beneficii ne de cetero sanus vel infirmus cohabitaret vel participet cum dicta concubina nec celebret cum filio suo.

Fol. 20

ECCLESIA DE OLERDOLE

Dimecres, 17 de juliol de 1303: Die martii intitulata. XVI. Kalendas augusti anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Olerdole. Et confirmavit ibi. Item tonsoravit infrascriptos sub hac protestatione quod non intendebat aliquos tonsorare illegitime natos sed solum legitime natos: P[etrus] Merli, B[ernardus] Sola, P[erico] dez Mila, B[ernardus] Raffart, G[uillelmus] Zapera, F[errarius] Soler.

Et post predicta fuerunt vocati Iacobus Teranau, G[uillelmus] Roseylo, Geraldus Porta, G[uillelmus] de Caldoria, G[uillelmus] Venrel parrochiani dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod G[uillelmus] Messegerii presbiter qui deservit Ecclesie ludit aliquando et modicum causa solacii.

Item dixerunt quod Arnaldus Oler uxoratus tenet publice concubinam nomine Geraldam ex qua filios procreavit et non obstante iuramento redit cum ea.

Item B[ernardus] Mironis uxoratus tenet publice quandam mulierem nomine Elecsendem.

Item B[ernardus] Crexel tenet publice pro concubina Dulciam mulierem quam impregnavit.

Item. Cetera Recte.

Fol. 20vº.

TERRAZOLA – VITE (TERRASSOLA-LAVID)

Dijous, 18 de juliol de 1303: Die jovis intitulata. XV. Kalendas augusti anno que supra dictus dominus visitavit. Ecclesias de Vite et de Terrazola et confirmavit.

Berengarius Ferrer, Romeus de Puigferrer parrochiani de Vite iurati dixerunt omnia Recte.

Iacobus Ferrer, Arnaldus Miro S[imon] M[uliner], R[aimundus] B[age], B[erengarius] M[uliner] Pelegrinus za Plana parrochiani de Terrazola iurati dixerunt quod Solerius presbiter tenet publice quandam mulierem nomine Aldetam ex qua prolem genuit. Idem Solerius dixit per sacramentum quod cognovit et tenuit eam et habuit prolem sed fuit penitus et absolutus per Decanum Penitentis auctoritate domini Episcopi sed excommunicatus non fuit et cum ea in loco suspecto.

Item dixerunt quod Arnaldus de Gostems tenet publice quandam nomine Pugetam ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod G[uillelmus] de Gostems tenet publice quandam nomine Bajulissam ex qua prolem habet.

Cetera Recte.

Item dixit et confessus fuit idem Solerius quod tenuit curam animarum absque commissione domini Episcopi presentis. Absolutus postea fuit per dominum Episcopum ab omnibus predictis et fuit sibi comissa cura animarum in parrochia de Rivobirlarum.

Fol. 21

SANCTI PETRI DE RIVOBIRLARUM (SANT PERE DE RIUDEBITLLES)

Dijous, 18 de juliol de 1303: Eadem die jovis predicta et anno eodem, dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam et monasterium Sancti Petri de Riudebirles et confirmavit ibi. Et tonsoravit hos tamen qui sequuntur. Sub protestacione legitime nativitatis qui sunt: B[erengarius] Gerau, Ferrer Lotart, G[uillelmus] Zapera, G[uillelmus] Frexenet, P[e trus] Valta, Ianfridus de Faxino de soluto et soluta sed dominus dispensavit.

Et post predicta fuerunt vocati Muntreyal Lobet, R[aimundus] Coca, G[uillelmus] Gomar, En Berart Texidor, Andreas Gironela et B[ernardus] Maior parrochiani dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod Ianuarius coniugatus tenet quandam mulierem publice, filiam Petri Rieria de Sancto Quintino ex qua prolem genuit.

Item B[erengarius] Ianuarii de Serra tenet publice quandam mulierem nomine R[aimundam] Marruchinam et habet ex ea prolem.

Item Iacobus Rosselli presbiter tenet publice in domo sua quandam nomine Gayam baptizatam. Idem presbiter confessus fuit per sacramentum se eam carnaliter cognovisse. Sed dixit quod non participavit publice cum ea. Unde dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena. X.. autem ultra pennam aliam contra concubinos et etiam si ab hac hora in antea fuit cum ea scilicet in loco suspecto.

Item filius G[uillelmi] Destorrentibus tenet publice quandam nomine Romietam.

Item B[ernardus] Gironela tenet publice quandam nomine Elicsendem filiam de na Cathalana.

Item Berengaria Comes et P[etrus] Geronela filius G[uillelmi] contraxerunt matrimonium et nollunt illud solempnizare in facie Ecclesie.

Item Petrus Gironela filius Andree contraxit cum Maria filia de B[ernardo] Valta et nolunt matrimonium sollempnizare. Cetera Recte.

Et quia dictus dominus Episcopus inter cetera ibi male ordinata invenit quod Solerius presbiter inter alia comissione Episcopi tenebat curam in periculum anime sue et aliarum. Idem dominus Episcopus de consensu fratris Iohannis procuratoris ipsius monasterii comisit curam animarum G[uillelmo] Ferreoli presbitero donec aliud fuerit ordinatum.

Fol. 21v^o

SANCTI QUINTINI DE MEDIONA (SANT QUINTÍ DE MEDIONA)

Divendres, 19 de juliol de 1303: Die veneris intitulata. XIII. Kalendas augusti anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Monasterium sancti Quintini de Mediona et ibi confirmavit. Item tonsoravit istos qui secuntur sub protestacione legitimacionis ut supra: G[uillelmus] Corcalli, G[uillelmus] Pelicerii, Berengarius Ferrer, Galvany Verdeguer, Iacobus Mathei, Berengarius Guardiola, B[ernardus] Marches.

A[rnaldus] Commes subdiaconus degens in Monasterio de Rivobirlarum tenet publice G[uillelmonam] Cablensia et prolem habet et ludit publice ad taxillos.

P[etrus] Mulnerii presbiter de Sancto Petro de Rivobirlarum tenebat publice quandam que dicebatur mariata ex qua filium habet et consuevit eam tenere apud locum de Vice. Item iste idem presbiter ludit publice ad aleas et taxillos confitetur per sacrametum ídem P[etrus] se luisse ad taxillos et tenuisse mulierem et habuisse prolem; negat tamen eam esse maritatam sed dicit quo. III. anni sunt quod non tenuit eam nec habuit absolucionem ab aliquo. Unde dominus episcopus iniunxit eidem P[etro] Mulnerii penitentiam salutarem et absolvit eum et promisit dare. XV. solidos operi.

Item B[ernardus] Frexenet presbiter, qui consuevit residere in dicto loco, modo habitat a Gelida, consuevit tenere mulierem et ludit a taxillos publice in domo Sancti Quintini.

Item En G[uillelmus] Feriol presbiter comitit idem confitetur de ludo qui iniuncta sibi penitentia absolvit eum et dedit. V. solidos operi.

Item en Soler presbiter habuit prolem a duabus consaguineis germanis et duas germanas tenuit, hoc scit Michel Corps scolaris, tenet T[errazola] quandam prout P[etrus] Mulner deponit. G[uillelmus] Ferreol deponit idem.

P[etrus] Verdeguer, B[erengarius] Mulet et B[ernardus] Mulet, En Matheu de Turre, A[rnaldus] Pelcer, P[etrus] Mosam dixerunt quod Bartholomeus za Pesada presbiter tenet publice na Vilarona ex qua prolem genuit et debet dare. XV. solidos operi et fuit sibi iniunctum sub penna dupli [ipsius] constitutionis penalis si ab hac ora in anno esset cum ea in loco suspecto et fuit absolutus iniuncta sibi alia penitentia salutari.

Item quod G[uillelmus] Sarradoret presbiter consuevit tenere publice quandam mulierem nomine Raymundetam.

Item quod P[etrus] Mathia presbiter tenet publice quandam mulierem nomine Mariam ex qua prolem genuit.

Item quod Mathia den Verdeguer coniungatus tenet publice quandam mulierem nomine Martinetam.

Item en Barreda tenet publice saurinam ex qua prolem genuit. Item Periconus de Manso tenet publice na Dolzeta ex qua prolem genuit.

Fol. 22 Item Maymonus Cescasades tenet publice Substanciam mulierem.

Item G[uillelmus] de Vallibus [...].

Item dixerunt quod A[rnaldus] Mulnerii est usurarius. Item en Torra na Gugralla.

Item frater eius B[ernardus] est usurarius. Item quod Berengarius Mulnerii est usurarius.

Item quod En Loreda mutuat ludentibus. XI. pro. XII Item quod en Tora mutuat ludentibus. XI. pro. XII.

Item quod omnes ludentes hic blasphemant Deum et sanctos suos.

Item dixerunt quod fere omnes parrochiani sunt mali ecclesiastici ita quod dum missa celebratur ludunt in plantea et blasphemant Deum ...

Item dixerunt quod B[ernardus] Ugneti stetit excommunicatus per medium annum pro eo quod non vult executionem cuiusdam testamenti adimplere.

Item dixerunt quod Berengarius Mulnerii et Boreda et Gualdero de na Noguera et Gualdero de za Passada et Jofre Mediona faciunt contractus usurarios.

Item dixerunt quod B[erengarius] Carboni presbiter ludit; confessus fuit idem Berengarius luisse ad altilenam et ad aleas et a carn agitar (sic) cum taxillo et erat presens cum dominus Episcopus nolebat intrare locum. Idem B[erengarius] Carboni ratione predicte dare debet et dare promisit. X. solidos operi et dominus Episcopus iniunxit sub penna dupli constitutionis penalis in ludo si ab hac ora in antea ludet ita et fuit absolutus iniuncta sibi alias pro modo culpe penitentia salutari et fideiussit pro eo Ferrarius Vals ad dictos. X. solidos si dictus Berengarius nondum solvit eosdem operi supradicto.

Item dixerunt quod Berengarius Marquesii non vult comunicare cum uxore sua.

Item dixerunt quod nullus tenet ibi curam animarum qui habeat comissionem a domino Episcopo.

Fol. 22 vº Nos Poncius dei gratia Barchinone Episcopus mandamus vobis F[errario] de Vallibus, A[rnaldo] Serratoris presbiteris quatenus quilibet vestrum nos personaliter sequatur donec a nobis optinuerint licentiam remanendi. Alioquin ingressum Ecclesie et divina officia vobis noveritis interdicta. Item dominus Episcopus mandavit Ferrario de Vallibus, Arnaldo Serratoris et G[uillelmo] Serratoris presbiteris predictis sub pena predicta quod die crastina que erit dies sabbati mane essent coram eo in Ecclesia de Murro Curto alias quod ex tune esset eis ingressus ecclesie et dicta officia interdicta; actum in eodem loco XIII Kalendas augusti Anno quo supra.

Item dixit et denunciavit dictus Petrus Verdeguer, addens confessioni sue predicte quod dictus B[ernardus] Passada Rector Ecclesie de Mediona nulla monicione Ecclesiastica permissa vocat et requirit Sagionem R[aimundi] Fulchonis et eius curie ad compellendum parrochianos suos super iuribus Ecclesiasticis sibi pro solvendis.

Item denunciavit et dixit quod Petrus [Morages] presbiter qui moratur cum G[uillelmo] Torti tenet quandam concubinam nomine Berengariam apud locum de Spelunca et habet filiam ex ea. Poncius et cetera. Dilectis in Christo A[rnaldo] Serratoris et G[uillelmo] paratoris presbiteris beneficiatis seu donatis Monasterri Sancti Quintini. Salutem in domino. Cum iam vobis verbotenus mandaverimus quod mandatum per nostrum notarium fuit scriptum ut hodie que est dies sabbati apud locum de Murro Curto compareretis personaliter coram nobis alioquin quod essent vobis ingressus ecclesie et dicta officia interdicta et vos facere non curastis. Iterato et de gratia vobis vel dicimus et mandamus sub pena privacionis ordinis et beneficii quatenus hodie que est dies sabbati apud Ecclesiam Sancti Martini de Penitentis compareatis personaliter coram nobis alioquin nos tune vos tanquam contra rebelles et inobedientes ut acius poterimus procedimus. Mandantes vobis sub eadem pena et sub virtute sancte obediencie ut presentes litteras per earum portitorem nobis remittatis sigillis vestris vel subscriptionibus appositis in eisdem. Datum apud Ecclesiam de Muro Curto. XIII. Kalendas augusti. Anno domini MCCC tercio.

Fol. 23

MORRECURT (MORRECURT)

Divendres, 19 de juliol de 1303: Eadem die veneris predicta et anuo quo supra. Idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Morrecurt. Et confirmavit ibi. Item tonsoravit istos qui secuntur sub protestacione legitime nativitatís eorumdem ut supra: A[rnaldus] Suavis [de] Morrecurt, B[ernardus] Febrer de Terrazola, Bartholomeus Comes [de Morrecurt], R[aimundus] Narbo [de Morrecurt], Petrus Suavis [de Morrecurt], R[aimundus] de Manso [de Morrecurt], A[rnaldus] Queralt [de Morrecurt], Ferrer Malet [de Morrecurt], P[etrus] Malet [de Morrecurt], B[erengarius] Giner [de Morrecurt]; soluto et soluta; dispensatur, Iacobus Mulnerii de parrochia de Mediana, B[ernardus] Escuder [de Mediana], P[etrus] Marchesii de Zapasada [de Mediana], P[etrus] Agut. Fuerunt similiter tonsurati.

Et post predicta fuerunt vocati G[uillelmus] Danici, A[rnaldus] de Podio, F[errarius] Oler, Bartholomeus Zarayo, B[ernardus] de Manso, parrochiani qui iurati dixerunt quod Rector ipsius Ecclesie stabilivit quendam honorem qui tenetur pro altari Sancte Marie et habuit. XX. solidos pro intrata et dicunt quod est prejudicium altaris predicti. Idem Rector confessus fuit se habuisse dictas. XX. solidos negat tamen fecisse in prejudicium altaris.

Item dixerunt quod stabilivit quendam quartariam terre quam tenetur pro eodem altari confitetur similiter idem rector se habuisse. V. solidos pro intrata.

Item dixerunt esse famam publicam in loco quod dictus Rector publice peccat cum Ermesende de Falgario que moratur in eodem loco et quendam filium quam ipsa habet; dicuntur comuniter quod est filius rectoris et ipsa dicit se habere ab eo. Idem Rector confitetur se istam cognovisse et pro ipsa similiter se asserit ab eo filium habuisse. Et officialis Barchinone vice domini Episcopi iniunxit sibi quod de cetero non sit cum predicta muliere in loco suspecto, alioquin noverint ab officio et beneficio se suspensum.

Item dixerunt quod Iacobus Busulu tenet quendam in domo nomine Berengariam filiam de Bonaster ex qua prolem genuit et est fama in loco quod precognoverat quendam amicam ipsius Berengarie.

Fol. 23vº Item dixerunt quod Deodati et Deodate Sancti Salvatoris male conversantur in loco et turpissimam vitam ducunt.

Item dixerunt quod A[rnaldus] Valta tenet quendam mulierem nomine Paladinam ex qua filium habet.

Item quod Bartholomeus Febrer tenet quendam nomine Serenam ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod baiulus tenet quendam nomine Romiam et ipse baiulus confessus est.

Item dixerunt quod P[etrus] Giner tenet quendam in eadem domo nomine Romiam Seradam et habet prolem ex ea.

Item dixerunt quod Donatus Sancte Marie exercet contractus usurarios.

Cetera Recte.

Fol. 24

FONT RUBIA

Divendres, 19 de juliol de 1303: Eadem die visitavit dominus per R[aimundum] Emilií canonicum Barchinone et socium suum apud Ecclesiam de Fonte rubia et vocavit venire ad Ecclesiam de Murre curto.

Berengarius Ferrer, item F[errarius] Pinyol, Romeus Lompardi, P[etrus] Mayle et Periconus Companyn parrochiani dicte Ecclesie de Fonte Rubia qui iurati dixerunt quod F[errarius] Claver Rector Ecclesie de Fonte Rubia celebrat aliquando cum quodam filio suo. Confitetur Rector.

Item dixerunt quod post quam dictus Rector fuit ibi non tenuit publice aliquam mulierem. Sed R[aimunda] Zabatera ex qua filias procreaverat veniebat ad eum valde raro et non credunt quod cum

ea peccaret. Dicit Rector quod. III . anni sunt quod non participavit cum ea sed bene confitetur quod antea peccaverat.

Unde dominus Episcopus pro culpis et peccatis preteritis condempnavit eum in. XXX. solidos Barchinone dandis et solvendis sub pena dupli in sequenti festo omnium Sanctorum operi Ecclesie Barchinone et iniunxit sibi sub pena suspensionis officii et beneficii ne de cetero audeat talia acceptare.

Item dixerunt quod est fama in loco quod Marianus Sola et GERALDA filia Valentini Pinyol contraxerunt clandestine et quod matrimonium carnali copula consumarunt et respuunt illud in facie ecclesie solempnizare.

Item dixerunt quod conveniunt ad dictum locum aliqui lusores et ludendo blasphemant deum et sanctas suos.

Item dixerunt quod A[rnaldus] Zaplana tenet ibi Geraldam mulierem in concubinam ex qua filiam habet.

Fol. 24v^o

SANCTI MARTINI PENITENTIS (SANT MARTÍ SARROCA)

Dissabte, 20 de juliol de 1303: Die sabbati que intitulatur. XIII. Kalendas augusti, Anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Martini de Penitentis et ibi confirmavit. Item tonsoravit istos qui secuntur sub protestacione legitime nativitatibus eorumdem: P[etrus] de Giranzola de parrochia de Fuxo absens est, item B[erengarius] Puculul de Fuxo, G[uillelmus] Ermengandi, item Berengarius Saturnini de sancto Martina, Iacobus Torres filius Rectoris de Fuxo per fraudem ipsius Rectoris, G[uillelmus] de Frugel de parrochia de Celma, R[aimundus] de Figols de Fuxo, A[rnaldus] dez Colomer, G[uillelmus] Bonet¹⁴¹⁷...

Et post predicta fuerunt vocati F[errarius] Mathei, B[ernardus] Iohannis, P[etrus] Mathei, A[rnaldus] Mathei parrochiani dicte Ecclesie iurati dixerunt quod B[erengarius] Rubin tenet publice quandam nomine Saurinam de Puig Ferrer.

Item en Vilardel tenet publice quandam nomine Mercaderam. Item A[rnaldus] de Senyechs tenet publice quandam nomine Romiam ex qua prolem habet.

Item na Viyo tenet publice quandam nomine Sauram.

Item dixerunt quod Deodate Sancti Martini vixerunt aliquo tempore dissolute prout fama laborabat contra eas.

Item B[ernardus] Laurencii tenuit publice quandam nomine (ignorant), tamen eam teneat in presenti.

Item R[aimundus] Laboratoris tenere consuevit publice quandam nomine Elicsendem.

Item En Lobet de Roveylats tenet publice quandam nomine Romiam ex [qua] prolem habet.

Item dixerunt quod sunt aliqui lusores in loco. Cetera Recte.

Fol. 25

DE PARROCHIA DE FUXO (FOIX)

Dissabte, 20 de juliol de 1303: Eisdem die et anno de quibus supra, idem dominus Episcopus vocavit venire ad se ad locum de Torroeles iam misso ibi ad visitandum Ecclesiam de Fuxo R[aimundo] Emilii socio suo canonico Barchinone: F[errarius] Zaval, B[ernardus] Zaval, R[aimundus] de Muntanyana Cavaler, G[uillelmus] Malet, et A[rnaldus] Puculul parrochiani de Fuxo iurati dixerunt quod audiverunt dici quod Iacobus Torra dicte Ecclesie Rector tenuit quandam

¹⁴¹⁷ Està esborrat: "Iacobus de Neza de parrochia de Almazora diocesis derthusensis" (Tortosa).

mulierem apud villa de Mager ex qua habuit prolem quam viderunt que habent. V. et. VI. annos. Cetera recte. Item habuit ex quadam muliere quandam filium antequam haberet Ecclesiam quam nunc habet. Dictus Rector per sacra[mentum] confessus est se tenuisse illam de villa de Mager et ex ea prolem habuisse, dixit tamen quod per dominum Episcopum [bone memorie] fuit absolutus et post modo non pecavit cum ea. Unde dominus Episcopus iniuncta sibi penitentia salutariter absoluit eum generaliter ab omnibus que sibi hactenus denunciata fuerant contra eum et ipse promissit dare. XX. solidos operi Ecclesie.

Et dixerunt quod Romeus presbiter qui moratur cum Rectore dicte Ecclesie tenuit publice quandam mulierem quo modo moratur apud villam Francham credunt tamen quod medius annus est quod eam dimissit. Cetera Recte.

Cum esset conversia inter Rectorem Ecclesie de villa de Mager agentem ex una parte et priorem de Za Leguna ex altera deffendentem super iuribus parrochialibus. Dominus Episcopus de consensu utriusque partis assignavit parti dicti prioris ad diem lune que intitulatur nonas augusti ad ostendendum coram domino Episcopo vel eius officiali quicquid iure dictus prior vel abbas intendit habere in recipiendis parrochianis ad missam et in dicendis festis et preceptis et in benedicenda aqua et oblationibus recipiendis et in sepulturis et in aliis iuribus ad parrochiale Ecclesiam de iure spectantibus et utrique parti ad precedendum in causa ulterius ut fuerit rationis.

Fol. 25vº

DE PARROCHIA DE VILLA DE MAGER

Diumenge, 21 de juliol de 1303: Die dominica que intitulatur. XII. Kalendas augusti dominus Episcopus fuit invitatus per dominum Geraldum de Cervilione apud Torrelles. Et idem dominus Episcopus vocavit ibi coram se venire istos qui secuntur P[etrus] Sort, Petrus za Torre, B[ernardus] de Granardos, G[uillelmus] de Sent Genis, G[uillelmus] za Saborosa, R[aimundus] Ferrer, jurati dixerunt quod officium divinum non fit in Ecclesia de Villa de Mager complete cum Rector non sit ordinatus nec faciat ibi continuam residenciam.

Item dixerunt quod Ferriollus presbiter stetit duobus annis in predicta Ecclesia et impregnavit ibi Sanciam Mutonem.

Item dixerunt quod monachus qui moratur apud Legunam nomine frater Arnaldus Zesposes travessa publice seu ponit parte in ludo alearum. Et dictus frater confessus fuit predictam sed dixit quod non fecit illud. V. septimane sunt elapse ex quo confessus sed fuit a suo abbati qui sibi imposuit penitenciam iuxta regulam sue religionis.

Item A[rnaldus] Sort tenet publice quandam nomine Ermessendem Arayam ex qua prolem habet.

Item R[aimundus] de Furnis tenet publice quandam nomine Guillelman Buschetam ex qua prolem habet.

Item B[ernardus] Giner coniugatus tenet publice Ermessendem Valesam ex qua prolem habet.

Item G[uillelmus] Buschet tenet publice quandam filiam de Mas dez Castel ex qua prolem habet.

Item Berengarius Ramonat tenet publice Elicsendem filiam den Torre et habet prolem.

Item G[uillelmus] Petri tenet publice quandam mulierem de Mediona.

Item dixerunt quod P[etrus] Ferrarius dez Casals et B[ernardus] Gili ludunt ad aleas publice et blasfemant Deum.

Item dixerunt quod Na Sent Ferrera prohibuit duobus annis quod ponit in domo sua salispassium seu aquam benedictam.

Na Sibilia Puyol de Pontonibus dicitur esse divinatrix.

Foil. 26 Item dixerunt quod Na Sent Company est sortilega publica.

Cetera Recte.

DE PARROCHIA DE CELME (CELMA)

Dilluns, 22 de juliol de 1303: Die lune intitulata. XI. Kalendas augusti anno quo supra Dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Celma et confirmavit ibi et postea vocavit B[ernardus] de Malerva, B[ernardus] Grovart, G[uillelmus] de Puigsadol, R[aimundus], F[errarius], A[rnaldus] Torren, P[etrus], Franciscus, P[etrus] Puy, G[uillelmus], B[ernardus] Ortela parrochiani Ecclesie de Celma jurati dixerunt quod compelluntur dare isti qui sunt solidi et proprii homines de templo. XII. denarios pro comestionibus penitencialibus et Capellanus non vult celebrare illa die officium defunctorum nec absolvere cimiterium et reputant se gravatos in duobus primo quia debent dare commestionem et non dicitur sero solutis illi. XII. denarios Capellanus adhuc non facit officium supradictum.

Item dixerunt quod P[etrus] Girona capellanus Ecclesie Sancti Michaelis tenet publice in quodam manso ipsius ecclesie quandam mulierem nomine Guillelma ex qua filios habet.

Idem capellanus confessus fuit per sacramentum quod tenuit eam usque ad tempora domini A[rnaldo] de Gurbo qui eum absolvit per quandam litteram suam sigillatam suo sigillo sed erat corrusos et ab eo tempore circa non participavit carnaliter cum ea et fuit sibi iniunctum sub pena beneficii quod numquam sit in eadem domo cum ea.

Item dixerunt quod Bonanatus Miro capellanus Ecclesie se habet quandam mulierem quam consuevit stare in eadem parrochia nomine Romina Campanera ex qua filium habet et credunt quod modo moratur apud villam f rancham sed tempore messium fuit in parrochia. Idem capellanus dixit per sacramentum quod per dechanum fuit absolutus tempore quod dominus Electus nunc Episcopus ivit versus curiam Romanam. Postea non redivit.

Dixit etiam quod non habet litteram absolutionis sed paratus est probare.

Item dixerunt quod quando accedit quod unus parrochianus vadit ad aliam parrochiam ducere uxorem. Capellanus non vult dare ignum suum licentiam cum littera sua sine precio quamvis ex aba parte satisfiat sibi complere de iuribus Ecclesie.

Item dixerunt quod P[etrus] Vodel uxoratus adheret publice cuidam mulieri nomine Michela.

Cetera Recte.

Fol. 26vº.**ECCLESIE DE MARMELAR (MARMELLAR)**

Dilluns, 22 de juliol de 1303: Eadem die lune qua supra et eadem anno idem dominus Episcopus per Discretum virum R[aimundum] Emilii socium suum Barchinone visitavit Ecclesiam de Marmelar. Et vocavit Gerandum de Moya, R[aimundum] Estela, Berengarium Cusida, Berengarium Sargentera, Petrum Palau, Marti za Redona et Berengarium Galiga parrochianos dicte ecclesie super statu Ecclesiae, clericorum ac personarum parrochianorum eiusdem loci et per Dei gratiam «omnia Recte», sub sacramento dixerunt.

DE MUNT MAEL (MONTMELL)

Dilluns, 22 de juliol de 1303: Et comedit apud locum de Aqua viva et confirmavit ibi et tonsoravit G[uillelmus] Zestoses de Pontonibus, A[rnaldus] Francisci, F[errarius] Estela, En Gual de Sapsuyes, En Viladordi, G[uillelmus] Uget consaguineus eius parrochiani dicte Ecclesie jurati dixerunt quod Rector dicte Ecclesie nomine B[ernardus] de Valflo habuit prolem. VIII. anni sunt elapsi a quandam muliere cuius nomen ignorant nec moratur in parrochia. Sed aliquotiens transit inde propter prolem quam ad eam habet Rector; et minor puerorum habet. X. annos nec iacet, nec intrat domum clerici supradicti. Cetera recte.

ECCLESIA DE PONTONIBUS (PONTONS)

Dilluns, 22 de juliol de 1303: Eadem die et anno quibus supra, vocavit venire apud locum de Aqua Viva. Berengarius de Riu de Cols, B[ernardus], F[errarius], Berengarius zes Toses, G[uillelmus], F[errarius], F[errarius] Puyol parrochiani dicte Ecclesie de Pontonibus jurati dixerunt quod G[uillelmus] Puyol coniugatus tenet publice quandam nomine Teragonam ex qua prolem genuit.

Item B[ernardus] dez Grau coniugatus tenet publice quandam nomine Sibiliam.

Item Bertrandus de Lagostera non vult cohabitare cum Berengariana zes Toses; sibi adjudicata per duas sentencias per uxorem. Cetera Recte.

Fol. 27

ECCLESIA DE ALBANO (ALBÀ)

Dimarts, 23 de juliol de 1303: Die martis sequenti intitulata. X. Kalendas augusti. Anno quo supra dictus dominus Episcopus in persona R[aimundi] Emilii canonici Barchinone socii sui visitavit Ecclesiam supradictam et vocavit venire ad villam Rotundam coram se B[ernardus] Vilela, P[etrus] Dapiera et R[aimundus] Arayo parrochiani Ecclesie de Albano jurati dixerunt quod bene sunt. VI. Anni elapsi quod Berengarius de Vilarnau rector dicte Ecclesie consuevit tenere quandam mulierem nomine Elicsende ex aqua prolem genuit. Sed post dictos. VI. annos non viderunt nec audiverunt quod publice tenerte eam. Sed audiverunt quod ibat aliquotiens ad castrum Episcopale ubi ipsa moratur.

ECCLESIA DE SALAMONE (SALOMÓ)

Dimecres, 24 de juliol de 1303: Die mercurio intitulata. IX. Kalendas augusti, anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Salomone et confirmavit ibi. Postea vocavit istos qui secuntur:

Berengarius Oliver, G[uillelmus] de Colle et P[etrus] Calul, parrochiani dicte Ecclesie jurati dixerunt quod Giner Farnos Rector dicte Ecclesie tenet quandam mulierem nomine Raimundam de qua dicitur diffamatus.

Cetera Recte.

Fol. 27 vº.

ECCLESIA DE PUYG TINYOS (PUIGTINYÓS)

Dimecres, 26 de juliol de 1303: Eadem die mercurio predicais visitavit Ecclesiam de Podio tinyos et vocavit: A[rnaldus] Huguet, Petrus Oliver, et Michael de Canelis qui jurati dixerunt quod Rector non facit ibi residenciam personalem, sed servit eam per substitutum satis decenter.

Item dixerunt quod Berengarius de Bezons presbiter tenuit ibi publice quandam nomine Elicsendem ex qua prolem genuit et non est medius annus elapsus quod ex qua prolem genuit et non interim habuisse prolem ex ea. Idem Berengarius juratus confessus fuit predicta et iniuncta sibi penitencia fuit absolutus et promisit dare. X. solidos et solvit.

Item dixerunt cetera. Recte.

Diious apres fuimos invitati per homines Dabraphim.

BISBAL (LA BISBAL)

Divendres, 28 de juliol de 1303: Die veneris intitulata. VII. Kalendas augusti, anno quo supra. Idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Episcopali et confirmavit ibi: [...]Et post predicta fuerunt vocati P[etrus] Boschet, B[ernardus] Desarch, R[aimundus] Calaph, Petrus Gali, Berengarius Brunet, Soler, Iacobus Ferrer, B[ernardus] Andrea jurati dixerunt quod Jacobus Leig coniugatus de parrochia Sancti Saturnini de Castro Vetro declinavit ad istam parrochiam tempore messium et adduxit secum quandam mulierem ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Arsendis Ginera cuius vir vivit in Cecilia habitat cum quadam nomine G[uillelmi] et ipse dicit eam esse uxorem suam et tamen ignoratur cum ipsa habeas virum ut dictum est.

Fol. 28**CASTRI VETERIS PENITENSIS (CASTELLVELL)**

Divendres, 1 d'agost de 1303: Item Kalendas augusti anno MCCCIII visitavit dominus episcopus in ecclesia de Castro veteri Penitentis.

G[uillelmus] Roig, Arnaldus Roig, B[ernardus] de Cumba Longa, G[uillelmus] Roig, B[erengarius] de Cumba Longa iurati et interrogati dixerunt quod Bertrandus de Palacio fornicatur publice cum Rumia ex qua habuit prolem. Item G[uillelmus] de Manso Rugat cum quadam alia que vocatur Rumia. Item G[uillelmus] de Ulmo adulteratur publice cum quadam que vocatur Guillemona.

Item G[uillelmus] Coldestella fornicatur publice cum Marchesia. Item filius den Laurador fornicatur publice cum quadam que vocatur Elicenda. Cetera recte.

ECCLESIA DE ALBIYANA

Divendres, 26 de juliol de 1303: Eadem die veneris predicta visitavit Ecclesiam de Albiyana et confirmavit ibi. Et vocavit G[uillelmus] Poceti. P[etrus] Urgelli A[rnaldus] Ferrandi, et R[aimundus] Terres qui iurati dixerunt quod B[ernardus] de Alastre fornicatur publice cum Manze1la Mayana ex qua prolem habet.

Item B[erengarius] de Alastre fornicatur publice cum Maria Martina ex qua prolem genuit.

Item B[erengarius] Espinal fornicatur publice cum R[aimunda] Rocha ex qua prolem habuit.

Item Bertrandus Urgelli fornicatur cum Mayana ex qua prolem genuit.

Item P[etrus] Ferreri adulteratur publice cum uxore den Oler.

Cetera Recte.

BONASTRE

Divendres, 26 de juliol de 1303: Eadem die veneris predicta. Vocavit Simón Ferrer, F[errarius] Barral et B[ernardus] Gazo parrochianos dicte Ecclesie Bonastre qui iurati dixerunt quod in Fortet fornicatur publice cum quadam nomine Bartolomena ex qua prolem genuit. Cetera Recte.

SANCTI IACOBI DE DOMINICIS (SANT JAUME DE DOMENYS)

Dissabte, 27 de juliol de 1303: Die sabbati que intitulatur. VI. Kalendas augusti. Anno quo supra, idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Dominicis et confirmavit ibi.

B[erengarius] de Secchabech, Petrus de Cleriana, B[ernardus] Calaph, B[erengarius] Palau, Romeus dez Palau, G[uillelmus] Escuder parrochiani Sancti Jacobi dez Domenges iurati dixerunt quod na Ginera que moratur Alotger dicitur esse divinatrix.

Item dixerunt quod sunt plures manumissores qui nolunt solvere iniurias defunctorum. Cetera Recte.

Fol. 28vº**ECCLESIA DE ARBUCIO (ARBÓS)**

Diumenge, 28 de juliol de 1303: Die dominica que intitulatur. V. Kalendas augusti anno quo supra, idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Arbucio et confirmavit ibi. Item tonsoravit infraescriptos sub protestacione legitimacionis seu legitime nativitatis eorumdem: Ferrer Matha, P[etrus] Leydas, B[ernardus] Ledo, Bartolomeus Cercho, Iacobus Eymerici, G[uillelmus] Royg de Castro veteri extremo, Bertrandus de Bolet de parrochia de Guarnad, Ferie Gerardi, Iacobus Iohannis [de parrochia de Guarnard], P[etrus] Plana, B[ernardus] Soldevilla, G[uillelmus] Vilalta

de parrochia de Calafel, P[etrus] dez Tol, G[uillelmus] Escuder de Belvey, A[rnaldus] Bello, Iocabus Michel, Berengarius de Soldevilla.

Et post predictam fuerunt vocati Nicholaus Mercerii baiulus, P[etrus] Eymerici, B[erengarius] Gilera, F[errarius] Matha, B[erengarius] Soldevilla, B[erengarius] Gilela, G[uillelmus] de Cleriana, G[uillelmus] Roig, B[erengarius] Bayeres iurati dixerunt quod [rector] stabilivit quandam peciam terre apud Soler Royg.

Item dixerunt aliqui ipsorum quod Burdus de Albano decessit intestatus culpa rectoris.

Item G[uillelmus] Arborti clericus habet quamdam filiam ex quadam muliere que moratur cum matre sua; confitetur idem G[uillelmus] predicta sed iuravit quod non cognovit eam postquam filia fuit nata. Sed bene confitetur idem G[uillelmus] predicta sed iuravit quod non cognovit eam postquam filia fuit nata. Sed bene confitetur quod moratur cum matre sua. Absolutus fuit per dominum Episcopum iniuncta sibi penitencia salutari.

Fo1. 29 Item dixerunt quod Petrus Porta clericus mutuat in ludo. XI. pro. XII. et Nicholaus [Martini presbiter] invitat alios ad ludendum. Unde dominus mandavit isti sub pena excommunicationis quod secretur eum Confiteatur idem Petrus predicta esse vera et iuravit ad sancta Dei evangelia se non habere in presenti unde possit satisfacere dictas usuras nec habere fideiorem quod dare possit, sed cum venerit ad pignorarem fortunam satisfaciet.

Item quod G[uillelmus] Michael presbiter ludit publice ad aleas cum taxillis. Idem G[uillelmus] confitetur. Et fuit absolutus imposita sibi penitencia salutari.

Item Romeus Mascharel clericus ludit publice ad aleas cum taxillis. Idem Romeus confitetur absolutus et promisit dare. X. solidos operi Ecclesie Barchinone per totum mensem augusti sub pena excommunicationis sub pena duplici constitutionis contra lusoires edite si iterum rediret.

Item quod Nicholaus Martini presbiter et Romeus Mascharel clericus luserunt ad graescam et omnes predicti concordant quod predicti clerici ludunt ad taxillos in domo Iacobi de Rosanis Rectoris ecclesie dez Papiol. Idem Nicholaus Martini confitetur se luisse semel in domo de Gilela. Iterum in domo Iacobi de Rosanis causa solacii et recreacionis ad taxillos cum pecunia. Idem Romanus Mascharell confitetur Iacobus de Rosanis confitetur quod in domo sua luserunt clerici supradicti; absolutus fuit iniuncta sibi penitencia salutari sub pena duplici constitutionis contra lusoires edite si iterum rediret.

Item dixerunt quod R[aimundus] de Colle Rector Ecclesie de Arbucio tenet in domo quandam mulierem nomine Agnes ex qua filiam habet tamen credunt quod ipsam carnaliter non cognoscat pro eo quia ipsa est senex.

Item quod Iacobus Rosana Rector Ecclesie dez Papiol habet in villa de Arbucio quandam filiam. VIII. Vel. X. annorum a quadam muliere de Apiaria, nesciunt tamen quod ipsam teneat publice confitetur idem Rector de filia, negat tamen se ipsam tenuisse publice ne cognovisset eam nisi semel. Absolutus fuit et promisit dare. V. solidos operi sedis Barchinone per totum mensem augusti sub pena excommunicationis.

Item dixerunt quod Petrus Porta clericus predictus tenet publice Borrazonam in concubinam; confitetur. Idem Petrus Venerabilis dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena dupli constitutionis concubinarie si ab hac ora in antea erit cum illa in loco suspecto et promisit dare operi Ecclesie Barchinone hinc ad festum Sancti Michael. X. solidos Barchinone sub pena dupli et fuit absolutus.

Item dixerunt quod filius Alberti nomine Genesius, G[uillelmus] Michel, Iohannes Zamunia, B[ernardus], F[errarius] clerici vadunt de nocte cum armis et omnes clerici de Arbucio indifferenter portant arma excepto Rectore et aliqui ipsorum cum male fecerunt gloriantur et filius G[uillelmi] Martini de suis maleficiis gloriatur.

Fol. 29vº Et de voluntate et licencia dicti Rectoris de Arbucio dictus dominus Episcopus comisit curam animarum Nicholao de Arbucio in parrochia de Arbucio quousque idem rector ad se duxerit revocandam.

Item dixerunt quod A[rnaldus] de Baleta de Guarnad coniugatus tenet publice in villa de Arbucio quandam coniugatam nomine Romaninam.

Item G[uillelmus] Gellarii fornicatur publice cum quandam nomine Elicsende Asprela.

Item G[uillelmus] de na Gia tenet publice quandam nomine Sibiliam ex qua habet filiam.

Item Borracius Sagio dimittit uxorem propriam qua libenter cum eo et dicitur quod adulteratur.

Item G[uillelmus] de Aquilario tenet in domo propria quandam mulierem ex qua habet filium.

Item R[aimundus] Rosana tenet publice quandam mulierem nomine Iacmetam.

Item dixerunt quod quidam nomine Castelar dum vivebat faciebat divinationes.

Item dixerunt quod en Petrus Belo filius Berengarii Belo utitur divinationibus. Idem Petrus Belo iuravit ulterius non uti quondam coniurationem ovium.

Fol. 30 Item Berengarius Marthorela et na Valentorii faciunt divinationes.

Cetera Recte.

ECCLESIA DE BAYERES (BANYERES)

Diumenge, 28 de juliol de 1303: Eadem die dominica predicta et anno idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Bayeres.

Et postea vocavit P[etrus] de Bayeres, R[aimundus] Boschet Borraz de Baloria, P[etrus] de Lagostera et B[ernardus] Riera parrochiani dicte Ecclesie qui iurati deposuerunt et dixerunt: "omnia Recte". Hoc excepto quod pasciuntur multa gravamina propter rectoris absenciam qui non facit continuam residenciam in loco.

CALAFEL (CALAFELL)

Dilluns, 29 de juliol de 1303: Die. lune quod intitulatur. IIII. Kalendas augusti anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Calafet et confirmavit ibi.

Et post ea vocavit G[uillelmus] Geraldi, Romeum Virgili P[etrus] Palau et P[etrus] Arnaldi et B[ernardus] Ferrer parrochianos dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod B[ernardus] Rosanes Rector, quondam, Ecclesie supradicte dimisso hospicio Ecclesie et ipso diruto et consumpto construxit aliud hospicium proprium cum nomine alieno emit solum terre ubi illud construxit quod tempore mortis sue legavit illud B[erengario] Rosane fratri.

Item dixerunt quod Ferrarius Bassa Rector dicte Ecclesie habet duos filios quorum alter iuvat ipso ad missam celebrandam. Sed nesciunt quod hic nec alibi teneat publice concubinam.

Idem Rector confessus fuit. Unde dominus Episcopus iniunxit sibi quod de cetero non celebret cum filio et si fecerit incidat in penam. L. solidos.

Item dixerunt quod A[rnaldus] Virgili coniugatus dimissa uxore propria tenet publice concubinam.

Fol. 30vº Iterum dixerunt quod Bartolomeus de Sent Marti tenet publice Bartholomeam in concubinam.

Item dixerunt quod Romeus Serra emit bladum a diners avantats.

Cetera Recte.

ECCLESIA DE CALDERS (EL VENDRELL- CALDERS)

Dilluns, 29 de juliol de 1303: Eadem die predicta et anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Anne dez Venrel et confirmavit ibi. Item tonsoravit: G[uillelmus] Zabornar

de Sancta Oliva, P[etrus] Terraza de parrochia de Arbucio.

Et post predicta fuerunt vocati G[uillelmus] Bertrandi, Iacobus Cuyleret, R[aimundus] de Podio Despi, F[errarius] Gramatge, F[errarius] Sussia iurati dixerunt quod servitium Ecclesie fit eis pessime pro eo quod Poncius es Troses Rector dicte Ecclesie non facit servitium ecclesie per se nec per substitutum nec celebrat missam nec celebrari facit infra septimanam nisi pecuniam debebat inde habere. Idem Rector interrogatus per sacramentum dixit quod celebravit pluries in septimana tam in Ecclesia de Calderio quam in capella de Venrrello sine omni pecunia. Unde dominus Episcopus iniunxit sibi quod ad instanti festo Beate Marie de Septembris in antea toto tempore vite sue, sine preiudicio, teneat unum idoneum sacerdotem secum per quem possit diligenter curam animarum complere.

Item dixerunt quod in presencia dicti rectoris et in absencia R[aimundi] Michael beneficiatus in capella Sancti Vicentii administrat eis ecclesiastica sacramenta. Idem Rector confitetur dixit tamen quod hec facit rogatus ab eodem Rectore sed nescit quod habeat Episcopi comissionem et dominus Episcopus comisit sibi curam animarum si tamen hoc precessit de voluntate rectoris de Calderiis et dedit. XII. denarios operi Ecclesie Barchinone.

Item dixerunt quod pluries stat rector sine scolari, sine servitore. Idem Rector per sacramentum negavit. Et fuit sibi iniunctum quod ab hac ora in antea debeat tenere unum bonum et sufficientem scolarem.

Item dixerunt quod ultra ea que consuetum est dari pro benedictionibus nubentium quando dat licenciam alicui parrochiano suo extra parrochiam contrahendi vult habere idem salarium. Negat Rector per sacramentum se recepisse ab aliquo nisi ab en Badluz . XII. denarios. Unde fuit sibi iniunctum quod cesset administrare.

Item dixerunt quod ultar ea que consuetum est dari pro sepulturis mortuorum si defunctus sepeliatur post missam dictam non vult euro absolvere in crastino nisi detur sibi pecuniam pro una magna multitudine. Negat Rector per sacramentum. Dominus Episcopus iniunxit sibi quod celebret in crastinum pro tali defuncto sine precio receptis tamen oblacionibus et iuribus consuetis.

Fol. 31 Item dixerunt esse consuetum in Ecclesia quod quando solvitur frumentum pro vigiliis rector celebrat missam pro animabus parentum illorum qui solvuunt et rector non vult facere: Immo dicit quod non celebraret nisi pro omnibus in simul vel pro una magna multitudine. Negat Rector per sacramentum.

Dominus Episcopus iniunxit sibi quod ad modo debebat celebrare pro illis qui solvuntur.

Item dixerunt quod non vult benigne recipere predicatorum minores nec aliquam hospitalitatem tenere et ubi aliquos recipit hostendit eis vultum terribilem in tamen quod numquam ulterius desiderant ad eum redire. Item numquam vocat minores vel predicatorum in festis sollempnibus nec in tempore quadragesimale pro confessionibus audiendis. Negat Rector per sacramentum:

Immo vocat aliquoties religiosos. Et promisit admodum eos bene recipere.

Item dixerunt quod est ita remissus in audiendis et procurare confessionibus quod cum quadam indignacione et remissione prorogando venit quando vocatur ad infirmas. Negat Rector per sacramentum.

Item dixerunt quod numqua visitat infirmos nisi rogatus et requisitus cum magna instantia. Dixit rector per sacramentum quod visitat eos quando scit eos infirmos. Capellanus ad quem tenendum se rector obligavit, suplebit omnia ista.

Item dixerunt quod ludit publice ad aleas et graescam. Negat per sacramentum Rector de graesca lusit; tamen ad aleas cum B[ernardo] Burgeta et cum parrochianis aliquot ad tabelas ponendo . I. denario vel. II. et non ultra. Fuit sibi iniunctum quod abstineat de cetero ab istis.

Item dixerunt quod idem Rector consuevit tenere publice in concubinam, non sunt duo anni elapsi, uxorem B[erengarii] Ollerii de Sancto Vincentio ex qua prolem habuit. Negat hoc Rector per sacramentum scilicet quod numquam tenuerit eam publice, vel habuit prolem ex ea confitetur tamen se eam carnaliter cognovisse. Et fuit sibi iniunctum quod cum ea admodum non sit in loco suspecto.

Item fuit sibi iniunctum quod emat unam bonam capsam eboream vel de alia bona materia ad conservandum corpus Christi.

Item dixerunt quod P[etrus] Oler fornicatur publice cum Sibilia Tordera.

Item B[erengarius] Rubio cum Sibilia Eymeriga. Item Guillelmus Pont cum Ermessende Iohanna.

Item En P[etrus] Gramatge coniugatus tenet publice Elicsendem Paschala ex qua prolem habet.

Item En Vicenz Ferrandi coniugatus adulteratur cum Naboneta. Item Perieo Ferrandi fornicatur cum Baneta et cum filia F[errari] Martini de Fonte.

Item dixerunt quod G[uillelmus] Pinyol mutuatur ad usuras.

Interrogato si rector esse negligens in corrigendis excessibus ipsius sacerdotis; dixerunt quod facta monicione corruptus incontinenti desistit prout fama est in loco. Negat Rector per sacramentum. Et post predicta idem Rector obligavit se predictae penam. X. morabatinos si defecerit in aliquo de predictis sibi superius iniunctis. Ibidem obligavit operi ecclesie Barchinone omnium bonorum suorum dandam et aplicandam operi ecclesie Barchinone.

Fol. 31v^o Item dixerunt quod dictus Rector nolebat nec permitebat quod aliqui sepelirentur iuxta capellam Sancte Anne sed recepta pecunia voluit et permisit multotiens corpora sepeliri iuxta dictam capellam et nullum est ibi cimiterium nec locus sacratus nec auctoritate episcopi dedicatus. Retinuit Rector deliberatione super sepulturis dixit tamen se ignorare an cimiterium sit ibi nec locus sacratus: Respondet rector hac deliberatione quod sepelivit ibi aliquot et recolit quod habuit. I. par gallinarum pro una sepultura de aliis sepulturis non recolit quid habuit. Ignorat tamen quod fuerit locus sacratus vel non.

Cetera recte.

Raimundus Michael presbiter predictus concordat sub sacramento in omnibus et per omnia cum predictis.

SANCTA OLIVA

Dimarts, 30 de juliol de 1303: Die martis. III. Kalendas augusti et anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesias de Sancta Oliva et confirmavit ibi. Item tonsoravit infrascriptos: P[etrus] Cerda Dalbyana, Petrus Virgilli.

Et post predicta fuerunt vocati A[rnaldus] Mercatoris, Petrus Riera, Nicholaus de Sancta Oliva et Petrus Ioverii parrochiani dicte Ecclesie iurati dixerunt quod servicium Ecclesie non fiebat eis bene pro eo quia non habent clericum secularem qui ut consuetum est faciat servicium. Dixerunt etiam quod Frater Raimundus de Sancto Martino monachus administrat eis ecclesiastica sacramenta. Idem frater confitetur se administrasse aliqua sacramenta ecclesiastica absque episcopi commissione. Unde dictus dominus Episcopus iniunxit dicto fratri Raimundo quod infra. XV. dies continue subsequentes habeat presbiterum idoneum quem presentet vel presentari faciat domino Episcopo ad curam animarum tenendam, alias ex tunc in hiis scriptis ingressum ecclesie sibi interdixit et infra istos. XV. dies dominus Episcopus remisit sibi curam animarum in dicta parrochia.

Item dixerunt quod A[rnaldus] Richart dimisit uxorem propriam et tenet publice Mariam de Molins.

Item B[ernardus] Vidal tenet publice quandam in ista parrochia.

Item dixerunt quod En Remarguera emit bladum a diners avantats et facit contractus usurarios.

Item En Perico Valento tenet publice quandam et habet filiam ex ea.

Cetera recte.

Fol. 32 Item Arnaldus de Argentona tenet publice quandam nomine Saurinam Isarnam et habet prolem ex ea et uterque eorum sunt usurarii.

ECCLESIA DE PULCRO VICINO (BELLVEI)

Dimarts, 30 de juliol de 1303: Eadem die martis predicta et eodem anno idem dominus Episcopus visitavit dictam Ecclesiam et ibi confirmavit. Et postea vocavit infrascriptos: R[aimundus] Figols, R[aimundus] Gibert, P[etrus] Boxet parrochiani dicte Ecclesie. Jurati dixerunt quod Iacobus Olomar Rector dicte Ecclesie tenet in domo propria publice G[uillelmam] in concubinam et prolem genuit.

Item celebrat missam aliquociens cum proprio filio. Idem Rector confessus fuit se ipsam tenuisse, sed post quam venit de Roma et fuit confessus ibi et absolutus, non participavit cum ea et perdidit in itinere litteram absolutionis quam habebat. Item fuit confessus se aliquociens celebrasse filio suo sibi ministrante.

Et dictus dominus Episcopus iniuncta sibi penitentia salutari absolvit eum a predictis ita quod solvat. XX. solidos operi Ecclesie sedis Barchinone; iniunxit tamen sub pena. XX. (aureis) quod de ceteris dictus Iacobus Olomar non sit in loco suspecto cum dicta G[uillelma], et sub pena. X. (aurei) ne admodum celebret missam cum proprio filio sibi in altari ministrante.

Item B[ernardus] Geraldi tenet publice Esclarmondam que dicitur coniugata.

ECCLESIA DE GUARNAD (LA GORNAL)

Dimarts, 30 de juliol de 1303: Eadem die martis et anno predictis idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam predictam et confirmavit ibi et postea vocavit infrascriptos: Scilicet R[omeus] dez Palau, Berengarius Torres, R[aimundus] Mercer, Iacobus Balester parrochiani dicte Ecclesie jurati dixerunt per sacra[mentum]: omnia Recte.

Fol. 32^v

DE CASTELLETO (CASTELLET)

Dimecres, 31 de juliol de 1303: Die mercurii pridie Kalendas augusti anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Castelletto et confirmavit ibi. Item tonsoravit, sub protestacione si legitime nativitatis sunt, istis qui secuntur: B[erengarius] Gizberti parrochie Sancti Martialis, R[omeus] de Palacio, R[omeus] de Turribus de soluto cum soluta, dispensatus.

Et post predicta fuerunt vocati P[etrus] Cerda, P[etrus] Rocheta, A[rnaldus] Peralba, B[erengarius] Borrelli parrochiani dicte Ecclesie qui jurati dixerunt quod B[ernardus] Zescortz Rector aliqua stabilimenta fecit de possessionibus Ecclesie ad utilitatem Ecclesie ut ipsi asserunt.

Item dixerunt quod servitium quod debet fieri in altari Sancte Marie dicte parrochialis ecclesie non fit per R[omeum] Mascharelli qui facere debet tanquam beneficiatus in eo.

Item dixerunt quod G[uillelmus] Brugal relicta uxorem propriam tenet publice Elicsendem Cortesa.

Item B[ernadus] Bargelo tenet publice uxorem Burdi Martorel. Cetera Recte.

Et dominus Episcopus ibidem comisit curam animarum G[uillelmo] de Garrigiis presbitero quamdiu Rectori predicte Ecclesie placuerit et cetera.

Fol. 33

SANCTI STEPHANI DE CASTELLETO (CASTELLET)

Dimecres, 31 de juliol de 1303: Eadem die mercurii predicta et anno eodem, idem dominus Episcopus visitavit dictam Ecclesiam; fuerunt vocati B[ertrandus] Girbau, Geraldus Fusterii, parrochiani dicte Ecclesie qui jurati dixerunt: omnia Recte.

SANCTA MARGARITA (SANTA MARGARIDA)

Dimecres 31 de juliol de 1303: Eadem die visitavit Ecclesiam sancte Margarithae et confirmavit ibi et tonsoravit juvenes infrascriptos: Bertrandus de Castelleto tonsoratus. R[omeus] de Castellario, Eymericus de Spillis, Borraz Pelegri, Geraldus de Colle; iurati dixerunt quod Bartholomeus Colomer coniugatus tenet publice Elicsendem in concubinam.

Item Berengarius de Catroveteri coniugatus tenet publice Romina Merga in concubinam.

Item B[ertrandus] Durandi coniugatus tenet publice Rumiam Mascordam in concubinam.

Item .B[ernardus] dez Col tenet publice Mariam in concubinam. Item F[errarius] Rosselli tenet publice Albertam.

Item filius Romei Bertrandi tenet publice Bartholomeam Miquela.

Item Raymundus Seumela coniugatus tenet publice Rumiam in concubinam.

Cetera Recte.

Fol. 33v^o**CUBELES (CUBELLES)**

Dijous, 1 d'agost de 1303: Die jovis Kalendas augusti anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Cubeles et confirmavit ibi. Item tonsuras fecit istis: G[uillelmus] de Camplong.

Berengarius Puyes, F[errarius] Plana, P[etrus] Campany, B[ernardus] Guarnat, en Puyades, G[uillelmus] de Crexel et Petrus de Crexel parrochiani dicte Ecclesie.

Et post predicta fuerunt vocati Berengarius de Castelbisbal, Iacobus de Castro veteri Dal[macius] de Castro Episcopali, B[ernardus] Serra, Berengarius Passada, Domingo de Vilarnau, P[etrus] dez Cortes, Durandus de Socrannyes (?) Borraz Mari, G[uillelmus] Batho, et G[uillelmus] Ferrer, parrochiani dicte Ecclesie iurati dixerunt quod servicium Ecclesie non fit bene ut fieri debet pro eo, quia emptores redditum non stant continue in Ecclesia, immo absentat se ille qui regit Ecclesiam per. VI. dies aliquotiens et sic remanet sine clerico. Negat B[ernardus] Rosselli per sacramentum sed confitetur de aliquibus diebus.

Item dixerunt quod En Venrrel de Crexel mortuus fuit et licet iam confessus fuisset et recepisset eucaristiam tamen quia retiduiavit petiit clericum nolens aliqua confiteri et clerici qui hodie regunt Ecclesiam noluerunt ire; scilicet en Rossel, en Boschet qui regunt Ecclesiam; per sacramentum B[ernardus] Rossel quod quando fuit requisitus ipse idem qui requisivit dixit sibi quod En Venrrel perdiderat iam loquelam nec petebant nisi pro confeccione testamenti quod iam confecerat idem B[ernardus] Rossel.

Item dixerunt quod quando eligunt aliqui sepeliri extra parrochia predicti qui regunt Ecclesiam volunt habere ultra quod sit dari consuetum. Negat B[ernardus] Rossel per sacramentum.

Item dixerunt quod ultra ea quae sunt assueta dare pro benedictionibus nubentium si unus de parrochianis suis velit de aliena parrochia uxorem ducere pro licencia sibi danda vult tamen habere ab uno quantum a duobus. Negavit B[ernardus] Rossel per sacramenta quod ipse non petit ultra quam in sententia que inter parrochianos et Rectorem continetur.

Item dicitur quod Andreas presbiter cognovit quandam servam sarracenam quo modo dicitur baptizata ab eo in vita. Negat Andreas per sacramentum.

Dominus concessit indulgenciam hospitali de Cubelles. Item comisit curam animarum dicte parrochie B[ernardo] Roselli presbitero quamdiu rectori ipsius Ecclesie placuerit.

Fol. 34 Item dixerunt quod notaria perditur penitus cum emptores reddituum nesciant conficere instrumenta.

Item dixerunt quod en Boschet presbiter interfuit clandestinis nupciis que f uerunt (certe) inter filium Berengarii Riba et filiam Berengarii de Clapes et dicitur ex inde. LX. solidos habuisse.

Item dixerunt quod En Rossel recepit testamentum A[rnaldi] Mercerii et non fuit presens nisi unicus testis nomine Simo et ipse posuit subscriptionem. IX. testium et publicavit testamentum ante mortem testatoris.

Item dixerunt quod Emptores reddituum non resarciunt domus Ecclesie.

Item dixerunt quod en Berengarius Boschet presbiter est filius presbiteri et creditur quod non habeat dispensationem.

Item dixerunt quod En Rossel, en Boschet, en Vedel, N'Andreu ludunt publice ad aleas cum taxillos et cum peccunia in plantea, Andreas tamen ad jugessam id est altilenam; negat Andreas per sacramentum. Rossel confessus fuit de ludo causa recreationis.

Item dixerunt quod Andreas filius Andree presbiterii facit de pecunia patris contractus usurarios. Negat Andreas per sacramentum.

Item dixerunt quod Andreas predictus habet filios. Confitetur Andreas de filiis sed minor habet. XIII. annos.

Item dixerunt quod En Rossel non permittit corpora extra parrochia portari quosque sit sibi de funerariis satisfactum.

Item R[aimundus] Soriguera tenet publice quandam mulierem filiam B[ernardi] Arlovini qui dicitur eius consaguinea.

Item dixerunt: cetera Recte.

B[ernardus] Rossel presbiter predictus fuit absolutus de omnibus supradictis et dedit operi sedis. XXX. solidos.

Fol. 34v^o

GUIALTRUD (LA GELTRÚ)

Dijous, 1 d'agost de 1303: Eadem die jovis predicta et eodem anno visitavit Ecclesiam de Gialtrude et confirmavit ibi et tonsoravit infrascriptos, sub protestatione legitime nativitatis eorumdem: Romeus Caboti, P[etrus] Borrel de soluto cum soluta, dispensatus, de Arbucio, Iacobus Banel, G[uillelmus] Iacobus, Berengarius Balester, Iacobus Balester, G[uillelmus] Fuster, Franciscus Morages, B[ernardus] Mathei, Bartolomeus Maymo, P[etrus] Clapes, de Cubeles. XI. sunt inter omnes.

Et post predicta fuerunt vocati parrochiani quidam et venerunt. A[rnaldus] Galeri et B[ernardus] Sartoris, F[errarius] Balester, G[uillelmus] Bofiyl, A[rnaldus] Bassa, B[ernardus] Bayols, et B[ernardus] Ferran baiulus qui jurati dixerunt quod En Cher En Iacobus Plana servitores Ecclesie absentant se aliquotiens in septimana et vadunt alibi per peccuniam celebrare.

Item dixerunt quod Bartolomeus dez Quart presbiter consuevit hic tenere quandam que modo moratur a Villafrancha nomine Guillamona ex qua prolem habuit trium vel quatuor annorum vel circiter ut aliqui ipsorum dixerunt. Confitetur idem Bartholomeus se fecisse predicta; dixit tamen se fuisse absolutum per dominum fratrem B[ernardum] Barchinone Episcopum et post modum non curasse in ipsa.

Item dixerunt quod Romeus Fusterii coniugatus tenet publice Romiam coniugatam Petri de Bacho ex qua prolem genuit.

Item dixerunt quod Periconus Matheu et tenet publice quandam nomine Elicsendem ex qua prolem eripuit.

Cetera Recte.

Item Bartholomeus dez Quart Rosset presbiter celebravit aliquotiens duas missas in eadem die pro peccuniam, et ludit publice ad aleas.

Item idem Bartholomeus interfuit clandestinis nuptiis.

Fol. 35**DE CUNITO (CUNIT)**

Dijous, 1 d'agost de 1303: Eadem die jovis predicta vocavit dominus Episcopus parrochianos Ecclesie de Cunito aliquos sibi miti (sic) ad Ecclesiam de Guialtrude et venerunt ad eum: B[erengarius] May et frater, A[rnaldus] Aguilo, P[etrus] de Ulmo, parrochiani dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod Iacobus de Ulmo quondam stabilivit domos Ecclesie ad utilitatem Ecclesie et de voluntate parrochianorum et iste rector qui nunc est confirmavit.

Cetera Recte.

Dominus Episcopus comisit curam animarum dicte parrochie, quamdiu P[etro] de Gualba rectori eiusdem placuerit, Romeo de Picamoli presbitero.

Fol. 35vº**RIBES**

Divendres, 2 d'agost de 1303: Die veneris quarto nonas augusti, anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Rippis et confirmavit ibi. Item tonsoravit infrascriptum tantum: B[erengarius] dez Casals, tonsoratus.

Et post predicta vocavit: P[etrum] Arayo, A[rnaldum] de Soler, P[etrum] dez Casals, G[uillelmum] Babau et P[etrum] Oler parrochianos dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod Burdus de Zolivela tenet publice Elicisendem de Plana et dicitur cum ea matrimonium contraxisse, tamen prolem habet ex ea copiosam.

Item Bartholomeus baiulus tenet publice Bonanatam ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod na Orpina et Romia Gitarda de Miralpex sunt coniuratrices et divinatrices. Et dicta R[omia] Gitarda per sacramentum confessa fuit se usa fuisse publice coniuratione corrigie propter infirmitatem hominum et puerorum et oculorum.

Unde dominus Episcopus iniunxit sibi quod publice staret ligata corrigia circa collum per. II. dominicas continuas et quod ulterius non uteretur.

Dicta vero Orpina postea veniens confessa fuit per sacramentum se usa fuisse coniuratione en Gotornons que eclafava.

Unde dominus Episcopus iniunxit sibi ne ad modo uteretur dictam coniurationem et quod stet per primo venientem dominicam ad portas Ecclesie dum missa celebratur, discalciata et sine capa murruda.

Cetera recte.

CIYES (SITGES)

Divendres, 2 d'agost de 1303: Eadem die veneris et anno predictis idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Cigiý.

B[erengarius] Douzet, G[uillelmus] Tordera, P[etrus] Granada, Poncius Bofiyl, P[etrus] Miro, P[etrus] Bon Amich, B[ernardus] Giltrud de Gialtrude, B[ernardus] Fofiy de Gialtrude, Paschae Torrens de Gialtrude, Berengarius Sartre de Gialtrude, B[ernardu] dez Vilar.

Fol. 36 Et post predicta fuerunt vocati: G[uillelmus] Gazo, G[uillelmus], F[errarius] et Bonus Amichus parrochiani dicte Ecclesie iurati dixerunt quod Iohannes de Ulmo tenet quandam quam recte actis temporibus consuevit tenere en Malivern. Idem Iohannes de Ulmo presbiter dixit per sacramentum se numquam cum ea peccasse carnaliter confitetur tamen quod moratur cum ea pro ancilla. Sed quia diffamatus erat de ipsa iniuxit sibi Episcopus sub pena dupli quod usque Kalendas novembris expellat eam de domo et quod ab illa hora in antea non sit cum ea in loco suspecto.

Item dixerunt quod Albertus Conyl coniugatus tenet quandam nomine Gitardam consaguineam germanam uxoris proprie.

Item quod Poncius dez Clapes tenet publice Arsendem et habet prolem ex ea.

Item En Correger tenet publice Guillemonam dez Papiol et habet ex ea filium.

Item dixerunt quod B[ernardus] Sifre tenet tabularium et tafureriam paratam et mutuat ludentibus ad usuras. XI. pro. XII .

Item Deuzetus facit idem. Idem facit F[errarius] Otgerii.

Cetera Recte.

GAVA (GAVÀ)

Dissabte, 3 d'agost de 1303: Die Sabbati que fuit. III. nonas Augusti et anno eodem dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Gavano et confirmavit ibi et postea vocavit: B[ernardus] Puculul, B[ernardus] Farfay, Romeu Gavarra et G[uillelmus] Senayer parrochiani dicte ecclesie jurati dixerunt quod P[etrus] Baiuli presbiter tenere publice consuevit anno preterito quandam nomine Iacmetam ex qua prolem genuit, que modo moratur in Castro de Fidelibus. Idem presbiter confitetur per sacramentum se eam tenuisse sed modo non tent eam. Absolutus fuit et promisit dare hinc ad festum Sancte Mane de september. XXX. solidos operi ecclesie camerario domino Episcopi et fuit sibi iniunctum sub pena duplici constitutionis si admodum cum illa vel alia in loco suspecto publice inveniret.

Item dixerunt quod P[etrus] Cirera coniugatus tenet publice Scalarmondam ex qua prolem habet.

Item Philipus de Spareguera coniugatus tenet publice Eliscendem Lebertinam ex qua prolem genuit. Iste fuit vocatus et confessus predicta. Unde dictus Filipus ad mandatum domini Eiscopi imposuit se penam. L. solidos si ab hac ora et antea rediret ad dictam mulierem qua pena aplicetur sue Ecclesie parrochialis medietas et alia medietas operi Sedis Barchinone et per hac pena obligavit se et omnia bona sua. F[errarius] Verdeger civis Barchinone et R[aimundus] de Vilalta canonicus Barchinone.

Item Iacobus Terroz de Castro Fidelium tenet publice in ista parrochia quandam nomine Bardinam.

Item dixerunt quod G[uillelmus] de Casaldaries est usurarius pro eo qui exercet contractus usurarios et recipit pecuniam ut proroget debita qua sibi debentur.

Fol. 36vº Item P[etrus] Burges filius Iacobi Burges exercet contractus usurarios.

Item dixerunt quod aliqui de ista parrochia vadunt pro divinationibus ad Godaylam mulierem de parrochia sancti Baudilii. Item dixerunt quod B[ernardus] Rosselli, G[uillelmus] Gavarra, A[rnaldus] Vidal Bargelo et G[uillelmus] Vengut parrochiani dicte Ecclesie steterunt per annum in excomunione por eo quare aliqui ipsorum aliis presentibus et consentientibus vulnerasse dicunt suadente diabolo B[ernardum] Costa presbiterum.

Cetera Recte.

SANTI CLEMENTIS

Dissabte, 3 d'agost de 1303: Eadem die sabbati predicta et anno eodem idem dominu Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Clementis et confirmavit ibi.

Et post predicta fuerunt vocati:

A[rnaldus] Rodrich, B[ernardus] Anfós, B[ernardus] Raurich, Norsech de Saborit, Bonanat Vedel et G[uillelmus] Anfós parrochiani dicte Ecclesie jurati dixerunt quod Iacobus Oler tenet publice in concubina na Robiola ex qua prolem genuit.

Item G[uillelmus] Ros tenet publice na Trobada et habuit prolem ex ea.

Item B[ernardus] Ros tenet publice na Bayes ex qua prolem habet.

Item Bargelo Vidal tenet quandam ex qua prolem habuit.

Item Guillelmonus Domingo tenet publice filia B[ernardi] Suyer et est pregnans ab eo.

Item Iacobus Colser coniugatus tenet publice na Roya ex qua prolem genuit.

Item dixerunt quod na Godaya de Sto. Baudilio donata Sancti Iohannis de Viladecanibus utitur coniurationibus.

Fol. 37

SANTA COLUMBA DE CERVELIONE

Diumenge, 4 d'agost de 1303: Die dominica que intitulatur. II. nonas augusti Anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Sancta Columba predicta et confirmavit ibi.

Et postea vocavit de parrochianis P[etrus] de Vilardel, P[etrus] Pesteler, A[rnaldus] dez Bosch et B[ernardus] Ciyar qui iurati dixerunt quod Petrus clericus beneficiatus in eadem Ecclesia predicta tenet publice na Bemveguda (sic) den Magre et habet prolem ex ea. Confitetur idem P[etrus] clericus se eam tenuisse sed fuit correctus per dominum Episcopum bone memorie et postea non fuit cum ea nec quando fuit infirmus et ex tunc etiam postquam fuit curatus cohabitavit publice cum ea. Unde dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena. XX. aurei ne admodum sit cum ea in loco suspecto et promisit dare. XV. solidos in sequenti festo Sancti Michaeli iniuncta sibi penitentia salutari et illos. XV. solidos solvit G[uillelmo] pro salario nuncii qui litteras citationis contra dictos portavit.

Item dixerunt quod Petrus Marti coniugatus tenet publice Ermesendem Alegre et prolem habet ex ea.

Item sunt plures qui multum raro veniunt et negligenter ad Ecclesiam.

Item Petrus de Camp Long est excommunicatus pro eo quod in Alexandria misit.

Cetera Recte.

SANCTI BAUDILII (SANT BOI)

Diumenge, 4 d'agost de 1303: Eadem die dominica et anno predictis visitavit Ecclesiam Sancti Baudilii et confirmavit ibi. Item tonsoravit sub protestacione legitime nativitatis eorumdem: Bonanatus Pesteler de parrochia Sancte Columbe de Cervelione, Barzalo Cathala Sancti Baudilii, Felchetus Ponci Sancti Baudili, Ugo Palau Sancti Baudilii.

Et postea fuerunt vocati quidam de parrochianis: P[etrus] Darlovi B[ernardus] Bardina, Iacobus Bardina, P[etrus] de Girona, G[uillelmus] Cathala, R[aimundus] Pesteler, Iacobus Zatila, B[ernardus] Lar qui iurati dixerunt quod:

Vicentius Gasul tenet publice Sca1armondam uxorem Salomini in concubinam.

Item Romeus Fuster coniugatus tenet publice Elicsendem Geraldam.

Item P[etrus] Ricardi coniugatus tenet publice Margaritam Busquetam.

Item Petrus Lupardi coniugatus tenet publice Elicsendem Stephani.

Item F[errarius] Cudina coniugatus tenet publice na Dalfinam.

Item P[etrus] Guaanger tenet publice Elicsendem Capmsam.

Fol. 37vº Item Vitalis Balcii coniugatus tenet publice Romiam Martinam. Item B[ernardus] Tortosa tenet publice Arsendem qui habet virum in Villafrancha.

Item Iacobus Bonencintre tent publice Mariam Vistardam.

Item En P[etrus] Samech coniugatus tenet publice Francham Mascordam que dicitur conmater eius.

Item G[uillelmus] Mardina tenet publice Ferrariam in domo patris sui.

Item Petrus Pesteler tenet publice Romiam.

Item G[uillelmus] Oriol tenet publice Marionam.

Item B[ertrandus] Dortons cum Romia Morages.

Item dixerunt quod P[etrus] Gay, B[ernardus] Torroela, B[ernardus] de Grau, Uxor Benedictus Ferrarii faciunt contractus usuarios.

Item dixerunt quod na Godaya facit conjurationes hominibus et animalibus patientibus. Idem facit Elicsendis Godayla et Cathalana; idem dixit Catalana per sacramentum se uti conjurationem oculorum cum “pater noster” et “ave Maria” et quibusdam verbis profanis mixtis cum verbis divinis que dixit. Item quod frangit glandulas sine conjuratione. Idem dixit per sacramentum Elicsendis Godaya predicta quod coniurat oculos et glandulas. Item animalia exartey lata cum gladio mange blanc. Unde utrique earum fuit iniunctum quod de cetero non utantur predictis coniurationibus et quod stet Catalana per. III. dies dominicos et dicta Elicsendis Grodayla per unum in portis Ecclesie sine capa dum missarum sollempnia celebrabuntur.

Item dixerunt quod Vital filius P[etri] de Sarriano est excommunicatus pro facto Alexandrie.

Item Cetera Recte.

Geraldus de Sancto Martino, Iacobus Marceti et B[erengarius] Cudina presbiteri dicte Ecclesie dicunt idem in omnibus et per omnia ut alii supradicti, additis duobus ultimis fornicatoribus suprapositis.

Fol. 38

TORREYLES (TORROELLES)

Diumenge, 4 d'agost de 1303: Eadem die dominica et Anno predictis idem dominus Episcopus in persona R[aimundi] Amelii se tercio visitavit Ecclesiam de Turrillis et fuerunt vocati: Bertrandus Seguarre, P[etrus] de Corbera, Iacobus Torbati, B[ernardus] Gual, B[erengarius] Zaplana, Primerent Saburit, B[ernardus] F[errarius], Marti de Torroela, B[ernardus] Seguarra, A[rnaldus] Baraya, A[rnaldus] de Calbax, G[uillelmus] Saburit, Marti de Bodric, A[rnaldus] de Benlovi, A[rnaldus] Fonals, parrochiani dicte Ecclesie qui jurati dixerunt quod Rector Ecclesie de Torreyles non tenet proprium scolarem sicut consuevit nisi proprium filium iam coniugatum qui nullum habet ordinem clericalem et ille servit sibi ad missam et in omnibus aliis. Fuit sibi iniunctum per dominum Episcopum quod numquam celebret cum filio; B[ernardus] Guad Rector Ecclesie de Torreyles respondit per sacramentum se celebrasse missam cum proprio filio sex annis nomine B[ernardus] Guad. Dixit etiam se celebrasse et celebrare multociens cum dicto filio suo et cum filio fabri dicte parrochie missam. Interrogato si dictus filius fabri est clericus tonsoratus dixit quod non. Interrogato si filius est laicus dixit quod sic. Interrogato de scientia filii fabri dixit quod scit confessionem que fit ad missam et scit epistolam defunctorum et “amen” et “cum Spiritu tuo” respondere et “Sanctus” et “Agnus” et “agnus dei” et “Kirie eleison” aliud nescit filius fabri.

Item iniungitur sibi quod probet per quem fuit baptizatus proprium filium baptizabit et posmodum habuit duos filios a matre eius; hoc negat per sacramentum.

Item fama publica fuit quod cognovit filiam domini Magre consanguineam suam et quod habuit prolem ex ea; hoc confitetur, sed dicit se absolutum fuisse per dominum Episcopum; fuit modo absolutus per dominum Episcopum de dicto incesto.

Item dixerunt quod Maria uxor A[rnaldi] Baldoni negligentia dicti rectoris et malitia, qui requisitus bis et cum instantia quod iret ad eam que in periculo mortis stabat, rector predictus noluit ire et ideo mortua fuit absque factione testamenti et penitentia et confessione propter quod dominus temporalis, iuxta consuetudinem terre occupavit bona dicte defuncte, ratione intestationis; negat Rector per sacramentum. Sed fuit sibi indicta purgatio per. III. presbiteros vicinos bone fame.

Item dixerunt quod sacrista qui pro parrochianis [...] annuatim consuevit recipere capitas et convertere eas in ornamentis ecclesie. VII. anni sunt elapsi quod non recepit eas sed rector retinet sibi et non viderunt quod aliqua illarum conversa sit in ecclesie ornamentum. Respondet rector per sacramentum se convertisse in ornamentis ecclesie.

Item dixerunt quod mansus Sancti Martini qui est ecclesie et qui consuevit dare tascam et decimam redactus est per dictum rectorem ad censum. Rector dixit se stabilivisse ad vitam suam tantum et dominus Episcopus iniunxit sibi quod de omnibus hiis que stabilivit ostendat sibi hinc ad diem veneris instrumenta inde constat vel notas.

Fol. 38v^o Item dixerunt quod dictus Rector est baiulus et fuit per septem annos dominum temporalem istius parrochie; confitetur rector per sacramentum. Fuit sibi iniunctum quod numquam teneat bauliam vel similem.

Item dixerunt quod dictus rector tenet publice concubinam nomine Geraldam et tenuit longo tempore in domo propria ex qua prolem genuit copiosam. Confitetur Rector excepto quod non cognovit eam a tribus annis circiter. Fuit sibi iniunctum quod numquam participet cum ea.

Item dixerunt quod tractatis per eum compositionibus inter parrochianos suos recipit salarium libenter. Idem confitetur rector.

Item dixerunt quod cum nupcie debent celebrari et debent indici banna per. III. dominicas recepta pecunia affirmat contrahentes bannis non publicatis et eadem die et hora facit matrimonia. Idem dixit rector se fecisse matrimonia non completis bannis per tria festa et se habuisse ex inde. I. par gallinarum.

Item dixerunt fama esse in parrochia quod dictus Rector dum quadam mulier de parrochia confitetur sibi rogavit eam se cognosci ab eo et violenter noluit osculari et non permisit et erat dicta mulier uxor Berengarii Bonet. Negat Rector per sacramentum. Fuit sibi in dicta purgatione ut supra.

Item dixerunt famam esse dictum rectorem dixisse ante familiam suam quod P[etrus] de Gorberam et Maria Baldavina habebant peiores animas quam aliqui de parrochia et hec dixit tempore qua confessionem recepit ab eis. Negat Rector per sacramentum. Fuit sibi in dicta purgatione ut supra.

Item dixerunt quod dictus B[ernardus] Guad vulneravit quandam questorem Sancte Marie de Monte Serrato in capite. Confitetur se eum percussisse. X. annos elapsi fuit absolutus.

Item dixerunt quod dictus Rector percussit Petrum Langerii parrochianum suum cum palma in facie et filius dicti Rectore defendit patrem in tantum quod dictus Petra non fuit ausus loqui. Negat rector.

Item dixerunt quod dictus Rector percussit graviter uxorem proprii filii pregnantem in tantum quod fere fecit eam abortari. Confitetur se eam graviter percussisse. Fuit absolutus.

Item percussit propriam concubinam et vulneravit eam; et dominus Geraldus de Cervilione habuit. XXX. solidos a dicto Rectore propter hec. Dixit et confessus fuit se eam verberasse et dictam pecuniam solvisse. Fuit absolutus.

Item dixerunt quod dictus Rector multas malas usancias et dampnosas adinvenit contra parrochianos occasione baiulie quam tenet et procurat cotidie dampna parrochianorum cum domino temporali. Dixit se introduxisse bonas consuetudines et non malas. Item dixerunt quod negligenter se habet circa confessiones audiendas ita quod non vult ire nisi quodammodo coactus ad infirmos. Confitetur quod cum sit senex non potest ita velociter ire.

Item dixerunt quod ipse idem capit violenter homines ratione domini temporalis. Confitetur de F[errario] Puyada tantum.

Cetera recte.

Fol. 39

CORNEYLA (CORNELLÀ)

Dilluns, 5 d'agost de 1303: Die lune sequenti nonas augusti anno quo supra idem Dominus Episcopus supradictus visitavit Ecclesiam de Corneliano; confirmavit et tonsoravit infrascriptos et ab inde reversus fuit ad Civitatem Barchinone. Tonsorati: G[uillelmus] Rocha, G[uillelmus] Mazaner.

Et postea fuerunt vocati infrascripti: A[rnaldus] Gavarra, B[ernardus] Gavarra, Vives de Torente, F[errarius] Salat, Iacobus Ruberi, parrochiani dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod En Calvo presbiter tenet publice quandam nomine Raimundam super qua est publice diffamatus. Calvo per sacramento dixit quod moratur cum ea et eam carnaliter cognovit et fuit ut dicit per dominum fratrem B[ernardum] ecclesie Barchinone episcopum absolutum et quod ab eo tempore circa non cognovit eam licet cum ipsa moretur. Unde dominus Episcopus iniunxit eidem Calvo, sub pena privationis beneficii in quam incideret ipso facto si cum ea ab hac ora in antea inveniretur in loco suspecto et quod hinc ad instantis festum Sancti Michael det. X. solidos operi Ecclesie Barchinone et fuit absolutus iniuncta sibi alias pro modo culpe penitentia salutari.

Item dixerunt quod en Ledo coniugatus tenet publice quandam nomine Miriam.

Item En Mazaner hostalerius tenet publice Sibiliam filiam den Garbera.

Item G[uillelmus] Corbera tenet publice Elicsendem filiam den B[erenguer] Verdeguer.

Item P[etrus] Stephani tenet publice Dulciam et habuit prolem.

Item F[errarius] Salat filius B[erngarii] Salat stetit per medium annum in excomunione quia non vult adimplere voluntatem defuncti; aggravetur sententia contra eum.

Cetera Recte.

Item dixerunt quod G[uillelmus] presbiter qui modo est rector Ecclesie Castri Veteris extremi consuevit manere in dicta Ecclesia de Corniliano, tenebat ibi publice Agnes Torram et habuit prolem ex ea, et quando recessit a dicta Ecclesia portavit secum unum tortitium assignatum Corpori Christi.

Fol. 39 vº

**ECCLESIA SANCTI IUSTI CIVITATIS BARCHINONE
(SANTS JUST I PASTOR DE BARCELONA)**

Diumenge, 18 d'agost de 1303: Die dominica intitulata. XV. Kalendas septembris anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancti Iusti Civitatis Barchinone ibique predicavit et confirmavit sed nondum fecit ibi inquisitionem ocupatus propter recessum Maiorice.

Fol. 40vº

ECCLESIA BARCHINONE

Dijous, 29 d'agost de 1303: Anno quo supra die iovis que fuit decollatio Sancti Iohannis que fuit quarto Kalendas septembris, idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Crucis Sedis Barchinone et visitavit primo altare Sancte Crucis ubi per Dei gratiam omnia recte deinde altare idem modo Sancte Eulalie omnia recte et bene.

Altare Sancti Silvestri omnia recte et bene.

Altare Sancti Marchi nec corporalia nec superaltaria sunt nitida ut debent. Bene.

Altare Sancte Agnetis omnia recte et bene.

Altare Sancti Laurentii supra altaria et corporalia indigent reparacione et mundificacione; omnia sunt verificata.

Altare Sancte Marie Magdalene corporalia inmundissima et superaltaria cum omnibus indumentis et paramentis ipsius altaris idem sub pena beneficii quod intra. VIII. dies reparentur omnia.

Altare Sancti Dionisii omnia reparanda nec Rector ibi celebrat continue ut deberet.

Altare Sancti Nicholai omnia recte.

Sancta Marta omnia recte. Franciscus Roure primus presbiter servit per substitutum.

Sancte Margarite supra altaria perforata et in medio assita. Sancti Francisci omnia recte et bene.

Sancti Bartholomei omnia bene et nunc idem.

Sancti Stephani corporalia vero rupta et casula indigent reparacione.

Sancte Thecle caret calice et lumine et nunc calice.

Sancti Vicentii pallium altaris et corporalia inmunda et canadellas insufficientes et nunc idem et casula corporalia et defecit ibi [...] candela que debet ibi ardere.

Altare Omnium Sanctorum corporalia insuficiencia et non habet nisi unum vestimentum et casulam reparandam.

Sancti Petri vestimentum corruptum et coopertorium et modo corporalia inmunda et calix parvus.

Sancti Salvatoris superaltaria insuficiencia et calix corruptus in medio, nunc bene.

Sancti Iohannis corporalia inmunda et non habet nisi unum vestimentum et nunc et tarde celebratur per rectorem. Inde Villafrancha.

Sancti Augustini corporalia inmunda et calix de stagno et insufficiens et manumissores sacriste quondam maioricarum de bent hoc complere.

Sancte Cecilie omnia bene et nunc. Sancti Michaelis omnia bene et nunc.

Sancti Matheil corporalia inmunda et nunc bene.

Sancti Spiritus panni inmundi et canadelle et nunc bene. Sancti Iacobi omnia bene et nunc.

Sancte Catherine.

Sancti Blasii.

Sancti Francisci.

Fol. 41 Sancti Martini omnia bene item nec indiget aliquibus vestimentis. Sancti Luche indumenta abluenda. Moneat manumissores Marie de Bonastre ad faciendum coopertorium et vestimentum.

Sancti Andree bene omnia et nunc.

Sancte Trinitatis calix de stagno et nunc de argento. Sanctorum Innocentium omnia bene et nunc bene.

Sancti Thome Canterbiensis omnia bene nunc corporalia inmunda et indiget multis.

Sancte Catherine: in eadem capella panni abluendi et nunc. Sancti Blassi: in eadem capella panni abluendi et nunc.

Sancti Francisci: in eadem capella panni abluendi et nunc.

Capella Sanctarum virginum palli inmunde et rupte et vestimenta inmunda.

Capella Sancta Lucia palli inmunde et rupte.

Capella Sancta Agata palli rupte et inmunde et vestimenta pessima.

Capella Ihesuchristi omnia recte et nunc bene.

Et continuo dictus dominus Episcopus mandavit utrique capellanorum altarium predictorum sub pena. X. solidos operi Ecclesie aplicanda quod quilibet eorum in cella sui altaris teneat unam canam seu irundinem vel aliud simile instrumentum cum scoba in sumitate cum qua de. VIII. in. VIII. diebus mundificetur et purgetur seorsum et deorsum et undique ipsa cella.

Bertus de Molendiis ebdomadarius fecit aniversarium suum et mandavit dari omnibus beneficiatis et non beneficiatis et hec tenet Arnaldus de Castilione qui non bene adimplet.

Magister Petrus tenet calicem corruptum et vestimentum et missale et nuper celebravit ad despertadam horam qua omnes comederant et dormierant. Guillelmus de Solaneles en Sampso et Guillelmus de Solaneles haec sciunt; Bernardus de Garrigosa clericus domini sacriste tamen iurato dixit quod hoc anno paulo ante festum Sancti Iohannis Baptiste proxime preteriti dictus magister Petrus celebravit missam in altari Sancti Michaelis hora tarda post prandium et ultra meridie tali videlicet hora qua homo vadit dormitum et iste tamen rogatus ab ea servivit sibi ad illam missam et fuit admiratus quia tali hora celebrat et dixit sibi et ipse respondit quod non faciebat. III. ex qua erat ieiunus. Item audi di dici an Bergueda quod ipse vidit eum celebrare in hora despertade.

Fol. 41v^o

SANCTI IACOBI BARCHINONE (SANT JAUME)

Diumenge, 1 de setembre de 1303: Die dominica intitulata Kalendas septembris Anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Iacobi civitatis Barchinone.

Et fuerunt vocati parrochiani qui secuntur: G[uillelmus] de Vallesica, B[ernardus] dez Cortey, Bonanatus de Petra, iurisperitus, B[ernardus] Zabaterii, Stephanus de Podio qui in animas suas dixerunt quod in altari Sancti Thome non celebrabatur nisi die festivitatis; ignorant tamen utrum sit dotatum an non.

Item Rector ipsius Ecclesie raro celebrat et credunt quod hec fit propter debilitatem visus et ex vista causa; hec idem dicunt per sacramentum sacerdotes sui.

Item dixerunt quod B[ernardus] Alberti iurisperitus adulteratur publice cum filia den Estayol et cum quadam alia que moratur iuxta sanctum Paulum. Concedunt de auditu.

Item Petrus de Plano adulteratur cum quadam que moratur in carraria de na Bardonera iuxta Bocheriam.

Item Na. XIII. colors et Na Sobona et Na Mirona sunt lenenes publice; sunt tamen de parrochia de Pinu.

Item dixerunt quod in hospicio quod fuit R[aimundi] Tintorerii morantur iudei et exercent multa lenocinia et enormia et credunt quod B[ernardus] de Segalars posset tedium dare; [idem] concedunt clerici de auditu.

Item Na Gaya uxor Ferrarii Bertrandi tenet hospicium judeis pauperibus et vilibus qui ibi exercent multa enormia in contemptum fidei est de parrochia Sancti Iacobi.

Fol. 42 Item na Cleriana tenet publicum prostibulum ante hospicium Petri Marchi.

Item Na Noguera facit idem prostibulum et hospitatur eas. Item dixerunt quod En Ventayola qui moratur in vico de na.

Quintar tenet publicum prostibulum; concedunt.

Item B[ernardus] Alberti per quam raro venit ad Ecclesiam. Idem facit G[uillelmus] Raimundi de Copons. Idem facit maritus supradicte Gaye.

Item dixerunt quod judei appropinquant Cimiterio Ecclesie ultra mensuras eis assignatas; concedunt.

Item dixerunt quod quedam quantitas pecunie est assignata et quedam legata facta altari Sancte Margarite per magistrum Messeguer que nondum est soluta et de hoc est manumissor en Canet.

Item dixerunt quod judei qui morantur in carreria ypothecarie et circa callos judaicos operantur publice diebus dominicis et festis in locis publicis.

Cetera Recte.

Deinde remansit idem dominus Episcopus Barchinone usque ad exitum mensis septembris et intravit mare apud Ecclesiam de Cigiis ad eundum versus Maioricas. VI. Kalendas octobris. (Dijous, 26 de setembre de 1303) (Un any després de Mallorca torna a Sitges el 19 de setembre de 1304)

Fol. 42v^o

PROCESSUS CONTRA GERALDAM DE CODINES

Anno domini M CCC quar to XIII Kalendas januarii Dominus Poncius Barchinone Episcopus citavit personaliter venire ad se Geraldam de Codines de parrochia de Subirats que erat publice diffamata de crimine sortilegiis et divinacionis per plures circumvicinas parrochias et cui etiam alia racione ,dicti terminis fuerat pena imposita per dictum, dominum Episcopum racione predicta et veniens citata ante presentiam dicti domini Episcopi ad Monasterium Sancti Cucufatis, jurata dixit et confessa fuit se pro diversis infirmitatibus fecisse conjurationes et invocaciones Dei et sanctorum dicendo «credo in deum» et «pater noster» et «ave Maria» et

subsequenter dicit «Coniuro te gota coniuro te tota coniuro te per Deum et per madona Sancta Maria per los sens et per les sentes que avia que açi no pusques aturar ni esser caschar ni popa marchar ni ,dia passar ni punt donar ni rail metre per la cort celestial que aquesta pena no aja mal».

Item ad curaciones animalium dicit «pater noster» et «ave Maria» et facit crucem de pal en ordio cum minimo digito et indice super caudam animalis patientis.

Item dixit se scire sequentem coniurationem: “setse ea usam non fuisse un Rey moro. III. fiiles avia; la una taylava, laltra cusia, laltra de mal de vives et de tergo fahia, sed si casus sibi acadiset bene usa fuisset”.

Item interrogata fuit si scit aliquid de arte medicina, dixit se nihil scire excepto quod in urina dixit se cognoscere infirmitatem pascientis; interrogata per que signa; a qua dixit quod quan est febris continua est aqua citrina, quan est terciana est quasi ver, febris continua est aqua citrina, quan est terciana est quasi vermeyla quan quar tana post accesionem est quasi rubia; post non aparent signa infirmitatis in ea quando est apusstema est aqua spumosa et alba.

Interrogata cuiusmodi remedia adhibent in predictis dixit quod in terciana et continua mandat ieiunare et abstinere apostematis autem... dicit, esse per inclusum et quod vadant ad medicos maiores et idem dicit quartanariis.

Interrogata si scit aliqua alia medicamenta, dixit quod non.

Fol. 43 Et cum dicta Geralda esset publice diffamata ut supra dicitur, dominus Episcopus recepto primitus sacramento ab ea quod de cetero non utatur aliqua coniur ratione divinacione aut medicamento et cum fuerit confessa se aliqua in veritate nescire et per consequens posset esse et fuerit periculum saluti animarum et corporum iniunxit, ei quod per tres dies solempnes scilicet in proxima die Nativitatis domini et die Circumcisionis et Apparicionis sequentibus stet iuxta presbiterium post quam fecerit preces sine capa en tors et dicat quod ipsa nihil scit de predictis nec habet aliquam fidem nec credit aliqua utilitatis afferre et quod aliqua persona ad eam de cetero non veniat et si aliquis scienter veniret ad eam pro occasione predicta sciant quod dominus Episcopus eos denunciabit ut excommunicatos.

Et dominus Episcopus iniuncta sibi penitentia quod post partum quem gerit in utero visitet ecclesiam beate Marie de Monte Serrato et quod dicat. C. “pater noster” et totidem “ave Maria”, hinc ad unum annum absolvit eam. Ita tamen quod si de cetero ad premissa rediret pro convincta haberetur omnino super terminibus antedictis et wandavit B[ernardo] Messeguerii et A[rnaldo] de Peralba ebdomadariis de Sobirats quod si dicta Geralda nollet predictam penitentiam humiliter complere quod cesset a divinis quia diu ipsa fuerit in parrochia sua.

Item iniunxit eisdem ebdomedariis quod sint diligentes ad indagandum si predicta Geralda rediret ad eundem errorem et quam cito domino Episcopo denuncient alias contra eos procederet et non possent neglicentiam suam aliquatenus excusare.

Geralda de Codines venit ad dominum Episcopum proprio motu alias non vocata nec citata. XI. Kalendas augusti Anno domini MCCC septimo ad Civitatem Barchinone et prestito ab ea iuramento quod super predictis et aliis interrogatis fideliter responderet dixit quod postquam dictus dominus Episcopus aput monasterium sancti Cucuphatis ut predicatur iniunxit sibi quod de quibusdam sibi superius prohibitis per eundem non uteretur fuit usa de iudicandis urinis et de pulsu tangendo et de dandis consiliis infirmis quacumque infirmitate et ad hunc utitur istis ad utilitatem patientum, de coniurationibus autem predictis vel aliis postea usa non fuit ne erit. Interrogata si plures infirmi veniant ad eam dixit quod sic et specialiter pro urinis iudicandis. Interrogata ubi didicit illam artem, dixit a quodam medico extraneo qui venit per mare ad Villam Francham nomine en Bonfi Bene suntan.

X X X . anni. Et dominus Episcopus habito consilio magistri Bernardi de Limona fisici et fratris Petri Thome permisit eam uti de iudicando urinas et dandis consiliis infirmis et pascientibus recepto ab ea iuramento quod fideliter illis utatur sine aliqua coniuratione et nullo medicamento.

Fol. 43v^o Interrogata fuit dicta Geralda Cudina super status et conversaciones cuiusdam sarracene que moratur apud castrum de Sobiratis dixit quod vocatur na Axa et illa facit divinaciones et conjurnaciones furtorum et maleficioium cum corrigia ut ipsa vidit quadam vice et audivit a quadam vicina sua Ermessenda de Cudinis que inerat ad eam pro furto inveniundo et retulit huic tamen quod. III. grana frumenti accepit dicta Axa inter manus et. II. fuerunt versi in nigredientem et dicta Axa moratur per se et sustinet eam G[uillelmus] de Sobiratis castlanus dicti castri.

Item dixit quod Rector de Sabern venet quandam in domo pro concubina ex qua prolem habet et est filia Ferrarii de Sabern.

Fol. 44 Item interrogata dixit quod ipsa non facit predictas confecciones propria persona sed [...] patientibus quod faciant illa si voluerint.

Item interrogata quibus coniurationibus utitur dixit quod a mal de leguadizes. I. de goinis dicit «credo in Deum» et «Pater noster» et salutaciones beate Marie signum crucis e «nom del pare et del fiyl et del sant espirit». Et hanc coniuracionem facit patientibus dolorem in aliqua parte corporis sui. Interrogata si utitur aliis coniuracionibus in aliquibus infirmitatibus dixit quod non.

Fol. 45

DE CORRONE SUPERIORE

Item denunciatum est domino Episcopo quod postquam dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Corrono, dictus Rector non debuerit participare cum Saura Morala et cum G[uillelma] Granna ex qua postea unam filiam habuit et semper altera istarum est secum frequenter in domo Rectoris eiusdem et aliquotiens ipse vadit ad eas palam et notorie et dicta Saura manet in parrochia de Macerata (Marata) in quodam manso ipsius Rectoris, altera manet in sacaria de Canovis. Per sacramentum. G[uillelmus] Bonis dixit quod audivit dici et credit quod dicta Saura fuit post visitationem domini episcopi aliquotiens in domo dicti Rectoris, ipso Rectore ignorante est quod moratur in manso de quo supra fit mencio. Cetera negat.

Item denunciatum est domino Episcopo quod dictus Rector coram Bonanato Bonis, G[uillelmo] de Fonoyleres, P[etro] Peculul, Francisca filia dicte Saure Morale et coram dicto Iacobo Zacot et P[etro] Gila dixit quod B[erengarius] Çacot era cugug de sa muler et dictus B[erengarius] hoc intelligens per predictos eiecit uxorem de domo et postea licet recusasset eam qui cohactus non habuit eam in aliqua [reincidencia]. Immo pr esumit quod dictus Rector cui dicta uxor fuit pluries confessa revelaverit illud tanquam crimen sibi confessum et ideo credit dictus B[erengarius] Çacot esse verum; negat dictus G[uillelmus] Bonis.

Fol. 45v^o Item denunciatum est dicto domino Episcopo quod dictus Rector vocavit dictum Iacobum Çacot bacalar bare et vos deys que avets in domo capelle Sancte Marie (ho. jobe) dixit dictus Iacobus «io lansen dare» dixit dictus Rector et levavit pugnum et voluit ipsum percutere et percussisset» si nos luyas lo die Iacme; «postea posuit manum ad gladium et voluit irruere contra ipsum presentibus Bonanat Bou et Petro Puculul, G[uillelmo] de Fonpyleres et Francischa filia dicte Saure. Negat edictus G[uillelmus] Bonis.

Item denunciatum est dicto domino Episcopo quod dictus Rector procuravit quod G[uillelmonus] Bonis interfecisset Simonem Bonis fratrem ipsius rectoris si potuisset: et dictus Rector comodavit ad hoc ensem dicto Guillelmo. Negat dictus G[uillelmus] Bonis.

Item denuntiatum est dicto domino Episcopo quod dictus Rector vendidit anno ipso carnes salsas, videlicet bacones abarata deserpa G[uillelmo] Grun. I. bacho precio. XXI. solidos et B[ernardo]

de Manso alium bachonem et en Canoes alium et quilibet eorum perdidit bene quartam partem precii quod sibi ditestiterat. Sed confitetur dictus G[uillelmus] Bonis quod vendidit personis predictis bacones. Ad preces eorum certo precio a quo inter se convenerunt nescit tamen si illi qui emerunt expenderunt eas vel vendiderunt nec scit etiam si fuerunt lucrati enim tantum valet quantum vendi potest. Cetera negat in quantum faciunt contra ipsum.

Fol. 46 Dicit G[uillelmus] Bonis rector ecclesie de Corrono Superiori quod dominus Episcopus aut intendit procedere ex officio suo, aut ad denunciacionem alicuius contra eum et tamen iuxta tenores capitulos videtur quod intendit procedere ad denunciacionem alicuius in qua causa requiri debet persona denuncians si vult prosequi suam denunciacionem aut non; nam aliter procedendum est quando persona denuncians prosequi denunciacionem et aliter quando non vult prosequi forma canonica insituta quare placeat domino Episcopo vacare personam denunciata et eam requirere si suam vult prosequi denunciacionem nam in omni causa paratus est dictus G[uillelmus] Bonis stare mandatis domini Episcopi et supplicat ei quod non moneatur contra eum propter denunciacionem seu infamacionem aliquorum inimicorum suorum. Tamen confidens de constancia et bonitate domini Episcopi et de sua innocencia et ne videatur disfugia querere amissa via iuris. Respondet capitulis contra eum oblati ut in fine eorum patet.

Fol. 47**SANT MARTÍ DE TORRELLES**

Die lune que fuit XIII Kalendas Aprilis anno domini MCCC sexto. Venerabilis Petrus de Turricella Maiorice Canonicus et Barchinone de mandato domini Barchinone Episcopi accessit ad ecclesiam Sancti Martini de Torriliis visitacionis causa et omnes parrochiani quorum nomina inferius continentur fuerunt ibi presentes: G[uillelmus] de Puiada, A[rnaldus] de Colbax, P[etrus] Gargere, B[ernardus] Fenals, Iacobus Trobat, Martinus de Baldrich, G[uillelmus] Saburit, A[rnaldus] de Bonlovi, R[aimundus] Gombau, A[rnaldus] Fenals, Bonas Soplana, Primerench Saburit, Petrus ces Fons, B[ernardus] de Puig Dels, P[etrus] de Corbeyo, P[etrus] Derio, Martinus de Torreila, Berengarius Bonet, P[etrus] Torbat, F[errarius] de Podiata, Berengarius de Rourich, Arsenda de Trullio, Elicsende Boneta¹⁴¹⁸.

Fol. 48 Omnes predicti iuraverunt.

Et per sacramentum interrogati dixerunt quod dominus rector celebrat missam diebus dominicis et festivis cum B[ernardo] filio suo qui est uxoratus et habet hospicium in dicta parrochia et filios et filias qui tamquam parrochianus venit ad officium.

Item interrogato dixerunt quod dictus rector tenet publice quamdam mulierem nomine Geraldam sororem dicti Ferrer et ex ea suscepit filios; dixerunt tamen quod de duobus annis circa non tenuit eam nec credunt eum peccasse cum illa; dixerunt etiam quod erat fama quod dictus rector baptizaverat aliquos de predictis infantibus filiis suis.

Item interrogato dixerunt quod fama est nunc quod dictus clericus habet rem carnalem cum quamdam mulierem nomine G[uillelma] Rocha quam tenet in domo, que est ut dicitur in tercio gradu consanguinitatis cum eo et etiam est fama quod dictus B[ernardus] filius dicti rectoris iam ante cognoverat dictam mulierem carnalem.

¹⁴¹⁸ Després de l'elenc dels parroquians s'afegeix aquesta nota: "*Venerabili et discreto viro Marcho de Sancta Eugenia Sacriste Barchinone. Poncius etcetera. Cum non deceat pastorem agere sibi absque substitutionis fidelis custodis aliquatenus. Absentare ne lupus rapax ipsum grege adere valeat pastoris solacio destitutum de fidelitate ac discrezione vestram plenam domino fiduciam obtinentes vobis quam diu ista vite a sede nostra Barchinone absentes fuerimus presentium spiritualibus et quibuslibet aliis causibus ecclesiasticis comittimus vices nostras. Capelle Sancti Petri de limde in parrochia Sancti Sebastiani ad libros luminaria etcetera. Non dubitatur*".

Fol. 48vº Item interrogati super primo capitulo dixerunt se credere verum esse quod dictus rector procuravit tenere baiuliam in capitulo contentam ut parrochianos suos melius posset compellere.

Item super. II. capitulum quod ipsi non consueverant dare nisi unum fex dome de palea et dictus rector dum tenebat dictam baiuliam compulit eos ad dandum pro dicto fex unam saumatam quam saumatam hodie inviti habent modo solvere et habuerunt ab illo tempore circa.

Super. III. et. IIII. capitula interrogati dixerunt verum esse ut in eo continetur.

Super. V. dixerunt se nihil scire nisi sicut audiverunt dici ab A[rinaldo] de Baulovi predicto marito dicte mulieris que quidam A[rinaldo] seorsum interrogato dixit esse verum sicut in ea continetur secundum quod retulit ei R[aimundus] filius suus qui R[aimundus] Fuit seorsum receptus et dixit ut in deposicione sua inferius continetur.

Super. VI. articulum interrogato dixerunt se nihil scire nisi sicut audiverunt dici a dicto Martino de Baldriach qui Martinus deposuit per suum iuramentum quod quadam die dominica cum videret et cognosceret uxorem suam infirmantem et graviter attenuatam timens ne de illa infirmitate sine confessione et testa- **Fol. 49** mento decederet venit ad dictum rectorem quem invenit in lecto iacentem et requisivit eum instanter quod iret ad domum istius deponentis ad audiendum confessionem Borndia uxoris sue et ad recipiendum testamentum idem dicta Borndia condere intendebat qui rector rependit ei: «he ben se que no es fort malalta» et hic deponens dixit: «certes si es fort» et dictus rector dixit: «he bon hom lexats la anar que nos moira que abans serien morts VII quei no hi pux anar que mal delitos son homens que. I. fembra» quibus dictis recessit iste deponens et in sequenti media nocte predicta Bondia fuit inventa in loco suo mortua sine testamento et confessione tamen.

Super. VII. capitulum interrogati dixerunt ita esse verum sicut in articulo continetur excepto quod non viderunt quod ipse unde quod calcaret panem cum pedibus set quidam predictorum scilicet. II. vel. III. audierunt dici a dicto rectore quod bene posset homo calcare panem cum pedibus sine peccato.

Super. VIII. capitulum interrogati dixerunt se nihil scire nisi, de auditu bene tamen audiverunt dici hoc ita esse verum ab Elicsenda Boneta predicta sicut in capitulo continetur .

Fol. 49vº Super. IX. articulum interrogati dixerunt ita esse verum sicut in articulo continetur. Interrogati quomodo sciunt, dixerunt quia viderunt.

Super. X. articulum dixerunt de sepultura de albat iam convenerunt cum rectore sed de pulsacione cimbolorum non convenerunt adhuc confitentur tamen quod antea quem ipse esset rector dabant inter pulsaciones cimbolorum et fodiendum seu aperiendum sepulcrum consueverunt dare. XII. denarios et non ultra.

Super. XI. et. XII. iam deposuerunt ut supra.

Fol. 50 Item dicta Elicsabet Beneta seorsum interrogata super his qui in. VIII. capitulo continentur dixit quod modo sunt duo anni elapsi in Quadragesima venit hec deponens ad confitendum peccata sua dicto rectori et cum fuisset in ecclesia iuxta altare scilicet infra cancellos et infra duo altaria que sunt ibi posuit se ad pedes dicti rectoris et incepit, dicere et confiteri peccata sua secrete ipsi rectori et cum iam confessa fuisse pro maiori parte, non tamen adhuc omnino, dictus rector dixit dicte mulieri: “no ha fembra en sa parrochia que yo tant am ne tan gran goig me fassa con vos e asso durava de pus hant la havia vista”; quibus dictis dictus rector accepit eam per barbam et conatus fuit ipsam osculari quod cum dicta Elicsenda nullo modo sustinere voluisset et vellet recedere subito ab eo accepit eam per manum et dixit ex quo aliud non possum habere a vobis saltem osculabor vestram manum et osculatus fuit subito eius manum ipsa tamen renitente et contra dicente et sic non perfecta confessione recessit ab eo. Interrogata si hoc vidit aliquis et dixit quod non, quia locus est absconsus ita quod non poterant videri ab aliis qui erant in dicta ecclesia similiter ratione confessionis.

Item interrogata utrum dictus rector ante predictam confessionem vel post intromisit eam de illicito concubitu et dixit quod non neque unquam aliis fuit cum eo ita sola sint; tunc interrogata si audivit quod alias aliquando aliam mulierem ita petierit sicut tunc fecit ipsam et dixit quod non. Interrogata si habet ipsum odium dixit quod non alter nisi sicut alii parrochiani. Item interrogata si fuit instructa vel subornata ab aliquo dixit quod non, nisi quod maritus suus scilicet Berengarius Boneti dixit et precepit quod secundum revaleret et diceret Episcopo vel illi qui faceret inquisitionem pro ipso. Interrogata quomodo maritus suus hoc sciebat et dixit quia ipsamet hoc sibi revelaverat ut superius est iam dictum.

Item dictus Berengarius Boneti seorsum interrogato utrum predicta uxor sua sibi retulisset predicta tunc et dixit quod sic.

Fol. 51 Gueralda des Ferrer etiam iurata et interrogata deposuit pro suum proprium iuramentum quod suscepit a B[ernardo] Guau rectore predicto. IIII. infantes unum masculum et tres feminas et peperit unum abortum. Item interrogata dixit quod idem rector baptizavit dictum masculum et vocatus fuit A[rnaldus]. Interrogata quomodo hoc scit et dixit quia vidit et presens fuit in ecclesia Sancti Martini predicta et quando ipsum baptizavit. Interrogata quis suscepit eum de sacro fonte et dixit quod B[ernardus] Guau filius dicti rectoris et Eliscenda Clotes fuit comater. Interrogata si postea dictus rector cognovit ipsam Geraldam carnaliter dixit quod sic et suscepit postea ab eo dictis. III. filiis. Interrogata de tempore dixit quod bene sunt ut credit. XIII. vel XII. anni. Item interrogata a quanto tempore circa non cognovit eam dictus rector dixit quod. III. anni sunt elapsi et amplius. Item interrogata si scit quod dictus rector teneat aliam mulierem publice cum qua peccaret dixit se nescire dixit tamen quod tenet in domo publice quandam mulierem Guillelmonam Rocha nomine que ut dicitur est consanguinea sua de qua est publice infamatus quod cognoscit eam carnaliter.

Fol. 51v^o Eliscenda filia Petri Clotes etiam iurata et interrogata super predictis dixit se vidisse et audivisse et presens fuisse quando dictus rector baptizavit quandam suum filium nomine A[rnaldum] quod suscepit a GERALDA, dictus Ferrer et ista etiam fuit comater. Item interrogata quis fuit comater et dixit quod B[ernardus] Guau filius dicti Rectoris. Interrogata de tempore dixit quod ultra. X. anni sunt elapsi. Interrogata utrum dictus rector teneat modo aliquam concubinam publice et dixit se nescire pro veritate sed fama publica est quod cognoscit carnalem quandam mulierem que est eius consanguinea ut dicitur nomine G[uillelmona] quam tenet in, domo.

Fol. 52 R[aimundus] filius A[rnaldi] de Baulovir etiam iuratus et interrogatus dixit quod quadam domina Maria uxor patris sui noverit istius deponentis et quod pregnans erat in tantum quod iam sentiebat dolores pater istius etiam dixit huic vade cito ad rectoriam et dicas ei ut cito veniat et, dicta Maria est in forti periculo et vult condere testamentum quo audito hic deponens venit cito ad dictum rectorem et invenit eum sedentem in cimiterio et satim dictus rector quesivit “ad quid venis” et hic deponens respondi : “pater meus mitit me ad vos quod eatis ad domum nostram, quia domina Maria noverta mea vult condere testamentum quia in parti laborat” et dominus rector respondit ei “sa taula es mesa dinar me e puxes ire”. Et hic etiam in continenti retrocessit et redit ad domum pater nam et cum fuisset ibi quesivit ab eo dicta Maria que iam peperat et nondum venit vel qui dixit tibi et hic deponens respondit dixit «ques dinaria e ay tantost vendria». Et dicta Maria replicavit et dixit «hara mal prou li fussa» et hiis dictis pater huius et dixit ei redi cito ad eum et dicas sibi quod cito veniat quia dicta Maria est in magno periculo. Redit iste etiam in continenti quam citius potuit ad dictum rectorem eundo per viam inferiorem que longior est et cum fuit in ecclesia invenit quod dictus rector iam inde recesserat et iverat per viam superiorem que brevior est ad dictam Mariam et statim iste deponens ivit post eum per eundem viam superiorem et non potuit eum attingere quia per aliquod spatium pervenit dictus rector ad domum dicte Marie citius quam iste etiam fuisset ibi. Audivit tamen

iste etiam dici a quibusdam de **Fol. 52v^o** quorum nominibus non recordare quod dictus rector in via traxit aliquam moram et est certum quod quando dictus rector provenit ad dictam Mariam ipsa Maria fuit mortua intestata et sine confessione ita quod illa vice non potuit testari nec confiteri. Item interrogato utrum si dictus rector quando fuit per istum etiam requisitus quod iret ad dictam Mariam in continenti ivisset invenisset dictam Mariam vivam dixit quod sic. Ita quod potuisset bene et large confiteri et testari dicta Maria. Item interrogato quantum distat hospicium patris sui ab ecclesia dixit quod nuper per duo miliaria iuxta existimatione huius etiam. Item interrogato si fuit instructus, corruptus vez subornatus dixit quod non.

Fol. 53 B[ernardus] Guau rector predictus iurato et interrogato super omnibus et singulis capitulis contra eum propositis respondit per iuramentum sicut in fine cuiuslibet capituli continetur.

B[ernardus] Guau filius dicti rectoris iurato et interrogato si fuit compater Geralde des Ferrer de quodam filio suo et dicti rectoris nomine A[rnaldo] nec si suscepit eum de sacro fonte sed vidit ipsum baptizari a dicto patre suo dixit quod non nec vidit ipsum baptizari nec recordatur aliquid de predictis.

Fol. 55

DENUNCIACIO CONTRA RECTOREM ECCLESIE DE TORREYES

A vos pare e senyor en Pons per la gracia de deu Bisbe de Barcelona claman e denuncian humilment los prohomens e la universitat de sent Marti de Torreyes dien quen Bernat Guau clergue e Rector de la dita Esgleya ha faets e fa a ells moltes injuries molts torts et moltes jadees e iniquitats contra Deu e contra justicia e contra les canoniques sancions per que sopleguen e clamen merce a Deu e a vos que daquestes coses llur sia feta per vos justicia e raho enaxi que daquestes coses vos enquirats contra ell. E segons dret e justicia los puniscats els castiguets e entre las altres malefetes e injuries e torts damunt dits son aquests:

Primum capitulum

I. Certa cosa e quel dit clergue per tal que pagues los prohomes e la universitat damunt dita robar e a tort destrenyer e farsar procura e recapta que tos batle e procurador de la senyoria seglar de la dita parrochia, la qual batlia (negavit dictus rector per iuramentum) tench per. IIII. o per. V. anys e mes (confitetur) e daquella axi com alech usa e dins aquell temps alguns de a dita universitat a diumenges e altres testes ferie pres; negavit per iuramentum et aliquem de dictis parrochianis cepisse vez procurasse tenendo dictam baiuliam sed confitetur excepto Petrus Castris baiulia dimissa tenendo procuracionem precepisse F[errario] Puiades mulnerium secundum quod iam fuit confessus coram R[aimundo] Amilii. II. Encara fo demanda a la dita universitat novella la qual no era estada james demanada en axi que. ls .pres e. ls tolch una so **Fol. 55v^o** mada de palla e non solien dar [... or].un. fexet en temps que senyor hi tos e ara an a donar per lo mal us quel dit clergue hi a mes e escrit en capbreu en que no era una somada . XII. diners per reemto dell. Negat dictus rector per iuramentum.

III. Encara no solien donar de la primera litigada de percel's ara an ne a domnar. Confitetur dictus rector.

IIII. Encara eren franchs de iova e ara an la a reebre per forsa e per mal us del dit clergue. Negat dictus rector per iuramentum.

V. Encara lo dit clergue estant Batle la muller den Baulovi de la dita paroquia fo molt malalta a vench de part dela e de sos amics missatge. II. vegades o. III. al dit clergue que la anas confessar e fer son testament lo qual clergue request non volch fer ans per colpa del dit clergue mori la dita fembra intestada a sens confessio e can fo morta ell ani com a batle demana entestia de la dita fembra e ach. C. sous. Negat dictus rector per iuramentum. Immo decessit cum testamento condiderat in alia infirmitate nec aliquid fuit solutum de sua intestia.

VI. Encara lo dit clergue estant batle fo request que anas confessar e fer testament a la muller den Marti de Baldrich e lo dit clergue respos al missatge e e[.]s fembra axo lexats la anar que fembra no pot morir. Negat dictus rector per iuramentum.

Fol. 56 VII. Encara quel dit clergue estant batle veda(prohibeix joch de daus et de totes altres coses en la dita parroquia e dona licencia que en la sua casa poguessen iugar a fogasses e a pa de forment e darço tench gabella molt de temps e de cascu prenia una fogassa e con nol pagassen a sa guisa alcunes vegades calsigava e trencava el pa ab los peus et com nera reptat de mal estar deya que non era pecat. Confitetur dictus rector quod posuit bannum. XV. solidos quod nullus luderet ad aliquem ludum nisi ad ludum galliste a dicto tamen et banno posito per dictum rectorem confitetur quod gracia festivitatum Martinus domini licentiauit eos quod posset ludere a mes de puns a pans levats e a fogasses usque post festum epiphania et quod dabant per estora et per daus et per tauler singula fogasses. Cetera negavit.

VIII. Encara seny lodit clergu, en escandel de la fe catolica fa abusio molt malvada, car certa cosa es que ell ha resqueste e demana des de pecat de luxuria alcunes de les dones de la dita parroquia com se confessaven dell. Negavit dictus rector per iuramentum.

IX. Encara que con va a la sepultura e ve dels morts de la dita paroquia va e ve cavalcant en una somera o en un aze enaxi que com fa la absolucio o la oracio cavalcan la fa e la diu. Confitetur quod vadit et redit equitando set absolutionem facit stando pedes.

X. Encara que demana novellament e forsa los prohomens del dit loch que paguen per albats e per persones que no an triada ne res de que fassen testament ay tan gran sepultura e sagrestia com daquells que an, de que poder fer testament e encara que els força de pagar a sa companya e a ell per los senys asonar cens. XVIII. diners e no solien donar si no aytant com sen po- **Fol. 56v⁹** dien avenir [...] aquells a quilts feyen sonar. E aço fa contra lus e costuma quels dits paroquians an tots temps hauda. Dictus rector dixit per sacramentum quod iam convenerat de sepulturis poberum de pulsacione cimbalarum confitetur dictus rector quod habet et consuevit habere. XII. denarios dicitur quando ipse facit cimbala pulsari negat tamen quod ipse faciat in tumulos cum precio vel sine precio.

XI. Encara senyor lo dit clergue tenia publicament una fembra per nom Gueralda de la qual ach. II. o. III. enfants los quals lo dit clergue bateja e puxer torna ab ella en aquel pecat. Negat dictus rector quod aliquo de dictis infantibus babtizaverit .

XII. Encara lo dit clergue te uy publicament una fembra per nom Guillemona filla den Rocha qui es fill de cosi germa ab lo dit clergue e encara la dita Guillemona fo coneguda per molt de temps carnalment abans per un fill del dit clergue qui es en la dita paroquia mullerat. Negat dictus rector omnia in capitula contenta excepto quod dicta Guillemona moratur pro ancilla in hospicio suo et est in gradu consanguinitatis cum eo scilicet in. III. et. IV.

Aquestes coses e moltes mes senyor e pare trobarets contra lo dit clergue si la veritat encertats perque sia merce vostra que vos de tots lo paroquians ajats confessio e certenitat de les dites coses e no de pochs singularment cor certa cosa es que algunes vegades con vos hi trametiets enquisidor quel dit clergue procurava que alguns que devien e all diners e altres coses foessen testimoni per que nos podia trobar la veritat.

Et post predicta cum dominus Episcopus fere omnibus supradictis aliis inquisiverit prout in minori Registro visitationum latius continetur quam quod ex ista inquisicione fuisset sibi in. XX. libris Barchinone condempnat ad preces tamen ad instantiam Nobilis viri domini Geraldi de Cervilione temperavit sibi penam seu condempnationem predictam et remisit eam sibi pro. C. solidis barchinone quos solvit incontinenti et iniunxit sibi sub pena privacionis beneficii quod admodum non rederat ad aliquod vicium de predictis vel consimilibus quod si faceret sine spe venie Ecclesia privaretur.

Fol. 57

PROCESSUS CONTRA RECTOREM DE CORRONE

Iacobus Zacot presbiter beneficiatus Capelle Sancte Marie de Plano de parrochia de Corrono superiori denunciavit domino Episcopo sub sacramento quod G[uillelmus] Bonis Rector Ecclesie de Corrono superiori emit anno isto baiuliam de zes Franqueses pro. DCC. solidis Barchinone et exercet officium illius baiulie per B[ernardum] Bonis fratrem suum laicum. Negat Rector per sacramentum se emisse dictam baiuliam nec partem habere in ea nec aliquod alium tenere vel exercere eam nomine suo vel mandato.

Item denunciavit quod postquam dominus Episcopus visitavit dictam Ecclesiam dictus Rector non erubuit participare cum Saura Morala et cum G[uillelma] Graa ex qua postea unam filiam habuit et semper altera istarum est secum frequenter in domo eiusdem Rectoris et aliquod ipse vadit ad eas palam et notorie et dicta Saura manet in parrochia de Mazerata in quodam manso ipsius Rectoris altera manet in sacaria de Canovis aliquando.

Item denunciavit quod dictus Rector coram Bonanato Bonis, G[uillelmo] de Fonoyleres, Petra Puculul, Francisca filia dicte Saure Moralis et coram dicto Iacobo Zacot et Petra Gila dixit quod Berengarius za Coth era cuguz de za mulier et dictus Berengarius hec intelligens per predictos ejecit uxor de domo et postea ea dicet recuperasset eam quia coactus non habuit eam in aliqua reverencia. Immo presumit quod dictus Rector cui dicta uxor fuit pluries confessa revelaverit illud tamquam crimen sibi confessum et ideo credit dictus Berengarius za Cot esse verum.

Fol. 57v^o Item denunciavit quod dictus Rector vocavit dictum Iacobum Za cot bacalar baure et vos deits que avets part in domo capelle sancte Marie hec jo be dixit dictus Iacobus jo lausen dare dixit dictus Rector et levavit pugnum et voluit ipsum percutere et percussisset si nos luyas lo dit Iacme postea posuit manum ad gladium et voluit irruere contra ipsum. Presentibus Bonanat Bou et Petrus Puculul, G[uillelmus] de Fonoyleres et Francisca filia dicte Saure.

Item denunciavit quod dictus Rector procuravit quod Guillelmus Bovis interfecisset Simonem Bovis fratrem ipsius Rectoris si potuisset et dictus Rector comodavit ad hoc ensem dicto G[uillelmo]. Item dictus Rector vendidit anno isto carnes salsas videlicet bachones abarta de spera G[uillelmo] Grua. I. bacho precio. XXI. solidos et B[ernardo] de Manso alium bachonem et an canyes alium et quilibet eorum perdidit bene quartam partem precii quod sibi decostiterat.

Fol. 58 Poncius divina miser acione Barchinone episcopus. Dilecto in Christo Fratri Iacobo de Letone de ordine predicatorum. Salutem in domino nostro Ihesu Christo discrecionem vestram non lateat, quod Petrus de Pontonibus quondam habitator Ville Franche voluit et mandavit quod ad noticiam et voluntatem Guillelmi de Furno decani Penitensis et fratris Geraldus de Osar confessoris dicti defuncti et Guardiani domus fratrum minorum Ville Franche in defectu tamen dicti fratris Geraldus restituerentur. XXX. duple auri quas confesus fuit coram dicto suo confessori dictus defunctus teneri ad restitutionem prout predicta ministracio in quo bona sua ad restitutionem dictarum duplarum et suarum iniuriarum quod instrumentum Guardianus predictus penes se habet melius et plenius continetur nunc vero cum super restitutione de predictis duplis facienda questio orta sit inter dictis decanum et Guardianum ex una parte et Petrum et Guillelmum filias et heredes dicti defuncti quondam ex altera super eo videlicet quod dicti heredes aserunt retencionem habere et compensacionem facere posse de certa quantitate et super eo videlicet quod dicti heredes aserunt residuum dictarum duplarum non teneri tradere nec de posee illius qui dictas duplas confesus est in deposito nostro tenere debere abstrahi donec securum sit eis quod dicte duple in tuturum possent ab eis minime exhigi iterato per quosdam de quibus ut aserunt non in merito suspicantur ideo super omnibus predictis qualiter faciendum sit secundum Deum ad utilitatem anime dicti defuncti et ad securitatem dictorum heredum vestre discrecioni totaliter comitimus vices nostras.

Detall d'una misericòrdia del cor de la catedral de Barcelona. Escenes de dansa.

VISITES PASTORALS. Volum 1/2 (1306-1313)

Fol. 1 VI idus februarii anno quo supra (10 febrer 1303) Idem dominus Episcopus in sua capella tonsoravit clericos qui secuntur:

Petrus Banis Sarriano, Guillelmus de Salba civitatis Barchinone, Petrus Ginus, Petrus de Gerat, Bernardus Veurrel, Bernardus Vilar, Jacobus Desorde, Bernardus Gerat de Sarriano, ... Sabater de Sancto Baudilio, Jacobus Suach, Arnaldus Thoselli de Sarriano, Galcerandus Ratera, Anticus March, Berengarius Mora civitatis Barchinone, Ferrarius de Bisuldono eiusdem civitatis, Petro de Ventaycols, Gabriel F. Petrus... tanerii civitas Barchinone, Guillelmitatis Barchibus de Girona de Sancto Baudilio, Ferrarius Fartenus, Bernardus Soria, Petrus Solivera civitatis Barchinone, Jacobus Castela, Petrus Gilabert, Guillelmus Fort, Ferrarius Mazo de Villali..., Petrus Sarau, Natalis Martini de Polinya, Jacobus zes Oliveres, Jacobus de Casaminjana civitatis Barchinone, Raimundus de Senthies, Jacobus Moveii civitatis Barchinone, Guillelmus de Tarascho, Bernardus Estefani civitatis Barchinone, Petrus Cambret civitatis Barchinone, Perico da Rocha civitatis Barchinone, Jacobus Vital civitatis Barchinone, Bernardus de Tarascho, civitatis Barchinone, Thomas Amorós civitatis Barchinone, Jacobus civitatis Barchinone, Petrus Bonavia civitatis Barchinone, Bernardus Bonavia , civitatis Barchinone, Berengarius Rubei civitatis, Gaurerandus Serra civitatis Barchinone, Simon Gibert civitatis Barchinone, Bernardus Zatorre de Palaciolo, Ferrarius Geraldus de Sancto Baudilio, Jacobus de Molins civitatis Barchinone, Petrus Noguera civitatis Barchinone, Berengarius de Solio civitatis Barchinone, Petrus de Cavarroches, civitatis Barchinone, Martinus Zarriba civitatis Barchinone, Gelida civitatis Barchinone, Jacobus de Pratis civitatis Barchinone, Berengarius de Zacaleida, civitatis Barchinone, Perico Gelgor civitatis Barchinone, Bernardus Estanyol civitatis Barchinone, Bonanatus Sacalçida civitatis Barchinone, Berengarius Nocholai de Granoylers, Guillelmus Celglot civitatis Barchinone, Guillelmus Raimundus de Provenzana, Bonanatus Vital civitatis Barchinone, Bernardus Bertrandi civitatis Barchinone

Fol. 1 vto. Die dominica qui intitlatur XVI Kalendas aprilis sub anno (17 abril 1303) quo supra predictus dominus Episcopus tonsoravit in capella palatii sui isti qui secuntur:

Berengarius Rubiu de Martorello, Geraldus de Bonamuza de Sancta Maria de Saserra, Berengarius de Jaciobi de Martorello, Ferrarius de Zarriba civitatis Barchinone, Bernardus Zolmera civitatis Barchinone, Berengarius Boneti (civitatis Barchinone), Bernardus de Fonte (civitatis Barchinone), Bernardus Vital de Terracia, Bernardus Manresa de Tarracia, Bernardus Pineda (civitatis Barchinone), Petrus Natal de Palaciolo, Guillelmus de Cabanis (civitatis Barchinone), Guillelmus Coscoil (civitatis Barchinone), Bernardus de Sedo de Matarono, Nicholaus de Bonastre, Guillelmus Rovira de Calidis, Petrus Laurador (civitatis Barchinone), Bonanatus Frutuosi de Terracia, Franciscus Quer (civitatis

Barchinone), Bernardus de Gel de Terracia, Bernardus Umberti (civitatis Barchinone), Guillelmus Candeler (civitatis Barchinone), Bernardus Bartolomeu (civitatis Barchinone), Guillelmus de Colle (civitatis Barchinone), Bertrandus de Sarriano (civitatis Barchinone), Guillelmus Gili de Cabrera, Berengarius dez Roure (civitatis Barchinone), Guillelmus Thome de Sancto Celidonio, Nathalis Jannariis (de Sancto Celidonio), Bartholomeus Zaporta (civitatis Barchinone), Uguetus filius Magri Petri (civitatis Barchinone), Guillelmus Boscheti (civis Barchinone), Guillelmus Ledoner (civitatis Barchinone), Guillelmus Basterri (civitatis Barchinone), Arnaldus Ermengandi (civitatis Barchinone), Item Petrus Torroya (civitatis Barchinone) fuit ibi inventus portare tonsuram sed capillos longissimos et dicebat se tonsuratum fuisse per antecessorem domini episcopi Barchinone et incontinenti dictus dominus episcopus tenens forpices in manu sua tonsit crines ad modum clerici tonsorati ne tales crines portaret. Berengario Suy civitatis Barchinone fuit concessa littera ad tonsuram, Berengario Qhyla scholaris civitatis Barchinone fuit concessa litteram ad tonsuram. Cervianus Bieria civitatis Barchinone. Berengarius Milani filius Jacobi Milani de Virginibus Gerundensis ad presentationem domini gerundensis episcopi Tarracone nobis factam Antonius filius Dalmacii scriptoris civitatis Barchinone. Raimundus de Cardona diócesis barchinonensis, Salvat de Pomar (diócesis barchinonensis), Galcerandus de Zataylada de Guilida (diócesis barchinonensis), Petrus de Mirambel, civis Barchinone. Guillelmus Costa de parrochia de Gialtrude (diócesis barchinonensis), Guillelmus de Solio de soluto genitus et soluta de Sancto Baudilio fuit tonsoratus dispensative apud locum sanctorum iuxta Barchinonam. Salvator de Ispania scurifer dicti domini episcopi clericus cum marca tonsuratus presentavit se ad cautelam sui status dicto domino episcopo et notario suo pro clerico tonsorato annotavit.

Fol. 2

SABADELLI

Anno domini Millesimo CCC tercio kalendas aprili dictus dominus episcopus accessit personaliter ... ad ecclesiam Sancti Felicis de Rahona et reconciliavit cimiterium sancti Salvatoris pollutum sanguinis efusionem et confirmavit ibi quamplures homines et mulieres et tonsoravit etiam istos qui secuntur Guillelmus Vila de Sabadello, Guillelmus Joura de Sabadello, Berengarius de Deu de Sabadello, Arnaldus de Becet de Sabadello, Jacobus de Campferran de Sabadello, Arnaldus de Sancto Martino de Sabadello, Michael de Sabadello, Jacobus Zorrats de Sabadello, Guillelmus Felicis de Sabadello, Arnaldus Mathei de Sabadello, Guillelmus Mulnerii de Sabadello, Bartholomeus Sorigerii de Sabadello, Marchus de Buadella de Castelar, Berengarius Ferrarii de Sancto Paulo de Riusech, Bernardus Za Riba de Sancto Paulo de Riusech, Berbardus Ledoni de Sabadello, Antichus Mir de Sabadello, Romeus Zafont de Sabadello, Romeus Aiach de Sabadello, Bernardus Boneti de Sabadello, Benet Carreras de Sancto Quirico, Ferrarius de Rubi de Apiera dispensatum cum sit natus ex soluto et soluta. Quibus peractis visitavit dictam ecclesiam sancti Felicis et parrochiam eiusdem. Et Margaritus Ermanat Poncius, Petrus de Gausti, Berengarius de Villanova, Raimundus Aiach et Raimundus Beret parrochiani dicte ecclesie dixerunt quod: Petrus Alegre rector sancti Pauli de Rivo iurati quod in altare sancti Johannis constructo in ecclesia sancti Salvatoris non servit dictum altarem, nec procurat hospitalem ipsius ville prout debetur, immo dissipat et consumit bona dicti hospital et pauperum in alios usus. Cetera recte.

Anno quo supra in crastino Pasce Domini qui intitulabatur I idus aprilis dum idem dominus episcopus in sede propria missarum sollempnia celebraret et postea Petruo de Monte Catheno civitatis Barchinone, tonsoravit ibidem Thomas de ecclesia civitatis Barchinone.

Anno quo supra vigilia Pasce que intitulabatur VIII idus aprilis dictus dominus Episcopus in sede propria ordines celebrante et tonsoravit canonice istos qui sequuntur: Petrus Lupeti de Apiera, Arnaldus

Martini de Rippis, Guillelmus Fau de Splugiis, Guillelmus Magin de Rippis, Jacobus Dalbynniana de parrochia de Rexacho, Bernardus Johannis de Rippis, Guillelmus Crassi de Appiera, Guillelmus Ollerii de Sancto Saturnino, Costa civitatis Barchinone, Guillelmus de Castello urgellensis diócesis

Fol. 2 vto. Guillelmum de Castella urgellensis diócesis ad presentationem domini episcopi urgellensis literatoria fratrem pro fratrem Guillelmus urgellensis episcopum.

Immediate post dictum festum Pasce dictus dominus episcopus ivit Derthuram et fecit transitum per villam Rotundam et per locum de Granata et tonsoravit ibi istos qui secuntur de Villa Rotunda: Arnaldus Sastre et Bernardus Puig. Item Berengarius Domenge, Raimundus Reyadel, Sechabechs, Berengarius Folch, Parrochia de Granata, Guillelmus Buschet, Petrus Martí, Guillelmus Maestre, Vives Serayes, Petrus Peraliada civitatis Barchinone.

Die Ascensionis Domini hos tonsoravit in clericos qui secuntur Geraldus de Folgueris (civitatis Barchinone), Petrus de Villatort de Sancto Celidonio, Bonanatus de Petra civitatis Barchinone, Geronimus Soler (civitatis Barchinone), Petrus za Noguera (civitatis Barchinone), Michael de Liza (civitatis Barchinone).

Fol. 3 Anno domini MCCC quarto VIII kalendas iunii (25 juny 1304) isti qui sequuntur fuerunt per dictum dominum episcopum in clericos canonice tonsorati: Bernardus Cadolos de Cervilione, Raimundus Mascort de Calidis de Monte Bovino, Arnaldus de Bacho Gerundensis diócesis ad presentationem domini episcopi gerundensis. Petrus Maresa civitatis Barchinone, Petrus Basterii (civitatis Barchinone), Guillelmus de Rubí (civitatis Barchinone), Jacobus de Letorre de Vilamaior, Petrus Golferig de parrochia de Apierola Barchinone diócesis.

Et sequentes fuerunt pro clericis presentati Petrus Amati de parrochia de Gualba clericus coningatus, Petrus Quarti de Sancto Celidonio clericus conuigatus, Guillelmus Boneti clericus coniugatus de sancto Celidonio, Bernardus de Solio clericus coniugatus, Petrus de Ostalricho clericus de Sancto Celidonio, Bernardus David de Sancto Celidonio, Petrus de Fuirach de Sancto Celidonio, Guillelmus Valmany de Sancto Celidonio, Johannes Buyl filius Petri Buil civitatis Barchinone, Guillelmus Lobeti civitatis Barchinone.

DE CALIDIS (CALDES)

Die dominica XIII kalendas Januarii anno domini MCCC quinto (19 desembre 1305) domino Poncio Dei gratia Barchinone episcopo visitationis causa existente ad eius monitionem presentaverunt se pro clericis qui secuntur Berengarius Portelli filius Raimundi Portelli de Calidis quondam tamquam clericus coniugatus ex única et virgine, Bernardus Cuch clericus coniugatus eiusdem ville ex unita et virgine, Geraldus de Portella clericus de Tavarteto vicensis diócesis in hac civitate commorans presens clericus, Ferrarius de Codonyn de Monte macello de legitimo matrimonio natus fuit, tonsuratus

Fol 3 vto. Petrus Ferrerii clericus tonsuratus de villa Calidorum de Montebovino, Petrus de Calderiis clericus tonsuratus de villa Calidarum de Montebovino, Bernardus de Calidis clericus tonsuratus de villa Calidarum de Montebovino, Raimundus Rortundi clericus et fisticus de villa Calidarum de Montebovino.

Sacratissima die Pentecostes qui fuit XI kalendas Junii anno MCCC sexto dominus episcopus celebravit missam maiorem in altari Sancte Crucis Barchinone et tonsoravit scolares qui secuntur: Jacobu Borrelli cives Barchinone, Jacobus de Gurbs (cives Barchinone), Berengarius Baiuli (cives Barchinone), Petrus de Odena (cives Barchinone), Petrus Vidal de Morrecurto, Arnaldus de Podio cives Barchinone, G de Vilar de Bo cives Barchinone, ... Carbonelli cives Barchinone, Blancus de Vilario, cives Barchinone, Guillelmus Mercader, cives Barchinone, Jacobus Vilela, cives Barchinone, Petrus de Solano, cives Barchinone, Ferrarius Bertrandi, cives Barchinone, tamquam legitime natos.

Berengarius de Sancto Ma nato diócesis Barchinone, Guillelmus Zaval civis Barchinone, Marchus Balaro cives Barchinone, Salvator Pascasii derthusensis diócesis ad Costa cives Barchinone. In eadem die ad minores ordines istos Guillelmus dez Portel acolitus, Guillelmus Borela acolitus, Ferrarius de Ortis, acolitus.

Fol. 4 Paschalis de Rovira clericus tonsoratus confessus fuit per sacramentum se recepire tonsuram a Reverendo domino Petro Dei gratia episcopus illerdensis sine licentia tamen barchinonensis episcopi de cuius dicte civitate Barchinone se asserit oriundum unde dominus episcopus iniuncta sibi quod captus in pane et aqua aliquantulum remaneret dispensavit secum ut licite eam portare posset.

Die Assumptionis Beate Marie Anno Domini MCCC sexto idem dominus episcopus in ecclesia Sance Eulalie Barchinone dum ibi missarum solempnia celebrabatur hos scolares qui secuntur sibi tanquam legitimos presentatos: Bertrandus Marcheti civi Barchinone, Arnaldus Giner de Apiaria, Raimundus Bovis de Apiaria, Ferrarius Belero cives Barchinone, Bernardus de Fonte civis Barchinone, Petrus de Insula civis Barchinone, Bernardus de Monteiudaico civis Barchinone, Bernardus de Truyoli civis Barchinone, Guillelmus de Castro civis Barchinone, Raimundus Geraldí civis Barchinone.

Idus madii Anno domini MCCC octavo (15 maig 1308) fuerunt tonsorati scolares qui secuntur apud ecclesiam de Granulariis, Guillelmus Andree de Falgariis, Guillelmus Permanyer de Laceria de parrochia de Petra, Guillelmus de Parietibus de Granulariis, Ferrarius Stephani de Granulariis, Guillelmus de Molendinis de Granulariis, Simon Macingles de Granulariis, Petrus Closa de Granulariis.

Fol. 4 vto. Die sancti Johannis Bapte et Anno quo supra (24 juny 1308) dictus dominus episcopus celebravit missam in altari sancte Crucis sedis Barchinne et tonsoravit ibi scolarem cuius nomine Bernardus Natalem civitatis Barchinone. Acoliti infrascripti: Bernardus de Fonte Rubia, civitatis Barchinone die Sancte Marie de Septembris Anno quo supra fuerunt promoti: Romeu Mora, civitatis Barchinone, Filipus de Ganagon de parrochia de Molleto, Petrus Pexoni beneficiatus in sede Barchinone fuit tonsoratus in ecclesia Sancti Andree, Galcerandus za Taylada de Gilida, Petrus de Morambel civis Barchinone de ecclesia Sancti Vicencii de Sarriano.

Anno domini MCCC octavo XII kalendas iunii (21 maig 1308) apud ecclesiam Sancti Clementis fuit tonsoratus Guillelmus de Sancto Christophor de parrochia de Apierola. Sanfridus de Tamarito Barchinone diócesis apud ecclesiam de Villafrancha de Penitentis. X kalendas iunii (23 maig 1308) anno quo supra: Ferrarius Martini de Vilafranche de Penitentis X kalendas iunii anno quo supra die doménica intitulata idus aprilis anno domini MCCC nono (13 abril 1309): Guillelmus de Laceria scholaris, Petrus Jaumarii de Villafrancha scolares legitimi fuerunt in clericis tonsorati per dominum Poncium Barchinone episcopi in ecclesia Sancti Vicentii de Sarriano. Guillelmus filius Guillelmus sicut in clericum tonsoratus die Pentecostes XV kalendas iunii anno domini MCCC nono (18 maig 1309). Burgetus de Sarriano, Gregorius de Nogaria iuris periti Barchinone presentaverunt et exhibuerunt se pro clericis tonsoratis et in habitu clericali in curia Vicarii dicti domini episcopi et officiali eiusdem XII kalendas iunii Anno domini MCCC terciodecimo. Anno domini millesimo CCC terciodecimo die lune intitulata VII Indus iulii (9 juliol 1313) de Pulcro Loco de civitate Barchinone oriundus se presentavit et in Registro dicti domini episcopi inscriptus fuit de clericis constante ascendens et exhibens se presenciam et portare tonsuram ac in tonsure constare et iuravit nihilominus ad sancta quatuor dei evangelia corporali per ipsum tacta se dictam tonsuram recepisse a fratre Bernardo episcopo Barchinone in ecclesia Sancti Damiani Barchinone cum multis aliis qui fuerunt ibi tonsorati

Fol. 5 (*està en blanc, si bé hi ha adjunt el següent document*) Pateat universis quod nos Poncius Dei gracia Barchinone episcopus attendentes et considerantes quod Subirana uxor quondam Vitalis

de Colle civis Barchinone dat et dare tenetur decimam Ecclesie de quadam vinea quam tenet apud Torrentem Profundum in parrochia Ecclesie Santi Vincenti de Sarriano sed cum Ecclesia sic vel altari huiusmodi decima persolvi debeat prefata muliere hec ignorat. Nos volentes Deo et iustitie qui decimam a primicia de omni fructu in signum universalis domini sibi retinuit eam pro ecclesie sue sancte ministris et servitoribus assignavit decimam huius sui vince supra dicte altari sante Trinitatis constructo in nostra ecclesia Barchinone eiusdem altaris et Rectori ipsius presbiteratus cum consensu mulieris predictae tenore presentium assignamus salario tantum in omnibus et per omnia iure nostro et Ecclesie Barchinone et absque iure iniuria alicui. Volentes ac etiam presentium statuantes quod rector istius presbiteratus predicti teneatur ad laudem Dei et ipsius altaris sancte Trinitatis de decima predictae vince tenere quatuor pulcras quandelas de cera quas quolibet anno in festo ipsius altaris dum matutinum missa et vespere celebrabuntur et quotiescumque episcopus cum capitulo vel capitulum, absente episcopo ante dictum altare ascendant quibusdam certis festivitatibus ad vesperas decantandas ardere debebant et ardere continue teneantur donec dicta officia ante dictum altare presente fuerint terminata predictam donationem et assignationem facimus et facere intendimus ut predicatur absque iure iniuria alicuius ita quod si forte aliquis appareret qui in prefata decima se hostenderet ius habere donationem et assignationem huius ex tunc volumus non valens et nulla et irrita penitus habeatur in cuius rei testimonium presentem literam impressioni sigilli nostri fecimus roborari. Datum et actum Barchinone idus octobris anno domini MCCC nono (15 octubre 1309).

(fi del document)

Fol. 5 vto.

NOTULAE ANNEXAE

1 - Pregavit dominus episcopus terminum solutionis istius Berengarii clerici ad preces rectoris Ecclesie de Ortis per totum istum mensem ianuarii sub pena ingresus ecclesie solvit LX solidos quos recepit maiordomus domini episcopi.

2 - Contra Petrum clericum de Sancta Columba et ponam XX aurem ad quam in alio libro inquisitionum se obligaverat si ab illa ora in antea esset inventus cum ea in loco suspecto et condemnavit eum in XXX solidos remissis si aliis penis quos solvere promisit in mensem ianuarii sequentis et obligavit se ad amissionem beneficii si de cetero rediret cum illa vel cum ea in loco suspecto et iniunxit sibi II per salteria et dicere per mensem psalmos et ieiunare omnes dies veneris sequentis quadragesime et dicere III missas defunctorum

Fol. 6

ANNO DOMINI MILLESIMO CCC QUARTO

Intravit in Barchinona met. Perpinianum

Anno Domini Millesimo CCC Quarto (1304) Dominus Poncius Dei gratia Barchinone episcopus veniens de maioricis applicuit ad partes Sancti Clementis die sabbati intitulata XIII kalendas octobris ante festum beati Mathei apostoli et remansit in Ecclesia Sancti Clementis usque ad diem lune sequentem qua intravit Barchinonam et ibi paravit se ad eundum ad celebres curias Perpiniani quibus interfuit cum plura comitiva sociorum que fuerunt celebrate per dominum regem Maioricarum VIII kalendas novembris anno predicto (25 octubre 1304) et dictus dominus Rex fecit Xancium et Ferrandum filios suos milites et unus alteri descinxit eusem et eadem die dictus Xancius duxit filiam regis Karoli in uxorem et fuerunt ibi creati circa LXXX milites novi et multa attempta nobilia subsecuta per diversos nobiles qui ibi erant. Deinde rediit Barchinonam et ibi continue permansit usque ad diem martis qui fuit VI idus decembris (8 desembre 1304) quam die martis accessit ad dictam ecclesiam Sancti Clementis ibique remansit usque ad diem sabbati sequentem qua die sabbati recesit ab inde causa visitationis ut sequitur.

ECCLESIA SANCTI VINCENTII DE ORTIS (SANT VICENÇ DELS HORTS)

Die sabbati qui intitatur secunde idus decembris anno quo supra (12 desembre 1304) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Vicentii de Ortis et confirmavit ibidem et aliquos tonsoravit Sartre, Geraldus de Clariana, Jacobus Gabis et Berengarii de Valsorga fuerunt tonsorati.

Et incontinenti super statu ecclesie et parrochie fuerunt vocati Bernardus Franch, Franciscus textoris, Vital de Podio, Geraldus Signarius parrochiani istius ecclesie iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie nomine Petrus Mager dicit matutinum in cimiterio extra ecclesiam sicut debet dicere in ecclesiam. Item dixerunt quod Berengarius dictus presbiter conducticius ecclesie ante dicte tenet publice quandam nomine Blancham uxorem Petri Manera et habuit duos filios ex eadem qui nunc vivunt. Idem presbiter dixit per sacramentum se eam tenuisse sed duo anni sunt elapsi quod non participavit cum ea nec habet fidem quod illi filii sint sui. Dominus episcopus remisit sibi penam concubinitus per LX solidos et mandavit sibi quod hinc ad VIII dies prius instam festam Natalis solvat eos alia ex tunc ingressum ecclesie sibi noverit interdictum. Item dixerunt quod Petrus Clerici de sancta Columba tenet publice quandam nomine Benvenguda Magra de villa et parrochia Sancti Vicentii de Ortis et quod ipsa vadit ad dictum Petri ad domum ipsius Petri Clerici et ibi participat cum eodem in lecto et in mensa ut publice dicitur. Confitetur dictus Petrus quod fuit post ea secum in eadem domo et concedit secum in mensa semper in presentia alterius et hoc dixit per sacramentum. Dominus episcopus suspendit eum propter culpam predictam ab officio et beneficio usque ad unum annum. Postea dominus episcopus remisit sibi hanc penam.

Item dixerunt quod Geraldus signarii predictus tenet publice nomine Peyrona et habuit prolem ex ea quandam videlicet filiam. Idem confitetur. Idem Geraldus signarii uxoratus. Idem Bartholomeus dez Torrent adulteratur publice cum Elisende de Magrem. Item dixerunt quod Franciscus Zabbaterius coniugatus adulteratur cum Ermesende Mastarda soluta. Item Ermensendis Zabatera adulteratur cum Bartolino de Ponti uxorato. Item Raimundus Ponat uxoratus tenet hic publice filiam de na Ovatera. Item dixerunt quod Romeus dez Castelar fornicatur ibidem cum Abuleta. Item dixerunt quod Alamanyeta mulier fornicatur publice cum aliquibus. Item Elisendis filia Romie den Magre fornicatur publice cum Jacobo de Palacio.

Fol 6 vto. Item dixerunt quod Petrus Gomar fornicatur cum quadam quam moratur in domibus domini Antich. Item dixerunt quod Ellenna Marcusa eiusdem parrochie fornicatur publice cum Jacobus Canyadel. Item dixerunt quod Berengaria Gumaria fornicatur publici cum aliquibus. Item quod Dulcia Gomara fornicatur publice cum Arnaldo Fabrica de parrochia de za Palma.

Item Janfredus de Cleriana domicellus fornicatur publice cum Sibilia Falca et habet filia ex ea. Item Bernardus Folch filius Petri Folch quadam fornicatur publice cum na Manymana. Item Dalmacius de Munt-Many contraxit matrimonium per verba de presenti cum saurina Tortosa et non vult matrimonium sollempnizare in facie ecclesie. Item Petrus Balero contraxit per verba de presenti cum filia de na Bel Verdera et non vult matrimonium in facie ecclesie approbare. Item Petrus Carbonelli contraxit cum Berengaria filia Geraldi Benedicti et non vult idem sollempnizare.

Item dixerunt quod dictus Dalmacius de Munt-Many ivit a Tordera cum exercitu in contra Ecclesiam Gerundensem propter quod incidit in Costam tarraconensem. Petrus Mager rector predictae ecclesie Sancti Vincentii iuratus dixit quasi idem cum predictis.

Cetera recte Dominus enim Episcopus mandavit eidem Rectori quod Corpus Christi admodum teneat et conservet in panno lineo mundissimo et quod procuret munda Linteamina et palle altaris in altare et imunda reparentur et mundificentur. Et quod procuret quod santorale et psalterium fiant in ecclesiam cum nulla sint. Item dixit dictus rector quod homines de Pelegrano iniurantur ecclesie

super pluribus. Et dominus episcopus mandavit iidem rectori quod procuret III vel IIII homines dicti loci de Pelegrano sint cras coram ipso.

Fol. 7

ECCLESIA DE CERVELIONE VETERI (CERVELLÓ VELL)

Die dominica sequenti que fuit idibus decembris anno qua supra (13 desembre 1304) quidem dominus episcopus visitavit ecclesiam de Cervelione Veteri et confirmavit ibi quamplures masculos et féminas. Et vocavit Raimundus de Artigiis, Petrus Riera, Petrus Fruga, Ferrorius Pareylada., En Bo Macip et Raimundus Pipiol parrochiani ecclesie antecedentes qui iurati dixerunt quod Arnaldus Fabrica fornicatur cum Dulcis Gomara publice.

Item dixerunt quod Raimundus de Pontig coniugatus adulteratur cum quadam nomine Geraldam quam tenet in domo Solerii de Villanova. Item en Sarrador de Valerana fornicatur publice cum Guillemona. Item Guillelmo den Ortola fornicatur publice cum Guillemona et habet V filios ex ea. Item en Guillelmus de Beçons fornicatur publice cum Sibilia et habet prolem ex ea. Item Bernardus de Pontis tenet publice quandam ex qua prolem habuit. Item en Lopardo contraxit matrimonium per verba de presenti cum Geralda filiam quiusdam Guillelmi Mulinerii et non sollempnizavit matrimonium propter quod iam monitus est.

Item idem den Roset cum filia den Pinyorel de Ulesa et teneat eam in domo ipsius sponsi bene sunt II anni. Item en Jacobus Despareguera deodatus contraxit cum quadam alia deodata et non sollempnizavit matrimonium. Item Bernardus za Riera contraxit cum filia Guillelmi za Rocha et habet prolem ex ea et nondum sollempnizavit matrimonium. Item en Banyols miles contravit matrimonium cum Blanca de Copons et habet prolem ex ea et nondum matrimonium est sollempnizatum. Item dixerunt quod Michael presbiter de Sancto Felice fuit publice fornicatus cum Guillemona Fabrica et habuit prolem ex ea. Et idem presbiter dixit per sacramentum vera ese predicta sed a III annis circa dixit quod non cognovit eam carnaliter nec cohabitavit secum concessit tamen quod venit dictam mulierem ad domum matris ipsius presbiteri et comedit ibi aliquantulum prius hoc composuit cum domino episcopo ad L solidos Barchinone quos promisit solvere hinc ad diem dominicam sequentem. Illosque tradere rectori de Corbera domini episcopi et hoc fuit sibi iniunctum sub pena ingressus ecclesie. Item obligavit se sub pena beneficii de cetera numquam esse in loco suspecto cum muliera predicta. Cetera recte.

ECCLESIA SANCTI PONCI DE CORBERA (SANT PONÇ DE CORBERA)

Die lune próxima intitulata XIX kalendas Januarii anno quo supra (14 desembre 1304). Idem dominus Poncius Barchinone episcopus dicto de priori seu rectori sancte ecclesie Poncii per eundem dominum episcopum assignata visitationis tamen accessit personaliter ad dictum locum et cum ese personaliter constitutus ante portas ecclesie antedictae invenit portas ipsius ecclesie et hospicii clausas et homines existentes in muro ipsius domus qui volentes defendere ne intraret.

Item invenit extra portas ecclesie et hospicii fratrem Bernardum de Mirambello monachum priorem dicte ecclesie et Vitale de casa Sobirana presbiterum qui se asserebat tenere curam animarum dicte ecclesie et dixit eis quod apperirent portas ecclesie et hospicii quare volebat intus intrare et visitationis officium exercere et responderunt ei quod non permetterent eum intrare intus nec visitationis officium exercere per eo quare dicebant ecclesiam esse exemptam a iure episcopali et tunc episcopus interrogavit eos si dictam ecclesiam erat in diocese Barchinone et dixerunt quod sic. Item interrogavit eos si eadem ecclesiam habebant curam animarum et parrochiam et dixerunt quod sic. Item interrogavit eos unde *recipierunt* crisma et dixerunt quod a sede Barchinone. Item interrogavit eosdem quis crismabat parrochianos dicte ecclesie in frontem et dixerunt quod episcopus

Barchinone. Item interrogavit dictum Vitalem quis considerat sibi curam animarum dixit quod episcopus Vicensis qui ordinavit eum. Sed curam dicte ecclesie nullus.

Et post predicta dominus episcopus mandavit dicto fratri Bernardi priori quod ista privilegia exceptionis allegate per eum credit se habere quod ipsa mandat eidem domino episcopo vel viris idoneis super hec ab ipso domino episcopo deputati a crastina die que erit die martis ad octo dies in Capitulo Fratrum predictorum Barchinone. Item mandavit dicto Vitali presbitero quod eadem die compareat coram ipso domino episcopo personaliter Barchinone et sic iniurie eum facte quare usurpavit curam animarum in diocesis Barchinone absque eius licentia et assensu pro meritis accepturus.

Et post predictam dictus prior dixit et protestatus fuit quod quicumque super dixit intendit dixisse et dicere ad defensionem et conservationem iuris qui et libertatem predicte ecclesie non intendens aliquam iniuriam seu contumeliam per hoc fecisse dicto domino episcopo vel alicui persone aut canonico ecclesie Barchinone.

Deinde paratus sit defferre eos in omnibus sicut donis et amities salva libertate et exceptione predictis ut superius continetur. Et de predictis utraque per se mandavit facere publicum instrumentum per Raimundum Dachs notarium domini episcopi supradicti sub die et anno predictis. Teste Guillelmus Serratosas, Maimonus Despujol, Petrus dez Verdeguer et Guillelmus za Riera.

Vol 7 vto.

SANCTE MARIE DE CORBERA

Die lune sequenti anno quo supra (14 desembre 1304) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam sancte Marie de Corbera et tonsuravit ibi et post predictum vocavit Bernardum Ermengandi, Romeum de Podio Dato Guillelmus de Guaad et Petro de Manso qui iurati dixerunt quod Bernardus Biscos presbiter qui moratur in Castro veteri tenet publice in parrochia ista Elisendem Marinam uxorem quadam Romei Marina ex qua gemellam prolem genuit. Item presbiter negavit per sacramentum. Et dominus episcopus iniunxit ei non de cetero sit in loco suspecto cum ea aliis haberetur.

Item Petrus de Sussias coniugatus adulteratur cum filia de Artigas et tenet eam in domo propria cum uxore. Item Miretus dez Vilar fornicatur cum Elisende Rovira. Cetera recte.

CASTRUM VETUS (CASTELLVELL)

Die martis sequenti anno predicto (15 desembre 1304) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam de Castro vetere et quare non potuit intrare castrum declinavit ad capellam Sancti Jacobi iuxta castrum predictum et ibi visitavit et confirmavit. Et post predictam vocavit Petrum de Loreto, Bernardus za Canal, Petrum de Saborida et Berengarium de za Canal parrochianos ecclesie de Castro veteri qui iurati dixerunt quod Raimundus Clericus rector dicte capelle tenet publice in Martorello quandam nomine Guillelma ex qua prolem genuit. Idem rector per sacramentum interrogato confitetur predictam et fecit compositionem cum domino episcopo super concubinato predicto ad LX solidos sibi dandos et solvendos hinc ad instans festum Sancti Vincenti. Et dominus episcopus iniunxit sibi quod ab hac ora in antea non sit cum illa in loco suspecto et hec iniunxit sibi sub pena beneficii.

Item dixerunt quod Michael de Granoyleriis presbiter et conducticius in ecclesiam Castro veteri tenet publice in castrum predictum quandam mulierem maritam ex qua prolem habuit nondum est annus elapsus et tenet eam in vico vero.

Item Raimundus Clericus per sacramentum dixit idem adiciens quod dictus Michael abiuravit eam ut audivit dici. Item dixit Petrus de Salt rector ecclesie de Castro veteri quod dictus Raimundus Clericus. Idem Michael confessus fuit se dictam mulierem maritam cognovisse et quod ipsa dabat sibi prolem et abiuravit eam bene est medius annus clausus in posse rectoris de Castro veteri et

Bernardus Biscos. Et quare dictus Michael pauper est dominus pepercit sibi penam pecuniariam concubinitus iniunxit tamen sibi quod diebus omnibus veneris sequentis quadragesime ieiunetis pane et aqua et ieiunet in conductibus quadragesimalibus a proximo festo Natalis usque ad annum per omnes dies mercurii et veneris et interdixit a eidem Michaeli officium si de cetero redeat ad ipsum peccatum vel consimile.

Item dixerunt quod Matheus de Mercatallo beneficiates in dicta ecclesia tenet publice in castro Lauram Rocham ex qua prolem genuit et non est pregnans. Idem dixit dictus Raimundus Clericus. Idem dixit dictus rector de Castro veteri per sacramentum. Item dixit Petrus de Saltu, rector de Castro veteri quod Guillelmus de Ortis rector altaris Sancte Marie de Castro veteri tenet quondam mulierem in Martorello ex qua filiam genuit.

Fol. 8 Item dixerunt quod Guillelmus Segarra coniugatus adulteratur publice cum Romia de Lorent et matre sua ex qua prolem genuit. Item dixerunt quod Petrus de Blancher coniugatus adulteratur ut magis secrete peccat cum Maria de Colle coniugata moneatur secrete et stet in hoc peccato iuxta famam terre XX anni sunt.

Item Guillelmus Codina uxoratus tenet publice na Valbanera in Castro Veteri. Item Guillelmus de Lortet fornicatur publice cum Romia. Item Romia Cardona fornicatur publice cum Jacobo de Casanoves et cum aliis. Item Arnaldus Traginer fornicatur publice cum Maria in Molam. Item en Romeus de Saborida mutuatur publice ad usuras et facit malas baratas. Item dixerunt quod en Romira et Guillelmus Ermenya qui numquam veniunt ad ecclesiam. Idem facit en Pereyla. Idem dixit Petrus de Salt rector predictae ecclesie de Castro veteri. Addens quod Bernardus Biscos presbiter tenet publice Mariam mulierem ex qua prolem genuit quam Maria fuit baptizata antecessoris istius rectoris.

Eadem die martis predictam idem dominus episcopus causa visitationis predictae ecclesie de Castro veteri fecit sibi parari comestionem apud Martorellum.

Et confirmavit ibi et tonsoravit istos qui sequuntur: Berengarius filius Jacobi de Ponte, Guillelmus Barberius, Guillelmus Mascurt, Simonetus Devesa, Guillelmus de Ganya tonsorati de parrochia de Martorello.

TARACIA (TERRASSA)

Die mercurii sequenti anno quo supra (16 desembre 1304) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam parrochialem et monasterium de Taracia et confirmavit ibi. Et tonsoravit inscriptos: Franciscus Marc, Ferrarius de Ferreres, Franciscus Riba, Petrus Eymerici, Bartholomeus Figeriis, Petrus Nepotis, Petrus Fornerii, Guillelmus dez Ferrers, Bernardus Ferreres, Bernardus Val, Jorn de Bezanta omnes de parrochia dicte ecclesie fuerunt hic tonsorati. Et post predictam vocavit venire ante presenciam Raimundi Amilii canonici Barchinone socii sui, Franciscus Cobrat, Bernardus Zabater, Berengarius Amenter, Petrus Vila, Jacobus za Pereylada, Petrus Grau, Arnaldus za Cot et Bertrandus Aguylo, Bernardus Masculi Sagro, Guillelmus za Badia, Berengarius dez Far, Guillelmus de Monte Acuto et Romeus Cardona et Felipus Riba parrochianos dicte ecclesie qui iurati dixerunt quod Arnaldus de Insula habens curam animarum in dicta ecclesia recepit I par gallos ad hoc ut abbreviaret facere matrimonium inter filiastram Bernardi Ando et quosdam homines de sancto Marciali et dicebatur quod erat fama quod nolebat abbreviare matrimonia.

Item dixerunt quod Bernardus Fuster regens ecclesiam Sancti Juliani de Altura fornicatur publice cum filia de na Boschana nomine na Bulida ex qua prolem genuit iste fuit citatus per litteram domini episcopi ut comparet personaliter coram eo apud Sanctum Cucufatum Vallensis die veneris sequente et dixit per sacramentum Bernardus Fusterii se pecasse cum ea carnaliter est famam eodem de hoc dixit etiam quod dictam Bulida habet V filios. Interrogatus dixit quod famam est quod aliqui

ipsorum sunt filii ipsius Bernardi. Et dominus episcopus mandavit eidem quod hinc ad festum Natalis domini satisfaciatur de pena concubinitus atque ex tunc ingressum ecclesie noverit interdictum prius hoc dominus episcopus remisit penam pecuniariam pro XXX solidos quos solvate hinc ad kalendas februarii et dicat II psalterii per III dies veneris.

Fol 8 vto.

DE ADULTERIIS CLERICORUM TERRACIE

Item dixerunt quod Bartholomeus diaconus ecclesie Terracia habuit prolem ex quadam muliere de Terracia. Idem Bartholomeus iuratus confitetur per sacramentum predictam sed dixit quod IX anni sunt et amplius quod illa mortua est et dixit per sacramentum de duobus annis ante mortem ipsius non cognoverat ipsam; dixit etiam se absolutum fuisse a predictis tam per Arnaldum de Gurbo tam per fratrem Bernardum episcopum Barchinone.

Item Berengarius Giner presbiter qui celebrat in capella castri de Terracia habuit quodam filium cum quo multoties celebrat missam. Idem presbiter per sacramentum dixit se celebrasse aliquoties cum filio suo. Dominus episcopus absolvit eum iniunctam sibi omnia quod iniunget duobus diebus veneris in pane et aqua et quod hinc ad instans festum Pasce legerit duos psalteries. Item Arnaldus de Insula presbiterus habuit filiam de na Torroela dicitur. Item dixerunt quod deodate Sancte Margarite den Munyal ducunt malam vitam et disolutam plures earum ex quibus Guillelmo zo Mata clericus de Ollesia duxit secum unam donam Santiam de Cruylars et notorius est rixosus et ludit publice Na Baseya quod dicitur priorissa dicti loci venit ante presentiam domini episcopi Barchinone citata per rectorem de Terracia et venit cum ea. Geraldus de Belsola qui iurati dixerunt quod prior de Tarracia comisit dicte Baseya et curam dicte ecclesie Sancte Margarite den Munyal.

Item dixerunt locum esse diffamatum propter dictam Sanciam quem recessit a loco ut predicatur et consueverunt homines invenies ibi declinare cum dicta Sancia erat ibi sed ex tunc fuit prohibitor.

Item dixerunt quod Romia de Vilaria et Guillona Amada sunt dicte priorisse inobedientes et sine eius licentia dimitunt locum et clausuram consulunt quod citentur et copellantur obedientiam servare et quod hominem suspectum nec recipiant ibi.

Item Jacobus Celer clericus tonsuratus fornicatur publice cum na Bosa ex qua publice habet sibi filiam. Item Jacobus Celer confitetur per sacramentum hec vera esse quod de eo dicuntur et composuit cum domino episcopo ad VIII solidos quos dare promisit hinc ad festum Assumptionis. Et obligavit se solvere penam C solvere eiusdem domino episcopo. Et si ad modum in loco suspecto participet cum eadem. Et super hoc dominus episcopus absolvit eum iniunctam sibi aliis per modum culpe penitentia salutari. Item Jacobus Aguilo clericus fornicator publice ab na Vinyals ex qua prolem multiplicem habuit. Et idem Jacobum fuit confesus veram esse predictam et composuit eum domino episcopo et promisit dare eidem VIII solidos solvendo hinc ad instans festum Apparitionis sequentis et hoc iuravit. Et obligavit se et omnia bona sua ad solvendum penam C solidos eidem domino episcopo si ad modum in loco suspecto participet cum eadem. Et super hec idem dominus episcopus absolvit eum iniunctam sibi aliis per modum culpe penitentia salutari.

Item dixerunt quod dictus Jacobus Aguilo et Jacobus Celer clerici ludunt publice ad taxillos. Idem facit Arnaldus de Sola clericus. Item dixerunt quod Petrus Celer clericus et presbiter mutuatur publice ad usuras.

CONTRA LAICOS ADULTEROS TERRACIE

Item dixerunt quod Petrus Vila uxoratus adulteratur publice cum na Fonoylera et cum filia den Perets quas tenet secum in eadem domo cum uxore quod idem Petrus fuit confessus. Dixit se tamen absolutum ab officiali Barchinone et iurase quod non esset de cetero cum eisdem. Sed neque fuit ex

tunc ut dixit. Sed quare suspicio erat adhuc quam eum fuit iniunctum sibi quod si de cetero suspectis cum aliquis de predictis focarii quod ex tunc incideret in penam XL solidos Barchinone de quibus habet baculus Regis XXX solidos et X solidos dentur operi ecclesie Barchinone. Item Raimundus Mir laicus uxoratus adulteratur publice cum Sibilia. Item en Bernat Segui adulteratur et incestum fecit publice cum cognata sua et cum conmatre Guillelmo Zaila.

Fol 9 Item Anticus Escuderii coniugatus adulteratur cum Guillelma Gayana. Item Perico dez Prat adulteratur cum Maria Gaycar coniugatus.

Item Guillelmus de Far adulteratur cum na Morrala. Item Berengarius Libre adulteratur cum ancilla den Fabrega de villa avunculo suo.

Item Jacobus de Arenis adulteratur publice cum na Cases uxorem cuiusdam. Item na Borrela non vult sollempnizare matrimonium nec cohabitare cum Jacobo Valls spurio.

Item dixerunt quod en Moscerolo fornicatur cum na Planona. Item en Predo cum Estranya.

Item Andreas de Bugera cum Eliscende filia Petri de Canet.

Item en Cardona ab na Ganyano. Item Face Albaredes cum Geralda. Item Rer. Vital cum Paschabona.

Item Bernardus de Cintillis cum na Merlesa. Item Jacobus Masclie cum Duranda et cum Ariola. Item Petrus zes Goneris ab na Raspanyona. Item Bonanatus Viure cum Amellerona.

Item Poncius de Fornelli cum Maria Garosa. Item Franciscus zes Parets cum Elisende dez Vinyals fornicantur publice.

Item Jacobus Morel contraxit matrimonium per verba de presenti cum Banyona et non sollempnizavit matrimonium. Item Bernardus dez Poal cum Sibilam de Valiunesta. Idem fecit Petrus Casalets.

Item Bonanatus Carbonel contraxit matrimonium cum filia Eliscende Nogera in gradu prohibito et fuerunt citati comparere Barchinone coram officiali rationem predictam.

CONTRA USURARIIS TERRACIE

Item dixerunt quod Petrus de Prato et Anglesa de Podio et Guillelmus qui moratur cum Romeo Cardona mutant publice ad usuras et exercent contractus usurarios et faciunt malas baratas.

Petrus za Rovira idem. Item facit Berengarius Murel. Item Andreas de Bugaras, Guillelmus de Prato, Berengarius de Pereda, Peric dez Vinyals, Bernardus Novel, Guillelmus Gonteres, en Perera Zabater mutant ad ludum atrasats sous publice.

Item dixerunt quod Petrus Sola, Andreas de Bugera, Berengarius dez Far confessus fuit et ideo absolutus. Franciscus Colrat isti blasfemant Deum ad ludum. Idem facit Jacobus Aguilo.

Item dixerunt quod Petrus de Viure rarissime aut numquam visus est in ecclesia. Idem en Riudos et Bernardus za Serra et Geraldus Eymerici et Bernardus Cap de Mulí.

Item dixerunt quod diebus dominicis et festivis in mane cum debeant se parare ad eundum ad missam quídam ex ipsis parant ludum et dicunt gentem “açi a aquestos coniyls” vel hec et sub hec pretextu tardius vadunt ad officium ecclesie.

Item dixerunt quod servitium Sancti Fructuosi non fit bene propter ocupatos redditus prioris

Fol 9 vto.

SANCTI FELICIS DE VILLA MILANS (SANT FÈLIX DE MILANS)

Eadem die iouis supra scripta (17 desembre 1304) idem dominus episcopus cum non posset personaliter accedere visitationis causa ad dictam ecclesiam sed canonicum Barchinone socium suum cum Guillelmo Gerardi presbítero et Guillelmus Bresca scutifer suo et dictus Raimundus Amilii cum predictis visitavit ecclesiam et non invenit ibi Petrum Pedra rectorem dicte ecclesie.

Et vocatus Petrus de Podio, Ramón Mir, Petrus Canaira, Berengarius Ferrandi, Bernardus de Vallibas et Berengario Ferran parrochiani dicte ecclesie qui iurati dixerunt quod dictus rector iverat Barchinonam ad emendum vestes cuidam filie sue spurie quam tradebat nuptui.

Item dixerunt quod dictus rector non residet continue in ecclesia sed absentat se quasi per maiorem partem anni et non dimitit ibi aliquem loco sui et remanent sine omni presbítero et modo ivit Barchinonam iam die lune pro faciendis vestibus nupcialibus filie sue ut predicatur. Idem rector confitetur hoc per sacramentum.

Item dixerunt quod in absentia eius opertuit in periculo mortis ire ab alios clericos pluries et quod rarissime celebrat divina ita quod vix, exceptis diebus dominicis, celebrat; confitetur rector quod cessat per quartam partem anni.

Item dixerunt quod dictus rector tenet publice in concubina in ista parrochia Elicsendem de Riudescols ex qua filiam et duos filios habuit et postmodum episcopus compulit eum expelle eam de parrochia et ipse duxit eam ad Sanctum Cucuphatem; et ibi emit sibi domos et stetit cum ea et stat per maiori parte anni et quando redit ad ecclesiam redit de nocte ita quod quare de die numquam est ibi. Dixit rector quod domum in qua habitat dicta Elisende emit ipse et solvit de propria pecunia et dedit eas filie sue. Item dixit quod pluries fuit in dicto hospicio cum dicta Elisenda. Item dixit se celebrasse cum proprio filio sed bene sunt VIII anni quod cessavit. Item confitetur quod dedit sive promisit filie sue in dotem CL solidos in pecunia numerata et quodam peciam terre et domos in quibus habitat dictam Elicsendam et quandam sortem terre et vir fecit sibi sponsalium ad ratione mille solidos. Instrumentum unum habuit relate ad predicta bona. Dixit quod de saffrano et alia quas ipse scit procreare et adquisivit predicta.

Unde dominus episcopus mandavit sibi quod sequenti die mercurii Barchinone compareat personaliter coram eo satisfactorius et remisurus sibi super predictis aliis. Ita ut ex tunc ingressum ecclesie sibi noverit interdictum. Et fuit sibi diem assignata per litteram domini episcopi: ad diem martis quod erit nonas ianuarii (5-I).

Item dixerunt quod dictus rector iuravit in manibus fratris bene cuiusdam episcopi Barchinone quod numquam esset cum ea in loco suspecto et si inveniretur quod esset privatus ipso iure beneficio dictus rector dixit se iurasse quod non esset in loco suspecto cum ea, cetera negat.

Item dixerunt quod celebrat missam cum proprio filio. Item dixerunt quod dedit filie sue in dotem Valentiam M solidos et amplius.

Et interrogati dixerunt quod quando venit ad ecclesiam istam nihil habebat. Item dixerunt quod est homo ricyosus et vituperat ad missam omnes parrochianos et habet quasi semper in qualibet die festivo que celebrat.

Ita quod plures ex parrochianis et mulieribus abstinent venire ad ecclesiam timentes et aborrentes rixas et iurgia sua.

Item dixerunt quod na Buiges raro venit ad ecclesiam. Item sunt cranelle pessime et hospicium dirutum. Item dixerunt per sacramentum quod mater domini Petri de Plano Elicsendis nomine stetit mortua in domo proprio quia non potuerunt habere dictum rectorem ad faciendam ipsius sepulturam et habuerunt vocare rectorem de Campanyano qui fecit sepulturam. Dixit rector se nihil scire, sed quod fuit sibi dictum. Et recessit illicenciatus Et post predictam, dominus episcopus taxavit huic ecclesie et rectori XI solidos ratione visitationis in subsidium pro creationis supradicte ecclesie de Castro veteri et solvit eo Rº de Liçano loco domini episcopi.

RUBÍ

Die iovis sequenti anno quo supra (17 desembre 1304). Idem dominus episcopus visitavit ecclesiam de Rubí et confirmavit ibi. Et post predicta vocavit Deodatum de Ortis, Felipum dez

Clapers, Arnaldus de Turruella, Bernardus de Gelima. Qui iurati dixerunt quod omnia recte.

Fol. 10 **SANTI PETRI DE OCTAVIANO (SANT CUGAT DEL VALLÈS)**

Die veneris sequenti anno quo supra (18 desembre 1304) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Octaviano et invenit pannos altarum inmundos. Et post predictam vocavit quosdam de parrochianis Arnaldus de Belsola, Petrus Zaperà, Jacobus de Podiolo, Raimundus de Puteo et Petrus de Fonte iurati dixerunt quod Arnaldus Gili rector Capelle Sancte Marie de Bosco fornicatur publice cum Sibilia. Idem rector per sacramentum confessus est se eam tenuisse et filios procreat sed duo anni sunt quod non participavit carnaliter cum ea. Unde mandavit sibi dominus episcopus quod die mercurii sequenti Barchinone compareat coram eo ratione predicta.

Et Bernardus dez Roure dixit per sacramentum se vidisse rectorem de Vilamilans cum Elicende concubina sua in eadem domo ipsius mulieris apud villam Sancti Cucufatis. Petrus de Ripolletto rector ecclesie de Octaviano dixit se audivisse multoties et esse famam in loco quod dictum Petrum Petroni ut dictus Bernardus dez Roure deponit.

Item dixit quod rector capelle Sancte Marie de Bosco tenet publice et habet prolem ex ea.

Item dixerunt quod in domo den Torres habitat quidam homo cum quedam mulierem et dicitur in loco quod sunt in adulterio.

Item quod in domibus den Matuyles morant due mulieres inhonestam vitam ducentes Et dominus Abbas sancti Cucuphatis mandavit Bernardus dez Roure sagitario suo expelli a villa mulieres predictas.

Item dixit dominus rector Octaviani quod Petrus de Solano clericus soldaderius qui regit capellam de Valdaura tenet publice gentilem mulierem apud villam Sancti Cucuphatis ex qua prolem habet.

Rector ecclesie de Cerdaiola iuratus dixit se audivisse predictam vera esse et talis fama est. Idem Petrus de Solano confitetur per sacramentum illud verum esse sed bene sunt VIII menses quod non participavit cum ea. Et dominus episcopus mandavit ei quod hinc ad instans festum Natalis compareat Barchinone coram eo supre predictus. Et comparuit infra tempus sibi assignatum reatumque suum humiliter recognovit.

Unde dominus episcopus propter ipsius paupertatem remisit sibi penam pecuniariam concubinas; iniunxit tunc sibi quod per annum integrum ieiunet diebus omnibus veneris in quadragesima in pane et aqua et per alios dies veneris eiusdem anni in conductibus quadragesimalibus et introduxit sibi officium si de cetero redeat ad ipsum peccatum vel consimile.

Item dixit dictus rector de Octaviano quod Guillelmus Andree clericus qui moratur apud Sanctum Marcialem est ut dicitur, usurarius publicus et exercet contractus usurarios et de hoc est fama apud bonos et graves contra eum in terra cetera recte.

Fol. 10 vto. **MONASTERIO SANCTI CUCUPHATIS (MONESTIR DE SANT CUGAT)**

Die sabbati sequenti IIII temporum Idem anno predicto (19 desembre 1304) Idem dominus episcopus celebravit ordines in ecclesia monasterii Sancti Cucuphatis et subsequenter visitavit ibi et inquisivit diligenter super statu et conversationes tam abbatis quam monachorum et totius conventus et de aliis omnibus ad hec spectantibus et invenerunt per Dei gratia omnia recte. Qui quidem dies sabbati predictam fuit XIII kalendas Januarii.

CERDANYOLA

Die dominica sequenti sub eodem anno predicto (20 desembre 1304) Idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Cerdanyola et confirmavit ibi et tonsoravit Berengarius Natalis,

Guillelmus Ventura tonsorati eiusdem parrochie Et post predicta vocavit quosdam de parrochianis ecclesie supra dicte videlicet Berengarius de Capelades, Bernardus Saltel, Guillelmus Moreto, Berengarius de Ferigola, Bernardus de Podio, Petrus de Rivo maiori, Bernardus Lobeti qui iurati dixerunt quod Bernardus de Valcorba rector dicte ecclesie de Cerdanyola adulteratur cum Eliscende Lobeta uxore Bernardi Lobeti et ita est communis fama in tota parrochia. Item dixerunt quod vir eius hoc bene scit et sustinet pacienter. Idem rector per sacramentum confessus est se comisisse predictam non credit tamen quod vir sciat. Item dixerunt quod idem rector consuevit ludere publice ad taxillos Idem rector confitetur habere filium Et post predictam dominus episcopus sciens paupertatem dicti rectoris ad preces cuiusdam amicis sui remisit sibi penam pecuniariam supra dictam ponendam in reparationem domorum ipsius ecclesie quia sunt directe et obligavit se ad penam X autem si ulterius esset cum predicta in loco suspecto iniunctam sibi alias per modum culpe penitentia salutari et quod dabit III solidos operi ecclesie Barchinone. Item dixerunt quod Jacobus Carboni tenet publice Romina de Manso ex qua prolem habet et est fama publica in tota parrochia quod prius cognoverat sororem mulieris predictae et dictus Petrus de Rivo maiore audivit confiteri hec ab eodem Jacobo Carboni quod sororem illius cognoverat similem sunt tamen solutus et soluta. Idem rector per sacramentum dixit idem

VALVIDRERA (VALLVIDRERA)

Eadem die dominica et anno predictis (20 desembre 1304) idem dominus episcopus in persona venerabilis Raimundi Amilis canonici et socii sui visitavit ecclesiam de Valle Vidraria. Et vocavit quosdam de parrochianis scilicet: Marti, Guillelmus Gauter et Petrus Monech qui iurati dixerunt omnia recte.

Fol. 11

VALDAUREIX (VALLDOREIX)

Eadem die dominica supradicta anno (20 desembre 1304) eodem Idem dominus episcopus in persona venerabilis Raimundi Amilis canonici et socii sui visitavit ecclesiam de Valdaureix Et vocati fuerunt Raimundus Gazul, Petrus Gener de Samora, Berengarius de Gualechs, Petrus Salerii, Jacobus Villa qui iurati dixerunt quod rector ecclesie in festo sancti Petri fuit, annus elapsus, quod est excommunicatus et non tenuit per mediam partem temporis priusquam fuit excommunicatus aliquem sacerdotem qui traderet eis ecclesiastica sacramenta. Item dixerunt quod tenuit aliquem clericum aliene nationis quem dimisit propter malam famam. Item dixerunt quod Petrus Fonoylar rarissime vel numquam venit ad ecclesiam. Cetera recte.

AGUDELS (SANT GENÍS DELS AGUDELLS)

Die lune sequenti anno eodem (21 desembre 1304) Idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Genesii de Agudels Et post predictam vocavit quosdam de parrochianis scilicet Guillelmus de Colle, Berengarius de Colle fratres, Guillelmus Raffart et Arnaldus Raffart qui iurati dixerunt per Dei gratiam recte.

Et eadem die rector predictae ecclesie providit episcopo Barchinone in palatio suo.

SARRIA

Die iovis intitulata II Kalendas ianuarii anno predictus (31 desembre 1304) dictus episcopus visitavit ecclesiam de Sarriano Et vocavit quosdam de parrochianis ipsius ecclesie scilicet Petrus Vitali, Arnaldus Rubie, Petrus Bovis, Guillelmus Tasell. Iurati dixerunt quod per Dei gratiam omnia recte.

Fol. 11 vto.

SANCTI ANDREE DE PALOMAR (SANT ANDREU DE PALOMAR)

Die dominica intitulata III nonas ianuarii anno Domini MCCC quarto (3 Gener 1305) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Andree de Palomar et fuit tonsoratus Ferrer Ermengaudi Et post predictam vocavit parrochianos qui secuntur videlicet: Petrus Zolmela, Petrus de Finestrels, Bar za Riera, Bernardus Trila, Petrus de Canoes, Petrus Long, Petrus Carrera, Bernardus Sarg, Petrus dez Puyol, Bernardus Gosti qui iurati dixerunt quod Bonanatus Cudina uxoratus adulteratur cum Eliscenda filia Raimundi baptizati ex qua filiam habet et adulteratur filium cum Bernarda ex qua filiam habet et laxat linguam suam contra Deum publice in ludo.

Guillelmus de Solnia fornicatur publice cum Bremissenda Durana ex qua filiam procreavit. Item Marchius Natali fornicatur cum Naliosen Ginera ex qua filium habet Item Bernardus Boneti fornicatur cum Eliscende ex ea filium habet. Item Guillelmus de Puyol fuit fornicarius publice cum Eliscenda de Roda et habet filium et filiam ex ea.

Item Berengarius Muliner fornicatur cum Brunissende ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Madalene moratur quadam mulierem nomine Na Sobirana Nadala quam dicitur publice divinatrix.

VERÇ (SANT JUST DESVERN)

Die martis sequenti que fuit nonas Ianuarii (5 Gener 1305) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Justi de Verçio et fuerunt tonsorati Bernardus Guanger, Petrus Texidor, Petrus Cal de Frares, Petrus Giroza, Petrus Canyes. Et fuerunt vocati de parrochianis dicte ecclesie Guillelmus de Solanes, Petrus Deleda, Matheus Carbonelli, Petrus Orta, Simo den Bonanat qui iurati dixerunt per Dei gratiam omnia recte.

Die mercurii sequenti que fuit festum apparitionis epifanie Domini idem dominus episcopus resedit in suo palatio Barchinone.

Fol. 12

STUS. MICHAEL CIVITATIS BARCHINONE

Die iouis sequenti (7 Gener 1305) idem dominus episcopus visitavit ecclesi am sancti Michaelis civitatis Barchinone et propter interdictum civitatis ibi clausis ianuis missam audivit. Et post predicta vocavit quosdam de parrochianis ecclesie supra dicte videlicet: Bernardus Oromir, Bernardus Noguera, Bernardus de Mora, Nichoabaterlaus de Samares et Bernardus Sandret qui iurati dixerunt quod Raimundus de Podio comorans iuxta templum fornicatur publice cum Eliscende in eadem domo. Item Petrus Torroela coniugatus adulteratur publice cum Guillemona. Item Michael Zabater qui tenet operatorium iuxta portas de Regomir adulteratur publice cum Na Fustera que moratur in Apiera.

THIANA (TIANA)

Die veneris sequenti anno quo supra (8 Gener 1305) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam sancti Cipriani de Thiana. Et post hoc vocavit de parrochianis ipsius ecclesie Guillelmum de Palatio et Jacobum Fusterii sacristanum ipsius ecclesie et Guillelmum Suavis qui iurati dixerunt quod Bernardus de Polinyano rector dicte ecclesie non facit continuam residentiam in ecclesia ut deberet, propter quod deterioratur ecclesiam. Item dixerunt quod Bernardus za Matha fornicatur cum Margarita et prolem habet ex ea. Item Berengarius za Matha fornicatur cum Bonanata de Ruppe uxore den March Tolsa. Item Berengarius za Rovira fornicatur publice cum Benvenguda de Manso et prolem habet ex ea. Item Borraz de Sedo contraxit matrimonium cum Eliscende Morera et hábitat cum ea et nondum solemnizavit matrimonium. Cetera recte.

Item eadem die dominus episcopus interrogavit dictum Bernardum de Polinyà rectorem quare ipse non residet continue in ecclesia sua predicta et idem rector respondit quae invenit parrochianos

suos indevotos ecclesie quare non potest eos reducere ad bonos mores. Ideo non resideret continue in ecclesia Item dominus episcopus interrogavit eum si habebat alias causas preter istas quas supra dixit et dixit quod sic scilicet quare ipsi parrochiani permitebant destrui jura ecclesie permitendo comedi columbos ecclesie et dominus episcopus qui sunt ab eo si habebat alias causas et dixit quod non quo ad presens sed suo loco et tempore proponet alia prout sibi videbitur expedire. Post hec dictus dominus episcopus reputans excusantes et rationes predictas frívolas et inanes. Iniunxit dicto Bernardo de Polinyano presenti quod sub pena privationis beneficii sui predicti quod hinc ad próximas kalendas marcii incipiat facere residentiam continuam in eodem prout ipsius beneficii hic requirit, alias ex tunc nunc alias iustas causas proponeret quibus ad huius residentiam minime tenetur procedere contra ipsum et ad collationem ipsius beneficii et ad ordinationem eiusdem prout iustitia suaderet.

Actum fuit hoc apud dictum locum de Thiana Barchinone Diocesis, die sabbati crastina qua fuit V idus ianuarii anno quo supra presentibus venerabilibus Petrus de Turritella et Raimundus Amilii canonicis Barchinone et Bernardus Grumesti rectore ecclesie de Pontonibus.

Fol. 12 vto.

ALELA (ALELLA)

Die sabbati sequenti intitulata V idus ianuarii anno predicto (9 Gener 1305) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Alela et fuerunt ibi ad primam tonsuram promoti isti qui secuntur: Bernardus filius den Pont de Badalona; Guillelmus za Coma de Badalona, Guillelmus Monachi de Badalona, Bernardus Noguera de Fornellis Dalela. VI tonsorati de legitimo matrimonio ut asserunt. Et post hoc fuerunt vocati Bonatus çes Forts, Berengarius de Colomerio, Bernardus Ferr, et Arnaldus Gurri ex parrochia dicta. Petrus de Turri ecclesie qui iurati dixerunt quod Martinus de Casa Josana contraxit matrimonium cum Saurina de Serra et non vult matrimonium sollempnizare. Item panni de altaribus sunt inmundi et pauci. Cetera recte. Item Petrus de Turri dixit per sacramentum quod Petrus de Riba Forti rector dicte ecclesie tenet Barchinone Mariam publice in concubina, ex qua prolem habuit sed decessit. Petrus de Fornels, Guillelmus Gaces, Guillelmus Torroela iurati dixerunt quod dictus rector stabilivit duas pecias terre que dabant taxam et ad tercium censum annuatim et hoc fecit de consilio parrochianorum faciens ex inde quodam ecclesie meliorem super hoc non credunt firmam domine intervenisse. Item dixerunt de predicta Maria: Idem, quod dictus Petrus de Turri, sed dictus Guillelmus de Torroela addicit quod ipse fuit presens et dictus rector comedit et bibit in domo ubi dictam Mariam tenebat et credunt eos isti esse illum punitum per fratrem Bernardum episcopum Barchinone.

Fol. 13 Item Bernardus za Segra Dalela iuratus dixit supra concubinato sui rectoris predicti ut Guillelmus de Torroela Petrus de Ribaforti rector dicte ecclesie per sacramentum dixit se predictam Mariam Barchinone publice tenuisse et habuisse filiam ex ea, sed decessit et sunt VII anni vel circa quod non participavit cum ea et fuit absolutus per dictum episcopum bone memorie Barchinone et hostendit litteram absolutionis eiusdem domini episcopi.

TAYA (TEIÀ)

Dominica sequenti anno quo supra (10 Gener 1305) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam de Taya et fuerunt tonsorati; Berengarius Amigo de Badalona, Guillelmus de Palatio, de Thiana, Petrus Durandus de Teya, Guillelmus Sala de Teya, Bernardus dez Poal, Bernardus Rocha, Jacobus Johannis de Teya, Bernardus Rosseylo de Teya, tonsorati.

Et cimiterium consecratum.

Et fuerunt vocati Guillelmus Tayana, Petrus Noguera, Guillelmus Domenech, Petrus de Monte, Bernardus dez Clergue, Berengarius za Sala en Company, Franciscus Rocha, Berengarius Fontanils, Berengarius Rocha, Jacobus Mangri parrochiani dice ecclesie qui iurati dixerunt quod Bernardus

Fontanils non vult sollempnizare matrimonium cum coniuge sua. Item Bernardus Mora fornicator vel adulterat cum Maria et prolem habet ex ea. Item Guillelmus Morera et Petrus Johanni duxerunt uxorem diu est et volunt sollempnizare. Cetera recte. Guillelmus Colmerius presbiter regens predictam ecclesiam iurat et dixit quod Guillelmus Bach prepositus de Vallromanes tenet publice mulierem ex qua II vel III filias procreavit et est carnifex et revenditor mercimoniorum.

PRIMIÀ (PREMIÀ)

Die lune sequenti anno quo supra (11 Gener 1305) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Primiciano et tonsoravit istos: Petrus Loret, Simon Rosseylo tonsorati. Et post hoc fuerunt vocati Petrus Castelar, Macia Castelar, Eymericus za Sala, Guillelmus Romin, Berengarius Colomer et Berengarius Ticionis qui iurati dixerunt quod Petrus Galifa coniugatus adulteravit publice cum Ferraria Boteyla et prolem habet ex ea et promisit sub pena XX solidos numquam esse cum ea et iterum rediit et penam solvit. Item Petrus Morera comitit incestum cum Maria filia Petri Ticonis quam tenet publice in domo propria et filios habet. Item dixerunt quod en Galifa mutuatur ad usuras in ludo XI pro XII.

Fol. 13 vto.

VILLASSAR (VILASSAR)

Die martis sequenti anno predicto (12 Gener 1305). Idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Genesii de Villassar et tonsoravit hos III qui secuntur: Petrus de Tuchet, Berengarius za Tiyla, Petrus dez Casals tonsorati. Et post hoc vocavit Arnaldus dez Colomer, Geraldus dez Colomer, Bernardus za Riera et Berengarius Oliu qui iurati dixerunt quod Guillelmus zes Eroles dimissa Geralda uxore propria adulteratur publice cum Sancia quam tenet in domo. Item dicta Geralda adulteratur publice cum rectore capelle Sancti Vicenti ex qua prolem genuit. Arnaldus Fonoyleda rector dicte capelle dixit per sacramentum se dictam Geraldam publice tenuisse sed bene est annus cum dimidio quod abiuravit eadem. Item Geraldus Juliani relicta Saura de Boscho uxor propria adulteratur publice cum Ferraria uxor cuiusdam Guillelmus Saur. Item dicta Saura de Boscho adulteratur publice cum Petro Isarni soluto. Item Alexandri Isany dicitur publice contraxisse matrimonium cum Angnes den Arayó et non vult consummare incontinenti et vocati per dominum episcopum recognoverunt matrimonium et refirmaverunt. Arnaldus de Muntserrat rector predictae ecclesiae dixit predicta omnia esse vera. Cetera recte.

CAPRARIA (CABRERA DE MAR)

Die mercurii sequenti anno quo supra (13 Gener 1305) Idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Capraria et tonsoravit Armandus Botey de Primiano, Guillelmo Olivera de Corro iosa, Berengarius de Tapiés de Corro iosa, Nicholaus Calveti de Cerdanyola, Bernardus Calveti de Cerdanyola, Guillelmus de Pooyl de Garriga: VI tonsorati legitime nati.

Et post predicta fuerunt vocati de parrochianis dicte ecclesiae Franciscus de Sancto Vicentio iste non iuravit, Berengarius de Corza, Arnaldus Verdeguer, Arnaldus Zatonal, Geraldus Garau et Bernardus Sala et Arnaldus de Corza, qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesiae de Capraria non celebrare debet bis in septimana in capella Sancti Johannis sitam in eadem parrochia.

Item dixerunt quod Jacobus Ferrerii rector ipsius ecclesiae de Capraria tenet publice Jacmetam mulierem ex qua III filios habet et ipsa est pregnans. Idem rector per sacramentum confitetur hec omnia fuit sibi iniunctum sub pena beneficii quod numquam esset cum illa in loco suspecto nec aliquam teneret de cetero concubina et super sedis ipsius ob honorem domini episcopi in exactionem pene concubinitus predicti.

Item dixerunt quod tempore quo dictus rector venit ad dictam ecclesiam idem rector adduxit secum quondam, nomine Elicsendem Ponciam, quam secum tenuit bene per III annos et amplius et prius illa duxit virum denu venit quondam soror istius Elicsendis nomine Ramondeta et stetit cum ipso rectore per aliquod tempus et recessit ab eo pregnans et fuit et est fama in tota parochia apud bonos et graves quod dictus rectus cognoverat utrumque et impregnauerat istam Ramodetam et dicentes quod una de istis sororibus reprehendebat aliam quare permitebat se cognosci ab ipso rectore. Concedit dictus rector quod cognovit primam, cetera negat. Dicens se absolutum a predictis omnibus per fratrem Bernardum. Et prius hoc dominus episcopus suspendit cum ab officio misse tamen donec de ipso aliter duxerit ordinandum et mandavit sibi quod veniat Barchinone ante presentiam suam quam cito intellexerint eum ad Barchinonam rediisse et tandem dictus rector venit Barchinonam ante presentiam domini episcopi et domino episcopo relaxavit sibi ad preces domini protectoris huius interdictum.

Item dixerunt quod na Trylona meretricatur publice cum pluribus. Item na Segerona meretricatur.

Item dixit et confessus fuit dictus rector quod numquam celebravit cum filio proprio tamen nisi simul cum aliis et quod stabat filius iuxta altare et animistrat sibi urceolos et similia fuit sibi iniunctum quod admodum ab huius cessaret.

Fol. 14 Item dixerunt quod dictus rector fuit inculpatus quod vulnerasset Bernardum Sala parrochianum suum percutiendo ipsum cum cornu cuiusdam balliste in capite quam dictus rector tenebat. Et dictus Bernardus Sala iuravit hoc esse verum. Dictus rector negat hoc. Dominus episcopus propter premissa omnia interdixit officium et beneficium dicto rectore donec aliter duxerit ordinandum Et tandem episcopus relaxavit sibi huiusmodi interdictum.

Item dixerunt quod Berengarius Dalier et duo alii parrochiani tardissime veniunt ad divina quare nec fuerunt visi in ecclesiam dies festivitatis proxime preteritis.

Item dixerunt quod dictus rector non vult recipere nec facere testamenta parrochianis suis nisi ea ordinet in legatis precipere ad suam voluntatem. Rector predictus concedit hoc negat tamen eis impedire testamenta. Fuit sibi iniunctum quod libere permitteret istam suam ordinationem.

ARGENTONA

Die Jovis sequenti anno quo supra (14 Gener 1305). Idem dominus episcopus per venerabilem Raimundi Amilii canonicum Barchinone socium suum visitavit ecclesiam de Argentona. Et Berengarius Laiuli, Bernardus de Fornells, Petrus de Ansonia, Raimundus Dolost et Vincencius de Cerariis vocati et iurati dixerunt omnia recte.

MATERO (MATARÓ)

Eadem die Jovis predictam et anno eodem (14 Gener 1305) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Civitate fracta et quare propter iniuriam quam venerabilis Gregorius de Sancto Vincentio faciebat hominibus ecclesie Barchinone dictam ecclesiam erat interdicta, dominus episcopus non potuit ibi in divinis officiis episcopalem officium adimplere sed visitavit altaria ipsius ecclesie et vocavit quosdam de parrochianis scilicet Bernardum de Matero baiulum dicti loci, Guillelmum de Villa Seccho, Bernardum F. Petrum Morot, Bernardum dez Feu, Guillelmum Zaugera, Bernardum Soler qui iurati dixerunt quod cum ecclesia sit duorum presbiterorum modo deficit unus verum est dicit rector quod modo defecit unus qui vocatur Romeus Zarapinya qui auffugit et asportavit secum bona ecclesie et quondam mulierem secum et est Barchinone. Dominus episcopus inniunxit rector quod teneat clericum qui deficit in ecclesia. Item dixerunt quod Arnaldus clericus presbiter oriundus ut dicitur Sancto Juliano de Monte signo qui consuevit

servire in ecclesia de Matarone est lusor publicus ad taxillos et tenet publice Guillelmam uxorem Guillelmi Carbonelli de Matarone et prout fama publica est in loco procreavit filios ex eadem et est rixosus et exercit insem quem quondam de loco et est latro et male fame. Idem Jacobus de Orisio per sacramentum adiciens quod publice ad ludum laxavit linguam contra Deum et sanctos suos proferendo verba quae sapient heresim. Item extraxit bladum et capitas de ecclesia furtive. Guillelmus clericus iuratus dixit famam esse de predictis quare non est diu quod ipse est in loco ac tunc audivit dictum Arnaldum ad ludum taxilorum die festive in medio fori presenti populi multitudine blasphemare Deum et sanctos et dicentem inter alia quod Christus non erat natus de beata Maria ut asserebatur.

Item dixerunt quod Bertrandus clericus Beneficiatus in altari Sancti Johannis siti in ecclesia sancte Marie de Matarone tenet publice Arsende ex qua prolem habet. Idem dixit rector se credit quod non cognovit eam carnaliter V anni sunt elapsi quare abiuravit eam in manu ipsius et quare senex est. Guillelmus clericus iuratus dixit quod non est diu quod ipse est in ecclesia et ideo nihil scit tamen dicit famam esse de hoc. Dominus episcopus ad partes venerabilis Guillelmus de Sancto Vicentio remisit penam concubinatoris dicto Bertrando alii imposita sibi penitentia salutari et iniuncte sibi sub pena beneficii ne admisit in loco suspecto cum dicta nec aliquam teneat prolem in concubine. Item dixerunt quod na Canlada uxor Berengarii Andreu non vult cohabitare cum viro. Item dixerunt quod Elicsendis uxor Geraldi zes Mores adulterator cum Francisco Sagonis. Item dixerunt quod Romeus scutifer den Bartholomeus Lot tenet publice Alamanda filia Dominici.

Fol. 14 vto. Item dixerunt quod Petrus Lenguart tenet publice Elicsenda baptizata et filium et filiam habet ex ea. Item dixerunt quod Jacobus de Orisio rector dicte ecclesie quod non vult recipere nubentes ad benedictionem nupcialem donec ultra ea que consueta sunt dare sibi data aliqui fuerit vel promissum et habuerit, sic Ferrarius pro filia et genero suo dabit XII solidos. Dixit rector per sacramentum quod numquam recipit nisi prout est consuetus in ecclesia sua.

Item Arnaldus Soler, Berbardus Cathala, Michel filius Petri Andree tardissime veniunt ad ecclesiam et divina. Et post predictam venerabilem Guillelmum de sancto Vincentio satisfecit episcopo et ecclesie de iniuria quam fecerat et iuravit stare mandatis Ecclesie et absolvit eum et Bernardus de Matarone baiulum suum et dictum Jacobum de Orisio rectorem supra in obedientiam et contemptum iniuncta cuilibet eorum aliis per modum culpe penitentia salutary et absolutis istis dominus episcopus confirmavit in Ecclesia plures et III pueros tonsoravit: Jacobus de Campmaior, Bernardus Doris, Bonanatum de Valle eiusdem parrochie tonsorati clerici.

LAVANERES (LLAVANERES)

Die veneris sequenti sub anno predicto (15 Gener 1305) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Andree de Lavaneres et tonsoravit Jacobum Luyl, Guillelmum de Queta, Berengarium Longi de parrochia dicte ecclesie de Lavaneres. Et fuerunt vocati Bernardum Luyl, Guillelmum Amati, Petrum dez Maliverii, Raimundum Maioris, Petrum Baro, Berengarium za Loreda, Arnaldum Zapera, Ferrarium Benet Casa parrochiani dicte ecclesie qui iurati dixerunt quod Bernardus Costa presbiter datus in coadiutorem Petri Aamici rectoris dicte ecclesie hospite in salutato recessit ab ipsa non dimisso ibi aliquo presbitero et in defectum istius. Parrochiani vocaverunt rectorem capelle de Calidis qui servivit eis ecclesiam post recessum illius.

Item candela que debet ardere ante altare sancte Marie de elemosinis est morta et nescitur per quem se credunt quod clerici debent scire.

Item dixerunt quod in Bragat rector capelle de Calidis de Starach tenet publice Alamandam et habet II vel III filios ex ea et ipsa est pregnans. Bartholomeus Bragat interrogatus per iuramentum

confessus fuit predictam fore veram et dominus episcopus iniungit sibi sub pena beneficii quod non sit cum ea in loco suspecto et quod hinc ad III annos ponat in bono et ornamenta ecclesie XL solidos et remisit sibi omnia alia et dicat tria psalteria. Item dixerunt quod Bernardus laicus de parrochia ista comisit incestum cum Benevenguda Belveyne et tenet eam publice et est pregnans et dictam Benevengudam erat consanguinea in tertio gradu cum Ferraria uxor cuiusdam dicti Bernardi. Dominus episcopus iniunxit sibi quod eam a se abiciat in continenti et hoc adimplere promisit et iniunxit sibi aliam penitentiam salutarem. Item dixerunt quod Raimundus Fortuny molinerius duxit in uxore et tenet ut uxorem Anguetem quem est comater sua et en Colomer presbiter qui moratur a Teya peccuniam corruptus scienter fecit in facie ecclesie matrimonium inter predictos et dictus Bragat baptizavit puerum unum fuit contractata compaternitas inter istos. Et dictus Bragat per sacramentum se baptizasse quedam puerum filium dicte Agnetis quem suscepit de sacro fonte dictus Raimundus Fortuny antequam contraheret matrimonium cum dicta Agnete. Dixit Raimundus Fortuny per sacramentum quod quando puer fuit prim seyat non interfuit sed quando fuit baptizatus suscepit eum de sacro fonte. Interrogatus si scivit dictam Agnes credit quod sciat et scit. Item dixit Agnes predictam per sacramentum quod dictus Raimundus Fortuny Item dixit interrogates quod en Colomer clericus accepit per benedictionibus nuptialibus X solidos. Item dixit dictam Agnes per sacramentum quod dictus Colomer habuit X solidos ratione predicta. Et dominus episcopus attendens predictam cum constet sibi tamen per confessionem.

Fol. 15 Item dixerunt et petierunt a domino episcopo quod dignetur eidem ecclesie et rector de coadiutore in domino providere. Item dixerunt quod Petrus amici eorum rector tenet secum in domo et tenuit a XXX annis et circa quondam nomine Maria Ledonam ex qua prolem habet et ista procreat de persona ipsius rectoris et disipat bona rectoris et ecclesie et nullus clericus servitor ecclesie potest durare cum ista et vilipendit et deshonesto verbo et facto parrochianos unde petierunt eam amoveri a loco et regimine supradictis. Item rector predictus per sacramentum confessus est se dictam mulierem tenere et filios habere ex ea ut predictur. Unde dominus episcopus mandavit sibi sub pena beneficii quod infra duos dies eam expellat a domo et quod non sit de cetero in domo nec in aliquo loco in quo posit cum ea loqui seu confabulari. Item dixerunt quod Lobera filia Pelegrini non vult cohabitare cum viro suo et hec procedit ex culpa ipsius Lobere et adulteratur publice cum diversis hominibus. Item supplicaverunt quod capellanus diebus dominicis celebraret missam in ecclesiam predictam de Lavaneris et in quadam capella sancti Vincenti de Calidis licet non sit consuetum quod in dicta capella nisi in tertio die dominico.

DORRIUS (SANT ISCLE DE DOSRIUS)

Die sabbati sequenti anno quo supra (16 Gener 1305) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Iscle de Dorrius et clericavit istos: Petrum Solivera, Jacobum de Canemariis tonsorati. Et postea vocavit Bernardum de Dorrius, Petrum Oliver, Jacobum de Canyamaz, Rimbau de Dorrius, Guillelm de Camiadal, Guillelmum Ferrer iurati dixerunt omnia recte. Rector predictae ecclesie nomine cuiusdam parrochiani sui debet V solidos dare operi ecclesie Barchinone pro quodam excessu. Raimundus et Agnetis predictorum compaternitatem inter eos fuisse ante celebratum matrimonium inter ipsos pronuntiavit inter predictos matrimonium non fuisse et mandavit eiusdem quod de cetero non comisceantur carnaliter et dedit utroque cum alio licentiam in domino contrahendi.

Item obligavit idem ipsos auctoritate ecclesie fuisse matrimonium aliter copulates incestum esse et comisit attamen presentari hec ante dictum dominum episcopum XV kalendas octobris anno predicto. Tamen Bernardus de Mazanos rector ecclesie de Rahona et Bernardus Grumesti rector de Pontonibus Guillelmus de Colomerio presbiter predictus iuratus per sacramentum dixerunt quod illi

se predictum matrimonium fecisse in facie ecclesie Sanct Vincentii de Lavaneres receptor sacramento a dictis Raimundo et Agnete, sed non sciebat aliquod impedimentum esset. Interrogato si aliqua pecata fuit sibi vel alteri data per contrahendo predicto matrimonio dixit quod sibi non sed X solidos fuerunt dati Petro Amici rectori ecclesie Lavaneres quos iste Colomerius recepit. Dominus episcopus iniunxit dicto Guillelmo Colomerii quod hinc ad kalendas februarii proxime instants solvant dictos X solidos dicto Raimundo notario episcopale, stando aliqua die dominica in porta ecclesie et confitendo coram ómnibus corruptionem predictam et vicium per quod recepit et si aliquo deficeret vel sibi a dicto Raimundo remitteretur non valet et iniuncta sibi alia penitentia salutari, absolvit eum.

Fol. 15 vto. SENATA – COLL SABADELLI – ZA SERRA (SENATA-COLLSABADELL-SASERRAS)

Die dominica sequenti intitulata XV kalendas Februarii anno quo supra (17 Gener 1305). Idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini Coll de Sabadell tonsoravit Petrum de Masanet de Sancto Celidonio, Bartholomeum dez Cros, de Sancto Celidonio, Ferrarius Batayler de Vilamaior, Bernardum Bertrandi de Vilamaior, Petrum Grassi de Vilamaior, Guillelmmm de Marget de Senata, Arnaldus Textoris de Senata, Petrus de Solano de Senata, Simon Zolivera de Vilamaior, Bernardus Martini de Sancto Celidonio, Poncius de Boscho de Far, Arnaldus Ferreny de Villamaior. XIII tonsorati.

Et post predicta dictus dominus episcopus vocavit quosdam de parrochianis dictarum ecclesiarum de Serra et de Senata: Franciscus Simon de Ladrons, Bernardum Zamora, Petrum zes Comes, Arnaldus za Guarda, Bernardum de Novel, Petrum Planes.

Iurati dixerunt quod Berengarius rector ecclesie de Senata prout dicitur et est fama tenet quondam mulierem in domo quam carnale cognoscit. Item est suspectus de na Segrera.

Item dixerunt quod Berengarius de Vilardel rector ecclesie de za Serra consuevit tenere publice in domo quandam nomine Sauram ex qua prolem genuit non sunt duo anni. Confitetur rector per sacramentum quod illa mulier fuit una pedisseta et quod impregnavit eam et habuit filiam quam decessit ut infra sequitur. Item en Fredera fornicator publice cum Maria.

Item Guillelms de Pertegaz fornicatur publice cum Guillelma Vilardela in parrochia de Serra. Item Berengarius Portela fornicatur publice cum Maria ex qua prolem genuit. Item parrochiani conquiruntur quare Bladum decime congregatur in ecclesia Colle de Sabadello. Bernardus de Volpeylach, Petrus za Canal et Petrus de Bona Muza parrochiani Sancte Marie de za Serra iurati dixerunt quod eorum ecclesie est unius presbiter et unius scholaris et in presenti déficit unus scholaris. Item dixerunt quod presbiteratus constitutus per en Serra non servitur quare Pineda en Merola en Muntredon manumissores de Serra retinent sibi bona. Item dixerunt quod Berengarius de Vilardel eorum rector tenuit in domo ecclesie diversis temporibus publice Sauram quam bis ibídem peperit. Interrogato cuius erat illa proles dixerunt quod prima proles erat cuiusdam scholaris nomine Geraldí de Bonamuza et ipsa mulier dabat illi ultra vero proles ignoratur ab eis cuius erat Interrogato quis nutriebat dictos pueros et de cuius bonis dixerunt quod in domo dicti rectoris nutriebantur per dictam mulierem et de bonis ipsius rectoris. Interrogato si erat famam contra cuiusdam rectorem quod cognoscet illam mulierem dixerunt quod sic per totam temporam et convivium. Interrogato in dictus scholaris stabat similiter cum dicto rectore tunc temporis dixerunt quod sic tempore primi pregnatus et rector ipsam et dictum scolarem de domo postea tenent dictam mulierem ad dictum rectorem et finale habuit ibi suum pregnatum et erat famam publicam in terra quod iste pregnatus esset dicti rectoris sed a dicta eiectione ultra non revenit dictus scholaris. Interrogato si in isto ultimo pregnatu fuit filius vel filia dixerunt quod filius et fui tibi lactatus et ibi decessit. Interrogato quando fuit hec dixerunt quod hoc anno. Confitetur rector istum ultimum pregnatum dicte mulieris suum fuisse quo

predicatur et dominus episcopus remisit sibi penam concubinatorum per LX solidos quos promisit dare et solver infra X dies ab hac die in antea et iniunxit sibi penam beneficii si habitat hac ora in antea cum dicta muliere vel cum alia ad hoc peccatum redirect et iniuncta sibi alia penitentia salutary. Absolvit eum. Solvit predictos LX solidos dicto domino episcopo.

Fol. 16**VALGORGINA (VALLGORGUINA)**

Die lune sequenti et anno eodem (18 Gener 1305) Idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancte Andree de Valgorgina et tonsoravit Petrum Mascharonis de Sancto Celidonio, Bartholomeum Michaelis de Sancto Celedonio, II tonsorati. Et fuerunt vocati Bernardum de Podio, Guillelmum Palomar, Guillelmum Planes, Bernardum Vives, Berengarium Diomer, Guillelmum Sabech, Guillelmum Sabech, Guillelmum Puyada, Raimundum Juliol parrochiani dicte ecclesie qui iurati dixerunt quod Petrus Batayler rector dicte ecclesie consuevit tenere secum in domo propria quandam nomine na Caseles de Sancto Celidonio ex qua habuit III filios et minor si vixisset adhuc lactasset et unus illorum filiorum morat cum rectore et vocatur Raimundus qui habet V vel VI annos et dictam mulierem moratur apud santum Celidonium. Petrus Batayler rector predictus dixit per sacramentum quod predictam mulierem publice tenuit sed in festo sancti Michaelis proximo preterito fuerunt III anni elapse quod non fuit cum ipsa. Et quare idem rector illicenciatus recessit a presentia domini episcopi constitute apud ecclesiam de Pertegaz idem dominus episcopus citavit cum litorie per Pelegrinum nuncium suum ut die dominica sequenti apud sanctum Celidonium coram eo personaliter compareret super predicto excessu prout suadebit iustitia responsurus.

Et dictus rector composuit cum dicto domino episcopo ex culpis predictis et promisit dare et solve hinc ad médium proxime kdragessime XXX solidos Brchinone domino episcopo et iniunxit sibi sub pena beneficii quod ab hac ora in antea non sit cum dicta muliere in loco suspect iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutary. Cetera recte.

PERTEGAZ (PERTEGÀS)

Die martis sequenti et anno predicto (19 Gener 1305) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam sancti Martini de Pertegacio et tonsoravit nominati istos qui secuntur sub protestatione eorum legitime nativatis: Bernardum Gayaderii, Petrum Augustini, Astrugum Valleno, Bernardum Boneti, Petrum de Podio Viridi, Jacobum Ollerii, Bonanatum Esteperii, Bernardum Fornerii, Raimundum de Sudre, Bartholomeum Rubin, Arnaldum de Vallmaya, Petrum Oliverii, Guillelmum David, Romeum Viaderii, Jacobum Costanç, Franciscum de Cellariis, Ferrarium Cunilli, Bartholomeum Piro omnes de hac parrochia Sancti Martini. Raimundum za Canal de Villamaior, Guillelmum de Torrens, Geraldum dez Portal, Bernardum de Tapiis, Raimundum Saleta, Raimundum de Puteo, omnes de Palatio, Arnaldum Cathalani de Villamaior, Marchum de Boscho, de Senata, Guillelmum Destapol de Monte nigro, Gilabertum de Fabrica de Palatio, Bernardum Barata de Palatio Gilabertum de Zabeylar de Palatio, Guillelmum Boneti de Sancto Celidonio: de soluto et soluta.

Fol. 16 vto. Et post predicta fuerunt vocati de parrochianis dicte ecclesie Sancti Martini Michaellem Quartus, Guillelmum za Verdera, Bernardum za Verdera, Arnaldum de Valmanya, Bernardum de Senata, Guillelmum Boneti, Periconum Quirci, Guillelmum dez Bachs, Maimonum de Prim, Bernardum Medicus qui iurati dixerunt quod Bernardus de Vilalta et Berengarius clerici: Petrus Batayler rector ecclesie Vallgorgine tenet apud Sanctum Celidonium publice quandam nomine Nacasoles ex qua prolem habet. Rector ecclesie de Pertegacio dixit se hoc audivisse. Item dixerunt quod Petrus de Valle bella rector ecclesie de Vilardello tenet apud Sanctum Celidonium publice

quandam nomine na Puyg in concubinam ex qua prolem genuit. Rector ecclesie de Pertegacio iam diu est tempore quod hic morabatur erat de multis diffamatus. Jacobus, Constancius, Berengarius presbiteri dixerunt se hoc eundem audivisse per sacramentum.

Item en Costa rector ecclesie de Olzinelles tenet publice quandam nomine Mariam.

Item dixerunt quod Petrus Tort rector ecclesie de Linars tenet publice apud Sanctum Celidonium Eliscendem in concubinam ex qua prolem genuit. Rector ecclesie de Pertegacio dicit idem. Jacobus, Constancii et Berengarii, David presbiterii dicunt idem.

Item in Vilamaior rector ecclesie sancte Susane tenuit hic publice in concubinam Eliscendem quam secum duxit ad dictam ecclesiam.

Item dixerunt quod Berengarius de Ribalta presbiter est diffamatus publice quod adulterator cum uxore Bartholomei de Pira commatre sua. Rector de Pertegacio dixit idem Jacobi, Constancii et Berengarii dictis presbiteri dicunt idem addens quod dictam mulierem abiuravit dictum Berengarium de Ribalta et hoc non obstante dictus Berengarius intrat et exit domo istius mulieris. Idem Berengarius de Ribalta per sacramentum negavit se nunquam pecasse cum ea (*en el llibre original el text continua al fol 17*).

Et dominus episcopus iniunxit eidem Berengario de Ribalta sub pena officii et beneficii pro eo quare de dicta muliere est publice diffamatus quod nunquam de cetero sit cum ea in loco suspecto et si contra faceret haberetur per convicto et incideret in penam predictam.

Et post hoc dominus episcopus iniunxit dicto Berengario de Ribalta rectori ecclesie de Castro Fidelium sub pena privacionis ipsius beneficii quod hinc ad initium quadragesime proxime future incipiat facere residentiam continuam in eodem prout honus ipsius beneficii hec requirit vel interim curet proponere iustas causas si quis habet quare ad predictam minime teneatur alia ex tunc procederet in ipsum ad collationem ipsius beneficii et ad ordinationi eiusdem prout iustitia suaderet actum fuit hoc apud Sanctum Celidonium VIII kalendas februarii anno domini MCCC quarto presentibus Berengario de Guardia et Raimundus de Vilalta canonicis Barchinone et pluribus allis.

Fol. 16 vto. Item quod Jacobus Ribalta clericus est diffamatus publice de Margarita filia domini Guillelmi idem dicunt dicti presbiteri.

Item en Gauch rector ecclesie de Moscheroles tenuit hic publice “cincturam” ex qua prolem habuit. Rector ecclesie de Pertegacio dixit item et addit quod bene sunt XXX anni quod perseverat in istis.

Fol. 17 Item dixerunt quod Berengarius de Villatort clericus tonsoratus tenet publice quandam quam consuevit esse nutrix filia Berengarii Ollerii ex qua prolem genuit copiosam. Idem dicunt Jacobus Constancii et Berengarius dicti presbiteri. Item dixerunt quod en Giralt laicus blasfemat deum et sanctos suos ad ludum. Item facit Jacobus Bainer. Item en Celers facit quasdam coniurationes contra febres et alias infirmitates. Item dixerunt quod aliqui “minors” et “predicators” condeclinant aliquarum ad istam ecclesiam que dant populo intelligere quod ipsi posunt absolvere dictos istos contrahentes et etiam dant licentiam contrahendi et sic excommunicatos absolvunt et hoc facit specialiter frater Petrus Thomas inter alios idem facit frater Salvatus. Item dixerunt quod Raimundus de Vilaurea rector dicte ecclesie tenet Bonam Romie et est executor ipsius defuncti et non curat eius satisfacere voluntatem iuxta testem ipsius. Item dixerunt quod notaria dicte ecclesie de Pertegacio confunditur propter imperitiam scriptoris qui nunc est et qui retro actis pluribus fuerunt videlicet V vel sex annis quare vix reperitur unum instrumentum cuiuscumque contractus fuerit ab eo tempore longo et sic isti paciantur propter impericiam scriptoris.

Fol. 17 vto.**VILARDEL, MUNT NEGRE, OLZINELES
(VILARDELL, MONTNEGRE, OLZINELLES)**

Die mercuri sequenti et anno quo supra (20 Gener 1305) idem dominus episcopus in Castro de Montinagro et ibi fecit sibi parari comestionem. Visitatis per venerabilem Raimundus Amili canonicum Barchinone socium suum ecclesiam de Vilardello et ecclesiam de Olzinelles. Et vocato Petro Olivarii et Guillelmus Stephani de parrochia de Vilardello iurati dixerunt quod Petrus de Vall rector dicte ecclesie tenet publice apud sanctum Celedonium quandam mulierem ex qua filios habet nomine Na Puyg. Confitetur rector predictus hac vera esse sed annus elapsus est quando peccavit cum ea in loco de Monte Sancto, Coldelaira Guillelmus de Prato, Iban Loret parrochiani de Olzinelles iurati dixerunt quod en Testa rector eorum minatur parrochianis suis aliquando Guillelmus Ollerii, Petrus de Cornet, Petrus de Quintanele iurati dixerunt idem quod infra in denunciatione Bernardus de Casis dicitur contra ipsum rectorem. Item est fama publica in parrochia quod dictus rector eorum adulteratur cum Geralda Soztina.

Item dictus Bernardus Cases denunciavit domino episcopo nomine Simonis de Altzina nepotis sui de parrochia de Olzineles quod en Costa rector de Oltzinellis tenet publice Geraldam de Oltzina uxor dicti nepotis sui et habet idem rector duos filios ab ea et ipse induit ipsam et filios suos predictos. Et in proximo preterito festo omnium Sanctorum dedit sibi quandam capam de bisca et dictus Simon fecit moneri dictum rectorem ut debet desistere a predictis et hoc non obstante perseverat in hoc peccato. Et dominus episcopus citavit ipsum rectorem literatorie per Pelegrinum nuncium suum ut die dominica sequenti sit presbiter apud sanctum Celidonium coram super predicto excessu mediante iustitia censurus. Qua die comparuit en Costa rector predictus coram domino episcopo apud Sanctum Celidonium et dixit et confessus fuit per sacramentum hec omnia esse vera. Unde dominus episcopus iniunxit sibi sub pena amissionis beneficii ne de cetero et cum dicta muliere in loco suspecto nec deinceps teneat concubinam. Dictus Petrus de Valbella rector de Vilardello composuit cum domino episcopo super culpis predictis et promisit sibi dare et solvere XXX solidos hinc ad initium proxime quadragesime et dictus rector Oczinelles consili ratione promisit sibi dare sub eodem termino L solidos solvendo capilla sua iniuncta quilibet eorum alii per modum culpe penitentia saluari. Item petatur en Traver de Oczinelles super statum rectoris de Oczinelles. Cetera recte. Item Petrus Quintaneta de parrochia Olzinelles iuratus dixit quod dictus rector Costa auferebat sibi quandam peciam terre et postea insidiatus fuit sibi et cum quodam baculo in capite vulneravit eum duobus vulneribus letalibus intro qui fuerit tunc presentes dixit quod pater et mater istius Petri et Guillelmi Desterrers et Arnaldi de Valle parrochiani sui et tota terra clamat de isto excessu. Interrogato dictus rector per sacramentum dixit et confessus fuit se percussisse dictum Petrum Quintanella uno ictu vel duobus cum baculo nec recolit tamen si in capite vel in spatleis sed bene ex ictu cecidit bene quod ex tunc ipse hostendit vulnera in capite et conquisitus fuit unde constituit sibi XII solidos.

MUNTNEGRE (MONTNEGRE)

Die iovis sequenti et anno eodem (21 Gener 1305) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam et Monte nigro et tonsoravit scolares qui secuntur: Petrum de Terrades, Jacobum de Boscho tonsorati. Et fuerunt vocati Berengarium Dostepol, Bernardum Cases, Arnaldum de Genestar, Guillelmus Doravia, Petrum Nuel, Bernardum Zespreses, Bernardum Zespreses qui iurati dixerunt quod Petrus de Boscho rector ecclesie de Monte nigro consuevit tenere publice Elinsendem de Coscons ex qua prolem habet et audiverunt quod frater Jacobus de Gualba fecit ibi eam abiurare et credunt quod ex tunc non participavit cum ea per eo quare mulierem iuvenis est et veresimiliter concepisset si cum ea

ipsa perseverasset. Item dixerunt quod dictus Petrus de Boscho est publice diffamatus quod cognoscit carnaliter na Torre uxor cuiusdam Petri de Turre et quod suscepit ab ea quandam puerum qui adhuc lactatur.

Fol. 18

GUALBA

Die veneris sequenti sub anno eodem quo supra (22 Gener 1305) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Vincentii de Gualba qua die erat festum Sancti Vincentii altaris maioris ipsius ecclesie et fuerunt ibi tonsorati qui secuntur: Petrum de Ordis de Sancto Celidonio, Bartholomeum de Codalet, Barchinone diócesis tonsorati. Et fuerunt vocati de parrochianis ipsius ecclesie Augustinum de Planis, Petrum Amati, Arnaldum Lunelli, Petrum Buschet qui iurati dixerunt quod en Capenys adulteratur vel aduterare consuevit cum Guillelma Adrovera et prolem habet ex ea. Item en Guillemus Fexes fornicatur publice cum Guillelma Saurina et prole habet ex ea. Item Petrus de Cornet et Petrus de Quintanela de Oczinelles denuntiaverunt nobis quod rector dicte ecclesie de Gualba cognovit duas sórores et filios sustulit ex ambabus et earum matrem cognoverat antea. Cetera recte.

CAMPINS

Die sabbati sequenti et anno eodem (23 Gener 1305) Idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Johannis de Campins et tonsoravit II scolares infra scriptos Raimundum Poch de Campins, Johannem de Folgar tonsorati. Et post hoc fuerunt vocati de parrochianis S. Ferrarius de Canal, Berengarium dez Roure, Berengarium de Torrente, Bernardum de Casalet et Petrum Ferrandel qui iurati dixerunt quod Bernardus Noguera uxoratus adulteratur cum Fornesa uxos Petri Fornes ex qua filios habet et iam fuit ex hoc excommunicatus. Item Guillelmus Coleyl fornicatur cum Rosella et na Vineta de za Cortada. Item altaria in pannis et aliis et campanile coopertorio indigent et reparatione et mundificatione.

MOSCHEROLES (MOSQUEROLES)

Eadem die sabbati predicta (23 Gener 1305) dominus episcopus fecit visitari per Bernardus Grumesti capellanum suum ecclesiam de Moscheroles Et post hoc dictus Ferrarius de Canal de Parrochia de Moscheroles denunciavit domino episcopo quod Petrus Sahuc rector ecclesie de Moscheroles abstulit per longum tempus Elicsendem de Podio uxor Ferrarii de Podio eidem viro suo et adulteratus fuit cum ea longo tempore, sed non habuit prolem ex ea et super hoc est apud bonos et graves de terra ista diffamatus. Item dictus rector propter iniquam confederationem quam habuit et habet cum dicta Elicsenda induxit eam ad dandum mansum predictum de Podio cuius erat heres cuidam filie dicti rectoris nomine Maria quam habuit de quadam muliere de Gualba et predictam donacionem procreavit fieri dicte filie sue in fraudem dicti Ferrarii de Podio et non est annus quod ipse incepit desistere ad participationem Elicsendis predicte. Confitetur rector predictus per sacramentum hec omnia ese vera negat tamen dictam donationem fuisse factam in fraudem alicuius et negat dictam Mariam esse filiam suam.

Item post hoc fuerunt vocati quidam de parrochianis scilicet Petrus de Casafrancha, Bernardus de Soler, Petrus de Valle, Petrus dez Pedro, Guillelmus dez Roure et Geraldus za Costa, Bernardus za Noguera, Petrus Morages qui iurati dixerunt quod cum ecclesia predicta de Moscheroles sunt unius presbiteri et unius scholaris Petrus Sahuc rector ipsius ecclesie non tenet ibi scolarem sufficientem qui sciat servire in matutinis vel aliis horis canonicis. Dixit rector se tenere scolarem X vel XI annorum. Item dixerunt quod dictus rector venit cum cruce et turibulo et suo scolari ad domum dictam Bernardi

Noguera ad portandum funus cuiusdam filii ipsius et noluit funus de domo extrahere. Imo cum cruce et turibulo et suo scolari recessit quousque de iuribus sibi pertinentibus ratione dicti funeris proinde fit sata fideiussoria cantio et tunc iam a longe remotes et distans reverses fuit et prestita sibi cantionem huius portavit corpus ad sepulturam. Concedit rector per sacramentum hec esse vera.

Un full petit adjunt al Fol. 18 de l'original diu:

Item deu en Sencha clergue de Moscheroles deu al seyor bisbe de Barchinona XX y IIII per lausitacions. Negat se debuissie numquam huius debitum per sacramentum. Item tenet publicament na Licsendes Pug de Moscheroles concubine sua ben ha XX anys. Negat se pecasse cum ea intrat domum suam aliquando per ea quare cuidam mulierem quem dicebat eius filia dedit mansum: postquam episcopus ibi visitavit dictum Bernardum Sasent et ad eum ut faciat. Item tenet publicament na Gofeula de Mosqueroles i ha naut I fill de puxes quel bisbe no visita a Mosqueroles; Negat se habuissie prolem ex ea sed bene cognovit eam et fama tenere hec dicit nec intrat domum suam.

Item moltes alters falsies idem son estats que hom no diu quar fa tot dia perque serca bon señor que hii preseats consel.

Fol. 18 vto. Item dixerunt quod dictus rector Petrus Sahuc comisit publice et comitit adulterium cum dicta Elicsende et procreavit quod maritus habuit se absentare a terra demum procuravit quod Maria quam dicitur filia ipsius rectoris et dicte Elicsendis habuit donationem hereditationis tam a dicta matre sua quam optentam procuravit dictus rector si matrimonium inter dictam Mariam quam dicitur filia sua et quandam qui vocatur Astrugus de sancto Marciali matrimonio dicta Maria et dictus Astrugus cum dicta Elicsende cohabitavit simul in manso de Podio qui quidem mansis regitur totaliter per dictum rectorem negat rector et esta fama publica in tota parrochia quod dictus rector adulteratur publice et continue cum dictam Elicsendam sicut aliis consuevit.

Item est fama publica in dicta parrochia quod dictus rector inservit dictum episcopum venturum ad preces istas fecit absentari dictam Elicsendam in partibus sancti Marciali et quod dictam Elicsendam penitet donationem fecisse dicte filie sue et intendens revocare dictam donationem et novam donationem facere quibusdam de parentela sua et nolebat personaliter venire ante presentiam domini episcopi et dicere et preponere coram eo circumvenciones quas dictus rector ei facerat quin fecit predictam donationem de dicto manso predictae Marie filie sue et quare dictus rector presensit intencionem dicte Elicsendis placavit eam et placando perhibuit ne veniret negat rector.

Item dixerunt quod idem rector procuravit captionem fieri de viro dicte Elicsendis. Negat hoc rector post cuius libacionem dictus vir vulnerabit dictum rectorem et habuit ire Romam pro absolutionem petendam. Concedit Rector idem confitetur per sacramentum Ferrarii de Podio vir dicte Elicsendis conquiens de dicto rectore qui auferi sibi uxorem suam predictam et mansum de Podio. Negat tamen se rogatum ab aliqua ne venirent ante presentiam domini episcopi. Idem dixit per sacramentum quod dictum rectorem invenit in actu adulterii cum sua uxore predicta in area domus de Podio, negat. Item dixerunt quod dictus rector tenet et consuevit tenere publice na Tinturera apud Sanctum Celidonium ex qua prolem habet quam adhuc lactate. Concedit se recognovisse eandem et filiam habuisse, sed XVI anni sunt quod non participavit cum ea carnaliter.

Item dixerunt quod Berengarius Archiebanda filius Ferrarii Archiebanda clerici beneficiate in eadem ecclesiam de Moscherolis fornicator publice cum Gallona que dicitur filia den Sahuc rectoris predicti et morantur ambo in domo dicti Ferrarii beneficiate de cuius infirmitate ipsi procurant. Concedit dictus Petrus Sauch hec esse vera. Item dixerunt quod Ferrarius Bona clericus et deodatus sancti Marciali fornicator publice cum Saurina de manso Rech et suscepit filios ex eadem. Concedit dictus rector hec vera esse sed bene est annus elapsus quod dicta mulier iuravit in posse ipsius rectoris quod de cetero non esset cum dicto Donato. Item Bartholomeus Vives de parrochia de

Campins fornicator publice cum Guillelma Tornera que moratur in parrochia de Moscheroles et prolem habet ex ea.

Item dixerunt quod Guillelma dez Pedro fornicator publice cum Berengario de Canalli de parrochia de Linars. Item dixerunt quod Bernardus Clericus beneficiatus in ecclesia Sante Marie de Magdalena fornicator publice cum Arsonde de manso Gili qui moratur modo cum clerico de Costa propedisseta et adhuc redit ad dictum beneficiatum a quo prolem suscepit. Concedit Petrus Sahuc hec ese vera per famam terre.

Et post predictam inquisitionem venerunt aliqui de predictis et dixerunt secrete per iuramentum predictum quod dictus rector de Moscherolis adulterator publice cum Margarita de Vall uxor dicti Petri de Valle et quare dictus Petrus de Valle erat presens in visitacione noluerunt revelare hoc crimen sperantes quod ipse vir revelaret quare ipse vir invenit eos et est fama publica in parrochia quod idem rector adulteratus est postea cum sorore dicte Margarite. Et est fama quod propter adulterium quod dictus rector comisit cum dicta Margarita mansus de Vall est destructus. Concedit dictus rector cognovisse dictam Margaritam bene sunt X anni cetera negat.

Item Puyo Corridor de Sancto Celidonio conquisitus fuit episcopo de dicto rectore qui auffert sibi XII solidos cum dimidio qui remanserat ad solvendum de XX solidos quod sibi promisit dare uxore sue textorie ut doceret filiam dicti rectoris de textoria et docuit sibi officium et ipse aufert sibi salarium. Negat rector.

Fol. 19 Item Berengario Marcha de parrochia Sancti Marciali de Monte signo iuratus dixit per sacramentum quod in Sahuc rector ecclesie de Moscheroles fecit et procreavit ipsum Baneiri propter zelotipiam quam habebat de Elicsende de Podio propter quod baenimentum habuit vendere omnia bona sua et fuit damnificatus ex hoc bene in LXXX solidos, unde petit restitutionem. Negat dictus rector per sacramentum hec esse. Et dictus dominus episcopus propter culpas Petri Sahuc rectoris predicti interdixit in suspensum esse decrevit sibi officium in his scriptis mandans eidem quod in crastinum instantis festi Purificationis beate Marie Barchinone compareat coram eo paratus hostendere si quis absolutions remissiones vel excusationes habeat in premissis et ad hoc sibi die predictam proinde assignavit alii ex tunc precederet coram eo quantum iustitia suaderet mandavit etiam eidem quod interim durante officii sui suspensionem nocet ad registrum ipsius ecclesie et curam animarum eiusdem rectorem de Campins vel aliquem aliud de rectoribus convicinis et dictus Petrus Sahuc nominavit rectorem de Campins in deffectum ipsius ad registrum ante dictum cui dominus episcopus in hiis scriptis curam animarum comisit in parrochia ante dicta donec aliter de predictis dux erit ordinandum. Comparuit dictus rector de Moscheroles die et loco predictis coram domino episcopo et ad preces et instantiam Raimundi de Vilalta canonici Barchinone dominus episcopus prorrogavit sibi die ad id quod supra ad proximam diem lune post cineres.

RIELS (RIELLS)

Eadem die sabbati et anno predictis (23 Gener 1305) dominus episcopus per Petrum de Turritella canonicum suum et socium visitavit ecclesiam de Riells. Guillelmus de Tordera, Petrus de Manso, Berengario de Ecclesia parrochiani iurati dixerunt quod Raimunda mater dicti Guillelmi Tordera posita in infirmitate de qua ipsa decessit requisivit per nuncium suum Bernardus Riera rectorem ipsius ecclesie quod iret ad eam pro confessione audienda et portaret sibi viaticum quod facere noluit incontinent. Immo posuit se ad cenam et traxit tantam moram quod dictam mulierem decessit sine receptione eucaristie tamen confessa in predicta infirmitate. Item dixerunt quod dictus rector erat infamatus quod pecabat cum Elicsenda filia Raimundi de Breta et fint fama quod habuit inde prolem.

Item fuit infamatus de quadam alia quo vocatur Ermessendis de ecclesia de qua filiam habuit que nunc vivit que quidem Ermessendis cum consilio et tractatu dicti rectoris contraxit matrimonium in facie ecclesie in manu dicti rectoris cum Andrea de Etzina qui erat in tertio gradu consanguinitatis cum dicto rectore qui quidem Andreas et Ermessendis cohabitaverunt simul per III annos infra quos ipsa habuit unam filiam. Quod ipsamet fuit confessa coram Simone de Linars coram quo dictum matrimonium fuit actuum et ex quo dictum matrimonium fuit celebratum. Postea dicta Ermessendis contraxit cum alio scilicet cum Berengario de ... Procreante de dicto rectore. Item dixerunt quod Bernardus Tornerii uxorus adulterator publice cum Bartholomea uxor Bartholomei. Item dixerunt quod Petrus de Lora qui moratur cum rectore publice cum Oliva fornicatur. Item dixerunt quod Petrus Feces utitur sortilegio et coniurationibus. Item spuriosus den Fortuny dixit verba inhonesta contra beatam Virginem et sanctos Dei. Confessus fuit dictus rector et dixit quod de predictis omnibus est absolutus per superiorem et habet ex inde litteram. Dominus episcopus absolvit eum ab omnibus istis et solvit pro pena concubinariis LXXX solidos Barchinone quos recepit dominus Petrus de Turrutella.

BRUGUERES (23 GENER 1305)

Omnia recte

Fol. 19 vto.

ALFOU

Die lune sequenti sub anno predicto (25 Gener 1305) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam sancti Juliani de Alfou et tonsoravit istos qui secuntur Petrus Lorenz, Jacobus de Puteo, Guillelmo Rimayo, Franciscum de Coleyl, Guillelmum Ruber, Bernardum Barberii de Cardedol, Berengario de Ribalta de Villamaiori, VIII tonsorati. Et post hoc vocavit de parrochianis ipsius ecclesie Geraldum de Ripa, Simonem de Fonte, Arnaldum za Segrera et Petrum de Segrera qui iurati dixerunt quod cum ecclesia ista sit de uno presbitero et uno diachono. Arnaldus Morel rector ipsius ecclesie non tenet diachonum. Rector per sacramentum hoc fuisse iam ordinatum tempore domini Arnaldus quondam Episcopi Barchinone nec ipsi potuerit probare quod ad tenendum diachonum teneretur. Item dixerunt quod dictus rector est diffamatus quod tenuit longo tempore na Legata a Cardedol; concedit rector se fuisse diffamatum a parrochianis suis qui cum ipso litigabat et guerram ducebant. Cetera negat. Item fuit idem rector similiter diffamatus de na Matha uxor Guillelmo de Matha. Concedit rector infamiam se illa fuit orta a parrochianis suis inimicis et malivolis, cetera negat. Item en Moretho facit coniurationes cum corrigia. More fuit confessus hec vera esse dominus episcopus iniunxit sibi ne de cetero uteretur alii tanquam sortilegium cum puniret sibi alia penitentia salutarii.

LINARS (LLINARS)

Die dominica sequenti intitulata VIII kalendas februarii (25 Gener 1305) et anno predictis dictus dominus episcopus per Bernardus de Mazanos et Bernardus Grumisti presbiteros et rectores de domo sua visitavit ecclesiam de Linariis et fecit sibi parare procuracionem apud sanctum Celedonium quare propter pluvie tempestatem non potuit personaliter accedere ad dictam ecclesiam. Et fuerunt vocati Raimundum de Ullinelli, Arnaldum Gavarra, Berengarium de Riera, Guillelmum Zamora, Petrum de Mayans, Petrum de Rovira, Arnaldum Alendrie, Petrum de Bosch, Berengario de Bugatel qui iurati dixerunt quod Petrus de Vilatort rector non facit bonum servicium ipsius ecclesie quare propter quondam scribaniam tenuisse quam tenet apud sanctum Celidonium frequenter se absentat. Dictus rector confitetur per sacramentum se dictam scribaniam tenuisse sed dimisit eam. Item dixerunt quod aliqui infirmi qui volebant confiteri non potuerunt eum habere quando volebant. Negat rector per sacramentum.

Item dixerunt quod dictus rector tenet publice quondam mulierem apud Sanctum Celidonium ex qua habuit duos filios. Confitetur rector se tenuisse hanc mulierem nomine Elicsendam et unum filium habuit priusquam fuit presbiter et rector et est annus cum dimidio elapsus quod non participavit cum ea.

Et post hoc composuit cum domino episcopo rationem pena concubinitus predicti et promisit sibi dare XL solidos Barchinone hinc ad medium quadragesime proxime venture. Unde dominus episcopus iniunxit sibi sub pena amissionis et privationis beneficii quod de cetero non sit cum muliere predicta in loco suspecto nec aliam teneat concubinam iniumuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari absolvit eum et monuit eum ut desisteret a peccato.

Item dixerunt quod Berengarius de Canalibus tenuit a XII annis circa Mariam in concubinam ex qua filios habuit; concedit rector. Item Raimundus de Olzinelles ex parte domini Bernardi de Curtilla et omnes alii parrochiani supplicaverunt domino episcopo ut compellat dictum rectorem facere continuam residentiam in ecclesia cum propter eius absentiam grave detrimentum patiatur. Confitetur rector quod aliquando propter propter dictam scribaniam dimitebat diebus fori ecclesiam semper ibi substitute dimisso et in eadem die redebat ad ecclesiam et dimissa scribania illa iam in festo Sancti Johannis Baptiste proximo preterito semper ex tunc fecit continuam residentiam in ecclesia. Item dixit Petrus de Boscho quod in ecclesia Sancti Adree suffraganea dicte ecclesie de Linars est diruta quadam masoveria que est propria dicte ecclesie suffraganee ubi consuevit esse masoverius qui faciebat ibi ignem et propter culpam et negligentiam rectoris est destructa. Negat rector. Item dixerunt quod ipse rector est procreator cuiusdam beneficiate altaris sancti Johannis siti in predicta ecclesia et non curat face nec facere fieri servitium secundum quod est fieri consuetum. Dixit rector quod dictus beneficiatus recessit et Bernardus de ... ocupavit redditus illius beneficii.

Item dixerunt quod quatuor lampade que debent in ecclesia ardere continue et una fuit stabilita per dominum Regem et III alie per diversos et non ardent de die nec de nocte immo continue vacant. Dixit rector quod lampade iste numquam cessant. Item quod libri sunt corrosi et destructi propter negligentiam ipsius rectoris. Negat rector libros esse destructos per eius negligentiam. Item quod non tenet nisi unum scolarem cum duo debeant ibi esse dixit. Rector per sacramentum se duos tenere et tenuisse.

El text que segueix es troba al final del foli 20 del llibre original

Et post hoc dominus episcopus absolvit eum ab omnibus predictis et condemnavit eum quod per VIII dies remaneat et stet in compedibus et ieiunare per illos VIII dies per III dies in pane et aqua et per residues in conductibus quadragesimalibus et iniunxit sibi sub penam concubinitus ad preces Bernardus de Castro terciolo ita quod solvate LXX solidos Barchinone domino episcopo hinc ad proximas kalendas marcii (1.III) sub pena suspensionis et peracta penitentia dictorum VIII dierum ut supra possit ut prius (libere) suum officium exercere solvit dictos LXX solidos Guillelmo Daroche.

Fol. 20

CARDEDOL (CARDEDEU)

Die martis sequenti intitulata VII kalendas februarii (26 Gener 1305) anno quo supra idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Cardedol et tonsoravit scholares sequentes et legitimi: Raimundum de Sarriano, Petrum de Terradas, Petrum Brau, Poncium dez Bachs, Berengarium de Sobirats, Bernardum Rociner, Guillelmum zes Derrochada de Villamaiori, Berengarium dez Molar de Palatio, Jacobus de Lauro de Corrono inferiori, Bonanatus de Orcha de sancto Stephano de Colle, Bonanatus Gat de Cardedol, Bernardus Ferrer, Guillelmus Ser de Ruppe: XIII. Qua die martis predicta anno et loco predictis dominus episcopus contulit ebdomadariam sic de Calidis vacantem per mortem Raimundi de Canell olim rectoris eiusdem. Arnaldo de Argilagerus clerico presentibus

venerabilis Berengarius de Argilagerii, Argelando Urgellensis, Berengario de Guardia et Raimundus Amicii canonicus Barchinone, Bernardus de Castro terciolo miles.

Et interrogatus dixit quod servitium ecclesie fit satis bene excepto prepositus qui tarde et tepide venit ad ecclesiam. Item idem prepositus non deterioravit bona prepositura nec aliquum bonum fecit nec preteravit cum potuisset quia multa bona pervenerunt ad manus eius et dominus episcopus iniunxit Raimundi de Canalí prepósito quod melioret statum suum in predictis. Item dixit quod Petrus de Terradis beneficiatus tenet publice Estorinam ex qua III filias habet et continue perseverat cum ea.

Petrus idem Terradis predictus confessus fuit per sacramentum hec omnia predicta tam de servitio ecclesie quam de se ipso esse vera. Berengarius de Palatio clericus confrater confratrie per sacramentum dixit idem in ómnibus supradictis.

Et post hoc dominus episcopus iniunxit dicto Petro de Terradis sub pena beneficii quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto iniuncta sibi alia per modum culpe penitentiae salutarii. Item dixit quod Berengarius Monachus tenet publice in concubinas na Serradela et Guillelma primam et quelibet earum rixantur ad invicem aliquatenus per prole nutrienda. Berengarius mutuatur ad usuras et facit contractos usurarios de blado specialiter. Petrus de Terradis beneficiatus predictus concedit idem super concubinis et usuris predictis. Berengarius de Palatio predictus dixit quod mutuatur bladum. Raimundus de Canalí prepositus dixit idem in predictis. Petrus de Cadinax ebdomadarius iuratus dixit esse famam de predictis. Berengarius monachus predictus dixit per sacramentum se dictam Serradellam non cognovisse V anni sunt sed ante quod haberet virum cognovits eam carnaliter. Item dixit se cognovisse carnaliter dictam Guillelmam Primam, sed duo anni sunt quod non cognovits eam, sed non habuit prolem ab ea. Interrogato super usuram dixit se mutuare bladum sed non ad usuras. Sed sicut vale tempore contractus. Item dixit quod Simon de Morera laicus de Lerona adulterator hic publice cum quadam que vocatur Morera quam aduxit de Lerona. Item Berengarius de Palatio et Petrus de Terradis predicti dixerunt. Arnaldus Cophi dixit idem. Item dixit quod Nagilar oriundus de Liza et Petrus Pelicer vulneraverunt et mutilave runt Arnaldum Cophini presbiterum et beneficiatum. Interrogato dicta dixit quod pro eo quare propositus dicte confratrie habebat verba et rixam cum predictis occasione quarundum domorum et orti quam predictam confratria enentur. Interrogato si dictus Arnaldus Cophi fuerat causa dicte rixe vel interfuerit in ea. Fuerat, aliter dixit quod non. Immo dixit quod erat homo bonus et mitis et qui continue celebrabat et ecclesie sollicitè serviebat.

Fol. 20 vto. Guillelmus Laurentii iuratus et vere interrogatus dixit idem super servitio ecclesie et vita clericorum predictorum ut Bernardus de Castro terciolo predictus scilicet super concubinatum Berengarii monachi et usuries factis per eum dixit famam esse. Super omnibus aliis dixit idem quod dictus Bernardus de Castro terciolo excepto quod ipse non erat in villa de Cardedol qui dictus Arnaldus Cophi fuit vulneratus dixit tamen famam publicam esse quod dictus Arnaldus Cophi fuit vulneratus et mutilatus per dictos Agilar et Bernardus Peliser. Prepositus predictus iuratus dixit idem in omnibus. Berengarius monachi iuratus dixit idem in omnibus rupradictis. Guillelmus de Riera, Raimundus de Ecclesia et Marimundus et Jacobus Ferrarius iurati et interrogati dixerunt idem in omnibus et per omnia ut dictus Bernardus de Castro terciolo quantum ad servitium ecclesie et vitam dictorum clericorum.

Item dixerunt quod Figueres fornicatur publice cum na Guillelma Grossa. Item en Vidal Resclosa fornicatur publice cum na Vidala. Item dixerunt quod Paga clericus de Bel.loc tenet hic publice Mariam et reddit et vadit et venit ad domum ipsius Marie. Petrus de Terradis beneficiatus predictus dixit idem per sacramentum in omnibus supradictis.

Item Berengarius de Palatio predictus dixit idem in omnibus supradictis. Petrus de Codinax ebdomadarius dixit idem in omnibus supradictis. Item dixerunt idem in omnibus et per omnia super

vulneribus dicti Arnaldi Cofi quod dixit dictus Bernardus de Castro Terciolo. Item comparuit na Serradela predicta coram domino episcopo portans in brachio quondam puerum lactantem et iurata dixit se esse maritatum et maritum eam dimississe per eo quare fuerat adulterate cum dicto Berengario monacho a quo dictum puerum suscepit. Dixit etiam et fuit conquisita de dicto Berengario quare non vult providere sibi et dicto filio suo et comedit dictus Berengarius et stat cum dicta Guillelma prima et sibi providet et filiam quam suscepit ex ea. Et cum repertum fuisset quod dictus prepositus teneret et adhuc teneat CC solidos Barchinone per faciendo aniversarios pro anima fratris cui obligavit se eidem domino episcopo quod hinc ad proximum festum sancte Marie de agosto solveret illos CC solidos sub pena C solidos et hec firmavit in manui notarii ipsius domini episcopi.

Fol. 21**SANCTA AGNES (SANTA AGNÈS DE MALANYANES)**

Die mercurii intitulata VII kalendas februarii (27 Gener 1305) sub eodem anno predicto idem dominus episcopus visitavit ecclesiam sancte Agnes et fuerunt tonsorati Arnaldus Girona de Sancto Baudilio, Petrus Sala de Sancta Agnete: II tonsurati. Et fuerunt vocati en Soler Petrus Pelegri, Petrus Cabot ítem Raimundus Dorcha, Bernardum Zollina, Berengarium Maymo, Bertran Frasic, Raimundum Pelegri, et Raimundum dez Rovire qui iurati dixerunt quod Petrus de Podio rector capelle sancte Marie de Malayans tenet publice in domo quandam ex qua prolem habuit qui vocatur na Gotarra. Rector concedit et fuit absolutus a fratre Bernardus quondam, sed III anni sunt quod non participavit nec pessavit cum ea. Item dixerunt quod dictus Petrus de Podio quondam mulierem nomine Guillemonam quam Çimet zotzina tenebat in concubinam abstulit sibi et tenuit eam Bernardus per XV dies in domo et postea abstulit sibi capam penes se et sic raubacam expulit eam a domo.

Item predicti Bernardus Dorzina et Bertran Frasic dixerunt quod dictus Petrus de Podio mutuavit ad usuram. Bernardo de Olivario quatuor quarterias ordium et nolebat recipere totidem mensuras de Frumento. Item dixerunt quod dictus Petrus de Podio cognovit Bergeronam et Guillemonam Gotarra que sunt sorores et ex dicta Guillemona habuit prolem primo unum prium masculum et tamen abiuravit eam in posse domini Bernardi episcopi et iurius abiurationem cognovit eamdem et habuit quandam filiam non lactantem. Negat rector istum lactantem esse filium suum et se participasse nec pecasse cum ea a dicto ... negat etiam se cognovisse dictam Benignam et tempore feriis bene fuit similiter requisitu de ambabus et absolutus ab eo ut predicatur et tunc permisit sibi quod numquam esset cum ea in loco suspecto nec fuit cum dicta Guillemona ut dictum est. Item dixerunt quod Nicholaus presbiter ludit publice ad aleas et taxillos. Petrus Bayla rector predictae ecclesie per sacramentum dixit hoc verum. Et fuit sibi mandatum ex parte domini episcopi quod sequeretur ipsum Item en Pareylada fornicator publice cum Saurina Viyala. Rector dixit idem. Item dixit dictus Petrus de Podio rector dicte capelle quod Berengarius Tarascho non fuit vissus in ecclesia presens annus et elapses et dicunt vicini quod VIII anni sunt quod non fuit in ecclesia except festo circuncissionis proximo preterito fuit annus Petrus Barayla dixit non esse istum de parrochia sua. Cetera recte.

Confitetur Petrus de Podio rector predictus quod dicta Guillona fugit a dicto amansio suo et declinavit ad domum ipsius rectoris propter favorem cuiusdam amice ipsius rectoris qui erat in domo sua et stetit secum bene per XV dies vel per III septimanas et postea cum non placeret sibi quod ibi habitaret ulterius recessit ipsa hospite in salutato et asportavit secum quondam capam et II solidos et VII solidos quos sibi mutuaverat et hac ipse rector retinuit capam dictam. Negat tamen eam cognovisse.

Interrogato super usuris predictis dixit et negavit se mutuase unquam ad usuras nec bladum nec pecciam. Guillelmus Sotzina iuratus et diligenter interrogato super statu Guillelmo amasie

dicte Simoneti fratris sui dixit quod dicta Guillemona deliberavit cum isto etiam si consulebat quod habitaret et staret pro pedisseta cum dicto rectore qui nolebat eam tenere pro pedisseta ut dicebat et ipse respondit sibi quod non expediebat cum esset pregnans a dicto Simone quare forte ipse Simon dubitaret de pregnatu suo si remaneret cum rectore et tractu turpis ipsa ivit ad domum dicti rectoris. Interrogato si scit quod dictus rector eam cognovisset dixit quod non erat fama. Interrogato de bonis qui petiuntur a dicto rectore qui fuerant dicte Geralde dixit se nihil scire nisi de capa ut idem rector confitetur. Interrogato si scit in presenti sed nondum est mensis elapsus quod dicta Guillemona Gavarra recessit a domo rectoris in quibus habitabat sed rector morabatur a Orrius et non videbat eam nisi quando veniebat missam celebrare ad capellam et tunc post missam credit quod intraret domum suam et videret eam aliud nescit. Interrogato sis cit quod dictus clericus abiurasset eam dixit quod non. Idem dixit Petrus Barayla rector ecclesie Sancte Agnetis per sacramentum dixit idem. Et post predictam dominus episcopus mandavit dicto Petro de Podio quod sit personaliter Barchinone a die veneris próxima ad VIII dies paratus se pregare de dicta infamia duarum sororum cum duobus presbiteris et tribus parrochianis convicinis et idoneis et paratus satisfacere de pena concubinitus aliis ab officio sit suspensus. Qua die dictus Petrus de Podio comparuit coram domino episcopo Barchinone et dominus episcopus audita et intellecta ipsius caucione et paupertate remissit sibi penam concubinitus per XXX solidos Barchinone de quibus incontinenti solvit XX solidos residuos vero promisit solvere hinc ad introitum quadragesime proxime venture et iniunxit sibi sub pena beneficii in quam incideret ipso si de cetero sit cum predicta in loco suspecto vel teneat concubina et absolvit eum ab omnibus culpis predictis iniuncta sibi aliam per modum culpe penitentia salutari et concessit sibi litteram de predictis: et Guillelmus Darocha camerarius episcopi recepit dictos XX solidos. Item solvit eidem Guillelmus Darocha dictos X solidos in termino sibi assignato.

Item alia vice fuit facta inquisitio per Guillelmum de Furno quam dictus Petrus de Podio rectorem dicte capelle et repertum tamen per inquisitorem quod per confessionem eiusdem rectoris ipse ceperat quandam nomine Berengaria Corta que cum ea pro pedisseta permanebat eamque violavit et defloravit et que cognoverat etiam aliam nomine Borraciam et pro predictis omnibus a suis culpis et quibuslibet aliis usque ad hac die VI idus octobris (10.X) anno Domini MCCC none receperit episcopus ab eo L solidos Barchinone et absolvit eum et omnia bona sua per suam litteram specialem et iniunxit sibi sub pena privationis beneficii quam ipsum incurrere nolebat ipso facto si ad modo esset cum aliqua de dictis mulieribus in loco suspecto vel aliqua alia teneat de cetero concubinam et hoc concessit ad preces Petri de Turritella.

Fol. 21 vto.

CORRONUS SUPERIOR (CORRÓ D'AMUNT)

Die iovis sequenti intitulata V kalendas februarii (28 Gener 1305) et anno quo supra idem dominus episcopus visitavit ecclesiam de Corrono superiore et tonsoravit sequentes Raimundum Goz de Canoes, Bernardum de Munt Calet, Petrum Adey de Mazerata, Bertran de Mazerata legitime natos, quatuor tonsorati. Et post hoc fuerunt vocati de parrochianis Bernardum Carbonis, Petrum de Torrentibus, Raimundum Riera qui iurati dixerunt quod cum ecclesia predicta sit unius presbiteri et unius diachoni non tenet in ea. Jacobus de Cot presbiter beneficiatus dicte ecclesie dixit idem per sacramentum. Rector per sacramentum dixit quod bene debet tenere diaconum et tenet se fregit sibi brachium et recessit III menses sunt elapse.

Item dixerunt quod Agnes de Torrentibus quodam decessit sine confessione propter culpam et deffectum Guillelmi Bonis rectoris sui. Jacobus de Cot predictus dixit quod rector predictus fuit mane vocatus ad predictam confessionem et ivit ad eam inter terciam et meridiem et invenerunt eam extra memoriam. Rector dixit per sacramentum quod non decessit sine confessione sed sine testamento.

Item dixerunt quod dictus rector est homo rixosus et qui facit et movet tumultus et rixas in ecclesia et iuxta ecclesiam frequenter et movit rixam dicto Bernardo Carbonis et proiecit lapidem contra ipsum existentem in cimiterio ipsius ecclesie et percussit parietem tam magno ictu credens ipsum percutere quod lapis ille fecit plura frustra et unum de illis frustris repercussit dictum Bernardum Carbonis in ore sic quod ex inde sanguis continuo emanavit. Jacobus Cot predictus dixit idem per sacramentum et se vidisse predictam. Rector dixit per sacramentum se lapidem proiecissem contra dictum Bernardum Carbonis et percussisse parietem ecclesie ex illo sed nec fracmento nec de lapidem fuit percussus dictus Bernardus.

Item dixerunt se audivisse quod dictus Guillelmus Bonis rector percussit Jacobum Cot presbiterum beneficiatum in ore cum mane intus ecclesiam ita quod sanguis emanavit et de hoc est famam. Jacobus Cot predictus dixit verba fuisse rixosa cum ipso sed percussio nulla est. Item dixerunt se audivisse quod dictus rector percussit et vulnerabit Carbonellum de Torrentibus in manu cum gladio in orto eiusdem rectoris et de hoc est fama in terra. Jacobus Cot dixit idem. Rector negat hoc per sacramentum. Item dixerunt quod dictus rector tenet publice concubinas scilicet Lauram Morralam et Guillelmam Grao et ex quolibet prolem habet et veniunt vicissim ad domum dicti rectoris et habitant cum eo et pernociatur dicta Laura habitat apud Mazeratam et dicta Guillelma moratur a Canoves. Jacobus Cot dixit idem et se vidisse eas vicissim intrantes domus ipsius rectoris pluries et frequenter ab anno circiter. Confitetur rector dictas concubinas tenuisse ad domum ipsius rectoris postquam fuit absolutus a domino archidiacono Urgellensis gerente vices episcopi pluries quod cognovit carnaliter ipsas et comederunt in domo ipsius rectoris et credit quod iacuerunt ibi de nocte dum ipse rector infirmaretur.

Item post predictam inquisitionem fuit iterato repertus participare cum predictis si peccaret cum eis vel aliqua earum et dominus episcopus iniunxit sibi sub pena ducentorum solidorum ad quam idem rector se specialiter obligavit si de cetero sit cum aliqua de predictis mulieribus in loco suspecto vel alia teneat publice concubinam et remisit sibi penam duplici concubinato predicti ad suorum amicorum in sententiam per L solidos Barchinone quos iuravit solvere hinc ad ... Iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari et Guillelmus Tarafa et Bertran de Seuva qui sibi hanc gratiam impetraret renuntiaverunt ad modum rogare pro ipso si de cetero redeat ad peccatum

Fol. 22 Item dixerunt quod dictus rector laxat linguam suam contra Deum et sanctos suos et dicit inter alia quis haberet potestatem super me si Deus non potest habere. Jacobus Cot predictus dixit se ab eo audivisse predictam nescit tamen si causa ludi vel iracundie hoc dixisset. Negat rector per sacramentum. Item significat ut repertum est sacrarium et habet plures hostias quas expediat eas ad nimiam vetustatem conservat.

CORRONUS INFERIOR (CORRÓ D'AVALL)

Eadem die iovis predictam et anno predicto (28 Gener 1305). Idem dominus episcopus in subsidium ecclesie super proxime visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Corrono inferiori et tonsoravit ibidem scolares sequentes: Raimundus de Pestello, Bernardus Domerii eiusdem parrochie, Bernardus de Lerona de parrochia de Lerona, Guillelmus Yamena, Berengarius Estrader de Corrono inferiori, Berengarius de Rech de Lerona sub pretestacione legitimationis fuerunt tonsorati. Et post predicta fuerunt vocati Bernardus de Canalli, Petrus Roseylo, aliis vocatus Petrus de Canalli et Guillelmus filius Petri de Villarasa et Petrus Mooyola et Guillelmus de Lagostera et Petrus de Soler qui iurati dixerunt domus ecclesie esse dirutas quare rector non habitat in loco.

Item dixerunt quod Romeus diachonus dicte ecclesie ludit publice ad aleas et taxillos. Item dixerunt famam esse publicam in loco quod Berengarius dez Olivela beneficiatus dicte ecclesie fornicator cum

na Jacometa. Item dictus Romeus fornicatur publice cum na Tayla que est pregnans ab eo. Item Petrus Serra adulterator publice cum na Esquirola. Item Berengarius Guinardi presbiter qui moratur apud Granoylers fornicatur publice et habuit prolem ex ea, sed decessit. Item Arnaldus clericus de Lerona tenet apud Leronem Elicsendem Flegariam coniugatam et Mariam ex qua dominus episcopus sensit ire Leronam fecit eam huc redire.

Fol. 22 vto. Item dixerunt quod dictus Romeus diachonus impedivit et comunivit Guillelmam filiam de na Johanna ne virum duceret et virum habuisset nisi convivisset eam diffamare. Item Petrus de Codina adulteratur publice cum Simona. Item dixerunt quod na Tholosa est lena publica quam Paschasius laicus tenet eam publice.

GRANOYERS (GRANOLLERS)

Die veneris intitulata IIII februarii (29 Gener 1305)) et anno predicto Dominus Poncius Dei gratia Barchinone episcopus visitavit ecclesiam de Granuylariis et sub protestatione legitimationis tonsoravit scolares sequentes: Simon de Molins. Concessit dominus episcopus litteram indulgentie Capella sancti Nicholai et sancti Bartholomei de Granoylers. Et fuerunt vocati de parrochianis Romeus Plantada, Guillelmus za Plantada, Petrus Albertus za Soldada, Petrus, Raimundus, Bernardus de Boscho qui iurati dixerunt quod ecclesiastici bene serviunt excepto quod Raimundus de Medalia rector eiusdem non facit residentiam in loco. Item dixerunt quod Jacobus de Palaciolo presbiter et monachus dicte ecclesie tenet publice Dulciam et habet filium ex ea quem nunc lactate et ipse providet matre et filio. Confitetur Jacobus se illa tenuisse et se absolutum fuisse per dominum Archidiaconum Urgellensis et quam annus quod non elapsus quod non fuit cum illa in loco suspecto et concedit quod providet illi puero quando potest non tamen mater. Item dixerunt que en Fortea rector ecclesie de Bigis tenet hic publice quandam vocant Gaylardam et sic declinat ad domum eius at si esset uxor sua non tamen habet prolem ex ea. Presbiteri et beneficiati qui scripti idem Granulariis dicunt famam esse rector per sacramentum dixit se a predicto excessu absolutum fuisse per dominum Archidiaconum Urgellensis sed postea fuit cum illa in loco suspecto et in domo melioris eiusdem pluribus presentibus. Item dixerunt quod en casteylo presbiter de Canoveles tenet hic publice quondam nepotem Raimundi Sagionis maritatam quam moratur in portallo de Calidis et ipse scripti dixerunt per sacramentum hoc nescire.

Fol. 23 Item dixerunt quod Raimundus Sagionis adulterator cum na Bona. Item en Casa veyla adulterator publice cum Maria filia den Comes. Item en Clapes de Lizano inferiori coniugatus adulteratur publice hic cum quadam Savenha. Item en Figueres de Canovelles fornicatur hic publice cum na Noguerones.

Item dicunt quod apud Valdarios sunt aliqui dure cervicis qui tarde veniunt ad ecclesiam. Espareth Teyla, Petrus de Noguera, Geraldus za Bruguera, Jacobus de Palaciolo presbiteri de beneficiati in dicta ecclesia. Gonart presbiter ibidens commorans iurati dixerunt predicta omnia sic esse ut proponuntur in fine capituli. A die veneris predicta usque ad diem martis infra scriptor domini episcopi remansit Barchinone.

MADRONA (EL PAPIOL)

Die martis intitulata V idus februarii anno domini MCCC quarto (9 Febrer 1305) dominus episcopus predictus exiens de Barchinona visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Madrona. Et fuerunt vocati Ferrarius de Manso, Arnaldus Pelegrini et Raimundus Rosseylo, Petrus Rubi, Bernardus Ferrarii qui iurati dixerunt quod Jacobus de Campdelme rector predictae parrochie ludit publice ad aleas cum taxillis ad pecuniam cum domino castri de Papiol. Et dictus rector interrogatus per

iuramentum confessus fuit quod se publice lusisse cum predicto domino ad dictum ludum et fit monitus per dictum dominum episcopum quod corrigeret se et dixit faceret libenter reservato domino episcopo quod possit dare penam sinodalem habere.

Item dixerunt quod dictus rector non residet continue in ecclesia immo recedit ab ea nimis frequenter. Et non tenet in ea sufficientes scolares. Confessus est rector quod propter sua et amicorum negotia intrat frequenter Barchinonam quare habet ibi matrem et dixit se ex hoc emmendare monitus per dominum episcopum. Item dixerunt quod Guillelmus Raimundus clericus et beneficiates in predicta ecclesia tenet et tenuit die publice quamdam mulierem nomine Elicsendem dez Vinyals apud Esparegariam et prolem ab ea suscepit. Et dictus Guillelmus Raimundus interrogato per sacramentum confessus fuit predictam dixit tamen ad suam excusationem quod non peccavit cum ea nec fuit secum in loco suspecta a V mensibus circiter. Cetera recte.

ESPELUNCIS (ESPLUGUES)

Eadem die martis et anno prefixis (9 Febrer 1305) idem dominus episcopus in persona venerabilis Raimundi Amili socii et canonici sui visitavit ecclesiam de Espelunciis in subsidium dicte proxime ecclesia de Madrona. Et fuerunt vocati Jacobus Vemrel et Bernardus de Campo parrochiani qui iurati dixerunt quod Geraldus Veurel vulnerabit Ferrario Clota rectore dicte ecclesie de Espelunciis in capite cum quibusdam complicibus suis quorum nomina ignorant. Rector predictus nomine Ferrarius Clota dixit per sacramentum, interrogato dixit quod predictus Geraldus et Petrus Teyla de Viladecans et Arnaldus Poch et Bo de Provinciana fecerunt sibi X vulnera sed predicti homines sunt vagabundi et vadunt per mare.

SOBIRATS (SUBIRATS)

Die mercurii sequenti intitulata IIII (10 Febrer 1305) idus februarii anno quo supra idem dominus episcopus visitavit ecclesiam sancti Petri de Sobirats. Guillelmus Rourich, Guillelmus Leuger ad presentationem sui tonsorati, II. Et fuerunt vocati Geraldus de sancto Johanne, Guillelmus de Via, Raimundus Capdevila, Arnaldus de Podio, Bernardus de Boscho, Durandus Citoler et Franciscus Leopardi qui iurati dixerunt quod Petrus Magariu de Sancto Saturnino et Petrus Serra vendunt bladum et alias merces ut carius valebit hinc ad menses.

Item dixerunt quod Na Novid coniuratrix sunt sortilegia morantur in parrochia de Madrona. Item dixerunt quod quamdam Clauda prestigatur et divinat cum sortilegiis apud Martorellum cuius nomen ignorant. Item dixerunt quod quedam sarracenam que moratur a Sobirats vaticinator et concurrunt ad eam gentes de longiquis partibus qui ignorant suam astutiam et falsitatem. Cetera recte.

Fol. 24

CALDEERS

Die iovis sequenti intitulata III idus februarii (11 Febrer 1305) anno quo supra idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Salvatoris dez Calders et tonsoravit Raimundus Bauluz, tonsoratus I. Et fuerunt vocati dez Venzrel, Raimundus de Puig dez Puy, Petrus Grematge, raimundus Mazo, Bernardus de Lado. Item de loco Sancti Vincentii eiusdem parrochie Bernardus Bertrandi, Bernardus de Puig Despuig, en Bernardus Castelnou, Petrus Guad, Raimundus Bauluz, Sirano Torre, Bernardus Roig, Raimundus Escofeta, Berengarius de Puig Despuyl, Arnaldus Çaplana, Berengarius Jofre qui iurati dixerunt quod Poncius de Crusis rector non celebrat in diebus solempnibus nec festivis nec aliis nisi quando reciperet oblations mortuorum. Raimundus Michael presbiter confitetur per sacramentum quod non recepit illas oblations postquam dominus episcopus visitavit hoc anno preterito sed concedit

quod celebrat quare vix II vel III missas celebrat quolibet mense. Confitetur rector de anno. Idem dixerunt quod Raimundus Michael beneficiatus in capella Sancti Vincentii tenet et tenere consuevit Mariam concubinam ex qua prolem genuit et habet puerum qui non habet ultra annum et dimidium. Confitetur iste beneficiatus se tenuisse predictam et habuisse prolem ex ea et illum puerum qui habuit in proximo festo tantum sacro Aparitionis (Epiphania) fuit annus et fuit absolutus per decanum. Item dixerunt quod Jacobus Valdourex fornicator publice cum Guillemona Xristina et prolem habet ex ea. Item Guillelmus Figarola contraxit matrimonium per verba de presenti cum Eliscenda de Cantalops et non vult recipere benedictionem nuptialem. Item Nalbornat fornicator publice cum Guillemona et filiam habet ex ea. Item dixerunt quod procuratori abbatis Sancti Cucuphatis vendunt bladum aventat plus ut dicitur per mensuram quam valeat tempore venditionis et hoc idem facit Gramatge dez Vaurrel qui vendit bladum sicut carius erit usque ad messes.

VILLAROTUNDA (VILARODONA)

Die mercurii VI kalendas Marcii (24 Febrer 1305) cum exivissemus Tarracona visitavit dominus episcopus et procuracionem recepit in ecclesia deraxisse Villarotunda. Et fuerunt recepti postea Raimundus Ferrarius, Berengarius Baiet, Petrus Cerdani, Bernardus Bisbal, Ferrarius Raiadel, Geraldus Puig et Geraldus Fornerii. Qui iurati dixerunt quod clerici dicte ville celebrant multoties bis in die. Berengarius Bauli presbiter ludit publice ad Atilena. Item Bernardus Pereylo adulteratur publice cum quadam ulierem nomen Mathena. Item Guillelmus Foerin fornicatur publice cum Maria filia den Posco et dicitur contraxisse matrimonium secum sed non publicasse. Item Dalmacius Garbi Sagio adulteratur publice ab na Dominga. Item Bernardus Gasso adulteratur publice ab na Eugenia Roygera. Cetera recte. Concedit dictus Berengarius Baiuli presbiter sub virtute prestiti iuramenti se lussisse publice multoties cum filiis proborum hominum ad altlena sed numquam de nocte sed de die. Item addidit confessioni sue predictae quod multoties gitavit publice cum eiidem proborum filiis vel cum aliis bonis hominibus ad capita vel ad venacionem cum tribus taxillis a qui mes fa ignorans penam aliquam quam hec est constitutam. Interrogatus quot vicibus inter omnes ibit ad ludos predictos.

Dixit quod bene viginti vicibus.

Fol. 24 vto.

ÇERBOS (ARBÒS)

Die iovis proximo sequenti (25 Febrer 1305) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Juliani de Çerbos et tonsoravit scolares sequentes: Natalis filius Guillelmi Natalis de Çerbos, Guillelmus Valentini, Guillelmus Saturnini, Petrus Rubei Poncius de Verneto, Ferrarius Ollomarii, Guillelmus Gerdali, Jacobus Rosana, Bernardus Gerdali, Berengarius Nadal de Çerbos o de Banyeres, X tonsorati. Et fuerunt vocati de parrochianis Ferrarius Matha, Berengarius Guilela, Ferrarius de Robio, Raimundus Rosana, Petrus Eymerici et Petrus Abeyla qui iurati dixerunt quod Petrus Porta clericus tonsoratus tenet publice na Borrazona et mutuatur ad ludum XI pro XII et locat lusoribus tabularium et taxillos et invitat quoslibet ad ludum et plures hac de causa duxit ad destructionem. Iste clericus fuit citatus per episcopum comparere Barchinone próxima die veneris post cineres. Qua die dictus Petrus Porta comparuit Barchinone coram domino episcopo. Et fuit confessus se tenere dictam Borrazonam et se tenere dictum tabularium et taxillos ad ludum una cum Bertran Oleris sed negat se mutuasse illo modo V septimane fuerunt elapse in proximo preterito festo Natalis; unde dominus episcopus remisit sibi penam concubinatoris pro XX solidos quos iuravit solver hinc ad instans festum Ramis. Fuit sibi iniunctum quod infra quatuor dies a receptione presente dimittat concubinam alio quod tunc et nunc iniuncta sibi alia penitentia salutarii. Item Bernardus Zarchonis fornicator cum quadam que vocatur na Malmaridada. Item dixerunt quod dictus Raimundus Rosana tenet publice

Jacuretam. Item Guillelmus Çeler tenet publice Elicsendem. Item Guillelmus Guilera tenet publice quondam. Item Jacobus Olomar rector ecclesie de Belvey tenet publice Guillemonom baptizatam ex qua prolem habet et tenet eam apud locum de Çerbos. Iste rector fuit citatus ad proximam die veneris post cineres ut compareat Barchinone personaliter coram domino episcopo.

Comparuit dictus rector coram domino episcopo die et loco predictis et iuratus dixit sibi virtute iuramenti quod dictam mulierem non habitat in domibus ipsius rectoris sed in domibus Marie filie ipsius rectoris et dicte baptizate et pro eo quare in eisdem domibus idem rector facit vinum suum et tenet suum celarium et intrare habet in domibus illis semper tamen causa nepotibus suis et publice et comedit etiam aliquando ne idem domibus cum predicta confitetur etiam se III filios habuisse ex illa et minor eorum est trium annorum et fuit confessus se illas domos de bonis suis emisse. Unde dominus episcopus remisit sibi penam concubinatorum pro XXX solidos quos solvit Guillelmo Darocha in continenti et iniunxit sibi sub pena privationis beneficii ne de cetero sit cum illa in loco suspecto vel teneat alia publice concubina et ad beneficium per die se obligavit idem rector si contra faceret ipso facto iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutarii.

Item Jacobus de Soldevila sacerdos dimisit in suo mille solidos ut credunt ad opus capelle edificande cum uno altari in ecclesia de Arbucio. Item Ferrarius Olomar laicus dimisse dicte capelle edificande M solidos de quadam pecia terre alodi. Item Mina uxor Poncii Mercerii quondam dimisit quandam quantitatem dicte capelle prout in eius testamento continetur.

Item Jacobus Olomar rector de Pulcro vicino promisit se daturum mille solidos ad opus dicte capelle qui omnes predicti ex parte sua et omnium parrochianorum cum iustitia. Requisierunt dominum episcopum quod ipse compellat omnes predictos vel eorum manumissores ad solvendum dicta legata seu promissa et quod fiat capellanía veniat ad effectum et quod de hoc fiat comisiio specialis decano Villefranche. Dictus rector de Pulcro vicino interrogato per sacramentum dixit se verbo promisisse mille solidos dicte capelle et si Deus prestiterit sibi vitam ducet illud quod poterit ad effectum.

Fol. 25 Item dixerunt quod est quadam capella in predicta parrochia extra villam qua fuit donata per Genesium de Castro veteri et tenet de ipsa capella Jacobus de Castro veteri mille solidos quos pater eius debuisset solvisse tempore vite sue. Item Bernardus de Barberano miles debet eidem capelle quandam peccie quantitatem. Unde requisierunt quod fiat comisiio decano predicto qui sollicite inquiret de predictis et sub pena excommunicationis compellat omnes predictos ad solvendum.

GRANADA (LA GRANADA)

Eadem die Jovis et anno predictis (25 Febrer 1305) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Christophori de Granata et vocavit de parrochianis ecclesiae: Petrus Bisschet, Petrus Carbonel, Arnaldus Pages, Berengarius Esclopets, Bernardus Lagayos, Petrus de Col, Petrus de Capelades qui iurati dixerunt quod servitium ecclesie in divino officio bene fit. Sed rector recipit et consuevit recipere VII quintanos et dimidio olei de quibus ipse rector debet habere duos et dimidium et debet facere ardere duas lampadas in ecclesia die et nocte et non ardent nisi una de die et duas de nocte. Item dixerunt quod tenet in sufficientem unum scolarem. Item dixerunt quod Raimundus qui moratur in na Maestra vendit bladum mixtum sicut plurimum carius vendatur usque ad meses. Cetera recte.

CALAFEL (CALAFELL)

Eadem die jovis predicta et anno quo supra (25 Febrer 1305) dictus dominus episcopus visitavit in persona venerabilis Raimundi Amili canonici Barchinone et socii sui in ecclesiam de Calafel in subsidium dicte ecclesie de Granata Et super statu ipsius ecclesie et parrochie fuerunt vocati Petrus

Palau, Raimundus Vilalta et filius eius Petrus Bertran Cuylerer, Petrus Gali, Raimundus Virgili, Guillelmus Grau qui a rectore ipsius ecclesie pro suspectis habebantur. Item Guillelmus Sussia, Arnaldus Pelicerii, Petrus Sunyer, Guillelmus Montornes, Bernardus Gisbert et Gerardus et Petrus Abey qui iurati omnes predicti dixerunt famam esse in loco quod Ferrarius za Bassa rector ecclesie predictae de Calafel cognoscit carnaliter Sibiliam filistram suam quam nunc tenet in domo. Item dixerunt quod dictus rector celebrat missam cum proprio filio aliquoties cum aliis scolariis mixtis, aliquoties cum ipso solo. Item predicti nominate et suspecti habiti per dictum rectorem dixerunt eundem rectorem procurasse dampnum Raimundo de Vilalta predicto usque ad hanc rationem declarationis quam dictam Sibiliam fecit apud vicarium de Villa Francha nuper violentia quam affuit sibi allatam per filium dicti Raimundi de Vilalta nomine Petrus.

Item ipsi idem suspecti dixerunt se audivisse quod dictus rector dixit verba inhonesta uxori sue et sibi et pluribus et in hoc idem suspecti predicti concordaverunt secum. Item dixerunt omnes concorditer supra dicti quod dictus rector emit domos ad opus filii sui et non vult reficere domos proprias. Quibus diligenter inquisitis quare fuit imposita pena dicto rectore quod de cetero non sit cum dicta Sibilia in aliquo loco suspecto pena videlicet privationis beneficii sui, ipso facto. Item quare repertum est quod dictus rector celebravit cum proprio filio et diffamatus est de dicta Sibilia, dominus episcopus condemnnavit eum remissus aliis penis ad dandum et persolvendum hinc usque ad kalendas aprilis (1.IV) LX solidos Barchinone domino episcopo. Item fuit sibi iniunctum sub pena C solidorum quod infra spatium trium annorum continue subsequentium posuerit in apere domorum ecclesie que dirute sunt C solidos per operationes eorum. Item Guillelmus de Calafel miles sub bona fide sua dixit quod dictus rector est diffamatus de dicta Sibilia filiastra sua et celebrat missam multoties presente filio suo et assistente cum aliis scolariis.

Fol. 25 vto. SENT COGAT DE ZES GARRIGES (SANT CUGAT DE LES GARRIGUES)

Die veneris sequenti intitulata IIII kalendas marcii (26 Febrer 1305) et anno predicto dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Cucuphati de Garriges et tonsoravit: Bernardus Fangar, Bartholomeus Maiol de Avinione, scolares, Bernardus Clanet de Granata, Franciscus Bisuldini de Villafrancha, Bartholomeus de Podio de sancto Cucuphate de Garrigies, Raimundus Baro, Ferrarius Torriciles, Bernardus de Caldes, Bernardus Gras de Villafrancha, Ferrer Segarra de Granata, Matheus Laurentii de Barchinona, Raimundus de Prats, de sancto Cucuphate de Garrigies, Bertrandus Amigo de Barchinona: XIII tonsorati. Et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus Mazo, Berengarius Cortal, Petrus Venrrel, Bertrandus Baiuli, Bartholomeus Jofre qui iurati dixerunt quod Petrus Dialech rector ecclesie de Garriges stabilivit seu alienavit quasdam terras et possessiones ecclesie et credunt dampnum esse ecclesie de quibus Arnaldus Punyera tenet I peciam terre et Paulo de Podio aliam, et Romeus Baiuli tenet II pecias ut eis videtur et Petrus Martini unam peciam et quelibet earum sine firma episcopi. Confitemur rector per sacramentum hec esse vera sed dicit quod fecisset hec credit in utilitatem ecclesie et super hec fuit assignata dies rectori predicto ad diem veneris post cineres. Item dixerunt dictum rectorem esse renynosum et qui crudeliter exigit iura sua. Item dixerunt quod vadit frequenter per parrochiam ad celebrandum missas pro peccia propria ecclesia dimisa seu missa.

SANGUYOLES (SES GUNYOLES)

Eadem die veneris et anno predictis (26 Febrer 1305) visitavit ecclesiam de Sanguyoles et tonsoravit ibi duos scolares sequentes: Petrus Trebay de Villafrancha, Guillelmus Sola de Avinione. II tonsorati. Et hanc visitavit in subsidium procreationis dictam ecclesiam de Garrigiis et fecimus

nobis parari comestionem in ecclesia Sancti Clementis et expendimus C solidos in universo de quibus taxavimus XL solidos super proxime ecclesie et LX solidos isti.

Et fuerunt vocati Geraldus Bassa, Guillelmus Esteve, Jacobus Michel tenuit publice in dicta parrochia quandam baptizatam nomina Mariam quam ipsemet emit et habuit prolem ab ea et minor habet II vel III annos et non ultra et tenet eam nunc apud Villafrancham in domibus quas ipse emit. Rector predictus per sacramentum confessus fuit se habuisse duos filios a dicta baptizata et moratur in domibus suis I eiusdem rectoris apud Villafrancha sed III anni sunt quod non cognovit eam et quando intrat Villafrancham intrat dictas domos et ibi hospitatum unde fuit citatus Barchinone personaliter comparere ad diem veneris post cineres.

Et dictus rector comparuit in crastinum post cineres et in presentia domini episcopi recognovit reatum predictum; unde dominus episcopus remisit sibi penam concubinitus per LXXX solidos Barchinone quod idem rector promisit sibi solver hinc ad mediam quadragesimam et iniunxit sibi aliam penitentiam salutarem. Item iniunxit sibi sub pena privationis beneficii si de cetero esset cum predicta muliere in loco suspecto vel alia teneat publice concubinam. Solvit dictus rector LXXX solidos quos per manum Peregrini nuncii episcopi fuerunt traditi Guillelmi Darocha camerario episcopi.

Fol. 26

GAVÁ

Die sabbati sequenti intitulata III kalendas marcii (27 Febrer 1305) anno quo supra. Idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Gavano et tonsoravit ibi Petrum Gisbert de parrochia Sancti Clementis. Et fecit sibi parare procuracionem aput sanctum Clementem. Et vocavit Raimundi Ferreny, Michaellem Baçots, Bernardus Moragas, Petrus Mestres et Petrus Escuder qui iurati dixerunt quod en Petrus za Rocha, en Rossel, en Casaldavies mutant ad ludum et aleas XI pro XII et iste Casaldavies facit contractus usurarios. Item Jacobus Rourich laxat linguam contra Deum dum ludit. Item dixerunt quod Arnaldus de Podio dimitit uxorem suam et vix videtur in ecclesia. Item Raimundum Mossatge de za Ferrera idem facit Raimundus de za Farrera quare nec vult venire ad ecclesiam nec ieiunare. Idem Matheus nuncius Bernardus Morages facit idem. Item Bernardus Barchtres.

SANCTA COLUMBA DE CIRVILIONE (SANTA COLOMA DE CERVELLÓ)

Eadem die sabbati predicta (27 Febrer 1305) idem dominus episcopus in persona venerabilis Raimundi Amili canonici et socii ejus visitavit ecclesiam de Sancta Columba de Cirvilione in subsidium procuracionis predictae ecclesie de Gavano et fecimus nobis parari comestionem apud Sanctum Clementem ista ecclesie de sancta Columba qua die intravimus Barchinonam. L solidos. Et fuerunt vocati super statum istius ecclesie et parrochie Bernardus Cinyar, Petrus de Furno, Bonanatus Pereta, Guillelmus Vilar qui iurati dixerunt quod Petrus clericus beneficiatus in altari sancte Marie in eadem ecclesia vadit vagabundus ut celebret missas in alienis parrochiis salario mediante relicto servitio sui beneficii supradicti.

Item dixerunt quod dictus Petrus clericus publice tenet concubinam nomine Benvenguda Magre qui moratur apud sanctum Vincentium de Ortis ex qua prolem genuit sed a festo Natalis citra non pernoctavit dictam Benvengudam cum dicto Petro quod ipsi sciat sed frequenter de die venit ad domum dicti clerici qui infirmatur et portat secum de domo dicti clerici quodum porcum et alia que portare potest de dicto clerico. Item dixerunt quod dictus Petrus clericus consuevit ludere bene sunt duo anni elapse a palet et a la leva. Item quod dictus Petrus clericus celebravit pluries missas cum proprio filio sed bene est annus elapsus quod dictus filius moratur ut asserunt Barchinone. Item

dixerunt quod in Palomer parrochianus dictus parrochie stetit et adhuc existit in excomunione bene per VIII annos auctoritate sacri concilii Tarrachone quare non vult restituere bonam que habuit et rapuit ab hominibus ecclesie de Tordera. Item Petrus de Camplong est excommunicatus bene sunt duo anni elapsi quare misit in Alexandriam.

Fol. 26 vto.

STA EULALIA DE CAMPO BARCHINONE

Die lune intitulata VIII idus marcii anno Domini MCCC quarto (8 Març 1305) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Campo Barchinone et quare civitas erat interdicta ianuis clausis audivit ibi divina sed obstante isto interdicto non confirmavit ibi nec alia contulit ecclesiastica sacramenta. Demum vocavit de parrochianis ipsius parrochie Bernardus za Quintana, Bernardus Dartes et Bernardus Zelangle et Berengarius de Perafitia qui iurati dixerunt quod Raimundus de Vincolis dimissa propria uxore in adulterio adinvenit tenet publice in domo Guillonam de Cardevol.

Item dixerunt quod Bernardus Sartre fornicatur publice cum Maria de Puygredon Item Jacobus Cirera. Raimundus de Vincolis et Bartholomeus de Vilarasa predicti iurati dixerunt quod aliqui non possunt habere hospitalarium qui habet curam animarum in suis necessitatibus sicut vellent. Item dixerunt quod dictus hospitalarius facit libenter convivia cum invenibus et personis stultis et expendit et devastat indiscrete bona hospitali cum eis. Dixit prior predictae ecclesie Sancte Eulalie per sacramentum quod temporibus retroactis ut audiret consuevit illud facere dictus hospitalarius sed priusquam ipse prior fuit mutatus ad dictam ecclesiam non audivit de illo aliqua ministra. Raimundus de Vincolis predictus confessus fuit predictum adulterium sui et uxore sue predictae, unde fuit monitus ex parte domini episcopi quod recuperet uxorem suam si potest et quod omnino dimitat concubina predicta alias excommunicaretur.

Et post predicta fuerunt vocati ad ostendendum statum ipsius monasterii Fr Guillelmus Salvati et Guillelmus Loci canonici regulares ipsius monasterii qui iurati dixerunt quod VIII sunt canonici in ipso monasterio ignorantes autem si debebat esset certus numerus. Interrogato si comode possent plures canonici vivere de facultatibus ipsius monasterii dixerunt quod Capella Sancti Salvatoris consuevit canonicos assignati et prior conducit ibi clericum scolarem et dat sibi XI solidos pro vestuario. Et si canonicus esset ibi rector ut consuevit haberet C solidos et ita prior lucratus ibidem LX solidos et ideo non permitit quod sit ibi canonicus cum debent ibi esse iuxta primam institutionem. Respondit dictus prior per sacramentum quod VIII sunt canonici regulares in dicta ecclesia et unus donatus qui recipit canonicam porcionem et quoniam donat et dare hunc unam porcionem. Anacus Aymona de Villafresera et quod valent redditus dicte ecclesie VI milia solidos (parum plus vel minus) et pro cancione dat decimam et quod laudimia uno anno computato cum alio mense. Ascendunt ad sumam XXX libras unde credit quod non posset ex inde plures canonici vivere competenter presertim cum ultra istos sit canonicus eiusdem ecclesie prior de Cubelles qui quando venit licet tarde habet ibi canonicam porcionem. Item respondit ad dictam capellam Sancti Salvatoris quod fuit mutatum de auctoritate episcopi Barchinone et de hoc est paratus prior fidem facere per publica instrumenta.

Fol. 27 Item dixerunt quod dictus prior retinet sibi preposituram quam ibi semper consuevit canonicum assignari et administrat domum et expensas eiusdem per Johanem Rotland laicum eum semper consueverint per canonicum administrari. Rendit prior quod cum propter infirmitatem aliorum, cum que propter impericiam, habet illum Johanem proponere aliis in administracionem temporaliter. Interrogato quis tenet hospitale dixerunt quod Bartholomeus de Colle presbiter et valet multum in redditibus sed male administratur.

Interrogato qualiter administrat bona hospitali dixerunt quod invitat iuvenes et homines armatos et tenet publice quandam puellam. Respondit prior illum esse de mulieribus diffamatum fuisse tempore retro acto et audivit eum esse hominem vel vis et quod minus bene administrat.

Item dixerunt quod dictus prior retinet sibi LV libras quas Raymundus de Gayano tradidit sibi de porcionibus canonicus quae ipsis canonicis defalcabantur in iuste quas debent reduci et reponi in utilitatem conventus ex quo de porcionibus subtractis fuerint subtracti. Item retinet sibi dictus prior ex alia parte XV libras quas fuerunt habite de duabus vineis quas reducerunt ad tercium cenum et solvit eas Derthuse in suis per apriis debitis ut dicitur. Confitetur dictus prior se XLV libras minus X solidos recepisse a dicto Raymundus de Gayano ratione predicta quas dixit se posuisse in emptione Maurum de Polinya qui fuit Johannis de Manso.

Item confitetur idem prior se dictas XV libras recepisse de dictis vineis racione predicta eosque expendit in sumetibus ipsius domus et tradit dictas libras sed reduxisset ad certum cenum de consilio fratrum suorum et emit quasdam domos apud Villam novam pro XII libris et unum censuale pro CXXX solidis.

Item substraxit dictus prior quandam lampadam altari Sancte Eulalie quam consuevit ibi ardere de die ac de nocte. Negat prior per sacramentum sed bene confitetur se recipere VIII solidos censuales quos credit esse non ad lampadam.

De beneficiatis dixerunt quod Petrus de Ortis beneficiatus Sancti Jacobi est lusor publicus et laxat linguam suam contra deum in ludo et contra sanctos suos et non ieiunat nec vove catholice. Respondit prior se audivisse illum super hiis diffamari et alia dixit eum bene condicionatum et probum et specialiter in officio ecclesiastico. Item dixerunt quod beneficiati frequenter deficiunt in horis ecclesie. Respondit prior quod et beneficiati et canonici deficiunt aliquando sed non in matutinis missa maiori et vespers semper cantan. Item dixerunt quod dictus prior substarhit duo aniversaria Geraldi de Olorde predecessoris sui. Confitetur prior predictus sed non sine canto cum ille statuerit aniversario. Ideo dictus prior nos sunt aniversari supradicta et est super hoc paratus stare cognitioni. Guillelmus Tavaffaza eum iam dictus dominus episcopus habet cognitionem comisit et dicta ordinatio fuit facta sine auctoritate superioris.

Fol. 27 vto. Frater Berengarius Boris canonicus laicus ipsius monasterii iuratus dixit idem in omnibus et per omnia ut Guillelmus Salvati et Guillelmus Lonc canonici supradicti deponunt superius in dictis suis hoc addito quod dictus prior aufert huic canonico laico vestiarium suum LX solidos annuatim X anni erunt in sequenti festo Pasce. Unde supplicat domino episcopo quod compellat ipsum priorem restituere sibi dictum vestiarium; et supplicat etiam quod familia dicti prioris inordinata restrignatur et reparetur ut canonici ipsius monasterii melius possint ducere vitam suam quare suspecta est ipsius familia in vita et moribus.

Et respondit prior et confitetur se obtulisse sibi tunicam et caligas et voluit recipere et hoc fuit III anni erunt in ianuario proximo veniente et ab eo tempore citra non dedit sibi vestiarium de tempore retro ante nihil scit cum ipse non esset prior.

Gregorius Pelicerii canonicus iuratus et diligenter interrogato super omnibus capitulis ante dictis dixit idem in omnibus et per omnia ut frater Berengarius bonis supra proximus addens pro se quod sibi solum aufert vestiarium primi anni sed LX solidos. Confitetur prior quod primo anno quo ille intravit non debuit se vestiarium nec vitam inhonestam, hac clave debuit cum quilibet novus debebat venire paratus sed in aliis annis bene dixit.

Poncius Peytavini presbiter iuratus dixit quod Bartholomeus hospitalarius Sancte Eulalie conduxit ipsum ad servitium ecclesie et parrochie faciendum et propterea quare dictus hospitalarius inhonestam vitam ducens non concedebat nec comedere continuabat in hospitale ordinavit

hospitalarius et composuit cum priore de provisione comestionis istius presbiteri ad V denarios per quolibet die. Interrogato cuius vitam deshonestam ducebat, dixit quod dictus hospitalarius est meretricator publicus et fuit filocaptus de quadam iuvene muliere de Calidis nomine ... (sic) que consuevit in hac parrochia morari et constitit sibi bene MM solidos prout ab eodem hospitalario pluries se recolit audivisse. Et ipse habet duos lenones sibi multum familiares scilicet Bertrandus Pelicer et Johannem nuncium suum et iste cum pedisseta hospitale nomine Guillelmus non curant nec de lenocinio suo et inter alia dictus Bertrandus ut vocaveret ab eo ardentem amorem quem gerebat erga illam iuveniculam de Calidis procuravit sibi quandam puellam XII annorum quam nunc tenet nomine ... (sic) et tenuit eam multum in hospitali publice in domo sua quadam iste presbiter fuit cum eo et propter hanc vitam dissolutam quam gerit devastat et devastavit bona dicti hospitali. Interrogato cum quibus participat frequentius dixit quod semper cum vilibus hominibus et personis et propter hec destruxit bona hospitalis mobilia quod consueverint (valere ?) in pannis et paramentis tria milia solidis et modo non sunt linteamina in lectis nec in prioribus lectis ante portam nec panni et alius valoris qui plura numquam vadit dictus hospitalarius nec cum personis vilibus et stultis et ensis non recedit a latere suo. Interrogato qui sunt sui familiares de monasterio isto dixit quod Petrus de Ortis beneficiatus ipsius monasterii. Interrogato super statu dicti monasterii dixit se nihil scire. Respondit per se audivisse querelam a parentibus cuiusdam invenculem que morabatur cum dicto hospitalario quod ipse hospitalarius nolebat quod reverteretur ad eos aliud nescit aut tamen illud fuisse de ludo diffamatum temporibus retro actus et quod est malus ieiunator Raimundus de Gayacho canonicus et infirmarius dictum monasterii qui et diligenter interrogato dixit idem in omnibus et per omnia ut anno preterito dixit et deposuit in visitatione facta per dominum archidiaconum urgellensis gerentem vices domini episcopi Barchinone.

Petrus de Ortis beneficiatus in ecclesia Sancte Eulalie de Campo deposuit per sacramentum super statu dicti monasterii dixit quod ipse bene per omnium et ultra collegit redditus ipsi monasterii et facit quod valet collecta bene VII solidorum et connueverunt dare decimam ad rationem septem milium parum plus exceptis laudeniis que valent annuatim uni anno computato cum alio bene M et D solidis et sic credit quod si melius administrarentur quam fiat quod bene sufficeret X canonicis. Interrogatus **Fol. 28** super familia domus dixit quod prior adduxit secum pessimam familiam male unitam et adhuc fere perseveret videlicet: Rotlandus clericus tonsoratus, Q Palliporius clericus laycus, Bernardus de Oliva et Guillelmus de Oliva, sed nullum istorum tenet publice mulierem. Sed nullus eorum procurat utilitatem loci nec curant nisi venire ad mensam paratam excepto dicto Rotlando qui est ventifer et dicto Bernardo de Oliva qui trahat aliquando ... domus.

Item dixit quod dictus prior durissime solvit vestiarium et alia ad qua teneatur suis canonicis et beneficiatis. Interrogato super statu hospitalis dixit quod Bartholomeus de Colle est hospitalarius et administrat male omnia bona ipsius quare melior hospitale de civitate consuevit esse ipso vidente et modo est deterius... ut audivit a vicinis et domesticis quod plures panni de lectis hospitali sunt pignori obligati. Item dixit quod anno preterito idem Bartholomeus tenebat publice quandam puellam in domo hospitalis cuius parentes duxerunt eam ad partes vicensis. Unde erat et abstuerunt eam dicto Bartholomeo qui eam defloraverat et fecerunt idem parentes querimoniam priori de dicto Bartholomeo super dicta defloracione presente ad hoc Guillelmus Portas cuius erant domus ante hospitale predictus in quibus morabantur dicti parentes. Item dixit quod dictus Bartholomeus perseverat nimis cum hominibus levis opinionis videlicet Bertrando Corraget et en Thomaset et cum quibusdam aliis et consuevit arma portare libenter tam de die quam de nocte. Item vidit hoc anno in festis Natalis quod dictus Bartholomeus ludebat publice ad taxillos cum clericis et laicis in orto suo. Interrogato qui erant illi clerici dixit quod Bernardus Figueres presbiter qui morabatur cum eo et

nunc moratur a Muntgat et cum quibusdam scriptoribus de quorum nimibus non requolit. F. Uguetus presbiter beneficiatus in ecclesia Sancte Eulalie predicte deposuit per sacramentum: Dixit super statu monasterii prioris et familie sue et super statu canonicorum et beneficiorum eiusdem ecclesie idem in omnibus ut dictus Petrus de Ortis excepto quod non valent redditus quod ipse sciat nec usque ad sex milia solidorum, exceptis laudimiis. Item super statu hospitali et dicti Bartholomei de Colle et dicte puelle quam dicitur deflorasse dixit idem in omnibus et per omnia ut dictus Petrus de Ortis hac addito quod dictus Bartholomeus expugnauit domum quadam nocte parentibus ipsius puelle quare nolebant sibi tradere ipsam puellam filiam suam ut idem parentes retulerunt huic testi vidit tamen iste testis ipsos parentes flentes et clamantes ad portam hospitalem que erat clausa ubi dictus Bartholomeus tenebat inclusa dictam puellam et ad clamorem eorum ut audivit a familia dicti monasterii restituit eis dictam puellam audivit tamen dici ab eadem familia et a vicinis quod eam deflorauit. Interrogato de ludo dicti Bartholomei dixit se nihil scire. Interrogato de alia mala conversacione ipsius Bartholomei dixit idem ut Petrus de Ortis.

Dominicus presbiter et beneficiatus dicti monasterii deposuit per sacramentum se audivisse super statum monasterii prioris et familie canonicorum et beneficiorum idem quod dictus Petrus de Ortis deposuit in dicto suo et quare nondum est annus quod ipse venit in loco noviter non potest aliud scire. Interrogato super statu hospitalis dicti hospitalarii dixit se nihil scire excepto quod audivit a sociis suis quod si melius administraret hospitale non noceret ei. Item dixit quod beneficium altaris Sancti Michaelis vacavit in dicto monasterio audit quod Petrus presentavit quemdam diachonum priori et prior noluit admittere quare non erat sacerdos et transactis octo diebus prior contulit cuidam presbitero de Appiaria. Respondit prior se usum fuisse iure suo ex quo vero fuit sibi presbiter presentatus.

Fol. 28 vto. Bartholomeus de Colle hospitalarius hospitale sancte Eulalie de Campo Barchinone deposuit per sacramentum super redditibus et statu monasterii et prioris idem ut Petrus de Ortis predictus, hoc addens vel mutans quod audivi dici non recolit a quo quod dictus prior quando venit ad locum erant debitis obligatis. Et ideo credit quod hac dicta ita preste et dure prior satisfecit illis quibus tenetur. Item dixit idem Bartholomeus quod idem prior aufert sibi et hospitali suo elemosinam quam hospitale consuevit recipere omni die. A priore et canonicis et beneficiatis eiusdem domus bene sunt duo anni elapsi. Interrogato qua est illa elemosina dixit quod predicta tenetur et consuevit dare omni die hospitali et panem ordacem certe forme et ponderis et lini panis cum aliquo companagio carniū velaliorum comestibilium que comedant illa die et quibusdam canonicis et beneficiatis tenetur dare de sua porcione similem lischam panis cum illo companagio pauperibus hospitalis.

Item aufert sibi dictus prior bona proprietaria qua spectant ad dictum hospitale et multociens requisitus non vult ea sibi reddere cum hospitalarius et antecessori sui consueverunt semper illa penes se tenere. Item audivit dici a dicto priore quod ipse intendebat vendere aliquos moribus censuales nescit se fecit. Interrogato super statu hospitali sui dixit primo quod habet in redditibus usque ad CXX solidos. Item XL solidos de quintans. Item habet acupitum per villam et per ecclesias acupitum panis de villa sufficere XV personis una die computata cum alia acupitum ecclesiarum dierum dominicarum et festivitatum sollempnium. Interrogatus Bartholomeus de Colle de numero in hospitale dixit quod una die computant cum alia sunt sex, quare aliquando sunt plures. Item sunt ibi XXX lecti vel circa cum complemento pannorum et ab inicio quandoque recepit hospitale invenit lectos sub eodem numero vel quia interrogato si aliqua bona vel mala iura dicta hospitalem alienavit dixit quod non. Immo asserit se melioramenta fecisse in opere et paramentis ad valorem mille solidis.

Interrogato super concubinato quem contraxisse dicitur cum quadam invenicula de Espona dixit se numquam illam tenuisse nec stetit in hospitali nisi per octo dies et recessit. Confitetur tamen quod parentes illius puelle fecerunt querimoniam priori quare ipse nolebat eam. Item extrahere de servicio

hospitali in quo serviebat et eis reddere et hac de causa fuerunt suspicati quod deflorasset eam et fecerunt eam adipiscere per vicinas et invenerunt eam virginem. Et hiis peractis recesserunt parentes cum ea et de hoc fuit absolutus a persona officiale Barchinone.

Interrogato de quadam alia muliere qua dicebatur esse de partibus Calidarum de qua fuit diffamatus dixit per sacramentum nihil fuisse.

Item dixit se non ivisse per villam de nocte nec participare cum stultis hominibus bene sunt II anni elapsi.

Interrogato super ludo dixit se non lusisse publice nec tenuisse taxilos priusquam dominus episcopus supradictis fecit de hoc mandatum publicum omnibus clericis iniunctum.

Fol. 29 ECCLESIA SANCTE CRUCIS DE OLORDE (SANTA CREU D'OLORDE)

Die martis intitulatam VII idus marcii anno domini MCCC quarto (9 Març 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam predictam Sancte Crucis et tonsoravit ibi Berengarius Giraldis de parrochia de Gilida. Qua die Pelegrinus nuncius dicti domini Episcopi manu Raimundi Dachs ipsius notarii et presentis Raimundo de Lizano et Bernardo iuravit ad Sancta quatuor Dei evangelia officium suum bene et fideliter agere nuntiari et referre iuxta sanctam veritatem secundum scire. Actum Barchinone in recessum dicti domini Episcopi venientis ad hanc Ecclesiam die et anno predictis. Et post predictam fuerunt vocati Petrus de Rubio et Jacobus Venrel et Raimundus za Torre parrochiani dicte Ecclesie de Olorde qui iurati dixerunt omnia recte.

MOLENDINA REGIS (MOLINS DE REI)

Eadem die martis predictam et anno eodem (9 Març 1305) dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Molendinarum Regis et fuerunt vocati Guillelmus Belero, Guillelmus Vanaylies Puig Serreix, Bernardus dez Mas, Bertrandus Rubis, Franciscus Balaro, Petrus Roder, Berengarius zes Oliveres, Guillelmus Rovira, Ferrarius Bonet qui iurati dixerunt quod Guillelmus Bugatel Rector Capelle Molendinarum noluit extrahere filium cuiusdam pauperis advene mulieris quacumque XII dicitur fuerunt primo sibi dati. Confitetur Rector se hoc idem fecisse de aliquibus sed sibi dati. Confitetur Rector se hoc idem fecisse de aliquibus sed non recolit de ista in spem.

Item petit dictus Rector ius sepulture ab hiis qui decedunt extra parrochia et in longiquis partibus et quod vult habere sepulturam ab hiiis qui decedunt ante ecclesiam sepulture et idem facit in nuptiis. Confitetur Rector hoc quia alias nichil potest extorquere ab eis. Item dicunt quod dictus Rector tenuit et tenet dictus Rector quandam nomine Mariam de qua est diffamatus et ipsa vadit et reddit ad donum ipsius Rectoris et pingit sibi panem et coquant etiam sibi. Confitetur Rector per sacramentum quod dicta mulier intrat bene domum ipsius rectoris pretexto tunc cuiusdam nepotis sue filiam fratris quam docet officium textorie et quin ipse intret civitatem dimitit sibi domum ad custodiendum et aliquando etiam comedit secum in domo eiusdem Rectoris sed non peccat carnaliter cum ea. Item Ferrarius Belero filius Ferrarii Belero adulteratur publice cum Guillelma uxor Burdi de Calçarenys. Item Bernardus Araijo desponsavit na Diens et non vult sollempnizare matrimonium et cum ea sollempnizatum est.

Item Petrus Barot filius Ferrarii Barot tenet publice na Ort de Peleija cessat. Item Romeu Canixo fornicatur publice cum Moragona cessat. Item Guillelmus Bas fornicatur cum Eliscende filia Bernardi Boteyla maritata cuius vir est Maioricis adhuc durat. Item Bernardus Galopa cum Eliscende den Valvidrera. Item Eliscenda Moragosa tenet prostibulum publicum mortua est. Item Guillelmus Civer mutuatur XI pro XII ad ludum adhuc idem et tardissime vadit ad ecclesiam. Item dixerunt quod na Salvatge vadit cum fantasmatis et facit se divinatricem. Item male colunt festa.

Fol. 29 vto.

GELIDA

Die mercurii sequenti et anno predicto (10 Març 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Gelida et clericavit ibi sequentes scolares: Berengarius Duruz, Guillelmus de Solerio de parrochia Dortons, Bernardus Frances, Bernardus Cervoç, Franciscus Nomdedeu, Bernardus dez Terme de Martorello, Nicholaus de Codorniu, Bernardus Ginebret, Guillelmus de Codorniu, Berengarius March de Gilida, X tonsorati.

Et post predicta fuerunt vocati de parrochianis: Romeus, Targer, Bernardus Codorniu, Barnardus za Ginabreda, Berengarius Lobet qui iurati dixerunt quod Petrus Orse fornicatur publice cum Guillelma Martina.

Item Guillelmus dez Terme fornicatur publice cum Guillelma filia Maria Raimunde.

Item na Berengaria Figueres adulteratur publice cum pluribus cum sit uxor Raimundi Periz de parrochia de Ortons.

Item Petrus dez Murs adulteratur cum sit uxoratus cum Saurina Orsona ex qua diu est prolem habuit tamen.

Item Bernardus za Ginabreda predictus fornicatur cum Brunissenda et habet prolem ex ea.

Item Bernardus za Junchosa fornicatur publice cum Texidora que vocatur na Gerayona. Item Guillelmus Rovira fornicatur publice cum Guillelma dez Murs.

Item Bernardus den Oler fornicatur publice cum Saurina. Item Bernardus Erboz fornicatur publice cum Guillelma de Canyamans et ipsa tenet tamen publicum prostibulum.

Item Bernardus Ermengou fornicatur cum quadam quam tenet in domo propria.

SUFRAGANEARUM ECCLESiarUM DE SANCTO LAURENTIO DE ORTONS ET SANCTI JOHANNIS DE ZAMORA (10 MARÇ 1305)

Parrochiani de Sancto Laurentio videlicet Raimundus dez Puigbover, Guillelmus Segarra dez Puigbover de za parrochia Sancti Johannis, Petrus Mir, Petrus zes Pereylades qui iurati dixerunt quod Petrus filius Raimundi dez Puigbover fornicatur publice cum Maria qua moratur a Trestayl. Item dixerunt quod Petrus de Bosch qui modo moratur in parrochia Sancti Genesii de Pax mutuabat et credunt adhuc eum mutuare. Dat bladum et omnia que poterat ad usuras gravissimas quas triplicabant sortem in anno. Item dixerunt quod Bernardus Vales parrochianus de Ortons mutuavit publice primo de pereylades X solidos et recuperatis ab eodem habuit quartas quartarias frumenti pro lucro et usuro et adhuc petit tertiam quarteriam et istud mutuum duravit per quatuor vel V menses ut eis videtur. Guillelmus de Fexis Rector sancti Laurentii de Ortons per sacramentum dixit super eo quare denunciatum sibi extitit domino Episcopo quod ipse Rector requisitus ad baptismum filii de na viuda venerit subito ora medie noctis vocatus et ipse incontinenti incepit se induere et antequam fuisse paratus subito veniens ad ecclesiam celebraturus baptisterium venit sibi nuntius quod prefatus puer expiraverat.

Interrogatus super usuras quas prestare dicitur dictus Bernardus Vales parrochianus eius dixit esse famam publicam quam eum esse in terra.

Ad Guillelmum clericum Rectorem Betibrol qui ad tractum lapidis domum habet et vocaverunt eum ut surgeret ad baptismum illius pueri dixit Rector ut "baptizetis vos eum in aqua" et "imponatis sibi nomen et Petrus de Portello" qui iacebat in domo Rectoris ut inveniunt iste mulieres et dixit eis mulieribus quod ter volvatis puerum in aqua, quia alias non esset baptizatus. Et sic baptizaverunt eum in aqua in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti Amen sicut iam dictus Rector dixerat eis quando recesserunt ab eo. Et baptizato illo puero in continenti expiravit. Interrogato si dictus Rector curavit et surgit de lecto dixerunt quod non surgit nec curavit venire tamen misit ad eas dictus Petrus de

Portello ut eas instrueret ut est dictum. Unde Dominus Episcopus audito ipsius homini confessionem super predictis absolvit eum iniuncta sibi alia penitentia salutari.

Fol. 30 Guillelmus Traveyla Rector Ecclesie sufraganee Sancti Johannis de za Mora per sacramentum interrogato dixit se nihil aliud scitur scilicet quod fuit Cathalana Maria dez Porels et Martha parrochiane dicte Ecclesie Sancti Laurentii interrogate per sacramentum super baptismum filii dicte predictae dixerunt quod ista muda peperit illum filium et iste mulieres audientes vocem pueri flentis cum non esset nisi paries in medio surrexerunt et venerunt ad lectum puerpere et invenerunt puerum semimortum et noluit lactare et dicte prime due mulieres acceperunt ad (*segueix al final del foli 29 vto. de l'original*).

SABERN (L'AVERN)

Die iovis sequenti et anno quo supra (11 Març 1305) visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Sabern in subsidium Ecclesie proxime subsequentis. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus dez Bosch de Sabern, Bernardus Colomer de Regis, Guillelmus Matha de Zaval qui iurati dixerunt quod Bernardus Mathei Rector dicte Ecclesie tenet quamdam mulierem quam tenuit apud Villam francham nomine Nicholana; nunc vero tenet eam Barchinona ut dicitur ad expensas proprias. Item dixerunt quod dicta Nicholana aliquoties venit huc ad Ecclesiam istam ubi habet patrem et intrat aliquoties hospitium dicti rectoris. Rector per sacramentum dixit quod venit aliquoties ad ecclesiam occasione patris quem ibi habet sed numquam pernoverat in domo ipsius Rectoris nec comedit ibi. Unde dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena privationis beneficii si modo esset cum illa in loco suspecto.

Item dixerunt quod Petrus tarto habet filiam spiritualem patris sui in uxorem. Cetera recte.

MUNISTROL NANOYA (MONISTROL D'ANOIA)

Eadem die iovis et anno predictis (11 Març 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Monistrol da Noya ibique comedit. Et fuerunt vocati de parrochianis Durandus de Fabrica, Guillelmus Ferrer et Romeus de Valvert et Arnaldus qui iurati dixerunt quod rector ipsius Ecclesie nomine Bonanatus dimitit Ecclesiam et in necessitate sacramentorum non reperiebatur sed eius familia procurabat quod alius haberetur at aliis numquam passi fuerunt defectum ratione ipsius in sacramentis Ecclesie exigendis.

Item dixerunt quod dictus Rector non tenet sufficientes scolares quare parvi sunt in scientiam et etatem.

Item dixerunt quod deficiunt due lampades in ecclesia que die ac nocte ardere debent et de hoc fuit factum compromissum inter parrochianos et Rectorem et fuit decissum per arbitrium quod ipse Rector debeat illas duas lampades tenere et adhuc non tenet nisi unam. Confitetur Rector per sacramentum quod servat arbitrium supradictum quare in arbitrio continetur nisi una et illam tenet. Item dixerunt quod dictus Rector de consensu parrochianorum stabilibit quandam terram quam est quatuor quarteriades inter tres parrochianos sed Romeus Cabot tenet partem et Jacobus Zabater aliam et Petrus Marchet et hoc videtur eis fatum fuisse ad utilitatem Ecclesie sed non firmavit ibi Episcopus et uterque istorum dedit X solidos pro intrada. Unde videtur eis quo dista intrada debet in utilitatem Ecclesie converti. Unde dominus Episcopus iniunxit sibi quod in sequenti sinodo aportet sibi omnia instrumenta dicte alienationis et XX solidos domino Episcopo pro firme eorumdem.

Item dixerunt quod dictus Rector tenet quamdam mulierem in domo licet aliquando stet apud Villafrancha ex qua III filios habet uxoratos et unam filiam maritatum tenec hic duos nepotes ex filia quos hic nutrit. Confitetur Rector quod dictam mulierem intrat aliquando domum suam et comedit

ibi semper tamen cum nuribus suis et in presentiam multorum aliis numquam participat secum in loco suspecto nec peccat cum ea et hec dixit per sacramentum unde dominus Episcopus iniunxit sibi penam L solidos ad quam idem Rector se obligavit si ab hac hora in antea dictam mulierem intrat domum suam vel alia sit cum ea in loco suspecto. Item dixerunt quod Cardo fornicatur cum Benvenguda et prolem habet ex ea. Item Perico Marchet filius Bernardi Marchet fornicatur cum Berengaria Dulcia et filium habet. Item Guillelmus Cardona fornicatur cum Guillelma Ballovina.

Fol. 30 vto.

RIU DE BIRLES (RIUDEBITLLES)

Die veneris sequenti et anno predicto (12 Març 1305) dominus Episcopus supradictus visitavit Ecclesiam et Monasterio Sancti Petri de Rivobirlarum et tonsoravit: Raimundus de Deo, Petrus Marches, Petrus Passada, Petrus Gomar, Bernardus Marches, Raimundus Caplena de Rivobirlarum, Bernardus Pages de Cubellis. VII sunt tonsorati. Et post predictam fuerunt vocati de parrochianis ipsius Ecclesie Petrus de Deo, Bernardus Mulner, Guillelmus Dodena, Bernardus Malacarn, et Raimundus Valta et Petrus Mulner, Bernardus Valta qui iurati dixerunt quod Soleius clericus de Terraçola tenet curam animarum et Ferriolus Donatus istius domus tenet uxorem suam hic et adulteratur cum filia Petri de Riera apud Sanctum Quintinum. Item Berengarius Januarii de Serra fornicatur cum Raimunda Marthina. Item dixerunt quod Jacobus Rosselli presbiter tenet publice quandam nomine Gayam baptizatam in domibus dicti Jacobi apud Villa de Rivobirlarum.

Item Berengarius Comes et Petrus Gironela contraxerunt matrimonium et nollunt sollempnizare. Item dixerunt quod Arnaldus, Bernardus et Berengarius Mulnerii sunt usurarii. Item en Borreda mutat ludentibus XI pro XII.

Item dixit dictus Guillelmus Serrador presbiter per sacramentum quod Bernardus Borreda presbiter de Mediona tenet apud sanctum Quintinum quandam nomine Augustinam et ipsamet mulier comulgavit huic publice. Item Ferrarius de Vallibus Regens monasterium Sancti Quintini fuit citatus et litteratorie monitus per dominum Episcopum Barchinone quod hinc ad instans festum Anuntiationis Beate Marie solveret administratori domini Episcopi LXXX solidos pro expensis quas fecit illa die qua visitavit ecclesiam Sancti Quintini cuius redditus ipse colligit et tenet alias quo dasset sibi ex tunc ingressus interdictus.

Fol. 31

ZA VITH (LA VID)

Eodem die veneris et anno predictis (12 Març 1305) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Vit. Et vocavit quosdam de parrochianis. Et tonsoravit ibi Bernardum de Serrat, Bartholomeum Romani, Raimundum de Sancto Juliano et Arnaldum Rovira. IIII tonsorati. Guillelmus de Sobirats, Petrus de Ribalta milites et Petrus Aragones, Romeus de Puig Serrer et Berengarius Zabater qui iurati dixerunt omne bonum de Bernardo de Pratis Rectore suo. Item dixerunt quod bene sunt omnia. Recte.

SANCTI QUINTINI (SANT QUINTÍ DE MEDIONA)

Die sabbati sequenti intitulata III idus martii anno quo supra (13 Març 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam et monasterium Sancti Quintini de Mediona et fuerunt tonsorati: Petrus Seguarra, Arnaldus Folch de parrochia dez Foix, Berengarius Serra de Mascheffa, Petrus Mulner de Rivobirlarum, Raimundus Sancii de sancto Quintino; omnes legitimi, Berengarius de Peralba de Sabern de soluto et soluta dispensative admissus.

Item fuit tonsoratus Periconus de Bagis de Apiaria quare iuravit ad sancta quatuor Dei evangelia se velle domino venire et ad sacros ordines velle promoverii.

Et fuerunt vocati de parrochianis ipsius Ecclesie Arnaldus Reverter, Petrus Riera, Sanctius baiulus de Mediona, Caldero za Noguera, Gerau Ferrarius de Riudevirlles, Bernardus Lapart qui iurati dixerunt quod Arnaldus Serrador presbiter tenet hic curam animarum ex commissione prioris eiusdem loci. Item dixerunt quod Guillelmus Serrador presbiter tenet hic publice Raimundam Bonshome et ludit publice ad graescam et dicitur facere contractus usurarios. Guillelmus Serrador presbiter predictus dixit per sacramentum quod ab eo tempore autem quod dominus Poncius nunc episcopus Barchinone visitavit dictam Ecclesiam Sancti Quintini non participavit istius predicta ecclesie sed quando venit ad dictum locum sancti Quintini de prioratu de Bagnariis nisi dictus Guillelmus Serrador moratur visitat illam in domo sunt semper in presentia aliquorum et sine presentia et fama est in loco quod eam velut antea. Unde dominus Episcopus ad partes domini Arberti de Mediona remisit sibi penam sinodales predictam et absolvit eum ab omnibus usque ad presentem diem iniuncta sibi alia penitentiam salutari.

Item dixerunt quod Petrus Macia presbiter tenet hic publice Mariam Venrrelam et habet filium ex ea. Guillelmus Serrador predictus credit per sacramentum hec esse vera.

Item dixit quod Ferrarius Vals presbiter habet quondam filium diachonum ab uxore Barnerii quandam nomine Bonastre de Sancto Vicentio et habuit illum viventem ipso verbo.

Item dixit quod dictus Ferrarius fecit illam promoveri sine omni dispensatione propter cum sit totius terre credulitas illum esse filium dicti Ferrarii sacerdotis et dicte coniugate. Item Guillelmus Company presbiter iuratus dixit idem contra dictum Ferrarium de Vallibus et famam esse in loco contra eum (*Continua al final del foli 30 vto. de l'original*). Item dixerunt qui moratur cum Guillelmo Tort tenet hic publice Berengariam et prolem habet scilicet Guillemus Serrador presbiter predictus credit per sacramentum hec esse vera. Interrogato quare credit dixit quod audivit a pluribus quod eam tenet ut antea tenebat.

Item dixerunt quod Bartholomeus za Passada presbiter tenet in parrochia de Mediona quandam nomine Vilatonam et prolem habet. Guillemus Serrador predictus dixit se nihil scire. Item dixerunt quod en Bruch presbiter ludit publice ad aleas et toxillos alii vocatur Berengarius Carbo. Guillelmus Serrador presbiter predictus interrogato per sacramentum dixit eum vidisse pluries ludere ad aleas et taxillos anno isto id est priusquam dominus Episcopus qui nunc est visitavit dictam ecclesiam de Mediona.

Item dixerunt quod Rector de Mediona vendidit perpetuo quandam quarteriam ordeï censualem quam fuit legata Ecclesie per Ensecanela pro aniversario. Item Guillelmus Givert adulteratur publice cum Romina Rieria. Idem facit Mascianus de Verdegerio.

Item Petrus dez Mas tenet publice na Denzeta. Idem facit Maimonus Ces-casades et idem facit Berengarius de Vallibus.

Item en Roure adulteratur cum Geralda.

Item Peretus de Guardiola tenet quandam nomine Sebam.

Item en Solerot fornicatur cum Polineta.

Item en Barcelo Giner cum Moxitha.

Fol. 31 vto.

SANCTI VALENTINI (SANT VALENTÍ DEL PENEDEÈS)

Eadem die sabbati predicta et anno eodem (13 Març 1305). Idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Valentini Penitentis et comedimus apud Villafrancha. Et vocavit de parrochianis Petrus Rubi, Ferrarius Cusida, Arnaldus Ferrarius et Jacobus de Monte Acuto qui iurati dixerunt quod bene ut consuetum est fit servitium divinum in Ecclesia ipsa et quod Durandus presbiter conductitius tenet ibi curam animarum quam comissit sibi Frater Benet bone memorie Barchinone episcopus in presentia dicti Ferrari Cusida.

OLERDOLA

Die dominica sequenti intitulata secunde idus marcii et anno predicto (14 Març 1305) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Olerdola. Et fuerunt vocati Guillelmus de Olivella et Arbertus frater eius, Arnaldus Nin, Petrus Gardel qui iurati dixerunt quod servitium Ecclesie fit valde male ita quod clericus qui emit Ecclesiam ita quod non residet in ea. Immo stat per septimanam quod non est in loco. Item quod aliquoties habebant ire pro funeralibus et corporibus sepeliendis ad Villafrancha ubi Berengarius Mau arrendator dicte Ecclesie morabatur pro maiori parte et rarissime tamen faci tibi officium divinum. Item dixerunt quod Bernardus Mironus adulteratur cum quadam. Item dixerunt quod filius den Pometa fornicatur cum Maria Borraza. Item libri sunt indecentes et corpus Christi male stat paratum. Cetera Recte.

CIGES (SITGES)

Die lune sequenti et anno predicto (15 Març 1305) dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Cigiis et tonsoravit sequentes scolares: Arnaldus Barayla de Olivella, Jacobus de Nessa de Foix, Guillelmus Vales de Apiaria, Bertrandus de Vilario de Cigiis. IIII tonsorati. Et fuerunt vocati Raimundus Peiro, Berengarius dez Col, Petrus Gazo, Petrus Xifré et Romeus Sifré qui iurati dixerunt quod Petrus Gibert non cohabitavit cum uxore sua quare habet eam de adulterio suspectam quod comiserit cum Petro Cavalerio. Cetera recte.

Fol. 32

RIBES

Die martis sequenti qua fuit intitulata XVII kalendas aprilis et anno quo supra (16 Març 1305). Idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Rippis et tonsoravit ibi escolares sequentes sub protestatione legitimitatis: Guillemum Novela, Franciscum Sobeti, Guillemum Aranyo, Simonem Cairo, Raimundum Martí. V tonsorati.

Et post predictam fuerunt vocati Arnaldus Solerii, Berengarius Montanerii, Guillelmus de Caveriis, Romeus de Sorigeria et Arnaldus de Cerro qui iurati dixerunt quod fama est et suspitio quam Raimundus March Rectore dicte Ecclesie quod habuit rem cum filia de na Dida eiusdem parrochie quam consuevit tenere pantilla. Item dixerunt quod Guillelmus Arnaldus adulteratur cum Romia de Fonte. Confitetur dictus Raimundus March se cognovisse eandem. Cetera Recte.

GIALTRUD (LA GELTRÚ)

Die mercurii sequenti et anno predicto (16 Març 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Gialtrude et tonsoravit scolares sequentes sub protestatione legitimitatis: Nadal Comes de Sobirats, Petrus Bonel, Romeus Pontis, Bernardus Bofiyl, Bartholomeus Font de Gialtrude, Guillelmus dez Cortey, Bernardus Zescorts, Arnaldus Mayafre, Arnaldus Tarasco, ferrarius Gassa, Arnaldus Borraz, Bernardus Videla de Cubellas. XII tonsorati.

Et postea fuerunt vocati de parrochianis dicte Ecclesie Jacobus Zableda, Arnaldus Guasch, Arnaldus Golet, Bernardus Serrat, Bernardus dez Bonvilar, Guillelmus Ferret, Bernardus Totesaus et Calvo qui iurati dixerunt quod Bartholomeus dez Quar presbiter regens istam Ecclesiam vadit ad vicinas Ecclesias celebrare et hac ratione aliquoties remanet Ecclesia sine missa. Dictus Bartholomeus per sacramentum dixit quod hac ratione non cessavit unquam missa in Ecclesia. Item dixerunt quod dictus Regens tenet hic laicum scriptorem pro instrumentis conficiendis cum scribania sit de ecclesia. Confitetur se fuit sempre de ordinatione Domini Archidiaconi Barchinone. Item dixerunt quod dictus Regens recipit pignus vel pecuniam a nubentibus antequam admitat eos ad benedictionem. Confitetur de infrascriptis nubentium qui transferunt se ad alias parrochias negat tamen de benedictionibus

eorum. Item dixerunt quod dictus Regens publice Guillemonam ex qua prolem habuit et tenet eam apud Villafrancha et aliquando venit ad eum huc et intrat domum ipsius clerici. Confitetur dictus presbiter se eam tenuisse et prolem habuisse, negat tamen priusquam fuit a fratre episcopo absolus se unquam fuisse cum ea in loco suspecto. Item Petrus Mathei tenet Eliscendem ex qua prolem genuit. Item en Cavaler tenet publice hic quandam quam duxit hic in uxore in facie Ecclesie et dicitur aliam uxorem habere. Item en Figueres duxit uxorem a Olesa de Beges et illa vivente duxit hic aliam in facie Ecclesie nomine Guillona, ex qua prolem habet. Item na Lorença dicitur sortilega. Item sunt aliqui qui faciunt contractus usurarios.

Fol. 32 vto.

CUBELES (CUBELLES)

Die iovis et anno predicto (18 Març 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Cubelles. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Bacho, Guillelmus Puyades miles, Berengarius Passada. En Pere Capany, Romeu Vede, en Berengarius Volta qui iurati dixerunt quod en Vedel presbiter ludit publice ad aleas ex permissione domini Archidiaconi Barchinone. Item dixerunt quod fama est in parrochia quod Andreas presbiter cognovit quandam baptizatam suam. Item dixerunt quod Berengarius Buschet presbiter venit et tornat aliquoties ad villam istam licet sit per Episcopum exulatus. Item na Merola venit denunciare domino Episcopo quod dictus Andreas habuit filium ex ea et de ea est diffamatus in terra. Item dixerunt quod Bonanatus Martini piscator adulteratur cum Mayafrena. Item Raimundus Soriguera tenet publice quandam filiam Bernardi Arlovini quam dicitur eius consanguinea. Item Guillelma Isoles iurata et diligenter interrogata dixit se habuisse duos scilicet filium et filiam a Raimundo Vedel rectore altaris Sancti Jacinti in ecclesia de Cubelles sed quatuor anni sunt quod non participavit cum ea. Interrogato super omnibus aliis dixit se nihil aliud scire. Item miles Petrus Ripol, Guillelmus dez Mas, Guascho Ripol, Berengarius Oler, Bernardus Mulner et Petrus de Soterrania et Bernardus Serra de Rossel presbiter iurati dixerunt quod dicta Guillena Isoles stetit cum dicto Raimundo Vedel pro pedisseta usquam per duos annos et habuit prolem ex ea et quod dicta mulier venit ad dictum Bernardum Serra baiuli de Cubelles et aportavit sibi quandam infantulam lactantem et dixit quod non habebat qui daret illi puelle et quod compellet Raimundus Vedel patrem ipsius infantule ad providendum eidem et ipse baiulus respondit quod non habebat patrem in eum quare clericus est et dedit sibi duos dicitur pro domino et recessit. Item dixerunt quod dicta infantula decessit et dictus Rossel presbiter qui tunc regebat Ecclesiam de Cubelles cum quibusdam sociis suis dixit quod non traderet illam ecclesiastice sepulture donec sciret quis esset pater suus ad hoc ut posset habere unam libram cere et dictus Andreas presbiter dixit ego dabo vobis unam libram cere et non curetis de patre. Interrogato de tempore dixerunt quod duo anni sunt modo elapsi. Item aliqui de predictis dixerunt eam esse nunc pregnantem a dicto Raimundo Vedel et vident eam aliquot publice intrantem castrum de Cubelles ubi dictus Raimundus Vedel habitat. Raimundus Videl presbiter predictus confitetur per sacramentum se cognovisse dictam Guillelmam Isoles negat tamen se habuisse ex ea ut credit. Item dixerunt famam publicam in tota parrochia quod dictus Andreas presbiter habuit quandam filiam a baptizata quam tenet in domo et hoc dixerunt esse notorium in loco. Et hoc fuit anno predicto in madio quando dicta baptizata peperit.

Fol. 33 Item dixerunt quod dictus Raimundus Vedel iuravit ad sanctam quatuor Dei evangelia non fudere intus Galieram ipsius Ecclesie de Cubelles per annum et aliqui de predictis interfuerunt prestationi et paulo post V vel VI dies viderunt eum ibidem publice ludentem ad aleas. Negat dictus Raimundus Vedel se hoc iuramentum fecisse, confitetur tamen se ibi lusisse et ludet quantum placet licenciatus a domino Archidiacono Barchinone. Immo dicit se non recollere illud fecisse. Item dixerunt quod dictus Raimundus Vedel venit ad verba cum quondam paupere mendicante et eidem pauperi

baculum quem portabat de manu et percussit cum ipso baculo graviter in capite illum pauperem sic quod incontinenti sanguis exivit et aliqui de predictis oculo ad oculum hoc viderunt et reputacerunt male factum et hoc fuit bene sunt VI vel VII anni. Negat Raimundus Vedel per sacramentum se hoc fecisse. Item dixerunt quod dictus Raimundus Vedel et Andreas presbiter qui erat fuerunt socii in Ecclesia de Cubelles et quod hac ratione habuerunt inter se verba contumeliosa postquam dictus Andreas fuit graviter percussus cum baculo sine vulnere tamen per Guillelmum Muleti et fuit fama in loco quod hoc fecit de voluntate et mandato dicti Raimundi Vedel avunculi sui et hoc fuit bene sunt IX vel X anni. Negat Raimundus Vedel per sacramentum de voluntate sua hoc factum fuisse.

Immo displicuit sibi in tantum quod inibuit illi Guillelmo Muleti nepoti suo ne esset secum in aliquo loco. Item dixerunt quod dictus Raimundus Vedel fecit per tuti et verbarum Petri Bertrandi per eo quare discordaverat secum in ludo negat. Item dixerunt quod dictus Raimundus Vedel publice in ianuis Ecclesie presente maiori parte parrochianorum iuravit ad sancta Dei Evangelia quod prior Sancti Petri de Cubelles qui tunc gerebat vices Rectoris in dicta Ecclesia cognovit carnaliter Blancham uxorem Guillelmi Mironis et dictus prior incontinenti iuravit contrarium esse verbum excusando se ipsum ab illo honore. Negat Raimundus Vedel hoc sacramenta et verba fuisse sed bene habuerunt alia verba. Item dixerunt quod quadam nocte hoc anno fuit destructum et talatum ortus dicti Raimundi Vedel de qua tala idem Raimundus fecit denuntiationem Curie et cum baiulus et curia interrogassent eum si habebat suspicionem quam aliqua de hac tala et dixit sic contra Bernardo Mulinerii et Guillelmo de Manso et contra Guasco de Ripol propter quod baiuli ceperunt ipsos de qua captatione fuerunt dampnificati. Confitetur Raimundus Vedel. Item dixerunt quod dictus Raimundus Vedel erat diffamatus quod falsaverat quoddam instrumentum Michael Guasch de quo idem Michael pluries exposuit querimoniam curie. Negat impliciter instrumentum falsasse. Et postquam hoc dictus dominus Episcopus audita ipsius humile confessione absolvit eundem Raimundum Vedel ab omnibus supra dictis et remisit sibi penas concubinitus et ludi et alias penas quas alicumque modo usque ad hanc die stat contra eum pro C solidos Barchinone quos incontinenti solvit Guillelmus Darche per manum dictus Brescha et fuit litteram domini Episcopi absolutus iniuncta sibi aliqua penitentia salutari. Et fuit sibi iniunctum sub pena beneficii quod de cetero non teneat concubinam nec ludat publice ab taxillis.

Fol. 33 vto.

CASTELET (CASTELLET)

Die veneris sequenti et anno predicto (19 Març 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Castelet et tonsoravit scolares sequentes. XII tonsorati: Guillelmus Cuylerer de Calafel, Raimundus Bofiyl, Jacobus Tarda de Castelet, Guillelmus Mas de Belvey, Bernardus Morages de Castelet, Romeus Poch, Petrus Cerbos de Cerbos, Berengarius Michel de Castelet, Romeus Vilalta de Calafel, Guillelmus Gerau de Belvey, Bernardus Sant Joham de Vilafrancha, Gatel Gisbert dez Calders. Et post predicta fuerunt vocati de parrochianis Petrus Tarda baiulus, Guillelmus dez Palau, Arnaldus Peralba qui iurati dixerunt quod Guillelmus Burgal relicta uxore propria tenet publice Elicsende Corteza et anno preterito fuit in eodem vitio repertus. Item dixerunt quod Petrus Laurador uxoratus est publice diffamatus de Romia Cavalera pro eo quare nimis frequenter confabulantur et sunt confratres. Item na Olivela est vilis mulier et habet filium cui patrem dare non audet et credunt eam tardissime confiteri.

CUNIT

Eadem die veneris predicta et anno eodem (19 Març 1305) dictus dominus Episcopus in persona venerabilis Petri de Turritella socii ac canonici sui visitavit Ecclesiam de Cunit. Et vocatis Arnaldo

Maresme, Arnaldo Bleda, Petrus zes Cases, prestito iuramento ab eisdem dixerunt diligenter interrogati omnia recte.

SENT OLIVA (SANTA OLIVA)

Die sabbati sequenti et anno predicto (20 Març 1305) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam et monasterium de Sancta Oliva et tonsoravit scolares sequentes: Bernardus Calvera de Castelet, Guillelmus Crestia Dalbinyana, Petrus Johannis de Guarnad, Berengarius de Castel Veyl de Llorenz, Petrus Gibert de Castelnou. V tonsorati legitimi.

Et fuerunt vocati de parrochianis Nicholaus de Sancta Oliva, Raimundus Baldoria, Petrus Alegret, Petrus Riera et Petrus Corza qui iurati dixerunt quod Maria de Molins fornicatur hic publice cum Guillelmus Bernardus de Bisbal. Item dixerunt quod En Romeus Romeguera exercet contractus usurarios et emit bladum a diners adevantats. Item Arnaldus de Argentona fornicatur publice cum Saurina Isarna ex qua prolem habet et facit contractus usurarios. Cetera recte.

BELVEY (BELLVER)

Eadem die sabbati et anno predicto (19 Març 1305) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancte Marie de Pulcrovicino. Et vocavit de parrochianis Raimundus Figols, Bertrandus Sadorni, Petrus Gerau qui iurati dixerunt quod Bernardus Guerau fornicat et prolem habet. Item Bernardus Bastardens tenet Bastardam et prolem habet. Item Guillelmus Figuera tenet publice quandam que dicitur pregnans.

Fol. 34

OLIVELA (OLIVELLA)

Eadem die sabbati et anno predicto (19 Març 1305) dominus Episcopus in persona Raimundi Amili visitavit Ecclesiam de Olivela et fuerunt vocati Gerardus Manso et Raimundus Bargaylo qui iurati dixerunt quod Rector ipsius Ecclesie tenet in domo ex qua prolem genuit et dixerunt deffectum esse in Ecclesia in calice et campana. Item Raimundus adulteratur cum Romia Cabota. Confitetur Rector de Olivella hec vera esse per sacramentum.

GUARNAD (GORNAL)

Eadem die et anno predictis (19 Març 1305) dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Guarnad. Et fuerunt vocati et parrochiani: Poncius de Lobets, En Guillelmus de Calafel, Romeus dez Palau, Barthomeus de Bolet qui iurati dixerunt quod Petrus Johannis tenet publice Mariam ex qua prolem habuit. Item en Petrus zes cases beneficiatus in Ecclesia de Guarnad tenet publice Elicsendem ex qua II filias habet et I filium et adhuc lactantes ille due filie quas hic sunt. Confitetur hec vera dictus beneficiatus per sacramentum sed bene est annus quod non peccavit cum illa sed postquam ille nate fuerunt. Unde dominus episcopus iniunxit sibi sub pena et privationis beneficii sui ad quas penas idem beneficiatus se obligavit si ab hac hora in anno loquetur excepta salutatione vulgari vel sit cum ea in loco suspecto et iniunxit sibi quod hinc ad annum continuum ieiunet per singulos dies veneris in pane et aqua et dicat quolibet mense I psalterium existens in ecclesia et si in istis deficeret ipso facto cadat a iure ipsius beneficii et hoc firmavit et super hec fuit predictum Episcopum absolutus. Item dixerunt quod en Berengarius Mazo facit contractus usurarios. Item Berengarius Castluz tarde venit ad ecclesiam.

BANYERES

Die dominica sequenti intitulata XII kalendas aprilis (21 Març 1305) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Eulalie de Bagnariis. Et clericavit scolares sequentes:

Raimundus Tincturer, Guillelmus Gra, Bernardus Guardiola, Guillelmus Fuster, Bernardus Eymerich, Raimundus Amiget de Arbucio, Guillelmus Corbera, Vidal Bauloria, Bartholomeus Salent de Albinyana. IX sunt clerici. Et fuerunt vocati de parrochianis predictae Ecclesie Raimundus Boschet, Bertrandus Lagostera, Thomas Muntayans, Guillelmus Ferrer, alias excommunicaretur. Item Marti dez Granechs tenet publice quandam que cognominatur Covilada. Item Raimundus Martini fornicatur cum Geralda. Item Petrus Brocart presbiter Regens Ecclesiam predictam tenet publice Mariam filiam den Bosch ex qua prolem habet et minor vix habet medium annum et lactat. Confitetur dictus presbiter per sacramentum hec vera esse.

ALBIYA (ALBA)

Die luni sequenti et anno predicto (22 Març 1305) dictus dominus Episcopus cum non fuisset bene dispositus in persona venerabilis Berengarii de Guardia canonicus et socii sui et cum notario visitavit Ecclesiam Sancti Bartholomei de Albiya. Et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Urgelli, Arnaldus Urgelli, Petrus Martí, Arnaldus Ferrandi, Periconus Urgelli et Johannes Urgelli qui iurati dixerunt quod Berengarius Espinalt fornicatur publice cum Raimunda Rocha.

Item Bernardus del Astre fornicatur cum Marseyla Maiana. Item Berengarius Urgelli fornicatur cum Romia. Item Arnaldus Miro contraxit cum Na Castela uxor Bernardi Martini de Alastre.

Fol. 34 vto.

BONASTRE

Eadem die lune et anno predictis (22 Març 1305) idem dominus Episcopus in persona venerabili Raimundi Amili socii sui visitavit Ecclesiam de Bonastre. Et fuerunt vocati Simon Ferrer, Ferrarius Barral, Guillelmus Texidor, Bernardus Anazoni de Bonastre qui iurati dixerunt quod en Fortet filius Petri Fort consuevit tenere publice Bartholomeam mulierem solutam sed modo credunt quod non habet rem cum ipsa nec participet cum ea. Ferrer Oltra Bergamara, Arnaldus de Arcubus, Petrus Augustini iurati dixerunt quod Vilanard Rector de Zalba habet hic quandam mulierem nomine Arsendis dez Clergue ex qua filiam habet hic maritatum in bono manso. Cetera Recte.

Qua die lune et anno predictis (22 Març 1305) dictus dominus Episcopus mandavit Raimundum Mascarell Rectori Capelle Sancte Marie de Castellet sue Barchinone diocesis quod faciat residentiam in Capella predicta. Dictus dominus Episcopus procederet contra eum ad privationem ipsius beneficii nisi aliam causam ostenderet quare ad huius residentia minime tenetur et alia prout iustitia sua daret ipsius inobedientiam seu contumaciam non obstante.

BISBAL (LA BISBAL)

Eadem die martis intitulata X Kalendas aprilis (23 Març 1305) et anno predictus dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Bisbal. Et fuerunt vocati de parrochianis Ferrarius Ollerii, Berengarius Marti, Arnaldus de Aromir, Petrus Augustini qui iurati dixerunt quod Vilarnad Rector de Galba habet hic quandam mulierem nomine Arsendis dez Clergue ex qua filiam habet maritatum in Bonomanso. Item dixerunt quod Raimundus Sadorni adulteratur cum na Porta. Item Raimundus Calapli et Raimundus Gera dez Ortigros tarde veniunt ad ecclesiam. Cetera Recte.

SANCTA MARGARITA

Eadem die martis et anno predicto idem dominus Episcopus in persona Bernardus Grumest ... canonici ac capellani sui visitavit Ecclesiam Sancte Margarite in subsidium de Bis; de parrochianis vocati Burdus de Figuerola, Raimundus de Castela, Bertrandus de Valle, Raimundus de Crexello et Bernardus de Colle qui iurati dixerunt quod Bernardus de Colels Rector dicte Ecclesie qui tenet

sine alia ratione sui officii celebrat et accipit taxias **Fol. 35** legata defunctis qui legantur premissis celebrandis qui ascendunt aliquando ad XX, aliquando ad L aliquando ad LX solidos et appropriat illos sibi dicens quod ipse dicet misas pro illis. Negat Rector per sacramentum.

Item dixerunt quod Bernardus Planela clericus qui moratur in capella de Senabre fornicatur cum filia de na Bondia Calonge. Dixit Rector apud aliquos famam esset. Respondet dictus Bernardus Planela clericus predictus per sacramentum et negat se eam carnaliter cognovisse; confitetur tamen eam tenere in domo pro pedisseta et negat famam esse contra eum apud bonos sed postea composuit cum domino Episcopo propter culpam predictam et dominus Episcopus audita ipsius humili confessione remissit sibi penam contingentem in predictis pro X solidos quos recepit Guillelmus Daroqua.

Item dixerunt quod Raimundus Boneta rector capelle Sancti Laurenti fornicatur publice cum Guillelma quam tenet in domo. Bernardus de Colels Rector predictus dixit se nihil scire. Confitetur dictus Raimundus Boneta hec vera fuisse sed postquam venit de indulgentia Rome cum ea non peccavit cum ea sed bene stat in domibus ipsius capelle cum eo ut pedisseta. Unde dominus Episcopus audita ipsius humili confessione remisit sibi penam concubinitus pro XV solidos quos solvit Guillelmo Darocha et mandavit sibi sub penam concubinitus pro XV solidos quos solvit Guillelmo Darocha et mandavit sibi sub pena beneficii quod de cetero non sit cum illa in loco suspecto nec teneat concubinam.

Item dixerunt quod en Rossel de Senabre tenet et tenuit publice quandam coniugatam nomine Arberta ex qua prolem habuit qui per longum tempus fuit et est excommunicatus ex eo quare non vult eam dimittere.

Item dixerunt quod Bertrandus Durandi de Taylada tenet publice apud Villamfrancham Rominam Mascordam ex qua prolem habet et est excommunicatus hac ratione. Item dixerunt quod Borracius de Colle habuit prolem a quandam nomine Romia quam tenet in domo propria pro ancilla. Tamen credunt quod annus est elapsus quod non cognovit eam. Item Bartholomeus Columbi dimitit uxorem et tenet publice Elicsendem baptizatam. Item quod Romeus Michael duxit comatrem suam in uxorem ex qua prolem habet.

Item quod Bernardus et Jacobus Pelegrini fratres mutant bladum ultra pretium quod valet in presente. XII denarios pro quarteria.

Item dixerunt quod Romeus Bertrandi tenuit pro duos annos et adhuc tenet publice Bartholomeam Miquelam que occasione ista fuit et est excommunicatus quare non vult eam dimittere. Item dixit Bernardus de Colle conquerendo quod rector dicte Ecclesie percussit ipsum fortiter cum baculo et multum vituperavit eum. Confitetur Rector se percussisse illum cum baculo separando rixam inter eum et Geraldum de Collequi cum gladio percutiebat et vulnerabat.

Item dixerunt quod Burdus de Figuerola est usurarius publicus.

Fol. 35 vto.

VILLAFRANCHA (VILAFRANCA)

Die Mercurii sequenti et anno predicto (24 Març 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Villafrancha et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Romani, Bernardus de Crebey, Petrus Besuldu, Ferrarius de Silet, qui iurati dixerunt quod Raimundus Fabrica Regens Ecclesiam de Villafrancha presbiter dixit hec vera esse per sacramentum. Idem dixit Arnaldus Dalmacii presbiter per sacramentum. Item Guillelmus Dalmacii presbiter dixit per sacramentum publicam famam esse in hiis. Item dixerunt quod Bernardus de Villafrancha presbiter tenet Geraldum. Confitetur iste presbiter per sacramentum se hanc mulierem tenuisse sedem ab eo tempore autem quo fuit per istum eundem dominum Episcopum absolutus non fuit cum ea in loco suspecto nec aliis peccavit cum

ea; immo asserit eam stare pro concubina cum Guillelmo de Palatio uxorato qui dimissa uxorem tenet illam et filiam habet ex ea quam concubinam tenet secum in domo propria publice et hostendit litteram absolutionis a dicto Domino Episcopo.

Item Guillelmus Dalmacii presbiter per sacramentum dixit se credere quod dictus Bernardus de Villafrancha dimiserit penitus dictam Geraldam quia est in parte dicti Geraldus de Palatio. Item Jacobus Filippi presbiter tenet quandam baptizatam. Item Bernardus de Villafrancha presbiter predictus testificatur hoc verum esse per sacramentum Arnaldus Dalmacii presbiter dixit de hoc famam esse per sacramentum aliud nescit.

Item dixit Guillelmus Dalmacii per sacramentum Jacobi Philippi presbiteri predicti confitetur per sacramentum se illam tenuisse sed priusquam frater Bernardus bone memorie, Episcopus Barchinone ibi inquisivit et visitavit et antea esset per duos annos non fuit cum illa in loco suspecto. Et tunc habuit litteram absolutionis a dicto domino Episcopo quam paratus est ostendere.

Item Arnaldus Dalmacii presbiter tenet publice quandam que vocatur na Roya. Item Bernardus de Villafrancha presbiter predictus interrogato per sacramentum ... scire ... dici quod eam dimisit. Arnaldus Dalmacii presbiter predictus confitetur per sacramentum se eam tenuisse sed ... Finit per dictum dominum Episcopum absolutus non fuit cum ea in loco suspecto et hostendit litteram absolutionis. Unde dominus Episcopus super eo quod adhuc remanet diffamatus iniunxit sibi purgationem pretextu cuius dictus Arnaldus Dalmacii composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos quos sibi solvit incontinenti et dominus Episcopus absolvit eum iniuncta sibi alia penitentia salutari. Item Geraldus Dalmacii presbiter tendem quandam nomine Geraldam baptizatam ex qua prolem habet.

Item Bernardus de Villafrancha presbiter testificatur per sacramentum hec vera esse. Idem dixit Arnaldus Dalmacii presbiteri predicti hec confitetur per sacramentum. Item confitetur quod anno proximo preterito fuit repertus in hoc vicio laborare et composuit cum domino Episcopo ad C solidos de quibus per sacramentum promisit solvere proxima die sabbati L solidos et residuos L solidos in proximis kalendis augusti et illos tradere Guillelmo Mayol notarius Villafranche et hoc iuravit et super hoc fuit absolutus iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari.

Illos qui de mandato domini Episcopi habuit Raimundus Amili socius eius. Item Matheus Colomer presbiter tenet quandam in domo propria Sauram nomine ut sibi videtur et quandam aliam ex qua prolem habet.

Item Bernardus Villafrancha presbiter predictus testificatur per sacramentum quod dictus Matheus publice vadit et redit ad domum suam ubi dictam mulierem habitat et ibi iacet tamen cum quadam peccat cum ea carnaliter. Idem dixit Arnaldus Dalmacii predicti per sacramentum. Item dixit Guillelmus Dalmacii presbiter ... confitetur dictus Matheus Colomer. Idem per sacramentum sed non pecavit cum ea postquam dominus Episcopus visitavit. Unde dominus Episcopus iniunxit sibi quod numquam sit in loco suspecto ... et si contra.

Item Bernardus Rabaza presbiter tenet publice Ribotam. Item dictus Bernardus de Villafrancha presbiter testificavit de Dalmacio predicto. Berengarius Rabaza presbiter predictus dixit per sacramentum quod non credit eam tenere publice pro eo ... providet sibi in victu nec vestitu nec de die nec de nocte intrat domum ipsius multis quod aliquis videat postquam composuit cum domino Episcopo ad XX solidos sibi solvit incontinenti et fuit absolutus iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari iniungeret tamen sub pena ... constitutionis ... contra concubinarios quod de cetero non sit cum muliere predicta nec teneat publice concubinam.

Item Guillelmus Messeguer Rector ecclesie Sancti Stephani Guillelmus Tort tenuit quandam baptizatam quam consuevit tenere Arnaldus de Montebruno presbiter. Item Bernardus de

Villafrancha presbiter testificavit idem de isto Rectore et quod tenet eam publice in Ecclesia sua. Item Arnaldus Dalmacii predictus dixit se hoc audivisse. Item dixit Guillelmus Dalmacii presbiter. Confitetur dictus Guillelmus Messeguer se dictam muliere tenuisse ... et dimisisse ab ingressu proxime quadragesime circiter nec unquam prolem habuit ex eadem. Postquam dominus Episcopus remisit sibi penam concubinitus pro X solidos quos solvere iuravit hinc ad instans festum Sancte Marie de Augusto, iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari. Iniungentes sibi nichilominus sub pena X ad quam solvendam se obligavit si de cetero redat cum predicta vel alia tenat concubinam. Solvit dictos XX solidos qui fuerunt dati Raimundo Amili de mandato domini Episcopi faceret. Sit ipso facto suspensus ab omnibus et exul a tota diocese Barchinone et quod vadat hinc ad instans festam Sancti Michaelis septembris descalciatus pedibus ad Sanctam Mariam de Monterrato et legat duo psalteria et ieiunet in pane et aqua quatuor festivitates beate Marie et dominus Episcopus remisit sibi omnem aliam penam.

Fol. 36 Item dixerunt quod en Colomer, en Rabaza presbiteri et ludunt ut dicitur ad graescam. Arnaldus Dalmacii presbiter dixit se vidisse dictum Rabaza travessare ad ludum sed bene est annus quod non vidit eum ludere ad taxillos. Idem testificatur Bernardus de Villafrancha et de predictis et de Romeo Oler presbitero de auditu. Item Ferrarius de Virs clericus dicit idem per sacramentum addens quod Poncius Vitiur ludit similiter publice.

Item Guillelmus de Palatio adulteratur publice cum concubina. Bernardi de Villafrancha uxor propria dimissa correctum est. Item en Pena Fel tenet publice concubinam durat.

Item Raimundus Guillelmus adulteratur cum na Bruga. Cessat. Item Bernardus Babau et eam tenet simul cum na Raya perseverat. Arnaldus de Logerio tenet publice concubinam. Cessat.

Item Guillelmus Grau tenet publice concubinam perseverat. Item Jacobus Sanabre, mortuus est. Item Ferrarius de Villafrancha tenet publice quandam baptizatam, dicitur quod secrete contraxit secum. Item dixerunt quod est fama publica in loco quod Guillelmus Giner, Berengarius Raffart et Berengonus Raffat, Arnaldus Mirat, Maymonetus de Podio et Bonanatus Jaffet exercent contractus illicitos et continentes usuras. Item filia Petri Buzulu facit idem. Item Romeus Zafont, Berengarius Fabrica, Bernardus Gilabert mutant publice ad usuras. Item Petrus Rovira mercator, Jacobus Prohenza, Jacobus de Muntbru blasfemant Deum et sanctos suos ad ludum. Idem facit Romeus Spluges.

Item Bernardus de Villafrancha presbiter interrogatus per sacramentum de aliis clericis concubinam tenentibus si quos scit dixit quod Berengarius Corbinus presbiter de Villafrancha tenet publice Geraldam per pedissetam et non vult habitare cum matre propria et habitat cum concubina et prolem habet ex ea; annus tamen quod non peccat cum ea. Sed tamen comedit et habitat in eadem domo. Idem testificatur Arnaldus Dalmacii presbiter predictus per sacramentum. Idem testificatur Guillelmus Dalmacii presbiter. Berengarius de Corbins presbiter predictus confitetur per sacramentum se tenuisse predictam mulierem prolemque habuisse ex ea et dotasset duabus filiis quas procreavit ex ea et comedere secum in eadem domo sed alibi iacet in alia domo et ab eo tempore quam fuit per dominum fratrem Bernardum Episcopum absolutus bene sunt XII anni non peccavit cum ea sed per hac sibi comestionem tamen et comedit cum ea ut dictum est. Dominus Episcopus remisit sibi penam per X solidos iniuncta sibi alia pena per modum culpe penitentia salutari et ipse obligavit se ad penam constitutionis sine spe et alius remissionis si de cetero esse cum illa in loco suspecto vel teneret de cetero concubinam. Montravit literam absolutionis.

Item Arnaldus Dalmacii presbiter per sacramentum testificatur quod Petrus de Montebruno presbiter tenet publice quandam ex qua anno proximo preterito filium habuit ... dixit et testificatur Bernardus de Villafrancha. Item Guillelmus Dalmacii presbiter per sacramentum dixit esse famam

contra dictum Petrum de Montebruno. Item Ferrarius de ... sacramentum testificatur idem super statu presbiterorum omnium predictorum et eorum concubinis. Petrus de Montebruno predictus confesus fuit per sacramentum iisdem vera esse quadregesime proxime preterito circiter non fuit cum ea quia ille filius decessit et recessit ab illa ex qua erat ligata et nolluit recedere ab ea; ipso deservit in loco prope ipsam; dominus Episcopus remisit sibi penam pro XX solidos quos solvit incontinenti iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari. ... dictus presbiter ad penam constitutionis seu remissionis solvendam si de cetero ad predictam mulierem rediret vel aliam concubinam teneret.

Item Ferrarius Virs predictus dixit per sacramentum quod Rector Ecclesie Sancti Martialis tenet publice concubinam cuius nomen ignorat.

Fol. 36 vto.

ANNO DOMINI MCCC QUINTO

PERAMOLANTAM (PEREMOLANTA)

Die iovis sequenti que fuit Anuntiatio domini octavo kalendas aprilis (25 Març 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Peramolanta. Et fuerunt vocati Bernardus Ferran, Guillelmus Costa, Romeus Mir, Bertrandus Torrent, Romeus de Palatio, Bernardus Mates et Guillelmus Pedro qui iurati dixerunt quod Simon Bover tenet publice Elicsendem filiam Guillelmi Bou et prolem habet ex ea. Cetera recte.

TORRE DE FERRAN

Eadem die iovis et anno predictis (25 Març 1305) idem dominus Episcopus in persona Guillelmi Gerardi Capellanus suos visitavit Ecclesiam Turris de Ferran. Et fuerunt vocati Bertrandus de Manso, Berengarius Grassen et Jacobus Serra Muntserrat parrochiani ipsius Ecclesie qui iurati dixerunt quod Bernardus Carboni Rector ipsius ecclesie pro lucro captando vadit ad loca vicina ad celebrandum missas ecclesia propria dimissa aliquoties sine missa cum Ecclesia sua valeat in redditibus circa CCCC solidi in collecta et quando non celebrat bis in septimana in Ecclesia propria. Item dixerunt quod celebrat missam cum quodam filio suo spureo nomine Bernardo. Cetera recte.

CORNEYLA (CORNELLÀ)

Die veneris intitulata VI kalendas aprilis et anno predicto (26 Març 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Beate Marie de Corneliana. Et fuerunt vocati Arnaldus Gavarra, Berengarius Durandi, Bernardus Jamberti, Jacobus Rubie, Raimundus Ricardi qui iurati dixerunt quod en Guillelmus Corbau tenet publice Elicsendem Ginadam et tenet etiam aliam ex qua filiam habet.

Item dixerunt quod Petrus Stephani tenet publice Dulciam christianam et prolem habet ex ea. Item en Barnardus Castay tenet publice Sarrinam Bernardam.

Fol. 37

SANCTA COLUMBA DE GRAMANETO (SANTA COLOMA DE GRAMENET)

Die dominica intitulata XVII kalendas iunii (16 Maig 1305) dominus Poncius Episcopus Barchinone anno predicto visitavit Ecclesiam sancte Columbe de Gramaneto et tonsoravit VI scolares: Bartholomeus de Guitians, Jacobus de Corceneja, Andreas Giner, Jacobus Mastort, Arnaldus de Carçerenya, Guillelmus de Figols de soluto et soluta dispensantus. Et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Mathei, Bernardus Mastort, Bernardus za Costa, Jacobus Ermengandi, Bonanatus Ferrereii, Guillelmus de Mazanet, Petrus Mastort qui iurati dixerunt quod Bartholomeus de Gurrians Rector predictae Ecclesie tenet publice quandam mulierem nomine Ramondetam filiam domini Mathei a qua prolem suscepit quam ipsemet desponsaverat per verba de presenti in facie

Ecclesie Petro Sagiol parrochiano suo qui eam ut dicitur nunquam cognovit pro (tali)? Quare dictus Rector preocupavit eam et ab eo tempore circa eam tenuit et possedit et nunc est pregnans ab eo de quorum conversatione inhonesta magnum scandalum ortum est in tota parrochia quam inquisitam Ramondetam dictus eius sponsus requisivit a dicto Rectore quod restitueret eam sibi et quod daret sibi aliquod emolumentum ex quo cum ipsa participavit et pro ipso sponso tamen induceret eam in domum suam et ipse Rector noluit aliquid sibi dare et sic remansit et adhuc remanet mulier penes dictum Rectorem et sunt bene III anni et ultra quod eam sic detinet dictus Rector. Item interrogato si est infamatus dictus Rector de alia muliere dixerunt quod temore quo idem Rector venit ad istam Ecclesiam novus Rector adduxit secum quendam spurium suum quem ut credunt habuit a quadam muliere de Civitate Barchinone nomine na Bonanada. Confitetur dictus Rector per sacramentum quod dicitur de ipso et de dicta Ramondeta esse verum excepto quod negat se requisitum fuisse quod restitueret eam vivo. Immo ipse procreabat et procuravit quod dictus sponsus ... domum suam et volebat sibi dare unum totum et dederat iam sibi unam capam et sponsus petebat ab eo C solidos sibi dari. Item confitetur dictus Rector... de ipso et ... muliere Bonanata, hoc excepto quod non erat sacerdos quando dictum spurium habuit ab ista muliere. Et dominus Episcopus remisit sibi penas predictorum amorum concubinatum pro L solidos quos solvit incontinenti et absolvit eum iniuncta sibi penitentia salutari. Et iniunxit sibi sub pena privacionis beneficii ad quam ipse se obligavit ad modum sit cum predictis... in loco suspecto promissum etiam sub pena C solidos quod satisfaciet dicto rectore taliter quod dictus vir eius recuperavit eam vel non stabat per eum et habuit literam absolutionis.

Item interrogati super quodam homicidio quod fuit factum in parrochia ista de Arnaldo Garriga per quendam nepotem dicti rectoris nomine Guillelmo de G... esse famam in loco apud bonos et graves quod dictus rector procreaverat quod dictus Arnaldo Garriga Boret non tamen fuit aliter infamatus quod fuisset concius in morte ipsius Negat dictus Rector se procreasse unquam predictam offensam nec ...

Item dixerunt aliqui predictis testibus quod quidam nomine Bernardus Cabot venit ad patrem ... predicti et dixit ei ex parte Rectori predicti quod ipse Rector daret aliquid patri ipsius interfecti et quod diffiniret et remittatur filii sui interfecti predicti alias sciret pro certo quod interficeret sibi mulus et nichilominus ipse lueret in persona. Confitetur tamen Rector quod ... pro bono pacis debet dici quod dictus Bernardus Cabot patri dicti interfecti ... faceret sibi fieri servicium predictum nepotem suum si remitteret sibi et iniuriam ante dictam et nuntiavit per eundem Bernardum Cabot quod alia nisi faceret quod ipse sentiebat quod damnum posset sibi ulterius proferri.

Fol. 37 vto. Item dixerunt quod Bartholomeus Lobeti beneficiatus in Ecclesia predicta fuit infamatus diu esse de quadam muliere nomine na Berengaria vidua et vident quod publice dicta Berengaria intrat domum dicti Bartholomei propter quod suspicione non caret. Confitetur dictus Bartholomeus Lobeti, predicta vera esse sed dixit quod quatuor anni sunt quod non peccavit cum ea nec aliam habuit absolucionem a suo diocesano vel ab aliquo alio. Et fuit sibi remissa pena concubinatus predicti pro XX solidos quos sub pena excomunione solvere promisit hinc ad ista sub festum Sancti Johannis Baptiste et fuit absolutus iniuncta sibi per modum culpe penitentia salutari. Fuit etiam sibi iniunctum sub pena beneficii ad annus omissionem se obligavit si admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto. In vigilia sancti Johannis solvis X solidos ad Darocha. Item solvit alios X solidos ad Darocha.

Item dixerunt quod Guillelmus Çescortz de parrochia Sancti Adriani adulteratur publice cum na Elicsenda Cerola comatre sua qua est de parrochia ista et hic moratur et habuit ex ea prolem de quo grave scandalum est in parrochia ista et tota terra. Confitetur Rector.

Item dixerunt quod Berengerona Bergeyona fiyla de na Berga degens in ista parrochia de Rexach qui est uxoratus et prolem habet ex ea propter quod grave scandalum est in terra. Confitetur Rector idem. Confitetur dicta Berengona Bergeyona hec omnia vera esse et fuit monita ut desisteret et mandatum Rectori quod denunciaret eam excommunicatam nisi desisteret a peccato. Item dixerunt quod Elicsendis Garriga habet maritum probum hominem senem nomine Bernardus Pelicer et admitit publice omnes venientes indifferenter. Confitetur Rector per sacramentum idem. Confitetur Elicsendis hec vera esse asserens quod se esse pregnans a dicto viro suo. Unde fuit monita quod rediret ad virum et desisteret a peccatis.

Item Margarita Verdegua uxor Petri de Casis de parrochia de Sancta Iscla quod non vult habitare cum viro et est infamata quod peccat cum aliis qua apparet ex hoc quare prolem gestat in ulnis. Confitetur rector idem. Confitetur dicta Margarita hec vera esse et se habere puerum ... Martinolo.

Item na Casals habet maritum et non vult secum cohabitare. Confitetur Rector idem.

Item Guillemona Texidora fornicatur publice cum omnibus venientibus ad fornacem ... non preterito fuit occasio ... quidam clericus interfectus et quidam latro nomine Arnaldus Garriga. Credit Rector ...

Item en Torrebatal presbiter Regens Ecclesiam de Badalona habet hic quandam mulierem nomine Raimundam Cabotam ex qua habet filiam et frequenter venit ad eam et creditur quod peccat cum ea ut prius. Confitetur Rector quod dictus presbiter venit ... istam mulierem et ipsa mulier vadit ad ipsum presbiterum a Badalona.

Item alii de testibus predictis dixerunt quod ... Plana presbiter qui moratur apud Sanctam Mariam de Pinu tenet hic publice Nalamanda mulierem ex qua filios habet.

(A l'original es passa del foli 37 vto. al 39)

Fol. 39

PROHENZANA (SANTA EULÀLIA DE PROVENÇANA)

Die iouis intitulata III nonas iunii anno predicto (3 Juny 1305) dominus Poncius Barchinone Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Eulalie de Prohenzana et fuerunt tonsorati Berengarius Luyl, Petrus Geraldí, Petrus Rovira, Jacobus Crith, Arnaldus Traça V Post hoc fuerunt vocati de parrochianis: Jacobus de Monteacuto, Berengarius Borrelli, Guillelmus de Port, Stephanus de Baiols, Petrus Salvador iurati dixerunt quod defficit in Ecclesia una consueta quam ... parrochiani solverunt XL solidos. Raimunda de Nagera quandam Barchinone qui eam pro predicta peccata promissit facere Et ad ecclesiam aportare. Item dixerunt quod hospiciu rectoris indiget reparatione. Item dixerunt quod Arnaldus Textoris tardissime venit ad dictam ecclesiam. Cetera recte.

SANCTA ANNA BARCHINONE (4 JUNY 1305)

Petrus de Canale Rector altaris Sancti Michaelis siti in Ecclesia Sancte Anne Barchinone, Petrus de Caralt et clerici beneficiati predicta Ecclesia et Guillelmus Scoda presbiter ibidem commorans iurati dixerunt per dominum Episcopum vel eius notarii interrogati quod Petrus de Manso presbiter beneficiatus ibidem tenet publice quandam iuvenem mulierem ex qua filia ut dicitur procreavit quam nunc lactat et tenet eam in domibus propriis Barchinone et comedit ibidem et iacet. Super conversationem aliorum interrogati dixerunt se nihil scire.

Petrus de Manso beneficiatus in Ecclesia supradicta iuratus dixit et confessus fuit se tenuisse publice in domibus quam habet Barchinone quandam iuvenem mulierem nomine Guillelmonam de Vilardello ex qua filiam habet non dum annicula quam lactat; sed a festo Sancti Johannis Baptiste proximo preteritum non fuit secum, immo eiecit eam a se et a dictis domibus suis unde dictus dominus

Episcopus precibus Magistri Bernardi de Simona infestatus remisit sibi penam concubinitus pro XXX solidos quos solvet incontinenti iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et dictus Petrus de Manso ad mandatum dicti domini Episcopi obligavit se perderet beneficium suum. Et ipso facto si de cetero sit cum predicta muliere in loco suspecto vel aliqua alia teneat publice concubinam et hoc fit.

Fol. 39 vto.**SEDES BARCHINONE (CATEDRAL DE BARCELONA)**

Die veneris intitulata III kalendas augusti (30 Julio 1305) anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit omnia altaria Ecclesie et sedis Barchinone prout in maiori Registro continetur.

Et visitatis altaribus et eorum paramentis et ornamentis inquisivit de ipsorum servicio unde Guillelmus Castania et Berengarius de Boçegays Canonici dicte Sedis qui sub fide sua dixerunt quod in altari Sancti Dionisii non celebrat Rector ne calius pro eo semel infra duos menses et raro intrat coris.

Item dixerunt quod in altari Sante Marie Magdalene per primum presbiterium nomine Guillelmus Dulcis pessime servitur.

Altare sancte Margerite aliquot servitores scilicet na mella en Torre faciunt interpollaciones.

Altare Sancte Tecele indiget calice et Rector accepit pecuniam ut credunt nec Rector venit ad officium matutinale.

Altare Sancti Vicentii pessime tenetur et ornamentis et peius servitur in officio per magistrum Petrum.

Altare Sancti Johannis non servitur. Sancta Cecilia non servitur per Rectorem nec alium.

Altare sancti Michaelis pessime servitur per IIII Rectores Solaneles, Castelum, Marti Garcia iste raro et Nicholaus Verdeguer.

Sanctus Martinus male servitur per II presbiteros scilicet Geraldum ... et Guillelmum Gerona et raro celebrant.

Altare Sancti Thome de Conturberio male servitur per En Cenagle et raro celebrat.

Capella ante palatium Episcopi (*actualment de Santa Llúcia*) male servitur. Sancti Bernabe ... non inter est horis neque celebrat. Statuit et ordinavit dictus dominus Episcopus quod quicumque de beneficiatis de fecerit in maioribus matutinis usque ad missam perdat aniversarium et retineat et habeat ille qui dat aniversarium

Fol. 40 Arnaldus Alamany, Guillelmus Sura et Guillelmus Dela beneficiati in ecclesia Sedis Barchinone iurati dixerunt idem super servicio predictorum altarium sicut canonici superius nominati.

Super vita et conversatione beneficiatorum dixerunt quod Petrus Garcia beneficiatus in Sede tenet publice in domo propria quandam ex qua duas filias habet. Magister Petrus de Sancto Vincentio testificatur idem per sacramentum. Idem dixit Bernardus Paschale. Idem Bernardus Sudre testificatur per sacramentum. Idem dicit Bernardus Dela de auditu et quod dedit cuidam de filiabus suis XXX libras Barchinone in dotem ut audivit.

Item dixerunt quod Guillelmus Girona beneficiatus in sede tenet publice quandam nomine na Gurbs que ut dicitur habet virum. Item testificatur dictum magister Petrus de Sancto Vincentio. Idem testificatur Bernardus Paschale. Idem Bernardus Sudre, Bernardus Martini dicit idem de auditu.

Item dixerunt esse famam quod Bernardus Dela beneficiatus in Capella Christi tenet quandam in carreria de na Canuda et habet filium. Idem probat dictus magister Petrus. Idem testificatur Bernardus Paschale. Idem Bernardus Sudra. Confitetur dictus Bernardus se dictam mulierem tenuisse nomine Serenam sed secum fuit a sede apostolica dispensatum a pecuniario proprie beneficii ut per literam generalem hostendit et postmodum non fuit cum ea in loco suspecto.

Item dixerunt quod Guillelmus Juliani beneficiatus ibidem tenet quandam baptizatam in domo propria eiusdem Guillelmi et tenet aliam extra civitatem cum filiabus quas procreavit ex ea ut dictus magister Petrus testificatur per sacramentum. Idem testificatur Bernardus Paschale Rector Sancte Catherine per sacramentum sed illam de quibus filias habet est mortua ut audivit. Idem Bernardus Sudre. Item Guillelmus Juliani confitetur se dictam mulierem tenuisse ex qua dictas filias procreavit sed VIII anni sunt quod illa decessit et fuit per fratrem Bernardum bone memorie absolutus sed non habuit literam confitetur tamen dictam baptizatam se tenere pro pedisseta negat tamen se ... diffamari vel esse diffamatum ex ea immo ignorat sed bene credit quod aliqui reputant esse ex ea diffamatum.

Item dixerunt quod Martinus Garcia tenet quandam vetulam ex qua prolem habet. Item testificatur dictus magister Petrus de sancto Vincentio per sacramentum. Idem testificatur Bernardus Paschale Rector sancte Catherine per sacramentum. Idem Bernardus Sudre. Idem dicit Petrus de Allmo. Idem probat Guillelmus Juliani. Confitetur dictus Petrus de Sancto Vincentio dictam mulierem nomine Raimundam tenuisse et filios procreasse sed in proximo festo Sancti Martini proxime venturo erunt VI anni quod dimissit eam et fuit absolutus dicto fratre Bernardus bone memorie sed non curavit habere literam absolutionis alies ... ab eodem.

Item dixerunt quod Guillelmus Manleu Rector altaris Sancti Bernabe tenet publice quandam ex qua prolem habet. Idem testificatur Bernardus Paschale. Idem Bernardus Sudre. Confitetur dictus Guillelmus se dictam mulierem sognovisse sed numquam tenuit eam publice in aliquo loco et duo anni sunt quod non fuit cum ea in aliquo loco et negat se prolem habuisse ex ea cum sit meretrix manifesta.

Item dixerunt quod en Devesa Tenet publice quandam in domo propria nomine na Font Guillelma uxor Betrandi iuratus testificatur verum esse et quod tenet eam pro pedisseta et dicitur virum habere. Magister Petrus de Sancto Vincentio idem testificatur per sacramentum. Idem testificatur Bernardus Paschale Sancte Catherine. Item Bernardus Sudre. Idem probat Bertrandus de Prato per sacramentum. Guillelmus de Castanea et Berengarius de Boçegays canonici Barchinone dixerunt et testificati fuerunt. Idem in omnibus predictus sed dictus Berengarius nescit aliqui de dicto Bernardo Dela.

Fol. 40 vto. Item en Bernardus Paschale beneficiatus Sancti Spiritus tenet quandam in domo propria iuxta Pinum ut Bernardus Paschale beneficiatus Sancte Catherine testificat per sacramentum idem Bernardus Sudre. Petrus de Ulmo dixit idem Bernardus Paschale predictus iuratus negat se procreasse cum ista sed bene se servit sibi ut pedisseta et iacet in operatorio quod ipsa conducit.

Item en Borrel Canonicus Barchinone tenet quandam publice et venit ad illum ut si esset uxor. Guillelma uxor Bertrandi de Prato per sacramentum testificatur hec vera esse. Idem probat Petrus Domenech presbiter. Idem dixit Bernardus Paschale beneficiatus sancte Catherine. Idem Bernardus Sudre. Idem probat Berttrandus de Prato.

Item en Ciyar beneficiatus altari Sancti Johannis tenet publice quandam, ut Magister Petrus de sancto Vincentio testificatur se audivisse a quodam cothonerio filio cuiusdam ceci qui moratur in carreria de na Canuda.

Item Jacobus de Prato beneficiatus tenet Guillelmam de Prato apud ficum cotorellam ex qua filiam habet ut dictus Magister Petrus testificatur per sacramentum. Idem dixit Bernardus Paschale de audito. Idem Bernardus Sudre. Jacobus de Prato predictus dixit intentionem suam domino Episcopo super istis. Et audita nihilominus ipsius humile confessione per Bernardum Grum est capellanum ipsius domini Episcopi. Idem dominus Episcopus remisit sibi omnem penam sibi comperentem ratione predicta et absolvit eum iniunctam sibi aliam pro modo culpe penitentia salutari.

Item Bernardus Darenys Rector Capelle interioris tenet quandam nomine Vidrieram apud Villam allorum ut dictus Magister Petrus testificatur per sacramentum. Idem Bernardus Sudre. Item en Castelar, rector altaris Sancti Michaelis tenet quandam in carreria de zes Mesquines ut magister Petrus de sancto Vincentio testificatur per sacramentum. Idem Bernardus Sudre.

Item Guillelmus Dela rector Capelle Jesuchristi tenet quandam ex qua filium habet quem secum tenet ut probat magister Petrus de sancto Vincentio. Idem Bernardus Sudre.

Fol. 41 Item Petrus Paylares Rector sancti Paciani tenet quandam sed tenere consuevit iuxta domum Raimundi Petri Fivellarii et in domo propria ut testificatur dictus Petrus de Sancto Vincentio. Idem Bernardus Sudre. Idem probat Petrus de Ulmo.

Item Arnaldus de Arbucies rector Sancte Lucie tenet quandam iuxta domum den Vilasecha de qua est publice diffamatus, ut Petrus Domenech presbiter testificatur per sacramentum.

Item Berengarius Duyla magister scholarum musice tenet quandam iuxta furnum de Ripollo ut Bernardus Pascal beneficiatus Sancte Catherine testificatur per sacramentum de hoc famam esse in tota vicinia. Idem Bernardus Sudre.

Item en Torre beneficiatus Sancte Margarite tenet quandam baptizatam quam consuevit stare cum Sarriano ut probat hoc Bernardus Paschal predictus et de ista est publice diffamatus.

Idem Bernardus Sudre. Item en Solanes tenet quandam de qua est publice diffamatus ut Bernardus Paschale testificatur per sacramentum.

Item en Jacobus Bos beneficiatus in sede tenet quandam Aregegimir filiam cuiusdam questoris nomine en Pamies probat Bernardus Sudre.

Item Arnaldus de Casteylo canonicus Barchinone tenet filiam in domo cuius remanet diffamatus.

Item Bernardus Pelliperarius presbiter de Ecclesie Sancti Johannis est diffamatus de quadam baptizata domina Valvidrera ut Petrus de Ulmo audivit.

Fol. 41 vto. Item na Maria Sadera uxor Petri de Bruguera tenet in domo propria lenocinium et prostibulum recolligendo ibi quoslibet masculos et mulieres ad carnes contubernium indifferenter et quare “del fil a sos obs no far asaltres ne fa filar”. Elicsendis filia Raimundi Veurrel custurera et vicine dicte Marie iurata et diligenter interrogata super conversatione ipsius Marie Sedere dixit se vidisse et audivisse pluries omnia supradicta et pauci sunt dies vel noctes in septimana quin admittat homines et mulieres ad contubernium ut credit in domo sua et mulieres maritatas et quin dominus Ferrandus erat in villa conveniebant ibi ad illicita ut credit omnes de familia sua nescit tamen ipse dominus Ferrandus in propria persona venisset.

Item Berengarius za Sala beneficiatus tenet quandam, nomine Martam, iuxta furnum iudaicum ut probat Guillelmus Juliani. Elicsendis de Fonte que moratur cum en Devesa iurata et diligenter interrogata super conversationem dicte Marie Sadera dixit idem in omnibus et per omnia ut dicta Elicsendis deponit in dicto suo hoc audito quod modo est annus elapsus introduxit quandam iuveniculam mulierem in domo propria et fecit eam deflorari per quodam qui dicitur en Cortada, interrogato qualiter scit quare vidit ipsam iuveniculam intransentem et dictum Cortadam et audivit ipsam iuveniculam clamantem taliter quod bene percepit quod violabatur ibi. Ramoneta filia Johannis de Borreda custurera et vicina dicte Marie Sadera iurata et diligenter interrogata ixit idem in omnibus de conversatione ipsius Marie Sadera ut dicta filia den Venrrel et ita credit esse verum qua cum ipsa participare de die cum de nocte iacet aput domum cuiusdam consanguinci sui super defloratione qua dicitur esse factam de dicta iuvenicula per dictum Cortada dixit se vidisse et audivisse prout dicta Elicsende de Fonte deponit in dicto suo. Dulcia de Fonte vicina dicte Marie Sadera iurata et diligenter interrogata super conversatione ipsius Marie Sadera dixit se audivisse malam famam de ipsa pro eo quare homines et mulieres admittit in domo sua ad libendum et comedendum et

est fama et credulitas in toto convicinio quod causa inhonesta conveniant ibi. Na Gazonna filia Elicsendis de Gerona custurera vicina dicte Marie Sederia iurata et diligenter interrogata super vita et conversatione ipsius Marie dixit idem in omnibus et per omnia ut predicti omnes deponunt in dicto suo et vidit quando dictus Cortada violenter introduxit quandam iuveniculam instabilem dicte Marie Sederia sed non audivit ipsam clamantem sed bene audivit dici a dicta Elicsenda de Fonte quod ipsa audivit illam tunc fortiter “esbramegantem” seu clamantem sicut mulierem quam defloratur. Item recolit se vidisse semel intrare in et post eum ibi intraverunt III pulcre mulieres quarum altera erat filia den Noguera et incontinenti miserunt pro vino et steterunt ibi multum et similia fiunt frequenter in domo dicte Marie.

Fol. 42

MAZERATA (MARATA)

Anno Domini millesimo CCC quinto XVIII kalendas octobris (14 Settembre 1305) Petrus Fabrica rector ecclesie de Maserata ad denuntiationem quorundam fuit citatus et repertus culpabile super eo quod Sibiliam Carabasmam post inibicionem sibi factam a venerabili Berengario de Argilageriis Archidiacono urgellensis tunc gerentis vices domini Barchinone Episcopi in eius absentia retinuit et recolligit et comedit et iacuit per plures dies et noctes in domo sua iuxta confessionem etiam Rectoris predicti. Unde dictus dominus Episcopus ad preces cuiusdam amici ipsius Rectoris remisit sibi penam concubinatus huius pro XI solidos Barchinone quos dari et solvi mandavit Raimundo Amilii canonico Barchinone quos diem Rector promisit dare et solvere sub virtute prestiti iuramenti hinc ad instans festum Omnium Sanctorum ad longius dicto Raimundo Amilii vel cum ipse mandaverit et super hoc fuit per dictum Episcopum absolutus iniuncto sibi quod debeat dicere II psalteria et ieiunare omnes dies veneris a festo pasce usque ad festum sancti Michaelis septembris et quod cantet III missas pro defunctis. Iniuncto sibi nisi omnibus sub pena beneficii quod ab hac hora in pospero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec teneat de cetero concubinam.

ECCLESIA SANCTI PETRI PUELLARUM BARCHINONE (ST. PERE DE LES PUEL-LES)

Poncus et cetera Dilectis sibi in Christo ebdomedariis Ecclesie Sancti Petri Puellarum Barchinone salutem et cetera significamus vobis quod die mercurii proxima (15 Settembre 1305) venienti erimus in Ecclesia ipsa disponente visitacionis causa nostrum officium exercentes volumus et mandamus quot dicta die mane sitis parati ad recipiendum et procurandum noscum debita reverentia prout decet et significetis parrochianis vestris adventum nostrum ut illa die mane sint parati in ecclesia ipsa ad recipiendum confirmacionem in et alia que recipere voluerint Ecclesiastica sacramenta. Datum Barchinone idus septembris anno Domini MCCC quarto. Et fuit missa predictam litteram per de carreria nuncium iuratum dicti domini Episcopi qui illam dedisse Guillelmo clerico ebdomedario Ecclesie supradicte cum alius esset absens.

Pontius et cetera dilectis sibi in Christo ebdomedariis Ecclesie sancti Petri puellarum Barchinone civitatis salutem in domino quare die mercurii proxima per nos vobis assignata ad visitandum Ecclesiam ipsam et ad conferendum parrochianis ipsius Ecclesie confirmacionem in fronte et cetera si fuerint ecclesiastica sacramenta allis ecclesie nostre negociis propredicta non possumus personaliter interesse diem ipsam vobis ad idem prorogamus et assignamus ad diem lunem sequentem. Mandantes vobis ut dicta die lune sitis parati ad recipiendum et procurandum nos debita reverentia prout decet et significetis parrochianis vestris adventum nostrum ut illa die mane sint parati in Ecclesia ipsa ad recipiendum confirmacionem in fronte et cetera si fuerit ecclesiastica sacramenta. Datum Barchinone idus septembris anno quo supra. Et fuit missa per dictum peregrinum nuncium iuratum dicti domini episcopi qui nobis se illam dicto Guillelmo clerico et ebdomedario dicte Ecclesie presentasse.

Fol. 42 vto. Pontius et cetera dilectis sibi in Christo Ebdomedariis Ecclesie Sancti Petri Puellarum Barchinone Salutem in domino significamus vobis quod proxima die dominica erimus in Ecclesia ipsa visitationis causa domino disponente omnia volumus et mandamus vobis in virtute obediencie quod dicta die sitis parati ad recipiendum et procurandum nos cum debita reverentia prout decet et significetis parrochianis vestris adventum nostrum ut dicta die dominica mane sint parati in Ecclesia ipsa ad recipiendum confirmacionem in fronte et alia que recipere voluerint Ecclesiastica sacramenta. Datum Barchinone VIII kalendas octobris anno Domini MCCC quinto. Et dicta littera fuit presentata et tradita Jacobo Turç hebdomedario dicte Ecclesie cum alius sit in primus per Peregrinum predictum nuntium iuratum predictum.

Poncius et cetera. Dilectis sibi in Christo Ebdomedariis Ecclesie sancti Petri Puellarum Barchinone salutem in Domino. Diem vobis assignatam ad visitandum Ecclesiam ipsam ad hodiernam diem quam est dies dominica prorrogamus ad diem crastinam. Mandamus vobis in virtute obediencie quatenus cras mane qua erit dies lune sitis parati ad recipiendum et procurandum nos cum debita prout decet et signicetis parrochianis vestris prout iam vobis iniuximus adventum nostrum ut possimus dicte visitationis officio prout expedit exercere. Datum Barchinone VI kalendas octobris anno quo supra proxime. Et fuit missa per Gilabertum nuncium iuratum Curie officialem qui retulit dictam litteram presentasse et dedisse Jacobo Turz ebdomedario Ecclesie supradicte Sancti Petri.

Fol. 43 Die lune que fuit festum Sancti Francisci intitulata IIII nonas octobris arripuit iter dominus Episcopus Barchinone versus papam Clementem cum domino Jacobo Rege Aragonum et in Monte pesulano invenit papam et idem dominus Episcopus rediit ad civitatem Barchinone VIII kalendas decembris. Anno predicto et remansit Barchinone usque ad diem sequentem.

CABANES (CABANYES)

Die iovis intitulata IIII nonas decembris anno quo supra (2 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancti Cipriani de Cabanis. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardum de Pedrenchs, Petrus Estreder, Berengarium de Torrentibus, et Matheum de Colle qui iurati dixerunt quod Ferrarius de Vilario rector ipsius Ecclesie est diffamatus de Eliscende uxor Guillelmi Tayani et est fama tamen quod procreavit filios ex eadem qui nunc vivunt. Interrogato si vadit publice ad mansum dicte Ecclesie dixerunt quod non. Item iurati dixerunt quod idem Rector consuevit ludere ad omnem ludum taxillorum publice sed a duobus annis circa est correctus quod non ludit ad aliquod ludum quod ipsi sciant. Item dixerunt quod Raimundus de Castelet est publicus usurarius et exercet malas baratas. Item dixerunt quod Romia de za Torre nunquam visitat Ecclesiam aliquo tempore. Cetera Recte.

SANCTI FAUSTI (SANT FOST DE CAPCENTELLES)

Eadem die iovis predictam (2 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Fausti ibique comestionem sibi parari fecit. Et fuerunt vocati de parrochianis Uguetus de sancto Fausto, Petrum Domenech, Romeus Sentmichel, Bernardum dez Sedo, Berengarium Johan qui iurati dixerunt quod Berengarius de Tolmabrena eorum Rector deficit multoties divina celebrare officia in ecclesiis predicta. Item quod idem Rector non tenet scolarem gerentem quem tenere debet. Item dixerunt quod dictus Rector alienavit seu impignoravit quondam librum de ecclesia. Item dixerunt quod idem Rector non vult vocare minores nec predicatorum ad predicandum.

Item dixerunt quod Maria za Cirera fornicatur cum Berengario de Pinu et filium habet ex ea. Item Sibilia fornicatur cum Petro de Tossa et filium habet et moratur in parrochia de Martoreyes. Item dixerunt quod multi parrochiani tarde veniunt ad ecclesiam et si aliquis de ipsis decedit vix est qui eum ad ecclesiam sepeliendum aportet.

Fol. 43 vto.

MARTOREYES (MARTORELLES)

Die veneris intitulata III nonas decembris anno qui supra (3 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Maria de Martoreyes et tonsoravit hos scolares: Berengarius de Muntornes, Franciscus, Bernardus fratres et Bartholomeus Lobaró eiusdem parrochie. IIII tonsorati et legitime eiusdem parrochie.

Et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Agosti, Guillelmus Compay, Geraldus Gebelini qui iurati dixerunt quod Franciscus de Apiaria Rector predictae Ecclesie tenet publice quandam in domo quam cognominatur na Serra ex qua duos filios habuit quorum alter natus est a mense et cum ea ut audiverunt participavit ante etiam quam Ecclesiam habuisse et tenebat eam Barchinone. Confitetur idem Rector predictam mulierem tenere et dictam prolem procreasse ex ea allegans quod dicta muliere fovet et deservit patri suo in decrepita etate posito. Dominus Episcopus iniuncta eidem Rectori alia penitentia salutari. Remisit sibi penam concubinitus in honorem Jacobi de Olorde. Mandantes sibi sub pena beneficii quod de cetero non sit cum illa in loco suspecto nec teneat concubinam.

Item dixerunt quod Guillelmus zes Vals uxoratus adulteratur publice cum Galina et prolem habet ex ea.

Item dixerunt quod dictus Rector recipit oblationes et luminaria provenientia ad altare Sancti Laurentis et non vult bene servire eidem. Item Guillelmus Michel tarde venit ad Ecclesiam. Item dixerunt quod dictus Rector minus bene servit Capellam Sancti Martini licet ruinam minetur a XII annis propterea quam ruinam Rector predicto non potes tibi celebrare. Cetera Recte.

MUNT TORNES (MONTORNÈS)

Die sabbati II nonas decembris anno quo supra (4 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Saturnini de Muntornes. Et fuerunt vocati de parrochianis Marchus de Gatel, Bernardus de Vilars, Jacobus de Olivaria, Guillelmus de Gausach, Petrus de Maioles et Bernardum Felicis et Bartholomeus Romani qui iurati dixerunt quod Bernardus de Ortals beneficiatus in predicta Ecclesia tenet publice concubinam apud Sabadellum ex qua prolem habet et viderunt eam venire huc ad dictum beneficiatum nomen tamen mulieris ignorant. Confitetur Rector hec vera esse credit tamen quod dimisit eam. Confitetur dictus Bernardus de Ortals cognovisse predictam mulierem et filium habuisse ex ea ante tamen quam fuisse sacerdos sed diu est quod dimisit eam sed non unquam absolucionem ab episcopo. Dominus Episcopus citavit eum ut die martis post festum Sancte Lucie compareat coram eo fuerit in Vallensi.

Item dixerunt quod Petrus de Fonte Rector predictae Ecclesie stabilibit quod dicta solum tenere in sacraia vere domus de nova edificatur et dicunt esse utilitatem Ecclesie cum esset sine omni fructu. Confitetur dictus Rector qua stabilivit ad censum II solidos.

Fol. 44 Item dixerunt quod Jacobus de Olivaria uxoratus adulteratur cum Saurina soluta.

Item dixerunt quod Guillelmus de Pinu Rector Ecclesie Sancti Josephi de Collet tenet publice in hac parrochia Esclavam de Vilalba ex qua prolem habet videlicet filias et unum filium. Confitetur Rector de Munt tornes sed credit quod non peccat cum ea. Item dicit dictus Bernardus de Orta beneficiatus. Confitetur dictus Guillelmus de Pinu predictam vera esse et quod comedit aliquoties in domo sua et iacet cum venit a domum ipsius Guillelmi ad videndum unam de dictis filiabus quam secum tenet donec procreaverit sibi virum et recedit ex inde cito et redit ad domum suam confitetur tamen quod nullam remissionem habet de predictis unde composuit cum domino Episcopo et promisit sibi dare XX solidos ad preces Petri de Lerone. Item Raimundus Gila fornicatur publice cum quadam mulierem nomine Saurina apud villam de Ordans et prolem habet.

Item Bernardus Ferrarii fornicatur publice cum Simona molinera. Item Raimundus de Fonte Rectoris ... tenet publice quandam mulierem nomine Elicsendem ex qua prolem habet et dicitur convixisse cum ea. Confitetur Rector quod firmatum est matrimonium inter eos.

Item Guillelmus Andree fornicatur cum quadam muliere nomine Jacma. Item Ferrarius de Vorbea de perro de Vals Romanes fornicatur hic publice cum Brumissende de Ture et prolem habet.

Item Romia za Cirera de ista parrochia fornicatur cum quodam iuvene de maritima ex qua filium habet.

Item Guillelmus Juliani quondam beneficiatus in dicta fuit manumissor Ferrarius de Gargallo de cuis manimissoria retinuit sibi et dicitur XVI solidos vel ultra cuius Guillelmi Juliani est manumissor Petrus de Lerona de domo Episcopi Barchinone. Item Berengarius de Solerio parrochianus dicte Ecclesie nimis raro venit ad Ecclesiam.

VALS ROMANES (VALLROMANES)

Die dominica que fuit nonas decembris anno predicto (5 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Vincenti de Valle Romanorum. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardum Barçelo, Guillelmum de Maylolis, Guillelmum de Podio, Guillelmum de Muntanyola qui iurati dixerunt quod in Ecclesia ista debent III presbiteri: Rector videlicet et duo beneficiati et Rector debet tenere unum scolarem et Guillelmus clericus qui est unus de dictis beneficiatis et propositus confratrie facit servitium pro Rectore pro eo quare Rector amisit visum propter senectutem et est omnino impotens ad divinum servicium faciendum. Item dixerunt quod Rector stabilivit vineas cuidam parrochiano nomine Raimundo Mathei ad agravium et nesciunt si episcopus consensit aut non sed diu est quod hoc est stabilivit quasdam domos in sacario Ecclesie bene sunt XII annis elapsi et nesciunt si episcopus consensit vel non. Confitetur dictus prepositus et quod episcopus non firmavit. Item dixerunt quod omnes clerici predicti tenent publice concubinas in domibus propriis: Rector tenet Ferrariam Matheam idem confitetur in dictis omnibus clericis. Confitetur Rector hec vera esse sed diu est quod non pecavit cum ... ideo tenet eam quare parat sibi comestionem et habet curam de ipso propter senectutem suam et non posset propter paupertatem et necessitatem suam aliam ... conducere quam sibi serviret et quare cecus est.

Adjunt al foli 44 hi ha el següent document:

Al senyor noble y honrat en Ponç de Gualba per la Gracia de deu bisbe de Barcelona de mi en Berenguer ces Hiles rector de les gleya de Sant Vicens de Valromanes humil servicial vostre ab tota honor. Sapiats senyor que viu vostra letra en la que se contenia quels paroquians quen donasen L sous per lo sementiri are consiliat per quens fas saber seyer quel cavalers que an fet manament als lurs homes que noi paguen res per que seyer vos clam merce aixi com abo seyor que yo no prena tort si plaer es vostre que diu los cavalers els paroquians nostres que pat aquel qui mal himer e el seyer essen anat en la tera del compte y dayco saver sia vostra misericordia que yo no prena tort que deu sap lam ... vea e la mia riquesa. Hec littera fuit aportata per Petrum Johannis de Sancta Aguite de Amyana y de Malayanechs ... idem reportavit litteram Rectori quod ex parte Episcopi moneat parrochianos ut in XV dies a tempore monicionis et ac satisfecerit de L solidos rationi provisionis predictae alia ex tunc Ecclesia ipsa ... scito esset subposita interdicto et fuit datum apud Ecclesiam de Rexach XVIII falendas februarii.

Al dorç: Al Seyor noble bisbe de Barczalona den ...

Fol. 44 vto. Item Guillelmus clericus prepositus tenet publice Dulciam et habet duas filias ex eadem. Confitetur quod Guillelmus clericus scilicet diu est quod non habuit accessum ad ea etiam portavit pecuniam per dictum fratrem Bernardum Peregrini Episcopum sed post ea bene comedit et

stetit pluries cum eo et pascat sibi et servit sed non peccat cum ea. Unde dominus Episcopus remisit sibi penam concubinitus pro X solidos operi Ecclesie sedis et solvit V et residuos iuravit solvere hinc ad festum Sancti Johannis Baptiste iniungens sibi sub pena omissionis beneficii ad quem se obligavit si de cetero esset cum illa in loco suspecto vel teneret aliam concubinam et testes fuerunt Guillelmus Tarafa et Bernardus Grumest et Raimundus Dauchs notarius domini Episcopi.

Item Arnaldus Ferrarii beneficiatus tenet publice Bernardam ex qua filium habet dotatum in manso et aliam tenet nunc quam vocatur Berengaria zes Arenes. Confitetur ista Arnaldus Ferrarii hec vera fuisse sed bene sunt X anni quod non peccavit cum ea nec cum aliqua alia sed bene comedit cum ea pluries in domo filii comunis eorum dominus Episcopus mandavit sibi quod veniat Barchinone coram eo. Item dixerunt quod Guillelmus de Muntanyola predictus contraxit matrimonium cum Jaumeta de Zavelana et habet eam in domo et uxore sed nondum benedictionem nuptialem recepit ex eo quare amici uxoris volunt sibi solvere quod promiserunt.

Item Bernardus Maugri tenet hic Guillona ex qua prolem habuit. Item en Bernardus de Vila Mayor fornicatur publice cum Sancia de Sancto Andrea. Item Simon de Corba fornicatur cum Elicsenda de zes Mayoles. Item Petrus dez Cami fornicatur publice cum Guillelmona Biges et prolem habet ex ea scilicet V filios.

Item Petrus de Manso fornicatur publice cum Ermessende Geralda et prolem habuit. Item dixerunt En Bort de Munt Tornes en Vivo Guillelmus Zavela sunt usurarii et exercent contractos usurarios. Idem faciunt Jacobus filius Rectoris et Ferraria Matha concubina Rectoris et Ripolletus qui alias vocatur Nabat et Petrus de Camino. Item dixerunt quod Na Arenes tardissime venit ad Ecclesiam et Raimundus de Manso et Petrus de Valluera. Cetera Recte.

VILLA NOVA (VILANOVA DEL VALLÈS)

Eadem die dominica et anno predictis (5 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Stephani de Villanova et tonsoravit hos scolares qui secuntur: Bernardus de Conbustel, Raimundus de Congostel, Guillelmus den Bosch, Petrus de Congostel: IIII legitimi et tonsorati istius parrochie et non solverunt huius tres. Et fuerunt vocati de parrochianis Berengarium de Palatio, Elias de Podiolo, Andreas de Arquiris, Simon Mir, Petrum de Congostello qui iurati dixerunt quod tarde sonant capellanus suus Rector campanas ad horas. Item quod duobus annis preteritis testavit tenere diachonum quem debet tenere ex debito sed modo tenet et mirantur quare diachonus non dicit evangelium diebus dominicis sed in solemnibus.

Fol. 45 Item dixerunt quod Rector est infamatus de ancilla quam tenet in domo et non solum de una sed de diversis quas frequenter mutat ad tenendum secum et accidit quandam die hoc anno quod due de illis pedisetis scilicet Romia et Berengaria Magran invenerunt se in via et verberaverunt se ad invicem propter zelotipiam dicti Rectoris.

Item dixerunt quod Jacobus de Torrentibus Rector Capelle Sancti Licerii tenet publice concubinam in domo proprio nomine Elicsendem serventa de qua duos filios habuit. Et dominus Episcopus remisit sibi penam concubinato pro XXX solidos quos iuravit solvere hinc ad instans festum natalis et iniunxit sibi aliam penitentiam salutarem et sub pena beneficii ad quam se obligavit si de cetero sit cum predictam mulierem in loco suspecto vel si aliam teneat concubinam.

Item dixerunt quod Geraldus Rabaza uxoratus adulterat publice cum Saura de qua plures habet filios et pluries monitus per Rectorem et est excommunicatus et denunciatus non vult desistere aliquis eorum a peccato et uterque fuit ex hoc excommunicatus et denunciatus contempto iuramento de stando mandatis ecclesie et ad huc remanent in peccato propter quod tota parrochia scandalizatur et ecclesia non habet quid ultra possit facere contra illos.

Item dixerunt quod Jacobus Virer fornicatur publice cum Guillelma Colomera et prolem habet ex ea. Item dixerunt quare Raimundus de Prato laicus est sortilegus. Item Simon Gieta heres et bona Elicsendis et Guillelmo defunctarum et non vult complere ea qua dicte defuncte acceperunt pro animabus suis pro quodam fuit excommunicatus et adhuc remanet in exomunione. Item Riambaldus de za Rovira heres Elicsendis de Cabaneis socrus sue non vult solvere retenta per illa pro anima licet pluries fuerit requisitus a manumissoribus ipsius Elicsendem et etiam Rectore propter quod est excommunicatus. Item dixerunt quod Raimundus de Fonte est excommunicatus pro rectore ut ipsi Raimundo videtur iniuste dicti tamen testes dubitant utrum iuste sit excommunicatus. Cetera recte.

Fol. 45 vto.**ZA ROCHA (LA ROCA)**

Die lune sequenti (6 Desembre 1305) que fuit festum beati Nilhali et eodem anno idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancti Saturnini de Ruppe. Et tonsoravit unum scolarem nomine Guillelmus Canals eiusdem parrochie. Et fuerunt vocati de parrochianis Raimundum de Torrentibus, Berengarium Figueres, Guillelmum de Podio, Raimundum Nepotis et Guillelmus de Vallibus qui iurati dixerunt quod Jacobus Titonis antecessor istius Rector qui nunc est stabilivit aliquos honores ipsius Ecclesie et credunt tamen quod firmavit Episcopus et Capitullus ipsius Ecclesie et credunt tamen quod ad utilitatem Ecclesie fuerunt stabilite. Item Galzerandus beneficiatus ibidem stabilivit. Item dixerunt quod Guillelmus de Codalet tenet publice Guillelmonam cum qua etiam dicitur contraxisse clandestine.

Item Petrus Colet tenet publice Mariam za Triyla in domo propria. Item Raimundus de Bramasachs est diffamatus quod adulteratur cum Benvenguda uxor den Cazabo.

Item Arnaldus de Torretibus fornicatur et est publice cum Agnete et prolem habuit. Cetera Recte.

SANCTA MARIA DE PALAUTORDERA

Die martis intitulata VII idus decembris anno quo supra (7 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Palatio Tordera. Et fuerunt vocati Raimundum Saleceda, Petrus za Riba, et Simon de Franquea, parrochiani dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quo dicta Ecclesia Sancte Marie habet sufraganeam capellam Sancti Johannis de Tapiolis quam debet deservire per Rectorem nec tenetur alium tenere presbiterum propter illam sed per se tamen potest utramque servire. Item dixerunt quod sunt duo beneficiati in Ecclesia predicta Sancte Marie et Rector non tenet habere nec unum scolarem.

Item dixerunt quod Bernardus Martini beneficiatus ibidem in altari sancti Petri tenet publice quandam nomine Martina ex qua prolem habuit sed credunt quod defficiente senectute non peccat cum ea nec iacet in eadem domo se ipsam parat sibi comestionem et omnia necessaria et comedit cum eo et ipsa habet domum separatam ubi iacet. Confitetur Bernardus Martini beneficiatus predictus hec vera esse sed alia non peccat cum ea. Item dixerunt quod en Buadala ebdomedarius minor Sancti Stephani de Palatio tenet publice na Maro Argera de qua tres filios habet I filium et duas filias et ipsa manet in hac parrochia. Idem testificatur Bernardus Martini beneficiatus predictus. Item dixerunt Petrus zes Amcyes Rector dicte Ecclesie Sancte Marie de Palatio stabilivit quondam campum dicte Ecclesie an Texidor ad certum et credunt fuisse factum ad utilitatem Ecclesie.

Fol. 46 Item dixerunt quod en Levina beneficiatus in Ecclesia Sancti Iuliani de Monte signo tenet publice in hac parrochia quandam mulierem quam cognominatur na Neu et alia nominatur na Levina et II filios habet et unam filiam ex ea. Item dixerunt quod Bernardus Sala tenet publice Guillelmonam Geraldam et unum filium habuit. Item quod Petrus Martini tenet publice Guillelmonam sed non habet prolem ex ea. Cetera Recte.

SANCTUS STEPHANUS DE PALAU TORDERA (ST. ESTEVE DE PALAUTORDERA)

Die mercurii proxima anno quo supra (8 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancti Stephani de Palatio Tordera et tonsoravit hos scolares qui secuntur: Bernardus de za Sudreda de Sancto Celidonio, Bonanatus za Riba, Bonanatus Colomer de Campins, Bernardus de Valbela de Sancto Celedonio, Ferrarius de Podio istius parrochie, Baonanatus de Pinell de Sancto Celedonio, Franciscus Manleu, Jacobus Nichola, Bernardus de Cabanils, Berengarius Ostal Rich de Sancto Celedonio, Guillelmus estrada de ista parrochia, Franciscus den Bort de Montclus, Franciscus de Solerio civitatis Barchinone. Et fuerunt vocati de parrochianis Peyronus Sagio de Montclus et Petrus Macharo qui iurati dixerunt quod super decessit quidam puer et Bernardus Buadellus ebdomadarius requisitus noluit ire ad domum den Pou ubi dictus puer mortuus iacebat tunc in mane fuisset requisitus usque ad vesperum hora tarda quod Petrus Baiulus tenens locum ebdomadarii ivit paratis quare alter ebdomadarius presens. Item iuraverunt Petrus Ferrarius de za Sudreda et Arnaldus de Sala addentes quod Albarus ... Johannis decessit et ob faticam dicti Buadelli, Bernardus de Nameyas den Trancias diachonus ivit predicto puero. Idem accidit "del albat" den Guillelmus Fort quare requisitus dictus Buadella noluit ire. Item neci dem Buadela in septimana sua volebat facere preces nec festa iudicare tamen requisitus. Idem iuraverint Petrus Amat et Petrus Tolsa confitetur idem ebdomadarius quod in predictis cessavit quare prohibitus erat a maiore ebdomadario ne se intermitteret.

Item dixerunt predicti duo testes quod dictus Buadellus ebdomadarius tenet publice quandam mulierem in domo propria nomine na Maro ex qua III filios habet. Item dixerunt quod dicta Maro propter zelotipiam ipsius amatoris sui diffamabat Rominam uxorem Bernardi Davidis pro hac dicta. Negat se esse diffamatus ex hac. Baiulus imposuit penam dicte Maroni quod recederet de parrochia ista et quod non habitaret cum dicto ebdomadario et procuravit tamen cum Baiulo quod licenciavit illam Maronam quod rediret ad dictum ebdomadarium. Idem dixit dictus Petrus Ferrarius et Arnaldus de za Sala. Item dixit dictus Petrus Maschore se vidisse proprio nominatus ebdomadarius portabat unum de filiis suis ad mingendum et quod continuo manibus pollutis intrabat Ecclesiam et dicebat horas suas. Item vidit aliquoties ipsum exire de ecclesia et migerit ad latus ecclesie parietem et continuo intrabat ecclesiam et horas dicebat unde videtur sibi plurimum inhonestum. Item recolit se audivisse Bernardam qui consuevit tenere pedisseta dicti ebdomadarii quod ipse ebdomadarius una cum dicta concubina sua et filiis iacebat in eodem lecto et quod filii ipsi gestabant in lecto. Idem dicunt Petrus Ferrarius de za Sudreda et Arnaldus za Sala. Item dixerunt ambo testes predicti concorditer quod mater dicte Maronis est illa mulier qua modo est in domo et quod dicta Maro fuit absentata de domo ex eo quare sentiebant venire tamen episcopum in idem dicunt Petrus Ferrarius et Arnaldus de za Sala predicti, adderens quod idem ebdomadarius maior adulteratur cum uxore Petri Segriuni nomine Geralda et facit eam venire ad domum de na Berengaria Bona idem ista est plurimum diffamatus per totam terram. Confitetur dictus Bernardus Buadela se tenere dictam Maronam et filias habere et te- **Fol. 46 vto.** nere et nutrire in domo propria sed ipsa manet in parrochia inferiori et concedit a festo Sancte Marie de Augusto usque nunc non habitavit secum in eadem domo et quod ab octo diebus circiter participavit pocius secum quam antea ex eo quare non habebat pessidetam et parabat sibi comestionem et illa ratione vocavit matrem ipsius Marane ut serviret sibi in domo et pararet sibi comestio neccetera negat. Composuit cum domino Episcopo ad L solidos quos iuravit sibi solvere in proximis octobis Epiphanie et fuit absolutus a pena concubinitus iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari et fuit sibi iniunctum sub pena beneficii quod de cetero non sit cum aliqua de dictis mulieribus in loco suspecto nec teneat de cetero concubinam. Salvit dictos L solidos. Item dixerunt predicti duo testes quod dictus ebdomadarius minor portat contel de tinta

semper et credunt quod portat eum dum celebrat negat quo de eis videtur filium inhonestum. Idem dixerunt predicti Petrus, Ferrarius et Arnaldus de za Sala. Item dixerunt predicti due testes quod Jacobus baiulus tenens locum ebdomadarii maiori istius Ecclesie consuevit tenere publice Mariam Costa ex qua duos filios habet et ipse ebdomadarius una cum patre ipsius mulieris tradidit eam viro nomine Petro za Costa de Codaletto et vident iste etiam quod dictam mulierem aliquoties vadit et redit ad domum dicti ebdomadarii et inuat ad pinsendum et ad alia quem potest et postea recedit. Item dicunt se audivisse predicti Petrus Ferrarius et Arnaldus de za Sala. Idem dixerunt Petrus Amat et Petrus Tolsa. Idem dicit per sacramentum Bernardus Buadela et hoc vidit pluries asserens quod ipse Petrus Baiulus servit alia beneficia et deserit servire proprium. Confitetur Petrus Baiulis predictam qua dicuntur de illa muliere vera esse negat tamen pecare cum ea. Item confitetur servire alia beneficia quare non potest de isto vivere. Item dixerunt predicti duo testes quod idem Petrus Baiuli beneficiatus in Ecclesia ista meruit quandam filiam de quadam muliere cognominata Na Cases maritata uxore den Cases de Moscherolis quam filiam tenet secum in domo cuius matrem viderunt aliquoties venire ad domum ipsius ebdomadarii. Idem dixit Petrus Ferrarius. Idem dixerunt Petrus Amat et Petrus Colsa se ... per sacramentum. Idem fatetur Bernardus Buadela verum esse per sacramentum addens quod non facit hic servicium in officio sibo comisso nec residentiam ut tenetur. Immo venit contra homagnum et pactionem iuratam quare non facit servitium et residentiam ut tenetur. Confitetur idem Petrus Baiulus predicta omnia vera esse sed diu est quod non participavit nec pecavit cum illa et fuit absolutus per dominum Episcopum quasdam sed non habuit litteram. Item dixerunt predicti duo testes quod Raimundus Destrada presbiter habuit quandam filium ab Eliscende Martina qua moratur in manso proprio. Idem dixerunt Petrus Ferrarius et Arnaldus Sala addentes se vidisse illam venientem intrantem et exeuntem domum ipsius presbiteri. Idem dixerunt Petrus Amat et Petrus Colsa per sacramentum. Idem fatetur Bernardus Buadella et quod in istis mulieribus est valde dissolutos ita quod per tabernas et domos lenocinium introducit eas. Confitetur Raimundus Destrada quod dicitur de dicta Eliscende III anni sunt quod dimisit ea. Idem fatetur se tenuisse publice per aliquos dies quandam mulierem extraneam et post III dies remisit eam et hoc fuit bene est annus elapsus cetera negat.

Item dixerunt per nominatim duo testes quod Guillelmus Bagencelo firmavit Ermensendem Muntadam in uxore et pregnans est ab eo et nondum vult eam ducere in facie Ecclesie.

Item Petrus Ferrarius de za Sudreda et Arnaldus de za Sala iurati dixerunt quod Bernardus Muliner tenet publice Eliscende Ricarda. Item quod dixerunt quod Eliscendis Johanna fornicatur cum pluribus et specialiter cum Petrus dez Cals et Gualberto dez Cals fratres et Gualberto Ferrer et Petrus de Fabrica fratres et talis est fama publica et hoc audierunt confiteri a quodam consanguineo germano istorum et ab ipse muliere qua idem confitebatur. Item Petrus Amat et Petrus Colsa iurati dixerunt quod Bernardus Mulner de Gualba tenet publice na Reguarda et filium habet.

(Adjunt a aquest foli 46 vto. Hi ha el següent document :

1- Poncius miseracione divina Barchinone Episcopus Dilectis sibi in Christo Petro Baiuli beneficiato in Ecclesia Sti. Stephani de

2- Palacio et Berengario Buadella ebdomadario et Raimundo Destrada presbitero eiusdem et Bernardo de Ortals beneficiato in

3- Ecclesia de Muntornés. Berengario Levina beneficiato in Ecclesia de Montesigno et Croris presbitero conmoranti in Ecclesia

4- Sancte Marie de Palacio. Salutem in Domino. Cum multa et gravia et sinistra de vobis et quolibet vestrum invenerimus

5- que non possumus nec debemus sub dissimulacione transire. Dicimus et mandamus vobis et cuiuslibet vestrum quatenus

6- hinc ad diem martis proxima quam vobis ad hec pro peremptorio termino assignamus ubicumque fuerimus in val

7- lensi coram nobis personaliter comparare curetis parati stare iuri supradictis et prout instum fuerit respondere.

8- aliis ex tunc predicta monicione premisa vobis ingressum Ecclesie interdicimus in hiis scriptis. Reddite litteras

9- portatori in continenti eis visis vel recepto transsumpto si volueritis ab eisdem. Sigillo vel signo vestro

10-in eis apposito in signum facti citationis et completi mandati. Datum apud Ecclesiam de Samaluz IIII idus decembris. Anno Domini Millesimo CCC quinto.

Item cum dictus Bernardus Buadela ebdomedarius tractu temporis post dictam inquisitionem fuisset attractus coram domino Episcopo per Bernardum Davidis parrochianum suum quod ipse rapuit sibi uxorem suam et qui cum ipsa recesserat et dominus Episcopus de predictis fecisset inquiri per Arnaldum de cuius officialem suum et non invenisset clare propter dictam licet eundem ebdomedarium de ipsa muliere repererit plurimum diffamatum noluit in festum agere in premissis quicquid obtentione uxor dicti Bernardi Davidis et occasione dicte Maroniis quam publicem in concubinam tenerat remisit sibi pro L solidos Barchinone de quibus dictus ebdomedarius in continenti persolvit XX solidos et iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari absolvit eum a pena concubinatum predictorum et de hoc mandavit sibi fieri literam per Raimundum Dachs scriptorem suum.

(Fols. 47 vto i els que haurien de ser els fol. 48 i 48 vto. són en blanc. Tanmateix segueix la numeració correlativa)

Fol. 48 Item dixerunt Petrus Baiulus beneficiatus per sacramentum quod dictus Buadela tenet publice predictam Maronam ut aliqui deponunt. Item quod Berengarius de Lavina beneficiatus in Ecclesia de Montesigno tenet publice in parrochia Sancte Maria de Palacio quandam mulierem ex qua duos filios habet. Idem fatetur dictus Raimundus de Strada presbiter. Item dixit dictus Raimundus de Strada presbiter quod in Troses presbiter manens in Ecclesia Sancte Marie de Palacio tenet vel consuevit tenere publice Ermecsendem quam fuit pedissetam Rectoris et habuit quemdam filium ex eadem.

VILLAMAIOR (VILAMAJOR)

Die iovis intitulata V idus decembris (9Desembre 1305) anno predicto idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Villa Maiori tonsoravit Bonanatus de Palestrins scholaris de Sancta Susana. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus de Valescar, Petrus de Rippa, Petrus Escuder, Ferrarius Rosselli qui iurati dixerunt quod Berengarius Sagio Monachus istius Ecclesie tenet publice Guillemonam Ribonam maritatem ex qua prolem habet: unum filium qui lactat. Confitetur iste monachus quod peccavit cum ea sed non publice et quod annus est elapsus quod dimisit eam sed bene scit se esse diffamatum ex ea et credit potius credit dictum puerum esse suum quam alterius ex quo mater dat eum sibi. Unde dominus Episcopus mandavit sibi quod die dominica proxime venienti compareat coram eo in villa Calidarum. Unde composuit cum domino Episcopo ad XX solidos quos solvit incontinenti et fuit a dicto crimine absolutus iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari. Mandantes sibi sub pena privacionis beneficii quod ad modum non sit cum muliere predicta in loco suspecto nec aliquam teneat concubinam.

Item dixerunt quod Arnaldus dez Bachs beneficiatus in dicta Ecclesia dimitit beneficium proprium et servit et stat in Ecclesia de Canovis cuius redditus emit hoc anno; fatetur hanc emptionem fecisse sed semper tenuit clericum idoneum a Canovas.

Et tenet ibi publice concubinam nomine Elicsendem solutam et sunt X anni et ultra quod ipse habet illam in concubinam; fatetur se illam tenuisse in concubinam, sed IIII anni sunt quod non participavit cum ea nec prolem habuit ex eadem et tunc manebat secum pro pedisseta et nunc manet aliquoties apud Villam Maiorem et intrat domum suam et sororis sue aliquando manet a Canovis ubi habet domos. Dictus Arnaldus dez Bach fuit requisitus de predictis et anno domini MCCCVIII ultima septimana Augusti et dominus Episcopus remisit sibi penam concubinitus predicti pro L solidos quos iuravit solvere hinc ad instans festum sancti Michaeli vel in crastinum arripere. Item ad proxima pro absolutione habenda et iuravit non procurare contra hoc intercessorem et remisit sibi eisque tunc ingressum ecclesie et iniuncta sibi penitentia salutari iniunxit sibi sub pena X quod admodum non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliqua teneat concubinam.

Item dixerunt quod Guillelmus Vila Mayor Rector Ecclesie Sancte Susanne suffraganee istius tenet publice Barchinone quandam nomine Elicsendem et ipse deffloravit eam bene sunt V anni et ab eo tempore circa possedit eam et est de parrochia ista. Confitetur Rector predictus predictam vera fuisse sed III anni sunt elapsi quod dimisit eam omnino. Dominus episcopus mandavit sibi quod hinc ad diem iovis proximam compareat coram eo fuit in Vallensi tandem composuit cum domino Episcopo ad XL solidos dandos eodem et solvendo infra sequentem mensem et anno bona fide et ideo fuit a pena concubinitus absolutus iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia a salutari mandantes sibi sub pena beneficii quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec teneat concubinam. Item promisit bona fide infra anni dicte satisfacere mulieri de iniuncta sibi per eum illata solvit dictos XL solidos quos misit per Peregrinum.

Fol. 48 vto. Item dixerunt quod Petrus de Fabrica mutuat ad usuras et facit contractos usurarios.

SEMALUZ (SAMALÚS)

Die veneris sequenti et anno quod supra (10 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Andree de Semaluz et tonsoravit Guillelmum de Podiolo scolaris istius parrochie legitimum. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Berengarii, Berengarius de Olivarii et Marcherius de Prato qui iurati dixerunt qua Ferrarius de Rierria presbiter beneficiatus in Ecclesia Sancti Michaelis de Mont Many tenet hic publice Marietam Miquelam ex qua tres infantes habet quorum alterus adhuc lactat mulierem predictam. Idem testificatur Johannes Canonicus presbiter de Semaluz per sacramentum, idem testificatur Geraldus de Castelar rector istius Ecclesie de Semaluz per sacramentum et “que va et ve al dit Ferrarius” et quod properit a Munt Many. Item dixerunt quod en Bou Rector de Corrono Superiori est diffamatus quod tenet publice duas concubinas. Cetera Recte.

LERONA (LLERONA)

Die sabbati sequenti et anno eodem (11 Desembre 1305). Idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Lerona. Et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus Olsani, Berengarius Raels, Guillelmus de Ulmo, Guillelmus Oler, Petrus de Podio, Jacobus Infantis qui iurati dixerunt quod Arnaldus clerici beneficiatus in ista Ecclesia tenuit publice Elicsendam Fornera ex qua nunquam habuit prolem sed quo ad presens nesciunt utrum peccet cum ea et ipsa moratur apud locum de Corrono inferiori et vadit et venit frequenter ad eum et comedit cum eo et iacet secum in domo eadem et per maiori parte tempori manet hic secum. Confitetur Arnaldus clerici predictam vera esse addens quod habet virum illa mulier sed postquam venit de indulgentia Romane Ecclesie non peccavit cum ea sed bene participat secum ut predicitur et in suis infirmitatibus curat eum et fuit sibi iunctum quod numquam sit cum ea in loco suspecto.

Item Nicholas Rector istius Ecclesie tenet publice in sacraria Sibilia Verdera in concubinam; fatetur Rector hec vera esse unde fuit sibi iniunctum sub pena constitutionis sinodalis quod admodum non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

Item dixerunt quod Simon za Morera uxoratus adulteratur publice cum quadam maritata nomine Berengaria uxore Petri Dominici et eam tenet simul cum uxore propria. Item Ferrarius Canonet uxoratus adulteratur hic publice cum Elicsende de Ostalrich ex qua prolem habet. Cetera Recte.

Fol. 49

ECCLESIA DE PALACIOLO (PALOU)

Die dominica sequenti et anno eodem (12 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Palaciolo. Et fuerunt vocati de parrochianis Raimundus de super Turre, Bernardus de Vilar de Pol, Guillelmus Quayres, Guillelmus den Tona, Bonanatus Fuserius, Bernardus den Cruyles qui iurati dixerunt quod dictam mulierem nomine Elicsendis Jacina dimisso marito adulteratur publice cum Berengario de Pardiata et cum Bernardo de Cruyles solutis. Item dixerunt quod quidam filius den Nabot fornicatur publice cum quadam muliere nomine Elicsende de Pariliata quam tenet in domo patris sui seu den Nabot. Item Perichonus filius Guillelmi Rippa fornicatur publice cum Maria qua moratur in domibus den Galech in sacraria. Cetera Recte.

Barchinonam reversi.

SANCTA PERPETUA (SANTA PERPÈTUA DE MOGODA)

Die veneris intitulata XVII kalendas ianuarii (16 Desembre 1305) anno Domini XCCCV dictus dominus Episcopus exiens de Civitate visitavit Ecclesiam Sancte Perpetue et tonsoravit scolares qui secuntur. Scilicet IX tonsorati Berengarius de Sancto Stephano de Ollesia, Simon Codina de Civitate Barchinone, Bernardus za Canal de Poliyano legitimi, Berengarius de Solerio de civitate Barchinone, Guillelmus de Veurrel de Poliyano, Bonanatus za Vila civitatis Barchinone, Berengarius de Podio de soluto et soluta et dispensavit Jacobus de Camp de Bous, Antich de Rubio civitatis Barchinone. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus za Folguera, Petrus dez Colomer, Jacobus de Ulmo, Felix Banus, Bernardus Alberti qui iurati dixerunt quod Bernardus de Pirariis rector predictae Ecclesie sancte Perpetue debet tenere I presbiterum et amodo debent ibidem continuam facere residentiam et servire et frequenter se absentat et moratur Barchinone vel alibi aliquando per mensem aliquando per XV dies et frequenter per VIII et sic ecclesia defraudatur unico servitore cum duobus debant semper habere.

Fol. 49 vto. Item dixerunt quod Bernardus de Monte Bovino uxoratus adulteratur publice cum Maria dez Rome soluta. Item Guillelmus de Prato tenet publice Mariam Joveram et hac dicta fuit excommunicata. Cetera Recte.

PALAU SOLETA (PALAU SOLITAR)

Die sabbati quatuor ipsarum intitulata XV kalendas Januari (18 Desembre 1305) anno Domini MCCC quinto. Idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancte Marie de Palatio Soletano et fecit ibi paraRi comestionem in villa Calidarum propter ordines quas ibi celebravit cum esset Barchinone civitas interdicta.

Et fuerunt vocati de parrochianis dicte Ecclesie Sancte Marie Bernardus Ferrarius et Berengarius Durandi qui iurati dixerunt quod heres de za Reyall non facit bene “lo compliment a la lantea” quam tenere tenetur in Ecclesia sicut facere tenetur. Item dixerunt quod ibi sint denarii sacristie quos de mansu de Perera et cum Ecclesia indigeat reparatione in tecto quod Rector non bene compellit istum ad solvendum. Confitetur rector.

Item enim dixerunt quod heres den za Menler debent XL solidos vel aliter de elemosina candeles ipsius Ecclesie et Rector negligit istum capelle. Confitetur rector de LX. Item Petrus Aguyllo parrochianus eiusdem Ecclesie debet XVII solidos et III denarios de collecta illius candeles.

Item enim dixerunt quod Jacobus Mathoses Rector ipsius Ecclesie de Palau Soletano alienavit seu stabilivit mansum vocatum Borses duo anni sunt elapsi Raimon de Serra ad utilitatem Ecclesie et habuit de intrata XL solidos sine firma Episcopi. Confitetur Rector quod Emphoea Ecclesie stabilivit et in hoc casu sufficit rectoris firma ita quod non requiritur firma Episcopi ubi Rector per se alienat nova Ecclesie. Item stabilivit idem Rector quasdam domos in sacraia Ecclesie ad utilitatem Ecclesie. Confitetur rector. Item dixerunt quod dictus Rector tenet publice in Barchinona quandam nomine Jacmonam ex qua filium habet et filiam et ipsa venit ad eum ad ecclesiam et ipse procuravit anno isto de ipso qui erat infirmus et dictus filius eius scolaris stat iuxta altare cum dictus Rectore pater eius et celebrat. Confitetur Rector hec vera esse negat tamen se peccare cum ea et negat etiam idem filium suum sibi aliqui administrare in altari.

Fol. 50 Item dixerunt quod Guillelmus za Comela rector Ecclesie de Palaudaries tenet publice in domo quandam ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Arnaldus Burges uxoratus adulteratur cum Romia soluta quam tenet publice in sacraia. Item Guillelmus za Serra tenet publice Elicsende Messeguera. Item en Serada Arnaldus Burges en Centeyles faciunt contractus usurarios. Item Jacobus de Cladeles contraxit matrimonium cum Agnete filia Andree de Riera et sollemnizato matrimonio concubinam secum et adherit ut vir uxore et modo sunt separati et in diversis domibus habitant unde scandalum est ibi. Cetera Recte.

DENUNTIATIO CONTRA CLERICUM (GALLIFA) (18 DESEMBRE 1305)

Arnaldus de Pinibus de parrochia de Calidis et Raimundus Machay eiusdem loci iurati denunciaverunt domino Episcopo quod Guillemona de Sancta Eulalia de Rivo Primo manebat cum Simone Balester Rector Sancti Felicis de Galipha pro pedisseta et ipse Rector procuravit et datur quod dicta muliere esset uxor dicti Arnaldi de Pinibus et ipse Rector fecit sollempnitatem in Ecclesia sua et quam cito fuit cum dicto viro suo traducta in domum viri infra primos VIII dies. Idem Rector venit ad domum ipsius viri bene ter et vocavit illam mulierem in domum de na Ferroya et ibi cognoscebat eandem et hiis adhuc non contentus abstulit sibi illam et adduxit it eam ad domum propriam et tent eam ibi publice et duas filias habuit ex eadem.

CALDES DE MONTEBOVINO (CALDES DE MONTBUI)

Die dominica intitulata XIII kalendas ianuarii (19 Desembre 1305) anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Calidis aliquos confirmavit et scolares plures tonsoravit et Sabbato precedenti ordines celebravit.

Et fuerunt nominati de parrochianis Guillelmus de Calidis, Ferrarius de Ciyar, Arnaldus de Nalda, Berengarius Rubi, Arnaldus de Rovira de Bernardus de Podio Mauran et Bernardus de Casaveyla et Guillelmus Roig et Berengarius Portelli sufficienter serviunt Ecclesiam et nec faciunt ministrare vinum nec aqua ut expediret et nec decenter ponunt candelas nec ora decenti et semper tardant predictam nunciatam adimplere quando maior adest ibi populi multitudo.

Item dixerunt quod propter deffunctionem ebdomadarii maioris patitur Ecclesiam deffectum in uno sacerdote, credunt tamen esse culpam locum tenentis potius quam ebdomadarii maioris quare continenti sunt de ebdomadario maiori et de mandato perenne facto de servitio faciendo Bernardus de Campo procreator dicti ebdomadarii dixit per sacramentum quod ipse licet sit beneficiatus istius Ecclesie ut sacerdos et sic ecclesia nullum pateri deffectum in servitoribus dicti ebdomadarii.

Document adjunt al Fol. 50 de l'original (Desembre 1305)

“Recepi Ecclesie de Martoreyes (Martorelles) X solidos.

Recepi Capelle Sancte Marie de Camino: II solidos et VI denarios.

Tres beneficiati in Monasterio Sancti Michael de Fallio (Frai): IX solidos.

Recepi de Monte Bovino cum capella de Vilario: III solidos.

Recepi Ecclesie Sancte Marie de Palatio Soletano (Palau Solitar): XXII solidos.

Prepositus Sabadelli: XXXV solidos.

Diachonus beneficiatus in Ecclesia Sancti Quintini de Montegalino: VIII solidos.

Recepi Sancti Martini de Cerdanyola: XVIII solidos.

Recepi Capelle de Valdaura: XV solidos.

Recepi Capelle Sancti Johannis de Orta XV solidos

Abbas Sancti Laurentii de Monte cum quibusdam officialibus suis: CXX solidos.

Prior de Terracia: C solidos.

Prior sancti Michaelis de Fallio (Frai): CLVIII solidos.

Prior de Clerama: XX solidos”.

Fol. 50 vto. Item dixerunt quod beneficiatum stabilitum per Petrum clericum, fratrem Arnaldum Lupeti clerici beneficiati in Monasterio sancti Petri Puellarum Barchinone manumissoris eius patitur defectum tamen in servitio quem etiam in emendis redditibus de bonis ipsius institutoris quem dictus Arnaldus Lupeti penes se dicitur retinere Bernardus de Campo et Bernardus za Costa presbiteri dixerunt se audivisse hanc institutionem esse factam.

Item patitur defectum dictam Ecclesiam in aniversariis institutis in ipsa ecclesia quare clerici beneficiati non celebrant die aniversarii et volunt nihilominus habere pietatem assignatam pro aniversario Bernardus de Campo et Bernardus za Costa presbiteri dixerunt non deficere in predictis quamdiu habere possunt pietatem assignatam.

Item dixerunt quod Arnaldus Oliverii ebdomadarius maior Ecclesie predictae stabilivit quoddam molendinam ad tertium censum ignorant tamen an Episcopus firmaverit in stabilimento predicto.

Item dixerunt quod Berengarius de Castellario beneficiatus in dicta Ecclesia stabilivit quosdam honores beneficii quod optinet in dictam Ecclesiam diversis personis nesciunt tamen an Episcopus firmaverit.

Item dixerunt quod Berengarius de Canello nunc factus laicus stabilivit dum erat monachus dicte Ecclesie quosdam honores. Bernardus de Campo et Bernardus de Nalda nunc ebdomadarius dicte Ecclesie stabilivit quoddam molendinum quod est altaris Sancti Petri cuius est beneficiatus idem Guillelmus Nalda et ignorant an Episcopus firmaverit in hoc contractum. Bernardus de Campo et Bernardus za Costa presbiteri fatent se audivisse a pluribus.

Item dixerunt quod Petrus Fusterii beneficiatus in dicta Ecclesia ad altare Sancti Nicholai est diffamatus de quadam muliere nomine na Corrala et de quadam alia cognominata na Tapiona maritata. Bernardus de Campo et Bernardus za Costa fatentur se audivisse a pluribus et famam esse.

Item dixerunt quod Bernardus Oliverii presbiter dicte ville oriundus qui moratura Granulariis adulteratur publice in villa Calidarum cum quadam muliere maritata qua vocatur Sibilia et cognominatur Flequera novela que fuit de Ripollo. Bernardus de Campo et Barnardus za Costa presbiteri fatentur se audivisse a pluribus et famam esse.

Item dixerunt quod Guillelmus de Oriach presbiter peccat publice cum Dulcia pedisseta Arnaldi de Rovira. Bernardus de Campo et Bernardus za Costa presbiteri se audivisse ignorant tamen mulierem.

Fol. 51 Item dixerunt quod Nicholaus de Carnerio monachus dicte Ecclesie adulteratur publice cum Sanctia uxor de Ruffet et in hoc consentit maritus quia quidem istam mulierem dicitur esse

publicam et multivolam. Bernardus za Costa et Bernardus de Campo presbiteri fatentur se audivisse hec vera esse. Fatetur dictus Nicholaus monachus vera esse. Et ideo composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos quos solvit incontinenti et fuit a pena huius adulterii absolutus iniuncta sibi alia per modum culpe penitentie salutaris et fuit iniunctum sub pena beneficii ad quam se obligat quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec teneat concubinam.

Item dixerunt quod Ebdomadarii istius Ecclesie denegant illis qui debent aliqui Ecclesie sacramenta Ecclesie sicut est in perteriis et corporibus mortuorum sepeliendis donec prius solverint quod debent seu cautionem idoneam prestiterint de solvendo negant locum tenentes ebdomadarii maioris contradicere seu retardare sacramento illa esse vel alia.

Item dixerunt quod monachus dicte Ecclesie non pulsat cimbala debitis horis cum in dicta Ecclesia pulsari debeant cotidie cimbala non solum ad matutinum sed ad tertiam et meridiem et horam nonam et ad vespem et ceteras horas principales et quando pulsant , pulsant valde modicum sic quod non dantur nisi due vel tres bataylate cimbalarum.

Item dixerunt quod Raimundus Machay uxoratus mulierem dimitit, uxorem propriam quam est bona et bone fame et monitus per ebdomadarios non vult desistere a peccato et foveat eum in peccato scilicet na Fontanet et filia sua. Berengarius de Merola et uxor eius et Sobirana Mulnera, Bernardus Giner et uxor eius et filia et filius eorum et Arnaldus de Rovira Dech idem loquantur de muliere predicta in suis domibus.

Item quod En den Loveya fornicatur publice cum Maria de Guanta. Item dixerunt quod Jacobus de Naguera et Guillelmus de Colomer faciunt baratas et diversos contractus in fraude usurarum et quidam alii quos ebdomadarii iam sciunt.

Item dixerunt quod Berengarius de Cayeles frater et manumissor Raimundi de Cayeles quondam ebdomadarii dicte Ecclesie non vult adimplere voluntatem dicti defuncti qui legavit et mandavit quod de bonis suis facerent tria aniversaria in dicta Ecclesia cuius defuncti bona et omnia predicta sufficiunt.

Item quod domina Aalen uxor quondam Guillelmi de Turre militis et ipse idem Guillelmus de Turre fecerunt multa legata perpetua Ecclesie predictae quorum manumissor est magister Arnaldus de Turre canonicus Barchinone et non complet voluntatem dictorum defunctorum. Item dixerunt quod plures alii sunt in villa et parrochia de Calidis qui non complent voluntatem defunctorum quorum manumissores existunt.

Fol. 51 vto. Item dixerunt quod rector Ecclesie de Palaudaries tenet publice in domo propria concubinam et quod convitat mulieres taliter quam “derrere livan”. Item dixerunt quod Rector sancti Felicis de Codinis tenet publice in domo propria concubinam et prolem habet. Et Rector sancti Minati et Rector Ecclesie de Galechs tenent publice in domo propria concubinas.

ECCLESIE SANCTI MINATI (SENTMENAT)

Die lune sequenti et anno eodem (20 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Minati et cum esset propter culpam Nobilis domini Guillelme de Montechatano interdicta confirmavit ibi tamen. Et de statu Ecclesie inquisivit et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Saragoza, Bernardus zes Olivera, Johannes de Palatio, Bernardus Zestriyles qui dixerunt, per sacramentum, omnia Recte.

PALAUDARIES

Die martis sequenti et anno eodem (21 Desembre 1305). Idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Stephani de Palaudaris et fuerunt tonsorati Carbonellus de za Fridaria, Berengarius

de Olezina legitimi de parrochia Sancti Felicis de Codinis et de ista parrochia. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus de Casanovas, Arnaldus de Ginestos et Petrus Milagerer et Berengarius de Serra et Raimundus de Triola qui iurati quod Guillelmus de Soler Rector predictae Ecclesie tenet quandam nomine Guillelma apud villa Calidarum ex qua prolem et eam iam tenebat ante quam haberet Ecclesiam “et va et torna açi ab lo dit Rector” publice et manifeste quoniam vult. Confitetur i del Guillelmus de Solerio Rector predictam vera esse et quod ipse conduit sibi domos in villa Calidarum et quod venit ad eum quoniam placet et pascat sibi sed postquam Berengarius de Argilageriis hic visitavit non peccavit cum ea ut fatetur per sacramentum. Cetera Recte.

Item confitetur dictus Guillelmus de Solerio Rector quod fuit diffamatus de uxore Bernardi dez Roure et cum illa quadam vice peperisset infans eius nondum baptizatus fuit aportatus de nocte ad domum ipsius Rectoris non propter baptismum sed quare ibi posuerunt eum ad portam domus sue et cum ipse surrexisset invenit puerum et per Bartholomeum de Serra scolarem suum fecit puerum reportaria domum dicti Bernardi dez Roure et iterato ipso tunc absente sed venit in crepusculo et invenit puerum et fecit reportari ad matrem per eundem scolarem. Interrogato ubi fuit baptizatus dictus puer apud Sanctam Eulaliam de Campo Barchinone ut audivi dici a Bartholomeo hospitalario Hospitalis eiusdem Ecclesie et a Guillem de Nogeria Sagione interrogato qua ratione aportabatur dictus puer ad domum eius dixit quod ad hoc quare credebant esse genitum ab eodem; ille et puer vixit per annum et amplius et postea decessit ut audivit in posse domini Bossa apud Calidas (*segueix al final del folo 52 de l'original el següent:*) postquam dictus Guillelmus de Solerio Rector predictae Ecclesie de Palaudariis composuit cum domino Episcopo de pena concubinatus predicti et de alia diffamatione et aliis usque ad presentem diem contra eum fuerant muniata ad XL solidos quos iuravit satisfacere hinc ad instans festum Epiphanie cuicumque qui nomine dicti domini Episcopi vel eius capellani seu notarios ipsos ... et iuravit etiam solvere XX solidos in subsidium visitationis Ecclesie supredictae. Et sic fuit a predictis culpis per dictum dominum Episcopum absolutus iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari. Iniunxit etiam sibi dominus Episcopus sub pena privationis beneficii ad cuius privationem idem rector se obligavit ita quod ipso facto vacaret su admodum sit cum aliqua de predictis mulieribus in loco suspecto vel publice teneat concubinam. Solvit dictus Rector pecuniam supredictam et litteram absolutionis habuit.

Fol. 52

POLIYA (POLINYÀ)

Eadem die martis et anno predictis (21 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancti Salvatoris de Poliano in subsidium quam proxime. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Oler, Petrus za Val, Petrus de Riera, Petrus dez Roure qui iurati dixerunt quod Berengarius Ros presbiter et Rector olim istius Ecclesie antecessor Rectoris presentis impignoravit calicem argenteum dicte Ecclesie. Confitetur iste Bartholomeus Rector se audivisse quod est Barchinone inpignorie nescit tamen penes quem. Item dixerunt quod dictus Rector nomine Bartholomeus de Canali Rector istius Ecclesie tenuit quandam mulierem de qua habuit prolem et moratur apud villam de Calidis et ipse rector tenet filios secum et nutrit quos habuit ex dicta muliere et venit frequenter dictam mulierem ad domum ipsius Rectoris et moratur secum per II vel III menses cum eo aliquoties et postea recedit. Confitetur rector iste se tenuisse dictam nomine Dulciam et ex ea duos filios habuisse antequam rector vel presbiter et quod hoc anno venit ad domum ipsius rectoris cum quodam filio suo et stetit secum in domo usque ad VIII dies et postea recessit et ab eo tempore circa. Quoquo fuit absolutus per fratrem Bernardum Episcopum Barchinone et non pecavit cum ea.

Item dixerunt quod Petrus de Casadeval fornicatur publice cum Margarita quam secum tenet in domo et habet prolem ex ea.

Item Petrus de Sancto Martino fornicatur publice cum Benvençuda quam tenet secum et est pregnans ut dicitur.

Item dictus Petrus de Sancto Martino et Berengarius de Canali vendunt bladum ad esera ut carius venditur in foro usque ad novum.

Item dixerunt quod est vitium publicum in parrochia quod fere omnes sunt lusores et blasfemant Deum et sanctos suos.

Fol. 52 vto.

ÇENTIGA (SANTIGA – SANTA PERPÈTUA DE MOGODA)

Die mercurii sequenti et anno predicto (22 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Centiga et tonsoravit hos scolares scilicet Raimundus Sabater, Guillelmus za Riera de parrochia de Molleto: II legitimi. Et fuerunt vocati de parrochianis Ferrarius Ferrandi, Petrus Morages et Guillelmus de Crilia qui iurati dixerunt omnia Recte.

RIPOLET (RIPOLLET)

Die iovis sequenti et anno eodem (23 Desembre 1305) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Stephani de Ripollet. Et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus Ferrarius, Antichus Sabench, Raimundus de Betet et Bernardus Arnaldo qui iurati dixerunt quod servitium non fit bene ut est fieri consuetum quorum quilibet beneficiatorum dicit horas suas breviario in domo et non in Ecclesia. Et fuit tonsoratus Arnaldus filius Petri Burgesii civis Barchinone. Item dixerunt quod Rector non tenet scolares sufficientes. Item cimbala non pulsantur horis debitis ad matutinum nec ad vespas. Item dixerunt quod Jacobus de Vallesicca beneficiatus in dicta Ecclesia tenet publice Geronimam in domo ex qua prolem habet filiam tamen maritatum fatetur iste. Jacobus de Villasicca predictam vera esse sed diu est quod non peccavit extra domum iacet in domo separata ipsius mulieris. Item dixerunt cetera Recte.

REGRESSUS AD BARCHINONAM

Die iovis eadem /23 Desembre 1305) dictus dominus Episcopus intravit civitatem Barchinone propter festum Natalis quod fuit die sabbati sequenti quam die Nativitatis dominice celebravit et predicavit et hos scolares tonsoravit IIII tonsorati: Bernardus de Mazerata Gerundensis diocesis ad presentationem domini Bernardi Gerundensis Episcopi, Franciscus de Saleles, Bartholomeus de Canalibus, Jacobus de ... civitatis Barchinone. Et exivit civitatem die mercurii infrascripta ad visitandum Ecclesias infra subsequentes.

Fol. 53

BADALONA

Die mercurii intitulata II idus ianuarii (12 Gener 1306)) anno quo supra proximo idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancte Marie de Badalona Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Torrabadal de Badalona et Bernardus de Calidis de sancta Columba de Gramaneto, Guillelmus Dalmad, Jacobus de Valle, Bernardus de Lerone, Nicholaus de Carcereya, Guillelmus Monachi et Raimundus Mornath qui iurati dixerunt quod hospitium rectoris est dirutum et indiget reparationem. Item dixerunt quod Romeus de Casalibus exercet contractus usurarios emendo vendimias ad “denarios aventatos” pro minori pretio quam valeat. Item Bernardus Raimundus non vult solvere logata quam fecerant Petrus Amigo et Maria mater eius. Cetera Recte.

ZA MURTA (LA MURTRA)

Die iovis sequenti qui fuit idus ianuarii anno predicto (13 Gener 1306) eodem fuit idem dominus Episcopus invitatus apud domum de za Murta per Jacobum de Sancto Clemente civem Barchinone.

REXACH (SANT PERE DE REIXAC)

Die veneris sequenti intitulata XVIII kalendas Februarii (14 Gener 1306)) anno quo supra idem Dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Rexach. Et fuit tonsoratus Arnaldus de Tambleda scholaris de parrochia Sancti Juliani de Monte Signo. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Rexach et Raimundus Celares, Raimundus de Ventayach et Bernardus Galdi et Bartholomeus de Colle qui iurati dixerunt quod Ecclesia patitur defectum in servitio in eo videlicet quare Rector non tenet diaconum quem tenere tenetur. Item quod cimbalum non pulsatur ad matutinum mane prout alia pulsari consuevit. Item dixerunt quod Romeus Espadador qui alias vocatur Romeus Bartholomei presbiter conductitius huius ecclesie esset diffamatus quod tenet publice concubinam apud ecclesiam de Corrono inferiori cuius mulieris nomen ignorat et habet prolem ex ea ut dicitur. Guillelmus de Arbucies rector predictae Ecclesie dixit se audivisse predictam aliter nescit. Confitemur dictus Romeus qui vocatur Romeus za Verneda dictam mulierem tenere nomine Mariam ex qua filiam habet et vix est annus cum dimidio quod eam tenet. Item dixerunt quod Michael de Turre rector olim istius Ecclesie fecit quandam permutationem de quibusdam honoribus et censualibus dicte Ecclesie cum Simone de Curtibus, cive Barchinone quondam que cedit in dapnum et lesionem Ecclesie et sine firma, ut credunt, licentie Episcopi. Item Bernardus Ermengau et Maria de Belvey publice fornicatur. Item Petrus de Podio et Eliscendis de Manso publice fornicatur. Item Raimundus Celaret uxoratus aduteratur cum na Berga de Sancta Columba de ...

Fol. 53 vto.

MOLET (MOLLET)

Die sabbati sequenti anno quo supra (15 Gener 1306) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Vientii de Molleto. Et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus de Castro, Arnaldus baiulus, Felipus de Borrello, Berengarius de Bayoloch, Petrus Zatriyla et Bernardus de Bayoloch qui iurati dixerunt quod Pontius de Basuyl rector predictae Ecclesie citatur frequenter culpa sua vel aliena et sic propter ipsius frequentem absentiam Ecclesia patitur defectum in servitio. Item dixerunt quod dictus Rector stabilivit aliquas pensiones Ecclesie utilitate tamen secundum opinionem parrochianorum et hoc fuit factum de consensu et firma domini Arnaldi quondam Episcopi Barchinone et illud quod exinde habuit pro intrata debuit ponere in reparatione domorum ipsius Ecclesie et non posuit.

Item dixerunt quod Guillelma Camina fornicatur publice et Franciscus tenet eam publice et pregnans est ab eodem. Item Petrus de Guardiola fornicatur publice cum Bartholomea. Item Berengarius Escuder, Petrus Torreylla, Bernardus Riera, Bernardus dez Fonoylar faciunt frequenter et exercent contractus usurarios. Item dixerunt quod dictus Bernardus dez Fonoylar tradissime venit ad Ecclesiam et non est memoria eorum quod nunquam fuerit confessus. Item na Besora et Guillelma Roya faciunt sortilegia et coniurationes illicitas. Item Petrus Barber contraxit matrimonium cum Juliana et non vult sollempnizare illud. Item dixerunt. (*segueix a la pàg. 54 de l'original: "Liza sobira"*).

PARETS

Die dominica sequenti que fuit XVII kalendas februarii (16 Gener 1306) anno quo supra. Idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Stephani de Parietibus et fuit tonsuratus Guillelmum Torrich de parrochia de Palaol legitime natus. El fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus de Vilantzir, Jacobus de Rippafort, Geraldus de Vila Rosal et Petrus Guasch qui iurati dixerunt quod Papiol rector quondam istius Ecclesie stabilivit heredi mansi de Molendinis quosdam istius Ecclesie

ad agrarium ad dampnum Ecclesie et sine firma Episcopi. Item sunt multi parrochiani qui tenent et possident honores istius Ecclesie sine firma Episcopi credit de quibusdam.

Item dixerunt quod Petrus de manso Rector istius Ecclesie fuit infamatus quod de quidam pedisseta sua habuit filium et hac de causa eiecit eam a domo. Andreas de Baldrans presbiter dixit se vidisse dictam mulierem cuius nomen ignorat et vidit quod ipsa dabat orinuri filium et querebat ad opus mendicandi pro filii vite sustentamento ab eo et fuit ab ea publice diffamatus ... Confitetur dictus Petrus de Manso predictam vera esse et se absolutum fuisse ab Archidiacono urgellensis tempore visitavit sed non habebat literam absolutionis.

Fol. 54 Item dixerunt quod dictus Petrus de Manso rector istius Ecclesie conversatur nimis cum Eliscende uxor Bartholomeus Richer et est fama quod procreavit filios ex eadem et ipse tamen vir ut procurat sepe domum ipsius Rectoris Andreas de Baldrans predictus dixit dictum rectorem esse diffamatum a muliere predicta aliud nescit per sacramentum. Confitetur dictus Petrus de Manso se a dicta muliere diffamatum fuisse cetera negat. Item dixerunt quod vicarius predictus tenet quosdam honores qui fuerunt legati altari Sancte Marie sito in eadem Ecclesia.

LIZA SOBIRA (LLIÇÀ D'AMUNT) (15 GENER 1306)

Cum dictus rector predictae Ecclesie de Molleto esset debitis obligatus et magna paupertate gravatus dominus Episcopus in eius subsidium de speciali gratia adiunxit sibi ecclesiam istam de Lizano superiori et gratia utriusque inter rectores fecerunt pro creatione sabbati predicta.

Eadem die sabbati et anno predictis idem dominus Episcopus vocatis parrochianis ipsius Ecclesie scilicet Guillelmo de Torres, Bernardus Danijo et Bernardus de Godaya inquisivit statum ipsius Ecclesie et parrochie qui iurati dixerunt quod na Carbonela uxor Berengarii Carbonelli adulteratur cum Guillelmo Tornerii.

Item dixerunt quod Guillelmus de Cuitata et filius eius Bernardus stant excommunicati innodati et indurati quare nolunt satisfacere de iuribus Ecclesie in quibus fuerunt condempnati per Suniam officialem Barchinone. Cetara Recte.

LIZA IASA (LLIÇÀ D'AVALL)

Die lune sequenti que fuit XVI kalendas februarii (17 Gener 1306)) et anno eodem idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Christofori de Lizano inferiori. Et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus de Fantibus, Jacobus Onizberti, Petrus de Prato, Petrus de Claperiis et Jacobus de Colle qui iurati dixerunt quod Romeus de Colle eorum Rector non incensat ecclesiam diebus dominicis et solempnibus festis sicut in aliis ecclesiis est fieri consuetum.

Item dixerunt quod dictus Rector stabilivit ad utilitatem Ecclesie quandam domum Guillemone de Boscho ad unam quarteriam frumenti sine firma tamen Episcopi. Item quidam de parrochianis nolunt solvere illud quod acaptaverunt nomine altaris sancte Marie. Item dixerunt quod dictus rector tenet quandam solutam nomine Guillemone in civitate Barchinone in vico sancti Petri ex qua tamen prolem non habet et vadit aliquoties ad ipsam ad civitatem et tunc Ecclesia caret suo debito servitio. Confitetur iste Rector se dictam mulierem tenuisse sed per archidiaconum urgellensem tunc visitantem fuit punitus in L solidos Barchinone et per eundem absolutus ex tunc vere numquam participavit cum ea. Item dixerunt quod Rector Ecclesie de Lizano superiori tenet Barchinone quandam mulierem iuxta pontem del Cap de la carrera del Born. Rector dixit hoc vera esse per sacramentum. Interrogato de nomine ipsius mulieris dixit quod Maria Ramoneda.

Fol 54 vto. Item Jacobus de Ribafort adulteratur cum Agnete de Serra. Item Raimundus de Prato, Berengarius Girona, Jacobus Ledo, Bartholomeus de Valenbolada, Bonanatus de Puyada,

Guillelmus de Canthalops et Petrus de Canthalops exercent contractus et baratas usurarias. Item dixerunt quod Petrus Clapers tardissime venit ad confessionem. Item Jacobus de Colle et Arnaldus de Aragayl defunctorum manumissores nolunt satisfacere de iniuriis eorumdem.

REGRESSUS AD BARCHINONAM

Die martis intitulata XV kalendas februarii (18 Gener 1306) anno quo supra idem dominus Episcopus vocatus et requisitus ad confirmandum Romeum de Solio in priore sancte Eulalie de Campo Barchinone electum rediit ad civitatem Barchinone et confirmavit eum in Capitulo Barchinone die sabbati sequenti que fuit XI kalendas februarii (22-I).

ECCLESIA MONASTERII SANCTI PETRI PUELLARUM (BARCHINONE)

Die dominica intitulata kalendas februarii (23 Gener 1306) anno quo supra idem dominus Episcopus die ad hoc specialiter Ebdomedarii Ecclesie Monasterii Sancti Petri Puellarum Barchinone assignata visitavit eandem et ibi confirmavit.

Et vocatis de parrochianis Bernardus de Covilada, Jacobus Sanglot, Bernardus de Muntui, Petrus Giralt, Bernardus Ferrer, Petrus de Usonel, Matheus de Podio, Primes Joffre qui iurati super statu Ecclesie et parrochie dixerunt quod pro eo quare ebdomedarii non possunt Ecclesiam intrare de nocte non possunt habere custodire Corpus Christi, ita cito prout vellet.

Et Guillelmus clericus et Jacobus Curtii Ebdomedarii dicte Ecclesie iuraverunt dicere in publicis veritatem

Fol. 55 (*Format 28 x 16*) A vs molt honrat pare en Christo e senyor en Pons per la gracia de Deu Bisbe de Barcelona denunciarm e demostram humilment nos en Bernat Torre et en Bernat Gasto e en Bernat Gesti de la parrochia de la Esgleya de Sant Andreu de Palomar per nom propprie e dels altres parroquians daquela esgleya los excès que en Bernat Cudina clergue e monge de la dita esgleya ha fets moltes vegades e fa encara a no cessa fer contra Deu e honestat e desonor greuge e periudici als dits parroquians. Primerament e so levat de la esgleya de Sant Andreu un baci e comfos demanat al dit monge dix que no ho sabie. E atemps trobal hom en poder de una fembre mulier domini Guillelmi Barcelo quondam qui dix quel monge damunt dit lo li havia mes penyora e com lo dit monge sabea so per demanda quil lo ofereix de penyora e tornar lo en les gleya, confitetur per sacramento. Idem Bernardus se impegnorasse dictum bacinum per duobus superpelliciis sumendis de mandato Guillelmi de Monte Elmo Rectoris quondam dicte Ecclesie.

Item per dues vegades fo robada la dita Esgleya de ceris e daleuns vestimens de la missa fo sospita e es encara quel dit monge tort per tal manera meentor la porta trobava hom totavia teneada ab la clau e la dita clau em poder del dit monge. Confitetur dictus monachus se tenere clavem dicte Ecclesie cetera negat. Item quel dit monge es hom jugador de daus e daltres jochs deshonest e stava e esta encara e participa ab jugadors e ten tafuraria

Fol. 55 vto. En son alberc e a naltres lochs per les tavernes e com daso fo reptat specialment per lo rector e que no bagues en tavernes per tal com mal mise jura per deu e per los sans de no jugar e de beure en taverna contra lo qual sacrament el a fet e usat de puy de moltes vegades e usa encara daquestes coses si quel offici de deu no sen pot complir per trencament del qual sacrament es estat fet miracle de pardiment de luyll que ha menys per sa cor en lo sacrament sobliga sobre laltar de nostra Santa Maria en la dita esgleya que si jugava quel pades e gens per tot aço nes na estat ne per promessa que fou de puy els dits parroquians sots pena del seu offici. Confitetur monachus se promississe in manu rectoris quod numquam biberet in taberna et si contra faceret incideret in pena XX solidos et post ea bibit in tabernis frequenter et solvit dicto Rectori semel penam XX

solidos. Cetera negat. Item encara que es hom descordios e baralos tractant error e discordia entre el rector els parroquians e posa e eleva moltes vegades fals testimonis contra els parroquians e ve arramidament e ab colcell tret dient vilanies e revelant confessions dels dits parroquians les qulas coses lia han passades scilicet Raimundus de Bosora de ter ansi quo duno quo fuerat sibi confessus quod Bernardus Gosti occiderat eum los dits parroquians per reverencia de deu e per amor de vos senior e per so car es prevera. Negat monachus Item quel dit monge aministra mal e contra los bens e els drets de la dita Mongia e consuma de dia en dia per son mal recapte e no cura e mal nudriment e daxo nos vol castigar ne melorar per precis ne per requesta dels parroquians. Negat. Item encara quel dit monge leva la cortina que solia estar devant laltar de sent Andreu e assen fet lamols. Negat dicens se dictam cortinam posuisse in quadam finestra domus sue.

Fol 55 bis Item que com lo dit Monge sia tengut de cantar tots dies missa al altar de nostra dona Sancta Maria establít en la dita Esgleya per almoyna dels dits parroquians lo dit monge ell no fa lo servei al dit altar ans va cantar III dies de la setmana a la capela de Finestrelles sens esta de suficient en perjudici del dit altar de Sancta Maria e dels dits parroquians. Confitetur se servire in dicta Ecclesia de Finestrelles duobus diebus in septimana. Item dictus Bernardus Cudina monachus Sancti Andree fuit repertus cuncubinarius publicus ut in inquisicione facta in parrochia Sancti Petri Puellarum lacius continentur et fecit compositione cum domino Episcopo ad L solidos barchinonensis quos promisit et iuravit solvere intra presentem mensem iulii et se nihilominus ad penam beneficii, si de cetero sit cum Maria de Ortis in loco suspecto nec si de cetero tenet publice concubinam et sic dominus Episcopus absolvit eum iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari. “Perque senyor soplíquem los dits parroquians molt humilment a vos axí cor apare espiritual de lurs animas e de lurs predecessors que a vos placia donar conçell e remey a les dites coses complent vostre deure ha be e honestat de vos e a profit de la vostra anima e dels dits parroquians e a castich del dit monge. En tal manera quel dit Monge de sa iniquitat e males obres port pena. Es que aquella pena sia aximplada alls altres”.

Item Bernardus Ermengandi beneficiatus in ecclesia Sancti Andree fuit citatus super eo quare dicebatur litteras officialis Barchinone que ad eum dirigebantur et mitebantur proiecisce in terram in vituperium ecclesiastice donationis et comparuit apud Ecclesiam de Thiana coram domino Episcopo et confessus se irreverenter eas se recepisse sed petit super hec non **Fol. 55 bis vto.** iudicium seu medicinam oportune. Et dictus dominus Episcopus audita eius confessione super predictis dixit eundem clericum incidisse in penam constitutionis sinodalis edite contra illos qui litteras eius et sui officialis irreverenter accipiunt. Unde dominus Episcopus audita illius humili confessione volens secum agere in predictis imposuit ei penitentiam quod per duas dies dominicas proximo venientes stet ad portas Ecclesie dum missarum sollempnia celebrantur usque ad elevationem corporis Christi et teneat litteras officiali in manu et dicat populo intranti Ecclesiam ita quo omnes sciant et audiant quod dominus Episcopus iniunxit sibi penam predictam quare irreverenter accipit litteras officialis Barchinone et quod pro illo conceptum imponitur sibi illa pena illa ut ceteris transeat in exemplum et dominus Episcopus iniuncta sibi alia penitentia salutari absolvit eum ab excessu predicto.

Actum apud Ecclesiam de Thiana V Idus ianuarii anno domini MCCC quarto (9 Gener 1304). Et post predictam intelleximus dictum Bernardum Ermengandi intolerabilem defectum scientie in presbitero habere et multo cum alios defectus propter quod iterato est citandus

Fol. 56 Item dixerunt quod Arnaldus Cabot beneficiatus eiusdem Ecclesie mercatur cotidie et exercet contractus illicitos publice mercando et eius videtur. Dicunt predicti ebdomedarii se autem a suis parrochianis quod mutuat ad quatuor denarios pro libra. Item fatentur Folquet za Verdera et

Petrus Bertrandi et Petrus Arnaldi parrochiani dicte ecclesie de auditu et fama et quod hoc scit en Gavarrosa qui petiam eius tenebat.

Item dixerunt quod Rector Ecclesie de Agudellis tenet publice in hac parrochia in carreria clericorum quandam nomine Laurentiam filiam de na Pola. Idem fatentur dicti ebdomadarii per sacramentum addentes quod monuerunt eam quod desisteret a peccato et ipsa quod nimis haberet fatere. Item Folquet za Verdera et Petrus Bertrandi et Petrus Arnaldi parrochiani dicte Ecclesie iurati fatentur idem et quod est ita publicum ac si esset matrimonium inter eos. Idem probant Petrus Paganellas, Petrus Baulet et Somin Falgat vicini et iurati addentes quod dictus Rector emit domos et tenet concubinam predictam.

Confitetur Petrus Arnaldus vera esse predicta et ab eo tempore circa quo dominus Episcopus visitavit in Ecclesia de Agudellis participavit cum dicta Laurentia edendo et bibendo et domum eius intrando. Item prior de Clerano tenet hic publice Ferreronam ex qua filias duas habet in vico inferiori sancti Petri. Idem fatentur Ebdomadarii excepto quod non recolunt de nomine mulieris.

Jacobus Alberti vicinus dicte Ferrarone dixit per sacramentum se audivisse ab ea quod dictus prior tenet eam et quod habet duas filias ab ea et modo est cum dicto priore ut credit nec recolit de nomine prioris sed monachus est satis iuvenis. Dominus Episcopus absolvit dictum priorem a pena concubinatus predicti iniuncta sibi alia pena salutari.

Item Folquet za Verdera, Petrus Bertrandi et Petrus Arnaldus parrochiani dicte Ecclesie iurati dixerunt quod Bernardus Cudina monachus Sancti Andree tenet hic publice Mariam de Ortis ex qua duas filias habet in vico medio moratur et sunt XX anni quod illum peccatum perseverat. Idem probant Petrus Paganellas, Petrus Baulet et Simon Falgot iurati dicentes quod a duobus annis circa induit eam tribus vel quatuor vestibus. Confitetur dictus Petrus monachus participare cum dicta Maria comedendo et bibendo et ad domum suam declinando sed priusquam dominus Episcopus visitavit in Ecclesia sancti Andree non peccavit aliter cum ipsa.

Item dixerunt quod en Mazanet laurador qui moratur in domibus den Pujol adulteratur cum quadam mulierem ex qua filium habet.

Item dixerunt quod en Caldes tenet publice quandam mulierem nomine Laurinam dimissa quandam quam per verba de presenti desponsavit.

Item dixerunt predicti Ebdomadarii quod Petrus Tinturer adulteratur publice cum quadam nomine Guillelmona revenedora.

Item Nadam tenet publice quandam eisdem domibus cum Francisco de Podio et illa mulier habet virum.

Item dixerunt quod Raimundus de Vale tenet publice quandam nomine Ermessendam ut eis videtur et prolem habet.

Item dixerunt quod filius den Bartolomeus Oliver adulteratur cum quadam filia cuiusdam baptizate. Item Guillelmona Lizadora maritata adulteratur cum quodam zabaterio.

Item magister Jacobus medicus teneret duas mulieres iuvenes in domo que adulterantur cum quidam qui moratur in platea dez Render.

EXITUS BARCHINONE

Exivit Barchinonam dictus dominus Episcopus causa visitationis Ecclesie de Gavano et eadem die rediit. Die sabbati videlicet intitulata IIII idus martii (12 Març 1306) anno quo supra proximo.

Item Rector Ecclesie de Duobus Rivis tenet publice quandam in carraria superiore Sancti Petri in domibus eiusdem rectoris ex qua IIII filios habet et tenuit eam longo tempore et dicta mulier est de parrochia predicta de Duobus Rivis.

Fol. 56 vto.**GAVA**

Die sabbati intitulata IIII idus martii anno domini MCCC quinto (12 Març 1306) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Gavano et eadem die habuit redire civitatem. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Burges, Petrus Messeguer, Michael Bozot, Guillelmus-Petrus Senayer, Berengarius Macip, Antich Ferrer, Guillelmus Burges, qui iurati dixerunt quod Guillelmus Stephani tenet hic quandam nomine Guillelmonam Gerardam ex qua prolem habet et tenet eam publice in domo propria licet habeat uxorem et tenet uxorem apud mansum quam habet a Martorel.

Item Petrus Cirera uxoratus adulteratur publice cum Enlarmonda ex qua etiam prolem habet.

Item Petrus Ferrer fornicatur cum quandam nomine Maria Lebarana.

Item En Guillelmus Casaldavius et Ferrarius Parent mutant bladum et dicitur publice ad usuras esset XI pro XII.

Item Guillelmus Michola, Matheus ... Bernardus Morages, Bernardus Barcheres, Arnaldus sez Puyg tardissime veniunt ad divina Item Petrus Escleri habet uxorem nomine Raimundam de Valle et comisit adulterium et hoc non obstante vir recuperaret eam et non vult redire ad eum citentur coram officiali.

SANCTA COLUMBA DE CERVEYLO (SANTA COLOMA DE CERVELLÓ)

Die decima sequenti et anno eodem (13 Març 1306) dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancte Columbe de Cervellone. Et fuerunt vocati de parrochianis Nicholaus de Bosco, Raimundus Guiscart, Petrus de Camplong, Petrus Palomera, Petrus za Costa, Petrus Pesteler, Guillelmus de Camplong, Petrus de Vilardel et Petrus Aruig qui iurati dixerunt quod Guillelmus Serradel rector istius ecclesie non vult aliquando recipere nubentes ad benedictionem Ecclesie donec satisfecerint sibi prima de iuribus Ecclesie. Item dixerunt quod dictus Rector requisitus ad sepulturam filii albat Raimundi Guiscart fecit portari crucem per Petrum Romei laicum et superpellicium in collo.

Fol. 57 Item dixerunt quod dictus rector iniuriatur Petro Pesteler parrochiano suo in I quartano olim quem plus pretio iusto ut sibi videtur ab eo recepit. Item dixerunt quod dictus Rector vituperat parrochianos suos et verbo et vilipendit. Item Petrus Costa parrochiano predictus fuit confessus domino Episcopo se portasse corrigiam cuiusdam vicine sue ad baraylam mulierem divinatricem de parrochia de Turrillis.

TORREYLES (TORRELLES)

Eadem die dominica et anno predictus (13 Març 1306) dictus dominus Episcopus in subsidium predictae Ecclesie sancte Columbe fecit visitari per Petrum de Vilardello et Raimundum notarium suum Ecclesiam Sancti Martini de Turrilis. Et fuerunt vocati Raimundum Crusgerii, Bartholomeum Segarra uxoratus de Torrella parrochiani qui iurati dixerunt quod Bernardus Guad rector dicte Ecclesie stabilivit terras hermas utiliter cum et de consensu parrochianorum et cuidam Guillelma de Crucis et cum melioramento ecclesie et sine firma episcopi et hoc fuit anno isto et ibi facte sunt domus et vinee.

Item dixerunt predictis rector est publice diffamatus de quadam iuvene muliere XX annorum vel circa nomine Guillelma Rocha que moratur apud Sanctum Vincentium de Ortis et aliquando in capite XV dierum vel unius mensis venit ad ipsam Ecclesiam et moratur cum rectore per XV dies vel circa et procurat domum suam et postea recedit et dixerunt etiam quod dictus rector providit eidem mulierem in suis partibus, non tamen habet prolem nec numquam habuit dictam mulierem secum bene habuit ipsam quamdiu amicum. Dominus Episcopus remisit sibi predictam et quecumque alia quae comisset usque ad presentem diem pro C solidos Barchinone prout in maiori registro

albo latius continetur. Item dixerunt quod Arsendis Barayla uxor Arnaldi Barayla est coniuratrix puerorum et quarumdem infirmitatum et alterum et ad eam conveniunt de diversis locis. Et de gratia speciali fuit ista Ecclesia visitata et assignata in subsidium dicte Ecclesie sancte Columbe hac vice tamen cum subsidium expansarum quod dictus rector Sancte Columbe fecit illa die fuerunt sibi assignati XX solidos super dicta Ecclesia de Turrillis cuius rector iniunxit dominus Episcopus per suas litteras speciales ut infra VIII dies a receptiones illarum litterarum solverit rectori dicte Ecclesie Sancte Columbe XX solidos supradictos ingressum ecclesie sibi nosceret interdictus.

(Adjunt al fol. 57 hi ha el següent document):

Berbnardus Guad rector Ecclesie de Turrillis interrogato per sacramentum dixit quod Guillelma za Rocha consanguinea sua moratur secum a V annis citra fatetur tamen ditus rector famam esse in parrochia quod peccet cum ea quod tamen negat per sacramentum interrogato si fuit sibi iniunctum quod non habitaret cum eo dixit quod non, nec super huius difamacione fuit sibi iniuncta purgatione. Interrogato si redivit ad quandam quam consuevit tenere apud locum de Ortis dixit quod XX anni unt ut ultra quod non participavit cum ea. Actum apud Ecclesiam de Sarriano XV kalendas aprilis anno Domini MCCC septimo.

(El text que segueix està tatxat):

Tonsoratus: Guillemus Soler de Sancto Baudilio, de soluto et soluta, fuit tonsoratus dispensative (apud locum actum suorum IX kalendas aprilis), Berengarius Amelerii baiulus, Guillemus Sala. Guillemus Novelli-Sagro et en Segis en Raimundus Vals et en Corbera qui pignorarunt, Bernardus Celer presbiterum, Guillemus Vinyals, Bernardus Eymerici, Antiquum Mar clericos ad nos pro absolutione huius remittatis.

Fol. 57 vto.

SARRIA

Die sabbati quatuor temporum qua cantatur “sitientes” XIII kalendas aprilis (19 Març 1306) anno qua supra proximo idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Vincenti de Sarriano ibique ordines celebravit. Et super visitatione dicte Ecclesie fuerunt vocati Guillelmus de Munterols, Petrus de Ram, Bonanatus Zabbateri, Guillelmus Bonis, Berengarius parrochiani dicte Ecclesie qui iurati dixerunt quod quidam de parrochianis male colunt festa. Cetera Recte.

AGUDELS (SANT GENÍS DELS AGUDELLS)

Die dominica XIII kalendas marcii (16 Febrer 1306) anno eodem quo supra proximo idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Genesii de Agudellis et tonsoravit hos scolares: Petrus Zelort, Raimundus des Peret, Bernardus Augusti, Bernardus Bendicti, civitatis Barchinone, Jacobus za Sovira de Agudellis, Romeus de za Rovira de Barchinona. Et hiisperactis Redivit Barchinonam. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus de Vallhonesta, Guillelmus dez Col, Arnaldus Dorcha, Robertus, Guillelmus de Cassis et Guillelmus Pelega parrochiani iurati dixerunt quod Petrus Granoyla est publice diffamatus in ista parrochia quod tenet quandam mulierem Barchinone in carreria Sancti Petri que vocatur na Pola et aliqui eorum dicunt se audivisse quod ipse Rector providet illi mulieri in victu et vestitu. Confitetur dictus Rector se tenuisse dictam mulierem nomine Laurentiam.

Fol. 58

VERZ (SANT JUST DESVERN)

Die martis intitulata XI kalendas aprilis (22 Març 1306) et anno eodem MCCC quinto idem dominus Episcopus de Civitate exiens visitavit Ecclesiam Sancti Justi de Vertio et tonsoravit Bernardum Vernet scolarem de Barchinona legum. Et fuerunt vocati de parrochianis Simon Bonanatus, Guillelmus de Solane et Petrus Orta qui iurati dixerunt omnia recte.

SANCTA CRUX DOLORDE. MOLENDINA REGIS. (STA. CREU D'OLORDE. MOLINS DE REI)

Die mercurii sequenti (23 Març 1306) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Crucis de Olorde et fuerunt vocati de parrochianis Raimundum za Torre et Guillelmum Bofiyl qui iurati dixerunt quod Bernardus Reig tarde venit ad Ecclesiam et male colit festa immo nullo modo licet sit frequenter monitus per rectorem et presumunt parrochiani quod tempestates que accidunt in parrochia accidunt propter illius quare sic laborat diebus festivis pro temporali lucro sicut diebus non feriatis. Interrogat de statu et fama divinarum capelle Sancti Petri dixerunt omne bonum.

Item visitavit Capellam Molendinorum Regis et fuerunt vocati de habitatoribus loci Molendinorum Regis Guillelmus de Truylars, Berengarius Boneti, Bernardus Bisbe, Bernardus Senyer, Bernardus Leget et Petrus Tortosa qui iurati dixerunt quod Guillelmus Bugatel Rector predictae capelle tenet quandam nomine Mariam textricem de qua est publice diffamatus prout in antiqua inquisitione fuit dictum et adhuc perseverat cum ea et dicitur in prima inquisitione.

Item in adulteriis et fornicatoribus et aliis omnibus dixerunt idem ut in prima inquisitione.

Item dixerunt quod Guillelmus Cirer, Guillelmus Ledo tarde confitentur et tarde veniunt ad ecclesiam. Confitetur dictus Guillelmus Belero iam tempore quo erat in minoribus constitutus tenuit Mariam predictam; sed benet sunt X anni quod non pecavit cum ea sed bene intrat aliquoties domum suam et comedit secum vel ipse mitit sibi per apside ad domum et nutrit sibi nepotem suam filiam nepotis sui.

Fol. 58 vto.**MADRONA (EL PAPIOL)**

Die sequenti anno predictis (24 Març 1306) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Eulalie de Madrona. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardum Ferrarium, et Raimundum Rubio qui iurati dixerunt quod Arnaldus de zes Fexes comisit adulterium cum Benvenguda maritata et licet fuerint moniti per rectorem ut desinerent ad invicem participare et iuraverint stare maridatis Ecclesie adhuc tamen ipsa manet cum dicto Arnaldo in domo Raimundi de Fexes rectoris Capelle sancte Marie in eadem parrochia et dictus Arnaldus est clericus tonsoratus et ipsa manet pro pedisseta cum isto rectore. Idem confitetur esse verum. Jacobus de Campdele Rector predictae Ecclesie Raimundus de Fexes rector predictus dixit et confessus fuit verum esse quod dicitur de dicto Arnaldo zes Fexes nepote suo et dicta Benevenguda priusquam dictus dominus Episcopus ad preces et instantiam Galcerandi dez Pipiol tamen dicto Raimundo de Fexes quodam nepoti suo predicto penam huius concubinitus remisit iniuncta eadem Raimundo presenti alia per modum culpe penitentia salutari. Mandantes sibi sub pena beneficii quod de cetero talia non sustineat et quod inter eum et nepotem dent X solidos operi Ecclesie Barchinone. Item dixerunt quod Na Serra Bona uxor Petri de Serra Bona utitur officio medici et iudicat urinas. Item dixerunt quod Raimundus zes Fexes mutuatur illicite sub spe premii et cum pacto.

Item dixerunt quod Guillelma Andrena meretricatur cum multis. Cetera Recte.

Jacobus de Campdelme rector predictae Ecclesie confessus est se lusisse publice ad aleas cum Galçerando dez Pipiol licentiatus a domino Archidiacono Barchinone. Item dixit dictus Jacobus de Campdelme Rector predictus quod dictus Raimundi de Fexet tenet CCC solidos vel ultra ab antecessoribus castri dez Pipiol qui sunt assignati ad emendum Redditus ad ipsius capelle Sancte Marie et dictus Raimundus de Fexes feneratur cum illis sub nomine nepotum suorum Item Galçerandus dez Pipiol tenet D solidos a predictis antecessoribus qui sunt similiter assignati ad emendum redditus ad opus Capelle predictae Sancte Marie. Et dominus Episcopus mandavit dicto Galçerando et dicto Raimundo de Fexes ut hinc ad instans festum Sancti Michaelis septembris emant redditus donant supradictis ad opus ipsius capelle vel quilibet eorum depono partem suam

in sede sacra. Item Guillelmus Raimundus beneficiatus in dicta Ecclesia fatetur se tenuisse publice Elicsendem de Vinyals apud locum d'Esparaguera et filium habuisse sed dictum est quod recessit ab ea et quod ipsa habet apud locum dez Pipiol filiam maritatum venit aliquam filiam visitatum et tunc intrat domum ipsius beneficiati et comedit secum sed non peccavit cum ea et dicit se fuisse absolutum ad venerabilem fratrem Bernardum quondam sed non habuit literam et ab eo tempore citra non venit ad eum visitatum semel vel bis in anno cum dicta filia ipsius mulieris ut predicatur.

Fol. 59

VALDAUREIX (VALLDOREIX)

Die 2 (24 Març 1306) visitavit Ecclesiam Sancti Cipriani de Valdaureix. Et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus de Lateres, Petrus de Vallvidraria, Bernardus de Figueriis et Petrus Dalmacii qui iurati dixerunt quod Jacobus de Prato tenet publice quandam in domo propria. Item Raimundus Gazul tenet publice Gerardam. Item Guillelmus Rourich mutuatur ad usuras et emit bladum a novel a diners adavantats. Item en Venrel facit et exercet contractus usurarios. Item Jacobus de Prato predictus facit idem sicut patre consuevit.

VALVIDRERA

Eadem die supra proxima et anno eodem dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancte Marie de Valvidrera de speciali gratia in subsidium Ecclesie supraproxime. Et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus Paschalis, Jacobus Libra et Bonanatus Bosch qui iurati dixerunt: omnia recte.

Fol. 59 vto.

SANCTI CUCUPHATIS VALLENSIO (SANT CUGAT DEL VALLÈS)

Die veneris sequenti anno quo supra (18 desembre 1304) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Octaviano et invenit pannos altarium immundos. Et post predictam vocavit quosdam de parrochianis Arnaldus de Belsola, Petrus Zapera, Jacobus de Podiolo, Raimundus de Puteo et Petrus de Fonte iurati dixerunt quod Arnaldus Gili rector Capelle Sancte Marie de Bosco fornicatur publice cum Sibilia. Idem rector per sacramentum confessus est se eam tenuisse et filios procreavit sed duo anni sunt quod non participavit carnaliter cum ea. Unde mandavit sibi dominus episcopus quod die mercurii sequenti Barchinone compareat coram eo ratione predicta.

Et Bernardus dez Roure dixit per sacramentum se vidisse rectorem de Vilamilans cum Elicsende concubina sua in eadem domo ipsius mulieris apud villam Sancti Cucuphatis. Petrus de Ripollete rector ecclesie de Octaviano dixit se audivisse multoties et esse famam in loco quod dictum Petrum Petroni ut dictus Bernardus dez Roure deponit.

Item dixit quod rector capelle Sancte Marie de Bosco tenet publice et habet prolem ex ea.

Item dixerunt quod in domo den Torres habitat quidam homo cum quedam mulierem et dicitur in loco quod sunt in adulterio.

Item quod in domibus den Matuyles morant due mulieres inhonestam vitam ducentes Et dominus Abbas sancti Cucuphatis mandavit Bernardus dez Rouret sagitario suo expelli a villa mulieres predictas.

Item dixit dominus rector Octaviani quod Petrus de Solano clericus soldaderius qui regit capellam de Valdaura tenet publice gentilem mulierem apud villam Sancti Cucuphatis ex qua prolem habet.

Rector ecclesie de Cerdaiola iuratus dixit se audivisse predictam vera esse et talis fama est. Idem Petrus de Solano confitetur per sacramentum illud verum esse sed bene sunt VIII menses quod non participavit cum ea. Et dominus episcopus mandavit ei quod hinc ad instans festum Natalis compareat Barchinone coram eo supra predictus. Et comparuit infra tempus sibi assignatum reatumque suum humiliter recognovit.

Unde dominus episcopus propter ipsius paupertatem remisit sibi penam pecuniariam concubinatus; iniunxit tunc sibi quod per annum integrum ieiunet diebus omnibus veneris in quadragesima in pane et aqua et per alios dies veneris eiusdem anni in conductibus quadragesimalibus et introduxit sibi officium si de cetero redeat ad ipsum peccatum vel consimile.

Item dixit dictus rector de Octaviano quod Guillelmus Andree clericus qui moratur apud Sanctum Marcialem est ut dicitur, usurarius publicus et exercet contractus usurarios et de hoc est fama apud bonos et graves contra eum in terra cetera recte.

Fol. 59 vto. MONASTERIO SANCTI CUCUPHATIS (MONESTIR DE SANT CUGAT)

Die sabbati sequenti IIII temporum Idem anno predicto (19 desembre 1304) Idem dominus episcopus celebravit ordines in ecclesia monasterii Sancti Cucuphatis et subsequenter visitavit ibi et inquisivit diligenter super statu et conversatione tam abbatis quam monachorum et totius conventus et de aliis omnibus ad hec spectantibus et invenerunt per Dei gratia omnia recte. Qui quidem dies sabbati predictam fuit XIII kalendas Januarii.

Die dominica intitulata II nonas septembris (4 Setembre 1306) dictus dominus Episcopus celebravit apud Ecclesiam Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensio in altari maiori et benedixit fratrem Galçerandum de Lupetis iam electum et confirmatum in abbatem dicti monasterii et tonsoravit hos quatuor scolares qui secuntur: Bernardum Vives, Begeronum Vives, Jacobus Barberii, Matheum de Vallibus.

EXITUS BARCHINONE

Die mercurii intitulata II nonas octobris (5 Octubre 1306) anno quo supra vocatus ad consecrationem Derthusensis Ecclesie veniens versus tarrachona ad consecrationem predictam cenavit et iacuit in Ecclesia sancti Clementis et in crastinum visitavit Ecclesiam de Granata.

GRANATA (LA GRANADA)

Die iovis sequenti et anno predictis (6 Octubre 1306) visitavit Ecclesiam Sancti Christofori de Granata. Et Dalmatius de Soler, Guillelmus Adroverii, Guillelmus Olerii, Petrus Buschet, Ferrarius de Segarra, Ferrarius Claver et Bartholomeus de Capeladis parrochiani predictae Ecclesie qui iurati dixerunt omnia Recte.

Fol. 60

CALDEERS (SANT VICENÇ DE CALDEERS)

Die veneris sequenti et anno predicto (7 Octubre 1306) idem dominus Episcopus veniens de dicto loco Granate visitavit apud locum sancti Vincentii dez Calders. Et fuerunt vocati Ferrarius Gramatge, Petrus Gramatge, Jacobus Cuyerer, Ferrarius Terrers dez Veurel. Item Jacobus de Podio Despiyll, Bernardus Golet, Bernardus Bertrandi et Arnaldus Lenaye de Sancto Vincentio dez Calders iurati dixerunt quod Ecclesia dez Calders vacant aliquas lampades que debent ibi continue ardere.

Item dixerunt quod Petrus Gramatge uxoratus tenet publice in alia tamen domo Elicsendem solutam ex qua prolem habet. Item Jacobum de Valdaureix solutus tenet publice Guillemona et prolem habet ex ea. Item Matheua uxor Arnaldi Lenayo non vult habitare cum eo non tamen alter eorum adulteratur immo manent quamvis separati in continentia dicitur tamen quod ipsa venit tarde ad Ecclesiam nec confitetur annuatim. Item dixerunt quod Bernardus Ledo et Bernardus Rubei emunt bladum ad denarios adavantats sub fraude usurarum.

TARRACHONA

Die sabbati sequenti et anno predictis (9 Octubre 1306) fuit dictus dominus Episcopus Tarrachone pro consecratione domini Petro de Beteto Derthusensis Electi qui fuit in crastinum quem fuit dies dominica per dominum Tarrachonensis Arghiepiscopum asistentibus sibi dicto Barchinone et Cesarauguste Episcopis consecratus.

VILLA ROTUNDA (VILARODONA)

Die lune sequenti intitulata VI idus octobris (10 Octubre 1306) et anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit personaliter Ecclesiam Sancte Marie de Villa Rotunda et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Bisbal, Arnaldus de Odena, Petrus Rochaberti, Bernardus Zabaterii qui iurati dixerunt quod cum rector non possuit facere servitium in persona propria. Vendit redditus singulis annis et dicti emptores recipientes notulas instrumentorum nuptialium et aliorum contractum in fine anni portabant secum notulas.

Fol. 60 vto. Ad alia loca et ex tunc nolunt redigere notulas in formam publicam sine magna et inmoderata extorsione peccunie et quod maius periculum est ipsi non possunt illo tempore claudere instrumenta cum desiderant habere potestatem finito tempore arrendationis predictae. Negat rector per sacramentum hoc sic fieri immo deponuntur predictae notule penes aliquem de villa.

Item dixerunt quod rector dicte Ecclesie quando pauperes nihil omnino habentes decedunt in hospitali ville ipsius loci non vult corpora eadem quando decedunt tradere ecclesiastice sepulture nisi ea prius satisfiat undecumque propter quando scandala oriuntur et hic idem faciunt et eandem duritiam exercent emptores reddituum Ecclesie predictae. Negat rector.

Item dixerunt quod Ferrarius Cusida presbiter emptor reddituum ecclesie predictae ludit publice in cimiterio. Item en Joncosela presbiter capelle Sancti Laurentii de Villa predicta ludit publice frequenter ad aleas sed duo anni sunt quod non lusit ad graescam. Item dixerunt quod Bernardus Pereylo contra absolutionem quam petit, adulteratur publice cum Mathena. Item Guillelmus Forner fornicatur publice cum Maria Filia domini Cosco. Contraxit secum.

Item Dalmacius Garbi Sagre adulteratur cum Dominga. Dimisit istam et adulteratur cum Tarascona. Item Bernardus Gazo adulteratur publice cum Berengaria Roya. Decessit dictus Bernardus. Item Guillelmus Arenes uxoratus adulteratur cum Elicsende Roya maritata publice et adhuc perseverat.

Item Petrus Vals uxoratus adulteratur cum Bernarda et tenet eam publice adhuc tenet eam. Cetera Recte. Dominus Episcopus imposuit penam L solidos quilibet de adulteris et fornicatoribus supradictis in qua inciderunt ipso facto si a cohabitatione huiusmodi non cessarent vel si in locis suspectis comperientur. Omnes isti sunt incorrigibiles quare iam in preterit inquisitione reperti fuerunt in termino predicta et nolunt.

Fol. 61

ECCLESIA DE SALAMONE (SALOMÓ)

Die martis sequenti intitulata V idus octobris (11 Octubre 1306) anno predicto idem dominus Episcopus personaliter visitavit Ecclesiam de Salomone et hanc fecit visitare in subsidium infrascripte de gratia speciali. Et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius Oliver et Bernardus Ganigod qui iurati dixerunt quod Ianuarius Farnos rector dicte Ecclesie est suspectus de Raimunda muliere de qua prolem dicitur suscepisse scilicet duas filias quas vivunt ex qua est multipliciter diffamatus. Confitetur dictus rector predictam vera esse unde dominus Episcopus pretextu pauperitatis ipsius rectoris remisit sibi penam concubinitus predicti et absolvit eum iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari iniungendo sibi sub pena privationis beneficii ad quam idem rector se specialiter

obligavit si admodo sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliqua alia tenet publice concubina. Cetera recte.

MUNTMAEL (MONTMELL)

Eadem die martis predicta et anno eodem (11 Octubre 1306) idem dominus Episcopus per Capellanum suum et Raimundum notarium suum visitavit Ecclesiam Sancti Michaeli de Monte Macello.

Et fuerunt vocati Guillelmus Uget, Guillelmus de Rubio et Guillelmus Ugeti de Vila Raiud qui iurati dixerunt quod vident aliqui quandam mulierem in domo eiusdem rectoris nomine Margaritam ex qua puerum habet qui adhuc lactat et stat ibi cum puero per VIII dies vel circa aliquando et postea recedit cum puero et credunt quod moretur a za torre de Tarrachone.

Idem dixit Raimundus Dominici baiulus dicens quod vidit eam pluries in domo rectoris predicti et credit quod adhuc sit in domo Rectoris et quod permanant secum at a parrochianis audit.

Confitetur dictus Rector nomine Bernardus de Vallflor hec vera esset et non manet secum in Ecclesia sed bene venit eam peregrinationis in festo Beati Marchi et bene sunt duo anni quod non permansit secum in domo. Dominus Episcopus ad preces et instantiam domine baiulisse remisit sibi penam concubinatoris predicti et iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari absolvit eum iniungendo sibi sub pena beneficii ad quam se obligavit idem rector eam modo sit cum predicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat publice concubinam.

Fol. 61 vto.

ZALBA (ALBÀ)

Die mercurii qui fuit IIII idus octobris (12 Octubre 1306) et anno predicto idem dominus Episcopus visitavit personaliter Ecclesiam de Zalba in cuius subsidium visitavit Ecclesiam subsequentem Romeus de Vilarnau, Petrus Teraza, Guillelmus Rocha et Bernardus Mila parrochiani dixerunt omnia recte.

Raimundus de Castro Segerio rector de Villa Rotunda dixit per sacramentum quod rector dicte Ecclesie habet magnam meretricem et plures filios habet in villa predicta et hoc scit Dalmatius sagio qui quidem Dalmatius iuratus dixit quod en Vilarnad Rector de ecclesia de Zalba tenebat publice quandam nomine Guillamona in domibus dicti sacionis bene sunt IIII vel V anni elapsi ex qua I filium habuit qui adhuc vivit.

Confitetur Berengarius de Vilarnaud rector dicte Ecclesie de Zalba predictam esse vera sed bene sunt VIII anni quod ipsa decessit et amplius et erat tunc rector, sed fuit absolutus a pena concubinatoris per dominum fratrem Bernardum, quondam, Episcopum Barchinonem non tamen litteram absolutionis hostendere possit.

CELME (CELMA)

Eadem die mercurii et anno predictis (12 Octubre 1306) visitavit idem dominus episcopus Ecclesiam Sancti Christophori de Celme. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Soler.

BARCHINONEM EXITUS (15 DESEMBRE 1306)

CIGES (SITGES)

Die iovis intitulata XVIII kalendas ianuarii anno domini MCCC sexto (15 Desembre 1306) Dominus Poncius Barchinone Episcopus exivit Barchinonam et arripuit iter versus Tarrachonam pro consecratione Domini Berengarii de Guardia Electi. Confirmati venimus et accessimus illa die ad Ecclesiam de Cigis quam idem dominus Episcopus visitavit illa die. Et fuerunt in clericos tonsorati isti

scolares qui secuntur tanquam legitime nati: Geraldus de Tordera, Bernardus Migo, Romeus Peyconi, Petrus de Mari, Romeus de Colle, Jacobus Geraldus, Jacobus scolares de parrochia de Cigiis.

Fol. 62 Et fuerunt vocati de parrochianis ipsius Ecclesie de Cigiis isti qui secuntur qui iurarunt dicere veritatem: Guillelmus Ferrarius, Raimundus Peyroni, Bonasamicus Laurentii, Bernardus Gibati, Guillelmus Donzeti, Guillelmus Zafont, Bonasamicus Paschalis Banyols et Petrus Mayol parrochiani dicte Ecclesie iurati dixerunt quod Johannes de Ulmo presbiter serviens dictam Ecclesiam tenet publice quandam mulierem nomine Guillelmam filia Bertrandi de Valls Fervosa et habuit unum filium ex ea qui decessit anno preterito et modo habet unam filiam ex ea quam lactat modo que mulier est soluta. Johannes de Ulmo presbiter predictus sub sacramento respondit se dictam mulierem cognovisse et se ex ea diffamatum fuisse et famam esse quod dicta prole sit sua quod tamen ipse negat.

Et negat etiam se participasse unquam publice cum eadem et sunt duo anni elapsi quod non stetit secum ut pedisseta tunc quin eam cognovit. Item dixerunt quod Geraldus rector Ecclesie de Jaffer tenet publice Brunissendem et filiam lactantem procreavit ex ea. Idem fatetur dictus Johannes de Ulmo. Item dixerunt quod Bernardus clericus serviens ecclesiam de Olivella ressidens tamen in dicta Ecclesia de Jaffara tenet publice quandam filiam Petri Poncii baiuli dicti loci ex qua filiam habet. Idem fatetur dictus Johannes de Ulmo se vidisse. Item dixerunt quod Raimundus March Rector Ecclesie de Rippis tenet publice filiam Bernardi Baucels in domo eiusdem rectoris comedit et iacet et habitat cum rectore.

Fol. 62 vto. Item dixerunt quod Petrus Arberti desponsavit Berengariam Fusteram et morantur simul et non vult matrimonium sollempnizare in face Ecclesie.

CUBELES (CUBELLES)

Die veneris sequenti intitulata XVII kalendas ianuarii (16 Desembre 1306) anno quo supra proxime dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancte Marie de Cubellas et tonsoravit in clericos hos scolares qui secuntur: Guillelmus Bartholomei de parrochisa de Olerdona, Arnaldum de Castelmuz de Gialtrude, Periconus Serra de Vilanova: III scolares.

Et fuerunt vocati de parrochianis Ecclesie de Cubellis de Vilarnau, Bernardus Ferreti, Petrus dez Cortey, Petrus Company, Ferrarius Plana, Berengarius Puyes, Bernardus Raedor, Berengarius de Colle, Guillelmus Zabater, Bernardus de Qurbey qui iurati dixerunt omnia recte. Tamen conquisita fuerunt a domino Episcopo quod Nesprune qui excommunicatus est propter mutilationem et sacrilegium cuiusdam presbiteri nomine Bernardus de Rossello turbat officium in ecclesia cum nolit ex inde exire cum ibi divina officia celebrantur unde petunt sibi super afflicte degentes remedio providere.

Item cum essent summe afflicti de gente militum remoti ab Ecclesia parrochiali supplicaverunt domino Episcopo benedici illis de villa fundum conyguum capelle Sancti Anthonii et ad hoc oblatum in cimiterium ad eorumdem corpora per rectores dicte Ecclesie de Cubellis sepelienda. Idem fuit eis per dictum dominum Episcopum concessum et dictam quidam fundus dicte capelle contiguus certis distictis liminibus et ad hanc assertionem dictorum parrochianorum de Villanova volentibus et consentientibus Bartholomeo de Quero et Jacobo Plana regentibus dictam ecclesiam de Cubellis pro rectore eiusdem affirmantibus utile edicte Ecclesie de Cubellis fundus huius ad sepeliendum ibidem corpora mortuorum de quibus fuit eas contessa littera et tradita dicti domini Episcopi eius sigillo proprio sigillata sub die et anno prefixis.

Fol. 63 Die sabbati qui fuit XVI kalendas ianuarii (17 Desembre 1306) et anno quo supra proximo intravit civitatem Tarrachone et stetit ibi pro consecratione reverendi viri domini Berengarii de Guardia Vicensi Episcopi usque in diem lunem sequentem exclusive qua die lune visitavit Ecclesiam de Pulcro vicino.

GUARNAD (GORNAL)

Eadem die lune predicta (16 Desembre 1306) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Guarnad in subsidium supradicte et fuerunt vocati Romeus de Palatio et Berengarius Sarbet, parrochiani ipsius Ecclesie qui iurati dixerunt quod Petrus Johannes tenet publice Mariam Fontanam. Item Galvannus fornicatur publice cum Guillamona.

SANCTA MARGARITA

Die martis sequenti et anno quo supra (20 Desembre 1306) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Margarita de Penitentibus. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Reverdot, Guillelmus Corbera iurati dixerunt quod Jacobus Badal presbiter rector altaris Sancte Marie siti in predicta Ecclesia ludit libenter et bibit et recessit a terra annus est elapsus. Et ultra et Eymericus de Spinellis occupat Redditus eiusdem propter absentiam ipsius rectoris et facit facere servitium. Item dixerunt quod Ferrarius Pelegrini non vult facere matrimonium cum quadam muliere quam tenet ut concubina et propterea est excommunicatus.

Fol. 63 vto.**PERAMOLANTA (PEREMOLANTA)**

Eadem die martis predicta et anno eodem (20 Desembre 1306) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancti Petri de Peramolanta et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Ferran et Petrus Sobira qui iurati dixerunt quod ... (sic)

SANGUYOLES (GUNYOLES)

Eadem die martis predicta (20 Desembre 1306) dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Salvatoris de Sanguyolis in supsidium supra proxime et fuerunt vocati Guillelmus Bassa et Jacobus Michael parrochiani ipsius Ecclesie qui iurati dixerunt quod Arnaldus de Mora rector dicte Ecclesie consuevit tenere Mariam baptizatam ex qua prolem habet sed ipsa manet in matrimonio per se et credunt quod non participat cum ea quare si faceret incontinenti impregnaretur ipsam. Audiverunt tamen dici a vicinis quod ipsa intrat frequenter domum ipsius Rector et pastat ibi aliquando ut pedisseta ipsius. Eadem die predictam fecit sibi parari comestionem apud Sanctum Clementem et in crastinum post prandium intravit civitatem Barchinonem.

BARCHINONA (21-22 DESEMBRE 1306)

Die dominica sequenti que fuit Nativitas domini Episcopus celebravit Missam maiorem in sancte Crucis Sedis Barchinone et tonsoravit in clericos hos scolares qui secuntur: Guillelmus de Geseranis Gerundensis diocesis ad presentationem domini Bernardi Gerundensis Episcopi, Raimundus de Rourellis de parrochia de Rondos ad presentationem domini Berengarius vicensi Episcopi diocesis sui, Hugetus de Turri, Berengarius Abeylla, Laurentius de Canalibus, Guillelmus Ferrer, Petrus Mir, Petrus Sandrich Barchinone civitatis, Jacobus Laurentii de Sabadello Barchinone diocesis.

(Transcripció del document adjunt al Fol. 62 vto.)

Contra el rector de Santa Margarita Jaume Badal que no compleix amb els seus deures. Per exemple: diu malament la missa doncs no utilitza Missal, no vol confessar al moment, fa malament els testaments etc.

Al noble mon senyor el Bisbe (*text destruït*) l'església de Santa Margarita en la rodalia de Dalorda fas u (*text destruït*) os nels vostres ofeciales jo serits tantes coses que sic fan que son mals estans q (*text destruït*) valem meins com el no nes punit... com vasadu esta punit per senyor primerament de les coses amunt dites com no sesa per en Pere Çatora qui es vedat per mon senyor arcabisbe de Tarragona comiars quen fes per el que es en la parroquia que annas tanta sopta que am bel a parlat

e el que sia a la porta de lesgleya am tals qui ambel en sems son vadats o encara senyor nos es ius
 es quin ço que anc novem ne oim dir com el dix I missa a la capela de santa Tecla sens libre que el
 notent ne riu i dix aquels qui esen a la missa que bon li fa que sabes de tot aço senyor li provareu vos
 per lescola quil servi qui es fil den Pere Col de Sancta Margarita en cura per en Ferran Çanzina i per
 son fil i per les donades am con dues encara senyor som mana velans i nons pensam que es degan fer
 que in albat qui mori a la talada fil den Andreu Galifa no vol venir al albat per ço com dix que I veda i
 havia al demunt dit loc i nos senyor aviem lan fet exir que no nava miga lega: prop i encara senyor no
 i volt venir a nos lens feu lançar i no li volt fer negum hofici de crestia encara senyor ac I nom malant
 a la tora qui era del castel de Ribes i hom tremes li missatge quel venges confesar i nol vol fer ne per
 I misgger i per dos i el posa que no i podia venir que rieres venien i el vist puxes be III setmanes i pux
 muris sans confessio encara senyor muri I nom en la parroquia qui no haviaia feta ordda de cristia per
 nom en Meseguer de Cases Noves i el senyor vanava que n duia ants XXXX sols i que havia fet tot ço
 que a bon crestia devia hom fer encara senyor I nom mori per nom en Ramon Coumel i el feu ser fer
 marmesor ab daltres i feu se fer lexa per la marmesoria ço qui a nos es sort ya que aviem anar que
 rector se fasa fer mamesor encara senyor nos marevelam que noyl rector que confesions prenga que
 tener i que vaga a la rectoria encara que feu dun sobraltar seyera de laltar de madona sancta Maria
 encara senyor nos maravela que nul hom qui mort sia i que aia fet son testament que el que ni faça
 altre i el feu lo III vegades an Boragener i ço qui era a la I veu no i era a laltre a ço senyor li provarets
 per en bor meu casteluy i per los altres marmesors i si en cive riu lo fet de totes les coses damunt
 dites i degus escrites trobareu veritat en la parroquia encara senyor que el que es pregue com estima
 lesgleya que dix que ne valia com CC d... i da val nemes CM aço provarien per tots los promens de la
 parroquia encara senyor nos dant maravela que el no puxi viura de la renda que a que encara canta
 en la dita escleja I naltar qui es dum clerga i pren la renda i de ço senyor per la dignetat qui es en vos
 vos pregam que vos quel ne puniscau o hom per vos a qui no sapien bens . de pendre o vullacs senyer
 que el venga a vos per ço que nos fasa pregar a les cavales de la parroquia

Al dors: Contra Rectorem Sancte Margaritha. A mon senyor el bisbe de Barçalona sien dades.

Fol. 64 HOSPITALE INFIRMORUM (HOSPITAL DE MALALTS DE BARCELONA)

Die veneris intitulata VI kalendas marcii anno quo supra (24 Febrer 1307) idem dominus Episcopus visitavit hospitalem infirmorum et fuerunt vocati vicini scilicet Petrus Daumone, Romeus de Prato, Bonanatus Pelegrini, Raimundus dez Podio, item Bernardus de Sabadello et Petrus de Deo et Bernardus Mir nunc conductius ad annum. Isti habent servitium hospitalii. Sunt qui ut iurati dixerunt quod Jacobus de Rocafort clericus infirmus de domo non bene convenit cum Rectore et est multum malitiosus toti familie adversus et contrariosus. Concedit Rector.

Item dixerunt quod en Pichar carnifex uxoratus adulteratur publice cum na Calopa nepote uxoris sue et filium et filiam ex ea que quidem Calopa moratur iuxta hospitale istud et dictus carnifex moratur. Bernardus de Ortis Rector hospitalis predicti iuratus dixit quod redditus perpetui ipsius capelle et hospitalis ascendunt usque ad XVI libras Barchinone annuatim. Item dixit quod accapitum (*1- Du Cange. Vol. I. Fol. 41 = nonos*) panis sufficit omnibus de hospitali et tot lo Releu datum amore Dei et ultra possunt vendere panem qui superat uno de septimana computata cum alia de quo habet XII vel XIII solidos qualibet septimana. Item dixit quod acapitum vacinorum valet qualibet septimana II solidos cum dimidio. Item lexie (*2- Du Cange. Vol. V. Fol. 86 Llegat*) defunctorum valent qualibet septimana II solidos cum dimidio parum plus aliquater. Item habet vineas que uno anno computata cum alie sufficiunt sibi ad vinum et habet etiam ex inde vitis per lignis. Item dixit quod habet dare qualibet septimana X solidos de portione inter omnes de hospitali pro companagio et ultra hec dat

eis panem et vinum. Item dixit quod providet et habet providere infirmis in gallinis et in ugenas et in stopa. Berengarius de Canal presbiter beneficiatus in capella ipsius hospitalis.

Fol. 64 vto.**HOSPITALI COLUMBI (HOSPITAL DE COLOM DE BARCELONA)**

Die sabbati sequenti et anno eadem ut supra (25 Febrer 1307) idem dominus Episcopus visitavit hospitale et capelle den Colom et inter alios fuerunt vocati Jacobus Fusterii presbiter, Johannes de Prato clericus escolaris dicti hospitalis et Dulcia donata et Raimundus et Maria de Boscho et Maria de Podio pedisete et provinientes pauperibus hospitalis qui iurati dixerunt quod dictum hospitale habet bene XX modiatas vinearum que sufficiunt de vino expensis domui uno anno cum alio computato. Item habet VII mansos.

Item habet censuale in villa. Item dixerunt quod Bernardus de Prato rector ipsius hospitalis emit bene XXX morabatinos censuales ut sui dicitur et credunt quod de bonis hospitalis pro maiori parte emerit dictos morabatinos. Item dixerunt quod stabilivit dictus rector quandam terram que erat propria ipsius hospitalis in monte iudaico ad census morabatinorum. Item recipiunt portionem canonicorum novorum et lectos canonicorum mortuorum in Ecclesia Barchinone et IIII panes minores qualibet die in canonica Barchinone.

Item dixerunt quod tenent III acaptatores qui acapitant panem per civitatem omni die et diebus festivis in ecclesias et predictus panis sufficit et abundat expensis hospitalis et nichilominus superat et ille qui superat omnidie dat pauperibus venientibus ad portam et mititur etiam pauperibus verecundis per civitatem.

Item dixerunt quod rector et I presbiter et II scolares sunt in domo, item due donate. Item IIII pedisetas clavera. Item III acaptatores et II nuntios qui procurant de orto. Item II pueros pauperes quos amore Dei doceri facit. Item sunt modo in hospitali X infirmi et IIII pueri expositi V annorum vel circa. Item sunt ibi VIII pueri expositi qui lactant quibus habent terni nutres.

Item fuerunt vocati de vinis en Valenis de Fonte, Bernardus Toreylo, Bernardus de Muntaya et Matheus de Ponte qui iurati dixerunt se credere quod bona hospitalis bene expendantur. Bernardus de Prato rector dicti hospitalis iuratus supra predictis dicere veritatem dixit quod dictum hospitale habet in redditibus uno anno cum alio computato ad valorem mille et quingentorum solidos, sine vinea et tribus morabatinis ultimo per eum emptis. Item dixit se emisse XXVI morabatinos censuales quos emit ad opus hospitalis et pro maiori parte de bonis hospitalis quorum XX iam tenebatur sub dominio et alodio hospitalis. Item emit ultra III morabatinos censuales ad opus suis et ea intentione ut de ipsis tribus morabatinis et de dicta vinea statueret sibi unum aniversarium presbiteratum on hospitali cum de vinea ipsa inveniret XVI morabatinos censuales et predictam vineam emit de bonis tam de propriis quam de hospitali.

Item dixit bacinos valere usque ad XXII denarios qualibet septimana. Item lexias defunctorum usque ad LX solidos in anno. Item confitetur se habere XX modiatas vinearum que non bene sufficiunt sibi annuatim sed panis sufficit sibi aliquando. Aliquando non sufficit.

Fol. 65 Item dixit dictus rector hortum valere deductis expensis usque ad valorem LXXX solidos uno anno cum alio contrapuntato. Expensas hospitalis sunt hec tenet enim dictus rector familiam superius nominatam et dictos expositos et ultra tenet in presenti V nutrices ad V pueros expositos. Dominus Episcopus assignavit diem dicto rectori ad diem lune sequentem ad edendum et hostendum literam institutionis sue et instrumenta empcionum predictarum necnon institutionem ipsius hospitalis et ordinationis eiusdem.

(La següent nota sembla que era adjunta al foli 65: Guillelmus Bartholomei, Simon de Manso revelavit istis peccata occulta.

Arnaldus Brunicher, Guillelmus Brunicher..... Ecclesie sancti Salvatoris de Prato avit quod dicta Elicsendis tenebat bona Petri Vaire.)

Fol. 65 vto. HOSPITALE ET CAPELLA MARCHUCII (HOSPITAL I CAPELLA DE MARCUS)

Die mercurii intitulata kalendas martii (1 Març 1307) anno quo supra proximo idem dominus Episcopus visitavit hospitale predictum et Capellam et fuit primus requisitus Petrus za Rocha rector hospitalis predicti ut hostenderet institutionem dicti hospitalis et dixit se non habere aliam institutionem nisi quandam ordinationem quam erat scripta in quodam libro. Cuius rubrica incipit et dicit sic: “Incipiunt constitutiones fratrum et sororum hospitali Bernardi Marcutii in Dei nomine”. Et textus incipit: “Statuimus quod introitus fratrum et sororum sit humilis in ecclesia et tota conversatio eorum et cetera et sunt XXXVII capitula in universo” cuius initium incipit: “Item comendator” et finit “actuarius et canonici” quem librum dictus dominus Episcopus secum reportavit ut statum ipsius hospitalis melius recognosceret. Item fuit interrogatus dictus rector ut litteram sue intitulationis si quam haberet ostenderet et hostendit cuius tenor sic incipit: “In Dei nomine noverint universi quod nos Bertrandus de Molendinis Barchinone canonicus et Arnaldus Alamani clericus et cetera ... Et finit “ante kalendarium aliquo ingenio iure tamen vel ratione actum est hoc III kalendas aprilis anno Domini MCCLXXX nono”. Et firmat ibi dictus Bertrandus de Molendinis nomine et mandato episcopi Barchinone et hoc est publicum instrumentum per alfabetum divisum.

Propterea fuerunt vocati Poncius Sartoris donatus et Santia et Simona donate dicti hospitalis qui iurati dixerunt predictum hospitale habere usque ad X vel XI libras (vel quasi) in redditibus. Interrogato unde poterant provideri sumptibus ipsius hospitalis dixerunt quod de elemosinis. Item dixerunt quod lectos et pannos hospitali neccarios perveniunt ibi ex legatis defunctorum de civitate per maiori parte. Item dixerunt quod dictus rector cum donatis et pedisetis et pueris expositis XIX preter infirmos ipsius hospitalis qui sunt bene XVI in presenti et obtine providetur per Dei gratiam per dictum Rectorem tam sanis quam infirmis. Et tota illa provisio provenit ex elemosinis fidelium ut est dictum. Et dixerunt dictum rectorem fideliter se habere in omnibus.

Petrus Turritella beneficiatus in Ecclesiis Sancte Marie de Mari et Sancti Cucuphatis de Rego confitetur per sacramentum quod de in inquisitione presenti de dicta Margarita excepto quod plusquam medius annus est quod non habitavit cum eo in domo sed bene veniebant aliquoties ad dominum ipsius Petri Turritella. Item confitetur de filia den Amich de Novelis recessit ipsa a terra ista et fuit absolutus ut dicit a domino fratre Bernardo episcopo. (*Segueix al foli 66 de l'original*)...

Fol. 66 SANCTUS CUCUPHATI DE REGO (SANT CUGAT DEL REC DE BARCELONA)

Die jovis sequenti et anno quo supra (2 Març 1307) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Cucuphatis de Rego et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Cendre Pelicer, Arnaldus Salvatoris, Guillelmus de Fonolieto, Arnaldus de Spelunci, Johannes Sabater, Petrus Costabela et Guillelmus de Rivosicho et Petrus Tort et Guillelmus de Rivosicho qui iurati dixerunt quod Guillelmus de Ulmo rector dicte Ecclesie est, et fuit Rector ipsius Ecclesie bene sunt X anni et numquam fuit visus missam celebrare et ex quo non celebrat videtur eis quod debet tenere unum presbiterum et ubi civitas non erat interdicta, adhuc non surgebat ad matutinas nec tenet scolarem et audiverunt dici a Petro de Torrentibus magistro scolarium eiusdem Ecclesie quod XVI mensibus remanserat altare maior sine missa propter defectum rectoris. Respondit dictus Guillelmus de Ulmo rector predictae Ecclesie propter defectum visus quem patitur numquam nisi primam ausus fuit celebrare missam et hoc dixit per sacramentum. Et ideo fuit sibi iniunctum ex parte domini Episcopi quod ipse dicat omni diem missam defunctorum et unus de beneficiatis vel aliquis alios sacerdos dicat missam debitam omni die in altari maiori.

Item dixerunt quod en Torroella beneficiatus ibidem non celebrat et tenet aliud beneficiatum in Ecclesia Sancte Marie de Mari nec facit fieri servicium ut tenetur. Et tenet publice Margaritam et prolem habet ex ea qua dicitur habere virum et consuevit iste beneficiatus eam tenere in domo propria medius annus est et ab eo tempore citra vadit ipsam et venit ad domum eius. Item tenuit publice quamdam filiam den Amich de Novel, eamque defloravit et filium ex ea habuit. Berengarius de Servadiza et Petrus de Torrente dixerunt idem sed non recolunt de nomine predictae mulieris. Rector predictae Ecclesie dixit se audivisse predictam. Confitetur dictus Torroella per sacramentum quod a festo Sancti Johannis Baptiste citra et ante non tenuit presidium in beneficio sancti Cucuphatis. Sed aliquot bis vel ter in septimana cantabat ibi. (*Continúa al final del foli 65 vto. de l'original*).

Item dixerunt quod dictus rector vendidit medium pannum de purpure qui advenit Ecclesie ab uxore Jacobi de Adarrone de quo habuit LXXV solidos. Item vendidit unam tellam quam fuit uxoris quiusdam Bonanati de Bagneriis et habuit XVIII solidos. Item Ecclesia deficit in pannis libris et ornamentis. Idem dixerunt sacerdotes infrascripti. Confitetur dictus rector se habuisse et vendidisse pannos predictos pro precii supradictis et de illis decimam solvisse et sibi in expensis comestionis providisse. Item dixerunt quod Ecclesia ista valet D solidos deductis expensis in decimis et aliis redditibus perpetuis et facto servitio ipsius Ecclesie sacerdotes infra scripti dixerunt de CCC redditus eiusdem sibi sufficere in presenti ratione interdicti Civitatis. Negat rector per sacramentum.

Berengarius de Servadiza beneficiatus ibidem et Petrus de Torrente sacerdos serviens ibidem dixerunt quod dictus rector est sacerdos et numquam celebravit et dixerunt quod duo anni sunt quod non renuit presbiterum qui celebraret missam ex eo quare dicit rector quod non sufficiunt sibi redditus Ecclesie ad vitam sed bene tenet. Confitetur rector quod duo anni sunt elapsi quod non tenuit presbiterum quare ut asserit non sufficiunt redditus et hoc dixit per sacramentum. Unde idem rector de mandato domini Episcopi iuravit ad sancta Dei Evangelia se tenere de cetero unum bonum et sufficientem rectorem qui faciat servitium in altari maiori et cantet continue missam debitam et curam teneat animarum et iniunxit sibi dominus Episcopus et ipse rector hoc servare bona fide promissit quod ipse celebravit missam defunctorum vel privatam ... poterit in emeram eorumque defecit et hoc fuit factum et ordinatum in presentia Raimundi de Torrebadelon, Berengarii de Cerveriza beneficiatorum in eadem ecclesia qui iura iurando promiserunt denunciare domino Episcopo si dictus rector deficeret in predictis et fuit confessus rector in presentia predictorum qui hoc concedunt quod predicti panni sunt Ecclesiae.

Fol. 66 vto. HOSPITALE SANCTE EULALIE DE CAMPO (HOSPITAL STA. EULÀLIA DEL CAMP)

Die veneris sequenti et anno qua supra (3 Març 1307) eidem dominus Episcopus visitavit hospitale infirmorum Sancte Eulalie de Campo Barchinone et fuerunt vocati fratrem Berengarium Bovis Canonicus Sancte Eulalie, Raimundum de Tarragona donatus eiusdem, Berengarius Lobeti presbiter prioris Sancte Eulalie et Petrus Poch nuntius dicti hospitalis, Saurina de Sancto Michael, Geralda de Cardona vicini dicti hospitali, Bernardus Bainer, Andreas de Monte, Guillelmus de Prato, Petrus Ferrerius et Garcias molinerius et Johannes de Noer nuntius et Petrus Juliani nuntius hospitali vicini dicti hospitali iurati dixerunt quod dictum hospitale habet usque ad CL solidos in civitate in redditibus parum plus vel minus. Idem fatetur Bartholomeus hospitalarius dicti hospitali.

Item interrogati dixerunt quod hospitalarius vendidit hoc anno I quintanum de horto pro XXXV libras de quibus fuerunt empti duo morabatinos den Jacobi Zabater in quam venditionem dictum hospitale fuit et est damnificatum. Dicit dictus hospitalarius per sacramentum quod prior Sancte Eulalie compulsi facere dictam alienationem pro eo quare pro ipsi priore tenebant illa bona.

Item dixerunt quod lexie que consueverunt fieri hospitali a defunctis ante adductionem regine consueverunt valere usque ad XL libras Barchinone annuatim sed ab eo tempore citra gentes recognoscentes malam administrationem Rectoris ipsius hospitalis non fuerunt nec sunt voluntarie ibi aliquid legare sed uno anno cum alio computato ascendunt ad sumam CC solidos vel quasi annuatim ab adductum domine Regine citra. Fatetur Rector hospitalis per sacramentum quod uno anno cum alio computato valent et valere possunt usque ad CL solidos.

Item dixerunt quod panis elemosine sufficit ad expensas panis ipsius hospitalis omnibus diebus et ultra hoc venditur in die de pane usque ad sumam II solidos vel circa ut dictus Johannes nuncius videt et scit et de illis duobus solidis facit rector alias expensas hospitalis. Fatetur rector quod venditur pannis in VI mensibus anni scilicet in XII qualibet die in aliis VI mensibus nichil inde habetur.

Item dixit dictus nuncius et prenotati vicini idem credunt quod dictus rector X anni sunt est Rector hospitalis et ab eo tempore citra in lectis et pannis eorum est diminutum hospitale in tamen quod melius valebant tunc panni et alia paramenta hospitalis IIII denarios milia solidos quam modum centum solidos. Interrogato cuius culpa hoc accidit dixerunt quod culpa rectoris qui est luxor rixasus et luxoriosus. Fatetur rector quod IX anni sunt quod ipse est Rector hospitalis predicti et quod panni et paramenta dicti hospitalis valent nunc tantum quantum tunc valebant vel amplius licet multe flaciate pro uso infirmorum medio tempore sunt destructe et licet quidam latro fuerit furatus VII flaciatas qui fuit suspensus apud montem iudaicum et captus in Moliendinis Regis.

Item dixerunt quod dictus rector tenet quandam iuveniculam nomine Ceciliam quam defloravit et tenet eam modo hic modo illic et frequenter facit eam venire ad hospitale que est etatis XI vel XII annorum. Dicit dictus rector per iuramentum quod cum dicta puella numquam peccavit nec habuit propositum peccandi sed tamen est verum quod domina dicte puella qua vocabatur Sibilia fuit de furto accusata et in curia Vicarii et liberata postea post cuius liberationem comendavit dicto rectori puellam predictam postea.

Item dixerunt eundem rectorem esse male conversationis et quod per eius mala administrationem dictum hospitale devenit ad destructionem et inopiam et recolligit ibi inhonestas personas et claudit hostia domus illius in qua familia iacet ne possit inde exire et postea dicta familia in camera dicti rectoris habet sonum quitarre et campani et instrumentorum; et presumunt quod inhonesta comitantur ibidem.

Fatetur rector se ratione solatium cum instrumentis in festis sollempnibus cum hostis clausis. *(Continua a l'original el text a la fi del foli 67).*

Foli 67 Item interrogati dixerunt quod in Capella hospitalis debent servi per I rectorem vel saltem per unum de canonicis et debent ibi missam celebrari omni die et aliquoties stat per XV dies per I mensem quo non celebratur ibi. Item dixerunt quod redditus ipsius capelle quos prior Sancte Eulalie recipit, valent XV libras et ultra annuatim. Fatetur hoc dictus hospitalarius.

Interrogato de provisioni infirmorum dixerunt quod numquam datur eis nisi de una comestione simplici et vili nec emuntur eis galline nec alie carnes necessarie sed dantur II denarii pro vino inter III infirmos, cetera omnia male. Fatetur dictus rector per sacramentum quod ipse dat infirmis iuxta posse hospitalis carnes mutoninas et edulinas sicut est enim necessarium non tamen dat eis gallinas nec perdes quare non potest sufficere facultates hospitalis.

Item dixerunt quod dictus hospitalarius sive rector emit quasdam domos apud Villam Novam Barchinone de bonis hospitali et ibi latitat et abscondit ea que congregare potest in fraude hospitalis predicti. Negat dictus rector per sacramentum predictam confitetur tamen quod Raimunda de Ulmo consanguinea sua emit de bonis suis propriis dictas domos pro IX libras et dimidia et dictus rector providet dicte consanguine sue in hospitali quare est pauper mulier et infirma et promittit dare dicto

Rectore dictas domos et cetera bona sua post vicerector tenet et gubernat dictas domos nomine ipsius consanguinee et facit de ipsis ac si iam essent sue proprie, non tamen tenet ibi aliqua bona sua. Item interrogato si est luxor vel rixosus respondit per sacramentum quod non. Fatetur tamen quod in festo Natalis Domini ludit ad taxillos et alios ludos ad recreationem. Dixit etiam per sacramentum quod infra predictos annos construxit in dicto hospitali opus necessarium cuius expense ascendunt ad L libras; dicta domina Raymunda aufugit maioricas ex verecundia dicte captionis et postea audivit quod rediit Tarrachonam et credit quod sit mortua ut audivit cum puelle; dictus rector fecit bonum sicut potuit bono matrimonio et procuravit fieri cum amicis non tamen animo pecandi cum ea. Item interrogato si tenet alicubi publice concubinam dixit quod non. (*Segueix el text de l'última ratlla del fol. 67 vto. de l'original*) cum personis et claudere dictum hostium ne viles personis qui iacent in hospitali possint de nocte bona eius subripere nec alio malo ingenio.

Fol. 67 vto. Poncius etc. Dilecto in Christo Bartholomeo de Colle presbítero hospitalario seu rectori Sancte Eulalie de Campo Barchinone. Salutem in Domino. Quare super hiis que nobis et officiali nostro Brachinone contra te denunciata fuerunt et super aliis etiam contra te sinistra audivimus ex officio nostro inquisivimus seu inquiri fecimus diligenter et nichil contra te invenimus clare probatum quamquam te super delapidatione et mala administratione ipsius hospitalis et quod lusisti pluries publice ad taxillos et quod viles personas tam masculos quam mulieres consueveris introducere in eodem et nimium participare cum ipsis et quod cum eisdem bona ipsius hospitalis quam deberes potius infirmis eiusdem et pauperibus erogari in consumis et de nostris innoverimus modice agere ista vice absolvimus te ab omni petitione, actione et demanda quam contra te vel bona tua occupatione predicta vel quamcumque alia ratione usque ad presentem diem habere possumus aliquatenus vel movere et totum tibi remittimus per presentes. Mandantes tibi quod de cetero non incidas in aliquo de viciis supradictis sed sit bona ipsius hospitalis fideliter administrare ac bene agere et laudabiliter conversari teneris quod per tua bona diffamatio contra te super premisis contepta penitus evanescat ut dignam possis Deo et nobis de villicatione seu administratione tibi comissa cum exactus fueris reddere rationem. In cuius rei testi et cetera. Datum Barchinone II kalendas madii anno Domini MCCCVII (30 Abril 1307).

Bernardus Oztor presbíter beneficiatus in Ecclesia Sancte Eulalie de Campo Barchinone respondens inquisitioni contra eum facte super conversatione sua. Dixit per sacramentum quod ipse intrat et consuevit intrare palam et publice domum domine Guarnalde et credit et presumit quod vicini et ceteri qui hoc sciunt cogitent ipsum peccare cum ea et fatetur se peccasse cum ea et quare ibi in illa domo conveniunt homines iuvenes ideo venit frequencius ad domum suam sed dicere debet quod non peccavit cum ea sed bene credit quod sit diffamatus ex ea. Ex eo quare ipsa est mulier multivola post predicta dominus Episcopus ad preces et instantiam magistri Bernardi de Limona remisit sibi penam concubinitus predicti iniuncta sibi aliam pro modo culpe penitentia salutarem. Iniunxit etiam sibi sub pena X aureorum ad quam ipse Bernardus Oztor se obligavit et omnia bona sua si amodo esset cum predicta muliere in loco suspecto vel aliqua teneret de cetero concubinam. Item quare invenit eum in inquisitione predictam remissum et negligentem in horis dicendis iniunxit sibi quod hec debeat in melius emendare.

Fol. 68 Anno Domini MCCC tertio III kalendas aprilis (30 Març 1303) Dominus Episcopus Barchinone absolvit a sententias excommunicationis quas incurrerunt isti qui secuntur, quia in Alexandriam inveniunt vel sua matrimonia transmiserunt iniuncta eis pro modo culpam penitentia salutari: Arnaldus de Camplong, Michael de Guarnad, Bartholomeus de Deo, Jacobus Pereylada, na Maymona uxor Petri Ferigola, Arnaldus de Sarriano Sartor, Bartholomeus Mancipii civitatis Barchinone.

Fol. 68 vto.

Anno Domini MCCC septimo

Die Sancte Pasche que fuit VII kalendas aprilis (26 Març 1307) anno quo supra dominus Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus celebravit missam maiorem in altari Sancte Crucis Barchinone sedis et tonsoravit in clericos scholares qui secuntur qui sibi tanquam de legitimo matrimonio nati fuerunt presentati dispensavit tamen cum uno infra-scripto de soluto genito et soluta Bonanatus ... de civitate Barchinone, Romeus de Ledo de Curro Subira, Romeus ... , Petrus de Bas, Petrus Ferran Barchinobe, Berengarius Rubei de Apiaria, Berengarius de Podio, March Barbam, Petrus de Riba, Berengarius de Riba Barchinone, Guillelmus Cendra, Bonanatus de Comes, Jacobus Fuster, Petrus dez Quer, Barchinone, Guillelmus Bertran Berchinone. Guillelmus de Noguerio de Sancto Cucuphate, Jacobus de Turricella, Petrus Correger, Petrus Company, Bernardus de Fonte, Guillelmus Garriga Barchinone, Jacobus Estrany, Jacobus Matha, Laurentius Alberti, Jacobus Desplugues, Guillelmus de Cabanelles, Guillelmus de Luget, Franciscus Ferrario Barchinone, Berengarius Benug de Sancta Perpetua, Guillelmus Vega, Bonanatus de Monte Bruno, Johannes Bartholomei, Barchinone, Petrus de Podio de soluto et soluta, Franciscus de Sanaja Barchinone. Ad quatuor minores ordines infrascripti: Raimundus de sancto Celedonio, Guillelmus Ferrarii de sancto Baudilio.

Fol. 69

SANCTI ANDREE DE PALOMARIO (SANT ANDREU DE PALOMAR)

Die dominica intitulata nonas Madii (7 Maig 1307) anno Domini MCCC septimo Dominus Episcopus supradictus fuit invitationis causa in Ecclesia Sancti Andree et parrochie et vocatis Petrus Zolveria et Bernardus Long de Caneles et Petrus de Finestreles parrochianis dicte Ecclesie per eorum iurata de positione invenit quod bene est medius annus elapsus quod decessit ibi Romeus capellanus rectoris dicte Ecclesie et ab eo tempore citra deficit ibi unus sacerdos et adhuc deficit nisi rector velit in persona propria celebrare omni die cum Ecclesia sit unus sacerdotis et unius diachoni et unius solaris et deficit ibi diachonus et est diu quod non tenuit. Item dixerunt quod Arnaldus de Vilardel rector dicte Ecclesie est diffamatus quod peccet carnaliter cum Blancha Franquesa de civitate Barchinone et ipsa venit frequenter ad Ecclesiam Sancti Andree et remanet ibi cum eo per II vel per III dies et ipse dicit eam esse consanguineam suam et iacet et comedit in hospitio dicti rectoris semper consociata. Item dixerunt quod Bernardus Gestis solutus tenet publice quandam ex qua prolem habet.

Fol. 69 vto.

BARCHINONA (CONTRA EL BENEFICIAT MN. ROURE)

Die iovis intitulata V idus madii (11 Maig 1307) sub anno Domini MCCC septimo Franciscus de Roure beneficiatus in sede comparuit personaliter coram Reverendo in Christo Patre domino Poncio Dei gratia Barchinone Episcopo in eius palatio Barchinone ratione concubinatoris quem dictus Franciscus comisit et fecit cum Maria de Reffechs quam in concubinam publice tenuit.

Et dictus dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena XX morabatinos puri auri et recti ponderis in qua incideret ipso facto sines peremissionis et venie. Ad quam penam solvendam idem Franciscus se obligavit et omnia bona sua eidem domino Episcopo si ammodo sit cum predicta muliere mandando enim simpliciter de cetero non teneat concubinam in loco suspecto. Et promisit dictus Franciscus bona fide predictam attendere et servare. Et renunciavit omni iuri et omni usui et consuetudini quibus contra predicta iuvare possit in aliquo vel tueri. Et predicta firmavit in manu dicti domini Episcopi et Raimundi Dachs notari sui presentibus Nicholae de Salas scutifer dicti domini Episcopi et Petro de la Clericis.

Item iniunxit idem dominus Episcopus eidem Francisco quod de cetero sit in Ecclesia horis et temporibus consuetis et serviat in eadem prout solitum est fieri servitium in eadem per beneficiatos eiusdem. Et predicta fuerunt iniuncta facta et ordinata presentibus Guillelmo de Serra et Bernardo

Arberti iurisperito et Petro Cardona et Berengario de Doteveys Canonico Barchinone.

Tandem cum dictus Franciscus fuisset captus notorie cum muliere predicta et ex ipsorum conversatione magna infamia et scandulum in clero et populo Barchinone esset exortum et idem dominus Episcopus imposuit sibi penam privationis beneficii ad quam ipsum et consentire volebat et perciebat antequam de ipsius captione liberaretur et idem Franciscus noluisset adquiescere seu consentire sententie seu mandato predictis. Idem dominus Episcopus volens ad quorundam amicorum ipsius Francisci instantiam mitius agere cum eodem volentem et consentientem dicto Francisco imposuit sibi penam quod perderet redditus et fructus beneficii sui per annum unum si admodum esset cum dicta muliere in loco suspecto et quod nihilominus staret per II menses in carcere domini Episcopi ad panem et aquam.

Acta et ordinata fuerunt per dictum dominum Episcopum Barchinone VII kalendas septembri (26-VIII) anno qua supra.

Fol. 70

BARCHINONA (CONTRA BERNAT DE TORRENTS)

Bernardus de Torrentibus presbiter comparuit coram Reverendo domino Episcopo Barchinone kalendas iulii (1 Juliol 1307) per eum citatus super denuntiatione sibi facta, scilicet quod dictus presbiter dicitur tenere publice in concubinam filiam Petri Poncii de Conaffaro nomine Margaritam et requisitus per sacramentum confessus fuit se illam cognovisse et filiam procreasse et quare aliquoties venit et tornavit cum ea ad domum ipsius mulieris quam habitat iuxta domum dicti patris sui dicit se apud aliquos ex hoc diffamatum.

ALELA (ALEIA)

Die martis intitulata IIII nonas iulii (4 Juliol 1307) anno Domini MCCC septimo dictus dominus Episcopus visitationis causa exiens de Barchinona venit ad Ecclesiam Sancti Felicis de Alela et ibidem visitationis officium exercuit et confirmavit. Et vocavit Petrus za Puyada, Ferrarium Soltzina. Iurati dixerunt quod Petrus de Ribaforti eorum rector nuper vocatus ut iret ad Guillelmam Solzina quam infirmabatur ad confitendum eam et retardavit ire tamen ad eam quod ipsa sine confessione decessit tunc quamquam confessa fuisset in paschate proximo preterito et recepisset Corpus Christi. Rector predictus dixit per sacramentum non defecisse per eum scilicet per Petrum Rollandi fratrem dicte mulieris qui retinuit sibi dicere per unam noctem et in crastinum dixit sibi quod iret et incontinenti administravit quod decesserat quare libenter iuvasset si antea requisitus fuisset.

Item dixerunt quod fama est in parrochia quod dictus rector tenet Barchinone amasiam et ideo intrat frequentius civitatem cuius amasie nomen ignorant et audiverunt tamen quod conducit eidem mulierem domum en Berengarius dez Ferrer, Berengarius dez Roure, Berengarius dez Colomer et Petrus de Fornels sciunt vel scire debent de hoc fortius veritatem cum sint homines Ecclesie qui ad hoc vocati et iurati dixerunt quod dicta mulier de qua dictus rector est diffamatus vocatur Maria et moratur Barchinone iuxta mare et dicitur quod dicta mulier est de Vicho. Conjetetur dictus rector per sacramentum se videre dictam mulierem quando intrat Barchinonam et intrat domum suam et bibit secum et comedit pluribus presentibus. Negat tamen se pecare cum ea vel etiam pernoctares ad pro eo quare eam ut dictum est aliam cognovit et prolem habuit filiam delictum quem decessit videt eam aliquando et tanquam amore Dei facit sibi bonum. Et dictus rector composuit cum domino Episcopo super pena concubinitus predicti ad L solidos Barchinone quos bona fide solvere promisit per totum mensem presentem iulii et iniuncta sibi per modum culpe penitentiam salutari iniunxit sibi idem dominus Episcopus sub pena beneficii quod de cetero non redeat ad dictam mulierem nec sit cum ea in loco suspecto.

Item dixerunt quod Elicsendis zes Gaces maritata adulteratur publice cum multis quamquam cum viro permaneat.

Fol. 70 vto. Item dixerunt quod Martinus de Casa Jovana contraxit dictam saurinam et prolem habet et non vult solempnizare matrimonium in facie Ecclesie.

Item Berengarius dez Ferrer cum Sibilia. Item Petrus Oliver cum Simona matrimonium contraxerunt et similia habitant et nolunt sollempnizare. Cetera recte.

TIANA

Die mercurii sequenti et anno quo supra (5 Juliol 1307) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Cipriani de Tiana. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Suavis, Berengarius dez Roure qui iurati dixerunt quod Bernardus Zamatha ludit turpiter et Deum blasfemat. Omnia recte.

Regressus ad Barchinonam (5 Juliol 1307)

BADALONA

Die mercurii intitulata XVII kalendas septembris (16 Agost 1307) anno domini MCCC septimo dominus Poncius Barchinone Episcopus exiens de civitate Barchinone venit ad Ecclesiam Sancte Marie de Badalona eaque visitavit et vocavit de parrochianis Guillelmus de Ponte, Bernardum Vincentii et Raimundum monachum dicte Ecclesie et Petrus de Rexach qui iurati dixerunt quod Ecclesia ista est de tribus presbiteros computato rectore et de diachono et scolare et deficit modo rector et diachonus deficiunt et defecerunt a longo tempore citra quare non sunt sibi nisi duo presbitero quare scolares tamen non tenet rector. Item dixerunt quod na Loberes hospitatur aliquoties meretrices quas dant oportunitatem pecandi.

SANCTA COLUMBA DE GREMENETO (SANTA COLOMA DE GRAMENET)

Die iovis XVI kalendas septembris (17-VIII) anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Columbe de Gremeneto et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus Pelicer, Bernardus za Costa et Guillelmus de Podio qui iurati dixerunt quod Guillelmus Curtibus uxoratus dimissa uxore tenet publice Elicsendem Serola et prolem habet et est comater sua et stetit longo tempore in peccato isto.

Fol. 71 Die veneris sequenti (18 Agost 1307) intravit Episcopus Barchinonam et fecit sibi parare comestionem aput domum rectoris de Provincialibus et in sero intravimus civitatem.

AGUDELS

Die sabbati sequenti intitulata XIII kalendas septembris (19 Agost 1307) visitavit Ecclesiam de Agudellis et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Raffart, Bernardus de Colle, Raimundus de Colle et Jacobus Ruvira qui iurati dixerunt omnia recte.

CASTEL DE FELS (CASTELLDEFELS)

Die iovis intitulata VII kalendas septembris (7 Setembre 1307) anno Domini MCCC septimo dominus Poncius dei gratia Barchinone Episcopus visitavit Ecclesiam de Castro Fidelium et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Pelegrini, Guillelmus Leberti et Guillelmus Bruneti qui iurati dixerunt quod Petrus Bayulus presbiter qui tenet ibi curam pro rectore bene ut iis videtur celebrat missam omnes dies, sed deficit in vespers. Item dixerunt quod dictus presbiter tenet publice in domo Elicsendem filiam Jacobi Pelgrini ex qua tres filias habet quarum altera potest habere annum cum

dimidio et dicta Elicsenda comedit secum in eadem domo et est iuvenis satis. Petrus Bayulus predictus confessus fuit predictam vera esse per sacramentum negat tamen se pecare cum ea carnaliter ab eo tempore citra quo dominus Episcopus fecit ibi visitari dixit etiam quod filia minor habet duos annos. Item Jacobus Michael tenet publice Elicsendam et prolem habet ex ea que cognoverat primo sororem istius Elicsendis et dominus Episcopus remisit dicto Petro Bayulo penam dicti concubinitus LX solidos Barchinone quos iuravit solvere huic ad diem lune post festum sancti Mathei apostoli et XX solidos pro visitationem Ecclesie et pro creationem eiusdem. Et iniunxit sibi sub pena XX aureorum ne admodum sit cum predicta muliere in loco suspecto vel aliqua teneat de cetero concubinam.

Fol. 71 vto.**PRIMIA (PREMIÀ)**

Die lune intitulata XIII kalendas octobris (18 Setembre 1307) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Tremiano et tonsoravit ibi duos scolares qui sequuntur: Bonis Vitale, Bonus Andre, scolares de dicta parrochia tonsurati et de legitimo matrimonio nati.

Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus sa Parera et Raimundus de Posis, Andreas sa Sala, Petrus Dorcha qui iurati dixerunt quod na Viadura est difamata quod Petrus Isern cognoscit eam cuius consanguineus eam primo cognoverat.

APUD DOMUM DE CROSIS MATARONUM (SANTES CREUS DE MATARÓ)

Die martis sequenti et anno quo supra (19 setembre 1307) fuit idem dominus Episcopus invitatus apud domum predictam de Crosis per venerabilem Marchum de sancta Eugenia sacristan Barchinone per totam diem.

ALFOND (ALFOU)

Die mercurii sequenti et anno quo supra (20 Setembre 1307) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Juliani de Alfodio et tonsoravit ibi duos scolares qui secuntur: Petrus de Sancto Ligerio, Franciscus filius Guillelmi Bardii de Carotitulo eiusdem dicunt.

MAZERATA (MARATA)

Die iovis sequenti intitulata XI kalendas octobris (21 Setembre 1307) que fuit festum Sancti Mathei apostoli anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Mazerata. Et fuerunt vocati Berengarius de Mazerato, Guillelmus de Seva et Guillelmus de Serra parrochiani dicte parrochie qui iurati dixerunt quod Petrus Fabrica rector ipsius Ecclesie ita festinanter psalmizat et dicit horas suas quod vix potest dici diaconus et beneficiatus alius reverendus? Et videtur eis quod non ... nisi ... et de hiis que facere debet. Petrus Fabrica sub iuramento dixit se spatiose dicere officium cetera negat. Item probat per sacramentum Petrus de Plano beneficiatus quod predicta capitula et sequenti et quod male servit lampades suas. Petrus de Plano diaconus probat idem per sacramentum in primo capitulo et sequenti.

Fol. 72 Item dixerunt quod non surgit ad matutinum nisi usque ad diem ex eo ut credunt ne habet si mane surgere expedire candelas quare ipse rector emit ad tres annos redditus sacristie a duobus Sibilie Carabagine quam tenet publice in concubinam apud villam de Granulariis et frequenter venit ad domum dicti rectoris et pastatum panem per eam aportat sibi de Granulariis. Confitetur rector quare timet de quibusdam parrochianis qui habeunt eum odio ne irruerent in eum vel depredarent domum sua. Petrus de Fabrica sub sacramento dixit se fuisse in domo ipsius mulieris quem infirmam erat apud villam predictam et confitetur quod ipsa pastat sibi et mitit panem coctum et ipsa mutuavit sibi dicitur ad emendum dictam sacristiam et in presentia magistro bene intrat domum eius frequenter.

Item dixerunt quod dictus rector est publice diffamatus apud omnes de parrochia quod adulteratur cum uxore Raimundi Adey. Fatetur se difamatum cetera negat et rector idem retulit. Arnaldo de Ramis quod ad lectum sibi veniebant aliquoties ut idem Arnaldus iuravit. Idem probat dictus diaconus.

Item dixerunt quod idem rector tenuit aliam mulierem nomine Bernardam publice in concubinam ex qua filiam habet etatis II annorum quam nutrit dicta Sibilia Carabagine sub eo pacto ut credunt ne participet cum dicta Bernarda. Idem probat dictus diaconus per sacramentum suum hoc addicto quod fuit in summa et venit ad dictam domina Jovana vicina ipsius rectoris et rector providebat sibi in necessariis ibi. Fatetur rector se eam ibi visitasse sed de eo quod sibi de solvebat sibi et ministravit expensas.

Item dixerunt quod omnia fere negotia sua procurat sibi dicta Sibilia quin indiget pecciam et vult rector vendere bladum vel vinum et omnia alia que dictus rector intendit vendere et quando intrat rector dictam villam de Granulariis semper declinat ad domum ipsius Sibilie. Fatetur rector hoc cum aliis personis sed numquam solus; et secum comedit et hospitatur et iacet et ducit etiam secum ad Romerias convicinas annuatim. Idem probat dictus diaconus hec facitur rector sed semper erant plures presentes et priusquam dominus Episcopus punivit eum non peccavit cum ea.

Item dixerunt quod sorores monasterii de Montealacri consueverunt venire frequenter ad domum dicti rectoris et ipse recipiebat eas in camera sua ad iacendum in alio lecto coram suo et de hoc fuit et est quando veniunt ad domum suam magna suspicio contra eum in terra. Idem vidit Petrus de Plano beneficiatus. Fatetur rector se illas recepisse in domum suam tamen ad iacendum sed postquam dominus Berengarius de Argilageriis mandabit sibi ne eas reciperet ad iacendum non recepit nisi semel priorissam quem non habebat ubi iaceret.

Item dixerunt se vidisse pluries dictum rectorem ludentem ad taxillos nondum sunt duo anni et vident quod mutuavit an Garriga de Belloc XI pro XII ad ludum super quadam lancea et voluit eam sibi reddere donec XI denarii fuerunt sibi soluti. Item dixit Nagost per sacramentum.

Idem probat Petrus de Plano per sacramentum fatetur rector se illi mutuasse sine lancea negat tamen se recepisse usuram seu aliquod pro usura.

Item dixerunt se audivisse a Berengario de Olivaria presbitero quod dictus rector debebat sibi dicitur et quare nollebat sibi reddere seuolvere procreavit litteram a decano Vallensis in qua continabatur quod infra certos dies solveret dictos denarios alias quod esset excommunicatus vel interdictus et non curavitolvere peccuniam et contempsit litteram et celebravit. Idem dixit Nagost se audivisse a Berengario de Mazerata. Idem probat Petrus de Plano per sacramentum ut audivit a dicto Berengario dicinam recolit rector se litteram dicti decani recepisse pro illo debito et si habuit obedivit.

Item dixerunt se audivisse a filio Bernardi Bartholomei quod idem rector debebat sibi peccuniam et procreavit litteram ab officiali Barchinone contra eum in qua erat sententia excommunicationis nisi solveret sibi infra certos dies quod facere contempsit nec propter hoc celebrare cessavit. Idem audiverunt Arnaldus de Ramis et Nagost dici a beneficiato eiusdem Ecclesie nomine Petrus de Plano, idem audivit Petrus Ramis et Petrus. Idem dixit se audivisse Petrus de Plano a dicto Bernardo Bartholomei. Fatetur rector dictam litteram recepisse et debitum solvisse infra terminum. Cetera negat.

Item dixerunt se audivisse eundem rectorem iurantem “per lo cos de Deu et a Deu fas”. Idem dixerunt Petrus Ramis et Petrus Vey esse verum per sacramentum. Idem probat Petrus de Plano beneficiatus per sacramentum. Idem probat dictus diaconus et fatetur rector. Hec facere sacramenta aliquando.

Fol. 72 vto. Item dixerunt se audivisse et audivi quod dictus rector percussit palam et publice quandam mulierem viduam nomine Johannam Flaqueriam et “escabaynaola le eli desliga la savena”. Fatetur rector sibi dedisse alapam quare fuit eum, cetera negat. Et Petrus Veny addito tamen per sacramentum quod fere cum omnibus de parrochia est rixatus et vilipendit omnes et vituperat. Idem probat Petrus de Plano beneficiatus.

Item dixerunt se audivisse quod dictus rector quadam die anni preteriti indutus vestibus sacerdotalibus ad missam movit rixam. Jacobo diachono presente Petro de Plano beneficiato ipsius Ecclesie et ductus furare contra dictum diachonum levavit gremia vestium sacerdotalium et relictus altarem et exivit ecclesiam volens irruere contra dictum diachonum sic indutus minando sibi per locos de Deu “en fiyl de bagassa que vous fare vostre enuyg et aço et aço” (sic) et dixit multa verba inhonesta contra eum ad magnum scandalum sui et totius cleri et ecclesie.

Idem dixit se vidisse Petrus de Plano beneficiatus hoc magis declarare quod nondum inceperat missam sed reversus in ecclesiam incepit missam et dixit rector per sacramentum quod pro eo quare non aportaverat aquam recentem dictus Jacobus ad missam exivit ex ecclesia ad vocandum aliquos qui aportaret sibi aquam; negat tamen aliqua verba inhonesta sibi dixisse.

Item dixerunt se vidisse quod quadam vice dictus rector portavit Corpus Christi dicte Bernarde a masie sue ad comunicandum in manso remixo ubi iacebat infirma quo domnes vicini reputarunt mala femina pro eo quare amaverat sua fuerat. Idem dixerunt Arnaldus ramis se vidisse per sacramentum. Idem vidunt Petrus Vey et Bernardus Boveri. Fatetur rector hec.

Item dixerunt quod dictus rector quando portat Corpus Christi ad infirmos vadit; negat: sine lumine et non vadit per vias publicas sed pro revia et devia sic festinanter quod videtur quod fugetur ab aliquo cum deberat ire scilicet cum devotione et honestate et non audiunt quod dicat psalmos vel aliquas orationes. Negat rector.

Item dixerunt se dedisse domino Episcopo omnia predicta in scriptis et multa alia contra rectorem predictum et omnia illa contenta in illa cedula dixerunt esse vera sub virtute prestiti sacramenti. Idem iuravit Nagost.

Item dixerunt quod Guillelmus Bonis rector ecclesie de Corrono Superiori tenet publice in ista parrochia na Kaura Marrayla ex qua IIII filiat habet et unum filium et ipse venit frequenter ad eam palam et publice et aliam tenet a Canovas nomine na Graseria et audiverunt a vicinis quod ambe aliquando conveniunt ad domum ipsius rectoris de Corrono Superiori et rixantur ad invicem pro zelotipiam. Idem dixerunt Guillelmus Rocha et Arnaldus Ramis per sacramentum et se vidisse pluries ipsum Guillelmum Bonis venientem de die et de nocte ibi remanentem quare vicini sunt de illo loco et vix potest venire ad eam quin videatur per eos. Idem iuravit Petrus Ramis esse verum. Nagost, Guillelmus Rocha, Arnaldus Ramis, Petrus Zabater, Petrus Ramis, Petrus Vey, Bernardus Bonum

Fol. 73 Dixerunt quod Simon den Serra fornicatur publice cum Suana filia de na Perinona Taraffa. Item dixit Guillelmus Rocha quod Guillelmus Oliverii fecit instrumentum recognitionis uxoris sue et fuit lettera officiale impetrata contra eum si non divulgare.

Et dictus dominus Episcopus audita predicti Petri Fabrica rectoris prefate Ecclesie humili confessione super culpis et excesibus supra dictis absolvit eum. Juxta formam Ecclesie iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari. Iniungentes sibi nichilominus sub pena privationis beneficii quod admodum non sit, nec comedat, nec bibat, nec in eodem hospitio hospitatur nec in eodem consortio vadat nec aliquo genere participationis participet cum aliqua de mulieribus supradictis nec aliquam aliam teneat de cetero publice concubinam et quod deinceps spatiose et cum debita reverentia suum officium exequatur et oras suas dicat et salvatoris nostri Corpus honeste portet ad infirmos cum lumine et semper psalmos penitentiales vel orationes dicendo et quod deinceps in Deum iurare non

audeat inhoneste nec contra Deum et Sanctos suos blasfemia aliqua irrogando nec ludas de cetero ad taxillos et de predictis omnibus et singulis et quibuslibet aliis de quibus dominus Episcopus contra ipsum rectorem vel bona sua quæstiones habere posset aliquatenus vel movere absolvit eum usque ad presentem diem pro ducentis solidos Barchinone quos dictus rector iuravit sibi solvere per hos terminos C solidos in sequenti festo Omnium Sanctorum et C in subsequenti festo Sancti Andree apostoli et iuravit solvere VI solidos scriptori hinc ad festum beate Lucie proximo venientis.

Actuum fuerunt hec apud Villa de Calidis ubi dictus rector citatus venit VII kalendas octobris (25-IX) anno quo supra et habuit absolutionis litteram de predictis. Solvit dictos VI solidos scriptori.

CORRONUS SUPERIOR (CORRÓ DE DALT)

Item die lune intitulata X kalendas novembris anno quo supra (22 Setembre 1307) dum die ipso dominus Episcopus Barchinone visitavit Ecclesiam Sancti Mamerti de Corrono Superiori. Benvenguda Zabatera parrochiana dicte ecclesie de Mazerata uxor Petri Zabaterii venit ante presentiam Bernardi Grament et Raimundi Danchs notarius dicti domini Episcopi et in eorum presentia dixit et denunciavit eis nomine et loco dicti domini Episcopi quod quadam vis bene sunt duos anni venit ad confessionem dicti Petri Fabrica ad ecclesiam de Mazerata et confessis sibi peccatis suis ut est moris ante absolutionem peccatorum. Dictus Petrus Fabrica dixit sibi quo dasset sibi bona pro amansia et quod filii si qui macerentur ex ipsis nutrentur bene de bonis comunibus et requisivit eam per amansia quantum potuit et ipsa dedit sibi repulsam quo facto absolvit eam a peccatis et recessit. Idem fecit dicto Petro Fabrica cum ipsa ad eum rediit alio anno tunc sequenti et postea hiis verbis per certa noluit confiteri apud ipsum sed semper per alium. Negat dictus Petrus Fabrica per sacramentum. Idem audivit.

Item eadem die lune predictam Elicsendis de Rippis venit ante presentiam Capellani et notarii domini Episcopi predictorum et denunciavit eis quod quidam vice venit ad confessionem dicti Petri Fabrica rectoris sui et inter alia confessa fuit sibi quod Petrus Vaite qui pro fractione testicolorum in domo sua decessit, rogaverat ea quod dicta linteamina qua ibi in domo ipsius Elicsende habebat daret pro anima et matris sue cuius fuerat et dictus Petrus Fabrica hoc intelligens compulit ipsam cum donatione quod habuit sibi dare partem quod habuerat de dictis linteaminibus asserens se illis habere pro suo tertio et sic miratur quare de hiis qua sibi in confessione revelaverat ausus fuit petere in publico vel habere negat dictus Petrus Fabrica per hunc modum dixisse. Immo ipsa dixit sibi extra confessione. Idem Berengarius de Mazerata interrogato per sacramentum dixit se audivisse a quolibet de predictis duabus mulieribus. Idem quod dicta Benevenguda confitetur et idem quod dicta Elicsendis confitetur super predictis.

Item dixit se audivisse a multis de parrochia quod dictus rector tunc quin dicta Elicsendis fuit rectori confessa. Rector dixit cantico clamando in ecclesia “ioye dit en axo ioye dret” et omnes circumstantes fuerunt mirati quare ne clamavit quam mulierem confitentem Berengaria n’Aninaod Gínera audiverunt illum clamorem ...

Fol. 73 vto. De cera censuale que debentur domino Episcopo a Rectoribus

Rector capelle Sancti Jacobi de Castro veteri solvit domino Episcopo II solidos pro II libras cere quas debebat de anno MCCC quinto proximo preterito et debet aliam solvere in festo Sancti Michaelis septembris.

MARATA

Die lune intitulata X kalendas novembris anno Domini MCCC septimo (23 Octubre 1307). Cum contentionem esset parrochianos de Mazerata et Petrum Fabrica rectorem eorundem super

quibusdam iniuriis et blasfemiis quas dictus rector ut parrochiani asserebant eis cotidie dicebat et super hoc venissent die et anno predictis ante presentiam domini Episcopi Ecclesiam Sancti Mameti de Corrono Superiori ubi dicta die ut infra sequitur idem dominus Episcopus visitabat de hoc vellent contra ipsum rectorem eidem domino Episcopo querimonia deponere tandem instantem et procurante venerabili Bertrandi de Monte Rotundo rectore Ecclesiam Calidarum promisit dictus rector firma sub pena X librarum Barchinone ad quam solvendam. Idem rector si contra faceret se et omnia bona sua obligat qua pena esset si commineretur domino Episcopo ipso facto comissa et applicata si ab hac hora in antea parrochianis suis verba dixerit illicita vituperosa vel alia inhonesta temeritate propria sine causa quibus... Berengarius de Mazerata pro se omnibus parrochianis et dictus rector pro se sibi ad invicem remiserunt omnem iram ... odium quam et quod hactenus ad invicem habuerit quacumque ratione vel modo usque ad presentem diem consen... Augusto de Serra, Petrus Dey, Arnaldus a Dey, Bernardus Oliver, Guillelmus Oliver, Bonanat Bovis, Arnaldus Mari per se et omnibus aliis parrochianis Ecclesie de Mazerata. Testes fuerunt venerabilis Raimundus de Vilalta canonicus Barchinone, Bartholomeus de Monterotundo predictus et Petrus de Plano beneficiatus ecclesie de Corrono Superiori predicto. Et dictus rector bona fide promisit solvere scriptori et mittere sibi in crastinum II solidos

Fol. 74 CODINES (SANT FELIU DE CODINES) CONTRA EL RECTOR BONANATUS DE RIPPA

Die lune sequenti intitulata VII kalendas octobris (25 Setembre 1307) anno quo supra. Idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Felicis de Codinis et fecit transitum per castrum de Monte Macello et ordinavit de reparatione eiusdem et celebrata missa in dicta ecclesia de Codinis et facto visitationis officio fuerunt vocati de parrochianis Bernardus de ... et Petrus de Valdepon, Geraldus de Solanis, Petrus de Beliarda, Guillelmus dez Corp de Zanedria, Matheus de Torrentibus, Bartholomeus Zafont, qui iurati dixerunt quod Bonanatus de Ripa rector ipsius ecclesie tenet publice Dulciam Sala in domo propria ut uxor et filiam habet secum VII annorum et sunt bene X anni quod tenuit eam secum continue ut uxore et ipsa est zelotipo ab aliis mulieribus et vituperat ... zelotipiam et fregit caput rectori ut audiverunt et vidit dictus Geraldus quod hiis diebus proiecit rectori unum lapidem eiectur rectori. Se dictam mulierem teneri et filiam habuisse et quare ipsam deffendit et custodit bona sua ab aliis. Ideo dicunt ipsam rexoram esse tamen ipsam sibi vulnus intulisse vel lapidem proiecisse. Item dixerunt quod hoc anno dictus rector indutus sacerdotalibus et in medio misse movit rixam Bernardo de Serra et Geraldo de Rubio et immediate post sermonem, corpore Christi nondum elevato, spoliavit sibi casulam voluit eos eicere de ecclesia pro eo quare requisiverant sibi duos tercios qui fuerant pro Romeos de Barchinona ad ecclesiam aportati et servirent ad Corpus Christi quos rector volebat ocupare et latitare et hiis verbis sadatis reversus ad Ecclesiam resumpsit casullam et profecit missam. Confitetur rector.

Item dixerunt quod anno preterito in crastinum paschalis movit dictus rector verba dicto Geraldo et extraxit gladium contra eum intus ecclesiam.

Item dixit eidem Geraldo super eum aportasset litteras ab officiali Barchinone super dicto concubinato quod ipse Geraldus tenebat demones in domo et quod erat exorcitatus.

Item dixerunt quod ipse rector est multum mobilis et rixosus contra omnes parrochianos. Item dixerunt quod anno retroacto cum parrochiani contenderent de facto sacristie cum rectore et compromississent in posse Guillelmi de Alda ... Bernardus Fusterii presbiterorum de Calidis sub pena L solidos et procuranent dictam sumam cum publico instrumento et dictus rector ne dictam promitiam ... tenere nec solvere penam voluit nec apellavit etiam infra mensem.

Item dixerunt quod en Torrens Relicta uxorem adulteratur cum Guillelma Olivela.

Item Guillelmus de Foneyl fornicatur cum Maria Castelara. Item Guillelmus de Torrella fornicatur cum Eliscenda de Triliis et prolem habet. Item dixerunt quod Petrus de Sancto Martino baiulus adulteratur cum Sanctia dez Perer que moratur hic in Sacraia.

Fol. 74 vto.

PALAU SOLITAR (PALAUSOLITAR)

... intitulata VIII kalendas (24 Setembre 1307) anno domini MCCC septimo visitavit ecclesiam Palatii Soletano. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Suanis et Guillelmus Burges et Bartholomeus Ferrer qui iurati dixerunt quod Jacobus Mathoses rector dicte Ecclesie tenet publice Barchinone Guillemonam ex qua prolem habet et moratur ... apud Villam novam iuxta minoretas et venit presentem ad Rectorem et habitatt secum aliquoties per XV dies per III septimanas aliquoties per mensem et iacet cum rectore in eadem domo et comedit et nondum sunt octo dies fuit credunt steterat hic bene per III septimanas et amplius et ista vice venit hic credunt propter sororem ipsius rectoris que erat infirma infirmitate ... et dicta Guillelma procurabat de ipsa. Fatetur dictus rector hec vera esse Negat tamen se peccare cum ea carnaliter.

Item dixerunt quod Bernardus Burges adulteratur cum Ramia ex qua prolem habet. Item Bernardus de Moarh fornicatur cum Sancia que moratur al mas Uguet (*hi ha un tros de text esborrat que diu: "Item. Bernardus de Casteylo fornicatur"*). Item Guillelmus za Serra fornicatur cum na Messegera de Plegamans que morat in manso Bartolomeu.

RENZANA (SANTA EULÀLIA DE RONÇANA)

Die martis intitulata VI kalendas octobris (26 Setembre 1307 i 1308) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Eulalie de Renzana (Ronçana). Et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius ses Fexoles, Geraldus de Canals, Jacobus de Sancta Eulalia, Guillelmus de Claravals qui iurati dixerunt quod Petrus de Molins Rector dicte Ecclesie est diffamatus quod adulteratur cum uxore Bartholomei de Prato ita quod discordia est inter virum et uxorem. Tandem cum tractu temporis anno videlicet MCCC octavo adhuc non erat predicta infamia abolita sed potius accensa et dictus dominus Episcopus per Bertrandum de Monte Rotundo decanum Vallensis diligenter inquire fecisset de predictas et per huius inquisitionem invenisset dictum Petrum de Molendinis rectorem dicte ecclesie apud bonos et graves ab uxore dicta Bartolomei de Prato graviter diffamatum et in presentia dicti decani dictum Bartholomeum ipsum de dicto adulterio acusantem ipsum diffamatum fuisset et dictus dominus Episcopus contra eundem rectorem vellunt graviter procedere ex premissis ad quorundam amicorum ipsius rectoris importunitatem et instanciam omisit procedere contra eum hac vice et idem rector iuravit ad sancta Dei evangelia dare et solveere dono Episcopo hinc.

Item dixerunt quod Raimundus Ferrer tenet quasdam possessiones ecclesie sibi noviter alienatas in dapnum Ecclesie ad instans festum Natalis Domini C solidos Barchinone et hoc non obstante idem dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena privationis Ecclesie sue predictae ad quam penam idem rector sponte se obligavit si admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquas adsint presumptiones ... quod ipse cum ea inhonestum aliquid comiserit vel comitat.

Solvit dictos C solidos Nicholao administratori domini Episcopi. (*Continúa a l'original el text a la fi del foli 76 vto.*). Guillelmus de Solerri rector predictus composuit cum domino Episcopo de pena concubinitus predicti ad L solidos quos iuravit solveere domino Episcopo hinc ad instans festum Sancti Martini et Dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena privationis dicti beneficii ad cuius privationem idem rector se obligavit ita quod ipso facto vacaret Ecclesiam si admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto.

Iniunxit etiam sibi quod filii sui non servunt sibi in ecclesia nec secum illos teneat sed aliter ... nutrir et iniuncta sibi alia ... absolvit eam a pena concubinatus predicti et solvit L solidos quos misit per rectorem de Plica manibus (Plegamans).

Fol. 75**LIZA JOSA (LLIÇÀ D'AVALL)**

Die veneris intitulata X kalendas octobris (22 Setembre 1307) anno domini MCCC septimo dominus Poncius Barchinone Episcopus visitavit Ecclesiam de Lizano Inferiori. Et fuerunt vocati de parrochianis Bonanatus de Puya, Arnaldus Saragaz, Jacobus de Bosco et Bernardus de Guarda qui iurati dixerunt quod officium divinum non fit decenter eo quod rectores transacti consueverunt accipere luminaria et facere servitium ecclesie iste autem non ... generaliter luminaria sed accipit pro aliquos dies solempnes et accipit etiam candelas mortuorum et per ... non potest sufficere luminare ad dictum servitium faciendum et vult habere cotidie unum

Item dixerunt quod quidam qui vocatur en Clapes tenet ut est fama publica Elicsendem ... matvig de Turri et dictus Clapers est uxoratus. Item dixerunt quod matrimonium fuit celebratum in facie Ecclesie inter Petrum Aregay et an ... filiam Raimundi de Prato et rector non vult eos cogere ad sollepnitzandum in facie Ecclesie dictum matrimonium.

CALDES DE MONTEBOVINO (CALDES DE MONTBUI)

Die sabbati intitulat IX kalendas octobris (23 Setembre 1307) que fuit sabbatum quatuor temporum anno qua supra idem dominus Episcopus celebravit sacros ordines in Ecclesia sancte Marie de Calidis de Montebovino et ipsam ecclesiam visitavit. Et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius Rubei, Guillelmus de Calidis, Guillelmus ... et Poncius Tiyars, Bernardus de Calders qui iurati dixerunt defunctum esse in Ecclesia ...

Item non providere presbiteratus secundo sancti Petri. Item Berengarius de Castelar beneficiatus istius Ecclesie deficit in servitio sui beneficii ...

Item de pauperibus qui moriuntur negligentiam faciunt ebdomadarii. Item dixerunt quod defficientes in aniversariis puniantur ...

Fol. 75 vto. Item dixerunt quod en Canela rector de Palaudaries tenet hic publice nomine Guillelma. Item dixerunt quod rector in Gallifa nomine en Balester tenet hinc quandam uxorem den ... perms.

Item dixerunt quod en Castelar beneficiatus ludit publice ad aleas et taxillos.

Item dixerunt quod en Mascort tenet publice quandam. Item en Bernardus Barata tenet publice quadam. Item Petrus Zamata Mulner tenet publice quandam quam primo tenuit en Triyola consanguineus eius. Item Raimundus de Olivaria contraxit matrimonium cum consanguinea sua. Habet fe..... de Solerio rector altaris Sancti Johannis

CALDES

Die dominica sequenti (24 Setembre 1307) remansit idem dominus Episcopus in villa Calidarum per proceres invitatos.

Fol. 76 Item Jacobus Burges adulteratur cum Guillelma Albaresa uxor ... de Turre et prolem habet. Item en Campvilar tenet publice simul cum uxore Guillemona mansi den ...

Item Bernardus de Maspons uxoratus adulteratur cum Guillelma Michona. Item en Berengarius dez Puyg fornicatur cum Guillelma Mercadera. Item Arnaldus de Merola de Parre de Calidis adulteratur hic Guillelma Narbonesa. Item Marchus de Castelar fornicatur publice cum Beatrice uxore dimissa sponsa. Item Manisus Bertrandi, Arnaldus Caboti cum Margarita fornicatur. Item Marchus

de Castelet fornicatur cum Anglesa de Torrentibus et cognovit nepotem istius mulieris. Item filius de na Roure fornicatur cum na Chodana. Item dixerunt quod Marchus de Castelleto et Bartholomeus de Prato mutant publice ad usuras et dictus Bartholomeus non colit festa et Jacobus de Canals non venit ad ecclesiam. Item ollarii male colunt festa quare ollas faciunt diebus festis et en Campvilar non ieiunat. Item deixerunt Olivarius dez Miyans et Raimundus Ferrer XV vel XX anni sunt quod non fuit confessus nec comunicavit ut credunt. Item.

LIZA SOBIRA (LLIÇÀ D'AMUNT)

Die mercurii sequenti sub anno eodem (28 Setembre 1307) visitavit Episcopus Ecclesiam Sancti Juliani de Lizano superiori. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Podio, Guillelmus de Tenes, Petrus de Artiges, Bernardus Zavelaneda qui iurati dixerunt quod omnia recte. Item Raimundus Veurrel non confitetur annuatim.

SANCTA JUSTA

Eadem die et anno predictis (28 Setembre 1307) idem dominus Episcopus in subsidium dicte Ecclesie de Lizano visitavit ecclesiam Sancte Juste. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Folquer, Bernardus Debenyes et Geraldus Fusteyr qui iurati dixerunt quod Petrus Joverii fornicatur cum na Tozana.

SENCT CRISTOFORUS

Eadem diem mercurii et anno predictis (28 Setembre 1307) visitavit in subsidium dicte ecclesie de Lizano Ecclesiam Sancti Cristophori. Et predicti de Sancta Justa vicini dixerunt quod Raimundus de Torrebruna est Rector istarum duarum Ecclesiarum et bene servit illam. Item dixerunt quod Bernardus de Noguera fornicatur cum Maria Carrera. Cetera recte.

Fol. 76 vto.

SANTUS STEPHANUS DE PELAUDARIES (PALAUDÀRIES)

Eadem die mercurii et anno predictis (28 Setembre 1307) idem dominus Episcopus visitavit dictam Ecclesiam de Sancti Stephani de Pelaudaries et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus de Manresa, Guillelmus de Casanova, Berengarius de Torrentibus, Berengarius de Parra et Guillelmus de Marganis, Berengarius Zamenler qui iurati dixerunt quod quadam vice uxor dicti Jacobi infirmabatur et Guillelmus de Solerio rector donec tercio fuit requisitus noluit venire ad confitendum dictam Mariam. Dixit rector se non habuisse nisi unum nuncium et tamen cito iviit. Item dixerunt quod dictus rector tenet capidas et eas debet convertere in utilitatem Ecclesie. Item dixerunt quod dictus rector tenet publice Guillelmam et VI filios habet quos tenet in Ecclesiam et ipsa manet secum in eadem domo et aliquando manet in villa Calidarium et dicitur quod eam habuit virginem.

Confitetur dictus rector hec vera esse negat ... se postea quam fuit per dominum Episcopum reprehensus et absolutus se peccare cum ea fatetur tamen quod aliquando venit huc ad domum suam et comedit ibi et iacet et ad fructus coligendos quare alias ipsam facit residentiam in villa Calidarium (*A l'original segueix el text al final del foli*) Guillelmus de Solerio rector predictus composuit cum domino Episcopo de pena concubinitus predicti ad L solidos quos iuravit solvere domino Episcopo hinc ad instans festum Sancti Martini et dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena privationis dicti beneficii ad cuius privationem idem Rector se obligavit ita quod ipso facto vacaret Ecclesiam si admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto. Iniunxit etiam sibi quod filii sui non serviant sibi in Ecclesiam nec secum illos teneat sed alibi nutriri faciat et iniuncta sibi alia solvit dictos L solidos quos misit per rectorem de Plicamanibus.

Item dixerunt quod Arnaldus de Manso desponsavit quadam et tenet publice Cathalanam et prolem habet. Item dixerunt quod en Petrus de Tresserra tenet et administrat bona que fuerint Jacobi de Tresserra et non vult satisfaccere de legatis ad pias causas.

PARETS

Die iovis sequenti et anno predictis (29 Setembre 1307) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Stephani de Parietibus et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus de Vilazar, Antich de Rovira, Petrus Guasch et Guillelmus zes Arenes qui iurati dixerunt quod Romeus Espadador presbiter qui consuevit hic morari cum rectore recessit hospite in salutato cum pedisseta rectoris et tornavit apud locum de Granulariis.

Fol. 77

CERDANYOLA

Die veneris sequenti et anno predicto (30 Setembre 1307) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Martini de Cerdanyola.

Et vocavit de parrochianis Guillelmus za Rapina et Guillelmus za Morera qui iurati dixerunt omnia recte.

SANCTA PERPETUA (SANTA PERPÈTUA DE LA MOGODA)

Die martis intitulata VI idus octobris (10 Octubre 1307) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Perpetue et non potuimus habere parrochianos ad inquirendum de statu Ecclesie et parrochie et illa die exivit Barchinonam.

BARBARA (BARBERÀ DEL VALLÈS)

Die mercurii sequenti et anno quo supra (11 Octubre 1307) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Barbarano et tonsoravit scolares qui secuntur: Jacobus de Faure de Barbara, Johannes Bonet de Rahona, Bernardus Ferrers de Sancto Paulo de Rivossico. Quatuor tonsorati.

Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Mascaronys, Berengarius za Perera, Berengarius Rupit et Franciscus Ferrarii qui iurati dixerunt quod Bernardus de Palatio rector dicte Ecclesie male facit servicium cuiusdam lampadis quam tenetur tenere in Ecclesia. Confitetur rector se teneri ad hanc licet non sit bene certus de ipsius statu.

Item dixerunt quod dictus rector alienavit quasdam possessiones ecclesie ad certum censum sine firma Episcopi. Primo Guillelmo de Rierria unum ferraginale juxta ecclesiam et unum tretium. Item confitetur dictis rector esse vera et credit hoc fecisse ad utilitatem Ecclesie.

Item Raimundo Mulinerii II trocça terre. Item Berengarius Rupit tres fexias. Item Guillelmo Rupit tres fexias. Item Bartholomeo Figueres III fexias. Item en Bernardus Figuera I troz de terra. Item a na Vilanova II fexes.

Item Petrus Martina debet dare C solidos vel tenere unam lampadem in ecclesia ex legato patris sui. Item mansus de Plano debet tenere unam lampadam vel solvere XLVIII solidos.

Item dixerunt quod dictus rector consuevit tenere publice in concubinam quandam nomine Saurinam quam duxit virum Barchinone bene sunt X annos, et aliquando cum viro et sine viro venit ad istum rectorem et iacet et comedit cum rectore in eadem domo eiusdem rectoris et nondum sunt duo menses fuit hic et quando venit stat hic per VIII vel per XII dies. Interrogato si habet fidem quod rector peccet cum illa dixerunt quod fidem habent quod non peccet; pro eo, quare iuravit publice coram omnibus bene sunt quatuor anni quod X anni erant quod non peccaverat carnaliter cum predicta muliere quod numquam deinde peccaret.

Confitetur rector hec vera esse.

(Document trobat entre els folis 77 i 78 del text original)

GALIFA (GALLIFA)

Anno Domini MCCCVII IIII nonas octobris (4 Octubre 1307) Bertrandus de Monte Rotundo rector ecclesie de Calidis de Monte Bovino legatus patris et reverendi domini Poncii Dei gracia Barchinone Episcopi visitavit ad ecclesiam Sancti Felicis de Galifa et vocavit rectorem et parochianos et invenit ecclesiam predictam in ornamentis et in luminariis satis bene. Et interrogavit per iuramentum de statu rectoria et parochianorum Petrus Ripol et Matheum de domo superiori et Guillelmus de Mayoles parochianos ecclesie eiusdem et dixerunt per iuramentum quod Simon Ballesterii rector predictae ecclesie adulteratur septem anni sunt cum Guillelma de Campo uxore Arnaldi de Pins de parochia Sancte Marie de Calidis quam violenter viro suo abstulit et habet prolem ex ipsa.

Item dixerunt predicti testes quod Simon et Bernardus filii predicti rectoris fornicantur cum Guillelma et Berengaria et tenuerunt per aliquod tempus concubinas predictas in domo patris sed diu est quod non fuerunt ibi. Item dixerunt testes predicti quod Guillelma Trias adulteratur cum Arnaldo de Solano de parochia Sancti Felicis de Cutinis dixerunt cum dictis testes quo domnes alii parochiani sunt in bono statu.

Item dixerunt quod rector libere confert ecclesiastica sacramenta. Et Simon Ballesterii rector predictus confessus est se adulterium perpetrare cum Guillelma de Campo predicta et promisit Bertrando de Monte Rotundo predicto vice et nomine domini Episcopi Barchinone in presencia Berengarii de Castellario et Jacobi Moratoni clericorum quod de cetero istam nec aliam habebit publice concubinam et quod numquam cum ipsa Guillelma erit in suspecto loco et si contrarium faceret obligavit se ad penam quinquaginta aureorum solvendorum domino Episcopo.

Item predictus rector satisfecit Arnaldus de Pins viro ipsius adultere de iniuria quam sibi intulerat adulterium perpetrando.

JUNQUERES

Die iovis sequenti et anno quo supra (12 Octubre 1307) visitavit dominus Episcopus Ecclesiam Sancti Vincentii de Jonqueriis propter multa sinistra que audiverat de Rectore notari tamen aliqui recepit ratione propter acusatationis et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Carbonis, Guillelmus Estray, Guillelmus de Belveer, Guillelmus Dortals, Pelegrinus de Gurriana, Guillelmus de Rogeres et Guillelmus za Rocha qui iurati dixerunt quod Guillelmus de Fexiis rector dictae ecclesie non tenet aliquem scolarem cum tonsura nec alium sufficientem. Confitetur rector quod celebravit aliquam missam cum nepote qui nondum habet tonsuram.

Item dixerunt quod dictus rector non dicit nec dicere consuevit horas in ecclesia sed in domo et in cocina iuxta ignem cum libris ecclesie. Confitetur quod primo anno quo fuit novus rector dixit aliquoties, postea intelligens quod male faciebat et dixit eas in ecclesia.

Item dixerunt quod dictus Rector nescit facere officium in sacramentis ecclesie conferendis negat. Item dixerunt quod Guillelma de Vilanova decessit sine testamento propter culpam et defectum dicti rectoris. Negat rector per sacramentum, immo dicit se illud habere in archa. Item quod dictus rector fecit testamentum de na Raimunda de Ulmo sine testibus et fuerunt conmutati testes: Jacobus Sclaris et Galcerandus de Ulmo queritis numquam fuerunt presentes. Negat rector immo asserit presentes fuisse non recolit tamen nisi de dicto Jacobo nepote suo.

Item dixerunt quod Maria de Vilanova credidit mori sine confessione propter culpam dicti rectoris. Negat rector immo ivit quam cito fuit vocatus.

Item dixerunt quod dictus rector portavit corpus Christi a petito de hortilibus sine scolari equitando in asina. Negat rector se ivisse sine scolari. Immo duxit II scolares, scilicet Berengarium Duruz et dictum Jacobum nepotem suum. Confitetur tamen se transivisse aquam cum asino propter malum quod pacibatur in pedibus et quare erat in ieme sed non equitabat nisi in aqua transendo.

Item dixerunt quod dictus rector tenet et consuevit tenere publice in domo quandam nomine Guillelmona quam moratur Barchinone et vadit et rediit huc ad domum rectoris. Fatetur rector asserens ipsam esse consanguineam suam germanam filiam avunculi sui Laurentii de Fexiis. Fatetur etiam quod aliquando iacuit dicta consanguinea sua in alio tecto in eadem camera secum cum plures lecti non erant.

Item dixerunt quod dictus rector impregnavit quandam nomine Agnetem de Sala que vocatur Saliconia et cum incepit secum familiaritatem contrahere dabat intelligere parrochianis quod fratre suo Raimundo intendebat eam dare in uxorem. Fatetur rector hec vera esse.

Fol. 78 Item dixerunt quod Raimundus frater eius qui cum eo morabatur abstulit uxorem Guillelma za Rocha et in domo rectoris predicti tenuit eam per unam noctem et cum dictus Raimundus non sit parrochianus supplicat dictus Guillelmus quod eiciatur de parrochia. Dixit rector per sacramentum ignorasse predictam usque in crastinum et quan cito scivit expulit ipsum Raimundum de domo sua. Item dictus Raimundus tenet publice Elicsendem Querolam et prolem habuit ex ea. Fatetur rector et ipse fecit eam abiurare dictum Raimundum. Et ipse Raimundus comedebat secum et habitabat pro suo libito voluntatis.

Item Berengarius Diviuz clericus tonsuratus qui nunc a Gilida moratur dicti rectoris impregnavit quandam baptizatam Guillelmi Carbonis et tenet eam malo velle ipsius Guillelmi Carbonis unde dampnificatus est dictus Guillelmus plusquam in CC solidos propter illud vicium. Fatetur rector dictum contubernium esse verum negat tamen dictum dampnum.

Item dixerunt quod dictus rector absolvit per pecuniam frangentes ieiunia. Fatetur rector de ieiunio quatuor ipsarum et illud facit propter impotentiam ieiunantium et illud quod de redemptione requirit ab eis assignat operi ecclesie de aliis ieiuniis forcioribus. Negat.

Item dixerunt quod dictus Raimundus de consilio dicti rectoris fratris sui exercet contractos usurarios et cum pecunia eiusdem Raimundi bene fatetur et ipse rector compellit eundem Raimundum ad restituendum huius usuras quantum potuit. Item dixerunt quod dictus rector rapuit et ocupavit propria temeritate bladum Guillemi de Ganet in quo idem rector non habebat nisi medietatem et ipse ocupavit totum et postea restituit sibi II quarterias ad arbitrationem Guillelmi de Ortalibus supradicti. Fatetur rector de quibusdam garbis quas dabat mule sue et postea fuit dictum arbitrum injuste secutum.

Item dixerunt quod dictus rector iuravit ad sancta quatuor Dei Evangelia bene escolere terras domine priorisse de Jonqueriis quod deinde responderet an estray qua postea probabit per testes ipsum rectorem dictasse in predictis et fecit sibi emendam XV solidos. Fatetur rector de emenda, negat tamen se dictum sacramentum fecisse.

Item dixerunt quod cum domina priorissa fecisset eici dictum rectorem de domibus et Raimundus de Togores ex parte priorisse posuisset Guillelmum de Belveer et Bernardum de Pinu et Berengarium de Carbo ad custodiendum bona ipsius rectoris qua erant in illis domibus mandando eisdem quod biberent et comederent quam diu ibi essent de bonis dicti rectoris et tandem cum dictus rector impetrasset literas ab officiali Barchinone contra custodes predictos fuit de compositione tractatum et compromissum in manu Berengarii Carbonis et Ferrioli et Berengarii de Ferigola canonici Stagneum et iuravit dictus rector stare dicto contra pronuntiationi dictorum arbitrariorum et custodes hoc idem et cum dicti compromissarii sive arbitri pronuntiasset quod dictus rector remisisset.

Fol. 78 vto. Eis expensas quas fecerant in custodiendo dictas domos et bona qua ibi erat et quod rector procuraret ad expensas proprias litteras absolutionis ab officiali si quas haberent fieri dictus rector noluit stare dicte pronuntiationi immo fuit conquisitus baiulo Terracie qui habuit et extorsit XL solidos. Negat rector per sacramentum se dictum sacramentum prestitisse negat etiam queri memoriam deposuisse penes aliqui contra predictos. Cetera confitetur vera fuisse. Item dixerunt quod Berbardus de Pinu deposuerat quandam botam in domo dicti rectoris quam vendidit Guillelmo de Ortals et celebrata venditionem dictus rector noluit sibi tradere nec dicto Bernardo dictam botam immo monuit eis rixam valde gravem et fuit damnificatus in medio caficio vini.

Fatetur rector de contradixisse restitutionem dicte bote pro eo quare primo comodaverat eam sibi et finaliter restituit. Item dixit Guillelmus de Tegores quod ipse confitetur dicto rectori et hoc anno venit dictus rector ad campum Bernardi Gras ubi erat dictus Guillelmus et dixit quod est hic aliqui ad decimandum non dixit ipse quare in domibus decimamus immo malo velle nostro dixit rector “en pages baviè ladre renegat” et iuravit in presentia vicinarum quod ipse exeret eum de terra ista. Fatetur rector sibi dixisse et orat erat cetera negat.

Item dixit dictus Guillelmus Rocha quod dictus rector venit ad domus ipsius Guillelmi et fregit clavaturam de domo et extraxit exinde vestes uxoris sue et portavit secum et retinuit bene per annum. Fatetur rector hoc fecisse propter censum fallicum quem nolebat sibi solvere et cum sit homo solidus Ecclesie pignoravit eum ... Item dixerunt quod dictus rector in multorum presentia vocavit Guillelmum de Belveer “cugus”. Negat rector per sacramentum hoc dixisse. Dixit tamen sibi quandam vice cum vidisset eum ficus comedentem in quadam ficu ipsius rectoris et dixit sibi in Guillelmus “mal a fets com ma fets tots dies aquí lo cugul em menyats mes figes” et ipse credidit ipsum vocasse cuguz (“comut”). Item dixerunt quod dictus rector non facit servicium capelle Sancte Marie de Tegores et quod extraxit inde I sobraltar novum et cereos. Fatetur rector se facere servicium consuetum cetera negat. (*Continua el text a la meitat del foli 79 de l'original*).

Fol. 79

POLIYA (POLINYÀ)

Eadem die iouis et anno predictis (12 Octubre 1307) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Salvatoris de Poliya et in ista procuracionem recepit. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Valle, Jacobus Marquesii, Petrus Ferre et Januarius Veurrel qui iurati dixerunt quod Bartholomeus de Canali rector ipsius ecclesie non tenet diaconum quem debet tenere.

Item dixerunt quod dictus rector tenet publice quandam nomine Dulciam apud villam de Calidis ex qua prolem habet ut audiverunt et aliquando venit huc ad domum rectoris et remanet secum per aliquos dies. Confiteatur rector hoc sed fuit absolutus a fratre Bernardo Episcopo. Negat tamen quod venerat ad domum suam sed ad domum fratris sui bene venit.

Item dixerunt quod Petrus de Casadaval fornicatur cum Margarita ex qua filiam habet. Item dixerunt quod Berengarius Ros presbiter tempore quo erat rector dicte ecclesie de Poliyano impignoravit calicem de argento istius ecclesie. Ignorant cause et modo moratur Cardone et creant quod fuit impignoratum Barchinone cuidam de nomine Marchiona et cuidam scutifero den Ciyar et impignoravit eum pro XXXIII solidos.

(*Continuació a l'original del text del foli 78 vto.*):

Et dictus dominus Episcopus remissit dicto rectori de iniuriis penas in quas incidit ex culpis predictis pro CC solidos Barchinone quos iuravit solvere hic ad quatuor dies post instans festum Omnium Sanctorum ad longius et iniuncta sibi alia penitentia per modum culpe salutari. Iniunxit sibi sub pena beneficii quod admodum non sit cum aliqua de dictis mulieribus in loco suspecto nec aliquam aliam teneat publice concubinam et hanc remissionem fecit sibi salvo iure querelantium

super predictis vel aliis proponendis et promisit solvere scriptori V solidos bona fide hinc ad instans festum omnium sanctorum. Episcopus mandavit dictos CC solidos tradi Guillelmo de Canovis. Solvit dictas X libras V solidos scriptori ad litteram absolutionis hac de culpis predictis quas X libre predicte fuerunt tradite Guillelmo de Canovis ad emendum vestes domine memorati domini Episcopi.

JUNQUERES

Die veneris intitulata VI idus decembris (8 Desembre 1307) anno quo supra fuit denuntiatus domino Episcopo quod dictus rector prefate ecclesie de Junqueriis redivit publice tanquam canis ad vomitum cum dicta Agnete. Et dictus rector qui presens erat in civitate Barchinone fuit super hoc per sacramentum interrogato et renuntiavit per sacramentum quod postquam dominus Episcopus visitavit ecclesiam suam ut supra continetur non fuit nec participavit immo nec peccavit cum ea. Fatetur tamen quod aliquando ipsa venit pro igne ad domum ipsius rectoris ipso ignorante semel tamen intravit pro igne dum rector sederet ad mensam cum Raimundo fratre suo et familia sua et accepto de igne exivit domum. Aliquando tamen pluribus presentibus convicinis sedit ad solem cum vicinis illa similiter sedente et fablante ibidem.

Fol. 79 vto.

CENTIGA (SANTIGA - SANTA PERPÈTUA DE MOGODA)

Die veneris sequenti et anno quo supra (13 Octubre 1307) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Santiga et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Triera, Petrus Triera et Philipus de Rego qui iurati dixerunt quod Guillelmus Bosch rector dicte ecclesie cessat multis diebus pro festis missam celebrare et quod de nocte requisitus non vult ire ad infirmos et quod non habet scolarem sufficientem.

Item dixerunt quod dictus rector tenet quandam in domo nomine Marie de Ripollete quam habet virum et gentes non bene presumunt de ipsius cohabitatione.

Item dixerunt quod dictus rector rixatur nimis cum parrochianis de nichilo aliquo et offendit eos mittendo bestiarum suum in terris parrochianorum et non custodit bene eorum. Item dixerunt quod non bene recoligit peregrinos ad hanc ecclesiam venientes quare cum difficultate eis ignem, aquam et aliam quam de fatili posset administrat.

MONTMELO (MONTMELÓ)

Die sabbati sequenti et anno quo supra (14 Octubre 1307) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Monte Melleno sed non recepit procuracionem. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Donyo, Guillelmus de Campo, Petrus Zabater, Guillelmus de Zesarenas et Jacobus Liraria qui iurati dixerunt quod Raimundus de Tumbis rector dicte ecclesie defficit in missis celebrandis fere per omnes dies preter quam in diebus festis et diebus quibus occurrit neccesitas deffunctionis vel nuptiarum vel consillium sacramentorum quas missam requirant. Item dixerunt quod quando celebrat non dicit matutinum nec alias horas nisi tamen missam et dominicis et diebus defficit in missa et hoc sciunt Petrus Zapareylada qui moratur a Badalona et Periconus Dargoneles qui moratur apud Sanctum Minatum et Guillelmus de Agate qui moratur cum rectore qui fuerunt eius scolares. Item dixerunt quod non iacet dictus rector de nocte in loco ubi possit si neccesitas imineat reperiri; confitetur rector se iacere aliquando extra domum propria sed numquam occurrit neccesitas quin eum invenerint in domo nec esset extra parrochiam.

Item dixerunt quod in festo Sancti Johannis Baptiste proximo preterito fuerunt tres anni elapsi quod dictus Raimundus de Cumbis rector istius ecclesie et non credunt quod pro XX dies dixerit

omnes horas debitas infra totum predictum tempus credunt infra scripti de magno defectu prout a vicinis audiverunt. Jam respondit rector infra super primo capitulo, cetera negat.

Fol. 80 Item dixerunt quod rector ipsius ecclesie tenet III alodia dimissa ecclesie per Ferrarium de Monte Mellone quondam ad servitium unius lampadis quam perpetue ardeat in ecclesia nocteque dieque et dictus rector defecit in servitio ipsius lampadis bene est annus cum dimidio credunt idem infrascripti homines de Serra. Item dixerunt quod non mandat dictus rector discrete festa nec ieiunia quare iam anno preterito per III dies ante fecit populo sibi comisso colere festum Sancte Eulalie emeritensis et modo die dominica proximo preterita indixit festum beati Luce colendum ad diem mercurri proximo preteritam cum in veritate sit in sequenti septimana die videlicet mercurri sequenti.

Idem fatentur infra scripti homines de Serra verum fuisse per sacramentum fatetur rector hoc verum esse de dicto festo beati Luce. Cetera negat.

Item dixerunt quod dictus rector non curat nisi de mundanis et portat semper magnum gladium de ... longum ut ensis quem non deponit missam est celebrandam. Idem fatetur infrascripti homines de Serra addentes se vidisse eum portare ensem sub superpellicio quando ibat ad salispatium. Fatetur rector set hoc facit ex necessitate ut se posset deffendere ab inimicis quos habet. Item dixerunt quod dictus rector tenet publice Rumina de Montemelone taberneriam viduam et est recte annus elapsus. Fatetur rector quod ipse tenet eam intra qualiter sciunt quare ipse rector fatetur publice ut audiverunt ab eo et tenet publice Barchinone quandam que vocatur Romia quam fuit uxor den Guardiola iuxta furnum den Latera et tenuit eam hic in ecclesia bene per duos annos. Idem fatetur infrascripti de Serra. Fatetur rector se eam cognovisse et se diffamatum fuisse negant tamen ipsam publice tenuisse in domo propria vel aliena.

Item dixerunt quod dictus rector et apud bonos et graves publice diffamatus de dissolutione corporis sui et specialiter de na Mola vidua et de Romia Fredera antequam haberet virum et de Dulcia Terrazola maritata et de Romia uxor Petri Vidal et de na Valenza vidua eam tamen omnibus istis est credulitas et fama publica in parrochia rectorem predictum pecasse. Infrascripti de Serra dicunt rectorem diffamatum de omnibus istis.

Fatetur rector se petisse cum dicta Romina Fredera ante quam haberet virum participando secum per XV dies circa et se fuisse diffamatum ex ea et ipsa contraxit et tunc recessit ab ea de ceteris negat se pecasse cum eis sed fatetur quod vicini suspitabantur quam cito videbant eum loqui cum eis.

Item dixerunt se vidisse pluries dictum rectorem lusisse ad taxillos ad aleas et ad omne ludum taxillorum cum peccunia non tamen audiverunt eum iurantem contra Deum vel sanctos suos immo displiceret sibi si audiret. Interrogato quoties viderunt dixerunt aliqui de istis quod ducentibus vicibus. Idem fatetur infrascripti homines de Serra. Fatetur rector ad aleas et cum nutibus et de nocte ad taxillos.

Fol. 80 vto. Item dixerunt quod dictus rector tenet baiuliam et cum propter occupationem baiulie cum propter occupationem mulierum quas tenet et cum quibus peccat non curat de servicio ecclesie et viderunt quod quandam vice celebrata missa cepit Mariam Gayan pro suspitione furti recollecte. Idem faterunt et credunt infrascripti homines de Serra. Fatetur rector quod per occupationem dicte baiulie deficit servitium ecclesie aliqui in missis et se cepisse dictam Mariam ex causa predicta. Cetera negat. Item dixerunt quod dictus rector de Rumia tabernaria quam publice tenet in concubinam recepit procuracionem et gerit vicem suam in causa quam vertitur inter eam et Guillemus de Arenis et Bernardus de Arenis coram Berengario Stephani in curia vicarii vallensis Idem fatentur infrascripti homines de Serra. Fatetur rector se defendisse eam indicta lite mandato dicte domine abbatisse et fatetur quod Romia fecit eum procuratorem et Jacobus Artoris noluit ut procuracione illa. Item dixerunt homines de Serra quod Marcus Veya, Arnaldus Stephani, Berengarius Marches de Serra

et Bernardus ... qui iuraverunt quod quadam vice anno isto aportaverunt duos pueros filios dicti Berengarii Marches ad baptizandum ad ecclesiam et nox erat quasi hora intrandi lectum et non invenerunt rectorem in domo et misserunt ad villamen Tol textorem et aduxit eum credentes quod fuisset in domo dicte Romie. Fatetur rector quod non erat tunc in domo sed intravi civitate et confestim venit. Item dixerunt supscripti homines de Serra quod si homo foraneus ibidem moratur melior nescius eius remanet ecclesie cuius medietas debet esse sacristie et ipse rector occupat totam vestem.

Item dixerunt quod Petrus Felicis decessit ibi sine confessione et testamento propter deffectum dicti rectoris qui non erat in ecclesia illa die immo erat a Meyola. Fatetur rector esse tunc a Meyola et miserunt pro capellano ad rectorem ... et cum fuisse ibi amissit ... et sic decessit.

Dixit dictus rector respondendo per sacramentum ad primum capitulum quod primo anno fuit infirmus et ... crebatur corcuigo et ideo cessabat a celebratione missas et per alium sacerdotem faciebat quandoque celebrare. Primo anno fuit occupatus in opere molendinorum domine abbatisse et habebat stare super mongas et operarios et notarius dicebat horas aliquando ad partem cum non posset dicere in ecclesia sed bene defficiebat in missis aliquibus diebus infra septimanam sed cessabat celebrare diebus festivis. Dominus Episcopus audita ipsius rectoris humili confessione super predictis remisit sibi penas in quas inciderat ex concubinariis et culpis predictis infra XV post instans festum Omnium Sanctorum et iniunxit sibi aliam per modum culpe penitentia salutari absolvit eum a culpis et penis predictis. Episcopus mandavit dictos C solidos tradi Guillelmo solvit dictos C solidos.

Fol. 81

PALAO (PALOU)

Eadem die sabbati et anno predictis (14 Octobre 1307) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Juliani de Palaciolo et hic procuracionem recepit et non in ecclesia de Monte Molleno et fuerunt vocati de parrochianis Guillemus Draperii, Romeus Draperii, Simon de Soldevila et Bernardus de Arenis et Ferrarius de Palaciolo qui iurati dixerunt quod en Reverdit uxoratus adulteratur cum Perica muliere soluta. Item Bernardus ze Triyles fornicatur cum na Basseta et cum Rotlanda. Item Guillelmus Zatore fornicatur cum dicta Pericha quare mulier. Cetera recte.

GRANOYERS (GRANOLLERS)

Die dominica intitulata idus octobris anno quo supra (15 Octobre 1307) visitavit ecclesiam Sancti Stephani de Granulariis. Et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius Stephani, Petrus de Prato, Guillelmus Plantada, Bartolomeus Borrás, Berengarius Fornerii, Petrus Cathala, Berengarius Sabater, Raimundus de Arenis, Guillelmus Sabet, Bernardus Prat, Albertus Salzedá, Bernardus Beliz et Guillelmus Julia qui iurati dixerunt quod Raimundus de Medalia rector alienavit I feliam terrae Nocholao pro XL solidos de intrada. Item Burdo de neros alienavit I casal. Item dixerunt quod Petrus Noguera beneficiatus dicte ecclesie tenet publice quandam nomine Simanonam ex qua filiam habet III vel quatuor annorum et anno isto erat pregnans et manet sequestrata in alia domo scilicet intrata domum ipsius beneficiati et comedit et bibit secum et est iuvenis multum. Fatetur dictus Petrus hec vera esse. Dictus dominus Episcopus inveniens ipsum alio isto morbo laborare iniunxit sibi quod hinc ad instans festum Sancti Martini inclusive. Item ... ad sedem apostolicam accendi pro absolutione impetranda de culpa predicta alia ex tunc sibi sacerdotale officium et ingressum vite interdictum. In his scriptis postea dominus Episcopus remisit sibi penam concubinatus pro XL solidos Barchinone quos solvit et iniunxit sibi sub pena privationis beneficii quod admodum non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliam teneat publice concubinam iniuncta sibi alia penitentia salutari.

Item dixerunt quod Geraldus de Bruguera beneficiatus eiusdem tenet publice Na Moyana soluta ex qua prolem habet et adimisso proprio beneficio arrendavit Ecclesiam de Villanova ubi moratur.

Idem fatetur dictus Petrus Noguera per sacramentum fatetur dictus Geraldus hec vera esse. Dominus Episcopus absolvit eum pena predicti concubinatus.

Item dixerunt quod Romeus za Verneda presbiter servit beneficium dicti Geraldus et tenet hic publice quandam nomine Elicsendis nepote ...is de Parietibus qui est pregnans et tenuit publice aliam mulierem de Corrono ex qua filiam habet quam tenet secum in domo et ita tenet publice duas secum in eadem domo.

Item audivit dici committere dictus Petrus de Noguera. Fatetur dictus Romeus predicta sed duo anni sunt quod non peccavit cum illa de Corrono que vocatur Maria et dominus Episcopus mutavit sibi penam carceris ad penam C solidos ad quos se obligavit et omnia bona sua et iuravit non intercedere pro remissione eiusdem sed ea et iuravit solvere XX solidos domino Episcopo tunc ad carnis previum quadragesime solvit dictos XX solidos.

Item dixerunt quod Jacobus de Palaol beneficiatus altaris Sancti Petri tenet publice Dulciam ex qua prolem habet et tenet eam ut uxor et minor filius habet vir duorum menses. Idem fatetur. Fatetur dictus Jacobus se eam tenere et habuisse anno isto filium ex eadem qui modo lactat. Unde dominus Episcopus inveniens ipsum alia morbo huiusmodi laborare iniunxit sibi ut hunc ad istas festas Sancti Martini inclusive iter arripeat eum ad propriam eius per viam absolutionis impetraturus de vicio supradicto alia sibi in his scriptis sacerdotalis officium ingressum Ecclesie interdixit dominus Episcopus remisit sibi penam concubinatus cum ut pauper et iniunxit sibi scilicet pena carceris IIII mensium ad quam se obligavit si admodum sit cum predicta muliere in loco suspecto vel concubinans.

Fol. 81 Item dixerunt quod nes Pareg beneficiatus consuevit tenere mulierem et prolem habet. Reddat rationem de se ipso. Item dixerunt quod rector de Mazerata tenet hic quandam nomine Na Carabacina. Item dixerunt quod Guillelmus Castilionis presbiter conducticius de Canovellis qui modo servit in ecclesia de monte Tornosio et tenet hic quandam nomine Bartholomeam et ex qua prolem habuit et hoc anno peperit et modo dicitur pregnans. Idem probat dictus Petrus de Noguera. Item dixerunt quod Petrus Molmela presbiter de Cardedol tenet publice quandam nomine Selarmondam et modo licet condemnatus per Episcopum vadat ad Papam ob culpam illius malis nihilominus dixit eam ad dictum locum de Cardedol. Item dixerunt quod Galcerandus Ceyla beneficiatus in Ecclesia Sancti Saturnini de Rocha tenet parrochia ista in loco de Valderiols quandam nomine Elicsendem Selvana quem vadit ad eum frequenter.

Item dixerunt quod Petrus za Fortea rector ecclesie de Bigis consuevit hic tenere quandam nomine Galardam quammodo moratur Barchinone. Jacobus Sartoris clericus tonsoratus fornicatur cum na Casteylona et prolem habet. Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinatus et ipse in manu notarii obligavit se et omnia bona sua ad penam L solidos domino Episcopo aplicandam si admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto vel si aliam teneat de cetero concubinam etiam. Raimundus de Vilalta et Bertrandus de Monte Rotundo.

Item dixerunt quod Burdus de Neros uxoratus adulteratur cum Na Cabayones maritata. Item Albertus de Sallada fornicatur cum Na Eymerigona, solutus et soluta. Item Guillelmus Columbi solutus adulteratur cum Laurentia Bassa et hic tenet Na Sala. Item Petrus Serradel fornicatur cum quadam nomine Durana et aliam nomine Runaiona. Item Raimundus de Torrentibus coniugatus adulteratur cum tribus mulieribus na Bona et na Lamanda et na Verrana sunt tamen solute sed continue participat cum dicta bona. Item filius Petri Ortola fornicatur cum quadam qua virum habet cessavit. Item Bernardus Zabater fornicatur cum Sancia et prolem habet.

Fol. 82 Item Guillelmus Vidal de Valderros fornicatur cum Elicsende. Item Na Guillelma fornicatur cum quodam de Lombreys. Item dixerunt quod en Mascort, Berengarius Corigarii mutant

ad usurat (sic) et exercent contractus usurarios. Item dixerunt quod Raimundus de Prato inferiori moratur a Llorens de Vallbona qui divinatur.

LERONA (LLERONA)

Die lune sequenti intitulata XVII kalendas novembris (16 Octubre 1307) anno quo supra visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Lerona et tonsoravit I scolarem legitimum Petrus Mathei de Granulariis clericus. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Muya, Michael Arberti, Jacobus Valentia et Petrus Martini qui iurati dixerunt quod Nicholaus Calveti rector sed ebdomedarius maior tenet hic publice in sacraria Sibilam Verderam ex qua filium habet nunc lactantem et est annus cum dimidio quod participat cum ipsa. Fatetur rector. Item dixerunt quod Arnaldus clericus beneficiatus ab altare in predicta ecclesia tenet publice Elicsendem et unam tenuit longo tempore et moratur precipie apud locum de Corrono Superiori et quod male et defective facit servitium Ecclesie. Fatetur dictus Arnaldus clericus deficere in servitio altaris ... vel quando inundationes sunt aquarum alia non. Item negat se pecasse cum dicta muliere per sacramentum postquam venit de Roma Unde dominus Episcopus iniunxit sibi quod hinc ad ... instans festum Omnium Sanctorum vadat ad papam pro absolutione obtinendam de concubinato predicto alia ex tunc sibi in ipsis ... peregrinationem Sancte Marie de Monte Serrato humili confessione remisit sibi penam concubinatus predicti ... hinc ad festum Natalis et peregrinavit pedibus descalciatis et ad Ecclesiam Sancte Marie de Tagamanen ... predictis compleat usque ad festum Pasce. Iniungit ... officii ad quam idem beneficiatus se obligavit si admodum sit cum predicta muliere in loco suspecto ... concubinam.

Fol. 82 vto.

L'AMETLA

Die martis intitulata XVI kalendas novembris (17 Octubre 1307) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Sancti Genesii de Amigdalo et tonsoravit ibi I scolarem nomine Berengarium Burgeti legitimum eiusdem parrochie. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus de Avenario, Bernardus de Villa inferiori, Arnaldus Xatmar et Petrus Savi qui iurati dixerunt quod Simon de Molet rector dicte Ecclesie tenet publice Dulciam ex qua filios habet et tenet eam ad partem et providet sibi ut vir uxori et ipsa intrat palam domum ipsius rectoris et comedum secum et bibit.

Item dixerunt quod Petrus Noguera beneficiatus in Ecclesia de Granullariis tenet hic Simonam ex qua filiam habet et ipse vadit ad eum illuc. Item dixerunt quod Guillelmus Vayre solutus adulteratur cum Elicsende uxore Mathei Tarragona. Item Burgetus Bartholomei fornicatur cum Mario (sic). Item dixerunt quod Romeus de Cabayes et Pereylada exercent contractos usurarios.

SANCTUS MICHAEL DE FALLIO (SANT MIQUEL DEL FAI)

Die mercurii que fuit festum Sancti Luce evangeliste anno quo supra (18 Octubre 1307) dictus dominus Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus visitavit Ecclesiam et Monasterium Sancti Michaelis de Fallio et confirmavit ibi parrochianos et vicinos on fronte et visitavit altaria. Et fuerunt vocati Guillemus Brunicher et Marcus de Corvo beneficiati dicti monasterii et presbiteri et Januarius de Verdera eiusdem monasterii qui iurati dixerunt quod audiverunt dici ...

Fol. 83 Item dixerunt quod dictus Guillelmus Brunicher servit abate Sancti Michaelis infra VII septimanas et servit etiam altare Sancti Petri situm in eadem Ecclesias et servit etiam Ecclesiam Sancti Martini de Falio parrochiale. Item dixerunt quod dictus Marchus de Corvo beneficiatus ibidem servit altare Sancte Marie et servicium chori.

Item dixerunt quod Petrus Rovira beneficiatus dicti monasterii et rector ecclesie de Riellis deficit in servitio eiusdem et frater Pontius Geraldi monachus dicti monasterii servit Ecclesiam predictam de

Riellis pro dicto Petro Rovira a festo Sancti Johannis Baptiste circa.

Item dixerunt quod candela Sancte Marie antiquitas statuta quam debet ante altare Sancte Marie nocteque die ardere deficit bene per medietatem anni qui recipit redditus eiusdem L vel LX solidos annuatim.

Item dixerunt quod calix argenteus altaris Sancti Michaelis est pignorus obligatus per Bertrandum de Xalemacho ... solidos ad solvendum ...

Item dixerunt quod Guillelmus de Splugis est excommunicatus pro eo quare in quemdam monachum nomine Galcelmum de Aurega lapidem proiecit.

Item dixerunt quod difficile surgunt ad matutinum, sed aliae hore iuxta numero eorum, satis bene faciunt beneficiatis servicium Ecclesie.

Item dixerunt quod dictus Matheus de Corvo tenet et tenuit publice Elicsendem uxorem de Verdera et duxit eam ad domum Salvatoris Duxio avunculi sui et postea ad domum ... Dominus Episcopus audita testimonia super predictis humili confessione absolvit eum pena concubinitus predicti pro XXX solidos Barchinone solvendo hinc ad instans festum Sancti Martini iuravit dare III solidos scriptori. Iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et iuravit non esse ultra cum alia muliere in loco suspecto ad penam privationis beneficii nihil omnino obligando et quod satisfaciatur dicto Guillelmo de Canovis cancellarius domini Episcopi et solvit etiam dictos III solidos secretario.

Fol. 83 vto. In crastinum quod fuit dies iovis (19 Octobris 1307) dominus Episcopus in presentia Raimundi Dachis notarii sui et Raimundi de Villalta Barchinone canonici et Bertrandi de Monte Rotundo ebdomadarii Ecclesie Sancte Marie de Calidis monuit venerabilem fratrem Bartrandum de Xalancho priorem dicti monasterii sibi que districte iniunxit quod candelas Sancte Marie que debent ante altare Sancte Marie et Sancti Michaelis nocteque dieque ardere in cuius servicio ut superius per inquisitione apparet deffectum per medium annum satisfactionem faciat integra prout decet faciendum eam dupliciter seu in duplo ardere partim temporis per quantum deffectus et quod deinde non deficiat in eius servicio aliqua ratione et dictus Prior paupertatem preteriti temporis allegando promisit facere servicio candelas predictas sufficientem. Et super hec dominus Episcopus suam constantiam honoravit. Item promissit eius servitium deinde fideliter facere et adimplere.

Item predictorum presentia idem dominus Episcopus monuit dictum priorem et requisivit quod infra trium mensium spatium ... monitionis et requisitionis presentium ponat monachos qui deficiunt in monasterio supradicto et munera compleat eorumdem alia ex tunc in ipsius prioris deffectum et negligentiam ipse dominus Episcopus poneret monachos qui deficiunt de numero in monasterio ante dicto vel loco eorum cotidie ... et idoneos servitores et de predicta monitione et requisitione mandavit dictus dominus Episcopus fieri instrumentum per Raimundum Dachis notarium suum presentibus supradictis.

Fol. 84

RIELS (RIELLS)

Eadem die de Sancte Luce (18 Octobris 1307) Guillelmus baiuli et Guillelmus de Corvo parrochiani Ecclesie de Riellis per se et omnibus parrochianis Ecclesie de Riellis venerunt ad locum Monasterii Sancti Michaelis de Fallio ante presentiam domini Episcopi Barchinone predicti qui iurati dixerunt quod prior dicti monasterii presentat rectorem in dicta Ecclesia de Riels et Episcopus Barchinone confirmat et sibi curam animarum comittit et semper consuevit regi per clericum dicti monasterii qui bis in septimana et etiam diebus dominicis debet ibi et consuevit missam celebrare et quatuor anni festivitatibus septimanibus Natali, Pascate, Pentecostes et feste Sancti Vincentii et Petrus Rovira beneficiatus dicti monasterii cui dicta Ecclesia erat et est intitulata defecit anno presenti in servicio

missarum infra septimanam a festo Sancti Johannis Baptiste circa et multi parrochiani ipsius Ecclesie fuissent confesi si Rectorem invenisset qui sine confessione decesserunt, decessit abbas in manu de Pineda qui ob culpa et defectum rectoris stetit per duos dies ad sepeliendum. Item dictus Petrus Rovira vendidit et arrendavit ... duobus Arnaldo de Campo et Guillelmo de Corvo.

Fol. 84 vto.**BIGES (BIGUES)**

Die iovis sequenti et anno quo supra (19 Octubre 1307) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Bigis et fuerunt vocati de Parrochianis Berengarii de Palatio, Bernardum Soltzaira, Bernardum de Ribaforti qui iurati dixerunt quod Petrus de Fortea rector dicte Ecclesie deficit in missis infra septimanam et diebus etiam dominicis celebrat frequenter pro ipso.

Jacobo de Fexoles rector capelle Sancte Crucis. Item dixerunt quod dictus rector tenere facere servitium unius lampadis et recipit pro ipsa I quartanum oleum quadraginta masis istius Ecclesie seu parrochie in quolibet mense medium quartanum. Item dixerunt quod dictus rector istius Ecclesie consuevit tenere quandam nomine Guillelmam Boscham et postquam venerabilis Berengarius de Argilageriis visitavit Ecclesiam istam non tenuit eam sed Barchinone moratur sed aliquando venit ad Ecclesiam istam ad domum rectoris tempore olivarum colligendarum per VIII vel per XV dies et postea recedit.

Item dixerunt quod dictus rector consuevit tenere Mariam ex qua prolem habet sed credunt quod non peccat cum ea, sed pastat sibi et coquinat et tenet eam tanquam pedissetam et iacet in domo sequestrata.

Item dixerunt quod Arnaldus de Padiu alto fornicatur cum Maria Cuesta et prolem habet.

Item Bernardus de Belsolano fornicatur cum Elicsende de Belsola et prolem habet.

Item Guillelmus de Palatio fornicatur cum Guillemona de Sancto Felice de Codinis et prolem habuit.

Item en Bort de Biges fornicatur cum Agnete et prolem habet.

Item dixerunt quod Nartholomeus de Prato mutuat bladum ad denarios ad usuras et exercet contractus usurarios et mutuavit.

Item dixerunt quod Elicsendis ... aliquas medicinas et dicitur quod vadit cum phantasmalibus de nocte.

Fol. 85 Eadem die iovis predicta et anno quo supra (19 Octubre 1307) Guillelmus de Espluges venit ad dominum Poncium Dei gratia Barchinone Episcopum et per sacramentum dixit et confessus fuit quod frater Gozellinus et frater Bertrandus monachi Monasterii Sancti Michaelis de Fallio posuerunt pignora pro I par pullorum quod unus saltaret plus altero et illo frater Bertrandus plus saltavit et obtinuit et posuit unum super tunicale pro dictis pullis obligatum in camera Guillelmi Bruniquer et dictus frater Gozellinus fregit cameram dicti Guillelmi Bruniquer consanguinei huius etiam et ista etiam hoc audiens venit ad pedem scale cum lancea sua ne dictus Galçemus recederet qui nolebat se absentare cum scuto in brachio et multis lapidibus in manibus sine habitu quem tunc non portabat et incipet lapides proicere contra istum etiam dicendo “en bacalar mort sots iod ix el no so mort ans ves aturarets vos con en Bruniquer sia vengut quan sapiam quens ne portats del seu” et in hoc instanti proiecit lapides contra istum etiam et iste proiecit sibi lanceam de la part del aristol et non percussit eum et ipse cepit lanceam et portavit et postea iste etiam levavit lapidem et percussit monachum in scuto quem tenebat propter quod fuit per monachos Sancti Michael.... tanquam excommunicatus ... unde petunt se absolvi. Et data firma ... iuri et de satisfaciendo dicto monacho vel eius priori de offensa vel alteri cuius inter est pro X auros et augmento ... se et omnia bona sua ... Dictus dominus Episcopus tanquam ex levi culpa absolvit eum et dictus Guillelmus

Bruniquer cavit pro ipso pro X auros et obligavit sibi dicto domino Episcopo et omnia bona sua. Et etiam Berengarius de Monte Rotundo ebdomedarius ... et Petrus de Fortea rector dicte Ecclesie Sancti Petri Desplugis.

ZA GARRIGA (LA GARRIGA)

Die veneris sequenti intitulata XIII kalendas novembris (20 Octubre 1307) et anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Stephani de Garriga et vocavit de parochianis Bernardus de Villanova et Geraldus de Perafitia et Petrus Rosseylo et Bernardus Sala, Estraneus dez Ledo, Bernardus za Coma qui iurati dixerunt quod ecclesia ista est unius rectoris et unius scholaris et sunt hic duo beneficiati scilicet Arnaldus de Angelus rector istius ecclesie non tenet scolarem postquam fuit rector eiusdem VI anni sunt vel VII. Fatetur rector se teneri et promisit tenere deinde. Item dixerunt quod Elicsendis de Sau o dez Tongest auffert ecclesie tascham cuiusdam capituli qui tenetur pro Ecclesia et unam quarteram frumenti censualem ecclesie. Item unam quarteriam ordeï et VII denarios sacristie fatetur rector. Item dixerunt quod rector et monachus tenent capidas et ecclesiam indigent superpelliciis. Fatetur rector quod III superpellicia facta sunt quas sunt penes sartorem et remanent cusutris. Item dixerunt quod rector tenet hic quandam nomine ... ex qua prolem habuit scilicet III filios et cum uno illorum celebrat missam cum aliis clericis qui serviunt sibi et vadit et redit ad eum. Fatetur rector hec omnia sed non peccat cum illa nec peccavit XIII anni sunt et amore Dei facit bonum. Filii eius non serviunt sibi ad missam ...

Fol. 85 vto. Item dixerunt quod Guillelmus de Cayes presbiter beneficiatus istius Ecclesie tenet publice Raimundam ex qua prolem habet et habet unum filium qui modo lactat. Fatetur dictus rector per sacramentum. Fatetur etiam idem rector quod quadam vice. Idem rector fuit confessus in foro se errasse in sancta missa et ipse in presentia Vivens de Plano et Petrus Rosseylo et Jacobus de Garriga dixit dicto beneficiato quod caveret sibi quando dicit evangelium quod provideat ante ne dicat mendacia et ipse dixit et tradit rectori sine eorum presentia "suis fets vos en sacra quadam questos dies ves ne confessias a mi per tal dixit rector ofers vos mal qui revelats ma confessio" et omnes predicti fuerunt valde mirati et recesserunt.

Fatetur dictus Guillelmus de Cayes quod de ipso et dicta muliere dicuntur, cetera negat.

Item dixerunt quod Petrus Johannes fornicatur publice cum Matheua de Turri et prolem habet ex ea. Item dixerunt quod Geralda uxor den Marge consentiente viro adulteratur cum Simone de Nogra et ipsa tamen multos admittit ad adulterium.

Item en Leroa uxorus adulteratur cum na Garrigona. Item Lietigor mutuatur ad ludum XI pro XII et emit bladum sub forma usurarum. Item Berengarius ... de Manso emit bladum sub forma usurarum. Item dixerunt quod Ferraria de Englada de parochia de Semalus facit coniurationes infirmitatibus invocationibus quod nulla prohibita facit. Item dixerunt quod Arnaldus Brezo fornicatur cum Elicsende et prolem habet. Item en Mascaro fornicatur cum Elicsende Luzana.

Item dixerunt quod Guillelmus de Rosas presbiter servit in Ecclesia de Granulariis tenet publice Sibilam pezot et ipse defloravit eam et tenet eam hic et prolem habet. Fatetur rector hec vera esse. Idem fatetur et probat dictus Guillelmus de Rosas dictam mulierem habuisse ut dictum est. Negat tamen ipse deflorasse et in tractatu desponsacionis esse. Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinatorum pro XXX solidos quos bona fide promisit solvere hinc ad festum Sancti Martini iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari iniungendo sibi alia per sinodum culpe penitentia salutari iniungendo sibi sub penam X auri ad quam solvendam se obligavit si ad modum sit cum dicta muliere in loco suspecto.

SANCTA MARIA DE CAMINO (SANTA MARIA DEL CAMÍ)

Item dixerunt (20 Octubre 1307) quod Saura de Guardiola venit pro donata ad dictam Capellam et invenit ibi bene XVII lectos et bestiarium ... et I par bovum et omnia paramenta aratoria et paramenta domus et sunt bene XX anni quod dicta donata venit ad dictam capellam. Item dixerunt quod moratur ibidem Guillemona de Guardiola mulier secularis soror dicte Saure que Guillaumona ducit ibi vitam inhonestam et Bernardus de Castelar fornicatur cum ea et multi fornicatur cum ea et cum dicta donata vadit extra pro acapito dicta Guillemona remanet in domo et postea conveniunt ibi amatores sui et ducitur ibi mala conversatione.

Dominus Episcopus venit personaliter ad dictam capellam et ibidem in persona Raimundi de Villanta canonici Barchinone et Bertrandi de Monte Rotundo ... notarii sui monuit dictam Sauram et eam presse mandavit ut infra octo dies continuos ab hac die veneris in anno deserat et dimittat capellam domum eius alia ex tunc ipse compellet eam fortius ad predictam et hac monitione mandavit Episcopus fieri sibi publicum instrumentum.

Fol. 86**SAMALUS - LLERONA**

Die veneris predictam (20 Octubre 1307) Geraldus de Castellario rector Ecclesie de Semalucio venit ante presentiam domini Episcopi apud Ecclesiam Sancte Marie de Lerona denunciando sibi quod venerabilis Berengarius de Sancto Vincentio cepit quondam hominem suum proprium et Ecclesie nomine Petrus Zesgleyola pro suspicione cuiusdam maleficii quod Jacobus de Orisio nepos Jacobi de Orisio rectoris de Matarone fecit venerabili Guillelmo de Sancto Vincentio cui ut dicitur cepit II homines de Monte alto et assecuravit dictus rector pro illo homine suo pro C auro et argento et obligavit se exiude et omnis bona sua facere ius pro dicto homine et ipsum compellere stare iuri in posse dicti domini Episcopi dicto Berengario de Sancto Vincentio et dicto Guillelmo de Sancto Vincentio et cuilibet alteri qua relata pro predictis presentibus venerabili Reverendi de Vilalta canonico Barchinone et Bertrando de Monte Rotundo ebdomedario Calidarum. Quod fuit actum apud ecclesiam Lerona die et annos (sic) predictis.

Et dictus dominus Episcopus audita dicti Arnaldi de Angelo rectoris predictae ecclesie de Za Garriga humili confessione super predictos peccata absolvit eum et remisit sibi penam dicti concubinitus et iniunxit sibi quod C solidorum loco ipsius pene ponat in reparatione domorum Ecclesie et quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec ipsa veniat ad domum ipsius rectoris sed per aliam personam mittat sibi elemosinam suam si voluerit et dictus rector promisit solvere bona fide IIII solidos scriptori hinc ad diem iovis pro suo labore.

MUNT MANY (MONTMANY)

Eadem die veneris et anno predictis (20 Octubre 1307) dominus Episcopus missit capellanum suum et quosdam de familia sua ad visitandam Ecclesiam de Monte magno in subsidium Expensarum ipsius diei. Et fuerunt vocati de parrochianis ... Petrus Laurentii, Petrus filius eius et Amatus de Canalibus qui dixerunt omnia recte.

Fol. 86 vto.**SEMALUZ (SAMALÚS)**

Die sabbati sequenti et anno quo supra (21 Octubre 1307) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Andree de Semalucio. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Juliani, Bernardus de Corrono superiori. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Dhorta, Bernardus Carbonis, Raimundus za Sala et Simon de Ribafort, Berengarius Cot qui iurati dixerunt quod Jacobus Cot capellanus capelle Sancte Marie de Plano tenetur in Ecclesia Sancti Mameti inesse matutinis et horis

canonicis et postquam de quibusdam iniuriis quas Guillelmus Bonis rector faciebat dicto Jacobo ausus fuit anno preterito querimoniam deponere cum dicto Guillelmo Bonis idem Guillelmus non promisit dictum Jacobum interesse horis canonicis tamen si ad sepulturam sit vocatus et quamdam idem Jacobus est in ecclesia dictus rector cessat incontinenti in odium ipsius Jacobi.

Item dixerunt quod dictus Guillelmus Bonis tenuit publice Sauram Morallam et adhuc tenet in parrochia de Maserata et quatuor filias habet et I filium et ipsa venit hunc frequenter ad domum ipsius rectoris et iacet ibi et comedit et in crastina aliquando recedit et mancus ubi ipsa moratur est rectoris et ipse vadit ad ipsum mansum frequenter. Fatetur rector se participare cum illa modo sed negat tamen se pecare cum illa postquam dominus Poncius Episcopus dispensavit secum. Dominus Episcopus monuit ipsum Guillelmum Bonis ut hinc ad tertia die post instantem festum Omnium Sanctorum solvat penam ... solidos ad quam se obligavit sibi in alia inquisitione si ad modo esset cum ista et infra scripta muliere in loco suspecto alia ex tunc sibi ingressum interdixit in ecclesie in hiis scriptis et quod careat idonee ne ad modo sit aliqua istarum in loco suspecto. Item dixerunt famam esse publicam per totam parrochiam quod dictus Guillelmus Bonis tenet aliam concubinam apud segeram de Canovis et prolem habet ex ea et est fama quod adhuc perseverat cum ea. Fatetur dictus Guillelmus Bonis se participare cum ea ut est dictum negat tamen se peccare cum ea.

Item dixerunt quod Petrus de Torrentibus uxoratus adulteratur cum Guillelma Grua maritata que moratur Barchinone. Item Benvenguda Sabatera de parrochia de Maserata venit ante presentia Bernardi ... Gumesti capellanus et Raimundi Danchs notarius dicti domini Episcopi et ... denunciavit eis sub virtute prestiti iuramenti. (*A l'original aquesta declaració és esborrada*). Et dictus dominus Episcopus audita super predictis confessionem dicti Guillelmi Boni et visa inquisitione premissa remisit sibi penam concubinatus dictarum mulierem pro CC solidos Barchinone quod dictus Guillelmus Bonis iuravit solvere hinc ad instans festum beati Andree apostoli inflingendo sibi ... eius sub pena X librarum Barchinone, quam inciderat ipso facto si admodum sit cum aliqua decar... in loco suspecto vel aliqua alia teneat publice concubina et promisit satisfacere tunc scriptori ... imposuit sibi notarius. Ex parte domini Episcopi solvit dictas X libras quas fuerunt tradite ... dominus Episcopus eas debebant.

Fol. 88

CASTRO IOSA (CORRÓ D'AVALL)

Die martis sequenti anno eodem (24 Octobre 1307) dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Eulalie de Corrono inferiori. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Bonet, Guillelmus Olivera, Bernardus Banyeres et Hugo de Pinu et Bernardus Canal qui iurati dixerunt quod defecit hic diachonus nec Ferrarius de Solio rector facit hic residentia. Item dixerunt quod Olivarius de Area presbiter locum tenens rectoris in Ecclesia ista tenet publice Elicsendem filiam fornerii parrochiani istius ecclesie et tenet eam Barchinone et est famam quam ipsum presbiterum alia non vident quod veniat ipsa ad domum ipsius beneficiati. Fatetur dictus Olivarius predicta vera esse.

Item dixerunt quod Berengarius de Olivaria beneficiatus istius Ecclesie consuevit tenere Jacmetam et prolem habet fatetur dictus Olivarius hoc verum esse sed mortua est proles istorum.

Fatetur dictus Berengarius hec vera esse. Dominus Episcopus ad preces Bernardi de Orn... remisit sibi penam concubinatus et iniunxit sibi sub pena beneficii ne admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliam teneat de cetero concubinam.

Item dixerunt quod en Codina uxoratus adulteratur cum Simona soluta. Item en Pasqual de Fossar tenet publice Maria. Item dixerunt quod en Campa non venit ad Ecclesiam nec colit festa nec ieiunat.

CARDEDOU (CARDEDEU)

Die mercurii sequenti et anno eodem (25 Octubre 1307) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Carotitulo et tonsoravit in clericum Ferrarium de Serra de parrochia de Mazerata, legitimum. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus de Castro Tertio, Pontius de Letone, Bernardus de Munteyls, Petrus Rubin, Guillelmus Simon qui iurati dixerunt quod Bernardus Paga beneficiatus istius Ecclesie tenuit publice quandam quam nominabatur Pagana quam decessit anno isto.

Item dixerunt quod en Fabrega uxoratus de parrochia Sancti Stephani de Palatio tenet hic quandam quam dicitur Sartoressa. Et post predictam fuerunt vocati Petrus de Codinax et Ferrarius de Rovira ebdomedarii et Berengarius de Palatio, Arnaldus ... , Berengarius de Letone, Petrus de Canyes ... rectores ipsius ecclesie et Berengarius de Puteo monachus eiusdem et Guillelmus de Pinu rector ecclesie de Colle qui iurati dixerunt quod clerici confratrie deficiunt aliquando in vespers et quod dictus Guillelmus de Pinu consuevit tenere publice quandam.

Fol. 88 vto.**BARCHINONA**

Sacratissimo die Nativitatis Domini anno quo supra proximo (25 Desembre 1307) reverendus in Christo pater dominus Poncius Dei gratia Barchinone Episcopus in sua cathedrali Ecclesia divina misteria celebrans tonsoravit scolares qui secuntur: Bartholomeus Dominici Derthusensis diocesis ad presentationem domini Petri Dei gratia Desrthusensis Episcopi ad tonsuram; Bernardus Ferrer civis Barchinone, Berengarius Andree de Fonte Rubia, Matheus de Turribus cives Barchinone de soluto genitus et soluta dispensavit cum eo ad tonsuram; Petrus de Ferrerench de Lubricato, Bartholomeus Fonollieti de Martorello, Guillelmus Zabatella diocesis Barchinone; Guillelmus Escala diocesis Barchinone; Bernardus za Sala, Guillelmus za Sala fratres civitatis Barchinone ad tonsuram. XII

Sacratissimo die et anno et loco predicti fuerunt promoti ad omnes minores ordines: Jacobus de Vilorbina rector Ecclesie Sancti Salvatoris de Torroella, Urgellensis diocesis ad presentationem domini Guillemi Dei gratia Urgellensis Episcopi, Raimundus Cugat, Berengarius Rubei clerici de Martorello III scolares ad omnes ordines minores.

Die iovis intitulata XV kalendas februarii anno quo supra dictus domunis Episcopus exivit Barchinonam iturus ad provinciale concilium Tarrachone et iacuit et cenavit in ecclesia Sancti Clementis.

CENGUYOLES (SANT SALVADOR DE LES GUNYOLES)

Die veneris sequenti (19 Gener 1308) visitavit idem dominus Episcopus Ecclesiam Sancti Salvatoris de Cenguyolis. Et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus Michael, Stephani et Geraldus Bassa qui iurati dixerunt quod Arnaldus za Mora rector istius Ecclesie non tenet scolarem sufficientem.

Fol. 89 Item dixerunt quod V vel VI anni sunt quod dictus rector intrat nimis frequenter Barchinonam ratione cuiusdam cause quam ibi ducit et moratur ibi per V vel VI dies. Fatetur rector hec esse vera quare litigabat cum uxore fratris sui. Item dixerunt quod dictus rector stabilivit utiliter quasdam domos sine firma ut credunt Episcopi.

Fatetur rector scilicet dicit quod episcopus firmavit. Item dixerunt quod dictus rector tenet hic publice quamdam nomine Mariam baptizatam ex qua filium habet annum aniculum et habuit alios III filios ex eadem et providet sibi in multis. Sed rector negat se participasse cum ea III anni sunt et negat dictum filium parvulum esse suum et se fuisse cum ea in loco suspecto. Item dixerunt quod hic venit habitare quamdam mulierem multivola nomine Cabrera qua fornicatur cum Matiano de Cleriana.

Item dixerunt quod Raimundus Ledo et Petrus Ledo mutant bladum ad maius lucrum et vendunt ratione ... Item Raimundus Joffre et uxor sua veniunt tardissime Ecclesiam.

GRANATA (LA GRANADA)

Eadem die veneris predicta et anno eodem (19 Gener 1308) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Christophori de Granata ut inter ambas istas Ecclesias providerent in expensis procurationis Episcopi. Et tonsoravit hos scolares qui secuntur tanquam de legitimo matrimonio ... sibi presentatos: Berengarius Pelicer, Bernardus Pelizer, Bernat Corretger, Geraldus Pelicerii filius naturalis de soluto et soluta, Petrus Torroella, Raimundus Abeylar, Arnaldus Abeylar fratres, Guillelmus Torreyles, Bartholomeus Februarii, Galcerandus de Olivella (omnes) de Villafrancha de Penitentis, Bernardus Morato, Petrus Comes, Bartholomeus Porcelli (omnes) de Parrochia de Olerdola, Geraldus Aladrach ... Arnaldus Rovira, Ferrarius de Salifloris, Raimundus Calavera de Sancta Fide, Jacobus Macellatoris, Dalmacii de Granata, ... Geraldus de Magra, Espinalp de Villafrancha.

Fol. 89 vto. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Carbo nello, Arnaldus Pages, Guillelmus Cavaler, Guillelmus Adrover, Petrus de Colle, Arnaldus de Malseliga qui iurati dixerunt quod Petrus de Muntayola eorum rector non tenet continue scolarem nec sufficientem et aliquando absentat se multum ab ecclesia et multoties non inveniunt eum ad necessitatem et die qua decessit Benvinguda filia Petri de Colle non potuerunt habere rectorem cum instanter petisset et decessit sine confessione quare rector erat Barchinone et tunc etiam defuerat bene per V septimanas.

BANYERES

Die sabbati sequenti et anno predicto (20 Gener 1308) idem Dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancte Eulaie de Bagnaris et tonsoravit scolares infrascriptos: Guillelmus Peyroni, Franciscus Mironis, Petrus Mironis, Guillelmus Mayol de Vilafrancha, Guillelmus de Masso de sancto Saturnino de Penitentis, Berengarius Mayol de Villafrancha, Ferrarius Alcoverii de Bagnariis, Natalis Corrigerii de Villafrancha, Arnaldus Sabech de Bisbal, Bernardus Jonanat, Jacobus Batle de Bagneres, Jacobus Castelmox de Villafrancha, Raimundus za Rocha dez Pipiol scholaris, Bartholomeus Mas, Berengarius Ferrer, Arnaldus Colomer, Berengarius Peyrone de Villafrancha, Petrus Balester, Bernardus Gacel de Arbucio, Bartholomeus Metge, Ferrarius Calzada de Villafrancha, Petrus Borrel de Arbucio, Bartholomeus de Manso, Berengarius Corregerii de Villafrancha.

Fol. 90 Et fuerunt vocati de parrochianis Bertrandus de Lagosteria, Bernardus Riera, Guillelmus Geraldus, Bernardus Soler et Berengarius Company qui iurati dixerunt quod domus rectorie periclitant et minantur ruinam et male eius bona tractantur quare rector non facit residentiam in loco.

Item dixerunt quod Guillelmus Moragas presbiter regens Ecclesiam iste de Bagnarii non ponit monitiones nec in nuptiis celebrandis per diversos dies ter tamen in die afferentes sic esse consuetudinem ipsius parrochie et multarum aliarum de penitentia.

Item dixerunt quod hic manet quandam mulierem nomine Raimunda Scobea que fornicatur cum Diomario de Arbucio uxoratu.

ACERBOS (ARBÒS)

Acerbos eadem die sabbati et anno prefixis (20 Gener 1308) in Ecclesia ipsius loci tonsoravit dictus dominus Episcopus hos scolares qui secuntur, tanquam legitime natos quos presentavit Raimundus Mascharelli presbiter. Raimundus Mascharelli beneficiatus in Ecclesia Castelletto presentat: Barnardus Mascarel de Arbucio, Petrus Lor de Villafrancha, Bernardus Matha, Romeus de Rocha Crespa, Berengarius Cardona, Petrus de Terraçola, Geraldus Martini, Jacobus Rubio, Bernardus de

Muntayana, Nicholaus Bricardi, Jacobus Matha de Arbucio, Bernardus March, Bernardus Macharii, Ferrarius Baiuli de Villafrancha, Bernardus Olomani de Arbucio. Acoliti eadem die et anno predictus ad quatuor minores ordines scholaribus tamen tonsoravit qui secuntur: Vitalis de Bauloria, Berengarius Natalis de Bagneriis, Guillelmus Mansi de Belvey, Arnaldus Rubio de Dominicis, Cuylerer de Calafel, Petrus Plana de Dominicis.

TARRACHONA

Die dominica in cuius die est festum Vincentii anno quo supra (21 Gener 1308) intravit dictus dominus Episcopus Tarrachonam ad in dictum inibi provinciale consilium datur et stetit ibi per XVI dies continuos pro negociis ecclesie Barchinone.

Fol. 90 vto.

PUIG TINYÓS (MONTFERRI)

Die autem martis intitulata VIII idus februarii (6 Febrer 1308) anno quo supra exivit idem Episcopus Tarrachonam et ivit ad Ecclesiam de Puigtinyós eamque visitavit. Et fecit inquisitionem sequentem: Petrus Gili, Basto Argilaga, Bernardus Johanni, Bernardus Guillelmus Bertrandi qui iurati dixerunt quod rector Ecclesie tenuit pro concubinam quandam vocatam nomine Rayeram de Villalibera quam tenuit Bernardus tribus mensibus hoc anno. Cetera recte.

SALOMON (SALOMÓ)

Eodem die (6 Febrer 1308) apud ecclesiam de Salomone etiam Bernardus Nunbi, Bernardus Caluli qui iurati dixerunt quod omnia recte.

SANCTUS JACOBUS DE DOMINICIS (SANT JAUME DELS DOMENYS)

Die mercurii sequenti que fuit VII idus februarii (7 Febrer 1308) anno predicto idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Jacobi de Dominicis et in parrochia et locum de Bisbal venerabilis Berengarius de Akmenara se altero in equis et cum V pedomibus in torrente vocato "torrent mal" rapuit ac secum abduxit duo animalia id est duas azembas ipsius Episcopi ... turpiter et dimissis coffris et honera que portabant et sunt secum unum supertinucalem novum ... dicti domini Episcopi de bista de sont danis et I barrallum ... torio et post VIII dies rubore forte suffusi restituerunt sibi dicta duo animalia retentis cum dicto supertunicali et barrano.

Qua die visitationis dicte Ecclesie Sancti Jacobi fecit inquisitionem sequentem: testes Miquero, Raimundus Solerii, Bernardus qui iurati dixerunt quod rector dicte Ecclesie tenet pro concubina quandam mulierem nomine Catherina ex qua de qua (dicunt) habuisse prolem qui vivit et nutritur in domo rectoris set credunt quod habent quatuor annos et ex illa concienter non accessit ad ipsam. Tale clerico conductrice et scolari non credunt non sciunt quod peccent cum mulieribus nec habent concubinas.

Fol. 91

VILLAFRANCHA

(El text que segueix en cursiva es troba idèntic al foli 91 vto. de l'original)

Die iouis qua fuit VI idus februarii (8 Febrer 1308) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Villafrancha et fecit inquisitionem sequentem: Petrus Selenti, Bernardus Ceyerii, Vitalis de Podio, Bernardus Garberii, Guillelmus de Corboyono qui iurati dixerunt quod servitium ecclesie fiet bene et complete.

Item dixerunt iurati quod Raimundus de Capdemunt scutifer, Galcerandus de Cerre quod fornicator publice cum Sibilia de Monte par quam est in Villa Sancti Vincentii predicti et quod habet proles ab ea.

Item dixerunt quod Jacobus Palacii scutifer dicti Galcerandi fornicator publice cum quadam muliere nomine Elicsende in villa predicta. Item quod quedam mulier nomine Benvenguda peccat publice cum pluribus diversis in dicto loco.

Item quod Raimundus de Manso laycus de parrochia Sancte Marie de Madrona tenet in dicta villa publice quadam mulierem nomine Michielam de qua habet proles. Item quod Bartholomeus de Torrentibus de Villa predicta tenet publice concubinam nomine Elicsendem. Cetera recte.

Berengarius Bullonis, Berengarius Celfores, Petrus Busuldoni, Jacobus Lobeti, Raimundus Plana, Petrus de Pontonibus, Berengarius de Frabega tenuit concubinam nomine Guillelma de qua habuit prolem sed dictum est quod recessit ab ea et dimissit eam nec unquam intravit publice ad eam nec de die visus fuit ab aliquo intrare a ...eam. Item quod Matheus Colomerii presbiter beneficiatus tenet publice concubinam nomine Geraldam.

Item Petrus de Monte Bruno presbiter tenet publice concubinam cuius nomen ignorant. Fatetur idem Petrus nomen ipsius esse Marinam cetera negat ut infra sequitur.

Item Guillelmus Dalmacius presbiter beneficiatus tenet publice concubinam nomine Geraldam baptizatam.

Item quod rector ecclesie de Çanguyoles est infamatus quod tenet concubinam publice in Villafrancha.

Item dixerunt quod Bernardus Babau laycus uxoratus adulteratur publice cum quadam muliere nomine Raya.

Item dixerunt quod Ferrarius de Villafrancha miles tenet publice concubinam nomine Isabel.

Item dixerunt quod Berengarius Dayguaviva miles uxoratus adulteratur publice cum quadam muliere cognominata Colomera demisa uxore.

Item dixerunt quod Bosquetus solutus tenet publice concubinam in domo propria.

Item quod Berengarius Dalmacii presbiter dixit per sacramentum non participasse autem cum dicta Geralda in loco suspecto et habuit litteran absolutionis ab episcopo XII kalendas julii (20-VI) anno Domini MCCC quinto et ab eo tempore circa non participavit publice cum illa, sed bene comedit et bibit secum aliquoties ab eo tempore circa, sed non publice. Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinitus pro XXX solidos quos iuravit solvere et mittere hinc ad instans festum Assumptionis Beate Marie de Augusto et vult habere litteras pro quas satisfecit scriptori et solvit dictos XXX solidos et habuit litteras absolutionis predictae quas XXX solidos habuit Nicholaus in manibus Episcopi.

Petrus de Monte Bruno presbiter predictus per sacramentum se ab eo tempore circa quod dominus Episcopus alia vice visitavit apud Villafrancha non fuisse nec participasse publice cum dicta Marina. Et dictus dominus Episcopus remisit sibi penam concubinitus predicti pro X solidos. Dicto Matheo Colomerii per instantiam Geraldi Mazana remisit penam concubinitus iniunxit sibi sub pena carceris trium mensium ad panem et aquam quod admodum non sit cum dicta muliere in loco suspecto neque aliam teneat publice et concubinam.

Fol. 91 vto.

SANCTI VINCENTI DE ORTIS (SANT VICENÇ DELS HORTS)

Die veneris que fuit V idus februarii (9 Febrer 1308) anno quo supra visitavit idem dominus Episcopus Ecclesiam Sancti Vincentii de Ortis et fecit inquisitionem sequentem: Petrus Solerii, Bernardus Çeyerii, Vitalis de Podio, Bernardus Barberii, Guillelmus de Corboyono qui iurati dixerunt quod servitium Ecclesie fiet bene et complete. Item dixerunt quod Raymundus de Cap de Mul scutifer, Galcerandus de Corte quod fornicatur publice cum Sibilia de Monte per quam est in villa Sancti Vincentii predicti et quod habet prolem ab ea.

Item dixerunt quod Jacobus Palacii scutifer dicti Galcerandi fornicatur publice cum quadam muliere nomine Elicsendem in villa predicta.

Item quod quadam mulierem nomine Benvenguda peccat publice cum pluribus diversis in dicto loco.

Item quod Raymundus de Manso laycus de parrochia Sancte Marie de Madrona tenet in dicta villa publice quadam mulierem nomine Michelam de qua habet proles.

Item quod Barthomeus de Torrentibus de villa predicta tenet publice concubinam nomine Elicsendem. Cetera recte.

SANCTI STEPHANI DE CERVELIONE (CERVELLÓ)

Die sabbati que fuit quarto idus februarii (10 Febrer 1308) anno quo supra visitavit idem dominus Episcopus Ecclesiam Sancti Stephani de Cervilione et fecit inquisitionem sequentem: Berengarius de Corboyono et Raimundus, Geraldus Casa, Bernat Rachols qui iurati dixerunt quod omnia recte.

SANT CLEMENT (SANT CLIMENT)

Die dominica sequenti (11 Febrer 1308) comedit idem dominus Episcopus apud Ecclesiam Sancti Clementis.

Fol. 92

TORREYLES (TORRELLES)

Die lune que fuit secundo idus februarii (12 Febrer 1308) anno quo supra visitavit idem Episcopus Ecclesiam Sancti Martini de Torreyles et fecit inquisitionem sequentem: Bernardus Ferrarii, Martinus de Torrella, Petrus Bat Borratins Plana, Benenatus Erig, Arnaldus Fenals, Ferrarius de Podiato, Guillelmus Saborit qui iurati dixerunt quod servitium ecclesie non fit bene quod Bernardus Gual rector ipsius ecclesie non tenet scolarem servicientem neque idoneum et frequenter celebrat missam cum filio suo, et scholaris quem tenet nescit legere Epistolam sed filius dicti Rectoris qui laycus est legit eam. Ex quo oritur scandalum parrochianis eiusdem ecclesie.

Item dixerunt quod propter culpam dicti rectoris decessit quidam parrochianis dicte ecclesie nomine Petrus Rourich decessit hoc viro sine confessione et sine testamento licet dictus Rector requisitus fuisset quod iret ad infirmum predictus qui morti aporinqualibet et ire noluit et sic dominus Episcopus temporalis habuit tertiam partem bonorum dicti defuncti qui decessit intestatus et nihilominus dictus rector noluit habere canonicam portionem a dicto defuncto ac si ei sacramenta ecclesiastica et etiam omnia alia extorsit.

Item dixerunt quod dictus rector est rixossus et comovet rixos parrochianis suis etiam percussit in cimiterio. Ferrarius de Podiato predictum dum idem rector tenebat et exercebat officium baiuli.

Item dixerunt quod dictus rector est infamatus de quadam mulierem nomine Guillelma quam tenet secum in ospicio et est fillia consanguinea germani ipsius rectoris. Cetera recte.

SANCTA COLUMBA DE CERVELIONE (SANTA COLOMA DE CERVELLÓ)

Eodem die lune et anno predictis (12 Febrer 1308) visitavit idem dominus Episcopus Ecclesiam Sancte Columbe de Cervelione fecit inquisitionem sequentem Maçot Ferrarius, Guillelmus de Hulmo, Petrus Costa, Geraldus Pascaliu, Raurich, Petrus de Hulmo, Romeus de Costa qui iurati dixerunt quod servitium ecclesie fit bene et complete quando rector est sanus set nunc propter ipsius infirmitatem rectoris cessant missas aliquoties in altari maiori.

Item dixerunt quod propter causam que est inter rector et beneficiatum ipsius ecclesie beneficiatus non celebrat in altari suo et nesciunt assignare aliam causam nisi litem predictam.

Item dixerunt quod Guillelmus Çaradel nepos dictis rectoris tenuit tempore preterito quandam mulierem nomine Mariam de Jafara famam et exercionem ipsius mulieris apud ... negat dominus etiam quod dictus clericus habuisse fillium ex ipsa muliere et ipsa nutritur ut ipsa confitentur ipse tamen negat et ipse infans est tamen erant VI annos et modo dictus clericus non redit ... **Fol. 92 vto.** nec redivit ad Nativitatem dicti pueri circa. Item dixerunt iurati quod Guillelmus de Riaria presbiter beneficiatus in castro de Cervellone pecat publice cum quadam vidua nomen Margarita de qua habet prolem et misit eam Barchinonam et tent eam ibi. Cetera recte.

Guillelmus de Riaria presbiter beneficiatus in dicto castro iuratus et interrogatus super predictis dixit vera esse quod de ipso et dicta Margarita dicuntur et habet ex ea puerum masculum que nunc lactat et fatetur se eam Barchinone tenere et fuit sibi remissa pena pro XXX solidos quos iuravit solvere et mittere Raimundo Dachs hinc ad mediam quadragesimam et fuerunt soluti et traditi a na Marina pro scutellis.

Guillelmus Serradel presbiter beneficiatus in dicto castro dixit per sacramentum interrogato se esse in fama publica in parrochia illa quod ipse habuit filliam quadam mulierem vocata Maria Jaffara et fatetur quod ipse puer est V vel VI annorum et fatetur etiam quod ipsa mulier divulgat et manifestat illum esse comunem filium eius et mulieres predictae quod tamen ipse presbiter negat fatetur tamen se ipsum esse diffamatum de predictis prout dicta muliere seminat dicte habet famam in terra et fuit remissa penam concubinitus dictus Guillelmus Serradel pro XXX solidos quos iuravit solvere et mittere ad dictum Raimundi Dachs hinc ad mediam quadragesimam et fuerunt soluti et traditi a na Marina predictam pro scutellis.

SENCT JOHAN DEZPI (SANT JOAN DESPI)

Die martis intitulata idus februarii (13 Febrer 1308) anno quo supra dominus Episcopus supradictis visitavit Ecclesiam Sancti Johannis de Pinu e fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Sancto Johanne, Guillelmus de Romaminero, Guillemus Iserni, Petrus de Orto, Arnaldus Terracie qui iurati dixerunt quod servitium Ecclesie fit bene et complete. Qui iurati dixerunt quod quedam mulierem Blancha Noya fuit adulterata cum Petro Olivario consanguineo et habet prolem ex ea et modo tenet eam publice Nicholaus de Olivario frater dicti Petri Olivario et consanguineus predictae Blancha Noya et habet prolem ex ea.

Item dixerunt quod Petrus de Monte Paono fornicatur publice cum Sibilia fillia Guillemus Sabaterii ex qua habet prolem. Item dixerunt quod Guillelmus de Romanino subdiachonus tenet quandam mulierem nomine Benvenguda filliam de mas Ferrarius ex qua habuit prolem. Fatetur dictus Bernardus de Romanino subdiacono per sacramentum hec vera esse declarans quod tenuit publice dictam mulierem bene sunt quatuor anni et ipsa habet virum et tenuit eam secum in domo. Recepta eius humili confessione fuit sibi penitentia iniuncta quod legeret quatuor psalteria et quod ieiunaret diebus veneris per bienium et vadat discalciatus ad Beatam Mariam de Monteserrato et hoc servare promisit bona fide in manu den Furgerel sacerdotis et consanguinei sui et obligavit se ad penam carceris duorum mensium in pan et aqua si admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto vel si aliqua alia de cetero teneat publice concubinam.

SENCTA CROU DOLORDE (SANTA CREU D'OLORDE)

Die mercurii XVI kalendas marcii (14 Febrer 1308) anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Crucis Dolorde et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus de Revel, Jacobus Venrel qui iurati dixerunt quod omnia recte.

SANCTUS MICHAEL MOLENDINORUM REGIS (MOLINS DE REI)

Eodem die (14 Febrer 1308) visitavit Ecclesiam Sancti Michaelis Molendinorum Regis. Bartholomeus Rubio, Petrus Canixo, Barnardus de Manso, Petrus Revelli qui iurati dixerunt quod servitium ecclesie fit bene et complete. Cetara recte.

MADRONA (EL PAPIOL)

Die iovis sequenti anno eodem (16 Febrer 1308) visitavit Ecclesiam Sancte Marie dez Pipiol in eadem parrochia et tonsoravit quondam scolarem vocatum Dominicus Atgerii legitimus et fuerunt vocati Guillelmus Botela, Raimundus Roseylo, Arnaldus Bonet, Jacobus Botela et Bernardus Gombau qui iurati dixerunt quod Guillelmus Martini fornicatur cum Matheua et filium habet lactantem. Item dixerunt quod baptizate de castro fornicatur cum quibusdam.

Fol. 93 vto.**VALDAUREX (VALLDOREIX)**

Sequenti die veneris et anno quo supra (16 Febrer 1308) visitavit idem dominus Episcopus Ecclesiam de Valdaureix et comisit fidei rectoris statum parrochie cum non potuerit testes habere.

MONASTERIUM SANCTI CUCUPHATIS (MONESTIR DE SANT CUGAT)

Die sabbati sequenti anno eodem (17 i 18 Febrer 1308) fuit idem dominus Episcopus apud Monasterium Sancti Cucuphatis et die dominica sequenti et prima die comedit cum preposito et secunda cum domino abbate et visitavit ecclesiam Sancti Petri de Octaviano. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Simon, Bernardus de Rivo Sico, Bernardus Magri, Bernardus de Roure, Guillelmus de Bas, Jacobus de Monte Calvo, Petrus de Castel et Bernardus Alamany parrochiani qui iurati dixerunt: Omnia Recte.

Et die dominica sequenti intitulata XII kalendas martii (18-II) anno quo supra fuerunt ibidem tonsorati isti scolares qui sequuntur in folio sequenti (*a l'original; aquí es troben tot seguit*) tanquam legitimi Petrus Cuch de Sancto ... , Bernardus Ça Font, Petrus de Deo, Bernardus Ajach, Ferrarius Catela, Bernardus Çaïora, Bartolomeus de Orto, Antichus Garandi de Sabadel, Romeus de Galineriis, Guillelmus de Rivomayori de Cerdenyola, Guillelmus de Manso Ovum, Berengarius Catabriera, Jacobus de Deu de Sancto ... , Petrus Dalmacii, Berengarius de Secabeths, Bernardus de Rubi.

REXACH (SANT PERE DE REIXAC)

Die lune sequenti et anno quo supra (19 Febrer 1308) visitavit idem dominus Episcopus Ecclesiam sancti Petri de Rexacho et non potuimus habere parrochianos.

Fol. 94**CABANES (CABANYES)**

Die martis sequenti anno quo supra (20 Febrer 1308) visitavit idem dominus Episcopus Ecclesiam Sancti Cipriani de Cabanis et fecit inquisitionem sequentem. Raimundi de Turri, Bernardus de Pradechans parrochiani qui iurati dixerunt quod Ferrarius de Vilar rector stabilivit ad utilitatem ecclesie mansum de Trilia sine firma Episcopi.

Item dixerunt quod dictus rector consuevit tenere Elicsendem de Trilia et prolem habet sed eam dimisit bene sunt X anni.

Item audiverunt quod rector de Martoreyes tenet publice quandam nomine Serram quam peperit hiis diebus geniolum prolem.

Item dixerunt quod Dominicus de Fabrica uxoratus infamatur quod adulteratur cum Saura ça Rovira que dicebatur virgo et frequentat eam nimis.

Item dixerunt aliquos esse ludentes, malum de domino dicentes quos rector bene scit (*aquí segueixen els noms del tonsotats de qui es parla en la pg. 93 vto.*)

SENT FAUSTI (SANT FOST DE CAMPCENTELLES)

Eodem die martis et anno predictis (20 Febrer 1308) in subsidium dicte ecclesie de Cabanis visitavit Ecclesiam Sancti Faustini per capellanum et scriptorem suum. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Domenech, Simon Çamatha, Romeus de Sancto Michaelae qui iurati dixerunt quod Sibilia de Tena fornicatur hic cum Petro de Martoreyes.

Item dixerunt quod pesime et tarde volunt venire parrochiani ad ecclesiam. Item dixerunt quod sacristia ecclesie et fructus eius ... per Uguetum de Sancto Fausto qui tenet sacristiam et nec vult computare de ipsa nec aliquod servicium ecclesie prestare et credunt quod ascendit ad XVI quarterias ordeï annuatim. Mandatum est quod hinc ad mensem quicumque aliquid debeat sacristie assecuret per bonos fideiussores et sub sacramento quod hinc ad instans festum sancti Petri Felicis solvant et deponant in ecclesia quicumque debent et si ...etate danda sit ecclesia interdicta et si dicto termino non solverint sit similiter interdicta et debitores ex tunc excommunicati et publice excommunicati nuncientur. Item ordinavit Episcopus quod dicta sacristia annuatim vendatur et arrendetur plus offerre et ille qui per unum annum emerit non poterat ulterius emere si aliqui debuerit de primo et totum quiquid ex inde ... per duo fideles parrochianos iuratos una cum rectore in ornamentis et libriis neccesariis Ecclesie mansi vero qui aliqui debent solvant per terminos.

Fol. 94 vto.

MARTOREYES (MARTORELLES)

Die mercurii sequenti intitulata IX kalendas martii (21 Febrer 1308) anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Martoreyes. Et fuerunt vocati de parrochianis Uguetus de Castro, Petrus Boneti et Guillelmus de Rocha viridi qui iurati dixerunt quod Franciscus de Appiaria rector tenuit hic publice quandam nomine Serram et nondum est medius annus quod viderunt eam habitare cum dicto rectore et modo ut audiverunt peperit geminam prolem et est fama totius parrochie quod illa proles est comunis dictus rectoris et dicte mulieris. Fatetur rector dictam mulierem tenuisse ipsaque venire hic ad vivendum filios suos et nondum sunt quatuor menses quod fuit hic et credit esse famam et credulitatem terre quod gemina proles predictam sit procreata ab eo dubitat tamen dictus rector quod sit sua proles ista genuina. Et dictus dominus Episcopus ad preces quorundam amicorum ipsius rectoris remisit sibi penam concubinus et inuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutaris, iniunxit sibi sub pena privationis beneficii ad quam ipse rector se obligavit si admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam aliam teneat de cetero publice concubinam.

Item dixerunt quod Guillelmus zes Vals uxoratus dimissa uxorem adulteratur cum Saura et habet prolem. Item Jacobus Gazul fornicatur cum Na Corbera et prolem habet.

Item Matheus Lobeto fornicatur cum Corbera et prolem habet.

Item en Capero fornicatur cum Eliesende de Ulmo.

Item dixerunt quod Guillelmus Michale et Saura soror eius numquam veniunt ad ecclesiam.

MUNT TORNES (MONTORNÈS)

Die iovis sequenti et anno predicto (22 Febrer 1308) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Saturnini de Munttornes et tonsoravit Franciscum de Ledo scolarem legitimum. Et fuerunt vocati de parrochianis Raimundus de Fonte et Ermengaudus et Guillelmus Sacrista et Bernardus ... qui iurati dixerunt quod en Soler tardissime venit ad ecclesiam.

Item dixerunt quod Bernardus de Ortalibus dicte Ecclesie tenet hic publice Gornaz Rulea et est pregnans ab eo et ipse est modo Maioricis.

Fol. 95 Item dixerunt Guillelmus Andree baptizatus tenet hic quandam nomine Jacma ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Guillelmus clericus beneficiatus Ecclesie de Vallibus Romanis tenet Dulciam ex qua duas filias habet quarum unam maritavit hoc anno.

Item audiverunt quod rector dicte Ecclesie de Vallibus Romanis est diffamatus de pessideta propria.

VALS ROMANES (VALLROMANES)

Die veneris sequenti et anno quo supra (23 Febrer 1308) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Vincentii de Vallibus Romanis in subsidium ecclesie predictae de Martoreyes. Et fuerunt vocati de parrochianis Maymonus de Zavela, Martinus de Porrata, Petrus Daguiar en Vivi de Vals Romanes et Raimundus Ledo et Petrus de Muntornes et Burdus de Letone rector dicte Ecclesie stabilivit quoddam trocium terre ad utilitatem ecclesie sine firma Episcopi.

Item dixerunt quod dictus Berengarius de Letone rector tenet secum publice in domo quandam nomine Mariam ex qua filium habet quatuor annorum. Fatetur dictus rector hec vera esse negat tamen se peccare cum ea. Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinatorum instante ad preces Dominici de Marimundo iniuncta sibi alia pro modum culpe penitentia salutari ipse tamen rector obligavit se ad penam privationis beneficii si admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto et dez XII de scriptorii.

Item dixerunt quod Guillelmus clericus beneficiatus dicte Ecclesie tenet secum publice Dulciam ex qua prolem habet et alteram de filiabus maritavit bene anno. Fatetur dictus rector quod dicta Dulcia comedit continue cum eo sed in alia domo separata iacet et fatetur se audisse ab ea quod duas filias habuit ex eadem. Fatetur Guillelmus clericus non participare cum dicta muliere isto modo negat tamen per sacramentum se pettisse cum ea X anni sunt et II menses.

Fatetur tamen se habuisse duas filias ex eadem et mater eius alteram maritavit hoc anno. Ita ipse non dedit nec V quarterios vini cum aliud non haberet. Prepter quod dominus Episcopus iniunxit sibi ut hinc ad II dominicam proxime quadragesime accipiat iter ad sedem apostolicam impetraturus supradictis veniam de comisso ut satisfaciatur de pena concubinatorum alia ex tunc sibi ingressum Ecclesie in hiis scriptis ita dixit dominus Episcopus finaliter remisit sibi penam concubinatorum pro XX solidos quos iuravit solvere infra XV dies quadragesime et II solidos scriptori et dictos XX solidos habuit na Marina cui debebantur ab ussuris.

VILANOVA (VILANOVA DEL VALLÈS)

Eadem die veneris et anno predictis (22 Febrer 1308) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Villanova et eum non potuit testes sinodales habere comisit fidei rectoris inquisitionem parrochie et statum eiusdem Geraldus a Bruguera beneficiatus Ecclesie de Granulariis arrendavit dictam ecclesiam de Villanova sine licentia Episcopi et confessus fuit se concubinam tenuisse publice in villa Granulariis prout in positione facta superius in Ecclesia de Granulariis latius continetur. Unde dictus Episcopus remisit sibi penam concubinatorum pro LX solidos presentis monete quos bona fide promisit solvere infra XV dies intus quadragesimam iniunxit ... aliam pro modo culpe penitentiam salutarem et obligavit se ad penam X libras domino Episcopo persolvendam si admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam aliam teneat de cetero publice concubinam et promisit solvere V solidos scriptori in termino supradicto solvit LX solidos supradictos qui de mandato Episcopi fuerunt

persoluti Marina cui debebantur pro parapsidibus. Item solvit dictos V solidos dicto scriptori. Et dictos LX solidos solverunt dicta Marina ex causa predicta.

Fol. 95 vto.

ZA ROCHA (LA ROCA)

Die sabbati intitulata VI kalendas martii (24 Febrer 1308) anno predicto dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Saturnini de Za Rocha et tonsoravit scolares qui secuntur tanquam legitimos: Andreas Jugador, Bernardus Dela, Salvador Plantada de Granulariis scolares. Et fuerunt vocati de parrochianis En Rodrigo baiulus, Raimundus de Torrentibus, Berengarius zes Mayoles, Berengarius de Carpinela et Petrus Liurada qui iurati dixerunt quod Bos rector absentat se aliquoties nimis frequenter ab ecclesia. Item dixerunt quod Galcerandus Tayala beneficiatus consuevit hic tenere quandam nomine Selva ex qua filiam habet et adhuc vadit et redit ad eum. Fatetur dictus Galcerandus. Et dictus dominus Episcopus inspecta paupertatem ipsius Galcerandi remisit sibi penam concubinitus et iniunxit sibi ut hinc ad octavam Pasce vadat ad beatam Mariam de Monteserrato in signum penitentiae et dicat duo psalteria et ieiunet vel dicat tercium psalterium et iniunxit etiam sibi sub pena privationis beneficii ad quam ipse se obligavit si admodum sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam aliam de cetero teneat publice concubinam.

Item dixerunt quod rector ecclesie de Malayanes consuevit tenere et nondum est annus quandam nomine Borratiam quam modo est pregnans ab eo et ipsa moratur in hac villa. Rector iste per sacramentum interrogato si exivit dictam mulierem pregnans de domo suo dixit se nec credit nec discredet negat tamen esse eam pregnantem ab eo et ipsa ut audivit a pluribus dicere se pregnantem ab eo et diffamat eum super hec.

SANCTE AGNES (SANTA AGNÈS DE MALANYANES)

Die dominica sub anno bissextili intitulata VI intra kalendas martii (25 Febrer 1308) supra anno predicta. Idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Agnetis et tonsoravit Jacobum de Marginibus scolarem de parrochia Sancte Marie de Leronia legitimum. Et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus de Solerio, Berengarius Rogeta, Guillelmus Vissa, Bonanata Andreas qui iurati dixerunt quod videtur eis paramenta ecclesie sunt diminuta. Item dixerunt quod Berengarius Zocluana diachonus huius ecclesie tenet publice quandam apud locum de Parietibus et prolem habuit sed decessit et vocat ipsam Na Mariam. Fatetur dictus Berengarius se dictam mulierem tenuisse; negat tamen se prolem habuisse ex ea et non participavit secum III septimane sunt elapse et dedit ea libellum repudii.

Item dixerunt quod Bernardus Pareylada fornicatur cum Elicsende Coleta et prolem habet.

Item en Domenech fornicatur cum Laura Pagesa et prolem habet.

Fol. 96

RIPOLET (RIPOLLET)

Die lune sequentem anno quo supra (26 Febrer 1308) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Ripollete et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Martini et Bernardus Arnaldi qui iurati dixerunt quod beneficiatus Sancte Marie et locum tenens rectoris vadunt pro pecunia ad capellam Sancte Marie de Montecatheno et illa die defficit hic una missa.

Item dixerunt quod Jacobus de Vallericca beneficiatus tenet secum quadam nomine Guillelma ex qua filiam habet maritatum non tamen est fama in loco quod eam propter infirmitatem suam.

Item dixerunt quod Jacobus Gomar de Sabadello uxoratus tenet hic Elicsende Raolfa.

Item Berengarius Esmenart tenet hic Guillelmam Texidora maritatum et prolem habet.

Item Petrus de Trantia fornicatur cum Laura.

SENT COGAT (SANT CUGAT)

Die predicta et anno quo supra (26 Febrer 1308) post visitationem dicte ecclesie de Ripolletto rediit dictus dominus Episcopus ad Monasterium Sancti Cucuphatis ibi continue permansit usque ad diem lune intitulatam IIII nonas martii (4 Març 1308) sub anno dicto in qua die lune ivit ad locum Sancti Cipriani ad habendum concilium cum capitulo Barchinone super tractatibus Ecclesie et die martis sequenti transibit pro Ecclesia Sancte Ische de Fexiis rediit ad monasterium Sancti Cucuphatis.

SANCTE ISCLA DE FEXIIS (SANT ISCLE DE LES FEIXES)

Die martis intitulata III nonas marcis (5 Març 1308) anno Domini MCCC ... Ecclesiam Sancte Iscle de Fexiis et fuerunt vocati de parrochianis qui iurati dixerunt quod Petrus Ça Cabrio ... tenet publice quandam nomine Guillelmam ex qua prolem habuit.

Item dixerunt quod Jacobus Oriol III anni sunt quod non venit ad Ecclesiam nec visitat eam.

Fol. 96 vto.**SENT COGAT (SANT CUGAT)**

Die dominica intitulata IX kalendas aprilis anno Domini MCCC septimo (24 Març 1308) dictus dominus Episcopus veniens de loco Sanctorum iuxta Barchinonam ubi stetit IIII dies y de Sarriano ubi steterat per III dies rediit ad Monasterium Sancti Cucuphatis. Die dominica IX kalendas aprilis apud locum Sanctorum anno Domini MCCC septimo dominus Poncius Barchinone Episcopus ad preces et instantiam Raimundus de Fontanillis rector Ecclesie de Bonastre concessit sibi licentiam quod ab instante festo beati Johannis Baptiste et ex tunc per annum continuum cum ibidem propter acris mutationem non possit in sanitate persistere possit se ab ipsa Ecclesia absentare et redditus eiusdem ideo tamen presbitero interim vendere cui velit et per mutationem tractare si possit interim de ... et comisit curam animarum in eadem parrochiam Berengario Fusterii presbitero quamdiu eidem rectori placuerit per totum tempus predictum per suam litteram specialem sub die et anno prefixis.

DEFFINITIO GUILLELMUS FUSTERII PRESBITERI DE GUARNAD (15 OCTUBRE 1309)

Pontius etcetera. Dilecto in Christo Guillelmo Fusterii presbitero servienti in Ecclesia de Guardnad nostre diocesis salutem et cetera. Cum tu super adulterio quod comisisse dicebaris cum predictam mulierem nomine Cecilia maritata que tecum tunc pro pedisseta permanebat ... celebravit pecunia pluries celebrationes (per duos annos) animarum regimini in ecclesia de Calafello absque nostra licentia et absentia te ... te ... et ob pecuniam ... immo mutuaveras ad usuras in nostra diocesi et contractos usurarios ... multipliciter diffamatus et in quibusdam eorum iuxta inquisitionem ... nos factam et per tuam etiam confessionem repertus fueris pro maiori parte culpabilis ergo delinquistes tua super hiis humili confessionem receptam te a predictis omnibus et singulis nec non ... ab omnibus aliis super quibus contra te et bona tua usque ad presentem diem hinc ... spectantes quæstionem ... supra vel demanda seu actionem civilem vel criminalem absolvimus per presentes et omnia bona tua ubique et facimus tibi ex iude finem et pactum de ulterius non petendo et pro ... actionem remissionem et diffinitionem fatemur nos quod habuisses et recepisses a te quingentos solidos presentis ... de quibus nos a te bene pacatos et contentos reputamus in cuius rei testimonium presentem litteram cum sigillo nostro fecimus roborari. Datum et actum Barchinone tertio idus septembris 11-X-MCCC nono.

Fol. 97**ANNO DOMINI MCCC NONO. EXITUS BARCHINONE**

Die lune intitulata XVII kalendas octobris (15 Settembre 1308) anno quo supra dominus Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus exivit Civitatem Barchinone et accessit ad Ecclesiam Sancti Clementis invitatus a rectore eiusdem.

CASTEL DE FELS (CASTELLDEFELS)

Die martis sequenti anno eodem (16 Settembre 1309) visitavit Ecclesiam de Catro Fidelium ibique confirmavit et Arnaldum Gerona scolarem ipsius loci legitime natum in clericum tonsoravit et quare a parrochianos habere nos potuimus fuit requisitus dominus ipsius castro quod octo vel X mittat Barchinone.

PROVINCIANA (SANTA EULÀLIA DE PROVENÇANA)

Die mercurii sequenti et anno quo supra (17 Settembre 1309) idem dominus Episcopus rediens Barchinone visitavit Ecclesiam Sancte Eulalie de Provinciana. Et fuerunt vocati de parrochianis eiusdem Ecclesie Bernardus Durandi, Barretonus Caneti, Guillelmus Baronis, Petrus Caneti et Bernardus Domenech qui iurati dixerunt quod dicta Ecclesia est trium clericorum scilicet rectoris et alterius presbiter quem rector debet tenere et unum scolarem.

Fol. 97 vto. Item dixerunt quod Raimundus de Noguera rector predicte Ecclesie negligens servit III lampades quas tenetur servire et facere ardere in ecclesia ad proprias expensas. Interrogati de vita et conversationem clericorum dixerunt omne bonum.

Item dixerunt quod Bernardus Satorre fornicatur cum Maria de Soler et duas filias habet. Item Guillelmus Bardina fornicatur publice cum Arsende Martina et prolem habet. Item en Raimundus Vales fornicatur publice cum dida Guillemi Ferreri et filiam habet. Item Petrus Cuitarer uxoratus adulteratur cum Arnalderta filia Mathei Ferrerii de Ciyar et tenet eam pro pediseta et de hoc est multum diffamatus. Item Guillelmus Godayl fornicatur cum Santia et filiam habet.

Item Petrus Saltze fornicatur cum Elicsenda Sodayla et filiam habet. Item dixerunt quod Petrus Bertrandi presbyter mutuavit CCC solidos Barchinone cuiusdam filiam den Mercer super quodam censuali quod valet C solidos in redditibus annuatim recipit medietatem fructuum huius anni. Item dixerunt quod Godayl non venit ad ecclesiam nec valde tarde. Item uxorem Raimundi Geraldini non permittitur venire ad ecclesiam.

THIANA (TIANA)

Die veneris XIII kalendas octobris (19 Settembre 1309) visitavit ecclesiam Sancti Cipriani de Thiana et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Fusterii, Petrus Matha et Bonanatus de Qui iurati dixerunt quod rector ipsius ecclesie non venit ad ecclesiam continue diebus omnibus dominicis immo deficit aliqua per mensem et ultra. Item dixerunt quod Bernardus ... fornicatur publice cum Guillelma de Vich et filiam habet ex ea.

Fol. 98 Item Bernardus Bofiy fornicatur publice cum Elicsende sorore dicte Guillelme et filium habet ex ea. Cetera recte.

ALELA (ALELLA)

Dies sabati quatuor temporum XII kalendas octobris (20 Settembre 1308) anno quo supra visitavit dictus dominus Episcopus Ecclesiam Sancti Felicis de Alela et fuerunt presentes Petrus de Fornell, Petrus za Puyada, Bonanatus zes Sorts, Guillelmus Sabater qui iurati dixerunt quod Petrus de Ripa Forti rector ipsius ecclesie tenet quandam publice Barchinone nomine Maria in Villanova et fere quelibet septimana intrat Barchinonam non tamen habet prolem ex ea nec ipsa venit ad ecclesiam. Sed de ipsa est plurimum diffamatus.

Item dixerunt quod Arnaldus de Soler tenet quandam nomine Guillelmona za Sort que pregnans est ab eo et dicuntur esse consanguineam in quarto gradu.

Item Jacobus Curri fornicatur publice cum Guillelma des Soler et filium habet.

REGRESSUM AD BARCHINONAM. AGUDELS

Die iovis intitulata VII idus octobris (9 Octubre 1309) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Genesii de Agudellis et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Raffardi et Guillelmus filius eius et Bonaventura Ferrer qui iurati dixerunt quod Bernardus za Riba per IIII annos et Bernardus zes Cases per VI annos retinuerunt sibi I quartanium olei quod tenetur annuatim facere sacristia.

Fol. 98 vto. Item dixerunt quod Bernardus za Roya moratur cum matre sua in eadem parrochia et IIII ani sunt quod nullus de domo sua venit ad ecclesiam et ideo fuit iniunctum Raimundo Cabot presbitero qui ecclesiam regit quod citaret eos.

SANCTI VINCENTI DE ORTIS (SANT VICENÇ DELS HORTS)

Die dominica intitulata nonadecima kalendas ianuarii (14 Octubre 1309) anno domini MCCCIX reverendus pater dominus Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus veniens de civitate Barchinona visitavit Ecclesiam Sancti Vincentii de Ortis et tonsoravit in clericos Petrus Broncheres filium, Petri Broncheris de dicto loco legitimus, Vitalasius de Podio, Bartholomeus Vilent, Franciscus Cortesii, Romeus Magri, Guillelmus Viverii tonsorati de dicta parrochia. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Viveriii, Petrus de Salent, Bernardus Riera, Petrus de Broquetes, Romeus, Ferrarii, Ferrarius, Jacobus Salsten, Guillelmus ... , Raimundus Ferrer, ... Vitalis de Podio, qui iurati dixerunt quod Berengarius ... adulteratur publice cum Rumia Pulinyana et prolem habet ex ea. Item dixerunt quod Petrus Cabot de parrochia de Cerdanyola dicitur in ista villa Sancti Vincentii de Ortis publice quandam mulierem nomine Eligsende Falcha que est consanguinea germana sua et est fama et credulitas bonum de parrochia quod comitit incestum cum ea et presumunt ex eo quare ipsa tenet in absconditum in domo pro III vel quatuor dias frequenter volens occultare domus secum.

Item quod Raimundus de Poncic de parrochia de Cervilione vetero uxoratus tenet hic publice in hac villa quandam mulierem nomine Sibiliam filiam Eligsabet Magre et prolem habet ex ea.

Fol. 99 Item Romeus de Musarim tenet hic publice quandam mulierem nomine Guillelman. Item Bartholomeus de Vallespir fornicatur publice cum Ermense Sabater et secum cohabitavit in eadem domo.

Item Guillelmus Costa fornicatur publice cum Guillemona Marcussa et filium habet ex ea. Item Berengarius Viverii fornicatur publice cum Geralda et filium habet ex ea. Item dixerunt quod Berengarius clericus beneficiatus in dicta ecclesia tenet hic publice quandam mulierem nomine Blancham Manera et postquam fuit alia pro ipsum rediit ad eandem et quandam filiam adhuc nondum sunt III menses et Berengarius clericus predictus dixit et confessus fuit per sacramentum se non pecasse cum ea medius annus est elapsus; fatetur tamen quod dicta Blancha dat sibi prolem predictam quam nunc lactat et duo anni sunt quod Episcopus habuit LX solidos pro pena concubinitus dicte mulieris quare bene sunt X anni quod participavit cum ea unde dictus dominus Episcopus audita ipsius Berengarii clerici confessione interdixit sibi ingressum ecclesie et officium sacerdotalem donec a sede apostolica veniam impetraverit de predictis vel alia cum eo duxerit dispensandum.

Tandem die martis proxima ante festum sequentis dominica Nativitatis ad ipsius Berengarii clericii et partis sue importunam instantiam remisit sibi penam concubinitus predicti pro XL solidos presentis monete Barchinone quos iureiurando solvere promisit per totum sequentem mensem ianuarii et illi vel illis cum dictus dominus Episcopus duxerat ordinandum et iniunxit sibi idem dominus Episcopus sub pena privationis beneficii sui ad quam idem Berengarius se obligavit si contrarium faceret quod ad modo non erit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliam habebit publice de cetero concubinam quod se fecerit sit privatus beneficii supradicto et modum culpe penitentia salutari per Petrus de

Turri cui dictus dominus Episcopus super hoc comisit Bernardo Grumert rectori Sancti Jacobi et Raimundo Danchis notario dicti domini Episcopi.

Guillelmus de Correya contraxit matrimonium cum Dulcia bene sunt III anni et nondum recepit benedictionem. Item Petrus Magra contraxit matrimonium cum Elisenda Falcha bene sunt duo anni ... Item Guillelmus Mayans contraxit matrimonium cum Rumina Magre bene sunt quatuor anni et nondum tenet benedictionem. Item Guillelmus Costa tardissime venit ad ecclesiam. Cetera recte exceptis paramentis altaria et corporalibus qui indigent reparationem et mundificationem. Regressus ad Barchinonam die lune sequenti.

Fol. 99 vto.

SANCTUS JUSTUS DE VERZ (SANT JUST DESVERN)

Die iovis XV kalendas ianuarii (18 Desembre 1309) anno quo supra proxime dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Justi de Verz et celebrata missa tonsoravit in clericum Bernardum Agnes scolarem urgellensis diocesis ad presentationem fratris Raimundi clerici urgelensis Bernardus Raimundi scholaris de Provinciana tonsorati. Et fuerunt vocati de parrochianis Simon Bonanatus, Petrus Ortis, Guillelmus Canut et Dominicus Gomar qui iurati dixerunt quod Guillelmus de Podio fornicatur publice cum Romina et filium dicitur habuisse ex ea. Cetera recte.

SARRIA

Die martis intitulata III Kalendas ianuarii (30 Desembre 1309) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Vincentii de Sarriano. Unde Guillelmus Moselli et Bernardus Serero parrochiani eiusdem ecclesie ad hoc vocati et iurati dixerunt quod Raimundus de Ram fornicatur publice cum Baneta et cum ea simul cohabitavit.

Item dixerunt quod ... de Sancto Justo et Bernardus Figuera tarde comparentur et veniunt ad ecclesiam. Cetera recte.

GAVA (GAVÀ)

Die sabbati intitulata IIII idus ianuarii (10 Gener 1310) anno Domini MCCCIX dictus dominus Episcopus exiens de Barchinone visitavit Ecclesias Sancti Petri de Gavano et de Aramprunyo et tonsoravit scolares legitimos qui secuntur: Arnaldus Oler, Romeus Martorelli de Sancto Baudilio, Petrus Poncii de Sancto Clemente clerici tonsorati et legitimi. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Dona, Bernardus Morages, Bernardus Abril, Jacobus Forner et Folquetus Ferrer, Jacobus Morages, Petrus Buiges, Romeu Gavarra, Jacobus Puco, Petrus Messeguer Guad,

Fol. 100 Arnaldus Ferrarius Perico, Ferrarius Petrus Augent, Bernardus Rosel qui iurati dixerunt quod postquam Petrus de Rosars fuit rector istius ecclesie vocavit pluries per aliquas septimanas quod non celebrabitur missa in ecclesia Sancti Petri de Gavano cum omni die debetur ibi missam celebrare et hoc dicunt aliqui de predictis aliqui dicunt quod non defficit nec quod tarde venit omnia missa celebrandi. Item dixerunt quod ante tempus istius rectoris viderunt aliquos rectores qui semper tenebant secum unum sacerdotem preter beneficiatum Sancte Marie Magdalene plures non sint ceteri quod ad hoc teneatur dicit Petrus de Orta cum suis sequentibus serviciis quod ante iste ecclesie unius rectoris tantum existiit.

Item dixerunt quod cetero rector non tenet scolarem sufficientem et multis diebus dominicis carent missam ita tarde venit rector de ecclesia de Arrepruyano mandavit episcopus quod habeat sufficientem in octo dies.

Item dixerunt quod filius de Arnaldeta puer qui lactabat decessit et stetit per duos dies mortuus in domo matris quare non erat qui eum sepeliret et habuerunt requirere clericum ecclesie Castri

fidelium qui eum sepelivit. Mandavit Episcopus quod ad modo non fiat.

Item dixerunt quod Agnes Mira decesit et licet pauper multum esset et nihilominus noluit sibi facere sepulturam et parrochiani fideiusserunt sibi quod darentur sibi iura ipsius sepulture. Mandavit Episcopus quod ad modum non fiat. Item dixerunt quod dictus Rector non vult facere nuptias inter contrahentes nisi prius satisfaciant sibi vel fidem dabant de satisfaciendo.

Item dixerunt quod licet quod quodam albat den Guillelmus Morages quod dictus rector iurat per los budels de Deu et per lo fetge de Deu in Dei blasfemiam.

Item dixerunt quod dictus rector tenebat in excommunicatione Martinum ex eo quod per I libram cere quam petit ab eo pro uno albat et die Epiphanie cum obtulisset et I det ad missam dictus rector eiecit turpiter ... de banco et proiecit et eiecit eum de ecclesia.

100 vto. Item dixerunt quod dictus rector non pulsatur ad horas ut debet.

Item dixerunt quod rector noluit facere testamentum uxori Bernardi Gerunde de ça Sentid donec prius fuerit sibi satisfactum vel cautum de satisfactione.

Item dixerunt quod Simon de Maneler uxoratus adulteratur publice cum Blancha et iuravit publice stare mandantis ecclesie et hoc non obstante adulteratur cum Peretam et quare rector excommunicavit Peretam et parti cum ea Petrus Burgesii mandavit hominibus suis quod non sustinerent rectorem;

(el text que segueix a l'original està al final del foli)

tamen die martis intitulata IIII idus februarii (10 Febrer 1310) anno quo supra dictus Petrus Burgerii veniens ante presentiam domini Episcopi Barchinonam ad requisitionem domini Episcopi imposuit penam dicto Simoni Maneler presenti CCC solidos Barchinone ad quam pena midem Simon obligavit se et omnia bona sua quod ad modo non erit cum dicta Blancha in loco suspecto de qua pena si comiteretur solvit dictus Petrus Burgerii C solidos et dictus Petrus Burgerii promisit eandem penam imponere dicte Blanche presente dicto domino Episcopo, Petro de Turritella canonicus Barchinone et Raimundo Danchs notario.

(Segueix el text a la ratlla 7 de l'original)

Item Arnaldus de Podio non habitat cum uxore. Item Jacobus Puc tenet publice quandam Elicsendem in domo propria solutus et soluta. Item Geraldus Çolivera de Sancto Clemente tenet in hac parrochia Sauram Orlovina. Item Petrus Cirena de Sancto Clemente non vult habitare cum uxore quare non vult sequi virum. Item Arnaldus Rosel de Sancto Clemente tenet hic quandam nomine Guillelmam solutus et soluta. Item dixerunt quod Guillelmus Nicola, Simon Maneler, Arnaldus dez Puc tarde veniunt ad ecclesiam.

Item Bartholomeus Fava inpragnavit vel cogiut carnaliter Geraldam de Gerart qui quidem Bartholomeus est filius Petri Fava nepos Bartholomei de Gerart viri dicte Giralde et consanguineus sue mulieris in tertio gradu hoc fatetur dictus Petrus ... cum predictis suis sequacibus.

Filia Roselli de Vallit contraxit inbite cum Cudina quare Arnaldus quod avie citorum contrahentium erant sorores et iam cognoscit de hoc. Item Bernardus Costa de parrochia de gavano iuratus dixit quod laborator qui tenet boves aratorios ex eo quod dant quartanos bladi per luminaria et primaciam ecclesie non habeat pro albato libram cere ed illi qui dant pro luminaria unum quartanum bladi ecclesie solvunt libre cere pro albat et ita mitatum predicti usitatum fuisse in domo Arnaldi Boter et domo Guillelmi Ferrer qui sunt ex aderi et fuerunt coacti solvere I dicte cere pro albato quare non solvebat quilibet eorum nec unum quartanum bladi pro luminaria. Interrogatos si viderunt albatos de illis qui tenet boves aratorios solvunt II quartanos pro luminaria quod eorum albat absolute reciperentur ad sepulturam dixerunt se vidisse albatos de domibus Bernardi Abril et Barnardi Costa predictorum et Berengarii de Miramar et Bernardi Pineda et Romei Gavasa qui solvunt II quartanos quilibet eorum pro luninaria et de eorum albatis numquam solvunt ecclesie aliqui.

Fol. 101

CIGES (SITGES)

Die dominica III idus ianuarii (11 Gener 1310) anno quo supra dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Techle de Cigiis et fuerunt tonsorati Romeus Laurentii, Petrus Mayolli, Bernardus Ollerii, Guillelmus Caraver de Ripis, Guillemus a Canues, Romeus Peyros de Cigis, Guillemus Ortelani de Cigis, Arnaldus Lobet de Miraelpex, Bonanatus Mayol de Cigis. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Ferrarius Baiulus, Bernardus Gibert, Petrus Gaço, Raimundus Peiro, Bernardus Portel, Arnaldus Gibert, Bonamich Bofiyl, Guillelmus Plana, Raimundus Company, Raimundus Mayol, Petrus Fumat, Guillelmus Rog, Guillelmus Ferrarius qui iurati dixerunt quod Bonanatus Vitale fornicatur cum Compaytam.

Item Berengarius Godayl fornicatur publice cum Arsende Campanam et dicitur pregnans ab eo. Item dixerunt quod Johannes presbiter beneficiatus in ecclesia ilterdensis tenet hic publice quandam nomine Guillamonam ex qua II filios habet et emit sibi domos ubi habitat. Item Guillelmus tenet publice filiam de na Milgranera.

Item Bernardus Gaço tenet publice quandam nomine Arsendem. Item dixerunt quod Guillelmus Requesen emit oleum ad Arnaldum Aventatos et quod mutuat XI per XII ad ludum. Item dixerunt quod na Bantula iudicat de urinis. Item dixerunt Dominicus Roberti firmavit filiam Petri Racho. Item Guillelmus Ribas firmavit filiam dicti Petri Racho et nolunt recipere benedictionem ecclesie.

RIBES (SANT PERE DE RIBES)

Die lune sequenti anno quo supra (12 Gener 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Ripis et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Soler, Guillelmus Soler consanguinei qui iurati dixerunt quod fuit fama quod Raimundus rector istius ecclesie tenebat quandam filiam den Baucells et ut audiverunt dicta mulier stat apud Villafrancham et aliquoties venit huc Guillelmus Bort de parrochia de Gialtrude confessus fuit se ivisse in Alexandriam cum Rogero de Loria cum militibus suis et in galeis suis unum caseum qui constiterat sibi unum carlinum I – XII dies et habuit ibi **Fol. 101 vto.** unam liberam per ipsis postquam rediit secunda vice bene sunt XIII anni in Alexandriam ad hoc ut posset ibi invenire navimque qui tornacet eum in Cathaloniam.

CUBELES (CUBELLES)

Die martis sequenti anno quo supra (13 Gener 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesie Sancte Marie de Cubellis et celebrata missa confirmavit deinde tonsoravit in clericos hos scolares qui sequuntur: Ferrarius Mas, Bernardus Company, Poncius Rovira de villa de Cubillis, Guillelmus Corts de Gialtrude, Matheus Pigot de Cunit, Bartholomeus Remanso de Villafrancha. Item mandat Episcopus quod claudantur cimiteria, Ferrarius Arago de Villanova, ... Vedel de Cubellis.

Fol. 102 Et fuerunt vocati de parrochianis Romeus Textoris, Bernardus Angles. Guillelmus Tixidor, Berengarius Oller, Bartholomeus Moragas, Bernardus Fort, Ferrarius Rabag, Raimundus Sala, Raimundus de Manso qui iurati dixerunt quod Andreas ça Torre beneficiatus tenet secum in domo quandam servam suam baptizatam qua habuit prolem bene sunt III anni et modo est pregnans et est fama quod a beneficiato predicto sit et fuerit pregnans. Andreas predictus per sacramentum negat hec sed credit quod sit pregnans a Romeo Vedel nec ipsa vult sibi dicte. Item dixerunt quod Bonushomo beneficiatus ludit publice ad aleas cum taxillis confitetur dictus Petrus hec veram esse. Item dixerunt quod Bartholomeus Dez Quer presbiter qui modo est in paribus Granate consuevit tres missas celebrare una die ex eo ut dicunt quare tenet concubinam apud Villa Francha ex qua filias habet. Guillelmus Folch presbiter beneficiatus etiam iuratus dixit idem de predictis et in scriptis excepto quod non recolat nisi de duabus missis dicti Bartholomei dez Quer et quod dicta baptizata

fuit infamata quod fuit pregnans prima vice de quodam sarraceno fama tamen laborat nunc quod dictus Andreas inpregnaverat nunc eam sed quare vilis mulier est non bene confidit.

Item dixerunt quod Bernardus Torrent de Galiffa quare uxor sua comisit adulterium non vult eam recipere. Item Petrus Marti tenet publice Ermensende et pregnans est ab eo.

Item Jacobus Rosel de Rocha Crespa, Guillemonam et prolem habet ex ea. Andreas de Turre presbiter beneficiatus predictus. Nonas februarii anno quo supra veniens citatus Barchinonam ante presentiam domini Episcopi in manu et posse Bonanat de Casalibus Gerentis vices officialis Barchinone confessus fuit per sacramentum se dictam baptizata sex anni sunt in domo et nunc esse pregnantem ab eo unde dictus dominus Episcopus hoc intelligens reputavit eum per iurium et tandem petit ab eo penam duplici concubinus videlicet pro se et dicta baptizata scilicet XX aureos et noluit contra eum procedere ad privationem beneficii et finaliter fecit cum eo compositionem cum eo ad C solidos Barchinone et remisit sibi penas predictas ac secum esset super dicto beneficio dispensavit et iniunxit sibi sub pena aureorum et pena confiscationis illius iuris quod habet dicta baptizata ad quas penas idem Andreas se et omnia bona sua specialiter obligavit quod eas incurreret ipso facto si contrafecerit quod ad modo non sit cum dicta baptizata in loco suspecto neque aliam teneat de cetero publice concubinam testes Bonanatus Mercerii, Berengarius Galcerandi et Bernardus de Podio scholaris de Villa Rotunda.

Fol. 102 vto.

CUNIT

Die mercurii sequenti anno quo supra (14 Gener 1310) dictus dominus Episcopus in persona Raimundi de Amigfalo capellani sui et Raimundi Danchs notari visitavit ecclesiam Sancti Christofori de Cunit et fuerunt vocati Guillelmus Felicis, Berengarius de Manso et Petrus Pastoris qui iurati dixerunt quod Petrus Pigot rector ipsius Ecclesie ivit ad partes Granate et vendidit fructus ecclesie Berengario Ferrario presbitero de Bonastre ad II annos per D ... barchinonenses nec dictus rector portavit aliqui de pretio secum sed dictus emptor emit de fructibus ecclesie pannos lecti a dicto rectore recessit hospite insoluto cum pannis et dimisit ecclesiasticam hereditatem sine aliquo substituto.

Et ideo Guillelmus Costantium de Prato ecclesie Durandus Pigot qui remanserunt procuratores dicti rectoris occupaverunt prius recessim dicti emptoris redditus et fructus dicte Ecclesie prout dictus Emptor dimiserat adhuc in loco et poterat bladum ostendere inter omnia blada usque ad LX quarterias sed non fuerunt reperte nisi XVI quarterie ordeï et vinum quod fuit venditum XV ll et XX solidos censuales.

TARRAGONA

Dicta die mercurii anno quo supra (14 Gener 1310) intravit dictus Episcopus Tarrachonam ad provinciale concilium convocatus ad faciendum subsidium domino Regi Aragoni in presentatione Regni Granate et stetit ibi usque ad martis intitulatam VI kalendas februarii (27 Gener 1310) in qua die martis et anno quo supra exiit Tarrachonam et visitavit et venit ad villam de Arbucio.

ARBOZ (ARBÒS)

Die martis predictam (27 Gener 1310) visitavit ecclesiam de Arbutio et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus Natale conciliarius iuratus Guillelmus Martini conciliarius iuratus, Bernardus de Bonanatus parrochianus iuratus, Berengarius de Belnariis parrochianus iuratus. Etiam de Colle rector Ecclesie de Arbutio tenet quandam secum in domo que Agnes de qua filiam habet maritam in Villa Francha

(El text que segueix es troba al final del foli 102 vto. de l'original, prove del foli 103)

Petrus Porta clericus composuit cum domino Episcopo ad X libras quas solvit confestim et cavit in posse decani Penitentis de restituendis usuris ad notitiam decani et obligavit se et omnia bona sua ad penam X aureos si ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam teneat de cetero concubinam presentibus Natali Letono et Berengario Maiol de Villafrancha in posse Raimundi Dachs notarius domini Episcopi in Villafrancha IX kalendas aprilis anno quo supra.

Fol. 103 Stabilibit quondam campum ad censum unius quarterie bladi dubitant si est dampnum ecclesie vel profectum quod debet tenere duas lampadas nesciunt si tenet vel non. Item quod Berengarius Scoffet quondam stabilibit quodam beneficium in altare Sancte Marie quod beneficium tenet filius Romeus Scoffeti et statuit dictum beneficium deservire per quodam substitutum qui valde tarde celebrat in dicto altare et dicunt quod fama est quod Naulomar celebrat duas missas in die. Aftetur dictus Olomarius hec facere ex Nativitate. Et dicunt iurati predicti quod Petrus Claver presbiter est diffamatus quod peccat cum quadam muliere cuius nomen ignorant. Fatetur dictus Petrus Claver se dictam mulierem Elicsendem cognovisse et adhuc parat sibi comestionem et comedit secum sed bene sunt III anni quod non pecavit cum ea. Item dicunt iurati predicti quod Raimundus Boneta beneficiatus in capella Sancti Johannis de Castelleto tenet in villa de Arbutio quandam mulierem cuius nomen ignorant de qua est publice diffamatus. Scilicet Ferrera Canaleta nominatur. Fatetur dictus Raimundus Boneta se dictam mulierem in concubinam habuisse et filium procreasse iuxta ipsius mulieris intentionem et famam vulgi dixit Romeus Mascharelli beneficiatus infrascriptus se predictam audivisse et quod dicta mulier moratur in vico Guillelmi Rubei.

Item dixerunt iurati predicti quod Romeus Mascharellus clericus et beneficiatus in ecclesia de Castelleto ludit frequenter in platea de Arbutio ad aleas et a grescha. Fatetur dictus Romeus per sacramentum. Fatetur dictus Olomarius predicta omnia audivisse. Item dixerunt predicti iurati quod Guillelmus Michael beneficiatus in ecclesia de Pulcro vicino ludit frequenter ad aleas in platea. Idem fatetur dictus Olomarius presbiter se vidisse. Idem dixit dictus Romeus. Item dixerunt predicti iurati quod predictus Mascharellus beneficiatus in ecclesia de Castelleto vadit de nocte armatus, idem audivit dictus Olomarius presbiter. Item dixerunt predicti iurati quod in Guilera laycus tenet publice concubinam nomine Elicsendam.

Item predicti iurati dixerunt quod Petrus Porta tonsuratus tenet publice concubinam nomine Elicsendam Barchinonam. Fatetur dictus Petrus Porta hoc verum esse. Item dixerunt quod predictus Petrus Porta clericus feneratur publice mutuando XI pro XII super pignoribus in ludo et pluribus aliis modis.

Idem dixit dictus Romeus Mascharelli esse verum. Fatetur dictus Petrus Porta hoc verum esse. Fatetur quod X vel XII anni sunt quod ipso perseverat clericus in predictis et se repertum fuisse. Item predicti iurati dixerunt quod Guillelmus Cellatii tenet publice concubinam nomine Elicsendem. Et dictus Episcopus remissit dicto Raimundo Boneta penam concubinatus predicti pro XXX solidos quos iuravit solvere hinc ad diem sabbati. III solidos scriptor Iniuneta sibi alia per modum culpe penitentia salutari iniungentes sibi penam privationis beneficii et sub pena etiam X aureorum quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam. Solvit dictos XXX solidos quos recepit Guillelmus de Canovis de mandato domini Episcopi.

Fol. 103 vto. Item predicti iurati dixerunt quod Nicholaus Terraça tonsuratus tenet publice concubinam nomine Romina quam isto anno impregnavit. Dixit dictus Olomarius presbiter se audivisse quod contraxit secum. Item predicti iurati dixerunt quod Maynonus de Gruansola laycus tenet publice concubinam nomine Guillemonam.

Item predicti iurati dixerunt quod Jacobus Calcinari, Guillelmus de Mosquerubia et Raimundus de Barchinona faciunt baratas et contractos usurarius publice. Item predicti iurati dixerunt quod

Boracius de Montayolla mutuat publice undecim pro XII et aliis modis. Item quod sunt plures qui non asecuntur voluntates testamentorum.

GRANATA (LA GRANADA)

Die mercurii sequenti anno quo supra (28 Gener 1310) visitavit dictus dominus Episcopus Ecclesiam Sancti Christofori de Granata et fuerunt vocati de parrochianis Dalmacius de Solerio, Poncius Vilardel, Petrus Busquet, Petrus Guillelmus Carbonel, Raimundus de Malfeliga, Periconus de Capelades, Ferrarius Guaner et Petrus Capelades qui iurati dixerunt quod Jacobus de Muntanyola rector dicte Ecclesie dimittit frequenter absque omni substituto et ecclesia caret missa multoties quod non celebratur ibi missa nec diebus dominicis. Item dixerunt quod non dicit matutinum nec in ortu solis nec pulsatur matutinum nec die clara. Item dixerunt quod filia Petri Olerii decessit absque confessione propter culpam rectoris quare requisitus noluit ire et idem accidit de uxore de ... et Petrus Cavaler decessit simili modo.

Item dixerunt quod Saura Cavalina quod dimisit quandam petiam terre pro aniversario suo ita quod medietas sit agricultoris et reliqua medietas sit pro dicto aniversario et dictus rector apropiatur de medietate fructum illius Ferraginalis pro illo aniversario vel missis celebrandis et uno computato cum alio valet II ... III quartanos bladi et hoc fuit bene XII anni sunt elapsi.

Fol. 104 Et idem facit de aliis lexis factis pro missis celebrandis scilicet na Adraqueta I alodio pro missis et ... abiliam II misses unam petiam terre et ab ista XL solidos pro missis celebrandis. Item rector occupat candelam quam parrochiani tenet et deficit in lampadibus. Item dixerunt quod alienavit et stabilivit quandam petiam terre de alodio ecclesie. Respondit rector quod firmata est per dominum Fratrem Bernardum episcopum qui tenetur pro domino Episcopo.

Item mater Petri Guillelmi Carbonelli reliquit super manso suo unam lampadem qui arderet ante altare Sancte Marie. Item na Pug Davina dimissit X pro missis celebrandis et rector occupavit illos. Item Ermesendis Geralda dimissit pro missis celebrandis et rector occupavit. Item retinet.

SANCTI CUCUPHATIS DE GARIGIIS (SANT CUGAT SESGARRIGUES)

Die iovis sequenti anno quo supra (29 Gener 1310) visitavit dictus dominus Episcopus Ecclesiam Sancti Cucuphatis de Garigiis et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus Maço, Raimundus, Petro de Podio, Geraldus Pugera, Berengarius Baildi, Petrus Bergeda, Bernardus Jofre et Pontius Galani, Bernardus Puyera et Guillelmi Bertrandi qui iurati dixerunt Guillelmus Dialech rector huius ecclesie non tenet sufficientem scolarem. Iunxit sibi Episcopus sub pena L solidos quod in octo dies habeat scolarem sufficientem.

Item dixerunt quod dictus rector stabilivit aliquas terras sine licentia Episcopi et in periuditium in ecclesia. Ecclesie concessit scilicet credit ad utili Ecclesie. Item rector dicitur tenere unam lampadem ante altare sancte Marie quam nocte dieque ardeat. Item impedit lampadem quam ... tenent in ecclesia de elemosinis. Item dimitit vineam omnino inculta. Item rector non facit aliquas nuptias nec sepulturas donec sibi cantum si debitis preteritis. Fint sibi iniunctum quod modo hoc non faciat sed absolute conferat.

Fol. 104 vto. Item dixerunt quod Petrus Maço uxoratus publice cum Romia Bertrana maritata comitit adulterium. Item dixerunt quod Petrus Bertrandi exercet usuras publicas et exerciit hic dixerunt benes unt X anni. Item multi sunt manumissores qui nolunt satisfacere de iure defunctorum. Et dictus rector iuratus ad predicta respondit.

CENGUYOL (GUNYOLES)

Eadem die iovis predicta (29 Gener 1310) visitavit Ecclesiam Sancti Salvatoris de Cenguyollis et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Rocha, Guillelmus Stephani, Petrus Bofiyl. Et Petrus Veurel, Guillelmus Marti, Bernardus Borrás et Bernardus Ugeti qui iurati dixerunt quod Bernardus Mathei rector dicte ecclesie habet quandam puellam secum in domo quam dicitur filia sua (spuria fama est in hac parrochia); fatetur rector hoc esse verum et postquam dominus Episcopus visitavit in ecclesia de Labern cuius tunc rector non fuit cum Nichola matre ipsius. Item dixerunt quod Petrus Ledo fornicatur cum Romia Roure et filiam habet ex ea.

DE CORNELIANO (CORNELLÀ)

Die veneris sequenti anno quo supra (30 Gener 1310) visitavit ecclesiam Sancte Marie de Corneliano et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Marti, Arnaldus Gavarra, Vives de Torrente, Arnaldus Baulet, Petrus Augusti, Petrus Regibus Duran, Ferrarius Col de Olga, Bernardus Abril qui iurati dixerunt quod Bernardus Cahó presbiter beneficiatus tenet publice quandam nomine Raimundam et conducit sibi domum et manet separata ab eo sed pastat sibi et coquinat ad modum pedissete et alia tenuit eam pro concubinam. Credunt tamen quod obstante senectute utriusque quod peccent carnaliter. Idem dixit Ferrarius de Valle Vittraria per sacramentum. Bernardus Cahó beneficiatus predictus iuratus per sacramentum predictam esse vera et quod comedit cum ea negat tamen se quando pecare cum ea. In dicta fuit dicto Bernardo Cahó et purgavit se cum tribus presbiteris bone fame et obligavit se et omnia bona sua ad penam decem aureorum in qua incederet ipso facto si contrarium faceret quod ad edendum nec bibat nec habitet nec participavit cum dicta muliere nec erit cum ea in loco suspecto, nec aliquam tenebit de cetero concubinam.

Item Guillelmus de Solerio clericus rector de Castro veteri tenet hic quandam nomine Agnes Torrenta et filiam habet ex ea trium annorum vel circa et dixerunt quod ipsa frequenter vadit ad eum et moratur aliquando per VIII dies, aliquando per XV aliquando plus, aliquando minus, et ipse rector venit aliquando hic ad domum eius de nocte et pulsat ad ianuam eius et ipsa aperit sibi idem dixit Ferrarius de Valle Vittraria presbiter per sacramentum. Idem dixit Raimundus de Mirayles et sepius per sacramentum.

Fol 105 Item dixerunt quod Raimundus March rector ecclesie de Rippis tenuit hic hoc anno bene per VI menses quandam in domo Petri Augustini nomine Jacoba Augustini diachonum et erat pregnans ab eodem rectore et recessit a domo istius Petri Augustini die mercurii proximo preterita et nescit quo venit se credit quod versus dictum rectorem. Idem dixit Ferrarius de Valle Vittraria presbiter per sacramentum se audivisse ab ea ante ipsius recessum. Idem dixit Raimundus de Miralles rector capelle Sancti Antonii per sacramentum hoc addito quod vidit dictum Raimundum March aliquoties huc veniente ad eam de nocte et recedebat mane dixit tamen quod mulier est multum rixosa et mala et credit quod ideo modo recessit ab ista parrochia quare sensiit dominum Episcopum venientem.

Item Ferrarius de Valle Vittraria regens dictam ecclesiam de Corneliano tenet publice quandam in parrochia Sancti Baudili et filiam habet ex ea anscicolam prout retulit sibi Bartholomeus Johannis de Sancto Baudilio. Idem fatetur dictus Ferrarius per sacramentum et dictus dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena ingressus ecclesie quam ex tunc incurrere noluit ipso facto nisi fecerit quod mandatur quod hic ad X dies continue subsequentes iter arripiat ad curiam domini super comisso huius absolutionem et veniam impetraturus et hoc fuit sibi iniunctum nonas februarii (5-II) anno quo supra. Finaliter dominus Episcopus remissit sibi penam concubinatorum pro L solidos de quibus solvit incontinenti XX solidos et iuravit solvere residuos XXX solidos hinc (*segueix el text al finalitzar el foli 105 de l'original*) ad primam dominicam quadragessime proxime instantem et iniunxit sibi sub pena X

aureos quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam aliam teneat de cetero concubinam ... tamen Ferrarius nondum satisfecit scriptori.

Item Raimundus de Mirales rector capelle Sancti Antonii tenet publice quandam nomine Guillelmam cuius nomen ignorat et frequenter venit ad domum dicti Raimundi et manet secum aliquando per III aliquando per IIII dies. Idem dixit Ferrarius de Vallevitraria per sacramentum et dixit quod vocatur iuxta pitam de na Colom et filium et filiam habet ab ea. Fatetur dictus rector sed IIII sunt menses quod non fuit secum. Composuit dictus Raimundus cum domino Episcopo ad XXV solidos quos solvit Nicholao de Sales et fuisse sibi remissa penam concubinitus et iniunctum sibi subpena constitutionis quod ad modo non sit cum muliere predicta in loco suspecto vel aliquam aliam teneat de cetero publice concubinam et debet XII denarios scriptori. Idem dixerunt Petrus Stephani fornicatur cum Dulcia et prolem habet ex ea qui secum tenet.

Item Guillelmus Sola tenet publice Romina Pelice et est preganans ab eo et fornicatur publice cum eadem.

Fol. 105 vto. Item dixerunt quod Ferrarius Verdeger uxoratus tenet publice Sibiliam Çabateram et quare frequentet ad eam turbat domum suam et est credulitas omnium vicinorum quod adulteratur et eam in sua pueritia defloravit. Item dixerunt quod Petrus Pascalis non vult confiteri ad officium Ecclesie.

Item dixerunt quod Guillelmus de Cladeles non vult habitare cum uxore et ipse utitur coniurationibus prohibitis et dicitur mater uxoris et ipsa uxore percuserunt eum.

Item Petrus Lobet et uxor sua non veniunt ad ecclesiam. Item na Paschala. Item Guillelmus Castanea ordinavit quod quidam calix istius ecclesie fuit datus Romeo de Vinculis presbitero et modo facit ei indigentiam. Item de potu vini paschalis.

BARCHINONE REGRESSUS. SANCTI JOHANNIS DE PINU (SANT JOAN DESPÍ)

Die iovis intitulata XI kalendas marcii anno Domini MCCCIX (19 Febrer 1310) dictus dominus Episcopus exiens de civitate Barchinone visitavit ecclesiam Sancti Johannis de Pinu et tonsoravit in clericum Jacobi Martini, scolarem, legitimum eiusdem parrochie et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Orto, Arnaldus Teratia, Simon Abbaterius et Guillelmus Ferrarius qui iurati dixerunt quod Jordanus presbiter regens ecclesiam de Vallevitraria tenet hic quandam nomine Na Mogia filiam den Magio et conduxit hic sibi domum et viderunt eum venientem ad eam frequenter et intrantem et exeuntem domum ipsius mulieris et credunt eam esse concubinam eiusdem et talis est fama in hac parrochia. Jacobus Martini rector dicte ecclesie Sancti Johannis iuratus dixit se hoc audivisse alia idem nescit. Item en Munt paho rector capelle dixit per sacramentum famam esse de predicto loco et dictus Jordanus intrat et exiit domum dicte mulieris quando venit ad locum et tenet bona quadam in domo istius mulieris et credit quod revera sit concubina ipsius.

Fol. 106 Item dixerunt quod Nicholaus Olivera fornicatur et comisit incestum publice cum Blancha Voya et filium habet ex ea et preganans est ab eo et tenet eam secum in eadem domo et est fama in loco quod Petrus Oliver frater dicti Nicholai cognovit eam et filiam habet ex ea.

Item dixerunt quod na Fustera legavit quandam quantitatem pecunie Marie filie Simonis Sabaterii pedisseta et servitore sue tempore mortis sue de quo legato remanent adhuc XXV solidos ad solvendum et en Munt Paho rector capelle tamquam manumissor dicte Fustera tenetur exequi legatum predictum.

CERVEYLO VEYL (CERVELLÓ VELL)

Die veneris intitulata X kalendas martii (20 Febrer 1310) anno quo supra visitavit Ecclesiam Sancti Stephani de Crevelione Veteri et fuerunt vocati de parrochiani Guillelmus Riera, Guillelmus

Fruga, Raimundus Pipiol et Petrus Cavaler et Guillelmus Pipiol filius eius et Leopardus de Riera qui iurati dixerunt quod Berengarius Rotlandi rector istius ecclesie tenet apud locum Sancti Felicis quamdam nomine Forneretam ex qua filiam dicitur habuisse quam tradidit subtui in dicto loco Sancti Felicis non tamen vident nec audiunt quod ipsa veniat huc nec ipse illuc ad eam. Sed fama est et credulitas in loco hoc verum esse.

Item dixerunt quod Geraldus Perdiguera uxoratus dimissa uxore adulteratur cum Guillemona Cases muliere soluta et prolem habet ex ea. Item Raimundus de Poncie uxoratus adulteratur publice cum Sibilia de Muntpau quam tenet apud villa Sancti Vincenti de Ortis. Item Guillelmus Viver uxoratus adulterat cum Berengaria uxor Francisci Matri.

Item Guillelmus Rabaza solutus fornicatur publice cum Romia. Item Guillelmus de Bezons fornicatur publice cum Saurina de Gilabert et prolem habet. Item Geraldus de Carbonel et filia Bernardi de Podio nolunt matrimonium publicare.

SANCTUS VINCENTIUS DE ORTIS (SANT VICENÇ DELS HORTS)

Eadem die et anno predictis (20 Febrer 1310) dictus dominus Episcopus fecit sibi parari comestionem post visitationem dicte Ecclesie apud domum rectoris Sancti Vincentii de Ortis; et in ecclesia Sancti Vincenti de Ortis tonsoravit istos scolares qui secuntur: Raimundus de Vilamartels de sancto Felice, Raimundus Maestre de Sancto Vincentio de Ortis, Bonanatus Barberii de Sancto Vincentio de Ortis tonsorati.

SANCTI PETRI DE CORBERA

Die sabbati intitulata IX kalendas marcii (21 Febrer 1310) anno Domini MCCC nono dictus dominus Episcopus misit Raimundum Dachs scriptorem et Gombaldum de Olorde scutiferum suum ad visitandam Ecclesiam Sancti Petri de Corbera et cum fuerunt ibi invenerunt locum Sancti Pontii clausum et stabilitum et non permiserunt eos intrare et predicti vocatis Guillelmo Riera tenente locum Prioris et Bernardus de Solerio procuratoris dicti prioris et aliis qui iutus erant citaverunt ex parte dicti domini Episcopi ad portas ecclesie dictum priorem et dictum Bernardum de Solerio et dictum Guillelmum de Riaria qui vices eorum se dicebant tenere ut infra decem dies continue venientes comparerent coram dicto domino Episcopo vel cuicumque esset in parati ostendere si quam exceptionem vel libertatem habet dictus Prior et prioratus ille propter quam possint se excusare a visitatione Episcopali quam diem eis per epistola assignarunt dicentes quod ibi comparent coram eo ut est dictum prioratum quantum iustitiam suam daret eorum contumacia seu absentia non obstante et de hac citatione omnia dabit dictus scutifer sibi nomine dicti domini Episcopi facere publicum instrumentum presentibus Vitali de Sancto Vincentio et Raimundi Tarroella de parrochia Sancti Poncii. Qua die predicta per epistola assignata nec dictus Prior nec aliquis de predictis eius procuratoribus nec aliquis pro eo curaverunt coram dicto Episcopo per se vel per aliquos comparere nec post etiam usque ad temporas expectati unde dictus dominus Episcopus dictum Priorem et dictos eius procuratores reputavit merito contumaces; unde dictum priorem et dictum Guillelmum Riera tunc in citatione sibi facta presentem in hiis scriptis excommunicationis sententia inodavit et dictum prioratum et ecclesiam Sancti Pontii et totam eius parrochiam ecclesiastica sui posuit interdicto lata fuit hac sententia apud Martorellum kalendas aprilis (1-IV) anno Domini MCCCX et mandavit eos denuntiari excommunicatos et dictus Monasterium interdictum per suam litteram specialem presentibus Petrus de Gayato et Arnaldo Plana clericis.

CASTEL VIYL (CASTELL VELL)

Eadem die sabbati predicta et anno predicto (21 Febrer 1310) idem dominus Episcopus visitavit capellam Sancti Jacobi de Castro Veteri quare non potuit intrare castrum et fuerunt vocati de parrochianis Dominicus Colsani, Jacobus dez Truyl et Petrus de Canellis qui iurati dixerunt quod en Mora beneficiatus in dicta Ecclesia tenet mulierem in villa Martorelli ut audiverunt.

Item dixerunt quod Arnaldus Traginer tenet publice quandam nomine Mariam quam dicitur desposasse et prolem habet ab ea. Item Arnaldus Paloma de Corbera tenet hic Romina de Llorent. Item Petrus de Blancher uxoratus adulteratur cum Maria uxor Petri de Colle.

Fol. 107**SANCT GENIS DE ROCHAFORT (SANT GENÍS DE ROCAFORT)**

Die dominica sequenti anno quo supra (22 Febrer 1310) visitavit idem dominus Episcopus Ecclesiam Sancte Margarite de Sancto Genesio de Rupe Forti et fuerunt vocati de parrochianis Bonanatus Castel, Jacobus Calopa, Berengarius Segarra, Petrus Bru, Antichus Febrer, Romeus de Mora Greta, Guillelmus Torre, Raimundus Loseta, Petrus Lobet, Bonatus Nebot et Bernardus de Sancto Michaela presbiter qui moratur in villa Martorelli servit hic et tenet curam animarum quare prior non invenit presbiterum et hec cessavit a festo Sancti Johannis Baptiste citra.

Item Berengarius Segarra predictus confessus fuit se non obstante uxore tenet concubinam scilicet Raimundam ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Petrus dez Primio fornicatur publice cum Maria de Galdesanz et prolem habet ex ea. Item dixerunt quod en Petrus Colomer tarde venit ad ecclesiam et tardius confitetur. Item Elicsendis Porta mulier soluta istius parrochie fornicatur publice et tenet hic prostibulum publicum. Item Francisca Gomara. Item Geralda de Casanova fornicatur cum Petrus de Rourich et morantur simul.

Eadem die predicta et anno quo supra dictus dominus Episcopus fecit sibi parare cenam dicte visitationis in domo rectoris Ecclesie de Martorello et ibidem tonsoravit istos scolares qui secuntur: Bernardus Rubei, Bernardus de Prato de Martorello, Berengarius za Calm de Gelida, Guillelmus dez Terme, Guillelmus de Sancto Jacobo, Petrus dez Pla, Guillelmus de Rexach, Januensis de Divisia, Berengarius Bura de Martorello, Bernardus de Rubi, Bernardus Ferre... de Apiaria, Bernardus Cabaynes de Martorello, Guillelmus Paylo scholaris natus de soluto et soluta de Barchinona.

Fol. 107 vto.**MARTOREL (MARTORELL)**

Eadem die dominica predicta (22 Febrer 1310) volens dictus dominus Episcopus de loco ipsius erradicare vitia et plantare virtutes inquisivit de vita et conversatione habitantium et primo de servitio Ecclesie de Martorello et fuerunt vocati de parrochianis infrascripti: Arnaldus Veh, Petrus Rubei, Galcerandus de Gostems, Antichus Devesa, Petrus-Ferrarius et Bonanatus Cariizes qui iurati dixerunt quo domnes rectores dicte ecclesie tenere secum unum presbiterum tamen ante ex debito vel de gratia teneatur tenere presbiterum.

Item dixerunt quod clerici ecclesie minus sollempniter dicunt horas suas quare festinantur. Item dixerunt quod lampades que debent teneri per rectorem meliorentur. Item dixerunt quod Bertrandus de Prato quod dimisit redditus XXVII solidos censualium pro rectori dicte ecclesie pro I lampade et uno cereo quo debet ardere ab elevatione Corporis Christi usque post comunione et deficit rector in istis.

Item dixit Guillelmus Mora presbiter quod I lampas consuevit aaardere ante fontes et ex hoc ut dicitur tenet rector I ortum in orta Martorelli et cesavit diu est. Item dixerunt quod Arnaldus Plana presbiter consuevit tenere quandam nomine Elicsendem pro pedisseta et impregnavit eam et eiecit eam de domo et conduxit sibi domum et prolem habet ex ea. Jacobus Roselli presbiter dixit per sacramentum hec credere esse vera et se audivisse quod dicta mulier habuit prolem a quodam

consanguineo ipsius Arnalaldi et erit et hodie fuit dicta mulier prefatis in domo. Petrus Calaphis diaconus iuratus super predictis dixit predictam vera esse et quod dicta mulier suscepit antea prolem den Loreta qui erat consanguineus dicti Arnaldi Plana audivit etiam quod idem Arnaldus habet prolem de quadam muliere quam tenet apud locum de ... videlicet quem hic nutrit. Fatetur dictus Arnaldus Plana dictam mulierem se pro concubina tenuisse et prolem ex ea habere, negat tamen dictum Loreta sibi aliqui attineret et cetera predictam fatetur scilicet XIII anni sunt quod dictum filium habuit existens simpliciter clericus tonsoratus.

(Segueix el text al final del foli 108 de l'original).

Arnaldus Plana presbiter predictus composuit cum domino Episcopo de predictis ad L solidos quos recepit Nicholaus de Salis de mandati dicti Episcopi iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et fuit etiam sibi iniuncti sub pena X auri in qua et caderet ipso facto si contrarium faceret quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

(Passa al foli 107 vto. de l'original per seguir amb el text).

Item Bernardus de sancto Stephano clericus rector altaris Sancti Michaelis tenet publice secum in domo na Margarola et prolem habet ex ea. Jacobus Rosselli presbiter dixit per sacramentum hec audivisse esse vera. Dixit dictus rector per sacramentum quod IIII anni sunt quod non pecavit cum ea nec habitat secum in domo quare ipsa habitat in domo sua. Tamen aliquando intrat et exit domum ipsius rectoris propter filiam quam habet ex ea. Petrus Calaph iuratus dixit dictam mulierem esse concubinam dicti rectoris et talis est fama in loco et dictus dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena ingressus ecclesie quam infra VIII dies iter arripiat ad curiam proprie ad impetrandam absolutionem, alias ex tunc in hiis scriptis sibi ingressus ecclesie sit interdictus.

Item dixerunt quod Petrus Sacala presbiter beneficiatus in ecclesia predicta tenet quandam vetulam nomine Guillelmam secum domo de qua ab aliis est difamata. Bernardus de Sancto Stephano presbiter dixit famam laborare contra eos. Petrus Calaph predictus dixit se in hoc nihil scire. Dixit tamen quod dictus Petrus Scala habet quondam filium de quadam muliere vocata na Drovers qui filius est etatis V vel VI annorum. Petrus Sacala predictus iuratus dixit se ipsam tenuisse et habuisse in concubinam sed modo sunt II anni quod non peccavit cum ea sed bene moratur et hospitatur secum tanquam pedisseta. Iniunxit sibi pena ita ut per X dies vadat ad curiam pro absolutione impetrandam alis ex tunc interdictus in hiis scriptis ingressus ecclesie iniunxit.

Item dixerunt quod Guillelmus Mora beneficiatus in ecclesia Castri Veteris tenet hic in domo Berengarii Mora fratris sui quadam uxorem cuiusdam hominis de Monte Catheno (Montcada) et filium habet ex ea. Petrus Calaph iuratus sui hoc dixit se nescire audivit tamen quod dictus beneficiatus aduxit dictam mulierem ad domum fratris sui redicti. Negat dictus Guillelmus Mora se pecasse cum ea. Fatetur tamen se per sacramentum se diffamatum esset. Est puer lactans. Dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena ingressus Ecclesie quod hinc ad diem mercurii proximam post instantem festum Pasce compareat personaliter coram eo peratus se purgare de infamia supradicta vel alia secum contrahere de concubinato predicto vel alia respondere ...

Fol. 108 Item Jacobus Ferrarius fornicatur publice cum Sibilia et prolem habet ex ea. Item Guillelmus Jenoves fornicatur cum quadam de Sancto Stephano de Ruviris. Item En Germa mutuatur publice ad usuras. Idem Elicsendis de Rubi consuevit mutuare et adhuc mutuatur ad usuras. Item aliqui homines de Martorello sunt excommunicati per constitutionem quare fuerunt apud locum de Vallibus in campo Tarrachone in tala contra homines Archiepiscopi et supplicaverunt domino Episcopo Barchinone quod impetret sibi fieri comissionem a domino Archiepiscopo quod possit eos absolvere.

Bernardus de Sancto Stephano presbiter beneficiatus in dicta ecclesia interrogato per sacramentum de vita dicti Germani dixit quod est usurarius publicus et dixit quod quadam die dictus

Germanus dixit publice in presentia ipsius et quorundam aliorum clericorum; dixit hec verba in capella Sancti Jacobi de Castro Veteri: “vos clerici qui dicitis que nostre seyor es aquel que vosaltres mastegats entre les dens gran falsia hi deits que ia nos lexaria a vos mengar si aquel era nostre Seyor Deus”. Petrus Calaph subdiaconus iuratus et debite interrogato super vita et conversatione dicti Germani dixit quod est usurarius publicus et ipse impetravit a sede apostolica iudicem contra eum super usuris quas a tempore istius etiam extorsit et quando citavit eum dixit quod non apretiabatur ... dominum Papam, nec episcopum nec aliquem clericum et tunc non concensit sibi aliquis ... usuris ... X solidos de besconte de quibus debet adhuc IIII solidos cum dimidio quos non vult sibi restituere. Bernardus de sancto Stephano rector altaris Sancti Michaelis et Petrus Scala beneficiatus predictus composuerunt finaliter cum domino Episcopo de suis concubinatis supra dictis et iuraverunt dare sibi inter ambos LX solidos Barchinone; eosque solve re hinc ad secundam dominicam quadragesime presentis iuraverunt etiam non revelare alicui quantitatem compositionis predictae nisi quod quelibet ... composuit ad LX solidos. Et fuit iniunctum cuilibet eorumdem sub pena constitutionis contra concubinarios edite quod ad modum non sint cum aliqua de dictis concubinis in loco suspecto nec aliquam teneant de cetero concubinam.

Solverunt dictos LX solidos quos promiserunt Petro de Gayatho pro vestibus cuiusdam pauperis quos dominus Episcopus dari mandavit.

108 vto.

GELIDA (LA GELIDA)

Die lune intitulata VII kalendas marcii (23 Febrer 1310) anno qua supra visitavit Ecclesiam sancti Petri de Gelida dominus Episcopus supra dictus et tonsoravit in clericos: Petrus de Cosoriaris de Voltrera, Petri Geraldi de Gelida et Galcerandus de Ortolani de Gelida scolares tonsorati et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus za Taylada Cavaler, Bernardus de Ginabreda et Guillelmus Oler qui iurati dixerunt quod Raimundus March rector ipsius Ecclesie consuevit tenere Saurinam Molela bene sunt duo anni et filium et filiam habuit ex eadem et maritavit eam duo anni sunt et tradidit eam Jacobo Molar in uxore.

Item dixerunt quod Guillelmus de Torreneyla rector ecclesie sancti Johannis de Zamora tenet publice Saurinam et filios habet ex ea et hoc anno eiecit eam de domo et tenet eam de prope cum matre ipsius mulieris. Raimundus March rector dicte ecclesie dixit se audivisse quod non obstante visitatione et correctione sibi facta ex parte domini Episcopi per Bernardum Zabatella rediit dictus Guillelmus in residenciam cum muliere predicta.

Item dixerunt quod Guillelmus clericus de Fexiis rector ecclesie Sancti Laurentii de Ortons tenet publice quandam nomine Catalanam filiam Portelli et in domo propria tenuit. Guillelmus Tortosa et Geraldus Gros de parrochia de za Mora dixerunt quod vadit et redit ad domum rectoris ut audiverunt dici a parrochianis eiusdem. Idem dixit rector ecclesie de Gelida.

Item Bernardus Ermengandi fornicatur cum Guillelma Riera. Item Bernardus Arboz fornicatur cum Romia Magarola. Item Petrus dez Puijoli fornicatur cum Guillelma quam tenet cum amica sua et prolem habet ex ea. Item Pontius Ferrer fornicatur cum Elicsende Martina. Item Bernardus Carger fornicatur cum Guillelma Martina et filiam habet. Item Jacobus Guillelmi Pontii fornicatur cum filia Guillelmi Mir. Item Guillelmus de Valle adulteratur cum uxore Petri Gazo. Item Bonanatus de Ginabreda fornicatur cum Elicsende Lobeta et prolem habet scilicet filiam.

Fol. 109 Item Bernardus de Castelvyt mutuavit Guillelmo de Togomas CC solidos sub pacto quod daret sibi annuatim V quarterias frumenti sorte salva remanente.

SANCTI JOHANNIS DE ZA MORA (SANT JOAN SAMORA)

Eadem die lune predictam (23 Febrer 1310) visitavit Ecclesiam Sancti Johannis de za Mora vocatis Guillelmus Tortosa et Geraldo Gros qui iurati dixerunt quod Guillelmus Torroella rector ipsius ecclesie consuevit tenere quandam nomine Saurinam et filios habuit ex eadem et postquam Bernardus Zabatella nomine et mandato domini episcopi visitavit ibi non participavit cum ea.

Item dixerunt quod Jacobus Pontii fornicatur publice cum Elicsende textrice. Item dixerunt quod Guillelmus-Bernardus et Saurina fecerunt matrimonium et fuit per sententiam officialis Barchinone dimisum et hoc non obstante cohabitavit simul et hac ratione sunt excommunicati et prolem habent. Item Petrus dez Pelech fornicatur publice cum quadam et prolem habuit ex eadem. Item dixerunt quod Raimundus dez Puig Bover emit VI quartanos olim a Geraldo Gros ad usuras ad denarium.

SOBIRATS (SUBIRATS)

Die martis sequenti et anno supra (24 Febrer 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesias de Sobirats et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Diomer, Romeus Molega, Petrus de Sancta Cruce et Guillelmus de Sancta Cruce qui iurati dixerunt quod Raimundus za Costa presbiter consuevit tenere quondam nomine Elicsende ex qua filium habet et filiam trium vel quatuor annorum et quandam aliam nomine Ermessendem et filiam habet ex ea III annorum et tenet eam apud locum de Foradada et en Messeguer rector dicte ecclesie fatetur per sacramentum hec esse vera et dicta Ermessendis morat cum Ferrario de Casadaval rectore de Foradada. Fatetur dictus Raimundus za Costa per sacramentum; hec fore vera, sed III anni sunt quod non participavit cum prima et fuit punitus de prima per Guillelmum de Furno de annum tunc penitentia ad XXV solidos.

SENT SADORNI (SANT SADURNÍ)

Eadem die martis predicta (24 Febrer 1310) in subsidium dicte visitationis visitavit Ecclesiam Sancti Saturnini dictus dominus Episcopus et fuerunt tonsorati in clericos: Petrus de Ponte scolaris de Penitentis, Guillelmus Salvatge de soluto et soluta, Berengarius de Ponte ...

Et fuerunt vocati parrochianis Petrus Maestre, ferrarius Geraldus, Bernardus ... , Berengarius Mulinerii et Geraldus Lobeti qui iurati dixerunt quod dictus Raimundus za Costa tenuit mulieres predictas in concubinas quas in prima inquisitione refertur.

Et dictus Raimundus Costa composuit de dictis concubinis ad L solidos quos iuravit tradere infra octo dies Arnaldo Plano presbitero loco dicti domini Episcopi in Martorello et iniunxit sibi sub pena constitutionis X aurorum quod ad modo non sit cum aliqua de dictis mulieribus in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam. Solvit L solidos supradictos Petro de Gayach pro vestibus pietatis cuiusdam pauperis.

Fol. 109 vto. Item dixerunt quod Geraldus Girberti solutus aditeratur cum uxore Guillelmi Eimerici nomine Geralda Torroela et vir recessit ab uxore hac ratione.

Item Petrus Pontairo de parrochia de Labern uxoratus tenec hic Guillelmam Marroquinam et adulteratur cum ea. Item Guillelmus de Palatiolo fornicatur publice cum Romia de Torrentibus et filium habet ex ea. Item Petrus Messeguer tarde venit ad ecclesiam. Item Jacobus Dalbiyana contraxit matrimonium cum Saurina filia Bernardae mulierii et non vult matrimonium sollempnizare.

ANOYA (ANOIA)

Eadem die martis et anno predictis (24 Febrer 1310) dictus dominus Episcopus in subsidium supra proximarum ecclesiarum visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Anoya per venerabilem priorem

Sancti Pauli de Campo et per Raimundum Danchs scriptorem suum et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Basset, Petrus Zabater et Berengarius baiulus et Guillelmus Cardona qui iurati dixerunt quod Bonanatus rector dicte ecclesie consuevit tenere quandam nomine Mariam ex qua prolem habet et aliquando in festivitibus ipsa venit ad domum rectoris et tenet secum festivitatem cum sorore ipsius mulieris et celebratis festis recedit apud Villam Francham ubi moratur.

Fatetur dictus rector predictam esse veram sed non peccat cum ea nec presumitur peccare quare sociata en companyia venit et sociata recedit.

SABERN (LAVERN)

Die mercurii intitulata kalendas marcii et anno quo supra (25 Febrer 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Sabern et fuerunt vocati de parrochianis dez Colomer, de Mas de Regi, Jacobus Galimaii, Bertrandus Bosch, Arnaldus Soler, Raimundus Claret, Jacobus Zelolm, Guillelmus dez Colomer et Berengarius de Figarola et Arnaldus Marti qui iurati dixerunt quod Arnaldus Zamora rector istius ecclesie consuevit tenere quondam baptizatum in Villafrancha de qua prolem habet et unum filium quem habuit cum ea qui servit sibi ad missam nec credunt rectorem peccare cum illa.

Item dixerunt quod Bernardus Mathei rector ecclesie de ... consuevit tenere hic concubinam nomine Nichola ex qua prolem habet scilicet duas filias quarum altera est annicola et circa et ipse postquam permutavit hanc ecclesiam venit huc ad eam aliquoties.

Fol 110

SANCTA FE

Eadem die mercurii et anno predictis (25 Febrer 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Fides in subsidium procuracionis predicte pro ecclesie de Sabern et fuit ibi in clericum tonsoratus Arnaldus Gilamain de parrochia dicte ecclesie de Labern. Et fuerunt vocati de parrochianis Geraldus Mulinerii, Bernardus Guitart, Guillelmus Mangri, Raimundus Mulinerii et Petrus Carbonis qui iurati dixerunt quod Bernardus Oler rector dicte ecclesie regit predictam ecclesiam bene et fideliter.

Item dixerunt quod in Capella Sancte Marie sunt duo beneficiati Arnaldus de Speluncis presbiter et ibit in Ciciliam hoc anno et rector ecclesie de Puigdalber servit ibi predicto Arnaldo. Item Guillelmus Cornet est alter beneficiatus et nondum est constitutus in sacris et servit per eo Arnaldus de Malreliga presbiter et vident parrochiani quod satis competenter fuit servitium in capella iuxta facultates eiusdem.

SENT MARC (SANT MARC DEL PENEDE'S)

Die iovis quinto kalendas marcii (26 Febrer 1310) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Marcii de Penitentis et fuerunt tonsorati in clericos Bernardus Podius scolaris de Villafrancha, Andreas Poncii scolaris de Sancto Marco, Guillelmus de Boveyats scolaris, Bartholomeus de Refentis scolaris, Petrus de Buc scolaris de Mirales, Berengarius Valart scolaris, Simon Rafart scolaris, Ferrarius Guilaman scolaris, Guillelmus Maroqui, scolaris de Sancto Marco. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Villafrancha, Petrus Zataylada, Arnaldus dez Colom, Petrus Laurador, Guillelmus Oalar, Jacobus Oalart qui iurati dixerunt quod clericus istius ecclesie pulsant satis mane ad matutinum sed non surgunt ea hora nec dicunt horas ... cum ea sollempnitate quam consueverunt. Item quod Jacobus de Calabuyg presbiter serviens dictam ecclesiam tenet Guillelma apud locum Sancti Salvatoris in domo patris sui quandam ex qua prolem habet et vocatur Fatetur dictus Jacobus hoc verum esse per sacramentum composuit eum domino Episcopo ad L solidos de

concubinato predicto ... solvit incontinenti coniuncta sibi alia sub pena X auros quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero Item dixerunt quod Raimundus Laurador fornicatur cum Eliscende de Sancto Quintino.

Item Guillelmus Belet cum Romia cum Saurina de Puyg Ferrer. Item en Borrasso uxoratus adulteratur cum quadam.

Fol. 110 vto. Item dixerunt quod Petrus filius Miri de Sancto Saturnino emit bladum a denarios adenantats. Item Petrus de Riu fornicatur cum Raimunda.

Item Berengarius dez Fonoylar de Famet non venit ad ecclesiam et tenet publice concubinam nomine Raimundam. Item dixit Jacobus Calabuyg presbiter predictum se audivisse quod Guillelmus de Bagatel presbiter tenet matrem suam in loco de Blita infirmam et providet sibi ibi et quod tenet una pedisetam de qua est diffamatus et audivit a vicinis quod prolem habuit ex eadem. Fatetur dictus Guillelmus de Bugatel predicta vera esse sed non pernoctat cum ea postquam fuit in sacris, sed procurat sibi matrem.

SANCTI JACOBI DE DOMINICIS (SANT JAUME DELS DOMENYS)

Die veneris intitulata III kalendas marcii (27 Febrer 1310) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Jacobi de Dominicis et tonsoravit in clericum Bernardum Miret de ista parrochia et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Cleriana milites, Berengarius Mascaro, Berengarius de Palau, Vitalis Palau, Bartholomeus Terraza, Jacobus ... , Arnaldus Roig, Petrus Soler et Durandus Sicarths qui iurati dixerunt quod Berengarius de Pla rector istius Ecclesie tenet publice in domo quandam nomine Cathalinam ex qua filiam habet VII annorum et est fides eorum quod non peccet carnaliter cum ea. Fatetur dictus rector per sacramentum hec esse vera, se V vel VI anni circa non pecavit cum ea. Item dixerunt quod de Miravals fornicatur cum Eliscende Calaf et filium habet ex ea. Item Guillelmus Amiget fornicatur cum Guillelma Genera et prolem habuit. Item Bernardus za Rocha de parrochia dez Papiol tenet hic a lotger quandam filiam Ferrari .

Fol. 111

ZA BISBAL (LA BISBAL)

Die sabbati sequenti et anno predicto (28 Febrer 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam sancte Marie de za Bisbal et tonsoravit in clericos Bernardum (*esborrat al text original*), Jacobum Papiol. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Zalba, Bernardus Ros, Ferrarius Oler, Bernardus de Sarchs, Guillelmus Torre, Berengarius Ferrarius, Petrus Maya, Petrus Buschet et Guillelmus Buschet qui iurati dixerunt quod Raimundus de Bocegays rector istius ecclesie nec testamentum nec nuptias vult facere parrochianis nisi prius satisfiat sibi de salario. Item dixerunt quod dictus rector tenet publice secum in domo quandam nomine Guillemonam de qua prolem scilicet filiam habet qua nunc lactat et a paucis diebus circa fecit eam transferri apud locum de Bagnariis ad matrem suam et aliquando venit et redit. Fatetur dictus rector hec vera esse per sacramentum. Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinato pro L solidos Barchinone quos solvit incontinenti. iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et iniunxit sibi nihilominus sub pena privationis beneficii quod ad modo non cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam. Item dixerunt quod Petrus Saturninus beneficiatus tenet secum quandam invenem mulierem nomine Geralda de qua diffamatus est. Fatetur dictus rector hanc esse diffamationem. Fatetur dictus Petrus Saturnini dictam iuvenem mulierem secum pro pedisseta habitare. Cetera negat esse vera per sacramentum quare numquam peccavit cum ea.

Item Petrus Gomar contraxit matrimonium cum Arsende et modo ipsa adulteratur cum Petro de Colle et filium habet ex ea. Item Petrus Gomar predictus tenet publice quandam nomine Sibiliam

consanguineam dicte Arsendis quam pregnans est ab eo. Item Raimundus Geraldi tardissime venit ad ecclesiam.

VILA REDONA (VILA RODONA)

Die dominica sequenti intitulata kalendas marcii (1 Març 1310) anno quo supra idem dominus Episcopus venit ad Villam Rotundam et comedit cum baiulo et celebrata missa in ecclesia de Villa Rotunda confirmavit et scholares subsequentes in clericos tonsoravit: Dalmacius Dominici et Raimundum Vilanovi.

Et die martis sequenti volens dictus dominus Episcopus de statu Ecclesie de Vilarrotunda et personarum eiusdem.

Et testes synodales de veritate vocavit: Bernardus Bisbal, Bernardus Gilabert, Bernardus Zabater, Raimundus Vilanove, Ferrarius Getrida, Guillelmus Puyg qui iurati dixerunt quod Bonanatus Miro presbiter regens dictam ecclesiam dimitit orare dictas horas suas nec pulsat ad nonam et alias horas. Item dictus regens non tenet scholares sufficientes.

Item dixerunt quod dictus Bonanatus consuevit tenere quandam mulierem de Celme ex qua filium habet et tenet eam hic multoties in domibus et emit sibi unum mansum in loco de Celme et post mortem ipsius mulieris stabilibit ut dictum mansum et dum viverat veniebat frequenter huc ad eum et est diffamatus de uxore Berengarii.

Fatetur dictus Bonanatus quod dicta fore vera et se fuisse punitum per Guillelmum de Urno unum annum penitentie negat tamen dictam uxorem cognovisse nec peccasse cum ea.

Fol. 111 vto. Item dixerunt quod Berengarius Baiuli presbiter beneficiatus in altari sancti Johannis in eadem ecclesia tenet publice quandam nomine Guillemonam filiam Garsie ex qua filiam habet. Idem fatetur dictus Berengarius Baiuli per sacramentum sed numquam palam participat cum eadem sed bene credit famam esse quod sit concubina ipsius. Idem dicit dictus Bonanatus.

Item dixerunt quod Dominicus presbiter Capelle Sancti Laurentii tenet secum quandam invenem mulierem nomine Guillemona Lorenza quam aduxit de Abrafim et est fama in loco quod est concubina ipsius idem dixit dictus Berengarius Baiuli et credit verum esse. Idem dicit et credit dictus Bonanatus. Fatetur dictus Dominicus hec vera esse. Nam bene sunt X anni pro concubina tenuisset et ab augusto citra non peccavit cum ea. Interrogato super adulteriis et fornicationibus eisdem illis qui sibi in alia inquisitionem sunt confessi fuerunt illa vera esse et adhuc illos perseverare publice in adulteriis et fornicationibus illis.

Item en Petrus Claramunt et Dulcia fornicantur et filium habuit ex ea. Item filius Guillelmi Destalela fornicatur cum Guillemona de Monte Macello filium habet ex ea. Item Raimundus Balzart tenet filiam den Torelló et filiam habet ex ea. Item dixerunt quod Guillelmus de Jontoscla presbiter rector Capelle Sancti Laurentii tenet Arsende et duos filios habet quorum alter peperit hiis diebus et unus est masculus alter femina et dicitur quod dictam Arsendis est ipsius Guillelmi consanguinea in tercio gradu. Idem dixit per sacramentum dictus Berengarius Baiuli.

Item dixerunt quod frater Petrus de Buserasa operarius Sanctarum Crucium tenet hic publice mulierem Guimerasam et prolem habet ex ea.

Fol. 112

ZALBA (L'ALBÀ)

Die lune VII nonas marcii anno quo supra (2 Març 1310) dictus dominus Episcopus visitavit per Raimundum de Amigdalò capellanum suum et Raimundum Danchs scriptorem suum Ecclesiam Sancte Marie de Zalba et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Monco, Petrus de Figuerola, Petrus Vilela, Arnaldus Dominici et Raimundus de Figerola et Raimundus Miracle qui iurati dixerunt quod

Berengarius de Vilarneu rector istius ecclesie a festo Natalis circa deficit in scolari. Item dixerunt quod dictus rector consuevit tenere publice in domo quandam nomine Geraldam de Rubio ex qua III filios habuit et tenet apud locum de Rubio et conduit ibi sibi domum et frequenter venit hunc ad domum rectoris sed rector negat se peccare cum ea nec pecasse secum annus et elapsus et plures concubinas tenuit retroactis temporibus. Fatetur dictus rector dicta vera esse dictam Geraldam de Rubio sed remisisset cito fuit de infirmitate quam anno preterito habuit; curatus sed ipsa venit aliquando ad domum ipsius rectoris et manet secum per III vel per IIII dies postea recedit et dictus dominus Episcopus ad preces prioris Monasterii Sanctarum Crucium remisit sibi penam sibi concubinatum usque ad presentem diem et comisit sibi quod ipse alia sibi propter culpam suam iniungeret penitentiam salutarem et ipse rector obligavit se ad modo sit cum dicta muliere vel aliqua alia quam in concubinam tenuerit in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

Item Guillelmus Lebra tenet in hac parrochia quandam nomine Fusteram ex qua filium habet.

Item Petrus Miracle emit a Petro Muronis IX quarterias frumenti pro XXIX solidos sub forma usuraria. Item mutuavit sibi quem per quadam petia terre CL solidos sub forma usuraria.

Salamo (Salomó)

Eadem die lune et anno predictis (2 Març 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Salomonis in subsidium Celme et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius Olivarii, Petrus Calul, Bernardus ... qui iurati dixerunt quod Ianuarius Farnos rector dicte ecclesie tenuit olim quandam concubinam ... quandam qua mortua est ex qua sustulit duos filios qui secum intiuntur in domo propria et concubinam recepit aliam cuius nomen ignorant ex qua prolem habet et est ex ea primum diffamatus. Ista frequenter tamen intrat domus ipsius rectoris et ista mulier fuit oviter aducta de Castro de Bisbal. Fatetur dictus rector hec vera esse et vocatur Romia et habet ex ea filiam quam nunc lactat. Rector dat Episcopo XX solidos quos recepit Nicholaus et obligavit se ad penam privationis beneficii modo non erit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam tenebit de cetero concubinam.

Fol. 112 vto. Item Arnaldus Marçel fornicatur cum Geralda et de hoc est publica fame in parrochia. Item Bernardus de Colle uxoratus adulteratur secundum famam cum Laura uxore Bartholomei Aragones.

CELME (CELMA)

Die martis V nonas marcii (3 Març 1310) anno quo supra dictus dominus Episcopus in persona Raimundi de Amigdaló capella et Raimundi Danchs scriptoris sui visitavit Ecclesiam Sancti Christofori de Celme. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Calafel, Johannes ... , Bernardus de Belalberch, Berengarius Pastoris, Arnaldus Puyol, Bernardus Mozarra et Bernardus Baiuli qui iurati dixerunt quod Petrus Urgelli vicarius perpetuus dicte ecclesie consuevit tenere publice Ermesende Borraza et prolem habuit scilicet filiam ex eadem et a festo Natalis citra recessit de domo et poster rediit et confestim recessit. Fatetur dictus vicarius hec fore vera et quod est pregnans ab eo per sacramentum unde dominus Episcopus remisit sibi penam concubinatus pro XXX solidos quos recepit Nicholaus iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et fuit sibi iniunctum sub pena X aureos ad quam se obligavit quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliam teneat de cetero concubinam.

Item dixerunt quod Petrus Girona presbiter rector Capelle sancti Michaelis tenet secum quandam nomine Guillemonam Boschotam ex qua prolem habet et est multum senex. Jhoannes Gerona fornicatur publice cum Geralda et prolem habet.

Item Petrus Saronart tenet publice Guillemonam Tapies et filiam habet. Item en Castel de Frugel de parrochia ista tenet Sibiliam filiam ... flor... de Monte Macello et filium habet ex ea.

Fol. 113**SANCTARUM CRUCIUM (SANTES CREUS)**

Die mercurii anno quo supra (4 Març 1310) dictus dominus Episcopus requisitus et rogatus per Priorem et conventum Fratrum monasterii Sanctarum Crucium Barchinone diocesis consecravit ibi quatuor altaria quorum unum in honorem sancti Jacobi apostholi aliud Sancti Antonii, aliud Sancte Margarite et Sancte Agnetis et postea confirmavit ibidem monachos et conversos et alios quosdam de familia ipsius monasterii et duos scholares.

MUNT MAEL (MONTMELL)

Die iovis sequenti et anno quo supra (5 Març 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Michaelis de Monte Macello. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Ignéri, Raimundus Clarmunt, Petrus Ugeti, Ferrarius Stella, Petrus-Ferrarius Ferrarius, Jacobus Altigel, Berengarius Jontosela, Berengarius Roig, Guillelmus de Rubio et Guillelmus Ugeti qui iurati dixerunt quod quidam Olivarie fuerunt antiquitus relice ecclesie ... et Ainocasella ad tercium servicium ut credunt faciendum in Ecclesia.

Item dixerunt quod Berengarius Garbini rector Capelle de Aquaviva tenet secum in domo quandam nomine Elisendem de qua prolem habet et filium XXII annorum. Fatetur dictus rector hec vera esse, sed non peccat cum ea nec peccavit bene sunt V anni.

Fol 113 vto.**PUIG TINYOS (PUIGTINYÓS)**

Die veneris sequenti et anno predicto (6 Març 1310) visitavit idem dominus Episcopus Ecclesiam Sancti Bartholomei de Podio tinyos et fuerunt in clericos tonsorati: Bartholomeus Riera, Bertrandus de Lobetis tonsorati de ista parrochia et legitimi: Petrus zes Coses de parrochia de Pontonibus. Et fuerunt vocati de parrochianis Raimundus Giner, Bernardus Stephani, Petrus de Casaldoria, Bernardus Basto, Arnaldus Mironis et Raimundus Vitalis qui iurati dixerunt quod Raimundus de Podiolo presbiter Soldaderius prout fama contra eum laborat dictis dominantibus de parrochia venientibus ad me ad penitentiam quam ego dabo vobis levem penitentiam. Negat dictus Raimundus de Podio dicta verba dixisse. Negat rector hec vera esse.

Item dixerunt quod fama est in loco quod dictus Raimundus de Podio adulteratur cum uxore domini Petri Gatel nomine Ermessende et quod dictus Petrus Gatel convenit dictum Raimundum de Podio bis cum dicta uxore sua “solum cum sola” et ipse vir tunc misit sonum et predicti tamen audiverunt sonum et omnes de loco et credunt dictum adulterium verum esse ex eo quare dictus Raimundus tunc recessit a loco et se absentavit per III vel per IIII dies apud Villam Francham et dictus Bernardus Basto reparuit eum in dicta villa et reprehendit eum de hoc et iurem concessit sibi. Fatetur dictus Raimundus de Podio se inventum fuisse cum dicta muliere in corrallo domus ipsi mulieris “solum cum sola” canfabulantem de contubernio per dictum virum eius et se diffamatam fuisse cetera negat. Et tandem cum dictus dominus Episcopus propter infamiam supradictam assignasset sibi puragationem cum certa manu sui ordinis et ipse in copurgatione huiusque defecisset quare nec rectorem de Puig Tinyos voluit eum purgare et ideo pro convicto penitus haberetur finaliter composuit cum domino Episcopo de pena concubinus predicti ad L solidos de quibus solvit Guillelmus de Canovis XL solidos et iuravit solvere X solidos infra octo dies iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari iniungentes sibi quod ab instanti festo sancti Johannis Baptiste in antea non remaneat in dicta parrochia.

Item dixerunt quod Natalis de Sancto Paulo rector dicte Ecclesie fuit antea circa festum beati Luce infamatus de quadam pedisseta Petri de Casaldoria nomine Geralda et cum Jacobo de Torroela secum duxisset dictam Geraldam dictus rector habuit verba cum eo. Raimundus de Podio dixit se

audivisse quod punit eas quare dictus Jacobus erat zelotipus de dicta muliere quod diligeretur a dicto rectore. Rector excusavit se quod non curabat. Negat dictus rector se diffamatum de premissis. Item dixerunt quod dicti clerici portant semper secum enses quando vadit per parrochiam extra castrum.

Fol. 114 Item dixerunt quod Berengarius Narbones fornicatur cum Alamanda sorori dicti rectoris et tenet eam publice.

Item Petrus Narbones fornicatur publice cum Mascharosa et filium habet ex ea. Item Petrus Giner tenet publice na Roya et duos filios. Item Berengarius Rubin de Monte Macello uxoratus adulteratur hic cum quadam quam tenet in manso de za Matha et prolem habet. Item Berengarius Busquet tenet publice quandam apud mansum de Lorez et prolem habet ex ea. Item Jacobus Jover fornicatur publice cum Lobregada et filiam habet.

Item baptizatus den Lobets nomine Petrus Viu mutuatur publice ad usuras. Item Guillelmus Corbeylo baptizatus mutuatur publice ad usuras.

Item Guillelma baptizata mutuatur publice ad usuras. Item Petrus Poncii mutuatur publice ad usuras.

BONASTRE

Die sabbati sequenti et anno quo supra (7 Març 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie Magdalenes de Bonastre.

Et fuerunt vocati de parrochianis Ferrarius Barral, Simon Ferrarius, Petrus Belet, Raimundus Penedes, Jacobus Fuster et Petrus Fortis qui iurati dixerunt quod Raimundus Dalmacii tenet publice quandam nomine Geraldam.

ALBIYANA (ALBINYANA)

Eodem dies sabati et anno prefixis (7 Març 1310) idem dominus Episcopus in subsidium procurationis dicte ecclesie de Bonastre visitavit ecclesiam Sancti Bartholomei de Albiyana. Et fuerunt tonsorati in clericis Guillelmus Jordani de Bonastre, Berengarius Urgelli de Albiyana legitimi et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus Pontis, Jacobus Figera, Bernardus Poncii, Bernardus Bartholomeus Tortosa et Ferrarius Ferranda qui iurati dixerunt quod Bartholomeus Pontii fornicatur cum Guillelma Pageta et filium habet ex ea.

Item Ferrarius Martini fornicatur publice cum Barcham et prolem habet ex ea et de viro ipsius mulieris est consanguineus quare non vult satisfacere de lexiis fratri sui.

Fol. 114 vto.

SANCTUS VINCENTIUS DEZ CALDERS (SANT VICENÇ DE CALDERS)

Die dominica intitulata VIII idus marcii anno quo supra (8 Març 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Vincentii dez Calders. Et fuerunt vocati de parrochianis Geraldus de Arbovino, Bernardus Urgelli, Raimundus Ruleii, Pontius Goleti, Arnaldus Cavayo et Arnaldus Caplena, Petrus Boy, Romeus Guaad qui iurati dixerunt quo dicta Ecclesia est unius presbiteri et unius scholaris et est hic unus beneficiatus.

Item dixerunt quod Raimundus Michael beneficiatus istius ecclesie tenet publice quandam nomne Maria ex qua filiam habet et filium et ipsa habitat seorsum in domo propria et iacet et comedit sed procurat aliam domum dicti Raimundi Michaeli tanquam pedisseta nec credunt quod peccet alter cum eadem. Item dixerunt quod Raimundus Guad fornicatur cum Elicsende baptizata et prolem habet ex ea. Item Guillelmus baptizatus fornicatur cum Arsende Rocha et prolem habet. Item Raimundus Ferrandi uxoratus adulteratur cum Marsilia et filiam habet ex ea. Item Geraldus de Simon Torre baptizatus mutuatur ad usuras. Item dictus Guillelmus baptizatus mutuatur ad usuras.

VENREL (EL VENDRELL)

Eadem die dominica et anno predictis (8 Març 1310) idem dominus Episcopus in subsidium supra proxima visitavit Ecclesiam Sancti Salvatoris dez Venrel et fuerunt tonsorati in clericos Guillelmus Soldevila de Abucio, Bartholomeus Gramatge, Guillelmus Jacobus, Arnaldus Torei dez Venrel et Berengarius Loreth dez Venrel, Raimundus Slamol de Sancta Oliva scolares tonsorati. Et postea fuerunt vocati de parrochianis Raimundus dez Puig dez Pi, Raimundus Gisbert, Guillelmus Bertrandi, Guillelmus Pellicer, Petrus Ferrarius, Guillelmus Loret et Jacobus Cuylerer qui iurati dixerunt quod Ferrarius Gramatge uxoratus adulteratur publice cum Sibilia Tordera et pregnans est ab eo. Item Bertrandus Urgelli fornicatur cum filia domina Johanna.

Fol. 115 Item Bernardus Bastart fornicatur cum quadam quam secum tenet et prolem habet. Item Petrus Gramatge uxoratus adulteratur hic cum Eliscende et prolem habet ex ea. Item Petrus Alegret fornicatur cum Romia Ciyara et prolem habet. Item Raimundus de Spuig dez Pi fornicatur cum Eliscende Casetes et prolem habet. Item dixerunt quod Ermessendis Johanna et Sibilia Boveta meretricantur et admitunt plures indifferenter. Item Bernardus Biscardi emit ad denarios aventats. Item Bernardus Ledo vendit Bladum sub contractu usurarum. Item Petrus Pontis emit usurarie et mutuatur et exercet contractos usurarios.

CALAFEL (CALAFELL)

Die lune sequenti et anno predicto (9 Març 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Callafello et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus Cuylerer, Bernardus Gerart, Petrus Palau, Guillelmus Manresa, Petrus Abeyl et Bartholomeus Cuylerer et Guillelmus de Manso et Petrus Gisbert qui iurati dixerunt quod Raimundus de Guardiola rector dicte ecclesie stabilivit unam petiam terre.

Romeo Serra ad III quarterias et dimidiam ordeï censuales sine firma ut credunt Episcopi et hoc fuit factum in dampnum ecclesie. Item dixerunt quod Petrus Forzor presbiter qui servit predictam ecclesiam non est sufficiens ad conficiendum eorum testamenta vel instrumenta morum contractuum.

Item Arnaldus de Munthornes uxoratus adulteratur cum Romia et prolem habet. Item Bernardus Gibert fornicatur cum Guillelma Bardina.

Item Petrus Gali fornicatur cum Guillelma de Lila. Item Berengarius Oliver de parrochia de Valformosa fornicatur hic cum Eliscende. Item Bartholomeus Cuylerer uxoratus adulteratur cum Guillelma Perquetera. Item Petrus Gali.

Item Bernardus Gali filius dicti Petri. Item Bernardus Bonanat. Item Bartholomeus et Joverius Cuylerer mutant publice ad usuras et exercent contractos usurarios.

Fol. 115 vto.**BELVEY (BELLVEÍ)**

Eadem die lune et anno predictis (9 Març 1310) idem dominus Episcopus in subsidium procurationis supra proxime ecclesie visitavit ecclesiam sancte Marie de Pulcro Vicino et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Geraldi et Guillelmus Johannis, Raimundus Roig qui iurati dixerunt quod Guillelmus Michaelis rector istius ecclesie vadit nimis frequenter ad locum de Arbucio et ideo deficit ecclesie sibi comisse. Item Guillelmus Escofet fornicatur cum filia domini Cisteleri. Item Berengarius Gibert uxoratus adulteratur cum Saleta et filiam habet.

GUARNAD (GORNAL)

Eadem die lune et anno predictis (9 Març 1310) visitavit idem Episcopus ecclesiam Sancti Petri de Guarnad in subsidium procurationis proximarum duarum Ecclesiarum predictarum et fuerunt vocati

de parrochianis Romeus de Palatio, Ferrarius Geraldus Arnaldus de Boleto et Guillelmus Johannis qui iurati dixerunt quod Na Fontana nec confitetur nec venit ad ecclesiam.

Bernardus Clericus beneficiatus in dicta ecclesia tenuit publice concubinam quandam mulierem de Jaffero et prolem habet ex ea eamque consuevit tenere apud locum de Arbucio sed modo ut audivit recessit ad dictum locum de Jaffaro et dictus beneficiatus accessit illuc eri idem probat Guillelmus Fuster presbiter per sacramentum Citatus est infra VI dies comparere alias sibi est ingressus ecclesie interdictus dicta mulier vocatur Margarita quem dictus Bernardus beneficiatus fatetur predictam esse vera et morabatur dictam mulierem aliquoties a Çerbos negat tamen se participasse cum ea bene sunt duo anni. Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinatorum (*El text segueix a l'original després de la visita a Belvey*). Pro XXV solidos quos iuravit solvere hinc ad instans festum beate Marie de Augusto iniunctam sibi alia pro modo culpe penitentia salutari iniuncta sibi ... pena X auri quod admodum non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam. Solvit totum.

SENT OLIVA (SANTA OLIVA)

Die martis sequenti et anno quo supra (10 Març 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam et parrochiam Sancte Olive et fuerunt tonsorati in clericos scolares qui secuntur tanquam legitimo presentati de Arbucio Franciscus Ferrandi, Petrus Balesterii, Franciscus Rosana, Bartholomeus Robio, Nicholaus Alexandri, Guillelmus Guitera, Bernardus Celme, Raimundus Marquesii, Bernardus Borrelli, Berengarius Aguilo, Arnaldus Camplong, Bernardus Camplong fratres, Ferrarius Terracia, Petrus Sadorni, Bernardus Sola, Nicholaus Bayeres, Berengarius de Beluter

Fol. 116 Et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus Albornar, Arnaldus Brocart, Bernardus Albornar, Petrus Otgerii, Pontius Vitalis et Geraldus Vitalis qui iurati dixerunt quod quadam alodia sunt propria altaris et ecclesie Sancti Julia que quando venduntur tercium quod ex inde habetur debent converti iuxta eorum arbitrium in utilitatem totius ecclesie et prior conatur sibi illud tercium appropriare. Item dixerunt quod Guillelmus de sancta Cruce presbiter tenet curam animarum in ista parrochia.

BANYERES

Die mercurii proximo sequenti et anno quo supra (11 Març 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Bagnariis et fuerunt in clericos tonsorati qui secuntur: Albertus de Guardiola de Arbutio, Jacobus Roveyars, Berengarius Poncii, Petrus Coll de Puygraner de Castelleto, Jacobus Porta, Andreas Mascarelli de Arbutio, Ferrarius Ciyar de Villafrancha, Romeus Vitalis de Sancto Stephano, Geraldus Ollerii de Granata, Guillelmus Company de Bisbal. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Riera, Bernardus Guasc, Petrus Lagostera et Guillelmus Baronis, Albertus Esquela, Petrus Geraldus et Guillelmus Soler qui iurati dixerunt quod Jacobus filius den Girona clericus tonsoratus tenet hic publice quandam de qua prolem habet.

Item dixerunt quod Johannes de Congostela rector istius ecclesie tenet in concubina quandam nomine Fustera de qua est diffamatus.

Item dixerunt per sacramentum infra scripti parrochiani de Lorenz hoc addit quod dictus rector non potuit sustinere matrem suam secum habitare pro eo quare reprehendebat eum de dicta muliere addidit etiam se audivisse quod est magnus lusor. Idem probat Albertus Petrus Geraldus et Guillelmus Soler predicti hoc addicto et magis declarato quod aliqui ex eis viderunt dictam Fustera exeuantem de domo dicti rectoris et ipsum rectorem de domo ipsius Fustere et fama comunis est in loco quod ipse peccat cum ea: fatetur dictus rector quod dicta mulier sicut et alie mulieres de loco intrat domum suam, negat tamen se peccasse cum ea per sacramentum et nescit nec audivit se aliter diffamatum. Cetera negat.

Item dixerunt predicti ultimi tres testes quod Petrus Brocart presbiter qui servit ecclesiam Sancte Marie de Bagnariis tenet publice secum in domo quadam nomine Maria Boscha et duas filias habet. Fatetur dictus rector predictam audivisse. Fatetur dictus Petrus Brocart predicta esse vera. Sed a festo Nathalis circa non pecavit cum ea.

Fol. 116 vto.

LORENZ (LLORENÇ DEL PENEDÈS) (11 MARÇ 1310)

Et fuerunt vocati de parrochianis Ecclesie de Lorenz Raimundus Gerau, Guillelmus Johan y Petrus Ferragut qui iurati dixerunt quod dicte ecclesie debent semper dici due misse in septimana et diebus dominicis et festivis et dictus Johannes de Congostello presbiter qui dictam ecclesiam servit deficit aliquoties in festis et quod multa missa infra septimanam dicitur ibi et diebus etiam dominicis festinanter dicit ibi missam et recedit cito ut possit aliam celebrare in sua parrochiali et quare alium presbiterum secum non tenet non potest bene utrique servirent et dicit eis in sollempnibus festis matutinum manipulum culpa ipsius sunt ibi perdit. Item XV diebus post festum sancti Johannis defecit in omni servitio dicte ecclesie.

Item Guillelmus Casteylo habet uxorem ut dicitur apud Oriola in partibus Murcie et tenet publice quandam nomine Sibileram quam fuit oriunda de Castilione vel de Sancta Maria de Rosis et ipsa dicit se habere virum. Item Guillelmus Ferragut non vult confiteri annuatim nec credunt quod unquam confessus fuisset.

CASTELET (CASTELLET)

Die iovis sequenti intitulata IIII idus marcii anno domini MCCC nono (12 Març 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Castelletto et tonsoravit in clericos scolares qui sequuntur. Escolares: Raimundus Johannes de Belvey, Arnaldus Ferrandi de Arbucio, Raimundus Mascherali, Eymericus de Rubio de Sancto Marciali, Bartholomeus Tincturerii de Arbucio, Albertus de Curtibus de Apiaria. Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus dez Palau, Arnaldus Matha, Bonanatus Clavera, Romeus Oliver, Petrus Laurador, Arnaldus de Sorigera, Raimundus Bartholomei qui iurati dixerunt quod Romeus Mascharelli beneficiatus capelle sancte Marie in dicta Ecclesia de Castelletto non facit hic residentia sed in villa de Arbucio.

Fol. 117 Item dixerunt quod Petrus Mulet fornicatur cum Arsende Barcelona et prolem et sunt V anni in hac parrochia nec dicto Arsendis venit ad ecclesiam nec confitetur.

Item Ferrarius Bartholomei fornicatur cum Berengaria et rolem habet. Item Bartholomeus Roveylats tenet publice Alamandam Comina. Item Bonanatus Roveylati est diffamatus de na Romia. Item Petrus laborator uxoratus est diffamatus cum uxore den Cavaler nomine Romia. Item dixerunt quod Petrus Mulet facit emptiones fructuum et baratas usurarias. Item Guillelmus Roveylats confirmavit in uxore Ermessendem Baruta et non vult matrimonium consummare. Item Guillelmus Caniz solutus adulteratur cum Berengaria uxore Bernardi Ferrerii et ipsa non manet cum viro sed cum dicto adultero in ista parrochia.

SANCTA MARGARITA (PERE MOLANTA)

Die veneris III idus marcii anno quo supra (13 Març 1310) idem Episcopus visitavit Ecclesias Sancte Margarite et de Pera Molanta asistente sibi priore Monasterii Sancti Pauli vel Campo Barchinone Guillelmus Segarre, Martinus Reverdit, Bertrandus Mir parroquiani ecclesie supradicte omnes iurati. Romeus Bertrandi parrochianus dicte ecclesie fornicatur publice cum Bartholomea parrochiana eiusdem ecclesie de qua habet unum filium. Guillelmus Çozina fornicatur publice cum quadam muliere nomine Maria et habet inde filia.

Arnaldus de Senturai contraxit clandestine matrimonium cum quadam muliere filia den Sovall de Çacallada et eam cognoscit carnaliter et tenet publice in domo matris sue propter quod est excommunicatus ratione matrimonii clandestini et compellendus ad absolutionem petendam et idem matrimonium in facie ecclesie confirmandum Franciscus Pelegrini pluries est denunciatus et excommunicatus quia non vult consummare matrimonium in facie Ecclesie cum quadam muliere de cuius nomine predicti tamen non recordantur; sed rector dicte ecclesie dixit quod vocatus Elicsendis. Guillelmus scutiferi aseritur publicus usurarius contra quem dicti testes deponunt de auditu duo autem de predictis testibus deponunt de visu.

Fol. 117 vto.

SENCT VALENTI (SANT VALENTÍ DE VILAFRANCA)

Die sabbati sequeunde kalendas marcii que fuit sabbatum quatuor temporum anno quo supra (15 Març 1310) visitavit idem Episcopus in persona Prioris Sancti Pauli de Campo et Arnaldi Segura decanum Penitentis Sancti Valentini et celebravit ordines in ecclesia Sancte Marie de Villafrancha. In qua quidem ecclesia sancti Valentini fuerunt vocati de parrochianis Natalis Ferrarii, Jacobus Muntagut, Berengarius Riba, Petrus Pontii, Guillelmus Reig, Johannes Durandi, Guillelmus Montserrat parrochiani ipsius ecclesie Sancti Valentini qui iurati dixerunt quod ecclesia predicta extitit actenus gubernata per fratrem ordinis hospitalis qui habebat curam animarum et nominabatur prior Sancti Valentini per quem consueverunt parrochiani recipere omnia ecclesiastica sacramenta qui prior ibidem continuam residentiam faciebat. Nunc vero a tribus vel quatuor annis circa dictus prior non residet ibi nec servit continue sed solum deservitur Ecclesie per unum presbiterum conductitium comorantem apud Villafrancham asserentes predicti testes quod hoc redundat in magnum periculum animarum habitantium ibidem et in diminutionem officii et servitii Dei quod in dicta ecclesia non fit ut fieri debet et actenus est fieri consuetum nec pulsatur ibi ad horas canonicas sicut decet. Aliqui de dictis testibus deponunt quod in dicta ecclesia non celebratur missa nisi ter in septimana fuit tamen olim consuetudo quod officio expleto in dicta ecclesia unus clericus mittebatur ad celebrandum ter in septimana ad ecclesiam Sancti Ilarii. Inter cetera comuniter deponunt quod fratres hospitalis debent servire per fratrem qui curam habet animarum et continue residerat in dicta ecclesia sancti Valentini et per unum presbiterum in capella Sancti Ilarii audiverunt dici publice quod Petrus de Olorda miles quod pro anima sua instituit unum presbiteratum et dotavit in dicta ecclesia qua hodie cessat in diminutionem ecclesie supradicte. Semel dicta ecclesia fuit collata cuidam clerico seculari.

Lampades accenduntur ibi per quadam mulierem cum tamen actenus consueverint accendi per clericum. Deponunt predicti testes de credulitate quod tam ipsi quam alii parrochiam negligunt et tardius veniunt ad ecclesiam quia non habent rectorem sicut consueverunt. Item quod dicta ecclesia est spoliata libris et ornamentis et credunt quod predicta sint asportata per fratres hospitalis ad suum locum novum de Villafrancha. Item predicti tamen dixerunt quod fratres asportaverunt duas campanas que erant in campanile ecclesie ante dicte. Guillelmus Rubi parrochianis dicte ecclesie fornicatur cum Romia Canela et habet inde prolem. Bernardus Prats fornicatur publice at est fama cum Campiona et habet ex ea prolem.

Fol. 118

VILAFRANCHA (VILAFRANCA)

XIII kalendas aprilis anno quo supra (15 Març 1310). Item na Taulera uxor Guillelmi Plana tenet prostibulum publicum et dictus Guillelmus Plana dimissa dicta sua uxore adulteratur cum Sancia et prolem habet et mutuatur nihil ominis ad usuras. Item Andreuet dicitur habere uxore a Cabra et adulteratur cum Merlina uxore den Merli et cum na Groga. Item en Torreyles de Turre de Ferran

uxoratus adulteratur hic cum quadam in carreria de Sancta Clara. Item Jacobus Pareylades uxoratus adulteratur cum filia Bernardi de Campo.

Item Berengarius Callera uxoratus adulteratur ab na Pocha et prolem habet. Item Ferrarius feliu uxoratus adulteratur cum na Pugeta et filium habet ex ea. Berengarius Raffart fornicatur cum na Velana. Item Bernardus de Crebey fornicatur cum Marchesa serventa sua et filium habet ex ea. Item *(el text que segueix està esborrat)*.

Item Na Roya filia Pontii Vituli habitat cum iudeis et plures alie comedunt et bibunt cum eis et Guillelma filia den Tanemar facit idem.

Item notarii et scriptores ville faciunt instrumenta iudeis diebus dominicis et festivis in contractibus usurariis etiam. Item en Texidor de za Gialtrud uxoratus adulteratur cum quadam entauladora. Item Geralda entauladora uxor Bernardi Ferruz consentiente ipso viro tenet prostibulum publicum in eadem domo et procurat et recolligit alias mulieres ibidem ad contubernium. Item Jacobus Corredor est mediator et recipit pignora vel emit ea in fraude usurarum. Item Bernardus de Trabey filius Guillelmi uxoratus adulteratur cum filia Bernardi de Campo.

Item en Prat de Cabanis de Sancto Valentino uxoratus adulteratur hic cum Tapiona et Petrus-Arnaldus dez Col clericus exercet similiter usuras et de hoc requiritur Ferrarius de Villafrancha, Bonanatus Juncosa et Guillelmus-Ferrarius. Item Bernardus Gilaberti clericus tonsoratur infamatur quod exercet contractos usurarios et Arnaldus Balesterius clericus tonsoratus eius sororius procurat sibi huiusmodi contractus et recipit pignora Salomonus de Beers et Bonusnidi de Beers et Vitalis Barzelay dicti Bonin sciunt de hoc veritatem.

Item Raimundus Senabre et Bernardus Ponci peccunias a dicto Bernardo Gilaberti mutuo et exercent cum sua peccunia contractus usurarios et Petrus de Creboy similiter. Item Bartholomeus Rahedor exercet idem.

Berengarius Rabaza presbiter probat idem per famam et quod Ferrarius Gilaberti frater dicti Bernardi facit idem et Romeus Ollerii presbiter dicet veritate qui recipit mutuum a dicto Ferrario et Bernardas Trabey et patri eius.

Fol. 118 vto. Romeus Olerii presbiter etiam iuratus et de instrumento super contractibus dicti Bernardi Gilaberti dixit se nihil scire, dixit tamen se audivisse quod mutuatur ad usuras Matheus Colomer presbiter etiam iuratus dixit se hoc audivisse a multis clericis. Idem probat Bartholomeus Inaedor per sacramentum; Guillelmus Tarazo clericus etiam iuratus dixit famam esse. Ramon dictus de Lotger clericus tenet publice quandam in carreria Raimundi De Colle dominus Episcopus ad partes Berengarii de Noguera canonici Barchinone remisit sibi penam concubinatorum predicti iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari.

Bernardus Rocha clericus tenet quandam nepotem den Franagees in concubinam et mutuatur ad usuras. Matheus Colom presbiter etiam iudicat publicum esse et notorium quod ipse tenet dictam concubinam vidit etiam quod mutuabat contra ad ludum clericis ludentibus ad aleas non tamen vidit quod recipient usuras. Idem probat Bartholomeus Raedor dictus Bernardus Rocha clericus in acolitatus ordine constitutus fatetur predictam mulierem in concubinam tenere et ex ea filiam habere quam nunc lactat. Negat tamen se unquam mutuasse ad usuras, sed bene aliquando mutuavit clericis ad ludum et numquam recepit ab eis lucrum aliquod. En Bernardus Planeles regens ecclesiam de Senabre tenet publice quandam in carreria Jacinti Matha in concubinam.

Matheus Colomer presbiter etiam iuratus dixit famam esse publicam in villa de hoc Berengarius Maiol presbiter iuratus dixit famam esse de hoc. Guillelmus Tarazo clericus etiam iuratus dixit predicta vera esse et vidit dictum Planeles pluries intransit ad dictam mulierem que est soror Messegarii Galui Bernardus Planela predictus regens dictam ecclesiam fatetur dictam mulierem ab anno etiam

infirmam fuisse eamque visitasse in sua infirmitate ut ipso peteret sibi et ipse sibi si alter alteri in aliqua teneretur negat tamen se pecasse cum ea postquam dominus Episcopus invenit predictam in visitatione ecclesie Sancte Margarite composuit cum domino Episcopo ad X solidos quos sibi solvit iniuncta sibi alia pro modo culpe et est iniuncto tamen sibi sub pena X auros quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat concubinam.

Rector ecclesie de Munistrol d'Anoia tenet hic publice concubinam et domos sibi emit et pulsat campanam ut ludere volentes conveniant ad ludum. En Cortal presbiter alias vocatur Messeger qui nondum venit de armata tenet quandam baptizatam quam alias fuit amica den Alio. Arnaldus Dalmacii presbiter per sacramentum dicit famam esse in loco. Matheus Colomer iuratus probat idem. Berengarius Maior presbiter iuratus dixit se audivisse predictam et quod postquam dictus Cortal ivit versus partes Almerie tenet eam quidam scholaris de Granata. Idem dicit Bartholomeus Raedor, Guillelmus Tarazo clericus etiam iuratus dixit predictam vera esse et postquam dictus Messeger venit de armata redimit ad eam. Michael de Sancto Juliano presbiter etiam iuratus dixit se audivisse predictam et fuit ostensus quidam puer qui dicebatur filius dicti Cortali presbiteri.

Fol. 119 Frater Stephanus comendator hospitalis sancte Marie est publice diffamatus de Romia Olieria et prolem ex ea dicitur habuisset et tenet secum in hospitali quandam pedissetam que fuit dida. Ferrarii de Villafrancha de qua dictus frater Stephanus habuit filium vel filiam que ultra quam facit nutriri apud locum de Vallibus per quandam mulierem que vocatur na Folcha et quando sensit venturum Episcopum misit dictum natum per dictam Folcham apud Valls et de nocte fuit repertus cum armis. Idem probat Paulus per sacramentum; Berengarius Maior presbiter iuratus dixit se audivisse predicta. Idem dixit Bartholomeus Raedor super duabus mulieribus predictis: Romia predicta et quod prolem habuerat ex eadem et hoc recolit etiam se a multis audivisse de alia muliere nihil scit.

Frater Stephanus comendator predictus per sacramentum interrogato super predictis dixit se audivisse quibusdam quod erat diffamatus in villa de dicta Romia. Negat tamen se unquam pecasse cum dicta Romia audivit tamen quod dicta dida impregnauerat se et quod peperat; nescit tamen nec audivit ubi et quod faciebat nutriri natum illum nescit ubi nec ipse aliter se intromisit de partu predicto nec peccavi et unquam cum ea fatetur tamen se ex ea fuisse per aliquos difamatum. Michael de sancto Juliano presbiter etiam iuratus dixit se audivisse de dicta Romia, de alia nihil scit composuit dictus Frater Stephanus cum episcopo.

Guillelmus Dalmacii presbiter tenet in concubinam quandam baptizatam et filium habet ex ea et fama est in loco. Matheus Colomer presbiter probat hoc esse notorium et famam publicam esse in loco. Berengarius Mayol presbiter dixit idem Michael de Sancto Juliano presbiter etiam iuratus dixit se audivisse a multis. Fatetur dictus Guillelmus Dalmacii dictam mulierem in concubinam tenuisse, sed postquam dominus Episcopus visitavit in dicta ecclesia participavit cum illa pluries secrete non habuit postea prolem et annus est elapsus quod non fecit continua residentia in loco de Villafrancha fatetur tamen se adhuc ex ea diffamatum in loco; composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos quia est pauper quos recepit confestim Nicholaus de Salic iniuncta eidem presbitero alia pro modo culpe penitentia salutari et iniuncto nihilominus sub pena X auros quam incurreret ipso facto si quam faceret quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat concubinam.

Berengarius Maior presbiter tenet quibusdam nomine Berengariam in carreria Romei Escofet in concubinam et fama et publica in loco. Matheus Colomer presbiter iuratus fatetur hec vera esse et in hoc anno fuit infirmus et confessus et dimisit eam composuit cum domino Episcopo ad XX solidos pro pena concubinatus quos recepit Nicholaus iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari iniuncta sibi sub pena X aureos quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

Berengarius Rabaza presbiter consuevit tenere publice in concubinam na Ribotam fatetur dictis Berengarius per sacramentum hec vera esse sed post quam fuit absolutus a domino Poncio nunc Episcopo Barchinone non participavit cum ea; et de hoc habet litteram absolutionis. Bartholomeus Raedor dixit per sacramentum famam esse in loco quod adhuc participat cum ea; dictus Berengarius Rabaza venit citatus ante presentiam Episcopi et iniunxit sibi purgationem cum quatuor presbiteris faciendam coram decano Penitentis. Raimundus Fabrica tenet publice in concubinam Guillelmam et prolem habet ex ea et de hoc est fama publica in loco quod conversatur cum ea. Idem probat Arnaldus Dalmacii presbiter quod fama est quod adhuc perseverat cum ea. Matheus Colomer presbiter probat hoc esse notorium et nuper peperit cuius fetus dicitur esse dicti Raimundi Fabrica ut est fama. Berengarius Maiol dixit idem. Bartholomeus Raedor per sacramentum dixit predictam esse veram et famam esse quod participat cum ea. Matheus de Sancto Juliano presbiter etiam iuratus dixit se audivisse a multis quod tenet eam secum in domo. Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinatorum predicti iniunctam sibi aliam per modum culpe penitentia salutari et fuit sibi iniunctum sub pena privationis beneficii quod a modo non sis cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneas de cetero concubinam.

Michael Juliani presbiter serviens Capellam hospitalis Sancti Johannis fatetur se multum dilexisse uxorem Raimundi Roger Picaperes seque ex ea diffamatum fuisse et bene est annus quod destitit ab amore illius.

Composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos quos iuravit solvere postquam Pasce; et obligavit se ad penam X auros si ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto vel si aliquam teneat de cetero concubinam

Fol. 119 vto. Berengarius Archus presbiter tenet quandam que moratur in operatorio domorum Berengarii de Avinionet militis. Negat dictus Berengarius Archus per sacramentum predicta unquam vera fuisse. Arnaldus Dalmacii dixit per sacramentum se pluries audivisse predictam et famam est. Berengarius Maiol presbiter dixit quod verum fuit quod dicitur, nescit tamen si modo tenet eam. Bartholomeus Raedor iuratus dixit idem; post predicta dominus Episcopus iniungit sibi purgationem faciendam cum V presbiteris in posse decani penitentis si deficeret in purgatione remisit sibi penam concubinatorum predicti propter paupertatem et interdixit sibi per mensem ingressum ecclesie in hiis scriptis. In dicta fuit purgatio Ramon Oliverii infrascripto ut hinc ad XV dies post Pascha cum V presbiteris et duobus vel tribus vicinis coram decano penitentis debat se purgare ex tunc iter arripere versus papam alias ex tunc sibi ingressus ecclesie interdicitur in hiis scriptis composuit cum domino Episcopo ad XXV solidos de quibus solvit V solidos quos recepi Guillelmus de Canovis residuos iuravit solvere infra festum Ascensionis Domini. Solvit totum et iniunctam sibi aliam pro modo culpe penitentia salutari, iniunxit sibi sub pena privationis beneficii quod a modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliqua teneat de cetero concubinam.

Gerardus Mazana presbiter tenet in suis domibus filiam de na Figerola et famam est quod defloravit eam. Negat dictus Gerardus se nunquam pecasse cum illa quia filia est comatris sue. Arnaldus Dalmacii presbiter dixit famam esse in loco de predictis contra dictum Gerardum. Berengarius Maiol iuratus dixit idem. Bartholomeus Raedor iuravit idem. Guillelmo Coraro clericus etiam iuratus dixit famam esse in loco. Composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos quos recepit Guillelmus de Canovis et iniunxit sibi alia pro modo culpe penitentia salutari fuit sibi iniunctum sub pena X aureos quam incurreret ipso facto si contra faceret quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

Arnaldus Mora rector ecclesie de Sabern tenet hic quandam baptizatam in domibus quas ipse rector emit sibi et ipse declarat in eis quando intrat villam bene comedit secum et bibit et cum

parrochianis suis declinat ad dictam domum et est famam in Villafrancha quod dicte domus sunt dicti Rectoris et dicte mulieris. Dominus Episcopus dispensavit secum super predictis et iniunxit sibi sub pena privationis beneficii quod numquam sit cum dicta muliere in eadem domo nec in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari composuit cum domino Episcopo ad L solidos quos iuravit sibi solvere hinc ad secundam septimanam post Pascha, cum ad sinodum venerit solvit termino apposito.

Matheus Colomer presbiter tenet quandam nomine Sauram et prolem habet ex ea et publice intrat et exit domum suam. Arnaldus Dalmacii presbiter dixit per sacramentum famam esse de predictis in loco. Matheus Colomer negat per sacramentum se non participasse cum dicta muliere postquam fuit absolutus per dominum Episcopum. Berengarius Maiol iuratus dixit quod nondum sunt duo menses quod dictus Matheus participabat cum illa et Bartholomeus Raedor iuratus dixit hoc esse notorium. Guillelmus Taraza clericus etiam iuratus dixit hec vera esse et adhuc participat cum ea. Dominus Episcopus attendens paupertatem dicti Mathei remisit sibi penam concubinitus predicti et interdixit sibi hinc ad festum Pentecostes in signum penitentie ingressum ecclesie in hiis scriptis et quod legat et psalteria et vadat discalciatus ad beatam Mariam de Monteserrato et transacto tempore suspensionis predictae cantes III missas pro defunctis.

Romeus Oller presbiter rector capelle Sancte Marie Magdalene est diffamatus de filia Raimundi Castelar de Font Rubia et quod filiam habet et ipse Romeus conduxit sibi domos in quibus habitat. Dixit dictus Romeus per sacramentum et negat predictam et se numquam pecasse cum ea. Raimundus Lavador et Bertrandus Lavador in Valirana qui moratur in carria de Magdalena et in eadem carria moratur dicta muliere est etiam diffamatus de uxore den Roig Picaperes etiam Guillelmus Compay presbiter de Fonte Rubia qui iuratus dixit famam esse in illa parrochia de concubinato predictorum et est fama quod dictus Romeus prolem habuit ex eadem et quod eam tenet in Villafrancha pro concubina. Arnaldus Dalmacii presbiter per sacramentum dixit famam esse de predictis Matheus Colomer predictus per sacramentum dixit de predicto concubinato famam esse et ita credit etiam quod filium habeat ex eadem. Rectore Ecclesie de Fonte Rubia et dixit: hic esse famam in eius parrochia contra dictum Romeum de muliere predicta et quod prolem habet ex ea. Berengarius Maiol presbiter probat idem. Bartholomeus Raedor iuratus dixit famam esse. Matheus de Sancta Juliano etiam iuratus se audivisse predicta et quod conducebat domos dicte mulieris. (*al marge*) supra

Guillelmus Taraza clericus tenet publice Arsendem et pregnans est ab eo. Arnaldus Dalmacii presbiter dixit se audivisse Matheus Colomer presbiter per sacramentum dixit de hoc famam esse et ita credit verum esse. Berengarius Maiol presbiter dixit se audivisse quod dictus Guillelmus Tarazo tenet quandam iuvenem mulieris in concubinam et nescit tamen aut sit predictam vel non. Bartholomeus Raedor iuravit hoc esse notorium. Fatetur dictus Guillelmus Tarazo per sacramentum dictam mulierem tenuisse et impregnasse ut ipsa asserit ipse tamen non credit sibi aut alii participant cum ipsa. Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinitus et interdixit sibi ecclesiam in hiis scriptis in signum penitentiae per duos menses et ieiunia festivitatem Beate Marie et veneris sancte in pane et aqua et peregrinationem Beate Marie de Monte Serrato et tria psalteria interim legenda et ipse obligavit se ad penam X aureos vel ad penam carceris domini Episcopi ad panem et aqua per II menses si de dicta pena non posset satisfacere quod a modo non erit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam tenebit de cetero concubinam tamen Raimundus de Amigdalo capellanus Episcopi et Bernardus de Podio clericus dicitur quod non servat interdictum predictum.

Fol. 120 Die dominica intitulata idus martii, mutata fuit dies ista ad diem iovis sequentem, anno quo supra visitavit idem Episcopus ecclesiam sancte Marie de Villafrancha. Et fuerunt vocati de parrochianis primo Guillelmus de Palatio, Romeus Escofet, Berengarius Ferrarius Mir de Salfores,

Guillelmus de Lotger, Berengarius Marches, Berengarius Pelich, Arnaldus dez Cortey, Bernardus de Orbeyno, Bernardus Letonis, Bernardus de Cortilio, Arnaldus Mazana, Raimundus Gilaberti, Berengarius Busuldoni, Jacobus Lopeti, Bonanatus Porcelli, Bernardus de Valle Molli, Geraldus de Trolia baiulus domini Regis, Petrus Rovira, Raimundus de Lotgerio et Guillelmus Sacristi et Jacobus Matha qui iurati dixerunt quod servitium ecclesie sit satis bene in ecclesia. Item dixerunt quod en Baro cum magna difficultate accedi noluit ad confitendum uxor Guillelmi de Minoriza que laborabat in partu et noluit portare viaticum quamquam de hoc esset etiam requisitus. Item dixerunt quod inhoneste mittunt pro vino sacrificii per tabernas scholares cum canadellis.

Item dixerunt quod cerei ordinati per ministrales ad elevandum Corpus Christi fuerunt furati in Ecclesia et credunt quod per clericos et per negligentiam regentium ecclesiam. Item dixerunt quod beneficiati in ecclesia ista non curant interesse horis canonicis in ecclesia. Item requirunt partes quod in caritatibus et aniversariis vocentur presbiteri pauperes qui nullum sunt beneficium asecuti nec habet comode unde vivant. Item dixerunt quod sagio recipit claves ecclesie qualibet die et pulsat campanam dez ladre et dimiti ianuas ecclesie apertas et sic fit inhoneste et periculose. Item dixerunt quod famam publicam est in loco quod Guillelmus Dalmacii presbiter tenet in concubinam quandam baptizatam ex qua filium habet. Arnaldus Dalmacii presbiter per sacramentum dicit famam esse quod adhuc perseverat cum ea.

Item quod Berengarius Maiol presbiter tenet quandam que vocatur Berengaria. Arnaldus Dal probat idem, in carreria Romei Escofet in concubinam ut fama est publica. Item Berengarius Rabaza presbiter consuevit tenere publice in concubinam na Ribotam et prolem habet fatetur dictus Berengarius hec vera esse et postquam fuit absolutus non participavit publice cum ea.

Item Raimundus Fabrica presbiter tenet Guillelmam in concubinam et prolem habet ex ea. Idem probant Poncii Vitali et Gerardus Mazana. Berengarius Archos presbiter tenet publice quandam que moratur in operatorio Berengarii de Avinione militis etiam Berengarius Archus predicta vera esse.

Item Gerardus Mazana presbiter tenet in domibus quas locat quandam filiam de na Figerola et famam est in loco quod defloravit eam. Poncius Vithali per sacramentum probat predictos concubinatus clericorum; negat dictus Gerardus se unquam pecasse cum illa quia filia est conmatris sue et credit Berengarius Rabaza pecant.

Item rector de Labern tenet hic quandam baptizatam in domibus quas ipse rector emit sibi et ipse declinat in eis quando intrat villam. Item Matheus Colomer presbiter tenet quandam nomine Sauram et prolem habet et publice intrat et exit domum eius. Idem probat Pontius Vithali. Item Romeus Oler presbiter (idem credit) est diffamatus. Idem probat Gerardus Mazana et quod filiam habet ex ea quam lactat idem credit Berengarius Rabaza de filia Raimundi de Castelar de Font Rubia et ipse Romeus conduxit sibi domos. Item Guillelmus Tarazo clericus tenet publice quandam nomine Arsendis et pregnans est. Idem probat Pontius Vithali, Gerardus Mazana. Item Bernardus Rocha clericus tenet quandam nepotem domini Franquies in concubinam et mutuatur ad usuras. Idem probat Berengarius Rabaza presbiter. Idem dicit Berengarius Archus presbiter. Item en Planeles Regens ecclesiam de Senabre tenet publice quandam in carreria Jacobi Matha in concubinam. Gerardus probat et vidit eum intrantem. Item rector ecclesie de Munistol D'Anoia tenet hic publice concubinam et domos sibi emit et pulsatur campanam ad ludum. Item en Cortal presbiter tenet quandam baptizatam quam alias fuit amica de alio et dicitur quod en Cantador de za Granada scholaris tenet eam in concubinam. Idem probat de auditu Berengarius Rabaza presbiter.

Item dixerunt quod in domo Gerardi Mazana et Mathei Colomer presbiterorum conveniunt clerici ad ludum et potum. Negat Gerardus predictus se facere dictam convenientiam sed bene recolligit clericos ad potum quia docent. Item Matheus Juliani presbiter. Berengarius Maiol dixit se

audivisse servicios ecclesiam hospitalis Sancti Johannis est diffamatus de uxore Raimundi Roig.

Matheus Colomer presbiter dixit esse diffamatum. Peres idem probat Gerardus Mazana. Idem dicit Berengarius Rabaza presbiter. Item R de Lotger clericus tonsoratus tenet publice quandam nomine Guillelma et filiam habet ex ea, in carreria Raimundi de Colle probat dicto Vithali. Fatetur dictus Raimundus de Lotger hec vera sed confessus est et penitens et ex tunc non participavit cum illa. Item Guillelmus Bugatel presbiter tenet concubinam a za Bleda de qua filiam habet.

Fol 120 vto. Die lune intitulata XVII kalendas aprilis (16 Març 1310) anno quo supra visitavit idem Episcopus Ecclesiam et fuerunt vocati de parrochianis Venerabilis Raimundus de Spinlis, Jacobus Guau, Raimundus de Manso et Petrus Manleu qui iurati dixerunt quod Raimundus de Pruners rector istius ecclesie est in scolis sine licentia episcopi ut credunt et regit ecclesiam per Guillelmum de Bugatel presbiterum et Guillelmus Bugatel per Arnaldus Michael presbiter in Villam Francham et venit aliquibus diebus manet et celebrata missa recedit et pluribus diebus in septimana deficit hic missa el dictus Guillelmus de Bugatel tenet hic matrem et quandam concubinam nomine Bonanatam de qua filiam habet et bene sunt duo anni quod dictam concubinam tenet hic publice et est fama publica in tota parrochia quod sit pregnans ab eo quia sic tenet eam ac esset uxor sua et dictus Guillelmus de Bugatell arrendavit istam Ecclesiam et ecclesiam Sancti Martini et tenet hic pro servicio ecclesie Arbaldum Michaellem presbiterum de Villafrancha qui venit, mane et post comestionem recedit et iacet in Villafrancha et nullum scolarem tenet hic.

Fatetur dictus Guillelmus Bugatel predictam vera esse negat tamen ipsam esse pregnantem; negat etiam emisse seu etiam arrendasse Ecclesiam de Blita quia Barthomeus Baronis eam emit cum Berengario Fabrica et Berengarius Dunuz laicis. Item dixerunt quod cum laicis de parrochianis per infirmitatem vel alium modum indigent sacerdote habet ire ad Villafrancam pro dicto Arnaldo Michaelle.

Item dixerunt quod Guillelmus Bugatel asserit quondam calicem de stagno de ista ecclesia quem asserit se dedisse cuidam consanguineo suo; fatetur dictus Guillelmus Bugatel sed alium restituït meliorem.

Item dicta ecclesia indiget pannis et libris necessariis ad officium Dei. Item dixerunt quod dictus Guillelmus Bugatel vendidit bladum Raimundo Manleu III quarterias ordium et mediam tritici ad faciendam solutionem precii infra proximis tunc futuris messiliis et tempore venditionis vendebat propter esperam plus IIII denarios si bene quod valeret tempore venditionis et ibi simili vendi frumentum a na Pedrosa flequeria Villefranche dictus Bugatel negat predictam immo mius IIII dicitur vendebat quam valeret tempore venditionis. Item dixerunt quod dictus Guillelmus Bugatel vendidit Raimundo Manleu quedam mulum et tradidit pretio VIII libras barchinonensis et tradita sibi quadam vaca in precium L solidos.

Ipsa Guillelmus Bugatel venit cum dicta concubina sua de nocte ad domum dicti Raimundi dicto Raimundo absente et fingens falso dedit intelligere uxori dicti Raimundi quod dictum mulum comodaverat eidem Raimundum recuperavit et secum duxit dictum mulum et post ea dictus Raimundus deposuit querimoniam penes decanum et decanus adiudicavit illi dictum mulum nec adhuc potuit recuperare. Sed facto computo cum eodem Guillelmo de dicto blado recepit idem Guillelmum in solutionem precis dicti bladi vacam predictam. Fatetur dictus Guillelmus Bugatel predictam vera fuisse sed idem fecit ut dictus emptor assecuraret sibi cum esset in recessu pretium dicti muli.

Fol. 121 (format 15 x 21)

TORRE DE FERRAN

Die XVII kalendas aprilis (16 Febrer 1310) anno Domini MCCCIX ecclesia Sancte Marie Turris de Farran quam parrochialis est fuit visitata per venerabilem priorem Monasterii Sancti Pauli de

Campo Barchinone et Dalmacium de Marimundo canonicum ecclesie Barchinone de mandato domini Episcopi in subsidium Guillelmus Dalila, Bernardus de Manso, Berengarius Grasset parrochiani dicte ecclesie. Teste iurati predicti credunt de auditu quod Maria uxor Bernardi de Villafrancha quod domum ipsius loci tenetur dare pluribus annis tres quartanos olei ad ipsam ecclesiam. Quedam mulier ut audiebat cuius nomen ignorant quam est de Sancto Vincencio de Cervelione IIII annis citra per quos Guillelmus de Vilardello est rector ipsius ecclesie venit bis ad ipsum locum et hospitabatur in domo ipsius per unam noctem quelibet vice et adducebat quidam puerum X annorum qui ut dicitur est eius filius credunt tamen quod ipsa mulier veniat magis veniebat ad petendum ...

Fol. 121 vto. Ab ipso Geraldus pro se et filio suo pro comittendo peccato cum ipso. Suplicant predicti parrochiani domino Episcopo ut placeat sibi quod placent sibi in sequenti visitatione predictam ecclesiam personaliter visitare cum iam ipsam visitaverit bis per substitutos et plures sint ibidem indigentes confirmatione

Fol. 121 bis (*en blanc*)

Fol. 121 bis vto. (*en sentit invers hi ha la següent llista*)

Pontons	diious	
Foix	divendres	
Font Rubia	dissapte	
Mediona	diumenge	
Sent Quinti	diluns	
Riu de birles (Riudebitlles)	dimarts	
Sti Vincentii de Morrecurt	dimecres	
Vila de Mager	dijous	a Vilafrancha
Mirayles (Miralles)	divendres	Mogia
Turazola (Terralzola)	dissapte	
Avijjo (Avinyó)	diumenge	
Ste Esteve de Ruviris	diluns	et si ibi non potest recipi paret comestione in Martorello
Sent Pere Debrea	dimarts	
Esperegera (Esparreguera)	dimecres	
Castelbisbal	diious	
Sta Creu Lorde (L'Olorde)	die veneris	

Fol. 122 (*format de 21 X 30*)

CASTEL VIYL ESTREMER (CASTELLVELL EXTREM)

Die martis sequenti anno quo supra (17 Març 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Castro Veteri extremo et fuerunt vocati de parrochianis venerabiles Miretus de Castro veteri, Raimundus de Podio, Mateus za Rovira, Durandus Zanylera, Guillelmus de Puig des Piyl, Guillelmus Roig, Guillelmus de Torrentibus qui iurati dixerunt quod Petrus de Comalonga rector capelle Sancti Petri minus complete servit capellam et defficiunt ibi missas multas credit Guillelmus de Solerio rector predicte ecclesie hoc verum esset per sacramentum dixerunt quod Petrus Pilar beneficiatus ecclesie dez Almunia non faci tibi residentiam sed in ecclesia Sancti Marcialis quam curavit a Pontio Vituli rectore eiusdem sed Guillelmus de Solerio rector ecclesie Sancti Saturnini regit curam animarum in ecclesia dez Almunia et culpa ipsius deficiunt ibi misse multis diebus et aliquo de predictis dixerunt se audivisse quod Ferrarius de Lobregat remisit culpa rectoris sine confessione aliquotiens aportati fuerunt pueri ad ecclesiam ad baptizandum et non inveniebant rectorem nec presbiterum non tamen per dictum ... fuit aliquod periculum negat rector hec fore vera. Dixerunt quod

dictus Guillelmus de Solerio rector tenet concubinam apud locum de Corneliano quam vocatur Agnes et filiam habet ex ea. Fatetur dictus Guillelmus de Solerio rector predictam vera esse et se dictam mulierem cognovisse nec scit nec credit famam quod dictam proles sit filia sua nec scit nec credit se aliter ex dicta muliere fore diffamatum composuit cum domino Episcopo de pena concubinitus predicti ad C solidos Barchinone de quibus solvit LX solidos quos recepit Guillelmus de Canovis iuravit solvere residuos hinc ad XVI dies post Pascha iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et fuit sibi iniunctum sub pena constitutionis in quam in aderet ipso facto si contra faceret quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam. Solvit dictos XL solidos Guillelmo de Canovis predicto.

Guillelmus Col uxoratus adulteratur cum Marchesa et prolem habet ex ea. Arnaldus Lobregat fornicatur cum Romia et prolem habet. Raimundus Borraz tenet quamdam nomine Eliscende ex qua prolem habet.

Guillelmus de Casanovas de Stalela fornicatur cum Eliscende et prolem habet. Berengarius Carbo fornicatur cum Maria et prolem habet. Item Bertrandus de Plau uxoratus de Villafrancha tenet hic Romiam et prolem habet. Item Jacobus Calabuyg presbiter tenet quamdam a Espoya et prolem habet. Berengarius de Sechabechs adulteratur cum Romia et prolem habet.

Fol. 122 vto.

MARMELAR (MARMELLÀ)

Eadem die martis et anno predictis (17 Març 1310) idem dominus Episcopus per priorem monasterii Sancti Pauli de Xampo Barchinone et Arnaldus Segarra decanum visitavit Ecclesiam sancti Michaelis de Marmelario in subsidium ecclesie de Monte Macello. Et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius Redon Galiza et Petrus de Argentera qui iurati dixerunt quod servitium Dei in dicta ecclesia et officium est diminutum propter infirmitatem incurabilem Raimundi Bartholomei rectoris dicte Ecclesie qui adeo est quod missam comode celebrare non potest absque magno periculo et scandalo nec baptismum ministrare et hec predicta cessant fieri in ecclesia memorata in grave periculo animarum.

Ferrarius de Jover qui moratur in dicta parrochia fornicatur cum quadam muliere que vocatur Eliscendis et habet inde prolem cum qua vivit publice. Suplicant predicti etiam nomine suo et nomine aliorum parrochianorum dicte ecclesie dicto Episcopo quod dignetur eis providere de oportuno remedio ne defectum patiatur in divinis officiis et ecclesiasticis sacramentis honorantes super predictis concientiam domini Episcopi.

OLERDOLA

Die mercurii XV kalendas aprilis anno quo supra (18 Març 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Michaelis de Olerdola et fuerunt in clericis tonsorati scolares qui secuntur legitimi: Petrus Matha filius Petri Matha de Villafrancha, Guillelmus Huc filius Guillelmi Huc de Villafrancha, Berengarius Guitar de Villafrancha, Raimundus Rabaza de Villafrancha, Ferrarius de Polina de Villafrancha, Jacobus Basay de Villafrancha, Berengarius Puculul de Villafrancha, Petrus Moylo de Villafrancha, Arnaldus Gili de Villafrancha, Guillelmus Robio de Villafrancha, Castello Mayol de Sancto Martino, Raimundus Geraldi de Villafrancha, Ferrarius Laurador de Villafrancha. XIII scolares tonsorati.

Et fuerunt vocati de parrochianis Pontius Oler, Guillelmus Soler, Guillelmus de Olivella, Jacobus Rosseylo, Guillelmus Rosseylo, et Bernardus Pomera qui iurati dixerunt quod Bertrandus de Splugis miles fornicatur cum Geralda et prolem habet. Item Bernardus Miro fornicatur cum Eliscende Maroya et pregnans est.

Item Guillelmus Clavel fornicatur hic cum Guillemona et tenet eam apud Caneles et prolem habet. Item Arnaldus Bernardus fornicatur a Caneles cum Maria Ginera et prolem habet. Item Franciscus Sortor de parrochia Sancti Christoforis fornicatur hic cum Elicsende Compona et prolem habet. Item Geraldus Ferrarius de Canellis exercet contractus usurarios. Item Bernardus Oler tarde venit ad ecclesiam.

Fol. 123**PONTONS**

Die iovis XIII kalendas aprilis (19 Març 1310) aano domini MCCC nono idem dominus Episcopus per priorem Sancti Pauli de Campo Barchinone et Arnaldus Segarra decanum penitentis et Raimundum de Amigdalò capellanum suum cum esset aliis occupatus negociis visitavit ecclesiam Sancti Johannis de Pontonibus et fuerunt vocati de parrochianis Gazoza Pera, Berengarius de Riu de Cols, Guillelmus za Pera, Veya za Pera et Petrus Trevert qui iurati dixerunt quod Simon de Pulina uxoratus adulteratur cum Berengaria Mirata et habet inde prolem et de predictis est fama Petrus Revelli fornicatur publice cum Berengaria Ortolana et habet inde duos filios Martorelli tenet publice Arsende Plaza et est fama quod desponsavit eandem, sed non vult eam ducere in facie ecclesie eam uxorem.

Ferrarius Stephani fornicatur publice cum Sibia filia Donati Salvatoris et habet inde prolem. Bernardus Traverii filius Petri Traverii fornicatur cum Romia Cortala quam dicitur impregnasse et de hoc est fama. Carbonus de Ferreres Cotus vivit separatus ab uxore sua nomine sagina cui Carbone filia sua habere citata per eum tenetur providere cum uxori patris sui noverce (= madrastra) sue providere non vult ipsa tamen noverca asseritur habere violagium in manso filie sue. Guillema Tosas parrochiana dicte ecclesie fuit in uxorem adjudicata Bertrando de Lagostera super quo fuit ligatum domini et sententia lata pro matrimonio transivit in rem indicatam qui Bertrandus discurrit vagabundus et non vult habitare cum dicta Berengaria uxor sua inde petiit dicta Berengaria supplicando quod de bonis predicti viri ... sibi mandetur providere per dictum Episcopum.

Mayana mutuatur bladum ad baratam et animalia vendit ratione spere plus quam valeant venditionis tempore ... Ramon. Facit idem et est publice usurarius netus de familia abatio Sanctarum Crucium mutuatur bladum ad baratam in predicta parrochia.

Fol. 123 vto.**FOIX**

Die iovis intitulata XIII kalendas marcii anno quo supra (19 Març 1310) idem dominus Episcopus aliis negociis occupatus visitavit per venerabilem Dalmacium de Marimundo canonicum Barchinone socium suum et Raimundum Amigdalò capellanum suum et Raimundum Dachs notarium suum ecclesiam Sancte Marie de Fuxo et fuerunt vocati de parrochianis Ferrarius de Valle, Andreas de Manso, Bernardus Sala, Bernardus Zaval, Guillelmus Gisberti et Berengarius ... qui etiam iurati dixerunt quod Jacobus Torre rector istius ecclesie consuevit tenere quandam in concubinam quam vocatur Ermesendis ex qua filios et filias habet et aliquando ipsa venit huc ad domum rectoris ad visitandum filios suos et confestim recedit. Sed in estate proximo preterito fuerunt duo anni venit ipsa ad domum rectoris et stetit secum in eadem hospitio ipsius rectoris per totum tempus suum et comedit et iacuit quia faciebat ibi messes. Fatetur rector per sacramentum hec vera esse sed postquam fuit secum per dominum fratrem Bernardum bone memorie dispensatum non pecavit cum ea. Composuit cum domino Episcopo de pena concubinitus predicti ad LXXX solidos quos recepit et fuit sibi iniunctum sub pena privationis beneficii quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari.

Item dixerunt quod Romeus Bramundi in predicta Ecclesia est diffamatus de quadam mulierem nomine Geralda Puculula uxor Arnaldi Puculul de Torreyles et dicitur quod est compatrem eius et comu... dicto viro suo baiuliam omnium redditum sui beneficii et dat sibi tertio decimum aliquis forte de suo consortio. Negat rector dictum Romeum esse beneficiatum est eius clericus conductitius et ipse rector tradidit dicto Arnaldo baiuliam predictam. Negat etiam diffamationem `redictam. Fatetur dictus Romeus Bramundi dictam famam esse in loco ex eo videlicet ... domo illius Arnaldi Puculul tenetur et conservatur archa in qua sunt vestimenta capite ex ea non remaneret in tuto in capella qua est solitaria extra populatum.

Item dixerunt quod dictus Romeus sollicitavit Rominam filiam dicti Andree de Manso defloravit et decepit et filiam habuit quam decessit et dictus Andreas laborat ... filiam illa ratione et ipsa ex hiis venit ad confusionem et recessit et fugiit et hec bene sunt V vel VI anni vel VII. Fatetur dictus rector predictam esse vera et Jacobus presbiter Romiam in concubinam. Fatetur dictus Romeus dictam Romiam cognovisse et eam impregnasse et filiam ex ea habuisse quam decessit ignorat tamen an esset virgo, vel non, non tamen audivit unquam quod ipsa habuisset virum nec etiam amatorem et ... etiam quod pater ipsius mulieris aboruisset eam illa ratione. Composuit cum domino Episcopo de pena concubinitus ad C solidos quos recepit iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et fuit sibi iniunctum quod satisfaciat dicte mulieri de offensa et sub pena X aureos quod ad modo non sit cum ea in loco suspecto nec aliquam habeat de cetero concubinam.

Item dictus Romeus fuit et est diffamatus de uxore Bernardi Zabaterii nomine Guillelma ... vir habuit magnam rixam cum eo illa ratione audivit dictus rector quod dicta rixa erit inter eos cetera negat. Fatetur dictus Romeus famam fuisse in loco et dictum Bernardum verba secum habuisse et qua eum barram quandam elevasse. Negat tamen per sacramentum quod nunquam dictam mulierem cognovit.

Fol. 124 Item dixerunt quod dictus Romeus mutuat bladum suum et mutuare consuevit parrochianos et vicinos nullo apposito precio quin bladum tradit cum tunc forte valeat quarteria frumenti V vel VI solidos et tractu temporis cum ipse videt quod valet quarteria frumenti VII vel VIII vel IX solidos ipse mitit unam quarteriam ad forum et vult habere tantumdem de alio mutuato. Fatetur dictus rector quod dictus Romeus requisitus a parrochianis et vicinis non intendens adhuc vendere bladum suum mutuat eis ut dent sibi illud precium quod quo ipse vendet illud quod sibi remanet. Fatetur dictus Romeus se uti illo mutuo bladi ut dictus rector fatetur in dicto suo per sacramentum. Item dixerunt quod Berengarius den Romeu fornicatur cum Raimundam et prolem habet.

Petrus Raffart tenet publice Guillelma et prolem habet.

Raimundus Arnaldi tenet publice quandam a Torreylis et prolem habet.

Petrus Cortals de Bellopodio uxoratus adulteratur cum Berengaria Nadala et prolem habet.

Bernardus Pelicer fornicatur cum Geralda Tórnera et prolem habet.

Guillelmus de Morgades fornicatur cum quandam muliere de Sancto Martino quam tenet a Torreyles.

Petrus Carbo fornicatur cum Elicsende Amusarra.

Bernardus Zabater uxoratus adulteratur cum Romia et filium habet ex ea et eam tenet sola cum uxore.

Berengarius Leopt de Fonte Rubia fornicatur hic cum quandam quam tene a Albareda.

Petrus Johannis fornicatur cum Ermesende Sexina et prolem habuit et modo dicitur cum ea matrimonium contraxisse sed non matrimonium solemnizaret.

Jacobus Sola fornicatur cum Arsende Ramonetta et filium habet.

Fatetur dictus rector predictam adulteria et fornicationes esse vera.

SENT MARÇAL

Eadem die et anno predictis (19 Març 1310) dictus dominus Episcopus per Arnaldum Segura Decanum Penitentis et Guillelmum de Canovis rectorem ecclesie sancti Clementis visitavit ecclesiam Sancti Marcialis in subsidium. Et fuerunt vocati de parrochianis Geraldus de Rubione, Galcerandus de Rubione, Petrus de Rubione et Bertrandus Gisbert qui sub prestito iuramento dixerunt quod quasdam lampadas que debbent ardere continue in ecclesia memorata quam Pontius Vedel debent tenere cessavit ardere per medium annum quasi continue. Fatetur dictus Pontius se debent tenere dictam lampadem et ipse convenit cum Guillelmo Vilar qui dictam ecclesiam regit quod dictum servicium faciat. Fatetur Guillelmus de Vilar se debere facere dictum servicium et quod tempore suo non vacavit dictam lampas. Item dixerunt quod quidam parrochianos dicte ecclesie qui vocabatur en Texidor in infirmitate de qua decessit stetit per duos dies in illa infirmitate quod non poterat habere Pontium Vedel rectorem suum ad suam confessionem sed amici ipsius Texidor habuerunt sibi habere alium clericum qui fuit confessus et fecit sibi etiam sepulturam. Negat dictus Pontius se umquam fuisse vocatum ad predictam confessionem audiendam quia non audet ibi personaliter residere.

Fol. 124 vto. Item quod clericus qui ibi habitat qui vocatur Guillelmus Vilar non tenet scolarem sufficientem. Fatetur dictus Guillelmus Vilar quod scolaris non bene servit sibi nisi in missa quia modicum scit. Mandavit Episcopus quod infra festum Pasce habeat scolarem sufficientem. Item quod dictus Pontius Vedel vel sua familia destruxit quidam oliverias. Negat hec Pontius predictus immo asserit quod quidam Rusticus Geraldus de Rubio vocatus en Bars amputavit eas. Item dixerunt quod parrochiane nolunt confiteri eidem Pontio peccata sua quia non credunt eum esse honestum. Item quod dictus Pontius tenet publice concubinam quam est filia den Puygfrat de Guarnad ex qua filiam habet. Fatetur dictus Pontius hec vera esse.

Item dixerunt quod dictus rector est homo rixosus et dissolutus et aliqui ex testibus viderunt ipsum publice ludentem ad aleas in plateis. Fatetur dictus Pontius hoc verum esse composuit cum domino Episcopo ad LX solidos quos solvit Guillelmo de Canovis de mandato Episcopi. Iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari iniuncta sibi sub pena X aureos quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam et si contrarium faceret incideret ipso facto in penam predictam.

Item dixerunt quod aliqui testibus viderunt dictum Guillelmus Vilar presbiterum qui nunc tenet dictam ecclesiam ludentem a aleas et est fama quod ludit ad graescam. Fatetur dictus Pontius se lusisse cum eo ad aleas et se audivisse quod ipse Guillelmus Vilar ludit cum aliis ad aleas et taxillos non tamen vidit fatetur dictus Guillelmus de Vilario se lusisse ad aleas et graescam sed non in platea sed in cimiterio vel in portis ecclesie. Interrogato quare arrendavit dictam ecclesiam Sancti Martialis cum sit beneficiatus in ecclesia de Almonia, dixit quod propter paupertatem ipsius beneficii quod vix valet C solidos Barchinone arrendavit de consensu decani ecclesiam Sancti Martialis ut posset vivere ex utraque dominus.

Item quedam mulier qui vocatur na Javira forniatur ut dicitur cum Nolivea audivit rector.

Geraldus dez Mas et uxor sua tarde veniunt ad ecclesiam.

FONT RUBIA (FONTRUBÍ)

Die sabbati XII kalendas aprilis et anno quo supra (21 Març 1310) dictus dominus Episcopus multis negotiis ocupatis visitavit per priorem Sancti Pauli de Campo Barchinone et Raimundum de Amigdalo capellanum suum ecclesiam Sancti Petri de Fonte Rubia. Et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius Arberi, Romeus Laupardi, Raimundus Zabaterii, Petrus Vives, et Raimundus Zavella qui iurati dixerunt quod Raimundus Valtani fornicatur publice cum Berengaria et habet inde prolem

et aliqui de ipsis testibus deponunt quod desponsavit eandem et aliqui de ipsis dicunt se audivisset se scire quod est consanguinitas inter ipsos fornicantes.

Guillelmus de Podio fornicatur cum Guillemona et habet ex ea unam filiam **Fol. 125** Arnaldus Surdi fornicatur cum Saura filia Balaguerii Vidal de parrochia de vila de Mager et habet duos filios.

Michael de parrochia de Foix fornicatur cum Esclarmonda et de hoc sunt plurimi diffamati.

Heredes de Salmeyla, Heredes de Tosel, Guillelmus Roig heres matri sue, Guillelmus Companya isti tenentur solvere plura legata ad pias causas. Moneantur parrochiani per rectorem ecclesie quod debent luminaria ecclesie supradicte.

MEDIONA

Die dominica XI kalendas aaprilis anno Domini MCCC nono (22 Març 1310) visitavit dictus dominus Episcopus per venerabiles Dalmacium de Marimundo canonicum Barchinone et Arnaldum Segarra Decanum Penitentis de mandato dicti domini Episcopi ecclesiam Sancte Marie de Mediona et fuerunt vocati de parrochianis Raimundus de Barberano miles, Bernardus Ugueti, Raimundus de Boxadoz, Raimundus de Castroveteri, Petrus Geralt, Guillelmus dez Vilar, Ferrarius za Carrera qui iurati dixerunt quidam ex ipsis quod Bernardus Passada rector ecclesie de Mediona recepit redditus capelle sancti Michaelis que est in castro intra murum de Mediona in qua debent ter celebrare in septimana et non facit nisi aliquoties valde tarde celebrat unam missam et quod quadam lampas que est in predicta capella quam debet facere ardere predictus rector continue cessat quia pro maiore parte. Respondet dictus rector per sacramentum quod dicta capella non habet redditus nec est dotata et sic non potest fieri completum servitium in eadem. Super dicta lampade respondet idem rector quod non stat per eum quo minus ardeat sed per Raimundum de Barberano quia ipse rector bene et complete ministrat sibi oleum predicta lampade.

Bernardus Passada rector ecclesie de Mediona tenebat quandam mulierem in concubinam que vocatur Elicsendis de Castelar et habuit ex ea prolem et de predictis est fama publica. Fatetur dictus rector hec vera esse. Et fuisse absolutum a domino fratre Bernardo et postea non participavit cum ea. Licentiatu fuit et absolutus per episcopum. Item dictus Bernardus Passada dicitur quod tenebat in concubinam quandam mulierem que vocatur na Bruna. Negat dictus Bernardus rector se pecasse cum ea et quam audivit famam esse ex ea eiecit eam de domo hoc anno circa festum Omnium Sanctorum.

Guillelmus Serrador presbiter fornicatur publice aput sanctum Quintinum cum quadam muliere nomine na Ginereta et de hoc est fama in castro de Mediona. Fatetur dictus rector per sacramentum hec vera esse et notoria immo audivit quod iuraverat sibi non deficere quando parentes eius tradiderunt sibi ipsam filiam virginem et modo habet prolem ex ea. Idem probat Petrus Marchus presbiter de auditu et quod Salvator de Bonastre presbiter tenet in concubinam filiam Guillelmi de Vixo de na Rogeta et prolem habet ex ea et quod iuravit illa muliere numquam deficere ut est ibi fama. Fatetur dictus Guillelmus Serrador se dictam mulierem virginem habuisse cetera negat et fatetur etiam quod dominus Episcopus punivit eum de predictis bene sunt III anni et habuit L solidos se postea rediit ad eam et habuit ab ea dictam filiam et Guillelmus de Furno recepit illos ex tunc non participavit publice cum ea sed occultus de nocte. Composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos quos iuravit solvere in posse Raimundi de Amigdalo capellanus episcopi hic ad festum omnium sanctorum; solvit totum et fuit iniunctum idem Guillelmus Serratoris sub pena constitutionis sinodalis contra clericos concubinos edito et privationis beneficii sui quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco susecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

Fol. 125 vto. Aliquii de dictis testibus dixerunt quod Bernardus Borrada presbiter fornicatur cum quadam muliere nomine Augustina et de hoc est fama in predicto castro. Fatetur dictus Bernardus

Borreda se fuisse ex ea diffamatum sed duo anni sunt quod non participavit nec pecavit cum ea et numquam cum ea et dominus Episcopus ad preces Berengarii de Nogra remisit sibi penam. Berengarius Carbonis per sacramentum dixit nullam fuisse famam contra dictum Bernardum postquam fuit absolutus. Mandavit sibi episcopus quod compareat in octavis Pace paratus probare diffamationem predictam purgavit se cum V presbiteris ab infamia supradicta et fuit sibi iniunctum ad cautelam sub pena X aureos quam incederet ipso facto si contrarium faceret quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

Bartholomeus Passada presbiter beneficiatus in ecclesia Sancti Sebastiani tenet publice in concubinam Guillelmam Vilaram et habet VI filios ex eadem. Item quidam ex testibus dixerunt quod predictus Bartholomeus Passada cognoscebat quandam ancillam Raimundi de Barbarano. Fatetur rector primum concubinatum esse notorium et verum de facto dicte ancille nichil scit quod audivit a dicto Raimundo de Barbarano dici. Idem probat Bernardus Borreda predictus Bartholomeus predictus per sacramentum dixit secum fuisse bene sunt IIII anni dispensatum de dicta Guillelma postea non rediit ad eam cetera negat dominus Episcopus indixit sibi purgationem faciendam coram decano Penitentis.

Petrus Claramunt clericus tonsoratus fornicatur cum quadam nomine Elicsende et habuit inde prolem. Fatetur dictus rector hec vera esse et nondum sunt III septimane peperit filiam quam decessit et presbiter ipsius rectoris sepelevit eam. Idem probat Bernardus Borreda. Petrus Marchs presbiter etiam iuratus dixit hoc esse notorium.

Guillelmus Caldero clericus tonsoratus fornicatur publice cum quadam nomine Elicsende et habuit inde prolem et mutuat etiam XII per XIII in ludo et emit bladum et frumentum a diners aventats alias meses fatetur dictus rector dictum concubinatum esse verum de muto predicto nihil scit. Idem probat Bernardus Borreda predictus hoc addicto quod mutuam unam quarteriam ordeï per unam frumenti quam recuperet in messibus Petrus Marches presbiter etiam iuratus dixit predictum concubinatum esse notorium in loco et audivit cetera esse vera a multis. Arnaldus Comes diaconus etiam iuratus dixit predictam veram esse et ... Elicsendis Pelizereta et est famam in loco quod firmaverit eam in matrimonio uxorem et est fama in loco publica quod sit ...us et ipse Guillelmus Caldero dixit habuit testimonium non potest Episcopus michi reprehendere de alio nisi quia habui de una tigo ordeï ad mutuam alteram de frumento pluribus presentibus. Dominus Episcopus ad preces Pontii Botxes remisit sibi penam predicti concubinitus et absolvit eum a excomunionis in qua inciderat quia nolebat ulla ratione comparare citatus.

Romeus Torre parrochianis adulteratur publice cum quadam nomine Geralda et dimitit cohabitare cum uxore sua. Petrus Gomar de dicta parrochia adulteratur publice cum Geralda Michaela maritata. Ferrarius Andree adulteratur cum quadam nomine Agnes Boredana et habet inde prolem.

Raimundus de Barberano miles fornicatur publice cum quadam ancilla sua.

Bonanatus Martorelli parrochianus fornicatur publice cum Geralda Solaria.

Bonanatus Baneti fornicatur cum quadam nomine na Muntoria.

En Munt Serrado de villa de Mager fornicatur cum quadam nomine Arsende filia Ferrarii Andrei et habet inde prolem.

Fol. 126 Bernardus Giralt fornicatur cum quadam muliere nomine Arsende Solana contraxit secum matrimonium.

Bernardus Philipi fornicatur cum quadam Messegera.

Guillelmus de Castro Veteri fornicatur publice cum duabus mulieribus scilicet Guillelma Bendarria et Geralta Morrea.

Raimundus de Pratis de Podio Ceritano adulteratur publice cum quadam nomiine Sibilia Martina.

Romeus de Vith forniatur cum quadam nomine na Polqueta contraxit matrimonium.

Petrus Geraldí Ferrer fornicatur cum quadam nomine Constanza Clarmonda.

Guillelmus Perpenya baratad bladum et emit frumentum ad denariis adenautats.

Guillelmus Gamar feneratur communiter et baratad bladum et vendit animalia plusquam valeant.

Petrus Gomar, Guillelmus Perpiniani, Raimundus Sancii sunt excommunicati ratione manumissorie et diu steterunt in excomunione predicta.

Berengarius Carbonis presbiter conversatur inhoneste cum quadam nomine na Baneta ut dicitur in Castro comuniter et vendit etiam animalia aospere plusquam valeant ut aliqui de testibus dixerunt. Idem probat Bernardus Borreda de auditu. Negat predictus Berengarius Carbonis per sacramentum se non peccasse cum illa V anni sunt et negat cetera. Composuit cum domino Episcopo ad XX solidos quos promisit dare pro ipso Raimundus Fabrica hinc ad diem iouis. Et fuit dicto Berengario iniunctum ipso facto si contra faceret quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

Item Petrus Maciani presbiter tene publice in concubina apud locum Sancti Quintini quandam nomine Mariam ex qua prolem habet. Petrus Marches presbiter etiam iuratus dixit predictam vera esse et comedit et bibit et iacet cum dicta Maria in eadem domo.

Item Petrus Marches de Spluga presbiter qui moratur cum rectore de Claramonte tenet apud Sanctum Quintinum quandam nomine Berengariam ex qua prolem habet. Fatetur dictus Petrus Marches se dictam mulierem virginem habuisse et pro concubina tenuisse et filiam habuisse quam habet circa XI annos sed postquam fuit in sacerdotio constitutus non peccavit cum ea sed quando vadit et redit visitat eam et videt et declinat ad domum ipsius mulieris et comedit et bibit cum ea. Composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos de pena concubinatus predicti. Iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutaris et obligavit se ad penam X aureos solvendam domino Episcopo si ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto et si aliquam teneat de cetero concubinam et Nicholas de Salis recipit dictos XXX solidos et fuit eidem presbitero iniunctam sub ... prestiti iuramenti quod posse suum faciat in matrimonium collocari et dotem ei assignet.

Fol. 126 vto.

SANCTI QUINTINI DE MEDIONA

Die lune sequenti que fuit X kalendas aprilis anno domini MXXX nono (23 Març 1310) idem dominus Episcopus ad visitandum monasterium et ecclesiam Sancti Quintini misit venerabilem Dalmacium de Marimundo cononicum Barchinone et Arnaldum Segura decanum Penitentis et fratrem Petrus de Curtibus prior ipsius monasterii clausit portas ipsius monasterii et non permisit ipsos intrare nec visitationis officium exercere. Guillelmus Serrador presbiter dicti monasterii etiam iuratus et interrogatus si erat ipse in Monasterio quando dicti visitatores accesserunt ad Monasterium dixit quod sic. Et iacebat infirmus in lecto de febre et dolore quem patiebatur in cibus interrogato si frater Petrus de Curtibus prior ipsius Monasterii erat tunc in ipso Monasterio dixit quod sic. Et audivit quod ipse prior fecit claudi hostia ipsius Monasterii et ascendit supra ecclesia et dixit visitoribus predictis quod non accederent ad Monasterio, ita ut si facerent, malum pro eis. Interrogato si dictus prior vel aliquis de monasterio erat tunc munitus id est quod acceperent arma, dixit quod non. Interrogato si servatur interdictum positum in ipso monasterio per dictum dominum Episcopum occasione rebellionis predictae dixit quod sic per presbiteros qui ibi sunt. Sed per ipsum Guillelmum Serrador et per Bernardum Borredani presbiterum audivit tamen dici a dicto priore quod nisi esset excommunicatus propter decimam. Tamen non servaret dictum interdictum.

Pontius miseratione divina Barchinone Episcopus dilectis in Christo Rectoribus Ecclesiarum de Mediona de Rivobirlarum, de Claromoste, de Apiaria, de Capellades, de Capraria, de Morro

Curto, et universis aliis Ecclesiarum Rectoribus et eorum loca tenentibus per Barchinonem Civitatem et diocesem constitutis ad quos presentes pervenerint Salutem in Domino Jesu Christo. Cum nos per venerabiles et discretos viros Dalmacium de Marimundo Canonicum Barchinone et Arnaldum Segura decanum nostrum Penitentis die lune qua fuit intitulata X kalendas aprilis anno proximo preterito assignata per nos litteratorie prior Sancti Quintini de Mediona ad visitandum locum ipsum ac Monasterium et Ecclesiam parrochiam ipsius loci prout ad nostrum spectat officium in pastorale neccesitate cum nos aliis occupati negociis personaliter accedere non possumus mandaverimus visitari. Et dictus prior clausis monasterii non permisisset dictos visitatores monasterii ipsius ingredi nec initiare visitationis officium prout per nos et antecessores nostros Episcopos Barchinone est solitum fieri exerceri. Et ideo ipsius ante contumaciam et inobedientiam manifestam persone dicti prioris fuit per dictum decanum de auctoritate nostra et per nos excommunicationis summae innodata et Monasterii ipsius et sub ecclesia Ecclesiastico interdicto, necnon ad hoc idem prior tamquam in obediens filius convicti valeat ad predictam dicimus et mandamus vobis et cuilibet vestrum in virtute obediencie firmiter et distincte quatenus dictum priorem excommunicatum et monasterium ipsum et Ecclesiam eiusdem interdictum et interdictam singulis diebus dominicis et festivis dum maior in Ecclesiis vestris fuerit populi multitudo publice nuntietis et dictum priorem tanquam excommunicatum faciatis ab aliis artius vitari tantum ac tamdiu donec satisfacto de premisis absolutionis gratiam meruit optinere vel a nobis aliud receptiritis in mandatis. Datum apud Vilafrancham V kalendas aprilis anno Domini MCCC decimo.

Reddite litteras portitori incontinenti eis visis retento transumpto si volueritis de eisdem, sigillo vel signo vestro consueto eisdem apposito in signum obediencie et completi mandati.

Fol. 126 bis

RIUDEBIRLES (SANT PERE DE RIUDEBITLLES)

Die martis sequenti IX kalendas aprilis anno quo (24 Març 1310) supra idem dominus Episcopus per venerabilem priorem Sancti Pauli de Campo Barchinone et Dalmacium de Marimundo canonicum Barchinone visitavit ecclesiam Sancti Petri de Rivobirlarum et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Nogra, Petrus de Yla, Guillelmus de Agostenchs, Guillelmus Marches, Raimundus Rocha, Raimundus Volta, Petrus Mulinarii, Guillelmus Dodena, Bernardus Geronella, Petrus Riera qui iurati dixerunt et responderunt ut infra sequitur: quod dicta ecclesia patitur defectum ministri scolaris qui pulset campanas et pueros parrochianorum in fide catholica doceat et informet prout asuetum est fieri et haberi in Ecclesia supradicta. Mandaverunt dicti visitatores ex parte domini Episcopi Priori Monasterii Sancti Petri et parrochianis quod facerent facere opus Ecclesie que magna indiget reparatione et expense dicti operis fiant sicut actenus fieri consuevit per dictos etiam quod sic est assuetum videlicet quod prior dicti monasterii ministrat comestionem et potum magistris et operariis operis ecclesie iam dicte. Ipsi vero parrochiam colectis elemosinis pro fabrica ecclesie faciant totum residuum.

Guillelmus Torrens presbiter vicensis diocesis qui moratur in dicto Monasterio fornicatur publice cum Na Pola et habet inde prolem. Probat per sacramentum Petri Mulinarii presbiteri et testes predictos. Arnaldus Comes diachonus iuratus etiam dixit quod dictus Guillelmus de Torrens est Rector ecclesie de fora et quando cito fuit citatus per Barchinone episcopum recessit ante quam denunciaretur excommunicatus et credit quod sit in Ecclesia sua vel in civitate vicensi et fatetur predicta vera esse que de ipso dicebantur.

Petrus Mulinarii habens curam animarum in dicta Ecclesia repertus est solum fuisse negligens in eo scilicet quod Berarda quondam parrochiana dicte Ecclesie decessit sine receptione Corporis Christi quod in puncto mortis requisivit et petit et propter absentiam ipsius Petri Molinarii habere

non potuit. Guillelmus ... et clericus tonsoratus fornicatur publice cum Alamanda filia den Mulinarii de Mediona et prolem habet ex ea probatur per dictum Petrum Mulinarii presbiterum. Idem probat Arnaldus Comes diachonus quod predicta vera existunt et quod est citatus per Episcopum ratione predicta.

Item dixit quod Petrus Claramunt clericus tonsoratus Sancti Quintini tenet publice ibi concubinam nominus Elicsendem Santrona et prolem habuit ex ea et tenet eam publice.

Arnaldus Comes diachonus fornicatur publice cum quadam nomine Picarona et habet inde prolem probat dictus Petrus Mulinarii presbiter. Fatetur dictus Arnaldus Comes per sacramentum hec vera esse. Composuit cum domino Episcopo ad XX solidos quos iuravit solvere hinc ad quintam dominicam post Pasca proximo preteritum iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutare et obligavit se ad penam constitutionis X aureos quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliqua teneat de cetero concubinam et III solidos scriptori. Solvit dictos aureos quos dominus Episcopus mandavit dari domine Marine.

Guillelmus Generii parrochianus dicte Ecclesie adulteratur cum Guillelma Riera cuius occasione vulneravit uxorem quam aliquotiens expulit a se.

Guillelmus Crestiani, relicta uxore propria, comitit adulterium discurrendo cum meretricibus per mundum.

Petrus Molinarii de parrochia de Terrazola adulteratur cum Grevolosa de ista parrochia.

Guillelmus Amigó de Mediona fornicatur publice cum Alicsende de Casaldilia et habet inde prolem.

Petrus Frexenet fornicatur publice cum quadam que vocatur na Bonayu et habet inde prolem.

Berengarius Blanch tenet publice duas concubinas et de quolibet habet prolem.

(Al full 126 bis de l'original hi ha un petit text adjunt que diu així:)

Respondens Petrus Molinarii tenens curam animarum in dicta parrochia quod quando dicta Bernarda fuit infirma illa infirmitate de qua decessit (ipse missit) loco sui Guillelmum Ferriol presbiterum beneficiatum in eadem domo et ille fuit requisitus per parentes dicte mulieris ad comunicandum eandem et ille beneficiatus non invenit clavem de Corpore Christi quia dictus Petrus Molinarii secum aportaverat ad Villam Francham et qua versus ad dictum monasterium intellexit quod dicta mulier non receperat Corpus Christi et sine eo decesserat reprehendit quia claveratam ubi Sacratissimum Corpus Christi includebatur non fregit et non ministraverat mulieri predicte licet tunc nondum essent tres menses quod confessa fuerat et receperat Corpus Christi.

Fol. 126 bis vto. Petrus Borredani parrochianus fornicatur publice cum Geralda filia den Gilabert.

Romia parrochiana est diffamata de quodam monacho; fatetur Arnaldus Comes diachonus per sacramentum hec vera esse.

Bernardus Caldero laicus fornicatur cum Berengaria filia Petri.

Raimundus de Ilerda est publicus usurarius et dicitur quod habet uxorem et postea desponsavit quandam clandestine quem publice tenet nomine Gayam. Fatetur dictus Raimundus se quandam nomine Guillelmam quem est uxor Johannis Juliol pelliparii (= curtidor) de Peralata levasse de prostibulo eamque in concubinam tenuisse per aliquod tempus tandem reversus ad corpus dimisit illam et contraxit matrimonium cum dicta Gaya.

Guillelmus Valet manumissor testis Bernardi Frexenet clerici tenet quandam quantitatem pecunie quam debent expendi ad pias causas.

Diebus dominicis et festivis in altaribus predicte ecclesie consuetum est accendi singulas candelas in minoribus altaribus ad horas canonicas nunc vero per sacristam predicti Monasterii luminaria predicta sunt sibi stracta et diminuta.

In festo transacto Omnium Sanctorum dictus Sacrista non ministravit incensum populo quod assuetum est ministrari. Propter negligentiam et culpam Sacriste Ecclesie vel ministri scolaris deponunt dicti testis cimbalum est fractum.

Fol. 127**MORRECURT**

Anno domini MCCC decimo die Anunciacionis Beate Marie VIII kalendas aprilis (25 Març 1310) visitavit dominus Episcopus per venerabilem Arnaldum Segura decanum Penitentis ex parte domini episcopi. Bernardus Veheder, Guillelmus Dominici, Engasto Dozena, Berengarius Babot, Petrus Bonastre, Berengarius Arbert, Petrus Guilabert, Tortoza Riba etiam iurati dixerunt que secuntur:

Dixerunt predicti etiam quod rector predictae ecclesie debet secum tenere semper unum presbiterum et cessaverit ipsum tenere a festo Sancti Bartholomei circa nunc tamen ut audiverunt dici predicti tamen affirmavit unum presbiterum. Fatetur dictus rector predictum deffectum et promittit suplere. Audiverunt etiam quod Albertus de Podio quondam parrochianus dicte ecclesie stabilivit in suo testamento quod una lampas arderet coram altari Sancti Vincentii tamen in quadragesima et cessavit et cessat pro duos annos et amplius. Respondet rector quod monuit illum qui ad hoc servicium tenet.

Item dixerunt quod Bernardus Çableda miles quondam dimissit V solidos sensuales Ecclesie supradicte nesciunt tamen pro servicio.

Item quod Jacobus Messeguer ... hospitium Jacobi valent quilibet facit medium quartanum de oleo lampadibus ecclesie Sancte Marie de Belvahe et testaverunt ut aliqui de testibus dixerunt bene per IIII annos. Ignorat rector.

Item quod predictus Petrus Bonastre quem sunt a la terra de Savanel (sic) accipiebat censualiter quolibet anno ecclesie Sancte Marie de Bellver unam libram cere et cessavit et cessat recipere a decem annis circa quos terras stabilivit nunc Petrus de Sabanello de Villa Francha.

Item quod rector Ecclesie supradicte ut deposuerunt aliqui ex testibus conversatur allicue cum quadam muliere nomine Geralda et moratur secum in domo sua et de hoc est fama publica. Fatetur dictus rector se dictam mulierem tenere “amore Dei”; negat tamen se unquam peccasse cum ea iniunctum fuit sibi quod eam de domo expellat.

Item quod Guillelmus Comapany presbiter duxit secum quandam mulierem quam mancavit quam nutriverat quia filia erat uxori sue et ipsa Gasto tradebat esse filiam suam Gastonus Dezena quam predictus presbiter reputat filiam suam et ideo ipsam mancavit. Respondit rector predictus hec fore vera. Fatetur dictus Guillelmus Company predicta vera esse et se per decanum absolutum fuisse.

Item quod Arnaldus Narbo parrochianus habens uxorem adulteratur publice cum quadam muliere soluta qua moratur a Sent Marti Çaadovesa que est in parrochia de Terraçola. Raimundus Oliverii fornicatur publice cum Maria Bonastre et habet inde filios.

Petrus Mas fornicatur publice cum Elicsende de Vich et habet inde prolem.

Bernardus Soler fornicatur publice cum Francescha Barnera.

Fol. 127 vto. Jacobus Narbo fornicatur publice cum quadam muliere que moratur a Çaserra in dicta parrochia. Petrus Çabater parrochianus adulteratur publice cum quadam muliere quam tenet in Villafrancha nomine cuius ignorant dicti testis.

Arnaldus Valtam parrochianus adulteratur publice cum quadam muliere que vocatur na Febrera quam tenet in Villafrancha et habet inde prolem.

Raimundus Poquet fornicatur publice cum quadam muliere nomine Na Maria Suau et fuit uxor cuiusdam consanguinei ipsius Raimundi Poquet.

Salvator Bonastre presbiter tenet publice quandam mulierem nomine Duser de Cuch et habet inde prolem. Fatetur dictus rector hec vera esse.

Petrus de Podio parrochianus nutrit quondam puerum quem ut dicitur habuit de Na Geralda Companya que est consanguinea uxori Petri de Podio et ut dicitur sunt in quarto gradu.

Item dixerunt V ex dictis etiam quod est fama publica quod rector habuit prolem de quadam muliere quam tenebat in hospitio et est consanguinea ipsius rectoris et fuit proles christianata absansem se ut dicitur et qua ipsa muliere ipse rector maritavit. Fatetur dictus rector se pecasse cum illa muliere sed dicta proles non fuit sua sed Gastoni viri qui eam cognoscebat in domo ipsius rectoris dum secum permanebat ante quam contraheret matrimonium inter eos. Dominus Episcopus remisit sibi penam huius delicti iniuncta sibi pro modo culpe penitentia salutari.

Petrus des Mas baratat bladum ad pravam baratam cum amasia sua.

Nermense Companya baratat bladum ad malam baratam. Berengarius Maimo et Guillelmus Maimo baratant bladum ad pravam baratam. Bernardus Babot consuevit baratare bladum ad malam baratam.

VILA DE MAGER (LA LLACUNA)

Die iovis VII kalendas aprilis anno Domini MCCCX (26 Març 1310) idem dominus Episcopus in persona Raimundi de Amigdaló capellani et Raimundi Danchs notarii sui et quorumdam de familia sua visitavit ecclesiam Sancti Petri de Villa de Mager. Et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus de Manso, Simon Bartholomei, Petrus Marti, Guillelmus Bramundi, Petrus Marcaronis et Guillemus de Podio, Muntseratus de Valtà, Guillelmus Razanella, Raimundus Rovira, Guillelmus de Valtà, Guillelmus Torner et Berengarius Busquet qui iurati dixerunt quod veniunt in manu Guillelmi Segura rectoris et non vident quod veniant in utilitate ecclesie. Item dixerunt quod Bertrandus Muntserat presbiter serviens Capellam Sancte Marie de Lacuna tenet publice secum in domo Bertrandetam et prolem habet et ludit ad aleas publice. Fatetur dictus Bertrandus predictam vera esse hoc excepto quod dicta mulier manet in loco de Mirayas sed aliquando venit ad domum ipsius Bertrandi et manet secum per aliquos dies et postea recedit. Item postquam fuit correctus (*segueix a la fi del full*) per decanum Penitentis a festo sancti Andree citra non lusit ad aleas et tunc habuit Arnaldus Seguera decanus X solidos illa ratione dixit esse quod ad refrenandum sibi malemcoliam et infirmitatem quam patitur luserat tunc ad aleas aliquando sed ex tunc non lusit dominus Episcopus remisit sibi penas predictas per L solidos quos recepit de mandato Episcopi Nicholaus de Salis et iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari obligavit se et omnis bona sua quod ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam tenebit de cetero concubinam nec ludet ad aleas publice vel taxillos seu alios ludos prohibitos vel nocivos et iuravit III solidos scriptori hinc ad festum Sancti Johannis Baptiste.

Item Geraldus Dominici presbiter commorans aput locum de Mirayles tenet publice aput locum de Lacuna Arsende Peyrona et filium habet qui lactat et alium et ludit atiam ad grescam ut aliqui de ... dicunt.

Item dixerunt quod Guillelmus Ferriol presbiter qui moratur aput Riudebirles tenet in Castro de Villa de Mager Sanctiam Mauronam et filiam habet ex ea et ipsa adit plures et frequenter ad dictum presbiterum. Fatetur dictus Guillelmus Ferriol se dictam concubinam tenuisse bene sunt IIII anni quod ipse non tenuit eam publice sed ad colligendum crotum venit ipsa ad eum annuatim nec es tunc quo fuit punitus per Episcopum pecavit cum ea licet iaceat et comedat cum aliis mulieribus in domo sua iniuncta fuit sibi.

Fol. 128 Item Berengarius de Stalela presbiter commorans aput Ecclesiam de Mirayles tenet in castro de Villa de Mager Bartholomeam de Puteo et duas filias ex ea et dicta mulier vadit frequenter illuc ad eum.

Berengarius Ramonat uxoratus adulateartur cum Eliscende Torra et prolem habet.

Guillelmus Busquet uxoratus adulteratur cum Guillelma Queralta et prolem habet.

Guillelmus Petri uxoratus adulteratur cum Na Andrena et prolem habet.

Item Arnaldus Sort fornicatur cum Ermesende de Araya et prolem habet magnam et in parrochia de Fonte Rubia Aralambarda tenet Sauram filiam den Balager et prolem habet.

Muntserrat de Valta predictus fornicatur cum Ermesenda filia Andree et prolem habet et tenet eam in parrochia de Mediona.

En Gomaro de Mediona uxoratus adulteratur hic cum Elicsende et prolem habet ex ea.

Bernardus de Garovarda uxoratus difamatur quod comitit adulterium cum Vermina Gozalba de Orpi.

Bernardus de Lena fornicatur cum filia Saurine Berarde.

Petrus Uget fornicatur cum quadam que fuit uxor Raimundi Busquet que vocatur Guillelma et prolem habuit.

Bernardus Comusla fornicatur cum Elicsende filia de Cabrera et prolem habet. Bernardus Sanagia solutus adulteratur cum quadam filia Bernardi Felip maritata.

Bernardus Ferrer fornicatur publice cum Sibilia Gorovarda et cum Elicsende Boscheta. Bernardus Cabrera fornicatur cum Elicsende filia Raimundi Alaman et filiam habet.

Berengarius Duran uxoratus apud Villafrancha adulteratur cum Geralda Cabrera et prolem habet.

Guillelmus de Casaldilio qui dicitur Hort de Forn fornicatur cum Berengaria filia Petri de Manso et prolem habet.

Bernardus de Grau uxoratus fornicatur cum Sibilia Petri de Manso.

Raimundus Gornau fornicatur cum filia Geralde Valse et prolem habet.

Guillelmus de Bera est usurarius publicus et mutuatur XI pro XII et exercet contractus usurarios.

Item Raimundus de Colle, Berengarius Sort, Arnaldus Sort, Arnaldus Zaplana mutant ad usuras et faciunt baratas. Bernardus Valta de Çaplana vendit animalia ad esperam plusquam valeant tempore contractus. Berengarius Montserrat vendit bladum ad usuram. Valenza, Guillelmus Fibla, Guillelmus dez Codonerii mutant ad usuram. Item dixerunt quod Arseno dez Carbons est divinatrix et facit sortilegia.

Item Guillelmus dez Codonerii est excommunicatus propter ea quia invasit et fregit ecclesiam Sancti Martini de Devesis et inmaleficis interfuit ibi conasso.

Purgatio cum V presbiteris faciendam coram decano Penitentis hinc ad octabas Pasce, alia ex tunc sibi ingressus ecclesie in hiis scriptis Episcopus interdixit.

Fol. 128 vto.

MAGIA

Die veneris VI kalendas aprilis anno Domini MCCCX (27 Març 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Cucuphatis de Magia et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Soltzina, Petrus Alio et Berengarius Vives qui iurati dixerunt quod en Collels rector istius ecclesie non facit hic residentiam et conduxit Matheum Colomer presbiterum in servitorem qui ex pacto deberet hic iacere et celebrare hinc ad festum Sancti Johannis, bis in septimana et per omnes dies dominicos et festivos.

Et non iacet nec celebravit hic missam nec semel in septimana postquam fuit in quadragesima.

Item dixerunt quod Bonanatus Sotzinam fornicatur cum Guillelma et prolem habet.

PIPIOL (EL PAPIOL)

Die veneris et anno predictis (27 Març 1310) idem dominus Episcopus per Guillelmum de Segura rectorem ecclesie de villa de Mayer et Guillelmus Maiol notarius curie decanatus Penitentis visitavit in subsidium ecclesiam dez Pipiol. Et fuerunt vocati de parrochianis: Jacobus Eymerici, Guillelmus

Moragas, Bernardus Matha, Bernardus Rosana, Berengarius Ros parrochie prefate Ecclesie. Per iuramentum prestitum dixerunt quod Jacobus Olomar rector predictae ecclesie facit servicium ipsius ecclesie bene ut vetum est fieri et omnia alia fiunt in ipsa parrochia bene. Ita quod nichil iniquum ibi fit sed vivunt parrochiani ut catholici.

MIRAYLES (MIRALLES)

Eadem die veneris et anno predictis (27 Març 1310) idem dominus Episcopus cum metu corporis sui non posset personaliter accedere visitavit per venerabiles Dalmacium de Marimundo canonicum Barchinone et Arnaldus Segura decanum Penitentis et scutiferos suos ecclesiam de Mirayles et fuerunt vocati de parrochianis Galcerandus de Mirayles, Grealus de Mirayles, Arnaldus de Mirayles, milites, Petrus Gili, Michael Gili, Pascual Çabater, Petrus Filaboras, Barthomeum Reig, Mateu Esteve, Bernardus Janoves, Petrus Ferrarius, Petrus Joanet, Bertran Maestre, Arnaldus Segrera qui iurati dixerunt quod Raimundus de Avinione regens ecclesiam ante dictam vadit nimis sepe ad alienas ecclesias pro caritatibus defunctorum et tunc cessat missa in dicta ecclesia. Fatetur Berengarius Stalela presbiter hec vera esse. Dixerunt etiam quod quodam albat stetit in domo in qua decesserat usque ad aliam diem culpa dicti clerici.

Guillelmus de Sancto Roamno quondam parrochie dicte ecclesie dimisit quod una lampas arderet in ecclesia Sancte Marie perpetuo et cesavit tempus per aliquod culpa credis.

Fol. 129 Ferrarius de Manso quondam dimiserit in suo testamento quod quedam lampadas arderet perpetuo in quadragesima advente que nunc cessat.

Item dixerunt quod rector tenet scolarem servicii sed sunt alii clerici in parrochia qui iuvant divinum officium.

(*segueix el text a la fi del foli 128 vto.*). Berengarius de Stalela presbiter predictus composuit cum domino Episcopo de pena concubinitus predicti ad LXXX solidos de quibus solvit Guillelmo de Canovis XV solidos et iuravit solvere residuos scilicet quindenam Pasce iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et obligavit se per dicte panam X aureos si ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto vel si aliquam teneat de cetero concubinam et VI solidos scriptori solvit predictos denarios quos accepit Nicholaus de Salis mandato Episcopi.

Item quod Berengarius de Stalela presbiter tenet publice et tenuit per longum tempus dictam concubinam vocatam Royga et tenebat eam etiam tempore quo regebat ecclesiam et est fama publica quod iuravit eam perpetuo habituram et habet inde prolem. Arnaldus de Olivaria rector predictae ecclesie iuratus dixit se audivisse predictam et credit vera esse. Fatetur dictus Berengarius de Stalela se dictam mulierem tenuisse publice et adhuc tenere et prolem habere, cetera negat.

Item quod Geraldus Domingo presbiter tenet publice concubinam in parrochia de Villa de Mayer et aliqua credunt in parrochia de Mirayles et habet inde prolem. Berengarius de Stalela presbiter predictus etiam iuratus dixit hoc esse notorium. Fatetur dictus Geraldus per sacramentum hoc verum esses ed postquam ivit in Granatam non pecavit cum ea sed bene fuit secum in una domo ad videndum pueros suos in sequenti folio (130) quia Geraldus Dominici presbiter predictus repertus fuit supra in visitatione ecclesie de Mirayles quandam mulierem nomine Arsendem Peyrone publice in concubinam tenere et prolem ex ea habere. Dominus Episcopus hinc ad instans festum Pentecostes sibi ingressum Ecclesie interdixit et quod interim legeret ter psalterium iniunxit et quod ad beatam Mariam de Monteserrato vadat discalciatus et redeat iniunxit etiam sibi sub pena X aureos vel pena carceris duorum mensium ad panem et aquam si tunc factus esset non solvendo in quam incideret ipso facto si contra faceret quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero publice concubinam.

(*Segueix al foli 129*) Item quod Petrus Gili presbiter qui nunc regit ecclesiam de Tous tenet publice concubinam in parrochia de Mirayles habet inde prolem. Audivit dictus rector Berengarius de Stalela presbiter iuratus dixit hoc esse certum et notorium fatetur dictus Petrus Gili predicta vera esse et vocatur Guillelma filia Petri Ferrarii de Mirayles quam virginem habuit et ab ea duos (*segueix al final del foli*) duos filio ut ipsa acserit sed annus est elapsus quod non pecavit cum ea sed ipsa veniat ad eum ad ecclesiam dez Thous liquando. Item quod Guillelmus de ... non habens uxorem adulteratur publice cum quadam muliere que vocatur na Rosa habentem virum.

Item Barthomeus Gili fuit diffamatus quod adulteratur cum filia den Baronet ut quod Amando nunc cessat.

Item quod Berengarius Figera habens uxorem tenet publice quandam mulierem vocatam Elicsendem.

Item quod Raimundus Reffarius fornicatur publice cum Geralda Rodona habet inde prolem.

Item quod Petrus de sancto Roamno habens uxorem quod fornicatur cum quandam mulierem in parrochia de Villa de Mayer nomen mulieris ignorant et hoc aliqui ex testibus dixerunt se audivisse a pluribus.

Item quod Jacobus Bateyat et Arnaldus de Mirayles adulterant publice cum a Ponserta et Bernarda inde prolem conceptam ante adulationem.

Item quod Raimundus Espelt adulteratur ut aliqui ex testibus dixerunt una cantilera. Item quod Berengarius Espelt fornicatur publice cum Berengaria Busqueta et habet inde prolem.

Item Stephanus de Alquiara tarde venit ad ecclesiam.

Item quod parrochiani dicte ecclesie consueverunt dare frumentum in sacristia et postea dederunt et dant hodie denarios et in hoc est predicta ecclesia defraudata quam plurimum et requirunt parrochiani dicte ecclesie et suplicant domino Episcopo quod super hoc specialiter provideat cum inter parrochianos sint magna discordia.

DE ORPINO (ORPÍ)

Eadem die veneris et anno predictis (27 Març 1310) idem dominus Episcopus cum metu corporis sui et quia non posset personaliter accedere visitavit per venerabilis Dalmacio de Marimundo canonicum Barchinone et alios supradictam ecclesiam Sancti Michelis de Orpino. Et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Busquet, pontius Sectors, Guillelmus Febrerii parrochiani dicte ecclesie qui iurati dixerunt quod Petrus de Manso rector predictae ecclesie consuevit tenere concubinam Guillelmam Çaporta et inde habuit

Fol. 129 vto. Prolem et nunc etiam intrat hospitium predicti clerici et pastat sibi et coquinat et postea vadit ad suum hospitium extra domum dicti clerici. Fatetur Petrus de Manso rector de Orpino per sacramentum hec vera esse et sunt duo anni vel circa quod ipsa participat secum.

Item quod Petrus Sescorts fornicatur publice cum quadam muliere que vocatur Elicsendis et habet inde filios.

Item quod Bernardus Bauçel fornicatur publice cum duabus et sunt pregnantas.

Item Bernardus Alegre fornicatur publice cum Romia Bauçela et habuit inde prolem.

Item Guillelmus Guinovardis de parrochia de vila de Marii fornicatur publice cum Elicsende de parrochia de Orpino.

Item Johannis Darení de Mirayles adulteratur ut audiverunt dici oredicti testes cum Sançia des Mas de parrochia de Orpinu et dicitur quod est pregnans.

Composuit dictus Petrus de Manso rector dicte ecclesie de Orpino cum domino Episcopo de pena concubinitus predicti ad XL solidos Barchinone de quibus solvit in continenti XIX solidos et iuravit

solvere XXI solidos remanentes et tradere pro nobis decano Penitentis hinc ad festum Ramis palmam iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et obligavit se ad penam X aureos et omnia bona sua in quam incideret ipso facto si ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam teneat de cetero concubinam.

TERRAZOLA (TERRAÇOLA)

Die sabbati que fuit V kalendas aprilis anno Domini MCCCX (29 Març 1310) Ecclesiam Sancti Martialis de Terrazola fuit visitata per venerabilem Dalmacium de Marimundo canonicum Barchinone et per alios de familia domini Barchinone Episcopi de mandato eiusdem. Et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Blanch, Arnaldus de Cumbis, Petrus Vendrelli, Bartholomeus Samsó, Guillelmus de Saleles, Guillelmus Vals qui sub virtute prestiti iuramenti dixerunt ea que secuntur: primo quod Guillelmus de Solerio presbiter regens ecclesiam de Terrazola pro rectore eiusdem fornicatur publice cum mancia (=esclava) que vocatur na Texidoreta et habet inde filiam et adhuc non sunt III septimane quod ipsa peperit illam. Fatetur dictus Guillelmus de Solerio se dictam mulierem in concubinam habuisse III anni sunt elapsi sed ex tunc non participavit cum illa nec scit nec credit se ex tunc ab illa diffamatum fore nec scit cuius sit natus illius cum multi participaverint cum ea.

Composuit tamen cum domino Episcopo de pena concubinatus ad L solidos quos iuravit sibiolvere et mittere hinc ad octavas Pasce et V solidos scriptori, iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et iniuncta sibi sub pena constitutionis ratione quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

Solvit infra tempus predictus et habuit litteram absolutionis de predictis usque ad presentem diem.

Fol. 130 En Borrax parrochianus adulteratur publice cum quadam muliere que vocatur Poca que est maritata et prolem habet ex ea et dictus regens tenet eam in excommunicatione ex eo quia non vult redire ad virum.

Berengaria Vendrella adulteratur cum Berengario Carbo uxorato de parrochia Sancti Petri de Rivobirlarum.

Arnaldus Dagosotemps fornicatur publice cum Bayona dixit dicto presbitero famam esse.

En Vidal Torrens fornicatur publice cum quadam muliere nomine na Domenge Borraxa de qua habet prolem. Mandat Episcopus dicto presbitero curam animarum regenti quod prefatos peccatores compellat ad desistendum a peccato per censuram ecclesiasticam quam faciat usque ad satisfactionem condignam inviolabiter observanti.

Fol. 130 vto.

AVINYO (SANT PERE D'AVINYONET)

Die dominica intitulata IIII kalendas aprilis anno domini MCCC decimo (29 Març 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Avinyonet et tonsoravit in clericos tanquam legitime natos et sibi presentatos scolares qui secuntur: Arnaldus Martini de Zarbozar de parrochia de Sancti Petri de Peramolanta, Petrus Puyera de Sancto Cucuphate de Garrigiüs, Bernardus dez Fangar, clericus de Avinyonet fuit promotus ad omnes minores ordines, Jacobus Claramunt de Apiera, Marcus de Avinione miles, Marchus de Rubione, Guillelmus de Rubione, Guillelmus Barne de Avinione, Berengarius Claramunt, Guillelmus Claramunt rector dicte ecclesie iurati dixerunt dictum Petrum Monto se cognovisse ab antiquo ipsumque fore, de legitimo matrimonio natum et unicam virginem habuisse et nullum impedimentum esse in eo quod minus possit ad omnes sacros ordines promoveri.

Petrus Monto de Zalba iuravit se habuisse unicam virginem in uxorem et iuravit etiam se velle de inde servire Domino et sequi perpetuo clericatu.

El fuerunt vocati de parrochianis Marchus de Avinione, Guillelmus de Rubione milites, Guillelmus Varle, Arnaldus Bruges, Thomas de Manso, Bonastre dez Sangar, Petrus Veyl, Guillelmus Doyl, Jacobus Carbonis, Simon Ferrioli, Arnaldus Roure, Arnaldus de Curtibus, Guillelmus Mediona qui iurati dixerunt quod Guillelmus Claramunt rector istius ecclesie debet tenere presbiterum ad serviendum capellam de Clariana et capellam sancte Marie de Podio Rubeo et illa die quam serviunt dictam cepellam de Clariana infra septimana deficit hic missam quando deficere non debet.

Et deficit etiam hic missa quando clericus soldadarius vadit alibi per caritatibus defunctorum et tunc defraudatur ecclesia una missa.

Item sepulturas aliquando contradicit rector facere si aliqui in domo defuncti sibi debebatur.

Item dixerunt quod rector tenet vigas suas in ecclesia in quibus conservat bladum suum et in ecclesia consuevit mittere animalia quam aportabant bladum suum ad dictas vigas.

Eadem die et anno predictis Guillelmus Mayol scriptor Curie decanatus Penitentis in manu et pose Arnaldi Segura decani Penitentis et Raimundi Danchs notari dicti domini Episcopi prestitit corporaliter sacramentum fidelitatis et fideliter se habere in officio scribanie predictae et quod numquam litteram seu processum vel aliqui aliud cum sigillo ipsius curie sigillavit sine speciali licentia et assensu decani predicti vel illius qui dictum decanatum teneat et fuit sibi mandatum predictum dominum Episcopum quod sigillum predictum remaneat penes decanum.

Et fuerunt die lune sequenti in Ecclesia Sancti Sebastiani in clericos tonsorati scolares qui secuntur.

Fol. 131

SANT SEBASTIA (SANT SEBASTIÀ DELS FORCS)

Die lune sequenti et anno quo supra (30 Març 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam et monasterium Sancti Sebastiani; sed dimisit procuracionem et cenam ibi de gratiam specialem et ad recognoscendum fratrum ipsius monasterii ac personarum eiusdem fuerunt vocati de parrochianis et vicinis Marchus de Avinionet, Berengarius Rigau, Muntserrat de Splugis, Bernardus Rovia, berengarius Ribeles, Petrus Romagosa, Raimundus Jordani, Michael Batle, Guillelmus de Ulmo et Guillelmus Jordani et Miraval Andor et Guillelmus Nicholet, et Guillelmus de Claromonte rector de Avinione vicinus qui iurati dixerunt quod V monachi computato et incluso priore debunt hic et consueverunt perpetuo habitare sed modo non est hic nisi prior alii sunt absentes et a festo Natalis citra se absentaverunt alii.

Item dixerunt quod hic sunt et esse debent predictos monachos III beneficiati scilicet Bartholomeus Passada beneficiatus Sancte Marie, Guillelmus Miro beneficiatus de Sancto Johanne et Berengarius dez Cortey beneficiatus altaris sancti Martini qui ut dicitur facit servire beneficium per unum de monachis et sic deficit servicium indiscrete.

Item dixerunt quod dictum monasterium habet in redditibus ad valorem VI vel VII milium solidorum et dictus Bartholomeus Passada tenet hic curam animarum.

Item dixerunt quod frater Petrus Dalcera est prior dicti monasterii tenet quodam cohoptorium de surco quod fuit datum ecclesie pro cortina et modo est totum corruptum et ante adventum dicti prioris consueverunt hic esse duo calici argenteos qui sunt alienati.

Item dixerunt quod dictus prior de maiori parte monachorum et beneficiatorum predictorum consensu corrupti peccunia ut dicitur vendiderunt quosdam domos quos dictum Monasterium habet in Barchinona inutiliter sub hoc pacto quod precium covertatur in utilitatem monasterium et credunt quod precium sit in deposito Barchinone sed adhuc nihil est emptum ex eo precio nec aliquid usum infra utilitatem Monasterii.

Item dixerunt quod frater Johannes Basterii et frater Poncius Geraldii monachi dicti Monasterii

habuerunt rixam ad invicem et se graviter cum pugnīs se verberarunt et frequenter Monachi cum beneficiatis Rixantur et monachi vadunt cum ensibus magnis gladiis et dictus frater Pontius rapuit dicto Miraval Andor gladium et ballistam quos portabay et totum sibi fregit et rupit ex eo quia fuit ausus se inmiscere cum nive in eorum ludo que prohibebant nivem unus quam alium.

Item dixerunt quod frater Poncius Geraldī predictus et dictus Bartholomeus ludunt publice ad graescam et altilenam cum clericis et laicis idem facit frater Matheus.

Item dixerunt quod dictus frater Poncius et frater Johannes Basterii et frater Raimundus Dalde meretricebantur in Villafrancha cum Elicsende Rovira que tunc morabatur in domibus quas Monasterium habet in Villafrancha et dictus frater Pontius iactabat se quadam vice quod quadam parrochianam istius ecclesie sit viriliter supponebat quod magnos bombos extorquebat ab ea scilicet ab Alomanda uxor domini Miro et dictus frater Johannes Basterii se iactavit de quadam aliam mulierem.

Fol. 131 vto.

SANTI STEPHANI DE RUVIRIS (SANT ESTEVE SESROVIRE)

Eadem die lune et anno predictis (30 Març 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Stephani de Ruviris et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius de Ferriol, Romeus de Garrigis, Petrus de Guardidis et Berengarius de Casanova qui iurati dixerunt quod Bernardus de Briant fornicatur cum Santia et filium habet ex ea.

Berengarius Sobira fornicatur cum Geralda Micera et prolem habet. Berengarium dez Clerge fornicatur cum Maria et filium habet.

Bernardus de Vediger fornicatur cum Grealda Lorenza in parrochia Sancti Petri de Brea et II filias habet,

Petrus dez Bogatel fornicatur cum Berengarius Amada et filium habet.

Item dixerunt quod Guillelmus Martini, Berengarius Mir, Romeus Mir, Bernardus Roig et uxor sua, Bartholomeus de Noger mutant publice ad usuras et exercent contractus usurarios.

SANCTI PETRI DE BREDÀ (SANT PERE DE BREDÀ)

Die martis II kalendas aprilis anno Domini MCCCX (31 Març 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Petri de Breda et fuerunt tonsorati in clericos: Petrus Ferrer, Berengarius Dominici de Breda. Et fuerunt vocati de parrochianis: Romeus de Solaret, Arnaldus zes Iles, Michael de Turribus, Petrus Laurentii, Guillelmus Ribera, Petrus de Ortis qui iurati dixerunt quod Petrus Clericus dez Casovers presbiter tenet hic locum rectoris et celebrat in capella Sancte Marie et Sancti Ilarii e sic celebrat omni die duas missas. Fatetur dictus Petrus Clerici quod de voluntate Episcopi servit predicta duo beneficia et multis diebus vacat hic missa et defraudatur uterque beneficium.

Item dixerunt quod antiquitus diebus festivis et in sepulturis dabatur incensum in ecclesia et diu est quod non datur in ecclesia ista, asserit dictus Petrus Clerici quod sacristia debet dare incensum.

Item dixerunt quod dictus Petrus Clerici est diffamatus quod cognoscit quandam deodatam Capelle predictae Sancte Marie et Sancti Ilarii nomine Guillemona dez Richsen. Negat dictus Petrus Clerici dictam mulierem unquam carnaliter cognovisse nec pecare cum ea nec scire nec audivit unquam se ex ea fore diffamatum.

Fol. 132 Item dixerunt quod Berengarius Grenoles fornicatur cum Guillelma et filiam habet et ipsa est pregnans.

Geralda Boscaza fornicatur publice in molendino, sancie Ferijles et cum pluribus meretricebatur ibidem tanquam publica meretrix.

Geralda Lorenza de parrochia ista cum Bernardo de Podio de parrochia Sancti Stephani de Ruviris fornicatur et ipse venit hunc ad mansun ipsius mulieris.

Berengarius Zabater filiulus Petri Raimundi adulteratur cum Arsende Poca uxor dicti Petri Raimundi et prolem habet ex ea.

Bartholomeus Dominici uxoratus adulteratur cum Romia de Falx uxor Arnaldi Lobet de Falchs et Petrus Sererols consanguineus germanus dicti Bartholomei cognoverat eam primo et hoc non obstante participat dictus Bartholomeus cum dicta adultera quam cum uxore tenet et domum suam describit propter hoc.

Bonanatus Zabater uxoratus est diffamatus quod adulteratur cum na Francolina et tenet eam publice.

Berengarius de Curtibus fornicatur cum na Nona et filiam habet.

Ferrarius de Curtibus fornicatur cum Elicsende de Carboneles et prolem habet ex ea.

Guillemonus de Ortis fornicatur cum Sibilia de Castello et prolem habet ex ea, eo non obstante quod Michael de Curtibus eam antea cognoverit et duas filias et unum filium habuit qui est consanguineus dicti Guillemonus.

Romia Bartholina fornicatur et filium habuit hiis diebus quem misit ad baptismum et non vult dicere patrem.

Berengarius Grevolos, Petrus de Carbonels, Bernardus Colomer, Petrus de Folcheres, Roemus Mera, Bartholomeus Dominici, Guillelmus Ferrer, Arnaldus Bosch, Guillelmus de Ortis mutant ad usuras et faciunt contractus usurarios et emunt bladum, oleum, et safranum et alios fructus ad denarios adenantats.

Petrus Raimundi emit II solidos censuales et medietatem quinti vindemie a Guillelmo Laurentii quod in fraudem pro XX solidos ad X annos usurarum et periculum anime quia est de ...ptio ultra dimidiam iusti precii.

Fol. 132 vto.

DE AQUISTONSIS (SANT ANDREU DE LA BARCA)

Die mercurii kalendas aprilis anno quo supra (1 Abril 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Andree de Aquistonsis et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Mathoses, Bartholomeus za Comdal, Petrus Lapart, Romeus Vitalis, Guillelmus Pelegrini et Petrus Fossar qui iurati dixerunt quod Bartholomeus de Podio uxoratus adulteratur cum Saurina Ribota et filiam habet.

Petrus de Vida de parrochia de Castro Episcopali uxoratus adulteratur cum Margarita Pastora et filium habet.

MOLENDINA REGIS (MOLINS DE REI)

Eadem die et anno predictis (1 Abril 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Olerdola et capellam Molendinorum Regis et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus de Trujilars notarius, Guillelmus Ruvira, Petrus Bufiyl, Raimundus Zatorre, Guillelmus de Muntmany, Bernardus Calopa, Bonamicus Questor qui iurati dixerunt quod Guillelmus Tordera presbiter beneficiatus in dicta capella deficit frequenter in servitio capelle et non dicit horas sua complere ut debet.

Item dixerunt quod Guillelmus Bugatel rector ipsius capelle tenet quandam mulierem nomine Mariam quam consuevit bene sunt XX anni in concubina et adhuc coquinat sibi et pastat et parat sibi comestionem et secum comedit et ad expensas rectoris predicti vivit sed iacet ipsa in domibus propriis quas conducit et officium textoris exercet. Fatetur dictus rector per sacramentum predictam vera esse sed VI anni sunt elapsi quod non peccavit carnaliter cum ea.

Item dixerunt quod Bernardus Reig de Olerdola male colit festa et tarde venit ad ecclesiam.

Bernardus Calopa cum Valvidrera muliere et filium habet ex ea.

Guillelmus Ostales fornicatur cum filia den Soler.

Guillelmus Morey fornicatur cum Sibilia dez Carrera et filium habet ex ea.

Petrus Arago uxoratus adulteratur cum Guillelma Moragosa et prolem habet ex ea et habuit rem cum alio fratre dicti Petri.

Ferrarius Belero de Vilasal uxoratus adulteratur cum filia de na Mora de qua prolem habet et dicitur quod habuit rem cum Petro de Noguera consanguineo germano dicti Ferrarii.

Romeus Simon uxoratus adulteratur cum Guillelma Ortalea et filiam habet.

Filius den Val de Peleya fornicatur cum na Castel Dodena et filium habet.

Berengarius de Manso, Jacobus Botel, Bernardus Malseliga mutuatur ad usuras et emit bladum ad baratam et exercet contractus usurarum.

Fol. 133

SANTI VALENTINI (DE VILAFRANCA) (3 ABRIL 1310)

Sequens littera fuit missa Priori Sancti Valentini post visitationem superius posita:

“Pontius et cetera.

Venerabili et discreto viro frater Bernardus Sicardi priori ecclesie Sancti Valentini nostre diocesis vel eius locum tenenti in ecclesia ipsa: Salutem in ovium Salvatore. Cum sit ars artium regimine animarum et circa ipsarum regimine in qualibet parrochiali ecclesia nostre diocesis sollicitus complendum et exsequendum ex dubito nostri pastoralis officii totis viribus insistere teneamus et uberius possit exequi per duos presbiteros idoneos quam per unum de discretionem ac fidelitate vitam plenam in domino fiduciam obtinentes vel et locum vestrum tenenti in dicta ecclesia dummodo presbiter idoneus fuerit ad officium huiusmodi exsequendum et super hoc vestram in domino discretionem et conscientiam oneramus curam in ecclesia ipsa et tota eius parrochia tenore presentium committimus animarum verum quia non est pastoris excusatio si lupus oves comederit et pastor nescit et bonus pastor dominicum gregem sibi commissum absque idonea desere non debant substituto.

Mandamus vobis in virtute obedientie actione qua fungimus in hac parte quatenus in loco ipso sancti Valentini per vos vel idoneum ut predicatur substitutum continuam et assiduam residentiam faciatis et debitum obsequium. In dominicis et temporibus officiis fideliter adimplere ut dignam Deo et nobis cum eyactus fueritis possitis ex inde reddere rationem. In cuius rei testimonium presentem litteram impressione sigilli nostri fecimus roborari.

Datum Barchinone III nonas aprilis anno Domini MCCC decimo.

BARCHINONA – Cerdanyola

Die sabbati intitulata VII idus madii anno quo supra (9 Maig 1310) dictus dominus Episcopus exivit Barchinonem et venit ad Ecclesiam Sancti Martini de Cerdanyola et ibi personaliter visitavit et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus de Saltellis, Bernardus de Podio, Petrus Arters, qui iurati dixerunt quod Bernardus de Vallecorsa rector istius Ecclesie fuit diffamatus de Alicende uxor Bernardi Lobeti.

Item dixerunt quod Bernardus zes Passadores fornicatur cum Maria et prolem habet ex ea. Bernardus de Cabanijes fornicatur cum Dulcia.

Berengarius Boil uxoratus et diffamatus quod adulteratur cum Arsende Durana maritata.

Arnaldus Garcia fornicatur cum Eliscende de Ortis et prolem habet. Jacobus za Riba non venit ad ecclesiam nec diebus sollempnibus.

Fol. 133 vto.**VALDAUREIX (VALLDOREIX)**

Die dominica sequenti et anno quo supra (10 Maig 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Cipriani de Valdaureix et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus de Laceris, Bernardus Rubei, Bernardus Vila, Petrus Tincturer, Guillelmus de Torrentibus, Jacobus de Prato, Arnaldus Botela, Bernardus Tincturer, Berengarius de Solanes qui iurati dixerunt quod Guillelmus Marroquinus rector istius ecclesie non tenet sufficientem scolarem.

Item Guillelmus Garriga fornicatur cum Benvenguda Garriga et filiam habet ex ea. Perico Roig fornicatur cum Margarita Alarana et prolem habet ex ea scilicet filiam. Bernardus Messeguer fornicatur cum Guillemona za Torre et filium habet. Item dixerunt quod Bernardus Rubio tenet quandam.

Petrus Mitibe clericus tonsoratus fornicatur cum Romia Clota ut fama loci laborat. Item Na fustera, item Guillelmus Venrrel, item Petrus Rourich emunt bladum ad denarios adenantatos sub forma usurarum.

Fol. 134 SANCTI PETRI DE OCTOVIANO ET SANCTI CUCUPHATIS (ST. CUGAT DEL VALLÈS)

Die lune sequenti et anno quo supra (11 Març 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam et parrochiam Sancti Petri de Octoviano et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus de Roure, Arnaldus de Belsola, Petrus Vives, Arnaldus Cerdani, Jacobus de Tileys, Petrus Simon et Petrus Sartoris qui iurati dixerunt:

Quod Noguera presbiter ut est fama in loco fornicatur cum quandam que vocatur Na Exadona quam alia consuevit tenere et habere in concubinam. Berengarius de Roquers clericus domini Abbatis etiam iuratus probat idem Arnaldus Gili rector capelle Sancte Marie de Boscho etiam iuratus dixit idem et quod antequam dictum Noguera esset in sacris tenebat illam iuveniculam in concubinam.

Item dixerunt quod Alamandus presbiter est diffamatus de quadam quam consuevit in concubinam tenere nomine na Guillelma Cabota et adhuc est diffamatus ex ea. Idem probat dictus Arnaldus Gili per sacramentum et quod ipsa dixit sibi quod erat pregnans a dicto Alamando.

Item dixerunt quod Dominicus de Guadello non vult reddere rationem de manumissori Petri Mayol qui dimissit capelle sancti Cerverii omnia que remanerent de bonis suis restitutis dampnis et iniuriis.

Item Arnaldus de Golenga et Marroquinus rector Ecclesie de Valdaureix manumissores Guillelmi Andree quondam noluit reddere rationem de huius manumissoria.

Item dixerunt quod Bernardus Petrus formavit in uxore na Campona et non vult eam ducere in uxorem nec matrimonium sollempnizare.

Item Petrus Simon uxoratus tenet publice quandam in concubinam. Item Bartholomeus Ferrarius Magre gramatice clericus tonsoratus est diffamatus quod adulteratur cum uxore Pelegrini familie. Idem probat Berengarius de Roques sacriste abbatis Sancti Cucuphatis.

Fol. 134 vto.**RIPOLET (RIPOLLET)**

Die martis sequenti et anno quo supra (12 Maig 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesie Sancte Marie de Ripollet et fuit tonsoratus in clericis scholaris legitime natus qui sequitur: Vitalis de Sancta Cecilia scholaris de Ripolletto.

Et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Ortolani, Bernardus Martini de Sancta Cecilia, Petrus Fusterii, Petrus za Canzada atque Anticus Sabench qui iurati dixerunt quod Petrus Arnaldi presbiter est diffamatus de uxore Michaelis nomine Bonanatus Barberii, Arnaldus Tachonus rector istius ecclesie etiam iuratus dixit famam esse in loco contra istos numquam tamen vidit eos

confabulates se alia esse in loco suspecto. Bernardus Febrer etiam iuratus dixit famam esse contra predictos et dictus Bernardus Martini de Sancta Cecilia vidit multotiens predictum et dictam uxorem dicti Michaelis confabulantes intus portam domus ipsius mulieris et extra in carreria solus cum sola ex qua confabulatione nimium frequenti nondum ipse sed omnes viri presi uti omne malum et hoc sciunt Ferrarius Ricart, Berengarius Textoris, Guillelmus Mulner et uxores eorum qui sunt vicini. Petrus Arnaldi predictus negat per sacramentum se pecasse cum dicta muliere et se diffamatum ex ea fatetur tamen se multotiens invidiam vicinorum se iocose cum ea locutum fuisse et famam si qua contra eum hac ratione laborat habuit ortum a mulieribus et vilibus personis et hominibus sibi odiosis et malovolis.

Item dixerunt quod Petrus de Moix de parrochia Sancti Aciscli de Fexiis uxoratus adulteratur hic cum Mathea et filiam habet ex ea. Bernardus Febrer presbiter etiam qui dixit famam esse in loco contra predictos.

Item Raimundus de Villanova baiulis Sabadelli fornicatur cum Sibilia Begura et filiam habet ex ea; idem probat Bernardus Febrer presbiter, de fama.

Item Maria uxor Berengarii Cardona tarde venit ad Ecclesiam. Item dixerunt quod Na Nadala de parrochia Badalona est divinatrix et sortilega et dictus Antigus ivit cum fratre suo ad eam et facit coniurationes suas cum corrigia et in terra cum signis et coniurationibus.

Et dictus dominus Episcopus mandavit dictam Matheam eici de tota parrochia propter adulterium supradictum. Et tandem ad ipsius mulieris suplicationem voluit et consensit episcopus quod rediret ad parrochiam et obligavit se dictam mulierem ad penam privationis et confiscationis domos quas tenet pro Ecclesia et rectore de Ripollete et omnium eorum quas pro ipsis tenet incident in comissum si ad modo sit cum dicto Petro de Meix in loco suspecto vel alique alium teneat de cetero amatorem attamen est hoc XVII kalendas augusti anno qua supra presente Arnaldo Tachonis rectore dicte Ecclesie et Petrus de Meix et Petrus de Rosas rectore Ecclesie de Gavano et Bernardus de Podio et Raimundus Danchs scriptor domini Episcopi ex parte ipsius monuit dictum Petrum de Meix propter quod auderet sub pena excommunicationis quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto presentibus etiam quibus supra.

Fol. 135

MOLET (MOLLET)

Die mercuri sequenti et anno quo supra (13 Maig 1310) fuerunt vocati de parrochianis: Jacobus de Castel, Berengarius de Baiolocha, Felipus de Borrello, Jacobus Omberti et Bernardus Riera, Ferrarius de Monarges qui iurati dixerunt quod Pontius de Maserata rector istius Ecclesie non tenet sufficientem scolarem et ideo quia non vult nec curat eis satisfacere de salario. Fuit sibi iniunctum quod tenet scolarem sufficientem.

Item dixerunt quod dictus rector non facit pulsari mane ad matutinum et credunt quod negligenter se habet in horis dicendis et pulsandis et intrat frequenter Civitatem Barchinonem et tunc deficit hic servicium. Aliquando per III, aliquando per IIII, aliquando per VI, aliquando per VIII dies fuit sibi iniunctum quod surgat mane ad matutinum scilicet ante aurora et quod se de cetero non absent nec propter ecclesie notari ratione.

Item dixerunt quod dictus rector vendidit seu alienavit vasa vinaria ecclesie comodavit aliqua Jacobi de Vilarnad et recuperavit. Item dixerunt quod dictus rector stabilivit terras et possessiones ecclesiasticas iam tempore fratris Benedictum episcopum Barchinone quod illud quod habebatur de terris illis et possessionibus pro intrata converteretur in utilitate ecclesie et adhuc nihil convertit. Fatetur dictus rector se XXV solidos habuisse pro intrata vel circa et fatetur quod fuit in alia visitatione sibi iniunctum quod poneret annuatim L solidos in reparatione domorum. Fuit sibi iniunctum quod

de cetero ponat in reparatione domorum. Fuit sibi iniunctum quod de cetero ponat in reparatione domorum dictam intratam.

Item dixerunt quod dictus rector permisit negligenter destrui domos ecclesie et tegule sunt vendite vel devastate fuit sibi iniunctum quod ponat annuatim L solidos in reparatione domorum et obligavit Raimundo de Cudinis beneficiato eiusdem ecclesie redditus Ecclesie et quod dictos L solidos sibi tradet annuatim de redditibus suis et hoc iuravit.

Item dixerunt quod Jacobus de Castel-Arnaldus baiulus predictus uxoratus consuevit hic tenere quandam in concubinam. Item Bartholomeus de Molet fornicatur cum quadam quam tenet secum in domo et prolem habet ex ea. Item Arnaldus-Ferrarius fornicatur cum Elicsende et prolem habet ex ea. Item Brengarius Escuder dicit se tenere peccuniam a indeis ad usuras (sic) et mutuatur publice ad usuras. Item dixerunt quod: Marenus, Franciscus, Petrus Toreyla, Fonoylar et Riera mutant vel vendunt bladum ad usuras. Item dixit quidam de dictis testibus quod Bernardus de Fonoliario tardissime venit ad ecclesiam et stetit multum excommunicatus et dixit quadam vice existens in taberna ut audivit quod anima moritur cum corpore et absolvitur negligenter per rectorem.

Fol. 135 vto.

REXACH (REIXAC)

Die iouis sequenti intitulata II idus madii anno quo supra (14 Maig 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Rexacho et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus de Rexach, Bernardus za Riera, Raimundus de Venteyach, Petrus Bonisia, Ferrarius Marches qui iurati dixerunt quod Guillelmus de Arbucis rector istius ecclesie tarde pulsatur ad matutinum et adhuc frequenter deficiunt misse in ecclesia pro eo quia fere per omnes septimanas intrat dictus rector Barchinonam et tunc aliquando stat absens per II dies aliquando per plures et tunc cessat missa in ecclesia. Fatetur dictus rector tarde surgere de mane propter timorem dicti Petri de Rexacho et fatetur quod infra III septimanas deficiunt due misse et quando intrat civitatem.

Item dixerunt quod dictus rector tenet Barchinone publice concubinam nomine Margaritam que moratur in domos den Nogra iuxta templum Barchinone et filium habet ex ea quem nutrit hic etatis VII annorum vel circa et ipsa venit frequenter huc et manet in domibus rectoris aliquando per III, aliquando per IIII, aliquando per VIII dies et dixit dictus Petrus quod nondum sunt VIII dies quod recessit a loco isto. Fatetur dictus rector hec vera esse sed annus est quod non fuit secum in una domo nec super cum cenit ad domum huius rectoris.

Item Guillelmus Perera fornicatur publice cum na Bonjorn et prolem habet. Jacobus Zamenler fornicatur cum Saura deza Rovira.

Regressus die predicta ad Barchinonam. (14 Maig 1310)

Fol. 136

TAYA (TEIÀ)

Die sabbati X kalendas iunii anno Domini MCCC decimo (23 Maig 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Martini de Tayano. Et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius Salvatoris, Guillelmus de Puteali, Berengarius Durandi iurati dixerunt quod omnis recte.

Petrus Estray desponsavit quandam Barchinone in uxore et fornicatur cum Erneccendem Nogra et filiam habet ex ea; et est homo solidus prepositure Madii.

VILASSAR

Die dominica IX kalendas iunii anno quo supra (24 Maig 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Genesii de Vilassar. Et fuerunt in clericis tonsorati Berengarius de Trilia, Petrus Escuder de Vilassar, Petrus de Cerdayola de Capraria scolares legitime nati fuerunt tonsorati.

Et fuerunt vocati de parrochianis: Donadeu za Costoylera, Bernardus Saura, Guillelmus Zatera, Bernardus Zatorre, Bernardus de Casals, Simon Zatera, Petrus Vehiu et Guillelmus Astruc qui iurati dixerunt quod Arnaldus de Monteserrato rector dicte ecclesie si debantur sibi aliqui de sacramento nuptiarum; non vult facere sepulturam alicuius de illa domo ubi sibi debantur donec sibi fuerit de illo debito satisfactum vel per fideiussionem vel pignus cantum quod sibi solvatur.

Item dixerunt quod rector predictus recipit capidas et non videtur eis quod iuxta quantitatem numeri earum veniant in ornamentis ecclesie ubi ipse debet scire quo vadunt.

Item dixerunt quod dictus rector ut fama contra eum laborat tenet Guillemonam filiam Eliscendis Bassera in concubinam et recessit pregnans a domo matris et intravit Barchinonam et tunc post eius recessum fuit fama et adhuc laborat in loco quod illa ratione fuit missa extra parrochiam per dictum rectorem et peperit filium masculinus qui decessit. Fatetur dictus rector predictam vero fuisse, dictam que Guillemonam violase et impregnasse ut ipsa sibi asserebat et postmodum fecit eam nubere cum Guillelmo Toreyloni.

Item dixerunt quod Guillelmus Zeroles dimissa uxorem propriam adulteratur cum Sancia Serveram et filium habet. Guillelmus Juliani non vult habitare cum uxore propter adulterium uxoris. Item Petrus Estrany fornicatur cum Guillelma filia den Ferrer et prolem habet.

Fol. 136 vto.

CAPRARIA (CABRERA DE MAR)

Die lune sequenti et anno quo supra (25 Maig 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Felicis de Capraria et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus alias Berengarius de Quarzano et Arnaldus de Quarzano fratres et Arnaldus za Canal et Bernardus Sala qui iurati super vita et conversatione Jacobi Ferrarius rectoris dicte ecclesie dixerunt quod idem rector emit quandam domum de sacristia ipsius ecclesie pro XI solidos quos debet reffundere sacristie. Fatetur rector hec vera esse et adhuc debere.

Item dixerunt quod dictus rector tenet publice domibus ecclesie quondam mulierem nomine Jacmetam ex qua habet filios et filias et modo est pregnans secum in eadem domo providendo sibi in mensa et in lecto sicut vir uxori et est fama et credultas (sic) omnium parrochianorum et vicinorum quod illas domos dedit sibi dictus rector quamquam sit de proprietate ecclesie et in eistenet dictam mulierem stacionem panis et vini ad vendendum de vino etiam dicti rectoris et ambo videntur habere bona quasi comunia. Fatetur dictus rector predictam negat tamen dictas domos sibi dedisse.

Item dixerunt et denuntiaverunt per sacramentum quod dictus rector tenuit domini ets duas pessidetas secum in domo unam post aliam que erant uxores. Prima nomine Eliscendis et secunda vocatur Raimunda de Lizano inferiori et est fama et credulitas in tota illa terra quod utramque cognovit et servam nomine Raimundam impregnavit timore cuius pregnatam eiecit eam de domo et nunc habet virum apud santum Andream de Palomario et audiverunt et modo rediit ad locum ut dicitur de Lizano. Negat dictus rector per sacramentum quod non cognovit nisi dictam Eliscendem.

Item dixerunt quod dictus rector contraxit compaternitatem cum Eliscende filia legitima Berengarii Cathalani parrochiani sui cui quidem filie dictus Berengarius intendebat dare ut est fama in terra L libras vel ultra in dotem cum viro et dictus rector fecit et procuravit quod levaret sibi unum filium ipsius rectoris et dicte Jacnete de Sacro fonte quod et fecit tandem impregnavit illam commatrem existentem cum patre et nescit quid factum fuit de illo pregnatu postea iterato impregnavit eandem et ipsa tempore pariendi paravit Barchinonam et die quod peperit ibi et ibidem reliqui partum in aliquo hospitali et revenit ad locum de Capraria ventre vacuo etiam vicini reprehenderunt eam et minati fuerunt quod male posset sibi accidere si dictum pregnatum male

tractasset et ipsa de hoc timen reversa fuit Barchininam et rediit ad Caprariam cum filia lactante in brachio et pater eius voluit eam postea recipere. Sed rector facit sibi bonum segregatim ad partem quando potuit et sic dicta Elicsende filia dicti Berengarii Cathalani perdidit amorem patris et virum propter culpam dicti rectoris qui deploravit eam et vadit vagabunda per terram cum filia in brachio et dicta filia vivit et dictus rector reputat eam filiam suam. Fatetur rector predictam vere fuisse sed antea quam contraheret compaternitatem predictam cum eo cognoverat ipsam sed postea numquam nec defloravit eam.

Item dixerunt quod idem rector percussit letaliter cum cornu cuimdam balliste Bernardi Sala parrochianum suum cuius vulneris cura ut idem Bernardum asseruit per sacramentum bene XXX solidos et ultra sibi constitutione et numquam habuit ab eo emendam et predicta percussio fuit facta de nocte presentibus cum Mariano **Fol. 137** Ferrer, Bernardo Jacobi et na Micho Zabeyla. Negat rector. Item dixerunt quod dicta mulier filia dicti Berengarii Cathalani condeclinat et hospitatur in domo Petri Poncii et in predictis omnibus debet iste Petrus Poncii multa scire et Elicsende uxor Guillelmi Poncii et ipse Guillelmus Poncii et Petrus Ferrarius et Martinus Ferrarius et Guillelmus de Apilia et Guillelmus Bartholomei, Berengarius Cathalani.

Item dixerunt et denunciaverunt quod dictus rector predicabat quandam vice in ecclesia die Sancte Marie bene sunt III anni ut eis videtur tempore videlicet illo quo ipse rector erat inculpatus et diffamatus de dictis duabus sororibus et fecit mentionem de peccatis et de penitentia et inter alia dixit: Que ab sa mare o ab una bestia podia hom iaer et pecar et que Deu lio personava ab qui seu confessas et de istis verbis fuit magnus rumor in ecclesia et omnes reputaverunt male dictum et fuerunt valde preteriti. Negat rector.

Bernardus de Cerdayola, Guillelmus Geraldí, Ferrarius Talesa, Berengarius Corza, Arnaldus de Verdeger, Guillelmus Daguiar, Petrus Ferrarius, Arnaldus de Canali, Guillelmus Bartholomei iurati dixerunt predicta omnia fore vera.

Item dixerunt quod dictus rector requisitus per testatores quando in mortis articulo constituti volunt condere testamentum dictus rector non vult eis facere testamentum iuxta voluntatem suam et ipsius rectoris quin de bonis suis retineant pro anima sua.

Item cum sit consuetudo loci quod testantes dimitant aliquid dominis suis temporalibus ipse rector non vult eorum recipere testament anisi tantumdem ei dimitant et contradicit voluntati eorum expresse in testamento quod expresse dicit quod non vult eis facere aliter testamentum et hoc accidit in testamento Ferrarii de Apilia et Bernardi de Ulmo et un avia Arnaldi de Canali. Negat rector sed bene requirit iura sepulture.

Item qui volunt relinquere altari rector hoc prohibet et facit legatum domoti altari Sancte Marie pro eo ne sacristia ipsius Ecclesie qui de legatis factis ecclesie Sancti Felicis medietatem, habere debet iuxta antiqua ecclesie consuetudinem ipse rector non vult recipere eorum testamento nisi altari Sancte Marie fiat legatum huiusmodi attestatore immo dicit quod magis vult eos decedere intestatos quam si taliter ut predicatur sua legata ordinarent. Negat rector.

Item dixerunt quod dictus rector antiquis domos ipsius Ecclesie stabilivit seu dedit cuidam mulieri nomine Guillelme Jacmete in dampnum et periudicium ecclesie quam quidem Jacmetam publice tenet in concubinam et prolem habet ex ea et ipse rector baptizavit filium primogenitum ex eadem **Fol. 137 vto.** nomine Arnaldum comunem filium ipsius rectoris et dicte Jacmete et hoc non obstante tenet eam in concubinam. Fatetur rector predictum filium baptissasse per ignorantiam quia, non credebant ex hoc teneri comodavit tamen dicte mulieri dictas domos ne perirent et ad ruinam venirent. Cetera negat.

Item dixerunt quod Jacobus de Podio fornicatur cum Guillemona za Pujada de manso Stephani.

Item dixerunt quod Bartholomeus fornicatur cum Eliscende Dorries. Item Berengarius Dalier, Petrus Astrug, Galcerandus Forner, Berengarius, Johannis et fratres sui nolunt venire ad ecclesiam.

Item dixerunt quod fama et credulitas omnium parrochianorum est in loco quod dictus rector in presentia matris et fratris dicte Jacmete et Petri de Aprilia constitutus ante altare Sancti Felicis in ecclesia ipsa iuravit ad sancta quatuor Dei evangelia quod numquam defloravit dicta Jacmete sed semper in supertibus provideret et ipsa iuravit sibi quod numquam eum pro alio dimitteret et sunt bene XII anni quod ambo perseverant publice in peccato et habet dictus rector V filios ab ea et modo est pregnans et tenet eam secum in domo et pessidetam sibi tenet. Negat dictus rector dictum sacramentum intervenisse cetera credit.

Bernardus, Jacobus frater dicte Jacmete iuratus et super sacramento quod dicitur intervenisse inter dictum rectorem et dictam Jacmetam sororem suam dixit se non recolere quod fuerit presens sed bene audivit a dicta sorore sua quod verum fuit quod prestiterunt sibi sacramentum ad invicem non deficere et credit verum fuisse.

Petrus de Aprilia etiam iuratus et devite interrogatus super vita et conversatione dicti rectoris de Capraria dixit quod fama publica est in loco quod predictas duas sorores carnaliter cognoverit. Eliscendem videlicet et Raimundam et dictam Eliscendem adduxit iam diu est quando fuit ecclesiam adeptus et ipse postea procuravit sibi virum et ambe steterunt secum pro pedissetis et de altera que vocatur Raimunda habuit filium vel filiam et ipsa ut retulit habuit testi dicebat se illum filium vel filiam et ipsa ut retulit habuit testi dicebat se illum filium concepisse a dicto rectore. Item dixit quod Guillemona filia Berengarii Cathalani habuit unam. **Fol. 138** et ut fama est in loco ipse rector defloravit eam et ipsa illa ratione perdidit amorem patris qui intendebat eam in matrimonium collocare cum bona dote et sic vadit vagabunda per mundum et sine viro et moratur Barchinone pro dida. Item dixit quod dictus rector tempore quod dictam Raimundam pro pedisseta tenebat et eam impregnavit tenebat publice in concubinam dictam Jacmetam et habebat ex ea prolem et iam incepit eam tenere publice in concubinam et habebat ex ea prolem bene sunt X anni et adhuc tenet et habet ex ea V inter filios et filias et ipsa nihilominus est pregnans ab eo. Interrogato si scit vel audit quod dictus rector prestisset iuramentum dicte Jacmete quod numquam deficeret sibi et ipsa eidem quod numquam dimitteret eum pro alio dixit se audivisse a multis et specialiter a quadam pedisseta ipsius rectoris et credit esse verum. Interrogato quare credit et dixit quod ideo quia quadam nocte ambo habuerunt rixam et ipsa fecit sibi malam faciem et in crastina vidit ipsum rectorem et dictam Jacmetam et matrem eius et fratrem exuentes de ecclesia et presumit ut a dicta pedisseta audivit quod tunc prestitissent sibi ad invicem sacramentum predictum et talis fuit tunc fama in loco. Interrogato super aliis circumstantiis diversis dixit se nichil aliud scire.

CONTRA RECTORE DE CAPRARIA (CONTRA EL RECTOR DE CABRERA DE MAR)

Cum Nos Pontius Dei gratie Barchinone Episcopus visitata pluries per nos et prout ad nostrum spectat officium Ecclesiam Sancti Felicis de Capraria nostri diocesis invenimus te Jacobum Ferrarium Rectorem ipsius ecclesie a longis citra temporibus publicum concubinarium existere et ex mala et inhonesta conversatione tua aput bonos et graves plurimum diffamatum et inter alia invenerimus te duas sorores nomine Eliscendam et Raimundam de Corromo inferiori unam per aliam pro pedissetis tenuisse et licet iuxta confessionem tuam a dicta Raimunda prolem huius quod prenominatam eius sororem antea carnaliter cognoveris aput bonos et graves existas multipliciter diffamatus. Item invenerimus te per inquisitionem inibi per nos factam Eliscendem filiam Berengarii Catalani parrochiani tui corrupisse et parte virum utique perdidisse et iuxta confessionem tuam ex ea filium habuisse et secum compaternitate posit contraxisse ex eo quia tibi filium quem a Jacmeta

alia concubina tua habuisti de Sacro Fonte levavit invenimus te etiam iuxta confessione tua filium comune tui et dicte Jacmete nomine Arnoldonum in persona propria baptissasse illamque posita licet commater tua revera existat sacramento huiusmodi non obstante a longis..... temporibus publice in concubinam tenere et cum ea tanquam vir cum uxore in mensa et in lecto computato tempore precedenti cum subsequenti per X annos perseverasse et simul cohabitasse et adhuc repertus sis cum eadem in huius peccato publice perseverare ipsamque **Fol. 138 vto.** mulierem in domibus ecclesie detinere quas eidem ut dicitur comodasti seu etiam stabilisti Nosque quolibet vice quante sit publicum concubinarium reperiebamus sperantes quod te curares in melius emendare ad quorundam amicorum et dominorum tuorum devicti instantia super dissemus te super predictis alia punire seu pena debita castigare et nec adhuc fueris superi illis in aliquo emendato immo peiora peioribus continuando et mala malis tuam publice in concubinam tamquam vir uxorem in mensa et in lecto publice retinere seu potius detinere et bona tua per ipsam administrare et ex tua huiusmodi dissolutione et mala conversatione nedum aput parrochia tibi commissa seda mut omnes vicinas ecclesias et parrochias aput bonos et graves invenerimus te plurimum diffamatum, Nosque sententiamus exinde scandalizasti et postquam eorum Rector fuisti scandalizare ipsos predictis malis exemplis et aliis non cessasti posse in loco grave periculum imminere et talia ac tam gravia animabus et personis periculosa non possumus ut debamus absque lesione conscientie ulterius tolerare et ideo ex hiis possemus de Rigore Jure Ecclesiam ipsam merito te privare volentes tamen adhuc te ad correctionem spectare ac tecum mitius agere in hac parte te per annum unum ab et per biennium continuum ab Ecclesia et beneficio eiusdem exigentibus tuis culpis et demeritis in obedientia et contumacia manifestis suspendimus in hiis scriptis et administrationem ipsius Ecclesie cum omnibus suis bonis et iuribus universis nobis interim interdictio et ordinatione nostre totaliter reservamus tibi nihilominus interdicentes quod per totum dictum bienium non sis nec audeas in toto maritimo citra civitatem Barchinone nec in Decanatu Vallensis propter quod in villa et parrochie Sancte Marie de Calidis unde oriundus fuisti personaliter remanere. Iniungimus etiam tibi ac perpetuo interdicimus quod ammodo non sis cum aliqua de dictis mulieribus in loco suspecto nec aliqua teneas de cetero concubinam. Et dictam Jacmetam comatrem tuam anni iure si quod habet in dictis domibus ecclesie ex institutione vel collatione tua seu alia perpetuo privamus et domos ipsas ad ius proprietate ecclesie revocamus exemplum et de tota parrochia eici requirimus, precipimus et mandamus Quod si premisa vel aliquod eorumdem neglexeris observare contra ea vel aliquod eorumdem temere eo ipso ex tunc ecclesia ipsa noveris perpetuo te privatum et ex nunc ut ex tunc ecclesia ipsa et iure quod in ea obtinere dinosceris ex culpis huiusmodi perpetuo te privamus. Lata fuit hec aput locum Sancte Agnetis tertio kalendas iunii anno Domini millesimo CCC Decimo presentibus venerabilibus Raimundo de Vilalta, Geraldo de Gualba, Dalmacius de Marimundo Canonicis Barchinone Guillelmo Gerardi presbitero, Guillelmo de Canovis rectore Sancti Clementis. Rectore de Alfodio Arnaldo de Gualba, Bernardo de Sariano et pluribus aliis.

Et in continenti post predicta dominus Episcopus assignavit dicto Jacobo Ferrario spatium X dierum continue subsequentium pro terino precepto intra quos arripiat iter exeundi de loco et prosequatur biennium supradicti exilii sibi impositi ceteris supradictis in aliquo no mutatis

Fol. 139 Et si in aliquo, in totum vel in parte, dictam sententiam contra ius tulimus ipsam eatemus in presentia eiusdem notarium et testium infra scriptorum illico revocamus nos Episcopus memoratus et revocatam esse volumus in hiis criptis et de hoc mandamus vobis Ferrarius publicum instrumentum per notarium infrascriptum presentibus Guillelmo Gerard presbitero et Guillelmo Pineda clerico ad hec vocatis pro testibus et rogatis.

Fol. 139 vto.

ARGENTONA

Die martis VII kalendas iunii anno quo supra (26 Maig 1310) visitavit dictus dominus Episcopus ecclesiam Sancti Juliani de Argentonā et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius baiuli, Berengarius za Ammeller et Berengarius Gilabert qui iurati dixerunt quod en Munserrat rector ipsius ecclesie dicitur cognovit Elicsendem Verdegera sed nullus vidit eum intrantem domum suam nec ipsam venientem ad domum rectoris.

Item Berengarius Castel fornicatur cum Na Bondia et filiam habet ex ea.

CIUTAT FRETA (MATARÓ)

Die mercurii sequenti que fuit vigilia Ascensionis Domini anno quo supra (27 Maig 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Civitate Fracta et fuerunt in clericos tonsorati Guillelmus Dorriols de parrochia Sancti Felicis de Capraria et Petrus de Bosco de Argentonā scolares tonsorati.

Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Ledone, Berengarius de Belyel, Bernardus Sibilia, Guillelmus Juliani, Guillelmus de Puteo, Guillelmus Segui et Guillelmus de Ecclesia et Guillelmus Boneti qui iurati dixerunt quod Arnaldus Fonoyleda presbiter rector Capelle Castri Sancti Vincentii tenet hic quandam mulierem nomine Guillemona Torroela in concubinam ex qua filium habet masculum qui nunc lactat et filiam habuit que decessit. Fatetur dictus rector hec vera esse. Interrogato per sacramentum si interdictum positum in Ecclesia et parrochiis de Matarone vel de Lavanerii per dictum Episcopum ipse servavit dixit quod sic, sed clausis ianuis fuit ibi divina. Et numquam violavit nec violasse credit interdictum positum in aliquo loco per dictum Episcopum vel eius officialem. Fatetur bene se requisitum fuisse per rectorem de Capraria quod servaret interdictum et ipse respondit sibi quod capellam predictam non est de parrochia Ecclesie de Capraria attamen si ostenderet sibi litteram Episcopi quod debent servare ibi interdictum ei ipse servaret.

Interrogato si fuit requisitus de dicto concubinato per visitatorem Archiepiscopi dixit quod non et quia volunt domino Episcopo de pena dicti concubinatus satisfacere ut tenetur. Iniunxit sibi ut hinc ad instans festum Exaltationis Sancte Crucis iter arripiat eundi ... ut habet eo impetret veniam de comisso ab ex tunc nec eum in his scriptis excommunicavit.

Item Romeus de Plano fornicatur hic publice cum Alamanda filia Dominici et filiam habet. Item Bernardus Zolveria non vult habitare cum Elicsende uxore sua.

Item Berengarius contraxit matrimonium cum Benvenguda filia Arnaldi Saurini quondam et est in facie ecclesie approbatum et nondum est matrimonio carnaliter consumatum et sunt X anni elapsi quod matrimonium predictum factum est.

Item dixerunt quod Guillelmus de Soler presbiter qui moratur cum rectore de Argentonā consuevit hic morari et servire in ecclesiam de Matarone et tunc tenebat in concubinam Ermecsendem Marera et filium habet ex ea et aliquando venit huc et intrat palam et notorie domum ipsius Ermesendis obtinere dinosceris absque venie perpetuo noveris te privatum.

Fol. 140 Item dixerunt quod Raimundus Carbonelli, Berengarius dez Portelli mutant ad usuras et exercent contractus usurarios. Guillelmus de Manso vadit dominicis ad molendinum. Petrus dez Pi de Matha vadit ad forum diebus festis.

LAVANERES (LLAVANERES)

Die iovis sequenti que fuit dies Ascensionis Domini et anno quo supra (28 Maig 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Andree de Lavaneres et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Amat, Bernardus Luyl, Raimundus Major, Rumil Cabot, Guillelmus Luyl, Ponz Malivern

qui iurati dixerunt quod Petrus Segarra non vult confiteri a proprio rectore nec vult cum sua uxore cohabitare et sunt quatuor anni quod cohabitaverunt simul. Item dixerunt quod Guillelmus Pareyler duxit in uxore Eliscendem filiam Bernardi de Ansonia et prolem habet ex ea et dictus Bernardus de Ausonia ...ante de Sacro Fonte Generum suum predictum et predictas nuptias fecit en Bragat rector Capelle de Calidis quia Petrus Amich rector quod istius Ecclesie noluit consentire, negat per sacramentum, dictus rector immo fecit de speciali mandato dicti Petri Amich.

Item Ermessendis Cathana uxor est Simonis Cartey de parrochia de Matharone et credens quod uxor sua predicta esset mortua contraxit cum filia den Raspat de Matha in facie ecclesie et manet secum tanquam vir cum uxore prima derelicta. Item dixerunt quod en Bragat rector Capelle Calidis tenet publice Alamanda in concubina et filias habet ex ea. Et tenet eam secum in domo et simul cohabitatur tanquam vir et uxor in periculum anime sue et scandalum plurimorum et non celebrat nisi raro. Immo non celebrat semel aliquando in duos menses. Inde probat Petrus scolaris clericus etiam iuratus. Fatetur dictus rector mulierem predictam secum tenere in domo et prolem habere sed postquam Episcopus visitavit in dicto loco de Lavaneriis non pecavit cum ea. Item fatetur quod tarde celebrat quia non tenet scolarem sed celebrat semel in septimana ad minus et aliquando bis et pluries cum potest habere scolarem et fatetur per sacramentum quod bene sunt X vel XII anni quod participat cum muliere predicta et minor infans quem habet ab ea potest esse etatis VIII annorum vel circa.

Item dixerunt quod Petrus scolaris clericus tonsoratus deodatus Capelle sancti Petri eiusdem parrochie adulteratur publice cum Eliscende uxor Petri de Llobera et filiam habet ex ea et ipsa non vult redire ad virum. Fatetur dictus Petrus scolaris se dictam Eliscendem cognovisse benes unt duo anni et filiam habuisse sed ex tunc quod ivit in peregrinationem ad Sanctum Petrum de Monte Maiori non pecavit cum ea et hec dixit per sacramentum. Dominus Episcopus remisit sibi penam dicti concubinitus iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et obligavit se ad penam constitutionis sinodalis contra clericos concubinos et ad penam carceris trium mensium in pane et aqua si in dictam penam constitutioni incideret et eam solvere non posset quod admodo non erit cum dicta muliere in loco suspecto.

“Cum nos Poncius Dei gratia Barchinone Episcopus invenerimus te Bartholomeo Bragat rectorem Capelle Sancte Marie de Calidis nostre diocesis Alamandam mulierem tanquam vir uxorem tecum in eadem domo bene sunt X vel XII anni cum concubinam publice tenuisse et adhuc tenere quia ex eadem prolem habere cum monitus per nos sub pena privationis ipsius beneficii nolueris ab huiusmodi peccato discedere monemus te semel, secundo ac tertio et precipit in hiis ac ter iniungimus quod hinc ad instantes kalendas mensis iulii iter arripas versus dominum papam super predictis veniam impetraturus et XL solidos in quos eo condemnamus occasione predictam alia per nos in predicto concubinato repertus debuiste iam dives et in ornamentis capelle posuisse hinc ad dictum terminum in dictis ornamentis ad notitiam nostri repones vel in loco tuto deponas vel hostendat te posuisse alioqui nec fecis quod mandamus personam tuam in hiis scriptis predicta monitione premissa ex nunc ut ex nunc ex cunctis sententia innodamus in instantes etiam nihilominus pena privationis beneficii tui predicti quod ex tunc non sis cum dicta muliere in loco suspecto nec aliqua teneas de cetero publice concubinam alia ex nunc ... ex tunc capella ipsa et iure quidam in ecclesia (*a la fi del foli 139 vto.*) obtinere dinosceris absque spe venie perpetuo noveris te privatum”.

Fol. 140 vto.

DORRIUS (DOSRIUS)

Die veneris proxima post festum Ascensionis et anno quo supra (29 Maig 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Acisceli de Duobus Rivis et fuerunt vocati de parrochianis

Bernardus de Dorrius, Bernardus Mironis, Petrus Oliver, Riambaldus de Bosco qui iurati dixerunt omnia recte.

SENT AGNES (SANTA AGNÈS DE MALANYANES)

Die sabbati III kalendas iunii anno quo supra (30 Maig 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Agnetis et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Cabot, Berengarius za Tera et Berengarius Boneti qui iurati dixerunt quod Bernardus Pradel presbiter hic serviens tenet aput locum de Parietibus consuevit concubinam tenere. Item dixerunt quod en Puig rector Capelle Sancte Marie de Malayans consuevit tenere concubinam ex qua prolem habet que decessit hoc anno.

Item Petrus Rovira de parrochia ista fornicatur cum Elicsende Coleta et prolem habet ex ea. Raimundus dez Roure fornicatur cum Berengaria Cabota.

Berengarius de Olzina presbiter qui moratur aput ecclesiam Sancte Agnetis tenet publice in concubinam Elicsendem Riger a et filiam habet ex ea et illa deserit mansum quem habet in parrochia de Parietibus et sequitur dictum presbiterum et tenet mansum pro ecclesia de Parietibus et ipse tenet eam in domo fratris sui.

LINARS (LLINARS)

Die dominica sequenti et anno quo supra (31 Maig 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Linars et fuerunt vocati de parrochianis: Raimundus de Oltzinellis baiulus, Petrus de Mayans, Berengarius za Riera, Petrus za Canal et Petrus Dayd qui iurati dixerunt quod: Guillelmus Croet presbiter beneficiatus istius ecclesie dimisso beneficio, emit ecclesiam Sancti Stephani de Colle. Fatetur dictus Guillelmus Croet hec fore vera sed de licentia Episcopi hoc fecit ut asserit.

Item dixerunt quod Petrus Tort rector istius ecclesie negligenter servit lampadem unam quam tenetur tenere in ecclesia.

Et fuerunt in clericos tonsorati: Raimundus Olmo de Cardedol, Raimundus de Pradels de Valgorgina, Geraldus za Mora, Raimundus Morato de Villa Maiori, Bernardus de Lavaneres.

Fol. 141 Item dixerunt quod dictus rector tenet secum publice in domo Elicsendem in concubinam et duos filios habet ex ea et sunt bene XV vel XVI anni quod eam tenet ut vir uxorem. Fatetur dictus rector per sacramentum hec vera esse sed de mandato Bernardi de Cintilla quod eam habuit retinere. Composuit cum domino Episcopo ad CL solidos pro se et concubinam quos promisit solvere ad xv dies post instans festum sancti Johannis Baptiste et fuit sibi iniunctum sub pena privationis beneficii quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam solvit dictos CL solidos quos recepit Nicolaus de Salis de mandato domini Episcopi.

Item Guillelmus Croet beneficiatus istius ecclesie tenet aput hic secum in domo Ermesendem filiam den Torrent de Alfou et prolem habet ex ea et sunt bene V anni quod eam publice tenet. Idem probat Petrus Tort rector predictus etiam iuratus. Fatetur dictus Guillelmus Croet per sacramentum quod III anni sunt quod participat cum ea sed non tenet eam continue secum in domo. Composuit eum domino Episcopo ad XXX solidos quos iuravit solvere hinc ad instantes kalendas Augusti. Iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et V solidos scriptori et fuit sibi iniunctum sub pena privationis beneficii ad quam se obligavit si ad modo esset cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam teneat de cetero concubinam. Solvit dictos V solidos scriptori. Item solvit X solidos domino Episcopo.

Item dixerunt quod Berengarius Guinart rector ecclesie Sancti Andree tenet secum in domo na Jachma de Granoylers et prolem habet ex ea et sunt bene III vel IIII anni quod eam tenet publice.

Petrus Tort presbiter predictus etiam iuratus idem sed ignorat de filiis. Idem dicit de fama Guillelmus Croet predictus. Petrus de Boscho et Guillelmus de Arenis parrochiani dicte ecclesie Sancti Andree iurati dixerunt famam esse et credulitatem in loco quod predicta vera sunt sed non estant testes garhentes super terram. Negat dictus Berengarius Guinart per sacramentum se umquam mulierem predictam carnaliter cognovisse sed verum est quod ipso ignorante erat pregnans quam eam aduxit pro pedisseta ad domum suam et erat pregnans ab Arberto Zalleda consanguineo ipsius Berengarii Guinardi. Et fuit sibi iniuncta progiatio per predictos parrochianos suos qui per sacramentum prestitum credunt dictum rectorem verum iurasse maxime quia illa est mulier annosa et que posset esse mater sua et hoc non obstante fuit sibi iniunctum sub pena beneficii quod ad abolendam famam illam. Ita quod a modo non sit cum illa in loco suspecto nec aliqua teneat de cetero concubinam.

Item dixerunt quod Petrus de Meyans tenet publice Ermessendem e preganans est ab eo. Item Berengarius za Riera uxorus adulteratur publice cum Guillelmo de Lerona. Item Alaman uxorus tenet secum Guillelmam et filiam habet ex ea.

Item dixerunt quod dicta concubina huius rectoris exercet contractos usurarios vendendo bladum a espera plus quam valeat tempore contractus a Pertegaz, a Campins, et a Mosquerolis sciunt de hoc veritatem et presumunt quod de pecunia rectoris et bonis eius hoc faciat. Negat rector ipsam usurarios contractos exercere vel ad usuras mutuare.

Item dixerunt quod Berengarius Carcases XXX anni sunt quod non fuit confessus ut audiunt dici a rectore. Item Berengarius de Podio muruat ad usuras in parrochia dicte ecclesie Sancti Andree. Guillelmus de Carreres parrochianus dicte ecclesie Sancti Andree etiam iuratus et debite interrogatus super vita et conversatione dicti Berengarii Ginart rectoris sui dixit quod re vera dictus rector impregnavit dictam mulierem Na Jachma et peperit in domo ipsius rectoris et ipsemet rector baptizavit filium quem dicta muliere ibi peperat et Arsendis soror huius etiam fuit commater et Bernardus Massonet comptat ad partes ipsius rectoris et tandem cum dictus filius decessisset dictus rector propter mortem ipsius filii portavit capucium indutum et gramasiam bene per modum annum. Item dixit quod dicit missam cum quodam filio suo quem tenet de Na Delma de Collsabadelli.

Fol. 141 vto. SENATA – COLLE SABADELLI – ZASERRA (SANATA-COLL SABADELL-SASERRA)

Die sabbati intitulata VII idus madii anno quo supra (9 Maig 1310) dictus dominus Episcopus exivit Barchinonem et venit ad Ecclesiam Sancti Martini de Cerdanyola et ibi personaliter visitavit et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus de Saltellis, Bernardus de Podio, Petrus Arters, qui iurati dixerunt quod Bernardus de Vallecorsa rector istius Ecclesie fuit diffamatus de Alicsende uxor Bernardi Lobeti.

Item dixerunt quod Bernardus zes Passadores fornicatur cum Maria et prolem habet ex ea. Bernardus de Cabanijes fornicatur cum Dulcia.

Berengarius Boyl uxorus ets diffamatus quod adulteratur cum Arsende Durana maritata.

Arnaldus Garcia fornicatur cum Elicsende de Ortis et prolem habet. Jacobus za Riba non venit ad ecclesiam nec diebus sollempnibus.

Die lune kalendas iunii anno quo supra (1 Juny 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Colle Sabadelli et duas ecclesias infrascriptas in subsidium procuratoris. Et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus de Guardiam, Bernardus Mora, Simon Lilieti, Petrus dez Truy et Simon de Prato, za Canal, Bernardus de Volpeyat, Petrus de Bonamusa qui iurati dixerunt quod rector ecclesie de za Serra tenet insufficientem escolarem.

Item dixerunt quod Bartholomeus Bruy rector ecclesie de za Serra stabilivit in duas pecias terre ipsius ecclesie Guillelmo Steper de Colle Sabadelli sine consensu parrochianorum et firma episcopi

ut presumunt. Fatetur dictus rector se dictas stabilisse terras sed cum firma Episcopi et ad utilitatem ecclesie sed non significavit hoc suis parrochianis. Cetera recte.

SANT ESTEVE DE PALAU (PALAUTORDERA)

Die martis sequenti et anno quo supra dictus (2 Juny 1310) dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Stephani de Pallatio. Et fuerunt vocati de Parrochianis: Guillelmus za Vila, Petrus Juliol, Guillelmus Estrada, Berengarius Bovis qui iurati dixerunt quod Berengarius dez Camp ebdomadarius maior qui debet tenere diaconum deficiebat hic multis tempori ... negat dictus ebdomadarius immo loco diachoni tenebat presbiterum. Item dixerunt quod dictus ebdomadarius maior diu est quod non fecit hic residentiam personalem et nullus est hic sufficiens in animarum cura nisi ipse.

Item dixerunt se audivisse a multis quod Bernardus Buadela ebdomadarius minor non surgit frequenter ad matutinas et deficit in matutinis et in vespis frequenter; dicit dictus ebdomadarius quod postquam fuit ibi reversus non deficit nisi tarde.

Item dixerunt quod ebdomadarius maior recipit capidas annuatim circa XL et non vident quod convertantur in ornamentis ecclesie requirunt quod sciamus quo vadunt. Nescit minor ebdomadarius quo vadunt. Item dixerunt quod dictus ebdomadarius minor tenet publice Na Maro filiam de Na Arquera in concubinam et prolem habet ex ea filium videlicet et filiam et ipsa moratur in sacraria Sancte Marie et venit hic frequenter et intrat domus ipsius ebdomadarii et comedit et bibit et modo est pregnata et sunt bene X anni quod eam tenet in concubinam. Fatetur dictus ebdomadarius predictam vera esse et hoc dominus Episcopus dispensavit secum ab eo tamen tempore citra quo fuit hic reversus scilicet in festo Sancti Johannis erit annus rediit cum dicta muliere.

Fol. 142 Item dixerunt quod Petrus baiulus beneficiatus istius ecclesie tenuit Marie de Codalet in concubinam et duos filios habuit et postea maritavit eam et dedit in uxore Petro za Costa et adhuc venit ipsa ad domum ipsius beneficiati et cum viro et sine viro et duas filias habet a viro. Fatetur Bernardus Buadella predicta esse vera et ambo vir et uxor veniunt ad domum dicti Petri Baiuli et postea recedit vir et uxor remanet intus cum eo et fama et credulitas est in loco quod dictus Petrus Baiuli peccet cum ea et ipse etiam vidit intransentem cameram suam et stantes solum cum sola etiam inquantarles. Item dixit eum diffamatum de uxore Bernardi et vidit eum intransentem domum ipsius mulieris et stare solum cum sola per magnum tempus sed de ipsa non habet prolem sed de prima habet duos filios et creditur quod due filie quas dicta uxor Petri za Costa hec sint sue quia similitudinem habent ipsius et vir non potest ut dicitur gravare. Idem probat Raimundus de Strada presbiter. Fatetur dictus Petrus Baiuli predictam vera fuisse et esse negat tamen se peccasse cum illa postquam habuit dictas filias. Composuit cum domino Episcopo ad L solidos quos solvit eadem.

Item dixerunt quod Jacobus Clerici beneficiatus capelle Sancti Cipriani tenet quandam in concubinam nomine ... de qua dicitur habere unam filiam secundum famam publicam huius terre et moratur ipsa in sacraria de Villamaiori et venit huc ad dictum beneficiatum frequenter ad domum eiusdem beneficiati. Fatetur et credit dictus Bernardus Buadella presbiter hec vera esse. Fatetur dictus ebdomadarius maior hec vera esse. Idem probat Raimundus de Strada presbiter. Item probat Petrus Baiuli presbiter. Fatetur dictus Jacobus hec vera esse et sunt bene V anni quod ipse participat cum ea et fatetur se ex ea duas filias habuisse quarum altera est mortua sed non habuit eam virginem. Dominus Episcopus ad preces domine de Monte Palatio remisit sibi penam concubinatoris predicti pro XX solidos quos solvit et tradidit Guillelmo Pineda, camerario Episcopi, iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et obligavit se ad penam decem aureorum in quam incideret ipso facto si ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam teneat de cetero concubinam et fideiussit pro eo Petrus Sahuc rector Ecclesie de Mosquerolis cum ipso et sine ipso et obligavit

se et omnia bona sua et dictus Jacobus promissit dictum fidemissorem ex iude servare indempne.

Item dixerunt quod Petrus Blanc fornicatur cum Na Pedrona et prolem habet geminam. Item Petrus Monot contraxit matrimonium cum Elicsende et prolem habet ex ea et non vult matrimonium sollempnizare in facie Ecclesie.

Item Guillelmus Zavila fornicatur publice cum quadam muliere de qua habet prolem. Item dixerunt duo expredictis etiam quod Raimundus Destrada beneficiatus in Ecclesia Sancte Marie de Palatio adulteratur cum Cecilia uxor quondam Guillelmi Batayler et filium habet et dictus Guillelmus nolebat eum recognoscere tempore mortis suae et devictus amicorum consilio et ne testamentum ipsius ruperetur recognovit illam in C solidos et modo illa contraxit cum Bernardo Natalis et ista venit frequenter ad domum fratris dicti beneficiati et ibi faciunt vistas suas a longis circa temporibus bene sunt XXI anni et ultra. Fatetur dictus minor ebdomedarius minor famam esse in loco et credit. Fatetur dictus Raimundus de Estrada se peccasse cum predicta et eam tenuisse vivente viro suo predicto tempore quo erat in minoribus constitutus scilicet tonsoratus.

Item dixerunt predicti duo quod dictus Raimundus de Strada adulteratur cum uxore Geraldii Bassa et modo parturit et dicitur esse partus dicti beneficiati et frequenter participat cum ista; fatetur dictus ebdomedarius minor per sacramentum hec vera esse ut fama laborat in loco et quod mansus est destructus hac ratione et derelictus per virum ita quod nullus habitat. Fatetur dictus Raimundus de Strada se peccasse cum muliere predicta nec participasse cum ea per medium annum et fatetur famam esse in loco quod dictus vir eius quia iuvenis est deservit mansum occasione predicta. Sed ipse credit quod pro eo deservit quia non habebat ibi qui comederet. Idem probat Petrus Baiuli presbiter et est fama quod predicta ratione fuerit mansus ad heremum redactus et destructus. Idem probat Bartholomeus Rigaldi presbiter et negat dictus Raimundus de Strada dictum partum esse suum nec ipsa dixit sibi unquam quo dasset pregnantis ab eo. Negat etiam dictum mansum esse propter eum desolatum. Composuit dictus Raimundus de Strada cum domino Episcopo de pena concubinatorum predictorum ad quorundam amicorum ipsius Raimundi instantiam debet ad XXX solidos quos solvit eidem.

Fol. 142 vto.

SANCTA MARIA DE PALATIO TORDERA (PALAUTORDERA)

Die mercurii III nonas iunii anno quo supra (3 Juny 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Palatio Tordera. Et fuerunt tonsorati in clericos: Michael Ferrarius de Sancto Celedonio, Bernardus Corey, Bernardus Michaelis de ista parrochia, Petrus de Valmaya, Franciscus Barbeni de Sancto Celedonio legitimi.

Et fuerunt vocati de parrochianis: Raimundus de Pinel, Petrus de Plano, Petrus Vidal, Arnaldus za Nogra, Petrus de Portella, Bernardus Corey et Jacobus Castilionis qui iurati dixerunt quod Raimundus de Strada presbiter beneficiatus istius Ecclesie defecit hic quod non fecit hic residentiam bene est annus nec tenuit hic servitorem. Sed ipse manet in ecclesia Sancti Stephani et serviebat ibi pro Berengario de campo ebdomadario maiori et veniebat huc cantore valde raro. Yunctum fuit sibi quod emendet servitium fallicum.

Item defecit hic servitium beneficii den Egelats a die mortis sue bene sunt VI septimane usque ad presentem diem in qua de dicto beneficio fuit provisum Petro Banibi presbitero et debet fieri et emendari servitium per manumissores dicti defuncti.

Item videtur eis quod beneficiati istius ecclesie scilicet Sancti Petri et Sancti Progeti cum hec duo baneficia sint per largitiones et legata parrochianorum instituta debeant exire ad absolutionem sepulcrorum una cum rectore ecclesie.

Item dixerunt quod Petrus zes Ameyes rector istius ecclesie stabilivit unum campum terre Petro Textoris alias cognominato Petrus Lobeti ad utilitatem ecclesie sine firma Episcopi ut credunt.

Item mansus Serra qui tenetur pro ecclesia fuit venditus et alienatus per heredem ipsius Raimundo Beldia in dampnum ecclesie.

Item dixerunt quod Raimundus de Strada presbiter tenet publice et tenuit Raimundam Boza uxor Geraldí Boza et filium habuit dictus presbiter ex eadem et dictus vir eius desemparavit et dimisit mansum isto furore ductus et moratur cum domino cui servit et remanet mansus heremus et ipsa recessit ad domum fratris dicti Raimundi de Strada.

Fol. 143 Item Petrus zes Ameyes rector istius ecclesie tenet secum indomo quandam nomine Guillemona Salra de qua filiam habuit que decessit et postea duxit virum qui recessit de loco et ipsa servit adhuc dicto rectori sed iacet extra in domo propria et credunt quod non peccet aliter cum ea propter senectute licet ea mulier satis est juvenis. Aseruit Bernardus Buadela presbiter predictam vera esse. Idem probat Petrus Baiuli presbiter de fama. Composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos quos iuravit solvere hinc ad instans festum Sancte Marie de Septembri.

Item dixerunt quod Bonanatus Martini beneficiatus istius ecclesie tenet in domo quandam nomine Elicsendem baptizatam de qua est diffamatus. Fatetur Bernardus Buadela presbiter famam esse et dicitur quod dictus Bonanatus habuit magnam pecciam ab ea et talis est fama.

Item dixerunt quod Bernardus Buadela ebdomadarius minor Ecclesie Sancti Stephani tenet hic quandam na Mara Arquera ex qua filium et duas filias habet et ipsa est pregnans et ipsa vadit ad ecclesiam Sancti Stephani cotidie ad eum licet hic teneat ipsam domum suam et filius et filias manent cum patre. Composuit dictus Bernardus Buadela cum domino Episcopo ad C solidos pro pena concubinatus predicti de quibus solvit eidem XX solidos in crastinum Sancti Johannis Baptiste et fuit sibi iniunctum sub pena ingressus ecclesie de solvendis residuis hinc ad instantes kalendas iulii alias ingressum ecclesie ex tunc sibi nosceret interdictum. Item solvit XV solidos prima die mensis iulii et fuit de residuis elongatus usque ad kalendas augusti sub pena predicta. Item solvit XXXV solidos ultima die iulii. Et fuit sibi iniunctum sub pena privationis beneficii quod admodo non sis (sic) cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

Item dixerunt quod Petrus Baiuli beneficiatus ipsius ecclesie consuevit tenere in concubinam uxorem den Costa antequam duceret virum et duos filios habuit ex eadem et ipsa venit etiam cum viro ad domum ipsius Petri Baiuli et serviunt sibi.

Item dixerunt quod Bartholomeus Rigaldi presbiter serviens in ecclesia ista fuit repertus anno preterito in domo uxoris den Bartholomei Lobera per ipsum virum ut dicitur cum uxore et hoc fuit de nocte et fuit ex inde sonus emissus. Juravit ad sancta Dei Evangelia dictus Bartholomeus quod ipse tunc erat in villa sancti Celedonii et omnia predicta negat.

Item dixerunt quod Petrus Martini Martini uxoratus dimissa uxore tenet publice Marie Casteylona et prolem habet.

Item Ferrarius Flameya fornicatur cum na Poqui et prolem habet. Item Guillelmus Muliner tenet hic duas concubinas na Figera et na Riba maritata et a ratione dimisit mansum Petrus Riba vir eius. Item Berengarius Trio de Vila Maior tenet hic Guillelma Ermenganda et filium et filiam habet. Pontius Martini tenet publice Guillelmam et filiam habet. Guillelmus de A, fornicatur publice cum na dida et filiam habet. Item requirunt parrochiani quod mulieres que hic permanent in peccato publico ex eant de parrochia.

Fol. 143 vto.

CAMPINS

Die iouis sequenti et anno quo supra (4 Juny 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Campins et fuerunt in clericos tonsorati scolares legitimi qui sequuntur: Petrus de Podio, Jacobus Medici, Guillelmus Rosselli, Bernardus Terades, Petrus Plana, Franciscus Egidii, Guillelmus Berat,

Petrus Törner, Laurentius dez Bachs, Petrus Laurentii, Bonanatus Martorelli, Jacobus Solerii, Bernardus Rovira de Sancto Celedonio, XIII clericus tonsoratus, Vitalis Roure de Falgars tonsoratus, Arnaldus de Prats de Campins.

Et fuerunt vocati de parrochianis Geraldus Riere, Petrus dez Roure, Raimundus Pontii, Guillelmus de Torrentibus, Ferrarius Canal, Petrus Felid et Berengarius dez Roure qui iurati dixerunt quod Petrus Gila rector istius ecclesie recipit capidas et nesciunt quo vadunt. Item dixerunt quod dictus rector tenuit tribus annis Elicsendem pro pedisseta et ipsa postea recessit ab eo et postea recuperavit eam et nunc manet secum pro pedisseta et est fama in parrochia quod eam cognoscit sed pro eo quia ipsa ab alio habuit prolem quia ab isto non impregnatur presumunt quod non peccet cum ea.

Item dixerunt quod dictus rector habuit quandam filiam duorum annorum a quadam muliere nomine Raimunda uxor quondam Bernardus de Casalet.

Petrus Ferrandelli etiam iuratus probat idem et hoc addens quod dicta Raimunda venit frequenter ad domum ipsius rectoris et ipsa iuvenis mulier valde apta et ipse mutuavit viro suo C solidos super quadam pecia terre ita quo desset empti nisi certo tempore sibi esset dicta pectia restituta et vel quod facerent sibi ex inde perpetuo in gratiam frumenti censualem et post mortem viri ipse promisit reddere instrumentum dicte obligationis et rescindere contractum si permitteret se cognosci ab eo quod ipsa fecit sed ipse noluit sibi reddere instrumentum.

Item dixerunt quod Berengarius dez Puyol presbiter de Spinalbet tenet hic quandam nomine Elicsendem Cortada in concubinam et filium et filiam habet ex ea et ipse venit huc ad eam et ipsa vadit ad eum.

Item Petrus Serra uxoratus adulteratur cum Ermesende Rourela et duos filios habet ex ea.

Bernardus Nogera uxoratus adulteratur cum Guillelma Fornesa uxore Petri Fornes que moratur Barchinone et ipsa non vult redire ad virum et dictus Bernardus habet prolem ex ea et mansi eorum hac ratione destruuntur et ipsa moratur a la pica den Colom.

Fol. 144 Item dixerunt quod Elicsendis concubinam rectoris de Linars mutuatur hic ad usuras et mutuare consuevit et mutatur ut fama laborat de bonis rectoris et quidam ex dictis testibus voluit quedam vice vendere sibi frumentum a novel et nolebat sibi dare nisi III solidos cum dimidio de quarteria et sic noluit sibi venditionem facere. Idem probat Petrus Ferrandelli etiam predictus et huic etiam mutuavit III quarterias ordeï et ipse pro XXIII solidos et tempore contractus non valebat quare nisi VI solidos et erat terminus solutionis kalendas augusti et tempus contractus in hieme precedenti.

OLTZINELES (OLZINELLES)

Die veneris sequenti et anno quo supra (5 Juny 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Stephani de Oltzinellis et fuit in clericum tonsoratus: Franciscus de Vilatort de Sancto Celedonio, legitimo. Et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Quintanela, Maimonus de Monte Sancto, Petrus de Muntlaret, Petrus de Muntlaret filius eius, Petrus Bacho et Guillelmus dez Terrers qui iurati dixerunt quod Arnaldus za Costa rector istius ecclesie in ortu solis surgit ad matutinum et non ante nec in hieme nec in state.

Et ipse recipit capidas.

Item decessit quadam filia den Terres quadam nocte et dictus rector noluit sibi dicere missam dicentes se aliis negociis occupatum sed credunt quod propter meretricem quam tenebat in domo non reputavit se dignum celebrare. Item dixerunt quod dictus rector tenet concubinam publice in domo na Sobirana uxor Guillelmi dez Celers et filium habet ex ea duorum annorum et ipsa est pregnantis ab eodem rectore et mater ipsius mulieris manet similiter cum Rectore et supracitatus ductus Guillelmus

de Celers duxit dictam mulierem in uxore III dies dictus rector tenuit eam in domo sua et sunt III anni quod participat cum ea et credunt quod aliquando omitit celebrare missam propter peccatum ipsius mulieris. Fatetur dictus rector predicta omnia vera esse et cessare multoties missam celebrare ratione predicta. Dominus Episcopus iniunxit sibi et eum monuit ut hinc ad instans festum Sancti Johannis Baptiste inclusive satisfaciatur sibi de pena concubinitus predicti usque ad C solidos alia ex nunc ut ex tunc sibi in hiis scriptis ingressum ecclesie interdixit et iniunxit sibi sub pena privationis beneficii quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco (*al final del full*) suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

Item dictus rector habuit duos filios quos hic nutritur a Geralda de Olzina uxor Simonis de Olzina et iam de hoc fuit requisitus per episcopum nec credunt quod postea redieret ad eam. Fatetur dictus rector hec vera esse sed postea non participavit cum ea.

Composuit cum domino Episcopo ad C solidos de pena concubinituum predictorum et quos recepit Guillelmus de Canovis et obligavit se ad penam privationis beneficii si admodum sit cum aliqua de dictis mulieribus in loco suspecto vel si aliquam teneat de cetero concubinam et fuit alias si iniuncta pro modo culpe penitentia salutaris.

Item Petrus Quintanela propter iniuriam quam predictus rector faciebat sibi fecit rectorem citari cum littera episcopi et rector fecit propter hoc coveniri per curiam domini Bernardi de Capraria et damnificari et tandem composuit cum eo in psse fratris Bernardi de Ribalta et modo non vult stare dicto compromisso.

144 vto.

VILARDEL (VILARDELL)

Die sabbati VIII idus iunii anno quo supra (6 Juny 1310) que fuit vigilia Pentecostes idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Laurentii de Vilardello et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Rossel, Bernardus Stephani, Petrus Oliver, Petrus Novel, Tomas de Apilia et Geralda Oliver qui iurati dixerunt quod Petrus de Valle Bella rector istius ecclesie consuevit tenere in villa Sancti Celedonii quandam nomine Guillelmonam de Podio ex qua filiam habet quam tradit nuptii et illa manet in Sancto Celedonio et aliquando venit huc.

Item dixerunt quod Simon de Lero contraxit matrimonium cum Berengaria de Podio et duas filias habet et non vult habitare cum uxore.

MUNT NEGRE (MONTNEGRE)

Die Pentecostarum anno quo supra (7 Juny 1310) idem dominus Episcopus celebravit hanc sanctam festivitatem cum fratribus suis in castro de Monte Nigro et dum in ecclesia parrochiali ipsius castri missarum sollempnia celebrantur tonsorati in clericum Petrus Felicis scolarem filium Petri Felicis de Barcha legitimum.

ALFOU

Die mercurii sequenti et anno quo supra (20 Setembre 1307) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Juliani de Alfodio et tonsoravit ibi duos scholares qui secuntur: Petrus de Sancto Ligerio, Franciscus filius Guillelmi Bardii de Carotitulo eiusdem dicunt.

Die martis proxima post festum Pentecostes et anno quo supra (9 Juny 1310) dictus dominus Episcopus descendit de Monte Nigro et visitavit ecclesiam Sancti Juliani de Alfodio et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus de Sancto Liceris, Bernardus Alfou, Guillelmus de Torrente, Raimundus de Malvet qui iurati dixerunt quod en Morel rector predictae ecclesie fuit et est adhuc diffamatus de Ermessende Legeta quam tenet pro pedisseta. Cetera recte.

MUNT TORNES (MONTORNÈS)

Die mercurii sequenti et anno quo supra (10 Juny 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Monte Tornosio et non potuimus habere parrochianos propter occupationem messium.

Fol. 145 (*en blanc*)

Fol. 145 vto.

SANTA SUSANA (SANTA SUSANNA)

Die martis XVI kalendas iulii anno quo supra (16 Juny 1310) Petrus de Linars rector ecclesie Sancte Susane venit ante presentiam domini Episcopi et eius palatio Barchinone et composuit cum eodem super eo quod fregerat carceran suum ignorat vagabundus per mundum cum meretricibus de ipsis etiam ut per fidedignos accepit lenocinium comitendo et promisit domino episcopo C solidos pro pena et compositione predictorum solvere et dare de quibus dedit sibi comfestim LXXX solidos et iuravit solvere XX solidos residuos hinc ad XV dies prius instans festum Sancti Johannes Baptiste. Et dictus dominus Episcopus iniunxit sibi sub pena privationis beneficii ad quam dictus Petrus se obligavit si ad modum predictis similia faceret sententia acceperet aut se aliquibus enormitatibus inmeseret vel teneret de cetero concubinam et dictus dominus Episcopus fecit sibi finem de omnibus excessibus supradictis pro dictis C solidos. Solvit dictos XX solidos infra terminum.

SENT ANDREU DE PALOMAR

Die sabbati intitulata kalendas augusti anno quo supra (1 Agost 1310) visitavit idem dominus Episcopus ecclesie Sancte Andree de Palomario. Et fuerunt vocati de parrochianis: Paulum de Podio et Periconum Puijel, et Bernardus Augusti et Berengarium de Sancta Fe et Paulum Andreu et Periconum de Finestreles et Jacobum Parayada qui iurati dixerunt quod Jacobus ça Riera tenet et possidet pacifice dicte ecclesie nullo contradicente quam facit servire per quandam presbiterum.

Fol. 146 Item dixerunt quod Guillelmus Doles beneficiatus in ecclesie de Finestreles non fecit nec facit servicium in eadem et dilapidavit et destruxit bona ipsius capelle. Et quia dominus Episcopus iam alia de hoc fuerat informatus mandavit eisdem parrochianis quod non providerent eiudem Guillelmus de bonis ipsius capelle.

Fol. 145 vto. Item dixerunt quod Bernardus Augustini tenet quandam nomine Sibiliam publice in concubinam et habet duos filios ex ea et fuit iniunctum sibi per dominum Episcopum quod sint usque ad festum Assumptionis Beate Marie contraheret in uxore dictam mulierem predictus Bernardus Augustini promisit se facturum.

Item dixerunt quod Raimundus Lonch filius Sibilie Longe peccavit publice cum quadam muliere commorante in villa Sancti Andree cuius nomen ignorant a qua habuit prolem. Item dixerunt quod Petrus et Ferrandi filii Bernardi Ferrandi peccavit publice cum quadam muliere commorante in villa Sancti Andree cuius nomen ignorant a qua habuit prolem.

Item dixerunt quod Bonanatus Codina uxoratus peccavit publice cum quadam nomine Elicsende commorante in villa Sancti Andree a qua habuit prolem.

Item dixerunt quod Guillelmus Martini tenet publice in concubinam quandam nomine Elicsendem et habet filios ex ea que moratur in dicta villa.

Fol. 146 Item dixerunt quod Petrus de Roses tenet quandam publice in concubinam cuius nomen ignorant a qua habuit prolem que moratur in dicta villa.

Item dixerunt quod Guillelmus de Munt Tornos tenet publice in concubinam quandam nomine Bartholomenam que moratur in dicta villa.

Item dixerunt quod duo filii den Ferran dicuntur habere in uxores quasdam consanguineas suas quorum nomen ignorant.

MARTOREYS (MARTORELLES)

Die dominica intitulata IIII nonas augusti anno quo supra (2 Agost 1310) dominus Episcopus Barchinone visitavit ecclesiam Sancte Marie de Martoreyes et fuerunt vocati de parrochianis; Bernardus Mascaroni, Ferrarrium de Aguilar, Guillelmus Company, Bernardus Gassul, Bernardus Samela qui iurati dixerunt ea que sunt inferius posita:

Dixerunt quod diebus quibus officium divinum fit in Ecclesia per rectorem bene fit et diligenter, sed hoc de rector multum frequenter se abstineat ab ecclesia et stat Barchinona et alibi per quatuor et octo dies nullo dimisso substituto. Negat dictus rector secundum quod superius est impositum.

Dictus Franciscus de Apiaria rector istius ecclesie composuit cum domino Episcopo de pena concubinatorum infrascripti ad L solidos quos iuravit sibi servire hinc ad festum Sancte Marie de Septembris et fuit sibi iniunctum sub pena privationis Ecclesie sue predictae quod annum continuum ab hac die antea non sit in civitate Barchinone nec cum dicta muliere in loco suspecto nec aliqua teneat de cetero concubinam et ad hanc penam si contra faceret se dictus rector specialiter obligavit.

Acta fuerunt hec apud ecclesiam de Rupe die nonis augusti anno quo supra presentibus Raimundus de Cortibus beneficiatus in Ecclesia Vallibus et Berengarius de Podio clericus et promisit dare V solidos scriptorii. Solvit totum et habuit litteram absolutionis iuxta inhibitionem superius sibi factam.

Fol. 146 vto. Item dixerunt quod Franciscus de Apiaria rector ipsius ecclesie tenet publice per concubinam quandam que vocatur Sibiliam ex qua prolem habet ex qua etiam habet duos gemellos qui nunc dum compleverunt duos annos et etiam dicta Sibilia stetit hic cum dicto rectore per quinque annos interpolatim tamen et nondum est mensis elapsus quod dicta Sibilia recessit. Fuit confessus quod dictus Rector in festo Sancti Ilarii fuerunt duo anni elapsi quod duo gemelli predicti fuerunt nati a predicta muliere et credit quod predicti gemelli fuerunt concepti ex dicto rectore. Interrogato si dicta muliere fuit prius nativitate dictorum gemellorum in hospitio dicti rectoris dixit quod sic per unum mensem continuum prius nativitate dictorum gemellorum prius ea non fuit nisi per quinque septimanas in festo Pentecostes et postea post quintum diem in quinta die post festum Pentecostes quia ipse surrexit de lecto et dicta mulier recessit et antea et post ipsa non fuit in domo dicti rectoris.

Item dixerunt quod en Vals tenet publice in concubinam quandam nomine Na Galiana ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Berengarius Matha fornicatur publice cum Raymunda Cerbera ex qua prolem habuit. Item dixerunt quod Jacobus ça Torra fornicatur publice cum quadam nomine Romia ex qua prolem habuit.

Item dixerunt quod Guillelmus Michaelis non venit libenter ad ecclesiam. Item dixerunt quod Na Marquetam non venit libenter ad ecclesiam. Item dixerunt quod Petrus Marqueti venit tardem ad ecclesiam; non veniunt ad ecclesiam nisi tarde.

VILLANOVA (VILANOVA DEL VALLÈS)

Die lune intitulata III nonas augusti anno quo supra (3 Agost 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Stephani de Villanova. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus de Palatio, Guillelmus de Vallelobera, Simon de Vallelobera, Simon Çafont, Bernardus de Prato et Simon Mir, Raimundus de Podio qui iurati dixerunt quod officium ecclesie non fiebat ut debebat per rectorem pro eo quia rector non tenet diachonum quem tenere debebat nec etiam tenet presbiterum continuum a festo Nativitatis Domini citra; ita quod pluries non fuit celebrata missa in ecclesia ut

debebat nec hore pulsantur aut dicuntur temporibus quibus pulsari aut dicuntur temporibus quibus pulsari et dici debent.

Fol. 147 Item dixerunt rumore et fama esse quod tam rector quam Bernardus Oliverii clericus conductitius fornicantur cum Maria que moratur in hospitio rectoris predicti. Item dixerunt quod Jacobus Torrent beneficiatus in ecclesia Sancti Lazari tenuit in concubinam publice quandam qua mortua est. Item fuit denuntiatus nobis contra eum quod postea tenuit secundam et prolem habuit et postea decessit deinde mortua secunda defloravit quandam et impregnavit de filio quem nutrit facit postea decessit. Aseritur dictus Jacobus de duabus et de utraque habere prolem et hec fuerunt duo anni sunt elapsi et ultra non stetit secum nisi per annum et composuit cum domino episcopo de primo concubinato sed de secundo non fuit usque nunc requisitus.

Item dixerunt quod en Rabaça adulteratur publice cum Saura ex qua prolem habuit. Item dixerunt quod Guillelmus Margarit fornicatur publice cum Cecilia. Item Petrus Bosch fornicatur publice cum Elisende ex qua filium habet. Item dixerunt quod Na Martina exponit se publice venalem. Item en Vilamaior adulteratur publice cum Saurina Maymona. Item dixerunt quod Geraldus Martini adulteratur publice cum Savia Godalla.

Item dixerunt quod Arnaldus Colomer facit baratas seu contractus usurarios. Item dixerunt quod Simon de Argentona et Romeus de Munt Tornes retinet sibi duas quarterias ordeaceas.

Fol. 147 vto.

VALROMANES (VALLROMANES)

Die lune III nonas augusti (3 Agost 1310) visitavit per Raimundum de Migdalo capellanum et Raymundum Dachs scriptorem suum Ecclesiam de Vallibus Romanis et fuerunt vocati de parrochianis: Romeus de Monte Tornosio ei Valromanés (sic) et Martinus de Aquis Burdus de Munt Tornes et Martinus de Aquis qui iurati diexerunt:

Quod Berengarius dez Lado rector istius ecclesie est abiens quandam nomine Dulciam in concubinam prolem habet ex ea sed ipsa manet et iacet sequestrata in domo propria sed parat sibi comestionem et comedunt simul et ipsa tenet stationem vini et panis. Suspensus ab officio sacerdotali hinc ad instans festum Natalis Domini exclusive iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari et specialis adhuc ipsius correctionem iniunxit sibi sub pena privationis beneficii sine spe nomine ad quam pena midem Guillelmus iterato se obligavit quod admodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam, quod si fecerit ex tunc beneficio illo sit ipso facto privatus.

Etiam Bernardus de Posis rector Sancte Agnetis et Raimundus Bovis rector de Ruppe etiam debebent V solidos scriptore.

Item Raimundus de Manso. Item uxor Natalis tarde veniunt ad ecclesiam. (*Al final del foli*) Guillelmus clericus de Vallibus Romanis composuit post predictam cum domino Episcopo ad XX solidos et XII denarios scriptori quos iuravit solvere hinc ad diem iovis proximam post festum Beate Marie de Augusto et dominus Episcopus remisit sibi suspensionem predictam, et ipse Guillelmus obligavit se dantis ad penam privationis beneficio sine qua incidit ipso facto si ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam iniuncta sibi alia penitentia salutari.

Capella Sancti Licerii

Eadem die et anno (3 Agost 1310) fuit dicta Capella visitata per predictos mandato dicti domini Episcopi et fuerunt vocati Bernardus de Olmery nuncius domini Francisci Marchesi et Guillelmus Natalis de dicto loco qui iurati dixerunt quod Jacobus rector predictae Capelle per se vel per alium celebrat ter in septimana et facit alium bonum servitium capelle et duo annos sunt quod concubina

ipsius decessit ex qua prolem habet ex tunc non tenuit concubinam. Fatetur dictus Jacobus se duas concubinas tenuisse que mortue sunt et ex utraque prolem habuisse et de primo concubinatus composuit cum domino Episcopo de secundo non fuit actenus requisitus.

Item dixerunt quod Petrus de Salsimira tenet quandam vetulam nomine Mariam in concubinam que servit sibi pro pedisseta.

Fol. 148

ZA ROCHA (LA ROCA)

Die martis pridie nonas augusti anno quo supra (4 Agost 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Ruppe. Et fuerunt vocati de parrochianis: Natalis de Ponte, Raimundi za Riba et Raimundus de Torrentibus qui iurati dixerunt quod Galcerandus Teya beneficiatus altari sancti Pauli servit similiter beneficium altaris sancti Michaelis in ecclesia de Granullariis. Unde petunt quod teneat alium sacerdotem.

Item dixerunt quod dictus Geraldus tenet quandam nomine Na Salvada apud publice in concubina et prolem habet ex ea et quandam quam nunc lactat et ipsa venit huc frequenter ad domum ipsius Galcerandi et manet secum et comedit in eadem domo et iacet per VIII dies aliquando plus aliquando minus. Fatetur dictus Galcerandus hec vera esse sed habet absolutionem per litteram abbatis Sancti Laurentis de Monte quam ostendit.

Item Marchus Zabater fornicatur cum quadam ex qua prolem habet.

Item Guillelmus Zabeylar fornicatur cum quadam quam tenet hic in domo matris.

Item Bernardus Jugador fornicatur cum quadam filia de na Vilalba.

Item dixerunt quod Raimundus Zabeylar et Simon de Bon Pas emit bladum ad denarios adenantats et exercet contractus usurarios.

Fol. 148 vto.

CARDEDOL (CARDEDEU)

Die mercurii nonas augusti et anno quo supra (5 Agost 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Carotitulo.

I- Et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus de Castro Terciolo, singulariter qui, iuratus dixit quod deficit hic unus presbiter de confratribus et est citatus ut rederat Pontius de Lerone iuratus dixit idem. Pontius Zavia etiam iuratus dixit idem.

II- Item dixerunt quod sacristia istius ecclesie fuit vendita ad deceptionem ultra dimidiam iusti precii Guillelmo Simonis quod pro CCXXX solidos ad quatuor annos et valet CXXX annuatim pro eo quia pecuniam primo solvit et dictus Guillelmus Simonis erat homo baratator qui consueverit exercere contractus usurarios. Pontius za Vila etiam iuratus dixit idem hoc excepto quod nescit quantum valet annuatim.

Fol. 149 Dictus Guillelmus Simonis exercivit contractus usurarios.

III- Item dixerunt quod Guillelmus Fabrega de parrochia Sancti Stephani de Palatio uxoratus adulteratur hic cum quadam nomine Guillelma de Folgeres spuria qui est consanguinea germana uxoris sue et prolem habet ex ea. Pontius de Lerone etiam iuratus dixit idem. Poncius za Vila etiam iuratus dixit idem et audivit quod dicta mulier est consanguinea uxoris dicti Guillelmi Fabrica (sic).

Item sunt hic plures lusores maledicentes Deum in ludo et sanctos suos.

IIII- Item dixit dictus Pontius de Lerone etiam iuratus dixit quod male colunt hic dies dominicos et festivos. Petrus de Lerone predictus etiam iuratus dixit quod idem hoc adens quod male scierant omnes. Pontius za Vila etiam iuratus dixit idem.

V- Item Pontius de Lerone etiam iuratus dixit quod Simon de Castello presbiter de Pulcro Loco tenet hic quandam in concubina ex qua prolem habet.

VI- Item Pontius de Lerone dixit per sacramentum quod Bernardus Pradel presbiter qui moratur in Ecclesia Sancti Celedoni tenet hic quandam nomine Seriyaman in concubinam ex qua prolem habet ut sibi vidit Pontius za Vila etiam iuratus dixit ideo fatetur dictus Bernardus Pradel per sacramentum predictam vera esse, sed a festo Sancti Johannis Baptiste proximo preterito non participavit secum. Composuit cum domino Episcopo de dicto concubinato isto modo quod nunc ad octo dies post festum Beate Marie de Septembris vel vadat ad curiam domini Pape pro absolutione impetranda vel solvat sibi XXX solidos et III solidos scriptori et hoc iuravit.

VII- Item dixit dictus Pontius de Lerone etiam iuratus quod Berengarius de Puteo monachus istius ecclesie exercet contractus usurarios et Raimundus Simonis facit idem. Pontius za Vila etiam iuratus dixit se super facto dicti monachi nihil scire. Sed Perichonus de Puteo exercet contractus usurarios et emit bladum ad denarios adenantats. Idem probat dictus Berengarius de Puteo etiam iuratus contra Raimundum Simonis et Periconum de Puteo supradictos.

Fol. 149 Dictus Guillelmus Simonis exercivit contractus usurarios. (*Cfr. Fol. 498*)

Ferrarius de Rovira et Petrus Codinax ebdomadarii et Petrus de Canyes, Arnaldus Cophini presbiteri etiam iurati et diligenter interrogati super I capitulo dixerunt quod Petrus de Terrades presbiter unus de confratribus deficit quia est abasens in majoribus horis et requirunt quod citetur ut redeat quia quatuor annis fuit absens.

Interrogati super II capitulo dixerunt verum esse quod in eo continetur hoc detracto quod valet CXX vel CXXX solidos uno anno cum alio computato dicta sacristia.

Interrogati super III capitulo dixerunt vera esse que in eo continetur.

Interrogati super IIII capitulo dixerunt vera esse que in eo continetur.

Interrogati super VI capitulo dixerunt vera esse que in eo continentur et nunc moratur et servit dictus presbiter in Ecclesia Sancti Martini de Pertegatio et ipsa concubina manet hic.

Interrogati super VII capitulo dixerunt vera esse quod in ea continetur

Item Guillelmus Domer uxoratus adulteratur cum Na Alamanda Maciponam et filiam habet ex ea.

Item en Carbonel fornicatur cum Estorgina et filiam habet ex ea.

Item dixerunt predicti quatuor presbiteri quod in domo Raimundi de Podiolo et in domo de Caboti est tafureria lusorum et tenent tabularium et taxillos et ibi conveniunt omnes volentes ludere ad taxillos.

Berengarius de Putheo monachus predictus per sacramentum interrogato qualiter emit ipse bladum vel mutuatur dixit quod emit a diners contans et quod bladum recipiat et vendit illud sicut venditur in foro vel mutuatur illud ut dent sibi sicut ipse vendit illud quod sibi remanet vel sicut emptor illud vendet in foro et si emit ipse emptor ut sibi ad comedendum retineat dabit sibi sicut ipse venditor vendet residuum bladum suum vel sicut venditur in foro.

Interrogato si est de usuris vel quod exerceat contractus usurarios diffamatus dixit quod non ab eo tempore citra quod dominus Episcopus visitavit hic.

Et post predicta dictus dominus Episcopus et notarius eius nomine ipsius domini Episcopi inunxit dicto Berengario de Puteo sub pena privationis dicti beneficii ad quam penam idem Berengarius se ipsum ex certa sententia obligavit si contra faceret quod ad modo non emet nec vendet bladum nec aliquas alias merces nisi de presenti et tempore contractus solvendo pretium et recipiendo merces huius modi vel vendendo ipsas merces et incontinenti pretium recipiendo et si contrafaceret ipso facto sit beneficio ipso privatus etiam Arnaldus Cosini presbiter et Guillelmus clericus de Vallibus Romanis.

Fol. 149 vto.

VILAMAIOR (SANT PERE DE VILAMAJOR)

Die iovis VIII kalendas augusti anno quo supra (6 Agost 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Petri de Villa Maiori et fuerunt vocati de parrochianis:

Pontius za Mora, Ferrarius Tremunt, Berengarius de Brugeris, Ferrarius zes Derrochada, Arnaldus Mercader, Petrus za Canal, Petrus de Prato et Bernardus Vitalis, Bernardus Riquer qui iurati dixerunt quod Paschalis de Vilaltela ebdomadarius maor adulteratur publice cum Bonitona uxore Guillelmi Boni et vadit et redit ad domum ipsius ebdomadarii et dicit vir eius quod de bonis suis duxit secum uxore sua predicta ad domum dicti ebdomadarii. En Vilaserud sub fide prestita dixit se vidisse dictam mulierem intrantem et exeuntem pluries domum dicti Paschalis et cum requirabatur ipsam a vivinis dicebatur ecce eam in domo Pascasis (sic) de Villaltela et est ex ea multipliciter diffamatus. Fatetur dictus Pascasis dictam mulierem frequenter venire ad domum suam et iuvare matrem suam ad pisendum (=moldre) et lavandum pannos sed numquam cognovit eam carnaliter. Sed bene fatetur se diffamatum ex ea. Fatetur etiam quod deposuit dicta mulier bona sua, matri sue propter timorem viri qui lusit sibi capam et bona sua. Composuit cum domino Episcopo ad LXX solidos quos iuravit solvere hinc ad festum Sancte Crucis mensis septembris et obligavit se (*segueix el text al final del foli*) ad penam privationis beneficii si ad modo esset cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam nec aliquasi teneat de cetero concubina iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et iuravit solvere V solidos scriptori. Solvit totum et fuit absolutus.

Item dixerunt quod Berengarius Sagimonis monachus istius Ecclesie consuevit tenere quandam nomine Guillemona Riba ex qua filium habet et postquam alia fuit hac ratione per episcopum punitus eiecit eam de domo et adhuc vadit et redit ad domum ipsius monachi et pastat sibi et parat comestionem cum Germana ipsius monachi. Fatetur dictus monachus per sacramentum hac vera esse. Sed postquam fuit punitus per dominum Episcopum non pecavit cum ea. Fuit sibi iniunctum sub pena privationis beneficii quod ad modo non permittat dictam mulierem domum suam et quod admodo non sit cum ea in loco suspecto nec aliqua teneat de cetero concubinam aliam, si contra faceret eo ipso sit beneficio ipso privatus.

Item dixerunt rumorem esse seu fama quod en Vilasetrud fuit adulteratus cum uxore Petri Geraldi et dixerunt fama esse quod adulteratur cum Bartholomea uxor den Pinalbam. Negavit dictus Vilasetrud se peccare cum aliqua istarum sine periculo anime sue nec fuisse unquam cum aliqua istarum "solus cum sola" mulieribus in loco suspecto.

Fol. 150 Item dixerunt quod Jacobus Clerici de Palatio tenet hic Guillemona de Soltzina et ipsa moratur illuc cum dicto Jacobo et filiam habet ex ea et nondum sunt III septimane quod ipse venit hunc ad eam que moratur hic in sacraria in domibus conducticiis.

Item deixerunt quod Petrus de Linars rector Sancte Susanna tenet publice in domo fratris sui quandam in concubinam que dicitur pregnans ab eo. Fatetur dictus Petrus de Linars quod dicta mulier nomine Sanzeta moratur in domo Ferrarii de Linars fratris sui non nomine vel mandata ipsius rectoris sed quia frater eius facit sibi bonum amore Dei et postquam composuit cum domino Episcopo non fuit nec participavit ea et hoc dixit per sacramentum prestitum. Fatetur tamen quod ipsa etiam existentem in domo fratris sui venit ipse aliquorum in domo fratris sui et comedit sibi et iacuit sed non peccavit cum illa.

Fatetur etiam quod ipsa dat sibi dictum pregnatum iniunxit sibi sub pena privationis beneficii quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto alias eo ipso sit beneficio predicto privatus.

Item dixerunt quod Pontius Zamora fornicatur cum Geralda et filiam habet ex ea Bernardus Riquer confessus fuit tenere in concubinam Arnaldam Cavalam et prolem habet.

Item Guillelmus Vitalis adulteratur cum Sibilia Ugeta uxor Bernardi Ugueti et Bernardus Vitalis

pater dicti Guillelmi pluries requisivit dictum Paschalem de Villaltela et etiam literas a decano Vallensis obtinuit et numquam potuit obtinere a dicto Paschali quod procederet contra predictos adulteros et credit quod munere vel servitio corruptus distulit procedere contra ipsos.

Fatetur dictus Pascasius se habuisse literas sed ne vir haberet eam suspectam omisit procedere.

Item dixerunt quod Berengarius Riffa sagio adulteratur publice cum uxore nomine Dulcia, Bernardi Ferrer, et dicitur quod simili modo cognoscit suam filiam dicte Dulcie.

Dicit ebdomadarius quod maritus dicit quod dictus Berengarius est consanguineus eius et excusat ipsemet dictum adulterium.

Item Guillelmus za Canal adulteratur cum Bartholomea uxor den Pinalbea Guillelmus Vitalis de Brugerres dimissa uxore propria tenet publice secum in domo Alamandam Mulnera.

Fol. 150 vto.

MUNTSEY (MONTSENY)

Die veneris sequenti anno quo supra (7 Agost 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Juliani de Monte Signo et fuit ibi in clericum tonsoratus Raimundus Castayer de parrochia ista.

Et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Ferrer, Guillelmus de Ledo, Provincialis de Podiolo, Raimundus Gavarret, Felicis de Luteris, Raimundus de Bangel et Arnaldus de Castay qui iurati dixerunt quod in ecclesia ista debet stare rector cum uno sacerdote sed actenus non tenuit. Item deficit hic beneficiatus Sancte Marie.

Item dixerunt quod Rossel de Palaol adulteratur cum Sibilia. Item Bartholomeus Ollerii de Molar fornicatur cum Guillelmona cum qua primo adulteratus fuit vivente viro ipsius mulieris...

Item en Vilardel de za Costa uxoratus adulteratur hic cum Sacenta et filium habet. Item Simon de Rostay et Arnaldus frater eius et Petrus Morer et Na Sorra tarde veniunt ad ecclesiam et Arnaldus de Banseyll non colit dies dominicos vel festivos et tarde venit ad confitendum et dicitur quod prohibuit uxori ne veniret ad confesandum.

Item Petrus de Buyolar heres patris non vult ostendere testium nec satisfacere de legatis et iniuriis patris.

Item dixerunt quod diebus dominicis conveniunt hic omnes et ducunt causas suas et lites et reponuntur blada in ecclesia.

SANCTI STEPHANI DE ZA COSTA (SANT ESTEVE DE LA COSTA DEL MONTSENY)

Die sabbati VI idus augusti anno quo supra (8 Agost 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Stephani de za Costa per Raimundum Danchs notarium et Raimundum de Amigdalo Capellanum suum in subsidium procuracionis Ecclesie de Mosquerolis infra scripte. Et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Ladia, Paschalis de Guardia et Petrus Pertxe qui iurati dixerunt quod Petrus Clericus rector ecclesie Sancti Martialis de Monte Signo tenet hic publice in concubinam Sibiliam in masoveria den Triylador de Sancto Marciali et tenuit aliam nomine Geralda ex qua prolem habet sed etiam quod bene sunt III vel IIII anni quod dimisit istam. Fatetur Berengarius de Turres rector dicte ecclesie Sancti Stephani predicta vera esse sed hoc anno fuit punitus dictus rector Sancti Martiali per barchinonensem episcopum et est fama quod adhuc redit ad ea.

Fol. 151 Item dixerunt quod Jacobus Alamanni fornicatur publice cum Eliscendem Corcoyla et prolem habet ex ea quam Petrus de Casanova dicit Jacobus consanguineus primo cognoverat.

MOSQUEROLES

Eodem die sabbati et anno predictis (8 Agost 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Martini de Mosqueroles et fuerunt in clericos tonsorati: Jacobus de Podio, dispensative quia

natus de soluto et soluta, Berengarius de Quartu legitimus et Bernardus Giner legitimus de parrochia istius ecclesie.

Et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus dez Padro, Bernardus Giner, Petrus de Casafrancha, Petrus Peytavi, Guillelmus dez Roure, Geraldus za Costa et Berengarius Archimbau et Bernardus Ferrer qui iurati dixerunt quod Petrus de Sahuc rector istius ecclesie non tenet sufficientem scolarem.

Item dixerunt quod Berengarius Dedeu beneficiatus non facit hic continuam residentiam nec vult servire horis canonicis.

Item dixerunt quod Petrus Sahuc rector istius ecclesie consuevit tenere in concubinam Elicsendem de Podio uxor Ferrarii de Podio et abstulit sibi virum et tenuit eam secum publice in domo ipsius rectoris et procuravit cum Elicsende cuius erat mansus de Podio quod filia ipsius rectoris haberet ipsum mansum et dotavit ipse rector filiam suam cum viro in dicto manso et dicta Elicsendis retinuit sibi usufructum in manso illo et ibi manet sed adhuc vadit et reddit ad domum rectoris et participat secum sicut vir cum uxore. Fatetur dictus Petrus Sahuc.

Item dixerunt quod dictus Petrus Sahuc tenet nunc in concubinam Guillelmam Zafaula vidua ex qua prolem habet quam cognoscebat iam vivente viro et ipse vadit ad eam ad domum suam et ipsa venit ad domum rectoris aliquoties.

Composuit dictus Petrus Sahuc cum domino Episcopo ad XL solidos quos bona fide promissit solvere per totum mensem augusti et dictus Episcopus remisit sibi penas concubinatum predictorum et omnem actionem petitionem et demandam quam predictam ratione vel alia posset contra eum habere aliquatenus vel monere iisque ad presentem diem et iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari, iniunxit sibi. Solvit dictos XL solidos quos recepit dictus dominus Episcopus et habuit ex inde litteram in qua non sit cum aliquibus de dictis mulieribus in loco suspecto nec aliqua tenere de cetero concubinam.

Item dictus rector non vult compelle uxorem Raimundi de Boscho qui moratur hic quod redeat ad virum.

Fol. 151 vto. Item dixerunt quod Ferrarius-Bernardus Deodatus Capelle Sancte Marie de Magdalene seu de Sancto Marciali consuevit tenere in ista parrochia quandam in concubinam nomine Saurinam et prolem habet ex ea et a festo Pasce citra fuit eiecta de parrochia et transtulit se a za Terrada in parrochia Sancti Martini de Pertegatio et ulterius filius eius et dicte mulieris adhuc lactat. Nichil fuit actum de isto.

Benvenguda de Maynovel de parrochia Sancti Martini de Mosqueroles sub virtute prestiti iuramenti fuit confessa quod utebatur ista coniuratione cum “pater noster” et “ave Maria” faciebat tenere pedem illi qui “habet pantex de cor” in terra, et ponebat pedem in scortice ficulne et postea tundendo scordicem terra pedem dicebat hec verba: “escle e malura tot ne vaya a pastura” et postea dabat patienti quod poneret ad fummum vel ad solem ubi citius esset sicca et curabatur patientes et sic medicavit bene circa XX patientes.

Item ad dolorem capitis dicebat empera marbre sehia mon cap mi dolia za ma mi tenia fiylo meu dix madona Sancta vos que aviets mon cap ni dolia iols vos estreyeria mas estrenam volrria madona mare iolaus daria que dona de to mon vos faria. Item a foch salvatge e ab vayes hec verba non puygs puge e IX puyg devale-nau focis hi trobe e nou fochs na page et curabatur patientes et sic curavit Sibiliam de Orta et plures patientes qui aliis non poterant ut dicebant remedium invenire. Item ad guternos hec verba sa mare de Sent Archangel, sancta Paula avia nom e sempare en fogerain qui aquests tres mots dira de mal de bocha no morra et sic curavit filium minorem Bernardi de Capraria et quosdam alios: fuit isti mulieri iniuncta penam a publico.

Fol. 152**FALGARS (FOGARS DE MONTCLÚS)**

Die dominica V idus augusti anno quo supra (9 Agost 1310) dictus dominus Episcopus in persona Raimundi de Amigdalo capellani sui et Raimundi Danchs scriptoris visitavit ecclesiam Sancti Christofori de Falgars. Et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Guizana, Bernardus Ridaure, Raimundus Douza, Petrus Poch et Guillelmus Carbonel et Ferrarius Codina qui iurati dixerunt quod Berengarius de Cabanis rector istius ecclesie non tenuit bene est medius annus sufficientem scolarem nec adhuc tenet. Cetera recte.

RIELS (RIELLS)

Die lune que fuit festum Beati Laurentii anno quo supra (10 Agost 1310) dictus dominus Episcopus in persona venerabilis Geraldii de Gualba, Barchinone canonici fratris sui et Raimundi de Amigdalo capellani et Raimundi Danchs notarii sui et pluri aliquorum de domo sua visitavit ecclesiam Sancti Martini de Rielis. Et fuerunt vocati de parrochianis: Ferrarius de Merlet, Petrus dez Colomer, Petrus Coniyl et Pontius Sallent qui iurati dixerunt quod Bernardus Riera rector tenet quandam pro pedisseta cui committit dispensationem domus sue et est fama quod rector cognoscit eam tamen non credunt simpliciter. Respondit rector per sacramentum se V anni sunt quod non pecavit cum aliqua muliere.

Item dixerunt quod Guillelmus de Verdeger fornicatur cum Elicsende de Breda et prolem habet.

Item Berengarius Royg fornicatur cum Ermessende Gavarreta et filium habet. Petrus dez Lor fornicatur cum quadam nomine Oliva.

ZA BRUGERA (BRUGUERA)

Eadem die lune et anno predictis prenotati (10 Agost 1310) visitatores de mandato dicti domini Episcopi visitaverunt Ecclesiam Sancti Stephani de za Brugera et fuerunt vocati de parrochianis: Maymonus de Tranco, Ferrarius de Pinu, Petrus za Tria et Petrus de Boscho qui iurati dixerunt postea fuit nobis denunciatum quod dictus rector tenet concubinam suam apud locum Sancti Salvatoris de Brea.

Fol. 152 vto.**MUNT NEGRE (MONTNEGRE)**

Die martis sequenti et anno quo supra (11 Agost 1310) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Martini de Monte Nigro. Et fuerunt vocati de parrochianis venerabilis Arnaldus de Gualba et Bernardus zes Preses, Berengarius de Stopol et Arnaldus de Genestar qui iurati dixerunt quod aliqui tarde veniunt ad ecclesiam. Cetera recte.

PERTEGAZ (PATEGÀS – SANT CELONI)

Die mercurii sequenti et anno quo supra (12 Agost 1310) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Martini de Pertegatio et fuerunt in clericos tonsorati et tanquam legitimi presentati Berengarius de Pertegaz, Guillelmus dez Pi.

Et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus de Senata, Guillelmus ze Verdera, Guillelmus Boneti, Petrus Dostalrich, Bernardus de Pertegaz, Bartholomeus d'Hostalich, Berengarius Tort, Bernardus Ribalta, Guillelmus de Podiuo Viridi, Petrus Quart, Bernardus Modici et Arnaldus Gaylader et Bernardus Rovira, Pontius de Oltzeto qui iurati dixerunt quod Romia uxor Guillelmi Romei quondam fecit legatum pro II presbiteratum.

Item dixerunt quod anno preterito fuit requisitus Berengarius de Ribalta presbiter regens ecclesiam pro rectore noluit ire ad confitendum uxorem Petri Cortedor et decessit sine confessione propter culpam ipsius. Item Guillelmus de Senata predictus dixit quod dictus Berengarius de Ribalta

dixit sibi ter “fora batalar exit de l’esglesia” et die lamentationis sequentis venerunt scolares cum mazis portabant et fregerunt sibi scannum ecclesie quam dictus Guillelmus de Senata in ecclesia posuerat.

Item dixerunt quod Petrus Johannes quondam legavit CL solidos et clerico pro una lampade que semper arderet in ecclesia et Bernardus de Ribalta tenet dictos denarios. Item dixerunt quod Jacobus Jordani quondam reliquit censualem cuiusdam orti et medium quarter olei pro una lampade que ardeat semper in ecclesia et Raimundus de Vilalta rector tenet dictum ortum. Requirunt parrochiani quod dictus rector faciat instrumentum recognitionis ne pereat servitium dicte lampadis.

Fol. 153 Raimundus Anlozet de parrochia Sancti Aciscli de Valauta Gerundensis diocesis denunciavit domino Episcopo Barchinone sub virtute prefati iuramenti quod Berengarius Serra presbiter qui moratur in villa Sancti Celedonii aufert sibi Elicsendem uxorem suam tres anni sunt elapsi et filiam habet ex ea et dictus presbiter rexit anno preterito Ecclesiam de Valgorguina et tenebat eam ibi per tres vel per quatuor vel octo dies frequenter secum in domo et quodcumque sibi placet vocat eam et ipsa sequitur eum quocumque vult.

Franciscus Figera rector dicte ecclesie etiam iuratus super adulterio supra dicto dixit se audivisse a dicto Berengario Serra predictum adulterium verum esse et dixit sibi quod erat paratus dictam filiam recipere et nutrire quanto esset desmamata si mater vellet sibi eam dimittere et audivit quod adducebat eam ad ecclesiam predictam quando eam regebat scilicet anno preterito. Fatetur dictus Berengarius Serra predicta vera esse et est paratus recipere dictam filiam suam si dictam matrem eius voluerit eam sibi tradere. Composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos quos recepit Guillelmus de Pineda camerarius Episcopi et obligavit se ad penam X aureos vel ad penam carceris ipsius domini Episcopi ad panem et aquam stare ibi per VI menses si dictam penam pecuniam solvere non posset, si ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto vel aliquam teneat de cetero concubinam et hoc sine spe venie iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari.

Item dixerit Fuillelmus de Verdera quod Jacobus Constantii presbiter gerens vices rectoris noluit sibi dare licentiam quod filius eius duceret uxorem donec primo sibi de nuptiis satisfecit. Item dixit Guillelmus de Senata predictus quod dictus Jacobus Constantii noluit facere sepulturam cuidam albat filie sue donec primo solvit sibi VI denarios quos debebat de vigilia. Item requirunt parrochiani quod temperentur nupcie et vigilie quia incertum est quod petitur vel dataur ecclesie hac ratione. Item requirunt quod nupcie que precesserunt banum et monitiones legitime firmentur per rectorem in domibus mulierum nubentium.

Item de vino paschali.

Item delibent dominus Episcopus super eo quod Bernardus Gelader rector eondam ecclesie sancti Stephani de Costa legavit unam elemosinam fieri de bonis suis in parrochia ipsius ecclesie et aliam in villa Sancti Celedonii et Bernardus Medici pro se et alii manumissoribus dicti defuncti suplicant Episcopo de bona que debent dari et distribui pro dictis elemosinis erogentur nepotibus pauperibus dicti defuncti ad maritandum.

Item post predictam fuerunt in crastinum iterato vocati dicti Guillelmus de Senata, Guillelmus za Verdera et Petrus Quart et Berengarius de Vilatort. Et fuerunt inter alia iterato interrogati super vita et conversatione clericorum et postea laicorum quod Berengarius de Ribalta presbiter est diffamatus de uxore Bartholomei Pera.

Die et anno e loco predictis dominus Episcopus Ecclesiam de Speregaria vacantem per mortem rectoris eiusdem assignavit Guillelmo de Solerio clerico salvo iure domini Philipi et domini Johannis de Aragonia super gratiam a Sede Apostolica eas hoc est si eam noluerint acceptare.

Fol. 153 vto. Item dixerunt predicti quatuor quod Guillelmus Boneti recipit ab Ugueto Anaper XVII libras de usuris et a Guillelmo Torner C solidos de usuris annuatim VIII vel IX annis et a patre

istius Guillelmi Torner recepit similiter usuras C videlicet solidos annuatim pro Mille solidos quos ab eo tenebat in mutuo.

Dictus Guillelmus Torner scit in omnibus predictis et in adulterio Berengarii de Ribalta presbiterii et Bernardi de Ribalta infrascripti.

Item dixerunt quod Bernardus Ribalta uxoratus adulteratur cum Na Alvira uxore Guillelmi de Insula.

CANOVES (CÀNOVES)

Die iovis intitulata idus augusti anno quo supra (13 Agost 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Mucii de Canovis. Et fuerunt vocati de parrochianis: Alamandus dez Roure, Esquirol Zolmela, Ferrarius Mathei, Petrus-Ferrarius de Insulis, Bernardus za Perera, Bernardus dez Vilar, Raimundus Samorel, Petrus de Torrent et Guillelmus Marchet qui iurati dixerunt quod Ferrarius Roquer rector istius ecclesie debet tenere secum alium sacerdotem et aliquando ipse se absentat.

Item dixerunt quod Galcerandus ... beneficiatus in ista ecclesia consuevit tenere Guillelmonam Gracia publice in concubinam et prolem habuit et adhuc ipsa intrat domum suam et pastat sibi et coquinat sed postquam dominus Episcopus visitavit hic non peccavit cum illa maxime post quam Guillelmus Bovis rector de Corrono Superiori eam cognovit. Item dixerunt quod dictus Galcerandus mutuat ad usuras et exercet contractus usurarios et emit in madio unam quarteriam frumenti a Petro de Rego ad novellum pro IIII solidos. Fatetur per sacramentum predictam concubinam vera esse, sed octo anni sunt non vadit. Immo offert se paratum probare quod fecit sibi ponere penam XX solidos ne intraret domum suam sed bene pastat sibi panem suum in domo sua cum sit pistrix. Fatetur tamen se XX solidatas frumenti emisit pro fratre suo ad novellum et facit se constitutionem civilem.

Item dixerunt quod Guillelmus Bovis rector ecclesie Corrono Superiori tenet dictam Guillelmonam Grana in concubinam et duas filias habet ex ea et unum filium qui nunc lactat etatis unius anni cum dimidio vel duorum et ipsa dicit et asserit se hanc prolem habere a dicto rectore et ipse rectore fatetur dictam prolem esse suam ut audiverunt ab eo et ipsa vadit frequenter ad eum quocumque ipse vult. Fatetur dictus Guillelmus Bovis se dictam mulierem in concubinam tenuisse sed negat predictam prolem esse suam sed bene fatetur quod ipsa dat sibi dictam prolem et asserit se ab eo illam concepisse et negat dictus Guillelmus Bou se pecasse eum cum illa III anni sunt et ab eo tempore circa non fuit secum in loco suspecto. Domino Episcopo assignavit sibi diem se purgandum a predicta infamia cum V presbiteris convicinis et quinque parrochianis de Canovis bone opinionis et fame hinc ad diem martis post instans festum Beati Bartholomei apud Barchinonam et mandavit sibi quod de pena CC solidos in quantum incidit quia fuit in loco suspecto cum Saura Morayla concubina sua contra inibitionem sibi factam sub pena predicta.

Item dixerunt quod en Bachs beneficiatus in ecclesia de Villamaiori tenet hic Elicsendem Mariam in concubinam serviit ad partes .

Item Elicsendis filia Elicsendis Normandia fornicatur publice cum omni petenti et filia Janfridi de Villamaiori tenet eam potius.

Item dixerunt famam esse quod Petrus de Torrente uxoratus adulteratur cum Berengaria Armandia et prolem habuit et adulteratur etiam cum uxore Bernardi Carbonelli de Sacraria.

Guillelmus Geroz adulteratur cum uxore Guillelmi Torres et cum Elicsende Zolemal soluta.

Mir de Rego adulteratur cum uxore Guillelmi za Pujada et sunt consanguinei.

Na Venguda fornicatur cum Petro dez Camps de Villamaiori.

Arnaldus za Quintana fornicatur cum Berengaria dez Plano et prolem habet et sunt consanguinei.

(*al final del foli 154*: Item dixerunt quod baptizatus domini Simonis de Pulcro Loco mutuat ad usuras.)

Dominus Episcopus assignavit dicto Petro Fabrica diem crastinam post instans festum beati Bartholomei per tempore ad probandum quod non pecaverit cum dicta Sibilia et ad purgandum se de dictis duabus concubinitas maritatis de quibus diffamatus est: assignavit IIII presbiteros et IIII parrochianos bone fame.

Fol. 154

MAZERATA (MARATA)

Die veneris sequenti et anno quo supra (14 Agost 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Columbe de Mazerata. Et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius de Mazerata, Bonanatus Bou, Nagost de Serra et Petrus Dey, Petrus Rami, Guillelmus Stephani qui iurati dixerunt quod Bernardus Costa beneficiatus altaris sancti Bartholomei deficit et defecit multo tempore in servitio istius altaris.

Fatetur rector quod numquam fecit dictus beneficiatus residentiam personalem nec per se vel per alium fieri debitum servitium ut debent.

Item dixerunt quod Petrus Fabrica rector istius ecclesie stetit hoc anno excommunicatus bene per III menses propter fideiussionem quam fecerat Petro de Mazerata et tunc vacavit servitium ecclesie vel Missae preter quam diebus dominicis quibus habebat aliquum de sacerdotibus convicinis qui cantabant missam diebus dominicis. Idem dixerunt infrascripti.

Fatetur rector quod bene per V vel per VI septimanas fuit predictam rationem excommunicatus et tunc vocabat vicinos presbiteros ad divina et precipie diebus dominicis sed modo tenet secum unum presbiterum et faciet complementum ad servitium fallicum. Composuit dictus rector cum domino Episcopo de omnibus contra eum in hac inquisitione repertus af LX solidos quos iuravit sibi solvere hinc ad instans festum Omnium Sanctorum et V solidos scriptori et iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari, iniunxit sibi sub pena privationis beneficii quod ad modo non sit cum aliqua de ipsis mulieribus in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam. Solvit predictos denarios.

Item dixerunt se audivisse a vicinis quod dictus rector dicebat altera vice quando dominus Episcopus visitavit ecclesiam istam “a dez trahidors els man acusat” et dixerunt quod pauci sunt in parrochia quin dictus rector vituperavit eos verbo et vituperavit fortiter Elicsendem Deyá.

Idem probant infrascripti et dicunt quod non vult facere sepulturas vel nuptias nisi primo satisfiat sibi vel assecuretur. Negat rector predictam sed quia dicta Elicsenda vel aliquis de parrochia vituperat eum ipse habet eis respondere et Bertrandus de Monte Rotundo punivit eum. Item fatetur de nupciis tamen securitatem requirere.

Item dixerunt quod dictus Rector consuevit tenere in concubinam quandam nomine Sibiliam Carabazinam que moratur a Granoyers et aliquando ut dicitur, venit huc ipsa et ipse declinat ad domum mulieris quando vadit a Granoyers et quando venit huc venit pro dicitur quos rector sibi debet et dictus Berengarius dixit quod aliquando venit ad domum ipsius rectoris et stent per VIII vel per XV dies et hospitatur et iacet et comedit in domo rectoris sed non ita frequenter sic consuevit et quando ipse vadit a Granoyler semper declinat ad domum ipsius mulieris. Idem probant infrascripti iurati. Fatetur rector predictam vera esse sed non peccat cum ea et malo velle suo venit ipsa ad locum de Mazerata.

Item dixerunt quod dictus rector est diffamatus de Elicsende uxore den Adey et de Na Ferrucha maritata et fama et credulitas est in loco ab omnibus de parrochia quod habet prolem a dicta Elicsende

et tota parrochia est ex hoc plurimum agravata pro eo quia vident turbari hospitium viri et est fama in parrochia quod quandam filiam habeat a dicta Ferruca et Arnaldus Pontii et Arnaldus Marini sciunt de hoc veritatem et Ferrarius Ferrut qui moratur in sacraria de Mazerata et Simon Bartholomei et Simon Esteve qui citati venerunt et iurati deposuerunt se predicta credere ita esse et credunt quod II filios habet dictus rector a dicta Elicsenda qui frequenter tenet eos et facit venire ad domum suam et dat eis ad comedendum et venit tamen diligit Sanctam Columbam sicut diligit illam et filios suos et vir habet eam odio propter hoc.

Negat rector per sacramentum se pecasse cum aliqua de dictis mulieribus sed gentes locuntur contrarium et ideo ipso cessat visitare domos eorum.

Item dixerunt quod Bernardus Fort fornicatur cum Simona de Manso et prolem habet. (*Cfr. Pàg. anterior*).

Item dixerunt quod en Bou rector ecclesie de Corrono Superiori tenet hic quandam que vocatur Na Morela et ipse venit ad eam aliquando et ipsa vadit ad eum et prolem habet ex ea.

Audivit Petrus Fabrica quod dictus Bous (*sic*) venit aliquando ad mansum ubi dicta mulier habitat.

LERONA (LLERONA)

Die sabbati XVIII kalendas septembris que fuit festum Assupsionis (*sic*) Beate Marie anno quo supra (15 Agost 1310) visitavit dictum dominus Episcopus ecclesiam Sancte Marie de Lerona et fuit in clericum tonsuratum...

Et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus de Tapies, Bernardus Conflent, Petrus de Marges, Jacobus Carlet, Guillelmus Johannis, Berengarius Savanes, Petrus Puculul, Periconus dez Pooyl qui iurati dixerunt quod: Arnaldus clerici beneficiatus altaris Sancti Johannis decessit post cuius mortem fuit collatum Pontio de Osona clerico et modo vacat servitium quia Nicholaus rector istius ecclesie servire pro eo ut dicitur se obligavit.

Item dixerunt quod hoc anno vacavit in quadragesima una septimana que non poterant parrochiani habere presbiterum ad confitendum.

Item dixerunt quod sacristia vale uno ano (*sic*) computato cum alio C solidos deductis expensis a Nicholaus rector huius ecclesie tenet sacristiam et tenetur de ipsa computare.

Item dixerunt quod hoc Nicholaus rector tenet publice Sibiliam Verdera in concubinam et duos filios habet ex ea et tenet eam secum in domibus suis multoties et de nocte ipsa vadit apud sacrariam ad domum suam et tenet eam ut vir uxorem et administrat domum suam.

Fatetur dictus rector hec vera esse. Et composuit cum domino Episcopo de pena concubinitus ad L solidos quos promisit solvere hinc ad festum Sancte Marie de Septembris.

Item clerici colligunt decimam bladi in ecclesia cum animalibus suis et introducunt animalia in ecclesiam et depulsant et deturpant ecclesiam cum pulvere bladi quod malam famam est et cigias tenent in ecclesia.

Item Simon Gerdali fornicatur cum Guillemona Pedrixola et filium habet.

Paschalis Rovira fornicatur cum Gerdala et filiam habet. Radulfus uxoratus adulteratur cum Na Garrigona uxor Petri Dominici.

Expendit dominus Episcopus in universo in procuracione visitationis dicte ecclesie LXXIX solidos de quibus fuerunt assignati pro tertia parte predictarum expensarum XXVI et IIII de Arnaldo Ollerii ebdomadario minori.

Die loco et anno predictis dictus dominus episcopus ecclesiam Sancte Fidis vacantem per mortem rectoris eiusdem assignavit Jacobo Coniyl presbitero si eam impetrans noluerit acceptare salvo iure suo et sine iure iniuria.

CORRONUS SUPERIOR (CORRÓ D'AMUNT)

Die dominica sequenti et anno quo supra (16 Agost 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Mameti de Corrono Superiori et quia non potuimus in continenti habere parrochianos fuerunt citati: Petrus Puculul, Bernardus Puculul Gozalbo, Bernardus den Ermessen, Jacobus Carlo, Petrus Nogra et Simon de Rippaforti et Petrus de Torrente qui iurati dixerunt quod Guillelmus Bovis rector istius ecclesie consuevit tenere Saura Morrayla in concubinam et prolem habet ex ea et adhuc venit et vadit et redit ad domum ipsius rectoris et comedit secum in domo et bibit apud locum de Mazerata.

Fatetur dictus rector per sacramentum predicta fore vera sed non pecavit cum illa postquam dominus episcopus ibi visitavit et propter filios et filias quos habet ibi venit aliquando ad locum de Corrono.

Item dictus rector consuevit tenere apud Sacramiam de Canovis aliam concubinam nomine Guillelma Grao ex qua prolem habet enim I filium qui lactat et ideo incidit in penam CC solidos Barchinone ad quam se obligaverat supra in anno MCCC quarto si ad modo esset cum aliqua de dictis mulieribus in loco suspecto et dominus Episcopus remisit sibi ista penam pro CL solidos quos iuravit solvere isto modo: L solidos in proximo festo Exaltationis Sancte Crucis mensis septembris et C solidos residuos in medio sequentis mensis et refirmavit penam CC solidos predictam si ad modo sit cum aliqua de dictis mulieribus in loco suspecto iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari et promisit bona fide solvere dicto ultimo termino X solidos scriptori. (*Cfr. A la fi del text del folo 155*).

Et de predictis CL solidos mandat dominus Episcopus dari et solvi Petro de Gayco, C solidos et Guillelmona de Vilasetiud L solidos solvit omnes CL solidos predictos et quod dictus Petrus de Gayaco recipit et solvit X solidos scriptori.

Item dixerunt se audivisse quod dictus rector percussit Sanciam uxorem Petri de Torrentibus cum baculo in braxio et vituperavit eam valde propter quod fuit conquestatus baiulo domini Regis quia officialem Episcopi non invenit; negat dictus rector. Rector per sacramentum predicta fore vera.

Item dixerunt quod dictus rector est homo multum rixosus cum parrochianis et vicinis et habuit rixam cum Petro Nogra.

Item dixerunt quod Peret Bou fornicatur cum Margarita et dicitur quod Petrus de Manso Puculul consanguineus dicti Peret cognoverat eam ante.

Fol. 155 vto.

SEMALUZ (SAMALÚS)

Die lune XVI kalendas septembris anno quo supra (17 Agost 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Andree de Samaluz et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Juliani, Berengarius Capero, Matheus dez Anglada et Petrus de Trileis qui iurati dixerunt: quod rumor est in parrochia quod Geraldus de Castelar peccat cum uxore Petri de Campo. Item dixerunt quod non consentit nec consentire vult quod si testator requirat manumissores suos esse presentes quando condit testamentum suum.

CORRO INSA (CORRÓ D'AVALL)

Die martis sequenti et anno quo supra (18 Agost 1310) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Eulaie de Corrono Inferiori et fuerunt in clericos tonsorati.

Et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus de Solerio, Guillelmus Zolivera, Michael Ermengaudi et Bernardus de Bayeres qui iurati dixerunt quod: Paschalis de Fossar contraxit matrimonium cum Rumia et filiam habuit et Bernardus Pedio Fagio fornicatur cum Elicsende Mercadera et prolem habet. Item Radulfus uxoratus adulteratur cum Garrigona hic cum Elicsende de Morrecurt et prolem

habet. Item Arnaldus de Canali, Vitalis Strader, en Ledo, Jacobus de Colle, Jacobus Pages et Petrus Canal, Ugetus de Pinu, Simon de Solerio qui iurati dixerunt qued Berengarius Olivera beneficiatus istius ecclesie absentat se aliquando per VIII aliquando per XV dies aliquando per III septimanas et sic deficit frequenter servitium debitum in beneficio. Fatetur dictus Berengarius hec vera esse aliquando per III vel VIII dies vel VIII ad longius et non ultra. Fuit sibi iniunctum quod facta emendam et ulterius non cesset.

Item dixerunt quod dictus Berengarius Olivera beneficiatus tenet publice Jacinctam Texidoram in concubinam et III habuit filios et ipsa est pregnans ab eo, sed non comedit secum et ipsa reffert quod ipse debet sibi multos denarios. Nicholaus de Cumbis presbiter etiam iuratus dixit se hoc audivisse et famam esse aliud nescit quia novus est in loco. Respondet dictus Berengarius Olivera per sacramentum et dixit et confessus fuit se habuisse unum filium a dicta muliere et se ex ea per aliquos diffamatum esse et fatetur etiam se iacuisse et participasse cum ea postquam dominus Episcopus hic visitavit, sed non participat publice cum ea et fuit punitus alias per dictum Episcopum.

Fol. 156**GRANOYLERS (GRANOLLERS)**

Die mercurii sequenti anno quo supra (19 Agost 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Stephani de Granullariis. Et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius Stephani, Guillelmus Colomer, Burdus de Neros, Berengarius Zabater, Raimundus de Prato, Bartholomeus de Parietibus, Raimundus de Arenis, Berengarius Törner, Petrus Casteilo qui iurati dixerunt quod Raimundus de Medalia rector istius ecclesie non facit residentiam in loco unde requisiverunt predicti parrochiani nomine sui et aliorum predictum dominum Episcopum quod compellat illum facere residentiam in ecclesia ut tenetur.

Item dixerunt quod Geraldus Bruguera beneficiatus Sancti Johannis siti in ecclesia ista non facit residentiam in loco et a festo Sancti Johannis circa cessat servitium dicti beneficii.

Item scole reguntur negligenter per arrendatorem.

Item dixerunt quod Petrus de Nogera beneficiatus istius ecclesie consuevit hic tenere quandam nomine Simonam in concubinam ex qua prolem habet et nunc tenet eam apud locum de Canovelles ut dicitur. Petrus Bertrandi presbiter etiam iuratus dixit se hoc audivisse a multis et vidisse semel a festo Sancti Johannis circa dictam mulierem in domo dicti Petri de Nogera.

Fatetur Petrus de Nogera quod dicta mulier venit aliquando ad domum suam et maxime diebus fori scilicet iovialibus.

Item Romeus za Verneda presbiter serviens in ecclesia de Canovellis tenet hic quandam nomine Elicsende et prolem habet ex ea. Petrus Bertrandi presbiter predictus etiam iuratus dixit hoc esse notorium. Idem probat Petrus za Nogera presbiter.

Item Petrus Fabrica rector ecclesie de Mazerata tenet hic publice quandam nomine Sibiliam Carabazinam in concubinam. Item probat Petrus za Nogera presbiter et vidit aliquot quod dictus rector de Mazerata intrabat domum dicte mulieris qui erat in villa ista.

Item dixerunt quod de Rosars presbiter tenet hic quandam nomine Sibiliam publice in concubinam. Idem probat Petrus Bertrandi. Idem probat Petrus de Nogera presbiter addens quod habet filiam ex ea que nunc lactat.

Item rector de galechs tenet hic publice concubinam nomine Rumiam et filiam habet ex ea.

Item rector ecclesie Sancti Petri de Bigis tenet hic quandam in concubinam nomine Gaylardam et nunc tenet eam ut dicitur Barchinone.

Fol. 156 vto. Item dixerunt quod Jacobus de Palatiolo monachus et presbiter istius ecclesie tenet hic quandam nomine Dulciam in concubinam et prolem habet et comedit secum et bibit; idem probat

Petrus Bertrandi et dixit se audivisse eam esse pregnantem ex eo et quod tenet eam ut vir uxorem. Idem probat Petrus de Nogra. Fatetur dictus Jacobus per sacramentum predictam vera esse sed postquam dominus Episcopus visitavit hic non peccavit cum ea et modo fuit absolutus per visitatorem archiepiscopi.

Item dixerunt quod Petrus Domench fornicatur publice cum Na Cosquera et filium habet ex ea.

Bernardus de Sobre Torre uxoratus adulteratur cum Sibilia Martinam et pregnans est ab eo. Petrus de Podio de Monte Mellone uxoratus adulteratur cum na Fustera. Petrus Texidor solutus adulteratur cum Simona uxor den Rovira.

Bonanatus Tender uxoratus adulteratur cum Matheua de za Garriga.

Petrus za Font tenet publice Simonam maritatem.

Guillelmus Julia fornicatur cum Maria Margayl.

Raimundus Traginer uxoratus tenet publice quandam nomine Berengariam secum in domo.

Petrus Ricoma uxoratus tenet publice quandam nomine Berengariam in concubinam.

Elicendis que consuevit esse concubina Nicholai est pregnans a quodam.

Item dixerunt quod Berengarius Corregger et Bernardus de Molis ut dicitur faciunt baratas seu contractus usurarios.

Bonanatus Tender Mater den Dorcha, Guillelmus Albareda tardissime veniunt ad ecclesiam et multi sunt remissi ad recipiendum Corpus Christi.

Item dixerunt quod multi sunt heredes et manumissores detinentes bona defunctorum qui volunt satisfacere de debitis et iniuriis eorumdem. Petrus Sarradel et quidam alii in ludo blasfemant Deum et sanctos suos.

PARETS

Die iovis sequenti et anno quo supra (20 Agost 1310) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Stephani de Parietibus et fuerunt in clericos tonsorati: Guillelmus Giner de ista parrochia, Petrus Ferrer de Sabadel legitimi et in clericos tonsorati.

Et fuerunt de parrochianis vocati: Anticus de Roure, Jacobus de Ripaforti et Jacobus de Podio qui iurati dixerunt: quod Guillelmus de Arenis uxoratus adulteratur cum Romia de Monte Mellone et filios duos habet.

Antiquitus de Ruvira fornicatur cum Saura.

Petrus Folquer fornicatur cum Ferraria et pregnans est ab eo.

Agnes de sa Serra, na Galcerana, meretricantur publice et indifferenter admitunt homines.

Detall d'una misericòrdia del cor de la catedral de Barcelona. La confessió

VISITES PASTORALS. Volum 2 (1313-1315)

Fol. 1

AGUDELS / SANT GENÍS DELS AGUDELLS

Anno Domini M trecentesimo duodecimo die sabbati qui fuit XIII kalendas Marcii (17 Febrer 1313) Nos Ugo de Cardona Archidiaconus Barchinone et vicarius in spiritualibus et temporalibus generalis Reverendi patris domini Poncii Dei gratia Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Genesii de Agudellis visitationis causa personaliter accedentes testes recipimus infrascriptos videlicet Jacobum za Rovira, Bernardum de Colle et Berengarium de Colle parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servicio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Petro Granoya rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem et addidit quod en Tonya parrochianus dicte ecclesie non venit ad ecclesiam. Item dixit quod ecclesia patitur magnum deffectum in libro evangeliorum.

Fol. 1 vto.

ZENTIGA (SANTIGA DE SANTA PERPÈTUA DE MOGODA)

Eodem anno die lune que fuit undecima kalendas Marcii (19 Febrer 1313) fuit visita ecclesiam de Santiga et fuerunt recepti testes infrascripti videlicet: Petrum de Cirera et Philipum de Rech et Bernardum Gilaberti parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit super statu parrochianorum dixerunt quod Ferrarius Ferran uxoratus suscepit prolem ex quadam ancilla que cum eo consuevit morari et modo moratur extra parrochiam. Cetera recte.

Guillelmus de Boscho rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit omnia fore in bono status.

SANCTA PERPETUA (SANTA PERPÈTUA DE MOGODA)

Eodem anno et eadem die (19 Febrer 1313) ad ecclesiam Sancte Perpetue nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius dicti domini Episcopi personaliter accedentes visitationis causa eandem visitavimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Petrum de Folgueriis et Raimundum Moragues qui interrogati per iuramentum super servicio ecclesie dixerunt quod Nartes presbiter impregnavit quandam mulierem nomine Catherinam de Manso dez Esteve. Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Bernardus de Pinariis rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit omnia esse in bono statu excepto quod en Torrens uxoratus adulteratur publice cum Romia Lubica muliere soluta et ex ea prolem suscepit et moratur apud Roviram.

Fol. 2**SENT ANGNES (SANTA DE MALANYANES)**

Anno quo supra die martis que fuit decimo kalendas Januarii (20 Febrer 1313) Nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancte Agnetis visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Raimundum Pages, Guillelmum Martorell et Guillelmum Dominici parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit tamen rector aliquotiens nimis absens de parrochia et est rixosus. Super statu parrochie dixerunt quod Matheus Felich exercet usurarios contractus. Bernardus de Peris rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit omnia esse recte.

STA. MARIA DE LINARS (LLINARS)

Anno quo supra et eadem die Martis (20 Febrer 1313) fuit visita ecclesiam Sancte Marie de Linars et fuerunt recepti in testes Arnaldus de Solerio et Petrus Januarii et Bernardus de Canalli et Jacobus Mercaderii parrochiani dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie dixerunt quod servitium ecclesie bene fit tamen Petrus de Vilatort rector dicte ecclesie tenet publice in concubinam quam mulierem nomine Elicisendem de Castell et ex ea prolem suscepit.

Super statu parrochie dixerunt quod Elicisendis de Castro exercet usuras cetera dixerunt omnia fore in bono statu. Petrus de Vilatort rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 2 vto.**SENT JULIA DALFOU (SANT JULIÀ D'ALFOU)**

Eodem anno die mercurii que fuit IX kalendas Martii (21 Febrer 1313) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi Barchinone ad ecclesiam Sancti Juliani de Alfou visitationis causa personaliter accedentes eandem visitavimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Guillelmum Dalfor, Bernardum de Prato et Bernardum Riera parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie per iuramentum dixerunt quod servitium ecclesia bene fit. Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Arnaldus Morelli rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit omnia fore in bono statu.

SANCTI STEPHANI DE PALAU (PALAUTORDERA)

Anno quo supra die iovis VIII kalendas Martii (22 Febrer 1313) nos Ugo de Cardona archidiaconus et vicarius predictus personaliter visitamus ecclesiam Sancti Stephani de Palatio et testes recepimus Bernardum de Monteliis, Guillelmum Sabeyar et Guillelmum Rosseyll parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie dixerunt quod servitium ecclesie bene fit. Super statu parrochie dixerunt omnia esse in bono statu. **Fol. 3** Berengarius de Camp ebdomedarius major dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

SANCTA MARIA DE PALAU (PALAUTORDERA)

Eadem anno die veneris que fuit VII kalendas Martii (23 Febrer 1313) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius generalis domini Episcopi Barchinone ad ecclesiam Sancte Marie de Palatio visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Berengarium Cerey, Romeum des Pla et en Petrum Mulinerii parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit et dixerunt quod in Manso de la Serra qui est ecclesie Sancte Marie nullum moratur et rector recipit pecuniam ab illo qui non facit ibi stada et est dampnum ecclesie super statu parrochie dixerunt omnia esse in bono statu.

Bernardus Company presbiter regens dictam ecclesiam pro rectore interrogatus super premissis dixit omnia in bono statu.

Fol. 3 vto.

MUNT NEGRE (MONTNEGRE)

Anno quo supra die dominica IIII nonis Martii (4 Març 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam sancti Martini de Monte Nigro accedentes visitationis causa testes recipimus infra scriptos videlicet: Bernardum de Preses inferiorem, Bernardum çes Preses superiorem, Petrum Baro et Petrum de Crocis parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. Petrus de Boscho rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

REXACH (SANT PERE DE REIXAC)

Eadem anno III nonas Martii (5 Març 1313) nos Hugo de Cardona vicarius predictus ad ecclesiam Sancti Petri de Rexaco visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infra scriptos videlicet: Petrum de Rexacho, Guillelmum de Font de Mans, Petrum de Erill et Anticum Guillelmi parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod den Pug de parrochia ista decessit et non potuit habere confessorem. Item quod rector dicte ecclesie prorrogavit illum qui tenet mansum de Coll Ferrarii qui est allodium ecclesie quod non tenetur facere stadam in dicto manso per X annos et est hoc allodium **Fol. 4** Ecclesie damnificatur. Item quod rector non tenet diachonum ad quem tenetur. Item quidam de parrochia excolunt et tenent quasdam possessiones ecclesie quas faciunt proprias et rector est negligens in petendo ius ecclesie super statu parrochie. Dixerunt omnia in bono statu. Guillelmus de Arbuciis rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit omnia fore in bono statu excepto quod ecclesia patitur defectum in psalterio.

TAYA (TEIÀ)

Anno quo supra die sabbati que fuit VI idus Marcii (10 Març 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius dicti domini Episcopi generalis ad ecclesiam sancti Martini de Tayano visitationis causa personaliter accedentes testes. Recepimus infrascriptos videlicet: Guillelmum des Poal, Guillelmum Berengarius et Petrum sa Sala parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia in bono statu. Jacobus Pergaminerii rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 4 vto.

THIANA (TIANA)

Eadem anno die dominica que fuit V idus Marcii (11 Març 1313) nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam de Tiana visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos: Petrum Lart, Bonanatus sa Matha, Bertrandus Barceloni parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit. Super statu parrochie dixerunt quod Bartholomeus Bofiy fornicatur cum Eliscende filia Petrus des Mas. Geraldus de Beyllveer presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem.

PROVENZANA (SANTA EULÀLIA DE PROVENÇANA)

Eodem anno die martis III idus Marcii (13 Març 1313) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti Domini Episcopi ad ecclesiam Sancte Eulalie de Provinciana visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos: Guillelmum Geraldi, natalem de Gaello et Bernardus Thomas... parrochianos dicte ecclesie dixerunt omnia esse in bono statu.

Presbiter regens dictam ecclesiam pro rectore interrogatus super premissis dixit idem.

GAVA (GAVÀ)

Anno quo supra die mercurii pridie idus Martii (14 Març 1313) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam de Gavano personaliter accedentes visitationis causa testes recepimus infrascriptos videlicet: Guillelmum Moragues, Petrum Guau, Petrum Ferrerii, Guillelmum Tarraça et Martinum Olovini parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod servitium ecclesie bene fit, super statu parrochie dixerunt quod Bernardus Saula fornicatur cum Elicsenda muliere de alia parrochia.

Item Jacobus Poco fornicatur cum Elicsenda Lebergina. Item Petrus Cirera adulteratur cum Salarmanda.

Item Bernardus Moragues et Jacobus Raurich mutant in ludo ad usuras. Julianus de Saliberres presbiter regens dictam ecclesiam pro rectore interrogatus super premissis dixit ... (*acaba així*).

Fol. 5 vto.**GIALTRUD (LA GELTRÚ)**

Anno quo supra die veneris XVII kalendas Aprilis (16 Març 1313) Nos Ugo de Cardona archidiaconus et vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam de Gialtrude personaliter accessimus visitationis causa et receptis in testes Bernardum Bonfiyll et Guillelmum Raimundi Gros burdum de Castelletto, Petrum Corts et Petrum de Cubeles parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore recta.

CUNIT

Eadem die (16 Març 1313) accessimus ad ecclesiam Sancti Christophori de Cunit visitationis causa et in testes recepimus Berengarium Mayefre, Geraldum Samar et Martinum Barran dicte ecclesie parrochianos qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia esse in bono statu. Petrus Pigot rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit quod ecclesia patitur magnum defectum in consueta super aliis dixit idem quod testes supra.

CUBELES (CUBELLES)

Eodem anno die iovis undecima kalendas Aprilis (22 Març 1313) nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancte Marie de Cubellis personaliter accessimus visitationis causa et testes recepimus infrascriptos videlicet ... textoris, Bartholomeum Moragues, Guillelmum Moragues et ... Mas interrogatus super servitio ecclesie et statu parrochie **Fol. 6** Petrum Mir et Raimundum Torrent et Berengarium Garroffer et Bernardum Oliverii parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie per iuramentum dixerunt quod Berengarius Volta fornicatur cum Elicsende muliere soluta de ista parrochia. Cetera fore recta. Raimundus de Avinione presbiter regens dictam ecclesiam pro rectore interrogatus super premissis dixit idem.

SANT PERE DE CASTELLETO (SANT PERE DE CASTELLET)

Eadem anno die veneris X kalendas Aprilis (23 Març 1313) accessimus personaliter ad ecclesiam Sancti Petri de Castelletto et recepimus in testes Jacobum Gisberti, Bertrandum Nicholaus, Geraldum Tordera et Petrum Laurador parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. Bernardus çes Corts rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 6 vto.

SANTA EULALIA DE BANYERES

Anno quo supra die sabbati que fuit nono kalendas Aprilis (24 Març 1313) ad ecclesiam Sancte Eulalie de Bagnariis personaliter accessimus visitationis causa et testes recepimus infra scriptos videlicet: Petrum Ferrerii et Bernardum de Solerio dicte ecclesie parrochianos qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia esse in bono statu. Joannes de Congostella rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 7

PERAMOLANTA (PERE-MOLANTA)

Anno Domini MCCCXIII die lune VII kalendas Aprilis (26 Març 1313) (1) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius in spiritualibus et temporalibus generalis dicti Pontii Dei gratia Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Petri de Peramolanta visitaionis causa personaliter accessimus in testes.

Recepimus Petrum Poncii, Jacobum Suyerii et Guillelmum Bou parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. Bernardus de Luerts rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

(1) El dia 25 va canviar l'any ("a Encarnatione Domini").

TURRIS DE FERRAN (TORRE DE FERRAN)

Eadem die (26 Març 1313) fuit visitata ecclesia Sancte Marie de Turri de Ferran et fuerunt in tstes recepti Berengarius Grasset et Bertrandus de Manso parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia esse bono statu. Geraldus Vilardelli rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

Addidit tamen quod ... de Ville Franche tenetur facere ardere in dicta ecclesia unam lampadam et non facit et pro servitio dic de lampadie consuevit. Sunt qui quolibet II quarteras ordii et media frumenti et omnibus anni non voluit solvere licet pluries fuerit requisita.

Fol. 7 vto.

SANCTI JUSTI DE VERCIO (SANT JUST DESVERN)

Eodem anno die iovis VII idus Junii (7 Juny 1313) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Justi de Vercio visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus sinodales videlicet: Simonem Boneti et Guillelmum Canut parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu excepto quod Jacobus Gisbert fornicatur cum Saura Poca. Petrus Poncii presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem, addidit tamen quod en Bosom est coniurator. Cetera recte.

SENT PERE DE RUBI (SANT PERE DE RUBÍ)

Anno quo supra die martis pridie idus Junii (12 Juny 1313) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius predictus ad ecclesiam Sancti Petru de Rubi visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Deodatus de Ortis, Berengarius Bonsom et Bernardum Moragues parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie dixerunt quod servitium ecclesie bene fit, super statu parrochie dixerunt quod omnia esse recta. **Fol. 8** Guillelmus Pampalo presbiter regens dictam ecclesiam et Jacobus de Arto presbiter regens dictam ecclesiam interrogati super premissis dixerunt idem addiderunt tamen quod ecclesia patitur deffectum in officario. Cetera recte.

SANCTA MARIA DE SPEREGERIA (ESPARREGUERA)

Eodem anno die mercurii que fuit idus Junii (12 Juny 1313) nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius dicti domini Episcopi generalis ad ecclesiam Sancte Marie de Sparageria visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infra scriptos videlicet: Petrum Braymondi et Petrum Braymondi consanguineos, Romeum de Pruneriis parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. Arnaldus Veij et Guillelmus de Rexachs parrochiani dicte ecclesie interrogati super premissis dixerunt idem. Petrus de Fonte presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 8 vto.**CASTEL BISBAL (CASTELLBISBAL)**

Anno quo supra die lune fuit decimo kalendas Augusti (22 Juliol 1313) Nos Ugo de Cardona archidiaconus ac vicarius generalis dicti domini Episcopi in remotis agentis ad ecclesiam de Castro Episcopali visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infra scriptos videlicet: Ferrarium çes Tapies et Guillelmum de Ulmo parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. Berengarius Scutiferi presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem addidit tamen quod ecclesia patitur defectum in psalterio et in una cassuylla feriali cetera dixit fore recte.

VILADEMAGER (VILA DE MÀGER)

Eodem anno die sabbati que fuit II nonas Augusti (4 Agost 1313) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Petri de Villa de Mager visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Arnaldum Payleres, et Seguinum Morey et Arnaldum Casteyla et Bernardum Saleles qui iurati et interrogati super servitium ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore recte. Guillelmus Segura rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

FOIX

Anno quo supra die lune VIII idus Augusti (6 Agost 1313) Nos Ugo de Cardona archidiaconus et vicarius predictis ad ecclesiam Sancte Marie de Fuxo visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus videlicet: Bernardum des Puyol, Berengarium Bonet, Arnaldum Pucudel, Guillelmum Ferrii et Andream de Manso parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit. Super statu parrochie dixerunt Petrum de Reffeques et Jacobum Solans fore publicos usurarios ac usurarios contractus exercere dixerunt etiam Petrum Cortals qui moratur asabramona fore concubinarium publicum. Cetera recte. Jacobus Torra rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

PONTONS. SANCTA MARIA MAGDALENA

Eodem anno die martis VII idus Augusti (7 Agost 1313) Nos Ugo de Cardona archidiaconus et vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancte Marie Magdalenes (sic) de Pontonibus accessimus personaliter visitationis causa et in testes recepimus: Bernardum Ferrarii, Guillelmum Solerii et Petrum Solerii et Ermengaldum Fortuny qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit. Super statu parrochie dixerunt quod Guillelmus Dalmacii tenet publice concubinam et Berengarius baptizatus captivus monasterii Sanctarum Crucium est usurarius publicus etiam Guillelmus Marimon. **Fol. 9 vto.** Exercet usuraio contractus et Ferrarius Bon Masip et

Na Rosera mulier exercent etiam contractus usurarios. Cetera dixerunt fore recta. Petrus de Manresa rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

SENT MARTI DE SOBIRATS (SUBIRATS)

Eodem anno die mercuri VI idus Augusti (8 Agost 1313) ad ecclesiam Castri Sancti Martini de Sobirats personaliter eccessimus visitationis causa et in testes recepimus: Pontium de Morgades et Guillelmum Alegreti dicte ecclesie parrochianos qui interrogati super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit super statu parrochie dixerunt uod Michael sa Roca uxoratus tenet publice in concubinam quadam mulierem nomme na Miralles et Raimundus Laurador fornicatur cum quadam muliere de que prolem suscepit. Et Bernardus Adrover cum quadam muliere nomine na Tous et Berengarius de Fonollario miles cum Raymunda filia Raimundi viduum et Bartholomeus Valesis cum quadam filia Bernardi Oleart de Romanino. Et Jacobus Martorelles des ... mellar cum Saurina filia cuiusdam Bernardi Bartholomei **Fol. 10** de ista parrochia super aliis interrogati dixerunt omnia fore recte. Jacobus de Calabugio et Valentinus Raimundi presbiteri regentes dictam ecclesiam interrogati super premissis dixerunt idem.

ZABLEDA (BLEDA)

Anno eodem die iouis V idus Augusti (9 Agost 1313) Nos Hugo de Cardona archidiaconus predictus et vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancte Marie de Blita visitationis causa personaliter accedentes eandem visitavimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Raimundum de Manso et Jacobum Guau parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia esse in bono statu.

Bernardus Orso presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit quod ecclesiam patitur magnum defectum apparamentis sacerdotalibus et specialiter in casulla et est ibi etiam necessaria una tanterna in qua deffertur lumen quando portatur Corpus Christi extra per parrochia. Super statu parrochie dixit quod parrochiani non veniunt frequenter ad ecclesiam. Cetera dixit fore in bono statu.

Fol. 10 vto.

SENT GENIS DE PAX

Eadem die (9 Agost 1313) fuit visitata ecclesiam Sancti Genesii de Pax et fuerunt recepti in testes: Arbertus se Seyechs et Petrum Pasarii parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et status parrochie dixerunt omnia esse in bono statu. Bartholomeus Guarmars presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem.

SENT MICHEL DOLERDA (SANT MIQUEL D'OLÈRDOLA)

Eodem anno die veneris IIII idus Augusti (10 Agost 1313) Nos Hugo de Cardona archidiaconus predictus et vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Michaelis de Olerdola visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Bernardum Rosselli, Arnaldum Nin et Guillelmum Arbonet parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. Franciscus Verdesa presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 11

SANCTI MARTINI DE Cerdanyola

Anno quo supra die iouis que fuit decimo kalendas Septembris (22 Agost 1313) Nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti

Martino de Cerdanyola visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Petrum de Artes, Guillelmum Calveti, Raimundum Calveti et Guillelmum Armenlerii parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod Bernardus de Cabanis tenet publice in concubinam Dulciam mulierem. Super servitio ecclesie dixerunt quod ecclesia patitur magnum defectum in quodam libro vocato ordinario et quadam sella dicte ecclesie indiget reparatione. Guillelmus sa Moncada presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem.

VILASSAR

Eodem anno III kalendas Septembris (30 Agost 1313) Nos Hugo de Cardona archidiaconus predictus et vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Genesii de Vilassar visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Guillelmum Martini, Philipum Poncii, Guillelmum sa Rylla, Franciscum Isarni et Jacobum Avenguti parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio et **Fol. 11vto.** status parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. Arnaldus de Monteserrato rector ecclesie predictae interrogatus super predictis dixit idem.

CIUTAT FRACTA (MATARÓ)

Eodem anno pridie kalendas Septembris (31 Agost 1313) nos Ugo de Cardona archidiaconus predictus et vicarius dicti domini episcopi ad ecclesiam Sancte Marie Civitatis Fracte visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Guillelmum Sequini et Guillelmum Sacreu et Bonanatum Saurini parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Berengarius de Boscho rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 12

SANT GENIS DE ROCHFART

Eodem anno die iovis idus Septembris (4 Setembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancte Margarite Sancti Genesii de Rochafort personaliter accessimus visitationis causa et testes recepimus infrascriptos videlicet: Bernardum Bassa, Romeum Calopa, Antich Febrer, Bernardum Vossiyoll, Bonanatum Colomer, Petrum Nabot parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit super statu parrochie dixerunt quod Petrus Colomer raro venit ad ecclesiam et Berengarius Segarra uxoratus tenet publice in concubinam in domo propria quandam muliere nomine Raimundetam mulierem solutam: Cetera recte.

Frater Bernardus na Bruguera prior Sancti Genesii interrogato super premissis dixit quod Berengarius Segarra uxoratus tenet publice in concubinam Raimundetam mulierem solutam ex qua prolem suscepit. Super aliis dixit idem, addidit tamen quod na Porta mulier soluta est vilis mulier et admittit in domo quondam vasconem nomine Nesquiral. Cetera recte. Berengarius de Salellis presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem. **Fol. 12 vto.** Et dictus Berengarius Segarra iuravit ad sancta Dei quatuor evangelia stare mandatis ecclesie et sub virtute prestiti iuramenti fuit sibi iniunctum quod dictam Raimundetam omnino dimitat et quod huic ad festum Sancti Michaelis ipsam de domo abiciat nec de cetero ad eam revertatur nec sit cum ea in loco suspecto.

CARDEDOL (CARDEDEU)

Eodem anno die dominica V idus Septembri (10 Setembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus et vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancte Marie de Caro Titulo

visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos scilicet: Petrum Rubio, Petrum de Puteis, Petrum Dalmerii, Petrum Dorcha, Arnaldum Nicholaus, Petrum de Ribalta et Berengarium de Dinaria parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit super statu parrochie dixerunt quod Guillelmus Flequer uxoratus habuit prolem ex quadam consanguinea sua filia Bernardi Oliverii de duobus Rivis et de hoc est publica fama per totam parrochiam. Item quod Guillelmus des Blat adulteratur cum quadam muliere nomine na Guillelma et Simon Garriga publice tenet na Oliveta in concubinam et prolem ex ea suscepit. Item est fama quod en Castillar Sagio vicarii qui solutus est habet accessum a na Gaya uxorem Guillelmi de Sancto Ilario **Fol. 13** Petrus de Cudinachs et Ferrarius de Rovira abdomadarii dicte ecclesie interrogati super premissis dixerunt quod ecclesia patitur magnum defectum in uno psalterio et consueta et in una capsula ad portandam eucharistiam. Super aliis dixerunt idem quod testes supra.

COL DE SABADEL (COLLSABADELL)

Eodem anno die lune IIII idus Septembris (10 Setembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus predictus et domini Episcopi predicti vicarius ecclesiam Sancti Saturnini de Col Sabadell visitavimus et in testes recepimus: Guillelmum Cever et Berengarium de Prato parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore recta. Simon de Linars rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

SENATA (SANATA)

Eodem anno et eadem (10 Setembre 1313) die fuit visitata ecclesia de Senata et fuerunt recepti in testes Arnaldus de Margine et Poncius Mayoll parrochiani dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. **Fol. 13 vto.** Berengarius sa Vila rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

SASERRA

Eadem die et eodem anno (10 Setembre 1313) fuit visitata ecclesia de la Serra et recepimus in testes: Petrum de Canals et Guillelmus de Podio parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia esse in bono statu. Bartholomeus de Brolio rector dicte ecclesie super predictis interrogatus dixit idem.

LAVANERES (LLAVANERES)

Anno qua supra die martis VII kalendas Octobris (25 Setembre 1313) ecclesiam Sancti Andree de Lavaneriis visitavimus et recepimus in testes: Berengarium Mayoris, Plautinum de Trylla et Arnaldum Berengarii parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit et rector est bone vite et ecclesia est satis bene parata. Super statu parrochie dixerunt omnia fore recte. Berengarius de Pradello rector dicte ecclesie super premissis interrogatus dixit idem.

Fol. 14

CERVEYLO VEYL (SANT ESTEVE DE CERVELLÓ)

Anno quo supra die lune fuit IIII kalendas Novembris (29 Octubre 1313) nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Stephani de Cervilione veteri visitationis causa personaliter accedentes eandem visitavimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Petrum Bargeris, Franciscum Cirera et Guillelmum de Cyario parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit et rector est bone fame et bone vite.

Super statu parrochie dixerunt quod Raimundus de Pontit uxoratus tenet publice in concubinam in villa de Sancto Vincentio quandam mulierem solutam nomine no Bonpar et Guillelmus de Bessons fornicatur cum Saviina Gilaberta.

Interrogati super aliis dixerunt omnia fore in bono statu. Berengarius Rotlan rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem et addidit quod ecclesia patitur defectum in libro consuete. Cetera recte.

Fol. 14 vto.**BISBAL (LA BISBAL)**

Anno quo supra die mercurii intitulate II kalendas Novembris (31 Octobre 1313) Nos Hugo de Cardona vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancte Marie de sa Bisbal visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Arnaldum de Arcubus, Ferrarium Olerii, et Petrum Gili parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit sed dixerunt quod Raimundus de Bosagays rector dicte ecclesie tenet in concubinam quandam mulierem nomine Na Balestera et ex ea suscepit quondam filium qui est bene duorum annorum. Super statu parrochie dixerunt quod Petrus Gomar fornicatur cum quadam muliere nomine Anbilia. Et Jacobus de Petra Tayada cum Guillelma Campanera et Berengarius Dayona cum Guillelma Papiola et Arnaldus de Arnaldo cum quadam muliere nomine Arsendis. Et Bernardus Salba tenet publice in concubinam na Torrica. Et Guillelmus Ferret adulteratur cum Romia Motona. Et Bernardus Salba clericus tenet publice in concubinam na Porteta. Et Petrus Andree fornicatur cum Na Pelegrina. Et Jacobus de Petratayada cum quadam muliere cuius nomen ignorant et Bernardus Bernardi cum Guillelma filia Guillelmi Andree. **Fol. 15** Raimundus de Besagais dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem ut testes super deposuerunt. De se ipso dixit quod de concubinato domina Balestera absolutus fuit per visitatorem domini archidiaconi ut ostendit per instrumentum dicti visitoris eius sigillo sigillatum et iuravit quod post dictam absolutionem ad eam non rediit.

Fol. 15 vto.**SANCTI VINCENTII DEZ CALDERS (SANT VICENÇ DE CALDERS)**

Anno quo supra die mercurii XVIII kalendas Decembris (14 Novembre 1313) nos Hugo de Cardona vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Vincentii de Cauler visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Vicentium Ferran, Bernardum Bertrandi, Bernardum de Castro novo parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore recta. Bonanatus Mironi presbiter regens dictam ecclesiam et Raimundus Michelis beneficiatus in dicta ecclesia interrogati super premissis dixerunt idem.

VENREL (EL VENDRELL)

Eodem anno et eadem die (14 Novembre 1313) visitavimus ecclesiam des Venreyll et recepimus testes Petrum de Albiyana, Raimundum Alagret et Raimundum Maso parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore recta. Bernardus de Guardiola presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem et addidit quod en Palau contraxit clandestinum matrimonium cum Elicsende de Podio et nolunt matrimonium solemnizare in facie ecclesie.

Fol. 16**SANCTA OLIVA**

Eodem anno die iovis XVII kalendas Decembris (15 Novembre 1313) nos Hugo de Cardona vicarius predictis ad ecclesiam Sancte Olive personaliter accessimus visitationis et testes recepimus

videlicet: Andream des Torri, Bernardum Vitale, Berengarium Bernardi, Guillelmum Fequer, Arnaldum Brocart et Guillelmum de Salbornar parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod servitio ecclesie bene fit et prior est bone vite. Super statu parrochie dixerunt omnia fore recta. Frater Berengarius de Albarich prior dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem addidit tamen quod en Maymo bene sunt III anni elapsi auferebat mulieribus qui portabant oblationes ecclesie illas oblationes et post missam dabat pauperibus et sic mulieres sunt disiuncte ad prestandis oblationibus.

Fol. 16 vto.

SANCTA MARGARITA

Anno quo supra die veneris XVI kalendas Decembris (16 Novembre 1313) nos Hugo de Cardona vicarius predictus ad ecclesiam Sancte Margarite personaliter accessimus visitationis causa et in testes recepimus: Raimundum Crexell et Romeum Rebelos parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit super statu parrochie dixerunt quod Arnaldus Celerer uxoratus tenet in concubinam quandam mulierem nomine Mariam den Col que moratur a Na Rafega et ex ea prolem suscepit.

Et Arnaldus Segarra fornicatur cum Elisende Rivadera. Cetera recte.

Bernardus de Colellis rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

SANCTO SATURNINO DE PENITENTIS (SANT SADURNÍ DEL PENEDE'S)

Eodem anno die sabbati XV kalendas Decembris (17 Novembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Saturnini de Castro Veteri de penitentis visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Cicilium Mercerii, Petrum Bertrandi et Bernardum Bertrandi parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio **Fol. 17** ecclesie et statu parrochie dixerunt omnis fore in bono statu. Guillelmus de Solerio rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit quod ecclesia patitur magnum defectum in psalterio et consueta et etiam in aparamentis sacerdotalibus. Cetera recte.

DE MOGIA (ELS MONJOS)

Eodem anno die dominica intitulata XIII kalendas Decembris (18 Novembre 1313) nos Hugo de Cardona vicarius predictus ad ecclesiam Sanctorum Jacobi et Cucuphatis de Mogia visitationis officium exercentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Bernardum Narboner, Guillelmum Barçelo, Petrum Barçelo, Petrum Vitale, Raimundum Gili, Arnaldum Ferrarii et Petrum Alioni parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu et conditione. Arnaldus de Colellis rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

SANCTI JACOBI DE DOMENYS (ST JAUME I ST CUGAT DE DOMENYS)

Anno quo supra die lune XIII kalendas Decembris (19 Novembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus et vicarius predictus ad ecclesiam Sancti Jacobi de Domenys visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet Petrum Solerii et Berengarium Mascaroni parrochianos dicte ecclesie qui interro- **Fol. 17 vto.** gati per iuramentum dixerunt super servitio ecclesie quod bene fit. Super statu parrochie dixerunt quod Petrus Ferrerii tenet in concubinam quandam mulierem nomine Na Stela. Omnia alia dixerunt fore in bono statu.

Berengarius des Pla rector dicti ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

DE SALBA (SANTA MARIA D'ALBÀ)

Eodem anno die martis intitulata XII kalendas Decembris (20 Novembre 1313) nos Hugo de Cardona vicarius predictus ad ecclesiam Sancte Marie de Salba visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Arnaldum Sa Vayll et Berengarium Lobregati parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Berengarius de Vilarnau rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit idem addidit tamen quod ecclesia indiget reparationem. Cetera recte.

DE MUNTMAEL (MONTMELL)

Eodem anno et eadem die (20 Novembre 1313) visitavimus ecclesiam Sancti Michaelis de Montemacello et recepimus in testes Guillelmum Ugueti, Berengarium Amigueti, Guillelmum de Robio et Guillelmum Clarmont, Bernardum Balesterii et Raimundum Scopheti parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore recte excepto quod Bernardus de Vayl Flor rector dicte ecclesie tenet in concubinam quandam mulierem nomine **Fol. 18** Margaritam et ex ea prolem suscepit. Bernardus de Vayl Flor rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit omnia fore recta addidit tamen quod ecclesia patitur deffectum in libris Responsorum et Epistolarum. Interrogatus super concubinato suo dixit verum esse quod ex dicta Margarita procreavit filios set bene sunt quatuor anni elapsi quod dominus Episcopus Barchinone ad preces domine Guillelme uxoris Raimundi Dominici remisit sibi penam concubinatus et absolvit eum. Interrogatus si postea rediit ad eam dixit quod non et de hoc paratus est fidem facere per iuramentum.

DE RIPPIS (RIBES)

Anno quo supra die sabbati VIII kalendas Decembris (24 Novembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Petri de Rippis personaliter accedentes visitationis causa testes recepimus infrascriptos videlicet: Ferrarium de Manso et Guillelmum de Claraviis parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod est fama quod Guillemonis Carbo qui morat a Vilarubia est in gradu consanguinitatis cum uxore sua que fuit filia Arnaldi Samar nescivit tamen si fuit in gradu prohibito. Cetera fore recte. **Fol. 18 vto.** Petrus Ceriol presbiter regens dictam ecclesiam pro Raimundo Marchi rectore eiusdem interrogatus super premissis dixit quod legata ad pias causas male solvuntur et quoddam Cimbalum dicte ecclesie non est in campanili nec potest sonare.

Et Berengarius Muntaner contraxit clandestinum matrimonium cum Na Leona filia Petri de Pugmolto que est in gradu et linea parentele cum duobus uxoribus quas dictus Muntaner habuit et erant in gradu prohibito. Cetera recte.

DE GARRAFF (GARRAF)

Anno quo supra die dominica VII kalendas Decembris (25 Novembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Vincentii de Garraff visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Jacobum Ferrarii et Arnaldum Mola parrochianos dicte ecclesie qui interrogatis per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Dominicus de Costa prior dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

CASTEL DE FELS (CASTELLDEFELS)

Eodem anno et eadem die (25 Novembre 1313) visitavimus ecclesiam Sancte Marie de Castro Fidelium et recepimus in testes: Bernardum Costa, Ferrarium Januarii

Fol. 19 Et Barnardum Boal parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. Bernardus sa Costa rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

DE GRANOLLES (GRANOLLERS)

Eodem anno die dominica IIII nonas Decembris (2 Desembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius dicti domini Episcopi in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Stephani de Granolles visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Guillelmum Juliani, Berengarium Cisteyllo, Jacobum Bora, Laurentium Bassa et Guillelmum Plantada parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit. Dixerunt etiam quod Jacobus de Palaciolo beneficiatus in dicta ecclesia tenet publice in concubinam quandam mulierem nomine Na Dolça ex qua filios procreavit item Petrus Boguera clericus beneficiatus in dicta ecclesia tenet publice in concubinam quandam mulierem cuius nomine ignorant et ex ea habuit filios. Item Bernardus de Manleu tenet quandam mulierem nomine Na Saura. Super statu parrochie dixerunt quod Raimundus Sagionis tenet in concubinam quandam mulierem nomine na Ramona Bona et Raimundus de Toreyo na Maria muliere soluta. Item Raimundus Textoris tenet quandam mulierem filiam Petri sa Grau. Item Guillelmus Colom tenet quandam mulierem que fuit uxor quondam den Sala. Super servitio ecclesie et vita rectoris et conversatione eiusdem dixerunt omnia fore recte. **Fol. 19 vto.** Johannes Moratoni et Berengarius de Prato clerici regentes dictam ecclesiam interrogati super premissis dixerunt id quod testes supra deposuerunt, addiderunt tamen quod ecclesia predicta patitur magnum deffectum librorum excepto missali.

(S'adjunta al full 19 vto. una nota que diu així:)

Gaucerandus Teya locat domos dicte Raimunde Bone et requiratur quod expellat eam.

Fol. 20

DE LERONA (LLERONA)

Eodem anno IIII idus Decembris (10 Desembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius generalis dicti domini Episcopi Barchinone in remotis agentis, ad ecclesiam Sancte Marie de Lerona visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Martinum Carbonelli et Petrum de Lerona et Bernardum des Pont et Jacobum Enfant parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit. Super vira rectoris dixerunt quod Nicholaus Calveti rector dicte ecclesie tenet publice in concubinam Sibiliam Verdera mulierem solutam ex qua filios procreavit. Super statu parrochie interrogati dixerunt quod Simon Geraldus tenet publice in concubinam Guillelmam Pedriyolla. Cetera dixerunt fore recta. Nicholaus Calveti rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit verum esse quod testes predicti deposuerunt et dixit se fore paratum stare correctioni et voluntati dicti domini vicarii.

Fol. 20 vto.

DE RIPOLETO (RIPOLLET)

Anno quo supra die dominica XVII kalendas Januarii (16 Desembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi in remotis agentis ad ecclesiam de Ripoleto visitationis causa personaliter accedentes eandem visitavimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Raimundum de Podiolo, Petrum Lumsans, Guillelmum de Cases Blancas et

Petrum de Cases Blancas parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod Bernardus Sator de parrochia de Cerdanyolla solutus fornicatur cum quadam mulierem na Maria sorore Jacobi Muliner de Sta. Iscla et ex ea suscepit prolem.

Dixerunt etiam quod Na Lanusa de parrochia Sancte Columbe de Gramaneto que moratur in ista parrochia recipit in domo et fornicatur a Gomar de parrochia de Sabadello.

Dixerunt etiam quod est fama publica in parrochia quod Romeus de Serradel baiulus fornicatur cum Na Matheua muliere soluta. Cetera dixerunt fore recta.

Petrus Ricardi presbiter regens dictam ecclesiam pro rectore interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 21

DE SABADELO (SABADELL)

Eodem anno die lune XVI kalendas Januarii (17 Desembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Salvatoris de Sabadello visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Guillelmum Rosseta, Jacobum de Rexaco, Guillelmum Mercaderii, Guillelmum Deganet, Poncium Mirerii, Petrum de Sancto Martino, Raimundum Ayach, Jacobum Marchi et Bernardum Lonch de parrochie dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super statu parrochie dixerunt quod Berengarius Ermenardi fornicatur publice cum Guillelma Johana et Jacobus Torner cum Guillelma de Mearata. Item Jacobus Mathei cum Guillelma. Item Guillelmus Mestre cum na Venguda et cum filia Jacobi de Fonte et Martinus de Colle cum Guillelma filia Raimundi de Podio et Jacobus de Rexacho cum Rumia Cortona. Item Berengarius Geralda cum Romia filia den Espitall et Petrus Gener cum filia den Carles.

Dixerunt etiam quod Bernardus Mir sa Joura, Jacobus Serra, Bernardus de Solerio, Bartholomeus Guaamir, Guillelmus Deganet filius Bernardi Deganet, Anticus Mir, Bartholomeus Ferrarii, Petrus Rifog, Petrus Januarii, Jacometus Geralda, Petrus de Dorta, Berengarius de Turri, Jacobus Deganet, jacobus de Deo, Guillelmus Ferrarii et Guillelmus filius eius, en Pelechs, Bernardus sa Mintada, Arnaldus Riera filii eius **Fol. 21 vto.** Bernardus et Berengarius, Bartholomeus Sabater, Bonanatus Geralda, Arnaldus filius Guillelmi Deganet et Guillelmus de Deo filius Jacobi de Deo exercent usurarios contractus vendendo boves et alia animalia ad espera. Item dixerunt etiam quod Bernardus de Villagranata prepositus dicte ecclesie tenet publice in concubinam Romina Bovetes mulierem volutam ex qua prolem suscepit.

Item quod Arnaldus Bereti presbiter ludit publice ad aleas, item super servitio ecclesie dixerunt quod Jacobus de Erigio rector Sancti Felicis de Rahona non tenet diachonum quem de consuetudine tenere tenetur item quod in altare Sancti Nicholai constructo in ecclesia Sancti Felicis non fit servicium; cetera dixerunt fore recta.

RAHONA (SABADELL)

Eadem anno et die martis XV kalendas Januarii (18 Desembre 1313) visitavimus ecclesiam parrochialem Sancti Felicis de Rahona et super servicio ecclesie et statu parrochie iam deposuerunt testes supra.

Bernardus de Vilagranata prepositus Sancti Salvatoris de Sabadello interrogatus super premissis dixit se nihil scire cum ipse non teneat curam animarum excepto quod audivit dici quod nonnulli dicti blasphematur in platea tamen nescit per quos.

Jacobus de Erigio rector ecclesie Sancti Felicis interrogato super premissis dixit idem ut testes supra deposuerunt dixit tamen quod loco diaconi tenet presbiterum et dixit quod redditus altaris Sancti Nicholai non sufficiunt ad faciendum servicium ipsi altari.

Fol. 22

DE POLIYANO (POLINYÀ)

Anno quo supra die mercurii XIII kalendas Januarii (19 Desembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam de Poliyano visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Berengarium de Meerata, Bernardum Olerii, Petrus de Valle parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servicio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod rector non tenet diachonum ut tenetur teneri. Cetera dixerunt fore recta.

Bartholomeus de Canali rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixerunt se fore paratum tenere diachonum et de licentia parrochianorum cessavit per duos annos quod non tenuit diachonum.

DE BARBERANO (BARVERÀ)

Eodem anno die iovis XIII kalendas Januarii (20 Desembre 1313) visitavimus ecclesiam Sancte Marie de Barberano et recepimus in testes Franciscus Ferrerii, Petrus de Ferigola et Bernardum Mascaroni et Berengarium de Riera parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servicio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod quadam vilis mulier moratur in hospicio Berengarii Laupart et admitit homines diversarum parrochiarum et fornicatur cum eis et Elicendis Lamparda fornicatur cum quibusdam hominibus et est de pluribus difamata. Super servicio ecclesie dixerunt **Fol. 22 vto.** quod rector tenebat quandam ancillam nomine Alamanda de qua fuit infamatus. Omnia alia dixerunt fore recta. Tamen dixerunt quod rector non facit pulsari aquillas ad vespas et alias horas ut tenetur.

Bernardus de Palatio rector dicte ecclesie interrogatus super premissis idem.

DE GALECHS (GALLECS)

Eodem anno et eadem die (20 Desembre 1313) visitavimus ecclesiam Sancte Marie de Galechs et recepimus in testes: Bernardum Borrelli et Bartholomeum Blanch parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servicio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Bartholomeus Lobeti rector dicte ecclesie interrogato super predictis dixit idem ut testes qui supra adhiatis quod dicta ecclesia sunt necessarii libri inde scripti videlicet quedam consuetam et quidam evangeliarium et epistolarium.

Fol. 23

DE LIÇANO SUPERIORI (LLIÇÀ D'AMUNT)

Eodem anno et eadem die (20 Desembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius generalis dicti domini episcopi in remotis agentis ad ecclesiam de Liçano superiori personaliter accessimus visitationis causa et in testes recepimus: Petrum de Podio, Petrum de Aguillar et Bernardum çes Artigues parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servicio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod rector tenet scolarem nimis parvum nec sufficit dictus scolaris ad servitium ecclesie. Cetera recte.

Guillelmus de Cladelles rector dicte ecclesie interrogato super premissis dixit idem addidit tamen quod Maria Celera de ista parrochia fornicatur cum Ferrario des Falgar de parrochie Sancte Eulalie de Rohonsana et Dulcia qui moratur in sacristia fornicatur cum Petro de Turre; cetera recte. Et Guillelma Grua maritata fornicatur cum Berengario des Puig.

Fol. 23 vto.

DE PARETS

Eodem anno die sabbati qui fuit X kalendas ianuarii (23 Desembre 1313) accessimus personaliter ad ecclesiam de Parets visitationis causa et testes recepimus infra scriptos videlicet: Petrum de Podio,

Bernardum de Mediona, Raimundum de Torrentibus parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu excepto quod ecclesia indiget libris. Petrus de Manso rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

DE SARRIANO (SARRIÀ)

Anno quo supra die veneris X kalendas Januarii (28 Desembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius dicti domini Episcopi generalis ad ecclesiam de Sarriano visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Bernardum de Villar, Guillelmus Tosel et Petrus de Sarriano parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super statu parrochie dixerunt quod Geronimus Martorelli fornicatur cum Eliscenda filia Petri Monech. Super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit et rector est bone vite. Cetera dixerunt fore recta. **Fol. 24** Bernardus de Turri rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

SANCTI JOHANNIS DE PINU (SANT JOAN DESPÍ)

Eodem anno III kalendas Januarii (30 Desembre 1313) Nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone dicti domini episcopi ad ecclesiam Sancti Johannis de Pinu visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Peregrinum Magistri, Petrum de Sancto Johanne et Petrum Ferrarii parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt bene fit super statu parrochie dixerunt quod Guillelmus Ferrarii et uxor eius faciunt coniuria ad malum oculorum; cetera dixerunt fore recte.

Jacobus Martini rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem. Addidit tamen quod ecclesia indiget quodam libro vocato santorale.

Fol. 24 vto.

CORNEYLA (CORNELLÀ)

Eodem die et eodem anno (30 Desembre 1313) visitavimus ecclesiam Sancte Marie de Corneliano et recepimus in testes Berengarium Durandi, Petrum Augustini, Ferrarium Salat, Bernardum Corbera, Guillelmum Bertran et Raimundum Stephani parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fir super statu parrochie dixerunt quod bene.

Gavarra fornicatur cum Na Torreta et ex ea filium procreavit.

Et Guillelmus de Cladeles facit coniuria. Cetera recte.

Bernardus Dalmacii presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem.

SANCTI PETRI DE BARCA

Anno quo supra pridie kalendas ianuarii (31 Desembre 1313) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Petri de Barca personaliter accessimus visitationis causa et recepimus in testes Michaellem çes Corts, Berengarium des Arcs et Petrum des Arcs et Raimundum Barens parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum **Fol. 25** super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod Guillelmus Gravalos fornicatur publice cum Guillelma muliere soluta et Ferrarius çes Corts cum Eliscende et Berengarius de Maltorrent cum Romia Morena. Item dixerunt quod Guillelmus Mora presbiter regens ecclesiam predictam tenet in concubinam Agnetem mulierem solutam in villa de Martorells. Item quod Berengarius Costa adulteratur cum Guillelma et Berengarius çes Corts fornicatur cum filia den Esgleya. Item quod Arsendis Pocha non vult cohabitare cum Petro Raimundi marito suo.

Item dixerunt quod Petrus de Crabonels, Petrus de Saleles, Galcerandus Lorens, Guillelmus Lorens et Petrus Lorens et Guillelmus Ferrarii et Sibilia Bateyada et Guillelmus de Lurens exercent

usurarios contractus. Item dixerunt quod ecclesia indiget libro responsorum. Cetera recte.

Guillelmus Mora presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem. Et dominus archidiaconus mandavit dicto Guillelmo Mora ne deinceps sit in loco suspecto cum dicta Agnete qui respondit quod licet ab eadem filium habuerit et recessum ad eam pluries habuerit quod de cetero erit correctus et servabit dictum preceptum iuxta posse et etiam stabit super predictis correcto in dicti domini archidiaconi.

Fol. 25 vto.

OLORDE (SANTA CREU D'OLORDE)

Anno quo supra die iuovis III nonas Januarii (3 Gener 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Crucis d'Olorde et teste recepimus infrascriptos videlicet: Guillelmum de Caulers et Bernardum Terres parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod Berengarius Boneti fornicatur cum Maria Penedesa et ex ea filios procreavit et Guillelmus nuncius Bernardi Regis exercet usurarios contractus.

Arnaldus Lobeti rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

MOLENDINA REGIS (MOLINS DE REI)

Eodem anno et eadem die (3 Gener 1314) visitavimus capellam Sancti Michaelis de Molins Regis et recepimus testes Berengarium Sibili et Arnaldum Beloni parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit. Super statu parrochie dixerunt quod en Moreyll fornicatur cum ... et Bernardus de Balero cum Selarmondeta.

Item dixerunt quod Guillelmus Rovira recipit publice in hospicio suo meretrices et viles mulieres et volentes cum eisdem peccare.

Item dixerunt quod Guillelmus Ferrer et en Pi mutant in ludo decem pro duodecim. **Fol. 26** Romeus Lobeti rector dicte capelle interrogatus super premissis dixit idem.

MADRONA (EL PAPIOL)

Anno quo supra die veneris pridie nonas Januarii (4 Gener 1314) visitavimus ecclesiam Sancte Eulalie de Madrona et recepimus in testes Berengarium Durandi et Petrum de Serrabona parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servicio ecclesie dixerunt quod bene fit super statu parrochie dixerunt quod Bernardus Augustinus fornicatur cum Guillelma Bassarda cetera dixerunt fore recta.

Jacobus ... rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

Addit tamen quod ecclesia patitur deffectum in uno libro vocato sanctorale.

Fol. 26 vto.

LIZA JOSA (LLIÇÀ D'AVALL)

Eadem anno III idus Januarii (11 Gener 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius dicti domini Episcopi in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Christophori de Liçano inferiori visitationis causa personaliter accedentes recepimus in testes: Petrum Mirii, Bartholomeum de Vayllmolar et Guillelmum de Costoner parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servicio ecclesie dixerunt quod Jacobus de Fontibus debet tenere et facere ardere in ecclesia predicta unam lampadem et non acceditur nec tenetur ... nec ardet ut deberet.

Item dixerunt quod ecclesia indiget quodam libro vocato consueta.

Item dixerunt quod Geraldus presbiter regens dictam ecclesiam procreavit duos filios a Guillelmo de Bosco et est fama in parrochia quod adhuc habet accessum ad eam.

Super statu parrochie dixerunt quod Raimundus de Podio fornicatur cum Guillelma Celom et ex ea

procreavit duos filios. Item dixerunt quod est fama quod Jacobus Ledo, Jacobus de Podio, Raimundus de Prato, Petrus sa Guardia, Guillelmus de Cantalops, Romeus a Ragays et Berengarius de Colle et Guillelmus d Manso Ferrer et Bonanatus sa Puyada de dicta parrochia exercent usurarios contractus.

Item dixerunt quod na Gontera facit coniurationes et Berengarius **Fol. 27** de Colle non cohabitatur cum uxore sua et tenet in concubinam Elicsendem de Turre. Cetera recte.

Geraldus de Pulcro Visu presbiter regens ecclesiam predictam interrogatus super predictis dixit quod Jacobus de Fontibus debet tenere ex institutione patris sui quatuor torticia comburenda in altari Sancti Christophori quando Corpus Christi elevatur et unam lampadem que aliquando ardet cetera omittit facere. Dixit etiam vere esse quod hic tamen habuit accessum ad Guillelmam Costa et habuit filios ex ea et postquam visitator domini Archiepiscopi a quo habuit ut asserit litteram remissionis visitavit in dicta ecclesia non fuit in loco suspecto cum dicta Guillelma nisi quod aliquoties ipsa Guillelma intrat domum dicti Geraldii et iuvat ancillam de dicti in hiis que faciendi sunt in domo et semel anno isto comedit et bibit in domo dicti Geraldii dum faciebant oleum sed at tolendum omnem suspicionem faciet quod dicta mulier exhibit parrochiam et non permitet eam stare in dicta parrochia. Item dixit quod ecclesia indiget quodam libro vocato consueta. Cetera dixit fore recta.

Fol. 27 vto.

SANCTI SATURNINI DE ZA ROCHA (SANT SADURNÍ DE LA ROCA)

Eodem anno idus Januarii (13 Gener 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Saturnini de sa Rocha et receimus in testes Raimundum des Torrens, Guillelmum de Podio, Petrus za Riba, Raimundum Nabot, Simonem de Bon Pas et Petrum Marti parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servicio ecclesie et vita et conversatione rectoris et aliorum clericorum qui celebrant in dicta ecclesia dixerunt quod servicio ecclesie bene fit et rector et ceteri clerici qui sunt in dicta parrochia sunt bone vite et honeste converstiones. Super statu parrochie interrogati dixerunt quod Bernardus Mora uxoretus tenet publice in concubinam quandam mulierem solutam quam vocatur Maria. Cetera dixerunt fore recta. Ferrarius Bovis rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

VILANOVA (VILANOVA DEL VALLÈS)

Anno quo supra XIX kalendas Februarii (14 Gener 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Stephani de Villanova et recepimus in testes: Arnaldus des Puyols, Simonem Mir, Guillelmum des Codesalch, Bernardum Bosch, Petrus de Podio et Petrum sa Coma parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per **Fol. 28** iuramentum super servicio ecclesie dixerunt quod bene fitet presbiter regens dictam ecclesiam est bone fame et honeste vivit tamen dixerunt quod dictus regens ecclesiam predictam non vult sepelire corpora defunctorum quousque est eidem "sacrificium" in uno denario quem petit pro vino pro quolibet sacerdote celebrante pro dicto defuncto.

Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Arnaldus Çespital presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit quod ecclesia indiget uno calice.

Item dixit quod ille qui tenet sacristiam dicte ecclesie non facit bene servitium duarum lampadum quas tenetur facere ardere in dicta ecclesia.

Cetera dixit fore recte.

Item dixerunt predicti parrochiani quod quaedam capella constructa est in parrochia predicta nec est dotata sed parrochianis tamen volunt quod in dicta capella celebretur missa faciunt interesse talliam alicuius quantitatis de qua possit sustentari unus sacerdos qui celebret aliquoties in dicta capella et rector vult habere per quemlibet missam que celebretur ibidem XII denarios.

Item quod dictus rector inhibet ne aliquis alius presbiter celebret in dicta capella nisi ipse seu eius locum tenens. **Fol. 28 vto.** Et nichilominus dictus rector vult habere XII denarios licet ipsi parrochiani inveniant sacerdotem qui celebraret in dicta ecclesia sive capella pro sex denarios vel circa.

VAYL ROMANES (VALLROMANES)

Eodem anno XVIII kalendas Februarii (21 Gener 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Vincentii de Vayl Romanes. Recepimus in testes Bernardum Maymo et en Vivo parrochianos dicte ecclesie qui iurati et interrogati super servitio ecclesie et vita rectoris et statu parrochie dixerunt omnia esse in bono statu excepto quod Raimundus sa Mola presbiter tenetur celebrare ter in septimana in altari beate Margarite constructo in dicta ecclesia.

Berengarius Lado rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit quod ecclesia multum indiget libro vocato consueta et etiam una capsula ubi teneatur et reponatur eucaristia. Cetera dixit fore recta.

Fol. 29

MARTOREYES (MARTORELLES)

Eadem die et eodem anno (21 Gener 1314) visitavimus ecclesie Sancte Marie de Martoreyes et recepimus in testes: Bernardum Gasuyll, Guillelmum Augustini de Montetornesis et Guillelmum Compayns parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit et regens dictam ecclesiam vivit honeste.

Dixerunt etiam quod rector non facit continuam residentiam in dicta ecclesia imo stat Barchinone et tenet Barchinone in concubinam quandam mulierem nominatam Na Serra. Super statu parrochie dixerunt quod Guillelmus Peregrini uxoratus tenet in concubinam na Vivera mulierem solutam et Jacobus Satorra fornicatur cum quadam muliere nomine na Mayoles et en Gaona cum Maria Corbera et Geraldus des Viver cum Dulcia et Guillelmus ges Vaylls uxoratus tenet in concubinam Lauram Galina mulierem solutam et Matheus fornicatur cum Raimunda Corbera et Franciscus Molinerius non vult cohabitare cum uxore sua. Cetera dixerunt fore recta.

Raimundus ges Corts qui alio nomine vocatur Raimundus sa Mola presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem ut testis supra.

Fol. 29 vto. en blanc.

Fol. 30

BADALONA

Anno quo supra die iovis nono kalendas Februarii (24 Gener 1314) Nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancte Marie de Bitulona personaliter accessimus visitationis causa et testes recepimus infrascriptis videlicet: Bernardum Vincentii, Davidicum ... , Jacobum Pascasii et Raimundum Jordani et Petrum Gamisani parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super statu ecclesie et eius servitio dixerunt quod bene fit et ecclesia est in bono statu et clerici sunt bone fame. Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Petrus Lupi, Raimundus des Clos et Berengarius Fornerii presbiteri regentes ecclesiam predictam pro rectore interrogati super premissis dixerunt idem.

ALEIA (ALELLA)

Eodem anno die sabbati que fuit VII kalendas Februarii (26 Gener 1314) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac Vicarius predicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Felicis de Alela visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptis videlicet Berengarium des

Colomers et Bernardum Ferrarii, Petrum Margarit et Berengarium Gurri parrochianos dicte ecclesie **Fol. 30 vto.** qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Item Petrus de Rippa forti rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

CABANES (SANT CEBRIÀ DE CABANYES)

Anno quo supra die martis IIII kalendas Februarii (29 Gener 1314) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac Vicarius generalis dicti domini Episcopi in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Cipriani de Cabanis personaliter accedentes visitationis causa testes recepimus infrascriptos videlicet: Guillelmum sa Fabrega et Martinum de Podiolo parrochianos dicte ecclesie qui iurati et interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod quedam mulier nomine Romia sa Torra tarde venit ad ecclesiam. Cetara dixerunt fore in bono statu.

Petrus des Villar rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 31 SENT FAUST (SANT FOST DE CAMPCENTELLES)

Eodem anno die mercurii III kalendas Februarii (30 Gener 1314) fuit visitata ecclesia Sancti Fausti et fuerunt recepti in testes Berengarius Ferrarii et Berengarius Ugueti et Simon sa Matha parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu excepto quod Arnaldo Baro presbiter regens dictam ecclesiam multotiens et frequenter absentat se de dicta ecclesia.

CORRO JOSA (CORRÓ D'AVALL)

Eodem anno et eodem die (30 Gener 1314) visitavimus personaliter ecclesiam sancte Eulalie de Corrono inferiori et recepimus in testes: Petrum Codina et Simonem de Solerio, Robertum de Solerio parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod Jacobus Net de dicta parrochia exercet contractus usurarios et Petrus Solivera fornicatur cum quadam muliere de cuius nomine non recordatur. Cetera dixerunt esse recta.

Item Raimundus de Caldes rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 31 vto. MUNT MAYN (MONTMANY)

Anno quo supra die dominica III nones Februarii (3 Febrer 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Pauli de Munt Mayn et recepimus in testes Petrum Genebredes, Guillelmum Sunyar et Guillelmum de Romanino parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Item Petrus çes Canes rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit idem.

ZA GARRIGA (LA GARRIGA)

Eodem anno et eadem die (3 Febrer 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Stephani de Sa Garriga et recepimus in testes: Bernardum Sola et Stephanum Cerdani parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod in altari Sancte Marie constructo in dicta ecclesia non fit servitium per monachum dicte ecclesie qui debet celebrare in dicto altari.

Item dixerunt quod sacrista dicte ecclesie non facit ardere lampades que sunt in dicta ecclesia ut deberet et tenetur.

Item dixerunt quod rector non tenet scolarem sufficientem ut tenetur.

Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. Arnaldus çe Langle rector dicte ecclesie

interrogatus super premissis **Fol. 32** dixit quod monachus qui tenetur celebrare in dicto altari Beate Marie decessit anno presenti et receperat quia omnes redditus sui beneficii et iste qui nunc est monachus non habet unde possit vivere nec potest facere servitium set aliquotiens facit celebrari missam in dicto altari. Item dixit quod sacrista minor qui obligata est ad servitium lampadum non sufficit ad dictum servitium cum sint duo anni elapsi quod non habuit oleum.

Item dixit quod Jacobus de Cumbis rector ecclesie Sancti Christiphori de Munteges tenet in ista parrochia publice concubinam videlicet Nartiguelena filiani Petri Sartiguella parrochiani de sa Garriga et moratur a Figeres. Cetera dixit fore recta.

ZAMETLA (L'AMETLLA)

Eodem anno die lune pridie nonas Februarii (4 Febrer 1314) Nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius generalis dicti domini Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Genesii de Amicdalo personaliter accessimus visitationis causa et testes recepimus infrascriptos videlicet Burguetum Bartholomei, Simon Estrader, Petrum sa Conomina et Simonem de Ulma parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramen- **Fol. 32 vto.** tum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit et dixerunt quod Simon de Moletto rector dicte ecclesie tenet publice in concubinam Dulciam Riera et ex ea suscepit prolem. Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu; dixerunt tamen quod tempore messium congregatur bladum decime in dicta ecclesia.

Simon de Molleto rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem; de se ipso dixit et ostendit quod super concubinato habuit absolutionem a visitatore domini archiepiscopi et ostendit literam super hoc. Cetera dixit fore recta.

CORRO SOBIRA (CORRÓ D'AMUNT)

Anno quo supra die martis nonas Februarii (5 Febrer 1314) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius dicti domini Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Mameti de Corrono Superiori visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet Guillelmum de Tagamanent militem, Bernardum Carbó, Guillelmum Sala, Arnaldum de Torrente, Raimundum de Torrente parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt **Fol. 33** quod rector tenet assuetos servitores videlicet scolarem et diachonum et quod na Morralla mulier soluta de qua ipse habuit filios multotiens et frequenter est in domo sua videlicet dicti rectoris et tenet claves hospicii; super statu parrochie dixerunt omnia fore recta.

Guillelmus Bovis rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit omnia fore in bono statu.

CANOES (SANT MUÇ DE CÀNOVES)

Eodem anno die iovis VII idus Februarii (7 Febrer 1314) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius dicti domini Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Mucii de Canovis visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet Bernardum Cuch, Bernardum Carbonelli et Petrum sa Crosa parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Item Ferrarius Rogerii rector dicte ecclesie interrogatus super premisis dixit idem.

Fol. 33 vto.

VILAMAIOR (VILAMAJOR)

Anno quo supra die veneris VI idus Februarii (8 Febrer 1314) Nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis in spiritualibus et temporalibus domini Pontii Dei gratia Episcopi

Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Petri de Villa Mayori visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet Guillelmum Solivera, Poncium des Bachs, Bernardum Ribo, Guillelmum Belissen, Ferrarium Sesderocada, Jacobum de Solerio, Petrum Guau, Berengarium de Brugariis, Petrum Claveyll, Petrum de Prat, Bernardum Vitalis parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod en Porta ebdomadarius minor debet tenere diachonum et non tenet, sed facit fieri servitium per beneficiatum altaris Sancti Jacobi videlicet per Petrum Saulea.

Dixerunt etiam quod est fama publica per parrochiam quod Pascasius Vilaltella ebdomadarius major tenet in concubinam Guillelmam Bona uxorem Guillelmi Rubi et est modo gravida et non moratur cum marito nec fuit cum marito suo quatuor anni elapsi sunt. Item quod non fit servitium **Fol. 34** lampadis Sancte Marie. Item dixerunt quod illi qui emunt redditus sacristie non solvunt pretium quod solvere tenentur interrogati qui sunt illi dixerunt quod ... tenet eos in scriptis.

Dixerunt etiam quod beneficii altarium sancti Michaelis et Sancti Jacobi non servicium continue in suis beneficiis ut tenentur et stant per aliquod tempus quod non fit servicium.

Super statu parrochie dixerunt quod multi sunt in parrochia qui mutant ad usuras, ad ludum recipiendo XII denarios pro XI denarios.

Item quod Guillelmus Vitalis solutus fornicatur cum Sabilia Ugueta uxor Bernardi Ugueti et ex ea prolem suscepit.

Item Berengarius sa Tria fornicatur cum Agnete Comes et Petrus Cuch ab na Olera. Item dixerunt quod est fama quod Berengarius Riffa cognovit Dulciam Ferrariam et postea cognovit filiam dicte Dulcie nomine Elicsendem et ex ea habuit filios et erat dicti Berengarii Riffa comater. Item quod Berengarius Perera fornicatur cum Alamanda Simona. Cetara recte.

Pascasius Vilaltella ebdomadarius mayor dicte ecclesia interrogatus super premissis dixit quod ecclesia indiget consueta et uno responsorio. Super aliis omnibus dixit idem. **Fol. 34 vto**. Item Guillelmus sa Porta ebdomadarius minor dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit se nihil scire.

Item Petrus de Linars rector ecclesie Sancte Susanne, Guillelmus des Cros beneficiatus capelle de Sent Leir et Arnaldus Saulea beneficiatus Sancti Jacobi et Berengarius Sag monachus dicte ecclesie dixerunt quod servitium lampadum Sancte Marie et Sancti Michaelis non fit quod debet fieri per quosdam parrochianos dicte ecclesie super servitio ecclesie Sancte Susanne dixit rector eiusdem omnia fore in bono statu.

Fol. 35

VALGORQUINA (VALLGORGUINA)

Anno quo supra die sabbati V idus Februarii (9 Febrer 1314) ad ecclesiam Sancti Andree de Vallgorguina personaliter accessimus et testes recepimus videlicet Geraldum de Castellano et Guillelmum Planas parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Item Franciscus Figuera rector dicte ecclesie interrogatus super premissis, dixit idem.

SENT MARTI DE PERTEGAZ (ST. MARTÍ DE PERTEGÀS – SANT CELONI)

Eodem anno die dominica IIII idus Februarii (10 Febrer 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius in spiritualibus et temporalibus generalis reverendi Patris domini Poncii Dei gratia Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Martini de Pertegacio visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Bernardum Me..., Geraldum Tort, Bernardum Rovira, Poncium de Vilatort, Bernardum de Roure, Bernardum de

Ribalta, Raimundum Marruyll, Petrum Bonmacip, Guillelmum de Pertegacio et Petrum Noguera parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod in ecclesie sunt assueti servitores. Dixerunt etiam quod Bernardus Guillelmi de Pinellis instituit unum beneficiatum in dicta ecclesia sed numquam fuit factum servitium **Fol. 35 vto.** in dicta ecclesia.

Dixerunt etiam quod presbiteri regentes dictam ecclesiam sunt bone vite.

Item quod servitium lampadam institutarum in dicta ecclesia fit bene et servitium ecclesie bene fit. Super statu parrochie diligenter interrogati dixerunt omnia fore in bono statu.

CAMPINS

Eodem anno die lune III idus Februarii (11 Febrer 1314) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone et dicti domini Barchinone Episcopi vicarius generalis ad ecclesiam Sancti Johannis de Campins visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus sequentes videlicet: en Bonamich Ferrer, Petrum Vives, Berengarium de Roure et Guillelmum de Cayll parrochianos dicte ecclesie **Fol. 36** qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu excepto quod ecclesia indiget reparatione.

Item Petrus Guilla rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

LINARS (LLINARS)

Anno quo supra die veneris VIII kalendas Marcii (22 Febrer 1314) accessimus perssonaliter ad ecclesiam Sancte Marie de Linars visitationis causa et in testes recepimus ... de Ulçinellis, Petrum sa Rovira, Berengarium sa Riera et Philipum Ferrarii parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Dixerunt etiam quod Petrus de Vilatort rector dicte ecclesie tenet et tenuit longo tempore publice in concubinam Elicsendem de Castello et ex ea suscepit prolem et non sunt tres dies elapsi quod ipsa erat in domo dicti rectoris et est continue. Super statu parrochie dixer- **Fol. 36 vto.** unt omnia fore in bono statu.

MAZERATA (MARATA)

Eodem anno die sabbati quod fuit VII kalendas Marcii (23 Febrer 1314) ad ecclesiam Sancte Columbe de Mecerata visitationis causa personaliter accessimus et in testes recepimus Bonanatum Bovis, Arnaldum ... , Guillelmum Oliver, Bernardum Saulet et Petrum çes Moreres parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod Petrus de Fabrica rector dicte ecclesie quandoque rixatur in officio cum Raimundo Mascort beneficiato altaris Sancti Bartholomei.

Dixerunt etiam quod dictus rector cognoscebat na Morera uxorem Petri çes Moreres que mortua est et ex ea habuit **Fol. 37** unam filiam et est famam per parrochiam.

Item dixerunt quod rector expellit parrochianos de ecclesie pro debito si quidem si debent et non monet eos prius nec curari facitur set propria auctoritate facit eos exire de ecclesia.

Item dixerunt quod quidam honores erant ecclesie et rector reduxit dictos honores ad certum censum videlicet ad tres quartas olei quos sibi facit Bertrandus de Seva.

Super statu parrochie dixerunt quod est fama quod Guillelmus des Mas solutus et Bernardus Agost solutus fornicantur ab na Rocabruna uxor Raimundi de Rocabruna qui absens est de parrochia et dicti Guillelmus et Bernardus sunt consanguinei. Cetara dixerunt fore in bono statu.

Item Petrus de Fabrica rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit quod quandoque habet aliqua verba cum dicto beneficiato tamen ad culpam dicti beneficiati. Item dixit de Guillelmo

des Mas et de Bernardo Agost idem quod testes supra. Item dixit quod cum firma domini archidiaconi Barchinone qui est patronus dicte ecclesie reduxit illos honores ad censum annum. Cetera dixit fore in bono statu addidit tamen quod erat fama in parrochia quod ipse cognoscebat Elicsendem Adeya uxorem Raimundi Adey quod modo est extra parrochiam et ita erat verum tamen fuit punitus per visitatorem domini archiepiscopi.

Fol. 37 vto.**ZENTIGA (SANTIGA)**

Eodem anno VIII idus Marcii (8 Març 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius predicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancte Marie de Santiga personaliter accessimus visitationis causa et testes recepimus infrascriptos videlicet: Guillelmum çes Canalls et Philipum des Reçly parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit. Super vita rectoris dixerunt quod Guillelmus de Boscho rector dicte ecclesie est diffamatus quod habet accessum ad quedam mulierem nomine Mariam. Super statu parrochie interrogati dixerunt omnia fore in bono statu.

Item Guillelmus de Boscho rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit idem. Tamen dixit de se ipso quod ipse numquam carnaliter cognovit dictam mulierem de qua extitit infamatus et de hoc est paratus se purgare vel prestare corporaliter iuramentum.

Fol. 38**GAVA (GAVÀ)**

Anno quo supra XV kalendas Aprilis (18 Març 1314) personaliter accessimus ad ecclesiam sancti Petri de Gavano visitationis causa et in testes recepimus Petrum Burgues, Bernardum Moragues, Romeum Gavarre, Petrum Dorta, Bernardum Farfay, parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Et dixerunt quod Guillelmus de Roars regens ecclesiam predictam est diffamatus quod tenet quamdam mulierem extra parrochia ex qua habuit duas filias una quarum lactat et altera est etatis sex annorum prout eisdem videtur per aspectum.

Item dixerunt quod ecclesia patitur defectum consueta.

quod Saura Flequera fornicatur cum Geraldo Solivera.

Item Bernardum Sala quadam muliere nomine Elicsende.

Item Petrus Lauperdi cum Bengenera filia Francisci Rocha.

Item dixerunt quod Guillelmus de Casaldavies mutuatur publice ad usuras. Item quod Martinus Oloni et Jacobus Rourich et Arnaldus Dorta blasphemant Deum.

Item dixerunt quod dictus Guillelmus de Casaldavies fornicatur cum Geralda de Gorart. **Fol. 38 vto.** Item Guillelmus de Roars regens dictam ecclesiam dixit idem excepto quod dixit quod non habuit accessum ad illam mulierem de qua infamatus est nomine Sibiliam V anni sunt elapsi et dominus Episcopus absolvit eundem et dicta Sibilia moratur modo in parrochia de Lerona.

Dixit etiam quod hoc anno dicta Sibilia ante principium Quadragesime fuit in domo dicte ecclesie per VIII dies et sibi fecit expensas et iacuit in hospitio ecclesia non tamen in una domo cum eo quia dicta Sibilia iacebat in quadam domo cum ancilla et seclari et ipse Guillelmus iacebat in camera sua. Dixit etiam quod dicta Sibilia portat secum unam filiam etatis unius anni vel circa et licet dicatur per gentes quod est filia dicti Guillelmi non est in rei veritate.

Fol. 39**SANCTI VINCENTI DE ORTIS (SANT VICENÇ DELS HORTS)**

Eodem anno XIII kalendas Aprilis (20 Març 1314) accessimus personaliter ad ecclesiam Sancti Vincenti de Ortis visitationis causa et in testes recepimus Bernardum Seyera, Vitalem de Podio,

Petrum sa Perelada, Bernardum Mestre qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod Romeus de Muntsara fornicatur cum Guillelma Murina et Raimundus de Pentit fornicatur cum Sibilia de Montpar et Benignus Viver cum filia Guillelmi Mestre et Vitale de Podio cum ... filia den Rocha et Arnaldus Fabrega fornicatur cum na Sibilia filia den Rocha.

Item na Moneta tenet publice prostibulum. Item Bertholi de ... fornicatur cum Elicsende filia de Na Romia dida den Cleriana super aliis interrogati dixerunt omnia fore in bono statu.

Item Petrus Mayer rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 39 vto. SANCTA EULALIA DE PROVINTIANA (SANTA EULÀLIA DE PROVENÇANA)

Anno quo supra duodecimo kalendas Aprilis (21 Març 1314) visitavimus personaliter ecclesie Sante Eulalie de Provinciana et testes recepimus infrascriptos videlicet: Bernardum Thomas, Petrum Thomas, Bernardum Ripollet, Petrum Belot, Nadal de Toell, Guillelmum Boera parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod Sancia Godaylla fornicatur public et Saura ... publice fornicatur. Cetera sunt in bono statu.

Item Raimundus Nagera rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit idem et addidit quod ecclesia indiget libris et vestimentis et aliis ornamentis dixit etiam quod ecclesia indiget reparatione.

Fol. 40 AGUDELS (SANT GENÍS DELS AGUDELLS)

Anno Domini MCCCXIII die mercurii que fuit III idus Aprilis (10 Abril 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius domini Poncii Dei gratia Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Genesii de Agudellis visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos Guillelmum Girberti, Guillelmum Rafart, Guillemonum Raffart parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu per Dei gratiam.

Item Petrus Granoya rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

Fol. 40 vto. MARTOREL (MARTORELL)

Anno Domini MCCCXIII idus Aprilis (12 Abril 1314) Nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ad vicarius generalis Reverendi Patris domini Poncii Dei gratia Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancte Marie de Martorello visitationis causa personaliter accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Galcerandum de Gostemps, Berengarium Veli, Guillelmum de Na Guia, Arnaldus Rubei, Franciscum de Rubi et Berengarium Mora parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit. Super vita rectoris et clericorum beneficiatorum in dicta ecclesia et aliorum clericorum dixerunt quod Petrus de Canalibus rector dicte ecclesie tenet in domo pro ancilla quedam mulierem nomine Na Praes et est mulier suspecta et gentes quod dictus rector fornicatur cum dicta muliere.

Item dixerunt quod Arnaldus Plana beneficiatus in dicta ecclesia fornicatur cum quadam muliere vocata Elicsende et ex ea prolem suscepit.

Item quod Berengarius Rubei presbiter fornicatur cum quadam muliere que vocatur Sibilia et ex ea habuit filium et istam remisit Barchinone non est mensis elapsus.

Item quod Franciscus Torres **Fol. 41** presbiter fornicatur cum Guillelma Bexona.

Super statu parrochie interrogati dixerunt quod Bernardus Vediguer adulteratur cum Maria uxore GERALDI Devera.

Item quod Arnaldus Tintorei est sortilegus et exercet sortilegia.

Item quod Bernardus Desplugues et Girmanus de Fos vasco tenent taphureriam ubi blasphematur nomine Dei ... et virginis gloriose. Cetera dixerunt fore recta.

Item Petrus de Canalibus rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit quod ecclesia patitur deffectum in libris officiorum et in sanctorali et ... non est completum.

Item quod quedam ornamenta altaris maioris Sancte Marie fuerunt extracta de ecclesia maiori et portata ad hospitale ubi est capella Sancti Johannis que sita est in villa de Martorello. Item quod ecclesia indiget eflectionis seu reparationis causa. Testes: Tintorerii et Bernardus Vediguer et de Francisco Cortes et de Arnaldo Plana et de Berengario Rubert et de Bernardo Desplugues et Girmanno de Fos dixit idem ut testes supra deposuerunt et addidit quod Bernardus de Sancto Michaele presbiter tenet publice in concubina Mariam Maquerofa et Petrus Telerer presbiter tenet publice in concubinam quemdam mulierem nomine Elicsendem. Cetera recte. **Fol. 41 vto.** Item de muliere qua dictus rector tenet in domo dixit quod numquam habuit accessum ad eam nec intendit habere et de hoc est paratus prestare iuramentum et facere ea quod de iure facere teneatur.

Arnaldus Plana presbiter beneficiatus dixit de se ipso quod ipse habuit unum filium ex quadam muliere sex anni sunt elapsi et hostendit literam quam fuerat absolutus per dominum Episcopum et postea non rediit ad eam verum est quod ipsa venit aliquotiens ad domum huius tamen et ipse facit sibi bonum quod potuit. Super aliis dixit idem quod testes supra.

Item Raymundus Telerer beneficiatus in dicta ecclesia iuratus et interrogatus dixit de se ipso verum esse quod habuit accessum ad dictam mulierem et ex ea habuit unum filium de quo habuit remissionem per visitatorem domini Erchiepiscopi et exhibuit instrumentum remissionis. **Fol. 42** Item Berengarius Rubei etiam interrogatus et iuratus dixit quod verum est quod ipse cognovit Sibiliam mulierem predictam set non postquam fuit in sacerdotio cognovit tamen cum postquam fuit in sacris set licet diffamatus fuerit non credit quod ipsam gravidaverit nec credit quod ille filius quem ipsam habuit fuerit procreatus per hunc.

Tamen item Franciscus Cortes presbiter dixit verum esse quod ipse cognovit illam mulierem set habet remissionem a visitatore domini archiepiscopi de dicta remissione hostendit quamdam literam dicti visitatoris.

Item Berengarius de Sancto Stephano presbiter dixit verum esse quod ipse cognovit Mariam Maguerosa et ex ea prolem habet sed habet remissionem a visitatore domini archiepiscopi et exhibuit literam remissionem.

Fol. 42 vto.

SOBIRATS (SUBIRATS)

Eodem anno die martis XIII kalendas Madii (19 Abril 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Johannis Castri de Sobirats visitationis causa accessimus et testes recepimus infrascriptos videlicet: Berengarium Carbonem, Guillelmum Molella et Romeum sa Costa parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod servitium ecclesie bene fit super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Bernardus Messeguerii rector dicti ecclesie interrogatus super premissis dixit quod na Codines exercet sortilegia. Cetera dixit fore in bono statu.

SANCTI SATURNINI DE SOBIRATS (SANT SADURNÍ DE SUBIRATS)

Eodem anno et eadem die (19 Abril 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Saturnini de Sobirats et recepimus testes suscriptos videlicet: Stephanum Serra, Guillelmum Roberti, Berengarium Arnaldi, Franciscum Aragonesii, Amatam çes Portes et Bonanatum Poncii parrochianos dicte ecclesie qui

interrogati per iuramentum super servitio et statu parrochie dixerunt quod servitium ecclesie non fit **Fol. 43** bene quia presbiter qui regit ecclesiam non celebrat continue nec pulsat ad horas et absentat se multoties et frequenter de parrochia nec audiunt ipsum dicentem horas ymmo tenet in sacristia taphureriam et etiam intus ecclesiam ludit et tenet tabularium et taxillos et dictus Berengarius de Vilaraguto et en Sobirats castlanus non permittunt quod teneatur taphureria in termino dicti castri et ipse numquam est sine ense et armis.

Item dixerunt quod in Quadragesima non audivit confessiones aliquis et sicut in aliis ecclesiis stant clerici et scolares in ista sunt continue ludentes.

Item dixerunt quod dictus regens tenebat per ancilla in domo quamdam mulierem nomine Elicsen Ermengola et ex ea ut publice dicitur habuit filium et ipsam remisit ad locum de Villafranche bene sunt duo menses.

Item quod dictus regens est rixosus et fugavit ensem per viam Bernardus Perhensall hoc anno a festo Nativitatis circa et dedit dicto Bernardo Perhensall unum buffet et fuit rixatus etiam cum Guillelmo Roberti et dixit dictus regens que “mala nit vendria a tots quants navia”

(*Nota adjunta al foli 43*: Narbort de Sobirats fiyll qui fo den Barthomeu de Sobirats de Sabern, en Guilera qui es del terme de Cabrera de Arbert de Mediona nafraren de dues nafres en Guillem de Camp de Subirats de la parroquia de Sant Pere de Sabern qui es hom del archidiaconat de Barcelona.)

Fol. 43 vto. en Sent Sadurni.

Item dixerunt quod ecclesia patitur defectum in uno psalterio et lectionario.

Super statu parrochie dixerunt quod Petrus Roberti uxoratus tenet publice na Blancha Lobeta et ex ea habuit filium.

Item Geraldus Girberti tonsoratus tenet in concubinam Geraldam Torrella uxorem Guillelmi Eymerich et ex ea filios procreavit.

Item Petrus Pontarre de parrochia de Sabern fornicatur cum Guillelma Maroquina de ista parrochia.

Item Petrus de Quarto de dicta parrochia de Sabern qui est uxoratus tenet Mariam Sicolera mulierem solutam de ista parrochia.

Item Guillelmus Rourich de sa Forada fornicatur cum Guillelma Berarda.

Item quod Geraldus Guilamany mutuatur ad usuras et est publicus usurarius et Guillelmus ges Portes mutuatur ad ludum XI per XII et Berengarius ges Comes facit idem.

Super aliis interrogati dixerunt se nil aliud scire.

Item Romeus Capeller presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem et addidit quod ecclesia indiget libris predictis et etiam sanctorali et super taphureria dixit quod ipse prohibet hominibus **Fol. 44** ecclesie quod non ludant et imposuit eis penam et habuit a quibusdam penam impositam et dixit quod ipse lusit ad altilenam et non ad graescam nec ad alium ludum. Item dixit quod numquam habuit rixam cum aliquo nec secutus fuit seu fugavit aliquem cum ense seu cum aliis armis.

Item dixit quod non pulsatur ad horas quia campanile minabatur ruinam. Item dixit quod facit officium quia erat et est interdictus opponitur sibi quod ex eo quia non solvit procuracionem domini Archiepiscopi quam ipse solvit sed non habuit albaranum.

Item dixit quod super diffamatione illius ancille quam tenebat in domo iam se purgavit in posse visitatoris domini archiepiscopi.

Fol. 44 vto.

RIUDEBIRLES (RIUDEBITLLES)

Eodem anno die mercurii XV kalendas Madii (17 Abril 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam

sancti Petri de Riudebirles visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Petrum Riera, Guillelmum Doderia, Berengarium Malacarn, Petrum Roqueta, Guillelmum Nogera, Bernardum Gironella et Raimundum Blanch parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod Simone de Fraxino instituit unam lampadem in dicta ecclesia que non ardet continue. Item dixerunt quod Guillelmus Ferriol beneficiatus in dicta ecclesia tenet in concubinam Guillelmam filiam quondam Bernardi Roqueta et eam impregnavit.

Item quod est fama quod Petrus Mulner beneficiatus in dicta ecclesia tenet in concubinam Elicisendem Tacona mulierem solutam.

Item quod Guillelmus de Torrentibus beneficiatus in diocese Vicense tenet in concubinam quamdam mulierem solutam nomine na Pola que est de ista parrochia et dixerunt quod servitium ecclesie bene fit et clerici instituti omnes sunt in ecclesia et assueti **Fol. 45** servitores.

Super statu parrochie dixerunt quod Petrus Borreda fornicatur cum Geralda filia Gilaberti Muleri et ex ea habuit duos filios. Item Galcerandus Draperii cum saurina filia den Fort.

Item Ferrarius Agut de parrochia de Mediona cum Guillelma filia den Cayet que moratur in loco isto Sancti Petri.

Item Bernardus Canlero cum Berengaria filia Petri Febrer et ipse bene est de parrochia de Mediona.

Item Berengarius Raco cum na Moreya et ex ea filium procreavit.

Item Guillemonus de Torrentibus cum Gascona filia Ermessendis Redona et item cum na Renardona.

Item Petrus Frexenet cum Nabon Ayn. Item Bernardus Jonells contraxit cum Benguerera filia Petri Geraldi et non solemnizavit matrimonium in facie ecclesie.

Item Alegretus Lotardi de ista parrochia contraxit cum quadam muliere in Villafrancha et non vult solemnizare matrimonium et iam est excommunicatus per decanum Penitentis et etiam per ipsum decanum processum est contra participantes. Item dixerunt quod Prior prohibet quod nullus ludat in parrochia et est pena XX solidos imposita sed in istis festivitibus Pasche dedit licentiam quod possent ludere per VIII dies et concessit an Pico Frexenet quod teneret ludum et isti testes audiverunt dici a dicto Pico quod Prior **Fol. 45 vto.** debebat sibi alios denarios nesciunt tamen quantitatem quod in solutionem illorum denariorum concessit sibi ludum per octo dies et transactis illis octo diebus statim cessavit ludus. Cetera dixerunt fore recta addiderunt tamen quod est fama quod en Vayll adulteratur cum na Cardona.

Guillelmus de Solerio presbiter habens curam animarum in dicta parrochia interrogatus super premissis dixit idem. Guillelmus Ferrioll presbiter beneficiatus in dicta ecclesia dixit verum esse quod ipse cognovit Guillelmam filiam Bernardi Roqueta predicti set est paratus stare correctioni domini archidiaconi.

Fol. 46

MUNISTROL DANOYA (MONISTROL D'ANOIA)

Anno quo supra die iouis XIII kalendas Madii (18 Abril 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi in remotis agentis ad ecclesiam Sancte Marie de Monistroll Danoya accessimus personaliter visitationis causa et testes recepimus infrascriptos videlicet: Simonem baiulum dicti loci, Petrum de Fabrica et Raimundum Martini parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod servitium ecclesie bene fit super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Et dictus archidiaconus mandavit dictis parrochianis quod de postibus faciant cohoptem fontibus.

Fol. 46 vto.

SANCTI STEPHANI DE RUVIRIS (SANT ESTEVE DE SESROVIRE)

Eodem anno et eadem die (18 Abril 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Stephani de Roviris et in testes recepimus Berengarium Mort, Romeum Sobira et Jacobum de Casanova parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod rector dicte ecclesie tenuit in concubinam Saurinam Rubeam quem modo mortua est.

Item quod Raimundus Mir non facit servitium lampadis quam instituit na Tosa Mira in ecclesia predicta.

Super statu parrochie dixerunt quod Berengarius Mir et Romeus Mir exercent contractus usurarios et Berengarius Sobira fornicatur cum Geralda Mercera.

Cetera dixerunt fore recta. Item dixerunt quod Bernardus Nicolas fornicatur cum Geralda de Pugmenagal.

Macianus de Clariana rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem et addidit quod Bernardus Rediger fornicatur cum Guillelma Sobirana et ecclesia patitur defectum libro responsorum et lectionario dominicali.

Fol. 47

REXACH (REIXAC)

Eadem anno die sabbati XII kalendas Madii (20 Abril 1314)) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi ad ecclesiam Sancti Petri de Rexaco personaliter accessimus visitationis causa et testes recepimus infrascriptos videlicet Raimundum de Venteyach et Vitale sa Reclosa et Bernardum sa Rocha parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu excepto quod rector multum frequenter se absentat de ecclesia.

Petrus de ... beneficiatus altaris Sancti Johannis in dicta ecclesia interrogatus super premissis dixit quod ecclesia patitur defectum in libris videlicet in psalterio et responsorio et officiaro dixit etiam quod rector est negligens in petendo iura ecclesie.

Fol. 47 vto.

THIANA (TIANA)

Anno quo supra die lune decimo kalendas Madii (22 Abril 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Cipriani de Tiana visitationis causa personaliter accessimus testes recepimus infrascriptos videlicet Bernardum Viver, Bertrandum Bargalo, Petrum Cirera, Petrum Barcelona, et Raimundum sa Matha parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit. Item dixerunt quod Poncius Cortes regens dictam ecclesiam tenet in domo quamdam mulierem suspectam.

Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Poncius Cortes presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit quod Bonanatus sa Matha et en Sent Marti veniunt raro ad ecclesiam.

Item dixit quod Bonanatus sa Matha contraxit cum quadam muliere et tent eam in domo et non vult solempnizare matrimonium in facie ecclesie.

Item quod Petrus sa Sala **Fol. 48** fornicatur cum na Poal.

Item legata ad pias causas male solvuntur et fontes indigent reparatione.

TAYA (TEIÀ)

Eodem anno die martis IX kalendas Madii (23 Abril 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius generalis dicti domini Episcopi in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Martini

de Tayano personaliter accessimus visitationis causa et testes recepimus infrascriptos Guillelmum de Palatio et Berengarium Ledo et Guillelmum Morer parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod servitium ecclesie bene fit.

Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu. Jacobus Pergaminerii rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem. Tamen addidit quod Jacobinus de parrochia de Alela fornicatur cum na Suan et Ferrarius de parrochia Sancti Juliani de Muntseyn (sic) fornicatur cum quadam muliere de cuius nomine non recordatur. Tamen iam iuraverunt isti stare mandatis ecclesie. Cetera recte.

Fol. 48 vto.

MOGODA (SANTA PERPÈTUA DE MOGODA)

Anno quo supra die mercurii kalendas madii (1 Maig 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus predictus et vicarius dicti domini Episcopi in remotis agentis ad ecclesiam Sancte Perpetue de Mogoda visitationis causa personaliter accessimus et recepimus in testes Raimundum Moragues, Jacobum Riera et Berengarium sa Riba parrotchianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Bernardus de Pereriis rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem addidit tamen quod Guillelmus Olerii et Raquell de dicta parrochia non fuerunt confessi a duodecim annis circa. Dictus rector pluries impulsat eos quod confiterentur.

MONTBOY (CALDES DE MONTBUI)

Eodem anno die iovis sexto nonas Madii (2 Maig 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius generalis dicti domini Episcopi in remotis agentis ad ecclesiam Sancte Marie de Calidis de Montebovino visitationis causa personaliter accessimus testes **Fol. 49** Recepimus infrascriptos videlicet: Bartholomeum de Castelleto, Guillelmum de Calidis, Jacobum Bauti, Berengarium de Cayeles et Poncium Ciyarii parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit. Sed rectores tenentur tenere diachonos et loco diachonorum tenet presbiteros et per hoc diminuitur servicium ecclesie quia rectoris raro intersunt officio in ecclesia sed faciunt fieri servicium per dictos presbiteros et hoc fecerunt dicti rectores a viginti annis circa. Item dixerunt quod quando aliquos de parrotchia moritur et tenetur in aliquo rectoribus dicti rectores differunt et contradicunt ei facere sepulturam.

Item dixerunt quod rectores exhigunt et habent a pauperibus qui in parrochia decedunt quibus non potest sepultura fieri nisi de helemosinis unam libram cere et monachus non vult pulsare cimbala quotiscumque sacrificium est ei de dictis helemosinis licet eidem iniunctum fuerit per dictum Episcopum quod non receperit aliquid de pulsatione cimbalarum in morte illorum quibus habet sepultura de helemosinis.

Item quod rectores nolunt dare benedictionem **Fol. 49 vto.** nubentibus donec composuerint cum eis de hiis qui rectoribus debentur per nupciis.

Item quod Franciscus de Monte presbiter tenet in concubinam quamdam mulierem de cuius nomine non recordantur ex qua filium procreavit et Jacobus de Castellario presbiter Ermesendem de Castellet ex qua filium habuit. Item Guillelmus de Aurich presbiter Dulciam et ex ea habuit filios. Item Berengario de Castellarius presbiter est publicus aleator. Item Franciscus de Monte et Petrus Rasedot presbiteri ludunt publice ad graescam. Item est fama quod Berengarius de Castellar predictus carnaliter cognoscit na Bovetes.

Item est fama quod Franciscus de Vayl de Maria monachus dicte ecclesie fornicatur cum Raimunda de Vaylbona.

Item Franciscus de Pedros tonsuratus fornicatur cum na Cabota et Arnaldus Verines tonsoratus cum na Loberes et Arnaldonius de Nald... tonsoratus cum quadam muliere quam tenet in domo **Fol. 50** de cuius nomine non recordantur super statu parrochie interrogati dixerunt quod Guillelmus des Colomer et Petrus des Carner exercent usurarios contractus.

Item quod Guillelmus de Calidis fornicatur cum na Carthona et Berengarius de Canelles cum na Saura et Bernardus de Plano cum na Caramella et Franciscus Raedorii uxoratus impregnavit quamdam mulierem solutam nomine Raymundam et Petrus Juliani uxoratus impregnavit na Carnalla et Arnaldus Riba tonsuratus fornicatur cum Maria filia de na Raimunda et ab Nermengola cetera dixerunt fore recta.

Bertrandus de Monte Rotundo rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit quod Pontius de Ciyar et Bernardus Oliverii non faciunt servitium lampadum que institute sunt in ecclesia predicta et aliqui sunt qui non faciunt anniversaria diebus statutos. Item dixit quod plures de parrochia predicta tenet quasdam quantitates pecunie que converti debent et relicte sunt per aniversariis faciendis et licet moniti pluries nolunt tradere dictas quantitates pro redditibus emendis iuxta voluntatem testatorum seu instituentium anniversaria predicta **Fol. 50 vto.** tamen servitium fit anniversariorum. Super aliis interrogatus quod statu clericorum dixit idem at testes supra deposuerunt quo ad alia dixit se nichil scire.

Guillelmus de Nalda ebdomadarius minor interrogatus super predictis dixit quod Berengarius de Castellario non facit servitium altaris Sancte Marie Macdalenes per se seu per substitutum et recipit anniversaria et caritatem quam datur clericis pro missis celebrandis et non celebrat. Et Bernardus des Camp beneficiatus in dicta ecclesia non interest divino officio ut tenetur et est fama quod dictus Bernardus habet unum filium de na Terradas.

Super aliis interrogatus dixit idem ut testes supra deposuerunt.

Berengarius de Castellario beneficiatus in dicta ecclesia interrogatus in facto proprio dixit quod usque nunc cessavit facere servitium in altare Sancte Marie Magdalenes set promisit in posse venerabilis officiali qui modo faciet servitium per se vel substitutum idoneum.

Item dixit quod numquam cognovit carnaliter na Bovetes et de hoc est paratus se purgare et facere ea que de iure facere tenetur et dixit quod verum est quod ludit **Fol. 51** publice ad aleas set de cetero non ludet et de hoc est paratus stare correctioni. Jacobus de Castellano presbiter interrogatus in facto proprio x quod dictam mulierem cognovit de qua est diffamatus et a visitatore domini archiepiscopi habuit absolutionem et exhibuit instrumento absolutionis.

Guillelmus de Auriaco presbiter interrogatus in facto proprio dixit verum esse quod cognovit illam mulierem set punitus fuit et absolutus per visitatorem domini archiepiscopi et exhibuit literam absolutionis. Bernardus des Camp presbiter beneficiatus in dicta ecclesia interrogatus in facto proprio dixit quod libenter interest horis nocturnis et diurnis set quandoque habet abesse necessitate cogente propter infirmitatem quam patitur super alia de quo diffamatus est, est paratus se purgare ut fieri debet de iure. Petrus Rasedor presbiter interrogatus in facto proprio dixit quod diu est quod non lusit nec proponit ludere a modo tamen est verum quod lusit cum Jacobo Castellar et cum Monacho dicte ecclesie in festo Natalis Domini. **Fol. 51 vto.** Franciscus de Mayll de Maria Monachus dicte ecclesie interrogatus in facto proprio dixit quod non lusit ad graescam annus est elapsus et dixit se non cognovisse dictam mulierem de qua extitit infamatus et de hoc est paratus se purgare. Franciscus de Monte presbiter interrogatus in facto proprio dixit verum esse quod cognovit illam mulierem sed quod visitatorem domini archiepiscopi extitit absolutus et ostendit literam absolutionis. Super ludo dixit se luisse causa solacii.

SANCTI FELICIS DE CODINIS (SANT FELIU DE CODINES)

Eodem anno die veneris V nonas Madii (3 Maig 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus predictis et vicarius generalis dicti domini Episcopi Barchinone in remotis agentis visitavimus ecclesiam Sancti Felicis de Codinis et recepimus in testes Petrum de Tera, Salvatorem Rubioi et Raimundum Martini parrochianos dicte ecclesie qui iurati et interrogati super servitio ecclesie et parrochie dixerunt quod salvator de Fonte fornicatur cum Guillelma filia den Coyll. Cetara dixerunt fore recta. **Fol. 52** Bonanatus de Rippa rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit idem ut testes supra.

SENT MENAT (SENTMENAT)

Anno quo supra die sabbati IIII nonas Madii (4 Maig 1314) visitavimus ecclesiam Sanct Menatii et recepimus in testes Pontium Ferrarii et Margaritam Jannarii parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Berengarius de Cartanya rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

CASTELAR (CASTELLAR)

Eodem anno die dominica III nonas Madii (5 Maig 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Stephani de Castellario et recepimus in testes Petrum Dolç, Arnaldum Serra et Petrum Feu parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit.

Super vita rectoris dixerunt quod tenet in concubinam na Puyella ex qua habuit filios .

Super statu parrochie dixerunt quod en Bort Serra fornicatur cum **Fol. 52 vto.** quadam muliere cuius nomine ignorant. Item en Codina ab na Karan. Cetera dixerunt fore recta.

Bernardus en Corts rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit se nescire quod aliquis de parrochia sua teneat aliquam concubinam, super proprio facto dixit verum esse quod ipse cognovit illam mulierem set fuit punitus et absolutus per visitatorem domini archiepiscopi et hostendit per literam absollutionis dicti visitatoris.

GALLIFA

Eodem anno pridie nonas Madii (6 Maig 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone ac vicarius generalis dicti domini Episcopi Barchinone in remotis agentis visitavimus ecclesiam Sancte Marie et Sancti Felicis de Galliffa et recepimus in testes: Guillelmum Ripoll, Raimundum des Pla et Bernardum Ferrarii parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et vita rectoris dixerunt quod rector tenet in concubinam **Fol. 53** Guillelmam uxorem den Pi ex qua duas filias habuit

Dixerunt etiam quod dictus rector contra voluntatem parrochianorum vendidit et alienavit quosdam vineas dicte ecclesie et etiam per suam culpam domus dicte ecclesie sunt quasi destructe et dirute nec servit ecclesiam nec tenet eam bene mundam ut deberet. Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Simon de Torrentibus rector dicte ecclesie interrogatus supre premissis dixit in facto proprio quod verum est quod ognovit illam mulierem set fuit absolutus per visitatorem dicti archiepiscopi et hostendit literam absolutionis et dixit quod sunt quatuor anni elapsi vel circa quod ipse non cognovit predictam mulierem.

Et dixit quod ipse dedit in emphiteosim quasdam vineas dicte ecclesie sub annuo censu unius paris gallinarum et X solidos pro ... , sine consensu domini Episcopi et eius vicarii sed post hoc venerabilis Berengarius de Laceria vicarius dicti domini Episcopi in absentia nostra consentit in

dictum stabilimentum et ipsum firmavit et dixit quod non potest bene servire dictam ecclesiam et eius suffraganeam propter infirmitatem **Fol. 53 vto.** quem patitur in pedibus. Cetera dixit fore in bono statu.

SANCTA MARIA DE CORBARIA (CORBERA)

Anno quo supra die veneris VI idus Madii (10 Maig 1314) nos vicarius predictus personaliter accessimus ad ecclesiam Sancte Marie de Corbera visitationis causa et recepimus in testes Berengarium Bestuzo, Petrum Ferrarii et Marcum Massani parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit et clerici sunt honeste vite excepto quod Arnaldus Vitalis presbiter ludit publice ad gratescam.

Super statu parrochie dixerunt quod Petrus Sesico mutuat ad usuras,. Cetera dixerunt fore recta.

Geraldus de Sancto Jacobo rector ecclesie predictae interrogatus super predictis dixit quod parrochiani non faciunt nisi loqui in ecclesia dum celebrantur divina et non solvunt bene luminaria nec dant bene decimas et non faciunt bene servitium lampadum **Fol. 54** que institute sunt in ecclesia predicta.

AVINYO (AVINYONET)

Anno quo supra die sabbati V idus Madii (11 Maig 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus predictus et vicarius generalis dicti domini Episcopi Barchinone in remotis agentis ad ecclesiam Sancti Petri de Avinione visitationis causa et in testes recepimus: Guillelmum Baiuli, ferrarium Fangar et Guillelmum Mediona parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit et rector est bone fame.

Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu excepto quod lampades non ardent quia parrochiani non solvunt illud quod solvere debent sacristie quia discentio est inter parrochianos qui aliqui volunt solvere quod assueti sunt et fuerunt solvere sacristie predictae et aliqui sunt qui non curant nec volunt solvere aliquid sacristie predictae. **Fol. 54 vto.** Guillelmus de Claramonte rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

SENT SEBASTIA (SANT SEBASTIÀ)

Ano quo supra die dominica IIII idus Madii (12 Maig 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Barchinone et vicarius dicti domini Episcopi ad Monasterium Sancti Sebastiani visitationis causa personaliter accedentes testes recepimus infrascriptos videlicet: Berengarium Rigau, Raimundum Jorda, Guillelmum Çelom, Guillelmum Amigo, Berengarium Ribeles, Petrum Desplugues, Geraldum Ferrarii et Arnaldum de Granoyers et Arnaldum Rovira parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod Berengarius des Cortey beneficiatus altaris Sancti Martini non facit servitium per se vel per substitutum in dicto altari.

Et Guillelmus Mironi beneficiatus in dicta ecclesia tenet in concubinam Ferrariam Galina et Bartholomeus Passada beneficiatus in dicta ecclesia tenet Guillelmam Sibilia et Frater Johannes Rostayn prior dicti Monasterii est diffamatus et publice dicitur quod tenet in concubinam dictam Ferrariam Galina et ex ea habuit unum filium tamen annus et medius est elapsus quod dictus prior non habuit accessum ad dictam mulierem ut isti deponentes credunt et dixerunt etiam **Fol. 55** quod frater Bernardus monachus dicti monasterii fuit inventus cum quadam muliere in molendino dicti Prioris per Guillelmum Amigo predictum.

Item dixerunt quod prior predictus et dictus frater Bernardus et clerici servientes in dicta ecclesia rixantur sepe et sepius ad ea quod dechanus Penitentis venit ad dictum monasterium et secum asportavit aliqua arma.

Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Bartholomeus Passada clericus predictus regens ecclesiam predictam interrogato super predictis dixit quod cimbala dicte ecclesie sunt reparanda.

Item dixit quod Berengarius de Cortells clericus beneficiatus in altari Sancti Martini infra ecclesiam predictam non servit per se vel per alium in dicto altari Sancti Martini.

Item dixit in facto proprio quod dictam Geraldam Sibiliam tenet in domo sua non ut carnaliter cognoscat eam set ut custodiat res suas nec est verisimile quod carnaliter cognoscat eam cum ipsa mulieri sit maior: LX annis. Et visitator domini archiepiscopi coram quo ipse extitit diffamatus habuit eum excusatum.

Exit etiam dictus Bartholomeus quod est paratus se purgare et facere ea que placuerit dicto domino vicario.

Super statu et conversationem dicti prioris dixit quod annus est elapsus vel circa quod dictus prior interposuit intus cameram suam quadam mulierem et fuit reperta per Guillelmum Miro et Berengarius Cortey clericos beneficiatos in dicta **Fol. 55 vto.** ecclesia. Item dixit quod dictus prior iniecit manus suas violentas in quendam clericum ut ipse audivit dici.

Gancerandus de Ribollis clericus beneficiatus in dicta ecclesia testis iuratus et interrogatus super predictis dixit quod fama est quod prior predictus tenebat in concubinam Ferrariam Galina predictam ex qua prolem habuit. Item dixit quod dictus prior habuit prolem a quadam muliere nomine Maria Nompar. Item dixit quod modo de presenti publice dicitur quod ipse prior tenet quamdam mulierem cuius nomen ignorat ... testes apud Villa Francha quem mulierem dicitur tamen pregnans ab eodem priori. Item vidit et presens fuit quando dictus prior capit per lo ... Guillelmus Mironi presbiterum et cum atraatur impinxit vestes suas occasione quosdam verborum dictorum Petrus Guillelmum Mironis predictos. Item vidit alia vice quod dictus prior postravit in terram dictum Guillelmum Mironi et postratum in terram per collum astrictum tenebat eundem Guillelmum Mironi et cum sic teneret eundem frater dicti prioris laicus sierborabat cum pugno dictum Guillelmum Mironi ut ipse vidit et Bartholomeus Passada et Berengarius Cortey clerici et Petrus Passada scholaris et plures alii de quorum nominibus non recordatur. **Fol. 56** Guillelmus Mironi clericus beneficiatus in dicta ecclesia testis iuratus et interrogatus super predictis dixit quod fama est in Villa Francha et per totum Penedegium quod dictus prior tenet quamdam mulierem in concubinam apud Villam Francham de cuius nomine non recordatur set credit per firmo quod est verum ex eo quia ipse invenit dictam mulierem in camera dicti prioris una cum Berengario dictus Cortey presbitero et fuerunt locuti cum eadem.

Item dixit quod dictus prior atrociter sine armis verberavit dictum Guillelmum Mironi et vestes suas laniavit in terra si odio deponit ea qua deponit dixit quod non set virtute prestatum iuramenti. Interrogato si habet dictum priorem odium dixit quod non quia est cum eodem. Interrogato quid est fama dixit quod illud quod comuniter dicitur a gentibus. Interrogato in facto proprio dixit verum esse quod fuit difamatus de Feraria Galina predicta sed fuit absolutus per visitatorem domini archiepiscopi ut ostendit per literam absolutionis nec habuit postea accessum ad eam.

Petrus Passada escolaris testis iurato et interrogato super predictis dixit quod vidit et presens fuit quando dictus prior tenebat prostratum in terra dictum Guillelmum Mironi et manum suam **Fol. 56 vto.** tenebat ad collum et fratrem dicti prioris percusientem dictum Guillelmum Mironi cum pugo suo. Vidit etiam alia vice quod dictus prior in platea dicti loci verberabat dictum Guillelmum Mironi dislaniando sibi vestes suas quas induebat pluribus circumstantibus de quorum nominibus non recordatur. Item dixit quod fama est quod dictus prior tenet publice quamdam mulierem in concubinam apud Villam Francham.

Interrogato quid est fama dixit quod illud quod omnes gentes dicunt.

ZA GRANADA (LA GRANADA)

Anno quo supra die lune III idus Madii (13 Maig 1314) nos vicarius predictus personaliter accesimus ad ecclesiam Sancti Christophori de sa Granada causa visitationis et recepimus in testes Petrum Buschasi, Petrum de Coll, Berengarium Cantador, Jacobum Pages et Berengarius Clapers qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod Petrus de Montanyola rector dicte ecclesie non continuat bene ecclesiam suam quia sepe et sepius absentat se et aliquotiens celebrat missam in dicta ecclesia. Item dixerunt quod dictus **Fol. 57** Rector qui tenetur tenere scolarem tenet eum insufficientem cum sit minor XIII annis nec est tam rigidus quod possit pulssare cimbala.

Item dixerunt quod lampade que in dicta ecclesia sunt statute non serviuntur ita bene ut deberent. Item dixerunt quod dictus rector recipit et apropiat sibi les capides et non deberet facere.

Super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Petrus de Montanyola rector dicte ecclesie interrogato super predictis dixit omnia fore in bono statu.

ZAVIT (TORRELAVIT)

Anno quo supra die martis idus Madii (14 Maig 1314) Nos vicarius predictus visitavimus ecclesiam Sancte Marie de Zavit et in testes recepimus Nalmiray de Sent Jolia et Boratium de Sent Jolia, Petrum Aragonas et Petrum Rovira parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit et rector vivit honeste.

Super statu parrochie dixerunt quod Petrus de Corp fornicatur cum Berengaria et Jacobus Aviyó cum Guillelma et Bernardus de Grayana cum Brunyselde **Fol. 57 vto.** filia Bernardi de Manso et Arnaldus Molinerii cum Saurina et Berengarius Janfredi de Peralba uxoratus adulteratur cum Brunisende muliere soluta ex qua filios procreavit. Tamen dictus Berengarius non est de parrochia dicte ecclesie. Cetera dixerunt fore recta.

Raymundus de Fabrica rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit idem.

TERRAZOLA (SANT MARÇAL DE TERRASSOLA)

Eodem anno et eodem die (14 Maig 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Marçolis de Terrasola et et recepimus in testes Guillelmum Vayles, Sampsonem Paschasi, Arnaldum Comes, Vitalem de Tarentibus et Guillelmum Blanch parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum dixerunt super servitio ecclesie quod fit bene et clericus vivit honeste. Super statu parrochie dixerunt quod en Bonisso uxoratus adulteratur cum na Pocha ex qua prolem genuit et Guillelmus de Gostomps cum Guillelma Xayelina et sunt soluti. Item cum Aviyoneta fornicatur Berengarius Aragonas de Savit. Cetera dixerunt fore in bono statu. **Fol. 58** Longerius de Casaldoria regens predictam ecclesiam interrogatus super predictis dixit idem. Addito quod dixit quod Bertrandus Febrer fornicatur cum Simona et Guillelmus de Gostemps filius Berengarii de Gostemps cum quadam muliere que vocatur sa Ferrera.

MEDIONA (SANTA MARIA DE MEDIONA)

Anno quo supra die martis idus Madii (15 Maig 1314) visitavimus ecclesiam sante Marie de Mediona et recepimus in testes Raimundum Amati, Berengarium sa Noguera, Petrum Tort et Petrum Gomar parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum dixerunt super servitio ecclesie quod fit bene et quod rector vivit honeste.

Super statu parrochie dixerunt quod cum Guillelma Riera fornicatur Guillelmus Giner de sancto Petro. Item Petrus Molinerii fornicatur cum Saurina. Item Alleger Clarмонт cum quadam filia den

de la Muxara. Item Petrus Maçia presbiter cum Maria Veurela et Bernardus Caulero cum quadam filiam den Febrer de Sancto Petro et Ferrarius Acuti cum Guillelma filia den Cayet et Romeus Tora uxoratus cum Geralda filia den Tort et Petrus Ferrer cum Constancia den Clermont et en Verdeger cum **Fol. 58 vto.** Alamanda den Barbara.

Item dixerunt quod tafuraria tenetur in dicta parrochia quam emit a domino dicti loci Romeus Torra. Cetera dixerunt fore recte.

Bernardus Passada rector dicte ecclesie interrogatus uper predictis dixit idem ut testes qui supra.

CAPELADES (CAPELLADES)

Anno quo supra die iovis XVII kalendas Junii (16 Maig 1314) visitavimus ecclesiam Sancte Marie de Capelades et recepimus in testes : Petrum Olerii, Petrum Lombardi, Berengarium Sabaterii, Arnaldum des Mas, Petrum Paschalem et Berengarium Paschalem parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum dixerunt super servitio ecclesie quod fit bene et rector vivit honeste.

Super status parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Romeus Suavis rector dicte ecclesie interrogato super predictis dixit idem, addito quod dixit quod dicta ecclesia indiget uno calice.

Fol. 59

MASQUEFA

Anno quo supra die veneris XVI kalendas Junii (17 Maig 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Petri de Masquefa et recepimus in testes: Petrum de Salellis, Petrum de Palatio, Guillelmum de Salt, Berengarium de Salt, Guillelmum Tort et Romeum Rovires parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod bene fit et rector vivit honeste et quo ad statu parrochie quod Arnaldus Caboti exercet usurarios contractus. Cetera dixerunt fore recta.

Petrus Tordera rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem.

APIEROLA (PIERA)

Eodem anno et eadem die (17 Maig 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Petri de Apierola et recepimus in testes: Petrum Vitalis, Franciscum des Colomer, Bernardum de Rossello, Petrum des Prat, Romeum Seva et Arnaldum des Mas Selva parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et vita rectoris dixerunt fore recte.

Super statu parrochie dixerunt quod Berengarius de Cuchs fornicatur **Fol. 59 vto.** cum na Torrentona. Alia dixerunt fore in bono statu.

Arnaldus de Solanis presbiter regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit quod quando Franciscus Pisani ludit blasphematur Deum et dicit verba que sapiunt heresim. Item dixit quod Paschasius de Savela rector dicte ecclesie alienavit totum honorem de Viyalart illicite pagesiam que erat dicte ecclesie.

PUIGTINYOS

Anno domini MCCCXIII die iovis XV kalendas Augusti (18 Juliol 1314) Nos Hugo de Cardona Archidiaconus Barchinone ad Ecclesiam Sancti Bartholomei de Podio Tiyos personaliter accedentes visitationis causa testes recepimus infrascriptos videlicet: Petrum de Calderia, Bernardum Gatelli et Gombaldum de Tamarito dicte ecclesie qui dixerunt omnia fore in bono statu.

Guillelmus Rubei rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem et addidit quod Berengarius Rubei de parrochiale ecclesie de Mintmaell habet in ista parrochia unum mansum in quo tenet **Fol. 60** quandam mulierem solutam et fornicatur cum eadem. Cetera fore recta.

BANYERES

Eodem anno die veneris XIII kalendas Augusti (19 Juliol 1314) accessimus personaliter ad Ecclesiam Sancte Eulalie de Bagnariis visitationis causa et in testes recepimus Guillelmum Geraldii, Bernardum Salerii et Bernardum Jahanat qui dixerunt quod Petrus Muntanyans exercet usuras. Cetera recte.

Johannes de Congostello rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem et addidit quod Nargensola deodatus Monasterii Sancte Marie de Bagnariis fornicatur cum na Romia. Item Thomas de Montayanus solutus cum uxore Bertrandi Ferrarii. Cetera recte.

SENT COGAT DE ZESGARRIGES (SANT CUGAT SESGARRIGUES)

Eodem anno die sabbati XIII kalendas Augusti (20 Juliol 1314) accessimus personaliter ad ecclesiam Sancti Chucuphatis de Guarigüis et testes recepimus infrascriptos: Petrum Masso, Petrum Bergada et Geraldum Cuniera parrochianos dicte ecclesie qui dixerunt quod Bernardus Sator exercet usurarios **Fol. 60 vto.** contractus et Guillelmus de Concles de Apiaria recipit in domo Thomam de Manso de parrochia de Aviyo. Cetera recte.

Bertrandus Dialech regens dictam ecclesiam interrogatus super premissis dixit idem et addidit quod ecclesia patitur defectum in psalterio et parrochiani dicte ecclesie non faciunt nisi loqui in ecclesia dum celebrantur divina. Cetera recte.

CENGUYOLES (SANT SALVADOR DE SES GUNYOLES)

Eodem anno et eadem die (19 Juliol 1314) visitavimus ecclesiam Sancti Salvatoris de Çesguyoles et recepimus in tstes Guillelmum Ledo, Guillelmum Stephani et Raimundum Ledo parrochianos dicte ecclesie qui interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore recte.

Bernardus Mathei rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit quod ecclesia patitur defectum in psalterio et libro officiorum. Cetara recte.

Fol. 61

FOIX

Anno Domini MCCCXIII sexto kalendas Septembris (27 Agost 1314) nos Hugo de Cardona archidiaconus Berchinone personaliter accessimus causa visitationis ad ecclesiam Sancte Marie de Foix et recepimus in testes Bernardum des Puyol, Guillelmum Sola et Petrum Plana parrochianos dicte ecclesie qui iurati et interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt omnia fore recte. Romeus Bremon regens predictam ecclesiam interrogatus super predictis dixit idem.

GILIDA (LA GELIDA)

Eodem anno V kalendas Septembris (28 Agost 1314) nos archidiaconus predictus visitavimus ecclesiam Sancti Petri de Gilida et recepimus in testes Guillelmum Arberti, Pontium Ferrarii, Berengarium Rovira parrochianos dicte ecclesie qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie et statu parrochie dixerunt quod Bernardus de Terme fornicatur cum na Solera. **Fol. 61 vto.** Item Berengarius Vitalis cum Geralda de Fundedach.

Item Jacobus de Calle cum Maria des Murs. Item Guillelmus Celinte rector Sancti Johannis sa Mora tenet in concubinam na Mirayona et ex ea habuit filios. Cetera recte. Item Maria Codarnia recipit quandam extraneum.

Petrus Marchi rector dicte ecclesie interrogatus super premissis dixit idem ut testes supra deposuerunt.

VILASAR (SANT GENÍS DE VILASSAR)

Eodem anno XV kalendas Octobris (17 Setembre 1314) nos Archidiaconus predictis visitavimus ecclesiam Sancti Genesii de Vilassar et recepimus in testes Bernardum Isarni, Guillelmum Satrima et Guillelmum Bonivern parrochianos dicte ecclesie qui dixerunt per iuramentum super servitium ecclesie quod fit bene. Super vita rectoris et statu parrochie interrogati dixerunt omnia fore in bono statu.

Arnaldus Montserrat rector dicte ecclesie dixit idem ut testes qui supra.

Fol. 62**MATERO (MATARÓ)**

Anno Domini MCCCXIII kalendas Octobris (18 Setembre 1314) Nos archidiaconus predictus visitavimus ecclesiam Sancte Marie Civitatis Fracte (Mataró) et in testes recepimus Guillelmum Seguini de Campmayor et Bernardum Lengnot parrochianos dicte ecclesie qui dixerunt per iuramentum super servitio ecclesie quod fit bene. Super statu parrochie dixerunt fore in bono statu.

Berengarius Bosch rector dicte ecclesie interrogato super predictis dixit idem et addidit quod quidam filius Bernardi Teulades tenet in concubinam Elicsendem mulierem solutam.

ARGENTONA

Eodem anno XII kalendas Octobris (18 Setembre 1314) fuit visitata ecclesiam Sancti Juliani de Argentona et in testes recepti Geraldus Caboti et Arnaldus Ferrariis qui dixerunt per iuramentum super servitio ecclesie quod fit bene. Super statu parrochie dixerunt quod en Casteyl tenet in concubinam na Bevenguda. Cetera dixerunt fore recte Philipus Guarini rector dicte ecclesie dixit idem ut testes supra.

Fol. 62 vto.**MUNT TORNES (MONTORNÉS)**

Anno Domini MCCCXIII XI kalendas Octobris (21 Setembre 1314) nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone personaliter accedentes visitationis causa ad ecclesiam Sancti Saturnini de Monte Turonensi testes recepimus infrascriptos videlicet: Simonem Roqueta, Bernardum Çirera et Bernardum sa Font parrochianos dicte ecclesie qui iurati et interrogati super servitio ecclesie et vita clericorum et etiam super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu.

Berengarius Ferrarii regem dictam ecclesiam interrogato super predictis dixit idem ut testes qui supra.

RUBI (RUBÍ)

Eodem anno X kalendas Octobris (22 Setembre 1314) fuit visitata ecclesia Sancti Petri de Rubi et recepti in testes Petrum de Lorda, Michael de Villanova, Mironum Belus, Bernardum ça Serra et Antichus Ferrarii qui interrogati per iuramentum dixerunt super servitio ecclesie et vita clericorum fore in bono statu. Super statu parrochie interrogati dixerunt quod Jacobus de Montagut habet accessum ad quandam mulierem vocatam **Fol. 63** Na Caulerona muliere soluta tamen dictus Jacobus de Montagut non est parrochianus dicte ecclesie.

Item Guillelmus de Cavaliers tenet in concubinam quandam mulierem cuius nomen ignorant.

Et Ferrarius de Belasch tenet quandam concubinam cuius nomen ignorant. Cetera recte.

Petrus de Puteo clericus regens predictam ecclesiam dixit idem addens quod dicta ecclesia indiget quodam libro vocato ofiçier.

SPAREGUERA (ESPARRAGUERA)

Eodem anno VIII kalendas Octobris (24 Setembre 1314) Nos archidiaconus predictus visitavimus ecclesiam Sante Marie de Sparaguera et in testes recepimus: Petrum Bremon et Guillelmum de

Raxach et Petrum Bremon qui interrogati per iuramentum super servitio ecclesie dixerunt quod fit bene. Super vita clericorum et etiam super statu parrochie interrogati dixerunt omnia fore bene.

Bartholomeus de Sallelis clericus regens dictam ecclesiam. Interrogato super predictis dixit idem et addidit quod dicta ecclesia indiget quodam libro vocato Sentoral.

Fol. 63 vto.

DORRIUS (DOSRIUS)

Anno Domini MCCCXIII quarto nonas Octobris (4 Octobre 1314) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone personaliter accedentes causa visitationis ad ecclesiam Sancti Assiscli de Dorrius ibi recepimus in testes Guillelmum Staperii, Guillelmum Roure, Guillelmum Chovaner et Petrum Joverii parrochianos dicte ecclesie qui dixerunt per iuramentum super servitio ecclesie interrogati quod fit bene. Item super vita clericorum et etiam super statu parrochie interrogati dixerunt omnia fore in bono statu.

Bernardus ça Olivera rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit idem ut testes qui supra.

SENATA (SANATA)

Anno predicto III nonas Octobris (5 Octobre 1314) Nos Ugo de Cardona archidiaconus predictus visitavimus ecclesiam Sancti Johannis de Sanata et recepimus in testes Guillelmum Ferrarii et Petrum Pontis parrochianos dicte ecclesie qui dixerunt per iuramentum interrogati super servitio ecclesie et statu parrochie omnia fore in bono statu **Fol. 64** Berengarius sa Vila rector dicte ecclesie interrogato super predictis dixit idem ut testes qui supra.

COL DE SABADEL (COLLSABADELL)

Anno et die predictis (5 Octobre 1314) Nos archidiaconus predictus visitavimus ecclesiam sancti Saturnini de Colle de Çabadello et recepimus in testes Berengarium des Prat et Poncium de Mirambeyl parrochianos dicte ecclesie qui dixerunt per iuramentum interrogati super servitio ecclesie et vita clericorum et etiam super statu parrochie omnia fore in bono statu. Addito quod Guillelmus de Segrera tenet in concubinam Vengudam Lobera et sunt ambo soluti.

Simon de Linariis rector dicte ecclesie interrogatus super predictis dixit idem ut parrochiani predicti.

SANCTA MARIA DE ZA SERRA (SASERRA)

Anno et die predictis (5 Octobre 1314) fuit visitata ecclesiam Sancte Marie de ça Serra et in testes recepti Petrum ça Canal et Guillelmum de Volpayach parrochiani dicte ecclesie qui interrogati per **Fol. 64 vto.** iuramentum super servitio ecclesie et vita clericorum et etiam super statu parrochie dixerunt omnia fore in bono statu addentes quod rector dicte ecclesie se absentavit ipsis parrochianis nescientibus et ipsi parrochiani nesciunt nec inveniunt instrumenta dicte ecclesie pertinentia et etiam quod definit in dicta ecclesia quoddam superpellicium et quondam librum et aliquas capidas et credunt quod dictus rector secum asportaverit de quibus dicti parrochiani sunt dispacati.

Bernardus Oliverii regens dictam ecclesiam dixit idem ut testes qui supra.

SANCTA MARIA DE PALAU (PALAUTORDERA)

Anno Domini MCCCXIII pridie nonas Octobris (6 Octobre 1314) Nos Ugo de Cardona archidiaconus Barchinone visitavit ecclesiam Sancte Marie de Palatio et in testes recepimus Arnaldum ça Nogeria, Guillelmum de Flameya, Guillelmum ses Tapies, Petrum Agustini et Petrum de Ribalta

parrochianos dicte ecclesie qui per iuramentum interrogati super servitio **Fol. 65** Ecclesie predicte dixerunt quod clerici non celebrant missas in dicta ecclesie continue ut deberent.

Super vita rectoris et aliorum clericorum dixerunt quod Bonanatus Martini clericus beneficiatus in dicta ecclesia adulteratur publice cum Romia filia den Sala.

Et Bernardus Vail clericus beneficiatus in dicta ecclesia fornicatur cum quadam muliere uxori Bernardi Ferrarii et etiam cum quadam alia muliere uxorata vocata Elicsendis qui est filia Bernardi Michaelis.

Item Petrus Baiuli clericus beneficiatus in dicta ecclesia fornicatur cum quadam uxore den Costa ex qua filios habuit et etiam cum quadam alia muliere vidua vocata Sançia.

Super statu parrochie dixerunt quod Guillelma Ermengoula publice meretricatur. Item Quadavius clericus beneficiatus de Sancto Cipriano et non est de dicta parrochia tenet in dicta parrochia concubinam Guillelmam mulierem solutam.

Item Bonanatus Vitalis facit usurarios contractus. Cetera dixerunt fore recte.

Petrus ses Amentes rector dicte ecclesie interrogatus de super predictis dixit se nichil scire de predictis cum ipse non videat. **Fol. 65 vto.** Pontius Dosona clericus regens dictam ecclesiam interrogatus super predictis dixit idem ut parrochiani predicti. Bonanatus Martini predictus clericus beneficiatus in dicta ecclesia interrogato in facto proprio dixit quod est paratus stare correctioni dicti domini archidiaconi tamen non est culpabile de predictis.

Bernardus de Vayl clericus beneficiatus in dicta ecclesia predictus in facto proprio interrogatus contra eum posita minime esse vera et quod de predictis est paratus se Petrus Baiuli clericus beneficiatus in dicta ecclesia predictus interrogatus in facto proprio dixit se fore paratum stare correctioni et voluntati dicti domini archidiaconi.

Fols. 66 i 66 vto. *són en blanc (pot ser per remarcar el retorn a la diòcesi de l'arquebisbe Ponç de Gualba, acabat el seu exili a Mallorca).*

BISBAL (LA BISBAL)

Eodem anno Domini MCCCXIII die Sancte Margarite virginis Reverendus pater dominus Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus redivit de Maiorice et reactu temporis die martis videlicet intitulata pridie idus Novembris (12 Novembre 1314) eodem anno quo supra visitavit ecclesiam Sancte Marie de Bisbal. Et fuerunt ibi in clericos tonsorati: Guillelmus Andor de Sancto Sebastiano, Romeus Bremon de Vila de Maior, Guillelmus Castelar de Fonte Rubia, Berengarius Bonastre de Villa Francha, Jacobus de Pinu, clerici tonsorati. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardum Martorel, Petrum Gla, Bernardum Campany qui iurati dixerunt quod Romeus Botegays rector dicte ecclesie tenet publice Nabalestera in concubinam de qua prolem habet scilicet puerorum II annorum et tenet eam per dilutida tempora secum in domo et conducit sibi domum apud locum de Arbitio et vadit et redit et ipsa rixatur cum vicinis.

Fatetur rector per sacramentum hec vera esse sed dixit se habere literam dispensationis ab abbate Sancti Laurentii quondam visitatorem domini Archiepiscopi. **Fol. 67 vto.** Item dixerunt quod habet duas filias dictus rector quas nutrit in domo de duabus mulieribus que decesserunt.

Item dixerunt quod Barnardus Calba sacerdos tenet hic filiam den Porta in concubinam a qua prolem suscepit. Fatetur dictus rector per sacramentum.

Item dixerunt quod filius den Sanç fornicatur cum Astengueta dilia den Guasch de Salamo. Fatetur rector sed confidit quod contraxerint matrimonium.

Item Berengarius Bernardi fornicatur cum Guillelma filia Guillelmi Andrei.

Dixit Bernardus Zalba predictus sub sacramento interrogato super vita et conversatione dicti

reitoris famam et credulitatem in parrochia esse quod peccet cum dicta muliere na Balestera et audivit ab eodem rectore quod ipsa venit ad domum eius pro vicu querendo ad opus sui et prolis. Interrogatus se dixit verum esse quod de ipsa et de dicta muliere dictum et famam esse contra eum in loco et se habuisse prolem ex ea bene sunt quatuor vel quinque anni.

Et dictus dominus Episcopus audita ipsius Bernardi Zalba humili confessione sperans de ipsius correctione remisit sibi de speciali gratia ista prima vice penam ipsius concubinitus et iniunxit sibi sub pena X libras presentis monete ad quam solvendam se obligavit si contrafaceret quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam.

Et post predicta audita Raimundi de Botegays reitoris predicti humili confessionem remisit sibi penam concubinitus predicti pro C solidos quos promisit solvere infra octo dies Guillelmo de Canovis loco episcopi et iniuncta sibi alia per modo culpe penitentia salutari. Fuit sibi iniunctum sub pena privationis Ecclesia vel CCC solidos presentis monete ad quam absque spe remissionis et vero se obligavit si contra faceret quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat concubinam.

Fol. 68

VILLA ROTUNDA (VILARODONA)

Die dominica intitulata XV kalendas Octobris anno quo supra (17 Novembre 1314) dictus dominus Episcopus fuit in Villa Rotunda et celebrata missa tonsoravit in clericis scholares qui sequuntur: Jacobus Argilaga, Guillelmus Spi, Arnaldus Argilaga, Guillelmus Fusterii, Guillelmus Hestaleila de dicta Villa Rotunda.

Fol. 68 vto.

PUYG TINYOS (PUIGTINYÓS)

Die mercurii intitulata XII kalendas Octobris (20 Novembre 1314) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Bartholomei de Puygtinyos. Et fuerunt vocati de parrochianis Raimundum Narbones, Petrum Saletes, Guillelmum Ferrarium, Raimundum Michelem, Bernardum Prats, Raimundum Prats et Bernardum Gatel qui iurati dixerunt quod Guillelmus Rubei rector predictae ecclesie dicit horas canonicas in domo et non in ecclesia. Item dixerunt quod Berengarius Rubei de parrochiale ecclesia de Munt Mael (Montmell) consuevit hic tenere quandam mulierem cum qua fornicabatur et modo transtulit eam ad locum de Vilabela et illic fecit sibi domum et quatuor filios sustulit ex eadem.

Item dixerunt quod habitatores Mansi de Lorenz et Mansi den Narbones de parrochia ista non veniunt ad ecclesiam parrochialem sed ad capellam de Rodenyano. Cetera recte.

Fol. 69

SALAMO (SALOMÓ)

Die iovis sequenti eodem anno quo supra (21 Novembre 1314) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Salomone et fuerunt vocati de parrochianis Berengarium Olivarii, Petrum de Spinatel et Bernardum de Colle qui iurati dixerunt quod Januarius Fornos rector dicte ecclesie tenet secum quandam in domo nomine Romina ex qua duos filios habuit qui decesserunt et tenet eam in mensa et in lecto sicut vir uxoratus et nutrit secum in domo filium et filiam quos habuit de alia muliere que decessit. Dixerunt etiam quod dicta Romia rixatur cum aliis mulieribus de parrochia.

Item dixerunt quod filius dicti reitoris scholaris servit idem aliquando ad missam fatetur dictus rector dictam Romiam tenere secum in domo continue sed non pecavit cum ea postquam Episcopus hic visitavit et fatetur quod fuit tunc sibi iniunctum quod eiceret eam a se et non fecit.

Item dixerunt quod Petrus Oliva fornicatur cum Arsene.

Item Petrus Pinatel fornicatur cum Elicsende filia Romei Milgerard quondam et est pregnans ab eo.

Item Nicholaus Tardani fornicatur cum Arsende filia Berengarii Oliver et est pregnanset fornicatur etiam cum Berengaria filia Guillelmi Ferrarii quondam et dicta Arsendis dicit se contraxisse matrimonium cum dicto Nicholao.

Item Guillelmus Boraz adulteratur cum Saura uxore Bartholomei Aragones.

Et fuit iniunctum Januario Farnos rectori predicto post satisfactionem pene dicti concubinitus sub pena privationis dicti beneficii sui quam incurreret ipso facto nisi eiceret a se omnino mulierem predictam et quod ad modo non sit cum ea in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam. Fuerunt etiam alia sibi iniuncta ad salutem anime.

Fol. 69 vto.

CELME (SANT CRISTÒFOL DE CELMA)

Die veneris intitulata X kalendas de Octobre eodem anno (22 Novembre 1314) quo supra dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Christophori de Celme et fuerunt vocati de parrochianis Raimundum Ferrarius, Bernardum Muzarra, Berengarium Girona et Guillelmum Agilo qui iurati dixerunt quod Petrus Racho rector capelle Sancti Michaelis de Celme tenet publice secum in domo Sibiliam Juvenem mulierem ex qua filium habet lactante. Idem probat Petrus Virgilli rector predictae ecclesie per sacramentum. Fatetur dictus Petrus Racho per sacramentum hec vera esse et sunt fere duo anni quod ipse tenet eam in concubinam suam et hoc confessus fuit die Sancti Andree anno eodem et fuit sibi remissa penam dicti concubinitus pro XX solidos quos iuravit mittere apud Villam Francham Barono presbitero hinc ad octo dies continue sequentes ut eos tradat Episcopo. Et fuit sibi iniunctum sub pena privationis beneficii ad quam se obligavit sub spe remissionis et venie si contra faceret quod ad modo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam. Iniunxit sibi alia pro modo culpe penitentia salutari.

Item dixerunt quod prefatus rector dicte capelle non tenet scolarem et ideo non facit bene servitium capelle.

Et fuit tonsoratus in clericum Bartholomeus Boraz de ista parrochia.

Item dixerunt quod Petrus Urgelli vicarius dicte ecclesie de Celme consuevit tenere Ermessendem Borraza in concubinam et duos filios habet unam videlicet filiam quatuor vel quinque annorum et unum filium etatis unius anni parum plus. Fatetur dictus vicarius per sacramentum hec vera esse sed annus est cum dimidio quod non redivit cum ea et fuit semel absolutus ab Episcopo et postea rediit cum ea et Bernardus de Valfior rector ecclesie de Monte Macello habens partem ab abbate Sancti Laurentii de Monte quondam visitatore Archiepiscopi fecit sibi deffinitionem et hostendit literam confectam ex inde tertia mensis novembris anno Domini MCCCXIII. **Fol. 70** Item dixerunt quod Berengarius Pastoris uxoratus adulteratur cum Guillemona Francisca.

Item Guillelmus Torrerii fornicatur cum Geralda Tapies et filiam habet ex ea.

Item en Castel de Frugel fornicatur cum Sibilia de na Romia et duos filios habuit ex eadem.

Item Bernardus Frugel fornicatur cum filia Bernardi textoris.

ALBA (ALBÀ)

Eodem die et anno predictis (22 Novembre 1314) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Albano et fuerunt vocati de parrochianis Petrum Terraza, Ferrarium de Figuerola baiulum et Arnaldum de Valle qui iurati dixerunt omnia recte.

MUNT MAEL (MONTMELL)

Die sabbati sequenti et eodem anno quo supra (24 Novembre 1314) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Michaelis de Monte Macello et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmum

Ugetil, Bernardum Pelicer, Ferrarium Saltesa et Guillelmum de Rubio qui iurati dixerunt quod Bernardus de Valflor rector predictae ecclesie nutritur in domo secum duos filios quos procreavit ex quadam muliere Margarita que habitat in Turre den Barra et non fuit hic postquam Episcopus alia vice hic visitavit.

Fol. 70 vto.

SANCTARUM CRUCIUM (SANTES CREUS)

Die dominica VIII kalendas Decembris anno quo supra (24 i 25 Novembre 1314) idem dominus Episcopus fuit in monasterium Sanctarum Crucium et celebravit ibi divinum officium. In crastinum que fuit dies lune celebrata missa defunctorum absolvit sepulcrum domini Regis Petri et sepulcrum domine Regine et remansit ibi per dictas duas dies et deinde rediit ad castrum de Villa Rotunda.

SANCTE JACOBE DE DOMENYS (SANT JAUME DELS DOMENYS)

Die sabbati intitulata VII idus Decembris anno supra (7 Desembre 1314) visitavit idem dominus Episcopus ecclesiam Sancti Jacobi de Dominicis Raimundus Gerdali de Lorenz, Berengarius Mascharonis dez Archis et Durandus Sicardi qui iurati dixerunt quod Berengarius dez Pla rector istius ecclesie tenet secum in domo quandam nomine Catherinam ex qua filiam habet XII annos et ultra quod habitat simul sed credunt quod non peccat cum ea. Interrogati quare credunt dixerunt quod ex eo quia ipsa est satis iuvenis et apta ad concipiendum et quia non sustulit post nativitatem dicte filie sue credunt quod non peccet cum ea.

Item dixerunt quod Burdus Ferrer fornicatur cum na Estela et filium habet.

Item Raimundus Castel de Lorenz fornicatur cum na Solera et filiam habet.

Item Petrus Amiget de Muntmael uxoratus adulteratur cum Sibilia filia den Giner de Lobets quam tenet a Lorenz et filium habet.

Item Guillelmus Amigot fornicatur cum Guillelma filia dicti Giner et filiam habet.

Item Raimundus Amat fornicatur cum quadam quam tenet az Ganser. **Fol. 71** Et fuerunt dicta die sabbati inibi in clericos tonsorati scolares qui secuntur: Berengarius Rubei, Guillelmus de Montanyana, Petrus Domenech, Guinardus Pipiol, Bernardus Ferrer, Petrus de Muntanyana, Thomas Gerdali, Petrus de Rocha Crespo, Bernardus Marti, Berengarius Terdani omnes de Villa de Arbutio Barchinone diocesis in clericos tonsorati. Arnaldus de Viver de parrochia ista.

CASTELVIYL ESTREMER (CASTELLVELL DE LA MARCA)

Die dominica VI idus Decembris (8 Desembre 1314) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Saturnini de Castro Vetro Extremo et fuit in clericum tonsoratus Raimundus Guarner de ista parrochia. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus de Barberano miles, Arnaldus Rubei de Torrentibus, Petrus de Gironela, Petrus Marti de za Conyilera, Cili Mercer, Michael Carbonis qui iurati dixerunt quod Guillelmus de Soler rector predictae ecclesie tenet quandam in concubinam apud locum de Cornelianiano ut audiverunt nomine ut Agnes, non tamen audiverunt quod habuerit prolem ex ea et aliquando tenet eam hic secum in domo aliquando in Villafrancha et vadit et redit et die Sancti Saturnini proximo preterito viderunt eam in domo rectoris. Petrus de Comalonga presbiter beneficiatus in capella dicti castri dixit per sacramentum scilicet didisse dictam mulierem in domo comorantem cum dicto rectore ipsumque esse diffamatum ex ea. Fatetur dictus rector per sacramentum predictam vera esse sed postquam scilicet visitavit ibi Abbas sancti Laurentii de Monte et fuit absolutus ab eo **Fol. 71 vto.** non peccavit cum ea. Fatetur tamen quod aliquando venit et vadit et redit ad domum ipsius rectoris et ipse rector nutrit eidem mulieri et filio quam conceperat a Guillelmo Baulet.

Item dixerunt quod Petrus de Coma Longa presbiter beneficiatus tenet secum in domo quandam nomine Guillemona ex qua filium habet qui nunc lactat et est famam in parrochia quod sit genitus ab illo sacerdote. Fatetur dictus Petrus de Conalonga per sacramentum hoc verum esse et se esse diffamatum ex ea, et dictus domunus Episcopus ad preces Bernardi de Barberano remisit sibi penam concubinatorum predicti et dedit X solidos Petro de Turricella canonico Barchinone prout dictus Bernardus de Barberano ordinavit.

Item dixerunt en Casanova Destalela fornicatur cum Arsena et est pregnans ab eo.

Berengarius Carbo fornicatur cum Elicsende.

Raimundus Borraz fornicatur cum quadam quam tenet secum in domo et prolem habet ex ea.

Item Arnaldus Rubei fornicatur cum baptizata quam tenet secum in domo.

Item dixit dictus rector quod in ecclesia deficiunt consueta, psalterium et vestimentum sacerdotale festivale cum suis paramentis “mamara (sic) uns corporals et dos missals et quatre sobrealtars et cohopenorium sacrificontis”. **Fol. 72** Et fuerunt dicta die et anno in dicta ecclesia de Castro Veteri in clericos tonsorati scolares qui secuntur: Nicholaus Balester, Raimundus Geraldí, Romeus Balester, Petrus Amiget, Petrus Boylic, Petrus Mager, Romeus Dolset, Guillelmus Segarra de villa de Arbucis in clericos tonsorati.

VILLA FRANCHIA

Eadem die dominica et anno predictis (8 Desembre 1314) declinavit idem dominus Episcopus ad Villamfrancham (sic) et in ecclesia Sancte Marie eiusdem ville tonsoravit in clericos scolares qui secuntur omnes de Villafrancha de Penitentis: Piconus Senabre, Berengarius Pelicer, Romeus Magonis, Guillelmus Pelicer, Arnaldus Magonis, Piconus Mercer, Nicholaus Vilardel, Romeus Natalis, Bernardus Rubio, Guillelmus Cavaler, Guillelmus Aragones, Petrus Ferrandi, Petrus Leopardi, Bartholomeus Raffart, Guillelmus Leopardi, Jacobus Rourich, Bernardus Bosch, Bernardus Oltzina, Berengarius Claper, Bernardus Amer, Borratius de Lotger, Bartholomeus dez Martins, Bernardus Geraldí, Petrus Sibilia, Franciscus Curritoris, Petrus Magonis, Bernardus Requeseyns, Guillelmus Riba, Berengarius za Font, Bartholomeus Matha, Franciscus de Valmol, Bonenatus Cerveronis, Guillelmus Baiuli, Piconus Geraldí, Raimundus Marches, Petrus de Solerio de za Rocha. **Fol. 72 vto.** Arnaldus Poncii filius Arnaldi, Periconus Salsfores, Raimundus Pelicerii, Arnaldus Ferrandi, Bartholomeus Riba, Petrus Trastuyl, Guillelmus Erola, Georgius Petrus Celom, Guillelmus Buoldu, Bernardus Sabern, Periconus Raffart, Berengarius de Peralba, Berengarius de Spelunciis, Guillelmus Mila, Bernardus Riba, Bartholomeus Carbonelli, Guillelmus Borreda, Bernardus Amigo, Geraldus Matha, Berengarius Mironis, omnes de Villafrancha.

Fol. 73 SENT COGAT DE ZES GARRIGES (SANT CUGAT DE SESGARRIGUES)

Die lune intitulata V idus Decembris (9 Desembre 1314) anno quo supra idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Cucuphatis de Garrigiis et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus Mazo, Raimundus Baiuli, Geraldus Pueri, Petrus Venrrel et Petrus Pinii et Petrus Bargedá iurati dixerunt omnia recte.

CENGUYOLES (SANT SALVADOR DE SESGUNYOLES)

Eodem die lune et anno predictis (9 Desembre 1314) dictus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Salvatoris de Cenguyoles et fuerunt vocati de parrochianis Raimundus Ledo, Guillelmus Ledo, Guillelmus Stephani qui iurati dixerunt quod Bernardus Mathei rector dicte ecclesie tenet insufficientem scolarem.

Item dixerunt quod dictus rector tenet apud Villafrancham quandam nomine na Nicholaa ex qua duas filias habet quarum altera est nubilis etatis. Altera octo annorum vel circa et vadit et redit ad domum rectoris et cum ipse rectoris vadit Barchinonam ipsa venit ad custodiendum domum et bona ipsius rectoris. Interrogato si dicta Nicholaa est iuvenis vel suspecta dixerunt quod sic ad tamen intellexerunt per eundem rectorem quod diu est non pecavit cum ea. Fatetur dictus rector predictam vera esse, per sacramentum negat tamen se pecasse aut fuisse cum ea in loco suspecto septem annis sunt elapsi et quod non vadit nec venit ad domum suam nec ipse vadit ad domum ipsius mulieris.

Et fuerunt ibi in clericos tonsorati scolares qui secuntur: Petrus Puyera, Bartholomeus Costa scolares dicte parrochie Sancti Cucuphatis.

Fol. 73 vto.

**ECCLESIA SANCTI JOHANNIS DE OLLESIA IUXTA
HOSPITALE DE CERVILIONE IIII NONAS IANUARIII (2 GENER 1315)**

Petrus Galcerandi parrochianus dicte ecclesie denunciavit sub virtute prestiti iuramenti quod Petrus Granata presbiter rector dicte ecclesie est consanguineus Germanus Ferrarie uxor ipsius denunciantis et confitebat de eo sicut de fratre et promitebat ipsum rectorem intrare domum suam ac sic etiam frater eius et dictus rector mediante Maria Domegna consanguinea ipsius rectoris procuravit quod defloraret Elicsendem sororem ipsius denunciatoris quod et fecit et impregnavit eam a festo beati Johannis Baptiste citra procreante dicta Maria quod sub illa spem quia uxor dicti denunciatoris est consanguinea dicti rectoris dicta ecclesia iacebat frequenter cum dicta Maria in cuius domo dictus rector defloravit dictam Elicsendem et impregnavit et debet parere infra duos menses vel circa. Interrogato de etate ipsius Elicsendis quod XVII vel XVIII annorum vel circa.

Item denunciavit sub sacramento quod dictus rector mutuavit L solidos Barchinone Petro Ros a fromento anovel ad usuras.

Item denunciavit quod dictus rector habet unam filiam a tribus annis citra a quadam Bampata den Casteylo de dicta parrochia et permisit ea fama mori quia noluit dictus rector sibi providere.

Fol. 74

CERVEYLO VEYL (SANT ESTEVE CERVELLÓ VELL)

Die martis intitulata V kalendas Februarii (28 Gener 1315) anno quo supra proximo dictus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Stephani de Cervelione veteri et tonsoravit in clericos scolares qui secuntur: Geraldus Palera, Guillmonus den Cayadel, Arnaldus Glazat, Arnaldus den Saborit, Guillelmus den Geralt Ferrer, omnes de Sancto Vincentio de Ortis. Geraldus de Sancta Maria de za Palma.

Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardum Calaph, Franciscum Riera, Petrum Barquies, Guillelmum de Cigar, Geraldum Barcheres qui iurati dixerunt quod Geraldus de Carbonel et Guilla uxor sua manent separati.

Item Bonanatus de Campderros fornicatur cum Agnes.

Item Ferrarius den Serra de za Palma fornicatur cum quadam ibidem.

Arnaldus Fabrega fornicatur aput locum de Ortis cum na Marseyla.

Borraz Pereylada fornicatur cum Guillelma Daltimir et est pregnans ab eo.

Guillelmus Bezons fornicatur cum Saurina Gilaberta et prolem habuit.

Item Narago en Salvadot Monech et Guillelmus Rocha exercent contractus usurarios.

Fol. 74 vto.

LABERN (LAVERN)

Die mercurii sequenti eodem anno quo supra (29 Gener 1315) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Labern. Et fuerunt in clericos tonsorati scolares qui secuntur: Arnaldus de Labern, Petrus Ferran et Guillelmus Aragones de Zavit.

Et fuerunt vocati de parrochianis Berengarium de Figuerola, Guillelmum de Torrebeçes, Guillelmum de Colomer et Arnaldum Martini qui iurati dixerunt rector istius ecclesie ut audivit ab antecessoribus suis dez cantare in capella Sancti Johannis suffraganea qualibet septimana per unum diem et ipse rector a santis temporibus circa non celebrat ibi nisi in quadragesima et adventum Domini qualibet septimana una die nec tunc etiam hoc continuat. Fatetur Arnaldus Mora rector istius ecclesie hec vera esse. Interrogato si habet aliqua dotalem dicte capelle vel aliqua instrumenta in cartoralli ecclesie vel alia qua ipse viderit super institutione dicte capelle et servitio eiusdem, dixit quod non.

Item dixerunt quod Arnaldus Mora rector istius ecclesie tenet longo tempore quandam baptizatam de qua duos filios habuit et unam filiam et nuper peperit filium et vadit et venit frequenter ad domum ipsius rectoris et non sunt duos menses quod recessit ab hoc loco et quando debuit perere recessit et intravit Villafrancham in domibus filii comunis ipsius rectoris et dicte baptizate. Fatetur rector predictus hanc vera esse scilicet quod dictos domos emit ipse rector de bonis suis propriis et dicta baptizata nomine Maria de Sobirats habitat in quodam operatoria earundem domorum. Composuit cum domino Episcopo de pena concubinitus predicti ad C solidos de quibus solvit Guillelmo de Canovis LX solidos quos sibi misit per Periconum nuncium domini Episcopi et residuos solvit domino Episcopo et fuit sibi iniunctum sub pena privationis ecclesie ad quam se obligavit si admodo sit cum dicta muliere in loco suspecto aut aliam teneat de cetero concubinam. **Fol. 75** Item dixerunt quod Berengarius de Soler licet sit excommunicationis sententia iniunctus quia mortuus non vult satisfacere de iuribus ecclesie intrat ecclesiam et audit etiam. Negat dictus rector hec audivisse. Item Bonanatus Arbo tardissime venit ad ecclesiam fatetur rector.

SANCTA EULALIA DE BAGNARIIS (SANTA EULÀLIA DE BANYERES)

Die iovis sequenti eodem anno quo supra (30 Gener 1315) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Eulalie de Bagnariis et fuerunt vocati de parrochianis Arbertus Tosquel, Bernardus Riera, Berengarius Compayn, Guillelmus Giralt, Bertrandus de Lagostera et Bernardus Soler qui iurati dixerunt quod Johannes de Congostela rector istius ecclesie participat cum Guillelma Fustera textrice et manet frequenter secum in domo et est fama et credulitas omnium de parrochia quod est concubina ipsius et est mulier iuvenis multum apta. Fatetur dictus rector illam tenuisse pro pedisseta fere per duos annos negat tamen se peccasse cum ea ac se esse diffamatum ex ea. Fatetur Brocart presbiter hanc vera esse ut idem rector confitetur fuisse ex ea vel aliis de parrochia diffamatum.

Item dixerunt quod en Brocart presbiter capellanus Sancte Marie de Bagnariis tenet publice et tenuit bene sunt XX anni quedam nomine Marie et prolem habet ex ea. Filiam quam est nubilis etatis. Fatetur rector dicte ecclesie huc vera esse sic tamen quod non tenet dictam Mariam secum in domo sed filiam sed anni in domo est necessaria mater ad abluendum pannos vel pinserendum venit ipsa Maria et iuvat in hiis. Credit tamen quod dictus Brocardus non peccat nec peccavit cum ea X anni sunt. Fatetur dictus Brocardus e duas filias habere ex illa. Negat tamen se peccasse cum ea X annis sunt aut se diffamatum ex ea a dicto tempore circa. Fatetur rector predictae ecclesie infrascripta.

Item en Muntanyans tenet et adulteratur cum Guillemona Ferrera uxore Bertrandi Ferrer.

Guillelmus filius Burdi de Bagnariis fornicatur cum Arsendis Carbonela et filiam habuit.

Petrus Diomer de Sancta Oliva uxoratus adulteratur cum Escobereta que moratur in ista parrochia.

Argenzola donatus Sancte Marie de Bagnariis fornicatur cum Romia et tres filios habet ex ea. **Fol. 75 vto.** Item dixerunt quod Petrus Montayans, Bertrandus de Lagosta exercent contractus usurarios.

Fol. 76

ZA BLITA (LA BLEDA)

Die dominica VII idus Martii anno Domini MCCCXIII (9 Abril 1315) dictus dominus Episcopus veniens de curiis Illerde visitavit ecclesiam Sancte Marie de Blita et fuerunt vocati de parrochianis qui secuntur: Petrum Manleu, Berengarium Guau, Raimundum Manleu, Raimundum de Manso, Jacobum Guau qui iurati dixerunt quod Berengarius Calabuyg presbiter regens predictam ecclesiam tenet publice quandam in Villa Francha de qua filium habet quatuor annorum vel circa.

Fol. 76 vto.

PROHENZANA (SANTA EULÀLIA DE PROVENÇANA)

Die martis X kalendas Madii (22 Abril 1315) anno Domini XCCCXV dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Eulaie de Provinciana et fuerunt vocati de parrochianis: Petrum Belot, Guillelmum Gerau, Arnaldus Crispiniani, Petrum Cuch, Arnaldus Feliu, Bernardum Thomas, Petrum Ponz, Guillelmum Barsara, Romeu Cuch, Jacobum Rami qui iurati dixerunt quod rector ecclesie debet tenere tres lampades que minus complete serviuntur ita quod non ardent continue ut deberent.

Item dixerunt quod Berengarius clericus alter Berengarius Riera presbiter de Rochafort tenet publice quandam nomine Bonanatam uxor Petri Thome de parrochia ista et erit recessit et aufugit ipse adulter cum adultera versus Barchinonam. Petrus Cot presbiter per sacramentum dixit se audi et credere ita esse quia omnes dicunt. Item dixerunt quod dictus Berengarius Riera est magnus lusor ad taxillos et in ludo blasfemat Deum.

Petrum Cot presbiter per sacramentum dixit predictam esse veram et audivit dici quod dictus Berengarius Riera misit literas dicte Bonanate et in nocte proxima venit dictus Berengarius Riera de nocte ad domum ut portaret secum unam techam et scamnum lecti et alia bona sua sed non promiserunt eum intrare domum quia tali hora venit et de predicto adulterio est apud bonos et graves plurimum diffamatus. Bonanatus Fabrega clericus acolitus etiam iuratus dixit idem ut dictus Petrus Cot. Paulo Pradi presbiter etiam iuratus testificatur idem.

Item die veneris VI nonas Madii anno quo supra dictus Petrus Cot iterato iuramento et interrogato dixit se non esse procreatorem dicti Berengarii Riera nec scit aliquod ibi habere procreatorem. Interrogato de debitis et bonis ipsius Berengarii dixit quod Jacobus Rami debet eidem Berengarium II solidos. Item en Ginart II solidos. Item en Punyet dez Prat VIII denarios des ... Item Guillelmus filius de na Berengaria debet eidem Berengario Riera IIII solidos et VI denarios ex causa mutui. Item na Geralda uxor Bonanati de Podio XI denarios ut idem Berengarius Riera dixit huic tamen interrogato si scit verum est dictus Berengarius Riera vel de alia muliere dixit se nichil scire. Et predictam dictus dominus emperavit omnia predicta bona et debita omnia dicti Berengarii Riera. **Fol. 77** Item dixerunt quod ordinatum fuit aliis per Episcopum quod dictus rector poneret in reparatione domorum ecclesie CC solidos annuatim et nichil ducitur ad effectum immo domus minatur ruinam. Item dictus rector non dat thus in ecclesie ut deberet cum ipse teneatur ad hoc recipit bona sacristie.

Item dixerunt quod Saram Godaya est meretrix et omnes indefferenter admitit. Item Berengaria est lene et sustinet contubernium aliorum et ipsa procuravit adulterium dicti Berengarii Riera et dictus Berengarius iuravit ad sancta Dei evangelia seque et omnia bona sua obligavit ad penam C solidos Barchinone convertendam in utilitatem ecclesie in quam incideret ipso facto ai ab hac ora in antea sustineret talia consilia in domo sua.

Item dixerunt quod Na Puyg vidua fuit lena dictorum adulterorum.

Item Na Sibilia Paratge habuit gemellos ut fertur de adulterii. Item en Punyeret II anni sunt non venit ad ecclesiam. Petrus Cot presbiter dixit se audivisse predictam.

Item testificatur dictus acolitus super omnibus capitulis dictarum mulierum. Petrus Bertrandi presbiter testificatur idem in omnibus supradictis.

Bonanatus Viader, Ferrarius Goday et Guillelmus Martini; Jacobus za Torre, Petrus Canet, parrochiani iurati dixerunt quod Guillelmus Bardina fornicatur cum Maria Solera et duos filios habet.

Item na sent Martina fornicatur cum Bernardo Soler et duos filios habet. Item na Guillemona Flor fornicatur cum Bartholomeo Ripol. Item Guillemonus za Torre fornicatur cum Anda Greta. Guillelmus Baró uxoratus adulteratur cum na Cabanyes. Item Guillelmus Thomas non venit ad ecclesiam nec confessus fuit XXX anni sunt et Bernardus Thome frater dictus est talis.

Fol. 77 vto.**SARRIA (SARRIÀ)**

Die mercurii IX kalendas Madii (23 Abril 1315) anno quo supra dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Vincentii de Sarriano et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmum de Munterols, Arnaldum Rubei, Bernardum Cortes et Raimundus de Munterols qui iurati dixerunt quod Petrus Bonavis presbiter defloravit Elicsendem filiam Petri Bovis consanguineam suam in tertio gradu et impregnavit eam de filio.

Item dixerunt quod Guillelmus Martorel fornicatur cum Maria Monega filia Petri Monega et duos filios procreavit ex ea. **Fol. 78** Item dixerunt quod Noryig olim adulteratur cum Maria uxore Petri de Artigiis.

Item dixerunt quod Arnaldus de Sancta ... rarissime venit ad ecclesiam.

AGUDELS

Die iovis sequenti et eodem anno idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Genesii de Agudellis et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmum Raffart, Arnaldum Dorcha et Berengarium de Coll et Guillelmum Raffart qui iurati dixerunt quod omnia recte.

Fol. 78 vto.**VALDAUREIX (VALLDOREIX)**

Die iovis intitulata VIII idus Madii anno quo supra (8 Maig 1315) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Cipriani de Valdaureix et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Figeriis, Bonanatus Clotes, Berengarius Mironis, Simon de Gualenga, Bernardus Tinturer qui iurati dixerunt quod Berengarius Pelegrinus baiulus abbatis Sancti Cucuphatis habens uxorem in villa sancti Cucuphatis adulteratur hic cum quadam nomine Guillelmona ex qua filium habet.

Item Petrus Rourich de Canals fornicatur cum Guillelmona Mulinera et prolem habet ex ea.

Item na Rioleta uxor den Muntserrat non vult redire nec stare cum viro.

Item Na Fustera et Petrus Fuster filius eius mutant publice ad usuras et exerent contractus usurarios emendo bladum a diners ...

Item dixerunt quod en Bernardus Roger fuit et est excommunicatus quia non vult satisfacere de legatis patris sui.

Sacrista monasterii Sancti Cucuphatis est dominus temporalis dicte parrochie invocetur eius auxilium contra predictos peccatores.

Fol. 79**MARTOREL (MARTORELL)**

Die lune intitulatam pridie kalendas Julii eodem anno quo supra (30 Juny 1315) idem dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancte Marie de Martorello et fuerunt in clericis tonsorati scolares qui secuntur: Bernardus den Colomer, Petrus Devesa, Nicholaus Folch, Romeus de Planedanda, Berengarius de Goste..., Jacobus Rosell, Perico Rosell.

Et fuerunt vocati de parrochianis En Germanus de Fos, Arnaldus Roig, Berengarius Boncras, Guillelmus den Aguia, Guillelmus de Bugatell, Anthicus ça Devesa, Ferrarius Noger, Gerau Devesa

et Ferrarius Moret qui iurati dixerunt quod en Veli tenet quandam mulierem in domo ex qua filios habet et sunt bene viginti anni quod staverunt in isto casu.

Item Guillelmus den Terms desponsavit quandam mulierem bene sunt quatuor anni et prolem habet ex ea et non vult cum ea venire ad benedictionem ecclesie.

Item Na Vido de Castro Episcopali tenet hic Romiam in concubinam et ipse habet uxorem.

(El text que segueix es troba al final del foli 78 vto.) : Galcerandus de Gostemps dixit se audivisse quod Berengarius de Rosanis quod in obitu suo recognovit se iniuste recepissee pecuniam de assignatione beneficiorum de quibus ipse erat parrochianus in ecclesia de Martorello et quod mandaverat eam restitui et poni in utilitate dictorum beneficiorum.

Fol. 79 vto.

GRANADA (LA GRANADA)

Die martis sequentis intitulata kalendas Julii (1 Juliol 1315) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Christophori de za Granada et fuerunt vocati de parrochianis isti qui secuntur: Petrus Busquet, Poncius de Vilardel, Bernardus Agayos, Jacobus Pagés, Ferrarius Claver et Petrus Galcerandi qui iurati dixerunt quod non tenet sufficientem scolarem. Petrus de Muntanyola rector dicte ecclesie fuit sibi iniunctum quod habeat sufficientem scolarem.

Item quod dictus rector retinet sibi capidas quas deberant poni in ornamentis ecclesie et uno anno cum alio ascendunt ad XX vel XXV dixit rector quod omnes ponit in superpelliciis et quod non ascendunt ad X annuatim.

Item dictus rector non bene accendit lampades et recipit salarium.

Fol. 80

CERBOS (ARBUTIO) (ARBÒS)

Die sabbati intitulata III nonas Julii anno domini MCCCXV (5 Juliol 1315) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Juliani de Arbutio et fuerunt in clericos tonsorati scolares qui secuntur tanquam legitimo nati: Arnaldus Claver, Romeus Claver, fratres de Arbutio, Nicholaus Amiget, Guillelmus Eymerici, Bernardus Fergor de Arbutio.

Et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius Banyeres, Romeus Rubio, Bernardus Cerco, Guillelmus Claver, Arnaldus Leopart, Raimundus Bosuna, Guillelmus Espero, Guillelmus Mascharo, Guillelmus Balester, Ferrarius Mercader, Jacobus de Colle et Ferrarius Matha qui iurati dixerunt quod Petrus Porta clericus tonsoratus mutuatur ad ludum XI pro XII et tenet tabularium et taxillos et mutuatur ad usuras cum pignoribus.

Item Arnaldus Buelu clericus coniugatus barberius mutuatur ad usuras.

Item Romeus Macharel presbiter beneficiatus in capella de Castelletto ludit publice ad taxillos.

Item Bertrandus Forgor fornicatur cum Margarita et prolem habet ex ea.

Item Bernardus Rubei fornicatur cum Maria et prolem habet ex ea.

Item Guillelmus Maylorqui fornicatur cum Dulcia.

Guillelmus Ferrer fornicatur cum Guillelma et prolem habet ex ea et est pregarans.

Guillelmus Ninot fornicatur cum Ferraria Ribota.

Berengarius Sagimonis fornicatur cum Cerdaneta.

Guillelmus de Ulmo fornicatur cum Berengaria.

Fol. 80 vto.

SANCTA MARGARITA

Die dominica sequenti (6 Juliol 1315) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Margarite et fuerunt vocati de parrochianis Borrati Col, Martinus Reverdit, Bernardus de Cases, Martinus Jacobus de Suirana et Bertrandus Senia qui iurati dixerunt quod Berengarius de Bosco

rector huius ecclesie non facit servitium lampadis quam Raimundus de Sancto Laurentio instituit et dictus rector recipit propter hoc servitium quatuor quartanos olei et non facit servitium.

Item dixerunt quod Nabadal presbiter beneficiatus in dicta ecclesia ludit publice ad taxillos.

Item dixerunt quod Arnaldus Segarra fornicatur cum Elicsende III anni sunt.

Arnaldus Celarer uxoratus adulteratur cum Maria et filium habet ex ea.

Romeus Bertrandi fornicatur cum Bartholomea et prolem habet ex ea.

Item dixerunt quod Burdus de Figerola, Arnaldus Pelegrini, Jacobus baptizatus den Borraz mutant publice ad usuras. Item dixerunt quod Ferrarius Perlegrini est et fuit excommunicatus ex eo quod non vult contrahere cum Elicsende de Boxados quam desponsavit et stetit tribus annis in excomunione.

Fol. 81

SANCTUS MARTIALIS (SANT MARÇAL DEL PENEDÈS)

Eadem die dominica et anno prefixis (6 Juliol 1315) idem dominus Episcopus per Guillelmum de Canovis rectorem ecclesie Sancti Clementis et Nicholaum Sans rectorem ecclesie Gialtrude capellanos suos fecit visitari ecclesiam Sancti Martialis et fuerunt vocati de parrochianis Geraldus de Rubio, Petrus de Rubio et Berengarius de Gisbert qui iurati dixerunt quod non est scolaris in ecclesia et requiritur quod sciat scribere.

Fol. 81 vto.

PERAMOLANTA (SANT PERE MOLANTA)

Die lune nonas Julii anno quo supra (7 Juliol 1315) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Peramolanta et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Costa, Romeus de Torrentibus et Bartholomeus de Torrente qui iurati dixerunt quod Berengarius Luert rector dicte ecclesie tenet scolarem insufficientem ad presens.

Et fuit in clericum tonsoratus Bartholomeus Boschet scolaris istius parrochie.

OLLESIA DE BEGES (OLESA DE BONES VALLS DE BEGUES)

Eadem die lune et anno prefixis (8 Juliol 1315) visitavit idem dominus Episcopus ecclesiam Sancti Johannis de Ollesia de Beges et fuerunt vocati de parrochianis: Raimundus Querol et Geraldus Soler, Petrus za Torre et Guillelmus Osset qui iurati dixerunt quod Petrus de za Granata rector predicte ecclesie decepit et defloravit ac etiam impregnavit Elicsendem filiam Jacobi Galcerandi quondam et filiam habuit quem decessit.

In crastinum VIII idus iulii.

Johannes Martini rector hospitalis de Bonis Vallibus de parrochia dicte ecclesie iuratus tam super statu dicte ecclesie quam hospitalis et parrochianorum dicte ecclesie dicere veritatem dixit quod Petrus de Granata rector predicte ecclesie male servit ecclesiam nisi in diebus dominicis nec dicit horas in ecclesiam et anno preterito decepit et defloravit ac etiam impregnavit Elicsendem filiam Jacobi Glacerandi quondam.

Item Guillelmus Galcerandi fornicatur cum quadam et multos ex ea filios procreavit. Guillelmus Golet uxoratus adulteratur cum quadam et filium habet. **Fol. 82** Interrogato dictus Johannes Martini super statu dicti hospitalis dixit quod vallet in redditibus uno anno cum alio computato usque ad CC libras presentis monete.

Interrogatus quoad personas habet tenere ad servitium hospitalis et ecclesie predicte Sancti Johannis et Capelle ipsius hospitalis dixit quod cum dicta ecclesia sit unita hospitali habet ibi tenere unum presbiterum scilicet dictum Petrum Granata et unum scolarem et unum sacerdotem pro servitio dicte capelle et unus scolaris servit ambobus presbiteris. Item duas pedissetas et duos pastores et duos

nuntios ad opus agriculture et ad emendum et ad molendinum et unum baiulum.

Item dictum hospitale providet omnibus pauperibus viatoribus et precipue predicatoribus et minoribus et allis ordinibus mendicantibus et datur cuiuslibet pauperi unam libram panis et vinum transseuntibus et recedentibus. Remanentibus vero datur panis vinum et ...

Item providetur omnibus de familia hospitalis invictu et soldata. Item dixit quod ipse scribit et scribi facit cotidie expensas ipsius hospitalis et aliquando conveniunt ibi pauperes in uno mense bene DC ultra. Religiosos et pauperes mendicantes qui transeunt per hospitale qui ascendunt bene ad CCCC in mense aliquando.

Interrogato se ipse rector hospitalis est ibi institutus et confirmatus per Episcopum in ipso hospitali dixit quod non sed tantum per Priorem Monasterii Sancti Pauli de Campo Barchinone consentientibus priore predictorum et custode minorum Barchinone.

Interrogato quis habet instrumentum institutionis dicti hospitalis et alia instrumenta eiusdem dixit quod Stephanus de Podio notarius Barchinone pro salario quod idem notarius asserit sibi deberi.

Et quia Petrus de Granata vicarius dicte ecclesie de Oulesia repertus fuit Eliscendem filiam Jacobi Galcerandi quondam violasse et ex ea prolem habuisse fuit condemnatus ad dandum eadem in subsidium maritandi du center sexaginta solidos et dedit domino Episcopo quinquaginta solidos pro pena concubinitus predicti. Et fuit sibi iniunctum sub pena viginti aureos ad quam solvendam se obligavit si ammodo esset cum dicta muliere in loco suspecto nec aliam teneret de cetero concubinam.

Fol. 82 vto.

GAVA (GAVÀ)

Die mercurii XVII kalendas Augusti anno quo supra (16 Juliol 1315) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Gavano et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Dorta, Petrus Burges, Romeus Gavarra et Arnaldus Ferrer et Petrus Escola Argent qui iurati dixerunt:

Quod Petrus de Rosars rector non facit residentiam in ecclesia quatuor anni sunt nec adhuc residet in ecclesia et moratur Barchinone et tenet hic Arnaldus Fortuyn presbiterum rudem et ignorantem et qui nescit scribere nec recipere eorum testamentum.

Item dixit quod Petrus Dorta cum parrochiani ordinassent quod ille qui colligebant primitiam acceptaret et a capitum bladi lenaret et colligeret pro pauperibus verecundis et dictus rector prohibuit dicens quod iuri suo periudicaret et minus valeret pars sua.

Item dixerunt quod dictus rector eiecit Deodatam de capella Sancti Salvatoris de Arenis et prohibuit acapitum (= *forratge*) et quicquid collectum fuerat ocupavit dicens quod totum acapitum debet esse suum.

Item dixit Petrus Dorta quod dictus rector prohibuit quod en Ribeles qui erat deputatus ad acaptandum ad candelam Sancte Marie sin accaptet ulterius dicens quod offerenda valeret minus ex inde sibi et prohibuit. **Fol. 83** Item non pulsantur campane in ecclesia ad matutinum donec in ortu sole cum mane deberet pulsare ad matutinum ut parrochiani surgerent ad illud signum ad sua negotia procreanda. Fatetur Guillelmus de Rosas presbiter quod dicta vera esse.

Item dixerunt se audivisse quod dictus rector tenet concubinam Barchinone qui est pregnans.

Item dixerunt quod in domo Bernardi Rossel tenetur taffureria luda et mutuatur ipse XI pro XII et est parrochianus medius inter ecclesiam Sancti Clementis et de Gavano et est de donatione Regia et multi conveniunt ad ludum.

Item en Simon fornicatur cum Na Blanca.

Item Bernardus Saula fornicatur cum Eliscende.

Item Raimunda Bozeta uxor Petri Escleri et non vult habitare cum viro.

Petrus Lopart fornicatur cum Berengaria den Rocha.

Arnaldus de Podio non vult habitare cum Arsende uxore sua.

Item XII mansi de parrochia non veniunt ad ecclesiam cum diebus sollempnibus deberent venire et rector recipit luminaria in denariis et promittit eis dare ad ecclesiam de Castro Fidelium. **Fol. 83 vto.** Item Petrus Zbater, Domingo za Rocha, En Bardinela, Simon Maieler et filius eius Bernardus Barcheres, Bernardus Lupiet et uxor sua, Arnaldus de Podio nolunt venire ad ecclesiam ad divina officia audienda.

SANCTA COLUMBA DE CERVEYLO (SANTA COLOMA DE CERVELLÓ)

Die iovis sequenti (17 Juliol 1315) visitavit idem dominus Episcopus ecclesiam Sancte Columbe de Cervelione et fuerunt vocati de parrochianis Nicholaus de Boscho, Petrus Costa. Petrus Torroela et Guillelmus de Ulmo qui iurati dixerunt quod Guillelmus za Riera presbiter beneficiatus altaris Sancte Marie in capella Castri de Cervelione tenet hic in sacraia quamdam nomine Margarita quam tenuit bene sunt decem anni et ultra et tres filios habuit et ultimus filius habet tres vel duos menses et alia fuit punitus etiam per Episcopum et postea rediit ad eam et procreavit ex ea illum puerum qui nondum sunt duos menses quod est natus et ipsa comedit cum Guillelmo de Serradel beneficiato in dicta capella. Guillelmus Serradel presbiter dixit per sacramentum hec vera esse et quod etiam per Abbatem Sancti Laurentii fuerat punitus tempore quo visitavit pro Archiepiscopo et postea rediit ad eam et adhuc tenet eam.

Fatetur dictus Guillelmus za Riera presbiter hec vera esse per sacramentum. Et dictus dominus Episcopus audita ipsius humili confessione remisit sibi penam concubinati pro L solidos quos iuravit solvere hinc ad instantes kalendas augusti et V solidos scriptori et obligavit se ad privationem beneficii in quam incideret idem Guillelmus Riera ipso facto si ad modo sit cum dicta muliere in loco suspecto aut aliquam teneat de cetero publice concubinam iniuncta sibi alia per modum culpe penitentia salutari. Solvit dictos L solidos Nicholao de ... capellano episcopi de ipsius episcopi mandato et V solidos in scriptori. **Fol. 84** Item dixerunt quod Alamanda de Jaffra est mulier iuvenis et meretriciola ad cuius contubernium vadunt multi et manet hic cummatre sua. Idem probat Guillelmus de Serradel presbiter.

Item en Palomer tarde venit ad ecclesiam. Item dixerunt quod Comes et Galcerandus de Curtibus calumpniose vexat ipsos homines in ecclesia.

Et fuerunt in clericos tonsorati scolares qui secuntur: Guillelmus de Vilardel, Petrus de Cigrario, Jacobus de Cigrario fratres, Bonanatus de Bosco, scolares tonsorati de parrochia ista.

SPLUGES (ESPLUGUES)

Die martis intitulata decima kalendas Augusti anno quo supra (22 Juliol 1315) dictus dominus Episcopus fecit visitare ecclesiam Sancte Marie Magdalene de Spelumcis pro venerabile Guillelmo de Furcis officialem suum et Raimundum Danchs notarium cum quatuor equitantibus in subsidium procuracionis dicte ecclesie sancte Columbe de Cervilioni et fuerunt vocati de parrochianis Bonanatus Dentenza, Bernardus de Campo, Jacobus Venrez et Jacobus de Colle qui iurati dixerunt omnia recte fore in ecclesia et parrochia antedictis.

Fol. 84 vto.

CASTRUM EPISCOPALE (CASTELLBISBAL)

Die lune V kalendas Augusti anno quo supra (28 Juliol 1315) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Vincentii de Castro Episcopali et Bernardus Pineda, Guillelmus de Ulmo et Bernardus Mariol parrochiani iurati dixerunt quod Berengarius Escuder presbiter regit ecclesiam pro rectore et arrendat ipsam ecclesiam et est hic alter beneficiatus scilicet Berengarius de Prato dicunt

tamen quod rector debet hic tenere diachonum quem non tenet et viderunt quod rector predictae ecclesie tempore suo tenebat presbiterum.

Item dixerunt quod Berengarius de Ulmo fornicatur publice cum Alamanda et filium habet ex ea.

Berengarius Zalbareda fornicatur publice cum Elicsende quam tenet secum in domo et filium habet ex ea.

Bernardus Fossar fornicatur cum Elicsende dida et filium habuit ex ea et Petrus Vida fornicatur cum Elicsende. Berengarius za Pineda fornicatur cum Saurina.

Item Raimundus dez Fossar debet delegato prioris sui C solidos ad emendum redditus ad opus unius lampadis quo ardat ante altare Sancte Marie.

Fol. 85

SPAREGERA (ESPARRAGUERA)

Die martis sequenti et anno quo supra (29 Juliol 1315) idem dominus episcopus visitavit ecclesiam Sancte Marie de Sparegeria et fuerunt in clericos tonsorati scolares qui secuntur: Bernardus de Rexach de Sparegera, Bernardus Sela de Ollesia, Geraldus de Ortis de Breda clerici tonsorati.

Et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus de Becher, Raimundus Besom, Arnaldus Veyil, Petrus de Remoli et Guillelmus Plantha qui iurati dixerunt quod duorum presbiterorum est ecclesia ista sed modo non est hic nisi unius et a festo Sancti Johannis citra defecit unius presbiter.

Idem probat Petrus Bonshom habet presbiter. Item dixerunt quod Petrus de Ruxo presbiter regens hanc ecclesiam tenet secum quandam pedissetam in domo quam ipse fecit huc venire nomine Romina et est fama et credulitas parrochianorum quod sit concubina ipsius et est ipsa mulier iuvenis et suspecta et est bene annus elapsus quod moratur cum eo. Galcerandus Arnaldus presbiter dixit quod non sunt octo dies quod ipse est in loco et audivit predictam aliter nescit.

Item Petrus Bonshom presbiter probat idem per sacramentum et quod fecit eam venire de Barchinona. Fatetur dictus Petrus Ruxo se diffamatum esse sed negat se unquam peccasse carnaliter cum illa **Fol. 85 vto.** Berengarius de Paloma comittit incestum cum Maria de Fossalba que est consanguinea sua in tertio gradu et prolem habet ex ea et decem annis perseveraverunt in peccato.

Berengarius za Torre fornicatur cum Romia Rocha et prolem habuit.

Arnaldus Veyl fornicatur cum Maria.

Romeus dez Far fornicatur cum Guillamona Venrrela et prolem habet. Petrus dez Pla fornicatur cum Berengaria Juliana et prolem habet ex ea.

Filius den Laurador fornicatur cum filia Geraldii Rossilione.

Petrus Mulner uxoratus tenet secum Elicsendem Juliana et Romia uxor eius manet separate ab ea.

Ferrarius Granel fornicatur cum Romia dez Pi et est pregnans ab eo.

Item Bernardus Fornos non vult venire ad ecclesiam. Item Lobetus de Falchs.

Fol. 86

OLLESIA (OLESA)

Die mercurii sequenti et eodem anno quo supra (30 Juliol 1315) idem dominus Episcopus fuit invitatus apud Castrum de Ollesia per dictum dominum archidiaconum Barchinone et confirmavit in ecclesia quamplures parrochianos et tonsoravit in clericos scolares qui secuntur: Raimundus Paschalis, Guillelmus Rossell, Jacobus Folchet de Colbeto, Petrus Tort de Brea, Bernardus Balch diocesis Barchinone clerici tonsorati.

RUBI (RUBÍ)

Die iovis sequenti (31 Juliol 1315) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Rubi et fuerunt vocati de parrochianis Didacus de Ortis, Guillelmus Esenenardi, Philipus dez Clapers,

Anticus Ferrer, Guillelmus dez Pi et Guillelmus Petrus et Jacobus Debelies qui iurati dixerunt quod rector istius ecclesie consuevit tenere diachonum qui debet tenere monachiam ecclesie et pulsare campanas et recipit rector ex iude de quolibet manso duas quarterias bladi pro dicta monachia et dictus Philipus dixit se vidisse hic scilicet diachonus erat in ecclsia ad dictum servicium faciendum sed dixerunt se ignorare si ex debito tenere rector ad hec.

Item dixerunt quod clerici non surgunt mane ad matutinas.

Item dixerunt quod Petrus de Puteo presbiter qui duobus annis proximo preteritis arrendavit istam ecclesiam tenebat hic quandam nomine Alamanda in concubinam que est pregarans ab eo et ipsa moratur hic et vadit ad eum aliquando ad ecclesiam de Corneliano quam servit. Item tenebat hic aliam mulierem nomine Sanciam que est de Molendinis Regis. Item aliam que dicitur esse de Morea ex qua filiam habet. **Fol. 86 vto.** Item Guillelmus de Munt Agut fornicatur publice cum Guillelma Calverona et prolem habuit.

Item En Riambalt de Campanya fornicatur hic cum Alamanda et ipse est meretrix.

Item Guillelmona Baridana est concubina Petri de Monte Acuto et prolem habet ex ea.

En Canaletes fornicatur cum quadam quam tenet secum in domo quam fuerat antea concubina consanguinea germani dicti Canaletes.

Ferrarius Parets uxoratus adulteratur cum Guillelma za Rovira.

Item dictus Franciscus Parets uxoratus adulteratur cum Nardentha Estranya et dicitur esse pregnant ab eo.

Item Ferrarius de Balasch fornicatur cum duabus quas tenet secum in domo et de qualibet habet prolem.

Item en Costa de Lunel, Romeus Cuylera, Petrus Dando et Petrus de Puigventos exercent contractus usurarios.

CERDANYOLA

Die veneris sequenti (1 Agost 1315) visitavit idem dominus Episcopus ecclesiam Sancti Martini de Cerdanyola et fuerunt vocati Bernardus de Passadores, Bonanatus Calvet, Bernardus de Padro et Guillelmus Stephani qui iurati dixerunt quod Bernardus de Cabanes fornicatur cum Dulcia Tormamira et filium habet ex ea.

Arnaldus Riera fornicatur et adulteratur cum uxore Guillemi de Manso.

Berengarius de Nogera non venit ad ecclesiam tres anni sunt. Petrus Saler exercet contractus usurarios.

Fol. 87

LERONA (LLERONA)

Die mercurii intitulata tertio nonas Septembris anno domini MCCCXV (3 Setembre 1315) dictus dominus Episcopus veniens de Barchinona visitavit ecclesiam Sancte Marie de Lerona. Guillelmus Garrel scholaris de Sancto Celedonio, Simon de Muyal fuerunt in clericos tonsorati.

Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Cabaylenes, Bernardus Conflent, Petrus Puculul et Guillelmus March et Berengarius Radulphi qui iurati dixerunt quod Nicholaus rector seu ebdomadarius maior istius ecclesie vult sibi caveri vel satisfaceri antequam recipiat nubentes ad benedictionem. Fatetur rector predictus hec vera esse fuit sibi iniunctum quod de inceptis libere conferatur ecclesiastica sacramenta.

Item dixerunt quod dictus Nicholaus tenet publice concubinam nomine na Sibilia Verdera apud locum de Corrono inferiori et tres filios “maselens” habet ex ea et ultimus filius potest esse satis de etate trium annorum vel circa et vadit et redit aliquando ad locum istum fatetur rector hec vera esse.

Item dixerunt quod Jacobus Cot beneficiatus consuevit tenere quandam de Cardedol et prolem habuit ex ea sed modo non habitat ad invicem ut credunt. Fatetur dictus Nicholaus hec vera esse et nescit quod sit correctus nec punitus et nondum est annus quod ipsa peperit in domo ipsius Jacmi Cot et proles ei se fuit baptizata in ecclesia ista per capellanum ipsius Nicholai Margaritus presbiter. Fatetur hec vera esse. Fatetur dictus Jacobus Cot per sacramentum hec vera esse sed postquam fuerit absolutus per abbatem sancti Laurentii de Monte quando visitatorem Archiepiscopi non fuit cum ea nec peccavit cum ea sed tunc remansit ipsa pregnans et ostendit ... a dicto visitatore que fuit facta V kalendas octobris anno Domini MCCCXI. **Fol. 87 vto.** Item suspicanter quod Arnaldus Ollerii secundus ebdomadarius tenet quandam nomine Guillemona Tholosa de Corrono inferiori quem stetit cum eo bene per quinque annos et postea conduxit aliam nomine Elicsendem Pina pro pedisseta que manet cum eo et hec non obstante dicta Guillemona vadit et redit quando vult et malet dictus beneficiatus dimittere dictam Elicsendam et retinere dictam Guillemonam et sic manent ambe secum. Fatetur dictus Nicholaus hec vera et ipsum Arnaldum fore diffamatum ex ea et tale est fama in parrochia. Idem probat Margaritus presbiter. Idem dicit Jacobus Cot. Negat dictus Arnaldus Ollerii per sacramentum se peccasse cum illa.

Item dixerunt quod dictus Nicholaus et Arnaldus Olerii predictus ludunt publice ad aleas et texillos. Fatetur dictus Nicholaus. Fatetur idem dictus Arnaldus Ollerii. Item dixerunt quod dictus Arnaldus Oler est diffamatus de uxore den Benages Carbonell et quod fuit repertus cum ea in quodam canemar per patrem dicti Benages et idem pater vidit eum iacentem super uxore filii sui in dicto canemar. Fatetur dictus Nicholaus se sic audivisse a patre dicti Benages. Idem probat Margaritus presbiter. Martinus Carbonel pater dicti viri item iuratus dixit se invenisse in crastinum beati Laurentii proximo preteriti dictum Arnaldum Oler in dicto canemar iacentem super uxore dicti filii sui ac si eam supposuisset et credit quod carnaliter cognovit eam. Idem audit dici a multis dictus Jacobus Cot. Negat dictus Arnaldus Oler per sacramentum hec vera esse.

Item dixerunt quod en Xatmar beneficiatus tenet quandam nomine Elicsendem Saurinam ex qua prolem habet et adhuc manet secum licet credant quod non peccet cum ea. **Fol. 88** Item dixerunt quod Simon Geraldus fornicatur cum Guillelma Pedrixola et prolem habet ex ea. Petrus de Marges uxoratus adulteratur cum Na Neta et filiam habet et turbat domum.

Item deixerunt quod Na Mascorde de Granoylers exercet contractus usurarios.

Item Petrus de Marges mutuatur ad usuras et mutuavit Bernardus de Conflet C solidos pro XX solidos de lucro ita quod non tenuisse eos per annum.

Item dixerunt quod Guillelmus Oliver parrochianus istius ecclesie cidit quandam Olmariam apud locum de Pax. De ligna secum asportavit in qua Olmaria Sacristia istius ecclesie habebat tertia parte.

Et dictus dominus Episcopus visa inquisitione predicta inniunxit dicto Arnaldo Ollerii sub pena privationis beneficii ad quam idem Arnaldus sponse se obligavit si contra faceret quod ad modo non erit cum uxore dicti Benages in loco suspecto nec est in via nec in aliquo loco solus cum sola confabulabiter cum ea nec est aliis presentibus nisi esset tam evidens rendendi vil loquendi honesta nocturnitate imminente et tunc esset pluribus presentibus.

Fol. 88 vto.

SEMALUZ (SAMALÚS)

Die iovis intitulata secunda nonas Septembris anno quo supra (4 Setembre 1315) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Andree de Semaluz. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus de Costa, Petrus de Ecclesiola qui iurati dixerunt quod Geraldus de Castellario rector istius ecclesie perdit per negligentiam fontem de Cendrels quam exit per alodium ecclesie.

Item dixerunt quod dictus rector adulteratur cum Elicsende uxore Bonanati de Podio et filium habet ex ea sex vel septem annorum et talem est fama et credulitas in parrochia ista apud omnes

de parrochia. Fatetur dictus rector hec vera esse et postquam fuit absolutus per abbatem Sancti Laurenti visitatorem Archiepiscopi pecavit cum ea. Item dixerunt quod Ferraria de Zenglada facit coniurationes illicitas.

Fol. 89**ZES GARRIGA (SANT ESTEVE DE LA GARRIGA)**

Die veneris nonas Septembris anno quo supra (5 Setembre 1315) idem dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Stephani de Garriga et fuerunt vocati de parrochianis Stephanus Cerdani, Bernardus Sala et Petrus Rossilionis et Petrus Buniapa qui iurati dixerunt: Guillelmus de Rippis presbiter monachus istius ecclesie tenet publice quandam nomine Guillam za Serra ex qua duas filias habet et ipse aduxit eam secum cum dictis filiabus quando venit ad istam ecclesiam et est fama in parrochia quod ipse peccat cum ea. Fatetur rector dicte ecclesie hec vera esse. Fatetur Nicholaus de Cubis ebdomadarius maior hec vera esse. Fatetur dictus Guillelmus de Ripis hec vera esse.

Bernardus de Tunya baiulus de Monte Magno uxoratus tenet Simonam et filium habet ex ea. Item Raimundus de Sadura fornicatur cum filia den Aleu des Mas et filiam habet ex ea. Item en Boget fornicatur cum Geralda Punyada et prolem habet.

Item quod rector ecclesie Sancte Marie de Camino tenet quandam nomine Elicsendem secum in domo de qua est diffamatus quod iacent ambo in eodem lecto. Guillelmus de zes Fabreges fornicatur cum Marchesa et prolem habet ex ea.

Viver de Plano tenet Simonam et tenuit bene per octo annos.

Item Jacobus de Cumbis rector ecclesie de Monte Equorum tenet hic quandam nomine Guillemonam Artigela et ipsa vadit ad eum frequenter. Fatetur dictus Conagle rector dicte ecclesie de za Garriga hec vera esse et quod tenet aliam nomine Escquirola aput Corronum inferiorem ex qua filiam habet que moratur cum patre in dicta ecclesia de Monte Equorum.

VISITES PASTORALS. Volum 3 (1321-1330)

Fol. 1

REXACH (SANT PERE DE REIXAC)

Anno eiusdem Millesimo CCCXXI (20 novembre 1321) intitulata XII kalendas decembris dominus Poncius Dei gratia Barchinone episcopus, de civitate Barcinone exiens accedit ad ecclesiam Sancti Petri de Rexacho et visitavit eandem. Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Rexacho, Guillelmus de Font et Raimundus de Ventenit qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie qui tenetur secum tenere in ecclesia diaconum non tenuit cum a festo Sancti Johannis...

Adhuc tenet nisi scolarem, sed confitetur non tenuisset diaconum a dicto tempore ... quia non potuit nec potest invenire totam nostram providere et tenere diaconum predicto potuit invenire. Fuit sibi iniunctum quod ... et secum teneat alia sustancie tenere scolarem.

Item dixerunt quod cum diverse pecunie quantitates sint dudum pro defunctos legate pro emerentis redditibus benepificio Sancte Marie dicte ecclesie ipsas quantitates sunt sparse nec haberi possunt ex quo non possunt emi redditus. Fuit iniunctum rectori quod compellat detinentes dictam pecuniam quod censura ecclesiasticam legatam et canonicam et rationem predictae prout sibi tradita fuerint nomina eorumdem.

Item dixerunt quod rector dicte ecclesie et Barnardus de Riaria sunt manumissores Guillelmi Maimonis et non curant exegendi ipsi defuncti ultimam voluntatem sed dixit dictus rector quod non fuit usus dicte manumissores nec potuit exequi voluntatem quia non volunt sibi tradere de bonis defuncti predicti quod possit exequi et compleri voluntas testatoris quod censuram ecclesiasticam predictae monitione legitima.

Fol. 1 vto. Item dixerunt quod rector dicte ecclesie concessit stadans mansi de Colle forma publica ad undecim annos habitaculum in Carrer precio triginta solidorum ignorante si cum consensu domini Episcopi, sed confitetur rector et quod in hoc non fuit habitum consensus Episcopi.

Item dixerunt quod rector dicte ecclesie eundem tenuit pro concubina quandam nomine na Margarita ex qua prolem habuit quam recepit in suum hospicium nondum sunt tres dies elapsi. Sed confitetur dictus rector dicte ecclesie tenuisse pro concubina dictam Margaritam ex ea que prolem suscepisse sed iam habuit remissionem a domino Episcopo, nec ab eo tempore circa fuit cum ea in loco suspecto nec recepit eam in domo sua.

Item dixerunt quos dictus rector et Bernardus Riera fuerunt manumissores Vitalis Resclosa quondam et de bonis ipsius inter quos erant LXII solidos nescitur quod ordinarunt. Sed confitetur rector quod ipse et dictus eius commanumissor rite prout bona dicti defuncti qua expenderunt in missis celebrandis et aliis piis causis.

Item dixerunt quod rector dicte ecclesie de pluribus defunctis qui cum manumissorie qui certam pecuniam legant in missis celebrandis ipsam pecuniam sibi retinent pretendendo ipsos celebrande

pro illis nec alios vocat clericos pro missis huiusmodi celebrandis. Sed negat dictus rector recepisse aliquam pecuniam ab aliquibus defunctis preter dicti Vitali Resclosa et dicte uxoris Guillelmi Maymoni et tunc expellit ipsam pecuniam sicut ipsi voluerunt et ordinarunt.

Fol. 2 Item dixerunt quod dictus Umbert longum fluxit tempus quod non confessus est.

ECCLESIA DE PARIETIBUS (PARETS)

Sequenti die veneris XII kalendas decembris (20 novembre 1321) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Parietibus et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus de Mediona, Arnaldus de Mali, Guillelmus Guasch et Guillelmus çes Torrens qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie tenet in domo sua quamdam mulierem pro concubina ex qua prolem habet et tenerior infans non habet ultra etatem duo annorum.

Item dominus Episcopus tonsuravit in clericum Guillelmum Letonis.

Fol. 2 vto.

ECCLESIA DE CAROTITULO (CARDEDEU)

Sequenti die sabbati XI kalendas decembris (21 novembre 1321) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Carotitulo et fuerunt in clericos tonsurati sequentes scolares: Guillelmus de Cayes, Bernardus Olromi, Guillelmus de Pinu, Petruas Laurador, Petrus Muça, Jacobus de Hospitati, Bernardus Serra, Guillelmus Sartre, Provintialis Ugueti, Guillelmus Surnio, Guillelmus Laurentii, diocesis Barchinone.

Postea fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Careda, Raimundus de Regno et Petrus Dalmer, Berengarius de Olmaria, Carbonellus de Torrentibus et Laurentius Olivo qui iurati dixerunt quod ebdomadarius minor dicte ecclesie cessavit secum tenere diachonum duobus annis. Sed confitetur dictus minor ebdomadarius quod pro annum cessavit tenere diachonum et quia non teneant et Bertrandus Marchaderii qui rexit dictam ebdomadariam unico anno simile illo anno deffecit tenere diachono. Fuit iniunctum ex parte domini Episcopi dicto minori ebdomadario quod compleat et emendat fallitum servicium dicti diachoni et quod de cetero ipsum teneat et ideo si faciat dicto Bertrando super quibus suam conscienciam oneravit.

Item dixerunt quod cum ebdomadarius maior dicte ecclesie sit astrictus secum tenere diachonum et tunc tenuit presbiterum illud presbiter non dicit evangelium in precipuis festivitibus quod facere dudum consueverat diachonus quom tenebat ebdomadarius supradictus. Confitetur dictus Maiori ebdomadarius contenta in capitulo quod fuit sibi iniunctum ex parte domini Episcopi quod de cetero teneat diachono et si maluerit tenere presbiterum faciat quod evangelium quod quod cum predictum sacerdotem dicatur in precipuis festivitibus sicut ipsum dicere diachonus teneret ipsum.

Fol. 3 Item dixerunt quod Margaritus presbiter confrater confraternitatis de Carotitulo cessavit fere pro mense et ultra in ecclesia celebrari sed dictus Margaritus presbitero interrogato dixit quod pro III septimanas deffecit celebrare in dicta ecclesia et celebravit in ecclesia de Corrono inferiori et hec fecit de licencia prepositi. Iniunxit sibi dominus Episcopus quod emendet fallatum servicium dicti temporis at quod de cetero non celebret aliunde et suum dimitat beneficium.

Item dixerunt quod quando aliis de confratria predicta moritur labitur annus antequam velint alium ponere confratrem loco ipsius. Ignorat prepositum contenta in capitulo immo dixit quod incontinenti vel quod citius possint et inveniant idoneum ponant confratrem in dicta confratria. Iniunxit dictus episcopus episcopus (sic) prefato preposito quod non expectent annum immo incontinenti saltem infra tempus et iure eis concessu de cetero iteratis ponere confratrem in dicta confratria.

Item dixerunt quod Poncius de Macerata rector capelle Sancti Salvatoris tenet publice pro concubina quadam mulierem vocatam na Guardia ex qua prolem habet et infans predictus ab ipso

non fluxit annus tribus quod natus fuit sed dictus Poncius iurato interrogato negavit precise peccasse carnaliter cum dicta muliere elapsi sunt duo anni et plus confitetur tamen quod antea peccavit cum ea ex qua sibi fuit iniunctam penitentiam Romanam Curiam visitare et petere etiam penitentiam salutarem postea non fuit cum ea in loco suspecto. Et fuit dicto Poncio assignata de intrandum cum omni (manu ?) sui ordinis diachonatum post instans festum circumcissionis Domini.

Item dixerunt quod Dominicus beneficiatus in dicta capella tenet quandam mulierem pro concubina filiam de na Bernarda quam impregnavit et tenet eam Barchinone qua stetit cum dicto Dominico sedens cum matre sua pro totam stantem preterita proxima. Negat precise dictus Dominicus numquam peccasse carnaliter cum dicta muliere; interrogatus si scit vel credit se esse diffamatum ex ipsa dixit quod non. Et fuit eidem Dominico assignata ad purgandum se in predictis cum omni manu sui ordinis.

Die lune post instans festum Circumcisionis Domini ... mulieres et dictus Poncius de Mazerata et dictus Dominicus in dicta die lune et quilibet eorum se purgavit in proprio a predictis cum Ferrario de Vallibus Noguera, Guillelmus de Mazerata ... , Bernardus de Solerio et cum socio ipso et michi quia de predictis duobus obligavit se ... penam privacionis sui beneficii si ab hac die in anno esse cum alia in loco suspecto aut aliam teneret concubinam.

Fol. 3 Item dixerunt quod dictus Poncius rector dicte capelle est publice lusor.

Item dixerunt quod Guillelmus de Podio adulteratur publice cum na Sabirana maritata ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Guillelmus Carbonelli fornicatur publice cum Estarquina ex qua prolem habet et ipsa mulier turbat totam villam.

Item dixerunt quod Franciscus Nocholai tenet publice pro concubina Samuelam uxorem dicti Samurel et ipsa mulier est volubilis et compellatur redire cum viro. Item dixerunt quod Berengarius Ferrer tenet publice pro concubina Eliscende de Podio ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Petrus ... uxoratus de parrochia de Linars adulteratur publice cum na Rossirola ex qua prolem habet. Item dixerunt quod rector ecclesie de Linars quandam mulierem quem dudum **Fol. 4** tenere consuevit pro concubina tenet in domo filii sui in parrochia de Linars et ipsa mulier frequenter intrat domum rectoris. Item dixerunt quod Guillelma Torreria est mulier volubilis. Item dixerunt quod Jacobus de Prato fornicatur cum na Solana et ambo sunt soluti. Item dixerunt quod na Villara est mulier volubilis.

Item dixerunt quod en Blader fornicatur cum Guillelma ex qua prolem habet et sunt ambo soluti.

Item dixerunt quod dictus en Blader est usurarius publicus. Bernardus Coleyl est tardus venire ad Ecclesiam.

Item dixerunt quod manumissores den Terrades qui dimisit omnia sua bona in missis celebrandis et aliis piis usibus nolunt sequi ipsius defuncti voluntatem et sibi retinent bona.

Fol. 4 vto. Item dixerunt quod aliqui de parrochianis sibi retinent de iuribus sacristie dicte ecclesie.

ECCLESIA DE VILLAMAIORI (SANT PERE DE VILAMAJOR)

Petrus de Canali scholaris fuit in clericum tonsoratus.

Sequenti die dominica que fuit X kalendas decembris anno predicto (22 novembre 1321) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Villa maiori et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius de Brugariis, Petrus de Prato, Arnaldus Mercader, Petrus Mora, Petrus de Ribalta, Petrus Gual. Guillelmus Piquer et Poncius Costha qui iurati dixerunt quod ebdomadarius dicte ecclesie arrenadarunt suas ebdomadas Berengario Sagimons et Bernardo ça Mora qui sunt beneficati in dicta ecclesia ad annum omnium arrendatores defficiunt tenere quilibet suum diachonum ad servicium ecclesie supradicta. Confiteatur Berengarius Singionis non tenuisse diachonum. Idem fecit

dictus Guillelmus Mora. Fuit eis iniunctum quod emendet fallitum servitium diachoni et hoc ponant in utilitatem ecclesie ad cognicionem Petri de Castellario et quod de cetero teneant diachonum.

Item dixerunt quod dicti emptores rectores non tenent debitam hospitalitatem nec Ebdomadarii resident in ecclesia supradicta quod iurati dixerunt dicti arrendatores quod sunt parati in eorum domibus facere hospitalitatem consueta. Iniunctum fuit eis quod ipsam hospitalitatem teneant ut est fieri consuetum.

Item dixerunt quod Poncius Cortesii beneficiatus in dicta ecclesia non sufficienter impendit servitium debitum in suo beneficio et cessavit servicium **Fol. 5** unius lampadis que ardere debetur ante altare sui beneficii bene pro biennium.

Item dixerunt Petrus de Prato de dictis (tempus) sinodalibus quod dudum bene sunt tres vel quatuor anni eum vacavit beneficium capelle sancti Licerii cuius presentacio spectat ad Arnaldum de Sancto Licerio Bernardus Segrera quo nunc obtinet ipsam capellaniam et habuit eandem pro simoniacam parvitatem videlicet quia dedit et dare promisit dicto Arnaldo de Sancto Licerio si sibi assignaret dictam capellam C solidos et dicto Petro de Prato II solidos ut quia fuit mediator inter ipsum Arnaldum et Bernardum Segrera et super illo multipliciter laboravit interrogato pro manus et ius dictus Arnaldus de Sancto Licerio habuit dictos C solidos ipsi oblatos ex causa promissa dixit quod hic deponens dedit nomine dicti Bernardi certam quantitatem solucionem ipse Bernardus aliam solucionem et Arnaldus Gual aliam solucionem.

Item dixit dictus Petrus quod prenominatus Bernardus Segrera promisit Arnaldo Mercader certam pecuniam si eum iuraret in obtinenda dicta capella quam pecuniam ipse Arnaldus non habuit ut dixit. Dictus Bernardus de Saterria iuratus interrogato **Fol. 5 vto.** super predictis dixit quod iurium numquam dedisse vel promisisse aliquam pecuniam dicto Arnaldo de Sancto Licerio vel alio pro obtinendam dictam capellam vel illius contemplacione.

Facta fuit hic denuntiatio secunda kalendas intitulata anno qua supra.

Petrus Gili et Petrus Johannis de dicta parrochia de Villa Maiori denunciarunt sub sacramento dicto domino Episcopo verum esse quod Bernardus ça Mora presbiter beneficiatus altaris Sancte Marie in eadem ecclesia tenet publice pro concubina Berengariam de Gavarreto in domo propria et talem est fama et credulitas per tota parrochia interrogato (sic) si habet prolem ex ea dixerunt quod non.

Item dixerunt quod dictus Bernardus Segrera non facit servicium continuum dicta capella sed dictus Bernardus Segrera iurato interrogatus dixit iuxta possibilitatem facere servicium in dicta capella.

Item dixerunt quod Guillelmum Porta ebdomadarius minor dicte ecclesie stabilivit quandam fexiam terre Romeo Bigues et habuit pro intrata XXX solidos.

Item dixerunt quod Bernardus Mora beneficiatus Sancte Marie stabilivit quasdam domos ad certum cenum et intratam cuidam filie sue. Confitetur dictus Guillelmus stabilisse cuidam filie sue dictas domos ad cenum quatuor solidorum et ad V solidos pro intrata ignorant se intervenit consensus Episcopi fuit sibi iniunctum quod dictos V solidos convertat in utilitatem beneficii.

Fol. 6 Item dixerunt quod Pontius Cortesii beneficiatus in dicta ecclesia stabilivit quasdam domos.

Item dixerunt quod dicti Ebdomadarii assignarunt beneficium dicto Poncio Cortesii sub hac condicione quod ipse Poncius concederet et daret ipsis Ebdomadariis quasdam domos que sunt de beneficio ubi nunc inhabitat Calamanda Cathalana. Petrus de Castellario maior Ebdomadarius dicte ecclesie pro iuramento interrogato dixit se audivisse quod fuit inter Guillelmum Porta et dictus Poncius pactatio inita quod se ipse Poncius haberet dictum beneficium sint et habeant ipse Poncius concedit habitationem ipsi Guillelmo Porta quamdiu vivetur sint et tenuit ipsas domos. Idem Guillelmus Porta.

Item dixerunt quod dictus Poncius stabilivit quasdam fexias terre que sunt a Vila Rosa.

Item dixerunt quod Bernardus Segrera predictus habuit prolem ex Guillelma Pelicera consanguinea sua sit quod cum sebiciis vult ipsam punire. Negat dictus Bernardus per iuramentum peccasse unquam cum dicta muliere. Fuit sibi in dicta pregnationi quod die lune que erit II kalendas octobris que cum VII manum sui ordinis debeat se prorrogare. Exposuit dictus Bernardus cum Episcopo super predicta prorogative ad XXV solidos quos solvit et tradidit Petro de Molendinis demandare dicti domini Episcopi fuit sibi emissa. Et fuit sibi iniunctum quod pena X auri ad quam se sponte sibi contrafaceret obligavit quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec in sua domo vel alteria teneat concubinam.

Fol. 6 vto. Item dixerunt quod Bartholomeus Rigau presbiter commorans in ecclesia de Canoves tenet publice pro concubinam Maria Çabatera in Villanova ex qua prolem habet. Confitetur dictus Bartholomeus peccasse carnaliter cum dicta Maria ex ea que prolem suscepisse dicens quod minor infans natus ex dicta muliere est etatis III annorum vel circa innito fere a quo tempore cuius peccavit cum dicta muliere dixit quod in dicto anno circa innito se credit se esse diffamatum dixit quod sic. Composuit dictus Bartholomeus cum dicto domino Episcopo ad XXX solidos quos iuravit solvere Nicholae Besolis maiordomo dicti domini Episcopi hinc ad instans festum Circumcisionis Domini sine alia dilacione solvit dictus Bartholomeus XXX solidos supradictos dicto Nicholao infra tempus debitum.

Item dixerunt quod Petrus Segarcant presbiter commorans in ecclesia de Barbarano tenet pro concubina in dicta parrochia Alamanda Canals quam noviter impregnans est ab eo. Negavit precise dictus Petrus unquam cognovisse carnaliter dictam Alamandam. Interrogato si fuit diffamatus de dicta muliere dixit quod quidam vocatus Berengarius Sergio maliciose ipsum de premisis attaccavit ex quo laboravit infamiam contra eum. Fuit in dicta pregnata dicto Petro de Sengarranis quod una vice sed eum negans infra VIII dies proxime venientes cum una manu sui ordinis qui sint de Villa Maiori debent se purgare. Purgavit se cum Petro de Maiorata, Dominico de Morans et Bartholomeo Riaria et Ferrario de Valle Cabanis idem sacramento et habuit de hoc literam. Et obligavit se dictus Petrus de Sargaranes ad penam X aureos ... ab hac die in quam esset cum dicta muliere in loco suspecto aut in propria vel aliena domo teneret de cetero concubinam. Quod fuit actum Barchinone XVII kalendas Januarii anno que supra.

Fol. 7 Item dixerunt quod Maria den Aladrau est mulier volubilis et lenona. Item dixit post predicta Petrus de Castellario ebdomadarius predictus quod Guillelma Bona non vult cohabitare cum viro suo. Item dixit Raimundus Carbonelli quod Poncius Cortesii exierit de domo sua ut quia est eius homo quaddam pigrius absque aliqua iusta causa.

Postea non completa dicta visitacione sinodali dictus dominus Episcopus mandavit inquiri veritatem super dicta Simonia que contracta dicebatur pro domino Bernardo de Satorra et fuit recepta confessio et deposicio testes infra scriptorum. Arnaldus de sancto Licerio teste iurato et interrogato super dicta Simonia et habuit aliquam peccuniam a Bernardo de Sacraria vel ab alio eius nomine seu fuit sibi promissa et quod assignaret ipso Bernardo capellam de sancto Licio cum vaccavit dixit quod numquam habuit hoc pretextu a dicto peccuniam nec fuit sibi aliquid promissum pro ipsum vel alium eius nomine.

Et habuit dictus Bartholomeus litteram diffamacionis et fuit secum dispensatum super suspensione quam occasione predictam concubinam interit. Et fuit sibi iniunctum sub pena X aureorum ad quam solvendam se sponte scilicet contra faceret obligavit de cetero non sit cum dicta Maria in loco suspecto nec in sua vel aliena domo deinceps teneat concubinam. Et fuit actum Barchinone XVII kalendas Januarii anno quo supra. Et iuravit solvere scriptorii III solidos pro littera hinc ad instantes kalendas mensis Januarii. Solvit.

Fol. 7 vto.**LINARS (LLINARS)**

Die lune sequenti que fuit X kalendas decembris (23 desembre 1321) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Linars et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus de Olzineles Ferrarius de Claramunt, Petrus de Canali, Petrus Felicis et Petrus Ianuarii qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie non tenet scolarem sufficientem. Jurato interrogato dictus rector dixit se tenere sufficientem scolarem.

Fuit sibi iniunctum ex parte domini Episcopi quod sufficientiorem teneat scolarem. Item dixerunt quod dictus rector licet recipiat redditus deputatos pro oleo lampadarum non facit continue ardere lampades. Jurato interrogato dictus rector dixit quod facit ardere lampades prout veros redditum lampadarum hinc ex tunc nec sibi retinet de ipsis fructibus lampadarum nec prout est facere consuetum. Fuit sibi iniunctum quod circa ardendas lampades paiorem debet diligenciam adhibere.

Item dixerunt quod dictus rector quandoque vadit ad Mansum de Fesses qui est filii sui etiam quedam muliere que dudum fuit eius amasia presentem et absentem. Jurato et interrogato dictus rector dixit quod postquam fuit punitus per dominum Episcopum non intravit domum et mansum predictum de Fexes ipsa presente nec ipsa postea fuit in domo huius deponens semel hoc deponente absante nec fuit in loco suspecto a dicto tempore citra.

Item dixerunt quod dicta mulier vocata Elicsendis de Orstel contractos usurarios et quia recepit aliquos redditus dicti rectoris ideo est suspexio quod dicta mulier de bonis rectoris contrahat ipsas usuras. Jurato et interrogato dictus rectoris dixit numquam dictam mulierem de bonis et redditibus suis aliquas fecisse usuras nec nunc licet mitteretur contrahit usuras.

Fol. 8 Item dixerunt quod Elicsendis que dudum fuit amasia Nerengarii Olzina beneficiati Sancti Johannis in dicta ecclesia licet residant i loco Collus Sabadelli frequenter venit ad domum dicti Berengarii et ibi remanet aliquotiens ut creditur de nocte.

Item dixerunt quod Berengarius Gerart beneficiatus Sancti Andree de Faro de bona coniuncta tenuit pro concubina quandam mulierem vocatam na Joanehta (sic) quam est deffuncta et nunc procreavit aliam amansiam vocata na Verdegera quam tenet in domo. Negavit dictus Berengarius Gerart per sacramentum sincere se numquam pecasse cum aliquis de dictis mulieribus. Interrogato si credit se diffamatum de predictis dixit quod non. Et quia constat per depositionem etiam sinodaliū ipsum Berengarium fore de predictis quam plurimum diffamatum fuit sibi iniunctum quod per totum mensem presentem debeat se purgare cum una manu sui ordinis de infamia huiusmodi. Et dictus dominus ad preces quorundam amicorum dicti Berengarii remissit sibi dictam purgacionem per quam remissionem habuit dictus dominus Episcopus XXX solidos quos dictus Berengarius promisit et iuravit solvere hinc ad instans festum Natalis Domini Nicholao de Salis. Et fuit eidem Berengarius super pena privacione dicti sui beneficii iniunctum adquam penam sponte se obligavit quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat in sua vel aliena domo publice concubinam.

Fol. 8 vto.**ECCLESIA DE MOSQUEROLIS (MOSQUEROLES)**

Eadem die lune (23 novembre 1321) fuit ex parte dicti domini Episcopi ecclesiam de Mosquerolis visitata et fuerunt vocati de parrochianis Petrus de Valle, Guillelmus ça Costa, Petrus dez Pedro, Guillelmus de Roure et Petrus Cases qui iurati dixerunt quod Ferrarius Çolivera regens dictam ecclesiam est diffamatus quod impregnaverit Romiam dez Pedro de dicta parrochia ex eo quia ipsa mulier quandoque intrat domum dicti Ferrarii et de hoc est diffamatus in parrochia. Dictus Ferrarius de Olivaria iurato interrogato dixit verum esse per aliquas vices carnaliter cum dicta muliere. De

pregnatu autem nec credit nec minus credit quod sit ipsius. Dixit etiam quod ipsum fecit posse suum quod occulte esset et peccaret cum ipsa. Interrogato si credit se esse diffamatum ex dicta muliere dixit quod sic.

Item dixerunt quod Petrus de Unsonia presbiter deserviens in capella de Monte Oluso habuit prolem ex quadam muliere vocata na Canal et ipsa dedit sibi ipsam prolem que est etatis III annorum ita quod est de hoc comunis fama in dicta parrochia. Dictus Petrus iurato et interrogato confitetur peccasse carnaliter cum dicta muliere ex ea quidem prolem suscepisse ut ipsa sibi dedit intelligere sed fluxerunt III anni cum dimidio passim non peccavit cum dicta muliere.

Item dixerunt quod Guillelmus ça Costa presbiter rector capelle Sancte Marie Magdalene impregnavit quandam mulierem vocatam Solar Munda Cortada et ipsa confitetur esse pregnant a dicto Guillelmo et de hoc est comunis fama in parrochia. Fatetur dictus Guillelmus Costa se peccasse cum dicta muliere eamque impregnasse. Composuit dictus Guillelmus Costa cum domino Episcopo de pena concubinitus predicti ad L solidos de incontinenti solvit XX solidos Nicholao de Salis predictos XX solidos.

Fol. 9 Item dixerunt quod Berengarius ça Torre rector ecclesie de ça Costa tenet in dicta parrochia quandam mulierem per concubinam vocatam Ermesendem ça Codina ex qua prolem habuit etatis II annorum vel circa. Confitetur dictus Berengarius se peccasse cum dicta muliere ex eo quod inunxit eiusdem domum prolem suscepisse dixit tamen non peccasse cum ea tercio postquam peperit prolem predictam et de hoc se asserit diffamatum. Et dictus Berengarius ça Torre composuit cum dicto domino Episcopo super predictis ad LXX solidos quos iuravit et promisit solvere hinc ad instans festum Natalis Domini et obligavit se ad penam privacionis dicti beneficii sui si de cetero inventus sit cum alia muliere in loco suspecto et tenere aliam concubinam.

Item dixerunt quod vellent et placerent eis quod rector ecclesie in sua ecclesia resideret.

Solvit dictus Berengarius ça Torre dictos LXX solidos Nicholao de Salis camerario predicto infra predictum tempus et habuit super hoc litteram diffamacionis.

Item dixerunt quod Petrus de Masnovell est suspectus quod sit malus christianus ut quia tarde confitetur et recipit Eucaristiam.

Composuit dictus Petrus de Ansonia de pena concubinitus predictum cum dicto domino Episcopo ad XX solidos quod incontinenti solvit Nicholao de Sales predicto. Et fuit dicto Petro iniunctum sub pena decem aureorum ad quam penam solvendam dicto domino Episcopo sponte se obligavit quod amodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero publice concubinam hinc ad instans festum Epiphanie Domini eidem Nicholao. Et fuit iniunctum eadem Guillelmus sub pena privacionis beneficii sui predicti ad quam se tenere fatetur se sponte obligavit quod amodo non sit cum dicta Solarmunda in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam

Fol. 9 vto.

ECCLESIA DE SANCTO CELEDONIO (PARTEGÀS – SANT CELONI)

Die martis sequenti quam fuit VIII kalendas decembris (24 novembre 1321) venerabiles Petrus de Cintill protector Valenti et Geraldus de Gualba canonicus Barchinone auctoritate domini Episcopi visitaverunt ecclesiam de Pertegatio. Et fuerunt vocati de parrochianis Geraldus de Vilatort, Berengarius de Volatort, Berengarius de Ribalta, Guillelmus de Viridaria, Petrus de Pinellis, Guillelmus Coniyl, Ferrarius Rubini, Bartholomeus Rossell et Bernardus Davidis, Petrus de Ostalrich, Bernardus de Viridaria, Jacobus Albroi, Bernardus Boneti et Guillelmus de Pertegacio et Poncius de Vilatort qui iurati dixerunt quod Raimundus de Vilalta rector dicte ecclesie vendidit quoddam trocium terre alodium ecclesie precio XX florenos vel circa de quibus eius redditus et tenet peccuniam dictus rector.

Fol. 10**ECCLESIA DE MONTE MELONE (MONTMELÓ)**

Die veneris IIII kalendas Decembris anno predicto (28 novembre 1321) fuit visitata ecclesiam de Monte Melone et fuerunt vocati de parrochianis Maçot de Camp, Guillelmus Ferrarius, Bernardus çes Arenes, Guillelmus dez Prat, Bernardus Bonsast et Antonius Masdeu qui iurati dixerunt quod servicium ecclesie bene per omnia. Super vita rectoris dixerunt quod ipse rector tenet publice per concubinam quandam mulierem vocatam Guillelmmam ex qua prolem habet quem nunc lactatur in hac parrochia. Diffamatus et iam alia habuit prolem ex dicta muliere. Confitetur dictus rector per iuramentum tenere publice in domo dictam mulierem ex ea quidem prolem lactantem nunc procreare. Interrogato a tempore quo participavit secum in dicto crimine dixit quod fluxerunt II anni vel circiter. Interrogato si alia penitus extitit quod predictis dixit quod non. Composuit dictus rector cum domino Episcopo ad XX solidos ad prees Francisci Burgesii quas recepit Nicholay de Salis camerarius dicti domini Episcopi.

Item dixerunt quod Petrus Torner uxoratus adulteratur publice cum Simona Ponça.

Item dixerunt quod Bernardus de Belamon fornicatur publice cum Guillelma Felia ex qua prolem habet.

Fol. 10 vto.**1322 AB INCARNATIONE – 1323 A NATIVITATE DOMINI****ECCLESIA DE BARBARANO**

Die mercurii quod fuit XVII kalendas aprilis anno Domini MCCCXXII (16 març 1321) fuit recepta inquisitio sinodali a parrochianis ecclesie de Barberano quam visitaverat dominus Episcopus dicto anno scilicet Andreas Alio et Guillelmus de Valmoranta qui iurati dixerunt quod Arnaldus Riera clericus tenet publice Dulciam ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod en Lapart adulteratur publice cum quadam muliere maritata male propterea uxorem suam.

Item dixerunt quod Bartholomeus Ferrarius non vult benedictionem recipere cum Elicsenda sponsa sua.

Fol. 11**SARRIA (SARRIÀ)**

Anno Domini XCCCXXIII die iovis intitulata XIII kalendas iunii (19 maig 1323) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Vincentii de Sarriano. Et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Costas, Bernardus za Mora et Bernardus Viylar qui iurati dixerunt quod Guillelmus de Ram presbiter consuevit hic tenere quandam iuvenem mulierem quem veniebat de Barchinone cuius nomen ignorant.

Item dixerunt quod aliqui sunt hic luxores qui mutant ad ludum XI pro XII denarios scilicet Guillelmus de Ram et quidam aliis quos rector scit. Cetera recte.

ECCLESIA DE AGUDELLIS (SANT GENÍS DELS AGUDELLS)

Die veneris sequenti (20 maig 1323) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Agudellis et fuerunt vocati de Parrochianis: Guillelmus Gisbert, Guillelmus de Colle et Guillelmus Raffardi qui iurati dixerunt autem quantum ad servicium ecclesie et vitam rectoris: Bene per omnia.

Dixerunt tamen quod Jacobus Mironi fornicatur publice cum quadam ex qua prolem habet. Andreas Dolçet fornicatur cum quadam ex qua prolem habet. Cetera recte.

Fol. 11 vto.**1323 AB INCARNATIONE ET AB NATIVITATE DOMINI****ECCLESIA DE VALLEVITRARIA (VALLVIDRERA)**

Die lune Idus Junii anno Domini MCCCXXIII (13 juny 1323) dictus dominus Episcopus exiens Civitatem visitavit ecclesiam de Vallevitraria et fuerunt vocati de parrochianis Jacobus Libra, Petrus

de Collibus et Bernardus Cardona et Jacobus Mager qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie non residet in dicta ecclesia et moratur in Barchinona, similiter non fit in dicta ecclesia bene et complete divinum officium. Immo multotiens in tota septimana non celebratur missa in dicta ecclesia et hoc accidit frequenter.

Etiam propter culpam regentis ecclesiam interrogato si horis consuetis pulsantur cimbala dixit quod sic tamen est in ecclesia scilicet Bernardus Oromir rector dicte ecclesie iurato interrogato dixit quod ipse consueverat in ecclesia continue se residere sed propter inimicicias Arnaldi de Palatio qui sibi minabatur habuit sibi ab ecclesia absentare et Barchinona residere et serviunt clerici in dicta ecclesia cui dominus Episcopus etiam sit curam animarum negat si ipse clericus se in premissis habuit negligenter.

Interrogato si dictus rector cum licentia domini Episcopi se absentavit a dicta ecclesia, dixit quod non, quia frequenter erat in ecclesia et cur egabatur se componere cum dicto suo adversario.

Item dixerunt quod dictus rector stabilivit quoddam trocium terre cuidam vocato Naymerich et habuit pro intrata XX solidos de quibus iam recepit idem rector XV solidos quos in usus suos convertit et non firmavit dominus Episcopus dictum stabilimentum.

Fatetur dictus rector contenta in capitulo dicens quod hoc fecit cum licencia parrochianorum non est firmata venditio per manum domini Episcopi quia nondum est inscriptus in publica forma redactum. Fuit sibi iniunctum quod infra VIII dies dictum infrascriptum proierit dicto domino Episcopo exhiberi.

Item dixerunt quod dictus rector tenet pro amasia quandam vocatam Geraldam quam consuevit tenere in domibus dicte ecclesie et postea pregnata fuit ipso Geral- **Fol. 12** da et se transtulit Barchinone ubi eam tenet dictus rector ultra Molendina de ça Blanchavia alia cognominata de Lamar. Negat dictus rector numquam carnale cognovisse dictam Geraldam immo est consanguinea ipsius rectoris. Interrogato si ipsa mulier exivit pregnans de hospicio suo dixit se nescire esse tamen verum quod consueverat eam tenere pro ancilla.

Item dixerunt quod dictus rector est rixosus et movet sedicionem contra suis parrochianos. Negat rixam movere contra aliquem nisi cum Petro Ferrario propter iura ecclesie quod potestas sibi immitatur.

Item dixerunt esse famam quod dictus rector per vim cognoscere carnaliter uxorem Guillelmi Roquer parrochianam suam et hoc ipsa mulier coperta frontem assomat. Negat dictus rector unquam vim aliquam commisisse contra uxorem dicti Guillelmi Roquer immo esse pregnans in hospicio uxorem dicti Guillelmi et ibi bibit et comedit.

Item dixerunt esse famam quod dictus rector deportavit Corpus Christi in gremio an Duran eius parrochiano patienti tenens secum lanceam et ense et quod ipse diversis ex hoc fuit. Et sic **Fol. 12 vto.** valde metus fuit quia sic irreverenter ipsum sibi deportavit et recepit dictus patiens ipsum Corpus Christi. Item dixerunt quod eum increparetur per aliquos de parrochianis de predictis quod eum increparetur per aliquos de parrochianis de predictis quod ipse ostendit quod ita deportabitur ensa vista in terra sua. Negat dictus rector contenta in dicto capitulo primo dixit quod erat indutum superpellicio et tenebat hic stolam et alia honeste ut presbiter incerebat. Item de sic.

Item dixerunt esse famam quod dictus rector movit rixam cum Petro Ferrario parrochiano suo et ipsum tradidit lancea percutere nisi prohibitus excutisset. Negat numquam dictus Petrus Ferrarius quod numquam cum lancea percussit quod cum rixa Petrus esset quia in alodio suo hic testes eum inveniat quod exeant de suo alodio.

Postquam dicti parrochiani requisiverunt dictum dominum Episcopum quod compellat dicto rectore residenciam facere personalem.

Fol. 13 Significet dicto rectore quod in post triduum personaliter compareat coram eo sub `pena C solidorum quam ipsum valint interere nisi fecerit quod mandatur sibi et habeat citacionem et mandatum dictus dominus Episcopus fecit in ecclesia absente rectore predicto.

ECCLESIA SANCTI FELICIS MILLE ANNOROM (SANT FÈLIX DE MILANS)

Eadem die lune predicta (13 juny 1323) fuit ex parte dicti domini Episcopi prefata ecclesia visitata et fuerunt vocati de parrochianis Berengarium Ferreram, Bernardum Rigol et Berengarium de Ortis qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie omnia recte.

ECCLESIA DE CAMPANYANO (CAMPANYÀ)

Eadem die lune predicta (13 juny 1323) fuit ex parte dicti domini Episcopi prefata ecclesia visitata et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus de Campanyano et Bernardus dez Troch qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie omnia bene.

Fol. 13 vto.

ECCLESIA DE VALLEDAUREX (VALLDOREIX)

Die martis sequenti XVIII kalendas iulii anno predicto (14 juny 1323) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Vayldaurex et fuerunt vocati de Parrochianis qui iurati dixerunt quod Arnaldus Puigfornicatur publice cum Maria Busquerons ex qua prolem habet. Fatetur rector dicte ecclesie iurato.

Item dixerunt quod Guillelmus et Bernardus Royg tenent in domo de Canalibus tenent tabularium publice et taxillos et mutant XI pro XII ad usurarios et aliam tenent tafurariam. Fatetur iuramento dictus rector.

Item dixerunt quod Bernardus de Turri dudum rector dicte ecclesie tempore quo erat rector stabilivit Mansum de Latone qui erat alodium ecclesie an Vayls et redundat in lesionem ecclesie nec intervenit firma et consensus domini Episcopi. Fatetur rector dicte ecclesie iuramento.

ECCLESIA DE CERDEYOLA (CERDANYOLA)

Die mercurii sequenti (15 juny 1323) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Cerdeyla et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Artis, Petrus Torner, Bernardus Calvet et Petrus de Muntsequiu qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie non residet et in ecclesia et requirunt quod compellatur personaliter residere. Fuit iniunctum dicto rectori sub pena in constitucione contenta quod in dicta ecclesia residenciam de cetero faciat personaliter.

Item dixerunt quod Simona de Riumaïor parrochiana que dicte ecclesie dimisit pro servicio unam lampdai in perpetuo ardere in dicta ecclesia et manumissores **Fol. 14** ipsius retinent sibi pecuniam et non curant emere redditos pro servitio lampadis supradicti. Item dixerunt quod Simon Estone quondam ecclesie parrochianus dimisit CCC solidos ad emendum redditos pro servicio unius lampadis ardente perpetuo in dicta ecclesia et manumissores ipsius retinent sibi ipsam pecuniam. Item defficit in dicta ecclesia calix de stagno et super altaria que sunt rupta.

Item diserunt quod rector dicte ecclesie tenet duas concubinas in Barchinona et ex altera earum habet prolem ut est comunnis fama in parrochia. Ignorant tamen nomina earumdem et hoc credunt fore verum. Jacobus de Canali rector predictus iurato interrogatus dixit verum esse quod ipsam haberet in dicta ecclesia tenuit per concubinam quandam vocatam Elicsende ex qua tenet prolem. Habuit tamen unam et est certum quod postquam habuit dictam ecclesiam peccavit cum ea licet secum fuerit in loco suspecto. Interrogato si unquam fuit punitum ex predictis dixit quod non. Fuit remissa pena concubinatus dicto rectori. Et fuit sibi iniunctum sub pena XX moravorum ad quam se

obligavit quod amodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliam teneat de cetero publice concubinam. Iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari.

Item dixerunt quod Petrus de Setuy uxoratus adulteratur publice cum Maria Pineta ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Petrus de Sales uxoratus adulteratur publice cum na Saura ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Petrus de Martorello adulteratur publice cum Durana.

Fol. 14 vto. Item dixerunt quod Berengarius ça Morera fornicatur publice cum na Simon. Berengarius Morera, Berengarius Boy, En Soler, Jacobus Cabanyes, Bonanatus de Fonte, Jacobus de Fonte, Petrus Poal exercent usuras in blado mutuando.

Fol. 15 ECCLESIA SANCTI PETRI OCTAVIANO (ST. PERE OCTAVIÀ-ST. CUGAT)

Sequenti die iovis que fuit XVII kalendas iulii anno predicto (16 juny 1323) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Petri de Octoviano et primo in clericos tonsoravit scolares sequentes: Petrus de Terno, Petrus Rovira, Franciscus Dalmacii, Bernardus Carbonelli, Laurencius de Trilis, Berengarius Estruch, Petrus de Nogaria, Bertrandus Vives, Petrus de Rivo sico, Matheus Noguera, Jacobus Çacalm, Bernardus Pelegri, Petrus Jordana, Bernardus Ferriol, Bernardus Molins, Maymo Salas, Busquet.

Post quod fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Simonis, Petrus Ferrarius, Petrus Sartoris, Franciscus de Gamiçans, Bernardus, Petrus, Arnaldus de Gualengue, Franciscus de Torrentibus et Bernardus de Bell Sola qui iurati dixerunt super statu ecclesie et clericorum bene per omnia. Item dixerunt quod Petrus de Salas fornicatur publice cum quadam muliere quam tenet secum in domo et habet prolem ex ea et aliqui plures dicunt quod eam desponsavit. **Fol. 15 vto.** Item dixerunt quod Berengarius ça Morera fornicatur publice cum Simona Calveta.

MONASTERII SANCTI CUCUPHATIS (MONESTIR DE SANT CUGAT)

Sequenti die veneris (17 juny 1323) dictus dominus Episcopus visitavit Monasterium Sancti Cucuphatis Valensis et ad sui presentiam vocatis priore monachii de Monasterio absente abbate eorum interrogavit et alter inquisivit si erant aliqua corrigenda et non invenit aliqua digna correctione.

ECCLESIA DE POLIYANO (POLINYÀ)

Die sabbati XIII kalendas iulii (18 juny 1323) dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Poliyano ubi tonsoravit in clericos Petrus Ruris et postea fuerunt vocati de parrochianis Berengarius de Maerata et Jacobus Margos qui iurati dixerunt quod lampades ecclesie non continue ardent culpa aliquorum parrochie **Fol. 15 b** qui differunt dare et solvere quod tenetur honeste. Cetera recte.

ECCLESIA VILLE CALIDARUM (CALDES)

Die dominica que fuit XIII kalendas Julii anno quo supra (19 juny 1323) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Marie ville Calidarum. Et primo tonsoravit in clericos scolares sequentes: Arnaldus de Vaçet, Jacobus Petrus, Jacobus Riera, Bernardus de Calderiis, Jacobus de Calderiis, Bernardus Codina, Bernardus ça Rocha, Guillelmus çes Vinyes. Postquam fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Portelli, Bernardus Cuere, Bernardus de Puymmanura, Poncius Rosselli, Guillelmus de Calidis, Jacobus Bassa, Guillelmus de Prato, Berengarius de Prato, Arnaldus Pallaresii, Berengarius de Prato iunior qui iurati dixerunt quod Petrus Rossello beneficiatus in altari Sancte Anne et Sancti Bartholomei constructi in dicta ecclesia non residere in beneficio et requirunt quod residat in eadem.

Fol. 15 b vto. Item dixerunt quod carga defunctorum propter iura funerarium sepelire differunt regentes ecclesiam antedictam. Item dixerunt quod beneficiatus sedis presbiteratus altaris Sancti Petri non prestat per se vel per alium consuetum servicium in eadem. Geraldus de Cigario iurato interrogato dixit verum esse se non prestare nec prestasse servicium in dicto beneficio cum non teneatur eum festum sancti Jacobi ex tunc vero per se faciet cum erit presbiter continuum servicium in eodem.

Item dixerunt quod Magister Raimundus de Podiolo et Berengarius de Castellario ludunt publice ad taxillos ad ludum de graescha et tabelarum. Confitetur dictus Magister Raimundus quod lusit publice ad taxillos sed non diu est ... Item dixerunt quod Petrus de Alda beneficiatus in dicta ecclesia ludit publice ad taxillos. Idem facit Galcerandus de Cigario in dicta ecclesia beneficiatus. Fatetur dictus Petrus de Alda facit ludos publicos ad taxillos. Fatetur dictus Galcerandus de Cigario quod ludit publice ad greescam. **Fol. 16** Jacobus Ferel, Ponçius ça Coma, Guillelmus ça Costa, Berengarius Furtuny sunt clerici tonsorati et ludunt publice ad taxillos.

Jacobus Juliani, Arnaldus Carbonelli iunior laxant linguam contra Deum et sanctos eius.

En Boxedes presbiter, Berengarius Fontanet clericus tonsoratus defferunt armas.

Item dixerunt quod Franciscus de Valle Maria Matheus dicte ecclesie tenet publice per concubinam quandam vocatam na Blancha ex qua prolem habet. Dictus Franciscus de Valle Maria, iuratus interrogatus dixit esse verum quod peccavit cum dicta Blancha ex qua habuit prolem. Sed iam fuit punitus per dictum dominum Episcopum et habuit pro eiusdem L solidos nec ex tunc peccavit cum ea nec fuit secum in loco suspecto.

Fol. 16 vto. Item dixerunt quod rector ecclesie de Castro Enio... Bartholomeus Cabot vocatus jacet publice cum concubina quadam in dicta villa Calidarum. Item dixerunt famam esse quod Guillelmus Fusteri peccat cum quadam quam tenet in domo sua. Item dixerunt famam esse quod Magister Raimundus de Podiolo adulteratur cum uxore Berengarii Oromir. Negat dictus Magister de Podiolo iurato.

Clerici tonsurati

Item dixerunt quod Bernardus de Plano clericus fornicatur publice cum na Margarita ex qua prolem habet. Fatetur dictus Bernardus et quod est uxor eius.

Fol. 17 Guillelmus de Calidis clericus fornicatur publice cum na Corrora ex qua prolem habet. Item Jacobus de Puig Mara clericus fornicatur publice cum Geralda ex qua prolem habet. Fatetur publice dictus Jacobus quod ludit publice ad ludum tabelarum cum taxillis.

Laici

Item dixerunt quod Magister Patinus Cabaterius fornicatur publice cum na Eleonor. Item Bernardus de Vallbona adulteratur publice cum na Maria Fita Jacobi Basseti ex qua prolem habet. Item dixerunt famam esse quod Petrus Juliani adulteratur publice cum Guillelma Carrala.

Item dixerunt quod Berengarius Portella uxoratus adulteratur publice cum quadam Francischa ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Berengarius Oromir ut est fama adulteratur publice cum quadam quam tenet in domo.

Fol. 17 vto. Item dixerunt quod Petrus Rubi et Poncio de Ciguario cessant servicium duarum lampadarum que debent ardere continue in hospitali balnearum.

Item dixerunt quod presbiteri beneficiati in dicta ecclesia recipiunt aniversaria in absencia.

Fol. 18

ECCLESIA DE RIPOLLETO (SANT ESTEVE DE RIPOLLET)

Die lune que fuit XII kalendas iulii anno predicto (26 juny 1323) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Stephani de Ripollet et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Fuster,

Feliu Maymo, Andreu Torigues, Margarit Ripol, Berengarius Mayol, Petrus de Manso. Qui iurati dixerunt quod dictus Matheus Manresa per aliquam partem anni debet facere ardere ante altare sancti Bartholomei unam lampadem et cessat prestare servicium.

Item dixerunt quod sacrista dicte ecclesie cessat servicium altarium lampadarum que consueverunt ardere in precipuis festivitatis.

Item dixerunt quod Martinus Scilia presbiter regens dictam ecclesiam impregnauit quandam vocatam Saurinam quam pro ancilla morabatur cum ipso Martino et pregnantem eiecit de domo et conduxit sub domum in parrochia ipsa que aliquociens intrat domum dicti Martini. Fatetur dictus Martinus peccasse carnaliter cum dicta Saurina et ex ea prolem suscepisse quem duxit sibi. Fuit dicto Martino remissa pena concubitus. Et fuit sibi iniunctum sub pena quod stet pro annum in carcere domini Episcopi ... gavit si amodo est cum dicta muliere in loco suspecto ... publice concubinam et quod pro penitentia salutari donet duo...

Fol. 18 vto. Item dixerunt famam esse quod Berengarius Arnaldus peccat carnaliter cum Simona quam iam cognovit carnaliter et ex ea prolem habuit. Fatetur dictus Berengarius quod dudum peccauit cum dicta muliere et ex ea prolem habuit de quo iam fuit punitum per dictum dominum Episcopum et inde habuit XXX solidos sed postea non peccauit cum ea nec fuit secum in loco suspecto. Et hoc confessus fuit iurato.

Item dixerunt famam esse quod Matheus Manresa peccat carnaliter cum quadam vocata Blancha ex qua iam dudum prolem habuit eo quia ipsi participat in eodem hospicio licet habitent continue in diversis.

Item dixerunt quod Raimundus et Bernardus Mulinarii tenent singulas amansias vocatas Guillelma Baieres et Elicende de Poses et altera habet prolem altera est pregnans.

Item Bernardus ça Cria fornicatur publice cum Maria Mulinera ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Bernardus Martini et Petrus de na Mulata exercent contractus usurarios.

Fol. 19

STA. CREU DE OLRDE I MOLINS DE REI

Die mercurii que fuit II kalendas october anno predicto (30 novembre 1323) dictus dominus Episcopus exiens Civitate visitauit ecclesias Sancte Crucis de Olorda et Sancti Michaelis Molendinorum Regalium et primo tonsorauit in clericos: Petrum Rosseylo, Raimundum Ferriol, Jacobum Canalias scolares diocesis Barchinone.

Postquam fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus de Montemagno, Jacobus Balero, Petrus Fustarii, Bernardus Sibilia, Petrus Boroto et Petrus de Ostal de Ros qui iurati dixerunt quod in Canalina recepit septem solidos censuales pro servicio cuiusdam lampadis et non continue ardet.

Item dixerunt quod Arnaldus Amigo beneficiatus in dicta ecclesia tenuit pro concubina Guillelma Maritona ex qua prolem habuit et adhuc ipsa intrat domum ipsius Arnaldi et quoque ipsi adulteri vadunt ad quoddam ortum quem dictus Arnaldus habet pro beneficio. Dictus Arnaldus iurato interrogato fatetur quod hiis diebus cum erat distorsius dictam mulierem frequentabat ipsius hospicium et ministrabat sibi notitiam, non altera, nec peccauit carnaliter cum ea postquam (*al final del full*) postquam (sic) fuit punitus similiter a ... in dicto orto ipso aniversario.

Item dixerunt quod quidam presbiter conductricius qui moratur in ecclesia sancte Crucis de Olorda tenet quandam suam amansiam in villa Molendinorum Regalium. Guillelmus de Sent Genis presbiter interrogatus per iuramentum, in confessione, dixit quod Maria de Sent Genis de qua inculpatur est consanguinea germana sua, negat unquam peccasse carnaliter cum ea.

Interrogato si habitat de ipsa intrat hora suspecta domum dicte mulieris dixit quod sic de die sed non de nocte.

Fol. 19 vto. Item dixerunt quod Bertrandus Balero fornicatur publice cum na Solamerinda ex qua prolem habet. Item dixerunt quod filius den Malsaligna fornicatur publice cum filia de na Moregosa ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Guillelmus Sibilia fornicatur publice ab na hostelesa ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Arnaldus Aranyo fornicatur publice cum Margalida.

Bernardus Papiol, Ferrarius Balero, Berengarius Bugatell, Geraldus Carbonelli mutant ad usuras publice.

Fol. 20 **ECCLESIA SANCTE CRUCIS DE OLORDA (SANTA CREU D'OLORDA)**

Dicta die mercurii (30 novembre 1323) fuit ex parte domini Episcopi ecclesiam Sancte Crucis de Olorda visitata et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius Boneti et Bernardus Boneti qui iurati dixerunt omnia recte excepto quod Guillelmus Bosch et Guillelmus Balero exercent contractus usurarios.

ECCLESIA SANCTE EULALIE DE PAPIOLO (EL PAPIOL)

Die iovis que fuit kalendas decembris (1 desembre 1323) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Papiolo et fuerunt vocati de parrochianis Raimundus Rubei, Raimundus de Rigos, Bernardus Gispeer et Narnal Paschal qui iurati dixerunt omnia recte.

ECCLESIA SANCTI SATURNINI DE SOBIRATS (SANT SADURNÍ DE SUBIRATS)

Die veneris que fuit IIII nonas decembris anno predicto (2 desembre 1323) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam Sancti Saturnini et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Mangri, Ferrarius Gabiola, Guillelmus Ferrarius et Jacobus Sacoler qui iurati dixerunt quod Raimundus de Sobirats tenet publice ça Furreriana. Cetera recte.

Fol. 20 vto. **ECCLESIA SANCTI PETRI DE SOBIRATO (SANT PERE DE SUBIRATS)**

Eadem die veneris (2 desembre 1323) fuit visitata ecclesiam Sancti Petri de Sobirats et fuerunt vocati de parrochianis: Raimundus Abeymar, Jacobus de Ulmo, Arnaldus Golart, Maymonus Castellar, Ferrarius Leopart et Jacobus Gerdali qui iurati dixerunt quod Berengarius ça Vayl militis contradicit solvere onera gravatam sed aliam quem debeat solvere ab antiquis suis predecessibus pro servicio unius lampadis que ardet in ecclesia. Cetera recte.

ECCLESIA DE GRANATA (LA GRANADA)

Die sabbati que fuit III nonas decembris (3 desembre 1323) fuit visitata Ecclesiam Sancti Christophori de Granata et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Busquets, Jacobus Bages, Raimundus Segarra, Geraldus de Olaperiis, Berengarius et Massia qui iurati dixerunt quod Guillelmus Campradom adulteratur publice cum quadam quam tenet secum in domo. Cetera recte.

ECCLESIA DE MARTORELLO (MARTORELL)

Die dominica que fuit II nonas decembris anno predicto (4 desembre 1323) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Martorello, sed quia non potuerunt haberi de parrochianis non fuit facta inquisitionem sinodalem ex quo fuit ecclesia per dominum Episcopum interdicta.

Fol. 21 **ECCLESIA DE CORNELIANO (CORNELLÀ)**

Die lune que fuit nonas decembris anno predicto (5 desembre 1323) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Corneliano et fuerunt vocati de parrochianis Vives dez Torrent, Jacobus Murta

et Guillelmus Brunet qui iurati dixerunt quod Namfos tenet CC solidos convertendos in emptione redditum ad servicium unius lampadis non facit servicium quia dictus Namfos non vult convertere dictos CC solidos in emptione predicta. Cetera recte. Item dixerunt (sic).

Die iovis infrascriptum dictus dominus episcopus exiens de Civitate Barchinone asociando Reverendum in Christo Patrem dominum Fratrem Guillelmum divina providencia Sabinensis Episcopus apostollice sedis legatum ad partes Ispanie (sic) de ipso legacionis officio redeuntem visitavit Sancti Juliani de Palaciolo infrascriptum. Et dictus dominus legatus declinavit et requievit in loco de Granullariis illa die.

Fol. 21 vto. ECCLESIA SANCTI JULIANI DE PALACIOLO (SANT JULIÀ DE PALOU)

Die iovis intitulata VI Idus Decembris anno quo (8 desembre 1323) supra dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Juliani de Palaciolo et tonsoravit in clericos scolares qui sequuntur: Berengarius Cathalani filius Petrus Cathalani de parrochia de Granullariis, Petrum Cathalani filius Bernardi Cathalani. Et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Romara, Bernardus Rosselli, de Vilardello, Berengarius Draperii super turrem et Bernardus Ninou, Johannes Berga et Matheus Ermengandi et Petrus Cayros.

Qui iurati dixerunt quod Bernardus Tarrich fornicatur publice cum Alamanda et habet filiam ex ea.

Item dixerunt quod Guillelmus ça Velaneda solutus tenet hic Elisendem de Martorello que dicitur maritata et filiam habet ex ea.

Item Raimundus Bort solutus fornicatur cum Guilemona Madremanya et pregnans est ab eo et est commater sua. Item Bernardus Reas fornicatur publice cum Guilemona Cortona et prolem habuit ex ea.

Item dixerunt quod Raimundus Bort mutuatur bladum publice ad usuras seu sub forma usuraria ita videlicet quod mutuatur V quaterias **Fol. 22** bladi ut seminet sub una in terra ipsius debitoris et quod de aliis quarteriis dent sibi ut plus valeant de toto anno in mercato.

Item Arbertus de Prato presbiter regens curam animarum in predicta ecclesia pro rectore eiusdem dixit et deposuit sub sacramento predictos superius nominatos esse publicos peccatores se credere veram esse et fuit sibi datum transumptum de ipsis ut easdem manere debeat ut desistat a peccato.

Fol. 22 vto. ECCLESIA DE LINARS (LLINARS)

Die veneris intitulato V idus Decembris anno quo supra (9 desembre 1323) dictus dominus Episcopus in persona venerabilis Berengarii Durban eiusdem sedis canonici socii sui visitavit ecclesiam Sancte Marie de Linars. Et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Felicis, Petrus Bardoy, Raimundus Verdeger. Qui iurati dixerunt omnia recte.

Et dicta die dictus dominus Episcopus de consensu dicti rectoris fecit sibi parari per oneracionem in loco Sancti Celedonii in hospicio videlicet rectoris ipsius ecclesie de Pertegacio. Et dictus dominus cardinalis declinavit et remansit illa die in dicto loco sancti Celedonii.

In crastinam que fuit die sabbati intitulata IIII Idus Decembris anno quo super dictus dominus Episcopus asociavit dictum dominum cardinalis usque ad castrum de Ostalricho et ibi remansit per totam diem ad proprias expensas.

In crastinam que fuit dies dominica intitulata III Idus Decembris anno quo supra idem dominus Barchinone Episcopus re- **Fol. 23** cepto comitatu et licentiam a dicto domino cardinale direxit gresus suos cum tota sua familia ad castrum de Montenegro. Et ibi stetit et remansit per totam diem. Et tonsoravit in clericos scolares qui secuntur: Guillelmum çes Preses, Jacobum Baronis de dicta parrochia de Montenegro. II Idus Decembris anno quo supra. Et in crastinum que fuit dies lune intitulata II

Idus decembris anno quo supra remansit in dicto castro de Montenegro idem dominus Episcopus. Et vocatis omnibus sacerdotibus circumvicinis fecit celebrari missas pro animabus parentum suorum in dicta ecclesia de Montenegro qua quidem die Ponsius Otgerii rector dicte ecclesie de Montenegro providit eidem dominus Episcopus expensas divina in expensis.

ECCLESIA DE LAVANERIIS (LLAVANERES)

Die martis sequenti intitulata Idus Decembri anno quo supra (13 desembre 1323) dictus dominus Barchinone Episcopus recedens de dicto castro de Montenegro venit et declinavit ad ecclesiam Sancti Andree de Lavaneriis. Qua die visitavit eandem ecclesiam. Et tonsoravit duos clericos videlicet: Guillelmum Vales filium Guillelmum Vales de Sancto Celedonio, Petrum Mercaderii de parrochia de Lavaneriis.

Et fuerunt vocati de parrochianis Geraldus ça Canal, Berengarius Macor, Bernardus de Ulmo **Fol. 23 vto.** Et Bernardus Segue. Qui iurati dixerunt quod Berengarius de Pradello rector istius ecclesie bene et diligenter servit dictam ecclesiam et honeste vivit.

Item dixerunt quod Bartholomeus Bragat rector capelle de Staracho tenuit bene sunt XXX anni et adhuc tenet quandam mulierem nomine Alamandam Gonbaldi ex qua filios habet et nepotes.

Item dixerunt quod Guillelmus Lulli quondam civis Barchinone oriundus de ista parrochia debet unum stabilimentum predecessoris sui unam lampadem quam diem noctemque ardere in dicta ecclesiam que cessavit ardere diu est.

Fol. 24

ECCLESIA DE VILASAR (SANT GENÍS DE VILASSAR)

Item die mercurii sequenti quatuor temporum intitulata XIX kalendas Januarii anno quo supra (14 desembre 1323) dictus dominus Barchinone Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Genesii de Vilasar. Et tonsoravit in clericum Guillelmum Pedra de Matarone.

Et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius Isarni, Simonis de Agello, Berengarius Dalmar et Phylipus Ponti. Qui iurati dixerunt Omnia recte.

TAYANO (TEIÀ)

Item die Iovis sequenti intitulata XVIII kalendas Januarii anno quo supra (15 desembre 1323) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Tayano et fuerunt vocati parrochiani sed non potuimus habere nisi duos videlicet: Guillelmum de Poallo et Guillelmum Magri et Bernardum Ollario, Guillelmum Bruguera, Berengarium Duran qui iurati dixerunt quod Jacobus Perganamerii rector consuevit Barchinone tenere in concubinam quandam nomine Saurinam Jaya ex qua filiam habuit quam decessit et consuevit omnia tradere vixere Molendinum den Mayla postea vixit sanctam Annam sed diu sicut credunt quod dimisit eam. Et ipsam aliquando hic ad domum matris sue sed nesciunt quod dictus rector peccasset cum ea nec credunt, licet ipsa sit satis iuvenis.

Fol. 24 vto.

ANY 1324

ECCLESIA SANCTI BAUDILII (SANT BALDIRI DE SANT BOI)

Die lune que fuit Quarti Idus ianuarii (2 gener 1324) dictus dominus Episcopus exiens civitate proficiendo ad proviciale concilium Tarracone visitavit ecclesiam Sancti Baudilii et primo tonsoravit in clericos scholares qui sequuntur: Geraldus Ribas, Johannes Cardona, Bernardus Ginesta, Petrus Fartaner, Guillelmus Bertran de Sancto Baudilio.

Postquam fuerunt vocati de parrochianis: Jacobus Bardina, Bernardus Gasull, Petrus Codina, Jacobus de Crile, Bernardus Ustrell, Petrus Carles et Poncius Panyela, Geraldus Rubio et Guillelmus

Geraldi et Guillelmus Rubi qui iurati dixerunt quod: Petrus Gay, Guillelmus de Manresa, Riambaldus Ortos parrochiani dicte ecclesie exercent contractus usurarios.

Bernardo de Sancto Felice de dicta parrochia laxat linguam contra Deum et sanctos suos. Idem facit Geraldus Ricardi.

Fol. 25 Item dixerunt quod Arnaldus Puyada tenet taffureriam publice in domo sua.

En Puig Ferrer, Na Solera, En Raurich faciunt coniurationes.

Super predictis fuit interrogatus et certificatus Raimundus Duran.

ECCLESIA DE GAVANO (GAVÀ)

Die martis sequentis (3 gener 1324) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Gavano et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Gual, Guillelmus Moragues et Petrus Ferrer qui iurati dixerunt omnia recte.

ECCLESIA SANCTI VINCENTII DE ORTIS (SANT VICENÇ DELS HORTS)

Eadem die martis (3 gener 1324) fuit visitata mandato dicti domini Episcopi ecclesia Sancti Vincentii et fuerunt vocati de parrochianis Geraldus Sunyer, Bernardus Cayadell et Vitalier Magenti qui iurati dixerunt omnia recte.

Eadem die martis dictus dominus Episcopus tonsoravit in **Fol. 25 vto.** clericos scholares sequentes: Bernardum Cap de Mul, Bernardus Mangri scholares sancti Vincentii de Ortis.

ECCLESIA DE AVINIONET (AVINYONET)

Die mercurii sequenti que fuit III Idus Ianuarii (4 gener 1324) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Petri de Avinionet et tonsoravit in clericos scholares sequentes: Raimundum Blanch, Petrum Felicis, Guillelmus Tarasco, Franciscus Bach, Petrum Bleda, Guillelmus Colteyler, Bernardus Granoyes, Arnaldus Torrent, Bernardus Milla.

Postquam fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Baiuli, Romeus Druidis et Romeus den Fangar qui iurati dixerunt quod Bonanatus filius den Corts exercet contractus usurarios. Item dixerunt quod Arnaldus de Curtibus in venditionibus equitateram et aliarum rerum vendibilium exercet publice usuras nec colit festa ut alii catholici christiani.

Fol. 26

ECCLESIA DE ARBUCIO (SANT JULIÀ D'ARBÓS)

Die iovis que fuit II Idus Ianuarii anno predicto (5 gener 1324) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Juliani de Arbucio et fuerunt vocati de Parrochianis: Petrus Abeijo, Bernardus Marti, Guillelmus Beijlo, Arnaldus Beijlo, Berengarius Pastor, Guillelmus Masagrey, Petrus Ferrarius, Berengarius Caraça et Michael Roqueta qui iurati dixerunt esse famam quod Romeus Masagrel presbiter beneficiatus in ecclesia de Castello adulteratur cum Saura et dicit quod plus quam noverit habuit ex dicto Romeo.

Item dixerunt quod Guillelmus Guilaberti fornicatur cum quadam quam tenet in domo ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Guillelmus Papiol uxoratus adulteratur cum Guillelma Palaueta maritata ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Guillelmus Abalorqui uxoratus adulteratur cum Dulcia ex qua prolem habet.

Item dixerunt esse famam publicam quod Ferrarius Terraça fornicatur publice **Fol. 26 vto.** cum Blancha soluta que dicitur esse publica seu volubilis.

Item dixerunt quod Berengarius Front, Guillelmus Clariana, Arnaldus Bisulduni, Jacobus

Gerunda, Petrus Pont, Bernardus Ferrarius, Romeus Rocha Crespa, Jacobus Dominici, Poncius Taraça, Romeus Martini, Petrus de Solerio, En Rocha Plana mutant publice ad usuras.

Fol. 27**ECCLESIA DE VENRELLO (EL VENDRELL)**

Die veneris que fuit Idus Januarii anno predicto (6 gener 1324) scilicet MCCCXXIII dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Venrello et fuerunt vocati de parrochianis Ferrerius Granatge, Ferrarius Bertrandus, Urgelli et Raimundus Maçonis qui iurati dixerunt quod Jacobus Bariat adulteratur publice cum quadam muliere vocata Romia ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Bernardus Rubio fornicatur publice cum Alamanda et cum Mansilia ex quibus prolem habet.

Item dixerunt quod en Roviret uxoratus adulteratur cum Guillemona et cum filia de na Campaniia et ex una habuit prolem alteram impregnavit.

Jacobus Bariat, Ferrarius Gramatge, Guillelmus Portell mutant publice ad usuras.

Quedam Oviadam de Venrello est tarda venire ad ecclesiam et ecclesiastica recipere sacramenta.

Fol. 27 vto. Eadem die veneris et in dicta ecclesia de Venrello tonsoravit in clericos sequentes scolares: Petrus de Pulcrovicino, Bartholomeus Rovira, Arnaldus Companii, Ferrarius Rubio, Guillelmus Rosana, Franciscum Merçer, Berengarius Muntaiiana, Jacobus Jover, Jacobus Torrent, Raimundus Ferran, Bernardus Gatell, Bonanat Rovaiat, Francesch Aguillo, diocesis Barchinone.

ECCLESIA SANCTI VINCENTII DE CANBREIS (ST. VICENÇ DE CALDERS)

Item dicta die veneris (6 gener 1324) fuit visitata ecclesiam de Canbreis et vocati de parrochianis: Guillelmus Douvelia, Guillelmus Bartran, Bernardus Ferran qui iurati dixerunt omnia recte.

Fol. 28**VILLA ROTUNDA (VILARODONA)**

Die Jovis que fuit VII kalendas februarii anno predicto (26 gener 1324) dictus dominus Episcopus exiens de civitate Tarrachone ubi fuerat provinciale concilium celebratum venit ad Castrum ville Rotunde et ibi in ecclesiam parrochiam visitavit et primo tonsoravit in clericos scolares sequentes: Bernardum Argilaga, Bernardum Raude, Raimundum Raude, Petrum Costanti, Berengarium Balester, Stephano Cerdani, Guillelmum Sola scolares ville Rotunde. Berengarius Vinerii, Guillelmus Stephanum Vicensis diocesis missi per venerabilem Marchum de Sancta Engratia Archidiaconum vicensis vicarium domini Berengarii vicensis Episcopus absentis.

Postquam fuerunt vocati de parrochianis: Arnaldus de Anna, Petrus Argilaga, Guillelmus Çabater, Guillelmus Raiiadell, Petrus Sunyer et Jacobus Vilela qui iurati dixerunt omnia recte.

Fol. 28 vto.**ECCLESIA DE PUIG TINYÓS (PUIGTINYÓS)**

Die veneris VI kalendas februarii (27 gener 1324) fuit ecclesiam de Puyg Tiijos visitata auctoritate dicti domini Episcopi et fuerunt vocati de parrochianis: Petrum Salelas, Petrum Mora, Petrum Avellani, Petrum Narbones, Petrum de Caldaria, Jacobus Seguer et Bernardum Ferrarii qui iurati dixerunt quod Berengarius Royg coniugatus tenet publice duas concubinas et habet ex una que vocatur Romia septem liberos et ex alia que vocatur Guillemona uxor Bernardi Bargues unum liberum.

Item dixerunt quod Bernardus Pontii tenet quandam mulierem vocatam Saurinam ex qua habet liberos tamen matrimonium per verba de presenti fuit contractum inter eos sed quia dicitur quod est parentela inter ipsos clericos dicte ecclesie recusat et recusavit dictum matrimonium in facie ecclesie sollempnizare.

Item dixerunt quod Guillelmus Vilar de dicta parrochia mutat publice ad usuram.

Dicta die veneris cum denuntiatur esset dicto domino Episcopo quod rector ecclesie de Puyg Tijos haberet prolem ex quadam muliere vocata Elicsendis que est uxor Ferrarii Barçelo de Arbucio. Dictus dominus Episcopus mandavit depuratam informationem recipi summariam et fuerunt vocati Bernardo ... Raimundus Rayadelli et Guillelmus Ruberti presbiteri dixerunt per iuramentum esse creentiam et famam quod dictus rector peccavit cum dicta muliere et prolem habuit ex eadem in Villa Rotunda ubi degit ipsa muliere postea dicta Elicsendis (non ?) peccavit cum ea dum secum morabatur sed non postquam fuit sacerdos dixit etiam se nescire si proles est rectoris vel mariti sui cum ambo eam eodem tempore cognoscerent carnaliter (*al final del full 29*)

Fol. 29 ECCLESIA SANCTI JACOBI DE DOMINICIS (ST. JAUME DE DOMENYS)

Die sabbati sequenti (28 gener 1324) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Jacobi de Dominicis et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Gresbuach, Duran Sicarts, Petrus de Solerio, Guillelmus de Balero et Raimundus de Lobets qui iurati dixerunt super servitio ecclesie et vita clericorum: bene per omnia.

Item dixerunt quod Berengarius Barreniis adulteratur cum Berengaria maritata ex qua prolem habuit.

Item dixerunt quod en Segarra presbiter comorans in ecclesia de Castelletto tenet concubinam in dicta parrochia vocatam Romiam.

Item dixerunt quod Guillelmus Ventosa fornicatur cum Francischa ex qua prolem habet. Item dixerunt esse famam quod Raimundus de Gabuach coniugatus **Fol. 29 vto.** adulteratur cum Francisca de Gramatge. Simon de Lotger mutuatur publice ad usuras.

Postquam dictus dominus Episcopus tonsoravit sequentes scolares: Berengarius Castellvii, Arnaldus Guall, Berengarius Marcelo et Petrus Roqueta.

ECCLESIA DE CASTRO VETERI EXTREMO (ST. PERE DE CASTELLVELL)

Die dominica que fuit IIII kalendas februarii (29 gener 1324) fuit visitata ecclesiam de Castro Vetere extreme et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius de Fonollario, Guillelmum de Barbarano, Mir de Castellvii, Guillelmum de Laeijl vejij, Arnaldus de Guardiola, Geraldus de Rubio, Bernardus Rossell, Petrus Ferreran, Guillelmus Roig, Bernardus de Comalonga, Berengarius Carbó et Antoni Palau qui iurati dixerunt quod Guillelmus Puig Despui tenetur ad servicium unius lampadis et cessat ipsam per vinum. Rector dicte ecclesie ... interrogato dixit se vidisse aliquociens dictum Guillelmum Puig aportasse oleum per lampadem predicto sed non ardet nisi raro dicens quod id quod facit dictus Guillelmus facit ex liberalitate et devocione et non ex debito.

Item dixerunt quod Petrus de Coma rector capelle Sancti Petri de Castro veteri tenet in domo quandam mulierem quam iam tenuit publice pro concubina ex qua prolem habuit sed rector dicte ecclesie interrogato et iurato dixit quod verum esse quod dictus Petrus tenet in domo dictam mulierem ex qua dudum prolem habuit non tamen credit quod peccet cum ea. Sed Petrus de Coma lingua (*segueix a la fi del full 30*) **Fol. 30** iurato interrogato super predictis contra omni appositis dixit verum esse quod tenuit per concubinam dictam mulierem et fuit punitus ex ea; dixit etiam quod nunc tenet eam domo sua; dixit tamen quod postquam fuit punitus de predictis, non peccavit carnaliter cum eadem. Composuit dictus Petrus de pena concubinatus cum domino Episcopo ad LX solidos quos nondum solvit. Fuit sibi iniunctum sub pena in constitutione sinodali contenta quod non sit de cetero cum dicta muliere in loco suspecto.

(*Segueix a l'inici del full 30*). Item dixerunt quod Berengarius Carbonis fornicatur publice cum Elicsende quam tenet in domo. Idem sed non habet prolem ex ea.

Item dixerunt quod Guillelmus Torreyla uxoratus adulteratur publice cum Maria.

Item dixit Geraldus Rubio quod Guillelmus Messeguer rector capelle de Lavernoia tenet publice quandam mulierem in concubina ex qua prolem habuit. Nescit rector quod peccet nec sit cum dicta muliere. Guillelmus Messeguerii predictus iurato interrogato dixit quod annus fluxit quod non peccavit cum ea carnaliter nec fuit secum in loco suspecto licet prolem habuerit ex eadem. Postea dictus rector fuit interrogatus tam de se quam de aliis de parrochia si sint aliqua corrigenda et dixit se nescire.

Fol. 30 vto.

VILLA FRANCHA (VILAFRANCA)

Die lune que fuit III kalendas februarii anno (30 gener 1324) predicto dictus dominus Episcopus in Villa Francha tonsoravit in clericos sequentes scolares videlicet: Durandus Bosch, Franciscus Pelíçer, Berengario Masquero diocesis Barchinone.

ECCLESIA DE PERAMOLANTA (SANT PERE MOLANTA)

Die lune que fuit III kalendas februarii anno predicto (30 gener 1324) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Peramolanta et fuerunt vocati de parrochianis: Bartholomeus Poncii, Bonanatus Vaijl et Bartholomeus Castella et Petrus Castell qui iurati dixerunt quod Dalmacius de Villafrancha fornicatur publice cum Blancha ex qua prolem habet.

Eadem lune dictus dominus Episcopus tonsoravit in clericos sequentes scolares: Romeum Maçonis, Raimundum Torra, Bernardum Messeguer, Bartholomeum Aguer, Matheum Poculull, diocesis Barchinone.

Fol. 31

ECCLESIA DE BONIS VALLIBUS (OLESA DE BONESVALLS)

Dicta die lune (30 gener 1324) fuit visitata Ecclesia de Bonis vallibus et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Payro, Geraldus Soler, Dalmacius Munt Many, Geraldus Castanijo et Barengarius Poncii qui iurati dixerunt quod non celebratur qualibet die missa in ecclesia antedicta.

Item dixerunt quod Bonastre Romei solutus publice fornicatur cum quadam vocata Constancia ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Ferrarius Carbonis de Ordalla uxoratus adulteratur publice cum Maria Romagosa ex qua prolem habet.

ECCLESIA DE MARTORELLO (MARTORELL)

Die mercurii (1 febrer 1324) que fuit festivitas Sancti Petri apostoli cum parrochiani ecclesie Sancte Marie de Martorello dum dominus Episcopus fuit in loco de Martorello eam visitationis nollent ad deponendum veritatem ut est moris fieri canonice tenet ad ingressum in ecclesia interdicti. Tandem venerunt Bernardus Barcelo, Petrus Riba, Barthomeum Tomam et Guillelmus Carreras venerunt Barchinone ad complendum quae defecerant in predictis et deposuerunt sub **Fol. 31 vto.** iuramento super statu ecclesie et parrochie veritatem. Qui iurati deixerunt super statum ecclesie et eius ministrorum bene per omnia.

Item dixerunt quod Petrus Vila de Castro Episcopali tenet publice per concubina quandam in villa Martorelli.

Super aliis debitis serviciis dixerunt bene per omnia.

Et dicta die dictus dominus Episcopus in clericos tonsoravit sequentes scolares: Bernardus Plana, Berengarius de Pla, Bernardus de Sant Esteve, Guillelmus Cabrera, Francesch Rocha, Franciscus Peralades, Petrus Torres, Simon Riba, Raimundus March, Petrus Raimundus, Antich Balaguer.

Fol. 32**1324****ECCLESIA SANCTI CIPRIANI DE VALDAUREIX (VALLDOREIX)**

Die lune intitulata II Idus Novembri anno Domini MCCCXX quarto (12 novembre 1324) dictus dominus Poncius Dei gratia Barchinone Episcopus exiens de civitate Barchinone accedens ad ecclesiam Sancti Cipriani de Valdaureix et visitavit ibidem et remansit ibi ad prandium.

Et primo fuerunt vocati de parrochianis Andreas de Tralias, Jacobus Dalmacii et Bernardus Beloti qui iurati dixerunt omnia recte.

Fol. 32 vto.**ECCLESIAM DE CERDEIJOLA (CERDANYOLA)**

Item die martis sequenti intitulata Idus Novembris anno quo supra (13 novembre 1324) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Martini de Cerdeyola. Et fuerunt vocati de parrochianis: Bonanatus de Manso, Bernardus Calacori, Petrus Artes, Petrus Torner, Guillelmus Boscho et Guillelmus Artiga.

Qui iurati dixerunt quod Suavis filia Guillelmi de Solerio adulteratur cum Petro de Sales de Sancto Cucuphate uxorato. Et fuerunt iam alias in eodem peccato reperti. Item dixerunt quod Berengarius Çamorera fornicatur cum Simoni filia Calveti et tenet eam publice pro concubina et habet duos filia (sic) ex ea. Item dixerunt famam esse in parrochia quod Arsendis Durana uxor Petri Durandi qui nunc ut dicitur est maritata cum Petro de Martorello quem tenet secum in domo pro ioverio. Et eadem die martir reversus ad monasterio Sancti Cucuphatis unde monachis tonsoravit in clericos Berengarium de Manso, de dicta parrochia de Cerdeyola.

Fol. 33**MONASTERIUM SANCTI CUCUPHATIS**

Item in crastinum que fuit dies mercurii intitulata XVIII kalendas Decembris anno quo supra (14 novembre 1324) dictus dominus Episcopus visitavit in dicto Monasterio Sancti Cucuphatis. Et comedit ibidem cum prope dicto maiori. Et post prandium tonsoravit in clericos scolares qui sequuntur: Guillelmum Borraç, filium Berengarii de Arcubus, Petrum Margarit filium Francisci Sunyerii, Guillelmum Çalou filium Bernardi Çalou, quondam, Jacobum Vives filium Petri Vives, Petrum Cortes filium Francisci Cortes, Petrum Molins filium Arnaldi Molins, Petrum Luppeti filium Bernardi Luppeti, Petrum Darters filium Bernardi de Manso, Guillelmum de Angulo filium Bonanati de Angulo, Bernardum Jordani filium Bartholomei Jordani de Sancto Cucuphate.

Fol. 33 vto.**ECCLESIA SANCTI ASISCLI (SANT ISCLE DE LES FEIXES)**

Item die iovis sequenti intitulata XVII kalendas Decembris anno quo supra (15 novembre 1324) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Asiscli de Fexijs. Et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Luppeti de Cudinis et Jacobus Muliner qui iurati dixerunt: omnia recte.

Fol. 34**ECCLESIA SANCTI CLEMENTIS**

Anno Domini MCCCXXIII (29 novembre 1324) dictus dominus Episcopus exiens Civitate die iovis intitulata III kalendas decembris declinavit ad Ecclesiam Sancti Clementis et cum non possent habere de parrochianis non fuit peractam inquisitionem sinodalem.

ECCLESIA SANCTI PETRI DE CASTELLETO (CASTELLET)

Die veneris sequenti (30 novembre 1324) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Casteleto et fuerunt vocati de parrochianis: Arnaldus Perallo, Bertrandus Clariana, Guillelmus de Palatio et Petrus Bartholomeus, Bernardus de Palatio, Petrus de Roveylats, qui iurati dixerunt quod

quedam lampas quem debet tenere, non tenet. Item dixerunt quod multi de parrochianis qui sunt in remotis sunt tardi venire ad ecclesiam.

Fol. 34 vto.**ECCLESIA DE GUARNAL (GORNAL)**

Die sabbati que fuit kalendas Decembris anno predicto (1 desembre 1324) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam dez Guarnal et fuerunt tonsorati Arnaldus Reyg et Thomas Mercer.

Et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus Barral, Guillelmus Robira, Guillelmus Gaunateriis et Bernardus Johannis qui iurati dixerunt omnia recte.

ECCLESIA DE PULCRO VICINO (BELLVEÍ)

Eadem die sabbati (1 desembre 1324) fuit visitata ecclesia de Pulcro Vicino et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Ferrarius, Berengarius Gisbert et Petrus Giraldi qui iurati dixerunt omnia recte. Et dictus dominus Episcopus predicta die introivit Tarrachonam.

ECCLESIA DE SANCTA OLIVA (SANTA OLIVA)

Die martis que fuit nonas decembris (4 desembre 1324) dictus dominus Episcopus exiens Tarrachonam declinavit causa visitationis in ecclesia de Sancta Oliva et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Terça, Petrus Penades et Geraldus Vitalis qui iurati dixerunt quod Bartholomeus Nicholay non vult cum Elicsende sponsa sua benedictionem recipere nuptialem qua propter ja fuit proinde excommunicatus.

Fol. 35 Item dicta die dictus dominus Episcopus tonsoravit in clericos in dicta ecclesia scolares sequentes: Eymericus Mascharelli, Jacobus Curça, Bernardus Cabeça, Bernardus Cercus, Petrus Muntanyans in diocesi Barcinone.

ECCLESIA SANCTII PETRI DE SOBIRATS (SANT PERE DE SUBIRATS)

Die mercurii que fuit nonas decembris (5 desembre 1324) fuit Ecclesia sancti Petri de Sobirats visitata et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Sabelar, Jacobus Selom, Bernardus Leoprats et Bartholomeus Abeya qui iurati dixerunt: omnia recte.

SANCTI SATURNINI (SANT SADURNÍ DE SUBIRATS)

Eadem die mercurii (5 desembre 1324) fuit per dominum Episcopum visitata ecclesiam Sancti Saturnini de Sobirats et fuerunt vocati de parrochianis: **Fol. 35 vto.** Petrus Mageri, Ferrarius Aragones, Bonanatus Ponç, et Romeus Gabioll et Guillelmus Çes Portes qui iurati dixerunt quod Maria Capdevila adulteratur publice cum Petro Felicis.

Item dixerunt quod Guillelmus Guilabert fornicatur publice cum Geralda ex qua prolem habet.

Item Petrus de Cartro fornicatus publice cum Maria Sitelera ex qua prolem habet.

Jacobus Mangri fornicatur publice cum na Bernarda ex qua prolem habet.

Pontius de Cartro fornicatur publice cum Maria de Celom ex qua prolem habuit.

Guillelmus de Molendinis fornicatur publice cum Saura Çelom.

Item dicta die mercurii fuerunt scolares sequentes in clerico tonsorati: Bernardus Ambaçador, Bartholomeus Plana, Romeus Plicer, diocesis Barchinone.

Fol. 36**ECCLESIA DE MARTORELLO (MARTORELL)**

Die jovis que fuit VIII decembris anno predicto (6 desembre 1324) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Martorello et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Riba, Bernardus de Plana

Dauda, Bernardus Piquer, Guillelmus Thorne, Bernardus Barber, Bartholomeus Thomas, Jacobus Aranyo et Bernardo Barber et Ferrarius Mora qui iurati dixerunt quod Arnaldus Plana frequentat (sic) celebrare in quadam capella sancti Genesii dimisso suo beneficio.

Item dixerunt quod Elicsendis que fuit concubina Arnaldi Plana adhuc participat in domo ipsius Arnaldi Plana parando sibi comestionem et intrando et exiando ipsam domum. Item dixerunt quod Guillelmus Mora beneficiatus in ecclesia de Castro Veteri participat in domo Agnetis quam dudum tenuit pro concubina intrando et exiando ipsam domum et etiam ibi comedendo et bibendo.

Fol. 36 vto. Item dixerunt quod Novado uxoratus adulteratur publice cum quadam et secum participat in peccato.

Item dixerunt quod Ferrarius de Boscho adulteratur publice cum na Pola ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Petrus Olomar fornicatur publice cum Romia ex qua prolem habet.

Item Bernardus Olomar fornicatur publice cum quadam ex qua prolem habuit.

Item Petrus Rovira fornicatur publice quam quadam cuius nomen ignorant.

Item Guillelmus de Lorent fornicatur publice cum na Lorença ex qua prolem habet.

Item en bort de Almeriis fornicatur publice cum Elicsende Canals ex qua prolem habet.

Item dicta die iouis dictus dominus Episcopus sequentes tonsoravit scolares: Simonem Ferrarius, Bartholomeum Prats, Franciscum Johannem Valento, Berengarium de Fonte, Raimundum Pulchonis, Guillelmus Serra, Petrum Rossell, Petrum de Terme, Guillelmus Piquer diocesis Barchinone.

Fol. 37 vto. Postea fuerunt vocati de parrochianis qui sequuntur: Petrus Royg, Antich Devesa, Petrus Ferrarius, Arnaldus Veyla, Simon Devesa, Jacobus Devesa, Guillelmus Royg, Francesch Devesa, Guillelmus de Bugatell qui iurati dixerunt:

Primo quod rector dicte ecclesie non bene procurat religiosos ipsis feligresis in predicationibus et confessionibus audiendis. Rector quod interrogatus dixit quod in precipuis festivitibus et aliquotiens diebus dominicis et etiam in quadragesima iouis diebus vocati per ipsum rectorem sunt in dicta ecclesia predicando parrochianos verbum Dei.

Item dixerunt quod qui pauperes decedunt in parrochia dicte ecclesie rector non vult corpora eorum tradere ecclesiastice sepulture ubicantum sit sibi de salario sepulture.

Dixit per iuramentum quod non vult salarium ubi ab habentibus unde ab illis vero qui non habent nichil vult.

Item dixerunt quod quia dictus rector tradit ecclesiastice sepulture corpora infantium accepit per pignorem pannum quod cohoperitur idem corpus. Dixit verum esse quod illos quos sentire duos in solvendo pignorat ne perdat ius suum: promptos vero in solvendo non curat pignorationem.

Fol. 37 vto. Item dixerunt quod dictus rector non vult sub carta de dando salario nuptiarum antequam impendat benedictionem nuptialem. Idem ait ad proximum articulum dictus rector. Item dixerunt de albis quod rector ecclesie non convertit eas in servitium dicte ecclesie. Dixit quod ipsas albas convertit in servitium ecclesie faciendo facere superpellicia et dando previs salaribus pro superpelliciis faciendis.

Item dixerunt quod dictus rector non operatur in hospicio suo id indiget reparationem. Dixit rector quod a XV annis circa posuit in opere dicte ecclesie circa XV librarum.

Item dixerunt quod dictus rector anno preterito in ecclesia publice presente populo dixit reprehendendo illos qui fuerant in inquisitione sinodali hec verba: “Tu periurus qui iurasti quod ego non tenebam lampadem”. Ecce quod sic est et “Tu periurus qui dixisti me vendidisse albas non feci”. “Credis me facere redimi non facies quia iam fui venditus per differentiis”. Fatetur dictus rector predicta dixisse.

Item dixerunt quod Guillelmus Thomam et Ferrarius Felicis beneficiati in dicta ecclesia ludunt publice ad taxilos in domibus eorum. Fatetur dictus Guillelmus Thomam quod ipse ludit aliquotiens

ad taxillos ad aleas cum Ferrario Felicis causa solatii, non tamen ad greescham nec recipit lusores in domo ad ludendum. Idem dixit et confessus fuit Ferrarius Felicis in predictis sicut dictus Guillelmus Thomam.

Fol. 38 Item dixerunt quod Guillelmus Thomam peccat carnaliter cum Eliscende serva Petri Rubei de villa Martorelli. Negat dictus Guillelmus Thomam unquam peccasse carnaliter cum dicta serva. Item dixerunt quod Berengarius Veli fornicatur publice cum Maria ex qua prolem habet.

Molendinorum Regalium (Molins de Rei)

Die veneris sequenti (7 desembre 1324) dictus dominus Episcopus visitavit capellam Molendinorum Regalium et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus de Muntmany, Guillelmus de Vallibus et Ferrarius Balero et Arnaldus Balero et Petrus de Munt Many qui iurati dixerunt quod Arnaldus Amigo beneficiatus in dicta ecclesia tenuit quandam mulierem vocatam na Morescona et ab eadem habuit quodam filium si nunc habet rem cum ea ignorant.

Item dixerunt quod Bertrandus Balero laycus tenet quandam mulierem vocatam Esobarmanda et ab ea habet plures liberos tamen nec ipse habet uxorem nec ipsa virum. Cetera recte.

Fol. 38 vto. Item dicta die veneris dictus dominus Episcopus tonsoravit in clericos in dicta capella sequentes scolares: Petrum Goçalbo, Guillelmum Fuster, Petrum Manga, diocesis Barchinone.

Fol. 39

ECCLÉSIA DE GAVANO (GAVÀ) 1325

Die lune que fuit VI kalendas februarii anno domini MCCCXXIII (28 gener 1325) Reverendus in Christo pater dominus Barchinone Episcopus exiens civitatem Barchinone declinavit ad ecclesiam de Gavano causa visitationis et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus Rossell, Ferrarius Garrell et Bernardus Saula et Petrus Argent qui iurati dixerunt quod rector non residet in ecclesia.

Idem dixerunt quod Arnaldus Saula solutus fornicatur publice cum Blancha quam ut dicitur est pregnans.

Idem dixerunt quod Berengarius alienigena tenet publice in domo quandam de qua suspicatur quod sit eius uxor.

Item dixerunt quod Geraldus Olivera fornicatur publice cum Saura ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Ponç Folquer et Berengarius Rocha tenet publice tafurerium et recipiunt lusores in domibus eorum.

Item dixerunt quod alieni parrochiani non colunt festa in dicta parrochia.

Fol. 39 vto.

ECCLÉSIA DE CASTRO FIDELIUM (CASTELLDEFELS)

Die martis sequenti (29 gener 1325) fuit visitata ecclesiam de castro Fidelium et fuerunt vocati de parrochianis: Ferrarius Gavi, Bernardus Gerona, Berengarius Morages, Petrus Gener et Bonanatus Costa qui iurati dixerunt omnia recte.

Eadem die martis dictus dominus Episcopus tonsoravit in clericos in capella de Villa de Canibus Bernardus Badia diocesis Barchinone.

ECCLÉSIA SANCTI BAUDILII (SANT BOI)

Sequenti die Mercurii que fuit III kalendas februarii anno predicto (30 gener 1325) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Baudilii et fuit in clericus tonsoratus Raimundus Tria scolaris de Sancto Baudilio postea fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Geraldus, Bernardus de Gradu, Bernardus Modalelli, Vitalis Sarriano, Jacobus Bardina, Jacobus Tria, Michael Lunell et Petrus Gerona qui iurati dixerunt quod in domibus rectoris regentis ecclesiam ludunt ad taxillos et recipiunt in ipsis domibus lusores. Durandus de Podio et Raimundus Blita iurati et interrogati

dixerunt quod aliquotiens iuvenes ludunt in dicto hospicio ad aleas non tamen ludunt clerici. Fuit sibi iniunctum quod non recipiat lusores in dicto hospicio.

Guillelmus Godo. En Puyg Ferrer, Ferrarius Ricardi, Arnaldus Gener, Petrus Gri isti nolunt cum sponsis suis benedictionem recipere nuptialem.

Fol. 40 Item dixerunt quod Petrus Ricardi adulteratur publice cum quadam quam tenet in domo per ancillam.

ECCLESIA DE SANCTE COLUMBE DE CERVILIONE (STA. COLOMA DE CERVELLÓ)

Die iovis sequenti (31 gener 1325) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancte Columbe et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Costa, Petrus Vilar qui iurati dixerunt: omnia recte.

ECCLESIA DE TURRILIIS (TORRELLES)

Eadem die iovis (31 gener 1325) fuit visitata ecclesiam de Turrilis et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Ferrarius, Borracius Plana et Jacobus Trobat qui iurati dixerunt omnia recte. Hoc excepte quod en Plasendada tenet tafureriam ludi in domo sua quam emit a domino loci de Turriliis.

Fol. 40 vto.

ECCLESIA DE CORNILIANO (CORNELLÀ)

Die veneris sequenti que fuit kalendas februarii (1 febrer 1325) dictus dominus Episcopus visitavit Ecclesiam de Corniliano et fuit in clericis tonsoratus: Bernardus Fabrega, postea fuerunt vocati de parrochianis: Arnaldus Marti, Arnaldus Gavarra, Arnaldus Baulet, Petrus Puniiera et Berengarius Duran qui iurati dixerunt quod servitium lampadis quod facere consueverat Berengarius Mayol et post eum Guillelmus Dirfirtis cessat.

Item dixerunt quod en Arnaldus Baulet filius Arnaldi Baulet fornicatur publice cum Mirigalida.

Item dixerunt quod Guillelmus Sola recipit lusores in domo.

Fol. 41

ECCLESIA DE AGUDELLIS (SANT GENÍS DELS AGUDELLS)

Die mercurii intitulata VI kalendas aprilis anno Domini MCCCXX quinto (27 març 1325) dictus dominus Episcopus Barchinone visitavit ecclesiam sancti Genesii de Agudellis. Et fuerunt ibi per dictum dominum Episcopum in clericos tonsorati: Petrus Peleya, Bernardus Maya de parrochia dicte ecclesie de Agudellis, et Petrus de Bagnariis de Barchinona.

Et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Riba, Guillelmus Salit, Petrus Dolcet. Item Ferrarius Jacobus ça Rovira qui iurati dixerunt super statu dicte ecclesie et ministrorum eiusdem bene per omnia.

Item dixerunt quod Petrus Romei uxoratus adulteratur cum Agnete publice ex qua prolem habet. Item quod Jacobus Martini fornicatur publice cum quadam que frequenter venit ad hospitium ipsius Generi ex qua prolem habet. Petrus Coma et eius uxor veniunt tarde ad ecclesiam.

Fol. 41 vto.

SANCTI JUSTI DE VERCIO (SANT JUST DESVERN)

Die mercurii que fuit VI kalendas Julii (26 juny 1325) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam sancti Justi de Vercio. Et fuerunt vocati de parrochianis: Ferrarius Bonshom, Petrus Ferriol et Petrus Gisbert qui iurati dixerunt Petrus de Apiaria fornicatur publice cum Guillelma Moragona ex qua prolem habet.

Fol. 42

ECCLESIA SANCTI ANDREE DE PALOMARIO (ST. ANDREU DE PALOMAR)

Die iovis que fuit IIII kalendas iulii anno Domini MCCCXXV (27 juny 1325) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Andree de Palomario et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus

de Finestreles, Berengarius Ferrarius et Bonanat Ferrarius qui iurati dixerunt super statu ecclesie et clericorum bene per omnia.

Dixerunt etiam quod en Boiix uxoratus adulteratur publice cum Elicsende ex qua prolem habet.

Item Norenya fornicatur publice cum quadam cuius nomen ignorant et suscepit prolem ex ipsa.

Bernardus Sala fornicatur publice cum na Bernichona ex qua prolem habet.

En Prats de Barchinona fornicatur publice cum na Benguera. Bernardus Luch fornicatur publice cum na Margalida.

Et in die dicta fuerunt tonsorati: Guillelmus de Solario et Petrus de Valeriis scolares dicte parrochie.

Fol. 42 vto.

ECCLESIA DE SARRIANO (SARRIÀ)

Die martis XVII kalendas augusti (16 juliol 1325) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Sarriano et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Serria, Jacobus de Canals et Guillelmus Beruç qui iurati dixerunt quod cum parrochiani infirmantur et rector visitat tales infirmos non deportat incaustum et papirum pro recipiendo testamento sed verba ipsum recipit et quinque tradit oblivioni ex quo posset sequi parrochianibus.

Tonsura: Die lune que fuit IIII kalendas augusti anno predicto dictus dominus episcopus tonsoravit in clericum Barchinone residens in suo palatio Berengarium Baiuli scolarem Gerundensis diocesis ad presentationem venerabilis Raimundi de Sancta Pace Archidiaconi Gerundensis vices gerentis Episcopi geruncio.

Fol. 43

Anno MCCCXXV (7 desembre 1325)

Cum denuntiatur esset Reverendo in Christo patri ac domino Pontio Dei gratia Barchinone Episcopo quod Bernardum de Calidis rector ecclesie sancti Adriani fuerat deprehensus in domo Marie uxor Bernardi de Colle quondam quam carnaliter cognoscebat per amicos ipsius Marie et quod ipse rector propterea ipsius amicis se redimit ex quibus contra eum fuit infamia et scandalum subsequentium ipse dominus Episcopus mandavit de hiis inquiri tot sequitur.

Bernardus de Caulis rector ecclesie sancti Adriani iurato et interrogato in propria confessioni puram et meram dicere veritatem super predictis dixit se unquam fuisse deprehensum cum dicta Maria uxor Bernardi de Colle quondam de die nec de nocte nec cum ipsa peccasse carnaliter publice vel ecclesie interrogato si occasione ipsius seu contemplatione redemit se vel dedit peccuniam baiula sancti Adriani vel alio de loco ipsius ne detegetur sue deprehensio vel peccatum dixit quod non, interrogato si tenet publice aliquam concubinam dixit quod nec in dicto loco sancti Adriani nec alibi.

Fol. 43 vto.

RECTORIS ECCLESIE SANCTI ADRIANI (7 desembre 1325)

Postea dictus Bernardus de Caulers rector qui super emendationem dictam et depositionem suam dixit verum esse sub dicto iuramento ipsum peccasse carnaliter cum dicta Maria uxor Bernardi de Colle sed quod non peccavit cum ipsa a VI mensibus circa. Negavit tamen quod occasionem ipsius redemptionem propiciatoriam aliqui dederit non tenuerit aliquam aliam publice concubinam.

Quibus peractis dictus dominus Episcopus ad presentes et instantiam quorundam amatorum dicti Bernardi remisit eidem omnem actionem vel criminalem quam debeat vel habere posset occasione dicte concubine vel alterius seu prodegeratione si forte in predictis degeravit ductus simplicitate contra ipsum Bernardum vel quovis alia vocant usque ad presentem diem. Dictus dominus Episcopus tamen iniunxit dicto Bernardo quod amando non sit cum dicta muliere in suo hospitio vel alio loco suspecto vel aliquam aliam teneat publice concubinam sub pena CC solidorum quam peccaret

ipsam voluit ipso facto ad quam penam dictus Bernardus se sponte obligavit; et acta fuerunt die sabbati VII Idus decembris anno predicto.

Fol. 44

ECCLESIA DE BEGES (BEGUES)

Die mercurii que fuit VI Idus Januarii anno Domini millesimo CCCXXV (8 gener 1326) Reverendo in Christo pater dominus Episcopus predictus exiens civitatem Barchinone causa proficiendi Tarrachone ad intercedendum concilio inibi celebrando declinavit ad ecclesiam sancti Christophori de Beges volens in ea visitationis officium exercere fuerunt vocati de parrochianis: Antichiis Cloreo, Raimundus Penyela, Raimundus Gerau, Petrus de Podio et Petrus de Venrelo qui iurati dixerunt bene per omnia.

Quantum ad servitium et statum ecclesie salvo quod propter nimiam senectutem rector non potest celeriter cimbalum pro ministrandis sacramentis ecclesiasticis parrochianis cum immineat neccesitas nec alia in hoc suum abitum adimpleatur.

Item dixerunt quod Petrus Rovira et Dulcia Berenguera mutuatur bladum ad usuras.

Fuit tonsoratus in clericus per dictum dominum Episcopum in dicta ecclesia Guillelmus Carbonelli.

Fol. 44 vto.

ECCLESIA DE BONIS VALLIBUS

Eadem die (8 gener 1326) fuit visitata ecclesiam sancti Johannis de Bonisvallibus et fuerunt vocati de parrochianis: Raimundus Quarol, Berengarius Barbe et Bonanatus Ferrarius qui iurati dixerunt quod Guillelmus de Ribels est diffamatus quod peccat carnaliter cum Simona quam censuunt tenere per amansia eo quia frequentat domum ipsius. Quia dictus Guillelmus Ribels confessus fuit frequentari domum dicte Simone sed non peccat carnaliter cum eadem. Fuit sibi inniunctum sub pena CC solidorum quod non sit de cetero cum dicta muliere in loco suspecto nec aliam teneat de cetero publice concubinam.

Item dixerunt quod en Bonastre fornicatur publice cum Constantia ex qua prolem habet.

Deficit calix in ecclesia.

Eadem die mercurii dictus dominus Episcopus tonsoravit in clericos Bernardum de Manso de Sancto Sebastiano et Geraldum Punyera sancti Pontii de Ordalo.

Fol. 45

ECCLESIA DE ARBUCIO (ARBÓS)

Die iovis que fuit V idus Januarii anno predicto (9 gener 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Arbucio et fuerunt vocati de parrochianis: Geraldus Ferrarii, Guillelmus Merola, Guillelmus Claver, Guillelmus Morei, Guillelmus Sadurni qui iurati dixerunt super statu ecclesie bene per omnia.

Item dixerunt quod Arnaldus Guilera presbiter qui celebrat pro Nicholao Mercerii ut est fama publica habet prolem ex quadam muliere vocata Pruinosa. Fatetur dictus Arnaldus quod cognovit dictam mulierem sed suspicatur de prole quod sit ipsius cum sit mulier multivola (sic).

Item dixerunt quod Raimundus Mascharel presbiter beneficiatus in ecclesia de Castelletto tenet publice concubinam in villa de Arbucio quandam cuius nomen ignorant et suscepit prolem ex ipsa.

Item dixerunt quod Bernardus de Guardiola tenet quandam pro concubina qui fuit filia den Guillelmum.

Fol. 45 vto. Item dixerunt quod Guillelmus Mailori adulteratur publice cum Dulcia ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Arnaldus de Galet fornicatur publice cum Simona ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Petrus Pont, Arnaldus Baiulo, Guillelmus Amiget mutant publice ad usuras.

Postea tonsoravit in crastinum que fuit dies veneris in clericos scholares sequentes: Jacobus Borreyll,

Bonanatus Roig, Bernardus Buach de Arbucio, Guillelmus Ferrer de Guialtrud, Francesch Espero de Arbucio, Raimundus Arnabat de Sancto Martino de Fuxio, Arnaldus Riambau de Arbucio, Francesch Balaster, Bernardus Guerau, Nicholau Borreil, **Fol. 46** Nicholaus Serradell, Berengarius Moscha rubia, Guillelmus Tintorer, Francesch Domenech, Bernardus de Solerio de Arbucio, Petrus Oliver de Villa Francha, Franciscus de Olmo de Vila Francha, Berengarius Calçina.

ECCLESIA DE GUARNALLO (GORNAL)

Die predicta veneris que fuit IIII Idus Ianuarius (10 gener 1326) dictus dominus Episcopus tonsoravit in clericos in ecclesia de Guarnallo superius nominatos scriptos dicta die veneris in loco de Arbucio subsequentem volens visitatoris officium exercere fuerunt vocati de parrochianis: Raimundus Collomer, Bernardus de Torrentibus, Guillelmus Olivella, Michael Guarichs qui iurati dixerunt super statu ecclesie et ministrorum eiusdem: bene per omnia.

Item dixerunt super statu parrochie: bene per omnia.

Fol. 46 vto.

ECCLESIA DE PULCRO VICINO (BELLVEÍ)

Eadem die veneris (10 gener 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Pulcro Vicino et fuerunt vocati de parrochianis Sadorni Soler, Bernardus Nin, Berengarius Gisbert et Bernardus Guerau qui iurati dixerunt quod Borracius Figols deserviens in dicta ecclesia tenet secum in domo quandam vocatam Berengariam pro concubina ex qua prolem habuit dudum. Fatetur dictus Borracius dudum peccasse cum dicta muliere et prolem suscepisse ex ea. Sed non peccavit cum ea carnaliter bene sunt lapsi XV anni tenet ipsam tamen in domo sua. Fuit sibi iniunctum sub pena L solidorum quod amodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto (*segueix el text a la fi del full*) ad quam dictus Borracius sponte se obligavit. Et dictus dominus Episcopus remisit sibi dictam penam concubinitus in quam incidatur pro predictis.

Item dixerunt quod en Perigot rector capelle sancti Johannis in domo quandam mulierem cuius nomen ignorant. Fatetur dictus Perigot peccasse carnaliter cum dicta muliere vocata Saurina et ex ea prolem habuisse sed non peccavit cum ea bene fluxerunt III anni et ultra.

Super statu parrochianorum interrogati dixerunt bene per omnia.

Item dicta die fuerunt infra scripti in clericos tonsorati: Ferrarius dez Puig, Arnaldus Vinyes, Bernardus Giraldi, Jacobus Mercader, Petrus de Nute, Raimundus Sercho de Arbucio, Pontius de Manso de Conit, Jacobus Natam de Banyeres, Petrus Vilalta de Calafello, Arnaldus Virgili.

Fol. 47

ECCLESIA DE CALAFELLO (CALAFELL)

Eadem die veneris dictam (10 gener 1326) fuit visitata ecclesia de Calafello et fuerunt vocati de parrochianis Bartholomeus sent Marti, Petrus, Guillelmus, Bernardus de Guardiola et Guillelmo Cunyerer qui iurati dixerunt: omnia recte.

ECCLESIA DE VENRELLO (EL VENDRELL)

Die sabbati que fuit III Idus Ianuarii anno predicto (11 gener 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Venrello et fuerunt vocati de parrochianis Raimundus de Ping dez Puny, Petrus Gramatge, Guillelmus Bertran qui iurati dixerunt quod presbiter deserviens in dicta ecclesia non tenet sufficientem scolarem.

Item dixerunt quod en Borrel emit oleum a diners debantats. Bartholomeus Sosias et Jacobus Batiat mutant ad usuras. Item dixerunt quod Bernardus Rubio uxoratus adulteratur publice cum Alamanda Çabatera.

Fol. 47 vto. ECCLESIA SANCTI VINCENTIO DE CALDERIO (SANT VICENÇ DE CALDERS)

Eadem die sabbati (11 gener 1326) fuit visitata ecclesia de Calderio et fuerunt vocati de parrochianis Geraldus Arlovi, Guillelmus Royg, Michael Guall qui iurati dixerunt: omnia recte.

ECCLESIA DE PUYG TIJOS (PUIGTINYÓS)

Die sabbati que fuit XV kalendas februarii anno predicto (11 gener 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Puyg tijos et fuerunt vocati de parrochianis (sic): omnia recte.

Fol. 48 ECCLESIA DE MONTE MAÇELLO (MONTMELL)

Die dominica que fuit XIII kalendas februarii anno predicto (19 gener 1326) fuit visitata Ecclesiam de Monte Maçello et inde fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus de Vayl Flor, Guillelmus de Claramunt, Berengarius de Vayl Flor, Guillelmus Sola et Barnardus Balesterii qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie bene per omnia.

ECCLESIA DE ALBANO (ALBÀ)

Eadem die dominica (19 gener 1326) fuit visitata ecclesiam de Albano et fuerunt vocati de parrochianis Pontius Garaleda, Petrus Miracle, Bernardus Mila qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie predictae: omnia recte.

Fol. 48 vto. ECCLESIA DE VILLA ROTUNDA (VILARODONA)

Die lune que fuit XIII kalendas februarii anno predicto (20 gener 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Villa Rotunda et fuerunt vocati de parrochianis Arnaldus de Oriana, Raimundus Biebal, Guillelmus Marcho, Petrus de Ubac, Guillelmus Çabarderei, Raimundus Raud, Ferrarius Guilaber et Ferrarius de Figuerola et Petrus Argilagio qui iurati dixerunt quod Raimundus Bertrandi presbiter tenuit publice concubinam in domo sua ex qua prolem habuit quam venit a se circa et nomine Guillemona. Fatetur dictus Raimundus peccasse et tenuisse pro concubina dicta Guillemona et ex ea prolem suscepisse. Composuit cum domino Episcopo ...

Item dixerunt famam esse quod Raimundus Rayadelli adulteratur cum Geralda Lebra ex qua prolem habuit. Fuit sibi remissa pena concubinitus et sibi iniunctum ne sit de cetero cum prefata Geralda in loco suspecto sub pena C solidos.

Item dixerunt quod Guillelmus Jontosola tenuit publice pro concubina quandam cuius nomen ignorant.

Fol. 49 Item dixerunt quod dictus Guillelmus Jontosola commisit incestum cum Arsenda Geperuda ex qua prolem habuit et erant consanguinei germani.

Item dixerunt quod Guillelmus Christiani tenet publice pro concubina quandam vocatam Guilera ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Guillelmus Estadela fornicatur publice cum Romia ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod filius Guillelmus Fabius Berengarii Narbones fornicatur publice cum filia de na Gundosa ex qua prolem habet.

Item eadem die lune dictus dominus Episcopus tonsoravit in clericos sequentes scolares: Guillelmus Rubira, Petrus Rubio, Petrus Vales, Raimundus Fuster, Guillelmus Vales, Petrus Gaço, Petrus Ribert, Arnaldus Rayadell, Johannes Estalela, Petrus Estalela, Johannes Gaço, Raimundus Gilabert, Bernardus Bisbal, Bernardus Manga, Petrum Pereylo, omnes Ville Rotunde, Guillelmus Bernardus de Albano.

Fol. 49 vto.**ECCLESIA DE ÇELMA (CELMA)**

Die martis que fuit XII kalendas februarii anno predicto (21 gener 1326) fuit visitata ecclesia de Çelma et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus de Manleva, Guillelmus Romerii, Raimundus Fusterii, Guillelmus Brunet, Raimundus Fuster, Petrus Fuster, Berengarius Sanabre qui iurati dixerunt super statu ecclesie et capelle Sancti Michaelis suffraganee bene per omnia.

Item dixerunt quod Petrus Tachonis rector dicte capelle sancti Michaelis tenet publice pro concubina in domo sua quandam vocatam Sibilina ex qua prolem habuit.

Item dixerunt quod Raimundus Paschalis uxoratus adulteratur publice cum Guillelma Torra ex qua prolem habuit. Item dixerunt quod Petrus Urgelli vicarius dicte ecclesie gerit vices baiuli in castro de Çelma.

Fol. 50**ECCLESIA DE EPISCOPALI (LA BISBAL)**

Die mercurii que fuit XI kalendas februarii anno quo supra (22 gener 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Episcopali et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Mironis, Bernardus Ollarii, Guillelmus Ros, Bernardus de Archuberii, Bernardus Ros qui iurati dixerunt quod Guillelmus Ferrer presbiter tenet publice per concubinam na Boroçona ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Raimundus Geraldus dez Ortigis et Romeus Serra sunt tardi venire ad ecclesiam.

Item dixerunt quod Ferrarius Gomar uxoratus ut est fama publica adulteratur cum filia de na Ramona Correyla. Item dixerunt quod Berengarius Bernardi Neomfitus fornicatur cum Elicsende Sarta.

Fol. 50 vto. Item dixerunt quod Francischus Busquet adulteratur publice cum Rierena ex qua prolem habet.

ECCLESIA DE CASTRO VETERI EXTREMO (CASTELLVELL)

Die iovis que fuit X kalendas februarii anno predicto (23 gener 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Castro veteri extremo et fuerunt vocati de parrochianis Bernardus de Coma Longa, Berengarius Puig, Petrus Palau, Arnaldus de Guardiola, Bernardus Rubi et Guarnerius de Sabant qui iurati dixerunt quod Natalis Comes presbiter arrendator dicte ecclesie cessavit per annum et ultra tenere ad servitium ecclesie duos presbiteros cum ad hoc sit rector ecclesie obligatus.

Guillelmus de Solerio rector dicte ecclesie iurato et interrogato negat quod dicta ecclesia sit ad duorum presbiterorum servitium obligata nisi tantum ad servitium unius vidit rectoris et de hoc exivit ei publicum instrumentum. Fuit sibi iniunctum quod exhibeat dictum instrumentum infra duos menses.

Item dixerunt quod placet parrochianos ut magis assidue rector in ecclesia resideret et quod ecclesiam asegeretur ut tenetur. Dictus rector iurato et interrogato dixit quod non potest sine periculo sue persone residere cum sibi minas iuraberit Berengarius de Podiatis qui eum diffidavit.

Item dixerunt quod non bene peragitur divinum officium in ecclesia ut deceret. Fuit iniunctum rectori quod ipse vel eius vicarius diligenter se habeant ora dominicam officium in dicta ecclesia peragendum.

Fol. 51 Item dixerunt quod non tenet sufficientem scolarem. Dictus rector dixit quod convenienter est sufficiens dictus scolaris. Item dixerunt quod in precipuis festivitibus carent sermonem propter religiosorum absentiam. Fuit iniunctum dicto rectori quod in dictis festivitibus vocet religiosos ad predicandum populo verbum Dei.

Item dixerunt famam esse in parrochia quod Natalis Comas presbiter arrendator ecclesie tenet publice amansia in domo sua quandam cuius nomen ignorant et habet prolem ex ea. Ignorat dictus

rector iuratus. Fatetur dictus Natalis iuratus se ab illa unum filium habuisse bene sunt VI anni elapsi et quod ex tunc non peccavit cum illa set ante quam dominus Episcopus visitaret ibi modo fuerat dicta mulier nomine Elicsendis de Felad in dicta domo bene per III septimanas vocata per eum ut videret predictum filium suum et... et postea recessit ex inde et quod dicta Elicsendis est de parrochia de Vic et quod potest esset sacerdos circa XXX annorum. Et dictus dominus Episcopus ad preces (*segueix el text a la fi del full 51 vto.*) et instantia Francisci Messegueri porterii domini Regis remisit dicto Natali penam concubinitus predicti iniungendo eidem Natali sub pena constitutionis Sinodalis edita contra tales ad quam solvendam absque spe remissionis et venit si contrafaceret se obligavit quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero publice concubinam. Et iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari fuit a pena suspensionis in quam suaderat absolutus et habuit literam diffamationis.

Item dixerunt quod Ferrarius de Ratera parrochianus dicte ecclesie est excommunicatus quia verberavit Guillelmum Messeguer presbiterum quondam.

Item dixerunt quod cum domus rectoris sit contigua ecclesie predictae aliquociens cum faciunt focum in ipsis domibus fumus subintrat ecclesiam. Item dixerunt quod regens dictam ecclesiam quoque componit lectos in ecclesia.

Fol. 51 vto. Item petierunt parrochiani quod cum albe debeant converti in usum ecclesie ut ipse albe conservantur sub clavibus quapropter unam teneat rector et alia sacrista in usum et servitium dicte ecclesie convertendas.

Item die iovis prefatus dominus Episcopus in prefata ecclesia de Castro veteri infrascriptos scolares in clericos tonsoravit: Berengarius Miravayls de Castro veteri, Nicholaus Montservit de Fonte Rubie, fuerunt dicta die in clericos tonsurati.

Fol. 52 ECCLESIA SANCTI SATURNINI DE SOBRIRATS (SUBIRATS)

Die veneris que fuit IX kalendas februarii anno predicto (24 gener 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancto Saturnino de Sobirats et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius, Arnaldus, Guillelmus Mercader, Berengarius Çabaterii, Ferrarius Aragones, Petrus de Puyg de Nina, Petrus Mercader, Guillelmus ça Via et Berengarius Pençans qui iurati dixerunt quod secundum quod est fama in parrochia Bonanatus Jasperti Regens dictam ecclesiam adulteratur cum Solermunda ex qua prolem habet. Negat iurato Bonanatus predictus “nunquam peccasse carnaliter cum dicta Solermunda” nec ex qua prolem habuisse. Postea cum in dicta esset purga dictus Bonanatus ad redimendam ipsam purgam composuit cum domino Episcopo ad XX solidos quos recepit Nicholaus de Salis. Fuit iniunctum dicto Bonanato quod amodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam aliam teneat publice concubinam.

Item dixerunt quod dicta Selarmunda est lenona et fuit vilis et volubilis mulier.

Item dixerunt quod Raimundus Costa rector capelle de Vilarnau tenet publice in domo quandam vocatam Elicsendam quam emit dudum pro serva et habet prolem ex ea. Fatetur dictus Raimundus Costa se dudum cognovisse carnaliter dictam Elicsendam et eam tenuisse pro concubina et ex ipsa habuit prolem sed per iuramentum non peccavit cum ipsa bene sunt elapsi XIII anni ipse tamen intrat quamquam domum huius. Fuit sibi remissa pena concubinato pro XX solidos iniuncto sibi quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliam teneat publice concubinam.

Fol. 52 vto. Item dixerunt quod Bartholomeus dez Colomer rector capelle de ça Foredada tenuit dudum quandam vocatam Saura ex qua prolem habuit sed nunc abierit eam a se.

Item dixerunt quod Jacobus Navarra solutus fornicatur publice cum Saurina quam impregnavit. Item dixerunt quod Petrus de Cartro solutus fornicatur publice cum Maria ex qua prolem habet. Item

dixerunt quod Guillelmus de Molendinis fornicatur publice cum Saura ex qua prolem habet. Item Petrus de Quarto filius dicti Petri Quarto fornicatur publice cum Maria ex qua prolem habuit. Item dixerunt quod en Viver Sagro uxoratus adulteratur publice cum Gabriela ex qua prolem habuit.

Fol. 53 Item dixerunt quod en Guillelmus Reyner fornicatur publice cum Brumissenda ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Petrus de Torrentibus fornicatur publice cum Maria Rabaçadora ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Geralda Berarda est lenona et exercet lenocinia.

ECCLESIA SANCTI PETRI DE SOBIRATS (SANT PERE DE SUBIRATS)

Eadem die veneris (24 gener 1326) fuit visitata ecclesiam Sancti Petri de Sobirats et fuerunt vocati de parrochianis Raimundus Abeymar, Bartholomeus ça Rocha et Bartholomeus Abeio qui iurati dixerunt quod rector non residet in ecclesia.

Item dixerunt quod Guillelmus de Corbins fornicatur publice cum quadam quam tenet in domo ex qua prolem habet. Item dixerunt quod en Domingo commoratur cum Nobilia.

Berengarius de Villar acuto mutuat X pro XII denarios ad usuras.

Fol. 53 vto. Item dixerunt quod parrochiani parrochie sancti Johannis nolunt dictam ecclesiam sancti Petri in festivitibus ordinatis visitare ad divinum officium audiendum.

ECCLESIA SANCTI JOHANNIS DE MORA (SANT JOAN ZAMORA)

Die sabbati que fuit VIII kalendas Februarii (25 gener 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Sancti Johannis de Mora et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus ça Rocha, Bernardus ces Prenyades, Galcerandus de Podio, Raimundus de Tiers et Raimundus Maymonis qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie: omnia recte.

Fol. 54

ECCLESIA DE GILIDA (GELIDA)

Die sabbati que fuit VIII kalendas februarii (25 gener 1326) fuit visitata ecclesia de Gilida et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Codorniu, Bernardus ça Ginebreda, Bernardus Raquer, Berengarius Rovira et Arnaldus Marti qui iurati dixerunt (sic)

LOCO DE MARTORELLO (MARTORELL)

Die sabbati que fuit VIII kalendas februarii anno predicto (25 gener 1326) coram reverendo in Christo patre domino Episcopo predicto in loco de Martorello constituto comparuit religiosus Frater Bernardus Rubi prior prioratus sancti Genesii de Ruppe Forat Barchinone diocesis et firmavit per X solidos augmento in manu et posse curie ipsius domini Episcopi super omni genere pencione vel demanda civili vel criminali quam Frater Guillelmus de termino vel aliquam personam secularis vel religiosa habet contra eum et dictum prioratum vel eorum alterum ...quod minorie vel modo. Et promisit comparere diebus et horis sibi assignandis et solvere iudicatum sub ypotheca et obligatione omnium bonorum suorum et dicti prioratus. Et Michaelonius dedit in **Fol. 54 vto.** fideiussorem Arnaldum Plana beneficiatum in ecclesia Martorelli qui cum principali predicto et promissit predictam accedere et complere et ad hoc obligavit se et omnia bona sua. Que acta fuerunt die et anno prefixo in presentia mei Bernardi de Podio scriptoris vester et venerabilium Guillelmi Gaufredi de Bunir Tarrachone canonico et Raimundo Marthi rectori ecclesie de Gilida et plurium aliorum. Et post predicta dictus prior promisit prefatum Arnaldo Plana de predicta fideiussione servatam indempnem.

Postea dictus prior supplicavit domino Episcopo predicto quod non conantur in sua curiam personalem litigare sed per procuratorem quod sibi concessit dominus Episcopus antedictus ex quibus exponitis coram eo.

Fol. 55

ECCLESIA DE PAPIOLO (EL PAPIOL)

Die dominica que fuit VII kalendas februarii anno predicto (26 gener 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Papiolo et primo in clericis tonsoravit Petrum Gili de Sabadello, Berengarium Letger de Granata, Ferrarium Sala et Franciscum de Gostemps de Granata.

Postea fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Gombau, Guillelmus Agost, Raimundus ça Cayl, Petrus de Codoleses, Raimundus de Rigals, Raimundus Royg et Geraldus Martorell qui iurati dixerunt quod multe possessiones que tenentur quod rector dicte ecclesie altari sancti Nicholay sunt stabilite sine firma domini Episcopi Barchinone.

Item dixerunt quod na Marçala de parrochia sancte Crucis de Olorda exercet sortilegia.

Fol. 55 vto.

CAPELLA MONLENDINORUM REGALIIUM (MOLINS DE REI)

Die lune que fuit VII kalendas februarii anno predicto (27 gener 1326) dictis dominus Episcopus visitavit ecclesiam Molendianorum Regalium et fuerunt vocati de parrochianis: Bonanatus de Orto, Petrus Bisbe, Bernardus de Manso, Raimundus Pelicerii, Berengarius Oliverii et Raimundus Bofiyl qui iurati dixerunt quod Bertrandus fornicatur publice cum na Selarmanda et habet prolem ex ea.

Item dixerunt quod Bernardus de Papiolo publice fornicatur cum na Salelas.

ECCLESIA SANCTE CRUCIS DE OLORDA (SANTA CREU D'OLORDA)

Eadem die lune (27 gener 1326) fuit ecclesia sancte Crucis de Olorda visitata et non potuit perfici inquisitionem sinodalis cum non haberi possent de parrochianis sed fuit inventum regenti dictam ecclesiam quod citet de parrochianis quod sint proxima die sabbati Barchinone coram domino Episcopo ut cum ipsis possit perfici dictam inquisitionem sinodalem.

Fol. 56 Die Purificationis Beate Marie que fuit IIII nonas februarii (2 febrer 1326) dictus dominus Episcopus tonsuravit in clericis in Sede Barchinone sequentes scolares: Laurentium Martini. Guillelmum Muntelols, Berengarium Maçana, Gymeritus de Usay, de Barchinona. Iste non fuit positus hic falso modo quare non concedatur isti literam tonsure quia pro certo non fuit scriptus per scriptorem nostre curie.

Die dominica que fuit VII kalendas Martii anno Domini MCCCXXV (23 febrer 1326) Pontius et cetera dilecto in Christo Guillelmo Stamardi presbitero. Salutem in domino. Attendentes tue probitatis merito super quibus apud nos laudabilem testimonium prohibetur capellam Sancti Christofori constructa in parrochia Sancti Petri de Terracia nostre diocesis vaccantem per liberam resignationem Bertrandi Dialech presbiteri quondam rectoris eiusdem ad presentationem ex parte domine Berengarie uxor Arnaldi Coch quondam civis Barchinone cutricis Guillemoni de Vallesicca heredis universalis Guillelmi de Vallesicca quondam civis Barchinone habentis **ius patronatus in capella predicta** seu eiusdem presbiteratum tibi confirmamus te quod instituimus in ea cum omnibus ipsius capelle iuribus et pertinentie **Fol. 56 vto.** universis Salvo tamen in omnibus et per omnia iure nostro et Ecclesie Barchinone ac sine iura alieni. Mandantes tibi quod in dicta capella residentiam facias personalem et in ea dominicum obsequium exegeris pro ut fieri debet et alia est fieri consuetum. Et sis expensis nobis et successoribus nostris bonus obediens et fidelis secundum Deum et canonica instituta et de bonis ipsius capelle nihil vendas impignores vel etiam alienas absque consensu vel voluntate nostra et successorum nostrorum et licentia speciale unde Ego Guillelmus Scamardi predictus recipiens a vobis a dicta domino Episcopo confirmationem et institutionem predictas promitto vobis predicta omnia et singula attendere et complere iuxta meum sentire et posse et iuro ad sancta quatuor Dei evangelia corporaliter pro me tacta nichil de bonis dicte capelle vendere et cetera absque consensu et voluntate vestra et successorum vestrorum et licentia specialis in cuius Rei

testimonio Nos memoratus Episcopus et cetera. Datum et actum in Monasterio Sancti Cucuphatis nostre diocesis VII kalendas martii anno quo supra.

Et fuit littera executionis directa Berengario Eymerici rectori capelle Sancti Michaelis in parrochia antedicta.

Fol. 57 MONASTERIO SANCTI CUCUPHATIS (MONESTIR DE SANT CUGAT)

Die lune que fuit VI kalendas Martii anno predicto (23 febrer 1326) dictus dominus Episcopus in Monasterio Sancti Cucuphatis constitutum tonsoravit in clericos sequentes scolares: Bartholomeum Dalmatii de sancto Cucuphate, Petrus Saborit de Vayl Daureix, Berengarium Sunyer de parrochia Sancti Stephani Penitentis.

Poncius et cetera. Dilecto in Christo Jacobo Torilionis in villa Apiarie commoranti. Salutem in Domino. Cum dudum ad nostras aures pervenisset quod Raimundus Boneti quondam beneficiatus in ecclesia dicte ville Apiarie decessit nullo condito testamento et quod de bonis ipsius multi multa penes se habebant et tenebant ac fraudulenter et indebite oculabant et quod pariter alios vos habeatis et tenebatis de bonis deffuncti eiusdem ob que penis quos et que essent ipse bona auctoritate nostra et mandato legitime inquisito ut veritate reperta nos ad quem talium bonorum ordinarem in civitate et diocesis nobis commissis pertinere nosciter de ipsis bonis deducto prius re aliene disposeremus prout ius et ratio postularent. Demum vere quia vos asservistis in predictis bonis ius habere super quibusdam **Fol. 57 vto.** capitulis per vos oblatis auctoritate nostra testes recepti fuerunt et per vos producti quibus examinatis et eorum depositionibus in nostro consilio diligenter ac finaliter sub iuramento tam de vobis quam de aliis super dictis bonis plenam deposueritis veritatem. Et quod computatis hiis que per vos debentur prefato deffuncto prout per inquisitionem inde factam invenimus et alia in vestra depositione latius declarastis cum hiis que nobis dari de eisdem bonis et probastis legitimis documentis adhibita deliberatione et consilio diligenti vobis restitui et tornari de dictis bonis habeant ultra bona vel debita quam tercie de bonis prefati deffuncti enarrastis proprio iuramento viginti et tres libras et quatuor solidos Barchinone. Nec alia ad tornandum aliqua de bonis dicti deffuncti vos invenerimus obligatum. Ideo vos ab omni impositione quam contra vos seu bona vestra habemus seu habere potuimus pro predictis aliquatenus vel movere perpetue absolvimus per presentes. Nobis et successoribus nostris in predictis perpetuum silentium imponendo. In cuius rei testis presentem litteram apprehensionis et cetera. Datum et actum in Monasterio Sancti Cucuphatis nostri diocesis Kalendas Martii anno Domini MCCCXXV.

Universis et singulis presentes litteras impeturi Nos Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus notum facimus per presentes Quod cum anno presenti infrascripto post festum Nativitatis Domini esset communis publica vox et fama in civitate Barchinone Quod reverendus in Christo Pater et dominus frater Guillelmus divina providentia Episcopus Sabienensis sancte Romane Ecclesie Cardinalis et dispensator Domine Ecclesie Tarrachone diocesis ... Ita quod ex parte venerabilis viri Ugueti de Cervilioni operari dicte ecclesie Tarrachone Illustrissimo principi et Domino Jacobo Dei gratia Regi Aragonum iam fuerat suplicatum Quod sanctissimo in Christo patri et domino nostro Summo pontifice quod ipso Ugueto dignaretur supplicare super obtinenda camera supradicta quidquid idem dominus Rex concesserat se... Sed quia per ipsum dominum regem postmodum intellecto quod prefata camera debebatur venerabili viro Gaufredo de Biure Canonico Tarrachone auctoritate gratie a Sede Apostolica sibi fecit ac vigore etiam cuiusdam ordinationis seu constitutionis fecit per dictum dominum nostrum Papam que incipit "ex debito pastoralis officii" nobis quodquod immeritis superva dispositione comissi et cetera et fuit vel de ipsis aliter duxerimus disponendum quam quidem constitutionis idem dominus Rex **Fol. 58 vto.** in suo fecit consilio examinari et plenarie recenseri si

pretextu memorate constitutionis seu ordinationis debebatur dicto Gaufredo camera antedicta et invicto clarius et discusso quod ipsi Gaufredi dicta camera debebatur et propterea idem dominus Rex pro dicto Ugueto super predictis scribere denegaret, nec dare iustitiam pro eodem, nec in suo iure impediret. Ideo dictus Gaufredus existens tuto presentialiter Barchinone premissis discussis dictam cameram acceptavit secundum iurem formam credens iure suo ut sic comuniter dicebatur. Et de predictis omnibus et singulis cum in eisdem presentis fuerimus et viderimus ascultare ad dicti Gaufredi de Biure instantiam perhibemus testimonium veritati. In cuius rei testimonium presentem cartam apprehensione sigilli nostri ut tenetur ... dictus Gaufredus se tutius valeat et veritas in publicam veniat notionem fecimus roborari. Datum et actum in Monasterio sancti Cucuphati Vallensis nostre diocesis II nonas Martii anno Domini MCCCXXV.

Fol. 59 **ECCLESIA SANCTI VINCENTII DE ORTIS (SANT VICENÇ DELS HORTS)**

Die sabbati que fuit Idus Martii anno quo supra (15 març 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Vincentii de Ortis et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Soleta, Arnaldus Gabies, Berengarius Badia, Petrus Paraylada, Petrus Gomar, Arnaldus Cayadell, Petrus Mayla, Arnaldus sabaterii et Berengarius Escuder qui iurati dixerunt quod Guillelmus Thomam beneficiatus in altari Sancte Marie dicte ecclesie non residet in altari nec substitutus complere divinum officium in altari.

Item dixerunt quod Andreas Domenech beneficiatus in capella castri de Cervilione non reddit debitum officium in suo altari nec celebrat in eodem.

Item dixerunt quod Andreas Maryalli qui est beneficiatus in altare Sancte Lucie in dicta ecclesia non continue celebrat in suo predicto altari immo dividit servitium per aliquos dies celebrando in suo altari et per aliquos dies septimane in altari sancte Marie Virginis **Fol. 59 vto.** previs quodlibet altari requirat contrarium servitium.

Item dixerunt quod dictus Guillelmus Thomas non bene excolit munus beneficii sui. Item dixerunt quod Guillelmus de Molendinis rector capelle sancti Felicis tenet publice pro concubina in villa Sancti Vincentii de Ortis quandam vocatam Rominam.

Item dixerunt quod Raimundus Mangri qui regit ecclesiam sancte Crucis de Olorda tenet publice pro concubinam quandam vocatam Guillelmam ex qua prolem habuit.

Item dixerunt quod Guillelmus Glacat adulteratur publice cum Eliscende Çabatera uxorata.

Fol. 60 Item dixerunt quod Raimundus de Ponte de Cervelione adulteratur publice cum Sibilia de Muntpar ex qua prolem habet. Item dixerunt quod Arnaldus Rosseylo adulteratur publice cum filia Ermessendis Cavallera ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Geraldus de Clariana et Bonanatus Mercer et heredes Berengarii Puyg exercent contractus usurarios emendo censualia cum instrumentis gratie.

Item sequenti die dominica in dicto loco sancti Vincentii de Ortis fuerunt in clericos tonsurati scolares sequentes: Bertrandus Pigar, Bernardus Pigot, Petrus Mager, Geraldus Payro, Johannes Benedicti, de Sancti Vincentii de Ortis.

Fol. 60 vto. **ECCLESIA SANCTE MARIE DE MARTORELLO (MARTORELL)**

Die dominica Ramis Palmarum que fuit XVII kalendas aprilis anno quo supra (16 març 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Martorello et fuerunt vocati de parrochianis: Galcerandus de Gostemps, Guillelmus Royg, Berengarius de na Guia, Petrus Riba, Arnaldus des Febris, et Petrus Rossijol qui iurati dixerunt super statu ecclesie et ministrorum eiusdem bene per omnia. Item dixerunt super statu parrochie bene per omnia.

Item dicta die dominica fuerunt inscripti in clericos tonsurati: Bartholomeus de Nomine Dei, Petrus de na Guia, Guerau Nonell, Antonius Geraldí, Petrus Geraldí, Berengarius Royg, Berengarius Rexach, Petrus de Fos, Franciscus Fusterii, Dominicus Joncosa, Bernardus Nadal, Bernardus Palau, Petrus Ferrarius, de Martorello.

Fol. 61**ECCLESIA DE GRANATA (LA GRANADA)**

Die lune sequenti que fuit XVI kalendas aprilis anno predicto (17 març 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Granata et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Umbert, Petrus Busquet, Jacobus Pages, Bernardus Lagoyos et Guillelmus Arconer qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie alienavit locum de Medels ad utilitatem ecclesie. Dictus rector super predictis interrogato dixit verum esse et quod illud de voluntate domini Episcopi Barchinone.

ECCLESIA DE OLERDOLA (OLÈRDOLA)

Die mercurii que fuit XIII kalendas aprilis anno predicto (19 març 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Olerdola et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Soler, Guillelmus Olivaria, Petrus Osset et Petrus Ferrarius qui iurati dixerunt quod rector ecclesie predictae alienavit aliquas possessiones ecclesie scilicet ça Costa et es Viijs et videtur eis quod intrata debetur converti in utilitate ecclesie et sunt usque ad XXXV solidos.

Item dixerunt quod Raimundus Riba adulteratur publice cum Bonanata ex qua prolem habet.

Fol. 61 vto. Item dixerunt quod Petrus de Casaldoria adulteratur publice cum Maria ex qua prolem habet. Item dixerunt quod in Nadalt fornicatur publice cum GERALDA Arabassadora.

Item dixerunt quod Pontius Natale fornicatur publice cum quadam que fuit uxor den Copons.

Item dixerunt que deficit responsorium in ecclesia.

ECCLESIA DE VILLE FRANCHE (VILAFRANCA)

Eadem die mercurii que fuit XIII kalendas aprilis anno predicto (19 març 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Ville Franche absque procuracione et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius de Canellis vicarius, Ferrarius Ollarii baiulus Ville Franche, Guillelmus Alamanii, Berengarius Miçer, Valentinus Alamania, Petrus ça Pera, Raimundus Maronis, Guillelmus de Palacio, Guillelmus de Canovellis, Maymoni Dalmacii, Bernardus Huch, et Petrus Rovira qui iurati dixerunt quod in ecclesia predicta non dicitur prima nec est moris sollempniter alta voce.

Fol. 62 Item dixerunt quod substitutus Raimundi de Fabara beneficiati de Villa Francha non deservit continue in altari nec surgit nisi raro matutinis. Item dixerunt quod Arnaldus Dalmacii rector capelle Sancti Jacobi constructe in dicta ecclesia non deservit sue capelle immo raro celebrat in eadem. Item dixerunt quod Bernardus Pedros regens ecclesiam de Blita tenet publice per concubina in Villa Francha quandam que moratur in vico Guillelmi Balester cuius nomen ignorant et habet prolem ex ea.

Dictus Bernardus Pedros iurato, interrogato dixit se unquam peccasse carnaliter cum dicta muliere; dixit tamen se diffamatum fuisse ex ea. Fuit sibi dicta purgatio quam facere habebat die veneris post Pascha in qua die veneris dominus Bernardus adduxit in compurgatores Berengarius Mayol, Guillelmus Dalmau, Petrum Montagut, Fratrem Berengarius Pereylada, Guillelmus Audar presbiteros et defecit in purga.

Item dixerunt quod en Plaça presbiter qui moratur in Monte Albo tenet publice concubinam in Villa Francha quandam que fuit filia Macellarii sancti Cucuphatis.

Fol. 62 vto. Item dixerunt quod Petrus Montagut beneficiatus in capella Hospitalis Ville Franche tenet publice pro concubina quandam que fuit nutrix seu nudriça cuiusdam infantilis Petri de

Lotgerio. Dictus Petrus Montagut iurato, interrogato dixit verum esse predictam sed iam composuit cum domino Episcopo de eisdem non sunt VIII menses vel circa. Dixit tamen per iuramentum quod postea peccavit carnaliter cum eadem. Composuit dictus Petrus ad XXX solidos quos promisit solvere infra VIII dies et XII denarios scriptoris. Et sibi iniunctum sub pena sinodali et quod haberet alia stare duobus mensibus in carcere quod non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec alia teneat publice concubinam.

Item dixerunt quod Bernardus de Calderiis rector ecclesie de Castelletto tenet publice pro concubina quandam vocatam Balesterona ex qua prolem habet. Fatetur dictus Bernardus de Calderiis peccasse carnaliter cum dicta Balesterona et prolem cum ipsa habet suscepisse ex ea licet dubitet quod sit sua. Dixit tamen quod ipse non intrat domum dicte mulieris sed facit eam venire ad se. Composuit dictus Bernardus cum domino Episcopo ad C solidos. Et dominus Episcopus remisit dicto Bernardo omnem actionem vel demandam quam propredictis habere poterat contra eum usque ad presentem diem. Inniunxit sibi pena comisionis sinodalis quod non sit cum cita muliere in loco suspecto ex tunc.

Item dixerunt quod rector ecclesie Sancti Saturnini de Castro Veteri extremo tenet publice pro concubina in Villa Francha in domo quam habet in Villa Francha quandam cuius nomen ignorant. Dictus rector iurato interrogato negat predictam veritatem continere. Fuit iniuncta purgationem dicti rectori et quod infra XV dies se purgare habeat de predictis cum veri manum sui ordines.

Item dixerunt quod rector ecclesie sancte Fidis tenet in Villa Francha publice pro concubina in vico Sancte Marie Magdalene quandam ex qua prolem habet. Negat dictus rector predictam quod ab ipsis presens esse veram; dudum tamen ipsam tenuit; et ex eam prolem habuit. Sed inde fuit punitus. Fuit indicta sibi purga cum veri manum sui ordinis. Adduxit dictus rector quod copurgatoribus Bonanatum Cervera beneficiatum in ecclesia Ville Franche, Romeum Cresimus, Berengarius Rabassa beneficiatum Sancte Marie de Ortis et Berengarius Urgelli presbiteros qui ipsum rectorem purgarunt.

Fol. 63 Item dixerunt quod en Fabregat beneficiatus in ecclesia sancte Fidis tenet publice pro concubina quandam cuius nomen ignorant in loco sancte Fidis in suo hospicio. Negat Nicholaus Fabregat predictus tenere dictam mulierem pro concubina nec peccasse carnaliter cum eadem. Fuit sibi in dicta purgatio cum IIII manu sui ordinis quod facere debeat per totam diem crastinum quod erit dies veneris post Pascha in qua die veneris dictus Fabregat adduxit compurgatores Guillelmus Busquet rectorem ecclesie de Granata, rectorem sancti Fidis Berengarium Mayal et Arnaldum Vaijl, presbiteros qui purgarunt ipsum Fabregat.

Item dixerunt quod en Maço rector ecclesie de Ferran tenet publice pro concubina na Colomera ex qua prolem habet. Fatetur dictus rector predicta iurato et interrogato super libris et ornamentis quos dicebatur impignorasse, negavit precise esse vera.

Item dixerunt quod en Guilera vicarius ecclesie de Pax tenet quandam in hospicio rectoris ex qua prolem habet. Fatetur Petrus Guilera vicarius dicte ecclesie quod dudum vere sunt lapsi XII anni tenuit pro concubina Berengaria que moratur in Villa Francha et ex ea prolem habuit et inde fuit punitus. Postea non peccavit carnaliter cum eadem nec fuit secum in loco suspecto. Fuit sibi iniunctam purgatio cum VI manu sui ordinis quod facere debeat hinc ad diem veneris proximam post Pascha. Die iouis sequenti dictus Guilera adduxit secum compurgatores videlicet Guillelmum Busqueti rectorem ecclesie de Granata, Bernardum Pedros regentem ecclesiam de Blita, Nicholaum Fabregat beneficiatum Sancte Fidis et Bonanatum Cervera beneficiatum in ecclesia Villa Francha cum compurgatoribus se purgavit cum quatuor manu sui ordinis.

Fol. 63 vto. Item dixerunt quod Berengarius Mayol, Berengarius Rabassa, Bonanatus Rubio presbiteri ludunt publice in platea ad aleas.

Item dixerunt quod Bernardus Ugeti fornicatur publice cum quadam cuius nomen ignorant. Item dixerunt quod Bernardus de Cases Martinus adulteratur publice cum quadam cuius nomen ignorant. Item dixerunt quod Guillelmus de Lotgerio tenet publice pro concubina na Tranala. Item dixerunt quod Orsetus de Olerdola tenet publice pro concubina in populatione den Lobet. Item dixerunt quod Raimundus Cuch tenet publice amansias Bassitam et Alamandam filiam den Simon. Item dixerunt quod en Messeguer et Petrus Rubi in emptione pignorum exercent usuras.

Item dixerunt Ferrarius Ollarii baiulus predictus quod ipse tenet bona (proprietats) **Fol. 64** que fuerunt uxoris Ferrarii Vives que tenetur restituere.

Item dixerunt Guillelmus Alamani quod ipse tenet multa bona que fuerunt Bertrandi de Canellis et Bernardi de Pinu et domine uxor ipsius Guillelmi quondam sunt distribuenda.

Remissio

Pontius et cetera. Dilecto in Christo Petro Loreta eiusdem civitatis clerico coniugato. Salutem in Domino. Cum tu delatus de morte perpetrata in persona Bernardi Riera quondam civis et apothecarii Barchinone ac inde convictus legitime de eadem propterea tuis culpis et demeritis requirentibus ad penam carceris proponi exigentem iustitia sententialiter fueris condemnatus. Nos cum quorundam magnorum devicti instantia dominorum quibus in hiis comode defficare **Fol. 64 vto.** munere poteramus. Id circo omnem auctoritatem petitionem vel demandam corporale vel penitentiaria quam contra te vel bona tua actione premissa habere poteramus aliquatenus vel monere tibi diffinimus perpetuo ac remittimus per presentes absolventes te a predicti omnibus et etiam dependentibus ex eisdem contemnitis de iure possumus et debemus sine iure tamen iniuria alieni. In cuius Rei testes presentem literam aprensione sigilli nostri fecimus Roborari. Datum in Villa Francha XIII kalendas aprilis anno Domini MCCCXXVI.

Fol. 65 ECCLESIA SANCTI CUCUPHATI DE GARRIGUIIS (ST. CUGAT SESGARRIGUES)

Die iovis sequenti que fuit XIII kalendas aprilis anno quo supra (20 març 1326) fuit visitata ecclesiam sancti Cucuphatis de Garriguiis et fuerunt vocati de parrochianis Franciscus Maçoni, Bernardus Punyera, Guillelmus Prats et Bernardus Jofre qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie est obligatus tenere cereum ad illuminandum eucaristiam dum elevatur in missa et cesat pro vicio ipsius cerey.

Item dixerunt quod Dialech quondam rector dicte ecclesie alienavit multas possessiones ignorant si de consensu domini Episcopi videlicet quandam vineam Francisci Maçoni et quandam aliam vineam quam tenet uxor Romei Baiuli quondam et quoddam trocium terre quod exalit eadem uxor Romei Baiuli et quoddam campum Ferrarii Vayl et feogenale Raimundi Mathei.

Item requirunt parrochiani quod rector dicte ecclesie nec facit nec fecit residentiam in eadem postquam ipsam habuit.

Item dixerunt quod hospitium rectoris minatur ruinam nec in eo sunt aliqua vasa vinaria.

Fol. 65 vto. Item dixerunt quod quedam vinea ecclesie est quasi sterilis propter malam laborationem.

ECCLESIA DE PERAMOLANTA (PEREMOLANTA)

Eadem die iovis (20 març 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Peramolanta et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Riera, Petrus Busquet, Petrus Costa, Antonis Urgelli et Nicholaus Mironi qui iurati dixerunt quod quedam mulier vocata na Pigrau est tarda venire ad ecclesiam.

ECCLESIA DE PAX (PAX)

Die sabbati que fuit XI kalendas aprilis (22 març 1326) fuit visitata ecclesiam de Pax et fuerunt vocati de parrochianis Guillelmus Cosida, Morel dez Senyechs, Petrus Clavell et Petrus Cabot

qui iurati dixerunt quod Berengarius Ferrarius rector dicte ecclesie non facit residentiam in ipsa ecclesia.

ECCLESIA DE BLITA (LA BLEDA)

Eadem die (22 març 1326) fuit visitata ecclesiam de Blita et fuerunt vocati de **Fol. 66** parrochianis: Raimundus Manleu, Jacobus Guall, Maymonus Manleu, raimundus de Manso et Berengarius Gual qui iurati dixerunt quod Bonanatus Romagera uxoratus adulteratur publice cum Elicsende ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod rector dicte ecclesie non residit in eadem.

Item dixerunt quod defficiunt libri in ecclesia.

Item dixerunt quod ecclesia indiget reparationem et principaliter cohoptorie.

Item dixerunt quod rector qui nunc est alienavit quoddam trocium terre et suos predecessor multas alias possessiones. Ignorant hoc fecerunt cum consensu domini Episcopi.

ECCLESIA SANCTI BAUDILII (SANT BOI)

Die lune que fuit IX kalendas aprilis anno quo supra (23 març 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Baudilii et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Palau, Petrus Prinet, Jacobus Cardoner, Guillelmus Cathala, Guillelmus Gerau, Petrus Riba, Guillelmus Sartre, Ferrarius Gener, Bernardus dez Graus, Petrus Forner **Fol. 66 vto.** Petrus Codina, Petrus Viader, Bernardus Fuster, Johannes Calem, Arnaldus Agost, Petrus Campmas, Jacobus Gaçull, Michael Çabater, Petrus Aguilo, Petrus Carolus, Petrus Jumet et Petrus Gerona qui iurati dixerunt quod regentes dictam ecclesiam non vocant religiosos ad audiendum confessiones parrochianorum et si veniunt non retinet eos tempore debito quod possint omnes parrochiani eis confiteri nec etiam precipuis festivitatis ad sermocinandum vocant eos.

Item dixerunt quod Paschasius de Ulmo de Barchinona ordinavit dari de bonis suis pro ardendam una lampade et uno aniversario in ecclesia Sancti Baudili que non sunt completa quare petunt manimisoires ipsius ad hoc compelandum.

Item dixerunt quod rector altaris Sancte Marie dicte ecclesie recipit agerium in manso Guillemoni Viader et petunt quod reduceretur agerium ad certum censum quia ubi fundatus est mansus est locus infectus.

Item dixerunt quod Guillelmonus Viader oneravit quondam campum suum uno quartano oli dando ad servicium ecclesie sancti Baudilii quod contradicit benefficiatus altaris sancte Agnetis Sedis Barchinone pro quo campus tenetur.

Fol. 67 Item dixerunt quod Petrus de Palatio fornicatur publice cum Sancia filia Raimundi Genesta. Item dixerunt quod en Rosseyl adulteratur publice cum quadam cuius nomen ignorant.

Item dixerunt quod en Ricart uxoratus adulteratur publice cum quadam sua ancilla ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Ferrarius Ricart, en Puygferrer, en Goda, Bernardus Rubiol nolunt cum sponsis suis benedictionem recipere nuptialem.

Item dixerunt quod en Manresa, Bernardus de Paraylada, Petrus Gay, Barçelo Vidal mutant ad usuras.

Item dixerunt quod dictus Manresa est tardus venire ad ecclesiam.

Item dixerunt quod Saurina Gaçerala est coniuratrix comunem.

Item dicta die tonsuravit in clericum Poncium Gerona filium Petri Gerona, civis Barchinone.

Fol. 67 vto.**ECCLESIA SANCTI JOHANNIS DE PINU (SANT JOAN DESPÍ)**

Die mercurii que fuit VII kalendas aprilis anno Domini MCCCXXVI (26 març 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Johannis de Pinu et fuerunt vocati de parrochianis: Arnaldus Nom de deu, Berengarius Aravig, Guillelmus Carbonell, Petrus Galter et Guillelmus de Orto qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie omnia recte.

Item fuerunt tonsurati in clericos sequentes scolares: Arnaldum Torrent, Petrum Calopa, Arnaldum Calvo, Guillelmum Lobet et Arnaldum Ferrari.

ECCLESIA DE AVINIONE (AVINYONET)

Die iovis sequenti (27 març 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Avinione et tonsoravit in clericos sequentes scolares: Marcho Mansi Caudal, Petrus Avinionis, Guillelmus Avinionis de Avinione, Jacobus Michaelis, Petrus Leronis de Cenguyoles.

Postea fuerunt vocati de parrochianis: Romeus Davidis, Raimundus Cardel, Bernardus Sartor, Guillelmus Bartol., Gerau Fangar et Ferrarius Fangar: omnia recte.

Fol. 68**ECCLESIA SANCTI MARTINI PENITENTIS (SANT MARTÍ SARROCA)**

Die veneris que fuit V kalendas aprilis anno predicto (27 març 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Martini penitentis et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Goalart, Bernardus Ferriol, Berengarius Ollari, Petrus Durandi, Michael de Sancto Paulo et Arnaldus Marerii qui iurati dixerunt quod Berengarius de rafeques fornicatur cum quadam que vulgariter vocatur dida. Item dixerunt quod Guillelmus Laurenti fornicatur cum Guinovarda.

Item dicta die prefatus dominus Episcopus tonsuravit in clericos in dicta ecclesia sequentes scolares videlicet: Arbertum Michaelis, Jacobum Calabuig et Guillelmum de Morgades.

ECCLESIA SANCTI JACOBIS DE DOMINICIS (ST. JAUME DESDOMENYS)

Die sabbati que fuit IIII kalendas aprilis (29 març 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Jacobi de Dominicis et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus de Gatello, Raimundus de Miravayls, Guillelmus Geraldus **Fol. 68 vto.** et Petrus de Solerio qui iurati dixerunt quod presbiter regens dictam ecclesiam aliquociens se absentat ab ecclesia per suis negotiis in ea nullo dimisso idoneo substituto.

Item dixerunt quod Petrus Ollari regens dictam ecclesiam frequenter ludit ad taxillos et altilenani propter quod sit monitus per aliquos de parrochianis quod abstineret a ludo. Fatetur dictus regens ecclesiam iurato.

Item dixerunt quod placeret eis et requirunt quod rector resideat in ecclesia antedicta.

Item dixerunt quod Berengarius Barenys fornicatur publice cum Berengaria ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod en Sicart de ses Torres est tardus venire ad ecclesiam.

Item dixerunt quod Johannes Neofitus den Miravaynes et Guillelmus Franquesa mutuunt publice ad usuras.

Item dixerunt quod rector dicte ecclesie et Berengarius Gisberti de Beylvey **Fol. 69** tenent bona que fuerunt Cathaline quondam amansie dicti rectoris et poterant valere usque ad D solidos de quibus demisit CCC solidos pro emendo censuali ad servitium unius lampadis que ardeant perpetuo in dicta ecclesia et non curant complere voluntatem defuncte.

Item dixerunt quod Berengarius Colomer tenet dictos CCC solidos legatos per dictum Guillelmum Galissa ad servitium lampadis que perpetue ardeat in ecclesia antedicta.

ECCLESIA DE SALOMONE (SALOMÓ)

Die dominica que fuit III kalendas aprilis anno Domini MCCCXXVI (30 març 1326) ex parte dicte domini Episcopi fuit visitata ecclesiam de Salomone et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus de Colle, Guillelmus de Colle, Jacobus Gener, Petrus de Viladordis, Andreas Pinceylli et Arnaldus de Lagostera qui iurati dixerunt quod Guillelmus Magraner parrochianus dicte ecclesie decessus inconfessus culpa rectoris qui noluit venire ad eum requisitus. Sed dicitur quod ipse rector erat corporaliter impeditus. Negat rector predictus quod predictus Magraner vel alius culpa sua decessit inconfessus.

Fol. 69 vto. Item dixerunt quod cum cerei causa devotionis per aliquos ad ecclesiam afferentur ipse rector dimisso unico cereo in ecclesia reliquos alienat. Dixit rector quod cerei qui ex promissione et devotione ad ecclesiam offerentur potest sibi retinere et retinet postquam aliquantulum combusserint sed ipsos postea unum post alium deputat ad usum et servitium ecclesie antedicte.

Item dixerunt quod quia rector subaudit parrochiani non audent sibi nisi in casu necessitatis confitere. Dixit rector quod aliquantulum subaudit sed per hoc non cessat audire parrochianorum confessiones.

Item dixerunt quod Januarius Farnos rector dicte ecclesie tenet publice pro concubina quandam vocatam Romina ex qua dudum prolem habuit. Fatetur rector ipsam tenere in domo sed non iacet ibi licet concedat et secum moretur in die. Dixit tamen quod iam anno preterito pro dicta muliere fuit punitus per Guillelmum de Furno Decanus penitentis ita quod voluit habere ab ipso predicta ratione LX solidos pro pena concubinatus. XXX solidos et per servitio XXX solidos. Composuit cum domino Episcopo ad C solidos solvendo in festo beati Johannis Baptiste. Et fuit sibi iniunctum sub pena constitutionis sinodalis et quod stare habeat in carcere domini Episcopi uno anno si de cetero sit cum dicta muliere in loco suspecto immo eam a se abiciat.

Fol. 70 Item dixerunt quod propter senectutem et impotentia rectoris parrochiani in necessitatem positi non possunt ipsum rectorem habere nisi cum magno labore. Negat rector predicta immo reddit sine debitum cum requiratur festinanter.

Item dixerunt quod Natalis Postar uxoratus adulteratur publice cum Elicsende filia den Sahet ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Guillemonus de Rossilione solutus forniatur publice cum Saura ex qua prolem habet.

Fol. 70 vto.

Anno Domini MCCCXXVI II kalendas aprilis (31 dilluns al 3 d'abril 1326)

Noverint universi quod nos Pontius Dei gratie Barchinone Episcopus accedentes nos a Reverendo in Christo patre et domino Domino excellentissimo providentia beate Tarrochone ecclesie archiepiscopo duas clausas literas recepisse in ipsa qualibet cuiusdam littere sanctissimi in Christo patris et domini domini Johannis XXII divina providentia sacro sancte Romane ac universalis ecclesie summi pontificis insertus fuerat totus tenor ut prima facie mediebatu continentes quod totam pecuniam Civitatum et diocesis dominorum Vicensis et Urgelensis Episcoporum collectam pro servitio dudum promisso dicto domino nostro pape pro universum clerum provincie Tarrachone ad reprehensionem et expurgationem hereticorum et infidelium per auctoritate Italie que de prima solutione in terminum festi Nativitatis dominice proximo preterita debebatur nec non et totam pecuniam quam in Barchinona civitatis et diocesis colligi debuit pro dicto servitio in termino in predicto vice et nomine ipsius domini Archiepiscopi per dictos dominos Vicensi et Urgellensi Episcopos in auro nobis missuram ad manus nostras recipere deberemus ac etiam ipsam pecuniam Barchinone civitatis et diocesis predictarum facte in auro ex cambio de eadem et ipsam pecuniam tenere **Fol. 71** ac

fideliter conservare facias inde eisdem de traditionibus dictarum peccunie quantitatum apochis de soluto id circo auctoritate ac comissione in mandato superius nobis facis cum in predictis et circa predicta aliis nostris et ecclesie nostre negotiis occupati intendere negamus constituimus creamus et ordinamus cum presenti nostro patenti littera vice in hac parte epistole obtinentes certum specialem ac indubitatum nuntium seu procuratorem nostrum vos **discretum Nocholaum de Salis rectorem ecclesie Sanctorum Justi et Pastoris Barchinone** presentem et huiusmodi mandatum suscipientem ad petendum exigendum et recipiendum dictas peccunie quantitatis pro nobis et nomine nostro a prefatis dominis Episcopis vel eorum vicariis seu procuratoribus ad collectores in nostra civitatis vel diocesis subsidii memorati et singulis eorundem et ad faciendum concedendum et tradendum ipsis et eorum singulis de hiis que receperitis ab eisdem apocha vel apochas de soluto et ad omnia alia et singula faciendum in predictis et circa predictam qua nos possemus facere personaliter constituti etiam si mandatum exigant specialem Nos enim in predictis omnibus et singulis ad dependentibus ex eisdem vobis plenam et liberam per presentes concedimus et tradimus potestatem. In cuius Rei testimonium presentem litteram impressione sigilli nostri fecimus roborari. Datum Tarrachone **Fol. 71 vto.** pridie kalendas aprilis anno Domini MCCC vicesimo VI.

Fol. 72**ECCLESIA DE CUBELLIS (CUBELLES)**

Die sabbati que fuit nonas aprilis anno Domini MCCCXXVI (5 abril 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Cubellis et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Sotarranies, Romeus Texidor, Nicholaus Matha, Matheus Serrat, Jacobus Nespín, Bertran Petrus Jordani et Andreas Examen qui iurati dixerunt quod regentes dictam ecclesiam in precipuis festivitibus et diebus dominicis celebrant in capella de Villanova in periudicium parrochialis ecclesie de Cubellis.

Item dixerunt quod dicti regentes ecclesiam celebrant aliquoties bis in die, videlicet unam missam in ecclesia de Cubellis et aliam in capella de Vilanova.

Item dixerunt quod Petrus de Vilario rector capelle sancti Jacobi in dicta parrochia vendidit vasa vinaria que erant ipsius precio C solidorum quos sibi retinet et illos vult convertere in utilitatem capelle.

Fol. 72 vto. Item dixerunt quod Bartholomeus Busquet adulteratur publice cum Berenguera ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Romeus Texidor uxoratus adulteratur publice cum Guillelma ex qua prolem habet.

Et peracta visitatione cum invenisset dominus Episcopus domus rectoris magna reparatione indigere comitit Romeo Texidor et Guillelmo de Turri et singulis vice et auctoritate nostra recipiant a emptoribus redditum dicte ecclesie de pretio ipsorum CC solidos quos fideliter convertant in reparatione dicti hospitti donec decenter fuerit repertum.

Defficiunt cruces et psalterium in ecclesia.

Eadem die sabbati dictus dominus Episcopus tonsoravit in clericos in capella de Villanova predicta sequentes scolares: **Fol. 73** Nicholaum Matha de Cubellis, Francischum Aquilonis de Cunit, Jacobum de Villanova, Guillelmum Company, Bernardum Bertrandi de Villanova, Petrum Ferrari de Envenya, Michaelem Company de Villanova.

ECCLESIA DE GIALTRUDE (LA GELTRÚ)

Die dominica que fuit VIII kalendas aprilis anno predicto (6 abril 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Gialtrude et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Juny, Guillelmus Devesa, Petrus Flaquer, Arnaldus Mangri, Arnaldus Bufii, Bernardus Jacobi, Bonanatus Pontii et Arnaldus de

Torrentibus qui iurati dixerunt super statu ecclesie et clericorum: bene per omnia.

Item dixerunt quod Raimundus Çabaterii uxoratus adulteratur publice cum Eliscende filia Petri Plana ex qua prolem habet.

Fol. 73 vto. Item dixerunt quod Bernardus Rosselli uxoratus adulteratur publice cum Sibia ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Petrus Moliner fornicatur publice cum na Bassa ex qua prolem habuit.

Item dixerunt quod Bonanatus fornicatur cum filia de ça Formera.

Ferrarius Vedelli, Jacobus Riba, Petrus Madoy, Arnaldus Marti, Guillelmus Domingo de Villanova mutant publice ad usuras XI pro XII denariis.

CAPELLA DE VILLANOVA

Eadem die dominica (6 abril 1326) dictus dominus Episcopus visitavit in capella predicta de Villanova et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius de Castro Episcopali, Petrus de Colle, Guillelmus de Campo longo, Petrus de Ponte, Petrus Mathei, Bernardus Ponto, Guillelmus Porta, Geraldus Johannis, Petrus Dolzeti qui iurati dixerunt quod Guillelmus de Gradu qui morabatur in Villanova detectus infirmitatis gravii petit clericum cui posset confiteri et propter magnam distantiam quam est a Villanova usque ad parrochialem ecclesiam de Cubellis antequam venisset presbiter fuit mortuus. Interrogato de tempore dixit quod fluxerunt X vel XII anni.

Fol. 74 Item dixerunt quod uxor Arnaldi Porta de Villanova decessit inconfessa propter loci distantiam eo qua cum infirmaretur et pateret cui posset confiteri licet ivisse clerico videlicet Guillelmus Porta antequam venisset clericus de Cubellis propter loci distantiam decessit sine confessioni ab causam predictam. Interrogato de tempore dixit quod fluxerunt ultra XII anni.

Item dixerunt quod Bertrandus Cabaterii decessit sine confessione ex causa predicta videlicet propter distantiam predictam.

Item dixerunt quod infantuli infrascripti decesserunt sine baptismo propter distantiam que est a Villanova usque ad ecclesiam parrochialem de Cubellis videlicet tres filii diversis temporibus: Petri Porta et tres filii Arnaldi Porta qui Petrus et Arnaldus morantur in **Fol. 74 vto.** Villanova. Item quidam filius den Garrofer. Item quidam filius den Aguyo Denveya. Item quidam filius den Costa. Interrogatio a quibus temporibus citra accederunt predicta dixit a XV annis citra et proles alii deceperunt sine baptismo.

Item dicta die dominica fuerunt in clericos tonsorati sequentes scolares; Bernardus Guarnal, Guillelmus Claper, Macianus Pontii, Petrus Jordani, Petrus Junii, Franciscus Cuniera, Romeus Rosell, Bonanatus Tordera, Bernardus Antonius, Raimundus Guarnal, Berengarius Muçarra, Petrus Arnaldi, Berengarius de Claperiis, Antonius Muntgros, Franciscus de Benasch, Petrus Golart, Petrus Rovira, Berengarius Serra diocesis Barchinone.

VII Idus aprilis

Pontius et cetera. Dilecto in Christo rectori ecclesie sancte Marie de Cubellis nostre diocesis vel eius locum tenentibus. Salutem in Domino. Cum sint ex nostri pastoralis officii debito tenemus ecclesias nostre diocesis visitare et evellere vitia et plantare virtutes facinore abissimo valeamus ad dictam ecclesiam causa visitationis declinantes pro inquisitionem sinodalem inibi per nos factam inter alia invenerimus quod propter loci distantiam quam est a Villanova usque ad ecclesiam parrochialem predictam multi parvuli absque sacramento baptismatis pro dolor decesserunt. Nos scipientes talibus periculis de competenti remedio **Fol. 75** providere. Ideo vobis commitimus et distincte percipiendo mandamus. Item dum casus necessitatis occurrerit in predictis ita quod parvuli dicte Villa nove ad ecclesiam parrochialem predictam nequint sine periculo per baptismo deportari possitis ipsos

parvulos in fontibus construendis vel iam constructis in capella dicta Ville Nove baptizare salvo iure parochialis ecclesie et ex predicta causa licentiam concedimus et liberam facultatem. Datis in Castro de Cigiis nostre diocesis VII idus aprilis (7 abril 1326).

ECCLESIA DE CIGIIS (SITGES)

Die lune sequenti que fuit VII Idus aprilis anno predicto (7 abril 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Cigiis et primo tonsuravit in clericos sequentes scolares: Raimundus de Manso de Villa Francha, Guillelmus Angles de Cigiis, Guillelmus Guitardi, Petrus Ortolani, Petrus Capeler, Guillelmus de Mar, Guillelmus Gaço, Bernardus Gisbert, Romeus Trabatí **Fol. 75 vto**. Postea fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Ferrari, Petrus Angles, Petrus Xifre, Brenardus Xifre et Petrus Gaço qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie bene per omnia.

ECCLESIA DE GAVANO (GAVÀ)

Die martis sequenti que fuit VI Idus aprilis anno predicto (8 abril 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Gavano et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Moragues, Ferrarius Garrell, Petrus Messeguer, Petrus Plana et Guillelmus Morell qui iurati dixerunt videlicet dictus Ferrarius Garrell quod presbiter dicte ecclesie de Gavano non reddit debitum ecclesie de Arreprinyano et specialiter in Quadragesima proxima preterita.

Item dixerunt quod Geraldus Olivera adulteratur publice cum saura Arlevina.

Item dixerunt quod Berengarius de Blanes adulteratur publice cum Ermessende

Item dixerunt quod Bernardus Olivera fornicatur publice cum Sancia Verdegera.

Item dixerunt quod Bernardus Bertran de Arreprinyano fornicatur publice cum Saurina Gerarda.

Fol. 76

ECCLESIA DE BITULONA (BADALONA)

Die Jovis que fuit IIII Idus aprilis anno Domini MCCCXXVI (10 abril 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Bitulona et fuerunt vocati de parrochianis Berengarius de Curtibus, Borracius de Casellis, Berengarius Riera, Jacobus Bofiil et Guillelmus Monachi qui iurati dixerunt quod presbiteri regentes dictam ecclesiam sunt tardi et non properi ad audiendum confessiones.

Item dixerunt quod Andreas Baiulus de ça Murtra adulteratur publice cum uxore Berengari Rocha ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Guillelmus de Olivariis fornicatur publice cum quadam quam moratur in loco de Pomar.

Item dixerunt quod in turri que fuit de Barbera moratur quedam mulier que dicitur amansia cuiusdam presbiteri ignorant ubi moratur ipse presbiter.

Umbertus de Solerio regens ecclesiam de Rexacho per iuramentum deposuit carnaliter cognovisse Berengariam quam moratur in dicta turri den Barbera et modo se facit nominari Guillelma et ex prolem suscepisse sed nun de presenti non participat secum. Composuit cum domino Episcopo ad VI solidos quos recepit Raimundus Romei. Fuit sibi iniunctum sub pena CC solidos quod non sit de cetero cum dicta muliere in loco suspecto.

Fol. 76 vto. Item eidem die deposuerunt Guillelmus Boscha, Guillelmus Pascual, Berengarius de Rexach super statu dicte ecclesie et parrochie qui iurati dixerunt quod aliquotiens non celebrant presbiteri regentes dictam ecclesiam in ipsa ecclesia.

Item dixerunt quod dicti presbiteri tarde alia die veniunt ad ecclesiam.

Item dixerunt quod rector ecclesie sancti Adriani tenet in amansia quandam vocatam na Coyl viduam. Negat precise rector quod postquam fuit punitus per dictum Episcopum fuerit cum dicta na

Coyl in loco suspecto nec peccavit carnaliter cum eadem.

Item dicta die iouis dictus dominus Episcopus tonsoravit in clericos sequentes scolars: Borracium filium Jacobi Poncii, Guillelmum Rocha diocesis Barchinone.

Item die martis que fuit XVII kalendas madii anno predicto dictus dominus Episcopus in capella sancti Salvatoris constructa iuxta turri den Avasso tonsoravit in clericum Petrum Dalmacii filium Guillelmi Dalmacii de Bitulona.

Fol. 77

Dispensatio (3 abril 1326)

Pontium et cetera. Dilecto in Christo Bernardo Baiuli rectori ecclesie sancti Juliani de Liçano superiori nostre diocesis. Salutem in Domino. Cum nos dudum volendi sequi constitutionem Bonifacianam de electione cum ex eo tecum ad quadriennium quod posses esse in studio et vaccare circa litterarum studia gratiose duxerimus dispensandum. Nunc que lapso ipso quadriennio vel circa quod aliud quadriennium tibi concedere dignaremur ut valores inde continuare inceptum studium et in profundis erudiri nobis duxeris supplicandum. Nos considerantes tue persone habilitatem quam ad hoc idoneam reputamus Quod per alium quadriennium possis studium frequentari et proficere in eodem et hac de causa abesse ecclesia ac redditus et fructus eiusdem vendere seu etiam arrendare. Idoneo tamen clerico cui velis tecum auctoritatem dicte Bonifaciane constitutionis que septenium indulget ad variandum circa litterarum et canonum facultates et nostra ex dono et speciali gratia dispensamus servi super tamen quod dicta tua ecclesia suo debito servitio non frundetur et per tui absentiam annorum circa in eadem multum deffectum vel periculum paciatur. In cuius Rei testimonium et cetera. Datis Tarrachone III nonas aprilis anno quo supra.

Fol. 77 vto.

Deffinitio (7 abril 1326)

Pontius et cetera. Dilecto in Christo Arnaldo Maler pbro. Beneficiato in ecclesia Sancte Marie de Gialtrude nostre diocesis. Salutem in Domino. Cum tu delatus esses apud nos Guillelmam quam dudum fuit amansia Romei Sartoris consanguinei tui ut dicebatur publice pro concubina tenere ac contractus feneraticias exercere nec non et a diversis personas pro missas celebrandis multas quantitates pecunie recepisse et recipere tota die. Sic quia tua humili confessione recepta ac diversis testibus super ipsis licet causa rigore ipsorum testium quare tue confessionis posent procedere contra te iustitia mediante volentes tamen meditare agere in hac parte omnem actionem petitionem vel demandam quam contra te vel bona monere possemus vel agere pro predictis tibi ex dono et speciali gratia deffinimus et remittimus per presentes. Et iniuncta tibi alia pro modo ... penitentia salutari mandantes tibi quod amodo non sis cum dicta muliere in loco suspecto sub pena CC solidorum nec aliqua alia teneas de cetero publice concubinam et quod peccunias quas per parvitatem usurariam a quibusvis personis extorseris restituas et teneris **Fol. 78** nec similia de cetero audeas acceptare pecunias etiam pro missis celebrandis dum pro aliis orare et celebrare obligatus fueris non audeas acceptare nisi tibi legata fuerint a Christi fidelibus vel relictas. In cuius rei testimonium et cetera. Datis in Castro de Cigiis VII Idus aprilis anno quo supra.

Pontius miseratione et cetera. Dilecto in Christo Bernardo Roselli rectori ecclesie sancti Saturnini de Subirats nostre diocesis. Salutem in Domino. Ad humilem supplicationem ex parte tua cum magna instantia nobis factam. Quod per biennium communium a dicta presentium numerandum non tenearis in tua ecclesia personaliter residere et scilicet ab ipsa tua ecclesia abere ac redditus et fructus eiusdem vendere seu etiam arrendare idoneo tamen clerico cui velis ibi ex quibusdam causis expositio totam nostram licentiam concedimus ac tecum ex dono superius gratie mediante dispensamus proviso tamen quod dictam ecclesiam facias per vicarium vel substitutum idoneum in spiritualibus et

temporalibus deserviri et quod per tui absentiam animarum cura in eadem ecclesia nullum defectum vel periculum patiat. In cuius Rei testimonium et cetera. Datis in loco de Bitulona XVI kalendas Maii anno quo supra.

Fol. 78 vto. Die dominica que fuit XII kalendas Madii anno predicto dictus dominus Episcopus tonsuravit in clericos apud turrem den Aversone sequentes: Berengarium de Pirarie, Paschasius Rovira de Tiana diocesis Barchinone.

Die dominica que fuit V kalendas Madii dictus dominus Episcopus existens in turri Bernardi de Aversone tonsuravit in clericum Bernardum de Figols de sancto Adriano.

Fol. 79

BARCHINONA

Fuit concessa littera Arnaldo Carniçer presbitero capellano domine infantine coniugis incliti domini infantis Alfonsi quod possit audire confessiones familiarum domini infantis et domine infantisse predictæ et eorum singulis penitentiam iniungere salutarem quandiu in civitate et diocesis Barchinone eos contingitur immorari.

ECCLESIA DE Cerdanyola (Cerdanyola)

Die lune que fuit IIII kalendas Madii anno predicto (28 abril 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Cerdanyola et fuerunt vocati de parrochianis: Bonanatus Calvet, Bernardus çes Passadoras, Guillelmus Calvet et Bernardus Calvet qui iurati dixerunt super atatu ecclesie et rectoris: bene per omnia.

Item dixerunt quod Petrus de Sales uxorus adulteratur publice cum Suavi soluta ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Petrus de Martorello adulteratur publice cum Arsende uxor den Dominicum Bonet.

Fol. 79 vto.

ECCLESIA DE Vayldaurex (Valldoreix)

Die martis que fuit III kalendas madii anno predicto (29 abril 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Vayldaurex et primo tonsuravit in clericum Petrum Rech scolare de Capellatis.

Item fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Clotes, Bonanatus Clotes, Petrus Ham et Berengarius Mironis qui iurati dixerunt super statu ecclesie et rectoris bene per omnia.

Item dixerunt quod en Sera adulteratur publice cum na Oriola maritata ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Arnaldus de Podio fornicatur publice cum na Busquerons ex qua prolem habet.

MONASTERII SANCTI CUCUPHATIS VALLENSIS (1 – 10 maig 1326)

Die iovis que fuit kalendas madii anno predicto Bernardus de Pausis rector ecclesie Sancte Agnetis de Malanyanes presentavit Reverendo in Christo patre domino Poncio Dei gratie Barchinone Episcopo in ecclesia Monasterii sancti Cucuphatis vallensis personaliter existenti quandam patentem litteram sigillatam **Fol. 80** in domo sigillo venerabilis Berengarii Ferrarii rectoris ecclesie de Arcubus et officialis Tarrachone ut prima facie apparebat forma que sequitur continente: Reverendo in Christo patri ac domino Poncio divina miseratione Episcopo Barchinone Berengarius Ferrarii rector ecclesie de Arcubus et officialis Tarrachone se ipsum cum omni reverentia et honore. Cum nos demeritis cause appellationis ad Tarrachone curiam interierit ab audientia vestri que coram nobis vertitur ... inter Galcerandum de la procuratorie Bernardi de Pausis rectoris ecclesie sancti Agneti de Malanyanes diocesis Barchinone appellantis ex una parte; et venerabilem Raimundum de

Vilademagno Canonicum Barchinone appellatum ex altera parte cognoscere inceperimus et a tali actu fuerat appellatum quod totum factum absorbet. Id circo auctoritate qua fungimur paternitati vestre tenore presentium inhibemus quanta pendente huius appellationis negotio coram nobis non procedatis in aliquo contra dictum Bernardum de Pausis vel eius bona in periudicium appellationis predictae seu aliquid innovetis. Et si quid innovastis seu acceptastis ea in statu pristinum reducat. Alioquin nos ipsa innovata seu acceptata et quit quit etiam de cetero contingerit innovari irrita in hiis scriptis discernimus atque vana. Datis Tarrachone XII kalendas Madii anno Domini millesimo CCCXX sexto presentibus venerabili Vincentio de Palmerola officiali Barchinone. Bernardo de Podio et Guillelmo Ferrari clericis.

Fol. 80 vto. Pontius et cetera. Dilectis in Christo Guillelmo Carbonelli civi eiusdem civitatis et Matheo de Trillars in eadem sede beneficiato. Salutem in Domino Jesu Christo. Cum Guillelmus de Vaillasicca quondam testator et civis Barchinone in suo ultimo testamento in quo manumissores suos eligit Simonem de Villasicco frater eius et Petrum de Plano cives Barchinone omnia bona sua dari et erogari mandaverit pauperibus Jesu Christi ipsosque pauperes sibi instituendo universales heredes et defunctis dictis manumissoribus non sit quipiam dicti testatoris voluntatem executioni debite valeat demandare quia ad nostrum spectat officium defunctorum ultimas voluntates in civitate et diocesis ubi commissis potissime ad ipsas causas relictas executioni debite facere demandari. De discretionem vestra plenam in domino fiduciam obtinentes vos et vestrum quemlibet dictis defunctis manumissoribus tenere presentium subrogamus vobis qui damus illam auctoritatem et potestatem qualem habet dicti manumissores si viverent et dicta manumissoria uti voluissent in executione testamenti predicti et in omnibus et singulis in eadem testamento appositis et contentis. In cuius rei testimonium presentem litteram fieri fecimus et sigilli nostri impressione manu. Datum et actum in Monasterio sancti Cucuphatis VI nonas Madii anno predicto.

Die veneris que fuit VI nonas Madii anno predicto Guillelmus Truyols clericus constitutus in presentia venerabilis viri domini Vincentii de Palmerola **Fol. 81** officialis Barchinone ad interrogacionem ipsius officialis idem Guillelmus Truyols dixit et confessus fuit se non esse rectorem ecclesie sancti Martialis de Tarraçola nec se gerere pro rectore eiusdem nec se fecit nec facit nominari rectorem eiusdem tanquam rector sed ut procuratur et nomine procuratio abbatis Monasterio de Albanguena que omnia iuravit ad sancta quatuor Dei evangelia corporaliter per ipsum tacta in presentia dicti officialis et mei Bernardi de Podio scriptores iurati sub Raimundo Dachs notario domini Episcopi Barchinone.

Pontius et cetera. Dilecto in Christo rectori ecclesie sancti Martini de Riellis nostre diocesis. Salutem in Domino. Cumtu ex quibusdam causis nobis ex parte tua oretenus explicatis non audeas sine periculo tue persone in dicta ecclesia remanere et propterea quod ab ipsa ecclesia possis per aliquod tempus abesse nobis duxeris supplicandum vos volentes tuis supplicationibus tanquam rationalibus condescere in hac parte. Ideo quod per biennium continuum a date presentium numerandum non tenearis in predicta tua ecclesia personaliter residere et hac de causa ab ipsa valiste abesse ac redditus et fructus eiusdem vendere seu etiam arrendare idoneo tamen clerico cui velis constitutione sinodali in contrarium edita non obstante tibi licentiam concedimus per presentes tecumque super hoc de speciale gratia dispensamus previsto tamen quod interim facias ipsam ecclesiam per vicarium vel sub intuitu idoneum in spiritualibus et temporalibus **Fol. 81 vto.** deserviri et quod per tua absentia animarum cura in eadem ecclesia nullum deffectum vel periculum paciatur. In cuius Rei testimonium per litteram impresso sigillo nostro fecimus roborari. Date in monasterio sancti Cucuphatis V nonas Madii anno predicto.

Sub simili forma fuit concessa licentia rectori ecclesie de Valle Vitaria quod possit per annum a presente a sua ecclesia absentare sub eadem. Date ut supra in proxima littera anno predicto.

Fol. 82 Pontius et cetera. Venerabili et discreto viro Geraldo de Gualba eiusdem sedis archidiacono. Salutem in Domino sempiternam. Hii sunt graciosi favoribus prosequendi quibus morum honestas et literarum penitentia suffraganter. Accedentes igitur probitatem vestram et discretionem ac labores maximos periculaque diversa quos sustinuistis cotidie pro tuatione et deffensione ecclesiastice libertatis ac honorum et iurium ecclesie Barchinone volentes pro hiis remunerationem reddere vobis gratam. Ideo vobis tanquam benemerito nostre ecclesie Barchinone CCC solidos monete Barchinone de terno annis singulis habendos et percipiendos in (et) super redditibus fructibus et proventibus et aliis iuribus universis. Capellanie ecclesie Sancte Marie de Calidis de Monte Bovino nostre diocesis. Damus, et assignamus in perpetuum in beneficium personalem secundum consuetudinem laudabilem ecclesie Barchinone. Mandantes per presentes, Bertrando de Monte Rotundo rectori dicte ecclesie Calidarum qui nunc percipit redditus et fructus dicte capellanie et suis successoribus in eadem qui pro tempore fuerint quatenus vobis aut qui volueritis et nemini aliter respondeant et satisfaciant de dictis CCC solidis annis singulis quamdiu vobis et nobis fuerit vita communis non expectatis a nobis alia littera seu mandato. In cuius rei et cetera **Fol. 82 vto.** Datum in Monasterio Sancti Cucuphatis Vallensis II nonas Maii anno predicto.

Pontius miseratione divina Barchinone Episcopus venerabili et discreto militi Guillelmo de Calderiis. Salutem in Domino Jesu Christo. Cum personis nobilibus ac generosis maxime eorum exigente necessitate nos debeamus propicius et favorabilis exhibere et intellexerimus vos propter infirmitatem et debilitatem corporis vestri non posse commodum ad ecclesiam accedere ut optatis ad divina officia audienda. Et ideo quod in hospitio vestro seu alieno in quo vos inhabitare contigerit cum familia vestra missam privatam audire possitis nobis ex parte vestra ac venerabilis domine Blanche consortis vestre ut vobis ad hoc existendo in civitate vel diocesis Barchinone per aliquod tempus licentiam concedere dignemur extiterit supplicatum vestris in hac parte et ipsius domine consortis vestre supplicationibus inclinati quod in hospitio in quo vos in civitate vel diocesis Barchinone inhabitare contigerit in ara sacra in loco tamen honesto et idoneo inibi petitam missam privatam cum dicta domina consorte vestra et famulis et servitoribus vestris et ipsius domine seu aliis ex comunitatis tamen et interdictis exclusis tempore congruo et oportuno ab idoneo sacerdote vos et ipsa domina consors vestra convictum vel divisi audire possitis vobis **Fol. 83** et eidem domine consorti vestre de speciali gratia salvo iure parrochialis ecclesie ac sine iure iniuria alieni assensum et licentiam concedimus per presentes quos per biennium a data presentium computandum valere volumus et non ultra. In cuius rei testimonium presentem litteram et cetera. Datum in Monasterio Sancti Cucuphatis nonas maii anno predicto.

Pontius et cetera. Venerabili et dilecto rectori ecclesie sancte Marie de Calidis de Monte Bovino nostre diocesis vel eius locum tenente. Salutem in Domino. Cum nos ad preces et iustitiam amatorum Guillelmi et Francisci de Turre quondam militum qui in prosecutione Regna Sardinie dicitur diem clausisse extremum concesserimus gracie quod in dicta ecclesia cum in ea sint precepimus beneficium seu beneficia de bonis suis mandaverit institui ossa eorum valeant tumulari. Ideo vobis dicimus et mandamus quatenus si vobis constiterit de predictis eosdem permitatis sepulcrum vel sepulcra construere ubi valeant ossa reconci quondam militum predictorum in dicta ecclesia ordinato ad hoc loco congruo et honesto sine iure periudicato aliene. In cuius rei et cetera.

Datum apud Monasterium sancti Cucuphatis vallensis nonas maii anno predicto.

ECCLESIA DE BARBARANO (BARBARÀ)

Die iovis que fuit VIII Idus Maii anno predicto (8 maii 1326) dictus dominus Barchinone Episcopus visitavit ecclesiam de Barbarano.

Et fuerunt vocati de parrochianis ipsius ecclesie Bertrandus de Farigola, **Fol. 83 vto.** Berengarius Sala, Barnardus Mascaroni.

Qui iurati dixerunt quod Bernardus de Manso Ferrarii parrochianus dicte ecclesie prestat publice ad usuras.

Item dixerunt quod Jacobus de Riaria, Petrus Mascaronis et uxor sua et Petrus Figueras sunt tardi in veniendo ad ecclesiam et ad audiendum divina officia in eadem.

Item dixerunt quod Bernardus Leopaldi est excommunicatus et fuit per unum annum et ultra qui tenebat quandam mulierem quam modo dimisit et contempnit petere absolutionem.

Et fuit tonsoratus in clericum Guillelmus Sala filius Berengarii Sala de dicta parrochia de Barbarano die loco et anno proxime prefixis.

Noverint universi quod nos Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus. Attendentes nos Berengarium Avramonis de Villa Apiarie existere obligatum Raimundo Boveti quondam beneficiato in ecclesia Sancte Marie de Apiaria ab intestato deffuncto inter peccuniam et vestes in octingentis solidos monete Barchinone de terno quos nos tanquam executor bonorum taliter decendum in civitate et diocesis nobis commissis a vobis peteremus sicut ab aliis creditoribus quos ipsi deffuncto invenimus obligatos vosque proponere quod dictus deffunctus erat vobis in diversis quantitibus peccunie pro multis laboribus, missionibus et expensis possis et factis pro ipso et eius nomine obligatus de quibus nostram. Curiam infor- **Fol. 84** mastis et propterea inter nos et vos esset conventum firma et sollempne stipulatione quod vos nobis CCC solidos de dictis DCCC solidosolvere et restituere deberetis nosque vobis remittere reliquos D solidos pro dictis laboribus missionibus et expensis quos et quis vos pati et facere oportuit diversis temporibus pro eodem. Ideo de dictis CCC solidos per vos seu vestro nomine fuit plene et integre satisfactum facimus vobis et vestris de ipsis CCC solidos bonum finem et pactum perpetuum de ulterius non petente omnemque actionem petitionem vel demandam quam contra vos vel bona vestra tam pro dictis CCC solidis quam pro aliis D solidos quos vobis ex causa predicta remisimus ut securius continetur habere seu movere modo aliquo poteramus vobis et vestris diffinimus et remittimus et ab eisdem vos absolvimus per presentes promittentes vobis quod de dictis CCC solidis nec de aliis D solidis de quibus ex causa predicta vobis remissionem fecimus numquam contra vos vel bona vestra per nos vel alium directe vel indirecte movebimus petitionem aliquam vel demandam. Immo opponemus nos deffensionem vestre si de hiis vobis et vestris per aliquos petitionem movere vel contra aliqua movetur vosque indempnem provabimus de predictis sub bonorum nostrorum omnium ypothecam. In cuius rei testimonio per cartam apprehensione sigilli nostri fecimus roborari. Datum et actum in Monasterio Sancti Cucuphatis vallensis anno quo supra.

Fol. 84 vto.

ECCLESIA DE ANTICHA (SANTIGA)

Die veneris que fuit VII Idus Madii anno predicto (3 maig 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancte Marie de Anticha.

Et fuerunt vocati de parrochianis: Ferrarius Ferrandi, Petrus de Valhonrat, Guillelmus de Congostello, Bernardus Gilaberti et Jacobus ça Rocha parrochiani dicte ecclesie.

Qui iurati dixerunt quod Petrus de Noguera tenebat in concubinam Mariam Falgueres ex qua prolem habuit sed ignorant si de presenti habet rem cum ea. Cetera recte.

ECCLESIA DE PULINYA (POLINYÀ)

Die sabbati que fuit VI Idus Madii anno predicto (4 maig 1326) fuit visitata ecclesiam de Pulinyano sed nihil fuit inquisitum ob defectum parrochianorum.

In Dei nomine noverint universi quod nos Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus. Confitemur et in veritate recognoscimus vobis venerabili Guillelmo Domenge baiulo castrorum nostrorum ville Rorunde et de monte Macello quod vos de omnibus et singulis redditibus, fructibus, perventibus et universis aliis iuribus quos quis et quem pro nobis et nomine nostro in dictis castris et etiam in loco nostro de Abraffim collegistis habuistis recepistis seu quomodolibet de ipsis redditibus ministrastis postquam fuistis baiulus dictorum castrorum usque ad proximum preteritum festum Inventionis **Fol. 85** sancte crucis computastis nobiscum fideliter annuatim et inde reddidistis nobis de eisdem bonum et computum et legalem pro ut vobis albaranos fecisse recolimus de eisdem. Et est certum et certo certius est repertum quod de anno proximo preterito usque ad dictum festum inventionis sancte Crucis revoluto integeriter uno anno computatis datis cum receptis et super hoc inter nos et vos computo pluries iterato quod habetis nobis tornare de reddilibus et universis aliis iuribus dictorum castrorum et loci de Abraffim anni videlicet supradicti due mille trecentos septuaginta octo solidos et quatuor denarios qui et quos vobis retinuistis cum voluntate et assensu nostro libero pro quantitate maiori quinque millium solidorum quem nobis dudum liberaliter mutuastis et ideo renuntiantes exceptioni non numerate pecunie non habite non recepte ac errori calculi et doli mali et in factum facimus vobis et vestris bonum finem et pactum perpetuum de ulterius non petente nec inquietando vos vel bona vestra prima ratione. In cuius rei testimonio presentem litteram impressione sigilli nostri fecimus roborari. Datum et actum apud Monasterium sancti Cucuphatis vallensis VI idus Maii anno predicto.

Pontius et cetera. Venerabili et dilecto Guillelmo Domenge baiulo nostro castrorum ville Rotunde et de Monte Macello. Salutem gratiam. Cum de quantitate illorum quinque millium solidorum que nobis dudum liberaliter mutuastis solutis vobis per nos de redditibus nostris dictorum castrorum et loci etiam de Abraffim anni proximi predicti duo mille trecentis septuaginta septem solidi et quatuor denariis vobis duos mille sexcenti viginti duo solidi et octo denarii re- **Fol. 85 vto.** maneant ad solvendum. Ideo ut ipsa restante quantitate pecunie ad solvendum cautius vobis fiat obligamus vobis pro illis solvendis redditus et fructus qui de vindemiis et ortis dicti Castri ville Rotunde provenierint anno isto permittentes vobis bona fide quod nobis ipsos redditus non tangenius nec de ipsis obligationem alii faciemus. Immo volumus et placet nobis quod ipsos redditus predictos et percipiat vestris usibus applicandos. Datum in Monasterio sancti Cucuphatis vallensis VI Idus Maii anno predicto (10 maig 1326).

ECCLESIA DE RIPOLLETO (RIPOLLET)

Die lune que fuit IIII Idus Maii anno predicto (12 maig 1326) dominus Barchinone Episcopus visitavit ecclesiam de Ripolleta. Et fuit tonsoratus in clericum Justus de Colle.

Et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus de Cases blanques, Bonanatus Salatar, Raimundus de Podiolo et Petrus de Vaylmoranta qui iurati dixerunt super statu ecclesie bene per omnia.

Item dixerunt quod Matheus Manresa beneficiatus in dicta ecclesia tenet publice pro concubina in domo nomine na Blancha ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Raimundus Ferrarii mulinerii fornicatur publice cum Saurina ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Bernardus Mulineri fornicatur publice cum quadam vocata **Fol. 86** Elicsendis ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Bonanata Maymona est mulier volubilis.

ECCLESIA SANCTE COLUMBE DE GRAMANETO (STA. COLOMA DE GRAMENET)

Die lune que fuit III Idus Madii anno predicto (13 maig 1326) dictus dominus Barchinone Episcopus visitavit ecclesiam sancte Columbe de Gramaneto.

Et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Mascort, Arnaldus Pelicer, Petrus Correxer qui iurati dixerunt quod Petrus Surrinas beneficiatus in dicta ecclesia tenet pro concubina Na Saurinam Rovira ut est fama publica in parrochia. Dictus Episcopus remisit dicto Petro Surrinas penam intererat pro predictis. Et iniunxit sibi sub pena constitutionis sinodalis quod amodo non sit cum dicta muliere.

Item dixerunt quod Jacobus Petri adulteratur cum Maria Raffaguera ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Petrus Gormaldi fornicatur publice cum quadam que est alienigena.

Item dixerunt quod Berengarius Carrera fornicatur publice cum na Solera.

Item fuerunt tonsorati in clericis: Bernardus Cabot, Petrus Carcereny, Raimundus Marimon, tres scolares tonsorati.

Fol. 86 vto. Pontius et cetera. Dilecto in Christo Bernardo de Podio presbitero in eadem Sede beneficiatus. Salutem in Domino. Cum tabellionatus seu notarie officium sed inventum ne memoria contractum deperiret quo contractus legitimi manu publica notarentur ad cautelam presentiam et legalitatem quam ad hoc idonea reputamus ad requisitionem et instantiam venerabilis Capituli nostre ecclesie Barchinone nobis facta recepte prius a te super hiis que ad dictam notarie officium pertinent solito iuramento iuxta creditum nobis officium pastorale te facimus, creamus et ordinamus nostrum notarium ad omnes et singulos contractus ecclesiasticos et causas quascumque in civitate nostra et diocesis Barchinone. I cuius rei testimonio presentem cartam seu litteram fieri feci et sigillum nostrum Episcopalis appensione ac subscriptione nostra propria roboramus. Datum et actum in Monasterio Cucuphatis vallensis capitulo inibi congregato nonas Madii anno predicto (7 maig 1326).

Fol. 87

III IDUS MADII (SANT ADRIÀ DE BESÒS)

Die martis que fuit III Idus Madii anno predicto (13 maig 1326) Reverendus in Christo pater dominus Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus ad presentationem venerabilium Eimerici Boset et Ferrari Villa canonicorum Barchinone ac Guillelmus Thome manumissorum testamenti seu ultime voluntatis magistri Jacobi Novelli quondam canonici Barchinone beneficiatus per ipsum deffunctum noviter institutum in dicta ecclesia Barchinone Jacobo Gili clerico cui jam sua vita dictus deffunctus ipsum beneficium assignaret confirmavit ipsumque instituit in eadem cum omnibus ipsius beneficii iuribus et pertinentiis universis.

PALATIO SANCTI ADRIANI (13 maig 1326)

Pontius et cetera. Dilecto in Christo Jacobo Gili clerico in minoribus ordinibus constituto. Salutem in Domino. Attendentes tue probitatis merita super quibus apud nos laudabile tibi testimonium perhibetur beneficium quod magister Jacobus Novelli quondam canonicus ecclesie Barchinone instituit in eadem quodque tibi in sua vita assignaverat ad presentationem venerabilium Eimerici Bos et Ferrarii Villa canonicorum Barchinone ac Guillelmi Thome manumissorum testamenti seu ultime voluntatis dicti Magistri Jacobi Novelli quondam nobis factam tibi confirmamus ac te instituimus in eodem cum omnibus ipsius beneficii, iuribus et pertinentis universis. Mandantes tibi quod in dicto beneficio residentiam facias personaliter et debitum in eodem adimpleas reverenter prout fieri debet et per institutorem et dotatorem predictum est fieri ordinatum. Et sis exemplum et sic bonum ab eis et fieri et cetera... Et de bonis ipsius beneficii nihil vendas. Unde ego Jacobus Gili predictus recipiens **Fol 87 vto.** a vobis reverendo domino meo Episcopo predicto confirmationem et institutionem predictas promitto et sic vestris omnia et singula observare et attendere iuxta posse et exinde vobis obtineo et rem facio meam. Et iuro ad sancta quatuor Dei Evangelia corporaliter per me tacta nihil de bonis predicti beneficii vendere et cetera... In cuius rei testimonio nos memoratus Episcopus et cetera... Datum et actum in Castro nostro sancti Adriani. III Idus Madii anno predicto (13 maig 1326).

Die martis que fuit III Idus Madii anno predicto (13 maig 1326). Coram reverendo in Christo patre domino Barchinone Episcopo in palatio sancti Adriani constituti Venerabilis Eimericus Bos et Ferrarius Villa canonici Barchinone ac Guillelmus Thome beneficiatus in ecclesia Sancti Andree de Palomario manumissores ipsius firmarunt in posse curie dicti domini Episcopi de stando iura et super omnia petitione et demanda quam reverendus pater dominus Tarrachone Archiepiscopus habeat contra ipsos et manumissoriam predictam pro X solidos et augmento et ad hec obligavit omnia bona sua et dicte manumissorie.

Qua firma recepta dictus dominus Episcopus ad humilem supplicationem dictorum manumissorum absolvit emisam quam iis fecerat de bona predictae manumissorie presentibus venerabilibus precentor Barchinone et Gaufredo et Biure canonico Tarrachone.

Fol. 88 Pontius et cetera. Venerabilibus ac Religiosis viris fratri Bernardo de Vallesica prior ac conventum Monasterii sancti Cucuphatis vallensis nostre diocesis. Salutem in Domino sempiternam. Cum ad aures vestri venerabilium prioris et conventus Monasterii sancti Cucuphatis vallensis nostre diocesis probabiliter pervenisset ut expositum extitit coram nobis fratrem Bernardum Bolot monachum et sacrista Monasterii sancti Laurentii de Monte eiusdem diocesis a Sede apostolica veritate tanta impetrasse quod debeat in monachum et fratrem recipi in Monasterio sancti Cucuphatis predicto et transferri debeat in eodem ac quod possit acceptare vel habere preposituram administrationem vel officium quam vobis quod duxerit acceptandos vosque asseratis crimine homicidi, furti et diversis aliorum criminum dictum fratrem Bernardum Bolot dampnabiliter irretitum et sic non deberet vestri consortio agregari et pro tanto supplicaveritis, requisiveritis cum vestrum intersit habere ut apperitis socios et sodales bonos ubicum non diffamatos nec criminibus involutos venerabili in Christo patri domino fratri Galcerando Dei gratia abbati Monasterii sancti Cucuphatis predicti ut deberet vobis dare et concedere licentiam opponendi tam crimina et defectus predicta quam alia dicto fratri Bernardo Bolot predicto quem remittit idem fratrem Bernardus Bolot comiserit pro ut est de illis ut dicitur publice diffamatus ac defferendi dictum Monasterium sancti Cucuphatis adversus sepe dictum Bernardum et impetrationem fratrum ut asseritur per eundem duxeritis humiliter supplicandum. Et ipse venerabilis abbas predictus vobis et singularibus de conventu tamen non expressa dictam licentiam denega- **Fol. 88 vto.** verit . Dictos tamen quod placebat eidem ut nos licentiam vobis daremus et concederemus eandem postmodum vere nobis existerit supplicatum nomine et ex parte vestri ut eandem licentiam vobis concedere dignaremur. Nosque per quisiverimus diligenter ac moneamus tipo malitie aut fomice iniquitatis odio vel rancore vel bona intentione et recta in predictis ac singulis predictorum et iuveniamus quod bona et recta intentione ac tuitione monasterii predicti moneamus probabiliter in eisdem. Ideo nos attendentes quod indignis porte patere non debeant dignitatis ac supplicationem vestram fore rationabilem atque iniusta habito super hiis maiorum virorum nostri capituli Barchinone consilio et tractatu. Damus et concedimus attentis predictis et aliis causis rationabilibus in hac parte vobis et singulis vestram licentiam tam in iudicio quam extra deffendendi iura ac bona et statum eiusdem ... ac opponendi crimina et defectus et omnia super exppecificata vel alia que veritate vitantur adversus et contra dominum Bernardum Bolot et impetrationem per ipsum ut presbiter factam de voluntate dicti domini abbatis sancti Cucuphatis predicti ac supplicando nominis ipsius defectum iustitie in hac parte tenere presentem facultatem. In cuius rei testimonium et cetera. Datum in Turre venerabilis Bernardi de Aversone. Idus Madii anno quo supra.

Albaranum

Noverint universi quod nos Pontius Dei gratia Episcopus. Confitemur et in veritate recognoscimus vobis Nicholao de Salis rectori ecclesie sanctorum Justi et Pastoris Barchinone ac procreatori et administratori nostro generali quod de omnibus et singulis redditibus et preventibus ac iuribus aliis

universis **Fol. 89** quos et qui por nobis et nomine habuistis recepistis, expendistis seu quomodolibet administrastis a festo preterito Inventionis Sancte Crucis anni Millesimi CCC vicesimi quinti usque ad proximum preteritum festum eiusdem festivitatis sancte Crucis revoluti integritur uno anno computastis nobiscum bene fideliter et inde reddidistis nobis bonum computum et legale inter nos et vos semel et pluries iteratum et est certum ac certo certius est repertum quod computatis datis cum receptis res nobis nec vos nobis nichil habemus reddere vel tornare. Et ideo renuntiantes exceptioni erroris calculi ac computi a vobis non habitis non receptis facimus vobis et vestris de predictis bonum finem et pactum perpetuum de ulterius non petendo nec inquietando vos vel bona vestra prima ratione. In cuius rei testimonium presentem litteram apponere sigillum nostrum fecimus roborari. Datum et actum in Turri venerabilis Bernardi de Aversone. XII kalendas Junii anno quo supra (20 maig 1326).

Item aliud albaranum

Noverint universi quos nos Pontius de gratia Dei Barchinone Episcopus. Confitemur et in veritate recognoscimus vobis Nicholao de Salis rectori ecclesia Sanctorum Justi et Pastoris Barchinone ac procreatori et administratori nostro generali quod licet in quodam alio finali albarano per nos sub datis presentis albarani vobis facto de omnibus et singulis qui pro nobis et nomine nostros habuistis recepistis expendistis seu quomo- **Fol. 89 vto.** dolibet administrastis de anno proximo preterito quod vos nobis nihil habemus et fundere vel tornari est tamen verum et ita rei veritas sic se habet quod pro hiis qui pro nobis et nomine nostro dicto anno proximo preterito expendistis habemus vobis refundere et tornare quadringentas et octuaginta libras minus decem denariis monete Barchinone pro quibus nobis solvendis et tornandis obligamus vobis specialiter omnes redditus, exitus et proventus quos recepimus et recipere debemus in civitate et insula Maioricarum et generaliter omnia bona vestra mobilia et immobilia habita et habenda. Mandantes per hanc nostram litteram vicem in hac parte epistole obtinentis. Maimono Petro baiulo nostro in civitate et insula Maioricarum et successoribus suis in eadem quod vobis vel vestri vos roboratis de dictis redditibus et proventibus que ibi habemus ex percipimus respodeant et nemini alii dent de dictis quadringentis quinque mille solidorum Barchinone quos nobis dudum mutuastis cum instrumentis ac nobis aliam obligationem fecimus vobis fuisse integre satisfactum. Non expectatis a nobis alia littera seu mandato. In cuius rei testimonio presentem litteram impressio sigilli nostri fecimus roborari. Datum et actum in Turri venerabilis Bernardi de Aversone. XII kalendas Junii anno quo supra (20 maig 1326).

Fol 90 Item aliud albaranum

Noverint universi quod nos Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus confitemur et in veritate recognoscimus vobis Petro Ollari clerico administratori domus nostre dilecto quod vos de hiis que pro nobis et nomine nostro ministrastis videlicet a preterito festo Inventionis Sancte Crucis anni MCCCXX quinti usque ad proximum preteritum festum eiusdem festivitatis Inventionis sancte Crucis revoluti integritur uno anno computastis nobiscum fideliter et iuste reddistis nobis bonum computum et legaliter. Et est certum quod computatis datis cum receptis de hiis quos pro nobis et nomine nostro recipistis, expendistis seu quomodolibet administrastis nihil nos vobis habemus nec vos nobis habetis refundere et computi a vobis non habiti et non recepti. Facimus vobis et vestris de predictis bonum finem et pactum perpetuum de ulterius non petendo. Datum et actum in turri venerabilis Bernardi de Aversone. XII kalendas Junii anno quo supra (20 maig 1326).

Fol. 90 vto. Pontius et cetera. Venerabili ac religiose Saure de Jovello Priorisse Monasterii de Joncheriis et conventum eiusdem. Salutem in Domino Jesu Christo. Veniens ante nostram presentiam Petrum de Molendinis rector ecclesie Sancti Vincentii de Joncheris sua nobis comune questione monstravit. Quod vos nuper per Petrum de Plano procuratorem ac baiulum vestrum

civitate Barchinone fecistis invadi et occupari hospitium ipsius ecclesie de Jonqueris ac portam ipsius hospitii frangi per violentiam et Jacobum Çabaterii presbiterum regentem dictam ecclesiam pro rectore eiusdem predicto, ab eodem expelli hospitio sibi si in ipso rediret et remaneret hospitio, minas et terrores nichilominus inferendo. Non obstante quod dictus rector de stando iuri vobis et cuilibet alteri querelanti super omni questione in demanda quam totam ipsam dictam suam ecclesiam et bona eorumdem herentis in posse nostro prestiterit ydoneam cautionem. Ne quo si ita est non modicum admiramur cum non litent vobis vel aliqui alii bona ecclesiarum et ad ecclesias pertinentia invadere seu taliter occupare. Quare vos tenore presentium requirimus et monemus conventus **Fol. 91** infra sex dies a receptionem vel presentationem presentium continue venientes dictum hospitium rectori prefato vel presbitero regenti dictam ecclesiam pro eodem sine difficultate alia restituatis seu restitui faciatis et effractionem portarum reparari et in statum pristinum reducti prout convenit et tornari vel sexta die predictorum qui si feriata fuerit proxima tunc sequenti non feriata quam vobis et cuilibet vestrum ad hoc pro legitima monitionem et termino peremptorio assignamus coram nobis facere liceat et licuerit causam iustam si poteritis ostensure. Alia ex tunc procederetur contra vos per constitutiones sacri concilii Tarrachone contra invasores, raptores ac depredatores rerum ecclesiasticarum editam seu alia iustitia mediante vestra contumacia seu absentia non obstante. Datum in Turri venerabilis Bernardi de Aversone. X kalendas Junii anno Domini MCCCXX sexto (18 maig 1326).

Fol. 91 vto. Pontius miseracione divina Barchinone Episcopus. Dilecto in Christo Petro de Plano civi Barchinone. Salutem in Domino. Veniens ante presenciam nostram Petrus de Molendinis rector ecclesie Sancti Vincentii de Joncheris veteribus nostre diocesis sua nobis questione monstravit. Quod vos super procuratorio nomine venerabili priorisse Monasterii de Jonqueriis Barchinone invasisti et occupastis hospitium ipsius ecclesie de Jonqueriis veteribus ac portam ipsius hospicii fregistis per violentiam et Jacobum Çabaterii presbiterum regentem dictam ecclesiam pro rectore eiusdem ab eodem expulistis hospicio sibi si in ipso remaneret hospicio minas et terrores nichilominus inferendo. Non obstante quod dictus rector de stando iuri vobis et cuilibet alteri querelanti de eo super omni questione et demanda quam contra ipsam dictam suam ecclesiam et bona eorumdem haberetis in posse nostro prestiterit idoneam cautionem. De quo si ita est non modicum admiramur cum non liceat nobis vel aliqui alii bona ecclesiarum et ad ecclesias pertinentiam requirimus et monemus quatenus infra sex dies a recepcione vel presentacione presencium continue venientes dictum hospiciu rectori **Fol. 92** prefato vel presbitero regenti dictam ecclesiam pro eodem sine difficultate alia restituatis seu restitui faciaris et effractionem portarum reparari et ad statum pristinum reduci prout convenit et tornari vel sexta die predictorum que si feriate fuerit proxima tunc sequenti die non feriata quam vobis ad hoc pro legitima monicionem et termino peremptorio assignamus coram nobis compareatis per vos vel idoneum responsalem quod predictam vobis facere liceat et licuerit causam iustam si poteritis ostensurus. Alia ex tunc procederetur tenetur vos per constitutionem sacri concilii Tarrachone contra invasores, raptores et depredatores rerum ecclesiarum editam seu alia iusticia mediante vestra contumacia seu absentia non obstante. Datum in turri venerabilis Bernardi de Aversone X kalendas Junii anno Domini MCCCXX sexto (18 maig 1326).

Fol. 92 vto.

VIII Kalendas Junii (16 maig 1326)

Noverint universi quod Nos Poncius Dei gratia Barchinone Episcopus confitemur et in veritate recognoscimus vobis venerabili viro Petro Grimoi eadem ecclesie precentori ac collectori bienallis per Sacratissimum in Christo patrem Dominum nostrum Johannem divina providencia papam XXII illustrissimo domino Regi Aragonum concessisse quod vos per manum venerabilis Eimerici Bos

dicte Sedis subcollectoris nostre decime antedictae de secunda solutione primi anni collectam in civitate et nostra diocesis Barchinone solvistis ac numerando manum ad manum tradidistis Petro Ollarii administratori domus nostre pro nobis et nomine nostro duodecim mille solidorum monete Barchinone de terno in pecunia numerata. Et ideo renunciantes exceptioni non numerate pecunie a vobis non habite non recepte. Facimus vobis et vestris de predictis duodecim mille solidorum firme et pactum perpetuum ad ulterius non petendo nec inquietando vos vel bona vestra prima ratione. In cuius rei testimonium per alba impressione sigilli nostri facimus roborari. Datum et actum in Turri venerabili Bernardi de Aversone. VIII kalendas Junii anno quo supra.

Fol. 93

VIII Kalendas Junii (16 maig 1326)

Die dominica que fuit VIII kalendas iunii anno quo supra coram Reverendo in Christo patre ac Domino Poncio Dei gratia Barchinone Episcopo apud locum sancti Adriani personaliter constituto. Comparuit Jacobus Petri beneficiatus altaris sancte Marie Magdalene constructi in ecclesia sancte Marie ville Calidarum. Item comparuit venerabilis Raimundus Portelli nomine procuratoris Berengarii de Castellario rectoris ecclesie sancti Felicis de Canovellis Barchinone diocesis de qua procuracione fidem fecit per publicum instrumentum. Et ambo voluntas videlicet dictus Jacobus ac Raimundus Portella nomine dicti Berengarii de Castellario predicta sua beneficia adiuncte permutare supplicarunt dicto domino Episcopo quod nos in hoc assensum et licenciam concedere dignaretur. Qui dictus dominus Episcopus annuens predictorum vocis incontinenti dictus Jacobus Petri prefato beneficiato sancte Marie Magdalene et omni iura quod in eo dinoscebatur habere in manibus ipsius domini Episcopi sponte ac libere dicte ecclesie Sancti Felicis de Canovellis et omnia iura quod dictus Berengarius de Castellario in illa habere dinoscebatur in moribus dicti domini Episcopi. Quas quidem resignaciones admisit dictus dominus Episcopus antedictus. Quibus peractis ipse dominus Episcopus prefatam ecclesiam sancti Felicis de Canovellis vaccantem per liberam resignacionem Raimundi Portella nomine et vice dicti Berengarii de Castellario olim rectoris **Fol. 93 vto.** eiusdem dicto Jacobo Petri auctoritate ordinaria contulit et assignavit et receptis prius ab eo deinde ipsius beneficii corporaliter iura ac canonica obediencia et reverencia ut est moris ipsum instituit in eadem cum omnibus suis iuribus et pertinenciis universis. Postquam dictum beneficium sancte Marie Magdalene vaccans per liberam resignacionem dicti Jacobi Petri dudum rectoris eiusdem ad presentacionem per dictum Raimundum Portelli habentem potestatem presentandi illa vice a venerabili Bertrando de Monte Rorundo rector ecclesie ville Calidarum et Bernardo Oliverii ipsius ville patronis eiusdem beneficii sancte Marie Magdalene cum instrumentis publicis nobis factam dicto Berengario de Castellario licet absente et prefato Raimundo Portelli presenti eius vice et nomine confirmavit cum omnibus ipsius beneficii iuribus et pertinenciis universis presentibus venerabili Gaufrido de Buirs cononico Tarrachone. Bernardus de Podio et Petro Ollarii clericis.

Pontius et cetera. Dilecto in Christo Jacobus Petro presbitero nostre diocesis. Salutem in Domino. Attendentes tue probitatis merita super quibus apud nos laudabile tibi testimonium perhibetur ecclesiam Sancti Felicis de Canovellis dicte diocesis vacantem per liberam resignacionem ex causa permutacionis tecum facta cum beneficio sancte Marie Magdalene constructo in ecclesia

Fol. 94 Sancte Marie de Calidis de Monte Bovino quod antea obtinebas Berengarii de Castellario clericum rectoris eiusdem ecclesia confirmatus ac etiam institutus in ea cum omnibus ipsius ecclesie iuribus et pertinenciis universis. Mandantes tibi Quod in dicta ecclesia residenciam facias personaliter et debitum obsequium in spiritualibus et temporalibus in eadem adimpleas reverenter. Et sis exemplum nobis et successoribus nostris vero obediens et fidelis secundum deum

et canonica ecclesia instituta. Et de bonis ipsius ecclesie nichil vendas, et cetera; “unde ego Jacobus Petri predictus recipiens a vobis Reverendo domino meo Episcopo supradicto confirmationem et institutionem predictas promitto vobis et successoribus vestris predicta omnia et singula observare et attendere iuxta posse et ex inde vobis obtineo et rem facio meam. Et iuro ad sanctam quatuor Dei Evangelia corpooraliter per me tacta, nichil de bonis predictae ecclesie vendere et cetera”. In cuius rei testimonium nos memoratus Episcopus presentem litteram impressione sigilli sancti Adriani. VIII kalendas Junii anno quo supra. Et fuit littera execucionis directa Bernardo de Valle rectori capelle sancte Marie de Pulinya. Item fuit dispensatum cum dicto vicario ad biennium quod non teneatur in ecclesia residere. Pontius et cetera, venerabili et dilecto Bertrando de Monte Rotundo. Decano nostro vallensis ac rectori ecclesie sancte Marie de Calidis de Monte Bovino. **Fol. 94 vto.** in Domino. Noveritis nos beneficium sancte Marie Magdalene constructum in ecclesia predicta de Calidis vaccantem per liberam resignacionem Jacobi Petri olim rectoris eiusdem ex causa permutaciones facte cum Berengario de Castellario dudum rector ecclesie sancti Felicis de Canovellis et ipso beneficio cum ecclesia antedicta ad presentacionem per discretum Raimundum Portellam clericum procreatorem ad constitutum a vobis et Bernardus de Olivarii habitator ville Calidarum cum instrumentis publicis nobis factam dicto Berengario de Castellario et prefato Raimundo Portelli eius nomine confirmasse ipsumque sustituisse in eo cum omnibus ipsius beneficii iuribus et pertinenciis universis verum quia dictus Berengarius de Castellario propter infirmitatem quam patitur corporale ad prestandum nobis canonicam obedienciam et reverenciam et de indemnitate dicti beneficii corpoaliter iuramento non potuit ante nostram presenciam comparere. Ideo vobis commitimus et mandamus quatenus vice nostra a dicto Berengario recipiatis canonicam obedienciam et reverenciam et datum solitum iuramentum. Quo facto et completo per ipsum eundem iudicatis in possessione dicti beneficii corpoale. Mandando sibi de redditibus et fructibus dicti beneficii respondendi ad hoc quoscumque contradictores si opus fuerit per censuram ecclesiasticam compenendo. Datum in Castro nostro sancti Adriani. VIII kalendas iuni anno quo supra (25 maig 1326).

Fol. 95 Poncius et cetera. Venerabili et discreto Gaufrido de Buiro canonico Tarrachone socio et comensali nostro dilecto. Salutem in omnium salvatore. Cum mercedis premio fraudari non debeant in vinea Domini laborantes attendentes itaque vos bene et fideliter in nostri ac Barchinone ecclesie servicio per occenium vel circiter in plurimis et diversis negociis atque causis nostris et eiusdem ecclesie multipliciter laborasse pastumque congruum et debitum censeatur ut vobis remuneracio nec faciamus aliquam propredictis. Ideo deliberate et consulte vobis tanquam benemerito nostre ecclesie supradicte providimus assignamus et damus concedimus meliori modo quo possumus et valemus toto tempore vite vestre omnia iura et actione atque omnes et singulos redditus exitus et proventus qui et quos nos et ecclesia Barchinone habemus et habere debemus, percipimus ac percipere debemus ex qua vis titulo sive causa in loco nostre ecclesie predictae vocato Dabbrafim diocesis Tarrachone. Iniungentes et discrete precipientes sub fidelitatis debito et homagii vigore presentis scripture quam vicem epistole habere et geri volumus in hac parte. Guillelmus Donati baiulo nostro ac omnibus et sigulis hominibus ac terra tenentibus et **Fol. 95 vto.** feudatariis dicti domini de Dabbrafim et termini eiusdem ipsius quanto vobis ac cui vos volueritis ex nunc pereant, obediant, repudeant ac intendant de predictis vobis datis per nos et concessis ac de omnibus et singulis cuiuscumque sint generis de quibus nobis et ecclesie Barchinone iam dicte ante presentem donationem et concessionem precor obedire intendere tenebantur nos enim ex nunc ipsos absolvimus ab eisdem. Dantes et concedentes vobis iam dicto Gaufrido pro possessorem omnium predictorem per nos vobis datorum et concessorum auctoritate propria possitis accipere. Interim vero nos ea fatemur et constituimus vestri nomine possidere promittentes vobis et ecclesie Tarrachone firma et sollempni stipulacione quod

dictas donaciones et concessionem quamdiu fuerit vobis vita comes irrevocabiliter firmam ratam habebimus, tenebimus et observabimus ac quod contra eandem directe vel indirecte non veniemus nec eam revocabimus sive modo aliquo sine causa. In quorum testimonium et firmitatem omnium premissorum presentem litteram apprehensione sigilli nostri fecimus roborari. Datum et actum in Turri venerabilis Bernardi de Aversone VI kalendas Junii anno quo supra.

Fol. 96 Poncius et cetera. Dilecto in Christo Berengario Sent Cogat clerico nostre diocesis in minoribus ordinibus constituto. Salutem in domino. Attendentes tue probitatis, merita super quibus apud nos laudabile tibi testimonium perhibetur. Capellam seu beneficium sancte Marie de Almunia sitam in parrochia Sancti Saturnini de Castro veteri extremo dicte diocesis vacantem per mortem rectoris eiusdem ad presentationem per venerabilem Raimundum de Lardats procuratorem generalem substitutum in baroniis Montis Cathani et Castri Veteris a nobili viro Petro Arnaldi de Castro Verduno procuratori generali Nobilissimi viri domini Rogerii Bernardi de Fuxo Dei gratia vice comitis Castri boni ac Montis Cathani et Castri Veteris datum cum instrumento publico nobis factam tibi confirmamus ac te instituimus in ea cum omnibus ipsius capelle iuribus et pertinentiis universis. Mandantes tibi quod in dicto beneficio residenciam facias personalem et debitum obsequium in capella et beneficii eiusdem adimpleas reverenter prout fieri debet et per institutorem predictae capelle et beneficii eiusdem est fieri ordinatum. Et sis ex inde nobis et successoribus nostris vero obedire et fieri et cetera... Et de bonis dicte Capelle nichil vendas et cetera... Unde ego Berengarius Sent Cugat predictus recipiens a vobis reverendo domino meo Episcopo supradicto confirmationem et institutionem predictas promitto vobis et successoribus vestris predicta omnia et singula observare et attendere iuxta posse et exinde vobis obedire et (*al cap de vall del full*: “Raimundo Gilaberti beneficiatus in ecclesia Villafranche”).

Fol. 96 vto. (re facio mea). Et iuro ad sancta quatuor Dei Evangelia corporaliter per me tacta nichil de bonis predictae capelle et beneficii eiusdem vendere et cetera. In cuius rei testimonium nos memoratus Episcopus presentem litteram fieri fecimus et sigillum nostrum apponere mandamus. Datum et actum in Turri venerabilis Bernardi de Aversone. II kalendas Junii anno predicto (30 maig 1326).

Poncius et cetera. Venerabili ac religiosis Priorisse et conventus Monasterii sancte Marie de Joncheriis Barchinone. Salutem in domino Jesu Christo. Cum anno presenti vacante ecclesia seu vicaria ecclesie sancti Vincentii de Joncheriis veteribus nostre diocesis per mortem Bartholomei de Taravan vicarii perpetui quondam eiusdem. Quia nos tanquam patrone ipsius vicarie nobis ad ipsius vicarie regimen indignum presentastis paciendo defectum in scientia et etate. Nos ex officii nostri debito iure devoluto ipsam ecclesiam Petro de Molendinis presbitero tanquam ad hoc sufficienti et idonea contulerimus ipsamque instituimus in eodem cum omnibus iuribus ipsius vicarie et pertinentiis universis ac sibi tradi fecerimus possessionem prefate ecclesie corporalem. Et propterea timeretis ledi in iure presentan- **Fol. 97 di** vicarium ad vicariam ecclesie ante dicte. Ideo ad comprovacionem iuri vestri et monasterii supradicti vobis concedimus per presentes quod per dictam nostram collacionem et institutionem nullum vobis in iudicium generetur. Immo illud sit nobis et dicto Monasterio salvum quo ad alias presentaciones et remaneat in sua integritate sicut enim ad vos premium pertinebat. In cuius rei testimonium presentem litteram nostri sigilli impresione fecimus roborari. Datum in Turri venerabilis Bernardi de Aversone- II kalendas Junii anno quo supra (30 maig 1326).

Fol. 97 vto.

VII Idus Iunii (7 juny 1326)

Die sabbati que fuit VII Idus iunii anno predicto coram reverendo in Christo patre et domino Poncio Dei gracia Barchinone Episcopo predicto comparuerunt Petrus de Molendinis vicarius

perpetuus ecclesie de Sancti Vincentii de Joncheriis et Bernardus Ferrarii beneficiatus in sede Barchinone procurator Bernardi Oromir rectoris ecclesie de Villa Vitraria suplicantes dicto domino Episcopo quod cum ipsi velint dictas ecclesias permutare ut ad id assensum prestare digantur. Qui dictus Episcopus annuens petitionibus predictorum prospiciens utilitatem tam personarum quam locorum incontinenti dictus Petrus de Molendinis renunciavit dicte vicarie ecclesie de Joncheriis et omnia iura quod in ea obtinere dinoscebatur quam renuntiationem dictus Episcopus acceptavit et incontinenti dictus Bernardus Ferrarii nomine procuratoris dicti Bernardi Oromir de qua procuracione fecit fidem per publicum instrumentum nomine et vice dicti Bernardi Ferrarii renunciavit dicte ecclesie de Valle Vitraria et omnia iura quod in ea obtinere dinoscebatur quam renuntiationibus factis continuo ipse dominus Episcopus ad presentationem Raimundi Romei **Fol. 98** beneficiati in sede Barchinone procuratoris venerabilis Bernardi de Solanis canonici Barchinone capellani dicte ecclesie de Valle Vitraria de qua fecit fidem per publicum instrumentum dicto Petro de Molendinis ecclesiam prefatam de Valle Vitraria confirmavit ipsum quod instituit in eadem postquam dictam vicariam perpetua ecclesie de Joncheriis ad presentationem Peregrinii de Arigiis nomine procuratorio Religiosarum dominarum priorisse et conventum Monasterii de Joncheriis de qua fecit fidem per publicum instrumentum confirmavit dicto Bernardo Ferrarii nomine procuratoria dicti Bernardi Oromir ipsum quod instituit in eadem cum omnibus ipsius vicarie iuribus et pertinentiis universis presentibus venerabili Gaufredo de Buire canonico Tarrachone et Petro Albarii clerico et pluribus aliis.

Pontius et cetera. Dilecto in Christo Petro de Molendinis presbitero. Salutem in Domino. Attendentes tue probitatis merita super quibus apud nos laudabile tibi testimonium perhibetur ecclesiam sancte Marie de Valle Vitraria vacantem per liberam resignationem per Bernardum Ferrarii beneficiatum in Sede Barchinone nomine procuratorie Bernardi Oromir dudum rectoris eiusdem ex causa permutationis de ipsa ecclesia tecum facte cum vicaria perpetua **Fol. 98 vto.** Ecclesie Sancti Vincentii de Joncheriis quam antea obtinebas ad presentationem per dictum Bernardum Ferrarii nomine procuratorio venerabilis Bernardi de Gobins canonicus Barchinone et capellani dicte ecclesie de Vitraria cum instrumento publico nobis fecimus tibi confirmamus ac te instituimus in ea cum omnibus ipsius ecclesie iuribus et pertinentiis universis salvo tamen in omnibus et per omnia iure nostro et Ecclesie Barchinone ac sine iure iniuria alieni. Mandantes tibi quod in dicta ecclesia residentiam facias personalem et debitum obsequium in eadem adimpleas reverenter sibi prout fieri debet et alia est fieri consuetum ius quod tibi et successoribus nostris bona habere et fieri secundum Deum et canonice instituta et de bonis ipsius ecclesie nihil vendas et cetera ... unde “Ego Petrus de Molendinis presbiterum recipiens a vobis dicto domino meo Episcopo supradicto confirmationem et institutionem predictas promitto vobis predicta omnia et singula observare et attendere iuxta posse et exiude vobis obedire et recipere. Facio manualement. Et iuro ad sancta quatuor Dei Evangelia et cetera...” In cuius rei testimonium nos memoratus Episcopus et cetera. Datum et actum in turri den Anverso. VII Idus iunii anno quo supra (7 juny 1326).

Fuit littera executionis directa dicto Bernardo Ferrarii

Pontius et cetera. Dilecto in Christo Bernardo Oromir presbitero. Salutem in Domino. Accedentes tue probitatis merita et cetera vicariam perpetuam ecclesie sancti Vincentii de Joncheriis vacantem per liberam resignationem Petri de Molendinis **Fol. 99** dudum vicarii perpetui eiusdem ex causa permutationis tecum facte de ipsa vicaria cum ecclesia de Villa Libera (Vilafranca) quam antea obtinebas ad presentationem ex parte Religiosarum priorisse et conventum monasterii de Joncheris cum instrumento publico nobis factum Bernardo Ferrari procuratori parte ad hoc constituto cum publico instrumento nomine tuo confirmamus ac ipsum instituimus in ea cum omnibus ipsius vicarie iuribus et pertinentiis universis. Salvo tamen in omnibus et per omnia iure nostro et ecclesie

Barchinone ac sine iure iniuria alieni. Mandantes tibi quod in dicta ecclesia residentiam facias personalem et debitum obsequium in eadem adimplas reverenter prout fieri debet et alia est fieri consuetum et sis nobis et successoribus nostris bene obediens et fidelis et de bonis ipsius vicarie nichil vendas et cetera unde “Ego Bernardus Oromir in persona dicti Bernardi Ferrarii recipiens a vobis dicto domino Episcopo supradicto confirmationem et institutionem predictas promitto vobis predicta omnia et singula observare et attendere iuxta posse et inde vobis obedientiam et reverentiam facio manualement. Et iuro ad sancta quatuor Dei Evangelia et cetera...” In cuius rei testimonium nos memoratus Episcopus et cetera... Datum et actum in Turri den Averso. VII Idus iunii anno quo supra (7 juny 1326). Et fuit littera executionis directa Jacobo Çabaterii presbitero.

Fol. 99 vto. Sit omnibus notum quod nos Saura de Jovello priorissa monasterii Sancte Marie de Joncheriis civitatis Barchinone et conventum eiusdem monasterii gratis et ex certa scientia damus et concedimus vobis Peregrino de Artagnis presbitero plenam et liberam potestatem quod si contingat Petrum de Molendinis vicarium ecclesie sancti Vincentii de Jonqueriis renunciare eidem ecclesie et ipsam resignare ratione cambii possitis ipsam ecclesiam conferre seu asservare pro nobis et nomine nostro Bernardo Oromir rectori ecclesie sancte Marie de Valle Vitraria cum omnibus suis iuribus et petinentiis universis et eundem Bernardum Oromir presentare ad ecclesiam memoratam reverendo domino Episcopo Barchinone vel eius vicario seu vices gerenti et petere et obtinere confirmationem eiusdem et omnia alia

Fol. 100 et singula facere super predictis quecumque nos facere possemus personaliter constitute promittentes vobis et notario infrascripto tanquam publice persone a nobis per eodem et omnibus illius quom interest et interierit legitime paciscente et recipienti nos habere ratum et firmum perpetuo quidquid per vos dictum Peregrinum super predictis actum fuerit sive gestum et nullo tempore revocare sub bonorum dicti nostri monasterii omnium ypoteca. Actum est hoc Octavo Idus iunii anno Domini Millesimo Trecentesimo vicesimo sexto (6 juny 1326). Sig+num Saure de Jovello priorisse predictae que hec concedo et firmo. Sig+num Guillelme Satorra. Sig+num Sibilie Burgere. Sig+num Alemande de Bello loco. Sig+num Geralde de Besora.

Fol. 100 vto. Sig+num Blanche de Santo Romano. Sig+num Saure de Aqua frigida. Sig+num Clare de Biguis. Sig+num Geralde de Vilalba. Sig+num Sancier Pellicera. Sig+num Romie de Copons. Sig+num Simone de Villa nova. Sig+num Alamande de Sancto Vincentio. Sig+num Geralde de Sanctis. Sig+num Guillelme de Papiolo. Sig+num Agnetis de Valle sicca. Sig+num Francisce Sarovira. Sig+num Philipe Marcho. Sig+num Dulcie de Bosquerons. Sig+num Clare de Santis. Sig+num Sibilia de Mercera. Sig+num Sancier Roia. Sig+num Francisce de Golano. Sig+num Sibilie de Barenariis. Monialium dicte Monasterii que hec concedimus et firmamus.

Fol. 101 Testes huius rei sunt: Petrus de Quercu presbiter et Petrus de Arbiciis scriptor.

Sig+num Bernardi Stephani auctoritate Regia notarii publici Barchinone qui hoc scribi fecit et clausit cum litteris raris et emendatis in linea septima ubi dicitur Peregrinum.

Sit omnibus notum quod ego Bernardus Oromir rector ecclesie sancte Marie de Valle Vitraria Barchinone diocesis ex certa scientia facie constituo et ordino vos Bernardum Ferrarii beneficiatum in Sede Barchinone presentem et recipientem procuratorem meum ad comparendum pro me et nomine meo coram reverendo patre domino Poncio Dei gratia Barchinone Episcopo. Et ad renunciandum dicte ecclesie mee pro ecclesia seu vicaria sancti Vincentii de Joncheriis eiusdem diocesis. Quam quidem ecclesiam sancti Vincentii seu vicario ipsius primitus renunciato eidem per Petrum de Molendinis rectorem **Fol. 101 vto.** seu vicarium eiusdem ecclesie sancti Vincentii pro me et meo nomine acceptare et recipere cum omnibus iuribus et pertinentiis suis. Et ad recipiendum possessionem et quia eiusdem ecclesie seu vicarie et iurum suorum. Et Episcopi obedientiam et reverentiam et indemnitatem dicte

ecclesie conservare. Et ad recipiendum meo nomine curam animarum eiusdem et dando et concedendo vobis dicto procuratori meo plenam et liberam potestatem et speciales mandatum predicta omnia et singula faciendi. Et omnia alia faciendi super predictis nomine meo quecumque utilia et necessaria fuerint et que ego possem personaliter constitutus promitens notario infra scripto stipulanti pro personis quarum intersit et interesse possit et poterit me ratum, gratum et firmum perpetuo habiturum et non contraventurum. Quidquid per vos dictum procuratorem meum nomine meo Actum gestum seu procuratum fuerit in premissis et quolibet permissorum sub bonorum meorum omnium ypothecam. Actum est hoc octavo idus iunii anno Domini Millesimo CCCXX sexto (8 maig 1326). Sig+num Bernardi Oromir predicti qui hec laudo et firmo. Testes huius rei sunt Guillelmo de Manlleu beneficiatus in sede Barchinone. Petrus de Fonte Bainerius et Romeus Eimerici Ollarius cives Barchinone. Sig+num Berengarii de Lirane notarii publici Barchinone qui hoc scribi fecit et clausit.

Fol. 102 Sit omnibus notum Quod ego Bernardus de Solanis canonicus Barchinone et capellanus ecclesie beate Marie de Valle vitraria. Gratis et ex certa scientia dono et concedo vobis Raimundo Romei beneficiato in Sede Barchinone plenam et liberam potestatem quod si contingat Bernardum Urumir rectorem dicte ecclesie sancte Marie de Valle Vitraria renunciare eidem ecclesie et ipsam resignaret ratione cambii possitis ipsam ecclesiam conferre seu assignare pro me et nomine meo Petro de Molendinis vicario ecclesie sancti Vincentii de Jonqueriis veteribus diocesis Barchinone cum omnibus suis iuribus et pertinentis universis et eundem Petrum de Molendinis presentare ad ecclesias memoratas reverendo domino Episcopo Barchinone vel eius vicario seu vices gerenti et petere et obtinere confirmationem eiusdem. Et omnia alia super hiis et circa hec facere quecumque utilia fuerint ac etiam oportuna et quia etiam ego possem. Promitens vobis dicto Raimundo Romei et vobis notario infrascripto tanquam publice persone per eo et aliis quorum intersit legitime stipulanti **Fol. 102 vto.** me semper habere ratum et firmum quidquid per vos dictum Raimundum Romei super predictis et circa predicta per me et nomine meo actum seu etiam gestum fuerit et nullo parte revocare. Actum est hoc Nonis iunii anno Domini Millesimo trecentesimo vicesimo sexto. Sig+num Bernardi de Solanis capellani predicti que hoc laudo et firmo.

Testes huius rei sunt Bernardus Serra clericus Barchinone diocesis et Arnaldus Pagesii clericus diocesis Gerundensis.

Sig+num Guillelmi Borrelli, notarii publici Barchinone qui hec scribi fecit et clausit.

Fol. 103

VII Idus iunii (7 juny 1326)

Pontius et cetera. Discreto Raimundo Danchs notario nostro dilecto. Salutem in Domino. Cum nos ad instantiam et requisitionem venerabilis capituli nostre Sedis et quia expediens videbamus fecerimus et creavimus nostrum notarium Bernardum de Podio in Sede prefata beneficiatum cum nostra carta sigillo appendito roborata. Et ad ipsius creationem moti fuerimus principaliter ut eum tanquam meum in negotiis nostris et dicti capituli comunibus habeamus. Quia vos estis noster notarium principalem ne hoc moleste gratis significamus vobis intentionis nostre esse et fuisse pro creatione dicti Bernardi nullum vobis seu vestre escribanie officio detrimentum vel perjudicium generari immo volumus et mandamus quod ius vestrum ipsius scribanie liberum salvum et intactum remaneat vel ut ante nec contra vestrum officium scribanie dictum Bernatdum volumus aliquod acceptante nisi hoc de vestra procederet voluntate. Datum in Turri den Averso VII Idus Junii anno quo supra.

Fol. 103 vto.

IIII Idus iunii (10 juny 1326)

Pontius et cetera. Dilecto in Christo Petro Lupperti clerico nostre diocesis in minoribus ordinibus constituto. Salutem in Domino. Accedentes tue probitatis merita super quibus apud nos laudabile

tibi testimonium perhibetur ecclesiam sancti Johannis Samora eiusdem diocesis vaccantem per mortem Guillelmi de Turre veteri rectoris quondam eiusdem tibi ad presentationem Raimundo Marti rectoris ecclesie Sancti Petri de Gilida eiusdem diocesis patroni ipsius ecclesie tanquam clerico ad hoc sufficienti et idoneo confirmamus ac te instituimus in ea cum omnibus ipsius ecclesie iuribus et pertinentiis universis ac curam animarum in eadem tibi ducimus comitendas. Salvo tamen in omnibus et per omnia iure nostro et ecclesie Barchinone ac sine iure in iuria alieni. Mandantes tibi quod in ista ecclesia residentiam facias personalem et debitum obsequium in spiritualibus et temporalibus in eadem adimpleas reverenter prout fieri debetur et alia est fieri consuetum. Et sis exinde nobis et successoribus nostris bonus obediens et fidele secundum Deum et canonicam instituta. Et de bonis ipsius ecclesie nihil vendas et cetera unde Ego Petrus Luppeti predictum recipiens a vobis Reverendo domino meo Episcopo supradicto confirmationem et institutionem ac comissionem predictas promitto vobis predicta omnia et singula observare et attendere iuxta posse et exinde vobis obedientiam et reverentiam facere omnino manualement. Et iuro ad sancta quatuor Dei Evangelia et cetera nihil **Fol. 104** de bonis dicte ecclesie et cetera. In cuius rei testimonium et cetera. Datum et actum in Turri den Averso IIII Idus Junii anno quo supra (2 juny 1326). Fuit littera executionis directa Raimundo Marti rector ecclesie de Gilida.

ECCLESIA SANCTI ADRIANI (SANT ADRIÀ DEL BESÒS)

Die dominica que fuit XVII kalendas iulii (15 juny 1326) fuit visitata ecclsia Sancti Adriani et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Provincialis baiulus, Jacobus Ollarii, Berengarius de Vudio et Arnaldus de Bonastre qui iurati dixerunt quod Stephanus Ollarii solutus fornicatur publice cum na Torrich ex qua prolem habet. Cetera recte.

Fol. 104 vto.

XVI kalendas iulii (16 juny 1326)

Religioso Ferrario Berengario Palomerii olim ordinis predicatorum fratri. Salutem in Domino quia in nostra presentia constitutus exposuistis quod cum vos in dicto predicatorum ordine exendo a maiori vestro quod possetis ad regularem ordinem sancti Benedicti licite vos transferre legitime duxeritis impetrandum et inde habitum ipsius ordinis receperitis ac professionem canonici feceritis in eodem. Ideo ad petitionem vestram et instantiam habitus receptionem et professionem vestram quam ut predicatur asseritis contraxisse si premissa veritatem contineant. In quantum iuri comuni existit consonum ratam habemus. Et quod possitis vobis eligere confessorem qui a peccatis vestris prout illa sibi sub sigillo confessionis volueritis aperire vos absolvere valeat quotiens fuerit oportunum et per modo culpe penitentiam iniungere salutarem nisi essent talia ob quas foret Sedis apostolica consulenda vobis et ipsis ad trienium plenam et liberam concedimus facultatem. In cuius rei testimonium presentem litteram impresiones sigilli nostri fecimus roborari. Datum in Turri den Averso. XVI kalendas iulii anno quo supra (16 juny 1326).

Fol. 105

XI kalendas Julii (21 juny 1326)

Die sabbati que fuit XI kalendas Julii anno predicto (11 juny 1326). Coram dicto domino Episcopo comparuerunt Bernardus de Vallibus rector ecclesie sancte Crucis de Olorda et Arnaldus Luppeti rector ecclesie sancte Marie de Palatio Tordera volentes suas ecclesias permutare et suplicarunt ipsi domino Episcopo quod in hoc eis prestare dignetur licentiam et assensum. Qui dominus Episcopus predictorum suplicationibus annuentis. Incontinenti dictus Bernardus de Valle renunciavit in manibus dicti domini Episcopi prefate ecclesie sancte Crucis de Olorda et omni iuri quod in ea haberet. Et continuo dictus Arnaldus Luppeti renunciavit dicte sue ecclesie Sancte Marie de Palau Tordera et

omni iuri quod in ea habebat quibus renuntiationibus per dictum dominum Episcopum admissis. Confestim dictam ecclesiam sancte Crucis de Olorda vacantem per liberam resignationem dicti Bernardi de Valle ad presentationem venerabilis Berengarii de Durbiano canonici capellani ipsius ecclesie factam cum quadam sua patenti littera cuius tenor inferius continuatur dicto Arnaldo Lupeti confirmavit ipsumque instituit in eadem cum omnibus ipsius ecclesie iuribus et pertinentiis universis et dictam ecclesiam de Palacio Tordera vacantem per liberam resignationem dicti Arnaldi Lupeti ad presentationem venerabilis viri Ferrarii Galcerandi Dei gratia abbatis Monasterii sancti Cucuphatis vallensis patroni ipsius ecclesie. Factam cum sua littera patenti cuius tenor inferius continetur. Prefato Bernardo de Valle confirmavit ipsamque instituit in eadem cum suis iuribus et pertinentiis universis. Que acta fuerunt die et anno quo supra.

Fol. 105 vto. Pontius et cetera. Dilecto in Christo Arnaldo Lupeti presbitero nostre diocesis. Salutem in Domino. Attendentes tue probitatis merita super quibus apud nos laudabile tibi testimonium perhibetur. Ecclesiam sancte Crucis de Olorda vacantem per liberam resignationem Bernardi de Valle olim rectoris eiusdem ex causa permutationis de ipsa ecclesia tecum facte cum ecclesia sancte Marie de Palatio Tordera quam antea obtinebas ad presentationem Raimundi Lupeti beneficiati in Sede Barchinone habentis potestatem presentandi a venerabile Berengario de Durbiano canonico Barchinone capellano dicte ecclesie sancte Crucis cum sua patenti litteram nobis factam tibi confirmamus ac te instituimus in ea cum omnibus ipsius ecclesie iuribus et pertinentiis universis. Salvo tamen in omnibus et per omnia iure nostro et ecclesie Barchinone ac sine iure iniuria alieni.

Mandantis tibi quod in dicta ecclesia residentiam facias personalem et debitum obsequium in spiritualibus et temporalibus in eadem adimpleas reverenter prout fieri debet et alia est fieri consuetum et sis exinde nobis et successoribus nostris bonus obediens et fidelis secundum Deum et canonicam instituta. Et de bonis ipsius ecclesie nihil vendas et cetera. Unde “Ego Arnaldus Lupeti predictus recipiens a vobis dicto domino meo Episcopo confirmationem et institutionem predictas promitto vobis obedientiam et residentiam facio manualementem. Et iuro ad sancta quatuor Dei **Fol. 106** Evangelia corporaliter per me tacta, nihil de bonis dicte ecclesie vendere et cetera...” In cuius rei testimonium Nos memoratus Episcopus presentem litteram appensionem sigilli nostri fecimus roborari. Datum et actum apud Turri den Averso XI kalendas Julii anno predicto (21 juny 1326).

Fuit facta executionis directa Raimundo Lupeti beneficiato in sede Barchinone.

Pontius et cetera. Dilecto in Christo Bernardo de Valle presbitero nostre diocesis. Salutem in Domino. Attendentes tue probitatis merita super quibus apud nos laudabilem tibi testimonium perhibetur ecclesiam sancte Marie de Palatio Tordera vacantem per liberam resignationem Arnaldi Lupeti olim rectoris eiusdem ex causa permutationis tecum facte de ipsa ecclesia cum ecclesia sancte Crucis de Olorda dicte diocesis quam antea canonice obtinebas ad presentationem Raimundi Lupeti Beneficiati in Sede Barchinone habentis potestatem presentandi a venerabili dicto religioso viro frater Galcerando Dei gratia monasterii Sancti Cucuphatis vallensis abbate patroni dicte ecclesie cum sua patenti littera per nos factam tibi confirmamus ac te instituimus in ea cum omnibus ipsius ecclesie iuribus et pertinentiis universis. Salvo tamen in omnibus et per omnia iure nostro et ecclesie Barchinone ac sine iure iniuria alieni. Mandantes tibi quod in dicta ecclesia residentiam facias personalem et debitum obsequium in spiritualibus et temporalibus in eadem adimpleas reverenter prout fieri debet et alia est **Fol. 106 vto.** fieri consuetum. Et ius exinde nobis et successoribus nostris bonus obediens et fidelis. Et de bonis ipsius ecclesie nihil vendas et cetera... Unde “ego Bernardus de Valle predictus recipiens a vobis dicto domino meo Episcopo confirmationem et institutionem predictas promitto vobis predicta omnia et singula observare et attendere iuxta posse et exinde vobis

obedientiam et reverentiam facio manualement. Et iuro ad sancta quatuor Dei Evangelia corporaliter per me tacta, nichil de bonis predictae ecclesie vendere et cetera..." Datum et actum in Turri den Averso XI kalendas iulii anno quo supra (21 juny 1326).

Fuit littera executionis directa prepositus domus de Carotitulo.

Reverendo in Christo patri ac domino Episcopo Poncio Dei gratia Episcopo Barchinone Frater Galcerandus per eandem abba Monasterii sancti Cucuphatis vallensis. Omnimodam reverentiam cum honore. Cum Arnaldus Lupeti rector ecclesie sancte Marie de Palatio Tordera et Bernardus de Vallibus rector ecclesie sancte Crucis de Olorda convenirent inter se de permutatione faciendo dictarum ecclesiarum et Arnaldus Lupeti predictus nos **Fol. 107** rogaverit suplicando dicte ecclesie sancte Marie de Palatio quod dicte permutationi nostrum deberemus prestare assensum vestre reverende paternitati notificamus per presentes quod placet nobis ac etiam consentimus quod dicta permutatio fiat si vestre paternitati placuerit ut resignationem antedictae ecclesie sancte Marie de Palatio Tordera per dictum Arnaldum Lupeti facienda recipiatis et faciatis ut in talibus est de iure faciendum. Et recepta resignatione dicte ecclesie per vos ut premititur donamus potestatem Raimundo Lupeti beneficiato Sedis Barchinone presentandi nomine et vice mea dictum Bernardum de Vallibus ad dictam ecclesiam sancte Marie de Palatio. Deprecantes in quantum possumus quod facta dicta presentatione ut dictam ecclesiam eidem debeatis confirmare. In cuius rei testimonium et cetera. Datum Barchinone XII kalendas iulii anno domino MCCCXXVI (20 juny 1326).

Reverendo in Christo patre ad domino Pontio Dei gratia Episcopo Barchinone Berengarius de Durban eiusdem Sedis canonicus ac capellanus ecclesie sancte Crucis de Olorda se ipsum cum omni reverentia et honore cum Arnaldus Lupeti rector ecclesie sancte Marie de Palatio Tordera et Barnardus de Vallibus rector ecclesie sancte Crucis predictae convenirent inter se de permutatione faciendam dictarum ecclesiarum et dictus Bernardus de Vallibus se rogaverit quod dicte permutationi ut patronus prefate ecclesie sancte Crucis meum debeam prestare assensum paternitati vestre per presentes notifico quod placet mihi quod dicta permutatio fiat et consensio si vestre paternitati placuerit ut resignationem ante dicte ecclesie **Fol. 107 vto.** Sancte Crucis per dictum Bernardum de Vallibus faciendam recipiatis et faciatis ut in talibus est de iure faciendum. Et recepta resignatione per vos dicte ecclesie ut premititur dono potestatem Raimundo Lupeti beneficiato Sedis Barchinone predicto presentandi nomine et vice mea dictum Arnaldum Lupeti ad dictam ecclesiam sancte Crucis. Suplicans in quantum possumus quod facta dicta presentatione ut dictam ecclesiam eidem debeatis confirmare. Datum Barchinone XII kalendas iulii anno predicto (20 juny 1326).

ECCLESIA DE TAYANO (TEIÀ)

Die lune que fuit IX kalendas iulii anno predicto (23 juny 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Tayano et fuerunt vocati de parrochianis: Jacobus de Rondos, Company dez Colomer, Arnaldus Maler, Guillelmus Brumisssem, Arnaldus Ladoner et Arnaldus Noguera qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie non visitat parrochianos in suis infirmitatibus. Item dixerunt quod parrochiani comuniter sunt tardi venire ad ecclesiam.

Item dominus Episcopus tonsuravit in clericos sequentes scolares: Franciscus Rondors, Guillelmus Berenguer de Tayano.

Fol. 108

ECCLESIA DE PRIMIANO (PREMIÀ)

Die martis que fuit festivitas sancti Johannis Baptiste VIII kalendas iulii anno predicto (24 juny 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Primiano et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius Ciconis, Petrus ça Mora, Botey, Bernardus de Solerio, Jacobus Ciconis, Berengarius

Riera, Berengarius de Pinu et Guillelmus Geraldii qui iurati dixerunt quod Arnaldus Botey regens dictam ecclesiam tenet publice pro concubina Sanciam Vivala ex qua prolem habet. Arnaldus Botey presbiter iurato interrogato confessus fuit tenere dictam Sanciam pro concubina. Composuit cum domino Episcopo ad C solidos quos recepit Petrus Ollarii. Fuit sibi iniunctum sub pena CC solidorum quodammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto.

Fuerunt dicta die in clericos tonsurati qui sequuntur: Simon de Solerio, Berengarius ça Portella, Petrus de Roure et Petrus Sala scolares dicte parrochie.

ECCLESIA DE VILAÇARIO (VILASSAR)

Die mercurii que fuit VII kalendas iulii anno predicto (25 juny 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Vilaçario et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Martini, Petrus Ferrarii. Guillelmus ça Trias, Feliu Pontii qui iurati **Fol. 108 vto.**

dixerunt super statu ecclesie et ministrorum bene per omnia.

Item dixerunt quod Guillelmus Marchesi solutus fornicatur publice cum Bartholomena ex qua prolem habet.

ECCLESIA DE MATARONE (MATARÓ)

(sic) ad tonsuram: Raimundus Sauleda, Berengarius dez Bosch, Guillelmus de Boscho, Berengarius de Prato diocesis Barchinone.

Die jovis sequenti que fuit VI kalendas iulii anno predicto 26 juny 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Matarone et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius Letonis, Bernardus Berengarii, Guillelmus Çaquera, Berengarius Sibilia, Guillelmus Julia et Bartholomeus Spayal qui iurati dixerunt quod Berengarius de Boscho rector dicte ecclesie habuit liberos pueros ex quadam muliere vocata Barçalo que nunc est nutrix Francisci de Sancto Vincentio et ab uno anno habuit ex ipsa prolem et de hoc est publica fama in parrochia. Fatetur dictus rector predictae Dominus Episcopus remisit sibi penam concubinitus. Fuit sibi iniunctum sub pena constitutionis sinodalis duplicata quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto.

Item dixerunt quod en Terrades beneficiatus in dicta ecclesia tenebat anno preterito pro pedisseta na Morera et exivit pregnans ab hospitio ipsius Terrades ob que fuit fama et murmur in parrochia quod esset pregnans ab ipso Terrades. Jacobus Terrades iuratus interrogatus dixit verum esse quod peccavit carnaliter cum dicta Morera non credit tamen quod proles sit sua cum ipsa mulier est volubilis. Fuit sibi remissa pena concubinitus et iniunctum sibi sub pena constitutionis sinodalis quod non sit de cetero cum dicta muliere in loco suspecto.

Fol. 109

ECCLESIA DE LAVANERIIS (LLAVANERES)

Die veneris sequenti que fuit V kalendas iulii anno predicto (27 juny 1326) dictus dominus episcopus visitavit ecclesiam de Lavaneriis et tonsuravit in clericum Bernardum Lulli scolarem ipsius parrochie.

Postea fuerunt vocati de parrochianis (*I així s'acaba el text, seguint el full en blanc*).

Fol. 109 vto. VII kalendas iulii fuit recepta confessio de infrascriptis ut sequitur (25 juny 1326)

Alicendis Basseta de Vilaçario iurata et interrogata in propria confessione super Petrus Cayot presbiter beneficiatus in ecclesia de Vilaçario tenuit eam pro concubina dixit quod sic et habuit ex ipsa duos liberos pueros unam filiam que est XII annorum et unum filium quinque vel sex annorum qui est defunctus.

Item dixerunt quod dictus Petrus defloravit quandam aliam mulierem vocatam Bertrana ex qua etiam prolem suscepit.

Dictus Petrus Cayot interrogato in propria confessione de predictis dicere veritatem dixit verum esse peccasse cum dicta Eliscende et ex ea dictam filiam que potest habere VII vel VIII annos suscepisse non tamen filium vel alios liberos de eadem. Item dixit verum esse peccasse cum dicta Bertrana que habens prolem quia promitebat se ab aliis commisceri ideo ignorat si fuit sua negat tamen quod ipsam defloravit. Composuit cum dicto Episcopo ad XL solidos. Fuit sibi inniunctum sub pena constitutionis sinodalis quod non sit cum aliqua dictarum mulierum in loco suspecto.

Fol. 110

VI kalendas Julii anno Domini MCCCXXVI (26 juny 1326)

Procuratorium

Noverint universi quod Nos Poncius Dei gratia Barchinone Episcopus constituimus et ordinamus vos venerabilem Raimundum Martí Canonicum Barchinone presentem et huiusmodi mandatum suscipientem certum et speciale ac indubitatum procuratorem nostrum ad comparandum pro nobis et nomine nostro coram Reverendo in Christo patre ac domino domino Tarrachone Archiepiscopo vel venerabili officiali eiusdem et ad deffendendum coram eis vel coram altero seu delegatis ab ipsis processum per nos factum contra baiulum locum tenentem baiuli et sagionem ville Granullariorum qui ab ipso nostro processu ad dictam tarrachonensem curiam appellavunt ut quia contra ipsius servari facimus constitutionem sacri concilii tarrachonensis pro eo quia pignoraverant quosdam homines ecclesiarum consistentes in dicta parrochia de Granullariis in occasione cuiusdam questione facte per universitatem dicte ville in quo eos contribuere nitebantur et libellum seu libellos offerendum vel oblati ab altera parte respondendum ac protestandum excipiendum et replicandum sententiam vel sententias tam interlocutorias quam deffinitivas audiendum et abipsis super opus fuerit appellandum apostolos petendum et obtinendum et generaliter ad omnia et singula faciendum in pre- **Fol. 110 vto.** dictis et circa predicta que nos possemus personaliter constituti etiam super mandatum requireret speciale procreatorem vel procreatores substituendum ante lites contra vel post et substitutos removendum ac eiusdem alium vel alios subrogandum quando et quoties vobis visum fuerit expedire. Nos enim in hiis plenam et liberam vobis concedimus et tradimus potestatem promittentes vobis ratum et firmum propter vos habituros a vobis actum et procuratum fuerit sive gestum et nullo ipsi revocare sub bonorum nostrorum omnium ypothecam. In cuius rei testimonium et cetera. Datum et actum apud locum de Mataroni VI kalendas iulii anno quo supra (26 juny 1326).

Fol. 111

ECCLESIA DE ARGENTONA

Die sabbati que fuit IIII kalendas iulii anno predicto (28 juny 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Argentona et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarius de Fornellis, Arnaldus ga Rovira et Jacobus Sabaterii, Bernardus de Mirallis, Raimundus á Guau qui iurati dixerunt quod Bonanatus beneficiatus in dicta ecclesia non facit continue residentiam in suo beneficio. Bonanatus de Valle iurato et interrogato dixit quod continue residit in suo beneficio et in eo debitum et consuetum prestitit servitium salvo quod noviter a III septimanis circa fuit absens ab ipso exeundo in servicio rectoris ecclesie de Matarone nisi quod tertio in septimana in suo altari ipsis tribus septimanis celebravit. Fuit sibi iniunctum per dominum episcopum quod de cetero faciat continuam et assiduum residentiam in suo beneficio sub pena L solidorum.

Item dixerunt quod Bernardus Stapera presbiter de Sabadello qui deservit in ecclesia de Granullaris dum morabatur in dicta ecclesia de Argentona defloravit Guillelma filia Berengarii de

Fornellis bene sunt lapsi II et requirit pater dicte Guillelme ut daret ipsam presbiter antedictus ipsam que impregnavit. Fatetur dictus Bernardus Estapera peccasse carnaliter cum dicta Guillemona non tamen defloravit. Dixit etiam verum esse quod prolem quam ipsam suscepit hinc deposito licet dubitet quod sit sua cum iam habuerit et eum aliis facit lactari. Item dixit per iuramentum fuisse famam quod dicta Guillemona antequam fuisset cognita per hunc deposito iam fecerat abortivum. Composuit cum domino Episcopo ad XL solidos salvo iuramento dicte Guillemona siquod quam dictum Bernardum. Et fuit sibi iniunctum sub pena ducentorum solidorum quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto.

Fol. 111 vto. Raimundus Juglar de Crosis tenet tafurerias et iuratur nomen Dei in vanum in ibi per ludentes.

Bernardus de Castello fornicatur cum Benvenguda que dicitur consanguinea eius.

Petrus Bonvei dez Oros, Berengarius ça Muntada et Arnaldus Mulineri dicunt malum de Deo iurando membra ipsius dum sunt in ludo.

ECCLESIA DE DUOBUS RIVIS (DOSRIUS)

Die dominica que fuit III kalendas iulii anno predicto (29 juny 1326) fuit visitata ecclesia de Duobus Rivis et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus Baral, Guillelmus de Vayl-maior, Berengarius Puyal, Bernardus Mir, Berengarius Padro et Raimundus Oliver qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclesie tenet pro concubina in parrochia de Linars Sibiliam prout est comunis vox et fama. Interrogato de tempore dixit quod bene sunt V anni. Negat Bernardus de Olivaria rector predictus tenere nec tenuisse dictam Sibiliam pro concubina nec fuisse cum ipsa in loco suspecto. Interrogato si scit ubi credit se ex ipsa fore diffamatum in sua parrochia vel alibi dixit quod non quod ipse sciat. Postea composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos.

Fol. 112 Item dixerunt quod Bernardus Pradell presbiter deserviens in ecclesia de ça Rocha tenet in concubina in parrochia de Dorrius quandam vocatam Agnetem ex qua liberos habuit et etiam unam lactantem. Fatetur dictus Bernardus Pradell tenuisse dictam Agnetem pro concubina de quibus iam fuit punitus preter quod de prole lactantem cuiuspenam dominus Episcopus remisit ad instantiam Bernardi de Canellis. Remissa sibi pena sique erat commissa domino Episcopo de predictas fuit iniunctum dictus Bernardus Pradell sub pena CC solidorum quod non sit de cetero cum dicta muliere in loco suspecto.

ECCLESIA DE SERRA (SASERRA)

Die lune que fuit II kalendas iulii (30 juny 1326) fuit visitata ecclesia de Serra et fuerunt vocati de parrochianis: Bonanatus ça Canall, Ferrarius de Insulis et Guillelmus de Bonamuda qui iurati dixerunt super status ecclesie et parrochie bene per omnia.

ECCLESIA COLLE SABADELLI (COLLSABADELL)

Die lune que fuit II kalendas iulii (30 juny 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam Cillis Sabadelli et fuerunt vocati de parrochianis: Segui de Vilardell, Guillelmus çes Illes, Berengarius de Prats et Simon dez Prat, qui iurati dixerunt quod Guillelmus Segrera fornicatur publice cum Berengaria Llobera et habet prolem ex ea.

Fol. 112 vto.

ECCLESIA DE SENATA (SANATA)

Eadem die lune (30 juny 1326) fuit visitata ecclesia de Senata et fuerunt vocati de parrochianis Petrus Pontii et Arnaldus Jovera qui iurati dixerunt quod na Texidora est coniuratrix.

ECCLESIA DE VILARDELLO (VILARDELL)

Die jovis que fuit V nonas iulii anno predicto (3 juliol 1326) fuit visitata Ecclesia de Vilardello et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Nonelli, Petrus Stephani, Petrus de Ecclesia qui iurati dixerunt quod servitium ecclesie non fit bene ut erat consuetum propter senectutem rectoris.

Item dixerunt quod Petrus Vaylvella rector dicte ecclesie tenuit dudum pro concubina na Punyona ex qua prolem suscepit et ipsa concubina frequentat hospitium rectoris nocte, dieque. Dominus episcopus habuit pro excusato dictum rectorem et iniunxit sibi quod non participet cum dicta muliere.

Item dixerunt quod dictus rector dudum consuevit adulterari cum **Fol. 113** Alicende Rosseyla maritata, et adhuc conservatur quandoque cum ipsa.

Item dixerunt quod Berengarius Serra beneficiatum in dicta ecclesia tenet pro concubina na Cardo maritata ex qua prolem habuit. Composuit dictus Berengarius Serra pro omnibus criminibus in presenti visitatione contra eum repertis CL solidos. Et fuit sibi iniunctum sub pena carceris quod amodo non sit cum aliqua dictarum et infrascriptarum mulierum in loco suspecto

Nec aliam teneat de cetero publice concubinam.

Item dixerunt quod dictus Berengarius Serra impregnavit Geraldam Riera que moratur a Sent Agnes.

Item dixerunt quod dictus Berengarius impregnavit Guillemona de Ecclesia consanguineam germanam dicte Geralde Riera que nunc moratur Barchinone. Idem.

Item dixerunt esse famam quod dictus Berengarius adulteratur cum Eliscende sorore dicte Guillelma de Ecclesia.

Item dixerunt quod dictus Berengarius duo anni sunt impregnavit **Fol. 113 vto.** Eliscendem de Lero consanguineam germanam suam.

Item dixerunt dictus Petrus de Ecclesia quod ipse nuper invenit dictum Berengarium Serra cum prefata Ecclesia commisceri ob qua ipse Berengarius fecit iurare ipsum Petrum de Ecclesia ne ipsum de hiis detegeret.

ECCLESIA DE OLZINELLAS (OLZINELLES)

Item eadem die iovis (3 juliol 1326) fuit visitata Ecclesia de Olzinellis et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Agusti, Petrus Bache, Petrus Quintaneyla, Jacobus Garriga, Guillelmus Tria, Berengarius de Puygoriol qui iurati dixerunt quod propter senectutem et impotentiam rectoris dicte ecclesie non fit bene et ut est consuetum servitium in dicta ecclesia quoniam ipse rector non potest eucaristiam elevare in missa quod possit videre per parrochianos retro ipsum manentes nec etiam potest videri per parrochianos retro ipsum manentes nec etiam potest aspergere aquam benedictam.

Item dixerunt quod Geralda filia dicti rectoris bene sunt lapsi III anni combussit velum imaginis virginis Marie et tabernaculum in quo est sita imago virginis Marie in duobus locis.

Fol. 114 Item dixerunt quod dictus rector dudum emit sacristie ... Et redditus, et non facit bene servitium lampadarum; immo multoties ipse lampade non comburant.

Item dixerunt dictus rector non tenet sufficientem scolares.

ECCLESIA DE MONTE NIGRO (MONTNEGRO)

Die veneris que fuit IIII nonas iulii anno predicto (4 juliol 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Monte Nigro et fuerunt vocati de parrochianis: Arnaldus Olzines, Berengarius de Ostopoll et Petrus Avell qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie: bene per omnia.

ECCLESIA DE GUALBA

Die sabbati que fuit III nonas iulii (5 juliol 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Gualba et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus de Boscho, Petrus de Pinu, Ferrarius de Puyol et Guillelmus dez Pi qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie: bene per omnia. (*Cfr. Ecclesia de Brugaria més abaix*).

Fol. 114 vto.**ECCLESIA DE RIELLIS (RIELLS)**

Die dominica que fuit II nonas iulii (6 juliol 1326) fuit visitata ecclesia de Riellis et fuerunt vocati de parrochianis: Jacobus Fortuny, Arnaldus Lora, Petrus Colomer, Petrus de Manso et Petrus Colomer qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie bene per omnia salvo quod deposuerunt quod Petrus Rovira presbiter per duos annos tenuit pro concubina in dicta ecclesia (*segueix el text al full 115*) Agnetem et ex ea prolem suscepisse. Fatetur dictus Petrus Rovira habuisse rem cum dicta Agnete et quod ipsa dedit sibi liberum puerum quem peperit dum fuit in diocesis Gerundensis sed postquam venit ad ecclesiam de Riellis. Negat quod peccaverit cum eadem nec secum fuerit in loco suspecto.

ECCLESIA DE BRUGARIA (BRUGUERA)

Item eadem die (6 juliol 1326) fuit visitata ecclesia de Brugaria et vocatis de parrochianis ac interrogationibus factis inventum fuit: bene per omnia.

Item dicta die dominica dictus dominus Episcopus in ecclesia de **Gualba** tonsuravit in clericos sequentes scolares: Petrus Matheu, Guillelmus Amat, Berengarius Renau, Pontius Cases de Gualba, Raimundus Codolet, Guillelmus Busquet de Bruguera, Petrus Quart de sancto Celedonio.

Fol. 115 vto. ECCLESIA DE SANCTI MARTINI DE PERTEGATIO (PARTEGÀS-SANT CELONI)

Die lune que fuit nonas iulii anno predicto (7 juliol 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Martini de Pertegatio et fuerunt vocati de parrochianis: Geraldus de Vilatort, Bernardus David, Bernardus Rovira, Bartholomeus de Piro, Berengarius de Vilatort, Guillelmus Viridaria, Petrus Guarti, Petrus de Pinedis, Guillelmus Boveti, Bernardus Mayoris et Arnaldus de Arenys qui iurati dixerunt quod Guillelmus Berau beneficiatus in dicta ecclesia tenet publice pro concubina quandam ex qua prolem habet et nunc est pregnans ab eo et est fuit (sic) uxor Bernardi Gerridis quondam. Fatetur dictus Guillelmus Berau tenere et tenuisse dictam mulierem pro concubina et ex ipsa prolem suscepisse. Composuit cum domino Episcopo ad CL solidos quos debet solvere in festo beate Marie mensis augusti. Fuit sibi iniunctum sub pena privationis beneficii sui sub spe remissionis et venie quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto et quod de cetero non teneat aliam publice concubinam. Dicta pena fuit unitata ad carcerem unius anni debet solvere dictos CL solidos.

Item dixerunt quod Arnaldus Salver adulteratur publice cum quadam quam tenet in domo.

Item dixit Berengarius de Vilatort predictus quod Berengarius de Ribalta retinuit de bonis Jacobi Febridor cuius ipse Berengarius Vilatort erat manumissor certam quantitatem peccunie et multa fecit ipsum consumari de bonis manumissorie

Fol. 116 Item dixerunt quod Berengarius de Ribalta qui consuevit regere dictam ecclesiam in suo recessu deportavit secum albas ecclesie et quoddam vestimentum videlicet casullam, amictum, manipulum et cum aliis munimentis.

Item dixerunt quod Raimundus Marrulli daret suum hospitium quod habet in villa sancti Celedonii cum suo spatio terre ipsi hospitio contiguo ad construendam inibi ecclesiam parrochiale.

Item dicta die lune prefatus dominus Episcopus tonsoravit in clericos sequentes scolares in loco sancti Celedonii: Petrus Vales, Guillelmum Viader, Bernardum Boeryn, Bernardum çes Iles, Bartholomeum Rovira, Petrum de Vayllella, Bernardum de podiolo, Simon çes Rovira, Bartholomeum Pexom, Guillelmum çà Vila, Bernardum de Solerio, Petrum Ferrarii, Bernardum Staperii, Berengarium de Viridaria, Berengarium de Vilatort, Bernardum çà Clusa, Bernardum a Guardia et Guillelmum Nichola de sancto Celedonio.

Fol. 116 vto.

ECCLESIA DE FALGARS (FOGARS DE MONTCLÚS)

Die martis que fuit VIII Idus Julii (8 juliol 1326) fuit visitata ecclesia de Falgars et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Rosseylo, Ferrarius de Roure et Guillelmus Riqueri qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie interrogati: omnia recte.

Item dicta die martis dictus dominus Episcopus in loco sancti Celedonii tonsuravit sequentes scolares: Berengarium Oliana de Olzinellis, Guilbertum de Parietibus sancti Fausti, Bernardum Stephani sancti Celedonii, Pontius Sala de Palatio, Berengarium Sent Nari de sancto Celedonio, Guillelmum Castellar de Vallgorguina, Petrum Robira de sent Celoni.

Procuratorium

Noverint universi quod nos Pontius Dei gratia Barchinone Episcopus constituimus, creamus, et ordinamus vos Nicholaum de Salis rectorem ecclesie sanctorum Justi et Pastoris Barchinone certum et indubitatum procuratorem nostrum ac nuncium specialem ad petendum exigendum et recipiendum pro nobis et nomine nostro coram a Reverendo in Christo patre domino Vicensis Episcopo et venerabilibus viris vicariis generalibus Ecclesie Urgellensis Sede vacantem seu nuntiis eorundem quam a collectore vel subcollectore in civitate nostra Barchinona diocesis ordinatis subsidii domine nostro Pape promissis **Fol. 117** si dudum per vinum seu oleum provincie Tarracone omnes illas pecunie quantitates quas predicto subsidio debetur solvi in proximo preterito festo sancti Johannis Baptiste mensis iunii in nostra et aliis diocesibus antedictis. Et ad faciendum dictis dominis Episcopo vicensis et vicariis generalibus ecclesie urgellensis seu ipsorum nuntiis vel procuratoribus dictis quod collectorum vel subcollectorum de hiis que ab ipsis receperitis apocha vel apochas de soluto. Necnon ad excambiandum in auro puro pecunie quantitates quas occasione dicti subsidii receperitis a predictis et singulis predictorum et inde ipsas pecunias in auro conversas custodiendum et conservandum in loco idoneo et securo. Dantes et concedentes ubi plenam et liberam ac generalem amministrationem in predictis et circa predicta faciendi et complendi quacumque nos possessionem personali constituti etiam si mandatum exigentur speciale promittentes nos ratum et firmum perpetuo habituros quidquid per vos in predictis actum fuerit sive gestum et nullo tempore revocare. In cuius rei testimonium et cetera. Datum et actum in villa sancti Celedonii VIII Idus Julii anno quo supra.

ECCLESIA DE MOSQUEROLIS (MOSQUEROLES)

Die mercurii que fuit VII Idus Julii (9 juliol 1326) fuit visitata **Fol. 117 vto.** Ecclesia de Mosquerolis et fuerunt vocati de parrochianis: Berengarium Erquimbau, Berengarium Carbonell et Petrum çà Vayl qui iurati dixerunt quod Elicsendis Carbonela coniurat infantes et alias personas. Et Sclaramanda çà Cortada que moratur in manso den Costa, facit idem. Cetera recte.

ECCLESIA SANCTI STEPHANI DE COSTA (LA COSTA DEL MONTSENY)

Eadem die mercurii (9 juliol 1326) fuit visitata ecclesia de Costa et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus de Roquolons, Petrus Perxa, Geraldus Beceda, Raimundus de Roquolons, Andreas Vilar qui iurati dixerunt interrogati: omnia recte.

Item dicta die mercurii dictus dominus Episcopus in loco sancti Celedoni tonsuravit sequentes scolares: Arnaldus Pontii de Gualba, Bonanatum Daviit sancti Stephani de Palatii, Bernardus de Munt sant de Olzinellis.

Fol. 118**De visitationibus ecclesiarum**

Die Jovis que fuit VI Idus Julii anno predicto coram reverendo in Christo patre et domino Domino Pontio Dei gratia Barchinone Episcopo comparuit Petrus de Sancta Maria qui moratur Mayorice et obtulit et presentavit ipsi domino Episcopo quandam patentem sicceram sigillo appendito sigillatam tenoris sequentis: Venerabili in Christo patri Dei gratia Episcopo Barchinone vel eius vicario in spiritualibus, Galcelmus miseratione divina tituli sanctorum Marcellini et Petri presbyteri Cardinalis. Salutem et sinceram in Domino caritatem. Sua nobis Petrus de sancta Maria clericus ilderensis diocesis oriundus in Civitate Maiorice morans trahens hanc presentium petitionem monstravit quod ipse olim in decimo anno etatis sue existens vel circiter in Monasterio de Berola Cisterciensis ordinis Tirassonensis diocesis receptus extitit in monachum et in fratrem et in eodem monasterio de facto cum de iure non posset ante quartum decimum annum professionis vinculo se astrinxit postmodum vero antiquam anni quintidecimi dicte etatis fine attingere monasterium predictum exivit habitu et ordine derelictis et ad seculum est reversus non tamen professionem predictam in XV anno ratam habuit seu in aliquo aprobavit. Et **Fol. 118 vto.** ne quis emulus propter hoc labia detractores aperiat contra eum Sedem Apostolicam adiens humiliuter supplicavit sibi super hoc per Sedem ipsam salutari remedio interdictum provideri ad vos igitur qui de facto et facti circumstantiis in partibus ipsis habere poteritis notitiam clericis remittentes eundem auctoritatem domini propter cuius penitencie curam gerimus circumscriptioni vestre cum ad Episcopum Tirasone nec abbatem dicti Monasterii propter inimicicias capitales quas in ipsa terra yabet ire non audere committimus quatenus inquisita super his diligentius veritate si rem inveneritis ita esse denunciatis ipsam ad dicti ordinis observantiam non teneri. Datum Avinione XV kalendas iulii pontificatus domini Johannis XXII anno decimo. Et per dictum Petrum prefata littera presentata petiit humiliter et dictum dominum requisivit quod in predictis procedat iuxta ipsius littere contentiam et tenorem.

ECCLESIA SANCTE MARIE DE PALATIO TORDERA (PALAUTORDERA)

Die Jovis que fuit VI Idus Julii (10 juliol 1326) fuit visitata ecclesiam sancte Marie de Palatio Tordera et fuerunt vocati de parrochianis: Nonamich ça Noguera, Bernardus Ferrari, Bernardus Surrel et Bernardus Sala de Rigaçal qui iurati dixerunt quod Bonanatus Riba tenet publice pro concubina in domo quan- **Fol. 119** dam ex qua prolem habet. Fatetur dictus Bonanatus iurato quod dudum antequam esset in sacris, dum morabatur pro scolari in ecclesia de Tayano, cognovit Mariam ex qua prolem suscepit quam nunc tenet in domo quia est senectute oppressa et quia lumine orba nec diu est peccavit carnaliter cum eadem. Composuit cum domino Episcopo ad XX solidos. Et fuit sibi iniunctum sub pena C solidos quod habitat a se dictam Mariam et quod ammodo non sit cum ea in loco suspecto.

VI Idus Julii

Pontius et cetera. Venerabili et prudenti viro Arnaldo de Gualba domino castri de Monte Nigro et domus de Gualba fratri nostro carissimo salutem in domino Jesu Christo. Cum sint ex parte vestra accepimus inter vos et rectoris beneficiatorum institutorum in ecclesiis de Monte Nigro et de Gualba quorum ordinatio et presentatio ad vos dici pertinere orta sit materia questionis aut perventus et esdevenimenta provenientium ex honoribus et possessionibus qui tenentur sub dominio et alodio pro beneficii ante dictis et ipsorum rectoribus cedere debeant et debuerint vel eorumdem rectoribus Nos

volentes dictam tollere materiam questionis deliberatione per habita diligenti dicimus et declaramus perpetuo in hiis scriptis quod de omnibus contractibus factis et in posterum faciendis de predictorum beneficiorum po- **Fol. 119 vto.** sessionibus vel qui sint alodia eorumdem si sapiant alienationem vel genus alienationis inducant cedant et revertantur iuri et proprietati dictorum beneficiorum et non ipsorum rectorum usibus ut ex hiis que dicta beneficia detrimenta recipiunt aliqua eisdem utilitas subsequatur in cuius rei et cetera. Datum in villa Celidonii VI Idus iulii anno quo supra.

ECCLESIA SANCTI STEPHANI DE PALATIO TORDERA (PALAUTORDERA)

Die veneris que fuit IIII Idus Julii (11 juliol 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancti Stephani de Palatio Tordera et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus de Molendinis, Berengarius Bou et Francesch Rossell qui iurati dixerunt super statu ecclesie et parrochie: bene per omnia.

ECCLESIA DE LINARS (LLINARS)

Die sabbati que fuit III Idus Julii anno predicto (12 juliol 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Linars et fuerunt vocati de parrochianis: Ferrarius Gris, Bernardus de Arbucies et Guillelmus Juyol qui iurati dixerunt quod Berengarius de Olzina tenet publice pro concubina quandam **Fol. 120** mulierem sororem Petri de Canal de qua habet quandam filiam. Fatetur Berengarius Olzina quod tenuit dictam Elicsendem Canal pro concubina ex qua prolem habuit. Et inde fuit punitus per dominum Episcopum nec postea peccavit carnaliter cum eadem licet ipsam tenuerit in domo. Composuit cum domino Episcopo ad X solidos. Fuit sibi iniunctum sub pena CC solidorum ad quam se obligavit quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliam teneat de cetero publice concubinam.

Item dixerunt quod Berengarius Guinardi rector capelle de Faro tenet publice in domo pro concubina ex qua habet tres vel quatuor liberos pueros. Dictus Berengarius Guinart in propria confessione iurato et interrogato dixit verum esse tenuisse pro concubina Elicsendem ex qua prolem habuit. Composuit cum domino Episcopo ad XX solidos quos debet solvere Raimundo Romei hinc ad diem sabbati. Fuit sibi iniunctum sub pena CC solidorum quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec tenatis (sic) de cetero aliam publice concubinam.

Item dixerunt quod Arnaldus Tauya uxoratus adulteratur cum Romia.

Item dixerunt quod Arnaldus Sartre adulteratur cum Margaritata.

Item Petrus ça Cacrella tenet pro concubina quandam vocatam Arsendem.

Item dixerunt quod Petrus filius rectoris dicte ecclesie adulteratur cum Arnalda.

Fol. 120 vto. Petrus de Vilatort rector ecclesie de Linars iurato interrogato si Elicsendis dez Castel quod dudum esse consuevit ipsius concubina frequentatur hospitium sui et dixit quod sic interrogato si habuit rem cum ea postquam dudum extitit punitus et sibi iniunctum quod non esset cum ea dixit quod non. Interrogato si hic disposito verberavit dictam Elicsendem in hospitio suo dixit quod sic sed non inde exivit sanguis intram querere eam percussit dixit quia nolluit exire hospitium suum. Fuit sibi iniunctum sub pena mille solidorum ad quem se obligavit sponte quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec eam in hospitio suo recipiat.

Fol. 121

ECCLESIA DE CAROTITULO (CARDEDEU)

Die dominica que fuit III Idus Julii anno predicto (13 juliol 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancte Marie de Carotitulo. Et fuerunt vocati de parrochianis: Guillelmus Dilmer, Petrus Rubi, Arnaldus Nicholay, Guillelmus Ferrarius, Berengarius Olivera, Pascasius Marchesii,

Ferrarius Nicholai et Arnaldus de Prato, Petrus Ferrarii, Petrus Cortes qui iurati dixerunt quod Magister Stephanus Ebdomadarius dicte ecclesie fuit condemnatus in C solidos pro eo quia aliquo tempore cessavit tenere diachonem et postea post iniunctione sibi factam de tenendo cum cessavit tenere diachonem circa novem menses.

Item dixerunt quod Petrus de Codinachs ebdomadarius dicte ecclesie cessavit per IIII menses tenere diachonem.

Fol. 121 vto. Item dixerunt quod Bertrandus Mercader presbiter emit dudum Ebdomadarie Magistri Stephani ad annum et quia illo anno cessavit tenere diachonem fuit ordinatum quod solveret LX solidos.

Item dixerunt quod dictus Petrus Codinachs dudum cessavit tenere diachonem per annum.

Item dixerunt quod en Bruguera dudum dimisit quod arderet una lampas in ecclesia de Carotitulo et quia non inveniebatur qui ipsius lampadis faceret servitium, dictus Bruguera transtulit ipsum servitium lampadis ad ecclesiam de Granullariis.

Fol. 122 Item dixerunt quod Dominicus de Mayans rector capelle sancti Jacobi tenet publice pro concubina a Jacma ex qua prolem suscepit anno presenti. Dictus de Mayans iurato et interrogato in propria confessione dixit verum esse quod peccavit carnaliter cum Geralda Guardia (quia non vocatur Jacma) et ex ipsa prolem habuit; sed a festo Nativitatis Domini non peccavit carnaliter cum eadem. Composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos de quibus solvit XV et alios XV in festo sancte Marie mensis augusti. Fuit sibi iniunctum sibi pro pena CC solidorum quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto.

Item dixerunt esse famam quod rector ecclesie de Alfodio tenet quandam concubinam et habuit rem ipse rector cum filia eiusdem concubine. Composuit cum domino Episcopo (*i el text no afegeix res més*)

Item dixerunt esse famam quod filius den Rovira cum quodam alio verberavit dictum rectorem ecclesie de Alfodio suspicantes quod adulteratur cum filia den Rovira. Composuit cum domino Episcopo (*i el text no afegeix res més*).

Fol. 122 vto. Item dixerunt quod en Mascort beneficiatus ibidem ecclesia de Macerata tenet pro concubina Elicsende Coleta ex qua prolem suscepit. Fatetur dictus Mascort tenere dictam Elicsendem pro concubina et prolem habuisse ex ipsa de quo iam fuit punitus per Raimundum Portella. Fatetur etiam quod postea rediit ad peccatum et impregnavit eandem. (*A la fi del full*) Item dixerunt quod dictus Mascort fecit posse suum quod per vim defloraret filiam dicte Elicsendis Colleta. Negat dictus Mascort iurato unquam temptasse predictam nec de hoc voluntatem seu propositum habuisse. Item dixerunt quod Guillelmus Blade fornicatur publice cum Guillelma maritata ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Guillelmus de Podio adulteratur cum Sobirana maritata ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Guillelmus de Puteo clericus tonsuratus fornicatur cum Guillelma ex qua prolem habet. Fatetur dictus Guillelmus de Puteo interrogato (*i el text ono afegeix res més*).

Item dixerunt quod Jacobus presbiter qui moratur in ecclesia de Amigdaló **Fol. 123** tenet pro amasia in loco de Carotitulo Mariam. Jacobus de Curtibus iurato in propria confessione interrogato dixit verum esse quod tenuit pro concubina dictam Mariam sed inde fuit punitus per Raimundum Portella nec postea fuit cum ipsa muliere in loco suspecto. Fuit sibi in dicta purgatio cum sexta manu sui ordinis quod habeat facere infra octo dies. Postea composuit cum domino Episcopo ad XXX solidos de quibus solvit statim XV solidos et alios XV in festo sancte Marie de Augusto. Fuit sibi iniunctum sub pena CC solidorum quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto. Solvit dictos XV solidos.

Item dixerunt quod Guillelmus de Puteo predictus mutuatur ad ista quod pro DC solidos vult habere

L solidos quos et alios exercuit contractus usurarios. Fatetur dictus Guillelmus de Puteo quod fecit dictum mutuum sed nullas contraxit usuras est tamen veum quod parrochiani de Carotitulo dixerunt sibi prestats nos los DC solidos quos nos vos en guardarem de dan nec alias un quam exercuit usuras. Item dixerunt quod Bernardus Martini mutuat ad usuras.

ECCLESIA DE VILLA MAYORI (VILAMAJOR)

Die lune que fuit II Idus Julii (14 juliol 1326) fuit visitatam ecclesiam de Villa Mayorie et fuerunt vocati de parrochianis: Jacobus de Solerio, Petrus Belissen, Berengarius Ferrari, Guillelmus Marti, Bernardus Vayl, Petrus ça Perera, Berengarius de Burgueses et Bernardus Boscha qui iurati dixerunt quod Guillelmus **Fol. 123 vto.** Porta Ebdomadarius dicte ecclesie cessavit tenere per annum diachonem. Bartholomeus ça Porta qui regit dictam domeriam pro dicto Guillelmo presbitero super dicto fallito servitio confessus fuit et superius continuatum et quod hoc fecit de licentia parrochianorum asseruit idem quod ipse gereret vicem diachoni in servitio. Inniunxit ipsi Bartholomeo dominus Episcopus quod faciat emendam de fallito servitio dicti diachoni.

Item dixerunt quod Berengarius Ingionis Monachus (gestor sacristie) dicte ecclesie ut est fama publica tenet pro concubina Bartholomeuam maritatem. Fatetur dictus Berengarius Ingionis tenere dictam Bartholomeuam pro concubina. Composuit cum domino Episcopo XX solidos. Et fuit sibi iunctum sub pena CC solidorum quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto.

Item dixerunt quod Bartholomeus Rigau presbiter tenet concubinam in parrochia de Villanova Mariam Genovesa ex qua dudum prolem suscepit. Fatetur dictus Bartholomeus quod tenuit pro concubina dictam Mariam et inde fuit punitus et solvit Nicholao de Salis XXX solidos nec postea fuit secum in loco suspecto a quo ipsi circa fluxerunt quatuor anni. Dictus Episcopus remisit sibi penam si qua sibi debebatur pro predictis et fuit sibi inniunctum sub pena CC solidorum ad quam se obligavit quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto.

Item dixerunt quod Simon Berau adulteratur cum Dulcia Cathalana maritata.

Item dixerunt quod en Daviu uxoratus adulteratur cum Cilia ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Ferrarius Olzina fornicatur publice cum Francischa Sanctapera.

Fol. 124 Item dixerunt quod Bernardus ça Serra heres Bernardi Serra quondam cessat servitium duarum lampadarum que debent ardere in dicta ecclesia prout eas dimisit dictus Bernardus Serra quondam.

Item dixerunt quod Bernardus Riquer de Cayes cessat servitium unius lampadis.

Item dicta die lune dictus dominus Episcopus in loco de Villamajori tonsuravit sequentes scolares in clericos: Raimundus de Rego, Bernardus de Podiolo, Raimundus de Podiolo, Bernardus Puyol, Raimundus de Muncays de Carotitulo, Guillelmus de Codinachs de Barchinona, Raimundus Rippa de Villamaiori, Berengarius de Olivaria, Petrus de Guascons, Bernardus Vaylestar, Guillelmus de Columbario, Petrus Ferrarius de Carotitulo, Arnaldus Noguera de Prato de Palatio, Guillelmus de Vallmaya de Sancta Susana, Jacobus Ferrarius de Samalunco, Stephanus Barberii de Villamaiori, Guillelmus Cabaterii de Carotitulo, Berengarius de Castellario de Sancto Celidonio.

Fol. 124 vto.

ECCLESIA DE CANOVIS (CÀNOVES)

Die martis que fuit Idus Julii anno predicto (15 juliol 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Canovis et fuerunt vocati de parrochianis: Bernardus ça Perera, Petrus de Torrentibus, Ferrarius dez Torrenti, Guillelmus dez Cros et Berengarius de Casademunt qui iurati dixerunt quod rector dicte ecclsie non facit continue ardere quandam lampadam ad quam est astrictus. Fuit sibi iniunctum quod emendet fallitum servitium et de cetero sit sedulus in ipsum servitium.

Item dixerunt quod Guillelmus de Vilardell et Raimundus den Congost qui debent facere ardere singulis lampadis cessant pro inagna parte ani servitium.

Item dixerunt quod Bernardus Sent Salvador rector capelle sancti Salvatoris ut est fama tenet pro mansia Mariam in domo sua. Negat dictus Bernardus Sent Salvador tenere pro concubina dictam Mariam vel aliam. Postea emendam dictum suum confessus fuit predictam esse veram. Composuit cum domino Episcopo ad XL solidum. Fuit sibi inniunctum sub pena CC solidorum quod ammodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto (*al final del full*: Debet solvere dictos XL solidos per totum mensem augusti,

Item dixerunt quod Raimundus de Palou beneficiatus in dicta ecclesia tenet pro concubina in domo Mariam ex qua dudum prolem habuit. Fuit sibi iniunctum quod abiciat a domo sua dictam Mariam nec sit de cetero cum illa in loco suspecto.

Fol. 125 Item dixerunt quod Raimundus Armondia adulteratur cum Maria ex qua prolem habet et quod uxori ipsius Raimundi est amansia cuiusdam presbiteri de Calidis qui morabatur in ecclesia de Liçano.

Item deitus dominus Episcopus apud castrum de Canovis in capella tonsuravit in clericos sequentes scolares die mercurii XVII kalendas Augusti: Petrus de Rego, Guillelmus de Sancto Ilario, diocesis Barchinone.

ECCLESIE DE ALFODIO (ALFOU)

Die mercurii que fuit XVII kalendas augusti anno quo supra (16 juliol 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam de Alfodio et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus de Cayes, Guillelmus de Prato, Guillelmus Codina, Franciscus Moratoni, Arnaldus de Alfodio et Guillelmus Torrent qui dixerunt quod est fama in parrochia rectorem dicte ecclesie tenere pro concubina Ermessendem de Cayos. Berengarius Guamir rector dicte ecclesie iurato interrogato dixit in propria confessione numquam carnaliter cognovisse dictam Ermessendem. Fuit sibi indicta purgatio cum septem manum sui ordinis quam debeat facere hinc ad instans festum beate Marie mensis augusti,

Fol. 125 vto. Item dixerunt audivisse esse famam quod dictus rector habet rem cum filia dicta Ermessendem vocata Elicsende sed non credunt esse verum. Idem dixit dictus rector de filia.

Item dixit dictus Guillelmus de Prato quod dictus rector ex una notula confecit duo publica instrumenta de contractu nuptiali Francisci Viaderii et Geralde in quo instrumento dictus Guillelmus de Prato fuit fideiussor. Negat dictus rector predicta.

Dictus Berengarius Guamir rector predictus de predictis omnibus de quibus inculpatus fuerat composuit cum domino Episcopo CL solidos quos promisit solvere hinc ad festum beati Michaelis. Fuit sibi inniunctum sub pena CCC solidorum quod ammodo non sit cum aliqua dictarum mulierum in loco suspecto. (*segueix el text al full 126*).

Die mercurii que fuit XVII kalendas augusti anno predicto cum constet nobis Pontio Dei gratia Barchinone Episcopo Magistrum Stephanum Ebdomadarium ecclesie de Carotitulo quod fallito servitio diachoni in centum solidos teneri prout ad illos solvandos extitit condemnatus. Ideo volumus et mandamus per presentem scripturam sub pena dupli quod dictos C solidos solverit et deponerit in manu consuni convertendos in universis et cetera. (*torna al full 125 vto.*)

ECCLESIE SANCTE AGNETIS (SANTA AGNÈS DE MALANYANES)

Die iovis que fuit XVI kalendas augusti anno predicto (17 juliol 1326) dictus dominus Episcopus visitavit ecclesiam sancte Agnetis et fuerunt vocati de parrochianis: Petrus Lado, Berengarius ça Tria, Guillelmus de Monte et Petrus de Podiolo **Fol. 126** qui iurati dixerunt quod quedam mulier

vocata Guillelma est mulier volubilis et vilis et recipit quoscumque ipsam commisceri volentes. Cetera recte.

Fol. 126 vto. ECCLESIA SANCTI SATURNINI DE RIPPE (ST. SADURNÍ DE LA ROCA)

Die veneris XV kalendas Julii anno quo supra (18 juliol 1326). Et fuerunt vocati de parrochianis: Bonanatus Çabaterii, Geraldus Company, Berengarius Figueres, Petrus Rovira, Bort Pages.

Qui iurati dixerunt quod Ferrarius Angles clericus deserviens in ecclesia de Liçano superiori tenet pro concubina in dicta parrochia Saurinam Maymona ex qua prolem habet que moratur cum matre in dicta parrochia de Rippi et credit de hoc famam esse in parrochia nostra unquam fuit ex inde punitus. Die mercurii intitulata VI kalendas septembris anno quo supra. Composuit dictus Ferrarius pro dicto concubinato ad XXX solidos quos promisit et iuravit solvere hinc ad instans festum beati Michaelis et obligavit se ad penam constitutionis quod de cetero non sit cum dicta muliere et cetera. Fatetur dictus Ferrarius parrochie predicta vera fuisse quod habet unam filiam ex eadem XII annorum.

(*al marge llegim*: Solvit dictos XXX solidos infra tempus predictum quos recepit Nicholaus de Salis.)

Item dixerunt quod Bernardus de Fonte clericus beneficiatus in ecclesia sancti Minati tenet pro concubina Guillelmmam Luerca. Idem probat dictus Ferrarius Angles sacramento verum esse et quod est pregnans ab ipso Bernardo de Fonte et quod ipsa moratur in dicta parrochia de Ruppe. Fatetur dictus Bernardus de Fonte tenuisse dictam Guillelmmam Luerca pro concubina.

Item dixerunt quod Petrus Riambau presbiter qui moratur in ecclesia de Corrono Inferiori tenet pro concubina Saurinam Maria uxore cuiusdam qui ivit in amansia ut est fama publica et fatetur se peccasse secreta cum ea et inter aliquos de loco de Ruppe ubi ipsa moratur famam esse.

XVI kalendas Septembris

(*Al final del full*: Et dictus Petrus Riambau convenit de predicto concubinato cum domino Episcopo ad XXX solidos quos promisit et iuravit solvere hinc ad festum beate Marie de Septembris. Et iniuncta sibi penam salutare fuit sibi inniunctum sub pena X aureorum quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam ad quam penam se sponte obligavit si contra faceret, solvit dictos XXX solidos infra tempus predictum quos recipit Nicholaus de Salis.

(*Segueix a la fi del full 127*) Item deposuit per sacramentum dictus Ferrarius Angles quod rector ecclesie de Ruppe tenet publice pro concubina Guillelmonam de Codoleta viduam et quod tempore viri cognoscebat eam et talis est fama et credulitas in parrochia sed non habet prolem ex ea.

Item deposuit quod Jacobus de Valle presbiter qui moratur cum dicto rectore tenet quandam concubinam apud locum de Martoreyes ex qua prolem habet.

Item quod Bernardus Pradel presbiter serviens in dicta ecclesia de Ruppe tenet apud locum de Dorrius quandam pro concubina nomine Elicsendem ex qua III vel IIII filios habet. (*Passa al full 126 vto.*)

Item dixerunt quod Arnaldus Nabot fornicatur publice cum Saurina den Mora ex qua prolem habet.

Item dixerunt quod Simon Codina non confitetur nec agit opera fidelis christiani.

Fol. 127 Universis et singulis presentem litteram inspecturis. Nos Poncius Dei gratia Barchinone Episcopus notum fieri volumus per eandem reverendum et inclitum virum dominum Philippum de Maiorice filium illustrissimi domini Jacobi Felicis recordationis Regis Maioricarum ex provisione eidem domino Philippo per Summum Pontificem facta fore canonicum ac prepositum mensis novembris in nostra cathedrali ecclesia Barchinone ipsumque dominum Philippum per se et suos

procuratores predictam preposituram et castrum de Bagneriis nostre diocesis quod est solidum et proprium dicte prepositure cum hominibus et feminis et aliis iuribus et pertinentiis eiusdem et omnia alia loca et bona eiusdem prepositure regere et tenere ac pacifice possidere ac dominari tanquam verus prepositus et dominus in eiusdem titulo donationis seu provosionis predictæ.

In cuius rei testimonium presentem litteram fieri fecimus et sigilli nostri episcopalis apprehensioni muniri. Datum et actum apud domum sancte Marie de Natzaret iuxta Barchinone XII kalendas augusti anno predicto.

Pontius et cetera. Venerabili et discreto Guillelmo de Lacera civi Barchinone. Salutem in Dimino Jesuchristi. Cum contentio esset inter parrochianos ecclesie sancti Baudilii nostre diocesis super scamnis et sedibus in quibus parrochiani ipsi sedent seu sedere consueverunt in ecclesia ipsa et de ipsa **Fol. 127 vto.** questione seu controversia prout per vos accepimus in nos tanquam in arbitrum seu arbitratorem et amicabilem compositorem per ipsos parrochianos extiterit compromissum. Data vobis per eosdem in eodem compromisso plenaria potestate quod vos possitis sedes ipsas in ecclesia ipsa collocare et ordinare prout vobis et discretioni vestre videbitur melius et utilis faciendum prout in eodem compromisso confecta auctoritate Petri de Folcheriis notarii publici Barchinone II idus Julii anno infrascripto plenius et latius continetur quolibet per vos extiterit supplicatum ut vobis in hiis ut omnia rite procedant et procedere valeant assensum nostrum et auctoritatem dare et concedere dignaremur. Ideo nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati quod vos licite possitis esse arbiter seu amicabilis compositor in predictis et quod arbitrum dictum seu pronuntiatio et quid quid per vos iuxta formam compromissi predicti actum et ordinatum fuerit in eisdem roboris obtineant firmitatem assensum vestrum et auctoritatem vobis in hiis damus et concedimus per presentes previsto tamen quod per hec iura ecclesie non ledantur nec statuta canonica violenter. In cuius rei testimonium presentem litteram impressione et cetera. Datum et actum apud domum sancte Marie de Natzaret iuxta Barchinona XII kalendas augusti anno predicto.

Fol. 128

DE LERONA (LLERONA)

XVI kalendas septembris anno quo supra (17 settembre 1326) in visitatione facta per Archidiaconum Barchinone.

Dixerunt quod Arnaldus Ollarii Ebdomadarius minor ecclesie de Lerona tenet publice quandam mulierem vocatam Guillelмам pro concubina a qua prole tres dicitur habuisse. Fatetur predictam veram esse et quod fuit exinde punitus per Raimundum Porcelli sed postea rediit et procreavit unum filium ab eadem. Composuit dictus Arnaldus cum dicto domino Episcopo pro concubinato predicto ad C solidos quos iuravit solvere hinc ad instans festum beate Marie de Septembris et iniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari obligavit se ad penam constitutionis sinodalis absque remissionis et venie quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam aliam teneat de cetero concubinam. Solvit incontinenti L solidos quos recepit Nicholaus de Salis et postea solvit alios L solidos per manum Paget beneficiati in sede quos dictus Nicholaus recepit.

Item dixerunt quod Bernardus Triba presbiter qui anno presenti emit redditus ecclesie de Canovellis ab eius rectore, tenet publice pro concubina in hac parrochia quam mulierem vocatam Saura quam tenuit et possedit per quinque annos vel amplius. Fatetur dictus Bernardus de Trilea predictam veram esse et quod fuit exinde punitus per Raimundum Porcelli et quod postea bene sunt duo anni vel ultra quod non peccavit cum ea nec fuit nec stetit secum in eadem parrochia nec scit nec credit fammam esse quod participaverit secum a predicto tempore citra. Et dictus Bernardus de Trilea convenit dare XX solidos cum sit pauper presbiter pro concubinato predicto et obligavit se ad penam viginti aureorum absque spe remissionis et si ab hora in antea sit repertum cum dicta muliere nec sit

cum ea in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero concubinam. Solvit X solidos de predictis quos recepit Nicholaus de Salis et promisit residuos X solidos solvere hinc ad dictum iovis sequentem ante festum beati Bartholomei et inniuncta sibi pro modo culpe penitentia salutari. Solvit dictos X solidos quos recepit dictus Nicholaus de Salis qui remanserant ad solvendum.

Fol. 128 vto.

ECCLÉSIA DE LERONA (LLERONA)

Item in visitatione facta per dictum Archidiaconum Barchinone fuit repertum quod Bernardus Calveti beneficiatus in dicta ecclesia tenet publice quandam mulierem vocatam Elicsendem publice in concubinam ex qua unum filium et duas filias habet.

Die veneris intitulatam XI kalendas septembris anno quo supra (17 agost 1326) comparuit dictus Bernardus Calveti citatus qui sub sacramento respondit ad predictam contra eum denunciata. Et fatetur sacramentum predictam veram esse et credit quod sint decem anni vel circa quod ipse participat cum dicta muliere et credit famam esse in illo et intimo contra ipsum. Item dixit interrogato quod ipse moratur in dicta ecclesia de Lerona cum sit beneficiatus ibidem et dicta Elicsendis cognominata Elicsendis de Ponte moratur in eadem parrochia et quod maior filia est. Illa est satis de etate sex annorum. Interrogato de aliis clericis dixit se nichil scire.

Et dictus dominus Episcopus ad preces et instantiam Nobilis viri domini Ugonis de Cardona remisit sibi ista vice penam concubinatus predicti occasione predicta inniungendo sibi sub pena XX aureorum ad quam solvendam ipso Bernarde Calveti se sponte obligavit si contrafaceret absque spe etiam remissionis et venie quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat de cetero publice concubinam.

Et iuravit solveret scriptori III solidos hins ad instans festum beate Marie de Septembre. Solvit dictos III solidos.

Fol. 129 Item dixerunt quod Bernardus, alias vocatus Bernardus Calveti, presbiter de Lerona tenet publice quandam concubinam nomine Naponta in eadem parrochia et frequenter in domo propria eiusdem sacerdotis et habet duas filias ex eadem et unum filium de etate trium annorum vel circa. Nicholaus ebdomadarius maior dixit in anima sua predictam veram esse.

Item dixerunt quod Nicholaus Calveti ebdomadarius maior tenet bene sunt XX anni Sibiliam Verdera ex qua prolem habet et emit sibi domos a Corro Inferiori in quibus ipsa moratur et venit quotidie ad domum dicti Nicholai et habitat ibi aliquando per X vel XV dies. Fatetur dictus Ebdomadarius in anima sua predictam veram esse et se aliquotiens peccare cum ea et esse ex hoc plurimum diffamatum in ipsa parrochia eo quod ex hoc emit domos dicte mulieri in dicto loco ne continue habitaret cum eo et in infirmitate sua venit ipsa ad curam dum ipsum et stat aliquando secum per unum vel duos menses secundum **Fol. 129 vto.** quod infirmitas durat vel alleviatur quia aliqua alia persona non curaret ita diligenter de persona sua. Et finaliter composuit ad L solidos pro pena concubinatus predicti quos promisit et iuravit solvere hinc ad instans festum sancte Crucis proximi mensis septembris. Et inniuncta sibi alia pro modo culpe penitentia salutari fuit absolutus a pena suspensionis in qua inciderat occasione predicto et obligavit se ad penam constitutionis sinodalis adite contra tales quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto nec aliquam teneat concubinam. Solvit dictos L solidos infra tempus debitum quos recepit Nicholaus de Salis.

Item dixerunt quod Petrus de Gurgitibus presbiter beneficiatus in ecclesia de Lerona tenet publice in parrochia de Provintiana quandam mulierem que dicitur maritata.

Item dictus Petrus de Gurgitibus citatus comparuit die martis intitulata VII kalendas septembris anno quo supra et sacramento interrogatus negavit predictam veram esse et se etiam diffamatum alicubi occasione predicta. Et sic fuit remissus ex quo aliter contra eum probari non potuit.

**DE VISITATIONIBUS DOMINI ARCHIDIACONI BARCHINONE ECCLESIA DE OLORDA
(SANTA CREU D'OLORDA)**

Die martis que fuit XIII kalendas septembris anno predicto (19 agost 1326) dominus archidiaconus Barchinone visitavit ecclesiam sancte Crucis de Olorda. Et fuit ibidem repertum per testes ex Namigo presbiter beneficiatus in loco Molendinorum regalium tenet per amansia seu concubina quandam mulierem vocatam na Mora et de hoc est totius fama et credentia hominum degentium in villa Molendinorum Regalium.

Fol. 130 **ECCLESIA DE MARTORELLO (MARTORELL)**

Item die mercurii sequenti que fuit XIII kalendas septembris anno predicto (20 agost 1326) dictus dominus archidiaconus visitavit ecclesiam de Martorello et fuit ibi repertum per testes quod en Colomer presbiter beneficiatus in predicta ecclesia absentavit se a suo beneficio a festo sancti Johannis Baptiste proximo preterito circa dicendo se licentiam habere a domino Episcopo Barchinone bene sunt sex anni elapsi vel ultra.

Item fuit repertum in dicta ecclesia de Martorello per dictos testes quod Ferrarius Felicis in eadem ecclesia beneficiatus non fecit in suo beneficio residentiam personalem a festo Sancti Johannis Baptiste proximo preterito circa asserendo se habere licentia a domino Episcopo Barchinone.

Fol. 130 vto. **SANCTI VINCENTII DE ORTIS (SANT VICENÇ DELS HORTS)**

Die lune que fuit VIII kalendas septembris anno quo supra (25 agost 1326) dictus dominus archidiaconus visitavit ecclesiam sancti Vincentii de Ortis. Et fuit repertum per testes in dicta inquisitione vocatos quod Andreas Mayol presbiter beneficiatus in dicta ecclesia cognovit carnaliter ut publica fama divulgatur in dicta villa tres mulieres quarum una vocatur Na Guyona et alia que est uxor Dominici Mayer et quandam aliam que est nepotis Bernardi Senerii et quod de hiis est plurimum diffamatus.

DEFFINITIO RECTORIS COLLIS SABADELLI (COLLSABADELL) (24 març 1328)

Geraldus de Gualba archidiaconus Barchinone vicarius et cetera. Dilecto in Christo Bartholomeo de Serra rectori ecclesie sancti saturnini Collis Sabadelli Barchinone diocesis. Salutem in Domino. Cum tu in visitatione ipsius ecclesie repertus fueris de quadam muliere nomine Maria de Palatostey apud bonos et graves plurimum diffamatum teque ex ea prolem habere et habuisse et quod luseras publice ad aleas vel taxillos teque ex hoc alias per dictum dominum Episcopum punitum fuisse tua super hiis humili confessioni audita. Separantes te et mores tuos in melius reformari omnium actione petitionem et demandam civilem ac criminalem et qualibet alia quam contra te vel bona tua vice et nomine dicti domini Episcopi habere poteramus **Fol. 131** occasione predicta seu quovis alia ratione usque ad presentem diem aliquatemus vel movere tibi auctoritate qua supra diffinimus ac remittimus per presentes ac tecum etiam super suspensione in quam incideras occasione predicta eadem auctoritate misericorditer dispensamus. Et inniuncta tibi alia per modo culpe penitentia salutari inniungimus tibi sub pena constitutionis sinodalis edite contra tales quod de cetero non sis cum dicta muliere in loco suspecto nec in tua aliena domo teneas publice concubinam nec ludas publice ad taxillos. In cuius rei testimonium presentem litteram facere fecimus et sigilli nostri et cetera. Datum Barchinone IX kalendas aprilis anno Domini Millesimo CCCXXVII.

**DEFFINITIO RECTORIS SANCTI ASISCLI DE ÇES FEXES (SANT ISCLE DE LES FEIXES)
(24 març 1328)**

Geraldus de Gualba Archidiaconus Barchinone vicarius et cetera. Dilectuo in Christo Geraldo

Ferrarii rectori ecclesie sancti Asiseli de Fexis Barchinone diocesis. Salutem in Domino. Cum in visitatione ipsius ecclesie tam per nos quam per visitatores dicti domini Episcopi inibi facta repertus fueritis de quadam muliere nomine Guillelma quam ante acquisitione dicte ecclesie in concubinam tenueritis quandam filiam nomine Romina habuisse quam postea **Fol. 131 vto.** maritastis et vosque postea de quadam alia nomine Alamanda Sedera quandam filiam habuisse et adhuc habere fueritis etiam de quadam mulier nomine Guillemona et de quadam alia nomine Elicsende apud bonos et graves in ipsa parrochia repertus plurimum diffamatus verum super hiis omnibus et singuli humili confessione audita omnem actionem petitionem et demandam civilem ac criminalem nomine dicti domini Episcopi contra vos vel bona vestra habere potuerimus occasione predicta seu qua vis alia ratione usque ad presentem diem qua presens scribitur littera aliquatenus vel moere cooperantes vos et mores vestros Deo propitio in melius reformari vobis vice et auctoritate dicti domini Episcopi deffinimus ac remittimus per presentes. Et inniuncta vobis per modo culpe penitentia salutari vobiscum super suspensionem in quam incideratis occasione predicta eadem auctoritatem misericorditer dispensamus inniungentes vobis sub pena constitutionis synodalis edite contra tales quod de cetero non sitis cum aliqua de predictis mulieribus de quibus diffamatus fuistis in aliquo loco suspecto nec in vestra vel aliena domo teneatis de cetero publice concubinam. In cuius rei testimonium presentem litteram impressionem sigilli nostri roboratam vobis duximus concedimus eam. Datum Barchinone IX kalendas aprilis anno quo supra.

CASTRI VETERIS DE ROSANIS

Die intitulata quarta kalendas augusti anno quo supra (29 juliol 1328) quando dictus dominus Episcopus voluit transfretare Maiorice Guillelmus de Ribi rector ecclesie Castri Veteris de Rosanis composuit cum dicto Episcopo de pena concubinitus cuiusdam mulieris conmatris sue quam confitetur eum tenere in loco de Terracia et aliquando in villa Martorelli ad C solidos quos recepit Nicholaus de Salis ut asseruit idem Nicholaus et mandavit sibi facere litteram absolutionis.

Fol. 132 Vincentius de Palmerola officialis domini Episcopi Barchinone. Dilecto in Christo Petro de Terrades presbitero beneficiatus in ecclesia sancti Juliani de Monte Signo Barchinone diocesis. Salutem i domino. Vidimus quod a venerabili Fratre Bartholomeo domini pape penitentiario recepissis litteras omni vitio et suspicione carentes ad tui instantiam sub hac forma: "Fratr Bartholomeus domini Pape penitentiarius discreto viro officiali venerabilis patris Dei gratia Episcopi Barchinone vel eius locum tenenti salutem in domino Petrum de Terrades presbiterum beneficiatum in ecclesia sancti Juliani de Monte signo Barchinone laborem presentium qui olim prout vobis latius exponit concubinas tenendo, ad taxillos et alios illicitos ludos ludendo, tabernas et alia loca vetita intrando ac etiam quosdam ad taxillos ludentes in domo sua recipiendo necnon quasdam alienas dioceses sine licentia diocesis ipsorum matrimonialiter in facie ecclesie copulanda excommunicationis, suspensionis et interdicti intererit sententias ... generaliter promulgatas et sic ligatus non tamen conceptum ecclesie set per simplicitatem et iure ignorantia dicta celebravit officia et alia se ingressit eiusdem a dictis sententiis ad vos auctoritate domini Pape remittimus iuxta forma ecclesie absolutum discretioni vestre auctoritate predicta comitentes quare inniuncta inde sibi pro modo **Fol. 132 vto.** culpe penitentia salutari. *Eoque ad tempus prout exponendo videritis a suorum ordinum executione suspenso demum subfficienti ab eo cautione recepta quod in sua vel aliena domo concubinam de cetero non tenebit cum future vite modicum culpam preterite redimat suffragantibus sibi meritis alioque canonico non obstante super irregularitate ex premissis contracta dispensetis auctoritate predicta inciditur cum eodem proviso tamen ut in quibus per predictam ad satisfactionem tenetur satisfaciat competenter. Datum Avinione III kalendas aprilis Pontifex domini Johannis Pape XXII

anni duodecimum quartum quidam litterarum auctoritate iniuncta tibi exinde per nos pro modo culpe penitentia saluari teque ad tempus prout expediri vidimus a tuorum ordinum executione suspenso ac demum suspicienti a te cautione et severitate recepta quod in tua vel aliena domo concubinam de cetero non tenebis cum future vite meritum culpam ut predictae preterite redimat. Suffragantibus tibi meritis aliud quod canonicum non obsistat tecum super irregularitate pro te ex premissis contracta auctoritate predicta inciderit dispensamus previsto tamen ut si quibus per predictam ad satisfactionem teneris satisfacias competenter. In cuius rei testimonium presentem litteram impressione sigilli curie officialatus predicti Raimundi tibi duximus concedenda. Datum Barchinone III Idus aprilis anno Domini Millesimo CCCXXVIII (11 abril 1328).

Fol. 133 Et predictus Petrus de Terrades promisit et obligavit se ad penam CC solidorum presentis monete in quam quidam penam incideret ipso facto si contrafaceret quod de cetero in sua vel aliena domo concubinam non tenebit. Et ad hanc penam solvendam si contrafaceret obligavit specialiter omnia vasa sua vinaria et generaliter omnia bona sua ubique. Et promisit etiam sub pena constitutionis contra lusoires edita quod de cetero ad ludum taxillorum publice non ludet nec lusoires in domo suo recipiat.

Fol. 133 vto. *és en blanc*

Fol. 134 *és en blanc*

Fol. 134 vto. Michael de Torrentibus tradidit in comanda Bernardi de Podio ... Petrus de Molendinis si obtineat in causa manumisorie. Alia eadem Michaeli restituendos. Tradidit Petrus de Molendinis.

Supplicatione sanctitate vestra devotus filius noster Petrus de Osa quanto sibi supra in persona Nicholai Cabot beneficiati in sede Barchinone dignemur providere de beneficio cum cura vel sine cura si vacuit ad presentis pertinente ad collationem presentationem vel quovis aliam dispositionem prepositi et prepositure mensis Madii dicte sedis alioquin proxime vaccaturum donationi Sedis apostolice dignemini reservare eodem Nicholao cum vaccaverit et ipse acceptaverit conferendum. Non obstante quod idem Nicholaus beneficium primi presbiteratus altera sancte Marthe in iam dicta Sede noscitur obtinere in aliis non obstantibus et aliis clausulis neccesariis ac etiam oportunis.

Datum supra ut littere uam secundam contraveniant lectionem.

Fol. 135

INQUISITIO VISITATIONIS VILLEFRANCHE

Anno Domini Millesimo CCCXXVII Die lune que fuit VIII kalendas iunii. Fuit presentatam venerabile et discreto Berengario de Serrabechs Decano Penitentis quedam littera Reverendi patris domini Pontii Dei gratia Barchinone Episcopi cuius tenor sequitur in hac verba:

Pontius et cetera. Venerabili et discreto Berengario de Serabechs Decano Penitentis. Salutem in Domino; ad audientiam nostram multorum fidedignorum relationem pervenit quod in clero et populo Villefranche adeo fornicationes quod adulteri et fornicatores et peccatores huiusmodi peccant et sceleram ipsam videnter in consuetudinem deduxisse ex quibus ceteri inibi in Dei amore et timore degentes ac degere intendentes scandalizantur omnino ac presumunt et nec inmerito credunt quod peccatis huiusmodi excrescentibus ex quibus nulla correctio sequitur fructus terre depereant et quod adhuc divina ultimo in populum ipsum forcius exardescat nisi a Deo ab homine de salubri iusticie remedio celeriter prout convenit faciat. Ea propter cum sicut divine scriptura testatur tales per quos scandalum venit in populo **Fol. 135 vto.** nusquam debeant in suis culpis et sceleribus sustineri sed potius ex quo in lucem devenerint condigno correctione et penitentia castigari et si incorregibiles reperti fuerint tanquam oves morboide eici ab ovile ne inficiant sanas oves. Et accedamus ad nostrum spectare officium peccata publica corrigere et punire cum occulta ultor habeant solum secundum

evangelicam veritatem et canonicam etiam instituta. Nosque aliis magnis et arduis ecclesie nostre negociis occupati predictis ad presens in persona propria intendere negavimus et mera sit in talibus excrescente hominum malitia que previor est ad malum quare ad bonum periculum allatera. Ideo de discretione ac fidelitate vestra in Domino confidentes vobis tenere presentium comittimus et mandamus quatenus vocato ad hoc Bernardo de Podio publico scriptore nostro quem vobis ad hoc specialiter destinamus vice nostra de predictis omnibus et singulis inquiratis sollicitè veritatem et quos culpabilis inveneritis in predictis tam masculos uam feminas clericos et laycos nedum ut ab huius minimis peccatis publicis in quibus reperti fuerunt debeant deinceps penitus abstinere sed et pena debita quatenus ad nostrum spectat officium taliter corrigatis ac etiam **Fol. 136** puniatus quod pena ipsorum ceteris transeat presumptioribus i exemplum brachii secularis auxilium ad hoc ex parte nostra si opus fuerit nichilominus invocantes. Nos enim vobis super predictis plenarie vices nostras comittimus per presentes. Datum Barchinone X kalendas iunii anno Domini Millesimo CCCXXVII (23 maig 1327).

Die mercurii sequenti que fuit VI kalendas iunii (27 maig 1327) dictus Berengarius de Serradechs Decanus predictus unam cum Bernardo de Podio scriptor dicti domini Episcopi volens inquirere per viam visitationis de predictis vocavit de probis hominibus dicte ville videlicet: Ferrarium Salfores, Guillelmum Argença, Durandum Martini, Bernardum Laurador, Raimundum Pelicerii, Petrum Corregerii, Guillelmus Sala, Raimundum Moratonis, Bernardum Macellarii, Petrum de Garriguiis, Bartholomeum Comas, Petrum de Fonte, Petrum Tort, Petrum Ollarii, Franciscum de Crebeii, Bonanatum Blanchafort, Jacobum de Pinu, Guillelmum Mayol, Ferrarium Cugates, Bartholomeum Caulera, Bernardum de Spelunciis, Petrum Beliot, Bernardum Papiol, Jacobum **Fol. 136 vto.** Thome, Petrum Gual, Geraldum de Trilas, Romeum Scofet, Bernardum Pelicerii, Guillelmum Mayol, Berengarium de Spelunciis, Bernardum Salelis, Bernardum Claver, Bartholomeum Joncosa, Stephanum Claverii, Petrum Golet, Berengarium Raffart, Petrum Luça, Arnaldum Peguera, Bartholomeum Torra, Petrum Noguer, Bernardum Baiuli (41).

Qui sub iuramento dixerunt quod Guillelmus de Lotgerio adulteratur publice cum Guillelma ex qua prolem habet.

Item Franciscus Cultellarii adulteratur publice cum quadam vocata Eulalia.

Item Petrus Lena Deodatus domus sanctorum Conventum fornicatur publice cum Ferraria.

Item en Ferran de ça Cuniera de Castro Veteri fornicatur publice cum quadam que fuit nutrix Ferrarii de Villa Francha.

Item Jacobus Moragues de Puyg Roug adulteratur publice cum na Raimunda.

Item Berengarius Nielo adulteratur publice cum na Moretona.

En Pedros de termino castri de Sancto Martino adulteratur cum quadam que moratur in vicho den Pere.

Item en Rocha Fort filius Petri de Rocha Fort fornicatur publice cum Ro- **Fol. 137 mia** que moratur in vicho de sancta Clara.

En Montagut qui moratur cum Castilione de sancto Petro fornicatur cum na Videla in vicho den Jafer.

En Paho Fossor adulteratur publice cum quadam que moratur in operatorio den Caruços.

Item en Planella prebiter qui moratur in ecclesia de Castro Veteri extremo tenet pro concubina quandam que moratur in vicho de Sent Pere.

Item dixerunt quod Nadela adulteratur publice cum quadam que fuit amansia Gerardi Maçana.

Item quod Bernardus Lor fornicatur publice cum quadam vocata Geralda que moratur in Ponte Novo.

Item dixerunt quod Galcerandus de Avinione fornicatur publice cum quadam que fuit filia Petri de Moya et moratur in vicho Pontis Novi.

Item en Viver sagio adulteratur cum quadam cuius nome ignorant.

Item dixerunt quod Gerardus Maçana mutuatur ad usuras.

Item dixerunt quod Berengarius de Vaylmol presbiter tenet pro concubina **Fol. 137 vto.** filia den Marchadal. Berengarius Vaylmoll presbiter iuratum, interrogatum fatetur peccasse carnaliter cum dicta Merchadala et quod quadam prolem quam ipsa habuit dixit esse ipsius Berengarii. Composuit de predictis ad XX solidos quos promisit dare infra XV dies. Fuit sibi inniunctum sub pena C solidorum quod non sit cum dicta muliere in loco suspecto.

Item dixerunt quod Berengarius Mayol presbiter tenet pro concubina quadam vocata Bartholomeua que moratur in vicho sancti Petri. Negat Berengarius Mayol predictam iuramento. Fuit sibi inniunctum sub pena C solidorum quod non sit cum dicta muliere in loco suspecto.

Item dixerunt quod quidam Mayanus faber fornicatur publice cum filia de na Morrofes.

Item Petrus Osset de Olerdola adulteratur publice cum quadam que moratur in poblacione den Lobet.

Item en Gisbert adulteratur publice cum quadam quam tenet in domo in vicho de sancta Clara.

Item Elicsendis Nicholana est mulier volubilis.

Item dixerunt quod Norts Çabater aduletratur cum na Masa que moratur in vicho den Blanchafort.

Fol. 138 Item dixerunt quod Natalis Comas qui moratur in ecclesia sancti Petri de Sobirats tenet pro concubina quandam que moratur in vicho de sent Julia. Natalis Comas presbiter predictus iurato interrogatus dixit per iuramentum ab eo prestitum quod numquam cognovit carnaliter dictam mulierem vocatam Pelegrina. Dixit tamen quod intrat domum ipsius mulieris que moratur in Villafrancha quique et ipsa nutritur quondam filium huius deponentis. Fuit sibi inniuncta purgatio dicto Natali postea volens purgam redimere composuit ad XX solidos quos solvit et fuit sibi remissa pena concubinitus et sibi inniunctum sub pena C solidorum quod amodo non sit cum dicta muliere in loco suspecto.

Fol. 138 vto.

Anno Domini MCCCXX octavo

Die mercurii intitulata II kalendas decembris anno (30 novembre 1328) quo supra proximo Petrus Oliva rector ecclesie sancti Juliani de Liçano superiori confessus fuit se habuisse et tenuisse in concubina Elicsendem Olivera mulierem solutam ex qua duas filias habuit quarum minor est satis de etate V annorum. Et composuit cum dicto domino vicario dicti domini Episcopi ad XX solidos pro pena concubinitus predicto quos promisit et iuravit solvere dicto domino vicario hinc ad instans festum beati Johannis Baptiste et super hoc habuit litteram diffinitionis. Et obligavit se ad penam constitutionis sinodalis solvendam si ab hac hora in antea sit repertum cum dicta Elicsende in loco suspecto aut aliquam aliam in sua vel aliena domo de cetero teneat concubinam.

Anno Domini MCCCXX nono

Die mercurii intitulata IIII nonas Augusti anno quo supra proximo (2 agost 1329). Cum Berengarius Serra presbiter beneficiatus in ecclesia sancti Laurentii de Vilardello in visitatione ipsius ecclesie repertus fuisset quidam mulierem nomine Na Gordo publice in concubina tenuisse et ex ea filium et filiam procreasse. Convenit cum dicto domino vicario de pena concubinitus predicti et habuit litteram difamacionis imposita sibi penam constitutione edite contra tales. Et nichilominus pena ducentorum solidorum in qua inciderat ipso facto si de cetero eset repertus cum ea in loco suspecto et si tunc in sua vel aliena domo tenere publice concubinam.

Fol. 139

Pena concubinato Pontii Cortesii

Die veneris intitulata II nonas Augusti anno qua supra (4 agost 1329). Cum Pontio Cortesii presbiter beneficiatus in ecclesia de Villa Maiori nuper in visitatione ipsius ecclesie repertus fuisset Elisendem Novellam publice tenere et tenuisse in concubinam et ex ea prolem habuisse et ad eam tanquam canis ad vomitum remeasse licet iam ex inde punitus extitisse et ex hoc videretur in sua correctione durus existere et peccatum huius in consuetudinem deduxisse. Ideo volens suam correctionem dare intelligere domino Episcopo et eius vicario sponte obligavit se stare dimidium annum in carcere dicti domini Episcopi ad panem et aquam si ab hac die in antea repertus fuerit remeasse ad dictam mulierem aut secum esse in aliquo loco suspecto et hoc firmavit in manu mei Raimundi Dachs notarii publici dicti domini Episcopi in cuius registro hec mandavit inseri et apponi ita quod si quadam absit in predictam penam carceris incideret cetera pena concubinitus penitenciarum sit cassa vana.

Fol. 139 vto.

DE MARTORELL

Die veneris intitulata VII Idus Decembris anno Domini MCCCXXX (7 desembre 1330) Petrus de Vita baiulus dicti domini Episcopi in Castro Episcopali confessus fuit quod dictus dominus Episcopus hiis diebus transiens per mansum suum transit versus Tarrachonam ad visitandum dominum patriarcham Alexandrinum in visitatione ecclesie de Martorello invenit ipsum baiulum tenere publice concubinam nomine Romiam Baronam solutam et ipse solutus quam tenebat extra domum bene sunt quinque vel sex annos elapsi etiam vivente uxor sua ue decessit et quod dictus dominus Episcopus faceret procedi contra ipsum et ipsam concubinam ad excomunionis initam. Ideo volens sequi mandatum et ordinationem dicti domini Episcopi in predictis. Promisit et obligavit se ad LX solidorum presentis monete solvendam si deinceps reperietur cum dicta muliere in aliquo loco suspecto et hoc promisit sub ypotheca et obligatione omnium bonorum suorum ubique in manu et posse mei Raimundus Dachs notarii publici dicti domini Episcopi presentibus venerabili Geraldo de Orreo vicario dicti domini Episcopi nunc absentis et Francisco de Vilardono cive Barchinone ad hoc vocatis prout et cetera.

Et dictus Geraldus de Orreo vicarius qui supra recepto a predicto baiulo de stando mandatis Ecclesie corporaliter iuramento absolvit eum a predicta exercens suam iuxta formam Ecclesie consuetam. Et iniunxit sibi sub virtute prestiti iuramenti quod de cetero non sit cum dicta muliere in loco suspecto et aliam penitentiam salutarem.

Document annex:

Fol. 130 vto. 1/ Guillelmus de Torrelis et cetera. Dilecto in Christo Stradero de Villa Raurich rectori ecclesie sancti Saturnini Colle Sabadelli. Salutem in domino. Cum tu in visitatione ipsius ecclesie repertus fueris ... publice per concubina quandam mulierem vocatam Guillelmam que fuit oriunda de Dos rius quam per longo tempore tenuisse ex qua eris graviter diffamatus vobis Simoni de Colle terminis comprehenso septuaginta solidos in quibus eras sibi obligatus ... Sic quod possemus procedere contra te nondum ad exigendum penam concubinitus et periurii. Contra tales editum verum etiam ad privationem dicte tue ecclesie iusticia exigentes clericos vero in tolum incidatur agere in hac parte eo quia facimus quod a predictis et eris totam de cetero tecumque tuos et mores in melius duxeris emendandis ideo omnium actionum vel demandam aut penam civilem vel civilem quam tibi occurreret predictam infligere poteram seu habere contra te et bona tua tibi indulgemus diffinimus ac remittimus de gracia speciali. Mandantes tibi sub pena privationis dicte ecclesie ad quam te sponte et libere obligati quod amodo non sis cum dicta muliere in loco suspecto nec tibi in predictis aliis

excedas iniuncta tibi alia per modo culpe penitentia salutari. In cuius rei testimonium presentem litteram impresionis sigilli nostri fecimus roborari. Datum Barchinone V Idus octobris anno et cetera de visitationibus (3 octubre 1330).

Índex de les parròquies i rectors de l'antiga diòcesi de Barcelona (1303-1330)

- ALBÀ** 1/1, 27 Mn. Berengarius de Vilarnau R.; 1/2, 34; 1/2, 61v Mn. Berengarius de Vilamaud R.
; 1/2, 11 Mn. Berengarius de Vilarneu R. 2; 2, 17v Mn. Berengarius de Vilamau R. ; 2, 70;
3, 48.
- ALFOU** vegi's Llinars
- ALBINYANA** 1/1, 28; 1/2, 114.
- ALELLA** 1/2, 12v Mn. Petrus de Riba Forti R.; 1/2, 70 Mn. Petrus de Ribaforti R. ; 1/2, 98 Mn. Petrus
de Ripa Forti R.; 2, 30.
- ALFOU** 1/2, 19v; 1/2, 71v; 1/2, 144v; 3, 125.
- AMETLLA DEL VALLÈS, L'** 1/2, 82v Mn. Simon de Molet R. ; 2, 32 Mn. Simon de Molet R.
- ARBOÇ, L'** 1/1, 28v Mn. Raimundus de Colle R.; 1/2, 24v; 1/2, 90; 1/2, 102v Mn. Raimundus de Colle
R. Mn. Berengarius Scoffet B. ; 2, 80; 3, 26; 3, 45.
- ARGENTONA** 1/2, 14; 1/2, 139v Mn. Munserrat R.; 2, 62 Mn. Philipus Guarini R.; 3, 111 Mn.
Bonanatus de Valle B.
- AVERN, L'** 1/2, 30 Mn. Bernardus Mathei R.
- AVINYONET** 1/2 130 vto. Mn. Guillelmus Claramunt R.; 2,54 Mn. Guillelmus Claramunt R.; 3, 25v;
3, 67v.
- BADALONA** 1/2, 53; 1/2, 70v; 2, 30 Mns. Petrus Lupi, Raimundus des Clos et Berengarius Fomerii
RR. ; 3, 76.
- BANYERES** 1/1, 30; 1/2, 34; 1/2, 89v Mn. Guillelmus Moragas R. ; 1/2, 116; 2, 60 Mn. Johannes de
Congostello R. ; 2, 75.
- BARBERÀ DEL VALLÈS** 1/2, 77 Mn. Bernardus de Palatio R.; 2, 22 Mn. Bernardus de Palatio R.;
3, 10v; 3, 83.
- BELLVEÍ** 1/1, 32 Mn. Jacobus Olomar R. ; 1/2, 33v; 1/2, 115v Mn. Guillelmus Michaelis R. ; 3, 34v ;
3, 46v Mn. Perigot R. Mn. Borracius Figols B.
- BIGUES** 1/1, 10v; 1/2, 84v Mn. Petrus de Fortea R. Mn. Jacobus de Fexoles R.
- BISBAL, LA** (Penedès) 1/1, 27v; 1/2, 34v; 1/2, 111 Mn. Raimundus de Bocegayes R.; 2, 14v Mn.
Raimundus de Bocegayes R.; 2, 2, 67 Mn. Romeus Botegays R; 3, 50.
- BLEDA, LA** 1/1, 18 Mn. Ferrarius Laurador R.; 2, 10 Mn. Bernardus Orso R. 2, 76 Mn. Berengarius
Calabuyg R.; 3, 65v.
- BONASTRE** 1/1, 28; 1/2, 34v; 1/2, 114.
- BRUGUERA** 1/2, 19; 1/2, 152; 3, 114v.
- CABANYES** 1/2, 43 Mn. Ferrarius de Vilario R.; 1/2, 94 Mn. Ferrarius de Vilario R.; 2, 30v.
- CABRERA DE MAR** 1/2, 13v Mn. Jacobus Ferrerius R.; 1/2, 136v Mn. Jacobus Ferrarius R.

- CALAFELL** 1/1, 30 Mn. Bernardus Rosanes R. Mn. Ferrarius Bassa R. ; 1/2, 25 Mn. Ferrarius Bassa R.; 1/2, 115 Mn. Raimundus de Guardiola R.; 3, 47.
- CALDES DE MONTBUI** 1/2, 3; 1/2, 50 Mn. Bernardus de Campo E. ; 1/2, 75; 2, 48v Mn. Bertrandus de Monte Rotundo R. Mn. Berengarius de Castellano B. ; 3, 15v Mn. Petrus Rossello B. Mn. Petrus de Alda B. Mn. Galcerandus de Cigiario B. ; 3, 82; 3, 93 Mn. Jacobus Petri B. Mn. Bertrandus de Monte Rotundo R.
- CAMPANYÀ** 3, 13.
- CAMPINS** 1/2, 18; 1/2, 143v Mn. Petrus Gila R. ; 2, 35v Mn. Petrus Guilla R.
- CÀNOVES** 1/2, 153v Mn. Ferrarius Roquer R. Mn. Galcerandus B. ; 2, 33 Mn. Ferrarius Rogerii R; 3, 124v.
- CAPELLADES** 1/1, 5; 2, 58v Mn. Romeus Suavis R.
- CARDEDEU** 1/2, 20 Mn. Raimundus de Canell R. Mn. Petrus de Terradis B.; 1/2, 88 Mn. Bernardus Paga B. Mns. Petrus de Codinax et Ferrarius Rovira E. ; 1/2, 148v; 2, 12v Mn. Bertrandus Marchaderii E. Mn. Poncius de Macerata R. Mn. Dominicus B.; 3, 2v; 3, 121 Mns. Petrus de Codinax i Magister Stephanus E. Mn. Domenicus de Mayans R.
- CASTELLAR DEL VALLÈS** 2, 52 Mn. Bernardus en Corts R.
- CASTELLBISBAL** 1/1, 13 Mn. Guillelmus Despiell R.; 2, 8v Mn. Berengarius Scutiferi R.; 2, 84v Mn. Berengarius Escuder R.
- CASTELLDEFELS** 1/2, 71Mn. Petrus Bayulus B.; 1/2, 97; 2, 18v Mn. Bernardus za Costa R.; 3, 39v;
- CASTELLET** 1/1, 32v Mn. Bernardus Zescortz R. Mn. Romeus Mascharelli B., 1/2, 33v; 1/2, 116v Mn. Romeus Mascharelli B.
- CASTELLVELL** 1/1, 28; 1/2, 7v Mn. Raimundus Clericus R. Mn. Petrus de Salt R. Mn. Matheus de Mercatallo B. Mn. Guillelmus de Ortis R.; 1/2, 106v Mn. Mora B.; 1/2, 122 Mn. Petrus de Comalonga B. Mn. Guillelmus de Solerio R. ; 2, 71 Mn. Guillelmus de Soler R. Mn. Petrus de Comalonga B.; 3, 29v Mn. Petrus de Coma R.; 3, 50v Mn. Natalis Comes A. Mn. Guillelmus de Solerio R.; 3, 95v; 3, 131v Mn. Guillelmus de Ribi R.
- CATEDRAL** (Barcelona) 1/1, 40v; 1/2, 39v Mn. Guillelmus Castania C. Mn. Berengarius de Boçegays C. Mn. Guillelmus Dulcis C. Mns. Solaneles, Castelum, Martí García et Nicholaus Verdeguer RR. Mns. Geraldus et Guillelmus Gerona RR. Mns. Arnaldus Alamany, Guillelmus Sura et Guillelmus Dela BB. Mn. Petrus García B. Mn. Bernardus Dela B. Mn. Guillelmus Juliani B. Mn. Guillelmus Manleu R. Mn. Bernardus Paschale B. Mn. Borrel C. Mn. Ciyar B. Mn. Jacobus de Prato B. Mn. Bernadus Darenys R. Mn. Castelar R. Mn. Petrus Paylares R. Mn. Arnaldus de Arbucies R. Mn. Bernardus Pascal B. Mn. Torre B. Mn. Jacobus Bos B. Mn. Arnaldus de Casteylo C. Mn. Berengarius za Sala B. ; 1/2, 63v; 1/2, 68v; 1/2, 88v; 3, 102 Mn. Bernardus de Solanis C. Mn. Raimundus Romeus B. Mn. Guillelmus Borrell N.
- CELMA** 1/1, 26; 1/2, 61v; 1/2, 112v Mn. Petrus Urgelli V. P. Mn. Petrus Girona R. ; 2, 69v Mn. Petrus Racho R. Mn. Petrus Virgili R. ; 3, 49v Mn. Petrus Tachonis R.
- HOSPITAL DE COLOM** (Barcelona) 1/2, 64 v Mn. Bernardus de Prato R.
- HOSPITAL DE MALALTS** (Barcelona) 1/2, 64 Mn. Bernardus de Ortis R.
- HOSPITAL DE STA. EULÀLIA DEL CAMP** 1/2, 66v Mn. Bartholomeus de Colle R. Mn. Bernardus Oztor B.
- HOSPITAL I CAPELLA DE MARCUS** 1/2, 65v Mn. Petrus za Rocha R. Mn. Bertrandus de Molendinis C. Mn. Petrus de Turritela B.
- CERDANYOLA DEL VALLÈS** 1/2, 10v Mn. Bernardus de Valcorba R. ; 1/2, 77; 1/2, 133 Mn. Bernardus de Valcorba R.; 2, 11 Mn. Guillelmus sa Moncada R.; 2, 86v; 3, 13v Mn. Jacobus

- de Canali R. ; 3, 32v; 3, 79.
- CERVELLÓ** 1/2, 7; 1/2, 91v; 1/2, 106 Mn. Berengarius Rotlandi R.; 2, 14 Mn. Berengarius Rotlan R.; 2, 74.
- COLLSABADELL** 1/2, 15v; 1/2, 141v Mn. Bernardus de Vallecorsa R. ; 2, 13 Mn. Simon de Linars R. ; 2, 64 Mn. Simon de Linars R.; 3, 112; 3, 130v.
- CORBERA DE LLOBREGAT** 1/2, 7; 1/2, 106; 2, 53v Mn. Geraldus de Sancto Jacobo R.
- CORNELLÀ** 1/1, 39; 1/2, 36v Mn. Bernardus Cahó B.; 1/2, 104v; 2, 24v Mn. Bernardus Dalmacius R.; 3, 21; 3, 40v.
- CORRÓ D'AMUNT** 1/1, 45 Mn. Guillelmus Bonis R. ; 1/2, 21v Mn. Jacobus de Cot B. Mn. Guillelmus Bonis R. ; 1/2, 73 Mn. Petrus Fabrica R. ; 1/2, 154 Mn. Guillelmus Bovis R.; 2, 32v Mn. Guillelmus Bovis R.
- CORRÓ D'AVALL** 1/2, 22 Mn. Berengarius dez Olivela B. ; 1/2, 88 Mn. Ferrarius de Solio R. ; 1/2, 155v Mn. Berengarius Olivera B.; 2, 31 Mn. Raimundus de Caldes R.
- CUBELLES** 1/1, 33v Mn. Bernardus Roseel A.; 1/2, 32v MN. Raimundus Vedel R.; 1/2, 62v Mn. Jacobus Plana R. ; 1/2, 101v; 2, 5v Mn. Raimundus de Avinione R. ; 3, 72v Mn. Petrus de Vilario R.
- CUNIT** 1/1, 35 Mn. Petrus de Gualba R. Romeus de Picamoli R.; 1/2, 33v; 1/2, 102,v Mn. Petrus Pigot R.; 2, 5 Mn. Petrus Pigot
- DOSRIUS** 1/2, 15; 1/2, 140v; 2, 63v Mn. Bernardus ça Olivera R.; 3, 111v Mn. Bernardus de Olivaria R.
- ESPARRAGUERA** 2, 8 Mn. Petrus de Fonte R. ; 2, 63 Mn. Bartholomeus de Sallelis R. ; 2, 85 Mn. Petrus de Ruxo R.
- ESPLUGUES DE LLOBREGAT** 1/2, 23v Mn. Ferrarius Clota R.; 2, 84;
- FOGARS DE MONTCLÚS** 1/2, 152 Mn. Berengarius de Cabanis R. ; 3, 116v;
- FOIX** 1/1, 25 Mn. Jacobus Torra R. ; 1/2, 123v Mn. Jacobus Torre R.; 2, 8v Mn. Jacobus Torra R.; 2, 61 Mn. Romeus Bremon R.
- FONTRUBÍ** 1/2, 124v.
- GALLECS** 2, 22 Mn. Bartholomeus Lobeti R.
- GALLIFA** 1/2, 50 Mn. Simon Balester R.; 1/2, 77 Mn. Simon Balester R.; 2, 52 vto. Mn. Simon de Torrentibus
- GARRAF** 2, 18v Mn. Dominicus de Costa R.
- GARRIGA, LA** 1/2, 85 Mn. Arnaldus de Anfelus R. ; 2, 31v Mn. Arnaldus çe Langle R. ; 2, 89 Mn. Nicolaus de Cubis E.
- GAVÀ** 1/1, 36; 1/2, 26; 1/2, 56v; 1/2, 99v Mn. Petrus de Rosars R. ; 2, 4v Mn. Julianus de Saliberres R. ; 2,38 Mn. Guillelmus de Roars; 2, 82v Mn. Petrus de Rosars R.; 3, 25; 3, 39; 3, 75v.
- GELIDA** 1/2, 29v; 1/2, 108v Mn. Raimundus March R. ; 2, 61 Mn. Petrus Marchi R. ; 3, 54.
- GELTRÚ, LA** 1/1, 34v; 1/2, 32 Mn. Bartholomeus dez Quar R.; 2, 5v; 3, 73; 3, 77v.
- GORNAL, LA** 1/1, 32; 1/2, 34 Mn. Petrus Johannis B.; 1/2, 63; 1/2, 96v Mn. Guillelmus Fusterii P.; 1/2, 115v Mn. Bernardus B.; 3, 34v; 3, 46.
- GRANADA, LA** 1/1, 2 Mn. Petrus de Muntanyola R. ; 1/2, 25; 1/2, 59v; 1/2, 89 Mn. Petrus de Muntanyola R.; 1/2, 103v Mn. Jacobus de Muntanyola R.; 2,56v Mn. Petrus de Muntanyola R.; 2, 79v Mn. Petrus de Muntanyola R.; 3, 20v; 3, 61.
- GRANOLLERS** 1/2, 22v Mn. Raimundus de Medalia R. Mns. Espareth Teyla, Petrus de Noguera, Geraldus za Bruguera et Jacobus de Palaciolo BB. ; 1/2, 81 Mn. Raimundus de Medalia R. Mns. Petrus de Noguera, Geraldus za Bruguera, Jacobus de Palaol BB.; 1/2, 156 Mn. Raimundus de Medalia R. Mns. Petrus de Noguera, Geraldus za Bruguera BB.; 2, 19 Mns.

- Jacobus de Palaciolo, Petrus Boguera BB Mns. Johannes Moratoni, Berengarius de Prato RR.** ; 3, 110.
- GUALBA** 1/2, 18; 3, 114; 3, 120;
- GUARDIOLA DE FONTRUBÍ** 1/1, 24 Mn. Ferrarius Claver R.
- GUNYOLÉS, LES** 1/2, 25v Mn. Jacobus Michel R. ; 1/2, 63v Mn. Arnaldus de Mora R.; 1/2, 88v Mn. Arnaldus za Mora R.; 1/2, 104v Mn. Bernardus Mathei R.; 2, 60v Mn. Bernardus Mathei R.; 2, 73 Mn. Bernardus Mathei R.
- JUNQUERES** 1/2, 77v Mn. Guillelmus de Fexiis R. ; 1/2, 79.
- JUNQUERES MONESTIR** 3, 90v Mn. Petrus de Molendinis R.; 3, 91 Mn. Petrus de Molendinis R v ; 3, 96v.
- LAVERN** (Subirats) 1/1, 13v Mn. Bernardus Mathei R. ; 1/2, 23v; 1/2, 109v Mn. Arnaldus Zamora R. ; 2, 74v Mn. Arnaldus Mora R.
- LLACUNA, LA** 1/2, 127v Mn. Guillelmus Segura R.
- LLERONA** 1/2, 48v Mn. Nicholas R. Mn. Arnaldus B.; 1/2, 82 Mn. Nicholas Calveti R. Mn. Arnaldus B.; 1/2, 86; 1/2, 86v; 1/2, 154 Mn. Nicholaus R. Mn. Pontius de Osona B.; 2, 20 Mn. Nicholaus Calveti R.; 2, 87 Mn. Nicholaus Calveti R. Mn. Jacobus Cot B. Mn. Arnaldus Ollerii E.; 3, 128. Arnaldus Ollerii E. Mn. Bernardus Calveti B. Mn. Nicholaus Calveti E. Mn. Petrus de Gurgitibus B.
- LLICÀ D'AMUNT** 1/2, 54; 1/2, 76; 2, 23 Mn. Guillelmus de Cladelles R.; 3, 77 Mn. Bernardus Baiuli R.; 3, 138v Mn. Petrus Oliva R.
- LLIÇÀ D'AVALL** 1/2, 54 Mn. Romeus de Colle R.; 1/2, 75; 1/2, 76; 2, 26v Mn. Geraldus de Pulcro Visu R.
- LLINARS DEL VALLÈS** 1/2, 19v Mn. Petrus de Vilatort R. Mn. Arnaldus Morel R. ; 1/2, 140v Mn. Petrus Tort R. Mn. Berengarius Guitart R. ; 2, 2 Mn. Petrus de Vilatort R.; 2, 36 Mn. Petrus de Vilatort R.; 3, 7v Mn. Berengarius Gerart B.; 3, 22v Mn. Ponsius Otgerii R. ; 3, 119 Mn. Petrus de Vilatort R. Mn. Berengarius Guinardi R.
- LLORENÇ DEL PENEDÈS** 1/2, 116v.
- MÀGER** 1/1, 25v; 1/2, 128v Mn. Collels R.; 2, 8v Mn. Guillelmus Segura R.
- MARATA** 1/2, 42 Mn. Petrus Fabrica R.; 1/2, 71v Mn. Petrus Fabrica R. Mn. Petrus de Plano B.; 1/2, 73v; 1/2, 154 Mn. Petrus Fabrica R. Mn. Bernardus Costa B.; 2, 36 Mn. Petrus Fabrica R. Mn. Raimundus Mascort B.
- MARMELLAR** 1/1, 26v; 1/2, 122v Mn. Raimundus Bartholomei R.⁹
- MARTORELL** 1/1, 12v Mns. Guillelmus Batle, Bernardus de Novel, Petrus Escala et Bernardus de Sancto Michael BB.; 1/2, 107v Mn. Bernardus de Sancto Stephano R. ; 2, 40v Mn. Petrus de Canalibus R. Mn. Arnaldus Plana B. Mn. Raymundus Telerer B.; 2, 79; 3, 20v; 3, 31; 3, 36 Mn. Guillelmus Thomam B. Mn. Ferrarius Felicis B.; 3, 54; 3, 60v; 3, 130; 3, 139v Mns. Ferrarius Felicis et Colomer BB.
- MARTORELLES** 1/2, 43v Mn. Franciscus de Apiaria R.; 1/2, 94v Mn. Franciscus de Apiaria R.; 1/2, 146 Mn. Franciscus de Apiaria R.; 2, 29.
- MASQUEFA** 2, 59 Mn. Petrus Tordera R.
- MATARÓ** 1/2, 14 Mn. Romeus Zarapinya R. Mn. Arnaldus Sancto Juliano de Monte Signo R. Mn. Bernardus B. Mn. Jacobus de Orisio R.; 1/2, 139v; 2, 11v Mn. Berengarius de Boscho R.; 2, 62 Mn. Berengarius de Bosch R.; 3, 108v Mn. Berengarius de Boscho R. Mn. Jacobus Terrades B.
- MEDIONA** 1/2, 125 Mn. Bernardus Passada R. Mn. Bartholomeus Passada B. ; 2, 58.

- MIRALLES** 1/1, 4 Mn.. **Raimundus Bonis R.** ; 1/2, 128v Mn. **Raimundus de Avinione R.**
- MOJA** 2, 17 Mn. **Arnaldus de Colellis R.**
- MOLINS DE REI** 1/1, 8; 1/2, 29 Mn. **Guillelmus Bugatel R.** ; 1/2, 58 Mn. **Guillelmus Bugatel R.**; 1/2, 93; 1/2, 132v Mn. **Guillelmus Bugatel R.**; 2, 25v Mn. **Romeus Lobeti R.** ; 3, 19 Mn. **Arnaldus Amigo B.** ; 3,55v; 3, 97v.
- MOLLET DEL VALLÈS** 1/2, 53v Mn. **Pontius de Basuyt R.** ; 1/2, 135 Mn. **Pontius de Maserata R.** Mn. **Raimundus de Cudinis B.**
- MONISTROL D'ANOIA** 1/2, 30 Mn. **Bonanatus R.** ; 2, 46.
- MONTMANY** 1/2, 86; 2, 31v Mn. **Petrus çes Canes R.**
- MONTMELL** 1/1, 26v Mn. **Bernardus de Valflor R.** ; 1/2, 61 Mn. **Bernardus de Valflor R.**; 1/2, 113 Mn. **Berengarius Garbini R.** ; 2, 17v Mn. **Bernardus de Valflor R.**; 2, 70 Mn. **Bernardus de Valflor R.**; 3, 48.
- MONTMELÓ** 1/2, 79v Mn. **Raimundus de Tumbis R.** ; 3, 10.
- MONTNEGRE** 1/2, 17v Mn. **Petrus de Boscho R.** ; 1/2, 144v; 1/2, 152v; 2, 3v Mn. **Petrus de Boscho R.**; 3, 114; 3, 120.
- MONTORNÈS DEL VALLÈS** 1/2, 43v Mn. **Bernardus de Ortals B.** Mn. **Petrus de Fonte R.** ; 1/2, 94v Mn. **Bernardus de Ortals B.**; 1/2, 144v; 2, 62v Mn. **Berengarius Ferrarii R.**
- MONTSENY** 1/2, 150 v.
- MORRECURT** 1/1, 23; 1/2, 127.
- MOSQUEROLES** 1/2, 18 Mn. **Petrus Sahuc R.**; 1/2, 151 Mn. **Petrus Sahuc R.**; 3, 8v Mn. **Ferrarius Solivera R.**; 3, 117.
- MURTRA, LA** 1/2, 53.
- OLÈRDOLA** (St. Pere Molanta) 1/1, 20 Mn. **Guillelmus Messegerii R.** ; 1/2, 31v; 1/2, 36v; 1/2, 122v; 2, 7 Mn. **Bernardus de Luerts R.** ; 2, 10v Mn. **Franciscus Verdesa R.** ; 2, 81v Mn. **Berengarius Luert R.** ; 3, 30v; 3, 61.
- OLESA DE BONESVALLS** 2, 81v Mn. **Petrus de Granata R.** ; 3, 31; 3, 44v; Castell d'Olesa 2 Fol. 73 v Mn. **Petrus Granata R.** 2 Fol. 86.
- OLIVELLA** 1/2, 34.
- OLZINELLES** 1/2, 17v Mn. **Petrus de Vall R.** ; 3, 113v.
- ORPÍ** 1/2, 129 Mn. **Petrus de Manso R.**
- PACS DEL PENEDEÈS** 1/1, 19v Mn. **Bernardus Dalmacii R.**; 2, 10v Mn. **Bartholomeus Guarmars R.**; 3, 65v Mn. **Berengarius Ferrarius R.**
- PALAU EPISCOPAL** (Barcelona) 1/2, 1.
- PALAU SOLITAR** 1/2, 49v Mn. **Jacobus Mathoses R.** ; 1/2, 74v Mn. **Jacobus Mathoses R.**
- PALAUDARIES** 1/2, 51v Mn. **Guillelmus de Soler R.** ; 1/2, 76v Mn. **Guillelmus de Soler R.**
- PALOU** 1/2, 49; 1/2, 81; 3, 21v Mn. **Arbertus de Prato R.**
- PAPIOL, EL** (Madrona) 1/2, 23 Mn. **Jacobus de Campdelme R.** ; 1/2, 58v Mn. **Raimundus de Fexes R.** ; 1/2, 93; 2, 26 Mn. **Jacobus R.** ; 3, 20; 3,55.
- PARETS** 1/2, 76v; 1/2, 156v; 2, 23v Mn. **Petrus de Manso R.** ; 3, 2.
- PERTEGÀS** 1/2, 16, 1/2, 152v; 3, 114v.
- PIERA** 1/1, 6; 2, 59.
- POLINYÀ** 1/2, 52 Mn. **Berengarius Ros R.** ; 1/2, 79 Mn. **Bartholomeus de Canali R.** ; 2, 22 Mn. **Bartholomeus de Canali R.**; 3, 15v; 3, 84v.
- PONTONS** 1/1, 26v; 1/2, 123; 2, 8v.
- PREMIÀ** 1/2, 13; 1/2, 71v; 3, 108 Mn. **Arnaldus Botey R.**

- PUIGTINYÓS - MONTFERRI** 1/1, 27 v; 1/2, 90v; 1/2, 113v Mn. Natalis de Sancto Paulo; 2, 59v Mn. Guillelmus Rubei R. ; 2, 68v Mn. Guillelmus Rubei R. ; 3, 28v; 3, 47v.
- RAHONA** (Sabadell) 2, 21v Mn. Jacobus de Erigio R.
- RIELLS DEL FAI** 1/2, 84 Mn. Petrus Rovira B.
- RIELLS VIABREA** (Montseny) 1/2, 19 Mn. Bernardus Riera R. ; 1/2, 152 Mn. Bernardus Riera R.; 3, 81; 3, 114v.
- RIPOLLET** 1/2, 52v Mn. Jacobus de Vallesicca B.; 1/2, 96 Mn. Jacobus de Vallericca B. Mn. Arnaldus Tachonis R.; 1/2, 134v; 2, 20v Mn. Petrus Ricardi R. ; 3, 18 Mn. Martinus Scilia R. ; 3, 85v Mn. Matheus Manresa B.
- ROCA DEL VALLÈS, LA** 1/2, 45v Mn. Jacobus Titionis R. Mn Galzerandus B.; 1/2, 95v Mn. Bos R. Mn. Galzerandus Tayala B.; 1/2, 148 Mn. Galzerandus Teya B. Mn. Ferrarius Bovis R.; 3, 126v.
- RUBÍ** 1/2, 9v; 2, 7v Mn. Guillelmus Pampalo R. Mn. Jacobus de Arto R.; 2, 62v Mn. Petrus de Puteo R.; 2, 86 Mn. Petrus de Puteo R.
- SABADELL** 1/1, 3 Mn. Petrus Alegre R.; 1/2, 2 Mn. Petrus Alegre R. ; 2, 21 Mn. Jacobus de Erigio R.
- SALOMÓ** 1/1, 27; 1/2, 61 Mn. Januarius Farnós R. ; 1/2, 90v; 1/2, 112 Mn. Januarius Farnós R.; 2, 69 Mn. Januarius Farnós R.; 3, 69.
- SAMALÚS** 1/2, 48v Mn. Geraldus de Castelar R; 1/2, 86 Mn. Geraldus de Castelar R; 1/2, 155v Mn. Geraldus de Castelar R; 2, 88v Mn. Geraldus de Castelar R
- SANATA** 1/2, 15v Mn. Berengarius R.; 1/2, 141v Mn. Bernardus de Vallecorsa R. Mn. Bartholomeus Bruy R.; 2, 13 Mn. Berengarius sa Vila R.; 2, 63v Mn. Berengarius sa Vila R.; 3, 112;
- SANT ADRIÀ DEL BESÒS** 3, 87; 3, 104.
- SANT ANDREU DE LA BARCA** 1/2, 132v.
- SANT ANDREU DE LLAVANERES** 1/2, 14v Mn. Petrus Aamicus R.; 1/2, 140 Mn. Bartholomeus Bragat R. Mn. Petrus Amich R. ; 2, 13v Mn. Berengarius de Pradello R.; 3, 23 Mn. Berengarius de Pradello R.; 3, 109.
- SANT ANDREU DE PALOMAR** 1/2, 11v; 1/2, 69 Mn. Arnaldus de Vilardel R. ; 1/2, 145v Mn. Guillelmud Doles B.; 3, 42.
- SANT BOI DE LLOBREGAT** 1/1, 37; 3, 24v; 3, 39v; 3, 66;
- SANT CELONI** (Partegàs) 1/2, 16 Mn. Berengarius de Ribalta R. ; 1/2, 152v; 2, 35; 3, 9v Mn. Raimundus de Vilalta R. ; 3, 115v Mn.. Guillelmus Berau B. Mn. Berengarius de Ribalta R.
- SANT CLIMENT DE LLOBREGAT** 1/1, 36v; 1/2, 6; 1/2, 91v; 3, 34.
- SANT CUGAT DEL REC** 1/2, 66 Mn. Guillelmus de Ulmo R. Mn. Torroella B. Mns. Berengarius de Servadiza et Raimundus de Torrebadelon BB.
- SANT CUGAT DEL VALLÈS** monestir 1/1, 9 Mn. Petrus de Ripolletto R. ; 1/2, 10 Mn. Arnaldus Gili R.; 1/2, 59 Mn. Arnaldus Gili R.; 1/2, 93v; 1/2, 96; 1/2, 96v; 1/2, 134; 3, 15; 3, 33; 3, 57; 3, 79v; 3, 88.
- SANT CUGAT SESGARRIGUES** 1/2, 25v Mn. Petrus Dialech R. ; 1/2, 104 Mn. Guillelmus Dialech R. ; 2, 60; 2, 73; 3, 65 Mn. Dialech R.
- SANT ESTEVE DE CASTELLET** 1/1, 33.
- SANT ESTEVE DE LA COSTA** 1/2, 150 v Mn. Berengarius de Turres R.; 3, 117v.
- SANT ESTEVE DE PALAUTORDERA** 1/2, 46 Mn. Bernardus Buadellus E. Mn. Petrus Baiulus B. ; 1/2, 141v Mn. Berengarius dez Camp E. ; 2, 2v Mn. Berengarius de Camp E.
- SANT ESTEVE SESROVIRE** 1/2, 131v; 2, 2v; 2, 46v Mn. Marcianus de Clariana R.
- SANT FELIU DE CODINES** 1/2, 74 Mn. Bonanatus de Rippa R. ; 2, 51v Mn. Bonanatus de Rippa R.

- SANT FÈLIX DE MILANS** 1/2, 9v Mn. **Petrus Pedra R.**; 3, 13.
- SANT FOST DE CAMPUSENTelles** 1/2, 43 Mn. **Berengarius de Tolmabrena R.**; 2, 30 v Mn. **Petrus de Villar R.** 2, 31 Mn. **Arnaldus Baro R.**
- SANT GENÍS DE ROCAFORT** 1/2, 107; 2, 12.
- SANT GENÍS DELS AGUDELLS** 1/2, 11; 1/2, 57v Mn. **Petrus Granoyla R.**; 1/2, 71; 1/2, 98; 2, 1 Mn. **Petrus Granoya R.**; 2, 40 Mn. **Petrus Granoya R.**; 2, 78; 3, 11; 3, 41;
- SANT ISCLE DE LES FEIXES** 1/2, 96; 3, 33v; 3, 130v Mn. **Geraldus Ferrarii R.**
- SANT JAUME** (Barcelona) 1/1, 41v
- SANT JAUME DELS DOMENYS** 1/1, 28; 1/2, 90v; 1/2, 110v Mn. **Berengarius de Pla R.**; 2, 17 Mn. **Berengarius de Pla R.**; 2, 70v Mn. **Berengarius de Pla R.**; 3, 29; 3, 68 Mn. **Petrus Ollari R.**
- SANT JOAN DESPÍ** 1/1, 12; 1/2, 92v; 1/2, 105v Mn. **Jordanus R.** Mn. **Jacobus Martini R.**; 2, 24 Mn. **Jacobus Martini R.**; 3, 67v.
- SANT JOAN SAMORA** 1/2, 109 Mn. **Guillelmus Torroella R.**; 3, 53v; 3, 103v Mn. **Raimundus Marti R.**
- SANT JULIÀ D'ALFOU** 2, 2v.
- SANT JUST DESVERN** 1/2, 11v; 1/2, 58; 1/2, 99v; 2, 7v Mn. **Petrus Poncii R.**; 3, 41.
- SANT LLORENÇ D'HORTONS** 1/2, 29v Mn. **Guillelmus de Fexis R.**
- SANT MARC DEL PENEDÈS** 1/2, 110.
- SANT MARÇAL DEL PENEDÈS** 1/2, 124 Mn. **Guillermus Vilar R.**; 2, 81; 3, 81.
- SANT MARTÍ SARROCA** 1/1, 24v; 3, 68.
- SANT MIQUEL** (Barcelona) 1/2, 12.
- SANT MIQUEL DEL FAI** 1/2, 82v Mn. **Guillelmus Brunicher B.** **Marcus de Corvo B.** Mn. **Petrus Rovira R.**
- SANT PERE D'AVINYONET** 1/2, 130 v.
- SANT PERE DE BREDÀ** 1/2, 131v Mn. **Petrus Clericus des Casovers R.**
- SANT PERE DE CASTELLET** 2, 6 Mn. **Bernardus çes Corts R.**; 3, 34.
- SANT PERE DE LA BARCA** 2, 24v Mn. **Guillelmus Mora R.**
- SANT PERE DE LES PUEL·LES** (Barcelona) 1/2, 42 Mns. **Jacobus Turç E.** et de **Guillelmus de Monte Elmo R.**; 1/2, 54v Mn. **Jacobus Curtii E.** Fr. **Bernardus Ermengandi B.** Fr. **Bernardus Cudina B.** Fr. **Arnaldus Cabot B.**
- SANT PERE MOLANTA** 1/1, 20; 1/2, 31v; 1/2, 36v; 1/2, 122v; 2, 7; 2, 10v; 2, 81v; 3, 30v; 3, 65v.
- SANT PERE DE REIXAC** 1/2, 53 Mn. **Guillelmus de Arbucies R.**; 1/2, 93v; 1/2, 135v Mn. **Guillelmus de Arbucies R.**; 2, 3v Mn. **Guillelmus de Arbucies R.**; 2, 47 Mn. **Petrus de ... B.**; 3, 1.
- SANT PERE DE RIBES** 1/1, 35v; 1/2, 32 Mn. **Raimundus March R.**; 1/2, 101 Mn. **Raimundus R.**; 2, 18.
- SANT PERE DE RIUDEBITLLES** 1/1, 21; 1/2, 30v; 1/2, 126bis Mn. **Petrus Mulinarius R.** Mn. **Guillelmus Ferriol B.**; 2, 44v Mn. **Guillelmus Ferriol B.** Mn. **Petrus Mulner B.** Mn. **Guillelmus Torrentibus B.**
- SANT PERE DE SUBIRATS** 2, 42v Mn. **Bernardus Messeguerii R.**; 3, 20v; 3, 34v; 3, 53.
- SANT PERE DE VILAMAJOR** 1/2, 48 Mn. **Arnaldus dez Bachs B.**; 1/2, 149v Mn. **Paschalis de Vilaltela E.** 2, 33v. Mns. **Pascasius Vilaltella et Guillelmus sa Porta EE.** 3, 4v. Mns. **Berengarius Sagimons et Bernardus sa Mora EE.** Mn. **Poncius Cortesii B.** Mn. **Petrus de Prato B.**; 3, 123 Mn. **Guillelmus Porta E.**; 3, 139 .
- SANT PERE MOLANTA** (Olèrdola) 1/1, 20; 1/2, 31v; 1/2, 36v1/2, 63v; 1/2, 117; 2, 7 Mn. **Bernardus de Luerts R.** 2, 10v Mn. **Franciscus Verdesa R.** 2, 81v Mn. **Berengarius de Luert R.**
- SANT PERE OCTAVIÀ** (Pquia. St. Cugat) 3, 15.

- SANT QUINTÍ DE MEDIONA** 1/1, 21v; 1/2, 31 Mn. **Arnaldus Serrador R.** ; 1/2, 126v.
- SANT SADURNÍ D'ANOIA** 1/2, 109; 2, 16v Mn. **Guillelmus de Solerio R.** ; 2, 42v Mn. **Romeus Capeller R.**
- SANT SADURNÍ DE LA ROCA** 2, 27v.
- SANT SADURNÍ DE SUBIRATS** 3, 20; 3, 34v; 3, 52 Mn. **Bonanatus Jasperti R.** Mn. **Bartholomeus dez Colomer R.**; 3, 78 Mn. **Bernardus Roselli R.**
- SANT SEBASTIÀ DELS GORGS** monestir 1/1, 13v; 1/2, 131; 2, 54v Mn. **Bartholomeus Passada B.**
- SANTS JUST I PASTOR** (Barna) 1/1, 39v; 3, 70v Mn. **Nicholaus de Salis R.**; 3, 116v;
- SANT VALENTÍ DE VILAFRANCA** 1/1, 17v Mn. **Durandus de Podio R.**; 1/2, 31v; 1/2, 117v; 1/2, 133
- SANT VICENÇ DE CALDERS** 1/2, 24, 1/2, 60; 1/2, 114v; 2, 15v; 3, 27v; 3, 47v.
- SANT VICENÇ DE SARRIÀ** (Barcelona) 1/2, 11; 1/2 57v; 1/2 99v; 2, 23v; 2, 77v; 3, 11; 3, 42v.
- SANT VICENÇ DELS HORTS** 1/2, 6 Mn. **Petrus Mager R.** ; 1/2, 91v; 1/2, 98v; 1/2, 106; 2, 39 Mn. **Petrus Mayer R.**; 3, 25; 3, 59 Mn. **Guillelmus Thomas B.** Mn. **Andreas Domenech B.** Mn. **Andreas Maryalli B.** ; 3, 130v Mn. **Andreas Mayol B.**
- SANTA AGNÈS DE MALANYANES** 1/2, 21 Mn. **Petrus de Podio R.** Mn. **Petrus Barayla R.** ; 1/2, 95v; 1/2, 140v; 2, 2 Mn. **Bernardus de Peris R.**; 3, 125v.
- SANTA ANNA** (Barcelona) 1/2, 26v; Frs. **Guillelmus Salvati et Guillelmus Loci CC**; Mn. **Petrus de Ortis B.** 1/2, 39 Mn. **Petrus de Canale R.** Mn. **Petrus de Manso B.**
- SANTA COLOMA DE CERVELLÓ** 1/1, 37 Mn. **Petrus B.** ; 1/2, 25v Mn. **Petrus B.**; 1/2, 56v Mn. **Guillelmus Serradel R.** ; 1/2, 92 Mn. **Guillelmus de Riaria B.**; 2, 83v Mn. **Guillelmus za Riera B.** ; 3, 40.
- SANTA COLOMA DE GRAMENET** 1/2, 37 Mn. **Bartholomeus Gurrians R.** Mn. **Bartholomeus Lobeti B.**; 1/2, 70v; 3, 86 Mn. **Petrus Surrinas B.**
- SANTA CREU D'OLORDE** 1/2, 29; 1/2, 58 Mn. **Bernardus Reig R.** Mn. **Guillelmus Bugatel R.**; 1/2, 92v; 2, 25v Mn. **Arnaldus Lobeti R.**; 3, 20; 3, 55v; 3, 105 Mn. **Bernardus de Vallibus R.**; 3, 129v Mn. **Namigus B.**
- SANTA EULÀLIA DE BANYERES** 2, 6v Mn. **Joannes de Congostella R.** ; 2, 75 Mn. **Joannes de Congostella R.**
- SANTA EULÀLIA DE RONÇANA** 1/2, 74v Mn. **Petrus de Molins R.**
- SANTA EULÀLIA DEL CAMP** (Barcelona) 1/2, 26v.
- SANTA EULÀLIA PROVENÇANA** (L'Hospitalet Llobregat) 1/2, 39; 1/2, 97 Mn. **Raimundus de Noguera R.**; 2, 4v; 2, 39v Mn. **Raimundus Nagera R.**; 2, 76v.
- SANTA FE DEL PENEDES** 1/2, 110 Mn. **Bernardus Oler R.** Mn. **Arnaldus de Speluncis B.** Mn. **Guillelmus Cornet B.**
- SANTA MARGARIDA** 1/1, 33; 1/2, 34v Mn. **Bernardus de Colels R.** Mn. **Raimundus Boneta R.** ; 1/2, 63 Mn. **Jacobus Badal R.** ; 1/2, 63v; 1/2, 117; 2, 16v Mn. **Bernardus de Colellis R.**; 2, 80v Mn. **Berengarius de Bosco R.** Mn. **NaBadal B.**
- SANTA MARIA D'ANOIA** 1/2, 109v Mn. **Bonanatus R.**
- SANTA MARIA DE MEDIONA** cf. Mediona
- SANTA MARIA DE PALAUTORDERA** 1/2, 45v Mn. **Bernardus Martini B.** Mn. **Petrus zes Amcyes R.** 1/2, 142v Mn. **Raimundus de Strada B.** Mn. **Petrus zes Ameyes R.** ; 2, 3 Mn. **Bernardus Company R.** ; 2, 64v Mn. **Bonanatus Martini B.** Mn. **Bernardus Vail B.** Mn. **Petrus Baiuli B.**; 3, 105 Mn. **Arnaldus Lupetti R.** ; 3, 118v.
- SANTA MARIA DEL CAMÍ** 1/2, 85v.
- SANTA MARIA DEL MAR** (Barcelona) 1/1, 9v Mn. **Jacobus de Villafrancha**

- SANTA MARIA DEL PI** (Barcelona) 1/1, 11.
- SANTA OLIVA** 1/1, 31v **Fr. Raimundus de Sancto Martino R.** ; 1/2, 33v; 1/2, 115v **Fr. Guillemus de Sancta Cruce R.**; 2, 16 **Fr. Berengarius de Albarich R.** ; 3, 34v.
- SANTA PERPÈTUA DE MOGODA** (Santiga) 1/2, 49 **Mn. Bernardus de Pirariis R.**; 1/2, 52v; 1/2, 77; 1/2, 79v **Mn. Guillemus Bosch R. Mn. Bernardus de Pereriis R.**; 2, 1v; 2, 37v **Mn. Guillemus Bosch R.** ; 2, 48v **Mn. Bernardus de Pirariis R.**; 3, 84v.
- SANTA SUSANNA** 1/2, 145v **Mn. Petrus de Linars R.**
- SANTES CREUS DE MATARÓ** 1/2, 71v.
- SANTES CREUS** monestir 1/2, 113; 2, 70v.
- SASERRA** 1/2, 141v **Mn. Bartholomeus Bruy R.**; 2, 13v **Mn. Bartholomeus de Brolio R.** ; 2, 64 **Mn. Bernardus Oliverii R.** ; 3, 112.
- SENTMENAT** 1/2, 51v; 2, 52 **Mn. Berengarius de Cartanya R.**
- SITGES** 1/1, 35v; 1/2, 31v; 1/2, 61v **Mn. Johannes de Ulmo R.** ; 1/2, 101; 3, 75.
- SUBIRATS** 1/2, 109; 2, 9v; 2, 42v.
- TARRAGONA** 1/2, 60; 1/2, 90; 1/2, 102 v; 3, 95; 3, 110.
- TEIÀ** 1/2, 13 **Mn. Guillemus Colmerius R.**; 1/2, 136; 2, 4 **Mn. Jacobus Pergaminerii R.**; 2, 48 **Mn. Jacobus Pergaminerii R.** ; 3, 24 **Mn. Jacobus Pergaminerii R.**; 3, 107v.
- TERRASSA** 1/2, 8 **Mn. Arnaldus de Insula R.**
- TERRASSOLA** 1/1, 20v; 1/2, 129v **Mn. Guillemus de Solerio R.** ; 2, 57v.
- TIANA** 1/2, 12 **Mn. Bernardus de Polinyano R.**; 1/2, 70v; 1/2, 97v; 2, 4v **Mn. Geraldus de Beyllveer R.**; 2, 47v **Mn. Poncius Cortes R.**
- TORRE DE FERRAN** 1/2, 36v **Mn. Bernardus Carboni R.** ; 1/2, 121; 2, 7 **Mn. Geraldus Vilardelli R.**
- TORRELAVIT** 1/2 31 **Mn. Bernardus de Pratis R.** ; 2, 57 **Mn. Raymundus de Fabrica R.**
- TORRELLES DE LLOBREGAT** 1/1, 38 **Mn. Bernardus Guad R.** ; 1/2, 57 **Mn. Bernardus Guad R.**; 1/2, 92 **Mn. Bernardus Gual R.**; 3, 40.
- VALLDOREIX** 1/2, 11; 1/2, 59; 1/2, 93v; 1/2, 133v **Mn. Guillemus Marroquins R.** ; 2, 78v; 3, 13v **Mn. Bernardus de Turri R.** ; 3, 32; 3, 79v.
- VALLGORGUINA** 1/2, 16 **Mn. Petrus Batayler R.** ; 2, 35 **Mn. Franciscus Figuera R.**
- VALLROMANES** 1/2, 44 **Mn. Berenguer ses Hiles R.** ; 1/2, 95 **Mn. Berengarius de Letone R. Mn. Guillemus B.** ; 1/2, 147v **Mn. Berengarius dez Lado R.** ; 2, 28v.
- VALLVIDRERA** 1/2, 10v; 1/2, 59; 3, 11v **Mn. Bernardus Oromir R.**; 3, 102 **Mn. Bernardus Urumir R.**
- VENDRELL, EL – CALDERS** 1/1, 30v **Mn. Poncius es Troses R. Mn. Raimundus Michael B.**; 1/2, 24 **Mn. Poncius de Crusis R. Mn. Raimundus Michael B.** 1/2, 114v **Mn. Raimundus Michael B.** ; 2, 15v **Mn. Bernardus de Guardiola R.**; 3, 27; 3, 47.
- VID, LA** 1/1, 20v; 1/2, 31.
- VILAFRANCA DEL PENEDE'S** 1/1, 15 **Mn. Bernardus de Vila Francha R.** ; 1/2, 35v **Mn. Raimundus Fabrica R. Mn. Guillemus Messeguer R.** ; 1/2, 91 **Mn. Guillemus Dalmacius B.**; 1/2, 118; 2, 72; 3, 61v **Mn. Arnaldus Dalmacii R. Mn. Raimundus de Fabara B. Mn. Petrus Montagut B.**; 3, 135.
- VILALBA SASERRA** cf. Sta. Maria del Camí
- VILANOVA DE LA GELTRÚ** 3, 73v.
- VILANOVA DEL VALLÈS** 1/2, 44v; 1/2, 95 **Mn. Geraldus a Bruguera B.**; 1/2, 146v; 2, 27v **Mn. Arnaldus Çespital R.**
- VILARDELL** 1/2, 17v **Mn. Petrus de Vall R.**; 1/2, 144v **Mn. Petrus de Valle Bella R.**; 3, 112v **Mn. Petrus Vaylvella R. Mn. Berengarius Serra B.** ; 3, 138v **Mn. Berengarius Serra B.**

VILA-RODONA 1/1, 1v **Mn. Raimundus de Castro Segerio R.** ; 1/2, 24; 1/2, 60; 1/2, 111 **Mn. Bonanatus Miro R. Mn. Berengarius Baiuli B.**; 2, 68; 3, 28; 3, 48v; 3, 84v.
VILASSAR 1/2, 13v **Mn. Arnaldus Fomoyleda R.**; 1/2, 136 **Mn. Arnaldus de Montserrat R.**; 2, 11 **Mn. Arnaldus de Montserrat R.**; 2, 61v **Mn. Arnaldus Montserrat R.**; 3, 24; 3, 108; 3, 109v **Mn. Petrus Cayot B.**

Documents personals

Bernardus de Calidis, rector de Sant Adrià 3, 43
Bernat de Torrents, beneficiat 1/2, 70
Bernat Guau, rector de Torrelles 1/1, 55
Franciscus de Roure, beneficiat 1/2, 69v
Geraldam de Codines 1/1, 42v
Guillelmus Fusterii, presbiterus de Gornal 1/2, 96v
Jacobus Zacot, rector de Corró d'Amunt 1/1, 57

Índex de les parròquies i visites pastorals (1303-1330)

ALBÀ 1/1, 27; 1/2, 34; 1/2, 61v; 1/2, 112; 2, 17v; 2, 70; 3, 48.
ALBINYANA 1/1, 28; 1/2, 114.
ALELLA 1/2, 12v; 1/2, 70; 1/2, 98; 2, 30.
ALFOU 1/2, 19v; 1/2, 71v; 1/2, 144v; 3, 125.
AMETLLA DEL VALLÈS, L' 1/2, 82v; 2, 32.
ARBOÇ, L' 1/1, 28v; 1/2, 24v; 1/2, 90; 1/2, 102v; 2, 80; 3, 26; 3, 45.
ARGENTONA 1/2, 14; 1/2, 139v; 2, 62; 3, 111.
AVERN, L' 1/2, 30.
AVINYONET 2,54; 3, 25v; 3, 67v.
BADALONA 1/2, 53; 1/2, 70v; 2, 30; 3, 76.
BANYERES 1/1, 30; 1/2, 34; 1/2, 89v; 1/2, 116; 2, 60; 2, 75.
BARBERÀ DEL VALLÈS 1/2, 77; 2, 22; 3, 10v; 3, 83.
BELLVEÍ 1/1, 32; 1/2, 33v; 1/2, 115v; 3, 34v; 3, 46v.
BIGUES 1/1, 10v; 1/2, 84v.
BISBAL, LA (Penedès) 1/1, 27v; 1/2, 34v; 1/2, 111; 2, 14v; 2, 2, 67; 3, 50.
BLEDA, LA 1/1, 18 Mn. **Ferrarius Laurador R.**; 2, 10 Mn. **Bernardus Orso R.** 2, 76 Mn.
Berengarius Calabuyg R.; 3, 65v.
BONASTRE 1/1, 28; 1/2, 34v; 1/2, 114.
BRUGUERA 1/2, 19; 1/2, 152; 3, 114v.
CABANYES 1/2, 43; 1/2, 94; 2, 30v.
CABRERA DE MAR 1/2, 13v; 1/2, 136v.
CALAFELL 1/1, 30; 1/2, 25; 1/2, 115; 3, 47.
CALDES DE MONTBUI 1/2, 3; 1/2, 50; 1/2, 75; 2, 48v; 3, 15v; 3, 82; 3, 93.
CAMPANYÀ 3, 13.
CAMPINS 1/2, 18; 1/2, 143v; 2, 35v.
CÀNOVES 1/2, 153v; 2, 33; 3, 124v.
CAPELLADES 1/1, 5; 2, 58v.
CARDEDEU 1/2, 20; 1/2, 88; 1/2, 148v; 2, 12v; 3, 2v; 3, 121.
CASTELLAR DEL VALLÈS 2, 52.
CASTELLBISBAL 1/1, 13; 2, 8v; 2, 84v.
CASTELLDEFELS 1/2, 71; 1/2, 97; 2, 18v; 3, 39v.
CASTELLET 1/1, 32v; 1/2, 33v; 1/2, 116v.
CASTELLVELL 1/1, 28; 1/2, 7v; 1/2, 106v; 1/2, 122; 2, 71; 3, 29v; 3, 50v; 3, 95v; 3, 131v.

CELMA 1/1, 26; 1/2, 61v; 1/2, 112v; 2, 69v; 3, 49v.
CERDANYOLA DEL VALLÈS 1/2, 10v; 1/2, 77; 1/2, 133; 2, 11; 2, 86v; 3, 13v; 3, 32v; 3, 79.
CERVELLÓ 1/2, 7; 1/2, 91v; 1/2, 106; 2, 14; 2, 74.
COLLSABADELL 1/2, 15v; 1/2, 141v; 2, 13; 2, 64; 3, 112; 3, 130v.
CORBERA DE LLOBREGAT 1/2, 7; 1/2, 106; 2, 53v.
CORNELLÀ 1/1, 39; 1/2, 36v; 1/2, 104v; 2, 24v; 3, 21; 3, 40v.
CORRÓ D'AMUNT 1/1, 45; 1/2, 21v; 1/2, 73; 1/2, 154; 2, 32v.
CORRÓ D'AVALL 1/2, 22; 1/2, 88; 1/2, 155v; 2, 31.
CUBELLES 1/1, 33v; 1/2, 32v; 1/2, 62v; 1/2, 101v; 2, 5v; 3, 72v.
CUNIT 1/1, 35 **Mn. Petrus de Gualba R. Romeus de Picamoli R.**; 1/2, 33v; 1/2, 102,v **Mn. Petrus Pigot R.**; 2, 5 **Mn. Petrus Pigot**
DOSRIUS 1/2, 15; 1/2, 140v; 2, 63v; 3, 111v.
ESPARRAGUERA 2, 8; 2, 63; 2, 85.
ESPLUGUES DE LLOBREGAT 1/2, 23v; 2, 84.
FOGARS DE MONTCLÚS 1/2, 152; 3, 116v.
FOIX 1/1, 25; 1/2, 123v; 2, 8v; 2, 61.
FONTRUBÍ 1/2, 124v.
GALLECS 2, 22.
GALLIFA 1/2, 50 **Mn. Simon Balester R.**; 1/2, 77 **Mn. Simon Balester R.**; 2, 52 vto. **Mn. Simon de Torrentibus**
GARRAF 2, 18v.
GARRIGA, LA 1/2, 85; 2, 31v; 2, 89.
GAVÀ 1/1, 36; 1/2, 26; 1/2, 56v; 1/2, 99v; 2, 4v; 2,38; 2, 82v; 3, 25; 3, 39; 3, 75v.
GELIDA 1/2, 29v; 1/2, 108v; 2, 61; 3, 54.
GELTRÚ, LA 1/1, 34v; 1/2, 32; 2, 5v; 3, 73; 3, 77v.
GORNAL, LA 1/1, 32; 1/2, 34; 1/2, 63; 1/2, 96v; 1/2, 115v; 3, 34v; 3, 46.
GRANADA, LA 1/1, 2; 1/2, 25; 1/2, 59v; 1/2, 89; 1/2, 103v; 2,56v; 2, 79v; 3, 20v; 3, 61.
GRANOLLERS 1/2, 22v; 1/2, 81; 1/2, 156; 2, 19; 3, 110.
GUALBA 1/2, 18; 3, 114; 3, 120.
GUARDIOLA DE FONTRUBÍ 1/1, 24
GUNYOLES, LES 1/2, 25v; 1/2, 63v; 1/2, 88v; 1/2, 104v; 2, 60v; 2, 73.
HOSPITAL DE COLOM (Barcelona) 1/2, 64 v.
HOSPITAL DE MALALTS (Barcelona) 1/2, 64.
HOSPITAL DE STA. EULÀLIA DEL CAMP 1/2, 66v.
HOSPITAL I CAPELLA DE MARCÚS 1/2, 65v.
JUNQUERES 1/2, 77v; 1/2, 79.
JUNQUERES Monestir 3, 90v; 91v; 3, 96v.
LAVERN (Subirats) 1/1, 13v; 1/2, 23v; 1/2, 109v; 2, 74v.
LLACUNA, LA 1/2, 127v.
LLERONA 1/2, 48v; 1/2, 82; 1/2, 86; 1/2, 86v; 1/2, 154; 2, 20; 2, 87; 3, 128.
LLICÀ D'AMUNT 1/2, 54; 1/2, 76; 2, 23; 3, 77; 3, 138v.
LLIÇÀ D'AVALL 1/2, 54; 1/2, 75; 1/2, 76; 2, 26v.
LLINARS DEL VALLÈS 1/2, 19v; 1/2, 140v; 2, 2; 2, 36; 3, 7v; 3, 22v; 3, 119.
LLORENÇ DEL PENEDÈS 1/2, 116v.
MÀGER 1/1, 25v; 1/2, 128v; 2, 8v.

MARATA 1/2, 42; 1/2, 71v; 1/2, 73v; 1/2, 154; 2, 36v.
MARMELLAR 1/1, 26v; 1/2, 122v.
MARTORELL 1/1, 12v; 1/2, 107v; 2, 40v; 2, 79; 3, 20v; 3, 31; 3, 36; 3, 54; 3, 60v; 3, 130; 3, 139v.
MARTORELLES 1/2, 43v; 1/2, 94v; 1/2, 146; 2, 29.
MASQUEFA 2, 59.
MATARÓ 1/2, 14; 1/2, 139v; 2, 11v; 2, 62; 3, 108v.
MEDIONA 1/2, 125; 2, 58.
MIRALLES 1/1, 4; 1/2, 128v.
MOJA 2, 17.
MOLINS DE REI 1/1, 8; 1/2, 29; 1/2, 58; 1/2, 93; 1/2, 132v; 2, 25v; 3, 19; 3, 55v; 3, 97v.
MOLLET DEL VALLÈS 1/2, 53v; 1/2, 135.
MONISTROL D'ANOIA 1/2, 30; 2, 46.
MONTMANY 1/2, 86; 2, 31v.
MONTMELL 1/1, 26v; 1/2, 61; 1/2, 113; 2, 17v; 2, 70; 3, 48.
MONTMELÓ 1/2, 79v; 3, 10.
MONTNEGRE 1/2, 17v; 1/2, 144v; 1/2, 152v; 2, 3v; 3, 114; 3, 120.
MONTORNÈS DEL VALLÈS 1/2, 43v; 1/2, 94v; 1/2, 144v; 2, 62v.
MONTSENY 1/2, 150 v.
MORRECURT 1/1, 23; 1/2, 127.
MOSQUEROLES 1/2, 18; 1/2, 151; 3, 8v; 3, 117.
MURTRA, LA 1/2, 53.
OLÈRDOLA (St. Pere Molanta) 1/1, 20; 1/2, 31v; 1/2, 36v; 1/2, 122v; 2, 7; 2, 10v; 2, 81v; 3, 30v; 3, 61.
OLESA 2, 73v; 2, 86.
OLESA DE BONESVALLS 2, 81v; 3, 31; 3, 44v.
OLIVELLA 1/2, 34.
OLZINELLES 1/2, 17v; 3, 113v.
ORPÍ 1/2, 129.
PACS DEL PENEDEÈS 1/1, 19v; 2, 10v; 3, 65v.
PALAU EPISCOPAL (Barcelona) 1/2, 1.
PALAU SOLITÀ 1/2, 49v; 1/2, 74v.
PALAUDARIES 1/2, 51v; 1/2, 76v.
PALOU 1/2, 49; 1/2, 81; 3, 21v.
PAPIOL, EL (Madrona) 1/2, 23; 1/2, 58v; 1/2, 93; 2, 26; 3, 20; 3, 55.
PARETS 1/2, 76v; 1/2, 156v; 2, 23v; 3, 2.
PERTEGÀS 1/2, 16, 1/2, 152v; 3, 114v.
PIERA 1/1, 6; 2, 59.
POLINYÀ 1/2, 52; 1/2, 79; 2, 22; 3, 15v; 3, 84v.
PONTONS 1/1, 26v; 1/2, 123; 2, 8v.
PREMIÀ 1/2, 13; 1/2, 71v; 3, 108.
PUIGTINYÓS - MONTFERRI 1/1, 27 v; 1/2, 90v; 1/2, 113v; 2, 59v; 2, 68v; 3, 28v; 3, 47v.
RAHONA (Sabadell) 2, 21v.
RIELLS DEL FAI 1/2, 84.
RIELLS VIABREA (Montseny) 1/2, 19; 1/2, 152; 3, 81; 3, 114v.
RIPOLLET 1/2, 52v; 1/2, 96; 1/2, 134v; 2, 20v; 3, 18; 3, 85v.
ROCA DEL VALLÈS, LA 1/2, 45v; 1/2, 95v; 1/2, 148; 3, 126v.

- RUBÍ** 1/2, 9v; 2, 7v; 2, 62v; 2, 8.
SABADELL 1/1, 3; 1/2, 2; 2, 21.
SALOMÓ 1/1, 27; 1/2, 61; 1/2, 90v; 1/2, 112; 2, 69; 3, 69.
SAMALÚS 1/2, 48v; 1/2, 86; 1/2, 155v; 2, 88v.
SANATA 1/2, 15v; 1/2, 141v; 2, 13; 2, 63v; 3, 112.
SANT ADRIÀ DEL BESÒS 3, 87; 3, 104.
SANT ANDREU DE LA BARCA 1/2, 132v.
SANT ANDREU DE LLAVANERES 1/2, 14v; 1/2, 140; 2, 13v; 3, 23; 3, 109.
SANT ANDREU DE PALOMAR 1/2, 11v; 1/2, 69; 1/2, 145v; 3, 42.
SANT BOI DE LLOBREGAT 1/1, 37; 3, 24v; 3, 39v; 3, 66.
SANT CELONI (Partegàs) 1/2, 16; 1/2, 152v; 2, 35; 3, 9v; 3, 115v.
SANT CLIMENT DE LLOBREGAT 1/1, 36v; 1/2, 6; 1/2, 91v; 3, 34.
SANT CUGAT DEL REC 1/2, 66.
SANT CUGAT DEL VALLÈS monestir 1/1, 9; 1/2, 10; 1/2, 59; 1/2, 93v; 1/2, 96; 1/2, 96v; 1/2, 134; 3, 15; 3, 33; 3, 57; 3, 79v; 3, 88.
SANT CUGAT SESGARRIGUES 1/2, 25v; 1/2, 104; 2, 60; 2, 73; 3, 65.
SANT ESTEVE DE CASTELLET 1/1, 33.
SANT ESTEVE DE LA COSTA 1/2, 150 v; 3, 117v.
SANT ESTEVE DE PALAUTORDERA 1/2, 46; 1/2, 141v; 2, 2v.
SANT ESTEVE SESROVIRE 1/2, 131v; 2, 2v; 2, 46v.
SANT FELIU DE CODINES 1/2, 74; 2, 51v.
SANT FÈLIX DE MILANS 1/2, 9v; 3, 13.
SANT FOST DE CAMPSENTELLES 1/2, 43; 2, 31.
SANT GENÍS DE ROCAFORT 1/2, 107; 2, 12.
SANT GENÍS DELS AGUDELLS 1/2, 11; 1/2, 57v; 1/2, 71; 1/2, 98; 2, 1; 2, 40; 2, 78; 3, 11; 3, 41.
SANT ISCLE DE LES FEIXES 1/2, 96; 3, 33v; 3, 130v.
SANT JAUME (Barcelona) 1/1, 41v.
SANT JAUME DELS DOMENYS 1/1, 28; 1/2, 90v; 1/2, 110v; 2, 17; 2, 70v; 3, 29; 3, 68.
SANT JOAN DESPÍ 1/1, 12; 1/2, 92v; 1/2, 105v; 2, 24; 3, 67v.
SANT JOAN SAMORA 1/2, 109; 3, 53v; 3, 103v.
SANT JULIÀ D'ALFOU 2, 2v.
SANT JUST DESVERN 1/2, 11v; 1/2, 58; 1/2, 99v; 2, 7v; 3, 41.
SANT JUST I PASTOR (Barcelona) 1/1, 39v; 3, 70v; 3, 116v.
SANT LLORENÇ D'HORTONS 1/2, 29v.
SANT MARC DEL PENEDEÈS 1/2, 110.
SANT MARÇAL DEL PENEDEÈS 1/2, 124; 2, 81; 3, 81.
SANT MARTÍ SARROCA 1/1, 24v; 3, 68.
SANT MIQUEL (Barcelona) 1/2, 12.
SANT MIQUEL DEL FAI 1/2, 82v.
SANT PERE D'AVINYONET 1/2, 130 v.
SANT PERE DE BREDÀ 1/2, 131v.
SANT PERE DE CASTELLET 2, 6; 3, 34.
SANT PERE DE LA BARCA 2, 24v.
SANT PERE DE LES PUEL·LES (Barcelona) 1/2, 42; 1/2, 54v.
SANT PERE MOLANTA 1/1, 20; 1/2, 31v; 1/2, 36v; 1/2, 122v; 2, 7; 2, 10v; 2, 81v; 3, 30v; 3, 65v.

SANT PERE DE REIXAC 1/2, 53; 1/2, 93v; 1/2, 135v; 2, 3v; 2, 47; 3, 1.
SANT PERE DE RIBES 1/1, 35v; 1/2, 32; 1/2, 101; 2, 18.
SANT PERE DE RIUDEBITLLES 1/1, 21; 1/2, 30v; 1/2, 126bis; 2, 44v.
SANT PERE DE SUBIRATS 3, 20v; 3, 34v; 3, 53.
SANT PERE DE VILAMAJOR 1/2, 48; 1/2, 149v.
SANT PERE MOLANTA (Olèrdola) 1/1, 20; 1/2, 31v; 1/2, 36v1/2, 63v; 1/2, 117.
SANT PERE OCTAVIÀ (St. Cugat) 3, 15.
SANT QUINTÍ DE MEDIONA 1/1, 21v; 1/2, 31; 1/2, 126v.
SANT SADURNÍ D'ANOIA 1/2, 109; 2, 16v; 2, 42v.
SANT SADURNÍ DE LA ROCA 2, 27v.
SANT SADURNÍ DE SUBIRATS 3, 20; 3, 34v; 3, 52; 3, 78.
SANT SEBASTIÀ DELS GORGS monestir 1/1, 13v; 1/2, 131; 2, 54v.
SANT VALENTÍ DE VILAFRANCA 1/1, 17v; 1/2, 31v; 1/2, 117v; 1/2, 133.
SANT VICENÇ DE CALDERS 1/2, 24, 1/2, 60; 1/2, 114v; 2, 15v; 3, 27v; 3, 47v.
SANT VICENÇ DE SARRIÀ (Barcelona) 1/2, 11.
SANT VICENÇ DELS HORTS 1/2, 6; 1/2, 91v; 1/2, 98v; 1/2, 106; 2, 39; 3, 25; 3, 59; 3, 130v.
SANTA AGNÈS DE MALANYANES 1/2, 21; 1/2, 95v; 1/2, 140v; 2, 2; 3, 125v.
SANTA ANNA (Barcelona) 1/2, 39.
SANTA COLOMA DE CERVELLÓ 1/1, 37; 1/2, 25v; 1/2, 56v; 1/2, 92; 2, 83v; 3, 40.
SANTA COLOMA DE GRAMENET 1/2, 37; 1/2, 70v; 3, 86.
SANTA CREU D'OLORDE 1/2, 29; 1/2, 58; 1/2, 92v; 2, 25v; 3, 20; 3, 55v; 3, 105; 3, 129v.
SANTA EULÀLIA DE BANYERES 2, 6v.
SANTA EULÀLIA DE RONÇANA 1/2, 74v.
SANTA EULÀLIA DEL CAMP (Barcelona) 1/2, 26v.
SANTA EULÀLIA PROVENÇANA (Barcelona) 1/2, 39; 1/2, 97; 2, 4v; 2, 39v; 2, 76v.
SANTA FE DEL PENEDES 1/2, 110.
SANTA MARGARIDA 1/1, 33; 1/2, 34v; 1/2, 63; 1/2, 63v; 1/2, 117; 2, 16v; 2, 80v.
SANTA MARIA D'ANOIA 1/2, 109v.
SANTA MARIA DE PALAUTORDERA 1/2, 45v1/2, 142v; 2, 3; 2, 64v; 3, 105; 3, 118v.
SANTA MARIA DEL CAMÍ 1/2, 85v.
SANTA MARIA DEL MAR (Barcelona) 1/1, 9v.
SANTA MARIA DEL PI (Barcelona) 1/1, 11.
SANTA OLIVA 1/1, 31v; 1/2, 33v; 1/2, 115v; 2, 16; 3, 34v.
SANTA PERPÈTUA DE MOGODA (Santiga) 1/2, 49; 1/2, 52v; 1/2, 77; 1/2, 79v; 2, 1v; 2, 37v; 2, 48v; 3, 84v.
SANTA SUSANNA 1/2, 145v.
SANTES CREUS DE MATARÓ 1/2, 71v.
SANTES CREUS monestir 1/2, 113; 2, 70v.
SARRIÀ 1/2, 57v; 1/2, 99v; 2, 23v; 2, 77v; 3, 11; 3, 42v.
SASERRA 1/2, 141v; 2, 13v; 2, 64; 3, 112.
SENTMENAT 1/2, 51v; 2, 52.
SEU, LA (Barcelona) 1/1, 40v; 1/2, 39v; 1/2, 63v; 1/2, 68v; 1/2, 88v; 3, 102.
SITGES 1/1, 35v; 1/2, 31v; 1/2, 61v; 1/2, 101; 3, 75.
SUBIRATS 1/2, 109; 2, 9v; 2, 42v.
TARRAGONA 1/2, 60; 1/2, 90; 1/2, 102 v; 3, 95; 3, 110.

TEIÀ 1/2, 13; 1/2, 136; 2, 4; 2, 48; 3, 24; 3, 107v.

TERRASSA 1/2, 8.

TERRASSOLA 1/1, 20v; 1/2, 129v; 2, 57v.

TIANA 1/2, 12; 1/2, 70v; 1/2, 97v; 2, 4v; 2, 47v.

TORRE DE FERRAN 1/2, 36v; 1/2, 121; 2, 7.

TORRELAVIT 2, 57.

TORRELLES DE LLOBREGAT 1/1, 38; 1/2, 57; 1/2, 92; 3, 40.

VALLDOREIX 1/2, 11; 1/2, 59; 1/2, 93v; 1/2, 133v; 2, 78v; 3, 13v; 3, 32; 3, 79v.

VALLGORGUINA 1/2, 16; 2, 35.

VALLROMANES 1/2, 44; 1/2, 95; 1/2, 147v; 2, 28v.

VALLVIDRERA 1/2, 10v; 1/2, 59; 3, 11v; 3, 102.

VENDRELL, EL – CALDERS 1/1, 30v; 1/2, 114v; 2, 15v; 3, 27; 3, 47.

VID, LA 1/1, 20v; 1/2, 31.

VILAFRANCA DEL Penedès 1/1, 15; 1/2, 35v; 1/2, 91; 1/2, 118; 2, 72; 3, 61v; 3, 135.

VILAMAJOR 2, 33v; 3, 4v; 3, 123; 3, 139.

VILANOVA DE LA GELTRÚ 3, 73v.

VILANOVA DEL VALLÈS 1/2, 44v; 1/2, 95; 1/2, 146v; 2, 27v.

VILARDELL 1/2, 17v; 1/2, 144v; 3, 112v; 3, 138v.

VILARODONA 1/1, 1v; 1/2, 24; 1/2, 60; 1/2, 111; 2, 68; 3, 28; 3, 48v; 3, 84v.

VILASSAR 1/2, 13v; 1/2, 136; 2, 11; 2, 61v; 3, 24; 3, 108; 3, 109v.

Documents personals

Bernardus de Calidis, rector de Sant Adrià 3, 43.

Bernat de Torrents, beneficiat 1/2, 70.

Bernat Guau, rector de Torrelles 1/1, 55.

Franciscus de Roure, beneficiat 1/2, 69v.

Geraldam de Codines 1/1, 42v.

Guillelmus Fusterii, presbiterus de Gornal 1/2, 96v.

Jacobus Zacot, rector de Corró d'Amunt 1/1, 57.

Índex de parròquies citades en visites pastorals a una altra parròquia **(1303-1330)**

Parròquia/Poble	Càrrec i Nom	On es cita
ALBÀ	R Vilanard	1/2, 34
BADALONA	R Torrelabad	1/2, 139 v.
BELLVEI	R Olomar, Jacobus	1/2, 24 v.
BONASTRE	R Ferrarius, Berengarius	1/2 , 102 v.
CALDES D'ESTRAC	R Bragat, Bartholomeus	1/2, 14v.
CALDES DE MONTBUI	RMonteRotundo,Bertrandus de	1/2, 73 v.
CANOVELLES	R Castellario, Berengarius de	3, 93
CASTELLET	B Mascharellus, Romeus	1/2, 103
CASTELLET	B Boneta, Raimundus	1/2, 103
CASTELLET	B Mascharel, Romeus	2, 80
CASTELLET	B Mascharel, Romeus	3, 26
CERDANYOLA	B Sator, Bernardus	2, 20 v.
CORRÓ D'AMUNT	R Bovis, Guillelmus	1/2 , 153v.
GAVÀ	B Rosas, Petrus de	1/2, 96
MONTMELL	R Rubei, Berengarius	2, 59 v.
MONTMELL	R Rubei, Berengarius	2, 68 v.
MUNTEGES	R Cumbis, Jacobus de	2, 31 v.
PALAUDARIES	R Comela, Guillelmus za	1/2, 50
PAPIOL	R Rosanis, Jacobus de	1/1, 29
ST. MARÇAL MONTSENY	R Clericus, Petrus	1/2, 150 v.
ST. PERE DE REIXAC	R Solerio, Umbertus de	3, 76
ST. PERE DE RIBES	R March, Raimundus	1/2, 105
ST. PERE DE RIBES	R March, Raimundus	1/2, 62
ST.VIVENÇ DE MUNTALT	R Fonoyleda, Arnaldus	1/2, 14v.
STA. CATERINA (Barcelona)	R Paschale, Bernardus	1/2, 40
STA. CREU D'OLORDA	R Mangri, Raimundus	3,59
STA. CREU D'OLORDE	R Vallibus, Bernardus de	3, 105
STA. SUSANNAMONTSENY	R Vila Major, Guillelmus	1/2, 48
VALLVIDRERA	R Urumir, Bernardus	3, 102